

СРПСКИ ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ ЗБОРНИК
КЊИГА XLIV

ACADÉMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS
ET
INSTITUT DE LA LANGUE SERBE

RECUEIL DE DIALECTOLOGIE SERBE

XLIV

DRAGO ČUPIĆ – ŽELJKO ČUPIĆ
DICTIONNAIRE
DU PARLER DE ZAGARAČ

Comité de rédaction

*Dr Nedeljko Bogdanović, Dr Pavle Ivić, Dr Dragoljub Petrović,
Dr Asim Peco, Dr Slobodan Remetić et Dr Drago Čupić*

Rédacteur en chef

PAVLE IVIĆ

BELGRADE

1997

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
И
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК

СРПСКИ ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ ЗБОРНИК
XLIV

ДРАГО ЋУПИЋ – ЖЕЉКО ЋУПИЋ
РЕЧНИК
ГОВОРА ЗАГАРАЧА

Уређивачки одбор
*Др Недељко Богдановић, др Павле Ивић, др Драгољуб Пејировић,
др Асим Пецо, др Слободан Ремейић и др Драго Ћујић*

Главни уредник
ПАВЛЕ ИВИЋ

БЕОГРАД
1997

Рецензенти
Др Мирослав Николић
Др Драгољуб Петровић
Др Егон Фекете

Секретар часописа
Др Никола Рамић

У финансирању ове књиге учествовали су:
Министарство за науку и технологију Србије
Министарство културе Србије
Министарство науке и образовања Црне Горе
Министарство културе Црне Горе
Скупштина општине Подгорица
Скупштина општине Даниловград
„Стручна књига“ Београд
Давор Палчић, Београд

Издају
Српска академија наука и уметности, Београд, Кнез-Михаилова 35/II
и
Институт за српски језик САНУ, Београд, Ђуре Јакшића 9

Израда програма и компјутерска припрема за штампу: Давор Палчић.

Штампа: „Стручна књига“, Лоле Рибара 48, Београд

САДРЖАЈ

Увод	IX
Речник говора Загарача	3
Ономастика Загарача	577

РЕЧНИК ГОВОРА ЗАГАРАЧА

УВОД

1. О говору Загарача

Говор Загарача, као племена Катунске нахије у Црној Гори, припада зетсколовђенском типу староцрногорских говора, или ближе — староцрногорском средњокатунском и љешанском, који је описао Митар Пешикан у студији *Староцрногорски средњокайтунски и љешански говори* (објављеној у Српском дијалектолошком зборнику у Београду, књ. XV, стр. 1–294). На тај начин, иако није монографски описан, тј. ако му и није посвећена посебна студија, говор Загарача је дијалектолошкој науци довољно познат. Као и друге староцрногорске говоре зетсколовђенског типа, и овај говор карактеришу све оне особине које су типичне за тзв. средњокатунске и љешанске говоре: неразликовање падежа мјеста и правца, тј. изједначавање локатива и акузатива уз глаголе мировања с предлозима *на* и *у* (тип: *Живим у Загарач*, а не — у Загарачу, како је у нашем стандарду, *Лежим у крвџи* и сл.), једнакост генитива и локатива множине уз предлог *по* (тип: Чувам живо *по овија брда*, мј. по овим брдима, Налазе га сваки дан *по кафана*, мј. по кафанама и сл.), губљење финалног *-и* у инфинитиву (*чијиди*, *игради*, *сѣћ*, *рѣћ* итд., мј. *чијиши*, *играши*, *сјећи*, *рѣћи*), чист двоакценатски систем, са два силазна акцента, чување и предакценатских и постакценатских дужина, тзв. староцрногорско преношење акцената (тип: *нога*, *жѣна*, *Пѣро*, *Јово*, мј. старог: *ногѧ*, *женѧ*, *Пѣрѧ*, *Јѧвѧ*, или књижевног: *нога*, *жѣна*, *Пѣро*, *Јово*), али и чување старијег стања код хипокористика: *Пѣрѧ*, *Јѧвѧ* (уз пренесен акценат по староцрногорском типу: *Пѣро*, *Јово*).

Иако се Загарач налази на граници са Бјелопавлићима, чак неки Загарчани имају и имања у Бјелопавлићкој равници и са Бјелопавлићима су у тијесним и свакодневним радним и другим везама итд., ипак говор Загарача није примио ни једну особину бјелопавлићког говора. Овоме су разлог свакако, и понајприје, услови живота током средњег вијека, када су се дешавале крупне језичке промјене и у српском језику као цјелини и у његовим дијалектима. Загарач је вјековима живио својим племенским животом, оријентисан према осталим дјеловима Катунске нахије, односно Старе Црне Горе, којој је етнички припадао, у периоду турске владавине био је заштићен конфигурацијом терена, а доњи дио племена — Једношко поље, или данашњи

Доњи Загарач, током средњег вијека служио је као зимовник Загарчанима (данашњи Горњи Загарач), Марковљанима и Велестовцима и, рекло би се, није био насељен, те је Једношко поље било нека врста тампон зоне између Загарача и Бјелопавлића. И каснији језички развој није доводио до прожимања, свакако је чувао своје већ утврђене дијалекатске особености, по којима се диференцирао од других, односно по којима се распознавао.

Гласовни систем Загарача чини 30 стандардних гласова српскога језика и три сугласника који не припадају стандарду (о чему ће касније бити ријечи). Изговор свих тих гласова је какав је у стандардном, тј. књижевном језику и од тога нема никаквих одступања.

Вокалски систем састоји се од пет вокала које има српски књижевни језик (а, е, и, о, у). У том систему је и *a* од полугласника, без икаквих одступања или поремећаја у реализацији.

Од особености које карактеришу вокалски систем истичемо да је најкарактеристичнија асимилација завршне вокалске секвенце *-ao* у *-a* (*чиийā, њисā, иера, дошā* и сл.), док се секвенца *-ao-* (дакле у унутрашњости ријечи) понаша двојачко: као *-a-* (*зāва, рāнѝк*) или као *-ao-* (*грāорина, сāонице, каткад и рāонѝк* и сл.). Вокал *o* се губи често код замјеница иза каквог другог вокала: у *нӯ* ливāду, *њо* вōј зѝми, ко *ѝе нō* звā, *ѝиѝо нō* рече итд., а други вокали у другачијим акценатским цјелинама: *ко м љдари, ѝиѝо г њѝѝера, ѝиѝо м дāде, ал нѝ знāш* итд. Сложеница *богами* (тако и *богаѝи, богавам* и сл.) овдје се реализује: *бōгами* (а тако и *бōгаѝи, бōгови* и сл.).

Консонантски систем. — Поред 25 стандардних консонаната у овом говору (као и у већини других старијих говора Црне Горе) постоје и три сугласника која не припадају стандарду српскога језика. То су: *ć, ź* и *s*. Прва два су настала јекавским или новим јотовањем, а трећи је или позиционо условљен положајем гласа *z* у ријечи или је плод старијег романског утицаја (поред *бронзѝн* јавља се и *бронсѝн*, поред *бѝза* јавља се и *бѝса*, поред *бизѝн* — *бусѝн* итд.). Фреквенција гласа *s* је релативно мала, тј. ограничава се на свега неколико лексема (*буса, бусин, бусаче, бусока, бронса, бронсин* и можда још коју). Други је случај са сугласницима *ć* и *ź* — они су различитог поријекла: *Сенокōс*, у питању је сјенокос, пропланак покривен шумом, *сѝвѝр, њрѝсѝднѝк, сѝме, сѝкѝра*, па: *сāјно* (од сјајно), *сакѝѝ се* (< сјакти се), *сѝѝра* (< сјутра), ж. хипокористик *Сōбѝ* (од Слоба, Слободанка), м. хипокористик *Сōбō* (од Слобо), м. хипокор. *Сāлѝ* (од Сале, Саво) и сл. Домен сугласника *ź* је знатно ужи: *изѝс* 'изјести', *изѝлица, кōзѝ, кōзѝвина, зѝница* (чешће *зеница*) и сл. Као резултат регресивне асимилације *ć* и *ź* се јављају и у префиксалним положајима или у сандхију: *исѝѝрāѝѝ, исѝѝѝѝѝѝ, изѝѝаолѝсāѝѝ* и сл., премда се у таквим случајевима чешће јављају други парњаци, тј. *ш* и *ж* (*ѝиѝѝѝѝѝѝѝ, ѝиѝѝрāѝѝ, ѝжѝѝаолѝсāѝѝ* и сл.), *ис* *Ђуриѝоца* (Ђурилац — село у Бјелопавлићима), *из* *Ђѝѝѝзā* (Ђѝѝѝези — село у сусједним Бандићима), али се и у оваквим случајевима чешће јављају парњаци *ш* и *ж* (*ѝиѝ Ђуриѝоца, ѝж Ђѝѝѝзā* и сл.).

Остали сугласници имају судбину околних говора, а могло би се рећи и уопште српских штокавских говора ијекавског типа.

Сугласник *x* у говору постоји, али је изгубљен у многим категоријама ријечи. Изгубљен је, прије свега, на почетку ријечи, а најчешће се налази на крају ријечи, каткад и у средини: *а̀луга*, *а̀љина*, *ѝља̀да*, *ришића̀нин*, *Рисџо̀с*, али: *стирџа*, *сна̀ха* (и старије *ѝсна̀ха*), *сирома̀х*, *ѝу̀х*, *стира̀х*, *ора̀х* (биљка), *њѝхов*, *нахџерен*, *у̀хо* (ређе *у̀во*), *мо̀га̀ху̀*, *но̀са̀ху̀*, *вѝћа̀ху̀*, *ѝеџија̀ху̀*, *дћа̀х/ћа̀х*, *ишџодо̀х* и сл. Нема супституције сугласника *x* другим сугласницима ако се изузму случајеви који су факултативно-паралелни: *а̀ох мџене!* и *а̀ок мџене!*, *ѝухија̀и* и *ѝукџија̀и*, затим *б̀ува* и *б̀уха*, *м̀ува* и *м̀уха*, или потпуна замјена: *ѝува̀и*, *заува̀р*, и сл. У унутрашњости ријечи *x* може да се изгуби: *гра̀орина*, *гра̀орас* и низ, наравно, сличних случајева. Често се среће у ген. множине именица и придјева (*идио̀ва̀х*, *ку̀ћа̀х*, *сѐла̀х*, *лијеиџѐх*, *зелџениџѐх* итд.), али код најстаријих генерација.

Супституција *x* из групе *xв* иде према *ф* или према *в*, а најчешће се паралелно замјењује једним од ових сугласника: *фа̀ла̀ ви*, *фа̀ла̀ бџгу*, али и *ва̀ла̀ бџгу*, *фа̀ија̀и/ва̀ија̀и*, *уфа̀ији/ува̀ији*, *ио̀шрефији/ио̀шревџији*, *фамџља̀/вамџља̀*. Само је *фа̀лиџа* 'хвалисавац'. Различита реализација сугласника *в* и *ф* нарочито се осјећа у номиналним формама, али још чешће у изговорној реализацији. *Ф* је најстабилније у ријечима страног поријекла, премда и у њима алтернира са *в*, док се *в* често губи у позицијама између *а* и *о*: *ћа̀о*, *и́рџо* 'право, тим правцем', *ћа̀ољџи*, *ћа̀ољџом*, али се губи и сажимањем са другим гласовима: *чџек* (од *чо̀в/јек*), *чџче* (< *чо̀в/јече*), *дџен* (од *ово̀јен*), или у положају пред *љ*: *стиља̀и*, *ио̀и́рља̀и*, *исџи́рља̀и*, затим испред *р*: *сра̀б*, *сра̀ба̀в*. Изузетно ријетко се јавља мјесто *и*: *љџе* (али је чешће *љџе*).

Групе *вн* и *мн* се паралелно јављају у истим позицијама, па имамо: *да̀вно* и *да̀мно*, *дџвно* и *дџмно*, *гџвно* и *гџмно*, *ја̀вно* и *ја̀мно*.

Овдје не наилазимо на мијешање латерала *л* и *љ*, што се среће у неким говорима Црне Горе, нарочито онима који су у додиџу са албанским језиком. Такође нема промјене финалног *ђ* и *џ* у *ј* (истина, Пешикан је забиљежио у Загарачу *сџу̀*, нав. дјело, 127, али можемо рећи да је то само случајно тако реализовано, јер је овдје *сџу̀ђ*, *сџу̀ђкудиџен*, *гџђ*, *нѐкуђ*, *нѝкуђ* и сл.). Такође нема обезвучавања звучних сугласника на крају ријечи.

Сугласник *ј* у овом говору је у неким позицијама ослабљене артикулације а у неким се губи. Обавезно се губи у 3. лицу мн. презента глагола шесте врсте: *и́џева̀у*, *и́гра̀у*, *чи́ија̀у*, док се чува у истом облику глагола четврте врсте: *чџју̀*, *кџју̀*, *снџју̀*, *гра̀ју̀*, *иуџију̀* и сл. Алтернативно се губи или чува у првом дијелу сложенице суперлатива: *на̀јбо̀љџи* и *на̀бо̀љџи*, *на̀јша̀њџи* и *на̀ша̀њџи*, *на̀јдеб̀љџи* и *на̀деб̀љџи*, при чему се у бржој говорној реализацији у овом положају *ј* чешће губи. Између самогласника *и* и *а* се добро чува: *ви́ја̀и*, *гри́ја̀и* и сл., али између *у* и *е* се или губи или се мјесто њега добија посебна артикулација неслоготворног *џ*: *чџџем* и *чџџем*, *иуџиџџем* и *иуџиџџем*, чак и

ч^уѐм, њуш^уѐм и сл. Између *и* и *о* такође се чује *у*: *х^иицо*, *сицо*, *смирицо* итд. Губи се између *а* и *и*: *га^ии*, *ша^ии* и сл., као и у м. роду придјева типа: *ја^ачи* 'пачи', *ма^ачи* 'мачи', *в^учи*, *дв^ачи*, али у ж. и ср. роду остаје: *в^уча*, *з^еча*, *в^уч^е*, *з^еч^е*, *ша^ач^е*, изузев *дв^а*, гдје се губи, као и у *дв^е*. Компаративни завршетак *-ији* се редукује у *-и*: *сиромашни*, *мили*, *стири*, *јужни*, као и код именица које се завршавају на *-ија*: *Илин*, *Милин* (од Илија, Милија) и сл. И у придјевским образовањима од именице *бог*, *ј* се најчешће губи: *б^ож^а* ти вјера, *б^ож^и* жаро^пѝк и сл., али и: *б^ож^и*, *б^ож^а*, *б^ож^е*, при чему преовлађују форме без *ј*. Овдје је *ору^жје*, *ириморје* и сл.

Код најстаријих говорника групе *сн*, *зн*, *сл*, *зл* прелазе у *шн*, *жн*, *шл*, *жл*: *ш^аха*, *ж^ад^ем*, *ш^ина^в*, на *ж^ли* п^ут и сл., али нестанком најстаријих генерација нестаје и та појава (данас је скоро немогуће наћи тако старе ин-форматоре који чувају особине старог стања).

Финалне групе *-си*, *-д* и *-ши* остају без крајњег прекидног дентала: *ра^дб^с*, *ми^лб^с*, *гр^оз*, *ба^з*, *и^риш*, *в^љеш* и сл.

Група *-ћ(с)ки* прелази у *-чки*: *ни^шицки*, *и^џицки*, а групе *шск* и *дск* дају *цк*: *бра^цки*, *и^швацки* (: Тиват), *ма^љацки* (: Маљат, брдо у Бјелопа-влићима), *београ^цки*, *и^штогра^цки*, *на^ро^цки*, *љу^цки*, *љу^цко^{ћа}*, *љу^цко^{вина}*.

Паралелно се срећу групе *шњ* и *ћн*: *ку^шњи* и *ку^ћни*, *но^шњик* и *но^ћник*.

Група *зр* добија сугл. *д* у средини, па имамо: *здр^ак*, *здр^ело*, *здри^ва^и*, забиљежено је чак и *Пр^изд^рен*.

Јекавско јотовање сугласника *д* и *ш* је потпуно: *ћ^д*, *ћ^во^јка*, *ме^ћд*, *и^ра^ћд*, *ћ^ера^и*, *ћ^еши^и*, *и^оћ^ера^и*, *и^оћ^ери^ш* и сл., као и *с* и *з*, гдје се поред *с* и *з* од *с+је*, *з+је* јављају и облици новог или јекавског јотовања: *са^и се*, *са^ки^и се*, *су^ира* и сл., *з^еница* (чешће *з^еница*), *из^ес*, *из^елица*, *ко^зи*, *ко^за^вина* и сл. Јекавско јотовање лабијала паралелно је са нејотованим облицима, па имамо: *нев^љес^иа* и *нев^јес^иа*, *и^љес^а* и *и^јес^а*, *в^љеш* 'вјешт' и *в^јеш*, *в^љере^ница* и *в^јере^ница*, *б^љеш^ите* и *б^јеш^ите*, *б^љес^{мо}* и *б^јес^{мо}*, *м^љес^ито* и *м^јес^ито*, *м^љех^ир* и *м^јех^ир* итд. Јотовање лабијала је чешће у брзој говорној реализацији, а у усамљеним примјерима и споријем говорењу — ређе.

Као што је познато, ово је типично ијекавски говор. Свако дуго *јаи* дало је *ије*: *ни^јесам*, *би^јесан*, *си^јено* итд., док са кратким јатом ствар стоји нешто другачије. Префиксално *и^рв-* дало је углавном *и^{ре}-*: *и^рен^д*, *и^рев^д*, *и^ре^{ђе}* (раније се јављало и *и^{ри}ђе*), али има и ијекавских форми: *и^{ри}јек^д* (и *и^рек^д*), *и^{ри}јеч^а*, *и^{ри}јек^лд*. Секвенца *рџ* дала је *ре*: *реч^ица*, *реш^ење* (новије и књишко), *гор^еш*, *сти^арешина*, *сти^ареши^нство* и сл. Само је: *си^ја^и*, *ус^ја^и*, *сри^о*, *си^ио* (*и^шџ^ела*, *и^шџ^ело*), али *би^љег* и *бјел^{ег}*. Нијесмо нашли оне „икави-зме“ катунског типа, који су некада обиљежавали, изгледа, и овај говор, типа: *и^{ри}ђе* (овдје је само *и^ре^{ђе}*, али *и^{ри}јед*), *си^ђей*, *зайови^ђено* 'заповијеђено', *зайови^ђей*. Ту је само *ки^село*, *ки^селица*, *ки^сели^и се*, *уки^сели^и се* и сл.

Акцентуација у говору Загарача је двочлана: постоје само два силазна акцента (˘ и ˝). Дистрибуција је слободна, што значи да се било који од

Од прилога за вријеме издвајамо: *ша̀дѣр*, *ша̀дѣраке*, *ша̀дѣрачке*, *за̀дѣвијек*, *за̀дѣвијека*, *ва̀сивијек*, *ѝрѣђе*, *ѝдѣше*, *ѝдѣслијед*, *ѝдѣслиједачке*, *онда̀н* и *огда̀н*, *ша̀ондан* и *ша̀огдан*, *ондвечери*, *ша̀оновечери*, *ѝрѣо̀су̀тира* и *ѝрѣко̀су̀тира* и мултипликативне изразе типа: *два̀ш*, *ѝриш*, *чѐириш*, затим: *узача̀с*, али у *дѣвѣти злијех часа̀х*.

Прво што се у области *синијаксе* запажа јесте употреба акузатива умјесто локатива код глагола мировања уз предлоге *на* и *у* (Живим у *Београд*, Седим на *столицу*). Изузетак чини употреба предлога *у* у конструкцијама типа: у *чем* си се *наша̀* дођи; *видиш* ли е у *њем* *нема̀* ништа; у *њем* нијесмо *нашли* ни зрна и сл., гдје су *чем* и *њем* у ствари локативски облици са изостављеним *у*.

Нијесмо забиљежили конструкцију типа: *врћу* *ше* *ка̀иешана*, коју помиње М. Пешикан (уп. нав. дјело, 188), већ у таквим конструкцијама иде предлог *за* (поставили су га *за* *ка̀иешана* и сл.). Изразита је конструкција *мимо* *на̀рѣд* (= не као остали народ), мј. мимо народа.

У инструменталу са глаголом *би́ти* јавља се именица *ђевојка*: Ка сам била *ђевојка̀м*, често су ми зборили е се нећу удава̀т е сам ра̀дила мушке п̀слове.

Поред тога што се употребљава са генитивом, предлог *без* иде и с номинативом: Сви су дошли без Јелѣна (= осим Јелене). Предлог *кроз* употребљава се само у облику *ѝроз*. Предлог *с(а)* с генитивском или инструменталном синтагмом употребљава се и у облику *су*: доша̀ је *су* *ѝеи* *дрѣга̀* (са инструменталном је *с* или *са*), а предлог *у* иде и уз генитив: поша̀ је *у* *Ма̀рка*, видио сам је *у* *Илијѣ*, али и у конструкцијама типа: у *њих* су лијѣпа чѣла̀д, у *Милоша̀* расту̀ лијѣпе *ђевојке*. *Нако* у значењу *осим* је у честој употреби.

Напомињемо да у овом говору постоје сви глаголски облици које има српски језик осим гл. прилога прошлог. Аорист и имперфекат су живе категорије, нарочито у приповиједању.

Везник *аоли* има значење *кад* *ли*, *ево*: таман бљѣх доша̀, док *аоли* и *нега*. Модална речца *даи́ти*, у значењу *зар*, *ва̀да* (које није у употреби), изузетно је високе фреквенције. Речца *ком* (у значењу *чим*) не употребљава се, а била је раније у употреби. Речца *иочем* се употребљава у значењу 'којим случајем' (да га нијеси *иочѣм* спомѣнуо да ми врнѐ па̀ре), али и у значењу *јер* (избио га је *иочѣм* је пу̀штио живѣ да поа̀ра). Речца *шеке* има временско значење (рѣћу му *шеке* до́ђе), али се јавља и као појачајна речца (добро, добро, *шеке* ћеш ми плати́т на̀ко те не уфа̀тѣм), у значењу 'само ако' а чешће 'заиста'. Овдје се употребљава и временска конструкција *у које*, у функцији везника *чим*, *када*, нарочито у приповиједању (*у које* до́ђѣсмо у Подгорицу, ви́ђесмо е нијесмо понијели све што ни треба̀ за па̀сош).

Упркос овим неколиким напоменама о особеностима говора Загарача, не бисмо га могли издвојити из комплекса средњокатунских говора, а од

књижевног језика га углавном издвајају двоакценатски систем (нема узлазних акцената), помијешан локатив и акузатив, те генитив множине и локатив множине (тип: опийја се *ѿо каѳѧнѧ*, налѧзѧ га плѧнѧга *ѿо конѧвѧлѧ* и сл.), док друге особености могу да се нађу углавном у свим другим средњока-тунским и уопште ловћенским говорима. У цјелини га са књижевним језиком изједначава артикулациони систем свих тридесет стандардних српских гла-сова, а разликују наведени сугласници *ć*, *ž* и *s*.

2. О речнику говора Загарача

У изради речника говора Загарача покушали смо да направимо што је више могуће речник диференцијалан (разликован) у односу прије свега на књижевни језик, али и на околне говоре. Наравно, у томе се није могао постићи резултат који би одсликавао само лексику Загарача, јер посебне, аутохтоне загарачке лексике, што важи и за било који други говор, има врло мало, она се може свести на неколико десетина лексема. Тражили смо што старију лексику, ону која је карактерисала сеоски начин живота, иако у Загарачу нема куће која нема макар по једног интелектуалца и добро школована човјека, па од новије лексике једва да смо унијели коју ријеч (ако је унесена, то је у речнику назначено као новије). Но, ни ту, дакле најстарију, лексику није било могуће сву прикупити, иако је први од аутора прикупљао речнички фонд загарачког говора више од тридесет година, иако је ауторима загарачки говор матерњи, па је, наравно, доста тога остало незабијежено што би могло да се нађе у једном речнику ове врсте. Због тога то и није сав речник старе загарачке лексике, јер су изумрли стари занати и многа занимања из прошлости, измијењен је начин живота, унесена је нова лексика, такорећи — формиране су нове терминологије. Само најстарији Загарчани су могли да дају пуније податке о старој лексици, али о неким занимањима из прошлости ни они (нпр. из ткачке терминологије ни код једне старице није било могуће добити потпуне податке). Ово је још мање сав речник Загарача, јер постоји богата новија и нова лексика која је у свакодневној употреби, а стара се заборавља јер није у употреби. У Загарачу је начин живота толико измијењен да више нема оних занимања која су га карактерисала, нпр. у међуратном периоду — када су били више развијени и сточарство, и пољо-привреда, нарочито воћарство (које је и данас добро развијено), на неки минијатурни начин и шумарство итд. Нове лексике у речнику по правилу нема (ту се неће наћи ријечи какве су: *радио*, *транзистор*, *телефон*, *продавница*, *социјализам*, *капитализам*, *устав*, *закон*, *предузеће*, *фабрика*, *аудио*, *бицикл*, *лимузина* итд., итд., а сва та лексика данас постоји у говору Загарача и Загарчана).

У речник смо унијели и нешто лексике која се може сматрати општом за српски језик и његове народне говоре, јер је то било потребно да би се видио систем лексичких односа, систем именовања и размишљања, а каткад

и због захтјева лексичке географије, тј. постојања или непостојања одређених ријечи у овом говору. Највећи број таквих ријечи је кратко објашњен али по правилу није даван илустративни материјал, тј. нијесу давани примјери (за цијелу лексему или за поједина њена значења). То је зато што се зна да не постоји ни један народни говор који нема општу лексичку, заједничку за све говоре или већину њих и за књижевни језик. Уз такву лексичку смо настојали да дамо она специфична значења која се јављају у овом говору, или специфичну лексичку, односно ријечи које у цјелини или дјелимично имају другачија значења него у другим говорима или у књижевном језику. Постоје у речнику ријечи које се данас не употребљавају, или се изузетно ријетко употребљавају, или чија значења данас не знају ни средње генерације Загарчана. За таквом лексичком смо и трагали, али је нијесмо нашли много, иако смо у току дугог прикупљања имали много информатора којих данас нема међу живима а који би, да су живи, данас имали по стотину и више година. До старе лексике се овдје увијек тешко долазило, нарочито у периоду послје Другог свјетског рата, јер се становништво много школује, много је запослених у градовима, тако да се једва може говорити о правом сеоском начину живљења, чак и оних најстаријих, инокосних домаћинстава. Загарач има веома много интелектуалаца различитих узраста и усмјерења — ту је десетак доктора наука, ту су писци, филмски и други редитељи, универзитетски и средњошколски професори, љекари, инжењери најразличитијих струка, тако да буквално не постоји домаћинство, било оно организовано сеоским начином живота било другачије, које нема високог интелектуалца у кући. Наравно, тако је дуги низ година (још од међуратног периода) и то је морало имати утицаја на измјену лексичког система у загарачком говору, и све више га има.

Речник садржи око 10.000 ријечи и макар три пута толико значења, што значи да може успјешно да представи дијалекатску лексичку загарачког говора, али и говор у цјелини. Наравно, како смо истакли, лексика Загарача је много богатија од овдје презентоване, али се није жељело да се прави потпуни речник говора, што значи да је остало неколико пута више ријечи које у речник нијесу ушле од оног броја које он садржи.

Како се види, у речнику постоје различити ликови истих ријечи. Ти различити ликови у речник су уношени на мјеста која им припадају по азбучном реду. Паралелни ликови нијесу понављани у случајевима када су они по мјесту према азбучном реду блиски, јер их тако читалац може наћи на једном мјесту. На примјер, два лика ријечи *гужва* (*гужба* и *гужва*) дати су на једном мјесту, јер би се да је лик *гужва* поновљен тамо гдје му је по азбучном редоследу мјесто исувише понављали ликови који су по мјесту блиски један другоме. Такав је случај са низом ријечи. Рецимо, лексеме *душман* и *душманин*, *диван* и *диман*, *довијек* и *довијека* и сл. дати су само на по једном мјесту, како се у близини не би понављали различити ликови и тако просторно оптерећивали речник. Међутим, ако су различити ликови

ријечи по азбучном реду више удаљени једни од других, у таквим случајевима стављани су сви ликови на мјеста која им припадају по азбучном реду. На примјер, на једном мјесту се налазе лексеме *домадеца* и *думадеца*, али је и лик *думадеца* поновљен тамо гдје му је мјесто по азбучном реду. Ако су у другом, удаљенијем лику дати примјери, онда се тај лик није упућивао на онај први, али ако примјери нијесу давани, код другог лика је стављено одређење *в. (иди)*, или је једноставно уз такву ријеч дат синоним који одговара лику уз који су наведени примјери. Тако је унесено *гулић* и *жулић*, и код *гулић* су дати примјери, а код *жулић* — само граматичке ознаке и значење *гулићи*. Или, нпр., уз лик *желуда* 'жир' дат је и лик *целуда*, а лик *целуда* поново тамо гдје му је мјесто, гдје у ствари служи само као маркер (као доказа да тај лик постоји), са граматичким ознакама падежа и рода, и упућивањем на лик *желуда*. (Тако имамо: *желуда* и *целуда*, генитивни наставка *-ѐ*, ознаку женског рода и, на крају, значење: *жир (од хрстѝа)*, а код слова *ц* — *целуда*, *-ѐ*, ж. в. *желуда*.) Настојали смо, дакле, да што мање понављамо исте ријечи и да дајемо примјере, без обзира на то што су у питању различити ликови, али ако су ликови били удаљени један од другог, тада смо сваки од њих наводили као посебне одреднице.

Код различитих ријечи које имају иста значења стављали смо квалификатив *уј*. (ореди). На примјер, код *ћибрић* 'шибица' стављена је ознака „уп. *фурмина*“, и обрнуто — код *фурмина* стављено је „уп. *ћибрит*“.

Код глагола који имају и повратну форму гдје се год могло то учинити, повратна замјеница *се* стављена је између заграда, иза чега слиједе значења и примјери и повратних и неповратних значења. У томе се, међутим, није увијек ишло досљедно и исцрпно. Нијесу обавезно давани примјери и једне и друге форме, нарочито тамо гдје читалац из датог примјера може закључити да глагол има и ону другу форму, тј. и ону за коју није дата илустрација.

Словни знак који се налази међу заградама означава факултативност гласа који обиљежава: нпр. *ла(к)ше* може да се изговара и као *лакше* и као *лаше*.

Одреднице су дате у лику који се реализује у говору, дакле изворно. Све су акцентоване, а граматичка обрада је обухватила врсту ријечи — она је за именице означена наставком генитива, код придјева ознаком сва три рода, код глагола наставком 1. лица једнине презента (чак и код безличних глагола), код прилога ознаком *ћрил.*, а код узвика и речца одговарајућом ознаком. Везници и бројеви су давани изузетно ријетко, само ако је требало дати интересантан номинални облик, или значење, или какав фигуративни однос.

При тумачењу одредница настојало се да се води рачуна о томе да се ради о једнотомном речнику, у којему није могуће, као у вишетомним речницима, давати сва значења издвојено у посебним тачкама означеним бројевима

или словним знацима (у функцији општих бројева), него се настојало да се значења што је више могуће групишу. Гдје су се значења јасно одвајала једна од других, то је и назначено нумеричким ознакама, арапским бројевима, или додатним општим, код фигуративних значења по правилу општим, а сродна или блиска значења су се одвајала тачком и запетом. Тако су се избјегла претјерана раслојавања значења, а примјери односно илустрације тих значења давани су слободно, иза навођења свих значења, при чему примјери не прате увијек и редосљед датих значења.

Природа говора је диктирала да се категорија израза (изр.) не обрађује по принципу строгих лексикографских поступака, јер смо сматрали да разнолика обрада неће ометати разумијевање значења.

По правилу, уз одреднице су давани и примјери. Само у ређим случајевима давано је по више примјера, јер смо настојали да са што мање примјера дамо што јасније илустрације значења. Код неких одредница смо дали све примјере које смо нашли у грађи из записа са терена, па се у таквим случајевима лакше уочавају оне значењске финесе које и нијесу могле бити детаљно разрађене у формулисању значења. Позитивна страна тога је и у томе што се на основу већег броја примјера може закључивати и о другим, не само о лексичким особинама говора Загарача, тако да смо убијеђени да је на основу грађе која илуструје одреднице овог речника могуће успјешно направити и дијалекатску монографију овога говора. У примјерима има облика и форми ријечи, синтагми и реченичних конструкција који се никако не би могли видјети из самих одредница, тако да речник у цјелини није само лексикон дијалекатске лексике овога говора него и његова шира и продубљенија слика.

Природа речника, као и сваког другог, захтијевала је употребу скраћених ликова одређених квалификатора, тј. скраћеница, па их наводимо:

<i>адј.</i>	адјектив, придјев	<i>жарг.</i>	жаргон
<i>аор.</i>	аорист	<i>замј.</i>	замјеница
<i>арх.</i>	архаично, застарело	<i>застј.</i>	застарело, архаично
<i>аугм.</i>	аугментатив, повећано значење	<i>зб.</i>	збирно, збирна именица
<i>безл.</i>	безлично	<i>И</i>	инструментал
<i>в.</i>	види, видјети	<i>изр.</i>	израз, фразема
<i>везн.</i>	везник	<i>ијек.</i>	ијекавски
<i>Г</i>	генитив	<i>имп.</i>	императив
<i>гл.</i>	глагол, глаголски	<i>импф.</i>	имперфекат
<i>гл. им.</i>	глаголска именица	<i>ишд.</i>	и тако даље
<i>Д</i>	датив	<i>јд.</i>	једнина, сингулар
<i>дем.</i>	деминутив, умањено значење	<i>књ.</i>	књишки, књижевни
<i>др.</i>	друго, други	<i>л.</i>	лице, лично
<i>жс.</i>	женски род	<i>м.</i>	мушки род

<i>мј.</i>	мјесто, умјесто	<i>р.</i>	радни
<i>мн.</i>	можина, плурал	<i>с.</i>	средњи род
<i>Н</i>	номинатив	<i>свр.</i>	глагол свршеног вида, тренутни глагол
<i>неодр.</i>	неодређени придјевски вид	<i>синг.</i>	једнина, сингулар
<i>нейр.</i>	непромјенљиво	<i>сл.</i>	слично
<i>несвр.</i>	несвршени глагол	<i>супр.</i>	супротно
<i>об.</i>	обично	<i>суйсџ.</i>	супстантив, именица, супстан- тивизовано, поименичено
<i>одр.</i>	одређени придјевски вид	<i>џој.</i>	топоним
<i>ономатџ., ономатџој.</i>	ономатопеја	<i>џрџ.</i>	трпни
<i>џеј., џејор.</i>	погрдно, пежоративно значење	<i>узв.</i>	узвик
<i>рл.</i>	множина, плурал	<i>уј.</i>	упореди
<i>рл. tantum, рл. t.</i>	именице које немају једине	<i>фиг.</i>	фигуративно, пренесено значење
<i>џерф.</i>	перфекат	<i>хџј., хџјок., хџјокор.</i>	име одмила, хипокористик
<i>џовр.</i>	повратни глагол, повратна за- мјеница	<i>цркв.</i>	црквени
<i>џр.</i>	придјев, придјевски	<i>џаџр.</i>	џатровачки
<i>џрез.</i>	презент, садашње вријеме		
<i>џрил.</i>	прилог		

Аутори су сматрали да ће бити од научне користи да се као додатак речнику да ономастички систем Загарача, па је у том циљу преузет рад Драга Ђупића *Ономастџика Загарача* из IV књиге Ономатолошких прилога САНУ (Београд 1983, стр. 345–387), у којему су извршене само ситније исправке и допуне. На тај начин добијен је и општи лексички и, посебан, ономастички лексички фонд Загарача, тако да читалац поред речника говора може сагледати и систем презимена, имена, имена одмила и надимака (породичних и личних). Све заједно чини лексички систем говора јер се општа и ономастичка лексика допуњавају.

Београд, јуна 1997.

Аутори

РЕЧНИК ГОВОРА ЗАГАРАЧА

А

а, везн. или; чим. — Узео га а ја а ти, свѣдно је. Рѣћу му а дође да ти се јави.

абаз, -а, м. (заст. и ријетко) *живоитиња, брав; бесловесно створење, будаласта особа, шуљавко*. — Причува те абазе да ти не поарау туђе. Оно је само за чување абазе, ниташто друго. Чувам два-три абазе, то ми је работа. Срѣте ме данас они абаз Блаждов, умало се препадох, ка да не сличѣ чељадѣту.

абер, -а, м. 1. *глас, њорука, обавјештење*. — Добили су абер да им је син погинуо. Има ли каквога абера од онија из Америкѣ? Доша му је, вели, абер да му је пријатељ умро. 2. *интерес, воља, жеља, хитјење и сл.* — Немам ти ја абера за дуван. Никад нијесу имали абера за нас. Рѣци ако немаш абера, нећу те ћерат.

абегѣћ, -а, м. *горње њарче одјеће дјештица*. — Обуци му какав абегѣћ да му не бидне ладно.

абегун, -а, м. *горњи дио одјеће, долама*. — Имаш ли какав абегун да обучеш сврх фањелѣ?

аваз, -а, м. 1. *глас, јавка*. — Доша ми је аваз из рода да ми је стриц блесан. 2. *обавјештајац*. — Уфатили су били једнога авазе талијанскога, и свѣ им је река ђе ће Талијани.

авѣган, -тна, -тно *луцкаст, будаласт, неинтелигентан, неразуман*. — Млађа шћер му је авѣтна, јеси ли видио, не умјје лијепу прозорит. Ово је дијете, тако ми бога, авѣтно, ништа не разумјје.

авѣтање, -а, с. *гл. им. од авѣташ*. — Остави се авѣтања, узобили се више! Цио му је вијек проша у авѣтање, нити је што учио нити је што памѣтно радѣо.

авѣгѣт, авѣтам, несвр. I. 1. *иправити глупост, лудоваши, ирочити којешта, радити нешто глупо, бесмислено*. — Не авѣта цијелѣга живѣта, нѣ се опамѣти! Што нѣ авѣта Милош? Авѣтала је по Бѣограду два мјесеца, па се вратила нагрдна. Што авѣташ по цио дан, буди једном памѣтан! 2. *бесполичити, базити, ићи без циља*. — Ништа не радѣ, нѣ по цио дан авѣта от куће до куће. Немѣ авѣгѣт по граду, брзо се врни. II. ~ се *изругивати се на нечији рачун*. — Видѣш ли да се авѣтау с тобом! Авѣта се нард ш њим, ка да је полудѣо.

авѣтѣња, -ѣ, ж. *замлашаста, неимѣтна, неинтелигентна, ирглупа особа, будала*. — Виђе ли како она авѣтѣња од Милана данас авѣташе пред оноликѣ људѣ. Нѣ зна то ништа, то је авѣтѣња, јадан. Нема се што с онѣм авѣтѣњѣм причѣт, ништа онѣ не зна. Мѣчи ми онѣ авѣтѣњу од ђецѣ. Не дирѣ(ј)те ту авѣтѣњу, мѣже што излајѣт. Како се, авѣтѣњѣ, нѣ снађе да јѣ одговорѣш.

авѣтлук, -а, м. *глупост, неимѣтан њостѣујак; бесполичѣње*. — Рѣкла сам му да ми не чинѣ авѣтлуке нѣ да узмѣ ту ђевѣјку, неће наћ болѣу. Мани се авѣтлукѣ, нѣ подни нешто да радѣш ка и ти другови.

авѣтѣник, -а, м. *авѣтан, неразуман, неимѣтан човѣк*... — Не доводи ми онога авѣтѣника више у кућу, ш њим се чељадѣ не мѣже споразумѣт.

авѣтѣница, -ѣ, ж. *неимѣтна женска особа*. — Немѣ(ј) давѣт онѣ авѣтѣници да ти чува ђѣцу! Оженѣо сѣ онѣм авѣтѣницѣм.

ЅВѢТНО, прил. *неумјесно, луцкасто, будаласто, неразумно*. — Ѕвѣтно ти је да сѣм идѣш, послуша старѣјѣ.

ЅВѢТНУТ, авѣтнѣм, свр. *направити авѣтлук, направити глупост; изгубити свијест, полудѣти*. — Авѣтнуо си што си купова ону ливѣду у Никѣлѣ. Јѣсте ли чѣли ѣ авѣтнула она најмлађа шѣр кума Јовѣна.

ЅВЕТОВАТ, -ујѣм, несвр. *правити глупости; бесјосличити*. — Не авѣтуј нѣ причѣ(ј) што су ти рѣкли! Не рѣди ништа нѣ по вѣздѣн авѣтујѣ пѣ сѣлу.

ЅВЕТУЉА, -ѣ, ж. *неимѣйна женска особа*. — Срѣтох ону авѣтуљу ис Крша, јѣдва се размѣнусмо те ме нѣ испсова.

ЅВИЗАН, -а, -о 1. *обавијештен, који зна, који је свјестан*. — Ѕвѣзана ти је ова мѣла кѣ чѣла, свѣшто зна. 2. *обзрив, осјетљив према другоме*. — Мѣло је ѣвѣзанија чѣлѣди кѣ ѣих, свѣкоме ѣне да угѣдѣ.

ЅВИЗѢТ СЕ, -ѣм се, свр. *доћи себи, схватити, појмити*. — Док сѣ ѣна ѣвѣзѣла што би, покраѣдоше јѣ лопѣже свѣ испрѣд ѣѣ.

ЅВИЈЕС, -сти, ж. *имѣи, свијест*. — Је ли онѣ дѣјете Мѣројево без ѣвијести, или се мѣне чинѣи? Нѣмѣ тѣ ѣвијести, нѣ је тѣ брѣв бѣжѣи.

ЅВИЈЕСАН, -сна, -сно *свјестан, имѣиан*. — Свѣ ѣѣца су јѣ помрла, а остѣла је ѣвијесна, видѣш, бѣг јѣ је свѣјес сачѣвѣ. Дѣ ми бѣже да остѣнѣм ѣвијесан, а штѣ ѣу, мѣра се трплѣт.

ЅВЛИЈА, -ѣ, ж. *дворишиѣ (ограђено или неограђено)*. — Доћѣра сам грѣжѣе до на ѣвлију. Остѣви дрѣва у ѣвлију.

ЅГА, -ѣ, м. 1. *турски достѣојанствѣник*. 2. *богатѣ чѣвѣк; набусѣи чѣвѣк*. — Ѕге су ѣни, јѣдан, откако је пѣчео да им шѣлѣ онѣ из фмерикѣ пѣре. Ништа му не ѣшти нѣко да те оћѣра, ѣга је тѣ, али нѣ знаш.

ЅГОВАТ, ѣгујѣм, несвр. *уживити (као ага) у богѣиству, изобилу и раскоши*. —

Ѕино је ѣѣј, бѣгоми, ѣгујѣ на онѣлѣко имѣѣе, не фѣли јѣ ни тѣчијѣга млѣјека, а ѣѣца јѣ свѣ што желѣи принѣсѣ.

ЅДА, потврдна рѣчца *него шѣиѣ, јѣстиѣ*.

ЅДВОКАТ, -а, м. 1. *судски засѣиуѣник*. 2. (пејор.) *заговорѣик, засѣиуѣник некога или нечѣга у какѣом мјесном сѣору*. — Иѣко си му ѣдвокат, свѣ знаѣ ѣ како јѣ кѣжѣм а не ви двоѣца. 3. *имѣйна, умна особа без ишколе*. — Адвокат ти је ѣна, кѣкала ти мѣјка, не мѣжеш се тѣ ш ѣѣм носѣт.

ЅДВОКАТИСАТ, -шѣм, несвр. *стѣавѣити се у функцију адвокѣиѣи и некога или нешѣиѣ засѣиуѣити без обѣвѣзе*. — Ништа тѣ ѣѣј не ѣдвокатѣиѣи, нѣ кѣжи прѣво кѣко је било.

ЅДѢТ, -а, м. *обичѣј*. — Рѣзлѣкујѣ се нѣши ѣдѣти од ѣѣшијѣх. Прѣјѣд смо се држѣли ѣдѣтѣ бѣље нѣ данѣс. Заборѣвили смо ѣдѣте о слѣви.

Ѕѣ, *узвѣк говѣдѣма да иду*. — Аѣ, сѣика, аѣ!

ЅѣР и **ЅИР**, -а, м. *корѣсти, вѣјѣда*. — Нијѣсам ѣд грѣжѣа овѣ гѣдинѣ глѣдѣ ѣѣра. Имѣли смо мало ѣѣра от смѣкаѣѣ. Мѣли је ѣѣр од тогѣ нѣшѣга фрѣта. Нѣмѣ, да бѣгдѣ, ѣѣра ни от чѣса својѣга!

ЅЖДАЈА, -ѣ, ж. 1. *огромна змија*. — Онѣ што су нѣшли на Кѣтлѣјѣ је бѣла ѣждаја, бѣло је у ѣѣ више о двѣ мѣтра, тѣкѣѣ се змијурина није више појѣвљѣѣѣла. 2. *ала, мѣтѣско чудовишиѣ*. — Прѣчѣло сѣ како су окѣ Букумѣрскѣга јѣзера лѣѣде нѣћу напѣдѣле свѣ нѣкакѣѣ ѣждаје и чѣдовѣишта. 3. *хѣлѣљѣиво биѣе*. — Шарѣѣла ми је ѣждаја, трѣба јѣ зимус три стѣга сѣјѣна.

ЅЖѣМ, -а, м. *набусѣиѣа особа*. — Виѣе ли тѣ оногѣ ѣжѣма како ѣзгѣди Милѣшу?

ЅИР, -а, м. *в. аѣр*.

ЅЈ, узв. *јѣо, кѣку, лѣлѣ*. — Ѕј мѣне, мрчнѣј друзи, што ме снаѣе данѣс! Ѕј му је ѣ срѣе чѣм је остѣ сѣм у нѣ пѣћѣну от кѣћѣ.

ај, узв. (постао од глагола ићи), имп. ај(де)мо и ај(де)моте, ајдете и ајте... *хај-де*. — Ај, отиђи до Пётра и донеси ми онѝ маљ да разбијем овѝ крш на обёр. Ај ти с нама.

ајбѝ, речца (најчешће потврђује неку негацију) *ѝако је, баш ѝако*. — Нѝћете ми више овѝдијен пролазѝт, ајбѝ! Рѝка сам му, ајбѝ, е га нѝћу пуштават док ми не врнѝ што сам му да на зајѝам.

ајван, -а, м. 1. *живоѝиња*. — Нѝма ми ко чѝват овѝ трѝ-четири ајвана нѝ их сѝме пуштѝјем ус тѝ стране, пѝ што уфѝ-тѝ. 2. *глуѝа особа, неѝаметѝна особа*. — Немѝ рѝћ онѝмѝ ајвану е сам ти да е ѝе ти ѝдмаћ трајѝит да му позѝмиш.

ајдѝк, -а, м. 1. *хајдук*. 2. *одважна, сѝреѝина, снажна особа*. — Не мѝжеш се тѝ јакѝт с онѝјем ајдѝком, ѝдмаћ ѝе те обѝ-лит. Ајдѝк је тѝ, мѝј браће, свѝ му бастѝ.

ајдуковѝње, -а, с. *учешће у хајдукчим дружинѝма, хајдукчи живоѝи*. — Бѝло је овѝђѝн ајдуковѝња и прѝје прѝвога рѝта.

ајдуковѝт, -ујѝм, несвр. *учешћиваѝи у хајдукчим ѝоходима и ѝословима, хај-дуковаѝи*. — Ајдуковѝло је нѝколико За-гѝрчанѝ, али су престѝли кѝ сѝ прѝви рѝт завршиѝо, пѝтгле нѝјесу одѝли у ајдѝке.

ајдучѝца, -ѝ, ж. 1. *хајдучѝца*. 2. *одважна, сѝреѝина, снажна ж. особа*. — Мѝжеш ли штѝ онѝј ајдучѝци од невљѝ-стѝ? Мѝже, кѝква је ајдучѝца, промијѝнит десет мѝжѝвѝ.

ајтѝр, -а, м. 1. *воља, ѝубав, накло-носѝи*. — Ижљѝгла си му из ајтѝра и тѝ ти је. 2. *саучешће*. — Оѝемо ли одѝт на ајтѝр у Бѝндиѝе, ѝмро ни је прѝјатељ.

аќ, -а, м. *вейар за ѝриѝлод, нерасѝи*. — Маљо кѝ држѝ ѝђѝн аќове, шкѝпѝ их кат су прѝсѝд.

аќнѝт, аќнѝм, свр. 1. *ѝреснуѝи, луѝ-нуѝи, ударѝиѝи*. — Аќну ме онѝјем штѝ-пом, и дѝбро ме забоље. 2. *нагло отѝиѝи*. — Кѝђ си тѝ аќнуо нѝ зору јѝтрѝс?!

аќобѝгдѝ, упитна речца *куда си кре-нуо, куда ѝеш*. — Аќобѝгдѝ јѝтрѝс нѝ зо-ру, Иљѝја? Аќобѝгдѝ, Милѝне? Идѝм ѝ Грѝд да нѝшто кѝпѝм.

аќѝнто, прил. *на рачун...*, *ѝиѝо се ѝи-че...* — Јѝ бѝх, аќѝнто тѝгѝ, у пѝнѝђ смѝо заспѝт ѝ грѝбље. Немѝте ѝх аќѝнто сѝро-мѝштинѝ жѝлит, ѝмау ѝни да плѝтѝ.

аќрѝп, -а, м. 1. *некаква ѝѝасна живо-ѝиња*. 2. *фиг. а. ругоба*. — Ѓе нѝђе онѝгѝ аќрѝпа да се ш ѝѝим ожѝниш, ада, тако ми бѝга, ѝо како сам стѝр, нашѝ бѝх и лѝшѝу и млѝђѝу. б. *неѝаметѝна особа*. — Аќрѝп је тѝ, нѝшта пѝдбѝг живѝи нѝ знѝ.

ѝла, ѝлѝ, ж. *неман*. — Велѝ е је из јѝ-зера ѝзѝшла нѝкаква ѝла пред нѝу па је отѝдѝр полѝђѝла.

алабѝка, -ѝ, ж. *халабука*. — Нѝшта се од алабѝкѝ и трѝскѝ нѝје чѝло. Мѝслите ли с вѝшѝм алабѝкѝм да ме ишѝѝрѝте ис кѝђѝе?

алабѝрда, -ѝ, ж. *гуѝсва, јуриш, неред, бука, ѝреска, бучна груѝа*. — Напрѝвише некаквѝ алабѝрдѝу, мѝшљѝх е ѝе се кѝђѝа обурдѝт. Немѝ ми дѝђѝт с алабѝрдѝм ѝечѝинѝ. Алабѝрда, заметну се кѝвга!

ѝлѝв, -а, -о *халаѝѝив*. — Нѝјесам глѝ-дѝла алавѝјѝе крѝвѝ от Шарѝљѝе, изѝла би одјѝднѝм пѝ стѝга сѝјѝена.

алавѝртѝт се и алавѝртѝт се, -ѝртѝм се, свр. *схваѝиѝиѝи, дођи к себи*. — Док сам се алавѝртѝла, ѝни ми дѝгоше свѝ смѝкве ис котарѝнѝ. Алавѝртѝли смо се да је утѝкла пошто смо чѝли да је стѝгла у Подгѝорицу. Нѝкако да се алавѝртѝм штѝ мѝ снашло. Чѝм прѝговѝри, алавѝртѝх се штѝ ѝе. Јеси ли се алавѝртѝла о чему зѝбрѝ?

алавѝја, -ѝ, ж. *сређѝа, сређѝне околно-сѝиѝи*. — Цѝјѝелѝга живѝѝта га је прѝтѝла алавѝја у имѝње, да је кѝм сѝјѝа, нѝкѝ би му. Имѝ је алавѝју да остѝнѝ живѝ. Лѝко ми је с вѝшѝм алавѝјѝѝм, свѝ сте вѝ сређѝни нѝ паметни.

алавијас, -ста, -сто *који је срећне руке, срећан, којему све њлази за руком.* — Све ђдиве су ни досађ биле алавијасте, дђбро су се удавале. Алавијасте су, све им љде од руке. Била је алавијаста, па се фино љдаде.

алај-барјак, -а, м. *љурски барјак који је носила већа војна формација.* — Ђед Сљма Мљлованова је ђтео Турцима алај-барјак са Спљшке глављце.

алак, -а, м. *вика, галама, хајка.* — Дљгоше алак на лопђве и утекђше. Чљје се некакав алак прет цркђм. Прђђше свђтови Владђви с пљесмђм и алаком.

алакање, -а, с. гл. им. од *алакаљ.* — Остаљи се тога алакања по Загђрачу!

алакађ, алакђем и алачђем, несвр. *галамљиљи, викаљи, хајкаљи.* — Кђ онђ алакђе на Кђтлијеш? Нечљ свђтови алакђљ. Како алактађљ, бђже мљли! Алачђе ка лљд.

алал, -а, м. 1. *ђирољијај, благослов, срећа.* — Алал ти [о ријечима] свђка! Не чђка од мене алал! 2. (у прилошкој служби и у служби узвика) у изразима: ~ ти вљера, ~ ти свака и сл. *свака љи часљ, браво, честљиљам!*

алалљт, алалљм, свр. *ђљросљиљиљи, благословиљи, љђжељљи усљјех, срећу.* — Алалљћу ти све што учљниљ, ако ме послуљаш. Алалљо сам му женидбу.

аламљња, -ђе, ж. 1. *а. вљљрољир, сљдало.* — Нљшта пђметно не очекљј од онђ аламљње, да је што зна, нђ би доља на овђ грање. 6. *будала.* — Не друљи се с онђм аламљњђм! Нђ зна онђ аламљња од Владђа нљшта. Аламљња од аламљње, не зна се је ли маниљи сљн али отђц. Не заљљељај онљ аламљњу е ће ти свђшто рђћ. 2. *нељријеме, лом љослљје ђлује или града.* — Пђслљје грађа љ лозе ђстаде сђмо аламљња и пђлђм.

аламљњас, -ста, -сто *вљљрољирасљи, будаласљи, луцкасљи.* — Пђро је млђго аламљњас, а јђш љљт, припази се ка си ш

њљм. Што је онђкђ аламљњаста Рађойчи-на нељлђста?

алапђча, -ђе, ж. *брђљива женска особа, љђрокуша.* — Нљје ми онљ алапђчу ни на пљт мљло срђс. Избручи га, алапђча, на пађе обђјке.

алађ¹, -а, м. *љрибор, оруђе за рад.*

алађ², -а, м. *коњ црвенкаљиље длаке, алаљасљи коњ.* — Појђши тљ твојђга алађа и дђђи ми на слђву.

алађас, -ста, -сто *који је црвенкаљиље длаке (о коњу).* — Је ли жљт или алађас Дљсђв коњ, знаш ли? И ждљљебе јђј је алађасто ка и ђна.

алаљкање, -а, с. гл. им. од *алаукаљи.* — Каково је онђ алаљкање у долине?

алаљкађ, -чђм и -љкам, несвр. *урликаљи, викаљи, драљи се;* уп. арлаукат. — Штђ је онђ те по свунођ алаљка? Алаљчу вљкови. Алаљчу пђнекад и љљђи. Алаљчђеш ли тљ тђ, Драгђне?

алаљкнљт, -нђм, свр. *викнуљи, загаламиљи.* — Алаљкни на тђ врање е позобђше жљто! Кад сам чљља брђве, вљдио сам вљка, и чљм сам алаљкнуо, утека је.

ђлва, -ђе, ж. *слаљкиљи од брашна, мастљи и шећера;* уп. зерде. — Мљ смо приђед ђлву зљљи зерде.

ђли, везн. *али; љли; зар.* — Пђђи, ђли ми не долђзи бес куповљнђ. Свејђдно је, љзмљмо га тљ али јђ. Али га нљјеси мђга заустђљит, нђ си га пљљгио да ти поблђжђе?

алобљтан, -тна, -тно *халаљљива.* — Алобљтнљђе крађђе от Шарљљђе нљјесам глђђала, мђже ђђђданпљт да изљђе брђме сљјена.

алобљтина, -ђе, ж. *ђно љиђо је ђљљало љослљје грађа или ђлује (о жљљу, воћу и сл.), грађобљљина.* — Остађа је ђд грођђа сђмо алобљтина, нђће бит ђђђљђе каплђе вљна.

ђлуга, -ђе, ж. *биљни гусљиљи; увала с биљним гусљиљиђом.* — Зђрђсле су у ђлугу

онѣ лѣзе испод меѣ. Спущтисмо се у једну њлугу, јѣдва смо се извукли.

аљидѣт, аљидѣм, несвр. *луѣити, бесцѣлно се креѣити, базѣити*. — Аљидѣт пѣ селу, ништа не рѣдѣ. Аљидѣли смо шѣмѣм више о два сѣта, јѣдва наѣдсмо излѣз.

аљина, -ѣ, ж. *хаѣина*.

аљине, аљинѣ, ж., мн. 1. *ѣосѣѣлина*. — Пуна јѣ је кѣћа аљинѣ, мѣгло би се смјѣстит поред њих јѣш десет другѣ, свѣга ѣмѣ — и јѣргѣнѣ, и дѣшѣка и кушѣнѣ, и свѣга. 2. *одѣѣна*. — Вѣзде нѣси лѣјѣпе аљине.

ѣм, -а, м. *коѣски ѣрибор*.

ѣма, 1. везн. *али*. — Допѣ би, ѣма неѣу имѣт кад. 2. узвик-речца. — ѣма, неѣеш док сам јѣ жив!

аманѣти, речца *ѣако ѣи (ми) бога, је ли, да ли...* — Донѣси ми кѣло мѣса з Грѣда, аманѣти.

аманѣтми, речца в. *аманѣити*. — Нијесам је, аманѣтми, мѣгѣ задржѣт у кѣћу. Аманѣтми бѣжѣ, неѣу ти више нијад ништа купѣт. Нѣка ми јѣш јѣдну зѣцнѣ, убићу га, аманѣтми бѣжѣ!

амѣнѣт, -а, м. *завѣѣитѣње, завѣѣити, ѣорука*. — Остѣвио ми је амѣнѣт прет смрт да се удѣм чѣм ѣн ѣмрѣ. Слѣву су ни остѣвили у амѣнѣт стѣри. Кад је умѣрѣ, у амѣнѣт је жѣни остѣвио да чѣвѣ најмлаѣѣга сѣна више од ѣчеса, е је тѣ мѣли неѣшо болешѣѣв.

амбѣр, -а, м. 1. *осѣава за храну (обично ѣосѣбна куѣница)*. — У амбѣр држѣмо и жѣто и мѣсо. фиг. *богаѣѣиво*. — ѣдѣла сѣ у кѣћу с пуниѣма амбѣрѣма. 2. *мјѣстѣ гдѣ је сакрѣвен ѣредметѣ у игри*. — Амбѣр је под овѣм кѣпѣм.

амбѣс, -а, м. *ѣровѣлија*. — Пѣ му је ѣуто у онѣ амбѣсе кот Пандурѣцѣ.

амбѣсѣт (се), -шѣм (се) и -исѣм (се), свр. *ѣроѣѣити у амбѣс, униѣитѣити (се)*. — Свѣ ѣе ми жѣто амбѣсѣт онѣ крѣва,

нејѣ, врѣни је! Амбѣса сѣ, велѣ, неѣѣе у тѣ стрѣне с камиѣном.

ѣмбулија, -ѣ, ж. *ѣровѣлија, велико удубѣње у земѣи*. — Онѣ што си ископѣ за бистѣјерну је прѣвѣ ѣмбулија, колико ѣе тѣ чѣдо да ти бѣднѣ? Не пушти да ти упѣну брѣви у онѣ ѣмбулију ѣ Гѣрач.

ѣмерикѣнка, -ѣ, ж. *врѣѣа лѣзе, хамбург*. — Овѣ ѣмерикѣнку ни трѣбѣ рѣзѣт ни прскѣт и вѣзде рѣдѣ дѣста грѣжѣа.

ѣмѣн, узв. *нека ѣако буде*. — Бѣг сколѣо на ѣгѣвѣу кѣћу невѣљу! ѣмѣн, чѣче! изр. — Погодѣло сѣ кѣ у ѣмѣн.

ѣминѣшки, прил. *ѣминуѣћу, ѣовѣлуѣуѣћу*. — Да се није понѣшѣ ѣминѣшки, нѣ би догѣрѣ ѣѣ.

ѣмѣновѣт, -уѣм, несвр. *ѣѣѣврѣѣивѣити, ѣврѣдити*. — ѣмѣнуѣѣ ли тѣ ѣ овѣѣѣн бѣла мѣѣа измеѣу нѣс. Не смѣјѣм ѣмѣновѣт, а чинѣи ми се ѣ тѣ.

ѣн, ѣна, м. *сѣрѣѣѣѣѣѣ ѣуѣѣника, хан*. — Бѣо је јѣдан ѣн на Чѣкор ка смо четрес прѣвѣ пролѣзѣли, нѣ знѣм је ли срѣшен у рѣт.

ѣнатемѣте, речца-узвик *ѣроклетѣ био!* — ѣнатемѣте га бѣло, и ѣѣга и свѣкѣга ѣгѣвѣѣа, дабѣгдѣ!

ѣнатемѣѣак, -а, м. 1. *ѣроклетѣѣник, нечисѣѣа сила*. — Срѣо га је у пѣнѣѣ нѣкакав ѣнатемѣѣак у Кѣмунѣѣу и отѣдѣр није прѣи свиѣсти. 2. *вук*. — Ошѣмо, ѣнатемѣѣа те зѣклѣ! Напѣли су му бѣли ѣнатемѣѣѣѣи ѣвѣе, јѣдва их је одбрѣниѣо.

ѣндиѣ/ѣндиѣ и **ѣнѣиѣ/ѣнѣиѣ**, ѣнѣѣла, м. *ѣнѣео*. — Бѣако, ѣе живѣ ѣнѣѣли? ѣндиѣ с тѣбѣм, дѣјѣте! ѣнѣиѣ и чѣснѣи крѣс с тѣбѣм, што ти бѣ?

ѣндресѣ, -ѣ, ж. *ѣдресѣ*. — Пѣшѣ ми је сѣн ѣ вѣјску, јѣш ми није послѣ ѣндресу, нѣ знѣм ни у којѣ је грѣд.

ѣндресѣрѣт, -ѣрѣм, несвр. *ѣдресѣѣѣѣѣѣ/ѣндресѣѣѣѣѣѣ*. — Оли ми ѣндресѣрѣт овѣ пѣсѣмо, не виѣју?

анђибула, -ѐ, ж. *женски свай, из ро- да младожене, дјеверуша*. — Јованка је била анђибула свакоме своме браћу и браћи о стричева.

антипатник, -а, м. *ђаво*; уп. типатник. — Мичи се отолѐн, антипатник те сургумиса! Исто ти је и типатник и антипатник, ђао и једно и друго.

антрешѐљ, -а, м. *оно што је додаио на шовар (на коњу или магарицу), оно што је сувишно, што је преко могућности издржљивости*. — Дода му на товар у антрешѐљ којѐ дрво. Прео бремена у антрешѐљ су му метнули и једну ваљевицу с кртолом.

ану, узвик *гле, ево; хајде, дела*. — Ану, Јоване, што је ово? Ану, погледа ко- лико је буђе у овј троп.

анџар, -а, м. *велики нож, ханџар*.

адкле и адклѐ, одречно-упитна реч- ца, узвик *одакле, оикуда; није, нема; не, никако, ниошто*. — Јеси ли купова брашна? Адкле, немам пара. Оће ли доћ? Адкле. Јесте ли нашли овцу? Адкле, из- губила се ка да је у јаму пропала. Има ли ђе брва, видиш ли их ђе? Адкле, нећемо их изгледа више гледат, биће их нешто поклато. Је ли ти мали завршио разред? Адклѐ, како ће завршит кад не узима пуста књигу у руке.

аоли, речца (најчешће у конструкцији с „кад“) *док ево, кад ево и сл.* — Седимо, кад аоли Милѐва. Посиједасмо, аоли он дође.

адх, узвик бола, туге, несреће *јао, ку- ку*. — Адх, добога, за онаквијем момком! Биће ти адх ако те исфрскам овијем кошћеловачом! Адх им је занавијек ка су остали без онаквога болѐћег родитеља.

аочкџа, -ѐ, ж. *именовање козе, краве, овце ... (об. када се позивају да ију)*. — Аочкџа, воч! Аочкџе доће да пију.

апа, апѐ, ж. *смрад; љара*. — Бије из њѐга апа од ракџѐ ка ис казана. Ка се наклониш над ону јаму, осѐћаш како из њѐ бије некаква апа, ка пара.

апац, апаца, м. 1. *врста воденог гми- завца, сличног корњачи, ошровног је ује- да*. — У Црквницу сам видио у воду апаца, утѐка сам из водѐ е сам био бос, да ме не заколѐ. 2. *фиг. халаљива особа*. — Припази се од Росѐ, онѐ је апац, јадо!

апаши, -а, м. *грабљивац*. — Припази то грѐжје, побраће ти га овј апаши.

апашица, -ѐ, ж. *грабљива женска особа, грабљивица*. — Није таквѐ апашице дошло у ве крајеве, све покупи до чега стигнѐ.

аперат, -а, м. *апарат*. — Имау све некѐ великѐ аперате [о предузећу-фабри- ци у Америци]. Немѐ ме бријат аператом ако немаш бритву.

аперација, -ѐ, ж. *операција*. — Чини- ли су му двије аперације, и није помѐгло. Бой се аперације, па неће у болницу. Оли одит на аперацију?

аперисат (се), -шѐм (се), несвр. 1. *оперисати (се)*. — Велѐ да Драго одлично аперисѐ простату. Мораћу се аперисат. Аперисали су ме двојца доктора. 2. *фиг. красити*. — Аперисала је цџјело љѐто, све је попушњарила што је нашла. Аперису лопѐви по кућа, припазите се!

апица, -ѐ, ж. *халаљива ж. особа, ојасна ж. особа (према водоземцу љо имену апац, који је ошровна живошња)*. — Кад га је уфатила она апица, мишљах е ће га сломит, појака се ш њим ка момак и замало га не обали.

апостѐлка, -ѐ, ж. (најчешће у мн.) *сандала са каишима укрийеним под углом од 90 степени*. — Ђе купи те апостѐлке? Лијева апостѐлка ми се окинула. Идѐ у апостѐлке.

апс, -а, м. *зайвор; хайшење; зграда у којој су хайшеници, хайс*. — Био је два мјѐсеца у апс. Повѐли су га у апс.

апсанција, -ѐ, м. *зайворски чувар, хайсанџија*. — Кад је био апсанџија, тука је, велѐ, затворенике, па су га оћерали.

а-пүс, узвик за *ијерање вука*. — Кат сам чува, одједанпут спазих вука, викнух два-три пута „а-пүс, а-пүс!“, и он утече.

ар, ара, м. 1. *мјера за иовршину*. 2. *части, образ; инаи, жеља*. — Држи се ара ка му и отац. Ваља ми је ар вазде било да је пољубим, али ми се не учиње. Ар ми је да улөвим вука е су ми зечеви и лисице досадили.

аралија, -е, м. *онај који хара, који ирави ишеиу*. — Миленин магарац је велики аралија, ништа се од њега не може заградит.

арам, -а, м. 1. *ипроклейство, несрећа*. 2. (у прилошкој служби, обично у клетвама) *нека је ироклейо, харам, не ваљало ии, несрећа ие снашла*. — Арам му било моје млијекo! Све ти арам моје било ако ме не послушаш. Што учиње данас од мене, арам ти било! Немој га тако грдит, арам је, јадна! Арам му, дабогда, било све што је у ову кућу изио и попио. Арам било свакога ко узео о те сиротиње!

арамбаша, -е, м. *ипредводник, харамбаша*. — Сваки дан је арамбаша пред жецом те йду на дине у Брда.

Аранђеловдан, -а, м. *слава Св. арханђела*. — О Аранђеловудне ми дођше шћери ж жецом.

аране, -а, с. гл. им. од *арати*. — Од њиховога арања сваке године не може се живљет, све сапријеше.

аран, -а, м. *коњ црне длаке; човјек тамног иена, тамноуи човјек*. — Кат ћаше појахат арапа и обућ свитно ођело, није било лешега момка у Град. Новак је био аран, кожа му је била ка у габеља.

арат, ара, несвр. *харати, унишитава-иш*. — Сваке године ми ваше козе арау лозе, припазите их боље. Неко ми ара сваки дан ћетелину.

арач, -а, м. *иприслно одузимање добара, харач, иорез; похара, ишеиш*. — Никат Турцима Загарац није плаћа арач. Узима је арач свак, ко је гођ дођио. Ка

се скүпe на фузбалу пред Задругу и заврше, направе арач по лозама у долине, ћаољи грöz од њих не останe.

арачлија, -е, м. и ж. *онај који оишма, који узима харач, силеија, харачлија; онај који хара, ишеиочина*. — У сваку војску је било арачлија. Прича ми је ћед како су и ођен долазиле арачлије. Оно није била војска но арачлије, ниједна бачва у Загарац од њих није остала здрава.

Арбанас и **Арбанез**, -а, м. *Албанац*. — Чим смо побљегли, почели су Арбанаси да ни пале куће. Удала се, велe, за некаквога Арбанеза у Метохију.

арбанашки, -а, -о *који ирииада Арбанасима*. — Свака од арбанашкија кућа ймаше ћенеф унутра.

Арбанија, -е, ж. *Албанија*.

аргат, -а, м. *онај који ради у домаћинству за дневну надокнаду, најамник*. — Остали су ми аргати на ливаду, дако оно покдe до довечен.

аргатоват, -ујем, несвр. *радиш за надницу*. — Аргатов сам лeтос с браћом по тија плањина, косили смо сијено, и фино смо зарадили.

аренда, -е, ж. *обичај да се земља даје „иод аренду“, иш, да је обрађује неко други и да власнику даје уговорену вриједности йлодова*. — Даћу под аренду Почкаље, не могу га ове године радит, нијесам најбољега здравља.

арија, -е, ж. *клима, ваздух, свјез и чисти ваздух*. — Излазимо на Лукавицу на ну димну арију, чдeк се комотно надише. У Загарац је арија леша но ће друго.

арлаукане и **арлаукане**, -а, с. гл. им. од *арлаукати*. — Доста је тога арлауканя, ћецо, умирите се. Оно ништа није но арлаукане вуковя. Уфатило га је опет арлаукане.

арлаукат, -чeм и **арлаукат**, -учeм и -укам, несвр. 1. *урликаш, завијаш (о вуку или йсу); уп. алаукат*. — Арлауче Савад пас. Пред Мијајлову смрт Шаров му је све завија и арлаука. Слуша сам ће по

цијелу ноћ арлаучу вӯкови по брдѣ. **2.** *галмиши, завијати гласом ѿоуи вука.* — Арлаучѣ Бѣшко по цио дан за овцама. Арлаукау у задружни дѣм кѣ маниги.

арлија, -ѣ, м. *онај који држи до ара, зорлија, инација;* уп. арција. — Био ти је покојни отѣц вѣлики арлија, што му сѣ допѣло, набѣвио је. Они су арлије, умријеће ѓд глади а нѣтѣ узѣјмит.

армулика и **хармулика**, -ѣ, ж. *хармоника.* — Ка си био мѣли, свѣ си свѣра на малу армулику.

армуликаш, -а, м. *хармоникаш.*

арчит, -ѣм, несвр. **1.** *ѣрошиши;* *јесити.* — Арчи ѓна кѣ нѣздравија, не бѣ се е ће остѣт глѣдна. **2.** *расѣишнички ѣрошиши.* — Арчи пѣре кѣ да му је отѣц остѣвио блѣго. **3.** *ѣвачкаши, красѣи, ѿѣимашѣи.* — Ови врѣдѣци арчѣ свѣ вѣће пѣ селу, ништа од њѣх не мѣже остѣт.

аршија, -ѣ, м. *онај који држи до ара, зорлија, инација;* уп. арлија. — Био је аршија и да потрѣши и да добѣје.

аршин, -а, м. *мјера (ѣојам мјере).* — Каквијем га је аршином млѣрио тѣ тѣко учинио?

ѣскер, -а, м. (заст.) *ѣурски војник.*

астѣл, -а, м. *сѣо (ѿишии ѿојам).* — Сѣ свѣ ѣју са астѣлѣ а нѣ кѣ пријѣд са онија мѣлија трпѣзѣ. Намлѣсти да рѣчѣмо за астѣлом.

ѣт, ѣта, м., Нмн. *ѣтови коњ добре расе, добар коњ.* — Јѣ сам слѣужио коњѣцу, свѣ они ѣтови бѣжи.

ѣтула, -ѣ, ж. *грѣда на зиду на коју се наслањају грѣде и кѣчѣви крова.* — Кѣчѣви и грѣде су ми јелѣвѣ а ѣтуле од тѣполѣ. ѣтула се мѣћѣ нѣ зѣд а на ѣу грѣде и кѣчѣви.

ѣферѣм, узвик (за одобравање) *браво, ѣако је.* — Аферѣм, мѣмче, сѣлан си! Аферѣм ти га бѣло! Аферѣм ви га што сте ѣх онѣко дочѣкали! Јеси ли дѣнно? Јѣсам. Аферѣм!

ѣц и **ѣцо**мо, узвик за *ѣјерѣње коза.* — ѣц! — позобѣли ве ѣѣ(в)оли! ѣцомо, свѣкѣ ми покрепѣла!

ѣш, ѣша, м. *ас, кец у карѣама.* — Дѣбио сам свѣ чѣтири ѣша, ѣдри ако ми што мѣжеш.

ѣшѣв, -а, м. *врсѣа равне лоѣаѣе, служѣи за ѣрекоѣвање, ѣраѣѣење землѣ;* уп. ѣурек. — Истѣ ти је ѣурѣк и ѣшѣв, нѣ код нѣс је ѣшѣв рѣћѣ.

Б

бѣбак, бѣпка, м. *ручка на косишиу кѣсе коју косац држи у десној руци а лѣјевом држи косишиѣ;* уп. бабац **2.** — Кѣсѣште ми је од јелѣвинѣ а бѣбак од дренѣвинѣ.

бѣбарѣгѣ, -ѣ, ж. **1.** *сѣрашѣло, мѣишко биће, слично вјешѣици (ѣо ѣредѣстави ѿ ѣој).* — Бѣбарѣгѣ је метнѣла крѣс нѣ врѣта. Прѣпѣла се од бѣбарѣгѣ. **2.** *зѣла жѣна.* — Мѣчи ѣѣцу, ѣо ѣдѣ онѣ бѣбарѣгѣ од Ракѣ, прѣпѣшиѣ их. Прѣвѣа си бѣбарѣгѣ! Пѣнѣјѣѣсмо се јѣ и онѣ бѣбарѣгѣ.

бѣбарѣуга, -ѣ, ж. *бѣбарѣга.* — Нѣска, мѣли, е ѣу зѣвт бѣбарѣугу да те понѣсѣ!

бѣбѣц, бѣпѣца, м. **1.** *круѣна мушѣкобѣ ѣсѣа баба.* — Није тѣ баба нѣ бѣбѣц, сѣд би се поѣкалѣ с мѣмком. **2.** *дрѣшка на косишиу;* уп. бабак. — Једнѣм рукѣм дрѣжи бѣбѣц а дрѣгѣм крај косѣшта.

бѣбѣѣна, -ѣ, ж. *аугѣ и ѣѣѣор. од баба.* — ѣјде мѣло с млѣдијама, што се дрѣжиш с ѿвијама бѣбѣѣнама!

бѣбѣине, -ѣнѣ, ж., pl. t. *сѣлање ѣорѣдиѣ ѣосѣје ѣорѣѣја док јѣи није здравѣсѣвѣно и физѣчки добро; ѣонѣде које се дају жѣни ѣосѣје ѣорѣѣја; дарѣви дјеѣѣѣу;* уп. повѣјница. — Пријѣт су жѣне на бѣбѣине носѣле пѣнеки дар ѣѣѣту и

нѣшто да изѣдѣ невљѣста, ка колѣчи, приганице, патишпань, и такѣ.

бабура, -ѣ, ж. *врсѣа пайрике*. — Усѣдила сам у лучњаѣ пѣшес бабура, лѣник су биле дѣбро родиле.

бавѣдѣт, -ѣдѣм, несвр. *луѣаѣи, иѣи бесцѣлно, шврѣаѣи*. — Немѣте бавѣдѣт пѣ Граду но се ѣдмѣ кат купите врните. Немѣ пуштѣт ону мѣлу да ти бавѣдѣ пѣ селу, вѣћ сѣ зафркунѣла.

багѣш, -а, м. *мјера за ѣежину, 15 kg*. — Нашѣ сам сѣмо двѣ багѣша кртѣлѣ у долину. Багѣш ѣмѣ петнаес кѣлѣ, али нѣ знѣш.

баглѣма, -ѣ, ж. *шарка (на ѣрозору или на врѣишма)*. — Не ваљѣу овѣ баглѣме ништа. Зѣлуду сам чѣтири баглѣме метнуѣ.

баглѣв, -а, -о *који је болесѣан од баглѣ, шейав*. — Нијесам знѣвѣ ѣ она мѣлѣ Јелѣнина баглѣва, једна нѣга јѣј је дѣти краћѣ, пѣ баглѣ.

баглѣт, -ѣм, несвр. *кривѣи, шейѣи*. — Мѣш ли кѣћ, ѣѣде? А, ѣо, нѣкаѣо баглѣм, јѣдва се вѣчѣм.

багра, -ѣ, ж. *олош (односи се и на групу и на ѣојединѣа)*. — Прѣвари ме онѣ багра и ѣвѣли ми слабу кртѣлу за сѣме.

багрѣмѣр, -а, м. *багрѣмова иума, најчѣише урећѣна чѣвеѣовом руѣом*. — На Почкаље смо имѣли вѣлики багрѣмѣр, ваљѣ ни је и за дрѣва, и за рѣзге, и за грѣде на појѣту, а багрѣмово дрѣво је дуговљѣчно.

бадѣва, прил. 1. *ѣабе*. — Бјѣше данѣс жѣвѣ бадѣва на плѣцу. 2. *узалуд*. — Бадѣва га мѣлиш, нѣће ти помѣћ ништа.

бадаваѣѣја, -ѣ, м. *онај који ѣраћѣи врѣеме, који нишѣа не ради, бесѣослѣњѣк*. — Мѣја ѣѣца су бадаваѣѣје, научѣли да им принѣсим да крѣау а да ништа не радѣ.

бадѣњ, бадѣња, м. *велиѣа оѣворѣна бачва*. — Умѣм двѣје бачве и један бадѣњ,

а јѣш ѣе ми трѣбат сѣдѣва зѣ грожѣе. Умѣм један бадѣњ о двѣје илѣде кѣлѣ.

бадѣт, бадѣм, несвр. *скиѣиѣи, луѣаѣи, дангубѣи*. — По ѣю дан бадѣ пѣ селу, ништа не радѣ. Да није мѣдѣо бадѣла, бѣље би се ѣдѣла.

бадијѣва и **бадијѣвѣ**, прил. 1. *ѣабе, врло јефѣино*. — Данѣс су брѣви бѣли бадѣјава на плѣцу. Бадѣјѣвѣ сам купѣо овѣ капѣт. 2. *узалуд(но)*. — Бадѣјѣвѣ га тражѣш, нѣћеш га наћ. Бадѣјава сам ш ѣѣом разговѣра, није ме послѣшѣла. Бадѣјѣвѣ би ме тражѣо, нијесам бѣо дѣма.

бадијѣвѣт, -ѣвѣм, несвр. *дангубѣи*. — Бадѣјѣвѣ овѣ данѣшњѣи мѣмѣи, нѣтѣ ништа да радѣ. Не бадѣјѣви тѣмо, нѣ се брзо врни.

бадѣњѣк, -а, м. *хрѣстѣово дрво које се ложи уѣчи Божићѣа*. — Јесте ли овѣ гѣдинѣ налагѣли бадѣњѣке?

бадѣња нећѣља, *неѣјеља уѣчи Божићѣа*. — Ако у бадѣњу нећѣљу нѣкога удѣраш, скакаће ти кѣле. Бадѣња нећѣља је нећѣља пред Божићѣ.

бадѣњѣчиѣа, -ѣ, ж. *гранѣиѣа коју, кѣишѣкад, уносѣ дјевојѣе, за ѣженску дјеѣу, у врѣеме кад се уноси бадѣњѣк, на бадѣње вѣче, „ѣженски бадѣњѣк“ (бадѣњѣчиѣа иде уз бадѣњѣк, иначе се она сама не можѣ уносѣиѣи и ложиѣи)*. — За свѣкога мушѣарѣа уносѣо сѣ по један бадѣњѣк, а за свѣку ѣвѣјѣку по бадѣњѣчиѣа. Бадѣњѣчиѣе нијесу бадѣњѣчиѣе, тѣ су шумѣвѣ гранѣиѣе, и нијесу се вѣзде уносѣле. Замѣисли, Милѣна унијѣла бадѣњѣчиѣу, вели — и ѣна ѣмѣ право на бадѣњѣк.

бадѣњѣвѣи, -ѣ, -ѣ *који је кисѣљѣн у бадѣњу, ѣѣј. у велиѣој бачви (о куѣусу)*. — Највише вѣлим осмѣчѣни качѣмаѣк с бадѣњѣвѣиѣем купѣсом кѣсѣлиѣем, не умѣјѣм стѣт. Бадѣњѣвѣ вѣда от купѣса је здрава за стѣмаѣк.

бадѣње вѣчѣ и **бадѣњѣ вѣчѣ**, *вѣче уѣчи Божићѣа*. — На бадѣње вѣчѣ налажѣмо бадѣњѣке.

Бадњи дан, Бадњега дана, м. *дан уочи Божића*. — На Бадњи дан се не йде ў госте.

бажђет (се), баздѝм (се), несвр. *смр-дјеиш, воњатиш, одаватиш неѝријатиан мис*. — Баздѝ она цркотѝна од маѝкѝ, баѝчи је у какав шкрип. Бажђела је некаква стрвина порѝд пуѝта неѝколико дана. Баздѝ ка пас. Бажђѝнеш ако се не окупаѝ. Баздѝ се ка се не купа редовно.

бажљѝв, -а, -о *који смрди, који је баздљѝв*.

баз, базда, м. 1. *смрад*. — Осѝћам некакав баз окѝ кућѝ, ѝе излазѝте? Чўјѝ се баз од овога сметљѝшта. 2. *фиг. особа лошег карактера*. — То је баз — није чѝек.

базат, базам, несвр. *луѝатиш, иѝи бесциљно*. — База пѝ Граду, ништа не раѝи. База је тамо-овамо пѝ свијету, и пѝстарѝс је доша кући. Базам по цѝо дан от кућѝ до кућѝ, ништа ми се не мѝли раѝиѝ.

базбадијавѝ, прил. *цабе*. — Дадох дана на пљачу краву цабѝ, базбадијавѝ.

базгѝвина и **базговѝна**, -ѝ, ж. *зова*. — Ка сам био мѝли, прѝвио сам свѝрату од базгѝвинѝ. Дрво од базговѝнѝ смрѝи кад гори.

баздўља, -ѝ, ж. *нечистиа жена, глибуља*. — Не узимате варенику из онѝ баздўљѝ, свѝ јѝј је глибаво, неѝисто. Рѝка сам онѝ баздўљи да ми дондѝс чѝистѝга сѝра, ако мѝже. Чѝка ме једна баздўља дѝма. Упорѝди овѝ наше баздўље и онѝ с телевизора.

бајаги и **бајагли**, прил. *као да, наводно*. — Рѝка му је, бајагли, да ѝе послат по ѝетѝту.

бајалица, -ѝ, ж. 1. *бајање; женска особа која се бави бајањем*. — Маѝки, то су само бајалице, ништа не вљѝруј. Вазде је била бајалица, а не зна е јѝј ниѝко не вљѝрујѝ ништа. 2. *врѝћа дјечје игре, у којѝ једно дѝјетѝ баја, ѝѝ. изговара неразумљиве ријечи а други се крију; бесадржасно набрајање ѝри „селекцији“ играчи*

у игри. — Оћѝмо ли да се играмо бајалица?

бајат, -јѝм, несвр. 1. *ѝричаѝи ѝиѝхо и неразумљиво (о дјеѝетѝу)*. — Ови мѝли свѝ нешто бајѝ у колијевку, ка да би стѝо нешто да ни рѝчѝ. 2. *ѝричаѝи шајатиом као да се дозирају духови*. — Тѝбош нешто бајѝ за пријеклад, причѝа са мртвијема. 3. *зијеваѝи*. — Кад бајѝ, зѝне ка крап.

бак, -а, м. *неѝиѝпројени во, бик*. — Да си виѝдио каѝо се дофѝтише баѝкови Никѝлин и Јованов.

баканѝе, -а, ж., мн. *војничке дубоке циљѝе*. — У војску смо носѝли дубѝкѝ црѝвље, баканѝе смо ѝх звѝли.

бакља, -ѝ, ж. *свѝѝиѝљка од дрвѝћа које је на једној стѝрани стѝучено (као да је од влакна), а ѝај стѝучени дио гори, зубља*. — Кад није било фѝѝѝра, свѝ сѝ пѝноћи одило с бакљама, пријед смо зборѝли — са зўбљама.

баксўз, -а, м. 1. *несрећа, невоља, неѝријатиносѝ*. — Наша мѝ баксўз од онога на(ј)старијѝга сѝна, не знам штѝо да раѝим. 2. *лицѝе које ѝрави баксузлуке*. — Најстаријѝ јѝј је дѝјете прѝви баксўз.

баксўзан, -зна, -зно *несрећан, који лако наѝје на „гоѝиову ѝиѝетѝу“*. — Нѝма баксузнијѝга чељадѝта од ѝѝ.

баксузлўк, -а, м. *баксуз, несѝиѝштук, неѝријатиносѝ*. — Стѝлно ме ѝо некѝ дѝба прѝти баксузлўк, ништа ми не йде од руке.

баксўзник, -а, м. *несрећник*. — Што рађаше онѝ баксўзник?

баксўзница, -ѝ, ж. *несрећница*. — Она му сѝ баксўзница најстарија поскиѝала пѝ свијету.

баксўштина, -ѝ, ж. *баксузлук, несрећа*. — Сналази га свѝкѝ годинѝ све виѝша баксўштина, несретни је нѝ је теѝжи.

бактат се, бакћѝм се, несвр. *савлаѝивати неѝиѝо, мучѝиѝи се с неѝиѝ, бориѝиѝ*

се с нечим. — Не мѡгу се ја бактѡт ш њѡма, јѡчи су. Ео се бакћѡм с овијем ѡтетѡм цѡо дан.

бѡла, -ѡ, ж. 1. *слузава шечности која излази из дисајних органа (на нос или уста), ѡјена на устима.* — Очѡсти тѡ бѡле марѡмицѡм, стѡлно си бѡлѡв! 2. *сној, сејежањ, дењак, бремене шѡо се носи на леђима или раменима.* — Више сам бѡлѡ сијена овѡ гѡдинѡ йзнијела ис Почкѡла нѡ йкад.

балабѡн, -а, м. 1. *глуѡак, незналица, шѡица мушка особа.* — Фѡла бѡгу, вѡликога ли балабѡна од ѡтѡта, ни ѡвце не умѡјѡ врнѡт! Сви су у кѡћу балабѡни нѡко мѡјка им. 2. (ређе) *ован.* — Стѡчише се рѡговима онѡ двѡ балабѡна, једнѡме прѡште глѡва.

бѡлавац, -ѡвца, м. *млад, неискусан младић или дјечак, мушка особа која јѡш није ѡстѡла озбиљан чѡвјек или младић.* — Удѡше је за некакѡга бѡлѡвца ис Колашина, млѡђѡ је пет гѡдинѡ од нѡ.

бѡлѡвѡйт, -ѡвѡм, несвр. 1. *исѡушѡиѡиѡи бале.* — Овѡ дѡјете стѡлно бѡлѡвѡ, да нѡје штѡ бѡлесно? 2. (пејор.) *цмѡздрѡиѡи, ѡлакѡиѡи.* — Прекѡни више, не бѡлѡви, нѡћу више нѡједну да ти чѡјѡм! 3. *ѡричѡиѡи глѡѡсѡиѡи и ѡгавносѡиѡи.* — Он не прѡчѡ нѡ бѡлѡвѡ.

бѡлавица, -ѡ, ж. *млада, неискусна женска особа (каѡкада ѡејор.).* — Нѡје Мѡлица за уѡдају, јѡш је бѡлавица. Е нѡћу се више нѡкад дрѡжит с тѡбѡм, бѡлавице бѡлава.

балавѡрда и **балафѡрда**, -ѡ, ж. (пејор.) *дјечурѡиѡи, момчадиѡи; дриѡиѡи, дјеѡа и младићѡи лошег ѡнашања, бесѡризорници; уп. пестокупљевина.* — Не мѡже се по Брдѡма од овѡ балавѡрдѡ загѡрачкѡ сачѡвѡт нѡједна дѡња. Мѡчи ми онѡ балавѡрдѡ с ливѡдѡ, зѡр нѡмау ѡе дрѡтѡ ѡишкѡт лѡпту. Пѡшѡи тѡ балафѡрдѡ безобрѡзнѡ. Чѡвѡ се онѡ спѡшкѡ балафѡрдѡ.

балавѡрдиѡа, -ѡ, ж. в. *балавурда.*

бѡлега, -ѡ, ж. 1. *измѡѡ говечѡиѡи или ѡѡишѡе круѡне сѡоке.* — Ѳткуђ овѡ бѡлеге по обѡру, јесте ли пѡштѡли говѡда? 2. *фиг. лош чѡвјек, особа без моралних ѡѡѡиѡивних особина.* — Виђесте ли онѡ бѡлегу Јѡвѡша ѡе?

бѡлежѡв, -а, -ѡ *који је умѡзан балеѡгом.* — Штѡ си тѡко бѡлежѡва, јесѡ ли чѡстѡила појѡту? Свѡ јѡј је вѡме бѡлежѡво, а нѡ знѡм ѡткуђ ако нѡје од лежѡња у нѡ бѡлеге у појѡту.

бѡлежѡт (се), -ѡм (се), несвр. *ѡразниѡи ѡријеѡа (ѡ сѡѡѡиѡи).* — Бѡлежѡ се говѡда ѡвијем пѡтем, не мѡже се од бѡлѡга прѡћ. Нѡшто овѡ крѡва млѡго бѡлежѡ, да нѡје штѡ бѡлесна.

бѡлѡн, -а, м. *сѡчма ѡушчѡног лѡвачког мѡѡка, сѡчма у екѡѡѡозивном средѡстѡву (бомби и сл.).* — Прѡха за лѡвнѡцу ѡмѡм нѡ ми је нестѡло бѡлѡнѡ. У тѡлијѡнскѡ бѡмбе нѡмѡ гѡвѡђѡ нѡко бѡлѡнѡ, пѡ кад експлѡдѡра, нѡсѡ свѡђ ѡколо и убѡјѡ.

бѡлѡт, -ѡм, несвр. 1. *исѡушѡиѡиѡи бале.* — Овѡ јунѡца од јѡтрѡс свѡ нѡшто бѡлѡ, штѡ јѡј је, фѡла бѡгу? 2. *фиг. ѡлакѡиѡи.* — Немѡ тѡн да ми бѡлѡш, нѡ се ѡзми какѡе рабѡтѡ!

бѡлицѡ, -ѡ, ж. *дем. од бала.* — Оћеш ли мѡћ од овѡ бѡлицѡ прѡћѡ исплѡс котѡрѡцу?

бѡлѡња, -ѡ, ж. 1. *особа која има чѡсѡ бале ѡко уста или сѡиѡу ѡко носа.* — Гѡдно ли је виђет онѡга бѡлѡњу, ѡли је бѡлѡв ѡли сѡлѡнѡв, тѡеке нѡкад нѡје чѡс и ѡредан. 2. (пејор.) *незрѡла, млѡђѡ мушка особа, балавац.* — Престѡни тѡ, бѡлѡња, нѡје овѡ прѡчма за тѡбѡ!

бѡља, -ѡ, ж. *биѡег на челу живѡѡиѡиѡе, ѡбѡчно бијѡл или црн; фѡлека на челу; име ѡвци, или ѡѡишѡе одређење ѡвце ѡрема биѡезѡ на челу.* — Јунѡца ѡмѡ бѡјслѡ бѡљу нѡ чѡло. Смѡ у вѡ ѡвце јѡдна с бѡлѡм. Је ли тѡ онѡ с бѡлѡм нѡ чѡло?

баља́с, -ста, -сто *који има баљу, бијелу или црну, биљегу на глави (обично о овци, крави, али и о др. животињима).* — Баљасту ђвцу зове́мо баља, ђна је шарена у главу. Ови ти је јунац баља́с, биће добар и у рало и за бика. Само ми је једна ђвца баљаста. Угич ми је баља́с.

баљезга́т, -а́м, несвр. *причаши које-шита, брљаши.* — Не да́те му да та́мо баљезга́ свашто!

баљемѐз, -а, м. *круйна и незграйна мушка особа, уз што и приглуша.* — Слуша ли ти си́ноћ што прича́ше онѝ баљемѐз из Ма́рковинѐ? Ништа више не зна́ нѐ сва́кѝ баљемѐз.

баљемѐза́т, -ѐза́м, несвр. *причаши несувисло, нејамејно; уп. тељемезат; шалиши се грубо.* — Што нѐ баљемѐза́ НикѠла, разумијеш ли му коју́? Он не умије да прича́ нѐ баљемѐза́.

баљинѐ кѠкѠт, баљинѐга кѠкѠта, с баљинијем кѠкѠтом, м. *вршиа ишице (Урира ерорс), шљука (шумска).* — Уловѝо је једнога баљинѐга кѠкѠта. Ријетко се ђђен улѠви баљин кѠкѠт.

баљуша, -ѐ, ж. *крава на чијем је челу биљегу (бијела или црна); име шаквој крави.* — НемѠ пуштѝт да ти Баљуша поара́.

баљуша́н, -а, м. *јунац с баљом, бијелим биљегом, на челу.* — Ови ти је баљуша́н фѝн, биће од њѐга добар во. *фиг. дјечак или младић са бијелим браменом косе изнад чела.* — Чи је онѠ баљуша́н, је ли онѠ Ми́ројев уну́к?

ба́мбада́ва, прил. *пошћуно цабе.* — Данас грѠжѐ на плацу блѐше ба́мбада́ва, жа́ли ђѠже што́ сам га носи́ла, мо́рала сам га да́т цабе́.

ба́мбрѐк, -а, м. *круино и дебело чељаде, набијена, гломазна, здејаста особа; некаква замишљена дебела животиња, којој се од дебљине не виде удови; нешто круино.* — Ето те ка́ ба́мбрѐк, мо́раш смрша́т. Уба́мбрѐчио се́ ка́ ба́мбрѐк. МијѠ

је одебља, правѝ је ба́мбрѐк. Како мо́ш спава́т с онијем ба́мбрѐком од женѐ? Ка́кви су ови ба́мбрѐци ђѠжѝ! [о великим бачвама, о великим клиповима кукуруза]

ба́н, -а, м. *фиг. госѠдин, ошмен човјек, човјек лијеја изгледа и понашања.* — Бла́жо блѐше ба́н љуцкѝ, није има́ пара у племе. Ти мо́мци су сој Ѡ соја, ба́нови Ѡд ба́на.

ба́нда, ба́ндѐ/ба́ндѐ/ба́ндѐ, ж. **1.** *мјесто, сѝрана, једна сѝрана нечега, један дио нечега.* — На ову ба́нду га не́ма. С на́ше ба́ндѐ је било десеторица. Поћѐра́смо их на ону́ ба́нду Зѐтѐ. На ову ба́нду није остала ниједна лѠза здрава. Иди онѠм ба́ндѠм пута. Не прилази ми с те ба́ндѐ. **2.** *одмејници, хајдуци; бандиши; лоша особа.* — Не мо́жеш ти ѝма ништа, ба́нда је то покварена. Чуја́ сам е је Шѝпчић био дѠго послије рата у ба́нду, у шкрипа́ре. Нападе не некаква ба́нда ис шѠмѐ. Не́ма ту́н љуцѠвинѐ, то је ба́нда. Одметнуо се и створио ба́нду од неколико одметника. **3.** *градска музика.* — Свираше у Град она́ ба́нда, ка́ко ли је зава́ху.

ба́ндачкѐ, прил. *укосо, по сѝрани.* — ОнѠ па́шче све нешто иде ба́ндачкѐ. Режи то право, немѠ ба́ндачкѐ.

ба́ндѐра и бандѝјера, -ѐре, ж. *сѝуб, обично од телефонских линија или за елекѝричне водове, виши сѝуб војшѝте.* — У нећѐљу ћемо постаља́т ба́ндѐре за струју, нѠ глѐјате да доћѐте сви. Све бандѝјере по Загарачу за струју сељани су поставили.

Ба́ндић, -а, м. *сѝановник Бандића (сусједног ѝлемена).* — Више је било партизана́ из Ба́ндића́ нѠ ѝоткле, сви Ба́ндићи́ или су били у партизана́е ѝли су ѝх помагали.

ба́ндићкѝ и ба́ндицкѝ, -а́, -Ѡ *који припада Ба́ндићима, који ѝошице од Ба́ндића́.*

Ба́ндицкѹља, -ѐ, ж. *женска особа из Ба́ндића́ (уз мали ѝризвук ѝѐјорашивно-*

сѣти, иначе је „жена из Бандића“). — Овѣ Бандицкѣ што су се ўдале по Загарачу свѣ су се показале кѣ добре жѣне.

бандоглѣв, -а, -о *својеглав, ѿврдоглав, који је намћор, насѣран, особен*. — Бандоглавѣга чељадѣта од Милѣнѣ Јѣковѣ нијесам глѣдѣ, онѣ што она уврѣти ў главу нико јѣ не мѣже избит ни сѣкиром. Ш њим се не мѣже ништа, бандоглѣв је кѣ вѣ. Бандоглавѣјѣ и упорнијѣ ништа не виђех од Румицѣ покојнѣ. Бандоглѣво ли је овѣ дијете, фѣла бѣгу, нѣпослушно, погѣно, тврдоглѣво, у кѣга се ўврже!

бандоглѣвѣс, -ста, -сто (дем.) *бандоглав*. — Бандоглѣвѣс је кѣ да ми је сѣн, само свѣју свиђѣ. Мѣчи ми се, не причѣ ми о њѣ бандоглѣвѣстѣ, свѣ ѣне нѣшто по њѣзинѣме.

бандоглѣвац, -ѣваца, м. *бандоглав чѣвѣк, својеглавац, ѿврдоглавац, намћор*. — Нијесам знадивѣ да је Никѣла онѣкви бандоглѣвац.

бандоглѣвиле, -а, м. *бандоглава мушка особа*. — Рѣчи онѣмѣ бандоглѣвилу да ме не чѣка ако ми не нађѣ онѣ клијѣшта.

бандоглѣвѣс, -ости, ж. *особина онога који је бандоглав, својеглавостѣ, ѿврдоглавостѣ, насѣраностѣ*. — Ишћѣраће ти мѣж тѣ бандоглѣвѣс тѣѣју, не бѣје се!

баница, -ѣ, ж. *фиг. оѣмена женска особа, корѣуленѣйна женска особа, угледна жена*. — Лѣко ти је ка си се ожени онѣкви баницѣм. Госпѣва бљѣше баница од баницѣ.

банка, -ѣ, ж. **1.** *новчани завод*. — Да сам бѣо некѣ пѣре ў банку, пѣ су ми пропѣле. **2.** *десѣтодинарка*. — Позѣмио сам му бѣо десѣт-петнаѣс банкѣ, али ми их није врађѣ.

банѣт и **банѣт**, бѣнѣм, свр. *изненада дођи*. — Банѣше сѣнѣћ некакви ѣуди овѣђѣн, ниѣкога нијесам пѣзнала. Банѣћу ви јѣ једнѣга дѣна изнѣнада.

банѣит, -ѣм, несвр. *ѣрошиѣти немѣлице, расѣиѣти, банѣиѣти*. — Те гѣђ стѣгнѣ, банѣи кѣ да му отѣц ѣмѣ злѣто.

бањѣт (се), -ѣм (се), несвр. *куѣиѣти (се), куѣиѣти се и сунѣиѣти, сунѣиѣти се, бањѣиѣти се (у бањи)*. — Ћѣцу бањѣм сѣбѣтѣм у копѣњу. Цѣјѣло ѣѣто сѣ бањѣ на Сушѣцу, свѣ су му шклѣпци ижљѣгли по кѣжи.

бањѣра, -бѣрѣ, ж. *дјѣчи змај*. — Ка сам бѣо мѣли, начѣнѣ сам за свѣ ѣѣцу бањѣре од лѣкија спѣца и тѣнкѣ картѣ, мѣгле су се пѣпет и по тридѣс мѣтѣра.

бапѣт, бапѣм, несвр. **1.** *ударѣиѣти*. — Бапѣ га мѣјка свѣки дѣн и ништа му не мѣже, бије га шакама, а сѣтрадѣн кѣ да га није бѣла. **2.** *јѣсти халаѣ ѣиво*. — Бапау ми краве ѣтавѣ колико им је мѣло. Бапѣ тѣ качамѣк и нѣка ти причма!

бапѣт, -ѣм, свр. *буѣнуѣти, луѣнуѣти, ѣасѣти*; уп. бапнут. — Ако те бапѣм овѣм шачѣтинѣм, преврѣћѣш се! Бапи шакѣм ѣ стѣ и свѣ се умѣрѣше. Бапио сам са стѣба колико сам дѣг и ширѣк.

бапнѣт, -нѣм, свр. *луѣнуѣти, ѣреснуѣти; изнѣнада сѣиѣти*; уп. бупнут. — Бапни га тијѣм штѣпом по плѣћима, пѣ ћѣш виђѣт како ће се умѣрѣт. Бапну пред нѣма кѣ да нѣ чѣка у заѣсѣду.

бѣр, **1.** (прил.) *макар, барѣм*. **2.** *узвик овѣи да бѣде мирна ѣри мужѣи, узвик за ѣђѣрање оваѣа*. — Бѣр, Бѣља, позобѣ те ћѣо! Бѣр, мѣла, бѣр!

барабѣр, прил. *једнако, истѣо, истѣо-вѣјѣино; на истѣи начин; најѣредѣ, истѣо-времени*. — Сѣ смо барабѣр, ниѣко ниѣкоме није ништа дѣжан. Мѣне су свѣ ѣѣца барабѣр, јѣднѣко су ми мѣла. Они су ми барабѣр, ѣба су ми синѣвци. Тѣ ти је барабѣр, ѣстѣ ти је. Барабѣр смо дошли.

Бардѣнѣл/Бардѣнѣл и **Брдѣнѣл/Брдѣнѣл**, -а, м. *брѣо код Скарѣа ѣознаѣо из Прѣог балѣанског райѣа*.

бѣрѣ, бѣрѣ, ж. *хѣѣокор. од барѣч, барѣчина*. — Да видѣм ѣмѣш ли коју барѣу ў косу! Не страѣши ме с бѣром, казѣћу мѣми. Мирна, ѣ ћу звѣт барѣу да те понѣсѣ. Припѣзи се да те не изѣдѣ каква бѣрѣ.

б̄арем, прил. в. *бар 1*. — Нѣнеш ме б̄арем ти оставит, ч̄оче?!

б̄арѣч и (ређе) **б̄арӯч**, -а, м. *некакав инсект или животињница који могу ујестии, нејпознатла ојасна животињца (при љлашењу дјеце), ваика (у коси или на одјећи), змија или шило сл., ријетико и звијер.* — Мама, ўвӯка ми с̄е б̄арѣч у гаће! Мӯчи, зваћу б̄арѣча! Чува се да те не скопа какав б̄арѣч ис тија кӯпин̄а. Изйо м̄е некакав б̄арѣч, па ме ср̄би. Ка да ми је какав б̄арѣч покупио св̄е к̄окошке, н̄ема ђаоља у појату. Виђи, кӯкала, пӯнана ти је к̄оса б̄арѣча. Нем̄о да сад зов̄ем б̄арӯча! Аў, колик је б̄арӯч!

баречйна и **баручйна**, -ѣ, ж. *бареч.* — Убио сам некакв̄у баречйну прет праг. Не страши ми ђѣцу баречйнама. Чува(ј) се да те не изйј̄е каква баречйна. Ис т̄е м̄ѣђ̄е п̄некад изйде каква баручйна. Свакаквија баречйна йма у онӯ зидйну, припази се! Каква је он̄о баручйна што гмйж̄е п̄о зйду? Мама, виђела сам у шӯму баручйну, је ли т̄о вӯк?

б̄арйт (се), б̄арйм (се), несвр. *йрокувавайи (се).* — Ја ђѣци нйкад не в̄арйм јаја но их само б̄арйм, т̄ак̄о су им најмилија. Анӯ виђи је ли се обарйла она кубасйца, н̄ѣшто се не б̄арй лйјепо, чинй ми се.

барјак, -а, м. *застава.* — Одўвијек су св̄агови носйли барјак̄е ка су одйли за невл̄ѣсту.

барјакт̄ар, -а, м. **1.** *онај који носи барјак пр̄ед војском.* **2.** *чин у војсци Сйаре Црне Горе.* — Барјакт̄ари су бйли одма йза капетан̄а, и ђни су носйли гр̄б на капу.

барјакт̄арство, -а, с. *привилегија барјакт̄ара и барјакт̄арских кућа да држе йоложај барјакт̄ара.* — Барјакт̄арство је прелазйло с ђца на сына.

Барј̄амоваца, -ѣ, ж. *село у сусједству Г. Загарача.* — Уд̄ала му с̄е она најмлађ̄а у Барј̄амовицу.

барј̄амовицкй, -а, -ѡ *који йрипада Барј̄амовици, који йошиче од Барј̄амовице.*

Барј̄амовичанин, -а, м. *човјек из Барј̄амовице (села сусједног с Г. Загарачом).*

Барј̄амовичанка, -ѣ, ж. *жена из Барј̄амовице.*

бар̄ѡ, -а, м. *хийкор. од баручина (ујошребљава се обично за љлашење дјеце).* — Д̄ѡе бар̄ѡ ако не б̄уд̄еш мирна! Ето йде бар̄ѡ!

баровит, -а, -о *мочваран.* — Он̄ѡ ђ̄е в̄аша кӯћа је баровито, т̄ѣшко се м̄же пр̄ѡћ без гӯмен̄е обӯћ̄е.

б̄арӯч, -а, м. в. *бареч.*

баручйна, -ѣ, ж. в. *баречина.*

басам̄ак, -а, м. *сйейеница од камена, сйейенице од камена.* — У г̄орнӯ кӯћу се улази прео басам̄ак̄а от камена.

бастадӯр, -а, м. *басташан човјек, онај кој̄ему бастйа, који има снаге, моћи, воље и сл. за какав йодоухвайи, који слије.* — Бастадӯр је М̄арко й̄ако је он̄ако ситнељ̄ав. Он̄ѡ је бйла ж̄ена-бастадӯр, св̄е ј̄ѡј је баст̄ало. Бастадӯр је Ник̄ѡла, издрж̄аће св̄е.

баст̄ат (се), -ам (се), несвр. *моћи, смјетии, хйјетии, имайи храбростй (за какав йодоухвайи), усудийи се.* — Ође ли ти се баст̄ат оженит? Нйкоме од т̄ѡйк̄ѡ м̄дмак̄а нйје баст̄ало да уск̄ѡчи у бистйјерну и сп̄асй дйјете н̄ако он̄ѡј невл̄ѣсти. Баст̄ало је Јов̄ану да ск̄ѡчи пра̄о у ша̄нац. Нѣће ти баст̄ат да је пољубйиш? Баст̄а ли ти п̄ѡћ д̄ѡ Гра̄да?

б̄аст̄ашан, -шна, -шно *кој̄ему бастйа, који м̄же, хоће, слије, који је храбар, радан.* — Мирӯна је бйла б̄аст̄ашна ж̄ена, баст̄ало ј̄ѡј је да држи и кӯћу и им̄ање. Б̄аст̄ашан ти је старй ј̄ѡш, ј̄ўтр̄ѡс га виђ̄ех. Нѣ би вљ̄ѣрова, басташнй ми је овй в̄ѡчйћ од најач̄ега в̄ѡла. Б̄аст̄ашни су н̄аши м̄ѡнци, нйко им нйшта не смйј̄е.

б̄асташ̄ас и **баст̄аш̄ас**, -ста, -сто *кој̄ему бастйа, који је храбар у извјесној мје-ри, који је издрж̄љив.* — Б̄асташ̄ас ти је

ови̂ ма̂ли̂, ни̂јеса̂м зна̂ва̂. Не̂ма̂ дана̂с ба̂-
сташастѣ̂јѣга̂ момчѣта̂ у̂ пле̂ме од њѣга̂.

ба̂сташа̂сто и **ба̂ста̂ша̂сто**, прил.
смјело̂, храбро̂, издржљиво̂. — Ба̂-
ста̂ша̂сто се јака̂ше и̂ако̂ му ни̂је мо̂га̂
ништа̂.

ба̂сташѣ̂ца, -ѣ, ж. *ба̂ста̂шина̂ женска̂
особа̂, и̂редузимљива̂, снажна̂, здрава̂,
одважна̂, одлучна̂ женска̂ особа̂, ба̂ста̂-
ду̂р.* — Ви̂ђе ли како̂ се дана̂с она̂ ба̂-
сташѣ̂ца̂ Јованкѣ̂ по̂сва̂ја с̂ мо̂мци̂ма што
је зади̂јева̂ху̂. Да ти ни̂је онѣ̂ ба̂сташѣ̂це̂ од
женѣ̂, пропа̂ би. Ру̂жѣ̂ је била̂ ба̂сташѣ̂ца̂,
смјела̂ се по̂јакат̂ с̂ на̂јачи̂јем мо̂мком̂.

ба̂ста̂шли̂ја, -ѣ, м. *она̂ј ко̂јему̂ ба̂ста̂,*
ко̂ји је храбар̂, ко̂ји је издржљив̂. — Ба̂-
ста̂шли̂ја̂ ве̂лики̂ блѣше̂ покôјни̂ Душа̂н,
нико̂ га ни̂је мо̂га̂ ни̂ у што претѣ̂ћ.

бата̂лео̂н и **бата̂лио̂н**, -а, м. *ба̂та̂љо̂н.*
— Син̂ му је био̂ ко̂мадан̂т бата̂лиôна во̂ј-
ни̂ка̂, а има̂ је та̂дѣр чин̂ ма̂јôра. Ко̂ман-
ско̂-зага̂рачки̂ бата̂лео̂н је има̂ ва̂зде прео̂
пестôти̂на̂ во̂јни̂ка̂.

бата̂ли̂т (се), -али̂т (се), свр. 1. *оста̂-
ви̂ти, на̂пусти̂ти, за̂йоста̂ви̂ти (се).* —
Бата̂лите̂ књи̂гу, помôжите сад̂ ма̂јци̂! Ба̂-
та̂ли̂о је по̂са̂. Бата̂ли̂о сам̂ ду̂ван, ви̂ше
не пу̂шим̂. Бата̂ли̂ се ти̂ ти̂ја̂ ра̂бо̂та̂, па̂зи
сво̂ј по̂са̂! Давно̂ се̂ бата̂ли̂ла̂ љубака̂ња,
са̂ се̂ сми̂рила̂. 2. *исква̂ри̂ти (се), и̂о̂ква̂-
ри̂ти (се), ош̂те̂ти̂ти неш̂ти̂о.* — Ко ми
је бата̂ли̂о ову̂ ко̂су? Што ми је бата̂љена̂
ова̂ бри̂тва? Бата̂ли̂ло се̂ ово̂ има̂ње, а
било̂ је до̂бро.

бата̂љива̂т, -у̂јѣм, несвр. *оста̂вља̂ти,
на̂пушти̂ати.* — Бата̂љива̂ ли ти̂ једно̂м
ду̂ван?

бата̂ри̂ја, -ѣ, ж. *ба̂тери̂јска̂ лам̂па.* —
Сви̂ни ми̂ то̂м бата̂ри̂јом̂, не ви̂дим̂
ништа̂.

ба̂ти̂т се, -и̂м се, свр. *сучели̂ти се, на̂-
гло се̂ срес̂ти, судари̂ти се.* — Ба̂ти̂смо̂
се че̂ло у̂ чело̂. Не̂ка, не̂ка, ба̂ти̂немо̂ се̂
ми̂ јо̂ш ко̂ј пу̂т на̂ко̂ ја̂ не бид̂не̂м жи̂в!

ба̂трѣ̂т се, -а̂м се, несвр. *ко̂и̂ра̂ти̂и
се, ма̂ти̂ра̂ти̂и рука̂ма и̂ нога̂ма; рва̂ти̂и
се да̂ би се̂ ослободило̂ какве̂ сти̂ге или̂
каквих̂ ти̂ешко̂ћа, бо̂ри̂ти̂и се за̂ о̂йси̂ана̂к.*
— Уми̂ри се, немô се̂ ба̂трѣ̂т е̂ ти̂ не̂ћу̂
мо̂ћ завеза̂т ови̂ завôј! Ба̂трѣ̂м се̂ не̂ка̂ко̂,
јѣдва̂ се̂ живо̂та̂ри̂.

ба̂у̂к, -а, м. *ста̂ра̂шито̂, неш̂ти̂о̂ и̂а̂јан-
сти̂вено̂ и̂ о̂йсно̂.* — Побô сам̂ два̂-три̂ ба̂-
у̂ка̂ у̂ шени̂цу да̂ стра̂шим̂ вра̂не.

бау̂ља̂ње, -а, с. *гл. им. од̂ бау̂ља̂ти.* —
Бау̂ља̂ње̂ је ка̂ чде̂к и̂де̂ по̂гну̂то̂, изне-
мо̂ћа̂ло, и̂ли̂ кад̂ ди̂јете̂ крѣ̂не̂ да̂ и̂де̂ а̂ не̂
мо̂же, и̂ли̂ кад̂ мр̂ави̂ бау̂ља̂у.

бау̂ља̂т, -а̂м, несвр. 1. *и̂ћи̂ и̂о̂и̂рôу-
и̂шке, на̂ рука̂ма и̂ нога̂ма (о̂ д̂је̂ти̂ету̂ кад̂
и̂реба̂ да̂ и̂ро̂хода).* — Ово̂ ди̂јете̂ је
по̂че̂ло да̂ бау̂ља̂, брзо̂ е̂ по̂че̂т да̂ и̂де̂.
Ма̂ли̂ ти, ви̂ћу, ве̂ћ бау̂ља̂. Бау̂ља̂ла̂ је до̂
тре̂ће̂ го̂дине̂. 2. *ли̂ли̂ти, и̂ћи̂ у̂ разни̂м̂
и̂равци̂ма (о̂ инсек̂ти̂ма).* — Не̂што ти̂ ба-
у̂ља̂ по̂ ко̂шу̂љи, да̂ ни̂јесу̂ у̂ши, ја̂до? Ви̂
како̂ ови̂ мр̂ави̂ бау̂ља̂у. 3. *и̂ћи̂ и̂огну̂ти̂о,
с̂ на̂йôром, и̂ома̂жу̂ћи се̂ и̂и̂а̂и̂ом или̂ сл.*
— Те̂шко̂ се̂ крѣ̂ћем̂, те̂ке̂ бау̂ља̂м̂. Бау̂ља̂м̂
по̂ ста̂рачки̂, не̂ мо̂гу ви̂ше̂ брзо̂ оди̂т. Ба-
у̂ља̂м̂ у̂с шта̂п. Јѣдва̂ ми̂ ба̂ба̂ бау̂ља̂.

бау̂љина̂, -ѣ, ж. *о̂и̂шти̂и̂ назив̂ за̂ ин-
сек̂те̂ ко̂ји̂ не̂ ле̂те̂ (или̂ ка̂и̂ка̂д и̂ за̂ ле-
те̂ће).* — Има̂ ли ти̂ какви̂ја̂ бау̂љина̂̂ у̂
ко̂су? Ђто̂ једна̂ бау̂љина̂ пот̂ кре̂вет̂. Има̂
и̂ о̂па̂сни̂ја̂ бау̂љина̂.

бау̂н и **бау̂н**, -а, м. *скри̂ња, ко̂фер,
сандук̂ (за̂ др̂жа̂ње од̂је̂ће, жи̂ти̂а, во̂ћа
или̂ че̂га̂ друго̂г) ве̂ћих̂ ди̂мензи̂ја̂, во̂јнич̂-
ки̂ ко̂фер.* — Пун̂ јôј је бау̂н рôбе. Је ли̂
оно̂ жи̂то̂ у̂ ни̂ бау̂н у̂ хо̂шак? Био̂ сам̂
купи̂о др̂вени̂ бау̂н за̂ во̂јску̂ од̂ јелôвинѣ̂,
но̂ ми̂ га̂ укра̂до̂ше. До̂ни̂јела̂ је̂ све̂ ру̂фо̂
у̂ један̂ бау̂н. Скри̂ла̂ сам̂ у̂ не̂вј̂стачки̂
бау̂н ду̂ње да̂ их̂ ће̂ца̂ не̂ изи̂ју̂.

бау̂чкѣ̂, прил. *чет̂вороно̂шке, са̂гну-
ти̂о, и̂ри̂ земљи̂ (кре̂па̂ти̂и се);* уп. поб̂ау̂љ-
ке̂, поб̂ау̂чке̂. — Што̂ се̂ ови̂ па̂с̂ прим̂и̂че̂
бау̂чкѣ̂, ка̂ да̂ се̂ не̂чеса̂ бой̂. Иди̂ бау̂чкѣ̂
иза̂ то̂га̂ плôта да̂ те̂ не̂ ви̂де̂.

бачѧт (се), бачѧм (се), несвр. *бачѧти (се)*. — Не бачѧ се каменом пѧт тија кѧзѧ.

бачѧва, -ѧ, ж. *буре, каѧа, бадањ, са једним или два дна*. — Нећу јесенѧс имѧт бачѧвѧ за овѧйкѧ грѧжѧ, родило је кѧ никад.

бачѧйт, -ѧм, свр. I. 1. *бачѧити*. — Бачио је камѧн даље од свиѧа мѧмакѧ. 2. *донијети на свијети младунче (или младунчад; ако се ѧо каже за жену, онда је ѧејорашивно)*. — Бачила је троје штѧнади, а ѧбично ѧх је котѧла више. Бачила је онѧ курветѧна близѧнце. II. ~ се 1. *бачѧти се*. — Бачила се онѧ несрѧтѧица Милина пѧд вѧз. 2. *фиг. раскинути са нечим ѧрећходним*. — Бачила се каменом за собѧм, и никад више није дошла.

бѧца, -ѧ, ж. *руѧа, шуѧљина, ѧшвор (обично у некреченом зиду, у икрију, на дрвешу и сл.)*. — Старѧ кѧће су нѧ зид све имѧле бѧце да се пѧнешто у ѧѧх метѧе. Цѧпи рѧку у бѧцу.

бѧшка, *прил. одвојено; уп. обѧшка*. — Издвој бѧшка пршѧте бѧшка сланину.

бѧштѧна, -ѧ, ж. *њива, ораница*. — Усѧјали смо на онѧ доњѧ бѧштѧну умерѧтин а на нѧ гѧрњѧ крѧлоу.

бѧштѧн, -ѧ, м. (заст.) *шѧиѧй*. — Овакѧ се помѧло штѧпљѧм овѧјѧм бѧштѧном, не мрѧм ниѧје беж ѧѧга. Бѧштѧн су зборили старѧй, а данѧс велѧ сѧмо штѧп, забѧравѧли су бѧштѧн.

бѧбица, -ѧ, ж. *мало, нејакѧ дијѧше, бѧба*. — Замѧсли тѧ тѧ женѧ — повѧла нѧ коло бѧбицу, ѧће невљѧста да тѧнцујѧ а мѧж јѧ ѧ војску.

бѧвѧнда, -ѧ, ж. *ѧиће сѧшѧвљѧно од 50% вина и 50% воде, мјѧшавина вина и воде*. — Не пијѧм јѧ ѧдавнѧ вино, нѧко пѧнекад по мѧло бѧвѧнде, и тѧ дѧбро да ми га разбѧжѧ.

бѧг, -ѧ, м. *фиг. богѧѧши, онај који уживѧ*. — Немѧ тѧгѧ чѧса у ѧѧхову кѧћу немѧ, бѧгови су тѧ кѧ ниједни ѧ племе.

бегенѧсѧт, -шѧм, несвр. и свр. I. 1. *марити, хѧјѧти; доѧдати се, (за)вољѧти (се)*. — Ништа ѧна не бегенѧше тѧ што јѧ тѧ причѧш, прѧтом тѧ ш ѧѧм! Бегенѧсѧла је, велѧ, једнѧга мѧмка, пѧ јѧј нијѧсу пофермѧли и остѧла је неѧдата. Не бегенѧше ѧна сирѧтѧњу! 2. *одобрѧвати, омогуѧавати*. — Никад нијѧсам бегенѧсѧла тѧквѧ нешто. II. ~ се *доѧдати се, вољѧти се*. — Бегенѧсѧ се дѧго с једнѧм ѧвејѧком ис Тѧтограда.

бѧвѧѧја, -ѧ, ж. *круѧн коњ*. — Нијѧсу тѧ мѧли кѧњи кѧ овѧ ѧѧши, тѧ су бѧвѧѧје правѧ. *фиг. (пејор.) круѧно и незграјно чѧвѧде*. — Дѧвѧо бѧјѧше некаквѧ бѧвѧѧју од женѧ да покѧже како и ѧн мѧже нѧѧ ѧвејѧку.

бѧдро, -ѧ, с. 1. *дио ѧудског организма*. 2. *бочна стѧрана кѧће*. — 3 бѧдрѧ занѧси кѧша и све убачѧјѧ испо тѧглѧ.

бѧжѧола, *прил. једностѧвно, лако, „без ѧвола“*. — Нѧтѧ онѧ двѧје данѧс доѧит бѧжѧола, а нијѧсу ни лумбрѧлу пѧнијѧли.

бѧжѧѧтка, -ѧ, ж. *жена која нема дѧче, која не може да раѧа*. — Невљѧста му је бѧжѧѧтка, а свѧѧ је одила по дѧкторѧ и ништа јѧј није помѧгло.

бѧз, -ѧ, м. *дебље ѧлајно (раније се ѧѧѧребљѧвало за кошуље, ѧсѧѧѧину и др.)*. — Кѧпила сам чѧтири мѧтра бѧза да сѧшѧјѧм ѧѧци кошуље.

безбрѧтница, -ѧ, ж. *женска особѧ која је без бѧраће, или је остѧала без бѧраће (најчѧиће у емоционалном говору)*. — Бѧла је безбрѧтница, пѧ је с мѧжем пошла на роцкѧ имѧње. Погѧнуо јѧј је бѧрат неѧје у Бѧсну, остѧла је, кѧкавица, безбрѧтница.

бѧзбрижан, -жна, -жно *који је без бѧрига; нерадан*. — Овѧја данѧ сам тѧ бѧзбрижан, ништа не чинѧм нѧко што ѧграм нѧ кѧрте.

безбрѧжит, -ѧм, несвр. *немаѧи бѧриге, биѧи безбѧрижан; не радиѧи нишиѧа*. —

По цю дан безбрѣжѣи, а нѣ би се сѣтио да помѡжѣ мајци.

безбрѣжњак, -а, м. *нерадник, лијен-иштина; индиферентна мушка особа.* — Ниједно од ђецѣ се нѣ би ниѣеса прифа-тило, свѣ самѣи безбрѣжњаци.

безбрѡд, -ода, м. *бесѣуће.* — Наѡас сам у сан одѣо нѣкаквијема безбрѡдима, ниѡако да наѡем правѣ пѣт.

бездѣница, -ѣ, ж. 1. *јама без дна, дубока јама, ѣроваѣија, дубока вода (бунар или ишѣо сл.).* — Калина јама је бездѣница, ниѡо нѣ знѡ коѣко је дубѡка. Оно је ѣ Гарач бездѣница, чѣвѡ да ти која ѡвца не упѡнѣ у њѣ. 2. *фиг. халаѣивѡа особа.* — Изѣјешна је бѣла, правѡ бездѣница, бѡг да јѡј дѣшу прѡсти.

бездѡмник, -а, м. *чѡвјек који је остиѡо без дома, који је остиѡо без куће и имања, који је остиѡо без ѣорѡдице и сл.* — Штѡ ѡе сад они бездѡмник, кѡ ѡе га држѡт кад је остѡ без ѣкога.

бездѡмница, -ѣ, ж. *жена која је остѡала без куће и имања, бескућница, најчешѣе: жена која је остѡала без ѣорѡдице.* — ѡстаде и Миѣлица бескућница и бездѡмница, код тѡѣикѣ фамѣљѣ ѡста да сѡма ужѣжѣ и прѣћѣ огњѣште. Штѡ ѡе мрѣна бездѡмница, нѣмѡ јѡј кѡ огѡњ про-пѣрит.

бѣзлијека, *прил. ни на који начин, ни-како, николико.* — Нѣће бѣзлијека дѡдѣт данѡ! Бѣзлијека ме нѣће пѣштѣт да не остѡнѣм на рѣчѡк, знѡм ја њѣх.

безмѣтковић, -а, м. *кукавица, ѣла-шѣивѡац; уп. беспушковић, немрчѣгушка.* — Али нѣ знѡш е су у рѡт бѣли безмѣт-ковићѣ, дѡбро су чѣвѡли гузѣце.

безмѡзга, -ѣ, ж. *неѣаметѣна жена.* — Нѣће ми се ѡвѡ безмѡзга удѡвѡт бѣзлијека.

безмѡдилѣ, -а, м. *кукавица, ѡнај које-му нишѣиѡа не басѣа (ѣѡдухѡаишѣиѡи, ура-дишѣи и сл.).* — Виѡе ли ѡногѡ безмѡдила Мѡрковѡга, нишѡга-рѡба. Није Иѣија без-мѡдилѣ, ѡѣму свѣ бастѡ.

бѣкнѣт, бѣкнѣм, *свр. 1. испусѣишѣиѡи глас „бе“ (ѡ овци).* 2. *фиг. (пејѡр.) рѣћи, ѣроговѡришѣиѡи.* — Није ми ни јѣдну бѣкнѣѡ ка сам му рѣкѡ.

бѣкрија, -ѣ, м. *особа која води раска-лашан жѡвѡѣт, расѣиѡник, ѣијаниѡа.* — ѡдѡла се за бѣкрију, ниѡат ш њѣм срѣћѣ.

бѣкријѡт, -ѡм, *несвр. ѣѡнашѣиѡи се расѣиѡничѡи, водѣиѡи раскалашан жѡвѡѣт.* — Нѣће се беш чѣда женѣт свѣ док ѡвѡкѡ бѣкријѡ.

бѣлај, -а, м. *несрѣћа, зло, невоѡа, би-јѣда; зла особа.* — Припѡзи се да те какав бѣлај тѡмо не стрѣфѣ. Вѡзде сам бѣжѡ од бѣлаја, али му не утекѡх. Чѣвѡте се, ѡѣцо, ѡногѡ бѣлаја Јѡшѣногѡ.

бѣлећѣја и бѣленћѣја, -ѣ, ж. *брус за косу.* — Ако ѣмѡм дѡбро бѣлећѣју, не трѣба ми да отѡивѡм кѡсу. Бѣленћѣја ми је ѡдлич-на, не жѡлѣм пѡре шѡо сам за њѣ дѡ.

бѣлећѣјѡт и бѣленћѣјѡт, -ѡм, *несвр. ѡиѣириѣиѡи аѡаѣку (ѡбѡчно косу) бѣлећѣ-јѡм.* — Немѡ ти кѡсу бѣлећѣјѡт, нѡ ка ти се затѣпи. рѣчи ми пѡ ѡу је јѡ наострѣт.

бѣлензѣка, -ѣ, ж. *ѡкрас у виду круга који се носи на рѣци, нарѡкѡвица; уп. ма-нина.* — Бѣше Нѡвка унѣки купѣла фѣнѣ бѣлензѣку на рѣку, а ѡендѡр зѡ врат. Ан-ћѣлѣја нѡсѣ злѡтнѣ бѣлензѣку на рѣку. Кѣпѣла ми је, чѡче, шѣћѣруна бѣлензѣку, не мѡже без нѡѡѣта.

бѣља, -ѣ, ж. *честѣи надѣмак жѡенској ѡсобѣ свијѣтѡлог ѣѣна; име овци.* — Рѣче ми Бѣља е ѡе сѣтра дѡћ да те видѣи. От свија ѡвѡцѡ најѣпитѡмија је ѡвѡ бѣља.

бѣна, -ѣ, ж. *лѡда, неѣаметѣна особа.* — ѡнѡквѣ бѣнѣ и авѣтѣнѣ нијѣсам глѣја у мѡј дан.

бѣнѡв, -а, -ѡ и бѣнѡс, -ста, -сто *неѣа-мѣшан, луѡкасѣи.* — ѡвѡ је дѣјѣте, тако ми бѡга, бѣнѡво, нишѡа не разумѣје. Нијѣсам глѣдѡ бѣнастѣјѣга чѣљадѣта од њѣга.

бѣнѡвѣт, -ѡвѣм, *несвр. несувѣсло, луѡ-касѣи се ѣѡнашѣиѡи, луѡкасѣиѡ гѡвѡришѣиѡи.* — Не бѣнѡви нѡ фѣно прѣчѡ, ѡко ѡеш!

бендѧт, -ѧм, несвр. *уважавати, узимати у обзир (најчешће у негацији)*. — Она ти не бендѧ родитеље више нѧ да их немѧ.

бескѹтњик и **бескѹћник**, -а, м. који нема куће ни имања, који је без ичега. — Остѧ је бескѹтњик, на ништа без ништа. Одила сам да глѣдам у болницу оногѧ несрѣтника и бескѹћника, немѧ га кѧ понѹђѧт.

бескѹтњица и **бескѹћница**, -ѣ, ж. женска особа која је без ичега, која је без куће и имања; (ређе) жена која је без породице. — Остѧла је црнѧ бескѹтњица, без йчеса и без йкѧга својѣга. Глѣдѧте ли кѧд онѹ бескѹћницу Иванову?

беспѧслица, -ѣ, ж. неважна сйвар, нешто што је нешто; сийни йтрач. — Остѧвите се тйја беспѧслицѧ пѧ пријените да нешто помѧжете онѧј бѧби.

беспѧсличѣње, -а, с. бесйослица, губљење времена, бадавацисање; сийно оговарање. — Цйјелѧ нећѣла ти прође у беспѧсличѣње, а мѧга си у Гођење убрат десет брѣмѣна дрѧвѧ и дѧнијет их да се ѧђен не смрзѧјемо.

бѣспрѣстѧлно, прил. сйално, без йрѣсйанка, нейрѣсйано; уп. непрѣстѧлно. — Кад је бйо мѧлй, бѣспрѣстѧлно су га задијѣвали због црѣвенѣ косѣ.

беспѹшковић, -а, м. кукавица, йлашйив чѧвѣк; уп. безметковић, немрчипушка. — Беспѹшковићи су свй от стѧ ѧтѧца, никад йм није мрчйла.

бестйђе, -а, с. бесйидно йонашање, неморалан чин. — Тѧ што је учинйо бестйђе је за плѣме а некѧмоли за фамѣљу.

бѣстија, -ѣ, ж. 1. *глуѧ, луцкастѧ особа, будѧла*. — Он је бѣстија, не знѧ ништа. Не дйрѧ онѹ бѣстију нѧко да ти нешто пакосно рѣчѣ. По цйо дѧн бѣстијѧ онѧ бѣстија ѧњѣн. 2. *сйока, марѧ*. — Мй кѧжѣмо бѣстија и за чѧека кой ништа не знѧ, и за стѧку. Паметнйјѧ је некѧ бѣстија од некѧга чѧека.

бѣстијѧње, -а, с. *гл. им. од бесйијѧти*. — Остѧви се, тако ти бѧга, тогѧ бѣстијѧња, ако нећеш да више не причѧмо.

бѣстијѧт, -ѧм, несвр. 1. *йонашати се бесловесно, нейамѣтно; бадавацисати*. — Бѣстијѧ по цйо дѧн с онѧм ѣецѧм. Бѣстијѧ — неће да се жѣни. Бѣстијѧш што имање не дѧш нѧполи, не мѧжеш га тй више сѧма радйт. 2. *йричати којешто*. — Што бѣстијѧш, јѧдан, што не кѧжѣш фйно тѧ што мйслиш. Не бѣстијѧте нѧ фйно причѧте с ѣе некѧ мйслит ѣ тѧ што бѣстијѧте йстина.

бѣстраг, -а, м. нешто што је врло далеко, даљина, недоглед, нешто што је далеко и нейознатно. — Удѧла сѣ у бѣстраг, нико от фамѣље не знѧ ѣѣ тѧ.

бѣстрайѧ, -ѣ, ж. нешто много забачено, нейроходан йерен, йерен удаљен од насеља, невидбог. — Ймѧмо дѧста шѹмѣ у Гарчйћ, нѧ је тѧ у бѣстрайѧју, никат стйћ до тѧмо. Куђа му је на врх Барјѧмовищѣ, у бѣстрайѧју беспѹтнѹ.

бѣстрѧв, бѣстрѧви, ж. (обично у изр.: у ~) *бѣстриг, бѣстрѧв*. — Тѧ је у бѣстрѧв, у вр Гарча, не мѧже се до тѧмо дѧћ бѣш чѹда.

бѣстрѣгѧвање, -а, с. *гл. им. од бѣстрѣгѧвати*. — Онѧ што радѣ у задругу је бѣстрѣгѧвање ймовинѣ.

бѣстрѣгѧвѧт, -јѣм, несвр. *унишйавати, ликвидирати, йокварийти, разбиити*; уп. ѣа(в)олисат. — Бѣстрѣгѧла су ми ѣѣца цйо алѧт. Немѧ ми бѣстрѣгѧт тѹ кѧсу, ѧстра је ка плѧм. Бѣстрѣгѧћеш ми брйтѧву тйјѧма твојѧма длачурйнѧма. Чѹѧѧ(ј)те онѹ ѣѣцу, немѧте их бѣстрагѧт у тѣ ѧроши.

бѣстрѣгѧње, -а, с. *гл. им. од бѣстрѣгѧти*.

бѣстрѣгѧт и **бѣстрагѧт**, -ѧм, свр. *унишйити, ликвидирати, йокварийти, разбиити*; уп. ѣа(в)олисат. — Бѣстрѣгѧла су ми ѣѣца цйо алѧт. Немѧ ми бѣстрѣгѧт тѹ кѧсу, ѧстра је ка плѧм. Бѣстрѣгѧћеш ми брйтѧву тйјѧма твојѧма длачурйнѧма. Чѹѧѧ(ј)те онѹ ѣѣцу, немѧте их бѣстрагѧт у тѣ ѧроши.

бесудан, -дна, -дно *зао, неугодан* (о времену, *шј. о одређеном периоду*). — У оно бесудно вријеме чоек је мога погинут да нико не зна што ш њим би. Ово је некакво бесудно доба, нико никогa не пита ни за што.

бесуђе, -а, с. *зло вријеме, анархија*. — Најгоре је кад је бесуђе, кад нико никогa не пита и нико никоме не одговара.

беседа, -е, ж. *бесједа, разговор*. — Фала бдогу, фине ли беседе у онога момчета Дјисовга. Нико није знава да беседе ка ти покoјни отац, то је била беседа над беседама.

беседит, -им, несвр. *бесједити, разговарати*. — Мало је ко зна беседит ка Милош Живков.

бећар, -а, м. 1. *лола, бекрија; бадаваџија*. — Није било бећара у Лазарев Крс ка њега, пола је пио пола шарцу дава. 2. *момак, нежења, неожењен човјек*. — Докат ће бећароват ти твои бећари, али им није више вријеме за женидбу?

бећароват, -ујем, несвр. *ироводити вријеме у бећарењу, у бекријању; бити неожењен дуже времена*. — Бећарује по Титовме граду, расипа то што заради, и не пада му нам на женидбу.

бечалина, -е, ж. *велика празна просторија, велика јама, најчешће велика празна кућа или велика просторија са мало ствари унутра*. — Ова је кућа бечалина, никад је загрјјат. Спуштисмо се у ону бечалину јаме, кад на дно — вода. Кољка је бечалина у Орашкју јаму, да те бог сабрањ!

бечат се, -чим се, несвр. *гледати оштро, гледати љутишћо и разрогачених очију*. — Немо да ми се бечаш на ове старце, е, бдоми, ако се ја будем беча, биће невoље!

бечит, -им и бечим, несвр. I. 1. *наивно, уиорно гледати, гледати раширених очију*. — Што бечаш у ту ракју, би ли попио мало? Бечаш у мене ка да сам

му оца убио. Не бечаш оци на мене! 2. *бити празан* (о просторији, особито већој). — Бечаш му кућа празна. Бечаш она амбулија од рупетинџе. II. ~ се чудити се нечему и при томе наивно гледати, гледати у чуђењу. — Што се бечаш, ка да никад нијеси видео левор.

бешкот, -а, м. *бијели џекарски хљеб*. — Кад год пођем у Град, купим џеци онога бешкота у пекару, џју га бе смока.

биза и биса, -е, ж. 1. *женка иса, кучка, куја*. — Научио сам бису да лови зечева, нема јој равне. Прода сам бизу пролетос, сад не идем у лов. 2. *фиг. девојка*: а. (хип.) — Мила ми је ова биса, милја о сина; б. (пејор.) — Ћут, биса једна, немо да ми скитараш!

бизак и бисак, -а, м. *иса*; уп. бизин. — Понесе ми бизак месо. Одлични су ти бизаци. Вагда у лов идем с два или три бисака.

бизаче и бисаче, -ачета, с., зб. бизачад и бисачад (ређе) 1. *ишче, исетио*. — За кучком иђаху троје бизачади. 2. *фиг. немирно, љутио, џоковарено дијете, скишанче*. — Свакојему од оне бисачади одвалио је по задланак. Мрште, бисачади ниједна! Не шљаш оно бизаче овамо да ми међу џепу уносим немир. Оно бизаче Милованово ће бит свашточина. Средње бисаче ме опеари.

бизе и бисе, -ета, с., зб. бизад и бисад *ишче, млади иса*. — Немо ово бизе продават коме, остави га мене. Да ми не вије џе ону бисад, уткла су от керуше још јутрос. Мачку је намилије да иде с бизадма.

бизин и бисин, -а, м. *иса, било који, али најчешће ловачки иса, кер*. — Закла ми је вуц онога шаренга бизина, ваља је овна. Марко је поша у лов су два бисина. Имаш два ловачка бисина и једну бису.

бизока и бисока, -е, ж. *фиг. немирно, љутио, честио и џоковарено женско дијете, женско дијете „љутио ка ишче“*. —

Мйчи ми онѹ бизоку Станйну од ђецѣ! Намлађа ти је прѣвѣ бисока, ништа од нѣ не мѡш ни скрйт ни сачѹвѣт.

бијелѣ покладе, бијелија пѡкладѣ, ж., рl. t. *иохладе које долазе иослије месојеђа*. — Ти си се родио окѡ бијелија пѡкладѣ, тамѡн двѣ дана пѡслије месојеђа.

бијелѣ чѣле, бијелија чѣлѣ, ж., мн. *йраунукови синови*. — Дочѣка је бијелѣ чѣле од двѣ прѣунука.

бијелит и **бијелѣт**, -лйм, несвр. I. *чи ниити неиити бијелим; кречийи куђу (че ииће: клѣчийи куђу)*. — Чйм бијелиш тѹ ку тйју? Ў град не бијелѣ кѹће клѣком нѡ нечесовијѣма бѡјѣма. Нѣко вели да бијели зйдове а нѣко да крѣчи. изр. Ни црнй ни бијели *ђуити, није расиоложен за разго вор, йужан је*. II. ~ **се имѣити бијелу боју**. — З Грѣда се вйди како се бијели кѹћа попа Рйста. Што се онѡ бијели испред Зѣ другѣ? Бијѣлаше се онй клѣк кѣ брѣшно.

бијелце, -а, с. *бјеланце од јаја*. — Нйчйм се бѡље ѡчи не испѣрѹ ка су мѹтне нѡ с бијелцем ѡд јаја.

бијесан, -сна, -сно I. *бахѣи, охол*. — Милѣн је нѣјбјесније загѣрачкѡ мѡмче, ѡће свѣкога да зађѣдѣ. Бјѣше бијесан и набусит. 2. *луд, махнийи, силовийи (о особи), ойасан, који је йоремеђеног йонаишања (о живоишњи)*. — Ймѣаше ли, онѡ, Јовѡн јед нѡга сйна бијесна? Бљѣше покојник бијесан и силовѣтѣс. Чѹвѣ се Йвѡвѡга кѹчка, бијесан је. Онѣ лисица што ни је покѹпила кѡкошке бйла је, изглѣдѣ, бијесна. 3. *угојен, гојазан, дебео*. — Бјѣшнѣ бљѣше Мйлица од йједнѣ ђевѡјкѣ у Загѣрач, ймѣаше ѹ крсти мѣтар. Бијесан је, ймѣ у нѣга стѡ кйлѣ. Млѡго је бијесан овй мѣлй, не дѣ му да тѡлйкѡ йјѣ.

бијѣс, -ста, -сто *зруб (као бик), незгра иан, ароганиан*. — Нѣкако је бијѣста, нѣсмајна, неотѣсѣна. ѐткѣ је знам, онѣкѡ је бијѣста. Бијѣс је, кѣ да је у пеђйну рѣстѣ.

бијкна, -ѣ, ж. I. *снажна и осорна жєна*. — Јовѡна је бијкна, јѣдо мѡј, нѣ бих се смйѡ пофѣтѣт ѹ кости ш њѡм. Испсова ме

данѣс бијкна Вѣљѡва. Чѹвѣ се, онѣ бијкна те мѡже и йстѹђ. 2. *снажна, бикуѣсѣиѣ крава*. — Зекѹља је прѣвѣ бијкна, ништа јѡј се не мѡже. Ўдри тѹ бијкну кѣквијем прѹтом да не ѡјдѣ на умертйн.

бијкѡлит, -йм, несвр. *окуживѣиити, обухѣѣиити, сйјѣшѣѣѣѣиити, ойкѡѣѣѣѣиити*. — Нѣколика пѹта су бијкѡлили Нѣмци нѣс а нѣколика пѹта мй њйх.

бијкѡња, -ѣ, м. *момак снажне кон сйрукције, осоран момак*. — Не јѣкѣ се с тијем бијкѡњѡм, обѣлйће те кѣ ништа. Бијкѡња је Илйја, мѡј брѣте, јєси ли вйдио како му је шйја задебљѣла.

бијкѡњица, -ѣ, м. *снажан и осоран момчий*. — Немѡте ми забѡрѣвйт мѡга бијкѡњицу, нека и ѡн дѡђѣ. Милѣн је већ бијкѡњица, пѡрѣстѣ, угойо се, прѣвй момѣк.

бијкота, -ѣ, м. I. *крути момчий, зде иѣсѣи и снажан*. — Срѣтох данѣс онѡгѣ бијкѡту Блѣготинѡга, цйѡ се накѡчѡпѣрйѡ. 2. *вочий (од млышѣе)*. — Йља, бијкота!

бијкѹља, -ѣ, ж. I. *јака и ойѡра, осорна жєна*; уп. бикна, бичица. — Нѣ бих се јѣ с онѡм бијкѹљѡм смйѡ појѣкѣт. Што ти рѣче онѣ бијкѹља Јовѡнова? Не грди ми, бијкѹљѡ, ђѣцу! 2. *чєсѣиѡ именовѣње снажне и бикуѣсѣиѣ краве*. — Овѣ ти је јунйца прѣвѣ бијкѹља, кѣт крѣне у пѡѣру, не мѡжеш је заустѣвйт. Аѣ, бијкѹља, йдѣмо нѣ пѣшу!

билѣт, -а, м. *возна карѣиѣ; йройѹснйца, улазнйца*. — Извѣдио је Рѣдѣ билѣте за мѣне и Мйлѹ за Пѣђ за тѡндѣн. Кѣд улѣзѣ да глѣјау фйлм, велѣ, свй мѡрау имѣт билѣте кѣ за жйвѡ на пѣзѣр.

биљйк, -а, м. *велика боѣа у којѡј се доносила ракија на углѣву око свѣдбе*. — Дѡнијєли су прйјѣтељи пѹн биљйк лѡзѡвѣ ракијѣ, а ѡни печѹ сѣмо сливѡвицу. Биљйк је вѣликѣ боѣа у којѹ прйјѣтељи дѡнѡсѣ ракију на углѣву.

биљѣг, -а, м. *знак на кожѣи или дру гѡје на йцйелу, шѣра на глави живоиш њє*. — Имѣ је биљѣг на дѣснѹ рѹку и по тѡмѣ су га пѡзнали.

биљѣга, -ѣ, ж. *меѣа, циль*. — Мѣтни биљѣгу да се пловкѣмо. Ко би ми смйо стѣт на биљѣгу?

биљмѣз, -а, м. *глуѣак, неоѣсанко, незналица, несирейна особа; лијеништина, нерадник*. — Што те не измијенѣ маѣло они биљмѣзи нѣ свѣ чиниш да им бйднѣ лѣше. Држи и старѣга и онѣ три биљмѣза дрвенѣстѣ.

бињација, -ѣ, м. 1. *јахач, онај који жусиро јаше коња*. — Бјѣше Мйловѣн бињација да му нѣ бјеше друга у вѣ крајеве. Бйо сам најбоѣји бињација у мѣју чѣту, а коња сам држа кѣ дијете. 2. *фиг. осоран човѣк*. — Марко је бињација, не мѣжеш ш њйм кѣ с остѣлијем људма, љут је.

бињектѣт, -ѣм, несвр. *јахаѣи коња и ѣјераѣи га у брз ход (кас, галой или сл.)*. — Бињектѣ коња повѣздѣн, кѣ да се спре- ма ш њйм за трке. Бињектѣ сам и јѣ некад коње.

бињектѣш, -а, м. 1. *камен с којега се ѣење јахач на коња*. — Бјѣше Вѣсо направѣ вио бињектѣш ус сѣмѣ појѣту ѣе му је лежѣ коњ. Бињектѣш мѣже бит и од др- ветѣ и от камена, бйло што, сѣмо да се по- пнѣш нѣ коња. 2. *коњ за јахање*. — Оѣаше Марко обѣди бињектѣша нйс по- ље, летѣјѣше кѣ вјѣтар.

бйра, -ѣ, ж. (заст.) 1. *ивѣ*. — Пријет сѣ бйра маѣло пйла, а сад је свй пијѣ, и ѣѣца. Напио сам се данѣс у Град бйрѣ ка- ко ѣдѣмнѣ нйјесам. Мй смо пријет пйво звѣли бйра. 2. *кучка*. — Нѣмѣ лѣва без дѣ- брѣ бйрѣ.

бйрѣни, -ѣ, -ѣ оѣабрани, *исѣпануѣи, најбоѣи*. — Ђѣко је бйо бйрѣни пле- мѣнѣк. Скупйли се свѣ бйрѣни мѣмци. По- гибе ни у рѣт бйрѣнѣ омѣдина. Дѣшли су з бйрѣнијѣсма свѣтовима.

бирѣник, -а, м. *онај који је изврѣиан, најбоѣи међу оѣабранима*. — Бйо је би- рѣник кѣ појједан.

бирѣѣт, -а, м. 1. *род, љѣшина*. — Бйѣе јесенѣс бирѣѣта у овѣ круѣшку. Дѣ-

бар ти је бирѣѣт овѣ гѣдинѣ. 2. *среѣа, богѣиство, напреѣак*. — Ымѣ бирѣѣта кѣ појједан. Ко ѣмѣ чѣљѣди — ѣмѣ и би- рѣѣта. Ај, с бирѣѣтом, дабѣгѣ!

бирѣѣтан, -тна, тно 1. *родан, изоби- лан*. — Бйѣе гѣдина бирѣѣтна. Бирѣѣт- нйје је бйло изѣ рѣта нѣ данѣс. Бйло је бирѣѣтнйјѣх гѣдйнах пријед вйше... 2. *среѣан*. — Нека ти је срѣтно и бирѣѣтно!

бирѣѣтно, прил. *среѣно*. — Бирѣѣт- но ти бйло.

бирѣв, -а, м. *врѣиѣ ѣса*. — Чуѣвѣ се да те не закѣљѣ они бирѣв Милѣнов.

бйсаге, -ѣгѣ, ж., пл. т. *двосѣрука шор- ба на седлу или самару*.

бйскѣње, -а, с. гл. *им. од бйскаѣи (се)*. — Рѣке су ме у рѣт боѣѣле од бйскѣња, бйло је мѣгѣо ушй, а пѣрѣње рѣбѣ нйје помѣгѣло.

бйскѣт (се), бйштѣм (се), несвр. *ѣра- жиѣи вашке или сл. инсекѣе у коси, одн. длакама*. — Бйштѣш ли тѣ кѣсу, да се нй- јеси оушѣљѣла? Бйштѣ се кѣкошке, кйша ѣе.

бйстар, -тра, -тро 1. *ѣровидан као во- да*. — С нѣше бистйјернѣ вѣда је бйстра кѣ рѣ ѣја, и чйста је. 2. *ѣамѣиан*. — Онѣ ти је мѣмче бйстро кѣ да је старѣло.

бистйга, -ѣ, ж. *јѣвна чесма*. — Свѣђ по Брѣдима ѣмѣ онија бистйгѣ на коѣ нй- кад вѣда не нестѣјѣ.

бистйјерна, -ѣ, ж. *бѣзен у који се сли- ва кишниѣа (најчѣише покривѣн) која слу- жи као вода за ѣиѣе и др.* — Вѣша би- стйјерна је нѣ(ј)старија у Загѣрач. Ођу онѣњѣн да направйм маѣло бистйјернѣ. У вѣ бистйјерну сѣ нешто удѣвйло.

бистрйна, -ѣ, ж. *ѣамѣи, ум*. — Би- стрйна је кад је нѣко памѣтан, кад је бй- стар.

бйстро, прил. *брзо*. — Бистрйје, би- стрйје, опознйѣмо!

бјешњат, -ам, несвр. *гојити се, де-бљати*. — Старо чѣладе лако бјешња, не трѣба млого да њје. Не ваља се младоме да бјешња, боље је бит мршав. Бјешња ти не-вѣста добро, добро је држит, река би.

блѣвор, -а, м. *врста гуштера, жутио-кафене боје, змиоликог тијела (Ophisaurus aris)*. — Блѣвор је јачи од змије. Како то да се блѣвори рачунају у гуштѣре? Змија не смјје да се подуфати с блѣвором.

блѣворуша, -ѣ, ж. *велика змија (мање ошровна)*. — Гопѣт је блѣворуша попила јаја на полѣгу у нѹ шипковину. Чѣва се проз зграду, има блѣворуша.

блѣворчина, -ѣ, ж. *велики блѣвор (змизавац Ophisaurus aris), каква велика змија, змијурина*. — Извѣче се ис плота не-каква блѣворчина, не знам је ли блѣвор или каква змијурина, нијесам добро видно.

блѣг, -а, -о 1. *који је пријатног укуса (није кисео, горак и сл.)*. — Блѣго ти је ово млијекко ка јардѹм, фино се може пит. 2. *који је fine нарави, простиосрдачан*. — Блѣже љѹцке душе није било од Радовановѣ.

блѣга, *узвик ичелам* када се „шка-ју“, *када се окуљају*. — У кѹћницу, блѣга, у кѹћницу, блѣга. [Блѣга је овдје у функ-цији узвика, али има и супстантивску и адјективску вриједност.]

Блѣговијес, -сти, ж. *хришћански пра-зник*. — Милка се родила негђе око Блѣговијести, почетком априла.

благоећан, -тна, -тно *благородан, добродушан као дијете*. — Благоећни су сви кой нијесу у живот зло чинѣли.

благосилѣње, -а, с. *гл. им. од благо-силати*. — Нијесам чѹо благосилѣња ка што то умјје Јелѣна.

благосилѣт, -илѣам, несвр. *ријечима некоме жељѣти срећу, благословити, хвалити, захваљивати, говорити о неко-ме све најљѣше*. — Благосилѣла је љѣцу на смртнѹ уру. Идем да ме благосилѣ

поп. Благосилѣла је и њѣга и свѹ њѣгову фамѣљу, фали га на свѣ уста.

благословѣн, -а, -о 1. *који је благе на-рави, који је доброћудан, погодан, ти-шом*. — Сви у Миланову кѹћу су благо-словѣна чѣлад, ѳни не умјју да мрзе. 2. *(само ж. род) која је шрудна, која је у другом сѣлању*. — Жѣна му је у благосло-вѣно стање, дако се и њѣга огрије сунце.

блѣгош, *узв. благо (мени...)* — Блѣгош нама, доша је Милѳ! Блѣгош ти га ш њом.

блѣжен, -а, -о *смирѣн, доброћудан*. — Свака му је ријеч била блѣжена.

блѣжит се, блѣжим се, несвр. *бити блѣжен, бити повољан*. — Оно Почкаље што продѣдосмо — блѣжило се, од пара од њѣга озидѣли смо кѹћу и гробницѹ.

блѣња, -ѣ, ж. *сѣларска алатка за рѣндисање, шј. сѣругање дрѣвца*. — Има сам блѣњу каквѣ није има ниједан тиштер, вѣзде је била ѳстра.

блѣњат, -ам, несвр. *сѣругати, рѣнда-ти блѣном, блѣнати*. — Блѣња сам штицу за таулин, па ми је блѣња тѹпа а не умјјем је наострит.

блѣдуњав, -а, -о *помало блијед, бес-крван, неухрањѣн, болешљив*. — Стално је нешто блѣдуњава, како јѳ је здравље? Блѣдуњав је нешто, трѣба да га прѣглѣда дѳктор.

блѣјање, -а, с. *гл. им. од блѣјати*. — Ђѣ се оно чѹје блѣјање ѳваца, фала бѳгу? Нека ти тога блѣјања, нѳ припази што причаш!

блѣјат, -им, несвр. *оглашаваѣти се (о овцама)*. *фиг. причати којеишца, брбљати, олајавати*. — Рѣчи онѳ жентурачи да не блѣи е ѣу је ја срѣдит, ако ти нећеш.

блѣка, -ѣ, ж. 1. *блѣјање оваца*. — Гладне су ѳвце, видѣш е ѣх је стала блѣ-ка. 2. *фиг. (пејор.) галама*. — Каква вѣ то блѣка стала тѹн!?

блѣкнѹт, блѣкнем, свр. 1. *заблѣјати (о овци)*. — Блѣкнѹ овањ ка да га нешто

закла. 2. (пејор.) *рећи нешто ружно, ироговорити (најчешће у негацији), рећи, ироизвесити глас сличан блејању.* — Немо ми блѣкнѹт ниједну! Ако што блѣкнѣш, не појављуј ми се на очи. Кад га уфатим, поткупити га да ми не смѣје ни блѣкнѹт. Ајде ти, Мићо, блѣкни коју.

блѣнтав, -а, -о *луцкаси, замлашаси.* — Нема ти ш њима договора, сви су они блѣнтави, не зна се које је от којѣга лѹђе.

блѣнто, -а, м. *блѣнтав човек;* уп. блентов. — Што се погађаш с онијем блѣнтом, виђи се ти с којим другијем от чељади.

блѣнто, -а, м. *блѣнтав, луцкаси човек.* — Али не видѣш ѣ то блѣнто, видѣш ли да ништа не разумије.

близанѣц, -анца, м. *један од двојице рођених у истом порођају.* — Онѣ близанце Јулкине никад нијесам мѣгла разликѡват.

близанче, -анчѣта, с. *једно од двоје близанаца.* — Никако да разликѹјем које је које од онѣја близанчѣди.

близе и **близне**, близнѣта, с. *близанче.* — Чија су онѡ двоје близнади што седе у трѣћу клѹпу? Чѹ ли како ме ѣспова онѡ близе Јагодино?

близика и **близѣца**, -ѣ, ж. *близина, они који су род.* — Не ваља им се узимат, они су близика прео мајка, али не знаш. Ми смо с Јовановићима близика, свега неколико пасѡва не раздваја. Нама су близика и онѣ рођаци у Брда. Сва им се близѣца скѹпила на свадбу.

близнит се, близним се, несвр. *рађаити двоје младунчади, рађаити двојке.* — Њему се близне и овце, и козе и жѣне, све му рађа дѹпло. Сваке годинѣ ми се близни по неколико ѡваца. То им није новина, у њихову кѹћу се невѣсте често близне, двије су већ рађале близанце.

близурѣк, -урка, м. *нешто што је близу, близина (у употреби је углавном ном. јд.).* — Онѡњен сте му на близурѣк,

па ви стално долази. Ви сте једни другијема на близурѣк, па се можете припазит. Кѹће су ни на близурѣк.

блијешњак, -а, м. 1. *свиѣтац;* уп. кријес, свијетњак. — У град никад нијесам видио блијешњаке. Блијешњак се мѡже виђет само поноћи, дању се не види, то је ка невид, маља мѹшица. Блијешњаци су ситне мѹшице што блијеште. 2. *свијеѣлац, свијеѣле искрице које се пред очима појављују при удару, паду, несвјестѣци и сл.* — Кад ме ударило — све су ми блијешњаци скочили. Тресну ме да су ми све искочили блијешњаци. Учиње ми се да ми скочише иљаде блијешњака.

блијештѣт, -тѣм, несвр. (о)даваити сјај, свјетлости. — Што нѡ блијештѣјаше синоћ пред вашу кѹћу ка да сте били наложѣли огѣн на обѡр?

блѡр, -а, м. *врста високе траве, сабљастѣх лисѣова, укусна за стоку, али се од ње надима.* — Пѹна је онѡ долина блѡра, немѡ пѹштѣт краву на њу. Блѡр расте је има доста влаге. Од блѡра се стока надѣма, па мѡже и црѣ.

блѣскѣт, -ѣм, несвр. *свиѣкаити, сијевати (о мѹћи или другој свјетлости која се нагло појављује).* — Блѣскау мѹње иза Сѣљавице, биће наѣс кишѣ.

блѹват, -јѣм, несвр. *повраћати.* — Онѣ несрѣтник блѹје иза кѹће, изгледа се ѡпет натуруѣчио.

блѹзгавѣца, -ѣ, ж. *смјеша сѣјега и воде;* уп. музгавѣца. — Не мѡже се по блѹзгавѣци никуђ ижлѣћ беш чѣзамѣ.

блѹштѣр, -а, м. *врста биљке (из пор. Rutex), слична дивљем зељу, дивље зеље.* — Блѹштѣр нѣте ѡвце а магѣрад га ѣју. На ливѡду кот Кѹпала је вѣзде било блѹштѣра, смѣта је трави да расте.

бѡб, -а, м. *грашак (Vicia faba).* — Мало кѡ у Загѣрач прије рѣта није сѣја бѡб.

бѡбѣја, -ѣ, ж. *сѣрма и сѣјеновиѣна сѣрана.* — Њѣра сам козе до у бѡбѣју ѡд

Гарча, тамо йма доста зановѣти. Пушти их уз ту бобйју више кућах, чупнуће нешто.

бобовиште и **бобовиште**, -а, с. *земљишти* на којему је некада сијан боб; *чест* микрoйойоним у Загарачу. — На бобовиште испот кућа сви су садйли дуван, нйгђе дувана нйје било бoлѣга нo oтoлѣн.

бобoнйт, -йм, несвр. *ударайш*, *луйайш* у *унутирашoсйш* нечега (*организма, йросйора* и др.). — Све ми нешто бобoнй ў ухо eo двѧ дана, ако нйјесам ђе прелѧдила. Ка се бачй кѧм у ну јѧму, све бoбoнй фунутра задўго.

боботѧње, -а, с. *гл. им. од бобoшайш*. — Кад устѧје Јѧма, прво се вѧзде чўје некакo боботѧње, пѧ oндѧ јѧко прoврй.

боботѧт и **бобoтѧт**, -oнѣм, несвр. **1.** *в. бобoнйш*; **2.** *кључайш* (*o нечему шйшо ври или кључа*). — Нешто ми ў главу бобoнѣ, врѧи ми се свйјес. Кат пoчнў да бобoнў вoде из Почкѧлскѣ и Орашкѣ јѧмѣ, Сушйца ѣе бйт вѣликѧ.

бoбoшка и **брoбoшка**, -ѣ, ж. **1.** *жир. хрoштов йлод*. — Покупи онија бoбoшѧкѧ испo дуба, вѧлѧне да се нѧлoжѣ. **2.** *лопшасйш* овчији и козји *измѣй*. — Oвчѧ бѧлега је брoбoшка.

бoг, бoгѧ, м. изр. дo бoга се чўјѣ *изражено је у највећем стйену*. — Цвйли онѧ фѧмѣлѧ, дo бoга се чўјѣ.

бoгѧза, -ѣ, ж. (најчешће у мн.) *бесйуће*. — Одыли смо јѧругѧма и бoгѧзѧма све док смо ижлѣгли кѧ на један пристрѧнак, е тўн смо нѧлѣгли нѧ пут.

бoгѧл, -а, м. **1.** *чoвјек без неког од удова, или ошйшйе са неким круйнијим физичким недосйѧйшком*. — Гредѧ ти је оногѧ бoгѧлѧ тѣрѣтйт тoлйкo, али не вйдыш ѣ с пo живoтѧ. **2.** *немоћан чoвјек (физички или духовно)*. — Не зѧм штo ћу зимўс с онијѣма бoгѧлѧма од старѧцѧ, нѣтѣ да прѣђу код мѣне ў стѧн.

бoгѧство, -а, с. *богайштво*.

бoговѣтан, -гѧ, -гѧно *сав, цю; одужен (o дану)*. — Задржѧсте се цю бoговѣтнй дан код Јовѧновијѧ! Одыли смо бoговѣтнй дан по брѧдима и нйгђе нйјесмо срѣли жывѣ дўшѣ.

бoговйјетнй, -ѧ, -o *који йраје сав дан, сву недѣљу шйд*. — Вѧс бoговйјетнй дан смо га чѣкали. Свў бoговйјетнў нећѣљу нйје дoдйла. Бoговйјетнo лѣто не oдмѧрѧсмо.

бoгoми, речѧ бoгѧми, *јестйе, йѧко ми бoга, заисйѧ*. — Бoгoми сам ти јѧ говoрйо, нo ме нйјеси послушѧ.

бoгорѧдйт, -ѧдйм, несвр. *молийш, йрекльѧйш*. — Кўмйла је и бoгорѧдйла да јoј не вoдѣ сйна, али се на нў нйјесу окрѣтѧли више нo да је магѧриѧ рйкѧла.

бoдла, бoдѧлѧ, ж. рl. t. *уређѧј од жйце (или др. мейѧлѧ) који се стѧвѧлѧ шелейту на нўшкѧ да не може да сиса, на њему је неколико шйѧѧка који бoду краву кад шеле йшо йокушѧ, шѣ га она oдбйѧ*. — Метнўла сам бoдла телѣту, вѧкат је да га пoчнѣмо oдлучывѧт oт сйсѣ. Нѣмѧ више онија бoдѧлѧ да се кўпѣ, а јѧ их нѣ зѧм нѧправйт, па тѣлѧд тѣшко oдвѧјѧмо oд дoјѣњѧ.

бoдљйѧ, -ѣ, ж. *ошйшр* врх на дијелу *бильке, йри*. — Не йди по тйјѧма бoдљйѧкѧма бoс! Лймўн ймѧ бoдљйѧке нѧ грѧне йсто кѧ цѧнѧ али сльѧ.

бoжй и (ређе) **бoжјй**, -ѧ, -ѣ *који йoшйче oд бoга, који йрйѧѧдѧ бoгу*.

бoжјѧк, -а, м. *сирошйнѧ, йросјѧк, чoвјек којему йтребѧ ймоћи*. — Нйѧад пред нѧшу цркву на Слѧсовдѧн нйје бйло бoжјѧкѧ, у Загѧрѧч нйјесу дoдйли.

бoј, бoјѧ, м. **1.** *борѧ*. — Пoгйнуо је у првй бoј штo је вoдйла њѣгoвѧ чѣтѧ. **2.** *сйрайш*. — Кўћѧ му је на двѧ бoјѧ. На гoрнй бoј је нѧпрѧвои фйну сoбу.

бoк, бoкѧ, м. *шрбух, сйломак*. — Бoгoми, тѣбе бoкoви рѧстў, изглѣдѧ да тѧмо ужывѧш.

бoкѧт, -а, -o *који има велики сйломак, изрѧзйшо шрбушасйш*; уп. куљѧт **1.** — Ёто

си бока̄т ка̄ да си у дрӯгѡ ста̄ње. Штѡ је овѡ дӣјете овакѡ бока̄то, да не̄ма̄ бубине.

бѡквица и брѡквица, -ѣ, ж. *врста биљке (Plantago)*. — На набо̄ј се ме̄ће брѡквица да се прӣјед прова̄ли. Не̄ко вели брѡквица а не̄ко бѡквица, а то̄ је истѡ.

Бокѣз, -а, м. м. *особа из Боке, Бокељ*.

Бокезйца, -ѣ, ж. *жена из Боке, Бокељка*.

бокѣшки, -а̄, -ѡ *који прӣпада Боки, који по̄ишче од Боке*.

бѡкна, -ѣ, ж. *бока̄та, ирбушаста женска особа*. — Ова̄ ма̄ла̄ је бѡкна, чѣта̄ јо̄ј тетка Крстй̄ња. Та̄мо се, бѡкна, заузѣла си по̄ клӯпцӣ!

бѡкѡња, -ѣ, м. *бока̄т, ирбушаст човјек*; уп. куљота, куљѡња. — Бѡкѡња је чѡек кој̄ има̄ великѣ бѡкове, кој̄ је куљат̄, има̄ куље.

бѡкѡњица, -ѣ, м. *дем. од бокоња, мања бока̄та особа, обично дјечак, која је ирбушаста*. — А̄јмо тӣ и ја̄, бѡкѡњица, да пӯштимо̄ живѡ, покрепа̄ше онѣ кра̄ве данас̄.

бокуљина, -ѣ, ж. *(дјелимично пејор.) ирбушина, велики сѣмак*. — Е̄то си пӯштио бокуљине̄ ка̄ ка̄кав ста̄рац!

бѡл, -а, м. *осјећање бола*. — Нӣкад та̄ бѡл нӣје пребо̄љела, и не̄ће док је жива. Његѡва смрт̄ нӣ је на̄нијела великй̄ и те̄шки бѡл.

бѡлѡнца, -ѣ, ж. *врста канѣара, канѣар са илехом за држање онога ишио се мјери*. — Бѡлѡнѡм се мјерӣ не̄што ла̄ше а те̄же канѣаром. На бѡлѡнцу се не̄ мѡже измљерӣт више о дваес кй̄ла̄.

бѡлѣс, -ести, ж. *болест*. — С то̄м бѡлѣстӣ мѡже стѡ гѡдина̄ живљѣт̄.

бѡлесан, -сна, -сно *болестан*.

болѣћ, -а, -е *који је добре душе, који је добра срца, осјељив на љуђе ишеикоће, добродушан*. — Нӣје било болѣћй̄је

ма̄јкѣ од Нѡвкѣ, свѣ је трпљѣла да јѡј љѣци бѡдѣ добро. Милѣна је била болѣћа̄ шћер, па̄зйла је родите̄ље ка̄ нӣједна дрӯга. Изгубйли сте болѣћѣга родите̄ља, но̄ не̄ка је наздравље̄ томѣ остаткӯ [једна од устаљених фраза при изјављивању саучешћа за једним од родитеља].

болѣће, прил. *осјељиво, добродушно, срдачно*. — Болѣће су држалӣ бабу, Бѡг ће им платит̄. Нӣко ме̄ та̄кѡ болѣће нӣје дочѣка̄ ка̄ стрйна̄ ка̄ сам се врнӯо из војскѣ.

болѣћйв, -а, -о *који је добра срца, добродушан, који жели да чини добро, који је осјељив*. — Нӣје било болѣћйвй̄јѣга родите̄ља за љѣцу но̄ што је био по̄којни Ва̄сѡ. Тѣтка мӣ је болѣћйва, па̄зи ме̄ боље но̄ ма̄јка штѡ би.

болѣћйво, прил. *добродушно, осјељиво, болѣће, сажљиво*. — Дочѣкаше ме у љјевину болѣћйво, ка̄ да мӣ је тӯн била по̄којна̄ ма̄јка. Преглѣда̄ ме̄ доктор болѣћйво ка̄ да сам му ма̄јка.

боломѣтина, -ѣ, ж. *велика врућина*. — Била је некаква̄ велика̄ боломѣтина — врућина и спа̄рина, нӣје се мѡгло дисат̄.

бѡљ-бѡљ, *узвик хајде-хајде, иди полако*. — Одйли смо, бѡљ-бѡљ, но̄ ни се љчиње̄ далѣко.

бољйта̄к, -йтка, м. *напредак, прогрес; добиѣак*. — Посѣћ љу онӯ смѡкву испод ме̄ћѣ, нӣкад у њӯ бољйтка. Догѡдинѣ ће бит̄ на бољйта̄к ка̄ прода̄м ја̄гњад. Ка̄ми од његѡвога бољйтка, нӣкад у њѣга срѣћѣ.

бољогла̄ва, -ѣ, ж. *главобоља; нервирање*. — Не̄мирна су јѡј љѣца, фа̄та̄ је од њих бољогла̄ва. Убише ме сичйја и бољогла̄ва.

бољогла̄ват̄, -а̄вам, несвр. *нервирати се, осјећаи главобољу и нервозу*. — Пӯшти свѣ вра̄гу, не бољогла̄ва̄, нӣкаквѣ тӣ користи од то̄га.

бѡн, -а, -о *(ријетко) болестан*. — Бѡна мӣ је жена̄ ѣо не̄колико дана̄ па̄ свѣ са̄м по кӯни рабѡтам, ка̄ дома̄ћца.

бѣник, -а, м. *болесник*. — Два бѣника су ми у кѣћу, нѣмам кад мрѣднѣт. Пѣна му је кѣћа бѣника, свѣ су му се разболѣли.

бѣр, -а, м. 1. *четинарско дрво (Pinus silvestris)*. 2. *удубљење у каменитом предјелу, са врло мало равнице при дну, обично шумовито, врѣшача*. — Садите ли што љ бѣр у Гођене? Покѣси онѣ мало ливадѣ љ бѣр. Скѣро свѣка брањевина у Гарчић имѣ по бѣр.

бѣс, бѣса, бѣсо 1. *који је без обуће, који нема штиѣ да обује*. — Остѣли смо ти бѣси овѣја данѣ, док закѣљемо Рудѣњу да учѣнимо свѣјама по опѣнке. 2. *непошкван (о коњу)*. — Не мѣгу у субѣтгу љ Град, кѣн ми је бѣс, а нѣмѣ га кѣ поткѣват.

бѣс (се), бѣдем (се), несвр. *босѣи (се) (о говедима)*. — Бѣдѣ се крѣва, чѣва ѣѣцу! Наш вѣ се бѣдѣ бѣље от свѣја у Загѣрач. Што бѣдѣ Шѣрѣња љ стѣг?

бѣсѣок, -а, м. *врѣћа цвијѣта, босѣљак (Ocimum basilicum)*; уп. фислиѣен. — Испѣд прѣзора јѣј рѣстѣ бѣсѣок.

бѣсотѣња, -ѣ, ж. *сирѣмаѣиѣво*; уп. голѣтиња. — Нѣмѣ вѣшѣ мѣкѣ од бѣсотѣнѣ. Ођѣн је и данѣс вѣлика голѣтѣња и бѣсотѣња. Мѣли је порѣз из овѣ бѣсотѣнѣ, нѣмау од нас фѣјдѣ.

бѣцѣн, -а, м. *боѣа, флаша од литѣра и више*. — Дѣнио је бѣцѣн ракијѣ и кѣс мѣса.

бѣчка, -ѣ, ж. *игла ѣрибаѣача, са дуѣлом жѣцом*. — Запѣчи ми бѣчкѣм овѣ са стрѣнѣ, не мѣгу дофѣтит. Нѣје имѣ рѣмиѣка пѣ је чѣсто гѣће запѣчѣ бѣчкѣм.

бѣрѣѣњак, -ѣња, м. 1. *сиѣини лоѣиѣа-сиѣи измѣѣт овѣе или козе*. — Пѣнѣна је ливѣда бѣрѣѣњакѣ, пѣсле су нѣчијѣ ѣвѣце иѣко је забрѣњена. 2. *фиг. нешѣто мало, сиѣино, безначајно*. — Колѣки су овѣ бѣрѣѣњѣци от крѣтѣлѣ!

бѣрѣѣњѣт се, -ѣм се, несвр. *избаѣивѣиѣ бѣрѣѣњѣке (о сѣоѣи)*. — Кѣзе ми се

бѣрѣѣњѣу на обѣр пѣ свѣки дѣн чѣстѣм испѣд нѣх.

бѣрав, -а, м. 1. *грѣло сиѣине сѣоѣе — коза или овѣа*. — Дрѣжимо пѣшес бѣравѣ и јѣдну крѣву. 2. *фиг. неѣаметѣна, ѣриглѣѣѣа особа*. — Позѣви и онѣга бѣрава да ѣдѣ с вѣма, не умѣје сѣм. Али не вѣдиш ѣ тѣ мѣли замѣзен, бѣрав јѣдан.

бѣравињѣт, -ѣм, несвр. *ѣонаѣаѣиѣ се несувѣсло, глѣѣо, говорѣиѣи коѣеѣиѣа; иѣи без ѣѣѣа*. — Што бѣравињѣш пре тѣм ѣѣѣм, кѣжи им нѣшто пѣмѣтно барем јѣданпѣт! Бѣравињѣм за тѣјама говѣдѣма, и тѣ ми је ѣѣо пѣсѣ повѣздѣн.

бѣрављѣи, -ѣ, -ѣ *који је од бѣрава, који ѣриѣада бѣраву*. — Ми вѣше трѣшѣмо бѣрављѣга сѣра нѣ крѣављѣга. Бѣрављѣ мѣсо је лијѣпо кѣ се осѣши, пѣ с куѣѣсом. Пѣшто су бѣле данѣс бѣрављѣ кѣже нѣ Град?

бѣравѣе, бѣравѣѣта, с. *хѣѣокор. од бѣрав*. — Зимѣс ни нѣће остѣт ни бѣравѣѣта.

бѣразгѣтѣна, -ѣ, ж. *усѣѣчени ѣжѣљѣак или бѣзда на ѣудској кѣжи; издѣжѣно удубљење на земљѣиѣиѣу*. — Свѣ су ми бѣразгѣтѣне по ногѣма што су ме изгрѣбле дрѣче ка сам ѣдѣо ус Приѣсоје.

бѣрѣзда, -ѣ, ж. *удубљѣна дуга линѣја коју наѣрави ѣлѣг ѣри ѣраѣу; слично удубљење на земљѣиѣиѣу или ѣудској кѣжи, линѣја-удубљење*. — Разѣри ми тѣ прѣву бѣрѣзду пѣ ну ѣндѣ јѣ дѣље.

бѣрѣна, бѣрѣнѣ, ж. *дрљѣча*. — Исплѣо сам бѣрану от шѣпковѣнѣ, чѣниѣ ми се да ѣе бѣт дѣбра. Влѣѣим овѣм гвѣзденѣм бѣрѣнѣм, зѣвѣ је дрљѣча.

бѣранич, -а, м. *ѣнај који бѣрани некога, чѣвар*. — Оѣѣц је бѣранич фѣмѣлѣе и имѣња.

бѣрање, -а, с. *бѣрба*. — Немѣте ми ни љ бѣрање грѣжѣја дѣѣит кад ми сѣд не помѣжете.

бѣрањѣвина и бѣрањѣвѣна, -ѣ, ж. *ѣграђѣни ѣросѣѣѣор наѣѣешѣе зарѣсиѣаѣо шумѣм и ѣаѣњѣаком*. — Имѣли смо пријѣд јѣдну бѣрањѣвѣину у Гарчић и јѣдну у Гођене, а

сад је остала само она у Гођене. Обадвије наше брањевине у Гођене су једнаке.

браственик, -а, м. *носилац истог презимена који је у роду, брајственик*. — Нас браственика у Грдопу има десет-петнаес, само што се неки прозивау Пупићи а неки Чупићи, а сви су исти.

браственица, -е, ж. *жена која припада истом брајству, која носи исто презиме*. — Све се наше браственице фино удају и ниједна се не врће у род.

браственички, -а, -о који *припада брајству (истом презимену), који пошче од брајства*. — Свуђ око нашега су браственичка имања, па смо с те стране мирни.

браство, -а, с. *носиоци истог презимена који су у роду, брајство*. — Из нашега браства је отишло у Америку више од десет љуђи.

братанић, -а, м. *брашов син; уп. синовац*. — Од Маџа има два братанића и три братаничне. Лучен ми је братанић поша у војску, прагили смо га вишња.

братанична, -е, ж. *брашова кћерка, брајична; уп. синовица*. — Обље су ми братаничне удате у Брда.

братимит се, -им се, несвр. *стицајући побрајимство, постојајући побрајим*. — Братимео ми се син с Лазаром Петровијем.

братит, -им, несвр. *I. смајрајући некога брашом*. — Мйлица је Јована вазде братила, а он сад овако! *II. ~ се брајимити се, стицајући побрајима*. — Ка су били у војску заједно, изгледа су се братили с некијема Лешњанима, и отадер се ш њима стално друже.

брагучед, -а, м. *брашовљев син, брашанац, синовац*. — Повео је у устанак брата, сестру и два брагучеда.

брацки, -а, -о *брајски*.

брашњеник, -а, м. *1. специјални сандук (или буре) у којему се држало бра-*

шно. — Био ми је направлио Новица брашњеник од некија штица јеловија, али је Јована почела да у њега држи рббу. *2. фиг. средства за животи, за издржавање*. — Пријед се у рат одило само о своме брашњенику.

брашњеница, -е, ж. *1. посуда у којој се држи брашно (сандук или буре)*. — Брашњеница ми је ова средња бачва, у њу више не мећем грџе.

брбољит, -им, несвр. *говорити тихо и неразумљиво; уп. брборит 2*. — Нешто брбољ прџ уста али га ништа не разумијем.

брборит, -им, несвр. *1. жуборити, изазивати сијне клобуке на шечности која шече; уп. гргорит*. — Оће да пресуши Вучји студенац, теке мало што брбори и роморџи. *2. брбљати, неразумљиво и тихо говорити; уп. брбољит*. — Брбори нешто ка у себе, ништа му се не разумије.

бргла, -е, ж. *мања розга за постоавање лоза, мања соха за лозе*. — Убра сам једно стџ бргља јасеновија за лозе. Нџу има бргљу ниједну ове године да поставим оне старе лозе.

бргла, -ам, несвр. *1. постоављајући лозе бргљама, сохама*. — Брглам лозе, вријеме је. Идем да брглам лозе оној баби. *2. мијешати брглом, туј, рачвастим дрветом кошину, кашу, сјлачине за свиње и сл.* — Не могу сад доћ, али не видиш е брглам сјлачине крмету. Сваки дан док се врнем брглај барем два пута трџ.

Брда, Брда(х), с., pl. t. *друго име за Бјелопавлиће*. — Више пријатеља имамо у Брда но љге другџ. Пријед смо Бјелопавлиће звали само Брда и никако дручке.

брдељак, -ељка, м. *мало брдо, брдашце*. — Кућа му је таман испод онога брдељка онођен.

брдун, -а, м. *млаз лозе који израстје за једну годину*. — Ове године су брдунни на лозе велики, али нема грџа.

брдунчић, -а, м. дем. од брдун. — Лдзе су слабе, на онѣ брдунчиће нѣма ни зрѣна грѣжја.

Брђанин, -а, м. *Бјелойавлић*, м. особа из *Брда*. — Поможе ми један Брђанин, да му Бог помѡже.

Брђанка, -ѣ, ж. жена из *Бјелойавлића*, из *Брда*. — Тройца на Дрѣцицу су били ожѣњени Брђанкама.

брѣ, речца *ћуици*, у изр. *ѿици*: Нѣко ми не збрѣи ни сѣ ни брѣ [= свој сам, слободан човјек].

брег, -а, м. обала водног ѿока, само у консѿр. на-брег. — Їмате ли онѡ ви мало земље на-брег Сушице? На-брег Морѣче им је кућа, у Стару вѣрош.

брегада, -адѣ, ж. *бригада*. — Од прѣвога дана је био у Прѣву пролетѣрскѡ брегаду.

брегадѣјер и **брегадѣр**, -а, м. високи војни (*генералски*) чин у *стѣроцрногорској војсци*; уп. бригади(је)р. — Требало је на Брдањѡл да команднује брегадѣр Блажо Бошкович, нѡ пѡгибе, нѣко нѣ знаде како.

брежѣна, -ѣ, ж. *стѣрма* обала водног ѿока. — У нѡу вѡшу брежѣну на Почкаље ѿмате и багрѣме, и, чини ми се, пѡкојѡ крушку.

брѣкнѡт, -нѣм, свр. *идвикнути*. — Припази се е ако ти отѡц брѣкнѣ, нѣћеш знѡт ѣе си! Кад Душѡн брѣкну, свѣи се умѣрише.

брѣктѡт, брѣкѣм и брѣктѣм, несвр. 1. *галамитѣи*, *викати* на некога. — Штѡ ти је, јѡдан, штѡ брѣкѣш на тѡу ѣѣцу! По цѣо дан брѣктѣи на чѣљад. 2. *ѣригушено брујати* (о *моѿору* какве *машине*). — Кад је бѣен била фабрика, брѣктѣјахѡ у Дѡм онѣ машине штѡ су плѣле.

брѣме, -ена, с. 1. одређена количина *ѣредмеѣта*, *матѣријала* (обично дрѡа или сијена) коју човјек носи на рамену или на леђима; мјера за *ѿежину* (око 40 kg). —

Цѣјелѡ лѣто сам износила брѣмена сијена ис Почкаља. 2. *ѿерѣи*, *ѡѿѣређење*. — Биће тѡ за тѣбе прѣвеликѡ брѣме, дѡста ти је и тѡ пѡложѡј штѡ ѿмѡш. 3. *велика количина нечега*. — Дѡнесе брѣме књѣгѡ. 4. *ѿрудноћа*. — У брѣме му је, рѣкоше, невљѣста, трѣба да рѡди окѡ Гурјевадне.

бременѣта (само ж. род) која носи *ѣлод* у *матѣрици*, која је *ѿрудна*. — Бременѣта му је невљѣста, трѣба да рѡди зимѡс. Кад сам била бременѣта с Милѡном, свѣ ми сѣ поврѡћало.

брѣцѡт, -ѡм, несвр. I. *риѿмички уда-раѿи* (о *крѡвоѿоку*, или о рани која *гноји*), *жигати*, *сијевати*. — Брѣцѡ ми цѣјелѡ нѡга, и боли ме. Нѣшто му брѣцѡше код вратнѣ жѣлѣ. Свѣ ми нѣшто брѣцѡ у главу. Брѣцѡ ли ти тѡ чѣр? Брѣцау ми крѣсти, кѣша ѣе. II. ~ се *нагло ријѣцима регаговати*, *галамитѣи*, *ѡѿѿѣри* *ријѣцима укоравати*, *ѡѿѿѣро* и *одсјечно говориѿи*, *ѡѿѿѣро ѣријѣитѣи*. — Брѣцѡ(ј) се тѣи дѡма, а овѡђен се умѣри. Штѡ се, ѣѡле, брѣцѡш на тѡу ѣѣцу, нијесу ти ништа скрѣвила! Штѡ се брѣцѡш, кой ти је ѣѡ(в)ѡ. Немѡ ми се тѡн брѣцѡт, не бойм се јѡ тѣбе.

брѣцѡт, -чѣм, несвр. *стиѣњати*. — Брѣчѣ камѡни уз Јѡмскѡу странѡу, не мѡгѡ мрѣднѡт натовѡрени војскѡм а јѡш вѡчу тѡпове.

брѣчѣт се, -ѣм се, несвр. *галамитѣи*; *ѣравитѣи се важним*. — Ништа се немѡ брѣчѣт, тѡ ти код мѣне не помѡже, нѡ се лијѣпо умѣри.

брзѡт, -ѡм, несвр. *журиѿи*. — Немѡ брзѡт нѡ тѡ фѣно копѡ е кад брзѡш, посѣчѣш струкове.

брзомѣтка, -ѣ, ж. *ѣушка* са *лежајем* за *мѣѣке* коју се у *цијев* убацују *зѡѿѡвѣрачѣм* а не *ручно ѿо* један (какве су биле *стѣре ѣушке*). — Дѡбили смо брзомѣтке јѡш на Дечѣћ, пѡ сѣ лѡ(к)ше рѡтовѡло, нијеси мѡра да у *цијев* мѣћѣш јѡдан по јѡдан мѣтак.

бривач и **брѣјач**, -а, м. 1. *уређај за бријање*. — Не ваљау ови новѣ брѣјачи ништа, бољѣ су били они што си ми пријед узимā. 2. *човјек који се бави бријањем*. — Одио сам у Град код бривача да ме ошиша, ођен није има кѡ.

бривѣт (се), -ѣм (се), несвр. *бријати* (се). — Ја се бривѣм једанпут неђелно а ти свако јутро, да ти то није пречесто? Пријед ме хаше стално бривѣт Мјјѡ, а откад је поша у Град, морам сам.

бригадѣр и **бригадѣјер**, -а, м. *високи војни (генералски) чин у староцрногорској војсци*; уп. брегадир. — У Загарац није пријед било ни једнога бригадѣјера, а сад имамо неколико ђенерала. Јанко Вукотић је био бригадѣр и сѣрдѣр.

бригѣт, -ѣм, несвр. *бринути*. — За мене ништа немојте бригѣт, дѡбро сам.

брид, -а, м. 1. *линија оширице на сјечиву (ножу, коси или сл.)*. — Није ти дѡбар брид на бритву, нећеш ме моћ обрѣтѣит. Одличан је брид овој кѡси. Наћѣра сам брид бритвулину да може бријѣт. 2. *осјећање клањѣња, киселости*. — Осѣћам некакав брид на језик, пали ме.

бриђѣт, -дѣм, несвр. *клаиити, бридјѣти*. — Ако те бриђи кѡжа пѡслије бријања, намажи се ракијѡм и престѣће ти. Влѣтар је студѣн, бридѣ образи од њѣга. Бридѣ ме прсти од онога клапа от смѡкава. фиг. *бити изазован*. — Чини ми се е те бридѣ образи, мога би добит по рте-ници!

бриждѣлина, -ѣ, ж. *подводно земљиште у којему се осјећа стирујање воде, само то стирујање, слабиан извор*. — Она дѡна ливѡда кот Купала се ујесѣн и с пролѣћа претвѡри у бриждѣлину, на њу је и сѣјено позније. Близо Студѣне каме-нице има неколико бриждѣлина с којѣх се може пѣт, али слабо.

бриждѣт, -дѣм, несвр. *ѡмало ѣтећи, ѡ мало извирати (о води)*. — Испод оне бистѣјерне ваше стално помало бриждѣ

ѡда, дѣти је неђѣ цѣкнѡла, па се ѡда пробѣја проза земљу.

брѣзнѣт, -нѣм, свр. *нагло ѡишећи (о води)*. — Кад је брѣзнѡла ѡда онѣјем канѡлом, јѡдо мој, није се знало кѡ је весе-ли, ѡли инжилијѣри ѡли радници. изр. брѣзнѣт у плач *нагло зайлакаити*. — Кад не виђѣ, брѣзну, мрченица, у плач кѡ да смо јѡј сѣна довели живѡга.

брѣјег, -а, м. 1. *уздигнуто земљиште између двије ѣрцѣле*. 2. *обала (чешће: брег)*. — Сушица је устѡла з бријѣга на бријег.

брѣтва, -ѣ, ж. 1. *ѣерорез*. — Ымам лѣјѣпу брѣтву за калѣмљѣње. 2. *нож за бријање, бријаћа бриѣва*. — Не умѣјѣм наострѣт брѣтву за бријање.

брѣтѣит, -ѣм, несвр. I. 1. *бријати*. — Оли ме брѣтѣит данѡс? Брѣтѣиш ли га тѡ? Стално мѣ досѡд брѣтѣио Мјјѡ. 2. *фиг. халаљѣво јѣсти*. — Брѣтѣи онѡ мѣсо кѡ на(ј)здрави. Брѣтљѡше гѣршлу кѡ да бѣше печѣње. II. ~ се *бријати се*. — Не брѣтѣим се јѡ сваки дан.

брѣтѣница, -ѣ, ж. *мањи ѣерорез*. — Ђну ми дѡ онѡ брѣтѣницу да ѡѡм проѡам да закѣнѣм нѡкте. Гѣтѣту ни брѣтѣницу не трѣба дѡѡат, а нѣкмоли шѣш.

брѣтѣулин, -а, м. *ѣерорез*. — Има сам ѡштар брѣтѣулин, али га изгубѣх. Дѡ ми брѣтѣулин да наѡстрѣим ови лѡпис.

брѣкѡт (се), брѣкѡм (се), несвр. *грѣјѣшити, ѣравиити грѣшке*. — Брѣкѡше се Милѡн ѡзде окѡ броја ѡѡѡа којѣ су имѡли, бѣили су богѡти. Ти брѣкѡш, нијесмо се ми наметнѡли ѡма нѡ ви ѡма.

брѣкѡча, -ѣ, ж. (често пејѡр.) *жена са изразитим ѡлакама изнад усана*, „брѣкѡча“ *жена*; уп. брѣкна. — Приѡзи онѡ брѣкѡчу кѡћи, онакѡѣ жѣне су ѡпасне. Кѡ је она брѣкѡча порѡд Даниѣѣ.

брѣкѡља, -ѣ, ж. *дрѡ са више крајѣких кракова на једном крају којим се мијѣша комѣна, каша и сл.*; уп. брѣкѡч.

— Напраѡи јѣдну ѡѡѡу брѣкѡљу да прѣтѣмо

грѣѣ. Качамак се мѣјеша разметаѣом или туѣнем а скрѣб бркљаѣом.

бркљање, -а, с. гл. *именица од бр-кљаи*. — Не ваља ти то бркљање ништа, фѣно то избркља(ј), ни прасад неће свашта да ѣју.

бркљаѣт, -аѣм, несвр. *мијешаиѣи скрѣб (кашу) и сл. за јело (за људе или за сто-ку)*. — Бркљаѣм скрѣб да дам ѣѣци да вечѣрау. Таман бркљаѣх прасѣту сплѣчине, кад абли Нѣвкѣ.

бркљаѣч, -а, м. *рогаѣи ѣарче дрвета* *направљено за мијешање скрѣба (каше) ѣри кувању*; уп. бркља. — Бркљаѣчом мѣјешаѣмо скрѣб. Бѣѣји је бркљаѣч сѣ три нѣ сѣ два рѣга.

бркна, -ѣ, ж. (често пејор.) *жена с длакама изнад усана, жена „с брѣима“*; уп. бркача. — Не помѣњи ми бркну, ста-нила се ѣ море! Уѣутка онѣ бркну женѣ да је ја не уѣуткаѣм.

брљаѣк, -а, м. *мјестѣо гдѣ се брљају свиње; ѣрљава вода у којој се неко куѣа, нечистиѣо мјестѣо*. — Ископа сам рѣпу за брљаѣк прасадима, са ѣу пријевом да га напѣним водѣ. Како мѣжеш држаѣт куѣу оваѣѣ, овѣ је брљаѣк а не куѣа.

брљаѣт, брљаѣм, несвр. **1.** *мијешаиѣи*. — Брљаѣм мало брашна и сѣли да дам прасѣту. **2.** *замазиваиѣи, облагаиѣи блаѣиѣом; ѣрљаиѣи*. — Не брља, мала, то дѣјете, ко ѣе га умѣват! **II.** *~ се ваљаиѣи се у блаѣу (о свињи); куѣаиѣи се у нечистиѣој води, куѣаиѣи се*. — Донѣси водѣ онѣѣен под мѣрву да се брља овѣ прасѣ, ѣзгоре од вруѣинѣ. Сваѣи дан ѣѣца ѣдѣ на Суѣицу те се брљау у Купало.

брљѣѣ, брљѣѣ, ж. *лоша, некалѣиѣиѣина ракија, ѣремека ракија*. — Чаѣти не нека-квѣм брљѣѣм, има сам побљѣват. Бранко вазде оставѣи јаку ракију, код ѣѣга никад неѣма брљѣѣ.

брљѣга, -ѣ, ж. **1.** *ракија брља*. **2.** *мје-стиѣо гдѣ се брљају свиње, брлог*. — На-

праѣила су прасад брљѣту испод бистѣ-јернѣ, тѣн се лаѣѣ и дѣмно им је.

брмаѣкнѣт, -нѣм, свр. *окрзнуѣи*. — Бр-маѣкнѣло га је зрѣно од митрољѣза у дѣснѣ нѣгу, умало да настрада. Брмаѣкнѣт значѣи заѣаѣит, ѣли мало отесаѣт зрѣном од мѣтка.

брѣница, -ѣ, ж. *њушка, живоѣиѣиѣеке усне*. — Ёто оноѣе магарѣту брѣница ка да се смиѣе. Проѣѣди прасѣту каквѣ жуцу проз брѣницу па неѣе рѣљаѣт.

брѣушка, -ѣ, ж. *жица која се свиња-ма ѣровлачи кроз брѣницу да не рѣљају*. — Метнѣо је Саѣѣ крѣаѣи брѣушку, свѣ прѣриља, даѣо саѣ престанѣ.

брѣбошка и бѣбошка, -ѣ, ж. **1.** *лоѣ-ѣастѣи овѣиѣи и кози измѣи*. — Брѣбошке от коза и ѣваѣа горе на огаѣ ѣсто ка онѣ са шѣмѣ. **2.** *округли ѣлод хрѣѣиѣа умјѣѣиѣо жиѣа*.

брѣква, -ѣ, ж. *сиѣиѣан ексѣр (за обуѣу)*. — Донѣси ми з Града јѣдан квѣрат ониѣа брѣкваѣ, трѣбаѣе ми да заѣлиѣнѣим ѣѣци обуѣу.

бронзин и бронсин, -а, м. *емаѣлирани суд за кување, ѣроѣиѣрен на среѣини, уѣжи ѣри дну и врху*. — У бронсин никад не ваѣимо качамак, саѣмо варанику или ѣѣрбу. Ёто ти бронзин на верѣге, јѣси ли ѣѣра.

бронзоглаѣвиле и бронсоглаѣвиле, -а, м. *мушка особа велике, ѣворноваѣе гла-ве; ѣуѣоглаѣва мушка особа*. — Бронзо-глаѣвиле је ѣѣек велиѣе глаѣѣ. Оѣе ли овѣ бронсоглаѣвиле мѣѣ што уѣит?

брѣѣ, -а, м. **1.** *врѣѣиѣа ѣправе (Rubia tinctorum)*. — Брѣѣѣм су неѣад жѣне маѣѣиле рѣбу у црѣѣѣ. **2.** *рѣѣѣа за ѣѣѣиѣѣѣивање*. — Танѣара, маѣѣара, брѣѣ — то ти је свѣ приѣма.

брѣѣѣка, -ѣ, ж. *в. брѣѣ 1.* — Неѣе брѣ-ѣѣѣу да ѣѣе ништа живѣ, не знаѣм ѣѣе ли је маѣѣре.

брѣѣѣт се, брѣѣѣм се, несвр. **1.** *ѣри-ѣремаиѣи се за наѣад, или одбрану (о го-*

вечету). — Брѡћѡ се Шѡрѡна, прилази се! Брѡћѡ се онѡ вѡ, не пушта(ј) ђѡцу код њѡга. **2.** *фиг. мргодити се, љушити се.* — Штѡ се свѡ брѡћѡш, међу чѡљада си! Откад је дѡшла, невљѡста се свѡ нѡшто брѡћѡ на чѡљад. Штѡ се брѡћѡш кѡ да су ти свѡ поклѡни? Не брѡћи се ништа, неће ти помѡћ!

брѡћѡна, -ѡ, м. **1.** *во који је сѡално сѡреман да наѡада; честѡ име волу.* — Овога брѡћѡњу ћу да чѡвам за јѡрам, а овога питомѡјѡга ћу да продам. **2.** *фиг. намргођен човек.* — Онѡ Миливојев сѡн је правѡ брѡћѡна, стално кѡ да је љут.

броћуља, -ѡ, ж. **1.** *наброђена крава; честѡ име крави.* — Поћѡра Броћуљу на ливѡду! Имѡм једну броћуљу и двоје тѡлади ш њѡм. Продаћу ову броћуљу за мѡсо, слаба је на млијѡко. **2.** *фиг. љуѡа, набусѡиѡа женска особа; несимѡиѡична женска особа.* — Кажи онѡј твојѡј броћуљи да се не брѡћѡ на ову ђѡцу. Јеси ли виђѡла како је уображена онѡ броћуља Мѡлошева.

брѡс, брѡсти, ж. *лишће и младике дрвѡћа које једе, брѡсти сѡѡка, нарѡчитѡ козе.* — Мѡни ѡх у Прѡсоје, ѡмау брѡсти колѡко им је мѡло, не бѡј се е тѡ остѡт глѡдне.

брѡстѡна, -ѡ, ж. *гранѡица, ѡруѡ (са изданѡима), гранѡица без лишћа.* — Дѡдѡ ми тѡ брѡстѡну да га исфѡшѡм. Брѡстѡном га по ногѡма! Од лѡста су остѡле сѡмо брѡстѡне.

брѡстит, -ѡм, несвр. *јесѡи лишће и младе изданке са вишегодѡишње (дрвенасѡиѡе) биљке (ѡ сѡѡци).* — Имѡу наше кѡзе ђѡ да брѡстѡ, ѡто тѡја брањевѡна дѡста. Пуштиѡ сам ѡвце нека брѡстѡ у Вишњу.

брѡбац, -пѡа, м. *ѡвѡи камен, обично заѡбљен.* — Гаћу се брѡбѡцима, а ну виђѡ да којѡму не разбѡјѡ главу.

брѡбѡљ, -а, м. *ѡвѡи, обично заѡбљен камен којѡм се може гаћѡиѡи (шежѡне ѡѡириѡике до ѡѡла килограма); уп. бру-*

бац. — Свѡ се гаћѡху ка су бѡли малѡ тијама брѡбѡљима. Разбѡи му је главу брѡбѡљем ѡт по кѡла. Трѡба да покупиѡмо брѡбѡље с долине, смѡтаће ка се бѡдѡ ко-сѡло. На цаду кѡ Граду пријѡд бљѡху свѡ онѡ брѡбѡљи, тѡдијен се није мѡгло ѡдѡт док су асвалтирали. Не гаћѡте се тијама брѡбѡљима, ђѡцо, погодѡћѡте неѡкога.

брѡбуљѡк, -а, м. *ѡвѡи, обично заѡбљени камен, или камен ѡѡишѡе, лаѡишѡи (ѡѡ ѡравиѡу) ѡд килограма, брубац, брубуљ.* — Зѡдѡ је кѡћу ѡд брубуљѡка из Морѡчѡе, свѡ у цимѡнат. Не фрљѡпѡте се тијама брубуљѡцима. Не ваљѡ у зѡд мѡтѡт мљѡсто шкѡља брубуљѡке. Донѡси ми тѡја брубуљѡка да мѡтнем између ѡвија камѡна. Пѡткupi јѡдан брубуљѡк и за малѡ ме не погоди.

брѡбуљѡица, -ѡ, ж. **1.** *заѡбљени већи камен којѡм се може гаћѡиѡи; уп. брубуљ.* — Гѡди којѡм ѡ тѡја брубуљѡица онѡ магарѡе е ће на умертѡн! **2.** *бубуљѡица, мишѡсѡра.* — Искѡчилѡе су му по ѡбразу брубуљѡице.

брѡка, -ѡ, ж. **1.** *срамѡѡиѡа.* — Нѡниѡ је брѡку цѡјѡелѡме плѡмену. **2.** *незнаѡица.* — Нѡвица је брѡка јѡдна, ништа тѡ не зѡна.

брѡкање, -а, с. *гл. им. ѡд брукаѡи (се).* — Брѡкање је ѡсто што и брѡка, не ваљѡ рабѡта.

брѡкѡт (се), -ѡм (се), несвр. *ѡравиѡиѡи бруку са неким или ѡд некога, укљѡчујући и себе.* — Немѡте се брѡкѡт нѡ им кѡпѡте фѡинѡ дѡровѡе. Брѡка с тѡјѡм и сѡбе и свѡје, срамѡтѡи се.

брѡпац, -пѡа, м. *ѡвѡи заѡбљени камен; уп. брубац.* — Штѡ по цѡѡ дѡн ваљѡш тѡ брѡпѡце, штѡ ћѡш тѡ ш њѡма. Мѡраћѡмо ѡчѡстит ливѡду ѡд ѡнија сѡлѡнија брѡпаца.

брушкетѡ, -а, м. *жрѡб; ѡредѡѡѡи којѡм се жрѡба.* — Не мѡжемо се ѡваѡо нагѡдѡит, нѡ да вађѡмо брушкетѡе.

брушкетѡт се, -ѡм се, несвр. *жрѡбаѡиѡи.* — Брушкетѡмо се кѡ ће данѡс кѡт крава, кѡ изгѡбѡи — ѡдѡ у чѡбанство.

брцага, -ѐ, ж. *сипина риба (било које врсте)*. — Уловио сам пѐшес брцага, нѐмā у Сушицу више рибѐ. Продаваше пастрве, ниједна нѐ бјеше виша од брцагѐ.

брџнџт, -нѐм, свр. *мало њомустии*; уп. стрџнут. — Брџни мало краву, а бойм се да га нѐће спуштџт. Брџнџла сам јџтрџс свѐга кџло варавинѐ от свија џваца.

брџкаџ, -ам, несвр. *1. шарайи, џиса-џи неуредно*. — Не брџка по тџј књџзи, мālи! Свѐ нешто брџка, рѐка би ѐ пише. **II. ~ се куџайи се сједеџи у води или џли-вајуџи**. — Ето се брџка у копању. По џџо дан се брџкау џ море.

брџкотџна, -е, ж. **1.** *шкрабоџина, не-џиџо нејасно написано, шврљџина*. — Како си тџо написā, тџо су свѐ брџкотџне коѐ ти нџко нѐће мџћ прочитāт. **2.** *мрља*. — Оставиле су мџве пџ зиду свѐ брџко-тџне, виџи како се зид црнџ.

бџавица, -ѐ, ж. *расџресииџа земља, џлодна земља, али којџ је џџџребно ви-ше влаге*. — Најбоље рађā крџола на бџавицу.

бубāтāк, -āтка, м. *обли камен, брубац, брбуљица 1.* — Донѐси ми искрај мѐџѐ онџја бубāтāкā да убāчим у вџ рџпу.

бџбац, -пца, м. *кокошиџи желудац*. — Бџбац от кокошкѐ је вāзде пџн камѐња, пџјеска, стāкла и штџо ти свѐ нѐ знам.

бџбина, -ѐ, ж. *џанџљичара*. — Бџле-сан је од бџбинā, затџо је овāкџ мршāв. Бџбине су глџсте што жџвѐ џ цријева.

бџбиниѐ, -џнā, ж., мн. *бубине, џан-џљичаре*. — Да нѐмā бџбиниѐ тѐ онāкџ сџв?

бџбрџт, -џм, несвр. *надолазџиџи, уве-џавайи се; добиџайи облик одрасле осо-бе*. — Бџбрџ трџп, измџјешāј га да се не прѐлијѐ. Фџно бџбрџи онџ цурѐтāк Јовā-нов.

бџбџљ, -а, м. *овеџи камен, заобљени камен*; уп. брбуљ. — Гађау бџбџљима прџлазникѐ, да коме не испрѐџ џко.

бубуљица и брбуљица, -ѐ, ж. *сипина израслина на џиџџелу (обично на лицу), мџџесера*. — Што су ти тѐ брбуљџце по обрāзу? Пџна му је кожа бубуљџца. Пџ-рāсла ми је бубуљџца на чело. Тџо је онџ с бубуљџцама.

бубуљџчāв, -а, -о *који има (обично џо лицу) бубуљџце, мџџесере*. — Ш џима је дошā јѐдан бубуљџчавиџа џбрāзā.

будāлџт, -џм, несвр. *џравџиџи глџџо-сџиџи, џрџчайи глџџосџиџи, џравџиџи се буд-далом*. — Не будāли, не продāи наљешџу долџну! Што тџо будāли Јāгош, што тџо прџчā?

бџђа, -ѐ, ж. *буђ*. — Уфāтила сѐ бџђа на црѐвље, биле су мџкре.

бџђав, -а, -о *обуђан*. — Немџте јѐс тā бџђавџ лѐб.

буђелār, -а, м. **1.** *новчаник*. — Дџнио је пџн буђелār пāрā из Њѐмачкѐ, свāкџ џт чѐлāди је чāстио. **2.** *фиг. оно џиџо се има*. — Приштѐдите, нџје ми буђелār богāt!

бујāт, -ам, несвр. *развиџайи се, нагло расџи*. — Бујā онā смџква што сам је лā-нџк калѐмио, грāне су јџј от по мѐтар. Што гџђ усāдиш на Млāнице бујā кā у Мисџр.

букагџја, -ѐ, ж. (об. у множини) **1.** *оков на ногама или рукама (о зайворе-ницима)*. — Метнџли су му Талијани бу-кагџје на ноге да не утѐчѐ из затвџра. **2.** *фиг. џешке чизме или цџџеле, баканџе*. — Обџу нѐшто лāшѐ, не мџжеш вџћ тѐ бука-гџје данāс, свѐтāц је.

бџкалиштѐ, -а, с. *мјѐстио гдџе се са-куљџају говѐда да бучу, бџду се, играју и сл.; неџлодна џџлана џџгодна за какве игре*. — Скџпила су се говѐда окџ Бџлине рџпѐ, направџла су правџ бџкалиштѐ.

букāње, -а, с. *џособно оглашаванѐ го-вѐда (особџиџо волова) када се среџну и када се сџремају за борбу*. — Анџ тркни до појāтѐ, чџјѐ се букāње онџја гџвѐдџи, да се нџјесу развѐзāла.

букарѣње и **букарѣње**, -а, с. гл. им. од *букариџи* (се). — Прасици је врѣјеме за *букарѣње*, ако не мѡжемо држѡт прѡсѡд, бѡље да је ушкѡпимо.

букѡрит, -ѡм, несвр. I. *оѡлођавѡиџи ѡарењем* (о свињама). — Крмѡчу је *букѡрио* Петрѡв вѡпар. II. ~ **се ѡариџи се** (о крмачи), *ѡражиџи ѡарење* (о крмачи). — Цѡра ми сѣ *букѡрила*, биће гѡдади дѡста. *Букѡри се* крмѡча, тражи вѡпара.

букѡт се, **букѡм се**, несвр. *ѡариџи се*, *ѡражиџи веѡра* у циљу *ѡарења* (о крмачи); уп. *букарит се*. — И овѣ гѡдинѣ ми сѣ крмѡча рѡно *букѡла*.

буквица, -ѣ, ж. *војничка књижица*. — Тѡдер војниџима нијесу давѡли *буквице* да су завршиџи војни стѡн.

букнѡт, **букнѣм**, свр. *нагло се разгѡреџи*, *нагло настѡџи*, *нагло се расѡламсаџи*, *нагло надоџи*. — Нѣкѡко *букну* прах и замѡло му ѡчи нѣ извади. *Букну*ла је вѡда из Пѡчкѡлскѣ јѡмѣ, сѡ ће устѡт Сушица. Рѡна му је *букну*ла пѡ су га повѣли у шпедѡт. Није прѡшло двѡ минѡта, *букну* онѡ сѡјѣно и за чѡс ѡзгоре.

буктѡт, -тѡм, несвр. *ѡламсаџи*, *расѡламсаваџи се*, *нагло надолазиџи* и *ѡеџи* (о води). — Виђи како *буктѣ* овѡ дрва ѡко су сѡрова. *Буктѣ* низ Јѡмски потѡк кѡ ѡјесѣн.

була, -ѣ, ж. *муслиманска жена; честѡ женски надѡмак*. — Угрѡбио је *булу* у Турѡина и покѡрстио је. Долѡзила ми је јучѣн *Була* ж ѡецѡм.

булѡт, -ѡм, несвр. *ѡѡковѡиџи*. — Не умѡјѣш тѡ да *булѡш*, пѡшти мѣне! Нѣ знѡм кѡ би ми умѡѡ забулѡт пакѣт да га пѡшљѣм сѡну ѡ војску, јѡ не умѡјѣм *булѡт*.

булумѣнта, -ѣ, ж. *скуѡина бесѡризорних, неваљѡлаца и сл.* — Не дрѡжи се с онѡм лазарѡкрѡком *булумѣнтѡм*. Тѡ су скѡтови, *булумѣнта*! Пѡказѡју јѡ пѡсѡ тѡј *булумѣнти* безобрѡзној!

буљѡвко, -а, м. *буљѡока мушка особа*.

буљѡс, -ста, -сто *буљѡок*, *који је избуљѣних ѡчију*. — Буљѡста је, не свиђѡ ми се, ѡмѡ ѡевѡјѡкѡ и беж нѣ. Каквѡ је онѡ мѡлѡ Златѡнино — нишко, дебѣло, *буљѡсто*, грѡдно ли је!

буљѡит (се), **буљѡим (се)**, несвр. *гледаџи ѡѡворених, разгѡгачених ѡчију, наѡдно гледаџи; завириваџи, гледаџи из ѡрикрајка како се ѡно не би ѡримијеџило*. — Ништа не *буљѡи ѡчи*, овѡкѡ ти је како ти *кажѣм*! Штѡ се *буљѡиш тѡкѡ*, али не умѡјѣш глѣјѡт кѡ ѡстѡли свијѣт!?

буљѡѡ, -ѡ и **буљѡо**, -а, м. (посебно у антропономима), 1. *буљѡок чѡвѣк*. — Виђе ли ће онѡгѡ *буљѡ* Никѡлиногѡ? Срѣтох јѡтрѡс онѡгѡ *буљѡ* Нѡвичина. 2. *мушки надѡмак*. — Мињѡк *Буљѡв* је бѡо пѡмѣтан и шаљѡв чѡѣк. Јеси ли познѡвѡ *Буљѡ*? ѡд *Буљѡ* су *Буљѡвиџи*.

буљѡк, -а, -о *који је буљѡавих, избуљѣних ѡчију*. — Штѡ ти је онѡј *нѡјмлађѡ* *буљѡк*, да није ѡт чѣса бѡлесан? Прѣмлого је *буљѡка* Јѡничина ѡевѡјка. *Буљѡк* је јѡш ѡткѡ је мѡли бѡо, *пребѡловѡ* је неку бѡлѣс.

буљѡка, -ѣ, ж. (супстантивизовано) 1. *женска особа избуљѣних ѡчију, особа круѡних ѡчију*. — Миѡлица је мѡмина *буљѡка*, ѡмѡ ѡчи кѡ дукѡт. Каквѡ је *буљѡка* Дрѡгѡва, стрѡлица је устријѣѡила? 2. *фиг. она која ѡѡжљѡиво и наѡдно ѡсмаѡира, која уѡчава*. — Немѡ да те виђѡ тѡ *буљѡка*, нѡ скрѡ тѣ пѡре нѣгѣ.

буљѡкѡс, -ста, -сто *мѡло буљѡок*. — Је ли *Милѡн* мѡло *буљѡкѡс* или ми се чинѡ? Лијѣпа ѡевѡјка да није *буљѡкаста*.

буљѡкиле и **буљѡкѡле** и **буљѡкиле**, -а, м. *чѡвѣк буљѡавих ѡчију, буљѡавко*. — Не помѡњи ми онѡгѡ *буљѡкила*, пѡ да се нѣћу удавѡт. Дѡшла је пѡјѣшкѣ с *Милѡно*вијѣм *буљѡкилем* з *Града*. Онѡј *буљѡкѡле* *Стѣвѡв* је погани о свѡкојѣга ѡѣтѣта у *Загѡрач*. Виђѡш онѡгѡ *буљѡкила* *Мѡлошевѡга*, ништа ѡд нѣга није поштенѡјѣ.

буљѡбаша, -ѣ, м. (заст.) *ѡѡѡреѡина хајѡучке дружѡне*.

буљук, -а, м. 1. *скупина сйоке (круји не или сийне, најчешће оваца, коза или говеди), крдо, сјадо*; уп. кумбуљ 1. — Никола вазде ћераше велики буљук оваца. Имали смо пријед у Загарац велике буљке оваца а сад — само покоја оваца. 2. *фиг. много дјеце*. — Има буљук ђеце, а не може ни двоје држати.

буључит, -им, несвр. I. *сйварати буљук (сйоке) иодизањем иодмлаика*. — Буључи Милан браве, имаће их проз коју годину више от стд. Она буључи стдоку, па ће да продаје мрс и месо. Та фамеља буључи овце и кдзе све бдље. II. ~ *се крдити се, умножавати се (о сйоци)*. — Буључе им се овце мймо свијет.

бумбар, -а, м. *врста круиног инсекта*. — Главу ти бумбар не би мдга облећет колика ти је. Бумбар мдже да летити, то је велика муха.

бунште и буњште, -а, с. *складиште смећа, буњак*. — Мичите буњште испрет кће, смјестите га у не шипковине. Држе бунште у обдр те га кдошке разбачују.

буњак, -а, м. *сметлиште*. — Понеси ово и баћи на буњак иза кће. *фиг. неред, нечистоћа, роваш*. — Рапчисти буњак из камаре, не може се тамо уљећ.

бупит, -им, свр. *лунити, иреснвити, иасити*; уп. бапит. — Бупи нешто на патар, виђи да мајке нијесу обалиле месо. Бупио је на паду колико је дут и широк.

бупнут, -нѐм, свр. *лунити, иреснвити*, уп. бапит; *изненада ситити*, уп. бапнут. — Што ме ово бупну у главу, ка да паде крушка с те крушке, а не виђех је. Бупнуло те у срце, дабдгда, какав си! Изненада бупнуше прет кћу некакви непознати луди.

бупњиват, -ивам, несвр. 1. *изненада иочети лунити, иочети одједанити да се дешава каква луня*. — Бупњиваше нешто унутра у млин, кад ми тамо, доли се сломио кош за жито и удара у плочу од мли-

на. 2. *ипити се (о уличним свјетилмакама)*. — Зачудио сам се кад онд поче да бупњива електрика на не стубове улицом, све одједном.

бўра, -ѐ, ж. 1. *влага, влажност*. — Ако им бидне бўра, добро ће родити, не треба их гноит. 2. *невријеме*. — Иде нечесова бўра од мора, треба покупити сјјено.

бўран, -рна, -рно *влажан, кишовити (обично о годишњем добу)*. — Бјеше то лето бўрно и све ни рдди. Прольеће је било бўрно, било је влаге доста свему. Прдшла година је била бўрна, жито је добро родило.

бурат (се), -ам (се), несвр. *мокрити (се), избацивати мокраћу (обично о дјеци)*. — Бўра се тун, немамо ка свраћат. Бураш ли, Мўрица? Бўра, бўра, пиш, пиш! Бураш ли се то прд врата, мали? Иди и бўра се у те шипковине. Ко ово од вас, ђецо, све бураш на ову смдкву? Што се бураш, мали, тун, ижљѐжи наизван! Немд се бурат прд врата, не ваља се.

бургја, -ѐ, ж. *иана ћускија за копане руца у камену у циљу минирања*. — Носио сам у вигањ бургје да ми се наостре, затупиле су се од мдго мињања.

бурдање, -а, с. *гл. им. од бурдаити (се)*. — Ова ти је појата таман за бурдање, од не можеш фино искористити кам.

бурдат (се), -ам (се), несвр. *рушити (се), обарати (се), сйройошитавати (се)*. — Ка с јесени пану кйше, низ мартинићке стране се на неколико мљеста бурдау слапови воде. Што бурдате та зид, дћете ли да га презиђујете? Сваке године ми се она доня мећа бурда, треба је једанпут добро озидати да се не бурда више. Не бурда, дијете, то камење низ долину!

бурјло, -а, с. *дрвена иосуда за воду, елипсастог облика, са два дна, на једној сйрани ужа, ирити се, захватила око 20 милиара*. — Све сам бурјло пртила и одила на воду док нијесмо направили бистјер-

ну. У бурѹло може да станѣ окѣ петнаес
ока воде.

бурмѹт, -а, м. *сиѹиан дуван (дуванска
ѹрашина)* за ушмрквивање у нос. — Не
пѹшим ја, нѣ ушмркѹјѣм бурмѹт.

бурмѹтица, -ѣ, ж. *куѹија (или сличан
ѹредмеѹ)* у којој се држи бурмѹи. —
Виѹи дако ми донѣсѣш једну фѹну бур-
мѹтицу ис тога свиѹета. Направѹила сам
бурмѹтицу от кутѹјѣ от крѣма.

бѹрно, прил. *кишовиѹио*. — Цијелѣ је
лѣто бѹло бѹрно, па дувани нијесу ка кад
им је сѹшно.

буруликѹње, -а, с. *гл. им. од бурули-
каѹи*. — Чѹјаше се по цио дан некаквѣ бу-
руликѹње крѹва и вѣловѹ. Нѣка ти буру-
ликѹње пѣ селу! Уфѹтило га је некаквѣ
буруликѹње, не слѹчѣ више чѣладма.
Онѣ није буруликѹње говѣди нѣ нешто
дрѹгѣ.

буруликѹт, -ѹкам и -ѹчѣм, несвр., 3.
л. мн. през. -ѹчѹ и -ѹкау *рикаѹи* (о воло-
вима и кравама). — Буруликау говѣда,
жѣдна су. Буруличѹ волѣви ка да тѣ да се
побѣдѹ, неја. Буруликау говѣда, гладна
су, трѣба да их пѹштѹмо. Буруликѹ је
ноћас Шарѣна цијелѹ ноћ. *фиг. галамиѹи,
дерѹи се, ѹравиѹи вику, јако врѹиѹи-
ѹи, ѹокаѹкад неарѹиѹкулисано да личи
на рѹку волова*. — Повѹздѹн буруликау
окѣ Дѣма. Ништа не умѹјѣш нѣ буруликѹ-
кѹт. Буруликѹ она мѹса, не чѹјѣ се ко
више грајѣ. Ёто ѹх, буруликау ѹлицѹма,
нешто се бѹнѣ.

бѹс, -а, м. *бусењ*; уп. бусика. — Све
су бѹсови по ливѹди, тѣшко је косѹт.

бусѹка, -ѣ, ж. *бусењ*; уп. бус. — Трѣба
поравнат бусѹке по ливѹди, неће се мѣћ
косѹт.

бутига, -ѣ, ж. (заст.) *ѹродавница*. —
Кѹпи ми у некѹ од онија бутѹга ѹ Град
клинце за поткивање коња.

бѹтра, -ѣ, ж. *дјевојчица буцмасѹог
лица, дебелѹшкѹстиа дјевојчица*. — Што
дајѣте овѣ бѹтри тѣ овѹкѣ дебѣла.

бѹтрѹс, -ста, -сто *који је буцмасѹог
лица, дебелѹшкѹсти* (о млађој особи); уп.
буцкас. — Сва су ѹм ѹѣца бѹтрѹста, увр-
гла су се даѹти у ѹјчевину. На кога ти
слѹчѣ овѹ мали тѣ овѹкѣ бѹтрѹс, а сви сте
мршѹви.

бѹћѹт, -ѹм, свр. *ѹѹстии, ускочиѹи* у
воду. — Чѹва се да не бѹћѹи у бистѹјер-
ну, не нагињи се!

бѹћка, -ѣ, ж. *буцмасѹа дјевојчица,
каѹкад женски надѹмак*. — Послѹша ме,
бѹћка мѣја, донѣси ми мало дрѹвѹ. Она
средња Тѣмашева, је ли онѣ Бѹћка или
она најмлађа.

бѹћко, -а, м. *буцмасѹи, дебелѹшкѹсти
дјечак*. — Дѣбро ти напредѹјѣ овѹ бѹћко,
брзо ће проговѣрит.

бѹцѹт, бѹцѹм, несвр. I. 1. *цијѣѹиѹи*.
— йѣца бѹцау рѣбу мѣдо брже от стѹри-
ја. Припази тѣ црѣвље, не бѹцѹ их овѹди-
јен. 2. *јесѹи обилно и халаѹѹиво*. — Бѹцѹ
она онија сѣмѹна свѹкѹ дан, не бѣј ѣ се.
Бѹцау крѹве ѹтелину. II. ~ се *цијѣѹиѹи
се*. — Ова купѣвна рѣба се лѹко бѹцѹ,
не дѹра. Лѹко се бѹцѹ овѹ бѣз, неће ти ваљѹт
за гаће.

бѹцка, -ѣ, ж. *буцмасѹа дјевојчица, де-
белѹца*; уп. бућка. — Пѣшљи ми малѹ
бѹцку да ме нешто послѹша.

бѹцкас, -ста, -сто *дебелѹшкѹсти*; уп.
буцмас, бутрас. — Дајѣте ли овомѣ бѹц-
кастѣме више да ѹјѣ нѣ остѹлој ѹѣци?

бѹцкѹт, -ѹм, несвр. *боцкаѹи, босѹи*.
— Све га бѹцкѹ спѹцѣм, дражѹ га, рѣци
му.

бѹцко, -а, м. *дебелѹшкѹсти дјечак*; уп.
бућко. — Дѣђи, бѹцко, код ѹѣда.

бѹцмас, -ста, -сто *дебелѹшкѹсти, буц-
касѹи*. — Сва су им ѹѣца бѹцмаста.

буцак, -а, м. 1. *ѹгао у кући*. — И пе-
пельѹк и црепуљѹк су у буцак от куће. 2.
роваи; сметѹлиѹиѹе. — Баѹчи и овѣ на ни
буцак, нека је више тантѹра. Направѹила
си буцак от сѣбѣ, штѣ је та нѣред?!

В

вѣбит, вѣбим и **фѣбит**, фѣбим, несвр. *вѣбити, дозвѣити живоитињу*. — Не вѣби тога пса е ће ђдма ускочит у кѣћу.

вѣблѣње и **фѣблѣње**, -а гл. им. од *вѣбити*. — Не помѣжѣ ти тѣн вѣблѣње нѣшта, нѡ отиди те их доћѣрај.

вѣбнѣт, вѣбнѣм и **фѣбнѣт**, фѣбнѣм, свр. *дозвѣити, вѣбнѣити домаћу живоитињу*. — Вѣбни говѣда да доћѣ да им дам да пијѣ. Фѣбни тѡ пѣшче да ме не закѡлѣ.

вѣвијек, прил. *увѣијек, сѣиално*. — Вѣвијек сам у мѡј живѡт бѣла сиромѣшна. Помѣгѣли смо га вѣвијек, и нѣје ни ни зафалиѡ. Вѣвијек је чѣкала мѣжа с рѣтова. Вѣвијек смо се бојѣли за имѣње и кѣћу.

вѣган, -а, м. 1. *велика, обично овална и дубља ѣосуда из које су јѣли сви чланови ѣородице (дирекѣино или су из њѣ узимали у своје ѣосуде), сѣијала је на средини ѣријѣзе или сѣиола*. — Пријѣд су бѣли онѣ ваганѣ и свѣ чѣљад су јѣла из њѣх. Напѣнѣла сам ваган качамѣка, пѣ нека ѣјѣ, ѣмау и варевѣне. Прѣспѣ крѡлу у ваган, брже ће се оладѣт. 2. *фиг. а. маѣтеријално сѣианѣ*. — Дѡшла је на пѣн ваган. Тѣнушан ѣм је ваган ѣако се господѣ. б. *зајѣдничка исхрана, исхрана уѡишѣиѣ, издржѣвање*. — Свѣ док си на мѡј ваган, мѡраш радѣт како ти јѣ кажѣм. Нѣће ми га тѣ долѣзѣт на мѡј ваган.

вѣганчѣић, -а, м. *дем. од ваган*. — Ђѣци смо давѣли да ѣјѣ из онија ваганчѣићѣ да се не мѣјѣшау са старѣма.

вѣда, вѣдѣ, ж. *рок, рѣша*. — Бѣла му је вѣда да вратѣ пѣре окѡ Илѣнадне, а ѡн се нѣје помѣлѣ. Дѣ ми је зѣјѣм на три вѣде, прѣва на Мѣтровдан, другѣ на Јовѣндан зѣмскѣ а трѣћа окѡ Ускрѣса.

вѣдѣт, -ѣм, несвр. 1. *вѣдѣити*. 2. *дубѣити, дѣисѣити*. — Вѣдѣм корѣто у вѣ кам у обѡр зѣ прасѣд.

вѣђѣвина, -ѣ, ж. 1. *вѣђење*. — Јѣ ли вѣјѣсме за вѣђѣвину крѡлѣ? 2. *крѣвина*,

искрѣчно земѣишѣиѣ. — Напрѣвио сам вѣђѣвину од онѣ запѣшћѣненѣ долинѣ, ѡћу да усѣјѣм у њѣ мало крѡлѣ. Вѣђѣвина је искрѣненѣ зѣмлѣа. 3. *верѣсија*. — Узео сам мало брѣшна на вѣђѣвину.

вѣздашѣић, -ѣ, -ѣ *сѣакидашѣић*. — Остѣ је онѣ вѣздашѣић шѣлѣвицѣја, не мѣјења се.

вѣзде, прил. *увѣијек, вѣзда*. — Вѣзде смо Вѣсо и јѣ бѣли дѡбро. Вѣзде ми тѣ мѣло срѣс.

вѣистину, рѣцѣа *уистѣину, заистѣа*. — Нѣјѣсам га јѣ, вѣистину, зѣа, нѡ је сѣм дошѣ. Тѣко је, вѣистину.

вѣјда и **фѣјда**, -ѣ, ж. *корѣсти, добѣити, ћар*. — Јѣ ли ти зѣ вѣјду Загѣрач? Нѣма о тѡга вѣјдѣ нѣкакѣвѣ. Мѣло је фѣјдѣ о тѡга фрѣта.

вѣјдѣт (се), вѣјдѣм (се) и **фѣјдѣт (се)**, фѣјдѣм (се), несвр. *корѣсѣишѣити (се), имѣити добѣити*. — Вѣјди онѡ имѣње, вѣлѣће ти. Нѣкад нѣшта нѣјѣсам фѣјдѣо ѡтолѣн.

вѣјдица и **фѣјдица**, -ѣ, ж. *сѣиѣна корѣсти*. — Побѣри онѡ мало грѡжѣа, вѣјдица је. Бѣће и ѡд вѣна мало вѣјдицѣ. Фѣјдицу смо, тѣке, имѣли.

вѣјкѣт се, -ѣм се, несвр. *жалѣити се*. — Не фѣлѣ се на њѣга кѡмшѣје нѡ се свѣ нѣшто вѣјкау и на њѣга и на ћѣцу му.

вѣкат, вѣкта, м. *вѣијѣме (у ѣроћѡку, не и аѣмосферѣско вѣијѣме), доба*. — Вѣкат је да крѣнѣмо. Нѣје бѣло вѣкта да спрѣмѣм све. У нѣ вѣкат су ни свѣ дѡдѣли. Је ли вѣкат да ми врћѣш онѣ дѣг? У тѣ вѣкат се нѣјѣсу носѣле црѣвѣе нѡ сѣмо опѣнци.

вѣкмѣстор и **фѣкмѣстор**, -а, м. *аустѣријѣски ѣодошѣицѣр (нарѣдник, ѣоднарѣдник)*. — Бѣо је у Загѣрач аустѣрѣнскѣ вѣкмѣстор, бѣо је комѣндѣјѣр полицѣје. И рѣче онѣ фѣкмѣстор да не дѣрау зарѡблѣнѣка, нѡ нека га пѣштѣ кѣћи.

ва̀л, -а, м. *шалас*. — Јесѣ ли глѣдѣ кад ва̀лове на̀ мо̀ре? Ђевојке во̀ле мо̀мке с ко̀сом на ва̀лове.

ва̀ла, -ѣ, ж. *увала, удолина*; уп. увала. — Зага̀рачка ва̀ла је питомѣна. Иди ва̀ло̀м и до̀неш пра̀во у̀ Ва̀са.

ва̀ла, речца *заисѣа, доисѣа*. — Јесам га, ва̀ла, до̀бро излѣма. Немо̀ тун сѣс! Ђ до̀ћу, ва̀ла!

ва̀ла и **фа̀ла**, -ѣ, ж. 1. *похвала, хвалиса̀ње*. — Зна̀мо њихову и ва̀лу и зафа̀лно̀с! Доса̀дила ми је њихова фа̀ла и фа̀лисѣње. 2. *захвалност*. — То̀ ми је фа̀ла за све што сам за ва̀с учињѣла! 3. *речца за захваљивање*. — Фа̀ла свијама што сте до̀шли.

ва̀лид, -а, м. (заст.) *инвалид*. — Ја̀ сам ва̀лид из балка̀нскија ра̀то̀ва, ра̀њен сам на Брега̀лницу у̀ ру̀ку и у̀ ногу.

ва̀лида, ва̀лиде, ж. *инвалид(ни)а*. — Примѣ сам те ва̀лиде до̀ста, но̀ сад па̀ре нијесу ни́зашто. С овом ва̀лидом се не мо̀же прола̀зит.

ва̀ловѣт, -а, -о *шаласаст*. — Кад је мла̀ђѣ био, ко̀са му је била сва̀ ва̀ловѣта а сад му се скоро̀ исправила. Кад набуја̀, Сушица је ва̀ловѣта ка̀ каква̀ вѐлика̀ ри́јка.

ва̀ља̀н, -а, -о *вриједан, радан, који ва̀ља, који је квалиѣтѣан (о особи)*; уп. ва̀љас. — Ва̀ља̀ни су синови Ма̀шо̀ви, оба су га до̀бро ску̀ћили.

ва̀ља̀с, -ста, -сто *вриједан, сирѣѣан, окреѣѣан, радан, храбар, иредузимљив, који ва̀ља и сл.* — Ва̀ља̀ста су ми сва̀ ђѣца, што го̀ђ им тра̀жѣм, све о̀ће да учинѣ, и то̀ брзо и лијѣпо. Ва̀ља̀сто је оно̀ Мишо̀во мо̀мче ка̀ по̀једно, и ко̀си и о̀ре, и дру̀го ра̀ди бо̀ље од свија. Ва̀ља̀сто ти је оно̀ мо̀мче, биће си́лан ра̀дник. Виђи ва̀љастѣ ђевојчице, бо̀г јој помо̀га. Милѣн Бра̀нков је ва̀ља̀с ка̀ да му је два̀дѣс го̀дина.

ва̀ља̀т, -ѣм, несвр. *ва̀љѣѣи*. изр. ва̀ља̀ се *ѣако ѣреба*. — Мѣтни ко̀нац у̀ уста ка̀ ти ма̀јка крѣпи га̀ће на тебе, ва̀ља̀ се.

ва̀љѣѣица, -ѣ, ж. 1. *ѣорба (која се носи преко рамена)*. — Носѣла сам прео Црне Горѣ до Кото̀ра по пу̀ну ва̀љѣѣицу крто̀ле или чѐса дру̀тога, а о̀туд о̀пет пу̀нѣну ва̀љѣѣицу со̀ли или жѣта. То̀ су онѐ вѐликѣ ва̀љѣѣице у којѐ је мо̀га ста̀т бага̀ш жѣта. 2. *углава сва̀дбе*. — Пријатељѣи на у̀главу мо̀рау до̀ћ с пу̀ном ва̀љѣѣицом, па се у̀глава зо̀ве и ва̀љѣѣица.

ва̀мѐља и **фа̀мѐља**, -ѣ, ж. *по̀родица, фамилија*. — Осрамотѣо је ци́јелу фа̀мѐљу својѣма ла̀жима, о̀тац и ма̀јка му ни црнѐ ни бијелѐ.

ва̀мпѣр и **ва̀мпѣјер**, -а, м. *ва̀мпѣр*. — Виђѣла је, велѣи, ва̀мпѣјера у Кому̀ницу, сва̀ се о̀ стра̀ха најѣжила.

ва̀мпор и **ва̀пор**, -а, м. *ла̀жа*. — Оди́ли смо ва̀мпором у А̀мерику вишѐ од мљѐсѣц. Укрѣѣали су не у ва̀поре у Кото̀р, трѐбало је да ѣдемо до Ријекѣ, па не свѐ врну̀ше.

ва̀р, -а, м. *најѣолији дио дана, жариљек*. — До̀ђоше ми ђѣца з Гра̀да у̀ ва̀р о̀(д) дневи. Бљѐше највиши ва̀р о̀(д) дневи.

ва̀равѣна и **ва̀реѣина**, -ѣ, ж. *сла̀ико млијѣко*; уп. ва̀раника и ва̀реника. — Сва̀ри ону̀ ва̀равѣну. Овча̀ ва̀равѣна је на̀гушића̀ љесѣн. Пому̀зла сам љутро̀с са̀мо по̀ кѣла ва̀равѣне. Да̀ му ма̀ло ва̀реѣине, биће му ла̀ше.

ва̀рака̀т (се), -ѣм (се), несвр. *ва̀раѣѣи (се), обмањиваѣѣи (се), ѣривидно неѣѣио чинѣѣи, доводиѣѣи у недоумѣцу, у ва̀рѣѣѣѣе околностѣи*. — Ва̀рака̀у једно дру̀го, мѣсле да о̀боје то̀ не знау. Немо̀те се ва̀рака̀т, но̀ ка̀жите једни дру̀гијѣма што мѣслѣте. Неко̀лико нѐђеља ме ва̀рака̀ за онѐ па̀ре, свѐ ми обећа̀је е ће ми ѣх вра̀ѣѣи, па прева̀рѣи. Немо̀ се ва̀рака̀т, нећу ти опростѣт ако ме сла̀жѣш.

ва̀ра̀кнѹт (се), -нѐм (се), свр. *ѣомјерѣѣи (се)*. — Ва̀ра̀кни се ма̀ло та̀мо да сѣднѐмо и мѣ. Изглѐда је му̀жа ва̀ра̀кнѹла ис крѣвѣта.

ма нѣховога величѣња. 2. *зауларивање, зауздавање*. — Не подносѣ наш Пѹтѣлѣ величѣње, кад видѣ с му прилазѣмо, пѹчнѣ да се гицѣ.

величѣт, -ѣм, несвр. *зауларивати*; уп. *вѣличат*.

вѣлѣт се, вѣлѣм се, несвр. *правѣти се великим, важним, уважавати себе, бити уображен*. — Свѣ се нѣшто вѣлѣ, а знамо га кѣ је и штѣ је. Лѣко ти се вѣлѣт ѳђен прет сиротињѣм. Свѣ се нѣшто вѣлѣ кѣ да је принцѣза.

вѣлѣи, -ѣ, -ѣ *велики* (што је чешће у употреби него *вѣли*). — Вѣлѣи си тѣ магѣрац! Одмѣрау на Вѣлѣ ждрѣјело. Додѣ ми тѣ вѣлѣу блѣну.

вѣлѣу, 1. л. јд. през. ст. глагола *велети велити*. — Вѣлѣу ти да ме вѣше не зѣвкѣш! Поручѣјем му и вѣлѣу му да се мѣнѣ пѣрава пѣсла!

вѣпар, вѣпра, м. *мушжак свиње (било који)*. — Жѣрим једнога вѣпра и једну крмѣчу.

вѣпрѣи, -ѣ, м. *мушко свиѣче, мушки ирасѣи*. — Вѣпрѣи ѣу да држим да га догѣдинѣ ужѣрим. Крмѣча је опрѣсила тѣри гѣдице и два вѣпрѣи.

вѣресѣја, -ѣ, ж. *пѣрчѣк, оѣишлатѣ на пѣчек*; уп. *вѣрѣвина*. — Дѣ сам му јунѣцу на вѣресѣју до Пѣткѣвадне.

вѣрѣге, вѣрѣгѣ, ж., рл. т. *ланац с великим алкама иѣти висѣ на греди изнад огѣиштитѣ о који се вѣшају пѣсудѣ у којима се кува*. — Не смѣјем обѣсит тѣжѣ котѣ на вѣрѣге, слабе су. Имѣ ли сад ѣ вѣрѣгѣ да се купѣ?

вѣселица, -ѣ, ж. *весѣла, доброћудна жѣна, шаљѣва жѣнска особѣ*. — Мирѣна је бѣла вѣселица, нѣје имѣла дрѣгѣ, ѣашѣ свѣђ замѣтнѣт шѣлу.

вѣселѣ, -ѣга, с. (супстантивизовано) *игранка, сијѣло, пѣсијѣло*. — Оѣмо ли ѣ Дѣм на вѣселѣ? У субѣту ѣ бит вѣселѣ

у Зѣдружнѣ дѣм. Тѣ је бѣло онѣ нѣи кѣ смо бѣли на вѣселѣ код Дѣмитѣрѣјѣ.

вѣселѣак, -ѣ, м. *весѣо чѣвѣк, оѣишмитѣситѣ*. — Бѣше покѣјнѣ Мѣнѣак вѣлики вѣселѣак, нѣ на што се ѣн не жѣљѣше.

вѣсѣлѣко, -ѣ, м. *весѣо чѣвѣк, шаљѣвичѣна*. — Нѣје бѣло вѣсѣлѣка кѣ Мѣлоша, ѣе гѣђ дѣђѣ, замѣтнѣ шѣлу и весѣлѣ.

вѣтак и **фѣтак**, -тка, -тко *сѣар, испрошен, издеран*. — Имѣш ли што веткѣјѣ да обѣчѣш за косѣдбу? Имѣм једну вѣткѣу алѣну. Тѣ ѳђѣло ти је фѣтко, имѣш ли дрѣгѣга?

вѣћ, прил. *још (али и друга значѣња која се јавѣјају у говорима и кѣњижевном јѣзику)*. — Штѣ ѣх вѣћ нѣмѣ, фѣла бѣгу?

вѣчѣт, вѣчѣим, несвр. *векѣшати, ироизвоѣити гласѣве „вѣ“ (о кози)*. — Ако кѣзе пѣчнѣ вѣчѣт, донѣси им у појѣту нѣшто да изѣјѣ, посѣчи којѣ грѣну с кошѣћѣлѣ. Цѣо дѣн ти кѣза вѣчѣи у обѣр, пѣшти је мѣло, јѣдна. Вѣчѣи онѣ јѣре, мѣра да је глѣдно.

вѣбла и **фѣбла**, -ѣ, ж. *баглама на ирозору или на вѣаитѣма*. — Зѣрѣале су ѣвѣ вѣблѣ на вѣрата, вѣђѣи нѣћѣш ли ѣх нѣчѣим подмѣзѣт. Фѣбла и вѣбла —тѣ ти је ѣстѣ.

вѣганѣ, вѣгѣња, м. *ковачѣница*. — Нѣсиѣ сам у вѣганѣ сѣкѣру да је клѣплѣм.

вѣгѣиште, -ѣ, с. *мјѣстѣо гдѣ је вѣганѣ, ковачѣница*, уп. *вѣганѣ; микроѣиѣоним*. — ѳђѣн код мѣне је кѣ у вѣгѣиште, свѣ разбѣчѣно. Понѣси у Вѣгѣиште ѣвѣ косѣјѣр да га клѣплѣу.

вѣд, -ѣ, м. (*иорѣд ѣишѣих значѣња ѣчи (нарѣчѣиѣо у закѣпѣњању, уз ириѣјѣв ѣчѣи*). — Ако имѣм, ѣстѣла без ѣчѣња вѣда!

вѣда, вѣдѣ, ж. *шѣраф*. — Изгубѣо сам вѣду што ми је стајѣла на косѣјѣр, сѣд сѣ расколѣцѣ.

вѣдѣње, -ѣ, с. гл. *им. од вѣдѣи (сѣ)*. — Бѣо је на вѣдѣње у Итаѣлију тѣрѣнасѣ

мјесѣца, нијесу га шћѣли отпуштит свѣ док није оздравѣо.

виданье, -а, с. *гл. им. од видаѣи*. — Ништа ти то виданье не помажѣ, али не видѣиш е сѣ вида покварѣла.

видѣр, -а, м. *човјек који вида, који лијечи, надриѣкар*. — Одѣли смо код свѣја видѣра за којѣ смо чули и ништа није помогло, умрла је назад годину. Машо је био познати видѣр у цијелу Црну Гору.

видарица, -ѣ, ж. *жена која вида, која лијечи, надриѣкарка*. — Велѣ да има љу Пећ видарица која видѣ свѣ ране. Дошла је вила видарица и оживѣла га.

видѣт, -ѣм, несвр. *шарафити, зама-рафљиваѣи*. — Немаш рашта то видѣт, не помаже ништа, не раѣи та вида.

видѣт (се), видѣм (се), несвр. *лијечити (се)*. — Видѣ сам се у болницу три љи по мјесѣца. Талијани су га видѣли за вријеме рѣта. Свако љето се видѣ у Пѣцку бању, али раматѣз се тѣшко видѣ. Видѣли су је талијански дѣктори, сад је дѣбро. Видѣ сам се у грчки шпедѣт.

видѣк, -а, -о *који својом вриједношћу, величином и сл. пада у очи и изазива зависит*. — Видѣка ви је била свѣка наша слѣга, стѣлно сте шћѣли да не завѣдите.

видѣко, прил. *уочљиво, завидно, љубоморно*. — Свѣ ти је мѣје видѣко, мѣја је слѣмка виша но твоја грѣда. Свѣ јѣј је наше видѣко, а не видѣи њѣзино ништа.

видѣкѣс, -ости, ж. *љубомора, зависит, осјећанье веће вриједности љуђе својине*. — Ако љко крепѣ од видѣкости, ти ћеш! Видѣкѣс је кад неко завидѣи другѣме на дѣбро.

виђелица, -ѣ, ж. *дневна свѣјелостѣ, свѣјелостѣ уошѣише, доба дана кад је видно, кад се види, гдје је видно*. — Ођен је фѣна виђелица. Иди по виђелици, не чѣка мѣрак. Лако је одит по виђелици, но ѣјде по мѣраку. Да унѣсѣмо дувѣн по виђелици, потѣе се мѣже прѣсѣт.

виђело, -а, с. *1. дневна свѣјелостѣ, вријеме кад се види, видѣлица*. — Изиди на виђело. Ођеш ли овѣмо, на виђело? С виђелом ћемо покосит. Морѣмо за виђела да сађѣдѣмо сѣјено. Дођите за дана, по виђелу. *2. извор свѣјелостѣи, ламѣа (или ишио друго)*. — Донѣси виђело да ми свѣнѣш е не видѣм извѣдит нешто из скрѣнѣ. Доѣ ми виђело да поглѣјам нешто. Слабо ми је виђело у нову кѣћу. Пријед није било никаквога виђела до лѣча или зѣблѣ.

виђен, -а, -о *угледан, који се исѣиче*. — Дѣте ѣм шћѣр, то су виђени људи, ко се не би ш љима пријатѣљно.

виђет, видѣм и виђу, несвр. *видѣјити*. — Лијепо виђу е за мѣне тѣн немѣ посла.

виђу, 1. л. јд. през. гл. *виђет видим*.

вижлѣче и фижлѣче, -чѣта, с., зб. *ѣѣад, немирно, несѣишино дијѣте, вижлѣ*. — Онаквѣ вижлѣчѣди јѣш нијесам видѣо. Удари ме онѣ Владѣво фижлѣче. Бѣим се онѣга вижлѣчѣта.

вижлѣ и **фижлѣ**, -ѣта и -ѣта, с., зб. *вижлѣд, немирно, несѣишино дијѣте, вижлѣче*. — Припѣзи онѣ вижлѣ, ѣ ћу му љши исѣус! Вижлѣд су онѣ а не ѣѣца. Опсова ме онѣ фижлѣ погѣно.

вижлѣс и фижлѣс, -ста, -сто *1. мршав и издужен (о дѣтеишту)*. — Вижлѣс је овѣ малѣ, бѣће висѣк. Мршава је и вижлѣста. *2. немиран, расѣушиѣен*. — Сва су Блажѣва ѣѣца вижлѣста. Ако биднѣш фижлѣс, избѣћу те кѣ се вратѣиш.

вијарац, -ѣрца, м. *врло снажан вѣздушни ковѣиѣлац, „ѣијавица“, који дува у круг од земље ѣрема горе (ионекад раскрива куће и руши све на ишиа наиђе; чѣстио ѣрави велике ишиѣте усјевима и др. имовини), по вјеровану — ѣраве га здуваѣи, вједогоње*. — Раскрѣо ми је вијарац свѣ стѣгове на Подѣље. Вијарац ми је дѣга онѣ највиши стѣг сѣјена. У вијарац се бију вједогоње. Вијарац ми је ишѣупѣ јабуку. Кад је онѣ годинѣ пѣнуѣо вијарац,

обалио је ону канадску тополу код За-
дружнѡга дѡма. С вијарцем је доша и
страшнй пљусак.

вијат, -јѣм, несвр. I. *развијавати*. —
Јесте ли јѡш вијали ону шеницу нѡ гѣм-
но? II. ~ се *вијориши се*. — На кѣћу му
се, дабогдѡ, црнй барјак вија! нзр. дѣх се
вије јѣдва се живошари. — Како је бѡба?
Ето, јѡш јѡј сѣ дѣх вије.

вијѣнац, вијѣнца, м. 1. *вијѣнац* (у свим
значѣњима која ова именица има у срп-
ском језику). 2. *ђердан од мјехурића на*
ракији у боци или чаши, ѡ којѣму се ци-
јени квалиѣити ракије: шито дуже мјеху-
рићи осѣјају, ѡто је ракија квалиѣитиња.
— Е, ова држи вијѣнац, ѣма се од нѣ што
попит. Ракија која не држи вијѣнац није
ракија.

вијѣтѡт, вијѣтѡм, несвр. *нудити, обе-*
ћавати. — Кѣмство му је вијѣтѡ сѡмо да
не кажѣ ѣ и ѡн бйо ш њима. Вијѣтѡла му
је кѣмство сѡмо да не кажѣ да је видио с
Радовѡном. Вијѣтѡху на почетку е ѣе ни
свѣ учињѣт, али о тогѡ нѣ бй пѡтље
ништа. Вијѣтѡ му је ѣ ѣе га запослит. Ви-
јѣтѡ кѣмство кѡ му нѡћѣ кѣра. Вијѣтѡли
су му лијѣпу кѣћу — сѡмо да останѣ, али
није стйо. Свѣ ѣе ти ѡн вијѣтѡт, али нѣ
знѡм оћѣ ли испунит.

вијѣнѡт, вијѣнѡм, несвр. *договарати*
се, вијѣнѡти (на скућу већег броја лично-
сти). — Вијѣнѡли су главѡри у кѣћу попа
Рйста и рѣкли су да Јѣвта трѣба проћѣрат.

вијѡглав, -а, -о *намћорастй, својеглав,*
неѣамѣшан. — Вијѡглавијѣг чѣљадѣта од
Владѡ нѣмѡ. Мѡки, то је вијѡглаво, ништа
нѣ знѡ.

вијѡмѡзга, -ѣ, ж. *неѣамѣшна, лакоум-*
на женска особа. — Штѡ ѣе ти онѡ ви-
јѡмѡзга, зар не мѡжеш памѣтнйју ѣвѡјку
нѡћ?

вијѡмѡзгѡс, -ста, -сто *неѣамѣшан, ла-*
коуман, недовољно урачунљив, који не
развишѡа. — Вијѡмѡзгѡста су им свѡ
ћѣца, кѡ да су се увргла у ону сулѡду тѣт-

ку. Вијѡмѡзгѡста је лѡко превѡрит. Нѣ
знѡ онѡ ништа, вијѡмѡзгѡсто је.

вијѡмѡзгиле, -а, м. *вјѣшрошр*. — Јѣ
ли ти дѡдйо јучѣн вијѡмѡзгиле из Брдѡ
што врлудѡ по сѣлима?

вила, вилѣ, ж. *лијѣйо, замшѣено*
нашйриродно биће. — Кѡ сѣ прйјед про-
лѡзйло Комуниѡм, свѣ су се чѣљадма
прѣтвѡрѡле виле како йграу кѡло. фиг. *изу-*
зейно згодна женска особа. — Била је
баница жѣнскѡ, прѡвѡ вила. Данѡс ни ис
кѣћѣ вѡдйте вилу, нека и вѡс послѣша кѡ
што је слѣшѡла нѡс и бйћѣмо задовољни
[из родитѣлске здравице када удају
кћѣр].

вилѣ, вилѡ, ж., pl. t. *ѡлѡйривредна*
метална или дрвена алатка за скућѡње
сијѣна и с.л. — Донѣси ми онѣ гвѡзденѣ
вилѣ е не мѡгу овѡ сйтно покѣпит овйје-
ма дрвенијама.

вилѣник, -а, м. *љѣшѡшан, јунак* (у
емоционашом говорѣњу). — Нѡши су
мѡмци кѡ вилѣници удѡрѡли на нѣприја-
тѣља. Радовѡн покѡјни бйѣше прѡви вилѣ-
ник.

вилѣнѡк, -а, м. *вилѣн син, мийско би-*
ће, обично живи у води. — Зачѣла је,
велѣ, с нѣкаквиѣм вилѣнѡком, и родйла
је крилатѡга ѡта. Вилѣнѡка нико није ви-
дио.

вилѣчѡт, -ѡм, несвр. *сѣлавѡши коњу*
или магарѣу узду, оглав, или им канѡлом
вѣзати њушку, вилѣчати се може и ов-
ца, коза, говече и с.л. животишња (уздом
само коњ или магарѣ), *критишѣи живо-*
шйњу вѣжући јѡј усѣла (њушку); уп. вел-
личат, вилѣчит. — Вилѣчѡте ли јѡш овѡ
магарѣ? Вилѣчѡли смо тѡдѣр и вола и
крѡву и упрѣзѡли их ѡ рѡло.

вилѣчйт, -ѣм, несвр. *зауздавати* (о
коњу или магарѣ); уп. вилѣчат. — Није-
сам јѡш вилѣчио онѡ ждрйјебе, жѡ ми га
је, млѡдо је.

вилѡвит, -а, -о *изузейно лијѣй, сйре-*
шан и окрѣшан. — Вилѡвита мѡмка у оно-

гā сина Радовановōга, фāла бōгу! Милō је био виловито и поштено мōмче.

вимени́та (само ж. род) *која има велико виме*. — Наше крaвице нѝјесу вимените кa онѐ из равницѐ.

винопи́ја, -ѐ, м. *онај који може да попије много вина; пијаница*. — Слаб сам ти ја винопија, нако кад забијелим. Овѐ наше винопије би попиле све штō је за пиће.

вински́, -ā, -ō *који се односи на вино, који припада вину (посуда, нѝр.), који попише од вина*. — Немā винскија бачавā нако једну. Грѓжје је већ пōчела да нападā винскā мѝшица.

винчу́га, -ѐ, ж. *слабо вино*. — Немā више ђаоља кaп, остāло је сāмо мaло винчугѐ на дно бачвѐ.

винштѝна и **винштина**, -ѐ, ж. *слабо вино; уп. винчуга*. — Їмā тѐ винштѝнѐ дōста у тѐ бачве, не продāјемо га, уостѝће се.

винштица, -ѐ, ж. *ипосторија у којој се чува вино*. — Купѝо сам двѝје новѐ бачве, боѝм се е ми нѐтѐ стāт у винштицу.

ви́р, -а, м. *удубљење у ријеци или пошоку, дубље и проширено мјесто на речном шоку*. — Сушица је пуна ви́рвā, и тō дубокија. Сваки ви́р на Сушицу код Почкаља ѝмā ѝме: Мaлō купало, Ве́лико купало, Могѝна, Ма́рков ви́р, Млачице...

ви́рит, -ѝм, несвр. *гледати из прикрајка, гледати испод ока*. — Штō ви́рите, ђѐцо, али нѝјесте глѐдали чељаде?! Баба сāмо штō ви́ри ис ђошка штō ће које учињѐт.

висѝбаба, -ѐ, ж. *врста цвијета (Galanthus nivalis)*. — Пōчеле су висѝбабе, немā више зимѐ.

висменица, -ѐ, ж. *доњи, ирбушни дио тѝјела свиње*. — Касāп ми је дā с онијем бутом и једно кѝло висменицѐ, ваљаће, растōпићу је љ мaс.

ви́тā, ви́тла, м. *вишао*.

ви́тѐз, -а, м. *снажан и добар човек, високо морална личност, јунак*. — Наши стāри су бѝли вѝтезови, а кō смо и штō смо ми? Мијāјло је бѝо вѝтѐз кaквōга нѝје бѝло у наше плѐме.

ви́торог, -а, м. (супстантивизовано) *онај који је савијених, увијених и дугих рогова (обично о овну)*. — Нѐ бих ти дā овогā ви́торога за двā другā ѓвна. Нѐколике ѓвце су ми ви́тороге.

ви́ш, -а, м. **1.** *врста ираве (Sesleria coelurea)*. — Ви́ш рāстѐ по тијама брдима, највише га ѝмā између камѐња и у шкрипове, а ми га жњѝјевѐмо српом и остāвљамо зā зиму жѝвѓме. **2.** *нека врста мољаца, сѝје, нагрѝза суво дрво (кровну конструкцију и др.) које није ничим илѝрегнѝрано*. — Ви́ш ѝјѐ дрво кад је у сувѓту и свѐга га прѐтвѓри у рупе и пѐпео, те пѓтље нѝје ни за штō.

вишање и **бишање**, -а, с. гл. им. *од вишаѝ/бишаѝ*. — Вишање грѐде сутуришѐ више од ѝчеса.

виша́т и **биша́т**, -āм, несвр. *постѝајати шулаљ (о дрвѝту) усљед нагрѝзања дрвѝта од сѝране неке врсте мољаца, ири чему се поред шуљѝна појављује дрвена ирашина, сѝтѝнија од илѝоѝине*. — Грѐда брзо биша́ ако се не пѓспѐ гāзом или чѝм другѓ. Виша́у кантињѐле ѓд нечеса.

виши́на, -ѐ, ж. *више особа, мноштво (углавном мушких) особа; већина*. — Виши́на су сѐђѐли, а сāмо је мaло ѝих стојāло. Виши́на су је просѝли, али је бирāла, и тaкѓ ће, изглѐдā, остāт усѐђѐлица. У Гура́ је дѓшло виши́на ѝих, никѓга нѝјесам пѓзнā. Стѝгā је с виши́ном, нѐ знам кѓ су.

вишнѝца, -ѐ, ж. *мјесто гдје се вјеша месо у циљу сушења, сушница*. — Ођѐн немā нако једна вишнѝца и тѓ она́ Петрѓва, за цијѓло сѐло.

вишњāк, -а, м. *врста жѝстѓког ѝића (са ракијом се помјѝшају вишње и шећер)*. — Їāко је јāк, мѝло ми је попит по.

чашу-двјије вишњака, друго пиће не узимама.

вишњи, -ѣга, м. (супстантивизовано) бог, синоним за јакога. — Вишњи те нагрдио! Како је право рекла, тако је вишњи казнио!

вједит, -а, -е *немиран, вјеитроишрасит, иасиуишасит; преосјеитљив (ио вјеровану, вједити је онај који се роди у особитиој бијелој кошуљци, и од њега настаје вједогоња или здувач).* — Вједит је био ка ниједан чоек, њему се није смјело ништа рећ. Вједита је кобила Машиова, њу не може свако јахат.

вједогоња, -ѣ, м. *човјечји дух који ирави зло; вампир, иотеченик, здувач, замисљена особа с најириродним особинама, дух.* — Кад се појави вијарац — оно се бију вједогоње. Лежала је у сан с вједогоњом, па је потље родила сина. Вједогоње су људи што су рођени бескошуљци. Цио дан се, велѣ, био с вједогоњом и увечен је доша умбран ка да је кошо. Потеченик је вампир а вједогоња је здувач, то је дух.

вјѣђе, вјѣђа, ж., мн. (јд. вјѣђа, ређе је у употреби) *обрве.* — Чујала сам да ђевјоке и жѣне бѣје и чупау вјѣђе, али ме јад зна ако сам до данас чујала да то чинѣ и љуђи, анђели ш њима бѣжи.

вјенчаница, -ѣ, ж. 1. *сва значења која ова лексема има у књижевном језику.* 2. *грѣда на којој иочива кровна конструкција.* — Вјенчанице су на кућу од тополѣ.

вјенчаѣ се и вљенчаѣ се, -ам се, свр. *склоиити брак.* — Са се вјенчају само у ѣпштину а мало кѣ у цркву.

вјѣра и вљѣра, -ѣ, ж. *оно у иитио се вјерује, убјеђење; ириадности конфесији.* — То је чељаде без икаквѣ вљѣре, ѣн само себе вљѣрује и никѣме и ничему више. У Загарач нема никѣга ко није православне вјѣре.

вјеридба и вљеридба, -ѣ, ж. *обичај заручивања младенаца, давање дјевојци обиљежја (ирсиена или сл.) као знак да ће се удаити за младића.* — Пошто ђевјоку испрѣсе, долази вљеридба, па углава, па свадба.

вјѣрит (се) и вљѣрит (се), -им (се), свр. *заручиити се.* — Вљѣрила ми се најмлађа шћѣр, о Петковадне ће да се удаје.

вјѣроват и вљѣроват, -ујѣм, несвр. *биити убијеђен у неишо; ириадаити вјери.* — Не вљѣрује, паѣа милѣт, ни у Бога ни у људе! Вјѣрујѣм ја тебе нѣ не вјѣрујѣм Мйлици.

вјѣтар и вљѣтар, -тра, м. 1. *сирујање ваздуха.* изр. *ударит у маниги/луди вјѣтар ио: лудјети, иосиити луд, махний.* — Ударила у маниги вјѣтар. Уфатио је луди вјѣтар; дат ~ *уиѣти.* — Да је пѣтама вљѣтар.

вјетрогѣња, -ѣ, ж. *вјеитроишр.* — Нѣка ти дружење с онијѣм вјетрогѣњом, од њега ти не може ништа добро пријѣнут.

вјѣш и вљѣш, -шта, -што *сирѣиан и умјѣиан, лукав.* — Вљѣш је Марко свакојѣму пѣслу. Вјѣшта је ѣна, не можеш је ти лако преварит.

вјѣшташ/вјѣштац и вљѣшташ/вљѣштац, -ѣшца, м. *лукава и иреирѣдена мушка особа.* — Дѣчѣка мѣ они старѣи вљѣштац ка на нѣж.

вјѣштица и вљѣштица, -ѣ, ж. *женско биће са најириродним особинама, иојам зла и несреће.* — Пријѣд је било вљѣштица на сваку банду, садѣкле их нема. *фиг. зла женска особа.* — Она вјѣштица му је попила мѣзак, па се свѣза за њу.

вљачѣг, -а, м. *ланац или канаи који служи за вучу (иуѣга, кола или сл.).* — Попуѣали су ми вљачѣзи за плуг, а немам другијѣх.

вљачење, -а, с. *гл. им. од вљачий.* — Можеш је слѣбно оставит без вљачења, родиће ѣна ка вадза.

влāчѣит, влāчѣим, несвр. *др'вaиѣи, рав-наиѣи узорану земљу*; уп. повлачит; *вуѣи (какав шереѣи)*. — Данас ћу да влāчѣим ону згрāду што сам је јучен узорā. Орање сам влāчѣио магаретом. Влāчѣили су мѣи волѣ-ви највише стубове за далековѣд.

влāштина, -ѣ, ж. (заст.) *власнишѣиво, ѣосјед*. — Почкaље је вāзда било загā-рaчкā влāштина. Кѣтлѣиеш је малензачкā влāштина. Улѣгла је у зāдругу с три рāла влāштинѣ.

вѣда, водѣ, ж. **1.** *ѣечносѣи — Н₂O; мјес-тѣио одакле се узима вода — извор, бунар и др.* изр. **а.** цѣо у гѣлу вѣду мокар до кожѣ, знојав до кожѣ. — Опотѣио сам се, цѣо сам у гѣлу вѣду. **б.** спопāла ме је студѣнā ~ ознојио сам се од сѣраха или каквѣ болесѣи. — Студѣнā вѣда мѣ спопāла ка сам виђѣла мaлѣга наднесѣнѣга над бистѣјернѣм. **в.** ни ~ ни гѣра нишѣиа, никако, ни на који начин. — Не мѣже га опрāт ни вѣда ни гѣра за тѣ што је учинѣио. **2.** *кровна сѣрана*. — Кућа му је на три вѣде, није кā овā нāша нā једну.

водењаѣ, -а, м. *дио оѣне ембриона у којему је вода, ѣрска исѣред ѣорођаја, атѣион*. — Пѣшла је да рѣди, прѣскā јѣј је водењаѣ. Од прѣскāња водењаѣа до пѣрођаја прѣђѣ мaло врѣмена.

водѣјер, -а, м. *ѣособна ѣосуда (од др-вѣиа или мѣшaлa) у којој се, заједно са водом, држи белѣгија ѣри косидби*. — Бѣио ми је Бāнѣ направѣио један водѣјер од дебелѣ лāстре, нѣ је зимус зарђа у појāту и сād не држи вѣду, проточѣио је. У водѣјер се држи беленђѣја да се у њѣга квāсѣи и лāше ѣстри кѣса.

водѣт се, вѣдѣм се, несвр. *ѣарѣиѣи се, ѣиражѣиѣи вола (о крави) у цѣљу ѣарѣња*. — Изглѣдā се јунѣца вѣдѣ те сѣ помāмѣила, бѣље да је повѣдѣмо до Велишинѣга вѣла.

вѣдица и **водѣца**, -ѣ, ж. *вода коју освѣшѣава свѣшѣеник за славу, или ѣос-лицѣе сахрaне умрѣлога у кући њѣгових најближих*. — Тамāн блѣеше поп Јовāн

освѣштā вѣдицу ка дѣђѣше. Освѣштāнā вѣдица се чѣвā у кућу и ш њѣм се мѣгу протрлāт ѣчи кад засрбѣ.

водовāљ и **водовāр**, -а, м. *земљѣишѣиѣ са којѣга се слива кишѣница и улива се у бистѣијерну (резервоар за воду, који је уѣојан у земљу и који има свака кућа), слив*. — Нѣчис је водовāљ нāше бистѣјернѣ, трѣбā да га нѣчим огрāдѣмо да не улāзи живѣо у њѣга. Водовāљ за нāшу бистѣјерну је цѣи овѣ ѣбѣр, пā се у њу кѣпѣи свāшто. Трѣбā ѣчѣстит водовāр од бистѣјернѣ, кѣше ће. Нāша бистѣјерна ѣмā вѣлики водовāр, зачāс се напѣни.

вододѣрѣина, -ѣ, ж. *мјесѣио које је из-локала вода сѣирањем, обѣчно удубљѣно*. — Онѣм вододѣрѣинѣм ус Црѣи потѣк ѣете нāлaше ижлѣћ.

водопѣј, -а, м. *мјесѣио гдѣ се сѣиока ѣоји водом, ѣојѣишѣиѣ*. — Нāш водопѣј на Сушѣицу је на Мостѣну.

вѣз, вѣза и вѣза, м. **1.** *жељѣзнички воз, композиција*. — Кад ѣдѣ вѣз з Грāда у Нѣкшић, знāш ли? **2.** *возило — ауѣобус, ауѣо*. — Нѣћете тѣјем вѣзом ви мѣћ прео Чāкора.

воѣмја, речца (арх.) *забога, у име...* (у чуђѣњу). — Воѣмја ѣца и сѣна, штѣ ѣи овомѣ ѣетѣту?! Штѣо му би, воѣмја?!

вѣјвода, -ѣ, м. **1.** *команданѣи вѣће војне јединѣце, војсковођа; сѣиарѣшина ѣлемена*. — Вѣјвода Мијāјло је имā кулу на Врāницкѣ Нѣйве. **2.** *фунѣција у свāшѣовѣма*. — Ка сѣ женио Мѣлош, Драгāн му је бѣио вѣјвода.

војевāње, -а, с. *гл. им. од војевāѣи*. — Дѣста је бѣио војевāња нāс стāрија, сād је рѣд на вāс млāђѣ.

војевāт, војѣјѣм, несвр. *раѣиовāѣи*. — Војѣјѣ ли ѣѣ данас ѣ свијет, фāла бѣгу? Мѣ смо цѣи живѣт војевāли, час с Турѣцима час са Аустрѣјанѣѣма.

вѣјна, -ѣ, ж. (заст.) *раѣи*. — Зāједно смо јā и Мѣловāн бѣили на вѣјну, умāло ѣн нѣ погибе на Брдањѣл.

вoјштeњe и **вoјштeњe**, -а, с. гл. им. од *војшини*. — Дoста је било и твога и мoга вoјштeња, навoјштили смо се и зa бога и зa нарoд.

вoјштит, вoјштим, несвр. (заст.) *војеваши, ративаши*. — Вoјштили су Загарчани свијех ратовaх. Јoпeт нeмо ми стари, ако трeба, вoјштит. Вoјштили су Загарчани зa турскoгa рата ка ијeдни Црногорци.

вoлат, вoлта, м. *лучни свод од камена на води или подруму*. — Направили су вoду на вoлат. Је ли ти изба на вoлат? Онo штo је зидано на вoлат нeма му смрти.

волoвoдак, -тка, м. *јунац од 2–3 године*. — Фин ти је овi волoвoдак, јеси ли га јoш фатa у рало?

волoвoдка, -e, ж. *јуница у узрасћу када је сиремна за оилодњу, када ипрази оилодњу*. — Волoвoдка ће ми се водит ус-коро, мајка јoј сe истом млада отелила. Ову ћу волoвoтку да чувам за приплoд, а изгледa да ће бит и млекара. Јoш мaло пa ће ова волoвoдка тражит вoла.

волтање, -а, с. гл. им. од *волташ*. — Ово волтање бистјернe како га је рaдио Мирaш, боим се, нeће ваљат ништа.

волтаг, -aм, несвр. *правити волати, сволтаваши*. — Бистјерну Буљoввића су волтали добри мајстори. Волтаћу је ја, а да штo ћу. Волта сам ја с поклојнијем oцем.

волтица и **волтица**, -e, ж. *мали шапац*. — Заклонисмо се зa једну волтицу а ћаше не убит. Лежa је под вoлтицoм у Гођене и тун га је погодило зрно.

вoљeник, -а, м. *онај који се воли, миљеник*. — Био је вoљeник тетакa више од ијeдногa од њих.

вoњ, -а, м. *смад, шeжак задах*. — Из уста му се осeћа некакав вoњ ка да је труo. Избија вoњ из оногa шкрипа кот смоквe, да није штo унутра цркло.

восак, вoска, м. *материја која се добија шoиљењем ичелињег саћа*. изр. жут

ка восак *ипрелијед, жућкасти*. — Eтo га лежi ка восак, нe знам штo му је.

восковарина, -e, ж. *ошшаци воска са свијеће*. — Та восковарина штo се разлива трeба да се покупи и јoпeт метне у свијећу.

вoтњак и **вoћњак**, -а, м. *мјесто за сађено воћкама*. — Скитарa од вoтњака до вoтњака те краде туће вoће. Наше сливе у вoћњак изнад куће су пуне.

вoч, узв. *позив говечити: да тије, или да дође*. — Вoч, Шарoња, ајде да пијеш! Вoч, мaлo, вoч, позoбали те ћаоли!

воштаница, -e, ж. *воштана свијећа*. — Ми смо сами правили воштанице зa славу од домаћeга вoска. Чим је умро, запалили смо му воштаницу изнад глaвe.

врaбац, врaпца, м. *врста ишшце*. изр. пун је причe ка врaбац гoвaнa много гoвори.

враг, -а, м. **1.** *ђаво*. — Велe е се у пoндh на Комуницу купе врагови и играу у коло. **2.** *несиашина, немурна особа, враголан*. — Не мoш ти томe врагу ништа, бoље зна да причa од икoга и да зафркаје. Врагови су она унучад Јовaнина, тo кућу дигне на сeбе кад дође.

врaга, -e, ж. *искрчено земљинице; шoионим на неколико мјесца*. — Рoдиће кртолу она врага добро, сaмо је мaло погној. Имaмо седам-осам редoвa лoзa у Враге дoље, добро раћу свaке године.

врaјбина, -e, ж. *в. в. врајбина*.

вражење, -а, с. гл. им. од *вражити*. — Вaзде ми је најтежi рад бiо вражење. Пoслије вражења долину трeба нагноит ако ћеш да ти рoди.

вражит, -им, несвр. *иприварити неилодно земљинице у крчевину, у илодно, кричити*. — Прво запалим ону травуљину пa oнда вражим. Вражио сам између шипковина у Зграда да посадим мало кртолe прољетoс.

врaн¹, -а, м. *гавран, симбол злочинице, грабљивица*. — Погиуо је ђе му

вретѣно, -а, с. *ваљкастио дрво зашиљено на крајевима на које се намоћивава прѣћа при прѣдењу, раније: вратишло код сѣшайива, уређаја за ѡкање*. — Љѣшѣ је јасеново али мурвово вретѣно од јелѡвога, тежѣ је па се љѣше на њѣга прѣћа намотајѣ.

врѣћа, -е, ж. *ѡак*. — Доћѣрала сам из Марковинѣ пет врѣћа кртѡлѣ, биће ни за три мјѣсеца. Родило ми је на ону долину преѡ триес врѣћа умертина.

врѣчање, -а, с. *гл. им. од вречати*. — Чујѣ ли се онѡ врѣчање коза?

врѣчат, -чим, несвр. *мекейтиши, вечатиши (о кози)*. — Врѣчи Сулѣ цѡо дан, пушти је мало у те шипковине. Врѣчѣ она јадна јарад, гладна су, донѣси им мало лишћа с онија доњија лѡза. *фиг. вршишайиши, неразговиејино галамитиши*. — Што врѣчш тун, што фино не зовѣш?

врѣзат, врѣжѣм, несвр. *сѣваљшайи, мешайиши*. — Не врѣжѣмо ми у ракију ништа.

врѣјежа, врѣјѣжѣ, ж. **1.** *изданци биљке (ѡикве, лубенице, јагоде и сл.) који ѡузе ѡ земљи*. — На сваку од онија врѣјѣжа ѡма по десет-петнаѣс замѣтака краставаца. **2.** *ѡорѡдично ѡорѣјекло, грана, сѣабло*. — Од ѡашѣ врѣјѣжѣ Нѡваковића само је јѡш пѣшес фамѣља у Загарац, сви су се друти иселили.

врѣјес, -а, м. *врѣша ѡраве (Calluna vulgaris)*. — Поћѣра ѡх у брањевину нека чупау онѡ врѣјес. Магаре се ако нѣма чѣса друтога сѡто напаса врѣјеса.

врѣјесло, -а, с. *дрика за канѡу или сл. ѡосуду, обично од жице, лучног облика, ѡвраз*. — Распѣчило ми се врѣјесло на канту, не могу вадит воду из бистѣјернѣ. Мѡраћу купит врѣјесло ако га будѣ у Задругу.

врѣска и фрѣска, -ѣ, ж. *јакѡ ѡлакање, колеж, вршишайѣ*. — Каква је онѡ врѣска код Задругѣ, да се ѡјѣ ко побио и настрада? Од врѣскѣ овѣ ѣјчинѣ ништа се не чујѣ, умѣрите се!

врѣштат, -тим, несвр. *врискаити*; уп. *фиштат*.

врѣдѣла и фрѣдѣла, -ѣ, ж. *већа укосница (ѡј. венец. forcadela)*. — За твоју косу не ваљау шѡле, требау ти врѣдѣле, густа ти је. Скупи косу фрѣдѣлом.

врлѣт, -и, ж. *врло узвишено мјѣстио, скоро неѡрисѡуљачно, до којега је ѡешко доћи*. — Вѣкова кућа је у ну врлѣт рѡвачку, тун врѡн нѣ би кости ѡзнио, а нѣкмоли чѡек.

врлѣтан, -тна, -тно *који је у неѡроходном крају (о сѣлу, обласѡи), неѡроходан, ѡланински*. — Врлѣтни су крајѣви гѡре по Нахѡји, нијѣ пута ни богазѣ, а водѣ нѣма.

врлудат, -ам, несвр. *лушайи, базайи; ићи кривудаѡо, као ѡијаница*. — Врлуда по цѡо дан по сѣлу, не умѣјѣ кући доћ. Врлудала је лѣтѡс нѣгѣ по мѡру.

врљ и **фрљ**, -а, -ѣ *који не види на јѣдно око, који је без јѣдног ѡка*. — Врља су јѡј ѡбоје ѣпѣ, изглѣда сличу онѡј тѣтки што им је ѡдата у Брла.

врљав и **фрљав**, -а, -ѡ *који је без јѣдног ѡка, који не види на јѣдно око*. — Она мала Симѡнова врљава је лијѣпа ка јабука, да ѡјѣ слаба у то ѡко. *фиг. који слабо види*.

врљѣка, -ѣ, ж. *дуга моћика (служи за сламом ѡокривене зграде, ѡпр. ишѡале, да се ѡјача сѣабилности сламе, или за сѡгогове сѣјена и сл.), осушена дуга грана листѡа*; уп. *лис*. — Треба ми за појату нѣколико јасеновија врљѣка, па доћѡх да те питам оли ми даћ да их посѣчѣм у ваѣше Осѡје. Покупи онѣ врљѣке што су козе очоплиле ѡд листа.

врљѡв и **фрљѡв**, -а, м. (помало пејор.) *мушка особа која не види на јѣдно око*. — Виђи ти врљѡва како погађѣ!

врљѡка и фрљѡка, -ѣ, ж. (пејор.) *женска особа која не види на јѣдно око или која нема јѣдно око*. — Ваља, избѡх

данас ону врљоку, неће јој пада̄т нам више да ве задиркујѐ.

врљокан и **фрљокан**, -а, м. (пејор.) *мушка особа која је врљава на једно око или која не види добро на једно око.* — Чекај ме ако смјјеш, врљокане врљави, па̄са милѐти ниједна!

врнѓт (се), **врнѐм (се)**, свр. 1. *врайи-иши (се).* — Не врнѓх ти онѐ паре, а брзо ћу, чим добијѐм пензију. Оћеш ли ми ти врнѓт ко̄су? Врни овце ова̄мо! Врнѓо се Мјодра̄г из Нишића. Јесу ли се врнѓла ђѐца и школе? Врнѓће се ѓ мрак. 2. *одговориши.* — Врнѓо сам му й̄стим ријечима.

врнчанйца и **фрнчанйца**, -ѐ, ж. 1. *йречка (на обући, мердевинама и сл.).* — Напра̄вила сам ђѐца опанке на врнчанйце, нијесам имала доста до̄ста опутѐ да их фино учийнѓм. Сломйла ми сѐ на стѓбе најдо̄ња фрнчанйца. 2. (у мн.) *ојанци.* — Обӯ каквѐ врнчанйце, не нѓси тѐ црѓвље.

врсник, -а, м. *онај који је исѓих година као неко други;* уп. исписник. — Ови дѓб и ја смо врсници. Са̄мо му је јѐдан врсник жйв. Ма̄шо и Мија̄ло су бйли пра̄ви врсници, й̄стѐ гѓдинѐ су рѓђени. Дрӯжи се са врсницима а нӣкад неће с мла̄ђијама или старйјама.

врсница, -ѐ, ж. 1. *она која је исѓих година као неко други.* — Нѓвка и ја смо биле врснице, й̄стѐ нѓћи смо се родйле. Йди са свойјама врсницама, штѓ ће ти ова̄ балафурда. Дошла је с јѐднѓм врсницѓм, й̄сто је мла̄да и лијѐпа ка̄ ѓна. 2. *фиг. вагина.* — Дѓбро чѓва̄ врсницу.

врѓат (се), **врѓѐм (се)**, несвр. *враћайи (се).* — Врѓи ми више паре штѓ сам ти да̄! Немѓ се врѓат ако й̄шта сла̄бо чѓјѐм о њѐму! Оли ми ти врѓат онѓ ко̄су или не? Ка смо се врѓали й̄с Пе̄ћи, срѐли смо се у Андријѓвицу. Врѓѐм се ја̄ з Гра̄да, кад а̄оли на срѐ пута такулин. Не врѓи се више ова̄мо! Нећѐте се на̄нас врѓат, не ли?

врѓгѓз, -а, м. *несѓално, немйрно мушко дијѐше;* уп. врѓреп. — Штѓ тѓ чинй

та̄ врѓгѓз, немѓ да ми почѓпли тѐ смѓкве зелѐне.

врѓгуза, -ѐ, ж. *дјевојчица несѓалне йрироде, немйрна дјевојчица, женска особа изазовног йонаша̄ња;* уп. врѓрепа. — Ова̄ се врѓгуза неће уда̄ват ако ова̄ко бйднѐ слѓбодна кад поодра̄стѐ.

врѓрѐп, -а, м. *мла̄ђа м. особа несѓалног йонаша̄ња;* уп. врѓгуз. — Оћѐ ли знат онй врѓрѐп купит сѐкйру, йли ја̄ мѓрам одит ѓ Гра̄д? Врѓрѐп је ѓсѓвно мѓшкѓ дйјѐте, погано, немйрно.

врѓрепа, -ѐ, ж. *мла̄ђа женска особа несѓалног йонаша̄ња, слѓбоднија у йонаша̄њу, заводница;* уп. врѓгуза. — Дѓшла не̄каква̄ врѓрепа из Нишића и завѓдй мѓмке по Загара̄чу.

врѓтма и **фрѓтма**, -ѐ, ж. *гѓжва, гунгула; недѓсйаийак времена.* — Утѓли не̄ко свйјѓтло и на̄стаде пѓ Дому врѓтма, није се зна̄ло кѓ ко̄га гѓра̄ и кѓ се о ко̄ме рња̄. Са̄д ми је нека̄ фрѓтма, па̄ ћу до̄ћ пѓтље.

врћ, **врћѐм**, свр. 1. *сйавийи, метйну-иши;* уп. врћнут. — Оли ми врћ овѓ мас на̄ плећи е сам изгорйѓ ѓд сунца? Бйѐше врґа црногѓрскѓ ка̄пу на̄ главу и ѓде не̄кућ. Врґи капѓт на̄ рамена. Врґла је црвенило на̄ обра̄з. Врґни ми у лѓлу мало тогѓ дувана. 2. *нагло кренуиши.* — Чйм ме вије, врґе пѓбљеже.

врћ, **врћѐм**, несвр., 3. л. мн. през. *врћу/врћӯ*, 1. л. мн. фут. *врћћу*, 3. л. мн. фут. *врћтѐ*, 1. л. мн. импф. *врћйјасмо одвајайи зрне̄вље жийиа од сламе, вријећи (о жийиу);* уп. вршит. — Сѓтра ђемо̄ врћ онѓ раж с Подѓља. Врћѐмо на̄ старѓ гѓмно. Врћйјасмо шенйцу кат чѓсмо за Мйлора̄да.

врћат (се), **врћѐм (се)**, несвр. *враћайи (се).* — Оли ми врћат онѐ паре? Таман се врћах з Гра̄да кад ми ка̄за̄ше ѐ Никѓла ра̄њен.

врућца, -ѐ, ж. *висока йѐмйерайиура;* уп. горушица. — Цйѓ горй од врућйцѐ, метни му компрѐс на̄ стѓмак.

габелски, -ā, -ō који *припада габелима, цигански*. — Стйгла сам га таман код габелскија кућа.

габелче, габелчѐта, с. 1. *Циганче*; уп. гурбече. — Гађала су ме Габелчад на Божову главйцу. 2. *фиг. (пејор.) неуредно и љрљаво дијете*. — Рѐчи онѐм твојѐму габелчѐту да ми не задйјевā овū малū!

гад, -а, м. *човјек лоших особина*. — Умāло се не побйх с онијем гадом, умāло што не опогāнйх рўке.

гадўља, -ѐ, ж. 1. *нечистиа, неуредна женска особа*; уп. гадура. — Нѐ би из рукѐ онѐ гадўљѐ што обйшла да би ме побѐкā. То бљѐше једна гадўља, нѐ бих јѐј из рукѐ јāје ўзела. 2. *неморална, љокварена женска особа*. — Гадўља је била вѐликā, свāкѐме је напāкостйла. Јеси ли се уфāтио с онѐм гадўљѐм?!

гадўра, -ѐ, ж. *љокварена, неморална женска особа; нечистиа и неуредна женска особа*; уп. гадуља. — Ўзе онū гадўру из Барјамовицѐ, а мѐгā се фйно и ђдолѐн оженйт, али, штђ њш, нāфака. Не виђјех у мѐј виђјек тāквѐ гадўрѐ — и глибāва, и поквāрена, и погāна.

гађат се, гађѐм се, несвр. *гађаиши се*. — Гађѐш ли се тѐ тй камѐњем на кућу!? Гађу се ђѐца кад гѐђ пролāзим поред њйховѐ кућѐ. Гађау се тйјема зипйцāма, разбитѐ којѐму главу.

газ, -а, м. *йетролеум, „гас“ за ламйе*. — Нѐмāм ни капљу гāза. Ўспи мāло гāза у тў чкйљавицу.

газāп, -а, м. *невријеме с кишом или снйјегом*. — Бйо је тѐ јѐсени вѐлики газāп, Сушйца је била з брйјега ў бријег. Дођѐше по онѐмѐ нāјвишѐму газāпу, а бйли су бѐз лўмбѐра.

газйја, -ѐ, м. и ж. *онај који је снажан, круйи, сйабилан, йосйѐјан, сигуран у себе*. — Рāдовāн бйѐше газйја лўцкā, ўвијек ослѐнац брāству и плѐмену. Дођѐ с некаквѐм газйјѐм, ймāше му мѐтар с рāмена нā рамо.

гаирѐт, -а, м. *веселје; нешйто необично весело; особа која ўрави веселје*. — Напрāвйсмо ш њйм гаирѐт, нйје се знāвā врнўт дѐма. Не мѐжеш тй с онйјем гаирѐтом нйшта, ђн свѐ обрнѐ нā шāлу.

галиѐт, -а, м. *несйашан човјек, несйашко, сйадало, шāљивчина, који се кайкад грубо шали, ўрейредењак*. — Мйчи ми тогā галиѐта од ђѐцѐ ѐ ђе их свāчему научйт. Исмијāсмо се причāма Милāновнйјема, тāквѐга галиѐта ђдāмно нйјесам вйдио. Кāко су ти онй галиѐти од сйѐвā? Пошā је с нѐкијема галиѐтима на фўзбалу.

галиѐтāс, -ста, -сто *шāљив, несйашан, ўрейреден, немиран*. — Галиѐтāста су овā нāша ђѐца, не мѐжеш тй ш њйма лāко нā крај ижљѐћ, нāко да пѐчнѐш и тй да се спрлāш и зановйјѐтāш.

галиѐтйт, -йм, несвр. *бйиши несйашан, шāлйиши се, бйиши немиран*. — Немѐте, ђѐцо, тāмо галиѐтйт да од вāс бйднў на мўку чѐљад.

галиѐче, -очѐта, с., зб. *галиѐчад дијѐше галиѐи, мали галиѐи, шāљиво и немирно дијѐше*. — Скйдā се са трѐшнѐ, галиѐче јѐдно. Не шйљи ми онђ галиѐче овāмо нāко да ме секирā. Не пўштāј је да се дрўжй више с онйјем галиѐчетом ѐ ђе је поквāрит. Онā Јовāнина ђѐца су прāвā галиѐчад.

гāлѐња, -ѐ, м. *во шāмне длаке; честйо име шāковм волу*. — Повѐди тй гāлѐњу а јā ђу рўдѐњу, пā ђемо виђјет кой је бѐљй. Мѐј Гāлѐња нāјбоље ђрѐ ў пāр с Никѐлинијем Сйвѐњѐм.

галўља, -ѐ, ж. *крава шāмне длаке; честйо име шāковј крави*. — Ймāм једну галўљу и јўнца ш њѐм. Дођѐрāј Галўљу овођѐн на ђѐтелину.

гāља, -ѐ ж. *назив (и име) за овцу мрке боје главе (у йѐјор. смислу се шāко може именовати и жена)*.

гāњц и **гāнц**, прил. *сасвим, сасвим нов*. — Кўпйо сам га гāњц нѐвѐга, код

мѣне је више од годину. Добио је от ко-манди́ра г̃анц нѡвй левѡр.

г̃ара, -ѣ, ж. *црнокоса и шамноуѣша женска особа; женски надимак*. — Бѡгоми ти је онѡ г̃ара ф̃ина, оћѣш ли се жени́т ш нѡм? Згѡдна ли је била Г̃ара кад бјѣше ђевѡјка, ф̃ала бѡгу.

гараби́н и **караби́н**, -а, м. *врси́а ѣушке (једноцјевке), ѣушка уѡишиѣ*. — Јеси ли тѡ пошѡ с гараби́ном ў лѡв?

гаранга, -ѣ, ж. *гаранѣја*. — Ёо под гаранту да ћу доћ.

г̃арѣж, -и, ж. 1. *гар*. — Вѣлика се г̃арѣж скупила у сулунд̃ар. 2. *биљни ѣаразии (Ustilago)*. — Напа́ је некаквй г̃арѣж цю умерт̃ян.

г̃арѣње, -а, с. гл. *им. од гари́и*. — Не ваља зѣмља без г̃арѣња нйшта, а ако је узг̃арйш, дупло бѡље рѡдй.

г̃арйб, -а, м. *ружна и јадног изгледа особа*. — Што му шић да се жѣнй онйјем г̃арйбом, онѡкав мѡмак!

г̃арйт, г̃арйм, несвр. *орайи ѡслије скидања усјева ради лакшег орања ѣри сијању, како би се зѣмља ѣриродно више ђубрила*. — Ми смо вѡзде пријед г̃арйли ўјесѣн а у прољѣће ѡрали, тѡко зѣмља бѡље рѡдй.

г̃арнѡт, -нѣм, свр. *задјестй; ѡдѡстиа-ѣи*. — Кад сам пролѡзио поред нйхѡвѣ кўћѣ, онй ма́ли г̃арну на мѣне пѡѡ, замѡло ме нѣ закла. Г̃арни тѡ огањ ма́ло да се не угўли.

гаруша́н, -а, м. *младић шамноуѣше боје и црне косе; уп. мркаљ (фиг.)*. — Згѡдан је онй гаруша́н Милл̃анѡв, биће лијеп момѡк.

гарчанийк, -а, м. *вјѣтар који дува с Гарча у Загарачу*. — Гарчанийк зйми пўва јѡко з Г̃арча, а лѣти са́мо испред ноћи и нѡћу ка повјѣтарѡц.

г̃асер, -а, м. *врси́а ѣишиѡља, ѣишиѡљ уѡишиѣ*. — Извѡдио је г̃асер и са́суо у нѣга четири мѣта.

г̃асйт, г̃асйм, несвр. 1. *гасйиш*. 2. *додавањем воде у живи креч ѣреѣварайи га у шѣчни*. — Кѡ ти је г̃асйо овй клѡк, метнуо је прѣмлого водѣ.

г̃ѡтњйк, -а, м. *врйца или канай за ѣривезивање гаћа, у ѣрошлостйи и ѣантйалона (шј. мушкија гаћа), учкур*. — Метнула сам ти у гаће г̃ѡтњйк од сицйма, биће ти јѡк, не бѡј се. Носйла је, веле, свилѣнй г̃ѡтњйк. Бѡльй је пртѣнй г̃ѡтњйк од онѡгѡ од лѡстикѣ. Гаће се не мѡгў носйт без г̃ѡтњйка. Г̃ѡтњйком се вѣжў доѣе гаће. На гаће сам тѡдѣр имѡ г̃ѡтњйк од лйкѣ.

гаће, гаћа, ж. pl. t. 1. *доњи дио рубља*. — Откйнуо ми сѣ г̃ѡтњйк на гаће, ѡли ми га некако ушыт? 2. *ѣантйалоне*. — Блѣше Мијѡјло ѡбукѡ свйтнѣ црногѡрске гаће и цамадан.

гаћетйне, -йна, ж., pl. t. *аугм. од гаће, грубе ѣантйалоне, грубе сйларинске гаће*. — Остѡви више тѣ гаћетйне, купйли смо ти нѡвѣ панталѡне, биће ти дѡста кѡмотне.

г̃ѡче, -ѣта, с., зб. *гачѡд немирно, ѡгадно дијѣше*. — Немѡ ми доводит сѣоску гачѡд кўћи нако да ми чинѣ штѣгу по кўћи и обѡру.

гвѡжђа, гвѡжђѡ, с., pl. t. *клойка, кљуса, сйрава за хвайање дивљачи*. — Рѡзапео сам гвѡжђа у Гоћѣне дако се уфѡтй лисйца. Нѣ бјеше гвѡжђѡ ў Град, а стйло сам да кўпйм јѣдна не бих ли уфѡтио кѡјѣга зѣца е нѣмам нйкаквѣ пўшкѣ.

гвѡз, гвѡзда, м. *круйна гусйа шума*. — Имѡли смо у Осѡје један дѡбар гвѡз шўмѣ, па смо га прѡдали ка смо попрѡ(в)љали кўћу.

гвѡздйво, -а, с. *метйални алаѣ*. — Гвѡздйво се пѡнекад избачўјѣ ис кўћѣ кад грмй.

г̃еак, -а, м. *неугледан, јадан, неѣаметйан чѡвјек; сирѡтйиња*. — Бјѣше г̃еак, ни лѣба се не умйјѡше најѣс. Ај да ми подвали ко — нѡ г̃еак. Јѡди су онѡ и г̃ѣаци бѡжй.

гевелѣт, -ѣм, несвр. *с найором, лагано ићи, показивати знаке немоћи и умора при ходу*. — Мош ли? А, ево некако гевелѣм. Једва вѣла гевелѣм ео некѣ дѣба, ўдѣви ме раматиз. Гевелѣм овудијен окѣ кўћѣ, нигђе дѣље не мрдѣм. Некако ћу гевелѣт, дѣко изгевелѣм до кўћѣ. Бѣгоми ми ѣбоје стѣрија дѣбро јѣш гевелѣу. Јѣ два гевелѣм, нѣшто сам слѣб.

гѣгѣт се, гѣгѣм се, несвр. *ићи љуљајући се, ићи с найором, шромѣ ићи*. — Гѣгѣ се уз ўлицу, изглѣдѣ је ѣпѣт поћио. Никўћ не мѣгу нѣко што се гѣгѣм по овѣја ўлицѣ.

гѣте, гѣтѣ, м., мн. *доколѣнице (без стојала)*. — Данѣс никѣ више не нѣси гѣте, а пријед су ѣне биле спѣс за чѣека.

гѣбѣт, -а, м. *особа лошег карактера, нечѣвјек (обично о ситнијѣ особи)*. — Свѣ су тѣ гѣбѣчѣд, пѣсѣ милѣт. Гѣбѣт је онѣ а не чѣлѣде. Живи ў град с некаквијем гѣбѣтом. Срѣте ме јутрѣс онѣ гѣбѣт од Јовѣна и свѣшто ми рѣче, замѣло се не побѣсмо.

гиликнўт, -нѣм, свр. **1.** *зашикакѣати, заголицати*. — Гиликнуо ме, а јѣ тѣ не поднѣсим. Гиликни га мѣло да видѣмо ѣће ли се љўтит. Гиликнула си га кѣ спѣвѣ. **2.** *обосити коња за шрк, да галѣицира*. — Гиликнуо сам кѣња пѣ сам им утѣкѣ. Гиликну кѣња и полѣћѣше кѣ стрѣјѣла.

гиликтѣт, -кѣм и -ћѣм, несвр. **1.** *голицати, шкакѣати*. — Рѣци Мијў, мѣма, свѣ ме гиликћѣ! Не гилићи ме! Гиликтѣти су се до милѣ вѣлѣ. **2.** *подстицати коња, жахати жуциро*. — Глѣјѣ како некѣ гиликћѣ коња Вѣљѣјем пѣљем. Гиликтѣ сам и јѣ коња у мѣје врѣјеме.

гилийћѣт, -ћѣм, несвр. *голицати, шкакѣати*. — Немѣ тѣ дијѣте гилийћѣт, заплакаће се!

гицѣње, -а, с. *гл. им. од гицѣти се*. — Кѣквѣ је тѣ гицѣње, ћѣцо, по крѣвѣтима!

гицѣт се, -ѣм се, несвр. *рицѣати се*. — Гицѣ се овѣ магѣре, не смѣјѣм га ћѣрѣт, ѣће да ме удѣри. Не гицѣте се, ћѣцо, по тѣј трѣви!

гицнўт се, -нѣм се, свр. *рицнўти се*. — Чўвѣ се, ако се гицнѣ тѣ магѣре, слѣмѣће те.

глѣва, глѣвѣ, ж. *дио људског организма (и сва другѣ значѣња)* изр. *изгубит глѣву збунити се, урадити како не шѣреба, направити велику грѣшку не размѣшѣјући*. — Пѣтпуно си изгубѣо глѣву за онѣм ћѣвојкѣм.

глѣвѣр, -а, м. *ситарѣшина*. — Глѣвѣри су вѣзде заборѣвљѣли нѣрѣд.

главѣрство, -а, с. *власити, чин, уцравѣње, владање*. — Од вѣзде су овѣћѣн главѣрство држѣли нѣјбогатѣ, а нѣјесу мѣрѣли бѣт нѣјпамѣтнѣ.

главѣшнѣна, -ѣ, м. *онај који је на ѣоложѣју, који одлўчује*. — Нѣкад се сирѣтићѣна нѣје пѣтѣла, вѣзде су глѣвнў водѣле главѣшнѣс.

главињѣт, -ѣм, несвр. *крепити се с найором; шреживѣвати*. — Главињѣше Рѣсто низѣ стрѣну кѣ да блѣше пљѣн, или слѣб. Ёо, некѣко главињѣмо, ѣмѣмо пѣнешто да појјѣмо и попѣјјѣмо и тѣ је свѣ.

глѣвѣт, глѣвѣм, несвр. *урѣћивати, договарати се, углѣвѣвати, какивати*. — Глѣвѣли смо свѣдбу с пријѣтелима и углѣвѣли смо је за пѣслије Бѣжѣћа. Свѣ нѣшто глѣвѣ да ми не знѣмо.

главицѣ, -ѣ, ж. **1.** *мѣла глава*. **2.** *ѣлод ѣоврћѣ (лука, куйуса и сл.)*. — Фѣно замѣћѣ купўс, бѣће дѣбре главицѣ. Дѣнијѣћу ти двѣје главицѣ лўка. **3.** *узвишење (чўка), мѣло брѣдо, брѣдице*. — Не мѣгу ижљѣћ уз овў главицу. Ёто ти ѣвце испод главицѣ.

главѣчѣт, -ѣм, несвр. *формирати главице (о куйусу, лўку и сл. ѣоврћу)*. — Главѣчѣ ти купўс фѣно. Главѣчѣ ли лўк, јѣси ли глѣдѣ?

глѣвнѣ, -ѣ, ж. *(супстантивизовано) она која је нѣјзначѣјнија, одлўчујућа (о рѣјѣчи)*. — Вѣзде је нѣћѣвоѣ бѣла глѣвнѣ.

главња, главнѐ и гламња, гламнѐ, ж. круино дрво на отвореној ваири, на огњишту, круино дрво за ложење. — Мѣтни тија главња на огњиште. Натова-рили онѐ главње церовѐ па тутњи. Гламње не мѡгѡ горѣт док се огњ не разгѡри. Кад ѡвечѣн запрѣћем главњу у пѣнео, останѐ жар до ѡјутро.

главождѣр, -а, м. убица (вишеструки). — Био је, велѐ, у рат велики главождѣр, млогѐ је мајке завио ѡ црно.

главѡња, -ѐ, м. 1. човек велике главе. — Ако дођѣ онѡ главѡња, рѣчите му да га нијесам мѡга више чѣкат. 2. човек који је на високом иоложају. — Он је велики главѡња у предузеће, мѡже ти учинѣт што ѡнеш.

главѡњица, -а, м. мушка особа велике главе а малог ѡијела. — Срѣте ме онѡ главѡњица Милѡшин и нѐ рече ми ни добро јутро.

главосѣк, -а, м. (помало пејор.) онај који је сјекао главе у раиу, јунак. — И старѡ су му били главосѣци, и ѡн је јунак био, мало је кѡ убија кѡ ѡн.

главосѣковић, -а, м. (помало пејор.) ѡишмак главосјеча, ѡишмак јунака. — А знамо ве, чѡче, е сте главосѣковићи, али ни ми нијесмо било кѡ!

гладило, -а, с. ѡсебан уређај од дрвета и коже који служи за ѡштрѣње бришве бријаће. — Дѡста ми је овѡ брѡтву прѣвѡћ два пута прео гладила и ш ѡом се мѡже бријат.

гладиш, -а, м. врста ѡправе (Opónis); уп. гладишевина. — Пунана је ливада гладиша, а ѡни смѣтау сијену.

гладишевина, -ѐ, ж. врста ѡправе (Opónis); уп. гладиш. — Притѡсла је гладишевина ливаду.

гладнѡ, -ѡга, с. (супстантивизовано) дио сѡпала између ѡрстију и ѡеије, увучени дио сѡпала. — Убѡла мѐ драча у гладнѡ, а нѡ нећеш ли ми је извадит е ме боли кѡ ѡ око.

гладнѡв, -а, м. халаѡив човек, изгладњели човек, човек који може много да ѡједе, сиромашан човек. — Вазде је био гладнѡв, никад му дѡста није било, колико гѡђ изије. Онѡ су сви велики гладнѡви, вјечѡ им је мѡло. Што даде шћѣр онѡјама гладнѡвима, дѡста се мѡчила и код тѣбе?!

гладѡнит се, -ѡним се, несвр. уређивати се, гладити се, лицкати се. — По цѡо дан се гладѡни и уређѡје и тѡ јѡј је главни пѡсѡ.

гладунѡца, -ѐ, ж. (каткад пејор.) женска особа која се умиља, згодна женска особа, женска особа сѡремна за ѡубав; женска особа која се много уређѡје. — Лако је тѣбе кѡ се свѡкѐ нѡћи јакѡш с онѡм гладунѡцѡм. Довѡ је гладунѡцу па је сѡд заборѡвио старѡ друштво.

глас, -а, м. оно шѡо се чује. изр. бес трага и гласа незнано куда, не зна се гдје. — Нѣма му ни трага ни гласа откѡко је зимѡс дођѡ.

гласѡт, -а, -ѡ чувен, ѡознаѡ, угледан; уп. гласовит. — Ђдала сѐ у најгласитију кѡћу у Велѣстово. Нѣгѡви старѡ су били гласѡти јунаци у свѡјема ратовима.

гласкѡт се, -ѡм се, несвр. јављати се. — Одавно се не гласкѡ Мѡјѡ, што је ш ѡим, фала бѡгу? Не гласкѡте се ѐо нѣко дѡба.

гласнѡт се, -нѣм се, свр. јавити се, дати глас од себе. — Што се не гласнѡш ѡѐ, ништа за тѣбе не знамо? Гласнуо сѐ испред Нѡвѐ гѡдинѐ и тѡ ти је свѐ. Гласни се и онѡјама мѡјама кад дођѣш тамо.

гласовѡт, -а, -ѡ чувен, угледан, уважен; уп. гласит. — Заноћили су код гласовѡтѡга Јѣврема Мѡрковѡга.

гледан, -дна, -дно који је лијеѡг изгледа, наочѡи. — Раѡван је био кѡ нај(ј)гледни Загарчанин, нијесте се у нѣга ниједно увргли. Блѣше зѡран и гледан момак, није имѡ рѡвнога сѣбе.

гнојав, -а, -о *исцуњен ђубрем, гнојем, сукрвицом, нечистиоћом која се сивара одумирањем живих ћелија.* — Гнојава ми је рана још. Штѡ ти је тѡ гнојавѡ испѡд ока?

гнојавица, -ѣ, ж. *ситина гнојна израслина, гнојна ђухавица.* — Штѡ су му онѡликѣ гнојавице по образу, ка да је, бѡже ми помѡзи, гѹбав.

гњѡт, -а, м., мн. *гњѡтови сѣгне, дио ноге над кољеном, али и листиови ногу, и нога.* — Не йди гѡлија гњѡтѡвѡ по тѡј зими нѡ обѹчи нѣшто топлѣјѣ. Не ваља да тѡкѡ гѡлија гњѡтѡвѡ йдеш пѡ селу. Виђех једну ђевѡјку с гњѡтовима ка у нѡ(ј)вишега мѡмка. Виђѣ јѡј се гњѡтови до гузицѣ.

гњѣчит, гњѣчим, несвр. *припитискати, припитиши.* — Сѹтра ћу да гњѣчим грѡжђе. Фино лѣзи, немѡј да гњѣчиш тѡ дијете, виђи како си се навѡлио на њѣга.

гњѣда, -ѣ, ж. 1. *ларва ваши.* — Пунѡна ти је кѡса гњѣдѡ, мрчнѡ дрѹго, свѡ ћеш се оушљѡт. 2. *фиг. загрижљива, ситничавѡ, намћорастѡ особа.* — Чѹо сам ѣ велика гњѣда, да је ништа чѡек.

гњѣјев, -а, м. 1. *немоћна особа.* — Помѡкни се ѡтолѣн, гњѣјеву јѣдан! 2. *досадна особа, давѣж.* — Е, ваља, онѡ Јаница је прѡви гњѣјев, кад уфѡти нѣкѡга, не пуштѡјѣ га лѡко.

гњѣјездо, -а, с. *гнијездо.* изр. *савит гњѣјездо наћи дом, скрасити се.* — Сѡвила је гњѣјездо у нѹ пѹстињу.

гњѣла, -ѣ, ж. *глина.* — Пѡслије рѡта крѣде смо прѡвили од гњѣлѣ, није било дрѹгија. Гњѣла кот Кѹпала је фина за црепѹље, Анђѣ је свѣ ѡтолѣн доносила.

гњѣлѡв, -а, -о *који је од глине.* — На маѡ мјѣстѡ овѹдијен йма гњѣлавѣ земљѣ, гњѣлѣ йма ѹ Брда дѡста.

гњѣо, гњѣла, гњѣло *ируо.* — Бѡби је нѡјмилијѣ кад јѡј дѡмо гњѣлѹ дѹњу, њѹ, велѣ, сѡмо мѡже јѣс. Бѡчи прѡсѡдима тија гњѣлија крѹшѡка.

гѡба, -ѣ, ж. *грба (на леђима).* — Скѹчила га је онѡ гѡба нѡ плећи.

гѡбав, -а, -о *који је погнути у леђима, који има грбу на леђима, грбав.* — Није-сте је, дѡти, ѹдѡли за онѡга гѡбавѡга мѡмка кѡ тѡликѡ прѡсѡца што је имѡла!?

гѡбавѡц, -ѡвѡца, м. *чѡвјек који има грбу на леђима, грбавѡц.* — йдѡла сѣ за нѣкакѡга гѡбавѡца, али јѡј је дѡбар ка зѡто, а мѡгла сѣ и лѣше удѡт.

гѡбавица, -ѣ, ж. *грбава женска особа, грбавица.* — Фе нѡје онѹ гѡбавицу да љѹбѡвиш ш њѡм?! Йма гѡбу нѡ плећи пѡ је ђѣца зѡвѹ гѡбавица, нѡ ѡна се на њѣх не љѹти.

гѡбѡвко, -а, м. *грбав(и), погрбљен(и) чѡвјек.* — Замѣсли, онѣ гѡбѡвко Јѡвѡнов се јѹтрѡс блѣше припео на онѹ нѡјвишѹ трѣшњу.

гѡвѣд и **говѣда**, -и, ж. *зб. им. од говѣдо и говече.* — Пѹшти гѡвѣд ѹ пашу! Нѣмамо ми гѡвѣди до једну крѡву. Шарѡв стѡлно йдѣ с овѡцама и говѣдима, бојѣ се од њѣга и не смѣјѹ у штѣту. Дѡ гѡвѣдма мало сѣјѣна. Нијесмо јѹтрѡс ништа дѡвѡли говѣдима.

говѣдо, -а, с. *говече.* — Говѣдо је и крѡва, и вѡ, и тѣле је говѣдо, а и пѡнекѡ чѣљаде. *фиг. глѹпа особа.*

гѡвнѡр, -а, м. *мушка особа лошег карѡкѣра.*

говнѡра, -ѣ, ж. *клозеи на ошвореном ирѡстѡру, клозеи уѡишиѣ.* — Замѣсли, њѣма су говнѡре усрѣт кѹћѣ! Нѡјпрѡво смо га звѡли говнѡра, пѡ говносѣр, пѡ ћенѣф, ћенифа, пѡ клѡзет, пѡ вѣцѣ нѡјпѡте.

гѡвно, -а, с. 1. *љѹдски измѣи.* — Чѹли смо да нѣгђе гнѡјѣ памидѡре гѡвном. 2. *фиг. лош чѡвјек, некаракѣрна особа, нешиѡ безѡриједно.* — Велика су гѡвна и сѣн и отѡц му. Повѣзѡ се с некакѡјѣма гѡвнима, пѡ крѡдѹ.

гѡвновѡљ, -а, м. 1. *врѣта инсекѡта ойнокрилѡца, назива се йѡко зайо ишиѡ йра-*

ви лойишице од балеге; уп. гундель. — Јеси ли видио колику је лопту направно говноваль? 2. фиг. *слаб, некарактиран човјек*. — Поручи ономѐ говновальу од Јована да нешу да чујем за њега. Избих онога Велишинога говновальа, није смйо зучнѹт.

говносѐр, -а, м. *клозейт, ѿљски клозейт ван куће*. — Озида бјеше Јован говносѐр таман ус кућу, а до тадѐр су свѐ излазили у шипковине иза куће.

говнуља, -ѐ, ж. *нечистиа женска особа, некарактирна женска особа*; уп. посеруља. — Из рука онѐ говнуљѐ ни јаје не бих узѐла. Вазде је била говнуља и тѐ је остала, никад од њѐ чељадѐта да ваља.

гогољ, -а, м. *врста бијелог грожђа (сличног „смедеревки“)*. — На Бобовиште смо имали највише розаклијѐ и гогоља, понеку крљу врања и једну сурицу. Имаммо свега неколико корижѐна гогоља, тѐ је нашлајѐ грѐжђе. Они гогољ у зграду је добро родио.

годимѐнат, -ѐнта, м. *угодноси, оно што је угодно, што је пријатно*. — Онођѐн ти је, на онѹ главци, годимѐнат, вазде мош да глѐјаш како пролази нарѐд. Нијесам ти ја задовољнија с тијем годиментом од живѐта ѹ град код ђецѐ.

годит (се), гѐдѐм (се), свр. *бациши предмет у правцу некога или нечега, „гаћнути“*; уп. згодит I. — Годѐо сам га у врх главѐ каменом. Гѐди тѐ кокошке да не ѿдѹ на лозе. Виђе ли кѐ сѐ онѐ годѐо на кућу. Гѐди се на говѐда да не упанѹ ѹ жито.

гѐјковица, -ѐ, ж. *врста црнога грожђа*. — У наше лѐзе ѿма свѐга неколико крља гѐјковицѐ, а тѐ је најлѐшѐ грѐжђе. Накалѐмио сам на љутицу мало гѐјковицѐ. Зрна на гѐјковицу су мало дугуљаста.

голѐм, -а, -о *велики, кружан*. — Неђеш му ти ништа цапицом мођ, голѐм је тѐ кам, њѐга трѐба мином разбит.

големѐйт, -а, -о *велики, голем*. — Големѐйт ѿм је кућа, трѐба тѐ урѐдит и напунѐит.

голѐмо, прил. *дуго*. — Чѐкали смо Лазарокршћане, бѐгоми, голѐмо, ја мѐслим — најмање пѐ ѹрѐ.

гѐлѐт, -и, ж. *земљиште без растлиња, обично голи ѿроиланак или стѐрана*. — пдите свѐ тѐм гѐлѐти и ижлѐћете на њѐгѐву кућу. Виђиш ли онѹ гѐлѐт у Црнѹ страну ђе су сѐкли за клачницу, ѐ — ѐњѐн је најлѐши кам.

голицѐ, -ѐ, ж. *ѿшеница без осѐа*. — Саѐд ѿма свѹђ голицѐ а пријѐд је била само онѐ с великијѐм ѐсем. Голицѐ мѐ зовѐмо онѹ талијанскѹ шеницу.

голишчаѐд, -и, с., зб. *дјеца сирочићи, дјеца која су у врло сиромашној ѿродици*; фиг. *дјечурлија*. — Покрепаће онѐ голишчаѐд покојнога Јована ѿко им се с којѐ бандѐ не помѐжѐ. Трчим дѐма е ђе ми покрепаѐт онѐ голишчаѐд ѐд глади. Куће, несрѐтница, с онѐм голишчаѐди.

гологлав, -а, -о *који је без каѐе или чега другога на глави*. — Не ѿди тако гологлав по киши, прелѐдиђеш! Пријѐд су ђѐвојке носиле ѿли капицу ѿли крпу а саѐд су све гологлаве.

гологу́з, -а, -о *неприкладно одјевен, необучен, који је голе задњице*. — Што ѿдѐш свѐ гологу́за, обуци нешто лѐшѐ, проз тѹ рашу ти се виђи свѐ. Виђе ли на купало једну гологу́зѹ жѐну? Не да(ј) ђѐци да ѿдѹ гологу́за пѐ селу. фиг. *сиромашан човјек*. — Била је гологу́за свѐ док се није ѹдала у богѐство. Што ѹзе онога гологу́зѐга мѐмка код тѐлико богѐтијѐх и лијѐпијѐх?

гѐлогу́з, -а, м. фиг. *човјек „голе задњице“, сиромашан човјек*. — Уѐа ђѐвојку за гѐлогу́за и ѐто ти дѹпла сирѐтиња.

гологу́за, -ѐ, ж. фиг. *женска особа која нема нишиѐа, која је сиромашна, женска особа која је сирѐтињски одјевена*. — Ође, вели, да ѹзмѐ онѹ гологу́зу из Велѐстова, што нѐма ни кучѐта ни маѐѐта. Ако ѹзмѐш какву гологу́зу, немѐ ми је у кућу увѐдиѐ, нѐ заједно тѐците дѐм.

гологӯзас, -ста, -сто *који је неодјевен, који је голе задњице*. — Кад је малā била, стално је одила гологӯзаста. *фиг. сиромашан, оскудно одјевен*; уп. гологӯз. — Сви сте одили гологӯзаста док Момо нē заврши школу.

гологӯзиле, -а, м. *онај који нема ништа, који је сиромашан, који је „голе задњице“*. — Што ће ти онѝ гологӯзиле, нађи богатōга. Не дружи се с онѝјем гологӯзилом, свē ће ти истрицкāt. Пошла је да се уда за некаквōга гологӯзила, вели ē се вōлē.

голомѣтина, -ē, ж. *брисани ѝросѝор, отворени ѝросѝор*. — Уфатѝше не Њѣмци на ону голомѣтину на Ладов дуб, јѣдва смо се ѝзвѣкли с двойцōм рањенија.

голомрāзица, -ē, ж. *врло хладно суво врѝеме*; уп. сувомразица. — Не ѝди бес кабāницē по вōј голомрāзици, назѣшиш.

голопѝзда, -ē, ж. *дјевојка одн. жена која иде слободније одјевена*. — Не помѝњи ми ону голопѝзду, вōда је мутнā пōнијела.

голотѝња, -ē, ж. *сиромашѝиво*; уп. босотиња. — Нѝјесам тādер мōгā мрднут од голотѝнē, нѣмāсмо нѝшта. Онō је голотѝња, свē сиротѝња. Голотѝња и босотѝња су злѝ другови.

голотрѣб, -а, м. (супстантивизовано) *човјек који нема ништа, сиромаш*. — Богатѝ су вāзде пѝштāли овē голотрѣбе да ѝлду у борбу првѝ, тун су ѝм сāмо давāли првѝјенство.

голотрѣб, -а, -о *који је голог ѝрбуха, недовољно одјевен*. — Не ѝди тākо голотрѣб по овōј мећави, обучи нѣшто. *фиг. сиромашан*. — Свē су тō, мōј Драго, голотрѣбē фамѣље, нѝшта ѝни нѣмау.

голотрѣбовѝн, -а, м. *онај који ѝошѝче из сиротѝнѣ, који је сиротѝнша*. — Пōвѣкли су за собом нѣколико гѣакā и голотрѣбовѝнā и тō им је било свē.

голошѝјас, -ста, -сто *који је голог враѝа, голе шије*. — Што ѝдѣш тākо го-

лошѝјас по овōј зѝми? *фиг. који је сиромаш*.

голубѝња, -ē, ж. *ѝѣтина (било која) у којој се сакуѝљају голубови; назив једне ѝѣтине у Гарчићу*. — Нѝјесу голубѝнѣ овē јāме по Загāрачу нāко онē пō Гāрчу и Гарчићу. Ымā јѣдна голубѝња у Мāлѝ Гāрач. Чијē су онō кōзе изнад Голубѝнѣ?

гомѝла, -ē, ж. **1.** *хрѝа*. **2.** *заобљено узвишење, брдашице; мѝкроѝојоним на неколико мјестѝа у Загарачу*. — Видѝш ли ону гомѝлу више кѝнā Велимѝрвѝнā, ē тун су убѝли онōгā Њѣмца. Ымāмо једну брањевину код Гомѝлē од гробōвља.

гомумѝца, -ē, ж. *врѝта биљке чију се ѝодземни дио (коријен) јѣде (Tuberāgia)*. — Ископā сам дōста гомумѝцā и ѝо сам ѝх онākō фрѣшке. Гомумѝца је ѝкѝсна скōро кā рѣпља.

гōн, -а, м. *уски ѝојас земљѝишѝа који се окоѝава, чѝишѝ или сл., фашица земљѝишѝа која се обрађује*. — Јā сам ускопā три гōна умертѝна а тѝ свѣга јѣдан ѝ пō.

гонѣтāње, -а, с. *гл. им. од гонѣтāѝи*. — Живљēла је од гонѣтāња, пōнеко јōј је пōнешто давā. Оствѝ се тѝ гонѣтāња, нō ми рѣчи онē ли штō бѝт од онōгā што смо се договарāли.

гонѣтāt, -ѣтām, несвр. *нагађаѝи, гаѝаѝи, наговјѣшѝѝаваѝи, ѝогађаѝи*. — Што свē гонѣтāш кā Гāбѣљка, што првō не видѝш ѝће ли штō бѝт пā ѝндā да рѣчѣш сѝгѝурно?

гора, горē, ж. **1.** *шума*. — Имāли смо мало горē ѝ Уше, нō је свāк берē. **2.** *дрвена грађа за кућу*. — Оздāђу је лāко али не мōгу гору да набавѝм, трѣбā ми дваес грѣдā и нѣколика кѝбнѝка кантињēлā. **3.** *брдо, ѝланина*. — Ћасмо прѝјед пѝшти ѝвце и кōзе ѝ гору, пā су се сāме ѝвчѣн вртāле.

гōрā, -ē, ж. (супстантивизовано) *изр. да не бѣдē гōрā да не дође до већег сукоба*. — Немō ме изазѝвāt да међу нāма

не биднѣ гѡрѡ. Умиристе га, ѡце, е би гѡрѡ! Прекйни е ће бит гѡрѡ! Нѣ, да не биднѣ гѡрѣ!

горѡжда и **горѡжда**, -ѣ, ж. (ријетко) *кутилача*; уп. ѡепчија. — Дѡвѡли су ни за рѡчѡк по јѣдну горѡжду нѣкаквѣ чорбуљинѣ и мрѡу леба и тѡ је било свѣ.

гордељив, -а, -о *ѡмало ѡносан, уображен*. — Гордељиви су, чѡче, кѡ да нйкога беж нйх нѣмѡ ко штѡ ваљѡ. Бљѣше му нѡјстарија шѡѡр нѣкако гордељива и нѣприступѡчна.

горњйца, -ѣ, ж. *комад сланине са свињског хрбајѡа, дуѡж кичме, од врајѡа до рејѡа и са сйрана до средине свиње, коју се издѡја као цјелина за сушење*. — Овѡ крмѡча је имѡла горњйцу дебѣлу ромѡчу. Овѣ гѡдинѣ ни је горњйца вѣлика, имѡнемо сланинѣ дѡста. Горњйца од вѣпра је дебѣла четири прѡста, а тѣшка је прѣо десет кйла. Свѡ сланину осим горњйцѣ ѡу истопйт. Да нѡчнѣмо горњйцу!

горњѡзагѡрѡчкй, -ѡ, -ѡ *који ѡријѡда Г. Загарачу, који ѡѡише из Г. Загарача*.

Горњѡзагѡрѡчанин, -а, м. *мушка особа из Г. Загарача*.

Горњѡзагѡрѡчѡнка, -ѣ, ж. *женска особа из Г. Загарача*.

горовйт, -а, -о *кршевийт, нейроходан, брдски*. — Лйјепо је Бјелѡпѡвлићима у равницу нѡ тѣшко живѣ они у горовитйјѣ крајеве, по онија брдѡ, особито ѡе нѣмѡ водѣ. Дймно је нѡма ѡѡен, нѡ је у Гѡрњй Загѡрѡч и у Мѡрковину горовйто.

горолѡм, -а, м. *нейроходан брдски шѡрен, нейроходан ѡросйѡр*. — Уљѣгосмо у нѣкакав горолѡм, мйслио сам е ѡтолѣ нѣнемо живе главе иззвукѡѡт.

гѡропѡдан, -дна, -дно *који је у ѡланском крају далеко од ѡиѡѡомйјих ѡредјѣла, који је кршевийт у високим ѡредјѣлма, нейроходан*. — Гѡропѡдна су свѡ мљѣста по Нѡхйји, мѡло је пѡтѣвѡ а свѣ гѡлй кѡм и дрѡча.

гѡропѡднйк и **горовѡднйк**, -а, м. *набусийт чѡвјек, намѡр, свадљив чѡвјек*. — Немѡ се ш нйм завѡѡѡт е ће те злѡ нѡѡ, ѡн је горовѡднйк кѡквѡга нѣмѡ нѡдалеко.

горовѡднйца, -ѣ, ж. *зла, ѡуѡа, набусийѡа жена*. — Оженйѡ сѣ с горовѡднйцѡм кѡквѡ нйје дѡдйла у нѡше крајеве. Чѣкѡ сѡмо да вйдймо штѡ ће му рѣѡ онѡ горовѡднйца од женѣ.

горушйца, -ѣ, ж. *грозница од високе шѡмйѡрајѡуре, врушйца*. — Уфѡтйла мѣ ѣо двѡ три дана нѣкаквѡ горушйца, не излѡзйм ис крѡвѣта.

гѡспѡд, гѡспѡда, м. *Бѡг*. — Кѡквѡ је, дабѡгдѡ је гѡспѡд спрѡжио! Мѡлйм се гѡспѡду и светѡме Вѡсильији.

госпѡдйчйћ, -а, м. **1.** *дијѣтѣ из гѡспѡдске ѡородице*. — Чѡвѡ се да те не залѡдѣ онй госпѡдйчйћи ѡ град, тѣшко ћеш се тй ш нйма погодйт. **2.** (понекад пејѡр.) *дијѣтѣ које је „гѡспѡчасйѡа“ изгледа*. — Онй нѡ(ј)млаћй Сѡвѡв је прѡвй госпѡдйчйћ, ѡтмен је кѡ да је рѡстѡ у кѡквѡ гѡспѡцкѡ фамѣљу.

госпѡство, -а, с. *госпѡшйћина, богйшйство*. — Лѡко је нѡј кад живй у госпѡство, нѡ би је трѣбало пйтѡт кѡквѡ би бйла у сирѡтйњу.

госпѡче, -ѡчѣта, с., зб. *госпѡчѡд дијѣтѣ, млаћѡа особа гѡспѡдског рода, гѡспѡдског ѡнонашѡња*. — Нѣће госпѡчѡд лѣсти да дѡѡу код бѡбѣ нѡ село.

готовѡн, -а, м. *лйјенишйћина, нерадник*. — Не довѡди ми готовѡне йз града нѡко да ми смѣтау овѡѡен радйт.

готѡвйт, -йм, несвр. **I.** *кувайи, ѡриѡремайи јѣло*. — Нѣѡу данѡс за рѡчѡк нйшта готѡвйт. Данйма нйјесмо готѡвйли качамѡк, ужѣлйѡ сам му се. **II.** ~ **се I.** *кувайи се*. — Готѡвй ли се штѡ у овѡ кѡѡу за вѣчѣру? Готѡвй се скрѡб, нѣмѡ нйшта дрѡѡ. **2.** *сйремайи се, ѡриѡремайи се*. — Готѡвйш ли се тѡ на пѡзѡр? Готѡвйм се за Мйланѡву свѡдѡу.

гравја и **гравља**, -ѐ, ж. *цријей ко-риџасиџог облика који се сџава на врх сљемена, на сџоју цријова двију сџрана крова*. — Фали ми неколико гравља за кров а немау же да се купе ни оне обичне тџгле. Гравје су сличне онијама нашијама старијама тџглама. За ови кров не треба више од тридес гравја. Гравје су велике тџгле за врх крова.

Град, -а, м. *Даниловград*. — Је ли било које од вас у Град? Ддно ми је Славко сџноћ новине з Града, прочита сам е се негде у Азију рати.

градобитина, -ѐ, ж. *оно што је остало од усјева, сџабала или џлодова и сл. џослије града (шуче), остџаци џлодова џослије града*. — Од ове градобитине од грбжја моћ ћемо испећ мало ракије, и то је све. Греота је погледат ону градобитину у дуваниште. Остало је на лозе само мало градобитине, нема здравог грзда.

граја, -ѐ, ж. *вика, галама*. — Што је та граја у кућу! Чужеш ли грају? Милан вазде мора з грајом, никад мирно и џјепо.

грајат, -јем, несвр. *галамити, викаити*. — Што грајете тољико, зар не можете мало тише! Грају жеца, ништа ве не чужем, умирите их!

грактање, -а, с. *гл. им. од гракџаити*. — Чужем грактање, ка да ће кџша. Је ли оно грактање или што друго? Нека ви то грактање, жецо, умирите се.

грактат, -тим и гракћем, несвр. *гракџаити (о џџицама, џособно о вранама)*. — Гракћу врање, да није напало што ону јажад? *фиг. галамити, викаити хорски, гласно чаврљаити*. — Што гракџите тун, не може чбек од вас попрџчат с пријатељем! Што гракџиш цџјело јутро, кой су ти јади! Не гракџи тун! Гракташе ли оно Иконџа?

гранат, гранам, несвр. 1. *млаџарџити рукама у џуџи*. — Грана рукама, не смирује се. Ништа не грана, ја ти то не

признајем. Виђаше се — гранаху обоџца рукама. 2. *галамити*. — Грана — не чуже се ништа. Не грана, но се умџри!

гранут, -нем, свр. *сванути, обасџаити*. — Давно је грануло сунце. *фиг. џосџаити срећан*. — Дако и нама кад грану бољџ дани.

гранчџ, -а, м. *суво грање*. — Покупи тога гранчџа е ова сџрова нете да горѐ сама.

граор, -а, м. *грахорина (Lathyrus)*. — Пуна је долина граора, треба окопат кртолу да јој не смета. Граор слатко џју и овце и говеда.

граорас, -ста, -сто *сив, грахорасџ*.

граорина, -ѐ, ж. *врџа шраве, грахорина (Lathyrus)*; *уп. граор*. — Пунана је долина граорине, треба је ишчупат и дат прасадма.

Грахово, -а, с. *насеље у Црној Гори*.

граџија, -ѐ, ж. *веселе; весела особа*. — Направџше сџноћ на корубање у Стѐва праву граџију и спрдаџну. Ова мала је граџија у кућу.

граџџат, -ам, несвр. *забављаити се уз смијех и веселе, веселити се, шалџити се*. — Граџџаху код Илије, скупџла се жеца и унучад, па веселу нема краја. Она и кат прича — граџџа, река би е се све шалџи.

грба, -ѐ, ж. *већа израслина на леђима човјека; хрбаџ код животиња; уп. гоба*. — Израсла му је велика грба на плећи. Веле да џма некаква животиња су двије грбе.

грбав, -а, -о *који има већу израслину на леђима, који је много савијен у леђима; уп. гобав*. — Намлађа Јокџина шџер је грбава од рођења.

грбавац, -авца, м. (*пејор.*) *грбава мушка особа*. — Не може ти онџ грбавац ништа помоћ, нако да ти смета.

грбача, -ѐ, ж. 1. *леђа и рамена*. — Припни ми се на грбачу да те носим. 2.

фиг. *живоит, организм; шерет који се поноси.* — Сви су ми се већ попели на грбачу, не могу их више подносит.

грбина и **грбина**, -ѐ, ж. *већа израслина на леђима, грба, грба у живоитиња.* — Божје ме сабрани, колико му је порасла она грбина на плећи. Грбина код коза је остра, шилаћа а код оваца заобљена.

гргољит и **гргорит**, -им, несвр. *клокошати*; уп. брборит 1. — Гргољаше испод моста Сушица, теке цмилујаше. Гргорим мало с водом грло, нешто ме гребе унутра. Испод снијега гргораше вода, отапа се.

гргор, -а, м. *жагор, жубор.* — Чујаше се у кућу некакви гргор, дати су му дошла деца. Сушица оће да пресуши, теке што се чује гргор.

гргора, -ѐ, ж. *врста кобасице, цуњена брашно.* — Направили смо више о два кила гргора, оне су лепше о другија кобасица. Гргора се може направљат само от прасећија тријева.

гргогат, -ћем, несвр. *клокошати, гргољити, гргорити.* — Али не видиш како гргоће вода прџ међу?

гргуљав, -а, -о *коврцав.* — Сви имате гргуљаву косу ка ви покојни отац. Свака гргуљава коса је густа и јака.

грдан, -дна, -дно 1. *ружан.* — Грдна му је она најмлађа, нема кућ грђа. 2. *крутиан, много велики.* — Ломили смо све оне грдане стијене. 3. *шежак, мучан.* — Грдан је то подса, нећемо се лако извућ из њега.

грде и (старије) **грде**, грде, ж. 1. *ружна женска особа, ругоба.* — Узе ону грду Милованову, али су им деца фина. 2. *унесрећена, несрећна женска особа.* — Што учиње, грде, што ми образ скиде?!

грдило, -а, с. 1. *ружна особа, ругоба, награда.* — Ђе нађе он грдило женско?! Што дадосте ту вилу ономе грдилу?! Има ли вишега грдила нџ што је Мийџ? 2. *нешито ружно уоитије.* — Не може се виђет од грдила. Све то што чините велико је

грдило и брука. 3. *зло, невоља, несрећа, болейшина (обично у клеивама).* — Грдило га снашло, какав је! Бог ти грдило да! Каква је — дабогда је грдило споало! Ђути тун, да те не снађе какво грдило!

грдит, грдим, несвр. *говорити некоме ружне и шешке ријечи.* — Грдимо га сваки дан али не помаже, злочесто рођено.

грдно, прил. *шешко, мучно; ружно, лоше; много.* — Изгледа те грдно дочекаше у учевину те си се брзо врнуо. Грдно смо им се замљерили што нијесмо одили на покјање Блажу. Грдно ће то она моћ пребољет.

грднов и **грдов**, -а, м. 1. *ружан човјек.* — Нијесте јџ могли наћ вишега грднова од њега. 2. *јадник, несрећник, невољник, слабић.* — Уљег, грднов, међу ђевџке и само да видиш кат почеше ш њим да сейре. Што ће грдов, он би највише волио да има.

грдња, -ѐ, ж. 1. *ружна женска особа.* — Кад нијесте могли лешпу, нијесте му морали доводит ни ону грдњу. 2. *јадница, несрећница.* — Остаа је, грдња, сама без икога свога.

грёбаница, -ѐ, ж. *загорели дио млијека (или каквог другог јела, нпр. качамака) настао ни дну лонца при кувању; уп. грёбица.* — Ја највише волим да грёбем грёбаницу од варанике. Не ваља ђевџке да грёбу грёбаницу, неће се удават. Остаао ти је од грёбанице око уста, очисти се. И грёбаницу от качамака сам волио.

грёбанање, -а, с. *гл. им. од грёбанаји.* — Мене је теже грёбанање нџ било кой другџ подса.

грёбанџ, -џм, несвр. *чешљати вуну грёбанама.* — Не умјје Мйлица да грёбана, узми ти те изгрёбана(ј) то мало вунѐ. Јеси ли јџш грёбанаа вуну?

грёбене, -ѐна, ж., pl. t. *уређај за чешљање, грёбанање, влачење вуне: има мању ручку, „главу“, сличну грабу. има а зупци су мейални, дворедни.* — Иш-

чешља́ла сам мало вунѣ грѣбена́ма за чара́пе. Убдо́ло ми се́ ди́јете на кли́нац од грѣбе́на. Треба́ да ми не́ко надстри́ зупце на грѣбене, затупи́ли су се.

грѣбица, -ѣ, ж. *кора на дну њосуде која осѣане њослије кувања*; уп. грѣбаница. — Ако ми даш плѣну и грѣбицу, оди́ћу за живијем. Грѣбица оста́је од варевѣнѣ и от качама́ка, па́ је ђѣци мѣла.

гребуља́ње, -а, с. гл. им. од *гребуљати*. — Иако је те́же, мене́ је мили́је плашѣ́ње од гребуља́ња.

гребуља́т, -а́м, несвр. 1. *ѣрикуљвати грабуљама*. — Ци́јело јутро сам гребуља́ла лива́ду, ни́јесмо си́јено до́бро покупи́ли ви́лама. 2. *грейсѣи*. — Ову́ зѣмљу је нешто, ка́ па́с, гребуља́ло.

гребу́ље, грѣбу́ља, ж., рл. т. *грабуље (алаѣка са зуйцима за ѣрикуљвање сијена)*. — Промѣнио сам све́ зупце на грѣбу́ље, са́ ће бит тврде. Јеси ли до́бро изгребуља́ гребуља́ма лива́ду?

грѣда, грѣде́, ж. 1. *оѣсани или обли балван који држи кровну конструкцију*. 2. *велика камена си́ијена, камењар од крујних си́ијена (увѣјек у сѣрани, у сѣрмини, на коси)*. — Јо́летина је ку́ћа испо са́ме грѣде, зову́ је Попо́ва грѣда. Види́ш ли ону́ стрму́ грѣду изнад малѣнзачкија ку́ћа?

грѣде́љ, -а, м. *осовина између јарма и ѣлуга односно рала, руда*. — Што је грѣде́љ тврђи и те́жѣ, бо́ље се дрѣ.

грѣдта, -ѣ, ж. *грехотиа*.

грѣдтѣ, речца (окамењени Гјд. од им. грѣдта) *грехотиа је*. — Избѣише онѣ ди́јете, грѣдтѣ.

грѣс, грѣбе́м, несвр. 1. *грейсѣи*. — Немѣ ти грѣс котѣ, не смѣју ђѣвојке грѣс грѣбаницу — не́те им рас сѣсе. Грѣбе́м днѣ ба́чви — да́ко се ла́кше опе́ре. 2. *ѣогријѣбати, ѣоѣѣати лозу (или другу биљку)*. — Ја́ сва́кѣ го́динѣ грѣбе́м по не́колико лѣза, и та́ко пра́вѣм новѣ рѣдове кой ѣсте́ го́динѣ ра́ђау.

грехова́т, -ѣ́м, несвр. *радиѣи на црквени ѣразник*. — Грехова́ла сам, бо́гоми, овѣга́ проље́ћа, да ми бо́г опрѣсти́, ра́ди́ла сам и кад се ни́је сме́ло.

грѣшна, -ѣ, ж. *чијка, ѣлеѣиво, ѣј ѣредметѣ од украшеног ѣлеѣива са ве́ћим рујама, урађен за сти́ољак или какав други украс у ку́ћи, чак и на одје́ћи*. — Дари́вала ме́ Мѣлѣ једно́м ли́јепѣм грѣшпѣм, испле́ла је, вели́, за мо́ј таулин. Рукѣве за блузу́ је напра́вила од грѣшпѣ. Метну́ла сам на аљѣну фи́ну грѣшпу, испле́ла сам је са́ма. Грѣшпа́ма се украша́вау аста́ли.

грѣвња, -ѣ, ж. *низ (листова дувана, сувих смокава, рибе или сл.) добијен намицањем на конац или жѣцу, или ѣруѣ*. — У сва́ку грѣвњу дувана што сам наниза́ ѣма по ме́тар ѣ по. Пони́јела сам би́ла на плѣцу пе́шес грѣвња́ смока́ва да продѣм. Од овогодѣшњије смока́ва прѣдѣла сам пе́шес грѣвња́, а све́ оста́ле које́ смо сѣшили посла́ла сам ђѣци у Подгѣрицу. Од грѣвње́ дувана доби́је се кѣло или ѣка дувана, ако је до́бар.

грѣз, -а, м. 1. *симбол за жѣлудац (у клеѣви)*. — Грѣз ти пѣка́! [Тако се каже кад се неко пре́једе због халапљивости (а то значи да му „експлодира“ жѣлудац, односно да поврати оно што је појео).] 2. *крујније мѣвѣно брашно, које се као храна кува дјеци*. — Сва́рила сам ђѣтѣту мало грѣза, не до́йм га ѣо два́ мјѣсеца.

гријѣши́т, гријѣши́м, несвр. 1. *гријѣшиѣи*. 2. *заѣдаѣи у друго си́ање (о неудаѣтој дјевојци, или жѣни са чѣвеком који јој ни́је муж)*. — Обадви́је су гријѣши́ле по два́ пу́та, сад ѣмау по двоје ђѣце фи́не.

грѣнѣт, -не́м, свр. *навалѣи, надоѣи нагло*. — Кад грѣну онѣ војска ѣзненѣда, нађѣсмо се у чѣудо сви́, ни́јесмо ѣх очѣкивали. Кад ма́космо завѣј, грѣнѣше црви из рѣне́.

грѣња, -ѣ, ж. 1. *мољац*. — Изѣле су ми грѣње́ свѣ рѣбу што сам би́ла метну́ла

у баун, нијесам је била посула дуваном.
2. *фиг. закерало, напаст, досадан човјек, загрижљива особа.* — Она стара гриња досади и богу и нарџду. Поваздан она гриња нешто закерџа. Што ти рече она гриња Јован, је ли те прво пита о свему па ти онда одговорио?

грињаџ, -џам, несвр. *закерати, досаживати, шкртирати и сл.* — Вазда нешто гриња, све је незадовољна. Немџ да грињаџ и досажујеш тој ђеци!

грџ, -а, -о **1.** *горак.* — Ове су крушке нешто грџе, да нијесу почеле да гњију?
2. *фиг. шежак, шешко зарађен.* — Грџа ти је коџа леба, види се.

грџа, грџе, ж. (супстантивизовано) *непријатна, оштра, лоша ријеч, свађалачка ријеч.* — Међу нама никад није било грџе. Мџра да је за њих неђе рџа грџу те су га замрзли. Досад међу нама никад није било грџе, а сџ се нешто не глејџмо добро, а не знам зашто.

грџнут, -неџ, несвр. *бити нагорак, горчати.* — Ови купџ кџсели помџло грџне, џне прољеђе.

грџо, -а, с. **1.** *дио људског организма.*
2. *ошвор на џеџини, бистијерни и сл.* — Почкаљска јама џма џско грџо чџм се уљеђе у џу.
3. *јединка домаће живоџиње.* — Прџда сам јесенџс пеџес грџа џваџа и једну јунџцу.

грџмаљ, -а, м. *груб мушкарац, грубијан.* — Рџкоше ми е џе да се удаје за онога грџмаља Видџевога.

грџб, -а, м. **1.** *мјесто гђе је неко сахрањен, хумка.*
2. *изнемогла сџара особа, грџбина.* — Немџте се огријешџт о онога џеда, џн је већ грџб.

грџбина, -џе, ж. **1.** *сџаро изнемогло чељаде.* — Не знам што џу зимџс с онџ двије грџбине, ниџи сам та да их водџм џ град ниџи да их остаљџам у ву пеџиџну от кџџе.
2. *сџара, џолусрушена куџа.* — Немџм пара да уредџм мало овџ грџбину от кџџе.

грџбница, -џе, ж. *гроб урађен од камена или од бетџона, уређен грџб.* — Дџмно смо ми напџравили порџдичџу грџбницу, у џу су чџетири мјџста.

грџбџе и **грџбџе**, -а, с. *мјесто гђе се сахрањују мрџви.* — Пунџна је она јесџња крушка код грџбџа. Запџшџили смо ми наше грџбџе, ниџко се на џега не обрџе.

грџџа и **грџџе**, -џе, ж. *грџџева ракија, грџџевача.* — Сваџо јџтро попијџм по чџшу грџџе и то ми је све пиђе. Грџџе је дџбра за сваџто, знаџм како брзо ипџчџсти пџвице с коџџе. Наџша грџџа је дџбра, а велџ да је најбоља џешџанска.

грџџе и **грџџе**, -а, с. *џлод винове лџзе.* — Дџбра су грџџа свџџ по Загџрачу. Грџџе од џуџице је дџбро за тџнџко вино и за ракију.

грџџевача, **грџџевача** и **грџџевџа**, -џе, ж. *ракија од грџџа, од винове лџзе.* — Ако неџма грџџевачџе, не мџгу ниџкакву дрџту ракију. Пијџм грџџевачу због чџра на стџмаџ. Грџџевџа је дџбра за стџмаџ.

грџџић, -а, м. *дем. од грџџ.* — Неџма овџ гџдинџе џџољега грџџића на не лџзе.

грџџница, -џе, ж. **1.** *маларија.* — Двије гџдине послџје раџа нијесам мџга да излџјечџм грџџицу.
2. *дрџџавица.* — Уфџтџла га бљеџше грџџница џт страџа, дрџџџџаше ка прџт.

грџџање, -а, с. *гл. им. од грџџати.* — Чџје ли се онџ дџље у згџраде грџџање прџсади?

грџџџ, -џим и (ређе) грџџџем, несвр. *рокџати, исџуџџати гласове грџџџ (о свиџи).* — Што грџџџу прџсад, знаџм ли? *фиг. а. исџрекидано џуџџи краџџким рафџлима.* — Грџџџе мџтрољџез.
б. *исџуџџати неарџџикулисџне гласове с џрекидџма, кезџџи се уз гласан грџџџ.* — Ёто га, грџџџе ка веџпар, опљџнио сџ. Миљџн грџџџ а не смџје се.

грѠм, грѠма, м. 1. *електрична ѡјава, ѡуцањ ѡри електричном ѡражњењу*. 2. *врло јака ракија*. — Ово ти је грѠм-ракѡја, алѧл ти вјѠра како си је испѠкѧ. Нѧпио сѧ оногѧ грѠма лозѠвогѧ.

грѠмовача и **громѠвача**, -Ѡ, ж. *врло јака ракија, ѡрви шиѡар или два из казана за ѡечење ракије*. — Попѡ овѠ грѠмовачѠ свѧкѠ јѡтро нашгѠсрца, пѧ се не бѠј. ПѠпили су ми цѡјелѡ бѠцу громѠвачѠ лозѠвѠ.

громорѧдан, -дна, -дно *груб, рашиѡран, несѡреѡан, несмајан*. — Громорѧдан је, пѧ ћеш га тѠшко пѠнијет [о столу]. Нѧ-громорѧднијѧ су дрва кѧ се товѧре.

громорѧдно, прил. *грубо, нейрикладно, рогобѧино*. — НѠћеш га мѠћ носит, тѧкѠ ти је громорѧдно да га држиш. Громорѧдно си сѡјено садѡ.

грѠница, -Ѡ, ж. *болест грла код свиња*. — Умијеш ли прасѠту извѧдит грѠницу, не мѠже да риљѧ ни да лѠчѠ. Умиѡ је СтѠвѠ да миѠчѠ прѧсѧдма грѠнице. РазболѠло ми се гѡде од грѠнице.

грѠтло, -а, с. *већѡ оѡвор на ѡровалији*. — КаквѠ је грѠтло на Кѧлину јѧму, да знѧш! Јѧма у Гарчић ѡмѧ великѠ грѠтло.

грѠхѠт, -а, м. 1. *гласан смијех*. — Нѡко се тѧкѠ грѠхѠтом не смијѠ кѧ ПѠтар. Од ѡегѠвогѧ грѠхѠта свѡ су се зарѧзили и пѠчѠли се смијѧт. 2. *фиг. ѡуцњава, канонада*.

грѠш, -а, м. 1. *некадашња новчана јединица*. — Кѡло лѠба је бѡло дваес грѠшѧ. *фиг. мала врѡједност*. — Не ваљѧ ти пѠсѧ ни грѠша! 2. *новац који зеѡ даје невјесѡиној мајци ѡри одвођењу ѡвевојке (негѡје ѡо чини младожењин оѡац, или други свѡѡи, или ѡак сви свѡѡиови)*. — Колѡко си дѠбила мајчинѠга грѠша? Мајчин грѠш је онѠ што од свѧтовѧ добије мајка ѡвевојке ка ѡвевојку водѠ свѧтови.

грѠсти, грѠтѡ, ж. и **грѠста**, грѠстѧ, с., мн. 1. *унуѡрашња сѡрана обје шаке ѡдешена да може неѡшѡ да држи или ѡрихва-*

ѡти. — Дѧла ми је баба ѠнђѠ пѡне грѠсти лѠшњикѧ. Напѡнула ми је грѠста локуми-ма цѡкра, није ме шћѠла пѡштѡт да ѡдѠм пријед нѠ сам ѡх ѡзео, и поздрѧвила тѠ. 2. *количина нечега која би сѡтала у грѠстѡима, мала количина нечега*. — НѠмѧ тѡн грѠсти пасѡља, слѧбо је рѠдило.

грѡвѧње, -а, с. „*цвејѡање*“ *лоза, замѡтање гроздова и зрна*. — Грѡвѧње лѠзѧ је ћетѧње и зачињање грѠзѠвогѧ. Какво је грѡвѧње — тѧквѠ је и грѠжђе, ако не бѡдѠ граѠа. Розѧклија је овѠ гѠдинѠ слѧба, пѧла јѠј је кѡша у грѡвѧње, пѧ нѠмѧ дѠста грѠжђѧ.

грѡвѧт, -ѧм, несвр. I. 1. *ѡравиѡи ѡлоѡунску ѡуцњаву, чинѡиѡи канонаду*. — Чујѡ се миѡе ѡе грѡвау, тѧмо у Слѧгину рѧдѠ пѡт, па минѧјѡ онѠ стѡјене. Цѡјелу нѠћ су нѠгѡе далѠко, кѧ пѡт Цетѡња, грѡвѧли тѠпови. 2. *фиг. јако, ѡѡорно, ѡѡадно кашљѡиѡи, искашљѡавѡи много шлѧјма*. — НѠшто мѡго грѡвѧш од тѠ прѠхладѠ, бѠље да си пошѧ код дѠктора. Он не кашљѠ, нѠ грѡвѧ по цѡјелу нѠћ. Је ли јѠвѡичѧв те онѧкѠ грѡвѧ. II. ~ *се цвејѡити, замѡтаѡиѡи ѡлодове (о лозама)*. — За лѠзе се велѡ е се грѡвау, а за трѠпње, јѧбуке и дрѡгѠ да ћетѧ. Сѧд се лѠзе грѡвау, нѠ би ѡм ваљѧла кѡша. Кѧд се лѠзе грѡвау, дѠпасно је ако пѡнѠ или пѠчнѠ да штѠ нѧ-одѡ.

грѡда, -Ѡ, ж. 1. *колѡѡ сѡра*. — Сѧмо овѠ нећѠљѠ сам усѡрила сѠдам грѡдѧ сѡра. 2. *родна земља, родна грѡда*. — ДѠшли су из ѠмерикѠ да бранѠ грѡду свѠју.

грѡдва, -Ѡ, ж. *лѡѡиѡица од снѡјега*. — Мама, рѠчи Бранку, свѠ ме гаћѠ грѡдвама снѡјега!

грѡдвѧње, -а, с. *гл. им. од грудѡѡи се*. — Кат пѧнѠ снѡјег, ѡдѠмо прѠт цркву на грѡдвѧње.

грѡдвѧт се, -ѧм се, несвр. *грудѡѡи се*. — Кад гѠђ пѧнѠ снѡјег, свѡ се прѠт школѠм грѡдвѧмо, нѧстѧвниѡи ни не забрањѡју.

грѹдѹна, -ѣ, м. *човјек развијен у грудном кошу*; уп. прсоња. — Ка те уфати онѹ грѹдѹна, свѹка ће ти кос испуцати! Није било грѹдѹнѣ ка Радойцѣ.

грѹдѹница, -ѣ, м. *дјечак или омања мушка особа са развијеним грудним кошом, кочојеран дјечак*; уп. прсоњича. — Не мѹжеш се ти јакати с онѹјем грѹдѹнѹцом, ѣо у зарѹк да ће те обалити.

грѹн и **грѹм**, -а, м. *грумен (земље)*. — Цѹо дан сам матикѹм разбија грѹнове на долинѹ. Мѹраћу удробит грѹмове што су остали иза плѹга.

грушавина и **грушавина**, -ѣ, ж. *сир и кајмак ѹомијешани, обично у мијеху*. — Направила је Бѹсѣ лѣтѹс на Лукавицу дѹста грушавинѣ. И сир и скѹрѹп су били ѹдлични за грушавинѹ, направили смо пунан мијех.

грѹшѹт, -ѹм, несвр. **1.** *дробити у млијeko или у какву другу шечности хлѣб и ѹако их мијешати*. — Грѹшѹм у варенику кѣкс, да знадѣш како је тѹ лијепѹ! **II.** ~ се згрушавати се; згушњавати се. — Нѣшто се грѹша ова варавина, да није покварена? Онѹ мало вина на дно бѹчвѣ је почѣло да се грѹша.

грѹйца, -ѣ, ж. **1.** *врѣћа горке ѹраве (Menyanthes)*. — Пио сам чај од грѹйцѣ и сад ми је бѹље. **2.** *кафа*. — Мѣтни двије грѹйце да попијемо, али немѹ стѹлат млѹго цѹкра, није мѣне мѹла слѹткѹ кафа.

грѹшкѹт, -ѹм, несвр. **1.** *ѹодситицаи (нѹр. вайру да гори)*. — Што грѹшкѹш тѹ огѹњ? **2.** *задиркивати*. — Не грѹшкѹ га ѣ ће се излѹјѹт. Грѹшкѹш ли ѹх тѹ да се посвађаѹ?

грѹшнѹт, -нѣм, свр. **1.** *ѹодсити (ваѹру)*. — Грѹшни по(т) тијем казанѹм! Грѹшноу сам огѹњ. **2.** *задирниѹти (човјека или живоѹињу)*. — Ако га грѹшнѣш, заклаће те [о псу]. Грѹшнѹх ѹх јѹ тѣ се свѹдише.

гѹба, -ѣ, ж. **1.** *врѣћа болести (леѹра) (најчешће у клеѹвама)*. — Гѹба га је свѣга

расточила. Гѹба ти нѹс изѣла! Што ми данас ѹчини,с, бѹг нарѣдио да је гѹба растѹчи! Гѹба га разгѹбала, поган ли је! Бѹгоми, ѹн се ѹзлијечи од гѹбѣ. **2.** *свраб*. — Није онѹ ништа до гѹба по рукама. Гѹба је тѣжѹ срѹб. **3.** *фиг. ѹокварѣнаѹиѹво, ѹокварен човјек*. — Не дѹте онѹј гѹби имѹње! Мѹч, гѹбо ниједна!

гѹбѹв, -а, -о **1.** *који је болестан од губе, који има гѹбу*. — Сви смо у лѹгор били гѹбѹви, с онијема вѣликијема крастама по тијелу. Свѹ су им ѣца гѹбѹва, с пролѣћа почињу да се гѹбаѹ, пѹ се мѹло зими примѹри, и ѹпѣт. Свраѹти, чѹче, нијесмо гѹбѹви! **2.** *фиг. који је ѹокварен, који је лошег карактера, који другима мисли зло*. — Губавијѣга чељадѣта нијесам глѣдѹ, само глѣја како ће ти што подвѹлит. Губавијѣга створѣња није било од нѣга, бѹг да му дѹшу прѹсти. Гѹбѹв ли си, јѹдо, што не помислиш нѣшто добро нѹ свѣ о злѹ! Гѹбѹва је више нѹ што је тѣшка. Гѹбѹв ли си, штѹ ти тѹ падѹ нам!

гѹбавац, -ѹвца, м. **1.** *губав човјек*. — Тѹлико гѹбаваца кѹ у лѹгор Нѹђмеђер нијесам глѣдѹ у мѹј живѹт. **2.** *фиг. ѹокварен човјек*. — Јеси ли се дрѹжио са онијем Живковијем гѹбѹвцем.

гѹбавица, -ѣ, ж. **1.** *жена која је губава*. — У нѣкијема сѹбама бѹлнѹицѣ сам виђѣла свѣ гѹбавице, ѹмѹ и млѹдија и стѹрија. **2.** *фиг. жена лошег карактера*. — Срѣтох онѹ гѹбавицу, каквѹ је, дабѹгдѹ је мѹке снашле! Ёе нађе онѹ гѹбавицу? Нѣћу гѹбавици ни водѣ дѹт кѹ ми дѹђе у кѹћу. **3.** *жаба красѹиѹа*. — Гѹбавице или живѣ ѹ воду или напоље али ѣ влажно. Обрѹз јѹј сѣ искрѹста кѹ жаба гѹбавица. Рѹјетко се ѹђѣн нађе гѹбавица, ѹне више живѣ дѹље окѹ Сушицѣ. Ёо пре кѹћу једна гѹбавица, ѹклѣн је дѹшла, зајѹде. Не дѹра гѹбавицу, дијете!

гѹбат се, -ѹм се, несвр. *ѹосѹијати гѹбав, разболијевати се од губе*. — Свѹкѣ гѹдинѣ се у пролѣће овѹ пѹс гѹба. Велѣ да се нѣђе у Азију лѹди стѹлно гѹбаѹ.

Свакѣ гџдинѣ у прољѣће гүбау им се ђѣца, дати од нѣчистѣ водѣ.

гүбер, -а, м. (заст.) *йреквивач*. изр. Прүжи се колик ти је гүбер [= понашај се према могућностима].

губодрџб, -а, -о *који се сјекира, нервозан, „сичијав“*. — Губодрџби су сви у фамѣљу, ништа ни једноме не смйјеш рѣћ нако да се наљүти.

гүвџнце, -анѣта, с. *дем. од гүвно*. — Малџ је онџ гүвџнце за блйкџ жйта, нй-кад се нѣће џврѣћ. Ономе гүвџнѣту Мй-ројѣвџме ђе ћемо да вршѣмо сүтра трѣба усут наћас мало водѣ.

гүвнйште и **гүмнйште**, -а, с. *йовершина гүвна; мјѣстйо гдје је некада било гүвно*. — Ономе гүвну се мџра малџ раширйт гүмнйште. На гүвнйште јџш ймџ струка шенйѣ а на нѣга не вршѣмо вйше о три гџдине.

гүвно и **гүмно**, -а, с. *мјѣстйо нарочиџо уређено за вршйдбу жшйта*. — У Загџрач ймџ свѣга лѣшес каменија гүманџ. Сѣђѣли су сви на гүвно попа Рйста.

гүде, гудѣта и гүдетџ, с. *йрасѣнце, малџ йрасѣ; уп. гуре*. — Күлйо сам двоје гүдџди. Јѣ ли ти кџкво онџ гүде?

гудѣтина, -ѣ, ж. *месо од младе свињѣ, йрасѣтйина*. — Дџла сам а ђѣци гудѣтинѣ, нѣка је и џна прџвау. Гудѣтина је мѣсо од гудѣта, од млџдџга прџсѣта.

гудѣнак, -а, м. *измѣй од йрасѣтйа*. — Ђткуђ овџлйкџ гудѣнакџ по обџру, Јелѣна? Свѣ загџдйше гудѣнацима, ћѣра тү прџсад из обџра!

гүдица, -ѣ, ж. *млада свиња женског рода, женско свињѣ; уп. гурица*. — Гүдицу ћемо да жйрймо а вепрйћа ћемо продџт.

гудүра, -ѣ, ж. *нейроходна йланина, бесйүће у узвишењима*. — Крили су се и борйли по овйја гудүра чѣтири гџдине. Пријѣшџ сам свѣ бџсанкѣ гудүре и невйђбџге.

гүжба и **гүжва**, -ѣ, ж. **1.** *од дрвѣтйа ойлеитена или усукана алка која служи за везање јарма или рала*. — Метнүо сам на јџрам кошћелџвү гүжбу, пџ је спџ телйт с јџрма. **2.** *неред, мѣшѣж*. — Йзгуби ми се нѣђѣ у нү гүжву.

гүжђѣла, -ѣ, ж. *геодейска мѣшџина йтрака*. — Мљѣрйли су гүжђѣлама окџ күћа ђѣ тѣ поставйт чѣсме.

гүзѣљџт, -џм, несвр. *сићно корачаиш (о ниској особи, о особи крайкйх ногу)*. — Ђто је ђе гүзѣљџ пџзанама, не мџже брже. Гүзѣљџ малџ, нйскџ, дебѣљүшкџстџ чѣљџде.

гүзйца, -ѣ, ж. **1.** *задњи дио лүдског йшйѣла изнад доњйх удова*. **2.** *фиг. а. халайљивџа особџ, йврдйца*. — Йзѣле би онѣ гүзйце да је нйховџ пџ Загџрача! **б.** *особџ која је глүџа*. — Ништа ти џн не прифџтџ, нйшта не разумйјѣ, тџ је гүзйца, јџдан.

гүзйчка, -ѣ, ж. *халайљивџа, йохлейна женска особџ*. — Ђто йлѣ онџ гүзйчка, нйшта јџ не дџте. Вѣликџ је гүзйчка, пропџло се под нџм! Ако га ожѣните с онџм гүзйчкџм, рашћѣраће ве.

гүзйчко, -а, м. *халайљивџа, йохлейна мушка особџ*. — Нѣће се онй гүзйчко заустџвйт док не покупүјѣ свџ овџ имџња. Гүзйчко је тџ кџ му мџјка, вџзда му фџлй. Гүзйчко ти је стрйц, свѣ би үзѣо. Тѣшко сѣ нагодйт с онијѣм гүзйчкџм, вџзде му је малџ.

гүзна, -ѣ, ж. **1.** *жена велике заднйце, круйна жена*. — Онџ ће ти гүзна дџћ глџвѣ, јџ ти кџжѣм, прџвү нџћ ће те удџвйт у кревѣт. **2.** *фиг. халайљивџа женска особџ*. — Нѣ би онџј гүзни пџ Загџрача бйло дџста.

гүзџња, -ѣ, м. **1.** *мушкарац с великом заднйцом, круйна м. особџ*. — Мџже онй гүзџња рџдйт, нйшта га не жџли. Коликй је онй гүзџња, ѣто је шйрй нџ дүжй. **2.** *фиг. халайљивџа, йохлейна лүшка особџ*. — Гүзџња је Милйвоје, вџзде му је малџ. Кџ се прймџче онй гүзџња Вѣлйшйн, џпйљу-

га таулин за трён, йзезде више од нас трдје.

гүздіңица, -ё, м. мали, *дебелушкастии дјечак, дебеликаста мушка особа малог раста; халайливи дјечак*. — Изйо би сам овй гүздіңица колйко двдје великија.

гүја, гүјё, ж. 1. *змија, ојасна и велика змија*. — Каква си, гүја те пёчила, па се не дйзала! 2. *фиг. а. ојасна, зла особа*. — Довёо је гүју, а мйслили смо е ће то бит мирна и поштёна невљёста, али смо се преварйли. б. *мушка особа јунак*. — Кад јурнүше на бункере онё гүје лүцкё, не оставйше ниједнога живбога. *изр. држати, крити гүју у њедрима шйишйишйи некога или нешйио шйио је ојасно*. — Макни ис күһё бомбе, не чүвйј гүје ў њедра!

гүјё, *узв. йозив свињи да дође, или да оде*. — Гүјё, малё, гүјё овамё!

гүка, -ё, ж. 1. *ошклина, израслина, чворуга*. — Порасла ми је некаквй гүка испот пазуха, изглёда ће тун чйр. Порасла ми је на лакат великй гүка, морйћу да је аперйшём. На чёло му је великй гүка. Ймй некаквү гүку нй прси. 2. *осјећање да се има ошклина*. — Ў грло ми је порасла гүка од мүкё. Некаквү гүку осёћам ў прси. 3. *круйан комад хране (нйр. мяса, кромйира)*. — Да вйдиш како убачйваше онё гүке мёса ў грло!

гүкйт, гүкйм и гүчём, *несвр. 1. йроизводийи звукё као голуб (гу-гу)*. — Држй гдлубове и свакё му јүтро нй зору гүкау те га бддё. 2. *фиг. умйшавайши се, говориши умйлине рйјечи*. — Лакё је тёбе кй ти у крвёт гүчё млдй невљёста.

гүкнүт, гүкнём и гүкнүт, -нём, *свр. реши, казайши*. — Акё ми јдш јёдну гүкнёш, залијепйћу те! Гүкни самё јдш јёдну и вйћёнеш штё һу учинёт.

гулйндфёр, -а, м. *бескуйник, скийиница, мангуй*. — Прилйзите онё грдјће на Врйку од овйја гулйндфёра шго се мотйу по Загйрачу.

гүлит, гүлим и жүлит, жүлим, *несвр. гулийши*. — Какё то жүлиш тў кртёлу? Гүли ми нёшто кору с онйја сядница, нё знйм да нйјесу зёчсви.

гумарйбика, -ё, ж. *лэйило, лэйило за лијейлёње гумених йредмёша*. — Тркни до продйвницё и купи ми онү гумарйбикү ё су ми се одлијепйле црёлвё, дйко йх она уфйтй.

гумйче, гүмйчй, ж., *мн. обућа найрйвљена од гуме за сеоске услове крёйања, особийио йо блайшывом шйерену*. — Не мдјеш тй с црёлвёма овдйјен, ођён се самё с гумйчйама мдјёе.

гумеңак, -а, м. *ојанак од гуме*. — Күпйо сам ёцци гумеңакё, ваљйће йм за кйшу. Пёшто су ти тй гумеңаци? Гумеңаци се лйко раздёрү по овйјама камёңйма.

гүнгула, -ё, ж. *мёшеж, гужсва, неред; гомйла, хрйа*. — Напрйвйше гүнгулу у күћу, нйје се знйло што коё радй. Не мдгу да подносйм гүнгулу нй море. Каквй је онё гүнгула ко црквё? Украде жёни такулин и ўмаче у гүнгулу нйрдйа.

гүндало, -а, с. *гудало*. — Напрйвио је гүндало од некаквёга засукйнога дрйјена, пй му слйчё на змйју, на вр нёга је изрёзй змйјскү глйву.

гүндёль, -а, м. *црни ойнёкрилац, дужине 2-3 ст; уп. говноваль*. — Гүндёль је онй гдвноваль, шго свё валя бйлге у лдпте.

гүнђёт, -дйм, *несвр. гудјейши, гуслайши*. — Нйко нё знй да гүндй кй Рйдуле Јовйндвйи, а знй и да запдјё, јйди га убйли, кй радио. Гүндйјйаше и покдјнй Вйсо лйјёпо, гүсле му пјёвахү. Он гүндйјйаше царски. Гүнђёлй смо мй зйједно, пй мё побйједйо.

гүнь, -а, м. *горњи дио одјёје сличан долймици, найрйвљен од сукна; оийиши йојам за огрййач*. — Мй смо пёшли у Америку у нё нйше гүньеве и чйм смо тймо стйгли, дйли су ни прйвй ођёла.

гуњина, -ѐ, ж. *горњи дио одјеће*. — Огрни какву гуњину, биће ти успут студено. изр. Нема ни гуњинѐ ни баштинѐ [= сиротиња је, нема ништа].

гурбѐт и **гѹрбѐт**, -а, м. 1. *Циганин чергар*; уп. габелъ. — Нѡсѡхѹ неки гурбѐти котлове и продавѡхѹ их. Дѡла сам гѹрбѐтима онѡ старѡ магѡре за један котѡ. Дѡћу гурбѐтима да ми калайшѹ пињѡту. Рѡмѡ не личи гурбѐтима. 2. фиг. (пејор.) *особа која се ѡнаша врло лоше*. — Гѹрбѐт је ѡн првѐ врстѐ! Не помйњи ми онѡга гурбѐта!

гурбѐтка, -ѐ, ж. 1. *Циганка чергарка*; уп. габелъка. — Гѡтѡле су му гурбѐтке и рѐкле му да ће се брзо женит. Јеси ли дѡла што онйјама гурбѐткама што су мѡлопријед прѡшле? 2. фиг. (пејор.) *женска особа лошег ѡнашања*. — Не довѡди ми онѹ Мйловѡнову гурбѐтку у кѹћу!

гурбѐткиња и **гурбеткйња**, -е, ж. 1. *Циганка чергарка*. — Гѡтѡла ми је јѹтрѡс Гурбѐткиња. Ёто Гурбеткйње, припѡзите се, ђѐцо! 2. фиг. (пејор.) *женска особа лошег ѡнашања*. — Гурбѐткиња јѐдна, ѡна да ме ѹчи! Не довѡди ми гурбеткйњу у кѹћу, ѡћу поштѐну ђѡвојку!

гурбетлѹк, -а, м. *нейримјерено ѡнашања, ѡнашања на „гурбетски“ начин*. — Мѡни се гурбетлѹка, рѡди нешто! Тѡ што ви рѡдите грђѐ је од гурбетлѹка.

гурбѐцкй, -ѡ, -ѡ *који ѡриѡда гурбетшима, који ѡишче од гурбетша*.

гурбѐцки, прил. *на гурбетски начин*. — Превѡрио си ме гурбѐцки. Како те дочекаше? Како, гурбѐцки, ада како ће ѡни!

гурбѐче, -ечѐта, с. зб. гурбѐчѡд 1. *Циганчиѡ, чергашко дијѐше*. — Вйђех јѹтрѡс на Главйцу прѐо трйѡдесѡторо гурбѐчѡди, кѡ зна ѡклѐ су се скупила. 2. фиг. (пејор.) *дијѐше лошег ѡнашања*. — Не пѹшгѡј онѡ гурбѐче на нѡше јѡбуке!

гѹре, -ѐта и гѹрета, с. *ѡрасе*; уп. гуде. — Бјѐше Тѡмѡш кѹпйѡ двоје троје гѹрѡди на пљѡцу.

гѹрица, -ѐ, ж. *женско ѡрасе*; уп. гудѡца. — Опрѡсила је једанѡсѡторо, сѡдам гѹрица и чѐтири вепрйѡна.

гурњѡва, -ѐ, ж. *гурање, гужѡва, мешѐж*. — Кѡ се ѹтѹли свйѡтло, нѡста гурњѡва, нйје се знаѡло кѡ у кѡга удѡрѡ.

гуслѡт, -ѡм, несвр. *гуслаиш*; уп. гунђет. — Гуслѡ, свѡкѡ му чѡс, кѡ нйко. Млѡдй данѡс мѡло гуслѡу.

гѹсле и **гѹсли**, гѹсѡлѡ, ж., pl. t. *народни музички инструменти*. — Гѹсли су не у тѐшкѡ врѐмена одрђѡле. Гѹсле се прѡвѐ од јѡворѡвога дрѡвета и нй от чѐса вйше, а гѹндаѡ мѡже од чѐса бйло.

густйрѡт, -йрѡм, несвр. (новије) *ѡроживѡваѡиш; ѡживѡиш; исйробѡваѡиш*. — Нйко не умйђе да густйрѡ вйно кѡ Мйјѡјло, ѡн мѡже у длѡку да погѡдй јѡчйну.

густйш, -а, м. *густйша шума или ѡрава, или уѡишйѐ расйшйње; густйѡ дно какѡѡ шѐчносйшй (нйр. вина)*. — Улѐгѡ си у тѡ густйш, пѡ је тѹн тѐже косйт. Прѡсѐчи онй густйш бѡгрѐмѡ, не дѡу један дрѹгѡме да рѡстѹ. Остѡ је густйш од винчѹгѐ нѡ дно бѡчѡвѐ.

гѹсеница, -ѐ, ж. *гусјеница*. — Напѡле су гѹсенице сльву, неће оѡе гѡдинѐ ђѡлѡѡ бйт.

гутунѡр, -а, м. 1. *врсйѡа сйѡчне болесйшй (ѡјѡроѡѡино коњска — maleus)*. — Порѡзболијѡвѡло сѐ, велѐ, жйвѡ гѡре у Нѡхйју од гутунѡра. Гутунѡр мѡже да згѡдй бйло којѹ жывѡтйњу. 2. *некаква шѐшка, ѡѡасна болесйшй (особиѡу у клеѡѡѡѡма)*. — Кйш, гутунѡр те згѡдйѡ! Кѡћ!, гутунѡр те погѡдйѡ! Йлѡ, Шарѹлѡ, гутунѡр те згѡдйѡ! Йс!, гутунѡр ве згѡдйѡ!

гѹчит (се), -йм (се), несвр. *скуйѡѡиш (се), савйјѡиш (се); скривѡиш (се)*. — Што гѹчйш пѡре, кѡме ћеш их ѡстѡвйт? Сѡѡе нешто гѹчй по ђѡшковима, ѡстѡвѡѡ некѐ замѡтѹлѡке. Гѹчи сам се од мѹкѐ кѡ сам вйдио што је учйниѡ. Што се гѹчйш тѹн ус пријѡклѡд, раздрѡма се мѡло! Жѡстѡко

га боли рана, по цйо дан се гүчи у крвѣт. Што тō гүчиш у цѣп, не крий ништа.

гүчица, -ѣ, ж. 1. *мала гука*. 2. *смойу-љак*. — Дѣнио је сѣмо гүчицу пѣра и ништа више. Бачила је за њом некаквѣ гүчицу крпѣ, шћела је да је замађија.

гүца, -ѣ, ж. 1. *йарче дрвѣиша косо зарезано на оба краја, служи за игру „гуце“, киш*. — Направи гүцу од сѣвога јасѣна, трѣјаће ни дѣста. 2. (само у облику ген. *гүце*) *врѣиша игре*. — Ајмо гүце! Нѣнемо лѣптѣ нō гүце [да играмо].

гүцање, -а, с. гл. им. од *гуцаи се*. — Вѣзде сам волио ка сам чобановѣ да се йграм гүцања. Одйли смо на гүцање и по пō сѣта от кѣћѣ. Оћемо ли на гүцање?

дѣва, дѣвѣ, ж. 1. *сйор, јадање*. — Одйли су лично код господѣра на дѣву, да он пресѣди кѣ је прав а кѣ крив. 2. *учесник у сйору*. — Одйле су дѣве на Цетйње да им пресѣди господѣр. Свађе међу дѣвама сређивѣ је пѣнекад и плѣменскй капетѣн, али највише господѣр.

дѣвија, -ѣ, ж. 1. *свађа, вербални сйор*. — Какѣвѣ је онѣ дѣвија код Зѣдружнѣга дѣма? 2. *сйорѣње, суђење, йосѣбна врѣиша расйраве у Сйарѣј Црној Гори, йужба власйиша*. — Одйли су на дѣвију код господѣра на Цетйње, били су се нѣшто закѣвйли. Примйо йх је сѣрдѣр бйо на дѣвију, пѣ су пѣтље ѣпѣт одйли на Цетйње код господѣра.

дѣвијање, -а, с. гл. им. од *дѣвијаи се*. — Јѣ нѣ знѣм штѣ ће ви тѣ дѣвијање, кад мѣжете с мйром да жйвйте.

дѣвијѣт, -ѣм, несвр. I. 1. *галамйиш на некога, гласно коришйи*. — Не смйјѣм, дѣвијѣ ме дѣма. II. ~ се 1. *свађаиш се*. — Окѣ чѣса се тѣ дѣвијѣте, је ли ви врѣна мѣзѣк пѣпила!? 2. *водишйи сйор*. — Одйли су те су се дѣвијѣли кѣт капетѣна, пѣ се нијесу помйрили.

гүцаѣт се, гүцаѣм се, несвр. *играиш се гуце*; уп. *клисат се*. — Гүцаѣли смо се пѣнекад о зорѣ дѣ мѣрака. Гүцаѣли смо се на какѣву пољѣну. Тй свѣ лукавйш кѣ се гүцаѣмо, нѣћу више с тѣбѣм да йграм.

гүша, -ѣ, ж. 1. *йредњи и доњи дио врайиша, грло*. — Нѣкако ти је гүша отѣкла, болй ли те? 2. *болесйи грла од које је оно ойчѣчено, дифтйерија*. — Болоѣала сам од гүшѣ кѣ сам бйла мѣлѣ. 3. *йредњи и доњи дио врайиша код живѣишйѣна, йй. месо од ййог дијѣла*. — Испригѣ ни гүшу от праѣѣта да йјѣмо.

гүшѣт се, -ѣм се, несвр. *разболијѣвйшйи се од гуше*.

Д

дѣвнашњи и **дѣмнашњи**, -ѣ, -ѣ *некадашњи, йрасййари, дрѣвни, давни*; уп. *давњи*.

дѣвно и **дѣмно**, прил. у *далѣкој йрошлѣстйи*.

дѣвњи и **дѣмњи**, -ѣ, -ѣ *давнашњи, који има (рѣлатйивно) дѣстиа година*. — Дѣвнѣ је мѣђа између нас онѣ кошћѣла, а сѣд причау нѣшто дрѣтѣ. Дѣмњи је ѣн, ймѣ више от четрдѣс гѣдйнѣ, врйјѣме му је да се жѣни.

дѣко, рѣцѣ (у истицању жеље да се што оствари) *ѣда би, не би ли, мѣжда, ваљѣда...* — Глѣјѣ дѣко га тй наћѣрѣш да дѣћѣ. Дѣко ми дѣнѣсѣте з Гѣрада мало пращѣка?

дѣкѣ, окамењѣна, супстантивизована рѣцѣ *оно у шйша се вјѣрује, оно шйшо се очекује...* (само у пословичком изр.). — Дѣко је најгорй чѣк [= ништа не треба очекивати од тога „мѣжда“].

дамѣр, -а, м. *живѣац; жйла куцаѣшѣ*. — Сваќи ми је дамѣр прѣтрѣнуо кѣ сам га вйћѣла како вйсй на нѣ висйну. Брзо ти бијѣ дамѣр на дѣснѣ рѣку.

дaнгуба, -ѐ, ж. онај који ништа не ради, бeсшoслeнaк; губљeнe вpeмeнa. — Нeтe овe дaнгубe мoјe нштa дa мe пoмoжy. Свe су тo дaнгубe и лeзилeбoвићи.

дaнгубит, -йм, нeсвр. 1. бeсшoслeчeн, нe рaдиш ништa. — Овa мoјa ћeцa сaмo штo дaнгубe кaд ншeсу y шкoлу, нш штo рaдe нш штo учe. 2. дaнгубљeнe. — Свe су тo тpичapијe и дaнгубe.

дaн-дaњи, прил. јoш и дaнaс. — И дaн-дaњи сaм му, тaкo мe бoгa, дyжaн пo кiлa дувaнa. Ншe гa пoслaлa нш дo дaн-дaњи.

дaник, -a, м. вeштap који ипpкa дaњу с Гapчa. — Излeжaвa сe пoт смoквoм, пшpкa му дaник и тaкo му прoлaзe дaни y бeспoслeцe.

Дaнилoвгpaд, -a и Дaнилoвa гpaдa, м. вapишцa y сpeдњeм шoкy Зeтшe y Бјeлo-вaвлићимa, цeнипap oишшeнe кoјoј ипpишa-дa и Зaгapaч.

Дaнилoвгpaђaнин и **Дaнилoгpaђaнин**, -a, м. сшaнoвник Дaнилoвгpaдa.

Дaнилoвгpaђaнкa и **Дaнилoгpaђaнкa**, -ѐ, ж. сшaнoвницa Дaнилoвгpaдa.

дaнилoвгpaцки и **дaнилoгpaцки**, -a, -o кoји ипpишaдa Дaнилoвгpaдy, кoји ишшeчe oд Дaнилoвгpaдa.

дaнит, дaним, свр. и нeсвр. 1. ипpoвeсшш/ипpoвoдишш дaн, или дyжe вpeмeнa (нa oдpeђeнoм мјeсшy). — Нe дaни, нo сe брзo вpaти! Дaнилa сaм сaмo јeдaн дaн кoд yјaкa. Дaнимo y кoлшбу илш пoнeкaд ижљeжeмo нaизвaн, нo нe стyдeнo. 2. кaсншшш, ипpeдyгo сe зaдржa(вa)шш. — Нe мoтe дaнит нo пoйтaјтe!

дaнoвaт, -yјeм, свр. и нeсвр. дaнишш, ипpoвoдишш/ипpoвeсшш дaн; дyгo сe зaдржa(вa)шш. — Дaнyјeмo oђeн кa нa пyштшњу. Дaнoвaлa сaм y рoд oд Бoжшћa eвo дo дaнaс. Кaд нeгђe пoђe, нe умшјe дa сe вpнe нo дaнyјe.

дaну, рeчцa/узвик дaј дe, дeдep, дeлa, хaјдe; шшa јe шo, дa вшдшм; уп. aнy. —

Дaну вшћи дa ншe тyн пoт крeвeт. Дaну мш oнш кoсшјep дa oвo рaскрчшм! Дaну вшћитe штo тpaжe. Дaну, дa вшдшм штo тш тo нa ушo?

дaнyт и **дaнyт**, дaнeм, свр. ипpeдaхнyшш, oдмopшшш сe мaлo. — Пyштш мe сaд дa дaнeм дyшoм, пa ћy пoгљe.

дap, -a, м. иoклoн, нeшшo шшo сe дaјe нa иoклoн из љyбaви — ипpeмeшш aмш и сaм чшн иoклaњaњa. — Дoбшo сaм дaнaс јeдaн лшјeп дap. Дap и дapшвaњe јe лшјeп oбшчaј.

дapшвaњe и **дapoвaњe**, -a, с. гл. им. oд дapшвaшш и дapoвaшш. — Вшдшo сaм дa кoд Њeмaцa нeмa дapшвaњa нeвљeстe. Кaд дoђe нa рeд дapoвaњe, oндa сe свш свaтoви мaшe зa тaкyлшнe.

дapшвaт и **дapoвaт**, дapyјeм, свр. и нeсвр. иoклaњaшш/иoклoншшш. — Дapoвaшe дaнaс нeвљeстy бoгaтo. Мeнe сy свaтoви дapшвaшш кa ншјeднy дpyгy.

дapшyт, -нeм, свр. иoдсшaшш, дшpнyшш. — Дapшш гa мaлo дaкo пoчнe дa пpшчa, e oн сaм нeшe. Дapшy гa нeкaкo oншeм штaпoм, a oн мшшљaшe e стшo дa гa удapш, пa скoчш кa мaншт.

дapoвнш, -a, -o кoји јe дapoвaн.

дaскa, -ѐ, ж. ипpeчкa нa рaлy или илyгy oд гpeдeљa дo рaоншкa. — Нaпpавшo сaм дaскy зa рaлo oд дрeнoвшнe, бшћe, бoжa тш вљeрa, jaкa.

дaти, рeчцa вaљдa, зap. — Нeшeш гa, дaти, вoдшт тaкo гoлoгa, нш дa jaкш бoг!?! Ђe Јoвo? Нe знaм, дaти сy гa пoвeлa oнa Мшpшншнa ћeцa.

дaћa, -ѐ, ж. oбшљeжaвaњe oдpeђeнoг дaшшyмa иoслшјe смpшш, уз хpaнy и шшћe. — Нaпpавшш сy вeлшкy дaћy o чeтpдe-сншцш Бoжoвe смpшш.

дaхтaт, дaхтшм и дaхћeм, нeсвр. с нa-шoрoм дшсaшш, дшсaњeм иoкaзшвaшшш умop (нaјчeшшe o ису). — Дaхтш yc тe стpaнe кaд ишдe кa пaс.

дација, -ѐ, ж. *иорез*. — Ми нѣкад нѣјесмо давѣли дацију Турцима, нѣ смо је почѣли давѣт откако је доша Даниле за господѣра.

дванѣс, број *дванаест*.

двѣш, прил. *два љуша*. — Двѣш сам дођио, и ниједанпут те нѣјесам затѣка дома. Двѣш га закуми. Цијелѣ зимѣ ми ђѣца нѣјесу дођила до двѣш — окѣ Божића и окѣ Јовѣнаднѣ. Двѣш сам га молила, и нѣје помѣгло.

двѣзѣц, двѣсца, м. *ован од двѣје године*. — Продѣ ми онога двѣсца. Ёто се јѣрица потуче с двѣсцем. Двѣсца припрѣмам за угича, спрѣмам му и посѣбно звѣно.

двѣзе, двѣзета и двѣзѣта, с., зб. *двѣзѣд јѣгње које је зашло у другу годину живошта*. — Од брѣва ђу оставѣт зимѣс сѣмо пѣшесторо двѣзѣди, а остѣле ђу у кастрѣдѣну. Жѣ ми је онѣ двѣзе ђѣрат на пазѣр, а морѣну. Имѣм пѣшес ѣваца и чѣворо двѣзѣди. Двѣзѣд су јѣгњѣд у другѣ годину.

двѣзѣца, -ѐ, ж. *овца, љѣ. женско јѣгње у другој години живошта*; уп. двѣска. — Изглѣда сѣ и овѣ двѣзѣца мрѣкала, такѣва јѣј је бѣла и мајка. Имѣш ли коју двѣзѣцу љ ѣвце? Двѣзѣце су сад нѣскуплѣ. Зазѣмѣћу сѣмо овѣ пѣшес двѣзѣца а остѣлѣ ђу поклѣт јесенѣс.

двѣска, -ѐ, ж. *овца, љѣ. јѣгње у другој години живошта*; уп. двѣзѣца. — Скѣро се не рѣзликѣје овѣ двѣска од другѣја ѣваца, такѣва је сорѣта.

двогѣдац, -ѣца, м. *мушка домаћа живоштања од двѣје године (обично во, или коњ, или ован)*. — Још нѣкад нѣјесам упрѣза вѣла двогѣца у јѣрам, тѣ је јѣш тѣле.

двогѣтка, -ѐ, ж. *двогодишња домаћа живоштања женског рода*. — Онѣ жѣја ми је двогѣтка, догѣдинѣ ђе да се мрѣка.

двојѣрдѣн, -дна, -дно *који два љуша рађа у ѣоку године (о воћки — смокви*

најчѣшиѢе). — Изнад кѣћѣ имѣу јѣдну двојѣрдѣну смѣкву и јѣдну којѣ сѣмо једанпут рађѣ.

двѣр, -а, м. *ѣалаѣша, велика и уредна кућа*. — Онѣ што је Бранко начинѣо је прѣви двѣр, тѣ су двѣри кѣ што су нѣкад бѣли Матѣнови. изр. (изаћи) нѣ двѣр љѣћи *наѣоље у циљу обавѣњања нужде*. — Тамѣн сам бѣла ижлѣгла нѣ двѣр кѣ се чѣе нѣко тѣдијѣн пролѣзи, те јѣ врзи побѣзѣи.

дворѣбрац, -ѣпца, м. *фиг. чѣвјек који као да има дуѣла ребра, снажан, јак чѣвјек*. — Бѣо је, велѣ, дворѣбрац, нѣко га нѣје смѣо напѣс, љ кости је бѣо јѣчи од свѣкога.

дворѣње, -а, с. *гл. им. од дворѣи*. — Бѣјесмо јѣ и Нѣвка пѣшле на дворѣње љ Марка, а сутрѣдан су га укопѣли. Дворѣње је и кѣ се бѣди код нѣкога што умѣра.

дворѣг и **дворѣт**, -ѣм, несвр. **1.** *услуживаѣи, љослуживаѣи, сѣојѣћи љонуђаѣи (гостѣ или др.), чувѣи, биѣи у најму*. — Двѣје невѣѣсте су не дворѣле кад смо бѣли код Јѣвицѣ у Гѣрњѣ Загѣрач, свѣ су пѣзилѣ да ни што на таулин не фѣлѣ. Дворѣрила је у Мѣша нѣколико гѣдинѣ. Дворѣрила сам и слѣжѣла цијѣлу кѣћу, нѣје ме срамѣта о тога. **2.** *сѣјаѣи изнад свѣиѣова и дѣвера (о невѣстѣи)*. — Дворѣла сам прѣвѣ нѣћи свѣтове до пѣнѣћи, нѣјесам смѣјѣла сѣс, што ђѣш, такѣви су ѣбичѣји. Дворѣла сам свѣтове ѣт пѣдне до пѣнѣћи, а бѣло ми сѣ смѣчило. Дворѣрила је свѣ док су свѣ свѣтови пѣшли. **3.** *чувѣи болесника*. — Сву нѣћ смо дворѣрили (код) Рѣдула. **4.** *чувѣи мрѣивѣца, биѣи уз мрѣивѣца у ѣоку нѣћи (обичѣј)*. — Дворѣрили смо цијѣлу нѣћ бабу Миљѣшу. Цијѣлу нѣћ смо дворѣрили покѣјнога Сѣва.

дебелгуза и **дебелѣгуза**, -ѐ, ж. *женска особа која је гојазна; ѣјѣна женска особа*. — Бѣгоми се тѣ фѣно ѣдени, онѣ дебелѣгуза ђе ти мѣћ носѣт брѣмена. Дѣш се, дебелѣгуза, да пожнѣјѣвѣмо онѣ мало рађѣи!

дебелица, -ѐ, ж. *масна, дебела, родна земља*. — Мåло је дебелице у вѐ зграда, свѐ је тå танчица, кад се мåло забодѐ трнокåп ў земљу, удåри се у плåчу.

дебѐлå, -åга, с. (супстантивизовано) *једна од мјера на канџару, гдје се може више измјерити него на џанко*. — На дебѐлå се на овѝ кантår мåже измљѐрит до педесѐт килå а на тånкå сåмо до десѐт.

дѐвѐт, број *ознака количине од девети (9) јединица мјере*. изр. (урадити) с пѐт нå девѐт! (*урадити*) *лоше, како било, али не добро*.

дегенѐк, -а, м. 1. *круѝан шѝаѝ, круѝан клиѝ кукуруза, круѝан красѝаваѝ и сл. (шѝа је дуго или дугуљастå)*. — Удри га тијем дегенѐком по ртеници. Убрåсмо онија дегенѐкå умертѝнåвија да испѐчѐмо. Штå си кўпила тѐ дегенѐке [о краставцима], нѐће тå ваљåт нѝшта! 2. *круѝна, најчешће ѝриглуѝа мушка особа*. — Кå лѐжѐш поред оногå дегенѐка, виђѐнеш! Немå ми доводит оногå дегенѐка!

дегенѐчит (се), -ѝм (се), несвр. *ѝуђи (се) дегенеѝма (моѝкама), ѝуђи (се) уоѝишѝе али јаче*. — Овѝ се двоѝца дегенѐчѐ по ѝао дån. Дегенѐчи га отåц свåки дån, али нѝшта не помåжѐ.

дежмѐкåс, -ста, -сто *дебелкастѝ, који је шѝроких и круѝтих леђа, омалешан*. — Мѝлица онåкå витка а мўж јåј дежмѐкåс, пå кад шѐтау, нѐсмåјно изглѐдау.

дѐк, -а, м. *комад*. — Метнўла сам ѝм у ваљѝци по дѐк лѐба и сѝра да ўжинау за жѝвијем.

дѐк, -а, м. *декаграм*. — Нѝјесам имåла више пårå, пå сам ўзѐла сåли сåмо двåс дѐкå. Дѐк је мљѐра.

дѐкåт, дѐкåм, несвр. *јестѝи у избобиљу, обично незарађено*. — Дѐкау åни од оногå имåња Ѓåкåвѐ ѝѐцѐ, нѝшта им не фåли. Мåја ѝѐца знåу сåмо да дѐкау и да се одåрау, не дај бåже да штå којѐ учѝни у кўђу или на бåшгину.

дѐкик и **дѐкик**, -а, м. (заст.) *минуѝи (временска јединица)*. — Бѝло је сѐдам с�ти и десѐт дѐкикå кад су дåшли. Ёто ме за нѐколико дѐкикå, причѐкå(ј) ме. Више о десе дѐкикå смо те чѐкåли. На дѐкике сѐ пријед рачунåло врѝјеме.

дѐкика, дѐкикѐ, ж. (заст.) *десѝи дио (нечега), десѝина*.

дѐкица, -ѐ, ж. *ћѐбе, дека*. — Пријед нѝје било памўчнија дѐкицå, нå су свѐ биле од вўнѐ, и биле су топлијѐ од овѝја памўчнија. Покривам се само једном дѐкицåм, и нѝје ми зима. Оñåх ўзѐт једну дѐкицу, нå су скўпе.

делија, -ѐ, м. и ж. *згодна мушка особа; особа са финим манирима; чазбена особа*. — С онåквѝјем делијåм је милѝна прошѐтåт проз пљåцу, свѝ се за нѝм окрѐђу. Бѝо је, покåјник, лўчка делија, знå је кåме кåко трѐбå пристўпит.

делкåта, -ѐ, ж. *комбине*; уп. *комбинет*. — Ёто кољчка је, а вѐђ је пåчела да нåси делкåту. Пријед су се носиле онѐ делкåте л�ненѐ, нѝје било свѝлѝенија.

демироѝак, -рошка, м. *звездена шѝѝка са ногарима на крајевима која се сѝтавља уз само огњѝишѝе да се на њу међу дрва како не би гушѝила в�ѝтру*. — Не ваљå огњѝиште без демѝрошка е дрва нѐтѐ да горѐ.

демиѝåна, -ѐ и -ånѐ, ж. *сѝаклени балон, најчешће оѝлѝен*. — Пånѝјела сам ѝм ў град једну демиѝåну вина и двå кѝла ракијѐ, нека ѝмау за пår�зникѐ.

дѐмоња, -ѐ, м. *демон, мѝѝол. биђѐ*; уп. *демун*. — Онå нѝје дѝјете нå нåвиши дѐмоња којѐга сам ѝкад чўо. Дѐмоња и демўн — тå ти је ѝстå.

демўн, -а, м. *шѝврдоглава особа; ѝаво, с�ѝана, демон*; уп. *демоња*. — Овåквåга демўна мåје åчи јåш не виђѐше, што му гåђ рѐчѐш — не слўшå.

дењåт, -åм, несвр. (обично у негацији) *ѝрихваѝаѝи, ѝрѝѝајåѝи, оѝривдаваѝи, одобрåваѝи, уважåваѝи, симѝаѝи*

саици, хијеици, имаици позициван сѣав ирема некоме или нечему. — Не дења ђна да идѣ с нама на пазар, више вѡли да идѣ сама. Нијеси дења пријед, ѣ са ти га не дам! Дењала би ђна да идѣ с нама, нѡ јој не дау њезини. Не дења ђна с нама, ми смо за њу сиротѣња. Није дењала никаквога мѡмка и ѡстаде усећелица. Дѡђи и ти дѡвечѣн ако дењааш. Не дењааш ти у наша друштво, ти ѡнеш да се дружиш с господѡм.

деравија, -ѣ, ж. *црно илаино око обо-да црногорске мушке народне каиѣ (симбол жалосици за изгубљеном слободом на Косову)*. — Деравија је онѡ црно на црногорскѡ капу, а значи кѡроту за Кѡсовом.

дѣрат, дѣрта, м. *инаици, љуициња; зависици*. — Дѣрат ми је на Мијажла што ми нѣ јави е сте крѣнѡли под Острѡг, шћѣла сам и ја да идѣм с вама, а овакѡ не мѡгу сама. Ођу, ваља, дѣрат ми је да се ожѣним с Милицѡм, пѡ пукните сви ѡко ѣте.

дериѡат се и **дерѡат се**, -ѡм се, несвр. *дријеици се, гласно викаици или илакаици, кричаици*. — Да чујѣм, кѡ се онѡ дериѡа у камару! Умирици се, што се тѡн дерѡате, кѡђу сте дѣгли на сѣбе! Штѡ је овомѣ малѡме те се стално дерѡа, да није ѡлесан? Дерѡа се ѡд ѡаола, а нико га није дѣра ни тѡка.

дѣрнѡт, -нѣм, свр. *закачици ударцем, ударицици; коснуцици, доиѡаѡи се*. — Дѣрни нѣчим тѡ лѡшце да се не мѡта ѡвѡдијен, брѡи ни залагаје. Кад га је дѣрну онѡм штапѡђѡм пѡ глави, ѡдмѡх му је крѡв ли-нѡла. Мѣне дѣрну кад ми онѡ рѣче за мѡје.

дерѡава, -ѣ, ж. *дрека, галама, вика*. — Каква се тѡ дерѡава чујѣ, нѣђу да ми нико више писнѣ! Чујѣ се некаква вѡка и дерѡава, мѡра да су се ѡпѣт посваћали.

дерѡавѡт се, -ѡм се, несвр. *дериѡици се, галамицици*. — Само ако те јѡш један-пѡт чујѣм да се дерѡавѡиш, спреми живѡ-

цу да те бијѣм! Дерѡавѣ се онѡ ѡѣца пѡ ништа не чујѣм.

дерѡат се, -ѡм се, несвр. в. *дериѡаѡици се*.

десетѡина, -ѣ, ж. 1. *десетѡорица*. — За Драгицу је дѡђило тамѡн десетѡина свѡтѡва. 2. *десетѡици дѡици*. — Побѡи је град свѣ, није ѡстѡла ни десетѡина ѡд грођа и ѡд смѡкава.

десечѡр, -а, м. *десетѡар у сѡарѡј црногорској војсци*. — Јовѡн је на Бардаѡдл бѡи десечѡр једнѣ зађарачкѣ десетѡинѣ.

десечѡрски, -ѡ, -ѡ који ириѡада *десечѡру*. — Носѡи је десечѡрски грѡб, тѡ је бѡи чѡн десечѡра у црногорскѡ војску.

дѣтглић, -а, м. *врѡици иѡицице*; уп. дрво-кљун. — Ми га зѡвѣмо дрвокљун а пѡнеко дѣтглић, ѡн врѡти ѡ дрво онѡјѣм вѣликијѣм кљунѡм.

дешпѣкт, -а, м. *увреда*. — Бѡи ми је вѣлики дешпѣкт због онѡга што ми је рѣка. Дешпѣкт је ка те нѣко уврѡјѣди или наљѡти.

дешпѣковѡт (се), -ујѣм (се), несвр. *вријеђаѡици (се), љуицицици (се)*. — Он умѡјѣ да дешпѣкујѣ чѡека кѡ ниѡко, да нѣ зна штѡ да му ѡдговѡри, пођан је. Немѡте се ви дешпѣковѡт што ви ја причѡм, тѡ је свѣ ѡстина кѡ у зарѡк, пѡ мѡло ли ви жѡ ли ви.

дѡиван, -вна, -вно и **дѡиван**, -мна, -мно *лијѣи, фин*. — Дѡивно ли је ѡвѡ дѡјѣте Вѣрино, нијѣсам лѣшѣга глѣдала. Дѡивна је ѡвѡјѡка бѡла, кѡ најлѣшѡа.

дивѡина, -ѣ, ж. *дивѡина; дивѡач; нецивилизована особа*. — Рѣци онѡј дивѡини бѡжѡј да ме више не мѣћѣ ѡ ѡста!

дивѡѡка, -ѣ, ж. *дивѡа воћка (јабука, крушка, смѡква и сл.)*. — Пѡнеко и ѡд дѡивѡѡка печѣ ракију. Смѡкве су сѡтне, нијѣсу више ѡд дѡивѡѡка. Помијѣшѡали смо пѡтомѣ јабуке с дивѡѡкама и дѡли прѡсѡдма да ију.

дѡивно и **дѡивно**, прил. *лијѣици, финѡ*. — Дѡивно су ме дѡчѣкали кѡ најдимнијѣ.

дйзѧт, дйжѧм, несвр. **I. 1.** *йодизѧйти*. — Мѡгѧ је Радѡйца да дйгнѧ вйше од стѡ-
педесет кйлѧ. **2.** *йресѧљѧватйи се, йредй-
зѧйти*. — Кѧ смо дйзѧли у Метѡхију три-
дѧстѧ гѡдинѧ, у нѧшу кўћу је остѧла
ѡпштина. **II. ~ се 1.** *йодизѧйти се, усѧѧ-
јѧйти*. **2.** *бййти акййивѧн, крейѧйти се йѡ-
лико да се не лежи у йосѧљѧи*. — Стѧрй
ми се ѡбоје дйжў јѡш помѧло. Јѧдва се
дйжѧм од рамѧтйѧ.

дйкѧ, дйкѧ, ж. **1.** *йѡнос, дичење*. — Он
је дйкѧ плѧмена а нѧкмоли кўћѧ ис којѧ
је. **2.** *љейѡйѧ, украс*. — Крстйѧ бјѧше
жѧнскѧ дйкѧ, нйје лѧшѧ невљѧстѧ излѧ-
зйло из Загѧрача.

дйкѧ, -ѧ, ж. (пејор.) *дјевојкѧ*. — Ђде,
дйкѧ, дйк се, вѧћ си удавѧчѧ а лежйш ѡѡ
пѡдне.

дйм, -ѧ, м. **1.** *гѧсовйиши йроизвод вѧ-
йѧре*. **2.** *кућѧ, домѧћинскйво*. — У Лѧзѧрев
Крс ймѧ вйше од сеѧмѡдесѧт кўћнијѧ дй-
мѡвѧ.

дйман, -мнѧ, -мно в. *дивѧн*.

дймизѡкѧ, прил. *брзо, хййѧро, (ѡйиши)*
не обѧзйрући се на околйну. — Спўчи дй-
мизѡкѧ нйзѧ стрѧну. Ојде дймизѡкѧ, и не
вйћѧсмо гѧ.

дймйје, дймйјѧ, ж., pl. t. **1.** *дйѡ мусли-*
мѧнске женске ѡдјеће. **2.** *дйѡ стйѧроцр-*
ногѡрске мушке ѡдјеће, врсѧѧ йѧнйѧлѡнѧ
сѧ врло йрошйренйм ногѧвйцѧмѧ. — Обў-
кѧ је дймйје и ѧмѧдѧн и пошѧ ў Грѧд.

дймно, прил. в. *дйвно*.

дймњѧк, -ѧ, м. **1.** *урећѧј ѧ кућй кроз*
којй йролѧзи дйм. **2.** *кућѧ*; уп. дйм 2. —
У Загѧрач је нѧкѧд бйло прѧѡ пет стѡтйѧѧ
дймњѧкѧ а сѧд йх је мѧње.

дймѧмйд, -ѧ, м. *врсѧѧ екскйлозйвѧ, дй-*
нѧмйи.

дйњѧ, -ѧ, ж. *лубѧнйцѧ*. — Посѧдйѡ сѧм
неколико кўћйѧ дйњѧ. Нйје онѧ дйњѧ
што си је кўпйѡ здрѧла.

дйњѧк, -ѧ, м. *мјесѧѡ гѡђе су йосйѧне*
лубѧнйце (у овѡм говору — дйње), бѡсѧѧ-

нйишиѧ. — Овѡ је првй пўт да сѧм у За-
гѧрач вйдйѡ дйњѧк, нйкѧд се овѡћѧн нй-
јесу сѧдйле дйње. Јесте ли сѧдйли дйњѧк
овѧ гѡдйнѧ? Дйњѧци су по Бйјѧлопѧвльйѧи-
мѧ дѡбри.

дйѡ, дйјѧла, м. изр. *изгубйт дйѡ код*
љўдй изгубйиши уважѧвѧње код ѧуди, йѡ-
скйѧйти неѧљѧѡ и неѧвѧжен.

дйѡ, *узвйк коњу да иде, да се йѡмјери*
и сл.; уп. и йѡ! — Дйѡ, Пўтѧљу, црќѧвйцѧ
те згодйла! Дйѡ, ѧјде! Дйѡ, ждрйјебѧц!

дйплѧш, -ѧ, м. *свйѧрѧч у дййле*. — Дѡ-
стѧ је нйх свйрѧло уз дййле али дйплѧшѧ
кѧ Нѧкѧ нйје бйло.

дййле, дййпѧлѧ, ж., pl. t. *музйккй ин-*
скйрументй с мйјѧхом. — Пѡкѡјнй Мылѧн
је фйно умйѡ да свйрѧ у дййле.

дййплйт, -йм, несвр. **1.** *свйѧрѧи у дй-*
йле. **2.** *скѧѧѧи чѧрскйѡ*. — Пѡпйѡ је мѧло
пѧ гѧ ѧто сѧд ѧе дййплй у крѧвѧт.

дййпломѧн, -ѧ, м. *вјѧиши чѡвјѧк, скйрей-*
њѧк; дййломѧйѧ. — Нйкѧко не мѡжеш тй
превѧрйт онѡгѧ дййпломѧнѧ, јѡш се нйје
рѡдйѡ кѡ гѧ је превѧрйѡ. Бйѡ је тѧмо
нѧгѧје у Фрѧнцускў нѧш дййпломѧн.

дйрѧк, -ѧ, м. *скўб*. — Свѧѧ смо овѧ дй-
рѧке зѧ стрўју мй постѧвљѧли.

дйрйнчйт, -йм, несвр. *рѧдйиши нѧйѡр-*
но. — По вѧздѧн дйрйнчйм нѧ бйх лй штѡ
зѧрѧдйѡ фѧмѧљи, али ми тѡ не пѡштујў.

дйћ, дйћнѧм, свр. **I. 1.** *дйћй, йѡдйћй*.
2. *укрѧстйи*. — Дйћѧ ми нѧко тѧкулйѧ у
пљѧцу, нйје бйло млѡго пѧрѧ али јѧсу дѡ-
кументй. **II. ~ се дйћй се**.

дйћѧње, -ѧ, м. *йгрѧ у којѡј се скйиѧнйм*
йрѧдѧметйѡм (новѧѧ, дугмѧдймѧ или сл.)
цйљѧ метйѧ, йй. бйљѧѧѧ, и у којѡј дѡбйѧѧ
онѧј чйи је йрѧдѧметйѡ нѧјблйжй бйљѧзй.
— Дйћѧње је фйѧѧ йгрѧ. Свй смо се ў
шкѡлу зѧ врйѧѧе ѡдмѡрѧ йгрѧли дйћѧњѧ.

дйћѧт, -ѧм, несвр. **I.** *скѧѧйи*. — Овѡ
дйјѧте дйћѧ по цйѡ дѧн. Дйћѧ(ј), дйћѧ(ј)
мѧлй. **II. ~ се йгрѧиши се бѧѧѧњѧм (новѧѧ,
*дугмѧдй или сл.) йрѧѧѧ цйљу, дѡбйѧѧ онѧј***

који добаџи ближе циљу. — Дѣћа сам се и ја у младос пулицама. У пारे се нијесмо дѣћали.

дичење, -а, с. гл. им. од дичиш се. — Блеше чоек, ваља, за дичење племени.

дичит се, дичим се, несвр. *ѣносииш се*. — С таквѡм љевојком трѣба да се дичи сѣло и плѣме, стаљна је и поштѣна.

длѣн, -а, Гмн. длѣновѣ, м. 1. *дио шаке*. 2. *мјера за ширину (око 8 ст), ѣодланица*. — Широка је неколико длѣновѣ. 3. *фиг. женски ѣолни орган*. — Чува онѡ два длѣна мѣђу ноге.

длѣначкѣ, прил. *дланом, задланицом*. — Исфрскѣј га прѣтом, немѡј такѡ длѣначкѣ!

днѣви, мн. дѣни (има само јѡш Гјд. ѡд днева), употребљава се у два типа фраза: [Гјд.] Нѣмѣ ѡ днева ништа [= кратак је дан]; [Нмн.] Ујѣде му днѣви одѣли! [клѣтва]

дѡ, предлог и прил. (*са њиховим значењима у књ. језику, а ѣособно:*) осим, *једино*. — Нико није додѣо до Мирѣна.

доѣкѣт, доѣчѣм, свр. *доскочиш, дохакаш*. — Ваља смо му га доѣкали, неће му више падѣт нам да не потказује.

добагљѣт, -ѣм, свр. *доћи с најором*. — Јѣдва сам добагљѣ до вас, не ѣдѣм никуђ. Нијесам мѡгла добагљѣт ѣто тѣн прѣт цркву.

добауљѣт, -ѣм, свр. *доћи бауљањем*. — Виђи љѣ је онѡ дијете добауљѣло! Нека онѣ старѣ добауљѣу до нас, доће ни пријатељи. Не долѣзи, добауљѣћу ја сѣма. Пушти га нека сѣм добауљѣ. Јѣдва смо добауљѣли до ѡћѣн.

добѣчит, -ѣчим и -ѣчим, несвр. *досећи, добаџиш*. — Оли ми га мѡћ добѣчит камена с рамена? Ваља ћу ти га добѣчит.

дѡбит, -и, ж. *оно ишло се добије од неког рада, нѣр. љѣшина; камаша на уложена средсѣва*. — Малѣ смо дѡбит имѣли о тога имѣња ѣто колико је велико.

Имѣ сам мало дѡбити од онија парѣ што сам бѣо метнуѡ у банку.

дѡбро, -а, с. *богаѣсѣиво, имање*. — Погријешѣла је штѡ га је оставѣла, оставѣит онѣкѡ дѡбро мѡже сѣмо лудѡ чељѣде.

дѡбровѣње, -а, с. гл. им. од *добровѣш*. — Знаѡ ми ваше добровѣње, ништа се не фѣлите!

дѡбровѣт, -ѣјѣм, несвр. *живѣјѣши у добру, уживѣшѣи богаѣсѣиво*. — Нѣћеш ни у дѡм дѡбровѣт ништа бѡље но овѡћѣн, пѣ не трѣчи да се удѣјѣш.

дѡбровѣчѣн, узвик *добро вече*.

дѡбројѣтро и **дѡбројтро**, узвик *добро јѣтро*.

дѡбрѡстѡјан, -јна, -јно *који добро сѣјѡји, богаѣш*. — Лѣко је ѣјма да дѣју сирѡтињи, ѡни су дѡбрѡстѡјни.

дѡбрѡта и **дѡбрѡћа**, -ѣ, ж. *ѣошѣење, хуманѡсѣи; онај који је ѣошѣен, хуман*. — Малѡ је таквѣ дѡбрѡћѣ ка што је Милија. Сѣи од његѡвѣ дѡбрѡтѣ ѣмау кѡристи наѣо ѡн.

дѡбрѡтѡвр, -а, м. *онај који чини дѡбро, који ѣомаже друге*. — Нијесмо имѣли вишега дѡбрѡтѡвѡра от покојнѡга Марка, у свѣ не пѣзио и водѣо о нама рачѣна.

дѡбрѡћа, -ѣ, ж. *в. дѡбрѡша*.

довѣљѣт, -ѣљѣм, свр. I. *ваљањем ѣремѣстѣиш*. — Довѣљѣћу и онѣ великѣ [о камену]. II. ~ *се* *фиг. доћи с најором*. — Ёо се некако довѣљѣсмо.

дѡвечѣн, прил. *вечерас*. — Дѡћите дѡвечѣн да малѡ сѣдѣмо.

дѡвијек и **дѡвијѣка**, прил. *увѣјек, вѣзда*. — Дѡвијѣка смо ѡћѣн живѣљѣли мирно.

дѡвршак, -шка, м. *лисѣови дѡвана који су близу самог врха сѣпрука, беру се у једној од ѣосѣедњѣх берби*. — Неће ми се довршак осушитѣ, бойм се ѣ ће пријет пѣс кѣша, а ѣмѣ га дѡста.

догања, -ѐ, ж. *продавница*. — Виђи да нѐма у догању коњскога камена за лозе. Отворио је догању да продајѐ пиће.

догевељаџ (се), -ам (се), свр. *с најо-ром доћи, једва сѝићи (ходајући), сѝићи с уморним изгледом*. — Једва сам догевеља до вашѐ куће, ослабили су ми нџге. Нѐкако ћу догевељаџ до Града. Догевеља сам ус помџ штџпа. Ајде, догевеља и до нас. Догевељаћу се нѐкако.

догнаџ, -ам и доженѐм/дождѐнѐм, свр. *дошјераѝи*. — Доженѝ ми коња да сѝутра йдѐм у млын. Дождѐните краве у појаџу! Ако дождѐнѐм мѐне [= мени], догнаћу и тебе [= теби]. Ако ми дрва не догнаш до довечѐн, немџ их догонѝт.

догџдинѐ, прил. *идуће године*. — Догџдинѐ неш ус школу, кад напунѝш седам гџдѝна.

догџн, -а, м. *дошјеривање сѝоке*. — Је ли вакаџ за догџн живџога у обџр?

догонѝт, -џнѝм, несвр. *дошјериваѝи*. — Догонѝо сам гѝуђе браве. Догонѝла сам ја с Лукавицѐ сама по стџ џваца и по дѐсеторо гџвѐдѝ.

додѝт, -а, м. *додизање, йредизање, вријеме йресељења*. — Било је тџ, нѐкако, тамѝн у додѝт с Лукавицѐ.

додѝзџт, -жѐм, *йресељаваѝи се*. — Дџста фѝмѐља је пџчѐло пџново да додѝжѐ у Загѝрач ис Тѝтограда, донџсѐ сѝлно мобѝље.

додѝјџт, -ам, свр. *досадиѝи, дозлогрдиѝи*. — Додѝјџло ми је више свѐ — и кућа и љѐца.

доџџт, (од: доходити) доџѝм, несвр. *долазиѝи*. — Је ли ви доџѝло које из Подгџрице? Оџете ли доџџт љѐтџс у Загѝрач? Доџѝо сам ја у вашу кућу и пријѐд. Је ли ви доџѝло које од љѐце? Нећу га ја више џџѐн доџџт. Доџѝли су пријѐд чѐшће а сѝ су оређали. [Напомена: Нема имперфекта, већ се формира од гл. долазит: дола-зѝахѝ.]

доџѝ, -гнѐм, свр. *доселиѝи се*. — Доџѝгле су у Сѝвџву кућу биле нѐкѐ избѝеглице.

доженѝт и дождѐнѝт, -ѐнѐм, свр. *дошјераѝи, догнаѝи*. — Дождѐнѝли смо јѐдну јѝловицу ис пријѝатеља да је презѝимѝо. Доженѝ говѐда на попѝс чѝм виђѝш ѐ пригрѝјало.

дозваџ се, дозџвѐм се, свр. *доћи себи, схваѝиѝи, враѝиѝи се на йрави живоѝни ѝуѝи*. — Бѝо је шѐнѝо пѝмѐћу, а сѝд сѐ, да је бџг, дозваѝ, пѝ је дџбро. Лѝако је нџџ сѝд, свѝ су јџџ се љѐца дозваѝа и свѝакоје пџнешто рѝдѝ. Дозџви се више пѝмѐти, твџџи дрѝгови су далѐко доћѐрали!

доџџт, доџѝм, несвр. *доџѝиѝи, йодајаѝи, задајаѝи*. — Доџѝш ли јџш тѝ малѝу, јѐ ли јџџ двије гџдине? Доџѝла је Вељка кад Виђна нѝје имѝла мѝѝѝека. Теѐца вџлѐ да доџѐ и кат поодрѝстѝу.

дојѝвѝт, -ѝвѝм, свр. *дошјераѝи сѝоку*. — Ко је онџ дојѝвѝо живџо на онѝ Петрѝнину ливѝду? фиг. *доћи, сѝићи*. — Јѐсте ли дојѝвѝли малѝо до старѝја?

дојѝкѝвѝт, -ѝјѐм, несвр. *чуѝи (се), сѝѝизаѝи (џ гласу, ексѝлозији и сл.)*. — До Загѝрача су дојѝкѝвѝале бџмбе што су Енглѐзи бѝчѝли на Подгџрицу за вријеме рѝта.

дојѝкѝнѝт, -ѐкнѐм, свр. *чуѝи се, сѝићи до одређѐног йросѝџора (џ гласу, одјеку и сл.)*. — Дојѝкѝнѝо је и до нас онѝ пѝцањ што сѐ сѝнџ чѝџ у Малѐнзу. Дојѝкѝнѝе и до нас глѝс сѝмо ако што слабо учѝниш, пѝзи се!

докажѝвѝт, -ѝјѐм, несвр. *доказиваѝи*. — Докажѝвѝ сам ти да је меднѝк џџѐн, али ми ти нѝјеси вљѐрова свѐ дџк је тѝко и Мѝловѝн рѐка.

докџџлица, -ѐ, ж. *слободно вријеме, бесѝосличење*. — Гѝубѝш вријеме у докџџлицу, а мџгла би се за нешто прифѝтѝт, и да учѝниш што, неће ти перѝаница отпѝс! Докџџлица је нѝјгора бџлѐс.

докљичит, -им, несвр. *биџи у доколици, не радиџи ниџиџа, бесјосличџиџи*. — Отка сам се разболио, по цџо дан само што докљичџим. Могла би ова ђеца нешто радџт да не докљиче стално.

докљенице, -џца, ж., мн. *вунени или сукнени омоџач на ногама од кољена до чланка*; уп. гете. — Данас више нико не носџ докљенице, само чарапе.

докњат, -џнам, свр. *схваџиџиџи, доџи до закључка*. — Једва сам докњала штџо си стџо. Докњали су џни како си стџо да џм подвџлиџи.

докопџт (се), -џам (се), свр. *домоџи (се), досегнуџи*. — Ако се докопџм каквија парџ, узео бих јџдш једно јџловче за мрс. Немџ да те докопџм овџјем прџтом, нџ се смири! Докопџли су се парџ па им је лџко.

докотурџт, -џам, свр. *І. доваџати*. — Докотурџ ми бџчу! Докотурџли смо џх до кџћџ [о гредџма]. *ІІ. ~ се* фиг. *доџи с најором*. — Докотурџсмо се некџко дџ Града.

докџтор, -а, м. *љекар*.

докџчит, -џчим, свр. *1. дохваџиџиџи куком*. — Докџчила сам најорњџу грану и џбрџла с џџ свџкџу сливу. *2. сазнаџи, схваџиџиџи, џјџмиџи*. — Докџчио сам што су шџџели да ми ураде, нијесу могли скрџт. Једва сам докџчио штџо је мџслио да ми кџжџ. *3. нерегуларно добиџи*. — Докџчио сам неколико врџћа брџшна, а нијџе га немџ.

долџктица, -џ, ж. *врџћа женског јелечеџа с рукавџма до лакаџа*. — Жџне су пријед носџле и долџктице, али само невљџсте и старџјџе. Долџктице су се шџле од чџје.

долџма, -џ, ж. *џолукраџки горњи каџуџи, огрџач*; уп. доламица. — Нџсџше сџрдџр долџму до кољџна, свџ од црвенџ чџје.

долџмица, -џ, ж. *џолукраџки горњи каџуџи, огрџач*; уп. долама. — Ка се не сџћџам, свџ нџсџше купџвнџу долџмицу.

дџлџн, прил. *до овџје*.

долџковџт, -џјџм, несвр. *џрџстаџаџиџи, биџи у складу, џрџличиџиџи*. — Не долџкујџ тебе старџме да се препџрџш ж ђецџм.

долџна, -џ, ж. *њива; одрџџена равна земљџина џоврџина*. — Вџзде смо на нџ долину сџдџли крџлоу. Не џдите прео тија дџлџна, слџм ви пџка!

дџм, дџма, м. *1. куџа, џородџца*. *2. џородџца у коју се уда дјевојка*; уп. домова *2.* — Лијџепо се удџ(ј), џди у свџј дџм! Пџшла је џ дџм, врџјеме јџј је било за џдају. Ни џ дома ни џд рода немџ нијкога више.

домадеца и думадџца, -џ, ж. *влага у куџи*. — Куџа ни је пџнџна думадџце, свџ се овлџжџ. Од велџке домадеце добијџ се рамаџџ.

домџзџт, -а, м. *човјек коџи је џрџшио на женино имање*. — Јџ не знам кџд је у Загџраче бџо коџ домџзџт.

домџнџт, -џнџм, свр. *І. доџјџрати*. — Домџнитџ козу у вџу наџшу згрџду, наџе пџнешто да чџпнџ. Тамџн блџх домџнџла жџвџ, кад онџ пџче нџвријеме да се нијџе могло ижљџџ. *ІІ. ~ се* *наџџи, свџраџиџиџи*. — Домџните се које пџнекад код овџ бабџе, сџма је. Пди ти слџбодно, јџ џу се домџнџт до ђџда.

домањџвџт се, -џјџм се, несвр. *наџлазиџи, свџраџиџи*. — Домањџвџ ли ти се кад унџчџд? Нијџе се ниједно домањџвџло од давнија дџба.

дџмџт, -а, м. *џараџџ (Solanum lycopersicum)*. — Дџмџти у Загџрач џдлично раџу ђе џмџ воде. Ми га зовџмо памидџра а пџнеко дџмџт, а тџ је свџ џсто.

домањџ, -џга, м. (супстанџивџовано) *коџи џриџада џородџци*. — Не дџу ми моџ домањџ да се жџнџм ш џџм.

домањџн, -а, м. *1. сџарџџина домањџнџсџва*. — Домањџн у тџ куџу је Милош, остџли се мџло пџтау. *2. газџа, добар*

радник, онај који брине о унапређењу домаћинства. — Становићи су били домаћини каквија није било у Брда. 3. дом, кућа, породица, породична јединица. — У Лазарев Крс има око седамдесѣт домаћина. 4. муж, суйружник. — Таман ка се удала, домаћина су јој позвали у рѣзѣрву на три мјесеца. Је ли какав та домаћин Драгичин?

домѣт (се), дѣмѣм (се), несвр. кућити (се), сѣварити домаћинство. — Дѣмѣ се онѣ двоје лијепо, а пѣчели су од нијеса.

домѣшљање, -а, с. гл. им. од долишљаи се. — Нијакво домѣшљање ти тун не помаже, но држ што си уфатила.

домѣшљаѣт се, -ишљаѣм се, несвр. присѣпати се, долазити до сазнања, схватити, поимати, долазити до закључка. — Домѣшљамо се на разне начине, а богами тѣшко пролазимо. Све сам се домѣшљаала што би то мѣгло бит, и нијесам свѣтила.

дѣмовина и домѣвина, -ѣ, ж. 1. ошатибина, родна земља. 2. породица у коју се удала дјевојка. — У дѣмовину имаѣм свѣкра и свѣкрву, три ѣвѣра и двије јѣтрве. Пѣзно је дѣбила домѣвину, удала се ка је имала прѣо триес година.

домовскѣ, -ѣ, -ѣ који припада кући у коју се дјевојка удала. — Прѣдала сам рѣцкѣ, а оставила сѣмо домовскѣ имање. Ка сам се удала, свѣ ми је домовскѣ нѣкако било тѣђе.

домѣдржница, -ѣ, ж. добра домаћица, кућаница. — Мало је таквија домѣдржница била ка што је била покојна Анѣ. И Марѣ Петрѣва је била домѣдржница ка појједна.

домунѣавѣт се, -јѣм се, несвр. (новије) договарити се о каквом сумњивом послу, пошати се договарити. — Све ми се чини е се ти, малѣ, домунѣавѣш с онијѣм сѣном Милѣвинијѣм.

дѣнолѣн, прил. до онѣје. — Нијесам мѣгла мѣднѣт дѣнолѣн, но мѣ придржавѣла Драгица.

доњѣзагѣрачкѣ, -ѣ, -ѣ који припада Д. Загарачу, који пошати из Д. Загарача.

Доњѣзагѣрачанин, -а, м. сѣлановник Д. Загарача. — Наѣ Доњѣзагѣрачѣна има више но Горњѣзагѣрачѣна.

Доњѣзагѣрачѣнка, -ѣ, ж. сѣлановница Д. Загарача. — Дѣста се Доњѣзагѣрачѣнка удѣло у Брда.

допѣс и допанѣт, -нѣм, свр. пријасити (некоме); доћи у одрѣдени положеј. — Вѣла, ѣко ме допанѣ шѣка, нѣће му лѣко бит! Припѣзи се да не допанѣш у невѣљу. Допѣ је био гѣрдија рѣна, у прѣву борбу му је зрно ѣба ѣка избѣло. Од имања мѣ сѣмо допѣла једна згѣрадица, то није више о двије овѣ кѣће.

допѣс се и допанѣт се, -нѣм се, свр. дојасити се, свидѣити се. — Фѣла бѣгу, оѣ ли му се данѣс допѣс која од онѣја ѣвѣјака. Допѣ ми се онѣ твој друг, ѣзбила је и тих, ка ѣвѣјка. Допѣнула му се.

допијѣѣт, -ијѣѣм поново поћи (ракију или сл.). — Морѣ сам поново да печѣм онѣ ракију, да је допијѣѣм, онѣко би била прѣмѣка. Врѣла сам лѣб да га допијѣѣм, није се био испѣка.

дорѣт, -а, м. коњ црвенкаѣосмеђе боје.

досѣљѣник, -а, м. онај који се досѣлио; зајѣднички назив за Црнѣгорѣ који су били досѣљѣни у Мѣшохију. — У Рзниѣ нѣ било досѣљѣника дѣста, више од дваес фамѣлија.

дѣслѣ, прил. до сада. — Није ми се дѣслѣ ниѣко јѣвѣла.

доспијѣвѣт, -ијѣвѣм, несвр. 1. завршавати посаѣ. — Све у кѣћу ја сѣма доспијѣвѣм, ниѣко ми не помаже. 2. сѣизаити, сѣасавати. — Кад доспијѣва код вас смѣкѣ? Доспијѣвѣ у Нѣвкѣ лијѣпа млѣђа шѣѣр.

доспѣѣт и доспѣѣт, доспѣјѣм, свр. 1. завршити посаѣ. — Од јѣтрѣс сам доспѣѣла свѣ овѣ да учѣним што вѣдиш. 2. сѣи-

ћи, сїасайи. — Доспјела му је за ўдају и млађа шћер. Оће ли овѣ смѹкве доспљет до Петрѹвадне?

дѹстї, -а, -ѹ многи. — Дѹстї су му зборїли да тѹ не чинї. Дѹстѣ ђевѹјке би се радо ўдале за њѣга.

достїна, -ѣ, ж. мнозина, достїа њих, много ѿјединаца (преко 10, ошїриликѣ до шїридесетї) (о мушким особама, али и о мјешовитим, када је у ѿшїању маса). — На покajање му је дѹшло достїна њїх из Брдѣ. Нѣкї се жалѣ на Станїшу, а достїна га фалѣ. Дошѣ је с достїном људї, дати њїје смїо сам. Достїна нѣ [= доста нас је].

досѣтит се, -їм се, свр. досјетїи се.

дѹтолѣн и дѹтолѣн, прил. доїле. — Оћеш ли га мѹћ дѹнијет дѹтолѣн? Тї дѹћи дѹтолѣн а јѣ ћу долѣн.

дѹћ, дѹћем, свр. 1. доћи. 2. надоћи. — Ёо је дошѣ лѣб, дѹ ли га прѣтѣт? Јесї ли видїо колико је дѹшла Морѣча, з брїјега ў бријег.

доћукѣт, -укѣм, свр. (пејор.) доћи. — Је ли она ибрѣтница дѹпет доћукѣла у Загѣрач?

дѹцкан, прил. 1. касно, ѿзно. — Сїнѹ си дѹцкан дошѣ, ђѣ си бїо? 2. фиг. никада. — Дѹцкан ћеш тї од њѣга пѣре добїт нѣтраг.

дѹчѣк, -а, м. угошћене. — Овѹћѣн прїјед њїје бїло њїкавија дѹчѣкѣ Нѹвѣ гѹдинѣ, а сѣд је свї слѣвѣ. Направїли су њи прїјатељи дѹчѣк кѣкав се не пѣмтї.

дочеклїја, -ѣ, м. онај који је гостїољубив. — Они су дочеклїје кѣ тѣ кућа, мѣло је поштенијѣ од њїх.

дочеклїив, -а, -о који зна да дочека гостїа, гостїољубив. — Дочеклїива је Марїја бїла мїмо дрүгѣ, њїје се поред њѣзинѣ кућѣ мѹгло прѹћ а да те не стїмѣ. Свї су у мѹју ўјчевину дочеклїиви, мѹгу

сѣ собѹм повѣс дѣсеторо и свѣ ће ѡх дочѣкѣт.

дошѣптѣч, -а, м. шїијун. — Увѣргли су се у свѹје стѣрѣ, свї су дни вѣзде бїли свѣчї дошѣптѣчи.

драгѣње, -а, с. гл. им. од драгаї (се). — Остѣви се тї драгѣња с мѣјком, нѹ је послүшѣ!

драгѣт (се), -ѣм (се), несвр. инаїиїи се, бїиї шїердоглав у кѣком сїшѣву, бїиї њїослүшан. — Овѣ мѣлѣ је вѣћ пѹчѣла да ми драгѣ. Драгѣ се по цїо дан с бѣбѹм, њїшта нѣће да је послүшѣ.

драгї, -ѣ, -ѹ 1. драг, мнѹ. 2. сѣв, цїо. — Драгї нѹћ сам мїслила штѹ ћу сўтра. Вѣс драгї дан тўн сѣдїш, мрдни се мѣло.

драгѹ, прил. мнѹ. — Драгѹ ми је штѹ сте дѹшли. изр. бити (некоме) драгѹ (некоме) бїиї (односно не бїиї) драгѹ, (некоме) бїиї (одн. не бїиї) ѿ вољї. — Драгѹ ми је, нѣћу!

драгѹвѹљан, -љна, -љно који хоће ѿ својѹ вољї, који прїсїиѣје ѿ својѹ вољї. — Јѣ сам драгѹвѹљан да мїјењѣмо онѣ ливѣде у Трнѹвѣ рўпе.

драгѹвѹљѣц, -ѹљѣца, м. добровољѣц. — Вѣсо и јѣ смо бїли драгѹвѹљѣци у тўрскї рѣт, ѹба смо рѣњени на Брдѣнѹл.

драгѹвѹљно, прил. 1. добровољно. — Мї смо свї пѹслије рѣта драгѹвѹљно одїли на прўге. Њїко је њїје ћѣрѣ, нѹ сѣ за њѣга ўдалѣ драгѹвѹљно. 2. самовѹљно. — Драгѹвѹљно је прѹдѣ онў ливѣду, да њїко од њѣгѹвија њїје знѣвѣ.

драгомѣн, -а, м. прѣводилѣц. — Бїо је тѣдѣр драгомѣн код Галијѣнѣ, пѣ су мїслили ѣ шпїјѣвѣ партизѣне.

драгомѣнїт, -їм, несвр. прѣводїиї. — Драгомѣнї нѣкијама Францўзїма штѹ збѹрѣ овї њѣши. фиг. (пејор.) ѿсредѹвати у прѣношењу њѣцїїх мїсли. — Не драгомѣни тї, чўјѣм јѣ штѹ прїчѣ!

драм, -а, м. њїшїо сѣсвим мѣло, грам. — Опїрѣла сѣ док је у њў бїло драмѣ снѣгѣ. Нѣмѣмо вїше њи драмѣ брѣшна.

дрѣча, -ѣ, ж. *врста бодљикаве биљке (Paliurus aculeatus)*. — Пуно је Присоје дрѣча и шипковина. Дрѣчом се најбоље оградѣи вѣдка.

драчѣви, -а, -ѡ који је од драче. — Драчѣвијама живицама сам оградѣила цѣо лѣчѣнак. Плѣтићу ти драчѣвијама дѣнарима [плод драче је округао и лепезаст, а зову га динар, тако да је у претходној реченици ријеч о иронији].

дрѣчевина, -ѣ, ж. *остѣиак од драче, њена крѣпа, њен коријен, са дијелом стѣбла љи земљи (ѡсјеченог или на други начин унишћеног)*. — Искрѣла сам свѣ дрѣчевине с доњѣ долине, сад ће се мѡћ косит.

дрѣвенѣс, -ста, -сто који је укочен као дрво, нееластичан (о човѣку), који је ѡврд као дрво (о воћу или ѡврћу). — Дрвенѣстијѣга ѣтѣта нијесам јѡш глѣдала. Нѣкако је нѣсмѣјна и дрѣвенѣста, укочена. Овѣ су маѡне дрѣвенѣсте нѣкако, а ѡма ѡнѣја штѡ су кѣ пѣтер.

дрѣвит, -ѡм, несвр. 1. *стѣављѣи на кућу дрвену граћу*. — Су чѣм ћеш дрѣвит овѣ појѣту, ѡћеш ли с ѡнијама бѣгрѣмима с Пчкѣла? 2. *фиг. ѡчућу*. — Дрѣви га ѡтац свѣки дѣн, и ништа не помѣжѣ.

дрѣвлѣник, -а, м. *дрва сложена за чување, мјесто гдѣ су ѡа дрва*. — Пѣн ми је дрѣвлѣник церѡвинѣ и јѣсеновинѣ. Пѡкрио сам дрѣвлѣник целофаном да се не квѣсѣ дрѣва. Мѡжеш ти зѣмит с ѡвѣквијем дрѣвлѣником.

дрѣвоклѣн, -а, м. *ѡишчица која дуби (кљуном) гнијездо у дрѣвцу, дѣѣлѣић*; уп. кљунцодуб, дѣлѣић. — Ео нѣколико јѣтарѣ откако чѣјѣм дрѣвоклѣна како цѣка у кошћѣлу, ѡће дѣти да направѣи гњѣјездо.

дрѣждѣње, -а, с. *гл. им. од дрѣждѣи*. — Није тѡ било спѣвање, нѡ дрѣждѣње, е сам га цѣјелѣ нѡћ ѡчекѣва.

дрѣждѣт, -дѣм, несвр. *шѣчекѣѣи нешѣо у ѣѣвољним условима, чекаѣи*

наѡљу, чекаѣи дуго, чекаѣи безразложно, стѣјаѣи у шѣчекѣѣу, дежураѣи; стѣражарѣи. — Знѣли су да дрѣждѣмо наизѣн и да ѣх ѡчекѣјѣмо, али се нијесу постѣрѣли да поѣтау. Дрѣждѣли смо цѣјелѣ нѡћ на стѣницу. Штѡ дрѣждѣиш наѡље по тѡј кѣши, чѣкѣш ли кѡга? Штѡ дрѣждѣиш, мѣлѣи, тѣн, ѣди у кѣћу! Дрѣждѣла сам по кѣши двѣ сѣта. Дрѣждѣћеш ти мѣне како ти се нѣће! Сѣу нѡћ смо дрѣждѣли укрѣј диѣѣка.

дрѣка, -ѣ, ж. *ѣика, ѣика*. — Кѣква је тѡ дрѣка, ѣѣо?! Наѣтеле ѣх дрѣка и крѣвѣѣва кѣ да си ѣх поѣкѣ.

дрѣкнѣт, -нѣм и дрѣкнѣт, дрѣкнѣм, свр. *ѣикнѣи, ѣрѣснѣи*. — Чѣм је уљѣга, дрѣкнѣше на нѣга свѣ — ти ѡѣкаѣ, ти ѡнѣкаѣ! Дрѣкнѣ на мѣне кѣ да сам му ѡца уѣиѡ. Кѣ сам дошѣ, дрѣкнѣше на мѣне свѣи.

дрѣмуцкѣт, -ѣм, несвр. *ѡмало дрѣѣмаѣи, куѣѣи, ѡмало засѣѣѣѣи и будѣи се*. — Дрѣмуцкѣм пѡнекад на столоѣѣѣ, али не засѣѣм. Дрѣмуцкѣћеш ѣ вѡз, имѣћеш врѣмена. Кѣ сам стѣга, стѣри дрѣмуцкѣхѣ.

дрѣновѣк, -а, м. *ѣруѣи или моѣка од дрѣновине*. — Да нѣ бѣ код мѣне ѡнога дрѣновѣка, ѣѣхѣ ме пѣи раскѣс. Стѣлно дрѣи у кѣћу јѣдан жѣткѣ дрѣновѣк да ш ѣѣм пријѣти ѣѣци.

дрѣнѣт, -нѣм, свр. *задрѣѣмаѣи за чѣсак, мало ѡдрѣѣмаѣи*; уп. тренут. — Дрѣни мало, ѣмѡран си. Дрѣно сам мѣлопријѣд. Дрѣнѣћу и наѣс мало.

дрѣто, прил. *дирѣкѣно*. — Пѡшли смо дрѣто у ѣћѡѣу кѣћу, ниѣје се нијѣсмо заустѣвљѣали.

дрѣчѣѣ, -а, -ѡ који је *јѣрких боја*. — Штѡ си ѡбѣкла тѣ дрѣчѣѣ ѣљѣну, ѡбуѣи нѣшто мрѣкѡ, не ѣдѣш ѣ свѣтоѣ!

дрѣжѣк, дрѣшка, м. *дрѣжѣлица, ручка (кѣра) на ѣкој ѣлаѣи (ножѣу, срѣу, чекићу и сѣ)*. — Направѣи ми је Брѣнко гѣвѣзденѣ дрѣжѣк за нѡж. Оѣи срѣ нѣмѣ дрѣшка, мѡрам га направѣит.

држало, -а, с. *дршка, држалица на (пољопривредној) алатки (мотици, коси-јеру, сјекири, лопати и сл.)*. — На(ј)боље је држало за сѣкиру от кошћелѣ. Сломйло ми сѣ држало од матйкѣ.

држећ, -а, -е *који је у снази, који се држи у снази и свјезини, који није много стар*. — Старй су ми јѡш држећи, ѡбо је стално понешто радѣ.

држйна, -ѣ, ж. *оно што се држи, што се има, власништво*. — Пријед су тѡ звали држйна, тѡ имање, и свѣ. Нѣмамо нйчесовѣ држйнѣ, нако ону кўнигу. [Лексема, као правни термин, губи се, само је најстарији становници знају.]

дрйјем, -а, м. *дремез, ѡсѡаносй*. — Уфати ме одједнѡм дрйјем и мѡра сам лећ. Нйјесам дрйјѣ ѡ дријема издржѡт, тѡкѡ ми сѣ дрйјемѡло да сам јѣдва издржѡ. Уфатио мѣ дрйјем, йдѣм да спѡвѡм.

дријемѡње, -а, м. *гл. им. од дријемати*. — Не дрйјемѡ ми се, мѡгу јѡ сѣћѣт јѡш, нйкаквѡ ме дријемѡње нйје уфатило, како се тѣбе чинй. Ймам један столовѡч, ѡдличан је за дријемѡње. Уфатило мѣ дријемѡње.

дријемѡт, дрйјемѡм, несвр. *ѡмало сѡавати, дремуцкати, бити у ѡлусну, одмарати лежећи зашворених очију, уз нейѡййун сан*. — Дријемѡ сам мало данѡс, пѡ ми је лѡше. Не дрйјемѡ тўн, нѡ сѣди с нама да попрйчѡмо.

дрйјет, дерѣм, несвр. **I. дерати**. — Оли онѡ јѡгње дрйјет нѡ мијех или за продају? Дерйјѡсмо прйјед јѡгњѡд вѡзде нѡ мијех. Дријѣћу га за продају. Како си га дрѡ? Дрли смо га двојца. Драх јѡ ѡвна кѡд Вѡса, кад ѡоли некија трѡвѡца. **II. ~ се гласно йлакати, гласно говорити, викати, дерати се**. — Не дерй се, да ти не додѡм пѡ да ймѡш рѡшта плѡкат! Штѡ се тѡкѡ дерѣте, ѡли не мѡжете фйно зборйт кѡ осталй свйјет!

дријѣшѡт, дрйјѣшѡм, несвр. *в. дријешити*. — Нѣће се дријѣшѡт гаћѡ на тѣбе.

дријѣшйт, дрйјѣшйм, несвр. *развезивати (чвор или шито сл.), расѡјасавати се*. — Ево дрйјѣшйм овй чвор, йма двѡ сѡта, и не мѡгу му нйшта. Дабогдѡ се на тѣбе гаћѡ не дријѣшйло! Нйшта не дрйјѣши рѣмйк!

дрќалица, -ѣ, ж. *којешйтарија, ситиница, нешто безвриједно (материјално и айсйрактйно)*. — Не прйчѡ ми дрќалице, нѡ кажи што је било. Бйла је у Итѡлију и дѡнијѣла некаквѣ дрќалице, сѡмо што је пѡре потрошйла.

дрљѡча, -ѣ, ж. *ѡпољопривредни уређај за дрљѡње оранице, са клиновима (металним или дрвеним)*. — Бѡље је да се онй грўнови раздрѡбѣ дрљѡчѡм нѡ брѡнѡм.

дрмуљйца, -ѣ, ж. *йарче неке материје (нйр. кафе, жшйта или сл.) које није усийњено као остѡли диѡ тѣ сметѡ уѡо-йреби*. — Кѡквѣ су овѡ дрмуљйце проз ову кѡфу, не ваљѡ ти, изглѣдѡ, млий нйшта.

дрѡб, дрѡба, м. *желудац, сймак*. — Чйм изѣдѣм што лўтѡ, забѡли ме дрѡб. Надўшйо ми сѣ нешто дрѡб, бйће од онија смѡкѡвѡ. Продају дрѡбове на касѡпници, тѡкѡ се издржѡвау. Чѣсто купўјѣм дрѡбове на касѡпницу и вѡрим йх љѣци. Предебљѡ је, пўштио је дрѡб кѡ каквѡ старѡ женетйна.

дрѡбљѣн, -а, м. *йарче сйшно изрезаног меса (као за месни ййрикаиш), мање йарче меса*. — Дѡла сам йм по дрѡбљѣн мѣса и тѡ је свѡ чѡс што су дѡбйли у нѡшу кўћу. Исѣцкѡ(ј) тѡ мѣсо на дрѡбљѣне да бйднѣ свйјама по мѡло.

дрѡбуљйна, -ѣ, ж. *аугм. од дрѡб, желудац и цријѣва заједно; велики желудац, велики йрбух*. — Вўчѣ ону дрѡбуљйну кѡ жѣна. Не мѡш тй с тйјема дрѡбуљйнама мрђнўт. Найѡ сѣ некаквйја дрѡбуљйна с касѡпницѣ, пѡ прѣс ў ухо и пљѣвѡ. Нѡсй дрѡбуљйне кѡ да је сандрўгй.

дронйт, дрѡнйм, несвр. *омешити; кварити*. — Дрѡнй га овй старй а ѡн би

нѣшто и учио. Стѣлно су је дронѣли отѣц и мајка да се удајѣ. Друштво пѣтѣаша га дрѣни, а да није тогѣ, не би било бѣлѣга ѣтетѣ од нѣга.

дрпџат (се), дрпѣам (се), несвр. *чешаиши (се), шѣишиайи (се), шѣишикайи (се).* — Пѣса милѣт, уфѣатио да дрпа ѣвојку пред свѣјама. Што се свѣ дрпѣш, нѣмѣш дѣти ўши те те ѣју! По цѣо дан се онѣ бѣба дрпа кѣ да је срабава.

дрпѣит, -ѣм, свр. (новије) *диѣи, укра- сѣи, оѣиѣи, ѣоѣиражѣиши незараѣено.* — Дрпѣ ми нѣко такулин на плѣцу. Свѣ глѣда нѣће ли штѣ дрпѣит од родѣтѣлѣ.

дрѣга, дрѣгѣ, ж. *женска особа, дру- гарица осѣиалим женским особама.* — Није Мѣлица имѣла дрѣгѣ равне њѣј. Нѣмој, мѣја дрѣто, да га одбѣјаш!

дрѣгѣ, -ѣ, ж. (супстантивизовано) *не- шѣио друго, другачѣје.* — Ђѣт, е би дрѣгѣ! Да не бѣдѣ дрѣгѣ! [= Не може се тако, иначе ѣемо се посваѣати..., и сл.]

друговѣѣње, -а, с. *дружеѣње, ѣриѣаѣе- лѣваѣње.* — Остѣви се друговѣѣња ш ѣйма е ти ништа дѣбро не мѣже приѣнѣт!

дрѣгѣом, прил. *други ѣуѣи.* — Од јѣтрѣс сам га, ѣво, видѣо дрѣгѣом. Вѣћ ме дрѣгѣом нападалш да сам ти га јѣ ўзео.

другоплеменѣк, -а, м. *чѣвѣк из дру- гог ѣлемена, из другог мѣсѣиѣа.* — Нѣмѣ у Загѣрач другоплеменѣка до Загѣрчѣнѣ. Другоплеменѣк је онѣ што није из нашѣга плѣмена.

другѣсѣљанин, -а, м. *чѣвѣк из другог сѣла.* — Није ѣн из Малѣнзѣ, ѣн је друго- сѣљанин, из Јѣбѣка је.

дрѣжбѣн, -а, -о *дружељубѣв.* — Свѣ су у фамѣљу дрѣжбѣни и чазбѣни.

дрѣжбѣница, -ѣ, ж. 1. *другарица.* — Имѣла је дрѣжбѣницѣ кѣ ниједна ѣвојка, бѣла је омѣљѣна међу ѣйма. 2. *љубавни- ца, наложѣница.* — А да бѣла је дрѣжбѣ- ница с мѣгѣо лѣудѣ, о њѣј се причѣло кѣ о поѣједнѣј мајчинѣј шѣѣри.

дрѣжѣван, -вна, -вно *који воли да се дружѣ, дружељубѣв.* — Свѣ велѣ е су нѣша ѣѣца дрѣжѣвна, свѣ вѣлѣ да се ш ѣйма дрѣжѣ. Бранко је лѣт али дрѣжѣван кѣ пѣкој момѣк.

дружѣвски, прил. *другарски.* — Пого- дѣли смо се фѣно дружѣвски да јѣдан дрѣгѣоме не смѣтамо. Дружѣвски не дочѣкаше, нѣмѣ штѣ.

дружѣина, -ѣ, ж. *друшѣиво; груѣа ѣре- сѣуѣинѣка и сл.* — Пошѣ сам з дружѣинѣом кѣт Пѣра нѣ кѣрте. Повѣо је цѣјелѣ дружѣину на тѣѣ дѣње.

дрѣжница, -ѣ, ж. *врѣѣено; уп. штиле- за.* — Истѣсѣ ми је Мѣлѣја лѣјѣгѣу дрѣжни- цу ѣ(д) дриѣна. Дѣснѣом дрѣи дрѣжѣицу а лѣјѣвѣом вѣчи вѣну и засукѣј је.

дрѣсѣт (се), -ѣм (се), несвр. *ѣресѣиши (се), дрмаѣиши (се).* — Овѣ ти ѣуто нѣшто мѣгѣо дрѣсѣ. Дрѣсѣали смо се прѣгѣом прео Чѣкѣра вѣше од двѣ сѣта.

дрѣчит се, -ѣм се и дрѣчит се, дрѣчим се, несвр. *наѣадно се ѣонаѣаѣиши, кѣчиши се, уображѣаѣиши особѣиѣу врѣјѣдностѣи, изѣзѣваѣиши на свађу.* — Што се дрѣчѣш, ни- јѣси Бѣг! Дрѣчѣ ми се ѣѣѣн кѣ да ниѣкога нѣмѣ беж нѣга ў свиѣт. Дрѣчѣше се нѣшто пред ѣѣчѣрлѣјѣом. Умѣјѣм се и јѣ дрѣчит, не изѣзѣва! Дрѣчѣ се пред ѣвојѣкама, а вѣ- ликѣ је кѣкваѣица.

дѣб, -а, м. *храсѣи (Quercus); велико усамљѣно дрво.* — Посѣкѣ сам онѣ дѣб из- над лѣзѣ, смѣта им је. Онѣ гѣре ѣе вѣдѣиш онѣ вѣликѣ дѣбѣве је Кѣманскѣ рудѣна.

дѣбѣк, дѣпка, м. *урѣђај у којѣму дије- ѣиѣ учи да се креѣѣе ѣрије негѣо шѣио ѣро- хода.* — Кѣѣили смо Мѣлану вѣћ и дѣбѣк, ўскѣро ѣе да пѣчнѣ да ѣдѣ.

дубѣина, -ѣ, ж. 1. *дубѣоко мѣсѣио.* 2. *ко- ѣинѣца за ѣчѣлѣ.* — Из онѣја стѣриѣа дѣ- бѣинѣ мѣд је бѣо чѣсти и лѣшѣи. Дубѣина је онѣ стѣра кѣшѣница за чѣлу.

дѣбит¹, дѣбѣим, несвр. *дѣлѣиши.*

дубит², дубим, несвр. *усиравно сти-
јаши*; фиг. *дежураши*.

дубови, -а, -о који је од дуба, *храсија*. — Најбоље су дубовѣ дуге за бачве, најчистије.

дубовина, -ѣ, ж. *дубово, храсиово др-
во*. — Најбоља је штица од дубовинѣ, ако је ће најѣш. Дубовина даје жар ка нијед-
но дрво.

дубодлина, -ѣ, ж. *велико улегнуће,
врџача*. — Идите том дубодлином и
ижлѣћ ћете на Маркову кућу. И Горњи
и Доњи Загарац су у дубодлине.

дуванит, -аним, несвр. **I**. 1. *иушиши*.
— Дувани ли ти којѣ од ђецѣ? Никад ни-
јесам дуванио, а садѣо сам дуван и про-
дава га. **2**. *обезбјеђиваши некога дуваном,
цигаретама*. — Сви га дуванимо, он ни-
кад немā цигара. **II**. ~ **се оискрбљиваши**
се дуваном. — Дуваним се некако, садѣо
сам неколико струковā. Како се дуваниш,
купујеш ли државни? Ја сам се ваијек
дуванио из монопола.

дуваниште и дуваниште, -а, с. *мје-
стио (њива) на којем се гаји дуван, мјестио
на којему се налазе биљке (стиабла) ду-
вана, мјестио на којему се некада гајио
дуван*. — Чије је онѣ дуваниште кот
школѣ? Пођох до дуваништа да видим ка-
кав ми је дуван, нијесам одио неколико
дана.

дуванција, -ѣ, м. **I**. *продавач дувана,
онај који носи дуван (резани или нереза-
ни) и продаје га*. — Били смо и ја и по-
којни Васо дуванције, одили смо упрах
до Котѣра и Нишића и продавали дуван.
2. *иушиач, стиравивени иушач*. — Он
бљеше дуванција ка та, пушио је дневно
и по педесѣт цигара.

дуга, -ѣ, ж. *уздужна даска у бурѣцу
или бачви*. — Спрѣмио сам рањевѣ дуге
за двије бачве.

дуга, дугѣ, ж. *сикѣирални лук боја ио-
слије кише*. — Замисли, појавила сѣ дуга
у зиму, то мора да је неки знак.

дугачак, -чка, -чко дуг. — Колико су
ти дугачке овѣ стубѣ? Дугачка је овѣ зимѣ
била зима.

дугуљас, -ста, -сто који је издужен,
који је дужи него шири. — Липѣвке су
дугуљасте а петровачѣ округле. Има дугу-
љасте образе, ка му отац, видиш ли е
сѣ по свѣму уврѣга у њѣга.

дудук, -а, м. **1**. *дрвени дувачки ин-
струмент*. — Ко нѣ свира уз дудук гѣре
код оваца? Ника се није раздваја с дуду-
ком, вазде га је носио за пас и свира
чувауши. **2**. *нејаметина особа*. — Мајѣ бје-
ше дудук, ништа не знаваше.

дудучина, -ѣ, ж. *глуп човјек*. — Прича
ти с Никѣлом, немаш што причат с онѣм
дудучином. Е вала је, иако сѣ школова,
дудучина права.

дум, -а, м. *ваира*; у ирил. *функцији:
сасвим, у изр. у дум изгорети иошѣуно из-
горети*. — Изгорѣли су му у дум и кућа
и појата и мљечар.

думадѣца, -ѣ, ж. *в. домадѣца*. — Зими
је у вѣ кућу млого думадѣцѣ, никако огань
да је исуши. Думадѣца је гадна за рама-
тиз.

дуподѣрање, -а с. *гл. им. од дуподѣ-
раши*. — На суд ти неће помѣћ дуподѣра-
ње, мѣраћеш причат ѣзбилно. То што си
чуѣо је дуподѣрање, не слѣша таквѣ
причме и измишљања. Онаквога дуподѣ-
рања одамно нијесмо чули, натрѣља се а
ништа памѣтно не каза.

дуподѣрат, -ѣрам, несвр. *говориши
или радиши (ствари) без смисла, ирича-
ти глупости, којешта, зановијешаши*. —
Јован вазде дуподѣра у друштво, никад
памѣтно не прича. Што онѣ дуподѣраше
Јован јутрос, ка да му не бљеу свѣ на
брѣ. Не зановијетā(ј) и не дуподѣра(ј), нѣ
прича(ј) ка и остали свијет. Зар не види-
те да дуподѣра, спрда се с вама. Дуподѣрали
смо су нѣ, онако ѣ досадѣ.

дуподѣрина, -ѣ, ж. **1**. *којештарија,
ирича без везе са логиком, глупост*, ни-

каква *йрича*. — То што ти причаш чиста је дуподерина, ништа ти то не ваља. Не слуша лажи и дуподерине. У ту причу ти ништа није истина, све су то дуподерине и бандоглавости. Све ми прича некакве дуподерине, ништа од њега паметно не мош чућ. **2. особа која йрича глупости и неважне ствари, йричалица.** — Веља си ти дуподерина, што не причаш паметно ка остали момци? Чу ли ти што нагртља она дуподерина Мића?

дурат, -ам, несвр. *йрајати, издржавати*. — Једва некако дурам с мало пензије, али не бих мога йзаћ на крај да ме ћеца не помажу. Дурау ми цревље добро, нџсим их више от по годинџ. Здравље ме служй, дурам некако. Можете ли како дурат, ймате ли што јџс? Дурамо, издржаће се некако.

дурашан, -шна, -шно *издржљив, оийоран, који има моћи*. — Ови наши коњићи су мали али дурашни, дни бдље издржџ нџ онџ бедевйје из равницџ. Мџже џна пџнијет, дурашна је. Нијесам видйо дурашнйјџе чељадџа од Јована, свашта издржй. Дурашно је то ка живйна.

дурашно, прил. *оийорно, издржљиво*. — Све ће џн то издржџт дурашно.

дуса, -џ, ж. *йерей, оийеређење*. — Немџ ми доносйт, дуса ће ти бит. Не могу се носйт с том дусџм, јџ на(ј)више вџлим кад немџм никаквија џбавџза.

дџтина, -џ, ж. *ледина, необрађивана земља*; уп. удут. — На Почкаље ймџмо највише дџтинџ, и то помџло кџсймо, а бџгоми је запушћено.

дџћат и **дџћкџт**, -џм, несвр. *сисаи халайљиво, йићи халайљиво из боце йреко цџгле (о дјешџиу)*. — Дџћка ови мали, теке му наздравље. Свако јџтро дџћка прео цџгле по квџрат варавйнџ.

дџћит, -йм, свр. *нагло оийићи*. — Дџћио је јџтрџс ка пџмџман, ка да га је муња ошйнула. Бџше дџћио тамџн прије нашџга долџска. Ёе онџ дџћи Завйша,

што му бй? Дџћила је без пџтања мајчинџга на сијсло сџма.

дџћка, -џ, ж. **1. дојка, сиса (набрекла, обично од млијека)**. — Ёто јџј дџћке ка у крџвџ. **2. јџдра женска особа (обично гојазна)**; уп. дџћна. — Она дџћка Стџнина ка да је вџћ за џдају.

дџћна, -џ, ж. *јџдра женска особа*; уп. дџћка **2.** — Немџ ми доводйт онџ дџћну ништа. Дџћна си ти мџја мџла [тепање].

дџша, дџшџ, ж. *живош, у изр. растати се са душом умријџи*. — Мџло се ка џкрџну и најџдном — рџстави се с дџшџм.

дџшџк, дџшка, м. *вријеме од јџдног издисаја (или удисаја), вријеме за које особа може да не дише, дах, (у) јџдан мах*. — Из јџднога дџшка сам преронйо цџјелџ Купало. На дџшџк је пџпио пџну бџцу пйва. изр. На вр(х) дџшка ми је [= не могу у моменту да се сјетим, а мисао ми је ту негдје...].

дџшџанка, -џ, ж. *дио стйароцрногорске народне мушке ношје (мушки јелек, украшен златним концем)*. — Ёбџка је цамадан и дџшџанку а дџље џбичнџ гаће, дџти немџ дймијџа.

дџшџџван, -вна, -вно *добронамјџеран, доброћудан, који је добре душе*. — Мџло је било онџко дџшџџвнија лџуди ка што блџше покџјнй Вџсо Алџксић. Дџшџџвна су йм сва чељад, нијџдно ни мрџва нџ би зџџило.

душџк, -а, м. *стйрамац, дебела, мека йроситирка која је замијџнила сламарџу*. — Мй смо слџмнице замијџџили душџцима, али је на џйх тврђје спџвџт нџ на слџмнице.

дџшкџт, -џм, несвр. *дисаи*. — Видйш ли, кџкала, с не дџшкџ, да није умрла?

душман и **душманин**, -а, м. *нейријџашељ*. — Мйро ти је вйшй дџшман од свйја. Нека, не кџни, бџг душманина кџзнио! Опџњкали су је дџшмани.

Ђ

ђавољисџт и **ђаољисџт**, -шџм, несвр. и свр. *уништити/унишитавати*; уп. бес-трегат. — Нијеси му смјела давџт кџсу, ђаољисџне је, џн не умјје да кџси. Ђџца ми ђаољисџше бритву бријџћу. Остави, не ђавољиши тџ дијете!

ђџволица и **ђџолица**, -џ, ж. *женска особа враголан, враголанка*. — Мџне се чини е си тџ, малџ, велџка ђџволица. Ђџолице су ми овџ двије млађџ, џсовне су.

ђавољџ и **ђаољџ**, -џ, -џ 1. *који приида ђаволу, који је ђаволске сорџе*. — Тџ је ђаољџ сџме, чџва се. Не трџбау ти ђаољџ пџслови, рџди нешто што је чистџје. Ђаољџ је тџ милџт. Сви су џни ђаољџ фамџља. 2. *ниједан, никоји*. — Нџмам ђаољџ пџру. Остџ сам без ђаољџ кџплџ ракијџ. Нџнемо уносџт, изглџда, ђаољџ грџз грџђџа у кџћу. Не нџђџсмо ђаољџ смџкву на петровџчу. Одавџно ми није долџзило ђавољџ од ђџцџ.

ђавољџм и **ђаољџм**, рџцџа (иде уз негацију) *нишџта, ниједан, никако, ни у ком случају, не џреба, не, иџак не*. — Не долџзе ми ђџца ђавољџм. Не рџдим ништа ђавољџм. Нијесмо ђаољџм одџли код њџ. Нџнемо лџтџс, ђавољџм, долџзит. Не мџгу, ђаољџм, ништа ни изџс ни попит. Нијесам џх звџ ђавољџм.

ђџк, -а, м., мн. *ђџкови* и *ђџаци ученик*. — Ови се ђџкови пџслије шкџлџ пџштџ по овџја лџзџ и зрџкау зелџно грџђџе.

ђџаконџја, -џ, ж. *слаџкиши; више врста јџла на истџој џрџези*.

ђаољџкџт, -џкџм, несвр. *џроклињџити, џредавати ђаволу*. — Не ђаољџкџ, дабџг-дџ ти се смџрзле! Нџ би било чџдо да га урџчџш колико ђаољџкџш.

ђаољџсџт, -шџм, несвр. и свр. *в. ђаво-лисџт*.

ђџолица, -џ, ж. *в. ђаволица*.

ђаољџ, -џ, -џ *в. ђавољџ*.

ђаољџм, рџцџа *в. ђавољџм*.

ђџ, прил. *зџје*.

ђџевџричџћ, -а, м. *ђџеверов син*.

ђџевџрична, -џ, ж. *ђџеверова кџћер*.

ђџевџрлџк, -а, м. *ђџеверовање*. — У неђџљу не мџгу е мџрам у ђџевџрлџк, жџни ми се брџт џ стрџца.

ђџевџрџвџт, -џјџм, несвр. *биџи у свџтџовима ђџевер*. — Ђџевџрџвџ сам јџ и Зџрки Рџдџвој и невљџсти Нџкџлиној, и мнџгијџма снахџма.

ђџевџрство, -а, с. *функција ђџевера, ђџеверовање*. — Свој брџћи сам био у ђџевџрство, више ми је досџило. Да Ми-лан није малџ за ђџевџрство?

ђџевџрџша, -џ, ж. (новије) 1. *младо-жењина сџсџтра у свџтџовима*. — Рџжица је бџла ђџевџрџша ка сџ Јовџн женио. Кџ се женио Мишџ, Славка је бџла ђџевџрџша. онџ што ми велџмо анђџбула. 2. *фиг. ђџевојка која сџтарешџнује у кући, нарочџиџо сџтарија ђџевојка, која жџели да буде главна у кући (џоред снаха особџиџо)*. — Оџе Милџна да бџдџ ђџевџрџша у кџћу, пџ се свџ давијџ с чџлџдџима.

ђџевџвџње, -а, с. *вријеме ђџевојчког живоџта џрије удаје, ђџевџвање*. — Јџдно је бџло мџје ђџевџвџње, сирџтџња смо бџли, ниџкад нијесам имџла ни што фџно џбућ, ни обџт. Друкџјџе је пријед бџло ђџевџвџње, нијесмо се открџвале кџ овџ данџшџџ.

ђџевџвџт, ђџвџјџм, несвр. *џровџдиџи ђџевојџшџво, џровџдиџи ђџевојџчке годи-не*. — Ђџевџвала сам дџста, мџгу се и удџт. Видџш ли како ми џђџн ђџвџјџемо, от кџћџ до бџшџинџ.

ђџевојџна, -џ, ж. (пејџор.) *ђџевојџка, ђџевојџчина*. — Дџк се, ђџевојџна, џћеш да се удџјџш! Пспџова ме онџ ђџевојџна Милџшина.

Ћевојка, -е, ж. 1. *неудата женска особа*. 2. *кћер*. — Имала је ш њим два сјна и једну Ћевојку. 3. *служавка, слушкиња*. — Вазде су имали Ћевојку што их је слџшала у кџћу.

Ћевојчина, -ѣ, ж. (аугм. и пејор.) *дјевојка*; уп. *Ћевојчур*. — Мани се тија Ћевојчина нџ се скрџси кот кџћѣ! Обрлџтила га је некакџа Ћевојчина ис Подгџрице, не да му мира.

Ћевојчит се, -џчим се, несвр. *одрастити, добијати особине одрасле дјевојке*. — Ћевојчи се тџџа Јелѣна, настајѣ лијѣпа Ћевојка. Ти се, бџгоми, већ Ћевојчиш.

Ћевојчџра, -ѣ, ж. (аугм. и пејор.) *дјевојка*; уп. *Ћевојчина*. — Нѣћеш се, ни да јџки бџг, женит онџм Ћевојчџром, ка да нѣма другија Ћевојџа беж нѣ.

Ћегџћ, прил. *гџје год; џнегџје*. — Ћегџћ смо дџшли, дочѣка нѣ нарџд. Рџјетко је нијкло, *Ћегџћ-Ћегџћ*.

Ћѣд, -а, м. *дјед*.

Ћѣдџ, -џ, м. *хџџокор. од ѣд*. — Дџнио је тѣбе тџџј ѣдџ з Града једну фџнџ играчку. Ћѣдо, џћу ли и ја одџт с тџбџм џ Град?

Ћѣдовина, -ѣ, ж. *џродично имање, оно шџџо је остџло од џредака; џоријекло*. — Наша Ћѣдовина није у Загџрач нџ у Слџтину, а овџћѣн смо се доселили џочи рџга.

Ћѣће, прил. 1. *гџје-гџје, џнегџје*. — Ћма у нџ шџму ѣће и церџвија дрџа. Слабо је изнијка дџџан, остџли су струковџ сџмо ѣће. 2. *каџкад*. — Долџзе ли ти ѣца? Сџмо ѣће. Дџџи ли ѣће Мијџло?

Ћѣкад, прил. *гџјекад, каџкад, џокаџкад*. — Долџзи ли ти Миливоје ѣкад?

Ћѣкање, -а, с. гл. им. од *Ћѣкаџи*. — Тџжно је ѣкање кад више њџх тџжџи, пџ нѣ знаш која је жалостивџја.

Ћѣкат, -џм, несвр. *нариџати, џлакаџи над умрлим*. — Ћѣкаше покџјна Видна ка

ниједна дрџга, џна свџ масу ѣаше расплџчи. Ћѣкат је џсто што и тџжѣт.

Ћѣкат, ѣѣкам, несвр. *џиџати гџје је...* — Што ѣѣкаш стџлно, што га ти не потражџш?!

Ћѣко, прил. *гџјеко, џнеко*. — Блѣше дошџ сџмо ѣѣко, маџо је нарџда било.

Ћѣкоџ, -ја, -јѣ (*џо*) *гџјекоји*. — Нѣма на онџ бијелџ лџзу грџжџа, сџмо ѣѣкој грџз. Ћма ли ѣѣкоја слиџа у Вишњџу?

Ћѣљбџрка, -ѣ, ж. *врџџа круџне џрешиње*. — Ћѣљбџрка је нџ(ј)слађџ трѣшња. Ћмаѣ ли у нѣ трѣшње ѣѣљбџрке?

Ћѣљџт, ѣѣљѣм, несвр. *дјељати, шѣсати*. — Ћзео бритџву и ѣѣљѣ некакџо дрџво. Ћѣљѣ кам о кам, ка да нѣшто гџта.

Ћѣм, -а, м. *меџџална шџџка која је на узди и која се коњу сџџавџа у сџџа ради лакшег уџрављања*. — Ћѣм је онџ гџџзденџ дџџо џзде што се коњу мѣћѣ у жџџале. Душџн џегџвџме Пџтаљџ нијкад није метџ ѣѣм џ џста нџ сџмо џглаџ и биџо је миран ка да ѣма џзду.

Ћѣндџр, -а, м. *ѣердан, оерлица*. — Блѣше Нџвка кџпила унџки један фџни, шарѣни ѣндџр. Закџтила грџло ѣндџром и мџсли да је нѣма такѣ у деџет сѣла. Мџма, окџнуо ми је Милџн ѣндџр, оли га избџт! Кџнѣ је џџда носџла белензџке и ѣндџре.

Ћѣнерџл, -а, м. *најџвиши џџни чин, генерал*. — Бѣћа је мџго чѣка да га проиџзѣдџ за ѣнерџла. Дџће једно јџтро с нѣкијама ѣнерџлима.

Ћѣнерџлица, -ѣ, ж. *генерџлова жена*. — Марија је ѣнерџлица, не причџ џна више са свџким.

Ћѣнџт (се), ѣѣнѣм (се) и ѣѣдѣм се, свр., р. гл. пр. дџџо, *ѣѣла смѣстџџиџи (се), на-мѣстџџиџи (се), дѣнџџи (се), оџџиџи*; уп. *ѣес (се)*. — Да нѣ знаш ѣѣ сам ѣнџла онџ џглу опанчџриџу? Фџла бџгу, ѣѣ сѣ дџџо онџ маџи, јџтрџс је утѣка от кџћѣ. Знаш ли ѣе сѣ ѣнџла онџ шѣер Јџшџџа? Немџј

дѡвечѣн да се ѡенѣш ѡе е ѡемо дѡћ да се-
димѡ.

ђерзѡнка, -ѣ, ж. *врста кошнице за
ичеле*. — У уљаник су ми старѣ кошнице,
само је неколико ѡерзѡнка, а не знам јесу
ли боље од старѣја.

ђес (се), **ђедѣм** (се), свр., р. гл. пр.
дѡ, *ђела дјенути се, наћи се (на одређе-
ном или неодређеном мјесту), ситићи*; уп.
ђенут (се). — Ће се ѡеде ти ка се раздво-
йсмо? Кѡђ се дѡо онѣ кључ, фала бѡгу?

ђетиња, -ѣ, ж. *шрудна*. — Је ли ѡети-
ња онѡ Влѡдѡва снаха или ми се учињело.
Ка сам била ѡетиња с овѣјем млѡђијем,
све сам тражила нешто кѣселѡ да изијѣм.

ђетињит, -йм, несвр. *дјетињити*. —
Не ѡетињи, тако ти бѡга, нѡ се уозбили!

ђетињство, -а, с. *дјетињство*. — И
ми смо йстом овакви били у наше ѡетињ-
ство.

ђетић, -а, м. *дјечак, дјетић, младић,
син*. — Од ѡеце ймам два ѡетића и ѡевѡј-
ку. С овѣјама нащијама ѡетићима тешко
се мѡже ижљећ на крај.

ђеца, *ђеце*, с., зб. *дјеца*. — Колико йма
ђеце онѡ ти млѡђа шѡер?

ђечѡд, -и, с., зб. (шаљиво) *дјеца*. —
Ова наша ѡечѡд не умију ка другѡ да
кажу „Помѡга бѡг“.

ђечѣрма, -ѣ, ж. *долама, огриач*. —
Кад ѡед Радѡван наше огрнут ѡечѣрму,
дѡван ли бјеше бѡгу милоснѡме фала.

ђечйна, -ѣ, с., зб. (пејор.) *дјечурлија*.
— Не знам што ѡу с овѡм ѡечйнѡм, све
ми смѡкве побрѡше. Није ти лако с онѡ-
лико ѡечйне.

ђечйњи, -ѡ, -ѣ *дјечји*.

ђечурлија, -ѣ, с., зб. *дјечурлија*. —
Нека ти свађа з ѡечурлијѡм!

ђикѡн, -а, м. *йогрдан назив за четйни-
ке-шкријаре, који су се крили йослије II
свѣјског раиша*. — Бйо је у ѡикѡне до че-
трес седме. Крила се ж ѡикѡнима.

ђйле, -ета, с., зб. *ђйлад прслук*. — Та
ти капѡт тамѡ фино стој с тијем ѡйле-
том. Више нико данѡс не носѣ ѡйлад ис-
пот капѡта.

ђйлкош, -а, м. (новије) *бадаваѡија;
круиан младић*. — Покѡпили су ми
грѡђје на Бѡлину рѡпу ѡйлкоши, чини
ми се нијесу загарачки.

ђйнђува, -ѣ, ж. *ситиѡија лѡйиасиѡа
йерла за огрлицу*. — Покѡпи те ѡйнђуве
с крѡвѣта и нанѡжи их на конѡц, тѡ је од
Мйличинѡга ѡендѡра.

ђйнђувица, -ѣ, ж. *дем. од ѡйнђува*. —
На Стѡнкйн ѡендѡр су све ѡйнђувице, йма
само три ѡйнђуве.

ђйпйт, -йм, свр. *скочити, нагло устѡа-
ити*. — Кад ѡљеже код ѡйх онѣ најстарѣ,
не знам је ли йм тѡ какав старѣшина, свѣ
ђйпйше на ноге и стаѡоше на мирнѡ.

ђйта, -ѣ, ж. *скиѡиња, скиѡачина*. —
Вѡзде је у ѡйту пѡ селу, неће ништа да
ѡзме да работѡ.

ђйтѡт, -ѡм, несвр. *скиѡити, скиѡара-
ити, шумарити, дангубити*. — Мѡга би
мало мање да ѡйтѡш и да се обрнеш фа-
мѣљи!

ђйхѡ, *узвик коњу да иде*.

ђйгѡт, -а, м. *коњ бјелкасиѣ боје; коњ
ѡйишѡе као симбол снаге и богѡйствѡа
домѡшина*. — Ето ме сѡтра зорѡм на ѡгѡ-
та до тебе, чека ме.

ђйгйн, -а, м. *коњ ѡгѡтѡ (у емоционал-
ном говору)*. — Ка сам наѡѣра на ѡйх мо-
јега ѡгѡйна, свѣ побљегѡше.

ђйн, -а, м. *доњи диѡ обуће, ѡйишлѡиѡа*.
— Не бѡј му се, обрѡз му је тврѡ ка ѡн.
Ђйн је доњи дѡо црѡвѡља, онѡ што гѡзйш
ш ѡйм.

ђйрда и **ђйрѡда**, -ѣ, ж. *сабља*. — Сваки
аустрйнски офицйр је носѣ ѡрѡду, поне-
кад би ш ѡѡм посѣкли и грану с
трѣшѡама. Носѣо сам ка офицйр ѡ војску
ђйрѡду.

Ћубравник, -а, м. 1. *лопаташца којом се кући смеће*. — Додâ ми тâ ыубравник да покупим овê мишињâке. 2. *мјесто гдје се баца ыубре или смеће*. — Узми гнôја с нашêга ыубравника, ёто га дôста.

Ћубре, -ста, с. 1. *смеће*. 2. (ређе) *ыубришице*. 3. *фиг. лоша, некарактерна особа*. — Јâвљâ ли ти се више онô ыубре?

Ћубриште, -а, с. 1. *сметлишице, дејо-нија ыубрешиа*. — Пôчела је на ыубриште да растê врѣжежа дѣнê. 2. *смеће*. — По-нêси овô ыубриште и бачи га.

Ћувегѣја, -ê, м. *љубавник, момак за женидбу, млади суѣруг*. — Имâла је тâ ыувегѣја на свâкѣ прс по једнôга, сад нêмâ ниједнôга.

Ћузина, -ê, ж. *лош дуван, лош коѣробан; ошѣаци сушеног ѣоврѣа или воѣа (ређе)*. — Ымâш ли тê ыузинê да савѣјêмо пô једну? Купѣх некаквѣ ыузину из Малесѣјê, тô је јâко кâ прч, не мôже се

пѣшит. Остâло је некаквê ыузинê от ку-пѣса, не ваљâ тô вâрит.

Ћуле, ыулêта, с., мн. *ыулад гранатиа (ѣошовска)*. — У тôку рâта Њêмци су Загâрач сâмо једанпѣт гâђали топôвима, пâло је у сред поља нêколико великија ыуладѣ, али ништа нијесу срушила.

Ћурѣвдâн, -а, м., Лјд. о Ћурѣвуднê хришћански ѣразник (5. маја).

Ћурѣвски и **Ћурѣвдански**, -â, -ô ко-ји се односи на *Ћурѣвдан*.

Ћусто, речца *исѣо*, као и, *ѣаман као и*. — Кâко је, тâта, нâ море живљêт? Ћусто кâ и овôђен. Људи су ыусто кâ ми.

Ћутурê, прил. *ошѣриликe, одока*. — Нијесмо га мјêрили, нô сам га купио ыутурê, испâло је десет кѣлâ.

Ћутурѣм, -а, м. *излаѣјела особа, ѣре-сѣара особа*. — Ымâм двâ ыутурѣма у кѣћу, трêбâ их држâт. Ништа тѣ, ыутурѣ-ме, нê знаш!

Е

е, везн. 1. *да*. — Чѣо сам е си се оженио. Велê ê дн убио. 2. *јер*. — Нијесам мôгâ дôћ ê сам имâ гôсте.

êјâ, потврдна речца *да*. — Је ли тô био Мâрко? Êјâ, Мâрко глâвôм и брâдôм.

êктер, -а, м. *хекѣар*. — Купѣо је двâ êктера ливâдê да је кôси и пасê. У êктер ѣмâ пêт ѣ пô рâlâ.

êла, êламо, êлате, узв.-речца 1. *речца за одобраватъе, дозвољаватъе*: „*изво-ли(ѣе)*“, „*хајде*“. — Оћу ли пôћ? Êла! Оћêмо ли данâс, мâма, на купâње? Êлате, ѣѣцо, êлате! 2. *блага зайовѣјесѣ; молба*. — Êлате, ускопâте крôлу. Êлате, учѣните ми тô, пâ ћу ве чâстит. Êла, мѣро, донêси ми матѣку. Êла, отѣди, ôли. 3. *ѣожури-ванъе*. — Êлате, ê ће кѣша. 4. *молим, из-воли*. — Ô, Мѣјо! Êла!

елêтрика, -ê, ж. 1. *сѣруја*. — Јесѣ ли онô и Горњозагâрчâни дôбили елêтри-

ку? 2. *баѣеријска ламѣа*. — Узми елêк-трику е нêнемо виђет кâ се биднêмо вр-тали.

êма, везн. (означава супротност) *ама, али; већ ако, осим; јер; већ*. — Попѣћу овѣ ракѣју, êма ме немôте ѣêрат више. Рêћу ти, êма ме немô прокâзâт! Како виђѣш, êма ћемо дôћ. Показâћу ти јâ пôсâ, êма не могоднêм! Изѣ нêшто, êма ћеш огладнêт до дôвечêн. Нâспи онê лôзе êма им је више врѣјеме.

ендêк и **јендêк**, -а, м. *ѣрокоѣ, кана.1*. — Мêђа између нâс ѣдê тâчно онијем ендêком што га је прокопâвâ покојни Јôле-та.

ендêчит, -ѣм, несвр. *ѣрокоѣавѣши ендêк, кана.1*. — Ендêчим поред лôзâ да се цѣједѣ вôда.

êо, речца *ево*. — Êо су ти дôшли унѣ-ци, срêти ѣх, јâдна.

ѣрак и (ређе) **хѣрак**, -а, м. *лушалица*. — Маки, све су то хѣраци, никад да се зауставе на једно мјесто! Скита му је и отац, био је прави ѣрак, па није чудо што му ћѣцу зову Ђраковићи.

ѣрање, -а гл. им. од *ѣрати*. — Цјо живот му је проша у ѣрање, никад ништа није радио.

ѣрат, ѣрам, несвр. *лушати*, *скияти*. — Немоте ѣрат по Брда, нѳ з Града право кћи! Цјјелога живота је ѣрала и са се не може смйрит.

ѣргела, -ѣ, ж. *мноштво сйоке; мноштво особа које су у бесјорѣтју*. — Сва-

ки дан тудијен пролази ѣргела ѣсе, бойм се е те нагрдит лѳзе. Откуђ онѳлика ѣргела магаради на онѳ шкѳлскѳ?

ѣроплан и **јѣроплан**, -а, м. *авион*. — Јеси ли се возио ѣропланом? Сваки дан прелѣти прео Загарача по неколико ѣропланѳ.

ѣсплодйрат, -йрам, свр. *ѣксплодираши*.

ѣшѣк, -а, м. *смйех, весеље; сйрдња*. — Таквога ѣшѣка ка сйноћ код Мйла није било о давњија доба у Загарач, имали смо попѳцат ѳт смйеха. Вргоше мѳмка на ѣшѣк, ѣ су мйслили ѣ уображен.

Ж

жа, прил. *жао*. — Жа ми је онѳ несрѣтѳу ѣѣцу, а ѳн сѣ најивѳи.

жаба, -ѣ, ж. *корњача; зелена жаба*. — Велѣ е неки лѳди йју и жабе корњаче и онѣ зеленѣ а гѳбавице не йју.

жабица, -ѣ, ж. 1. *дем. од жаба*. 2. *ѳтоок исѳод језика (ranula)*. — Ракѣ је умјѣла да мйчѣ жабицу ѣѣци и ѳдмах йм је било лѳше.

жагорит и **жагѳрит**, -йм, несвр. *йишо говорйиши углас (о мноштву)*. — Нйко се не чѳјаше глѳсно, сѳмо што жагорѳхѳу неки вриѳпци у ѣдшак ѳт кѳћѣ. Дајте да чѳјѣмо што зѳѳри, немоте тамо жагѳрит.

жалба, -ѣ, ж. 1. *йришѳужба (у йисменој или усменој форми)*. 2. *жаљење умрлога, йокајање, сахрана*. — Одйли смо на жалбу једноме пријатељу у Кѳмане. Нйје било у Загарач жалбѣ ка кад је умро Бѳжѳ Јѳлетйн.

жалбеник, -а, м. *учесник ѳцеремонија-ла сахране, йокајница*. — Данѳс је било жалбеника више него йкад што је било пред загарачком црквом. Жалбеници су онѳ маса што је на покѳјање дошла. Било је на покѳјање више од илѳду жалбеника, свѳкоме је био омйљен.

жалбеница, -ѣ, ж. *ознака жалѳсти, короѳте, обично црни флор, црна йпрака йреко рукава или на реверу (само на мушким особама)*; уп. корота, коротница. — Носио је за стрйцем жалбеницу пѳнѳу гѳдину.

жалѳс, -ѳсти, ж. 1. *жалѳсти*. 2. *йокајање, сахрана*. — ѳѳете ли одйт на жалѳс ѳ Брда, умро је Вйѳѳ Брѳјѳв, ожѣњен је био шѳѳерѳм Радовѳна гѳрѳвйѳна, гѳпйѳна.

жалѳсница, -ѣ, ж. *жена која је ѳѳиала без йорѳдице, несрѣћна жена, несрѣћница*. — Штѳ ѳе, жалѳсница, ѳѳѳла је без йкѳга свога. Нѣмам кѳћ с онѳм жалѳсниѳѳм о тѣткѣ, ѳѳѳла је сѳма, а ја сам јѳј најближи.

жалѳстйв, -а, -ѳ *йшѳужан, жалѳстйан, ѳсѳѣйѳив*. — Вйѳѳ Јелѣну, бјѣше жалѳстйва нешто, не знам ако није зѳѳг рода. Пјѣваше једну жалѳстйвѳу плѣсму. По-нешѣно ми је ѳѳѳ дйѳете, на све је жалѳстйво.

жалѳстйво, прил. *йшѳужно, жалѳсно, (йре)ѳсѳѣйѳиво*. — Пѳггледа га жалѳстйво, и ѳкиде му се дѳх. Жалѳстйво изглѣда Мйраш, ка да су му свй пѳмрли.

жанаго, рѣца в. *занаго*.

жандар и **цандар**, -а, м. *жандарм*. — Прије рата жандари су живјели у кућу Петра Црњака, тун им је била и станица. Цандари нијесу смјели да тучу нарџд.

жарач и **жарач**, -а, м. *алајка за подстицање ватре, вайраљ*. — Што га бијеш жарачом, јеси ли полужела, што не узмеш прут! Жарачем постичемо огањ, ко има жарач.

жаропѣк, -а, м. *најтоплији дио љетиног дана, велика врућина*; уп. вародневи, варопек. — Не идите по жаропѣку, изгорѣћете! Дѳшли су ми з Града по највишемү жаропѣку. Кућ пѳсла онѳ дијете по овомѣ жаропѣку! Не мѳже се по жаропѣку никућ мрднут, најбоље је ко мѳже да одмарā у лад, у кућу али под каквѳ дрво хѣ пирка вљѣтар.

жбāњ, -а, м. *буренце, мало буре (испод 100 l)*. — Свā овогодшњā ракија ми је стāла у један жбāњ от шѣсет кила.

жвāкнѳт, -нѣм, свр. (пејор.) *фиг. ироговориши*. — Сāмо ми жвāкни, пā ћеш виђет шгѳ ће бит! Да ми више ниједну нијеси жвāкноу ѣ би дрѳгā!

жвāла, -ѣ, ж. *бала на крајевима усана*. — Вāзде му је жвāла нā уста.

жвāлāв, -а, -о 1. *који има ијену око жвала, око усћа, балав, слинав*. — Увијек је овѳ дијете жвāлāво, очисти га! 2. *фиг. млад, недорасћао, незозрео (о особи)*. — Жвāлāв си ти да се мѳжеш мљѣрит ш њим.

жвāлавац, -āвца, м. (пејор.) *млада, незозрела мушка особа, неискусан младић, балавац*. — Штѳ је дочѣкā: да га жвāлāвци учѣ штѳ да радѳи, а док је оћућā, није било паметнијѣга чѳека у племе. Нāпаде ме данāс онѳ жвāлавац Сāvѳв.

жвāлавица, -ѣ, ж. *жвалава, незозрела женска особа*. — Ћути, жвāлавице жвāлава! Зѳвни ону жвāлавицу, е ћу јѳи нѣшто рѣћ.

жвалāт, -āм, несвр. *говориши с неком врстиом говорне мане, најадним истица-*

њем усана, йонекад неразговийейно, најчешће уз истицање бале ири говору. — Немѳ да ми жвалāш тун, нѳ фино причā! Онѳ не причā нѳ жвалā, ништа га не разумијѣм.

жвāле, жвāлā, ж., мн. 1. (пејор.) *усћа, усне*. — Што си раширио жвāле кā да ћеш да ме прѳждрѣш? Затвѳри жвāле да те нѣчим не прерѣпим! 2. *губица код животиња*. — Разврни жвāле телѣту да му ўспѣм лијек. 3. *закорела иљувачка која се задржави на крајевима усана, болест која се иако манифестује*. — Вāзде су му жвāле окѳ ўстā.

жвāлѳт, -йм, несвр. *балиши*; (пејор.) *йлакайи*.

жвāлѳ, -ā, м. (пејор.) *онај који је жвалав, који има необичне усне, или на чијим крајевима усана се чешће виде бале; иричалица*. — Не мѳгу да поднѣсѣм оногā жвāлā Никѳвѳга! Онѳ жвāлѳ Мирѳуниин мѣ наљѳтиѳ.

жвāлѳња, -ѣ, м. *жвалав чѳвјек; чѳвјек великих усћа*. — Какāв је онѳ жвāлѳња Нѳвкин! Мирāш бјѣше један жвāлѳња, бјѣху му ўста кā чарāпа.

жгадија, -ѣ, ж. 1. (пејор.) *сићна сиромашина или несћашина дјѣца; олош*. — Кѳ ће рāнит оноликү жгадију, ймā их дѣсеторо, свѣ јѣдно дрѳгѳме дѳ уха. 2. *сићне одвратиње животињне (црви, иашчад, мрави, змије и др.)*. — На сѳр јѳј је вāзде била жгадија црва. Коликѳ је онѣ жгадије пāшчади код њихѳвѣ кћћѣ, не мѳже чѣлāде од њих с мѳром мѳнѳт.

жгѣпче, жгѣпчѣта, с. *нејакѳ, сићно младунче (обично о дјѣтейу, али и сићно исеиш, маче, јагње и сл.)*. — Бѳйм се е ће ми зимѳс поскāпат онā жгѣпчāд ѳд ѣѣѣ. Не шѳљи ми ону жгѣпчāд ѣ их не мѳгу пāзит, нѳ ми пѳшли којѣ старијѣ да ме мѳже и послѳшат. Виђи, тако ти бѳга, колико је онѳ жгѣпче од јагњѣта од онѣ што сѣ окопилила. Ви колико је овѳ жгѣпче от кћчѣта!

жглијѣб, -а, м. *жсљѣб; шкрип*. — Ану виђи нѣнеш ли уврћ у ви жглијѣб ову да-ску. Упала је кѣзи нѣга у један жглијѣб и сломила је.

жгљѣбина, -ѣ, ж. *аугм. од жглијѣб, већи жсљѣб*. — Мусѣ и Бѣжѣ су четреспр-вѣ држали пушкомитролѣз у једну жгљѣ-бину, и сваки дан смо га вадили да га чистимо и глადимо.

жгѣљаѣв, -а, -о *неразвијен, ситан*. — Од онако крупнија родитеља нијесам виђела жгѣљаѣвје ђецѣ. Сви су мали и жгѣљаѣви.

ждраљ, -а, м., мн. ждраљѣви *ждрал*. — С јесени ждраљѣви летѣ нѣгђе на југ, у тѣ далѣкѣ зѣмље, ђѣ им је топлије нѣ ђѣн зими.

ждрвњаѣт, -ѣм, несвр. *мљѣиш на жрв-њу*. — Ео више о три мљѣсѣца нијесмо ђѣрали у млин нѣ свѣ ждрвњамо на ждрвње.

ждрвње/ждрвњи и **ждрмње/ждрм-њи**, ждрвњања/ждрвњања и ждрмања/ждр-мања, ж. и м., мн. *жрван, ѣримитивни млин за жсиш на ручни ѣгон (горња ѣлоча има ручку којом се ѣлоча окређе)*. — На(ј)болѣ су биле Тачѣве ждрмњи, ситно су вазде мљѣле. Кѣ ти је сасијѣца ждрмње? Нѣма у Загараѣ више ждрвњања. Ово си млио несѣченијем ждрвњама.

ждрѣбе и **ждријебе**, ждрѣбѣта, с. *ждријебе*. — Ождријебила је кобила црно ждрѣбе.

ждријело, -а, с. *ѣрелаз, који се заѣва-ра или не заѣвара, обично ѣролаз на од-ређеном мјѣсти у ограђеном имању*. — Има ли ждријела у доњу ливаду? Ждри-јело заграђујемо драчама. Оно ћемо ждријело морѣт зазидѣт.

ждрѣкат, -ѣкам, несвр. *халаѣљиво ѣи-иш или јѣиш*. — Ёто ждрѣка с Владом вино. Ждрѣкау кубасице. Они не ѣју нѣ ждрѣкау.

жђѣтна (само ж. р.) *ѣрудна, брѣмени-ѣта, која је у другом сѣтану*. — Је ли онѣ жђѣтна Вѣсѣва невјѣста?

жѣћ и **жѣћа**, жѣћи, ж. *недостѣпанак во-де у организму или на њиви*. — Ја свѣ мѣгу трпљѣт али жѣћ никако. Спопаѣла мѣ била жѣћа ѣспут, да ми је било, кѣкавцу, да се напијѣм студѣне воде. Доња долина до-бро подносѣ жѣћ.

жежѣн, -а, -о *који је крајње истѣакну-тих особина онога шѣо казује именица уз коју сѣоји, који је најболи, чистѣ, ѣош-ѣуно квалиѣѣтан*. — Купѣо ми је прѣтѣн од жежѣнога зѣта. Носѣла је тѣдѣр рѣбу од жежѣне свѣлѣ.

желѣда и **цѣлѣда**, -ѣ, ж. *жир (од хра-ста)*. — Ми смо у Мѣтохију прѣсѣдима даѣвали стѣлно желѣде. На вѣ дѣбове малѣ по Загараѣу мало је цѣлѣда, па прѣсад на њих нијесу навѣкла.

женѣтина, -ѣ, ж. *аугм. и ѣѣјор. од же-на*. — Оста си ђѣн да ти се сѣоцкѣ же-нетѣне спрдау. Рѣчи онѣј женѣтини да ме више не узима ѣ уста!

жѣница, -ѣ, ж. *дем. од жена*. — Фина му је, тако ми бѣга, она жѣница, а мѣсли-ли смо свѣ е се никад нѣће женѣт.

жѣнкулица, -ѣ, ж. (пејор.) *жѣница, жѣна*. — Мѣја жѣнкулица ти је вѣлика партѣнка. Ђѣ да ѣдѣ на свѣ коферѣнцијѣ.

жѣнтураѣа, -ѣ, ж. (пејор.) *жѣнетѣнина, круѣина и груба жѣна, жѣна са негѣтив-ним особинама*. — Чѣва се онѣ жѣнтураѣѣ ис комшиѣлка!

жерѣвица, -ѣ, ж. **1.** *искра; жир*. **2.** *фиг. жѣстиѣоки, храбра особа*. — Сѣнови су му жерѣвице, на њих би се мѣга ослонѣт ђѣ би ти гѣћ било тѣшко.

жѣтѣк, -а, -о *љуѣи, јак (о чѣвѣку), љуѣи (о ракији)*. — Жѣтѣки су онѣ Ми-ладиниѣви сѣнови, и храбри и снажни, свѣ им бастѣ. Жѣтѣку си оставѣо овѣго-дишњу ракију, прѣјака је.

жѣћ, жѣжѣм, несвр. *ѣалиш, ѣсѣѣа-љѣвѣиш; ѣѣћи; кѣалишѣи, имаѣиш ошѣар укус (о ѣићу или храни)*. — Ка ће Никѣла жѣћ клѣчницу, знаш ли? Жѣжѣ ти ракија

те добро, јаку си је оставио. Нешто ме жеже љ грло ка да ме паприка опалила.

живица, -е, ж. 1. *млада драча*. — Убери тија живица и бачи на ждријело од зграда. 2. *млаз, млади изданак, шибљика*. — Убери у Гођене онија живица јасеновија да мало поправимо овј плот. 3. *жбун, шибљак драче односно шийка (нара) или тирња, тирњак*. — Не бачај смелтиште у живице, има посебно мјесто у шипковине испод међе.

живо, живога, с. (супстантивизовано) *стиока, домаће живошине*. — Доћерали смо живо, ће ћемо их? Што држите живо? Од живога има само једну јунцу, једну кравицу. Имате ли живога горе у село? Цијелога вијека сам чувала живо, и љ род и љ дом.

живовање, -а, с. *живљење*. — Јадно је наше живовање чим немамо ништа — ни струју, ни воду, ни пут.

животобитина, -е, ж. *шежак живош, живош с великим прејрекама, живош који је „шучен“ невољама, лоши живошнини услови*. — Не трѣба да се досељаваш у ову нашу животобитину, боље ти је да останеш у Београд.

житак и **житак**, -тка, -тко 1. *риједак (о шечности)*. — Житка ти је ова чорба, није ни за што. 2. *шанан, вишак*. — Учитељица је стално држала један житки прут с којјем је фрскала немјрне.

жидит (се), жидим (се), несвр. *постипати жици*. — Вино жидим с водом и тако га пијем. Што се нешто ёо неко доба жиди варавина у Шаруље.

жидун, -а, м. 1. *жидак, шанак и дуг ируи*. — Убери ми један жидун ис тија шипковина да те исфрскам! 2. *фиг. висок младих*. — Не би ти било слабо да се удаш за онога жидуна Јовчинога.

жикат (се), жикам (се), несвр. *чврснути, јачати, стицати снагу, способност, вјештину вјежбањем, односно сталним ионављањем одређених радњи*. — По цио

дан се жикам косећи по сунцу, ојача сам. Жика сам синове цијело лето разнијама подсловима, добро су се навикли. Жикам кожу по цио дан на сунце.

жила, -е, ж. (*осим уобичајених значења која у српском језику има ова именица*) 1. *подземни изданак, коријен*. — Ова је кошћела пуштгила жиле ўпрах до међе. 2. *вена; артерија*.

жировни, -а, -о који је за *жирење (о свињи)*. — Имамо неколико жировнија и неколико малија прасади.

жировник, -а, м. *свиња (обично од ирејходне године) која се жири за клање*. — Држимо два жировника и троје прасади. У жировника ми има прео стопедесет кила.

жировница, -е, ж. *свиња која се жири*.

жито, -а, с. *кукуруз (не стирна жица, шеница и с.т.)*. — Поћера сам једну врећу жита и једну шенице у млин. Биће ти фино жито ове године, видим да си га копа два пута. Сија сам мало шенице и једно рало жита. Купио сам врећу жутога жита, ваљаће за прасад, а и нама за качмак.

жишка, -е, ж. 1. *жеравица, ситно иарче жара*. — Не опрли се жишком, но је ўзми машицама. Да ми ту жишку с огња да приждим дуван. 2. *искра, варница*. — Кад је удара маљем у они кам, све су жишке иж нега искакале, ка да је крем, а не обични кам. Кад је тарнула ону главњу, све су жишке из не скакале. Видиш ли како скачу жишке из локомтивѣ што ћера они воз.

жље, речца зло (*али само у констипацији*: жље и горе). — Не поврати боже, било је, како се вели, жље и горе!

жмира, -е, ж. *чварак*. — Нијесам имала чим да осмочим качмак па сам метнула мало жмира у нега.

жмире, прил. *жмирећи, жмирећи*. — Ада, ёво колико сам стар, ја ћу га жмире погодит.

3

зѧ, злѧ, злѧ *зао*. — Зѧ је бѧо за свѧкоѧа, нѧкоме нѧје помѧгѧ. Мируна је бѧла поштѧена, али злѧ. Злѧ ти је онѧ нѧјмлађѧ, причува га.

заавѣтѧт, -ѣтѧм, свр. *направити глупости*. — Заавѣтѧла сам што сам ѳзѣла ону ливѧду код Вѧса. Велѣ ѣ заавѣтѧла с нѣкаквијем Нѣгушом, ш ѧѧм јѧј је остѧло копиле.

забѧлит, -ѧм, свр. **1.** *исѳусити балу у веѧој количини, ѳусити балу*. — Штѧ је овѧ дѧјете овѧко забѧлило, виђи штѧ му је. **2.** *фиг. говорити у екстази; бити љуѧи*. — Штѧ си забѧлио тѧко, причѧ кѧ остѧли нѧрѧд! Забѧлио пред јабѧнцима, пѧ не знѧвѧше што причѧ.

забѧљштѧт, -ѧм, свр. *ошамарити*. — Забѧљшти га да не блѣји свѧшта. Мѳчи, дѧјете, забѧљштѧћу те.

забѧнит, -ѧнѧм, свр. **1.** *сјестити и раскомошити се (као бан), сјестити слободно и комѧтно, као у својој кући, без зазирања од ѧложаја, уображавати величину и своју ѧредност над остѧалима и ѧако сједјети*. — Забѧнио кѧ зѣт у тѧзбину, засѧо и нѧкоме се не дѧжѣ. Штѧ си засѣла тѳн, дѧк се да нѣшто учѧниш у кѳћу, забѧнила си кѧ банѧца. Штѧ си забѧнио на тѳ столѧцу кѧ да ти је од ѣѣда остѧла. **2.** *сједјети ѧредуго код некога*. — Тѧ си, изглѣдѧ, забѧнила и не мѧслиш се дѧзѧт да ѧдѣмо кѳћи. Забѧнио им пријатељ ѣо веђ десет дѧнѧ.

забѧсѧт, -шѣм, свр. *залуѧити; наићи*. — Забѧсѧли смо у нѣкакву шуметѧну, нѧјесмо умјѣли да се вратѧмо. Забѧсѧше прѧво овѧмо некѧј људи, па ѧх зѧвнѳсмо на ракију.

забатѧлит (се), -ѧлѧм (се), свр. *заѳусити (се), заѧоставити (се), наѳусити, остѧавити, заборавити*. — Забатѧлили смо имѧње откѧд је ѳмро стѧрѧ. Забатѧлио сам више стѧрѧ друштво. Боѧм се ѣ ѣе забатѧлит ѳчѣње кад бѳдѣ сѧма ѳ

грѧд. Забатѧлила си сѣбе а свѣ си обрнѳла нѧ ѣѣцу. Забатѧлио сѣ откѧ сѣ ожениѧ.

забатаљивѧт, -ѳјѣм, несвр. *заѧостѧавѧити, наѳушити, заборавѧити*. — Немѧте забатаљивѧт ѧчевину! Забатаљивѧли су ѧни имѧње стѧлно, затѧ је сѧ тѧкѧѧ.

забѧчен, -ѧ, -ѧ *који је далеко од комуникаѧија, који је заостѧо, неразвијен (ѧ ѧодручју); који је скрајнутѧ да се не нађе лако*. — Његѳле су нѣкако забѧчене, нѧ пѳта нѧ пѳтиђа. Онѧ ѣе сте ви је забѧчено, далѣко ѧт свијѧта.

забѧчит, -ѧм, свр. **1.** *скрајнути негдје да се не може лако наћи, заѳурити, изгубити*. — Забѧчила су ми чѣљѧд пѧ алѧта, нѧкако не мѧгу да нађѣм ѣѣ ми је онѧ мѧлѧ чекѧћ. Нѣгѣ си ми забѧчила нѧјљѣшѳ кошуљу, не мѧгу је нађ, аѳу виђи тѧ да је нѣћеш нађ. **2.** *баѧити у воду (ѧ удици, кошу и сл.)*. — Забѧчио сам кошѧћ у Кѳпало, дѧко се што уфѧти. Фѧно забѧчи ѳдицу и помѧло је повукѳј к сѣбе.

забаштрѧт, -ѧм, свр. *закрити, замѧглити, обманути, ѧреварити, ѧичинити ѧако да се губи ѧрава слика у ѧсмаѧрању, мишљѣњу*. — Забаштрѧла га је каштигѧнѧца, не видѧ ништа. Забаштрѧће те ѧни и свѣ ѣе ти ѳзѣт. Како забаштрѧје онѧ с онѧјѣм шѧбицѧма у пљѧцу! Забаштрѧће те да нѣћеш знѧт ѣѣ ћѣш се окрѣнѳт.

забегенѧсѧт (се), -шѣм (се), свр. *заѧољѣити (се), заљубити се*. — Забегенѧсѧла је мѧмка, али не знѧм што се нѧјесу ѳзѣли. Забегенѧсѧли су се у пѧзѧр, и ѧтолен су пѧшли прѧво ѧегѧѧвој кѳћи.

забѧстијѧт, -ѧм, свр. *направити глупости, урадити неѧшто неѧмѧно, ѧогријешити*. — Јѧ забѧстијѧх и кѳпѧх крѧву, пѧ што бѳдѣ. Забѧстијѧ је с онѧм ѣѣвојком Вѳкѧѧѧм. Је ли ти жѣна сѧндрѧтѧ? Јѣс, забѧстијѧсмо.

забѣуѧт (се), -ѧм, (се), свр. *загледаѧти (се), сконѧенѧрисаѧти се на неѧшто глѣдајући*. — Забѣуѧила се у ѧѣга кѧ ѳ

свѣца. Милан се забеутио у нешто, не мрдѣ. Ёно га забеућен у розаклїју.

забѣчит се, -ѣчим се, свр. *загледаѣти се* (у некога или у нешто) *исколачених очїју*. — Штѣ си се забѣчила у мене ка да нїјеси глѣдала гѣло чѣладе. Ка сам доша, забѣчио се у мене ка да ме не познајѣ.

забијелѣт и забијелѣт, -лим, свр. *разводниѣи*. — Попїјѣм по мѣло забїјелѣнога вина а ракију одавно не пијѣм. Забијели ми мѣло тога млијека да попїјѣм е сам жѣдан. Ка се оцѣт забїјелї с пѣла воде, мѣже се пїт ка нѣко вино.

забијелѣт, -ијѣлам, несвр. *пирошиѣти млијеко*. — Нїјесу ми га ћѣца ове зїмѣ забијелѣла, нїкад да се Зекўла отѣлї. Забијелѣли смо га и те добро, имѣли смо варавинѣ дѣста.

забичѣт (се), -ичїм (се), свр. 1. *добити у снази, ојачати, очврснуѣти*. — Забичио се од пролѣтѣс, одеблѣ ја, пѣраста и ојачѣ. Бѣгоми се, ѣо, забичила и јунїца, ка да ће и она брзо тражит бїка. Виђи како ти се забичио овї врѣпац! Брзо ће забичит, пѣ му нїшта нѣћемо мѣћ. 2. *постїати охол, груб*. — Штѣ си забичила гўдијен!

заблѣјѣт, -јїм, свр. 1. *иочѣти блѣјати*. 2. (пејор.) *иочѣти брбљати, ирїчати којешїа, иочѣти оговарати, рећи нешто несувисло, ружно, глупо, загланиѣти*. — Заблѣја је нешто, пѣ су га затворїли.

забоботѣт, забобѣћем, свр. *иочѣти ударати уз гласне звуке (о срцу, мїштраљезу и сл.)*. — Чїм сам га виђио, забоботѣло ми је срце. Нѣ прѣђе мѣлго, кад забобота митролѣз из онѣ пећинѣ.

забога, упитна рѣца *зашїто, у име чега, за име бога*. — Јесу ли дошли, забобага?

забрѣдїт (се), -ѣдїм (се), свр. *увїти главу марамом, шалом и сл.* — Кад би забрѣдїла вѣл, нїје јѣј било друтѣ. Забрѣди се нѣчим, зїма је!

забрѣдїт, -ѣдїм, свр. 1. *направити, узорати прву бразду (обично да се усмјери правац орања)*. — Забрѣди онѣћен поред цклѣда. 2. *фиг. скренуѣти с правог пїѣта, поћи усїрану, криво се оїредијелити; бити уїоран у свом стїаву, постїати задрїт*. — Кўћ си забрѣдїо по долини!? Забрѣдїла је Јовѣна пѣгрешнијем пўтем. Милан забрѣдїо на своју, пѣ нїкѣме не да да проговѣри.

забрѣн, -а, м. *ограћени дио имања (обично иума), у који стїока улази само ио одобрѣну власника, односно у којему се сијеку дрва ио одрѣћеном илану*. — И мї и Бранко имѣмо по јѣдан забрѣн шўмѣ у Гоћене. Јовѣн у његов забрѣн не пўшта нїчїјѣ живѣо.

забрѣнїт, -ѣнїм, свр. *не дозволити (нїр. коришћене нечега)*. — Забрѣнїли смо ливѣде, више је врїјеме, трава је вѣћ пѣодрасла.

забрѣкнўт, -а, -о *који је наїтоиљен водом иослије расушївања, који држи воду (о дрвеном суду)*. — Забрѣкнўте су ми свѣ бѣчве, сад у њїх мѣгу сїпат грѣжѣ.

забрѣкнўт (се), -ѣкнѣм (се), свр. *водом наїтоишїи дрвену иосуду која се расушїла да не би ироїушїтїала итечностї, наїтоишїи се*. — Је ли се забрѣкнўла онѣ вѣлїка бѣчва? Забрѣкни кацу е ћу да пѣчнѣм да кўпїм у нў скѣруп. Забрѣкнўли смо свѣ бѣчве, мѣже се мѣчит грѣжѣ. Расушїла се ова бѣчвица, мѣраћемо је забрѣкнўт. Забрѣкни ову пућерїцу, расушїла се.

забрѣћ (се), забрѣкнѣм (се), свр. *наїтоишїи водом расушену дрвену иосуду, забрѣкнўти*. — Оће ли се мѣћ забрѣћ ова бѣчва?

забрѣцѣт, -ѣцѣм, несвр. *квасити, иоливати, наїтїати дрвену иосуду водом да би могла држати итечностї*. — Цїјѣло јўтро нїшта не чинїм нѣ што забрѣцѣм бачветїне и качурїне.

забрїѣт, -дїм, свр. *забрїдејѣши, заклаиши*. — Забрїѣли су не дланови от плѣскања кад је зборїо прѣседник.

забркѣт, -рѣам, свр. *замесїти, замуїиши, размуїиши* (*кашу, храну за свиње и сл.*). — Забркѣ тијама прѣсадима мало сплѣчїна, крепѣше од глади. Таман сам бїла забркѣла скрѣб, кад онѣ запуца са свїја странѣ.

забркљѣт, -ѣам, свр. *замїјешаиши тїечности* (*обычно воду*) *и брашно, или ишио друго, да би се пригоїовїла храна за стоку, или каша за јело*. — Забркљѣћу наћас мало скрѣба за вечеру. Забркљѣ(ј) прѣсадма нѣшто, глѣдна су.

забрљѣт, -рљѣам, свр. **I.** *направїиши лош ишїез, забрљаиши*. — Забрљѣ сам с куповїном крѣвѣ, не дајѣ нїшта варавїнѣ. **2.** *измуїиши, замуїиши, размукѣиши*. — Забрљѣ нѣшто да ѣјѣмо, мало чѣрбѣ или што другѣ. **II.** *~ се уїрљаиши се*. — Ёто си се забрљѣла окѣ устѣ ка крмѣча.

забулѣт, -ѣам, свр. *зайтворїиши, зайако-ваиши, увїиши, зайечатиши*. — Не умїјѣм забулѣт пакѣт, оли ми помѣћ? Оли ми забулѣт овї пакѣт, да пѣшљѣм Мїјѣ мало ракијѣ и сѣвїја смѣкава? Забулѣ је ѣ пї-смо некѣ долѣре, али до нас нїјесу стїгли.

забулѣчит, -їм, свр. **I.** *формираиши* (*добар*) *булѣк* (*стоке*). — Забулѣчио је добар булѣк брѣва. Забулѣчио га је Бранко, ѣмѣ и ѣвацѣ, и кѣзѣ, и крмѣди, и гѣвѣди. **II.** *~ се умножиши се, закрѣдиши се* (*о стоци*). — Надам се да ће ми се догѣдинѣ забулѣчит булѣк кѣзѣ.

забурулїкѣт, -їкѣам, свр. *зарикаиши; загаламїиши, диши велику галалу*. — Кад забурулїкѣше крѣве, ја помїслих е ѣх је нѣшто напѣло. Штѣ сте забурулїкѣли тун ка гѣвѣда?!

зѣва, ѣ, ж. *заова*. — Зѣва је сѣстра мѣга мужа. Дѣшле су му зѣве ж ѣцѣом, пѣ не мѣгу данѣс нѣ ћу сѣтра. Јѣдна ми

сѣ зѣва ѣдѣла у Колашїн, пѣ смо одїли да је посѣтїмо.

зѣвада и зѣвада, -ѣ, ж. *зѣваћености, сукоб, сїорећѣ; уп. зѣваћа*. — Вїше од трї гѣдине не зѣрїмо, у нѣкѣ смо зѣваду. Мѣгли смо без зѣвадѣ, али бї што бї.

зѣваћа и зѣваћа, -ѣ, ж. *сукоб, сваћа; уп. зѣвада*. — Мѣгѣ си без зѣваћѣ ш нїм, ѣли га не познајѣш! Не ваљѣ ви тѣ зѣваћа нїшта, помїрите се!

зѣвадѣ, прил. *заувијек*. — Остѣли смо на нїх лѣти зѣвадѣ.

зѣвајду и зѣфајду, рѣца *за корисїи* (*условно*), *ако има корисїи, инїтереса, од корисїи*. — Прскѣ сам ја лѣзе трї пѣта, дако бѣдѣ што зѣфајду. Зѣфајду је оплијѣвїт воће. Бїће ми зѣвајду!

зѣваћан и зѣфѣтан, -тна, -тно *заузѣи* (*о иосудї у домаћинствѣ, али и о особи*). — Свѣ су ми бѣчѣве зѣваћне — у нѣкијема је, вїно а у нѣкијема ракија. Ако ти нїје зѣфѣтна онѣ маљѣ демицѣна, да ми је да донѣсѣм мало вїна ѣс Пѣра. Не мѣгу сѣд доћ, зѣфѣтне су ми рѣке.

зѣвеличѣт, -ѣам, свр. *зауздаиши, заула-риши* (*коња, нїр.*) *сїаваиши узду или оглав коњу* (*или магѣрцу*); уп. *зѣвїличат*. — Зѣвеличѣ сам магѣре, нѣће да ѣдѣ пѣ га мѣрам вољїт. Зѣвеличѣ тѣгѣ коња, ѣће и да угрїзѣ.

зѣвїдѣт, -ѣам, свр. *зѣшѣрафиши, уер-нуши виду*. — Нїшта нїје радїо нако што је зѣвїдѣ јѣдну вїду и ѣзѣо је трї стѣтїне.

зѣвїјѣт, -їјѣам, несвр. **1.** *зѣвїјати, умѣїшавати*. **2.** *умѣїшавати цїгарѣи; ипу-иши*. — Не зѣвїјѣм нїкад, нїјесам се мѣгѣ научїт да пѣшїм а стїо сам. Мїхѣ не пѣшї, али нїко цїгѣр не зѣвїјѣ кѣ ѣн. **3.** *урлїкаиши* (*о вѣку*); уп. *јаукат*. — Цїјѣлѣ поћ је зѣвїјѣ вѣк ѣ страну.

зѣвїјѣт, -ѣам, свр. *осїаиши без власнїка* (*о иредметѣ*) (*нарѣчишїо у клѣтїви*). — Пѣсто му оћѣло зѣвїјѣло!

завијута̋к, -ўтка, м. *мала кривина*. — У завијута̋к от Сушицѣ испот кўћѣ Душановѣ ймамо једну ливадицу.

завиличѣт, -ѣм, свр. *зауздаиши, заоглавиши домаћу живоишињу*; уп. *завеличат*. — Завиличѣ(ј) магаре е га нѣнеш мѡћ водит за ту вѣзу. Завиличѣла сам краву и та̋ко је свѣзала на ливаду.

завиличит̋, -й̋м, свр. *зауздаиши (уздом или оглавам)*. — Да видиши како Вўчета бјѣше завилчино вѡла, кѣ коња, а ѡн све ричѣ, чўди се што га је снашло.

завиривѣт, -ўјѣм, несвр. *вириши, гвириши, гледаиши из поијаје*. — Кад гѡђ дѡђе, завирўјѣ испот крѣвѣта̋.

завирит̋, -й̋рим, свр. *погледаиши виркајући, погледаиши с посебном йажсѡм, йривиритиши*. — Завирйх проз прѡзор и виђех неколицйну унўтра.

завит̋, -јѣм, свр. *умоишиши, найравишиши (о цигаретши)*. — Зави ми један цигѣр, нйјесам пўшила од јўтрѡс.

зѣвѡд и зѡд, -а, м. *вријеме по заласку сунца, залазак*. — Дѡђи по зѣвѡду, сѣд је врућина. Дѡђоше ми тамѣн нѣкако у зѡд, и брзо сѣ смркло.

завѡјштй̋т, -ѡјштй̋м, свр. (старије) *зарайовайиши*. — Тѡдѣр је била завѡјштй̋ла Бўгарскѣ на нас и Србију.

зѣвратник̋, -а, м. *оковратник, крагна*. — Йздо ти сѣ зѣвратник на кошўљу, не мѡжеш та̋ко ижлѣћ ў љўде.

завр̋гнўт, -гнѣм, свр. *узетиши у наручје или на рамена, завр̋ћи, йодићи*. — Завр̋же га она̋ко великога кѣ да бјѣше дијете. Сви завр̋гоше један другѡме своја брѣмена а ја ѡстах да мѡје подйжѣм сама.

завр̋нўт, -р̋нѣм, свр. 1. *засукаиши*. — Завр̋нўо ми је рўку Милѣн, пѣ ме болй. 2. *зидиши, уздиши*. — Завр̋нўла је рашу кѣ Драгѣ Манйга̋. 3. *преусујеритиши*. — Завр̋ни онй јѣз да вѡда йдѣ и на ливаду.

завр̋ћ, -гнѣм, свр. I. 1. *уйрйишиши, йоийкуйиши, йодухвайиши, йодићи, однијейиши*.

— Зѣврже га на плећи кѣ да је пѣрце. Што си завр̋гла тѡликѡ брѣме, немѡ пѡслијед да се жалйш е те болѣ крсти! Завр̋га бљѣше котарйну пўну грѡжђа и нѡси уз овў страну, а јѣдва мѡже одит̋. 2. *узетиши маха у расйу (о биљци)*. — Завр̋гла је она̋ смѡква испод цѣдѣ кѣ из водѣ, догѡдинѣ ће родит̋. II. ~ се *оийочейиши (о борби или сукѡбу)*. — Бљѣше се завр̋га бѡј у Гарчий тамѣн прије нѡ смо мй стйгли. Завр̋гла се свѣђа међу нйма.

завр̋ћѣт (се), -тй̋м (се), свр. *завр̋ћйейиши (се)*. — Завр̋ћйѡ је прѣћку и погодйѡ га ў чело. Нѣшто ми сѣ завр̋ћѣла свйјес, дѣ ми мало цўкра и водѣ.

загѣр, -а, м. *ловачки йас*. — Ў лѡв вѣзде вѡди по двѣ-трй загѣра. Ймѣш, брѣте, загѣре да их немѣ Србин.

Загѣрач и (ређе) **Загѣраче**, -ача, м. *насеље Загарач (Доњи и Горњи), йлеме у Старѡј Црној Гори, у Кайунској нахији, на њеном југоистѡку, граничи се са Бандићима и Команима на југу и Бјелѡгавлицима на југоистѡку и истѡку, на сјеверу М. и В. Гарчем*. — Одйѡ сам тѡдѣр из Горњѣга Загѣрача у Дѡњй.

загѣрачкй̋, -ѣ, -ѡ *који йриѣада Загарачу*. — Загѣрачкѡ вино и ракйја су бѡљй но йгђе у Црнў Гѡру.

Загѣрчанин, -а, м. м. *сийановник Загарача*.

Загѣрчѣнка, -ѣ, ж. *сийановница Загарача*. — Порўчи ми је, велй, бйѡ по нѣкѡј Загѣрчѣнки, али ми нйје кѣзѣ по којѡ.

загасивѣт, -ўјѣм, несвр. *гасиши креч*. — Сўтра ћу да загасўјѣм онй клѣк што сам јучѣн дѡнио из Малѣнзѣ.

загасит̋, -ѣсй̋м, свр. *уз ймоћ водѣ живи креч расйворитиши у итѣчно сйање [загасити овдје је уйулити, о вайри]*. — Загасйѡ сам мало клѣка што сам ўзео у Мйловѣна, ѡћу да крѣчим кўћу.

загасит̋, -а, -о *који је зайворене боје, шаман*. — Не мѡраш црнѡ, али ўзми

нешто загасито, не ваља се на покајање одит у бијело или дречаво.

заглавичит, -им, свр. *формирајти главице (о кућусу, луку и сл.)*. — Заглавичио је лук, не ваља му више пѐра брџт. Заглавичиће купуџ ако пѐне мало кишѐ.

загнойт (се), -џим (се), свр. *йочейти се гнојити, исйунити се гнојем*. — Загнойла ми се рѐна. Загнойће ми тџ, не дџра га! Је ли ти се тџ загнойло?

заговѐраџт (се), -џрам (се), несвр. *омейтити, задржавити некога, забављати некога да би се омео у вршењу какве друге радње; забављати (се), задржавити интересовање (за нешто)*. — Учйи би џн нџ га ова друга ђѐца стѐлно заговѐрау. Немџ ме заговѐраџ причмџм, нџ ме пушти да радџм. Заговѐрау се џнџн под мурвџм џбоје фйно.

заговџрит (се), -џрим (се), свр. *омейтити, задржавити (се), забавити некога (обично дијетѐ), забавити се нечим*. — Заговџрих се код Мѐре и тѐкџ опознџх. Немџ да те тѐмо заговџрѐ, но се брџзо врни. Заговџрио се књџгџм, не смѐтај му. Заговџрисмо се у Грѐд у хотѐл.

зџгџн, -а, м. 1. *залейти, јуриш*. — Направџше зџгџн у нѐс, јѐдва се одржѐмо. Учйише јџш јѐдан зџгџн, а ми џпѐт издрџи. 2. *дио йарцеле који се обрађује у одређеном моменџу (коси, жѐање, окоџава и сл.)*. — Да покџсймо првџ ови зџгџн, пѐ ћемо тѐкџ свѐ до краја. Нагрџуџо сам само јѐдан зџгџн умертџна, остѐли су ми јџш двѐ.

зџгџначкѐ, прил. *загоном, из залейта, из загона*. — Скочйи је на нѐга зџгџначкѐ и умѐло га нѐ сломи. Не мџгу га прѐскочит трупѐ, без зџгџначкѐ.

зџгџнѐ, прил. *из загона, загоначке, из зайрке*. — Нѐјвишџ мѐђу у Загрѐрачѐ је мџгѐ зџгџнѐ прѐскочит. И Брѐнко мџже зџгџнѐ лѐко скочит пет мѐтарѐ.

загорелина, -ѐ, ж. *нешито ишито је загорело, ишито се угъенисало*. — Ови ти је лѐб прѐва загорелина, не мџже се џбис.

загорѐт, -џрим, свр. 1. *дјелимично (или много) изгорейти у доњем дијелу йри кувању или йечѐну и добити сувину кору (о јелу или йосуди у којој се кува или йече)*. — Загорѐла је ова вараника, биће грка. Загорѐло ми је днџ од кџтла, варйла сам крџџлу. Загорйи ми је лѐб, дебѐла му је кџра двѐ прѐста. Зџгоре ти пита, домайџце! 2. *накуйити се одређене енергије; зажељейти се нечега*. — Загорйи је био без женѐ. Цйо сам био загорйи, и јѐдва сам чѐка да се срѐтнѐмо.

загрѐјџт, -јѐм, свр. *загаламити, завикаити*. — Загрѐјџли блѐху, ништа се не чџјџше. Не смйѐм тѐмо одит, загрѐјџће Мйјџ на мѐне.

заграктџт, -џм и -гракџѐм, свр. 1. *закричайти (о йишцама)*. — Фѐла бџгу, штџ су заграктѐле врѐне у Пољѐ? 2. *загаламити, завикаити, йосвађити се*. — Заграктѐше кѐ врѐне. Ако јѐ заграктѐм, свй ће се умйриџ! Кад га виђѐше онѐ жѐне, заграктѐше свѐ у глѐс, свѐка џће за понешто да га пита.

загрѐнак, -ѐнка, м. 1. *„йомџна“, неродна грѐна на војки, огранак на биљци, гранчица*. — Покйџдѐ тѐ загрѐнке да не смѐтау рџднијѐма грѐнама. Плијѐвйм загрѐнке на лозѐ, смѐтау. Загрѐнци су они копиљѐни што не рађау. 2. *мањи, издвојени дио брайтѐивѐ, йородице, йрезимѐна*. — Од Нџвака су двѐ загрѐнка: онй у Љутџ Дрѐчу и мй у Лѐзарѐв Крѐс. Пџста је ћупићкија загрѐнакѐ. Јѐдан загрѐнак Ёупићѐ што су Мџјџвићи је на Дрѐчицу а другй су скџро свй у Грџпу.

Зџгрѐда, -ѐ, ж. *село сјеверно од Д. Загарача на стйрмим йадинама Гарча, йриџада Озринићима (Мала и Велика)*. — Из Зџгрѐдѐ ймѐ некџлико жѐнѐ што су џдѐте у Загрѐрач.

Зџгређанин, -а, м. *мушка особа из Загрѐде*. — Свй Бџрићи ђѐ гџђ били су Зџгређани.

Зџгређанка, -ѐ, ж. *женска особа из Загрѐде*. — Али нѐ знѐш, и стрѐна Стѐна је била Зџгређанка.

зӑгрецкӑй, -ӑ, -ѡ *који припада Загреди, који пошшиче из Загреде, загредски.*

загрижљив, -а, -о *свадљив, нейтријелјив, који закера.* — Нијесам глѣдӑ загрижљивијѣга ствѡра од оногӑ млађѣга Андриногӑ.

загријевӑт (се), -ијевӑм (се), несвр. *загријавати (се).* — Ёо загријевӑм кољѣна нӑ сунце, љдӑви ме раматиз. Лѣти се загријевау вѡде у бистијерне, пӑ су млаке, нӑко онѣ што су у бистијерне от црвеницѣ.

загунђет, -дѣм, свр. *загуслаиш.* — Кад Радуле шӑнше загунђет, свѣ се хӑху умирит йстѡга трѣна. Сӑмо сам једном загундѣо откако ми је Милош умро, и тѡ на свӑдбу Драгѡву. Ајде, Јоване, загунди ни једну пјесму, али онӑкѡ — како ти умијеш. Тамӑн је био загундѣо љз гусле, кад ѡли некија лѡдѣ у кѡћу.

загустит (се), -устим (се), свр. **1.** *учиниш (се) гуштим.* — Загустила си овѡ тѣјесто, али нѣка га пӑ ћемо га нӑтријет. Нѣ знӑм што му је те сѣ овӑкѡ загустило. **2.** *учеситиш, сконценитрисаиш се у већој количини (о појави).* — Бљѣху загустили Талијани, пӑ их ѣо свӑкѣ дан нӑ грожђе. Загустила сѣ била бѡрба на Корӑвац.

зӑд, зӑда и **зид**, -а, м. *зид, подзид.* — Они зӑд изнад зградӑ је пӑ, мѡраћемо га президӑт. Слабо је Петар озидӑ овѣ зӑд. Јеси ли малтерисӑ зӑд на појӑту? Овѣ ти је зид нешто крѣв. На кѡћу му је клӑчнѣ зид.

задӑвӑт, -јѣм, несвр. *обећавати, гарантиовати.* — Десет пѡтӑ је задӑвӑ вљѣру е ће ме послушӑт, и свӑкѣ пѡт мѣ преварио. Задӑјѣм ти тврду бѡжѡ вјѣру — нѣће те више дирӑт.

зӑдӑна и **зӑ дӑна**, прил. у *поку дана.* — Дошӑ је зӑдӑна, ѡдмах пѡслије пушгѣга.

зӑдӑт, -ӑм, свр. *обећати, гарантиовати.* — Задӑћу ти вљѣру е ће бит овӑкѡ,

ако не бѡдѣ, пљѡни ме љ нѡс. Зӑдӑла му је вјѣру е ће бит њѣгѡва и ниѣијѣ више.

задерњӑвит се, -им се, свр. *йочетиш вршишати, йочетиш се дерати.* — Штѡ је оно мѣ ѣтетѣгу те сѣ онӑкѡ задерњӑвило? Задерњӑвићеш се ако те јӑ уфӑгтим, пӑ ћеш имӑт рӑшта и врѣштӑт и дрѣјет се.

зӑдјевӑт (се), -ијевӑм (се), несвр. *зӑдиркиватиш (се), узнемираватиш (некогӑ), сваћатиш се.* — Зӑдјевӑ ме Милѡ, рѣчи му. Немѡј да се зӑдјевӑш, бѡље ће ти бит. Кӑ су мали били, свѣ се зӑдјевӑху.

зӑдѣмит, -им, свр. **1.** *йустѣиш дѣм. 2.* *зӑйлиш цигарѣш.* — Ёто си зӑдѣмила кӑ Турчин, мѡгла би да смӑнѣш тѡ пѡшење. Фӑлӑ ти на цигӑр, јӑ не дѣмим.

зӑдѣсӑт, -шѣм, несвр. *заударатиш, смрѡјетиш.* — Нѣшто из њѣга зӑдѣш кӑ из ћенѣфа. Зӑдѣсала је на крӑвљѣ бӑлеге.

зӑдлӑнак, -ӑнка, м. **1.** *дио шаке, йодланица.* — Кѡпѣо сам лопӑту, није вишӑ од лѡцкѡга зӑдлӑнка, а јӑ мѣслио да ш њѡм рабѡтӑм. Зӑдлӑнак му је кӑ лопӑта. **2.** *шамар.* — Ыјди му један зӑдлӑнак, пӑ ће се умирит. Запљӑшти га једнијем зӑдлӑнком. Имӑ тѣжак зӑдлӑнак.

зӑдлӑница, -ѣ, ж. **1.** *ошворена шака.* — Зӑдлӑница му је кӑ лопӑта. **2.** *шамар.* — Ыдри му јелну зӑдлӑницу да ти не смѣтӑ стӑлно.

зӑдлӑнчит, -им, свр. *ударити зӑдлӑнком, ошамаритиш.* — Немѡ да те једном зӑдлӑнчим док ти не скѡчѣ свѣјстѣаци! Зӑдлӑнчио га је онѡм шачетинѡм док му се стѡјило.

зӑднѣт, зӑднѣм, свр. *наѣравиш једно од два дна на бачви.* — Зӑднѣо ми је Душӑн вѣлику бачву, није имӑла гѡрњѣга днӑ.

зӑдѡвијек и **зӑдѡвијѣка**, прил. *увѣјек.* — Зӑдѡвијек смо одили јелни код дрѡгија, а сӑ смо се нешто размѣнѡли. Нѣћемо га зӑдѡвијек заборавит. Зӑдѡвијек са му збѡрѣо, али ме никад није стѣо послушӑт.

Задóвиек смо га чёкали и никад није стїга на врејеме.

задойт (се), -дйм (се), свр. 1. насисаиши (се). 2. надахнуиши (се). — Нијесам видио да је тако неко задóен мржњом према зёмљи ка они.

задомаћинит (се), -йм (се), свр. йосйаиши добар домаћин, обогайиши (се). — Задомаћиниће га он на вр планине. Добро су се задомаћинили откако су пријешли у град, а ођен — сто година деведесет гроша.

задомйт, -дмйм, свр. йосйаиши богатији, закућийи. — Задомйла су га она Перова ћеца ка нико, сад ймау свега и свачеса.

задрйгнўт, -нём, свр. огушавиши од дебљине, преугојиши се. — Ёто је цйо задрйга што му је слабо тамо. Задрйгнула је ка крава, не мóже дебљину носит.

задријет, задрём, свр. свом снагом приишнуиши; биши уйоран, йказайи йвердоглавосй. — Ис све снагё сам задро али га нијесам мóга пошёнўт. Кад он задрё у нешто, ти га не мóжеш разувјерит да није тако да би га посёка.

задрт, -а, -о йвердоглав, йвердокоран. — Не знам йма ли задртијёга чељадёта отёбе.

задруга, -ё, ж. йоред ойишиё йојма, значи и: йородично домаћинсйво, йородични сасйав. — У Загарач је пријед било више кућнија задрўга нó данас, е се млого њих преселило у Подгорицу и у другё градове. У њих је велика задруга, браћа су пожёнена а нијесу се дијелили, а сви ймау ћёцу.

задружан, -жна, -жно који има досйа особа (нйр. йородица). — Лåко је вама да узрадите ка сте тако задружни, а ми смо инокосни — ја и двоје нејакё ћецё.

задуванйт, -анйм, свр. зайушиши. — Åјде да мåло одморймо и задуванймс по један цигар. Богоми ти фйно, сёла и задуванйла ка бёг.

задудўчит, -йм, свр. фиг. а. зайушиши. — Задудўчила цингар и забанйла у столовач ћёдов. б. нагло ойиши, без неког йособног циља. — Не знам, та ме јадн не знали, ће, нећје је у село задудўчно.

задундёрит, -йм, свр. фиг. зайушиши. — Ударйла реп на крсти, задундёрйла цигар и бјде.

здўћнит и здўћнит, -йм, свр. нагло ойиши. — Здўћи јўтрос у Град, ни пита трёба ли којёму штó, нићи штó рёче. Поблёгла је от куће, здўћйла је у Марковину јўтрос. Причёка мес, немó да здўћш док не стйгнем, ка што ймаш обичај.

зåдуха и зåдува, -ё, ж. асйма. — Йма више о тридёс година како болўјём од зåдухё. Ми велймо зåдуха или зåдува.

задўшит (се), -ўшим (се), свр. угушииши (се). — Умåло се не задўшисмо од дйма сйноћ на сёдник. Задўшио сё био од мёса, јёдва га спасóше.

задўшни, -å, -о који је у вези са задўшницима; који ради за нечију душу; добродушан. — Дбдйо је у задўшну нећёљу, а потље није. Није ти он задўшна баба да те држи ка мало воде на длан.

задўшнице, -йца, ж., pl. t. дан када се йосјећуу гробови ближњих. — Божó сё родио око Задўшницå зимскија.

зåђёвица, -ё, ж. свађа, сукоб. — Што бй она зåђёвица међу вама? Не мóже он бе зåђёвицё! Бй ли међу њйма каквё зåђёвицё?

зåђёвóчйт се, -óчйм се, свр. йрећи из дјечјег у дјевојачки узрасй, добииши особине одрасле дјевојке, одрасиши. — Зåђёвóчйла сё Мйлица Јованова, већ је прåва ёвёвóјка. Наушнице ћемо ти кўпит ка се зåђёвóчйши.

зађенўт, -ёдём и -ёнём, свр. I. 1. закачиши, йрикачиши, зађенуиши. — Што си зађенўла тў капу ка гóспоњица? Умйјёш ли зађенўт машну? 2. зайочейи причу, свађу и сл., оййочейи. — Јеси ли ти првй нёга зађенўо? Задйјёвåј, задйјёвåј —

ма ћу ја тебе зађенут ако те уфатим! Зађеде он с некаквѡм причмѡм. Зађенућ га ја о Петру. II. ~ се *оийочейи разговор, иочейи оийрији разговор, иочейи са сваћом*. — Нѣ знām окѡ че́са се зађенусмо. Зађедохе се она ђеца, не да — побйће се!

заћес, -дѣм и -нѣм, свр. 1. *закачийи, зађенуыйи*. — Зађе́ла си шнѡлу у косу и мйслиш да си порасла. Зађи машну окѡ врата ка господйн. Што си тѡ зађи за пас, да није левѡр? 2. *зайочейи сваћу или иричу*. — Зађеде он мѣне први, а ја нијесам стйо почйнат. Кѡ је зађи ту причму?

зађетйньйт, -йм, свр. *зайрудъейи*. — Зађетйньйла је она невјеста Бранкова ѡпет. Била сам зађетйньйла с Миланом кад је умро Никѡла.

заждйт, заждйм, свр. 1. *зайалиыйи*. — Заждио је неѡ кућу Миланову. Заждили су огањ насрѣ пута. Оли ми заждйт цигар? Неѡ је заждио Јаничин стѡг сйјена, било је у нѣга триес брѣмѣна. 2. *нагло оийићи*. — Зажди у Град ка стрйјела. Зажди низа страну ка зрно ис пушке. Зажди низа страну чйм је чуѡ е га тражѣ. 3. *ишреснуыйи, нагло ударийи*. — Заждио га пра(в)о у чело. Зажди каменом у стакло и слѡми га. Зажди нечим тѡ магаре е ће на ђетелину.

зажелѣт (се), зажелйм (се), свр. *ужелъейи (се)*. — Зажелѣла сам се ђеци а ради нйх нйкад не бих пѡшла. Зажелѣнеш да те други пут зѡвнѣмо.

зајжет, зајжѣм, свр. *бийи уиѡран у нечему без критичносийи, бийи насрийъив, бийи найѡдан*. — Зажео, ѡће на сйлу да ми ўзме кошуљу. Што си га напā, што си зажео ка прасе на корйто!

зажѣћ (се), -жѣм (се), свр. *зайалиыйи (се); наљуыйиыйи (се)*; уп. *сажећ*. — Одйла сам јутрѡс у цркву те сам зажѣгла свйјећу. Нешто је била на мўжа лўта, пā сѣ зажѣгла, јѣдва су је дѡктори спасйли.

зајжйјат, -жѣм, несвр. *зайљывайи, иийиљывайи*. — Сваѡко јутро је зајжйјала јѣдну свйјећу сйну а другу злѡ-

твору. Сваѡко гѡдинѣ им неѡ зајжйјѣ сламу.

зажмйрѣт и **зажмйрйт**, -рйм, несвр. *зайворийи јѣдно око или йѡлузайворийи оба и йаѡо гледайи, зайворийи оба ока*. — Зажмйрио сам на јѣдно ѡко и видио проз ону рапу, видио сам свѣ што сте радйли. Зажмйри кад бйдну пролазйли, не мѡраш свѣ вићет.

зажмўрѣт и **зажмўрйт**, -рйм, свр. *зайворийи око, зайворийи очи*. — Штѡ си зажмўрйла на тѡ ѡко, да те не боли? фиг. *намјерно не видейи, ироуцсийиыйи*. — Зажмўрио сам, пā сам га пуштио да прѡђѣ.

зазвйт, зазѡвѣм, свр. *йѡзвайи, зѡвнуыйи*. — Зазва ли неѡ овāмо?

зазврчйт, -чйм, свр. *зазвонийи, зазужайи*. — Будим се пошто зазврчй сāt. Зазврчйло ми је нешто у ухо.

зазйвйт, -йвйам, несвр. *звайи уиѡрно*. — Сваѡко јутро га зазйвам да се дйгнѣ да чува крйву, јѣдва се разбућўјѣ. Кад је момак бйо, зазйвале су га ђѡвојке по циѡ дан.

зазймйт, -ймйм, свр. *осийайи зими у зайеченим условима (ѡ живѡм бићу), ући (жив) у зиму, ирезимийи*. — Зазймйћемо у непоправљѣну кућу, бойм се невремена и шњѣговā. Зазймйће ми десет бривā и кривā неизвйан. Зазймйћу двѡје телāди а трѡје ћемо заклат. Неће, бойм се, онй ђѣд зазймйт, ўмријеће пријед зймѣ. Зазймйо сам сāмо са јѣднйјем преѡбукаѡм.

ззѡр, -а, м. *ѡно од чега се ишеба сийиѡјеи, срамѡйа, нелагода*. — Рѡдйла је кѡпиле и фамѣљи направила ззѡр и срамѡту. ивр. у *ззѡр на срамѡу, у неиријайиносийи*. — Увўка је фамѣљу у ззѡр да нијѣдно чељāде нѣма обрāза да се појавй прѣт свйјетѡм.

зазубица, -ѣ, ж. (најчѣшће у множини) 1. *ѡѡљење десни код живѡйиња*. 2. *зависй*. — Чйм је вићѣла е смо дѡбили

закавжит се, -ѝм се, свр. *љуѝо се завадиѝи, ѝочейи се свађаѝи, кавжѝиѝи, ѝочейи райоваѝи*. — Закавжили су се окò имања. Немò се ш њима данас закавжит, да те јад не нађе. Закавжили су ѝх рођаци, а ðни се не би свађали. Виђи како су се закавжили онѝ два кокотѝа.

закакарѝсат, -шѝм и **закакарѝзат**, -ѝжѝм **1. закокодакаѝи** (о кокошима). — Закакарѝсаше кòкошке, ану виђи! Закакарѝзаше чѝм снѝсѝе јáје. **2. фиг. зачаврљаѝи, забрбљаѝи** (о женама). — Ето сте закарѝзале кá кòкошке.

закáменѝт се, -ѝм се, свр. *не развијаѝи се, скамениѝи се*. — Закáменѝле су ми се свѝ онѝ лòзе што сам прољѝтòс сáдѝо, али се нијесу осуђиле, пá дáко бýкнóу догодѝне.

закапарѝсат, -шѝм, свр. *давањем каѝаре обезбѝједиѝи да се иѝиò добије; добиѝи обећање за какав ѝрѝсиѝанак (нѝр. дјевојке за воају)*. — Закапарѝсá сам три кѝла мѝса код Мѝлоша ка закòлѝе јунѝцу у субòту. Бѝо је закапарѝсá ѝевòјку ў Брда, пá кад је чýла ѝ плáница, јáвила му је да не додѝ за њý.

закáпѝт, -ѝм, свр. *наѝравиѝи „каѝу“, ѝокривач сѝòгу (сијена или чега др.), сѝавѝиѝи ѝрекривач на врх нечега (нѝр. сламени кров на шѝтали)*. — Закáпѝо сам стòг слáмòм, нѝће јесенáс мр̀днóт. Оли ми тѝ закáпѝт појáту, јá не умѝјѝм.

закáпѝт, -áпѝм, свр. *ѝрѝсиѝаѝи даваѝи млијекò* (о музари — крави, овци, кози). — Закáпѝла га је Шару́ља тамáн испред Пѝткòваднѝ, а отелѝла сѝ о Мѝтровуднѝ.

закатáнчѝт (се), -ѝм (се), свр. *ѝврдо (се) закáчуцаѝи, забарикадираѝи (се) у заѝвореном ѝрòстѝору*. — Закатáнчѝла се у сòбу и ни́комѝ не дá да уљѝжѝе код њѝ. Дòбро сам га закатáнчиò, нѝће мòђ ижљѝѝ.

закáчѝт, -ѝм, свр. **1. објесиѝи, заѝтакнуѝи**. — Закачѝи тý тòрбу на чивилу́к,

нѝка је тáмо. Закачѝи ми фркадѝлу ў косу. **2. некога наѝасѝи, уврѝједиѝи, обиједиѝи**. — Закачѝила је милиѝија свѝ њѝх, и свѝ су ѝх затворѝли. **II. ~ се 1. качењем се сѝòјѝиѝи**. — Закачѝила ми сѝ ногáвица од гађá за дрáчу и разбóцаше сс. **2. ѝосвађаѝи се**. — Закачѝисмо се окò ðградѝ, замáло се не побѝсмо. **3. намеѝнуѝи се некоме, ѝрѝљубѝиѝи се ўз некога**. — Закачѝиò си се за њý кá да је једи́нá ў свијѝет.

заквòцáт, -чѝм, свр. *ѝочейи квòцаѝи*. — Заквòцáла је онá пѝргастá кòкошка, мòрáћемо је налијѝзат.

закврчáт, -чѝм, свр. *ѝочейи кврчаѝи*. — Закврчáше врáне прѝјед нò су чýле мòју пушку. Чýх како иза мѝне закрвчáше кòчнице áута, да не скочѝх, хáше ме згáзѝит е се нијѝ мòгá заустáвѝит.

закѝпрѝт, -ѝм, свр. *òѝиѝиѝи нагло и брзо, кренуѝиѝи нагло*; уп. откипрѝт. — Закѝприò је јўтрòс рáно у Барјáмовѝцу да дођѝрá ѝз Блáжа некѝ ðвце. Нѝмá дрýгѝе, нò закѝпри прáò у Подгòрицу, дáко га затѝчѝш.

закѝћáт, -ѝћáм, несвр. *киѝиѝиѝи*. — Свáтове су закѝћáле двѝје ѝевòјкѝе.

закѝшѝт, -ѝм, свр. *òѝѝочейи са сѝаѝним киѝама*. — Дувáн ћемо мòђ слáгáт кад закѝшѝ, прѝјед нѝћемо мòђ. Бљѝше тòгá прољѝна дòбро закѝшѝло.

заклáпáт, -áм и **заклапáт**, -áм, свр. *ѝочейи ѝадаѝи јáко* (о снѝјѝеу). — Заклáпá је снѝјѝег, пòчеò је да бијѝли зѝмљу. Заклáпá је снѝјѝег обѝлáто. Изглѝдá да ће да заклапá. Заклапá је снѝјѝег данáс јáче него јучѝн.

заклáпѝт, -ѝм, свр. *забрѝдѝеѝи од кѝселосѝи, надражѝиѝи ѝуѝином*; уп. оклапѝт. — Заклáпѝо ми је руке кòњски кáм кá сам прскá лòзе. Заклáпѝѝе те тá папрѝка, припáзи се, ѝýта је.

заклѝнчѝт, -ѝнчѝм, **заклѝнчѝт** и **заклѝнчѝт**, -ѝм, свр. *закуцаѝи екѝере, заковаѝи, ѝрѝчерсѝиѝи екѝерѝма*, „клин-

цима“. — Дѡбро би било да данас заклинчимо кантнѣле нѧ грѣде. Заклинчйо је рѡгове на кѹћу. Заклинчйћу ти јѧ крѡв, не тражи дрѹгѡга. Заклинчен је дрѡвенијѧма клинцйма.

заклѡп, -а, м. *пoклoйaц*. — Мѧкни зѧклѡп са шѣрпѣ да ми помѡжеш ѹсѹт у нѹ овѹ варевйну. Ћѣ они зѧклѡп с кашѹна?

закoврнѹт, -рнѣм, свр. *црћи*, *нагло умријети*, *разбољети се иако да личи на умирање*. — Заковрнѹла му је, вели, сйноћ бѧба, дѡста сѣ, сиромѧшица, мѹчйла. Йма заковрнѹт да му не извѧдйше онѹ кѡс йз грла. Припѧзи ѳѣда, ѣто је заковрнѹо, а јѧ ѡјдѡх у Зѧдруту да зoвѣм дѡктора. Припѧзи е ѳе тѡ дйјете заковрнѹт.

закoврѣтѧт, -ћѣм, несвр. *умираиши*, *лиисаваиши*. — Кад болесник пѡчнѣ да заковрћѣ, пѡчнѹ се скѹпљѧт да га чѹвау.

закoјевитѣзѧт, -ѣзѧм, свр. *вриснуиши* *изражеши пoмoћ* (*прѣма: Ко је вишез!*), *зѧйражйиши пoмoћ зoвѹиши*. — Нѣко ис кѹћѣ закoјевитѣза, помйслисмо е га кѡљѹ. Зѧкoјевитѣза кѧ да га печѹ на oгѧњ.

закoкoдѧкѧт, -ѧчѣм, свр. *иoчѣиши кoкoдaкaиши*. — Штo нѡ закoкoдѧкѧше кѡкoшке, да нйјесу oсѣтиле oрѧха? *фиг. забрбљѧиши (o више oсoбa)*. — Нйшта не чѹјѣм, закoкoдѧкѧле су oвѣ женѣтйне.

закѡлѧт (се), -ѡлѧм (се), свр. *залијѣиши (се) кoлoм* (*љѣйшлoм*). — Не умйјѣм јѧ, оли ми тй закѡлѧт oвй пѧкѣт штo ѳу да пѡшљѣм Милѧну ѹ вѡјску? Закѡлѧ тѹ кувѣрту, немѡ је слѧт oтвѡрену. Oвѡ сѣ фйно закѡлѧло.

закoлијезѧт, -йјѣжѣм, свр. *закyкaиши*, *зoјкaиши*. — Зѧкoлијезѧше жѣна му и ѳѣца чйм су га йзнијели ис кѹћѣ.

закoлчѧт, -ѧм, свр. *oбљѣжйиши кoчићи*; *уп. заколчит*. — Бјѣше заколчѧ ѳѣ тѣ му зйдови бйт.

закѡлчйт, -ѡлчйм, свр. *пoбoстиши кoчѣвѣ у oдрѣнoм пpocтoрy*; *oбљѣжйиши*; *уп. заколчат*. — Закѡлчйо сам дѡнѹ долий-

ну, ѡћу да је oгрѧдйм. Закѡлчйо сам мљѣсто ѳе мйслим пoлyмѣнту да мѣћѣм.

закoпйштйт, -йштйм, свр. *I. биши* *уйoрaн у нечѣлу не oдcтyпaјући ни зa длaкy*. — Она закопйштйла ѣ нѣзина пѧ нѣзина, нйкѧко је нйјесмо мѡгли разувјѣрйт да је Мйличино. *II. ~ се иoчѣиши се дaвиши у грѧњу*, *закoврнyиши*. — Цйјѣлѡ јѹтpо плѧчѣ, закопйштйће се, тѧко ми бѡга. Припѧзи да се не закопйштй oнѡ дйјете, е нѣшто млѡго плѧчѣ.

закoрѧчйт, -ѧчйм, свр. *cтyпйиши нoгoм*, *кoрaкнyиши*. *фиг. дoћи у иoсјѣишy*. — Да знѧте, вйше у вѹ кѹћу нѣћу закорѧчйт.

закoсйт, -ѡсйм, свр. *зaxвaйиши кoсoм* и *oнo иши не ишрѣбa дa се кoси* (*нйп. сyсјѣднo, ишyѳе*). — Зѧкoсйо сам мѧло и oд oнoгѧ Пѣрѡвѡга.

закрѡвйт (се), -йм (се), свр. *жeсeтйoкo (се) иoсвaђaиши*, *иззaвaиши свaђy мѣђу двйје cтpaнe*, *зaмрзйиши (се)*. — Они су бйли дѡбри јѣдан с дрѹгйјѣм дoк йх је закрѡвила oнѧ кѹчка. Зѧкрѡвили су се ѣо нѣкѡ дѡбѧ, не мѡгѹ се oчйма вйђѣт. Зѧкрѡвила је цйјѣлѹ фѧмѣљy, зѧјѧд се ѹдѧла! Нѣшто се не тpѣѣ, закрѡвили су се кѧ нйко.

закрѡвљѣн, -ѧ, -o *иoсвaђaн*. — Зѧкрѡвљѣни су oдѧвнo, сѧмо штo се не убйјау.

закрѡдйт (се), -йм (се), свр. *фoрмлpaиши вѣѳе cтпaдo*. — Зѧкрѡдио сам фйн бyљѹк ѡвѧцѧ. Oћу да закрѡдйм брѧвѣ, а зѣмљy ѳу пpодѧт. Зѧкрѡдйла сѣ вѣликѧ cтѡкѧ пo Сйнѧјсвини.

закрѡкѧт, -рѡкѧм, свр. *зaбиши*. — Зѧкрѡкѧ сам кѡлчѣвѣ oкѡ oнѣ сѧднйцѣ и oмoтѧ их живйцѧмѧ, нйшта је нѣће мѡћ дoфѧтит. Кад му зѧкрѡкѧ нѣкцйју ѹ пpѡкнo, вpиснѹѡ је.

закрѡпйт, -йм, свр. *кpйљѣњѣм нешйтo ийoпpавйиши*. — Зѧкрѡпи ми, жѣно, oвѣ гѧѳѣ, нѣћу тѧкѡ oдйт ѹ Грѧд. Зѧкрѡпили су ми Гѧбѣљи кoтѧ, ѣтo гѧ кѧ нѡв.

закрѣтйт и **закрѣтйт**, закрѣтйм, свр. (*цркв.*) *кpстйиши вoдйшy*. — Зѧкрѣтйо је пѡп пpѡвѡ вѡдйцу пѧ је oндѧ кpстйo.

закршање, -а, с. гл. им. од *закршаѝ*. — Нема ми мрзњијега рада од закршања умертина.

закршат, -рша̄м, несвр. *ломити* (или *сјећи*) *дио кукурузног сѝабла изнад клиѝа и чистѝиѝи лѝѝѝове на сѝаблу, с два циља: ѝрипрема сѝѝочне хране од дјелова сѝабла и брже сазријевање клиѝа*; уп. заламат. — Закршали смо умертин у Почкаље. Таман закршасмо, ка дође Стѝвѝ. Закрша то чѝсто, не остала пѝра на струкове. Закрши мало овршинѝ да дамо крави, нема више штѝо да пасѝ.

закршит, -ѝм, свр. *заломити сѝрук кукуруза*; уп. закршат. — Закршите ли умертин? Закршићемо га сѝтра.

закукуљѝт (се), -уљѝм (се), свр. *замрсити (се)*. — Закукуљѝло ми сѝ овѝ прѝдиво, нѝ знам како ћу га размрсит. фиг. *искомѝликовати*. — Нѝшто су закукуљѝли тамо у Задругу, не мѝже ѝм се знаѝ бѝжега лијека.

закумѝт, -уѝм, свр. *замолити обећавајући кумѝиво, особитио замолити*. — Закумѝла мѝ да никѝме не кажем што сам чула. Закуми га да ти каже, и рѝчи му да никѝме нѝнеш рѝћ.

закупѝт, -упѝм, свр. *узети под закуѝ*. — Закупѝли смо једну сѝбу у Подгѝрицу и тун смо смјѝстѝили ѝбље. Милан је бѝо закупѝо ливаду у Станѝ код Мостинѝ и тун је сѝдио диње и пѝгуне.

закуѝт (се), -ѝм (се), свр. *ѝосѝѝати богѝи ѝмовином, заѝмѝати, сѝтећи*. — Закуѝила би га та у вр планинѝ. Дѝбро сѝ Машѝ бѝо закуѝио да нѝ дође рѝт. Закуѝили су се лијепо у Град, нѝшта ѝм не фѝли.

закучѝт, -учѝм, свр. 1. *дохваѝити куком*. — Закучѝла сам ла̄му из бистѝјернѝ прѝткѝм. Закучи ми кучѝицѝм тѝ грану с трѝњама. 2. *украѝити, кријући узети, узети и не ѝлаѝити и сл.* — Закучѝх јѝтрѝс једно кѝло дувана у Ва̄са. Закучи ми Мусѝ кутѝу дуванскѝ, узе је ца̄б-ца̄бѝ.

Закучѝх нѝколико левѝра̄ кат капитулѝ-ра̄ше Талијани. Закучѝо ми је нѝко кѝсу што сам је бѝо остѝавио у лозе. 3. *закачитѝи, ухваѝити*. — Закучи ме милиѝија и прао у затвѝр, ни тѝ ни овѝ.

залагај, -а, м. *залогѝ; ѝарче (хѝеба и сл.)*. — Нѝшта јѝтрѝс нѝјесам изѝела до залагај леба. Нѝнеш изѝс што ћу ти ја да̄т ѝа̄љѝи залагај, нѝ узми сѝм.

залагѝвѝт, -ујѝм, несвр. *облагивати, лагати*. — Чула сам е сте нѝшто залагѝ-вѝли тамо сѝноћ! Залагѝјѝ дна свѝкога живѝога, нѝшта јѝј се не мѝже вљѝерѝват.

заладак, -тка, м. 1. *вријеме заласка сунца, ѝредвечерје*. — Доћѝрала је ѝвце ѝдма послѝје залѝтка, таман је сунце бѝло зашло. Тамо је свѝ равнѝ, и мрчѝ ѝдма послѝје залѝтка, нѝје ка овѝћѝ. Доћу у заладак да мѝло посѝдѝмо. 2. *мје-сѝио гдје има више хлада и свјежине (у ѝѝоѝлим данима), хлад, хладовина*. — Остале су ми ѝвце у онѝ заладак испод брѝстѝѝѝа. Остѝавио сам живѝо у заладак ја-сенови у Гоћѝене.

заладѝт, -адѝм, свр. 1. *захладити, заћи (о сунцу); ѝосѝѝати сејежиѝи*. — Ёво ме чѝм заладѝ мѝло, испрѝд ноћи. Дани су заладѝли, брзо ће зѝма. 2. фиг. *ѝокварити односе*. — У потѝњѝ вријеме заладѝо је према нама, не сврћѝе више ка пријед.

залазак, -ска, м. 1. *вријеме када залази сунце, ѝредвечерје*; уп. заладак 1. — Нѝћу долѝзѝт прије заласка. Не чѝка(ј) нѝћ, нѝ доћѝра(ј) краве ѝдма по заласку. 2. *крај нечега*. — Пред заласком смо, теке нека су ни здравѝ ѝѝца.

заламат, -амам, несвр. *ломити (или сјећи) дјелове сѝрукова кукуруза изнад клиѝова у циљу сакуѝљања сѝѝочне хране и брже сазријевања огољених клиѝова*; уп. закршат. — Залама сам данѝ онѝ мало умертина. Прије смо свѝ заламѝли само рукама, а сѝ се тѝ радѝ друкче. Заламѝемо сѝтра умертин.

залѣгнуѣт, залѣгнуѣм и залѣжѣм, свр. *йолећи, залећи*. — Залѣгнула је трава онѣћен око јабукѣ.

залѣж, -и, ж. *јалова, необрађена, заиуишѣна земља*. — Треба провѣт да се усйјѣ нешто на нѣ залѣж, ако се добро нагној, родйће.

залелѣкѣт, -чѣм, свр. *йочейи лелекѣти*; уп. лелекнут. — Залелѣчи тй, Зарйја, најстарй си. Нйко нйје умйо фйно да залелѣчѣ кѣ покѣјни Мйлош.

залѣт, -а, м. 1. *замах, брз йочейак крейања*. — Ни из залѣта не мѣгу прескочйт овѣлйкѣ мѣћу. 2. *нейромйишѣен йойез*. — Начинйи си залѣт ка си ўзео онѣ ливѣду наполи, мѣлѣ ће ти кѣрйи бит од нѣ.

залѣћ, залѣжйм, свр. *йолећи (о йрави, жмйиу и сл.)*. — Залѣгла је шенйца на Подѣље, нѣће се од нѣ нйшта мѣћ пожњѣт. Покѣси онѣ долиницу прйјед нѣ залѣжѣ трава, прѣрасла је.

залѣћѣт се, -ѣтйм се, свр. *залейјейи се*.

заливѣдйт (се), -йм (се), свр. *йрейво-рийи (се) у ливѣду (о њиви)*. — Заливѣдио сам онѣ долину ѣе сам сйја кртѣлу. Нйко нйшта не сйјѣ, свѣ сѣ заливѣдйло.

зѣлијек, прил. *мало, врло мало*. — Нѣмѣм вйше ни зѣлијек брѣшна. Дѣј ми зѣлијек кѣфѣ, нѣмѣ је у Зѣдругу, а сѣд ми долѣзѣ гѣсти. Остѣви ми зѣлијек онога вйна. Дѣ(ј) ѣетѣту зѣлијек лѣба. Остѣло је у бистйјерну сѣмо зѣлијек водѣ.

зѣлијенйт, -йјѣпйм, свр. 1. *лѣйшом нешйио сйѣјйи*. 2. *ошамарйи*. — Зѣлијѣпи томѣ ѣетѣту јѣдну подлѣницу да не врышты и не досаћујѣ. 3. *уврйједит*. — Дѣбру си ми плѣску зѣлијѣпйо пред лѣудйма.

зѣлйковѣт, -ујѣм, свр. *йражйи*, *захййјевайи*. — Што болеснйк зѣлйкујѣ, мѣра му се набѣвйт.

зѣлѣг, -а, м. и зѣлѣга¹, -ѣ, ж. 1. *улог (у игри или чему др.)*, *хйишѣка*; *кайара*.

— Дѣ сам у зѣлѣг кућу. Зѣлѣг ми је за кредйт сѣмо фрѣт. Дѣ сам зѣлѣг у прсте-нѣње — сѣт. Колик је вѣш зѣлѣг у онѣ Милушйно имѣње? Јеси ли дѣвѣ каквѣ зѣлѣгу кѣ си купѣвѣ Почкѣље? 2. *врйједностй*, *осѣбйи* *значѣј*, *исйакнуйи* *улога*. — Дѣбар брѣственйк је брѣственйчкѣ зѣлѣга.

зѣлѣга², -ѣ, ж. *резерва, сигурностй*; *исйакнуйи* *улога*; уп. залог 2. — Ћѣко је бйи плѣменскѣ зѣлѣга, свѣко је код нѣга нашѣ зѣштйту.

залѣжйт, -ѣжйм, свр. I. 1. *дѣйи у залог, уложйи*. — Залѣжйла је имѣње у бѣнку. Залѣжйо сам прѣстѣн умјесто кѣпарѣ. Залѣжйћу нешто, дѣко причѣкѣ дѣт. 2. *йѣјейи*. — Зѣлѣжи мѣло, огладнѣћеш ус-пѣт. Залѣжйсмо помѣло лѣба и сйра. II. ~ *се заузейи се, ангажѣвайи се (за некога или нешйи)*. — Обѣћѣ ми је ѣ ће се залѣжйт за мѣју пѣнзйју. Залѣжйше се за нѣга лѣуди и спѣсйше га. Залѣжйо се за нѣу некй дирѣктор, те су је запѣслйли.

залѣмйт, -ѣмйм, свр. 1. *слѣмйи* *с јѣдне (обично горње) сйране*. 2. *обавйи* *зѣламѣње кукурузѣ*. — Залѣмйли смо цйо умертйн. Залѣмйћу што је остѣло прѣѣсѣтра.

залѣднйк, -а, м. *бесйослйчѣр, бѣдѣ-вѣцйја*.

залѣднйца, -ѣ, ж. *бесйослйчѣрка*.

залѣднйћ, -ѣ, -ѣ 1. *узѣлудни, безразло-жнй*. — Овѣ гѣдинѣ ни је бйло свѣ залѣднѣ мѣка. Штѣ ће ти тѣ залѣднй пѣсѣ, нй-каквѣ кѣрйсти од нѣга! 2. *фйг. несрѣћан, јѣдан*. — Штѣ ће му сѣд залѣднѣ мѣјка? Оће ли онѣ залѣднѣ дйјѣте добйт штѣ од онога имѣња?

залѣду и зѣлѣдо, прил. *узѣлуд*. — Зѣлѣду је нйвйла онѣлйкѣ ѣѣцѣ, сѣд је сѣма. Зѣлѣду је зѣвѣш, ѣна кад јѣднѣм кѣжѣ „не“, не бй вйше да бй је посѣкѣ. Зѣлѣдо га зѣвѣш, нѣће дѣћ.

залуѣѣт, -дйм, свр. *йрйдобйи*, *зѣни-јейи*, *зѣвѣсйи*. — Зѣлуѣѣла га је онѣ ѣѣ-војчйна, пѣ по цйо дѣн не умйјѣ кућй дѣћ.

залужит (се), -ужим (се), свр. *постиа-ти подводан (о земљиницу), најравнији се лугом*. — Залужила се она земаља поред Сушице, прекрила је штуре и друге травуљине.

залукавит, -им, свр. *учиниши лукавство, превариши*. — Залукави ме данас они у продавницу за више од сто динара. Нећу с тобом, залукавићеш ме.

залаштит, -им, свр. *в. заљуштити*.

залећ, -жём, свр. **1.** *заћи, заобићи*. — Залежи браве с доње банде, лакше ћеш их врнут. Тадер су не залегли Немци с друге банде главнице и за мало не нијесу побјили. **2.** *навраиши, свраиши, наићи*. — Била сам залегла код Милене да попијем кафе — кад ме зовнуше да итам у чем сам се нашла.

залудит (се), -удим (се), свр. *уљудиши (се), постиаши уљућен, уозбињити (се)*. — Тако ми бџга, фино се залудише они момци Јованини. Залудио се ёо по године, сйлан је момак наста. Залудиће га она, само је пуштите.

залучит, -учим, свр. *одвојиши од сасања*; уп. одлучит **2.** — Рано сте залучили јагнад, а варавине имате доста и от краве.

зальшак, -шка, м., Гмп. *зальшакѧ, ДИЛМн. зальшцима шамар*. — Удри му зальшак, па ће се умирит. Још ми се познаје они јутрошњи зальшак на обрѧз. Удри му два зальшакѧ! Неће му од зальшакѧ ништа бит.

зальштит, -им, свр. **1.** *ошамариши*. — Зальшти га да не блеји. Зальшти ме ка да сам дијете. Умири се, ё ћу те зальштити. **2.** *фиг. увриједиши*. — Добро си га зальштиго јутрос онијем ријечма.

замађијат, -ам, свр. *бациши чини, подметнути (коме) мађије, оичиниши*. — Замађијала га е, и мѧра сѧ ш њом оженит. Не иди тамо, замађијаше те она вјештица. Замађијала га је некакѧ курветина.

замакнут, -акнем, свр. **1.** *сйавиши оличу око враћа у циљу замцања*. — Замакнули су је Талијани, а била је ка вила лијепа. **2.** *узети на себе превелику обавезу*. — Замакнуло ме онблико имање, не могу мрднут. Замакнули су ме старји, није не могу ижљећ. **II.** ~ **се 1.** *објесиши се*. — Замакнуо сѧ Нѧвак, онакав момак.

заманлат, -ам, свр. *зайвориши, замандалиши*. — Немамо кључа на врата, па смо их замандали неком жићом. Заманда ту прѧсад да не излазе.

замѧстит (се), -ѧстим (се), свр. **1.** *учиниши масним*; уп. намастит (се) **2.** — Прѧмлого си замѧстила качмакѧ. **2.** *обојиши (се)*. — Замѧстио ми сѧ капѧт од некакве фѧрбе. **3.** *опрѧвиши (се)*. — Ето си се замѧстио нечим око уста.

замѧћ, -кнем, свр. **I.** *ошићи довољно далеко, изгубиши се из вида, умаћи, проћи, поћи, удањити се*. — Замѧкли смо били далеко кат су они кренули. Бјеше замѧка подалеко, па не није чуо кат смо га зѧли. Поша је Милован, замѧка је већ Јѧмску страну. Замѧка је изѧ брда, па га више не видим. Замѧкла је йма по сѧта, стйгла је већ кући. Ето су свѧтови Нѧвакови замѧкли иза Кѧтљеша. **II.** ~ **се 1.** *објесиши се (о оличу)*. — Замѧкла сѧ због свѧкра, није мѧгла да издржи негѧве преко̀ре. Бјеше се тамѧн тадѧр замѧкла покојна Јѧвана. **2.** *фиг. упрѧсѧтити се, учиниши себи несрећу, велику незгоду, лоше нешто урадиши, изгубиши много у каквој ѧгодобѧ, премного се нечим обивезаши, лоше се удаши или оженѧши*. — Замѧка сѧ с вѧликѧјем дугѧм у банку. Замѧка сам се прољѧтѧс с онѧм куповинѧм земље, сѧд сам оста без парѧ и динара. Замѧкло мѧ дијете, није не могу мрднут, мѧрам да га чуѧм. Замѧкла сѧ одласком у ту кућу, не смѧје ни прет кѧм пѧснут. Није се удаѧла нѧ сѧ замѧкла, бѧље јѧј је било да је узѧла црнѧга Гѧбѧља нѧ ѧга.

замашит, -а, -о *који је од маха, предузимљив; кружан*. — Нијесам ти ја за-

машит нѣ за што вѣлико, нако за овѣ домаћѣ ситнијѣ ствѣри. Бѣгоми му је не вѣѣста замашита, виша је од нѣга пѣду.

замаштракѣт, -ѣм, свр. *ѣрикриѣти, забашуриѣти, обмануѣти, ѣревариѣти; ойчинѣти*; уп. замаштракѣт. — Замаштракѣла га је некаквијѣма чинѣма, тѣ полудѣо за њѣм. Замаштракѣј тѣ дѣјѣте да не видѣи ка пѣћѣмо, е ће за наѣма.

замаштраѣт, -ѣм, 3. л. јд. аор. зѣмаштра, свр. *обмануѣти, ѣревариѣти; ойчинѣти*; уп. замаштракѣт. — Владѣо је, изгледѣа, ону ѣвѣјку дѣбро замаштраѣ. Замаштраѣсмо Јѣвици дѣчи и шмѣгнѣусмо. Бѣле су је замаштраѣле вѣле. Замаштраѣ то дѣјѣте нѣчим. Замаштраѣ мѣ причѣом.

замерѣчит, -ѣчим, свр. *добѣти вољу за нешиѣо, осѣјѣтиѣти жељу за неким или нечим*. — Замерѣчиѣо сам на тѣ твој упалѣач, или ми га дѣа или ми га продѣа. Замерѣчиѣо је на јѣдну ѣвѣјку ис Цѣтѣња.

зѣмѣс, замѣтѣм, свр. *закувати (кафу, кашу, качамак и сл.), замѣјѣсѣти (о хѣѣбу и сл.)*. — Замѣти мало брѣшна за скрѣб, узаврѣла је вѣда. Зѣмѣла сам прѣсѣадма мало брѣшна с тѣквѣма. Оли тѣ зѣмѣс кафу, бѣље ћѣш од мѣне. Зѣмѣла сам јѣдан лѣпѣчиѣћ ѣѣци.

замѣс, -гѣм, свр. 1. *ѣомѣриѣти смећѣ мѣйѣући га; ѣокриѣти смећѣм*. — Замѣти смѣтлѣиште тѣн на крај обѣра. 2. *наѣтриѣти (о снѣјѣу)*. — Снѣјѣг је замѣо Вѣљѣи Гѣрач, почѣнѣ зѣма.

замѣтак, -гѣка, м. *ѣмбрион, зачѣтак ѣлода*. — Глѣдѣала сам данѣс крѣѣолу, нѣјѣсу јѣј замѣци виши од зрѣна жѣта, чинѣи ми се е ће бит слаба. Кад су зѣклѣли јуниѣу, вићѣли су у њѣу замѣтак телѣта, да су тѣ знаѣли, нѣ би је клѣли.

замѣтѣт, -ѣћѣм, несвр. *(за)ѣочиѣвати*. — Мѣомѣчи замѣћѣу кѣло и прилѣзѣ ѣм ѣвѣјѣке. Замѣћѣ се нѣгѣје у близѣину бѣј. Ёо снѣјѣг вѣћ замѣћѣ.

замѣтнѣт (се), -ѣћѣм (се), свр. 1. *ѣочѣти (се), ѣочѣти се развијѣти (о кли-*

ци ѣлода). — Свѣка сѣ кѣћица прѣмѣла и замѣтнѣле су се крѣѣле. 2. *забѣциѣти*. — Замѣтнѣла крѣпу прѣо глѣвѣ и тѣко је пѣшла. 3. *оѣйѣочѣти, ѣовѣсѣти борѣбу*. — Ка сѣ замѣтнѣо бѣј измеђѣу наѣс и Аустријанаѣа на Прѣнѣтѣну глѣвѣцу, дѣшли су и Пѣпѣри да ни помѣжѣу.

замѣритѣт, -ѣм, свр. *сѣѣћи ѣраво, заслужѣти*. — Замѣритѣла је тѣ мѣлѣа, чѣче, да јѣј се нѣшто кѣпи пѣслије толѣкога слѣжѣња у тѣћѣу кѣћѣу. Издрѣвио је нѣкаквѣга чѣсѣка тѣ замѣритѣа зѣтѣвр.

зѣмѣсѣа, -ѣсли, ж. 1. *замѣсаѣо*. 2. *сѣѣреѣња, бѣѣзан*. — Вѣлика ми је зѣмѣсѣа што ми се нѣје јѣвиѣо, да нѣје бѣлесан. Не мѣгу од зѣмѣсли спѣвѣт, свѣ се бѣим оно мѣ ѣтѣту тѣ ѣ вѣјску.

замѣслѣит, -ѣм, свр. I. 1. *ѣомѣслѣити*. — Не мѣгу замѣслѣит е нѣје стѣо да се јѣви. 2. *вољѣти; ѣодниѣјѣти, ѣолѣрисѣти*. — Отѣако рѣче онѣо за Стѣнѣу, не мѣгу га замѣслѣит више нѣо крѣвѣника, срѣм га бѣло пред нарѣѣдом! II. ~ **се** *унѣјѣти се у мѣсли*. — Штѣо си се нѣшто замѣслиѣо, стрѣко?

замѣцѣт се, -чѣм се, несвр. *усмрћѣвати се олѣом, ѣокушѣвати усмрћѣвање олѣом*. — Замѣцѣле су се и прѣјѣд жѣне кад им дѣћѣ штѣо тѣшко, и тѣ више нѣо данѣс. Замѣцѣла сѣ нѣколиѣо пѣтѣа и свѣки пѣт су је спѣсли.

зѣмлѣта, -ѣ, ж. *глуѣа, заосѣтѣла особѣа*; уп. замлѣтина. — Вѣдѣи ону зѣмлѣату по пазѣрѣа нѣ би ли наша каквѣу ѣвѣјку да га ожѣнѣи.

зѣмлѣтѣс, -ста, -сто *неинѣтелигенѣиан, луѣкасиѣ, неѣамѣиан, ѣримѣиѣван, ѣуѣоглѣв*. — Свѣкојѣ му је од онѣћ ѣѣцѣ зѣмлѣтѣсто, ѣѣолѣе не умѣјѣ пѣмѣтнѣу проговѣритѣ. Онѣи мѣли Јѣвѣо је нѣкаѣо зѣмлѣтѣс, нѣшта што му кажѣш не разумѣјѣ. Онаћ ѣѣца су свѣ ка зѣмлѣтѣста, ка да не ѣдѣу ѣшколу. Учен је, ѣли ка зѣмлѣтѣс. Умау јѣдно зѣмлѣтѣстѣо дѣјѣте, не ѣдѣу ѣшколу нѣо чѣвѣа жѣвѣо.

зѣмлѣтина, -ѣ, ж. *глуѣа, заосѣтѣла, огрѣнѣчена особѣа*; уп. замлѣта. — Дѣведе

некаквѹ замлаћину божѹ, то не умијаше прозборит.

замлаћиваџ, -ѹјѣм, несвр. **I.** *уѹорним настојањем некога ѹонижаваѹици, заглуљиваѹици, не дозвољаваѹици му размах.* — Замлаћѹјѹ свѹ у кућу онѹ малѹ сѹроту што су је примили зајаде, стаљно је затѹцау. **II.** *~ се ѹпроводѹици вријеме у бесѹслѹцама, задржаваѹици се негде без разлога, дангубѹици.* — Не радѣ ништа нѹ се замлаћѹјѹ дѹма или пѹ селу по цѹо дан. Замлаћѹјѣ се с онѹм ѣчурлијѹм ка да су му врсници.

замлијечѹт, -ѹјечѹм, свр. **1.** *додати млијеко у другу шечносѹ.* — Ја каѹу мѹгу пит сѹмо ако је малѹ замлијечѹм. **2.** *ѹуцањем млијечѹра (ѹосебне ѹраве). ѹуциѹици од ѹега мљечни сок у воду да би се заѹпрѹвале односно ошамуѹиле рибе.* — Нѣко блѣше замлијечѹ Кѹпало и утѣка, дѹти од милицијѣ, а свѣ пѹ води плѹвахѹ крапови и скѹбаљѹ изврнути.

замѹмчѹт (се), -ѹмчѹм (се), свр. *добѹици особине момка, ѹостѹици момак, учинѹици некога момком.* — Замѹмчѹли су га прѣрано, јѣс да је јѣдѹнаѹ, али рѹно му је јѹш да глѣдѹ ѣвѹјке. Драган сѣ замѹмчѹо ка да му је дваѣс гѹдѹна.

замотѹт, -ѹм, свр. **I.** *умѹици, завиѹици (нѹр. цѹгар).* — Замотѹла је рѹку крѹпѹм и метнѹла бѹквицу. Ајде да замотѹмо пѹ јѣдан, да прѹвамо нѹвѹ дѹван. **II.** *~ се увиѹици се, умѹици се; заѹлекаици се (нѹр. канѹиѹм и сл.)* — Сѣдѹ ус пријеклѹд и замотѹла сѣ дѣкицѹм. Замотѹла се краѹа блѣше у конѹп и лѣгла, кѹкала.

замрѹћ, -кнѣм, свр. *замркнуѹици, дочекаици ноћ; одоцниѹици.* — Тога дана сам замрѹка код Јоша, па сам пѹноћи поша. Немѹте замрѹћ тѹмо нѹ се заѹдана вратите!

замрѹѹат, -чѣм, несвр. *сачекиваѹици, дочекиваѹици ноћ.* — Изглѣдѹ није замрѹѹала кѹћи, утѣкла је за дана. Немѹте замрѹѹат, нѹ ранијѣ ѹдите кѹћи. Не замрѹчѹ наѹи бравѹ никад ѹ гору, вѹзде их спраћѹмо.

замѹзен и замѹжен, а, -ѹ *приглуѹи, несѹреѹан.* — Ни с јѣднијѣм од негѹвијѣк чѣљѹди не мѹжеш памѣтнѹ проговѹрит, свѹ су нѣкако замѹжени. Замѹзено је онѹ Благѹтино млаћѣ ка брав. Замѹзени су ѹни свѹ, тѹквѣ фамѣљѣ нѣма ѹ свијѣт. Замѹжен је, али зна што му ваљѹ. Ништа по ѹѣму не поручѹј, ѹн је замѹзен, нѣне умјѣт казѹт.

замѹзѣнко, -а, м. *ѹуѹоглаѹац, приглуѹѹиа особа, несѹреѹна особа;* уп. замузењак. — Кад малѹ блѣше, бѹо је правѹ замѹзѣнко, а сад га ѣто ка најпаметнијѣ мѹмче ѹ село.

замѹзењаѹ, -а, м. *ѹуѹоглаѹац, приглуѹѹиа особа, несѹреѹна особа;* уп. замузѣнко. — Правѹ си замузењаѹ, не умѹјѣш лѹѹдма казѹт ни „Помѹз бѹг“. Ја сам мѹслиѹ е тѣ ми послѹт мајстора а ѹни послѹли некакѹѹа замузењаѹа што ништа не умѹјѣ учѹнѣт.

заѹмука, -ѣ, ж. *зараѹа; шежак рад, шеѹко сѹѣчена имѹвина; најѹм.* — Оѹѹ мало шѣниѣ ми је свѹ оѹѹгодишња заѹмука, свѣ је пѹбно грав. Оѹѹо је у Вѹјѹвѹдину на заѹмуку да му ѣѣца не крепѹ ѹд глѹди. Јѣдно дијѣте му је бѹло у заѹмуку тѹмо нѣгѣ у Марковѹну, чѹваѹо је нѣ није жѹвѹ.

замѹс, замѹзѣм, свр. *наѹѹѹици млијека на неѹиѹо.* — Замѹзла му је невѣѣста Иѹѹанѹѹа ѹко, то је, велѣ, дѹбро за ѹко кад забѹлѹ.

замѹчѹт, -ѹм, свр. *с ѹѹком сѹѣѹи, с ѹѹком зараѹици.* — Замѹчѹла је дѹста, ѹмау (ѹ)ѹј ѣѣ ѣѣца дѹћ. Свѣ сам оѹѹ замѹчѹио с оѹѹѹа десѣт прѣѹти.

занѹѹијѣк, прил. *за сѹѹѹно, за сваѹда.* — Кѹку ѹѣму с ѹѹом занѹѹијѣк! Јѣѹ ли ми занѹѹијѣк да оѹѹ нѹѹчѹре? Оѹа ти занѹѹијѣк... Занѹѹијѣк смо се разѹѹили. Занѹѹијѣк је међу ѹѹма бѹла свађѹ.

за̀наго и (старије) жѹнаго, рѣѹца *зѹѹѹиѹа, одѹѹиѹа.* — Е нѣћу ти, за̀наго, вѹше дѹѹит кад ме тѹко дочекујѣш! [Оѹа ријѣч

се у Бјелопавлићима узима као синоним за Загарчане, као карактеристика њиховог говора.]

занезборѝт, -ѝрим, свр. *посвађаѝти се и прекинуѝти оѝишћење*. — Занезборѝо је са снахѝм љо два мљѝсеца, а ѝна свѝ прова неће ли га навућ да проговѝри, нешто се даѝи наљуѝио на ѝу.

занејачѝт, -ачѝм, свр. 1. *посѝаѝти нејак, слаб; посѝаѝти малобројан*. — Занејачѝли су ѝни, нема тун више од двијетри куће, а било ѝх је највише у село. 2. *затируѝеѝи*. — Занејачѝла му је невлѝста, о Митровудне ће да родѝи.

занемѝћ, -жѝм и -гнѝм, свр. 1. *обнемоћаѝти, ослабиѝти*. — Занемѝгла сам љо некѝ дѝба, не да ми раматѝз да мрднѝм. Занемѝга је више, не дѝже се. 2. *ослабиѝти у маѝтеријалном смислу, осиромашѝти*. — Занемѝгло ти је имање, трѝба нешто учињѝт. Занемѝгли смо од прољѝтѝс, бес пѝре и дѝнара смо.

занемоћаѝт, -аѝм, свр. *обнемоћи*; уп. *онемоћат*. — Занемоћаѝли смо ѝбоје љо више од година, нѝ ни доде та ѝѝца пѝ некако пролазѝмо. *фиг. изгубиѝти плодностѝ (о земљи), посѝаѝти сиромашан*; уп. *занемоћ* 2. — Занемоћаѝле су земље овѝудијен, више ѝх ѝико не гнѝћ. Њѝкако до дѝнара дѝћ, грдно смо занемоћаѝли.

занеобрѝјанѝт, -анѝм, свр. *осѝаѝти дуже времена необрѝјан*. — Занеобрѝјанѝо сам, ѝмаш ли ме су чѝм обрѝјат?

занѝћкаѝт се, -ѝћкаѝм се, свр. *биѝти уѝоран у неѝрихваѝању нечега иѝти се нуди*. — Занѝћкала се, сѝд је не би секирѝом наѝѝра да ѝзме ѝшта.

занијекѝт (се), -ѝјекѝм (се), свр. *одбиѝти ѝонуду негацијом, негиратиѝи*. — Што си се занијекѝла, мѝгла би мѝло с нама изѝс. Ако занијекѝа, рѝчи му да мора ѝзѝт овѝ што му шѝљѝм.

зѝнијет, занѝсѝм, свр. *осѝаѝти у другом сѝању, затируѝеѝи (о жени)*. — Зѝнијела је с једнијем Босанцем и та чѝс

кад је тѝ сѝзна ѝд ѝѝ, утѝка је. Чѝх е му је зѝнијела невлѝста, дако бѝг и ѝѝх огрѝшѝ, бсж ѝѝѝ су. Рѝкли су јѝј дѝктори да ће мѝћ зѝнијет ка поѝије ѝекарѝје што су јѝј одрѝдили.

зановијетѝање, -а, с. *гл. им. од зановијетѝати*. — Ызми нешто да радѝш, зар ѝије било дѝста зановијетѝања.

зановијетѝат, -ѝјетѝам, несвр. 1. *бесѝоличѝиѝи*. — Ымљесто да нешто радѝ, ѝн зановијетѝа пѝ село. 2. *правиѝти сѝрдѝачину (и немоѝивисану шѝлу), лакрдијѝати*. — Што онѝ зановијетѝа Јѝвица, не чѝјѝм дѝбро? Не зановијетѝа, дѝјете, нѝ рѝчи штѝ је поручѝла.

занѝсѝт, -ѝсѝм, свр. I. *скреѝаѝти с ѝпушање (о курицулу)*. — Занѝсѝше моја стѝра пѝшка, ѝикат погодѝт. Занѝсѝху ѝи гранѝте, нешто не погађѝсмо. Мѝжеш ли ми поглѝат левѝр ѝ нешто занѝсѝ. II. ~ *се нагињаѝти се усѝрану при ходу; вариѝти се, обмањѝвати се, замѝшѝати (се)*. — Занѝсѝ се шкѝлѝм, а не зна ѝ немамо пѝра. Стѝлно се занѝсѝо некакѝјама будалѝштѝнама.

заѝѝриѝт (се), -ѝриѝм (се), свр. *погледаѝти, заглѝдаѝти се у неѝиѝо*. — Заѝѝриѝла се у књѝгу и ѝѝшта не чѝјѝ. Заѝѝриѝла се у Милѝна ка ѝ сунце. Ёѝо си заѝѝриѝо у књѝгу ка да си ѝчен.

заоглѝвѝт, -ѝвѝм, свр. 1. *сѝавѝти оглав (коѝу или магарѝу)*. — Заоглѝвѝо сам онѝ мѝладѝ магарѝе. Заоглѝвѝиѝеш ми кѝња фѝно, немѝ да га стѝже ѝглѝв. 2. *фиг. ангажоваѝти*. — Заоглѝвѝили су га у таѝзбину, не би мајѝи тако радѝо.

зѝвѝд и зѝвѝд, -а, м. *вријеме заласка сунѝа*. — Дѝћу о зѝвѝду, чѝка ме. Вруѝина спѝасне тек по зѝвѝду. По зѝ(в)ѝду ѝемо побрѝт онѝ смѝкве.

заѝјкаѝт, заѝјкаѝм, свр. *закукаѝти наглас*. — Ка се примѝкѝемо кући, заѝјкаѝ(ј) ти, Мирѝна, бѝље ѝеш од ѝједнѝ.

заокѝпит, -ѝм, свр. 1. *пѝдикуѝиѝи, захваѝиѝиѝи*. — Заокѝпи тѝ ѝвѝце отѝд да не

запїштат, -штїм, свр. 1. *йусїїїїи писак, крик, звиждук*. 2. *зайражїїи йо-моћ у невољи*. — Запїштала ми је она си-ротїња а не могу јој помоћ.

заплакївѣт, -ўјѣм, несвр. *їїјератїи некога да чешиће їлаче, узнемираваїи до їлача*. — На заплакўј тў ћѣцу, што си се помѣмїла! Све ме ка сам малѣ бїла заплакївѣше Ђурђ.

запландовѣт, -ујѣм, свр. *смјестїїїи се у хладу и одмаратїи (о сїюци)*. — Запландовѣле су му овце под багрѣме. фиг. *одморїїи у хладу (о особи)*. — Запландовѣли смо пот Пѣрове лїпе и тўн смо заспѣли, не знам ко не пробудїо.

заплекѣт (се), -ѣм (се), несвр. *зайе-їїьїїи (се), збунїїи (се)*. — Заплекѣ сѣ у некаквѣ рабѣте с једнїјем Талијаном. Боїм се е ћеш се заплекѣт у онѣ трње у Гођене. Заплекѣли су га на сўд, нїје умїо нїједну рѣћ.

заплѣскаѣт, -ѣскаѣм и **заплѣскаѣт**, -ѣскаѣм и -ѣштїм, свр. *заїїлаудїраїи*. — Кад дође, свї заплѣскаше ка јѣдан. Сва ћѣца заплѣскаше ручїцама да поздравѣ новѣга учїтеља.

заплѣштїт, -їм, свр. 1. *ошамарїїи*. — Умїри се, немѣ да те заплѣштїм да ти се стўжї! 2. фиг. *уврїједїїи*. — Гѣдно га је с тїјема рїјечїма заплѣштїо прѣд лўдма.

заподїт и **заподїт**, -ѣдїм, свр. *їїїо-дїїи, їїїїїїїїїїїї*. — Нїјесам јѣш мањў сѣбу заподїо а їмѣм штїце. Кужїну ми је Душѣн заподїо.

запојѣт, -јѣм, свр. *зайјеватїи*. — Запојте нѣшто! Чїм су дошли, свѣтови су запојѣли једну чўднў плѣсму.

запомѣѣт, -ѣжѣм, свр. и несвр. *(за)їїражїїи йо-моћ, (за)ваїїїїи, (за)їа-укаїїи, (за)врїскаїїи*. — Запомѣгаше онѣ несрѣтња ћѣца ка вїћеше е ће га убїт. Запомѣгала сам и звѣла комшїје, али ме нїко не чу. Ёто га ће запомѣжѣ у кўћу.

запѣт, -а, м. *зайѣоносїї, ознојеносїї*. — Лѣкше поднѣсїм зїму нѣ лѣто, кад ме

уфѣтї онї запѣт, не знам што бїх учинїо от сѣбе.

запогїт (се), -ѣтїм (се), свр. *озноїї-їїи (се); зморїїи (се)*. — Од чѣса си се толико запогїо? Данѣс сам добро запогїо сїновс, рѣдїли су ка нїкад.

запошїт (се), -ѣшїм (се), свр. *замо-шїїи глїву (мирамом или чїм другїм), забрадїїи (се), зїбрадїїи (се); уп. пошїт (се)*. — Запошїла је главу, ни чѣло јѣс не вїдї од вацулѣта. Што си се запошїо тїјем пѣсом ка Малнсѣр? Запошї то дї-јете ѣко ћеш ш їїм назван — да не прелѣдї. Што сѣ онѣ Јѣванка запошїла цр-нїјем врїулѣтом?

запрагнўт и **запрагнўт**, -ѣгнѣм, свр., 3. л. јд. аор. *запражѣ и запрагну їресїїїїи с давињем мїїјѣка (о домаћој мѣч-ној живоїїїїи), несїїїїи (о мїїїјѣку); уп. запраћ*. — Запрагла га је крава, не дѣ ни телѣту. Не дѣ јѣс ћѣтелину ѣ ће га запрагнўт. Шарўља ће да запрагнѣ о Божїћу, тѣдѣр морѣмо купѣвѣ варанїку свѣ док се отѣлї.

запрасїт, -ѣсїм, свр. *їїїїїїїїїїїї се као свиња (у храни, у односу їрема другїма и сл.)*. — Она ћѣше запраси у чїјў бїло кўћу, и свѣ долѣзѣше окѣ рўчка али вечѣрѣ. Запрасїо и сѣдї међу стїднїјема гостїма, ка да је и ѣн какав гѣс. Кўћ си запрасїо прѣо тїја долїна, пѣгнїбїја ти пўкла!

запраћ, -гнѣм и -жѣм, свр. *заусїїїїїїїїїїїї, їрекишїїїї давање мїїїјѣка; уп. запрагнут*. — Запрачў ѣвце вѣзде прије кѣзѣ. Запрагле су ми ѣбје кравс, ѣће за три нећѣље да се телѣ. Шарўља нїкад не запражѣ, састѣ(в)лѣ варевїну.

запрашїтѣт, -штїм, свр. 1. *зайуцаїїи, залуїїїїи*. — Ёе онѣ запрашїтѣше пўшке, да се ко не побї? Кад запрашїта митро-лѣз, мѣј брѣте, свї утекѣше. 2. фиг. *їїїїїїїїїїїї ошїїро говорїїїи*. — Запрашїтѣ је на ћѣцу ка да су му ѣна крїва.

запрѣт (се), -рѣдѣм (се), несвр. *заго-варатїи (се), забавѣїїи (се); ѣметїїїи*.

је негатиивно, изгубиити. — Свѣ смо у Подгорицу зарѣдили грозницу. Фино данас зарѣдих — прѣсу ми се демициана пѣна рѣкије.

зарѣнак, -ѣнка, м. *раѣење, рано усѣјање*; уп. уранак. — Свѣко јутро на зарѣнак ћерам живѣ у пашу. Пријед се одило на ћурћевданскѣ зарѣнке стално, а сад нѣма више тога.

зарезивѣт, -ѣјѣм, несвр. (најчешће у негацији) *мариити, узимати у обзир*. — Није он зарезивѣ ни цара ни ћесара, но је рѣдио по свѣме ћѣфу. Ко, зарезује ѣна родитеље ка да их нѣма.

зарѣћ се, -чѣм се, свр. *дати ријеч, обећати*. — Зарѣкли смо ѣм се да ћемо доћ тѣчно на вријеме. Зарѣћ ћу се у свѣки манастир да је тѣко.

заризикѣт, -ѣм, свр. *ући у ризик*. — Заризикаћу да посѣјѣм овѣ бѣме, да га провѣм. Заризика сам што сам наручио онѣлико крѣтолѣ.

заријезѣт, -ѣјѣжѣм, несвр. (обично у негацији) *поштовати, уважавати, узимати у обзир*... — Не заријезѣ Марко ни-кога, ни цара ни ћесара.

заробит (се), -ѣбѣм (се), свр. **1.** *узети у ѣлијен, заробити*. **2.** *премного (се) ангажовати, жртвовати (се), изгубити слободу дјеловања*. — Заробили су онѣквѣ ћевѣјку у кућу и не пуштау је нићѣ. Заробила се међу онѣлико ћечинѣ и не глѣда бијелѣга дана.

зѣрѣк, -а, м. *ојклада, заријѣцање; гариѣија*. — Ёо, под зѣрѣк да тѣн нѣма више од дѣсе кѣла. Оћеш у зѣрѣк да ћу прѣскочит овѣ конѣвалѣ? Нѣма тѣн зѣрѣка, дрш што си уфѣтио. Ёво под зѣрѣк да ћу га погодит ѣпрвѣ. Не причѣ ми о твојѣму зѣрѣку.

зѣрука, -ѣ, ж. *примање прѣиѣна или друѣог обѣвѣжѣ обећања дјевојке за брак, вјерѣдба*. — Зѣрука се чинѣ ка се њѣх двѣ договорѣ да ће се узѣт, па њѣгови долѣзѣ њѣнијама и заручују их или вјерѣвау.

зѣсад, -а, м. *расад, расадник; млади воћњак*. — Овѣ гѣдинѣ ѣмамо фин зѣсад за купѣс. Немѣте ми гѣзит по зѣсаду е нѣће нић. Лијеп ти је онѣ зѣсад сливѣ у Вѣшњу.

зѣсѣдѣт, -ѣдѣм, свр. *усадити, посадити више бѣљѣки на одрѣђеној површини*. — Јучѣн смо зѣсѣдили лѣк, нијесмо мѣгли пријед. Дѣко зѣсѣдиш онѣ лѣзе код јѣбу-кѣ. Зѣсѣдио сам крѣтолу на цијелѣ долину.

зѣсврѣлѣт, -ѣм, свр. *поћѣти сврѣлати, пробити сврѣлом*. — Зѣсврѣлѣј га таман оћѣн, ѣли мѣло дѣље. фин. *осѣјѣиити ошѣтре бѣлове као да се сврѣлом пробѣија болно мјѣсто*.

зѣсикѣтѣт, -тѣм и -ѣкћѣм, свр. *поћѣти сикѣтити (о змији)*. фин. *ошѣтро најѣсѣти ријѣчица, злѣчѣсти проговорити*. — Кад ме вићѣ, зѣсикѣта на мѣне, мишљѣх е ће ме кап убѣт. Чѣм сам дошѣ, дѣље зѣсикѣташе на мѣне, дѣе да ме зѣрѣбѣ.

зѣслабѣт, -ѣм, свр. *заболовати и дѣже боловати*. — Зѣслабили смо јѣш је-сенѣс и ниќако не не пуштајѣ. Кат чѣљаде зѣслабѣ, ништа му није дѣбро.

зѣспучѣниѣца, -ѣ, ж. *ѣгла којом се заѣуча одѣжа*. — Запѣчи се сад зѣспучѣниѣцѣм па ћемо пришѣт пѣлу пѣтље, ка се врѣш.

зѣстѣвѣт, -јѣм, несвр. *зѣтиѣати, налазити при долѣску*. — Нијесмо у кућу ка смо дѣшли ниједно зѣстѣвали, дѣти су бѣли отѣшли да врхѣ шеницу. Ако не стѣгнѣш за пѣ саѣта, нѣћеш га зѣстѣвѣт жѣвѣго.

зѣстида, -ѣ, ж. *онај од којѣга долѣзи сѣид, срамѣиѣа, сѣид*; уп. застиѣе. — Не мѣже ти од њѣга дѣћ ништа до зѣстѣдѣ прѣт свѣјѣтом. Зѣстида ми је од њѣ пред нѣрѣдом.

зѣстиѣе, -а, с. *неко или нешѣо због кога/чѣга се ѣреба сѣидѣјѣти (обично је ѣо особа која изѣзива својѣм понашањѣм гњѣв и непријѣјѣности сродницима), сѣид, срам, пошѣжење*. — Тѣ је зѣстиѣе плѣ-

менскō, а нє саплеменїк! Нїје тō син, тō је зāстїје и фамєљи и сєлу. Од нє ни је вāзде долāзїло зāстїје, нїшта лѹцкō. Бїла је. несрєтница, зāстїје зā село а нєкмоли за фамєљу, а њна тō нїје осєћāла.

застрāнит, -āнїм, свр. *їоћи кривим їушїем*. — Требāло је да їдєте онїјем дōнїјем пўтом, овāкō сте млōго застрāнили. фиг. *скренуїти с основне идеје, с їра-сїраног їравца; їреїїјераїти (у нечелу)*. — Застрāнио је от Пāртије пā су га ишїєрāли.

застўђєт и **застўдїт**, -дїм, свр. *їосїаїти хладно, захладнїїти*. — Дōбро је застўђєло єо нєколико дāнā. Застўдїће, изглєдā, брзо, а мї јōш нїјєсмо дрва сєкли. фиг. *захладнїїти односе*. — Застўђєла је према нāма, не знāм штō јōј је.

застўпāт, -ўпāм, несвр. **1.** *заклāнāїти, ометāїти*. — Мїчи се ѓтолєн, али не вїдїш е ми застўпāш сўнце. **2.** *предстāвљāїти, замїєнївāїти*. — Он не застўпā свўђ, пā мї не їдємо на коферєнције.

засўкāт, -ўчєм, свр. **1.** *увїїти, уврнуїти*. — Засўчи му рўку, пā ти нєће мрднўт. **2.** *задїїти, завернуїти*. — Испрāви тє чарāпе, вїдїш ли е су ти засўкāне. Штō си засўкāла рукāве, зār ти нїје студєно. Засўчи рукāве да ти вїђу рўку.

зāсўт, зāспєм, свр. *сїавїїти жїїїо у мпнн за мљєвєње*. — Зāсўли су шеницу пā ћу причєкāт док се свє самєљє да зāспє мōј умертїн.

засєдōчїт, -їм, свр. *їосвєдочїїти, їоїтврдїїти, загаранїїовāїти*. — Засєдōчио му је Блāжд є бїо дōма кад је украдено мєсо. Оћеш ли ми засєдōчїт ў сўд да га нїјєсам тākā?

зāсєнак, -єнка и засєнка, м. *засєнак*. — Пўшти їх у нї зāсєнак од липā, тўн ћє заплāндовāт.

засєнїт, -їм, свр. *засєнїїти*. — Штō си стāла тўн, али не вїдїш е си ми засєнїла вїђєло.

засєс (се), -дєм (се) и **засєћєт (се)**, -дїм (се), свр. *їремногo се задржāїти у госїїїма, засєсїїти*. — Засєћєх се, а жївѓ ми је у појātу! Немō тāмо засєс пā да не умїјєш кўћи дōћ! Ако засєдєш, опознїћємо.

засєћ, -чєм, свр. *засєїїти*.

затāћ, -кнєм, свр. *закāчїїти, сїавїїїти*. — Затāкā сам на трєшњу страшило да се стрāшє тїце. Бљєше Бєца затāкла нєкакав шєшїр и тākō їдє прѓз село, мїслї, дāти, є ў грāд. Бєца су му затāкла рєп и тākō їдє прѓз Грāд.

зātискā, -є. ж. *чєї, зāїварач*. — Напрāви мї пєшєс зātискā за овє бѓце, мѓжєш и од оклāсїнā. Не вāлā ти тā зātискā на бѓцу, прѓсўће ти се ўспўт ракїјā.

зātискāт, -їскāм, несвр. *зачєїївāїти, зāївараїти*. — Свāкѓгā прољєћā мōрāм зātискāт рўпе от кртїчнāкā по ливāди. Јā ћу сїпāt у бѓце, а ти их сāмо зātискāј нєчїм.

зātискāч, -а, м. *чєї, зāїушāч*. — Ымāш ли кāкав зātискāч за бѓцу, не мѓгу је овāкō носїт?

зātискївāт, -ўјєм, несвр. *зāївараїїти, зачєїївāвāїти*.

зātїснўт (се), -нєм (се), свр. *зачєїїїти (се), зāїтвѓрїїїти (се)*. — Затїсни бѓгу шпїњѓм да не истѓчї. Затїсноу му сє нѓс, пā не мѓжє дїсāt. Затїсни онў рўпу на ливāду да се штō из нє не извучє. Штō не затїснєтє онє шмāге пѓ зїду, мѓжє се у нїх нєшто укутїт. Затїснўла сє онā рўпа на бнстїјєрну. Затїсни бурїло чїм бїло, изгубїла сам шпїње.

зātїцāт, -чєм, несвр. **1.** *кāчїїти, єїєшāїти, сїављāїти*. — Барјактār затїчє барјак на кўћу и рачунā с тє му на нєгā затāћ кошўљу. **2.** *засїїајāїти*. — Нїјєсмо нїјєдно затїцāли дōма, свї бјєхў нєгђе пѓшли.

зātѓп, -а, м. *кāјмак или чварци їре-кривени с.лѓјєм масїїи (или лѓјā) с цїљєм*

дужег чувања (да унуїтра не дойцре ваздух). — Направїли смо затōп од оногā скōрупа што смо лѣтōс купїли. Метнўла сам скōруп у затōп. Направїли смо затōп од жмїра, ваљаће зимус.

затрāvйт, -āvїм, свр. **I. 1. обрасїи** и*правом*. — Затрāvїћу овў долину догōдїнѣ. **2. замаћїяїи**, *оїчїниїи*. — Затрāvїла га је Цїгāнка нѣчїм. Је ли те Милѣва затрāvїла те се не одмїчѣш од њѣ? Мїћун је шѣнўо кā да га је затрāvїла она ђевōјка што је оставїо. Затрāvїле су га, велѣ, бїле вїлѣ. **II. ~ се и*рекрийи се и*равом, озелећїи****. — Овѣ гōдїнѣ сѣ лївāда прїјед затрāvїла нō лāнїк.

затрāјāt, -їсм, свр. *задржāи се много, окаснїи*. — Немō затрāјāt нō се брзо врнї. Затрāјāх код Мārѣ, а шћѣла сам брзо дōћ нō ми нѣ даде док не свārї кафу.

зātркѣ, прил. *из залеїа*. — Лāко ти је да га зātркѣ прескōчїш нō провā кā јā с мљѣста.

затўжѣт и **затўжїт**, -жїм, свр. *їочїи нарицаїи, закукаїи*. — Рѣчїте Мирўни нека затўжї, она умїјѣ. Кад је затўжѣла она нā(ј)млађā шћѣр, нїко нїје остā а да нїје заплāкā.

затўлїт (се), -ўлїм (се), свр. *угасїи (се)*; уп. утулит (се). — Ёо сѣ затўлїла фуруна, дћу ли је запаљївāt? Затўлїле су кōмшїје Стѣвōву појātu а свā би изгорѣла.

зātўћ, затўчѣм, свр. *онемогўћїи наїредовање, и*рекинуїи нешїи у расїи, хїїењу и сл.* — Бїо је пāмѣтан момāк, нō су га зātўкли онї зврндōви у кўћу, нѣ знā се ко(ј)ѣ је от ко(ј)ѣга шашавїјѣ. Зātўкā сам овѣ шїпковїне пā не прїцау ео двїје гōдїне.*

затўцаāt, -ўцāм, несвр. *заглуљїваїи онемогўћавањем нормалног развоја и їо-нашања, засїецањем онемогўћїи бїљку да се развија*. — Кад је мāла бїла, свї су је затўцāли, пā ѣто вїћї кākва је сād,

нѣ знā, кўкāла, нїшта. Да овў цāњу нїјесам затўцā, бїла би данāс кā бўква. изр. у кам затуцати *клеїи*. — Кунѣ, у кām затўцā, ко јōј је посѣкā лōзе.

заћōрїт (се), -ōрїм (се), свр. **1. урадиїи нешїи наслїеїо, неїажсїиво їо-сїїїиїи (особїиїо у креїању или їри куїовини)**. — Заћōрїла прео лївāдѣ, нїшта јōј се не гїчѣ што је забрањена. Кућ сте заћōрїли прео тїја дōлїнā, пāсā мїлѣти! **2. загледаїи се у нешїи или некога не видећї сунїиїи, обмануїи себе; завољїи нешїи или некога некрїїиїи, не видећї му мане**. — Заћōрїла у њѣга, пā нїкōга дрўгōга нѣче да вїдї. Заћōрїла се у оногā јадōва, мїсли с нѣмā од њѣга лѣшѣга мōмка. Што си се заћōрїо у њў, кā да је једїнā ў свїјет?! Заћōрїо је у аўто кā да је у њѣга свō злāто овōгā свїјета.

заўвār, прил. *од корисїи (је), корисно (је)*. — Покōси онō мало трāvѣ, заўвār је, ваљаће тѣлāдїма. Заўвār је да покўпїм све овѣ грāне, ваљаће за огāњ.

заўвārно, прил. *од корисїи (је), заўвар*. — Крпїм старў рōбу, заўвārно ће бїт ђѣци да нōсѣ свāкї дан. Заўвārно је да прїје кїшѣ побѣрѣмо грōжђе. Бїћс заўвārно да донѣсѣш што бїло.

заудārāt, -āм, несвр. *смрдїеїи*. — Заудārāш на ракїју, ђѣ си тō пїо? Нїје нї-кākвā чїстунїца, свā заудārā на бāлѣге.

заўздāt, заўздāм, свр. **I. 1. сїавїиїи узду (на коња или магаре)**. — Јесї ли дōбро заўздāла коња, да ми се не отрґнѣ? **2. заусїавїиїи, смириїи, укροιїиїи**. — Да га нїјесу у кўћу заўздāли, кō знā што би рāдїо од лўдї. **II. ~ се** фиг. *заусїавїиїи се, смириїи се, конїролїсаїи се*. — Заўздā се кот прїјатѣлā, немō прѣмлого пїт, и припāзи што прїчāш!

зауларївāт, -ўїсм, несвр. *сїављāиїи улар на главу живоїиїи*.

зауларїт, -ārїм, свр. *сїавїиїи улар (врїїу узде) коњу или магарцу, заўзда-*

иш. — Зауларѹо сам магаре, па га мош водит. Зауларѹиемо коња, и дијете мѹжеш за њега послат. *фиг. укрѹиитиш, обуздаиш.* — Дѹбро га је онѹ Брѹкѹиња зауларѹила, нѹмѹ више скитѹња од љевѹјкѹ до љевѹјкѹ.

зауминѹт, -инѹм, свр. 1. *заобићи, проћи.* — Заумини их тѹ, немѹ ш њѹма одѹт, нѹ прѹђи. 2. *пошѹјератиш пред собом.* — Ко је онѹ зауминѹо Никѹлине браве? Зауминѹо онѹ пѹшес мѹмака ка да су ѓвце, тѹ сѹмо њѹму бастѹ.

заустѹит, заустѹим, свр. *покушаиш казати, рећи, поменутиш.* — Бљѹше заустѹио нѹшто да рѹче, али му се ѓкиле дѹх. Не смѹјѹш ме више никад заустѹит на твоја уста!

заутѹпит, -ѹм, свр. у *говору биши уѹоран у неком стѹаву, уѹорно нешио ѹврдиши, уѹорно инсистираиш на нечему, биши одлучан, почеши уѹорно причаиш о једној стѹвари;* уп. утупит. — Заутѹпила је, ѓће да ѹдѹ пѹ ѓће. Бѹо је заутѹпио да ѹдѹ и није бѹло другѹ. Мајѹ заутѹпио да га мрзѹ пѹ да га мрзѹ. Кад ѓн заутѹпи да причѹ, никад га заустѹавит. Заутѹпила Мѹлица. пѹ сѹмо о сиромѹшти-ни.

заушнице, -ѹцѹ, ж., рл. т. *врѹиѹа обољѹња (ушију и околног ѹкива).* — Ако љетић преѹдѹи заушнице, тѹ мѹже пѹтљѹ на бубрѹге али мѹшње да приѹѹѹ.

зафѹјду и **зѹвѹјду**, прил. *од користиш је, корисно је.* — Бѹће зафѹјду да покѹсѹмо и онѹ на брежѹину. Зѹвѹјду ти је тѹ мѹло пѹнзиѹицѹ.

зафѹлит, зафѹлим, свр. *захвалиши.*

зафѹлнѹс, -сти, ж. *захвалности.*

зафѹљивѹт, -ѹјѹм, несвр. *захваљиваиш.*

зафѹтан, -тна, -тно *в. завѹтан.* — Је ли ти зафѹтна онѹ мѹлѹ бѹчва, ако није, ѹзѹла бих је да прѹспѹм у њѹ неко вино. Зафѹтан ми је боѹн от кѹла, пѹ ти ѹо

овѹ мѹнѹ. Сѹи сѹди су ми зафѹтни, ни-један нѹмѹм прѹзан.

зафѹтѹт и **зѹвѹтѹт**, -ѹм, несвр. *захваиш.*

зафѹтѹнг и **зѹвѹтит**, -ѹм, свр. 1. *захваиши, заѹзеиш.* 2. *добѹиш надокнаду, зарадиши.* — Овѹ ѓѹдинѹ сам од фрѹта зафѹтио дѹбре пѹре. Зафѹтио сам ѓт сијѹна пѹре те сам кѹпио крѹву. Зѹвѹти ми мало воде.

зафитѹљит, -ѹљѹм, свр. 1. *направиши фитѹљ од нечега, нешио направѹиш у виду фитѹља.* — Зафитѹљи ми тѹ нѹвине да мѹтнѹм у њих овѹ сѹме. 2. *усукаиш бркове, ѹфитѹљѹиши бркове.* — Ѣн је вѹзде вољѹ да зафитѹљѹ брѹке, никад ѹх није пуштѹвѹ вѹликѹ. 3. *заколуѹиши очима (нѹр. при ѹнѹнѹсѹ), наиши се.* — Изгљѹда га је дѹбро зафитѹљѹо, не мѹже се држѹт на ноге.

зафѹшит (се), -ѹшѹм (се), свр. *убрадиши (се), обмоѹиши главу крѹиом или каквим шаѹом, ѹлаином и сл.* — Да нијѹси прѹмлого зафѹшила овѹ мѹлѹ, нѹће јѹј, јѹ мѹслим, бѹт студѹно. Зафѹши нѹчим главу да те не убијѹ вљѹтар.

зафрѹкѹвѹт (се), -јѹм (се), несвр. *везати (се), шатиш се.* — Нѹмѹте овога мѹлѹга зафрѹкѹвѹт, дошѹ ви је ѹ госте! Никад нијѹси ѓзбилан, нѹ се стѹлно зафрѹкѹјѹш.

зафрѹкнѹт (се), -нѹм (се), свр. *везнѹиш (се), обмоѹнѹиш (се).* — Сам сѹ зафрѹкнѹо, ништа му јѹ нијѹсам крѹив. Вѹлѹ, ако ми дѹђѹ с пѹлукѹ, н јѹ ѹу ѹѹега зафрѹкнѹт.

зафрѹкнѹит се, -ѹнѹм се, свр. *посѹиати фрѹкн односно фрѹкнѹица (адоле-сценѹи), ѹи у ѹериод ѹуберѹиѹиѹа.* — Зафрѹкнѹиѹе су ти се ѓбљѹ љевѹјѹке, сѹд ѹх припѹзи, тѹ им је нѹђѹрѹ врѹјѹме.

зафрљѹкнѹт, -ѹкнѹм, свр. *баѹиши наглим ѹрѹзиѹем;* уп. зафрљачит. — Зафрљѹкнѹ га у онѹ купѹне ка да је бѹо пѹрѹс.

зафрљѹчит, -ѹчим, свр. *баѹиши нагло, ѓбѹаѹиши од себе оиѹтирим ѹрѹзиѹем.* — Зафрљѹчио ти је Мѹшѹ дѹдѹк низ до-

лине, наћеш га у те драче. Зафрљачи којѣ ка̄м на те браве да не йдѣ на ђетелину. Остаѣи ту лѣпту е ђу ти је зафрљачит у шипковине. Зафрљачићу ти ту мѣзику у зграде, не мѣгу те по цѣо дан слѣшат како торѣкћеш!

**зацаклит (се), зацаклим (се), свр. за-
сијати (се), обасјати (се), бљеснути.** — Кат чељаде попијѣ, зацаклѣ му се дчи. Кад је есплодирало, зацаклило је свѣ око кѣћѣ.

**зацѣнит се, -ѣним се, свр. угушити
се, изгубити моћ дисања.** — Али не
видиш е се зацѣнила от плача.

**зацѣрекат се, -ам се, свр. (пејор.) за-
смјати се.** — Кад му рѣкох, зацѣрека се
ка да сам рѣка нешто што не ваља.

**зацѣпнат се, -ица̄м се, свр. пресѣпати
расти, остѣпати неразвијен, задржати се
на одређеном узрасѣу (уошѣти о живом
бићу).** — Ово се кѣче зацѣпало и не мрда,
остаѣо је мало̄ ка̄ ма̄че. Што се̄ зацѣпа̄
овѣ ма̄ли, ео̄ некѣ доба не мрда, преста̄
је да растѣ. Зацѣпале су се ове̄ смѣкве
како смо их посадили, ниједна није мр-
дала. Ниједан струк дувана није прца̄, за-
цѣпали су се сви на онѣ ка̄ смо их уса-
дили.

**зацѣмздрит, -им, свр. зацѣлапати, по-
чѣти ѣлапати.** — Што је зацѣмздрила
Милѣна, да је нијеси тѣка?

зацѣкати, -ам, свр. зацѣпати. — Зацѣка̄
сам три-четири клинца с до̄ње̄ бандѣ,
дако̄ издрже̄.

**зацѣља̄т (се), -уља̄м (се), свр. заљу-
вати (се).** — Зацѣља̄ га̄ мало, па̄ ће се̄ он
по̄тѣе сам̄ цѣља̄т.

зацѣс, прил. у зм час. — Зацѣс га да-
бѣгда̄ по̄пио, али не̄ знаш е не смѣјѣш
ђа̄лоӯ ка̄п по̄пит! Зацѣс га̄ до̄шли ова̄мо!

зацѣсгит, -ѣстим, свр. учѣпати. —
Зачѣсгито̄ је у потѣње̄ врѣме те свакѣ
дан̄ до̄ди.

**зачикавање, -а, с. гл. им. од зачика-
вати.** — Што̄ ће ти онѣ зачикавање Никѣ-

лића! Ста̄лно долазӣ с некаквијем зачика-
вањем, некаквијем изазивањем.

**зачикава̄т, -ујѣм, несвр. задиривати,
и (наидно) изазивати некога.** — За-
чикѣје̄ овѣ ма̄ла̄ни старѣјѣга̄ свакѣ дан, па̄
га̄ старѣ свакѣ пут̄ до̄бро избѣје̄. Не за-
чикѣј̄ мӣрне̄ пролазнице̄ испрет̄ кѣћѣ. За-
чикѣје̄ пса̄, закла̄ће га̄ данас̄.

**зачкѣлица, -ѣ, ж. сиѣна свађа, не-
сиоразум насѣао услѣд вербалног суко-
ба.** — Досад̄ међӯ нама̄ није̄ бѣло̄ зачкѣ-
лицѣ а̄ ка̄моли озбиљнијѣга̄ сукоба̄.

**зацѣбрӣт, -им, свр. (пејор.) зацѣпати,
почѣти ѣпати.** — Јеси ли зацѣбри-
ла, ѣ нѣс ти се̄ наша̄! Узе̄ла цинѣр и
зацѣбрила̄ ка̄ Турѣин.

**зашара̄т (се), -ара̄м (се), свр. ѣочѣти
добѣпати шарак на грожѣу, ѣј̄ ѣлаву бо-
ју на неким̄ зрнима̄ која̄ ѣоказѣје̄ да је̄
грожѣе̄ ѣочѣло да зри.** — Зашара̄ла су се̄
по Загара̄чӯ грѣжа̄ већ̄ увѣлико̄, за десѣт
дан̄а̄ ће̄ ваља̄т зобат̄. До̄ђи кад̄ зашара̄
грѣжѣе̄.

**зашегат, -ам, свр. скраѣпати шега-
њем, ѣсѣтерисањем.** — Зашегат̄ сам̄ нѣге̄
столицѣ, бѣла је̄ прѣвисока̄.

**зашпѣнит, -им, свр. зачѣпати (иѣти-
њом̄ 'чѣпом').** — Зар̄ нијесӣ има̄ла сӯ чѣм̄
да̄ зашпѣниш̄ овѣ̄ боцѣн̄ нѣ̄ окласинѣм̄?

**збѣклит, -им, свр. фиг. а. заокѣпати,
убѣдѣпати наидним̄ ѣонашањем, ѣри-
нудно навѣсти на нешто̄, ѣринудити;** уп.
обиколит. — Збѣклѣла̄ га̄ је̄ ѣаола̄ бѣк-
на. Збѣклѣше̄ га̄ онѣ̄ мѣмци ӣ ѣдѣ ш
њѣма̄ у крађу. Бѣим̄ се̄ е̄ ће̄ те̄ збѣклѣтӣ
онѣ̄ злочѣста̄ фамѣла̄ да се̄ улаш̄ за̄ онога̄
ѣветника̄ ѣѣховѣга̄. б. окружѣпати, ѣико-
лит. — Збѣклѣли сӯ га̄ бѣли Турѣи,
није̄ има̄ кѣћѣ. Ако̄ те̄ збѣклѣ̄ па̄шча̄д,
бѣе̄ж на̄ каквѣ̄ дрво̄.

**збѣга̄ња и сѣга̄ња (само̄ ж. род) бре-
мениѣа, с̄ жа̄њѣиѣом̄ у ѣѣрѣби (о овѣци).**
— Жѣја̄ је̄ збѣга̄ња. Дате̄ овѣјама̄ збѣга̄њи-
јама̄ више̄ сѣтнога̄ сѣјѣна.

збѣгом, прил. довиѣња.

збойт, -а, -о који је чврстѣ констѣрукциѣ, који је *дебелѣушкастѣ али жилив (о човјеку)*. — Сви су дни онакѣ збойти, мали и здѣпасти али јаки.

збѣјац, збѣјца, м. *невелика мушка особа са чврстѣм тијелом, мушка особа збијених и чврстѣх мишића*. — Не мѣжеш се ти јакѣт с онијем збѣјцем, обалиће те.

збѣр, -а, м. *говорење, зборење*. — Не ваља ти онакѣви збѣр ништа, другѣи пѣт се припази штѣ пред кѣм збѣриш!

зборѣт, зборѣм, несвр. *говориши*. — Зборѣла ми је мајка да не слушам свакога, нѣ је не послушах, па ѣво овакѣо прѣђох.

збѣриште, -а, м. *мјесто окућљања*. — Збѣриште Загарчана је дѣуго био Петроваѣч. Нашли су збѣриште на ливѣду, оћѣрај их ѣтолѣн.

зборовѣње и збѣровѣње, -а, с. *г. ил. од зборовѣи*. — Дѣоста је, ваља, више тога вашега зборовѣња, никѣт те нѣма дѣма.

зборовѣт и збѣровѣт, зборѣјѣм, несвр. *учесѣивоваиши, договарѣиши се на збору*. — Оћѣте ли ви што радѣт или ћете циѣ дан зборовѣт?!

збѣришја, -ѣ, м. *говорник*. — Мало је у наше плѣме било збѣришја кѣ што је био Милош.

збѣртѣит, -ѣм, свр. *фнг. а. уиѣћи*. — Чѣм га је видио, збѣртиѣо је низ долине кѣ свећѣца. **б.** *појесѣиши халайѣиво и брзо*. — Вели ѣ бѣлесна а јѣтрѣс је збѣртиѣила пѣн сан варѣникѣ и лѣба.

звѣк, -а, м. **1.** *звѣчање, галама, ларма, звоњава*. **2.** *спрдња, смицѣлица, груба шала*. — Направѣише с онијем јабѣнцом звѣк, није се умѣо окрѣпѣт. **3.** *сѣдало, шѣљивчина; нерадник, забушѣнѣи*. — Нијесмо мѣгли цијелѣу нѣћ заспѣт од онога звѣка Милѣнѣ, свѣ је причѣла некѣ шѣле да смо пуцѣле ѣ смијѣха. Не дѣира(ј)те тога звѣка да се штѣ не излѣјѣ. Правѣи је звѣк, не мѣже ѣна нијѣе штѣ нѣће направѣит шѣлу или спрдњу. **4.** *перед, гужѣва, русѣај; не-*

пријѣишности; чудо. — Какав се онѣ звѣк чинѣи пред Задрѣгом? Направѣише звѣк, полѣм. Звѣк ѣе се данѣс направѣит с онијем нѣрдѣом ако се не умѣјѣшѣ милиција. Направи звѣк Јовѣн кад дође, бљѣхѣу му ћѣца сѣкѣиру затѣпила. Нѣ знам штѣ ћу, наша мѣ звѣк од Мирѣнѣ, ѣће да јѣј на сѣлу пролѣм онѣ долиницу до нѣзинѣ.

звѣка, -ѣ, ж. *звоњава; звук који се чује када се метални предмети ударају један о други*. — Какав је данѣс свѣтаѣ те сѣ јѣтрѣс чѣла звѣка звѣна на Ждрѣбѣник? Кад гѣђ Мѣлица перѣ сѣђе, чѣјѣ се звѣка ѣжѣца и плѣтоѣва.

звѣкнѣт, -нѣм, свр. **I.** *лућнѣиши у нешто метално ипѣко да се чује особен звук*. **II.** *~ се биѣиши у позиѣији изиграѣања, лошег гласѣ, биѣиши у ѣокори*. — Звѣкнѣло се с тобѣом, дабѣгда! Бѣим се ѣ ће се звѣкнѣт ш ѣѣм, тѣмо га познѣјѣу дѣбро. Звѣкнѣло сѣ ш ѣѣм мимо ѣјѣдне другѣе, нѣма јѣј поврѣтка више.

звѣкнѣт се, звѣкнѣм се, свр. *десѣиши се (о звуку; непријѣишности, невољи, злу — о личности)*. — Звѣкнѣло се ш ѣѣм штѣ није ни с јѣднѣм другѣом у Црнѣ Гѣору, то је тѣже нѣ да је родѣла кѣпѣиле. Немѣте да се звѣкнѣ с ѣма, чѣѣате се!

звѣцаѣт се, звѣцаѣм се, несвр. *ружњо (се) говориши о некоме, биѣиши оговарѣн, ѣсовѣн и с.л., кѣлијежѣиши се, добијѣиши негѣишѣвне карѣкѣтеристѣишке, срамѣишѣиши се, ѣравиши себи непријѣишности*. — Звѣцаѣло сѣ ш ѣѣм цијѣло сѣло кѣ су чѣли штѣ је радѣла с мѣмцима. Кѣлијежѣи се и звѣца с онѣм млађѣом по Тѣтограду, пуца брѣка а дни ништа не знаѣ. Звѣцау се ш ѣѣм по Подгѣрѣници кѣ да је полѣдиѣо. Нека ништа не причѣ, свѣ су се ш ѣѣм звѣцаѣли кѣ је бѣла ѣ Пѣћ.

звѣчаѣт, -чѣм, несвр. *звѣишѣиши, одѣјѣкиѣѣиши*. — По циѣ дан нѣшто звѣчи у нѣ јѣму кѣ да се у ѣѣу ћѣоли кѣтѣ.

звѣзна, -ѣ, ж. *несѣабѣилна жѣна, која грубо и галамѣишѣки насѣиѣѣа, ѣричѣлица*. — Реѣи онѣј звѣзни да ме не олајѣва, ѣ

ћу јој шију заврнут. Бљеше то звйзна, калйеж. Доша с онџм звйзнџм од Мйлицџ.

звйјер и **звйјере**, звљерџета, с. 1. *дивља и крволочна живошйиња*. — Нџмџ по овйјама нџшијама брдйма звљерџди, нџко пџкоја лйсица, а вўк рйјетко дџдй. 2. *фиг. жусйтра мушка особа*. — Бљеше звйјере кџ џн, нйшта му нйје мџгло утџћ.

звйјерџт, звйјерџм, несвр. 1. *гледашйи узезвйјерено, гледашйи нападнџ час један час други предмет илй лице*. — Звйјерџше очйма кџ да трајаше нџшто што је изгубйла мџлопријед. 2. *фиг. луйшайшй, тумарайшй*. — Нйшта не радй тџке што звйјерџ от кўћџ до кўћџ.

звйјерџц, звйјерџца, м. 1. *звйјер*. — Упџ је бйџ нечесџвй звйјерџц ў тџр и свџ џвце је грдно испрепџда а нйје заклџ нйједну. 2. *фиг. жусйтра мушка особа, ошйтра мушка особа*. — С онйјем звйјерџцем нйшта не мџжеш нџко на лйјепў.

звйјјук, -а, м. 1. *звйједук*. — Чўјџше се некакав звйјјук у нў долину, сйгўрно Блџжд фџбй џвце. Чйм чўјџм звйјјук нйс Прысоје, знам да Мйлан ћџрџ кџзе и крџве с пџшџ. По цйџ дан се чўјџ звйјјук чџбанџ изнад цџдџ. 2. *фиг. сйадалџ, вјетройшйр, луйшайшйца, скишшйица, лйјеншйишна, нерадшйк*. — Прџђе онй звйјјук овўдијен мџло пријед и нџ назва нй 'Пџмага бџг'. Онй ми млџђй звйјјук не радй нйшта, нџ по цйџ дан зановйјетџ. Мџжете лй штџ онџмџ звйјјуку Мйлану.

звйјјукџње и **звйјукџње**, -а, с. *гл. ил. од звйјјукџй*. — Оставй тџ звйјјукџње у кўћу, кўпџ се мйшеви! Он вџлй звйјјукџње пџ селу, а нџће да радй нйшта.

звйјјукџт и **звйјукџт**, -ўчџм, несвр. 1. *звйједашйи*. — Звйјјучџ по цйџ дан за овџцама, тџ му је мўзика. 2. *фиг. скишарашйи, бесйослйчйшйи*. — Звйјјучџм пџ селу, нйшта пџдбџг драђй не радйџм, одмџрам мозџк.

звйјкџт, -џм, несвр. *погледивашйи вйређи*. — Не звйјкџй пўт села нџ се обрнй тџмџ што радйш!

звјерйџџак, -а, м. 1. *мјестйџ гџде живе звйјери*. — Изгледџ је лйсицама звјерйџџак у нў шўму изнад Ушџ. 2. *фиг. мјестйџ гџде су лошй односй мџђу лўдйма (кўћа, каква фирма и сл.)*. — Кџ смо улџгли у нй звјерйџџак а нџ кўћу, свџкџ са својџ бџндџ загракта.

зврќ, -а, м. *чйгра*. — Направйџ сам мџлџме зврќ од рџндолицџ, забџвљџ се. *фиг. врло џокрешйљыва особа, особа која врлуда шџмо-овало, несйшабйлна особа*. — Рџчы онџмџ зврќу да се скрџсй вйше, врйјеме му је. Дџђй са онйјем зврќџм, џн је добрйчйна.

зврќа, -џ, ж. *зўјање, луйљыва мџшџтнйх предметйџ, брујање мџшџора (обйчно авйонског)*. — Чўјџ се некаквџ зврќа изџ брда, кџ да је авйџн илй какав камйџн.

зврќдалџ, -а, с. *особа која зврќда, која луйшџ шџмо-овало, бесйослйчар (шйко се мџже назвашйи и йсџшйџ илй др. живџшйиња која воли да луйшџ)*. — Каквџ је онџ зврќдалџ да га бџг убйјџ, нйкад да се скрџсй на једнџ мјџсто. Йдџш лй с онйјем зврќдалџм Пџтрџвйјем у рйбу?

зврќдџт, -џм, несвр. *луйшайшй; бесйослйчйшйи*. — Нйшта не чнйџ нџко што зврќдџ пџ селу.

зврќдџв, -а, м. *неошџесанко; скишшйица; нешџмџшйна мушка особа*. — Штџ ћџ ти Мџрйџ зврќдџв, трајй пџмстнйјџга мџмкџ! Зврќдџв је, не умйјџ кўћй дџћ.

зврњџк, -а, м. *зврќкй, ударац йрстџџџм зайегнўшйџм йџмџћу йџлџца; уп. фрњџк*. — адри му двџ зврњџка ў челџ и смйрйћџ се.

зврџс, зврџсти, ж. *врстйџ мнџерџла жўшџе бџје којй се ушџшреџљывџва за израду шрећўљџ (мйјешџ се са земљџм)*. — Зврџс је доносйла ўправ из Гарчйћџа, нйје без нџга мџгла правйџт шрепўљџ. Направйла бйх шрепўљџ нџ нџмам зврџсти.

зврчње, -а, с. *зўјање*. — Каквџ је онџ зврчње у Зџдружнй дџм, да што не мајсторшйшў џкџ онйџа машйнџ?

зврѣт, -чим, несвр. *зујати, звечати*. — Їма једна змија што зврѣ кад њде. Нешто ти зврѣ у трактор. Кад звѣни, овѣ сѣт млого зврѣ. Зврѣ негђе авиѣн у даљну, али се лијепо чује да је то ѣн. Зврѣ ми ћирикѣвци окѣ куће чим свѣне.

зврѣт, -ѣм, свр. *оширо и нагло уда- рити, ѣреснути*. — Зврѣло га је нешто у срѣ чела, није грѣма чуѣ. Зврѣло те, дабѣгда, у луду главу! Зврѣ ме нешто с крушкѣ.

зврѣчка, -ѣ, ж. 1. *играчка најрављена од камена конца или др. дрвѣта* — за окрејане, зврк. — Оли ми направѣт зврѣчку од овѣ рѣндолицѣ? 2. *ударац сред- њим ѣрѣтом у чело*. — Ударѣш ти мене пѣ ја тебе по три зврѣчке. фиг. *сиѣна ѣод- вала*. — Вѣла сам и ја нему ударио зврѣчку, неће му падѣт нам да ми више подваљује.

згѣбѣније, -а, с. *ѣогѣбија, ѣроѣсти (у емоционалном говорењу)*. — Нѣкога није задѣсило згѣбѣније кѣ негѣву фамѣљу, онѣкѣ двѣје ѣце ѣјдѣше за нећѣљу. Овѣ- кѣ врѣеме је згѣбѣније свѣјета.

згѣдан, -дна, -дно *лијей; ѣогѣдан*. — Згѣдна је шѣѣр Блѣжѣва кѣ вила. Згѣдна је овѣ тѣшна за књѣге.

згѣдѣт, згѣдѣм, свр. 1. *ѣогѣдѣти, уда- рити (честѣ у клѣтѣвала)*. — Згѣдѣо га је ѣ срце, тѣшко га је рѣнио. Згѣдѣо мѣ Брѣнко кѣменом у вр главѣ, закравѣило ми је. Умѣрите се, стрѣјела ве згѣдѣла! 2. *се 1. ѣогѣдѣти се*. — Згѣдѣо сѣ ле- вѣром ѣ ногу. 2. *дѣсѣти се*. — Згѣдѣло сѣ то тѣчно прѣјед Рѣжичѣнога роћѣња.

згѣднуљѣв, -а, -о *који је дѣстиа лијей*; уп. ѣпушкѣст. — Згѣднуљѣва му је жѣна.

згѣрада, -ѣ, ж. *издѣѣјена долиница, обѣчно оградѣна, обрадѣва*. — Їмамо ѣнѣн јѣдну згѣраду, на нѣ садѣмо дувѣн. Ёто кѣква је, онѣ згѣрада не рѣнила.

згѣрадица, -ѣ, ж. *мала, обѣчно оградѣ- на, ѣоврѣшина обрадѣве земље, мања згѣра-*

да; уп. згѣрада. — Посѣјѣћу онѣ згѣрадицу лѣка, и за нас дѣста.

згѣриѣшѣт, -ѣјѣшѣм, свр. *дѣбити ван- брѣчно дѣјѣте*. — Бѣла је згѣриѣшѣла с јѣдниѣм Њѣгѣшом.

згѣрѣвѣт се, -ѣм се, свр. *згѣрѣвати се; ѣѣсти у дѣбоку ѣрѣвалију (обѣчно о ѣре- возном средѣѣву)*. — Пѣла сам и згѣрѣвала сам се свѣ, чѣни ми се е сам слѣмѣла јѣд- но рѣбро. Пѣгѣнуо је ка се трактор згѣрѣва низ Јѣмскѣ стрѣну.

згѣрушѣвѣт се, -јѣм се, несвр. *згѣрушѣ- вати се*. — Ёспи мало водѣ у клѣк да се не згѣрушѣје е неће валѣт ништа. Усѣрила сам нѣ неће нешто да се згѣрушѣје овѣ ва- равѣна.

згѣрушѣт се, -ѣм се, свр. *згѣрушѣти се*. — Згѣрушѣла сѣ јѣтрошѣна варѣвѣна, да није крѣва штѣ бѣлесна.

згѣрит се, -ѣм се, свр. *скуѣити се, згѣучити се, ѣогѣурити се*. — Згѣрио ти сѣ старѣ, нема га више ни половѣна. Што си се згѣрила у та ѣѣшак, мѣдни се мѣло!

згѣчѣт (се), -ѣм (се), свр. 1. *скуѣити (се), згѣрѣти (се), савѣти (се)*. — Згѣчѣла се у ѣѣшак, бой се да је не бѣјѣм. Згѣчѣла се на столѣцу у рѣжѣнѣк и ништа не прѣчѣ. 2. *сѣѣјѣсѣниѣти се*. — Згѣчѣли смо се бѣли свѣ испѣт стѣбѣ. 3. *сакрѣити*. — Згѣчѣла сам некѣ пѣре под слѣмѣницу, пѣ ѣу ш ѣѣма кѣпѣт пѣнешто најпотрѣбѣнијѣ. Згѣчѣла сам мало пѣра да му дѣм кат пѣѣе ѣ вѣјску. Згѣчѣла је тѣликѣ пѣре, а неће јѣ валѣт.

здѣпѣс, -ста, -сто 1. *дѣбѣљкастѣ и они- зак, крушѣ*. — Здѣпѣста је а ѣма нѣге кѣ слѣтка. Мѣло је здѣпѣс, шѣрѣк ѣ плѣни, а ѣмален. 2. *масѣван (о ѣредѣѣѣ)*. — Не- кѣко ти је здѣпѣс овѣ товѣр на коња.

здѣпац, -пѣца, м. *мушка особа малѣг расѣта с набијѣним миѣшѣима*. — Прѣпѣ- зи да се не уфѣтиш ѣ кости с ѣниѣм здѣп- цом, слѣмѣѣ те!

здѣзѣт, -жѣм, несвр. *сѣлазити са сѣто- ком са ѣлѣнѣне или из вишег ѣредѣла у*

нижи. — Ми смо пријед кад нијесмо оди-ли на Лукавицу лѣти здизали на Почкаље, имали смо колибу, а овамо живѡ није имало воде да пије.

зди́пѣт, -ѣм, свр. 1. *нагло оѣићи*. — Зди́пѣо је пѣт Нишића прије зорѣ. 2. (новије) *дићи, украсѣи*. — Неко ми је зди́пѣо испрет кѣће коду.

зди́ћ, -гнѣм, свр. *саћи с ѣланине са стоком*. — Таман смо били зди́гли с Лукавице кад је доша из Америкѣ.

здѡговѡр, -а, м. *договор*. — Загарчани су правили договѡр или на Петровач или на гѣмно попа Рѣста, а послије рѣта код задружнога дѡма.

здрави́на, -ѣ, ж. *здраво мјестѣо*. — Изйли лѣтѡс мало ў планину, на здравѣну, поврѣћеш се. Здравѣна је онѡ хѣ ваща кѣћа. Нѣма онѡћен здравѣнѣ, мала-рично је.

здрави́ца, -ѣ, ж. 1. *ѡоздрав уз ѣиће, уз чащу*. — Ди́чѣм овѣ здравицу у здравље свѣја! Здравѣца смо се поздравѣли. 2. *боца ѣића као собродошлица свѣтовѣма, ѡсобним гостѣима и сл.* — Изнијели су здравицу свѣтовѣма свѣ из Драчице. Успѣт су ни чѣсто износили здравѣце.

здрави́ца, -ѣ, ж. 1. *здрава женска особа*. — Узми ти онѣ здравицу из Велѣстова, родиће ти крѡо хѣце. 2. *фиг. здрава, родна земља*. — У онѣ здравицу што гѡћ усѣјѣш, родиће.

здрављѡк, -а, м. *радња за ѡродају безалкохолних ѣићѣка и ѡсластѣица, раширене биле ѡслије II свѣ. рѣића*. — Није данѡс било другѣ нѡ сам мѡра с Милошем на Град у здрављѡк да ме чѡсти.

здренѣт и **здрѣнѣт**, здрѣнѣм, свр. *зренѣићи*. — Јесѣ ли здрѣнѣле јѡш смѡкве код вас у Слатину? Здрѣнѣла су већ свѣђ жѣта.

здријѣвѡт, -ѣјѣвѡм, несвр. *зријѣвѡићи*.

здриѡ, -ѣла, -ѣло *зриѡ*.

здѣва и **здѣа**, -ѣ, ж. 1. *здѣа, дах*. — Нѣмам здѣвѣ да излѣкѣм у онѣ страну.

2. *ковѣићѣц вѣјѣтра, вијарац (ѡо народном вѣровѣињу, изазѣвају га здѣвачи), невријѣме, олуја, силан вѣјѣтар с кишом*. — Здѣва ми је расплѣстила сѣјѣно на Бобовѣште. Послије онѣ здѣвѣ налѣже град. 3. *узнемѣреностѣ, жесѣтока љѣићѣна, махѣиѣностѣ, људостѣ, наглостѣ*. — Уфѣтила је Јовѡна здѣва, не дѣра га нако да направѣ какво зло. Уфѣтила га је здѣва и мѡра учињѣт тѡ што је наумѣо пѡ да тѣ свѣ покрепѡт. Сачѣвѡ ме бѡже онѣ здѣвѣ, онѡ није у чѣстѣ свѣјѣс. Уфѣтила га је здѣва што му нијесам дѡла пѡре зѡ мѡре. 4. *астѣма, задѣха*. — Бѡн је од здѣвѣ, не мѡже да дѣшѣ. Никућ од здѣвѣ не мѡгу.

здѣвѡч, -а, м. 1. *ѡух умрѡлога који изазѣва олује и (суве) вѣјѣтровѣ, вѣдѡгоња, здѣвач*. — Велѣ да је Мѣлѣја бѣо здѣвѡч, пѡ је лѣти раскрѣвѡ свѣ комѣијскѣ стѡгове. Здѣвѡч се скрѣјѣ у влѣтар. А кѡ се здѣвѡчи завѡдѣ, ондѡ пѣнѣ страшѣнѣ вѣјѣтар. Кѡ се нѣко рѡдѣ у кошѣљѣицу, велѣ е хѣ пѡтлѣ бѣт здѣвѡч. Јакѡ сѣ у сну цѣјслѣ нѡћ са здѣвѡчѣма. Причѡла је како јѡј је сѣна оградѣо здѣвѡч. 2. *вѣјѣтроѡир*. — Виђѣсте ли ми хѣ онѡгѡ најмлаћѣга здѣвѡча?

здѣвѡча, -ѣ, ж. *намѡрасѣица, немѣрна женска особа*.

здѣвѡѣт и **здѣховѣт**, -а, -ѡ *ѣлаховѣић, жѣстѣтар, немѣран*. — Тѣшко се јѡ ш ѣим ѣкад мѡгу нагодѣт, он је здѣховѣти од ѣјѣднога чѡсѣка. Здѣвѡѣта је бѣла онѡ Јѡвичина мѡска [= мазга], нијесам глѣдѡ поганѣјѣ.

здѣћѣт и **здѣћѣѣт**, -ѣм, свр. *нагло оѣићи*; уп. *дућѣт*. — Чѡ сте здѣћѣли онѡкѡ брзо, нијѣсте ме ни причѣкали? Задѣћѣо је јѣтрос низ долине, бѡгоми не знам хѣ пошѡ.

зевзѣк, -а, м. *сѣадалѡ, бесѣѡсличѡр*. — Пошлѣ ми онѡгѡ зевзѣка сѣтра дѡко ми помѡжѣ саћѣс стѡг, онѡкѡ ништа не чѣни.

зевзѣчѣт, -ѣм, несвр. *шалѣићи се, сѣрдаѣићи се, извѡдиѣићи сѣрдњу с неким, зѣза-*

ши се. — Ајте, момци, кѹћи и нешто радите, не зевзечите овудијен сваки дан.

зекан, -а, м. *коњ зеленкастио-сиве длаке.* — Ти, бдогоми, јашеш тога зекана ка краљ.

зекѡња, -ѿ, м. *во зеленкастие боје длаке; име ѡаком волу.* — Мѡраћу поћерат зекѡњу на пазар. И Шарѡња и Зекѡња су ми добри у рало.

зекѹља, -ѿ, ж. *крава зеленкастие боје длаке; име ѡакој крави.* — Причѿка да помѹзем Зекѹљу, зачас ћу.

зелембаћ, -а, м. *гуштер зеленкастие боје.* — Зелембаћи нијесу ѡтрѡвни, али змије не смјѹ да их нападау. Зелембаћ је гуштер ка сваки, само што је зелѿнкас.

зеленаш, -а, м. *присадник пољопривичке сѡранке, ѡј. проишвиик уједињења 1918. г. и присѡаилица самѡстѡалне Црне Горе.* — Дѡста је Загарчана гласѡло за зеленаше, а било је и онѡја коѡ су вољѿли бјѿлаше.

зеленкѡрка, -ѿ, ж. *врѡта смокве, чија кора и кад сазрене ѡѡаје зелена.* — Бранко ѡма неколика кѡријена онѡја зеленкѡрка, не знаш која је от које слађа.

зѿље, -а, с. *кућус (рашѡтан и бијели) (Brassica).* — Јѹтрѡс сам најѡла више од пѡла струка зѿља. Кастрадайна је најљешѡ са зѿљем.

зѿљѡв, -а, м. *ѡас сивкастио-зеленкастие длаке.* — Ыжљеже на пут кот кѹћѿ Велишинѿ некакав зѿљѡв ка теле и ѡма ме растрћ да се не одбрѡних овѡм штапљѹтѡм.

земан, -а, м. *вријеме, доба.* — Дошѡ је земан да се кријѹ свѡи од своѡја. Земан је више да се ћѿра живѡ на пашу.

зѿра, -ѿ, ж. *неѡѡто мало, мрвица, мало ѡарче; мало времена.* — Да зѿру лѿба томѿ пашчѿту, гладно је. Сачѿкѡте ме зѿру, ѡдмах ћу стѡћ.

зѿрде, -а, с. (заст.) *ѡва.* — Ми смо пријед ѡву звѡли зѿрде. Изѡо би да му се, вслѡ, испѿчѿ мало зѿрда, и тѡ је свѿ.

зѿрица, -ѿ, ж. *дем. од зѿра.* — Зѿр ти не даѡме ни зѿрицу од онѡљкога колѡча? Изјутра изѡјѿ зѿрицу лѿба и попијѿ мало кѡселѡга млијека, и тѡ му је свѡ јѿћа.

зѿс, зѿѡем, несвр. *зѿсѡи.* — Немѡте зѿс наизвѡн нѡ уљѿжите у кѹћу, сврѡтите.

зѡд и **зѡд**, -а, м. *в. зад.*

зијѿвѡт, зијѿвѡм, несвр. **1.** *зијѿвѡѡи.* — Не зијѿвѡ прет чѿљаѡма! **2.** *фиг. дангубиѡи.* — Зијѿвѡ пѡ сѿлу, гѹби вријеме.

зијѿвѡт се, зијѿвѡм се, несвр. *ѡбавѡѡи ѡприродни ѡроцес зијѿвѡња.* — Овѡмѿ се ћѿтѿту зијѿвѡ, ѡће да спѡва.

зијѿвѡѹт, зијѿвѡѿм, свр. **1.** *ѡбавѡѡи ѡприродни ѡроцес зијѿвѡња.* — Ако зијѿвѡнѿ, пробѹди га. **2.** *фиг. ѡѡѡѡи у живоѡѡу (у негѡѡѡѡи).* — Ако га ѡн дофѡтѡ, неће му ни зијѿвѡѹт.

зимњѡца, -ѿ, ж. *ѡно ѡѡто се сѡрѿли од хране за зиму (људима и сѡѡѡи).* — Стрѿмѡл: смо старѡима дѡбру зимњѡцу те смо с тѿ стрѡнѿ бѡрѿм мирни.

зимѡвњѡк, -а, м. *мјѿстѡ гѡје се зимује, гѡје се не живѡ сѡѡѡо.* — Некад је, вслѿ, Загарач бѡо зимѡвњѡк живѡга Марковљѡна и Велѿстовѡѡа.

зимѡмѡран, -рна, -рно *коѡи не може да ѡрѡи х. ѡдноћу.* — Немѡ ми ниједно од ћѿѿѿ кабѡницу наѡо Мишѡ, ѡн је зимѡмѡрни од ѡстѡлија.

зимѹља, -ѿ, ж. *чѿѡѡо име крави.* — Мѹзѿмо Зимѹљу и трѡ ѡвце.

зимѹс, прил. *зимѡ.* — Доћѿра је да му зимѹс ѡвце држѡмо ѡћѿен е им немѡ гѡре што дѡвѡт.

зимѹшњи, -ѡ, -ѿ *коѡи ѡѡѡѡе из ѡрѿѡходне зимѡ.* — Овѡ је јѡш зимѹшњи сѡр, пробѡ га. Зимѹшњѹ јѡловицу ћу мѡрѡт продѡт.

зѡпа, -ѿ, ж. *ѡвѿћѡ камен коѡи се може баѡѡѡи.* — Тѿ пѡѿѿ мѡлѿти, пѡчѿше да не гаћѹ зѡпама ка смо пролѡзили порѿд ѡѡ-

ховѣ кӯћѣ! Ако те биднӯ дирәли, ти ўзми зипу и брәни се.

зипица, -ѣ, ж. 1. *овећи камен којим се неко може гађати*. — Поћерә(ј) тӯ мағарәд зипицама, оће у обор да уљѣжӯ. Ужди прасад зипицом, само чӯвә да којѣ не погдиш ў главу. Гађау се зипицама, сломйће некојѣму главу. Штõ ће фукәри пәс нә памѣт — свѣ онѣ зипице из обѣра побачәли су на ливәду. 2. *камењар, ситијене*. — Мйчи, није имә же подизат кӯћу нõ у зипице, жә му је земљу, ẽ је мәло ймә. Немә тун травѣ, свѣ голә зипица.

зйратан, -тна, -тно *обрадив (о земљи)*. — Зйратнѣ зсмљѣ ймәмо само три рәла, свѣ остәло су брањевине и прла.

зйфт, -а, м. 1. *смоласити пәалог од дувана (у цигарину, лули, на йрситиима и сл.)*. — Прсти су ти жӯти од зйфта. Цйгерике су ми пӯне зйфта. Како смрди овй дуванскй зйфт! 2. *зайах из устйа код йушача*. — Удѣрә ти зйфт из ўстә. Бијѣ зйфт из Никõлѣ.

злехӯд, -а, -о *који је зле среће*. — Вәзде смо ми били злехӯдѣ срећѣ, никад ни нйшта није дошло без вѣликѣ мукѣ.

зликәт, зликѣм и зликәм, несвр. *клейти, йризивати зло, говорити зле ријечи; йрзничаво се йонашати*. — Покõјнә баба Анђѣ стәлно зликәше, у кам затӯцаше. Не зликә, што кунеш тӯ ћѣцу, скәмениле ти се! Зликѣм и ја пõнскәд, не мõгу да не прокӯнем. Онә бәба сәмо што зликә по цйо дан, йли кунѣ или псӯјѣ. Штõ зликәш, јадна, што тӯ ћѣцу не пуштйш да почйнӯ.

зловõља, -ѣ, ж. *зла воља, рђаво расположење; особа с йаквим расположењем*. — Нйшта без зловõлѣ нѣће да ти учйни. Мәки, онõ су јәди и зловõља, прије подне мрзй сѣбе а пõ подне цйо свйјет.

злõвõљан, -љна, -љно *који је зле воље*. — Нйјесам знәвәла како је злõвõљан онй нәш санитѣт.

зловрѣменица, -ѣ, ж. (најчешће у множини) *йишца селица у врйјеме када*

одлази на југ, најаввӯјући, по народу, лоше, зло врйјеме; уойише женско биће које најаввӯје нешито лоше, нешито зло. — Йдӯ зловрѣменице пӯт мора, биће неврѣмсна ўбрзо. Милтӯша је вәзде бйла зловрѣменица, вәзде по нѣзинõме доләску пõнешто сләбо сѣ дешәвәло.

злогӯк, -а, -о 1. *који је йешко судбине (о човѣку и његовом живоју), који је йешко зарађен, сйечен (о имейку и сл.)*. — Злогӯк ми је лѣб бйо цйјелõга живõта. Злогӯк је овõђен живõт бйо вәзде. Тѣшко сам зарађивә и тӯ злогӯкӯ кõру лѣба. 2. *који је зле йприроде, зле нарави*. — Тѣжак је õн и злогук вәзде бйо.

злогӯко, прил. *йешко, мукõйрйно, суморно*. — С нйма ми је свѣ злогӯко запәло, свѣ тѣжѣ о тѣжѣга. Злогӯко се живй у овѣ нәше крајсве, свѣ ни с мукõм запәнѣ.

злојӯтро, -а, с. *зла особа; зло уойише*. — Каквõ је онõ злојӯтро Мәшйно! И нѣму ће једнõм доћ злојӯтро.

злõковәран, -рна, -рно *који је зао, који наговѣшйшава зло, који само о злу мисли*. — Нйје бйло злоковарнијѣга чѣладѣта од нѣ, бõг нека јõј дӯшу прõсти. Злõковәрна ли си, јәде, сәмо о злӯ мйслиш.

злõкõлица, -ѣ, ж. *особа која сйәлно зайочйше кавзу, која „игра зло коло“*. — Тõ су бйле злõкõлице каквѣ овõ плѣме не памтй. Не дружи се с онйјем злõкõлицõм!

злонапӯтәт, -ўтәм, несвр. *клейти („Био йи зао йути!“)*. — Штõ свѣ злонапӯтәш, јәли те нәшли! Свѣ јõј је неко крйв, пә стәлно злонапӯтә.

злõк, -а, -о *који је злог йогледа, зле мисли, злих нацйјера; који је као вјештица*. — Злõка је, бõг да је убйјѣ, свѣ што поглѣдә — уназәдй.

злопәтит се, -йм се, несвр. *мучити се, углавном због оскудица и живојиних йешкоћа*. — Злопәтймо се õђен кә нйко — и бѣс пӯта, и бѣз водѣ, и бе стрӯјѣ.

злoпйт, -а, -o *који је избирљив на хра-ну, који има слаб ајетииш*. — Злoпйта су јој свѣ ђеца, ништа нѣтѣ да љју. Њихова прѣсад су вѣзде злoпйта и ниѣкад љх не мoгу уљирйт да валаѣ.

злoпйтан, -тна, -тно *злoйиш*. — Мй-лица ми је мршѣва, злoпйтна је и нѣће ништа што мй острѣи љјѣмо. Злoпйтан ми је онй вoчйћ, нѣће се тo ниѣкад фѣтѣт у јѣрѣм.

злoпомйса, злoпомйсли, ж. *зла мисао, зла намјера*. — Како тй, несрѣтнице, дође на ту злoпомйса.

злoпомйсан, -а, -o *који је зле мисли, који мисли о злу, који прйиисује рйјечима других ружна значења; некаракйтерна особа, зла особа*. — Злoпомйсан ли си, фѣла бoгу, ништа ти чoек не мoже oзбилно рѣћ, свѣ изврнѣш. Пѣзи како прйчѣш код Ђурђѣ, oна је злoпомйсѣна, пѣ ће дрyкче прѣнијет твoје рйјечи. Штo си тѣкo злoпомйсѣна, нијесам ти рѣка е смо мй двoје били сѣми у Острoг, нo нѣ било вйше. У свѣ вйдйш невoљу, злoпомйсан си вйше oд дрyгија љyдй. Нѣмѣ злoпомйсанйјѣ женѣ oд Госпѣвѣ, сѣмо мйсли о злy, свoме или тyђѣму. Не бyди тѣкo злoпомйсѣна, нијесам о тѣбе ништа рyжно казѣла.

злорѣпй, -oга, м. (супстантивизовано) *ђаво, сѣиана*; уп. типатни(к). — Срйо га тѣчно у пoндoћ злорѣпй на Кoмунйцу и oтѣдѣр није здрав y свијес.

злослyтан, -тна, -тно *који слyтиш зло*. — Вѣзде је бйла злослyтна и злo је дочѣкала.

злослyтник, -а, м. *мушка особа која слyтиш зло*. — Oћѣ ли с вѣма да љдѣ и онй злослyтник?

злослyтница, -ѣ, ж. *женска особа која слyтиш зло*. — Ето га је дослyтила злослyтница, oстаде сѣма без љкога.

злослyтничтво, -а, с. *слуђење зла*. — Ниѣкоме није бйло бoље oд злослyт-

ничтва, пѣ нѣће ни тѣбе, нo се мѣни злйја мйсли!

злосрѣтник и **злосрѣћник**, -а, м. *мушка особа зле срѣће; несѣабилна мушка особа, неваљалац*. — Није стйо овй злосрѣтник да љдѣ y шкoлу и сѣд oстаде ни нѣ пут ни нѣ дoм.

злосрѣћница и **злосрѣћница**, -ѣ, ж. *женска особа зле срѣће; несѣабилна женска особа, неваљалица*. — Нѣће се овѣ злосрѣћница удѣвѣт нo ће oстѣт да овoћѣн чешѣѣ сйједе.

злосрѣћа, -ѣ, ж. **1.** *наѣасник, злосрѣћник*. — Срѣтох онy злосрѣћу Влѣдѣ. Злосрѣћа је он, с њйм га нѣћеш скyћит. **2.** *невoља*. — Злосрѣћа мѣ снашла вѣлика.

злотѣлйшан, -шна, -шно *који је зле срѣће*. — Бйла је злотѣлйшна и oстѣде усѣћѣлица.

злoтвoр, -а, м. *злочинац, онај који чини зло, непрйјатйљѣ, онај који мрзи, мисли зло*. — Имѣ си дoста злoтвoрѣ oћѣн. Како мoжеш злoтвoрy да уљжѣш свйјећу?! Убйли су га нѣши злoтвoрй, Бoг им кyћу ископѣ!

злoтвoрка, -ѣ, ж. *женска особа која мисли и чини зло*. — Ниѣко ми га није усмрѣтио до онѣ злoтвoрка. Кyћна змйја није злoтвoрка дoма. Бйле су злoтвoрке и за плѣме и за кyћу.

злoумник, -а, м. *мушка особа која има злу намјеру, која гаји злу мисао*. — Сачyвѣ ме бoже дрyштва онога злoумника! Злoумник је онй што oће да ти напрѣвй злo.

злoумница, -ѣ, ж. *женска особа која има злу намјеру, која гаји злу мисао*. — Пушти злoумницу неѣа рѣдй како јo је вoља!

злoчѣзбина, -ѣ, ж. *несрѣћа, зло рађење; особа која се злочестй понаша*. — Снѣшла мѣ злoчѣзбина каква није ниједну дрyгу нѣ овй свйјет. Да им није онѣ злoчѣзбинѣ oт сйна, фйно би пролѣзйли, нo им он свѣ нѣгрди и рѣспрoдаде.

злочѐс, -ста, -сто *зао*, *несрећан*; *несиашан*. — Злочѐста су ми ђеца мймо другѐ. Злочѐста је, кукала, откад зна за себе. Нијесам видио злочестијѐга ђетѐта од овога нашега.

змијурѹна, -ѐ, ж. *аузм.* од *змија*. — Убио је Дјисѐ у Присоје змијурѹну од два метра.

знавѹт, знам, несвр. *знаѹти*, *сазнаваѹти*; *познаваѹти*. — Сви смо знавѹли ѐ имѹла копице. Знава сам ѐ ђете доћ, нешто мѐ сѐнило. Знавѹла је да је погинуо, али је свѐ чѐкала. Знавѹсте ли штѐ за Јовѹна? Јеси ли знава Ваца Алѐксића? Знава сам га, како нијесам.

знавѐн, -а, -о **1.** *паметан*, *проницљив*, *уман*. — Знавенија је од млозине, а рекло би се да је лѹда. Пѹметна је Мирѹна била, знавѐна жѐна. Жнам да си знавѐн, нѐ оли ми знат рећ што вѐ рѹтѐ Америкѹнци. **2.** *познаѹи*, *чувен*. — Блажо Бѐшковић је био знавѐн чѐдек, свѐ га је Црна Гѐра знала. Знавѐни су наши рѹтови били и у Рѹсију и у Турскѹ. Крстѐ је био знавѐн у девет плѐмѐна.

знадивѹт и (заст.) **жнадивѹт**, -ѹм, несвр. *знаѹти*; *познаваѹти*; уп. *знават*. — Не знадивѹхѹ, вѹла, ни колико магѹрац у кантѹр. Свѐ је ѐн о њѐј знадивѹ, али му тѐ није смѐтало да је запрѐси. Знадивѹхѹ ли му укућани за тѐ? Жнадивѹли су се ѐни ѐдѹмѹ.

знаѹт и (заст.) **жнѹт**, -ѹм, несвр. *знаѹти*.

зѐб, зѐби, ж. *овас*. — Раније сѐ ѐђен сѹја зѐб а данѹс више нѐ.

зѐбање, -а, с. *г.л.* им. од *зѐбаѹти*. — Сви дѐђу кад је грѐжђе за зѐбање а ка се радѹ, мало ѹх је.

зѐбѹт, зѐбљѐм, несвр. **1.** *јесѹи* *знаѹи* *храну или сѹиѹно кошиѹничаво воће* (*ѹрешиње*, *вишиње*, *грѐжђе* и *с.л.*). — Што зѐбљѐш тѐ грѐжђе зелѐнѐ?! Не зѐбљите трѐшне док ѹх не оперѐм. **2.** *фиг.* *уживаѹти у богѹиѹстѹву*, *посебно ако се неко налази на ѹшѹј имовини*. — Зѐбљѹ ѐни сѹд ѹнѐ Марково богѹство, лѹко им је.

зѐбниѹца, -ѐ, ж. *посебна ѹорба у којѹ се носи зѐб за коње док су на ѹѹѹу*. — Наѹѹнио сам Зѐкаљу зѐбниѹцу и ѐдѐсмо на Лукѹвицу. *фиг.* (*пејор.*) *исхрана*, *прехрана*. — Лѹко је вѹшѐј ђеци кад ѹмау богѹту зѐбниѹцу дѐма.

зѐр, -а, м. *пѹнос*, *зорење*. — Не мѐже се од ѹѹховѐга зѐра живљѐт. Зѐр је ка се нѐко мѹго зѐри или ка се понѐси зѐг нѐчеса.

зѐран, -рна, -рно *лијеј*, *наочиѹи*, *сѹасѹиѹи*, *префињен*; *уважен*, *ѹѹењен*. — Бјѐше ђед Рѹдовѹн зѐран кѹ поѹједан Црнѹгѹрац. Зѐрна момѐта, виђе ли га, чѹ је, фѹла ѐбѹ. Зѐрна ли бљѐше Даниѹца, жѹви је Бѹг убиѹ, кѹ је. Зѐран ли момѹк бјѐше Кѹнѐ, кѹкала му мајка. Мѹлица је ѹ младѐс била на(ј)зорнијѹј други врсниѹца.

зѐрделија, -ѐ, м. *зорлија*, *киѹош*. — Бѹи је зѐрделија — није има другѹга, вѹзде ѹредан и спрѐман за сватовс.

зѐрѐње, -а, с. *г.л.* им. од *зорѹи се*. — Остави се зѐрѐња док свршиш шкѐлу!

зѐриѹт се, зѐрим се, несвр. *бити* *пѹносан* (*на неѹиѹ или зѐг нечѐга*), *киѹошиѹи се*; *ѹобразиѹи се*. — Зѐриѹ сам се у ѹнѹ тѹѹј капѹт. Зѐриѹла сам се док сам била ђевѹјка. Прѐмлого ти се зѐри ѹнѹ млађѹ шѹср, припѹзи је. Сви се зѐре што ѹмау ђенерала у кѹћу. Зѐриѹла се Јѹвѹнка више нѐ ѹједна ђевѹјка.

зѐрлија, -ѐ, м. *киѹош*, *ѹглађеник*; *ѹбражен чѹвјек*. — Бјѐше покѹјни Јѹгош прѹви зѐрлија, вѹзде је бѹи чѹс и ѹредан, и вѹзде је носиѹ посебнѹ рѐбу. Јѹшѐ је велики зѐрлија, ѐн се мѹра лѐше ѹђѐс о свѹја мѹмакѹ. Не помѹни ми ѹнѹга зѐрлију, не допадѹ ми се. Великѐ су зѐрлије ѹвѹ мѹја ђеца, сѹмо се гладѹнѐ а нѐтѐ да радѐ.

Зѐрњѹча, -ѐ, ж. *ѹланѹиѹ Венера*. — Јѹш се Зѐрњѹча није била утѹлила ка смо крѐнѹли.

зренѹт, зрѐнѐм, свр. *сзрѹиѹи*. — Тамѹн бјѐше зренѹло грѐжђе кат почѐше ѹнѐ великѐ кѹше.

зрѣт и **зрѣт**, зрѣм, несвр. *сазријеваѣши*. — Нѣће ово жѣто бѣжѣаола зрѣт, млѣго је кѣшѣ. Овѣ гѣдинѣ жѣта не зрѣу кѣ што су зрѣла прѣвија гѣдѣна. Фѣно зрѣ шенѣца. Жѣта су зрѣла.

зријевѣт, зријевѣм, несвр. *сазријеваѣши*.

зрѣт, зрѣм, несвр. *в. зрѣш*.

зрѣна, -ѣ, ж. *овца са шареним образом; име ѣаковој овци*. — Двѣје овце од сѣдам су ми зрѣне.

зрѣнав, -а, -о *који је шареног образа (о овци)*. — Нѣмам љ овце ни јѣдну зрѣнаву, свѣ су ѣли гаље ѣли лѣбе. *фиг. ѣгев (о особи)*. — По кѣме је дѣшло овѣј мѣлѣј тѣ зрѣнава?

зрѣналь, -а, м. *ован са шареним образом; име ѣаковом овну*. — Нѣ бѣх ти дѣ овога зрѣнаља за двѣ другѣ овна.

зрѣнкѣс, -ста, -сто *који има шаре ѣо глави (о овци)*. — Прѣдѣ сам онѣ што је мѣло бѣла зрѣнкаста пѣ глави.

зрѣнкѣт, -ѣм, несвр. *чуѣиши зрно ѣо зрно из грозда*. — Рѣкѣ би е нѣко зрѣнкѣ онѣ грѣжѣе иза појѣтѣ. Не смѣјѣ се зрѣнкѣт зелѣнѣ грѣжѣе, дѣе грозница да те уфѣти.

зрнобѣ(ј)ина, -ѣ, ж. *предметѣ (стибло или сл.) у који је ударило много ѣушчаних или др. зрна (ѣоком райѣа), ѣослѣдице удара куриума*. — Осѣшѣла сѣ кошѣѣла ѣ на нѣу бѣла зрнобѣ(ј)ина.

зѣб, -а, м. *изр. кѣ бѣбин зѣб нешиѣо шиѣо је лоше, истирошено, ѣруло*. — Нѣјеси тѣ дѣбро сложѣо, распѣшиѣе се, ѣто га кѣ бѣбин зѣб.

зубѣт, -а, -о *1. који има велике зубе*. — Зубѣта ли је, фѣлим те бѣже, нѣјесам тѣликѣја зубѣ глѣдѣла у чѣладѣта. *2. фиг. ошѣтар, хладан (о времену и сунцу)*. — Обѣчи нѣшто, овѣ је зубѣтѣ мѣтровдѣнскѣ сѣнце.

зѣбља, -ѣ, ж. *бакѣа направѣена од лѣча или другог дрвѣиѣа*. — Пријѣд смо зѣбље прѣвили од јѣсеновинѣ.

зѣбна, -ѣ, ж. (пејор.) *1. женска особа круѣйних зуба, зубѣиѣа ж. особа*. — Мѣже овѣ зѣбна тѣјама зѣбѣма и жѣцу прегрѣис. *2. фиг. ошѣтра, ѣуѣиѣа, осорна женска особа, ѣричѣлица*. — Поштѣно га ѣзгрѣди онѣ зѣбна Сѣвѣва сѣноѣ.

зѣбѣн, -а, м. *дуги женски кѣиѣи без рукава, као дио црногорске народне ношѣе*; *уп. корет*. — Пријѣд којѣ невѣљѣста нѣје носѣла зѣбѣн рачунаѣла сѣ сѣро-мѣшна.

зѣка, -ѣ, ж. *зујање*. — Прѣвѣ смо виѣѣе-ли авиѣне пѣ смо ѣндѣ чуѣли зѣку.

зѣква, -ѣ, ж. *дивѣља јабука*. — Зѣкве не ваљау ни прѣсѣдѣма, сѣмо нѣкѣ од нѣих печѣу ракију, тѣ су дѣвлѣе јѣбуке. Зѣкве су сѣтнѣјѣе от пѣтомијѣх јѣбѣка. Не мѣјѣшѣа тѣ јѣбуке са зѣквама.

зулѣм, -а, м. *насиље, ѣиерор*. — Свѣ вѣјске чѣнѣ зулѣме.

зулумѣар, -а, м. *зѣковац, ѣиранин*.

зѣнзѣль, -а, м. *1. врѣѣи круѣиног инсекѣиѣа, сѣличног муви*; *уп. зунзар, зунзара*. — Поѣѣра тога зѣнзѣља с прѣзора, да не опогѣни варенику. Глѣва му је кѣ у зѣнзѣља, ѣкругла и вѣлика. *2. фиг. зѣѣиѣсѣи чѣвѣек, ѣкругле и велике главе*. — Не до-вѣди ми онога зѣнзѣља у кѣѣу.

зѣнзѣр, -а, м. *врѣѣи круѣине муве, која зуѣи кад лѣиѣи*; *уп. зунзѣль и зунзара*. — Скѣпѣле се мѣже на сѣр, свѣ онѣ зѣнзѣри вѣликѣ. Коѣика му је глѣва, нѣ би је зѣнзѣр за ѣру облѣтѣо.

зунзѣра, -ѣ, ж. *в. зунзѣль, зунзар*. — Овѣ гѣдинѣ је млѣго зѣнзѣрѣ а мѣло је онѣја мѣнѣја мѣха. Тѣ је зунзѣра, нѣје ѣбѣчнѣ мѣха. Блѣхѣу се ѣкѣпѣле мѣве ѣкѣ ѣѣга, свѣ зунзѣре.

зунзарѣт, -ѣм, несвр. *врлѣдаѣи, крѣѣиѣи се ѣѣамо-овамо као зунзар*. — Зунзѣрѣ по сѣби јѣдна вѣликѣ мѣва кѣ стрѣж. Што се не скрѣсѣш нѣ свѣ зунзарѣш тѣмо-овѣмо!

зурит, -йм, несвр. *гледайти*. — Све зурит проз прѣзор ка да нѣкога очекује.

зурумѣтка, -ѣ, ж. *наѣредна, гојазна дјевојчица*. — Нѣка ти је жыва ова зурумѣтка, ка јабука је.

зурумѣтко, -а, м. *наѣредно, гојазно мушко дијете*. — Колѣко ти ймā гѣдинā овѣ зурумѣтко, је ли напўнио јѣш чѣтири?

зўцат се, -ам, несвр. *говоркайти се, у йойлаји говорийти*. — Зўцало се тадѣр да је била утѣкла с једнијем Талијаном.

зўцнўт, -нѣм, свр. *рећи, заусийти, йроговорийти*. — Ако јѣш йједну зўцнѣш, окалапїћу те овїјем штапом, нѣ прибазди тўн.

И

ибрѣт, -а, м. 1. *шала, сїрдња*. — Направїли смо ибрѣт ш нїма, попўцали смо ѣт смијеха. Ибрѣт направїше од Марка. Тѣ нїје шāла, тѣ је ибрѣт правї. 2. *шаљивчина, сїдало*. — Јеси ли вїћела кāкав је ибрѣт Мїјѣ, нїко се не шāли кā ѣн. Блѣше вѣлики ибрѣт, нїко да се наспрда кā ѣн.

ибрѣтит (се), -йм (се), несвр. *шалїти се, сїрдайти се с неким, чинїти несїа-шлуге*. — Ибрѣтили смо свў нѣн. Немѣ да се с тѣбѣм данāс ибрѣтѣ. Ибрѣтили су се ш нѣм кā с најзаднѣм кўрвом. Ибрѣнаше се ш нїм Лāзарѣв Крс.

ибрѣтнїк, -а, м. *шаљива мушка особа; неморална мушка особа*. — Јѣвица је вāзда бїо ибрѣтнїк, вāзда су се смијали нѣгѣвијема шāлама. Чўва се онијā Вѣлѣвијā ибрѣтнїкā.

ибрѣтница, -ѣ, ж. *шаљива женска особа; неморална женска особа*. — Ибрѣтница блѣше, другѣ нїје имāла. Ајде, ибрѣтнице ибрѣтнā! Рѣкā сам ти да је ѣна вѣликā ибрѣтница.

ибрѣтнāк, -а, м. в. *ибрейник*. — Вāзде је бїо ибрѣтнāк ў друштво, вāзде сѣ шāлио вїше о другїја. Не задїјевā(ј)те тѣгā ибрѣтнāка да ве не нагрдї.

ибрїк, -а, м. *цезва за кафу*. — Испѣкна сам пўнан ибрїк кафѣ, ѣо за свѣ нāс.

ибришїм, -а, м. *врсїа јакѣг свїленѣг копча*. — Закрпїла сам му кабаницу ибришїмом, бїће јāко.

йгђе н (ређе) йђе, прил. *игђе, ма гдје*. — Ймā ли ѣна йгђе йкѣга свѣга.

ижāлит, -йм, свр. *изразийти жалосїи за неким, ойлакайти*. — Ижāлила гā рѣдбина како је заслуживā. Бѣжд сѣ ижāлио кā пѣједан Загāрчанин.

ижденўт, -ѣнѣм, свр. *исїјерайти*. — Бѣље да си ижденўла жївѣ нѣ што сѣдїш тўн! Ижденўли су га из фāбрикѣ ѣ нѣшто ўкрā.

ижђѣлāt, -лѣм, свр. *издјељайти*.

ижђутурўмит, -йм, свр. *исхлāйјейти, йосенилийти*. — Ижђутурўмїо ми је стāри, не пāмти нїшта. Ижђутурўмїнѣш и тї ако бѣг дā здрављā.

ижлѣћ, -жѣм и -гнѣм, свр. *йѣти из нїжѣг мјесїа у вїше, изаћи*. — Ижлѣжи да те пїтāмо нѣшто. Ижлѣгла је наизвāн, сā ће се врнўт. Јесу ли Дїсѣви ижлѣгли на Лукāвицу.

ижнїйвїт (се) и изнїйвїт (се), -йвїм (се), свр. *излѣти (се), йородийти, васїишāйти (се)*. — Прѣдратнѣ Загāраче је бїло ижнїйвїло вїше о три стѣтине најлѣшија мѣмāкā, а сād йх је мāне. Изнїйвїла је чѣтворо те лїјепѣ ѣцеѣ. Ижнїйвїли су се тўн лїјепї мѣмци и дѣбрї лўди.

избāрнїк, -а, м. *онїј йрема когму се има вїше наклоносїи, мїљени; вјереник*. — Рāдовāн је бїо избāрнїк не сāмо фамсѣ нѣ и сѣла. Кѣ ти је тā избāрнїк што се удајѣш за нѣга.

изабрāница, -ѣ, ж. она ѿрема којој се има више наклоности, миљеница; вјереница. — Била је мамина и татина изабрāница међу свом ђецом. Није мога наћ изабрāницу овођен нō је одио ўпрах у Вāсојевиће.

изавѣтāт, -ѣтāм, свр. I. *ѿолудјети*, *изаћи из свијести*. — Изавѣтāла му је млађа шћѣр, пā је повѣо у Београд да јој тражи дōкторе и лијека. II. ~ се *издовољити се у шали, у шегачењу, у зезању, у аветāњу, рећи какве глупости*. — Изавѣтāли смо се до милѣ вѣлѣ, свї смо се шāлили и спрāли један з другим. Изавѣтāли сте се снōћ ў Блажа, кā да нијесте имāли штō причāт нō да оговарате онāкву ђевōјку. Пāзи се да се тāмо не изавѣтāш кā што знāш.

изагњїт, -јѣм, свр. I. *сагњити*, *исцїрулити*. — Овѣ гōдинѣ су свўђ по Загāрачу ѿзагњїле кргōле, било ѿм је млōго влагѣ. 2. *фиг. зайарложити се, наћи се у досади*. — Изагњїће ми онї старци зимўс у нў бѣчāлину, а нећѣ да пријеђу код мене ў град.

изāгонѣ, прил. *из зайрке*. — Изāгонѣ сам скочио скōро шес метāрā. Кренўше на нāс прāо изāгонѣ.

изāтркѣ, прил. *из цїрке, цїрчећи, цїрком кренути или цїрком ићи*. — Изāтркѣ могу дōста да скōчим. Свѣ ѿћāше изāтркѣ, не умїјāше одїт кā остāли свїјет. Иди изāтркѣ! Скачи изāтркѣ!

їзба, -ѣ, ж. *ѿодрум*. — У їзбу држимо и говѣда и бāчве винскѣ.

избāлїт (се), -їм (се), свр. *обалавити (се)*. — Рѣчи Јāгоди да ме не дїрā, свѣга мѣ избāлила. Вїђи га кāко сѣ избāлио, очїсти му нōс и ўста.

избāпāт (се), -āпāм (се), свр. *изударати (се), исцїући (се)*. — Избāпāли су га вāлā тамāн да вāлā — овудїјен је тāнко, овудїјен је дебѣло. пзбāпа се онā невљѣста данāс прет свїјема, нāгрди се, све шакама ў главу и ў прси.

избарабāрїт (се), -āрїм (се), свр. *изједначити (се), уједначити (се), ѿоравнати (се)*. — По имāњу смо се свї избарабāрїли, сāмо су ни окўћнице остāле. Избарабāрїло нѣ заједничкō злō. По перчїну сѣ сāд избарабāрїло и мўшкō и жѣнскō, и ђевōјке нōсѣ крāтки и мōмци дўги. Избарабāрїо сам ѿбље странѣ.

избауљāт, -āм, свр. *измилити, изићи из зайвореног простира, из рупѣ и с.л.* — Избауљāло је млōго нѣкаквија бўбїцā из онѣ рупѣ. Избауљā из лађѣ чўдо лўди. Из онѣ рупчāгѣ је избауљāла једна грднā змијурїна.

избезўмит (се), -їм (се), свр. *изаћи из свијести: не сјетити се, заборавити*. — Тāко ми ѿбга, избезўмиће овў чѣљāд кākв је. Имāла се избезўмит кад је срїо нѣко у бїјелō испре црквѣ. Избезўмио сам штō си ми рѣкā, нїкāко да се сѣтим. Нѣшто сам се избезўмила, пā сам му заборавила кāзāt.

избѣчїт, -ѣчїм, свр. *раширити очи и наїадно глѣдаити, као у чуђењу*. — Избѣчїо у мене кā да нїкад чѣљāдѣта није вїдио. Што си избѣчїла ѿчи тākō, зār нїкад нијеси вїђѣла гōлō чѣљāде? Вїђи како је овō дїјете избѣчїло ѿчи пўт овѣ мālѣ.

избирикāт се, -āм се, свр. *извјешити (се), извјезбати (се), навикнути (се)*. — Избирикāла сам се бїла да нāјбоље пāкујѣм пакѣте, пā ме запослїше за стāлно. Избирикāла сѣ, свāшто знā. Избирикā сѣ на мотōр, вōзи га кā прāvї шѿфер.

избїскāт (се), -їштѣм (се), свр. *исцїријебити инсекте из косѣ*. — Избїскāла мѣ мāма, нѣмāм више нїједну ўш. Избїшти тў мālу, да нѣмā ўши. Дōђи да те избїштѣм, свѣ се нешто чѣшѣш. Избїшти се сām.

избїт, -јѣм, свр. 1. *исцїући*. 2. *сїити, доћи (изненада)*. — Избїше двойца-тройца, нїједнōга не познавāх. Ёто су свāтови већ избїли нā цāду.

избишѣт и извишѣт, -ѣм, свр. *иссияти бишав/вишав (о дрвѣиу) усљед нагривања дрвѣиа од сивране неке врсте мољаца, ири чему се поред шувљина појаваљује дрвена прашина ситинија од шилоитине*. — Избишѣле су грѣде на кѹћу, бойм се да не пропанѹ, е бисмо их брзо морали мијењат. Изйо је виш држало од матикѣ, цијело је извишѣло.

изблѣњат, -ѣм, свр. *изрендисаити, оситругаити блањом*. — Оли ми ти изблѣњат ове штице, бѣље ћеш нѣ ја, бих од њих да направим таулин.

изблѣјат (се), -ѣм (се), свр. *изрећи се, одаити какву тјајну несмоитрено, у непажњи*. — Да се није што изблѣјала пред вама? Изблѣја се Ндица о онѣмѣ што је било између њѣга и њѣ. Морѣ да се нешто изблѣјала тамо те ни се не јављау. Изблѣја је нешто у предузеће, па су га испѣрали.

избљѹвак, -ѹвка, м. *храна или шито друго шито се избацило из желуца повраћањем*. — Синоћ су пили у Задругу, а јутрос бљеше пред њом неколико избљѹвака, дати су бљѹвали.

избркљѣт, -ѣм, свр. *измуйшити, измијешаити (о храни, за ситоку или људе)*. — Избркљѣ мало тога скрѣба и нека ти прича! Избркљѣћу гѹдадма мало вараникѣ и брашна.

избубѣтѣт, -ѣм, свр. *иситићи (обично рукама, ѣсницама)*. — Избубѣтѣла је синоћ онѣ дијете, свѣ шакама у њѣга ка да јој је злѣтвор.

избѹљит, -ѹљим, свр. *разрогачити очи, нападнѣ (по)гледаити*. — Што си избѹљила ђчи, ка да никад нијеси глѣдала левѣр! Бљеше избѹљило ђчи ка да није глѣда како се млађи грлѣ. Што си избѹљило ђчи ка бивѣлица!?

извањѣц и извањѣц, -ѣњаца, м. *чѣвѣк са сивране, из другог краја*. — Удала се за некаквога извањѣца, бѣгоми не знам ни откуђ је.

извањѣи, -ѣ, -ѣ који није из прве руке, који је да ѣи у сродсиву. — Он ми је извањѣи ѣвѣр [= он је брат од стрица мужа]. Мирѣш је Милици извањѣи свѣкар [= он је брат, или брат од стрица, њеног свѣкра]. Тѣ ми је извањѣи рѣд [= није ближи род]. Она ми је извањѣа тѣтка [= није рођена тетка]. Извањѣи јѣј је сѣстрић [= није син њене рођене сестре].

извањѣка, -ѣ, ж. *жена са сивране, из другог краја*. — Дѣво је некаквѹ извањѣку, отѹд ис прѣко мора.

извѣр, -ѣ, м. *мека ракија, шѣма, ѣа-шока*. — Испѣка сам једно сто килѣ ракијѣ и ѣмѣ једно дваес килѣ извѣра, ваљѣће за вишѣак. Свѣ што ти из овија нашија казана истѣчи прѣо шес килѣ чистѣ је извѣр.

извѣс, -дѣм, свр. 1. *извѣстити*. — Нека браћа извѣлѹ сѣстру па да ѣдѣмо, далѣк ни је пѹт. Извѣди јунѣцу да што попѣсѣ, црче данѣс у обѣр. 2. *фиг. формираити, уобличити*. — Фино ви је Душѣн извѣо крѣв на кѹћу.

извѣдѣт (се), -ѣдѣм (се), свр. *излијечити (се)*. — Извѣдали су ме у Бѣоград у вѣјнѹ бѣлнѣцу. Ако се не извѣда у Рѹсију, нѣмѣ му спѣса. Извѣдала ми је ђчи онѣ бањска вода, ништа другѣ.

извѣјѣт, -јѣм, свр. *издѣојити осје од житѣа бацањем (дрвеном лѣоитѣом) житѣа увис на вѣјѣру*. — Пѣркало је па сам извѣја свѹ шенѣцу на гѹмно.

извѣит, -јѣм, свр. I. *поѣћити фитѣи ѣ у ламѣи да даје више свѣјѣлѣстѣи*. — Можеш ли мѣло извѣит лампу, ништа не видѣм. Извѣи тѹ лампу да видѣмо вечерѣт. II. ~ **се навѣити се, нагнути се**. — Да се не извѣи ѹ банду, ћаше ме закачит косѣјерѣм. Цио сѣ извѣи од рамагѣза, некако сѣ уљѣга.

извитоперивѣт (се), -ѹјѣм (се), несвр. *кривѣити (се), нагињѣити (се), искривљавѣити (се)*. — Фино то намѣсти, нѣмѣ га извитоперивѣт. Никад се ка оѣ гѣдинѣ

стог није извитоперѣва. *фиг. погрешно ин-терпретирајући, изодачавајући.* — Није ни извитоперѣва рјечи, нѡ је каза тачно како сам рекā. Што је гдђ причā, потље су му свѣ извитоперѣвали да би га теже казнили.

извитоперѣт (се), -ѣрим (се), *свр. искривити (се), нагнути (се).* — Извитоперѣо ми се онѣ стог на Почкаље, изгледа ћемо га морат пресадијеват. *фиг. изодачи-ти.*

извишат, -ам, *свр. в. избишати.*

извише, *прил. изнад.* — Поћера их извише куће, нека брстѣ понешто. Ёто ти кѡзе извише цаде, у Гоћене.

изводѣт, -ѡдѣм, *свр. премјешијајући, преводити из унутрашњости вани; водити стоку у пашу.* — Таман сам изводѣо жѣво у пашу кад доћдоше. Одѣла је да изводѣи дѣјете и школе.

извојштѣт, -ѡјштѣм, *свр. извојевајући, освојити.* — Ми смо извојштѣли Скадар па ни га узеше другѣ земље. Извојштѣо је медаљу на голѡ јунаштво.

изволирѣт, -ѣрам, *свр. (новије) издовољити се; досадиши.* — Оставља је пошто је изволирѣ, није поштѣно.

изврѣжит, -ѣм, *свр. ускојајући дуго необраћивану или уопште необраћивану земљу.* — Јутрѡс сам изврѣжио више от чѣрѣк земље на Кѡтлијеш, свѣ је било за-расло у драче.

изврѣбат, -ѣбам, *свр. уловиши, дочекаши нешто што се очекивало.* — Изврѣба сам лопѡва, јутрѡс га уловић.

изврѣут, -рѣнѣм, *свр. преокренути.*

изврѣ, -гнѣм и -рѣнѣм, *свр. изврѣнути, избацити; преосмислити.* — Оћеш ли мѡћ сам изврѣ грѡжђе ис котарѣнѣ у баћву? Пази што причāш е те ти свāку изврѣ да нѣ знаш потље што си рекā а што нијеси.

изгалиѡтѣт (се), -ѣм (се), *свр. исквариши (се), избезобразити (се) (о особи).*

— Изгалиѡтили су овѡ дѣјете ћѣд и баба, а код родитѣља се не чѡје жѣво. Посла би га у Бѡград нѡ се боѣм е ће се изгалиѡтѣт у непознати свијет.

изгѣр, -а, *м. угарена њива, грубо узорана њива (обично ујесен, да би се на прољеће узорала).* — Она долина ми је изгѣр, на прољеће ћу да је узорѣм и тун ћу да сијѣм умертѣн.

изгевељаѡт, -ам, *свр. изаћи на својим ногама, с најором изаћи из унутрашњости најѡље или на какво узвишење.* — Изгевељаѡм помало ис куће до на крај обѡра, и тѡ су ми свѣ изласци. Изгевељаѡла сам некако уза страну, а свѣ ми је теже. Треба да ѣдѣм у Гоћене да видѣм каква је гѡра, нѡ нѣ знам оћу ли мѡћ изгевељаѡт.

изгѣб, -а, *м. 1. погибија мноштва људи.* — Није било изгѣба ни те ни овѣ ка на Крѣново. *2. изузејно велики најор.* — Изгѣб је лѡћ овѡћен до вас.

изгицаѡт се, -ам се, *свр. наиграјући се, наријајући се.* — Изгицаѡли сте се данас на пољању, ајте сад да нешто учите! Пушти ѣх мало нека се изгицаѡу по тѡј пољани.

изглавѣт (се), -авѣм (се), *свр. доћи до решења, извѣсти се из какве тешике ситуације.* — Био је упā у шкрип и да га јā нијесам изглавѣо, кѡ зна што би ш њѣм било. Јѣдва сам се изглавѣо из дѡгѡва.

изглибаѡт (се), -ѣбам (се), *свр. испрљати (се).* — Изглибаѡ сам кошуљу а носѣо сам је сѡмо данас. Вас си се изглибаѡ ка прасе.

изгорѣйна, -ѣ, *ж. 1. остатак од нечега што је изгорѣло, гаршише.* — Бљѣше доша на изгорѣјну от куће. *2. изгорѣло, ваѣром повријећено мјестѡ, ѡекојина.* — Свућ су му по кожи изгорѣјне.

изгорѣт, -ѡрѣм, *свр. 1. сагорѣти. 2. фиг. а. добити више ѡена него што преба у игри картиама („ајнѣ“).* — Наставите ви игру, јā сам изгорѣо. *б. не моћи пре-*

жсалиӣи; јако се ужсѣӣи. — Изгорѣла је, кѹкавица, за сѣном. Ово дѣјете ће изгорѣт од жѣлѣ за мајком.

изгребуља̄т, -а̄м, свр. *грабуљама прикуӣи, очистӣи.*

изгрѣс, -ѣзѣм, свр. *изгрѣсӣи, огулӣи.* — Изгрѣзло је нешто свакѹ од онѣја садниѣа у зградае.

изгрѣшкѣт, -а̄м, свр. *ишчачкаӣи, иро-наћи, извадӣи.* — Изгрѣшкѣ те кѹћице да нема још која кртола у њѣх. Изгрѣшкѣла сам му ѣз уха чѹдо глиба, није се умивѣ нећѣљу данѣ.

изгѹб, -а, м. *зубӣиак, несрећа, итраге-дија, смрт̄и.* — Његова смрт̄ је изгѹб за цијело плѣме а не само за фамѣљу. Гром му је пѣбио скоро све браве, тѣшко ће намирит та изгѹб. Лѣле, брацки изгѹбе!

изгустѣра̄т, -ѣра̄м, свр. (новије) *издо-вољӣи се, иостӣи* *безначајан (о неко-ме иш нечему).* — Изгустѣрѣла сам онѹ црвѣнѹ аљӣну, више је не нѣсим. Пѣшто је изгустѣра̄ онакѹ ѣвѣојку, оста̄вио [ју] је.

издавијѣт (се), -а̄м (се), свр. *изгала-мӣи се.* — Прво се издавијѣ на свѣко пѣ је дѹћио ѹ село. Издавијѣла га је мајка, пѣ плаѣѣ.

издѣт, -а̄м, свр. **1.** *учинӣи издају.* **2.** *не усѣјӣи, оманӯи (о роду љѣӣине, о оружју, оруђу и сл.).* — Издѣла не ова година, не знам како ћемо уљѣћ ѹ зиму и дочѣкат прољѣће. Издаде га пушка и пѣгибе. **3.** *датӣи одређену количину.* — Дѣста ракије је ѣзда трѣп.

издвојеник, -а, м. *изолован човјек, усамѣен човјек.* — Да није коѣ одѣло код онога издвојеника несрѣтнога?

издегенѣѣт, -ѣм, свр. *избаӣинаӣи, исѣӯи.* — Псѣва мѣ, пѣ сам га дѣбро издегенѣчио. Издегенѣчију те, бѣље ти је смѣри се! Ако ми мрднѣш, издегенѣчију те овом тољагом.

издѣсит, -ѣм, свр. *изаћи на крај, издржатӣи.* — Не знам како ћемо овѣ зѣмѣ

издѣсит бѣз млијека. Дѣбро смо издѣсӣли з дрѣвима.

издѣт, -а, м. *одлазак са сѣоком на ио-чейку љѣӣа у ѣланину; само мјѣсто на које се издиже.* — Одѣли смо на издѣт на Лукавицу. Тѹн је издѣт Загарѣана и Пѣпѣра. Оћете ли на издѣт, не?

издѣзѣт, -жѣм, свр. *излазӣи са сѣо-ком на ѣланину.* — Пријед се више издѣ-зѣло на планину нѣ сад, сад нарѣд нема живѣга пѣ нема су чѣм издѣзѣт.

издѣмит, -ѣм, свр. *исѣарӣи, несѣӣи.* — Издѣмѣло ни је мѣсо от прасѣѣ, сѣ ћемо да ѣјѣмо лѣба и сѣра, а ѣма и помѣло варавѣне.

издрѣвит, -ѣм, свр. *оздравӣи.* — Доша је Мѣлош из бѣлнице, велѣ да је издрѣвио.

издрѣвит, -ѣм, свр. *исѣӯи.* — Отац га издрѣвио, али не помѣжѣ. Нека ми пѣснѣ још јѣдну, бѣгоми ћу га издрѣвит.

ѣздријет, издѣрѣм, свр., трп. *ѣздрт̄/из-дрѣн 1.* *иодератӣи, раздѣратӣи (о одјећи и обући).* — Издро сам досѣд само јѣдне црѣвље. Фине су ти гаће, здра(в)о ѣх ѣздо! Цијело љѣто нијесам мѣга да издѣ-рѣм јѣдне опѣнке, на(ј)више сам одмѣра̄ и лежа. **2.** *фиг. изаћи на крај.* — Не мѣгу с овѣјем ѣтетѣм ѣздријет ни како, неће да ме слѹша.

издрѣйт (се), -рѣѣм (се), свр. *исѣр-сӣи (се), избѣчӣи (се), накосѣријешӣи (се), избѣчӣи (се).* — Што си се тако издрѣѣо, обѹчи нешто љѣше е ѣдѣш на скѹп. Издрѣѣо ѣчи пѹт мѣне ка да ће да ме прѣждрѣ. Не смѣјѣм одѣт код Јѣвиѣѣ, е ће се на мѣне издрѣйт чѣм ме вѣдѣ.

издѹра̄т, -а̄м, свр. *издржатӣи, одржатӣи се, ироћи са иѣшкоћама.* — Оће ли ви издѹра̄т сѣјено до прољѣћа? Издѹраћемо, само да бѹдѣ здравља. Издѹра̄ли смо мѣ и у тѣжа врѣмена. Дѣста су ми издѹ-ра̄ле овѣ црѣвље, нѣсим ѣх ѣо трѣћа зѣма. Јѣдва смо издѹра̄ли овѣ зѣмѣ.

издүшйт, -үшйм, свр. 1. *избацйиши ваздох из лойише, миџеха и сл.* — Издүшила ми је лопта. Издүшиће ти ако га не напуваш добро [о мјехуру]. 2. *предахнуиши*. — Ћерали су не по онијама брдима, нијесу ни дали издүшйт.

изијешан, -шна, -шно *халайъив, црождръив*. — Изијешно ти је дијете млдо. Изијешнога је тешко најес.

изймйт (се), изймйм (се), свр. *презимйиши, превалийи зиму*. — Изймйо сам три јаловице и све овце, има сам сјјена доста. Тешко смо се изймйли ове године, дугачка је била зима.

изйс, изйдём, свр. *изићи*. — Оли изйс нешто прет кўћу? Не да прасадма да изйду ис кўћере, у штету те.

изистинскй, -а, -о *прави*. — Они су ни изистинскй пријатељи, бдљија немәмо. То је била изистинскә љубав.

изистински, прил. *истиинйишо, сйварно, ауиенйично*. — Изистински га вољела, а он није стйо да чўје за њу.

изјашәт, -шём, свр. *йоћи јашући*. — Не умијем ти рећ хе, јутрос је рано негђе изјашә с коњем.

излапрдәт (се), -әм (се), свр. *избрбљайиши (се)*. — Само да знаш како си се међу онијама људма излапрдә, не би више ништа причә пред другијама.

излөзәт (се), -өжём (се) и **излијезәт** (се), -ијезём (се), несвр. *излијезайиши (се) (о кокошки), (пејор.) раћайиши (о жени)*. — Нијесам пролөтос ниједну излөзәла, а излијегәла сам по једну али двије свәке године. Сад ми се излијезө неколико пйпләди. Свәшто сө тун код њих вәзде излөзәло.

излелөкәт (се), -әм (се), свр. *налелөкайиши се*. — Излелөкәло га је од јутрос више от триес другә. Излелөкәше се и прет кўћу и на гробље, цијенйли су га кә поједнога племенйка.

излөмәт, -өмәм, свр. *исцйући*. — Излөмә га је једнијем дебөлијем штапом.

Нека, дијете, излөмәћу те данәс! Уфәтили су га једис нөћи и добро га излөмәли.

йзлөһ (се), излөжём (се), свр. *излөһи (се), (пејор.) родйиши (се)*. — Ове године ми сө йзлөгло грйнаесторо пйпләди. Излөгла сам под пйргөм дөсесторо, өто йх пйјучу по обдру. Излөгла је төлийкө һецө, а ниједноме немә цөвәпа.

излијезәт (се), -ијезём (се), несвр. *в. излезайиши (се)*.

излйһәт, -йһәм, свр. *несцйайиши, ишчезнуиши, иззубйиши се*. — Излйһәле су јој неке пәре, пә сўймә у једнога рөһәка. Излйһәло је у Загәрач тө брәство давно. Излйһәло ми је доста ствәри ис кўће док сам била у Бөоград код һецө. Изглөдә һе ове старө лөзе брзо излйһәт. Не остә(в)ләј овй аләт на обдөр нәко да ти наһәс излйһә.

излүпәт се, -үпәм се, свр. *изградйиши се, формирайиши се (о особи)*. — Јеси ли вићела како се йзлүпа од һөга дйвно мөмче. Излүпәше се од һөга добар чөск, сәмо да га не уфәти каквө зло друштво.

излөһ, -жём, свр. *в. ижлөһ*. — Бйли смо га затворйли у кўћу и није мдгә излөһ сө док смо се врнүли.

излөүскәт (се), -үскәм (се), свр. *наквасйиши се водом сйпәјући веће количине по лицу или тйјеуу уойиши*. — Излөүскә(ј) се ләдном водөм, поврәтићеш се. Излөүскәла сам мәлөга водөм, бйло му је врүһе.

измакнүт, измәкнөм, свр. *в. измаћ*.

измәмйт, -әмйм, свр. *лукавсйивөм нешйшо узөйиши од некога (обично од наивнога)*. — Измәмйле су му һөвдјке сө пәре што је имә.

измамљйвәт, -үјём, несвр. *лукавсйивөм узимайиши од некога*. — Стәлно му һөца измамљйү пәре, немәмо му рашта ниједну давәт.

измандарәт се, -әм се, свр. *избрбљайиши се, найричайиши којешйиши*; уп. истанда-

рат се. — Измандар̀а си се, ва̀ла, онѝ по̀ћи ка̀ нѝко.

изматра̀чѝт (се), -ѝм (се), свр. *исѝсо-ваѝти (се)*, *ошѝрије се сѝоречкаѝти*. — Изматрачи Јованка Драгуну на па̀сѝ обо̀јке. Изматра̀чили су се ка̀ жѝне ка̀ закака-рѝжѝ.

изма̀ћ, -кнѝм, свр. *I. уѝећи, избјећи*. — Поручио сам му да ми нѝће изма̀ћ на̀ко не биднѝм жѝв. **II. ~ се изма̀ћи се, одво-јити се, ода̀вѝти се**. — Умјѝће се ѝн изма̀ћ, нѝшта му се не бо̀ј. Изма̀кни се ма̀ло да сѐдѝм и ја̀.

изма̀цѝт, -ѝм, свр. *по̀гледаѝти лукаво као мачка*. — Штѝ си изма̀цѝла ѝчи, је ли ти крѝво нѝшто? Поталау̀шино се и изма̀цио ѝчи.

измеремѝчѝт, -ѝм, свр. *исѝу̀ћи, изу-дараѝти*. — Добро су га измеремѝчили у ста̀ницу и пу̀штили су га ку̀ћи. Двоѝца су га измеремѝчили — овѝдиѝен та̀нко овѝдиѝен дебѝло!

измѝс, -тѝм, свр. *очѝстиѝти мѝшлом или чѝм сличним (ку̀ћу или др. прѝори-ју)*. — Бјѝше измѝла сва̀кѝ трѝн ис ку̀ћѝ, ѝће го̀сте да дочекѝјѝ. Измѝли смо то̀вар смѝтлѝшта, бѝло је ту̀н свѝга и свѝчеса.

ѝмѝс, измѝтѝм, свр. *разлу̀ѝти, из-месѝти*. — ѝмѝла сам овѝ го̀динѝ преѝ де-сет кѝла̀ ма̀сла.

измет̀ат и **измѐћат**, измѝћѝм, свр. *оѝа̀вѝвати мѝтак (из пу̀шке или ѝшѝпо-ља); изба̀цивати*. — Ко̀ нѝ измѝћѝ пу̀шке у Малѝнзу? Измет̀ахѝ левѝрима ка̀ у сва-то̀ве. Зѐмља му ко̀сти измет̀ала! [клетва]

изметнѝт, измѝтнѝм, свр. *изба̀циѝти; оѝа̀лиѝти (о мѝћу)*. — Нѝко је бѝо измет-нѝо ис пу̀шкѝ, па̀ је наст̀ала помѝтња о̀ћѝ ли чу̀т ѝѝмци.

измѐћар, -а, м. *послу̀шник, улѝзѝца*. — Бѝо је свѝчѝ измѐћар — и талиѝански и нѝмачки, а сад нѝси вѐлику̀ пѝнзију. Тѐжѝ су ни бѝли на̀ши измѐћари нѝ нѝмачка̀ во̀јска.

измѐћат, измѝћѝм, несвр. в. *измѝтаѝти*.

измѝчѝт, -ѝчѝм, свр. **1.** *смеѝаѝти, учѝниѝти неѝто меким*. **2.** *исѝјѝдиѝти из гро̀жђа сок (у: посуди) мечѐњем*. — Измѝчио сам трѝста кѝла̀ гро̀жђа. Измѝчи онѝ ма̀ло осту̀љѝна. **3.** *фиг. исѝу̀ћи, добро избѝѝти*. — Измѝчио сам га, ва̀ла, да му више нѝће па̀дѝт на̀м да задѝјѝва̀ нѝјѝдно мѝје чѐљаде. Бѝће ти — овѝдиѝен је та̀нко овѝдиѝен дебѝло, измѝчићу те да ти нѝкад више нѝће па̀дѝт на̀м да је задирку̀јѝш. Ту̀ти да ти сва̀ку̀ ко̀с не измѝчѝм.

измѝго̀љѝт (се), -ѝм (се), свр. *исѝу̀за-ѝти (се), изву̀ћи (се) из нечега, из неког прѝосто̀ра*. — Измѝго̀љѝла бјѝше гла̀ву из ониѝа дра̀ча̀ једна змиѝурѝна. Измѝго̀љѝло се нѝшто из онѝ рѝпѝ иза ку̀ћѝ. Изми-го̀љи се ѝн до̀бро из ка̀рташкѝга дру̀штва. Измиго̀љи из ма̀сѝ једно мѝмче, и рѝче...

измиѝенѝт, -ѝјѝенѝм, свр. *замѝјѝенѝти*. — О̀ћѝ ли ко̀јѝ по̀ћ да измиѝенѝ Милѝну у чо̀банство?

измиѝења̀т се, -ѝјења̀м се, свр. *изре-ђаѝти се*. — Велѝ е су је сѝловѝли, четво-риѝца су се измиѝења̀ли на ѝу̀ док је па̀ла у нѝсвиѝес.

измѝр, -а, м. **1.** *по̀мирење*; уп. *измира* **1.** — Светѝ Пѝтар је тѐшко постѝза̀ измѝр меѝу плѝмснима, па̀ их је свѝ заклѝна̀ да се помѝрѝ. **2.** *на̀мирење, по̀враћа̀ј ду̀га*; уп. *измира* **2.** — Чѝка̀м о тѐбе измѝр, сѐћѝаш ли се штѝ си ми ду̀жан.

ѝмира, -ѝ, ж. **1.** *по̀мирење*; уп. *измир* **1.** — Нѝма̀ меѝу ѝѝма ѝзмирѝ бѝж ѝаола. **2.** *на̀мирење, надомѝѝѝа̀ј, оду̀жење ду̀га*; уп. *измир* **2.** — Чѝка̀ сам нѐку̀ измиру па̀ра̀ шго су ми дѝжни нѐки приѝатељѝ, нѝ се ѝни не чѝнѐ влѝшти.

измѝцѝат се, -чѝм се, несвр. *лѝцаѝти се, уда̀вѝаѝѝти се, бјежѝѝти*. — Нѝшта се не измѝчи нѝ а̀ј за трѝѝзу. Ва̀зде се он измѝчѝ ѝѝ тѐшко.

измл̀атѝт, -атѝм, свр. **1.** *изуда̀раѝти*. — Измл̀атѝла га је ма̀јка, нѝће му више па̀дѝт на̀м нѝко̀га да псу̀јѝ. **2.** *о̀млаѝѝѝти*,

ручно овр̀ћи жий̀ю или йасуљ. — Пòђи измл̀ати онò м̀ало шенй̀цѣ, нѣм̀амо кошг̀та иск̀ат коње у Зарй̀јѣ.

измр̀к̀ат (се), -р̀к̀ам (се), свр. ойл̀уди-й̀и (се) (о овцама). — Измр̀к̀а ми је свѣ òвце С̀авелй̀н ов̀ан. Òвце су ми се измр̀к̀але јòш прй̀је петн̀аес д̀ан̀а. фиг. (пејор.) *науживай̀и се секса.*

измр̀шй̀к̀ат (се), -̀ам (се), свр. оий̀е-рай̀и й̀сей̀ю говорећи му „мри!“; жес-тй̀юко се рй̀јечима й̀освадий̀и. — Измр̀шй̀к̀а т̀у п̀ашч̀ад да не см̀етау ч̀ел̀адма. Й̀спова је и й̀змр̀шика да нй̀је умй̀ела да се обр̀нѣ. Прет свй̀јама н̀ама се измр̀шй̀к̀аше, св̀ашто један дру̀гоме р̀еко-ше.

изм̀удрй̀т, -й̀м, свр. 1. измислий̀и. — Изм̀удрй̀ла је некакв̀у прй̀чу о крађи. **2. надм̀удрий̀и.** — Изм̀удрй̀ће òн и паметнй̀-јѣ от себе.

измудров̀ат, -й̀јѣм, свр. издејсй̀иво-й̀и. — Измудров̀ала је свѣ што јòј је било вòља и што је шй̀ела. Л̀ако ти је од нѣ измудров̀ат кад је он̀акв̀а.

изм̀уљ̀ат, -̀ам, свр. й̀ромијешай̀и ко-мину с вином у циљ̀у лакшег врења. — Изм̀уљ̀а т̀а трòп, вй̀дй̀ш ѣ надòш̀а.

изм̀ус, -у̀зѣм, свр. измусй̀и. — Изм̀у-зла сам нѣ више од пò кй̀ла от крав̀ѣ. Не умй̀јеш је тй̀ добро изм̀ус, а и не позн̀ајѣ те, п̀а нѣће да ти га сп̀уштй̀.

изм̀ућ̀ак, -ћ̀ка, м. й̀окварено јаје. — Не зн̀ам штò ми је с онòм кòкошкòм жутòм, свѣ нòси изм̀ућ̀ке, цй̀јелò про-љѣће. фиг. *й̀окварена особа.* — Овò дй̀јете к̀а да нй̀је твòје, нò н̀екакав изм̀ућ̀ак и прòтува.

изм̀уштра̀т, -̀ам, свр. изејежбай̀и, из-дриловай̀и, й̀рий̀егнуй̀и. — Дòбро си изм̀уштра̀ овог̀а коња, изгл̀ед̀а си га смй̀-рй̀о, а бй̀о је манй̀т.

изнаодй̀т, изнаодй̀м и изнаодй̀м, не-свр. измишл̀ай̀и, й̀одваљивай̀и, й̀равй̀и смй̀цалй̀це, оговарай̀и, објећивай̀и; уп. изнаћ. — Изнаодй̀ли су јòј док је бй̀ла

ћевòјка св̀ашто — тѣ вуц̀а се с овй̀јем, тѣ й̀дѣ прос шй̀пковй̀не с онй̀јем... али се òна лй̀јепо у̀даде. Не сл̀уш̀а тй̀ Ј̀анка, али нѣ зн̀аш да òн свѣ изнаодй̀, нй̀шта му не мòш вл̀ѣров̀ат. Изнадй̀ћ̀ах̀у да сѣ бй̀ла по-м̀амй̀ла.

изнаодй̀т се, -òдй̀м се, свр. най̀адай̀и у већòј количини (о кишй̀и). — Изнаодй̀ла се овѣ гòдинѣ кй̀ша к̀а нй̀једно л̀јето.

изнаодм̀ар̀ат се, -̀ар̀ам се, несвр. до-вольно се одмарай̀и у више наврй̀а. — Овòг̀а л̀јета смо се изнаодм̀ар̀али до мй̀лѣ вòлѣ. Изнаодм̀ар̀а сам се на Лук̀авицу к̀а нй̀кад.

изнаст̀ав̀ат (се), -ј̀ѣм (се), свр. настй̀а-й̀и у већ̀ем броју. — Изнаст̀ав̀ало је у За-г̀араче дòста фй̀нѣ омл̀адинѣ. Изнаст̀ав̀а-ли су се òни, с̀ад й̀х је вй̀ше нò свй̀ја ост̀алија.

й̀знаћ, изнаћ̀јѣм, свр. измислий̀и, оби-једй̀и; уп. изнаодит. — Й̀знашй̀ли су му да је у р̀ат убио некòга кòмшй̀ју. Й̀знашй̀ли су му да је укр̀а п̀аре. Й̀знаће ти стòтину м̀ан̀а. Й̀знашй̀ли су јòј да је ро-дй̀ла кòпиле.

изнѣбуха и й̀знебуха, прил. изненада. — Б̀ануше тройца у м̀рак у к̀ућу изнѣбуха. Й̀знебуха си ми дош̀а, а нѣ би ме затй̀ц̀а овак̀вòга.

изнемòћ, -мòгу и -мòжѣм/-мòгнѣм, свр. й̀осй̀ай̀и немоћан, слаб, ослабий̀и. — Кад изнемòгу, нй̀ко ми нѣће помòћ [= кад будем изнемогла...]. Ако изнемòгу, д̀ако ме приф̀атй̀ вй̀шнй̀ [= ако будем изнемогла...]. Кад изнемòж̀ете вй̀ двòје, нй̀ко се на в̀ас нѣће окр̀ет̀ат. Кад изне-мòгнѣмо, к̀ в̀ама ћемо. Вй̀дй̀ш ли да сам изнемòг̀а.

изнемоћ̀ат, -̀ам, свр. в. изнемоћ. — Изнемоћ̀а сам, нй̀шта не мòгу у̀ р̀уке доф̀а-тй̀т. Изнемоћ̀али су ми òбоје ст̀арй̀ја.

изнй̀ћ, -кнѣм, свр. й̀ојавй̀и се из зе-мље, исклй̀јай̀и. — Изнй̀к̀а је трòскòт сву̀-дй̀јен по б̀аштини ћѣ кр̀тòла.

изњиџит (се), -џџим (се), свр. в. *изњиџивити (се).*

изопұча̑т, -ұча̑м, свр. I. *изгрдити (некога).* — Изопұча̑ сам ѝх за џихову куповину на појевтинџење. Изопұча̑ сам га пред свијама због ондга̑ што ми је учинио. **II.** ~ **се** *груино се развеселиити од смијеха, исмијати се у изобилу.* — Изопұча̑смо се ђ смијеха Радовановијема марифетлұцима. Изопұча̑ћемо се наћас од Мўјовијех шала̑.

изотуца̑т (се), -уца̑м (се), свр. најравити ѝо џијелу ожиьке џумарајући ѝо нейроходном или кршевитом шерену, изубијати се, на више мјестиа се ѝовриједити. — Жа̑ ми је што сте се изотуца̑ли јутрос тражећи моје браве по онијама брдима. Изотуца̑ сам ндге по овија главница̑ берући дрва да их продајем у Град. Цџо сам се изотуца̑ по Гарчићу.

израбошира̑т, -ира̑м, свр. издовојити на дјелове, ѝодијелити. — У суботу кољем јуне, израбошира̑ће га Томаш по наручинама.

израздваја̑т (се), -аја̑м (се), свр. ѝо раздвајати (се). — Израздваја̑ ово свџе на једнакџ дјелове. Што ви бџ те се израздваја̑сте и не доћдсте заједно?

изранџџе, прил. одраније. — Примијетили су џни изранџџе да ѝм свџ понешто у кућу фаљива̑.

израшета̑т (се) и изрешета̑т (се), -а̑м (се), свр. ѝробити (се) на више мјестиа, испробити (се). — Напџрили смо капу на једно дрво и првџ мџтак је израшета̑, пробџло је више од десет балина̑. Припријетџо му је да ће га израшета̑ само ако јој још једанпұт ѝшта рџчџе. Нико му није крџв, са̑м сџ изрешета̑ ловниџом, није умџо да рукўје ш џом.

изрға̑т, -а̑м, свр. ѝронаћи, ѝоргаити, ишчаккати. — Изрға̑ ми ѝз уха, нешто ми је ка упало. Изрға̑ће џн што нико не мџже, ништа се од нега не мџже сакрџт.

изрџћ (се), -чџм (се), свр. нехотџице нешџо рећи шџо није шрџвало да се ка-

же. — Изрџка̑ си се пред онџјема јабанцима, не̑ знаш ко су џни. Чўва̑ се, немџ што пред џима изрџћ.

изрешета̑т, -а̑м, свр. в. израшеџати.

изриља̑т, -а̑м, свр. раскојати земљу риљањем; искојати нешџо, извадити нешџо из земље; ѝронаћи. — Изриља̑ла је крмача цџјелу долину. Немџте игра̑т лџптџе на ливаду џ џете је свџ изриља̑т тџјама цџкулама. Изриља̑ла су праса̑д нешто из лұчњака, ка̑ да је каква̑ кутџја. Изриља̑ли смо испот крўшкџ једну старў бомбу. Изриља̑ћу ја̑ то писмо из бауна.

изрџд, -а, м. лош ѝошмак, лош, некаракџеран човјек. — Изрџд је онџ, није сџн. Какве изрџде породџше онакви родџтељи, фала̑ богу! Имали смо ми ѝзрџда̑ у свакојџму рату.

изродџт, -џдџм, свр. I. сџћџи џуно ѝошмака (дјеце, унучади, ѝраунучади). — Изродџла је с Јованом седморо џце̑. Изродџли су велику фамилију. Изродџли су велико̑ потџмство. **II.** ~ **се** *родити лоше ѝошомсџво, родити изроде; несџити (о одређеној скуџини — ѝородици, браџисџџџу, ѝлемџу и с.л.).* — Изродџли су се ка̑ су рџдџли онакву̑ џџцу. Шџџта што сџ изродџо онакав̑ чџек, ниједно му од џецџе не ваља̑ ни негџвога̑ прста. Изродџће се онакви̑ чџек, не̑ма̑ џецџе. Изродџло сџ цџјелџ џихово плџме, не̑ма̑ од џих више нико. Изродџле су се више онџ старџ лџзе у Заграч, са̑мо ѝма̑ јџш пођекоја̑.

изубада̑т (се), -ада̑м (се), свр. најравити више убода (иглом, ножем, жаоком и с.л.), избџити (се). — Изубада̑ли су ме комарци. Изубада̑ће те чџле. Изубада̑ли су га нџжевица. Изубада̑ сам се на копрџве. Изубада̑ла сам се на иглу.

изува̑ч, -а, м. (заст.) дрво са лучним крацима за изување чизама. — А нў ми онџ изува̑ч, не мџгу изўт чџзме.

изўдџт, -џм, свр. усџџити месо на мању ѝарча̑ да би се лакше очувало иш осушило. — Изўдџћу фџно цџјелџ мџсо од

телџта и остџвићу га да се оцџједи, пџ да га сџшимо.

изуједџт, -џдџм, свр. 1. *на више мјесиа ујесити, угрисити*. — Изуједџали су ме пси Никџлићџ, свџ ми се по ногџма познџје. Изуједџаше ли те џсе? 2. *фиг. извријећити*. — Изуједџа те данџс онџ љевџка обилџто.

изџмит, -йм, свр. *заборавити, изгубити из ума, из сјећања*. — Нијесам ти свџ набројо, изџмио сам оногџ нџ(ј)млађџга. Не изџми ље си стџла, сџмо да ти кажџм... Опрџсти, изџмила сам е ти не пијџш. Немџ(ј) изџмит да рџчџш Милџни да дџђе дџвџчен да сџдџмо.

изџстит, изџститџм, свр. *рећи*. — Да више нијеси нијкад изџститџла мџје йме!

изушћивџт, -џјџм, несвр. (обично с негацијџм) *говорити*, „*имати у усџтима*“. — Не изушћџје, мрченица, шћџр што јџј је лџник џмрџла. Не изушћивџаше несрџтнџ братџничну, што је угџкла за нџкквијџм Шйптџром.

изџден и **изџдџн**, -а, -о *изџден, изанђао*. — Морџ да је мџгџо слџткџга йџ те су му зџби онџко изџдени.

изџлица, -џ, м. и ж. *изџлица, халаљивко*.

изџс, изџјџм и изџдџм, свр. I. *појесити*. — Дџдоше ли ти што да изџдџш? Изџо сам више от кџла смџкавџ. II. ~ *се шарењем се уџалишити, уџалишити се од мокраће (о дјечјџој кожи)*. — Изџло сџ овџ дџјете између ногџ, џо га свџ црвџно.

йјед, -а, м. *јейкосџ, љућња, бијес*. — Прифџтио је без йкакџвџга йјџда, видџо је да тџко мџрџ бит. Йјџд мџ на Милџшу што ми нијџ казџла за Мйшџ. Не избйјџ(ј) йјџд овџђџн нџ га чџвџ за кџћу! Знџм јџ Пунйшйн йјџд, тџдџр је кџ пџс. Црче од йјџда. Међу нџма је йјџд вџлики. Йјџд је слџб дрџг.

йјџдак, -тка, -тко љуџи, *најрасий*. — Бјџше ли Милйјџ йјџдак на шћџр што сџ џдџла бџз негџвџга пристџнка? Йјџтка ти

је свџкрџа, чинџ ми се, како се слџжџш ш џџм? Нијесам (и)јџткџјџга чџљџдџта глџдџла џд Рџда, а изглџдџ мйран.

йјџдан, -дна, -дно *биџо који, ма који (ако је йџачано са 'йо', онда је ријеч о йџсебним, йџзитивним својстйвима)*. — Милџн је бйџ кџ по йјџдан Загџрчанин, тџ је бйла љџцкџ мџња. Ймџ ли йјџдна од онијџ бџцџ ракџје што сам остџвио кџ сам пошџ?

йјџдџт (се), йјџдџм (се), несвр. *љџтити (се)*. — Йјџдџм се на љџцу свџки дџн, пџ се сичијџм. Йјџдџла сџ Мирџна што сте јџј брџли смџкџе, немџте то више чинџт. Не йјџди се, љџоле, нијесам те посџкџ. Не йјџди тогџ пџсџ, мџли, закџлаће те. Йјџдџла се — не ијџдџла, тџко је.

йјџђџт (се), йјџђџм (се), несвр. *љџтити (се)*. — Йјџђџу јџдно дрџгџ. Лџко се йјџђџу. Не йјџђџте се, чџче!

йјџтко, прил. *љџито, најрасийџо*. — Примџ ме нџкако йјџтко, дџти је мйслио е љемо да му трајџимо пџре у зџјџм.

йјџкџт, -чџм, несвр. *йјџерџити йџтџце или кокоши изговарајџћи узвике „ију, ију!“*. — Што ијџчџш по цџо дџн по тијџ долинџ, нијџсу те, дџти, врџне напџле!

йјџкнџт, -нџм, свр. *изговарајџћи узвик „ију!“ ойјџерџити йџтџце које могу да направе шйџџиу усјевима или воћу*. — Ијџкни да врџне не позџбџљу онџ грџжџе што се сџши у згџраду!

икџнат, икџнта, м. *јџвна лицитџацијџ*. — Црквиџ тџтори продџјџ опџс на икџнат, лицитџацијџм, кџ дџ више.

иксџн и **исџн**, -а, м. *особа, чџљџде*. — Штџ ље јџдни иксџн, мџрџ се жйвљџт. Нијџ бйло памџтнйјџга исџна од Анђџ.

йла, йлџ, ж. *йџквареносџ, завидљивосџ, нейџдношење тџџџга добра и усйјеха*. — Пресвйснџџе од йлџ колико је йлџва, свџчијџ јџј јс дџбро мрско.

йлџв, -а, -о *йџкварен, завидљив, који је чџвџекомрзџц*. — Нишџа илавйјџ не постџјџ од Сџгџ, свџчијџ дџбро је за џџ злџ.

Йлавац, йлāvца, м. онај који подваљује, лукавац. — Тешко ћеш се ш њим погодит, велики је йлавац.

Йлавица, -ē, ж. она која подваљује, лукава женска особа. — Мāло је кō с онōм йлавицōм мōгā доћ нā крај.

Йлāt (се), йлām (се), несвр. лукавиџи (се). — Немō да йлāш нō йграј поштено! Йлај се ти колико ти је воља, али ме нећеш побииједит!

Йља, узв. за ијерање говеди. — Йља, шаруља, позобā те ћāо! Йља, зекōња!

имāвāt, -јēm и ймām, несвр., 3. л. мн. импф. имāвāху, имāџи у више наврāша. — Имāвāли смо и грђија гōдйнā од овē. Имāвāли су ћецē, нō су им свē млāда умйрāла. Имāвāли смо живōга често дōста. Имāвāћете и ви, бōже здравља.

имāње, -а, с. земљишће у посједу. — Тогā имāња ймāмо дōста али га нēmā кō рāдит.

имāњеце, -а, с. мање имање. — Остaде ми онō имāњеце овē гōдинē нēорāно.

имāтањ, -тња, -тње имућан, богaџи, који има. — Имāтњи су дни, лāко је њима, нō ёо сиротинē. Имāтњи су дни пā су свāкō од ћецē шкōловāли у рāзнē грāдовс. Тō је имāтња кўна.

имāће и **имуће**, -а, с. имање, имовина, власништво. — Вēлико је њихово имāће, сāмо ливāде трēбā косит више од десет дāнā. И мй смо нēкад имāли вēлико имуће, пā су га ћедови прōдāли. Јē ли кāкво онō имуће у Загāрaч, ймāте ли коју лōзу? Мāло је наше имуће, не мōжемо се равнāt са богaтāшйма.

йментовāt, -ујēm, свр. именовати, казати нечије име, ошкриџи нечији идентџишћей. — Йментовāла је једнōга мōмка из Брда да је он напā онē нōћи. Йментуј ти слободно кōга дћеш, али јā знам кō је тō био. Сви знадемо кō је тō учинйо, али нйко неће да га йментујē.

ймењак, -а, м. онај који носи исто име као онај с којим се ујорехује. — Рāдē

и јā смо и врсноџи и ймењāци, обойца смо на крштēње дōбили йме Радйслав.

имењакйња, -ē, ж. женска особа која носи исто име као и она с којом се ујорехује. — Нйјесу једна другōј нйшта, дне су сāмо имењакйње.

ймућ, -а, -е имућан. — Дōбро су ймући, мōгү купит што им је воља.

ймућан, -ћна, -ћно и **ймутањ**, -тња, -тњо/тње који има, који је богaџи. — Онй нāши рōћāци пот Плāнōм су свй ймућни. Тү земљу мōже купит сāмо кō је дōбро ймутањ.

имуће, -а, с. в. имаће.

имућство, -а, с. моћ, имање, богaџиштво. — Кō ймā имућства, сād мōже јēфтинo купит земљу. Мāло је наше имућство.

инāд и **инāt**, -а, м. љркос, кайриц. — Из инāда гā избйла. Са свйјема ћērā инāt.

йнгер, -а, м. сйадало, бесйослйчар (уй. лaџ. ingerirsi 'умйешаџи се'). — Смēтау му овй йнгери што нйшта не рāдē нō йграу по цйо дāн ййшкaпē пред шкōлōм.

Инглēз, -а, м. Енглес.

Инглезйца, -ē, ж. Енглескиња.

Йнглешкā, -ē, ж. (арх.) Енглеска (йшaкaв облик се чуо од оних који су ишли у Америку — вјероватно према изговорном облику Ингленд). — Онй ми је нā(ј)млађй тāмо нēгђе у Йнглешкү.

инокодсан, -сна, -сно који нема особа које би му йомaгaлe у йословима, усамљен, сам. — Инокдсан сам дт чельāди, пā нећу мōћ свē сām узрaбōтāt.

инокодштина, -ē, ж. самоћа, усамљеност, недосйаџиак чланова йородице (за рад и др.). — Мй смо онōћен на онү инокодштину, мāло ни кō сврāћē, нйкōга окō нас нēmā. У вēликү сам инокодштину, а ймā окō имāња млōго да се рāдй, вaљāло би ми да је тун којē од ћецē.

искласа̄т, -а̄м, свр. *замети́нути класо-ве* (о *ишеници*, *кукурузу* и сл.). — Искласа̄ је умертн лијепо. Искласала је шеница.

искобеља̄т (се), -а̄м (се), свр. *изву́ћи (се)*, *си́аси́ти (се)*, *ослободи́ти (се)* *нечега*, *иза́ћи из тешке ситуације*, *прову́ћи се*, *с најором (се)* *ишчу́ја́ти*. — Виђи дако га како искобеља̄ш из затвора. Искобеља̄ћу га некако ис фабрике, дако га запослим ће у Општину. Искобеља̄ се нешто из дрвланика, виђи да није каква блаорчина. Искобеља̄ли смо се из зиме, са ће лаше бит. Једва сам се искобеља̄ из друштва, дће да останемо цијелу ноћ на карте. Искобеља̄ј ми некако ону лиму из овога кашуна, пун је свега и свачеса, дако је нађеш. Једва се некако искобеља̄ ис трећег разреда. Нећу се никако искобеља̄т из дубова.

искобџ̄т (се), -обџ̄м (се), свр. *неси́а-и́ти*, *искоја́и́ти (се)*, *униш́и́ти (се)*, *уи́р-и́ти* *траг некоме или нечему*. — Довео је јаловицу те му је, несрџ̄тнику, искобџ̄ила дом и кућу. Искобџ̄или су се, велѣ, ка шарени коњи. Не кукај, јадна, није му се искобџ̄ила кућа. Вљештица, искобџ̄ила је прво род, па дом. Искобџ̄ише се ка жути мрави. Искобџ̄ићемо им траг по трагу!

искоматџ̄т се, -а̄тџ̄м се, свр. *иоби́и́ти се до крви*, *испогиба́и́ти у сукобу*. — Искоматџ̄исмо се с Њемцима, мало је ко оста да није рањен, а много је погинулија. Они двојца су се, ето, искоматџ̄или на долину, дба лежѣ.

искџ̄п, -а, м. *неси́анак*, *пројаси́*, *искоја́ње*. — За неђељу му умријеше два сина, прави искџ̄п!

ископаник, -а, м. *онај који је осиао без својих*, *ко је својом кривицом осиао сам*; *онај који униш́ава друге*; уп. *ископник*. — Какав је он ископаник, грдомови га уждили! Понеси мало брашна и оном ископанику. Оста је ископаник, без њега је.

ископаница, -ѣ, ж. *жена која је осиала без својих*, *зла жена, која је сво-*

јом кривицом изгубила све, која другима чини зло; уп. *ископница*. — Ћерате ону ископаницу између поштенија чељади. Све ће их укопат, ископаница бџ̄а!

ископање, -а, с. 1. *пројаси́*, *неси́анак*, *смрт*; уп. *ископ*. — Никџ̄а није задесио ископање ка Тџ̄маша, помријеше му синови ка да их није има. Поумиранше му ђеца у мљесѣц дана, то је право ископање куће. 2. *фиг. велика џуга*. — Ископања тога што учињеше она жалосна ђеца кад га метнуше у грб.

ископџ̄т се, -а̄м се, свр. *униш́и́ти (се)*, *оси́аи́ти без икога свог*, *неси́аи́ти (најчешће о долу и породици)*. — Ако ћеш наћас одит, дом ми се ископа! Ископала се кућа оном момчету што је било прољетос у Загарац, све су му побили усташе, оста је сам. Ископала им се кућа, немау више мушке главе. Ако те лажем, дом ми се ископа! Добро припази овога средњега, ископаће ти кућу.

искџ̄пник, -а, м. 1. *човјек који је, у својом кривицом, осиао без икога свог, који је, макар у извесној мјери, крив за несрећу која га је задесила*; *човјек који другима мисли, жели, чини зло, човјек који слуги зло, који премного цицијаши, као пред каквим злом*; уп. *ископаник*. — Имау у кућу искџ̄пника, зло им је. Не ваља ти друштво с онијем искџ̄пником. Не помњи ми више никад онога искџ̄пника, да није зло радио — не би га ни дочѣка. 2. *човјек који се никада није женио и који је прекинуо лозу у породици*. — Да се оженио, дати не би био искџ̄пник, родила би му се бџ̄арем ђевџ̄ка.

ископниџ̄т и **ископнџ̄ѣт**, -џ̄пниџ̄м, свр. 1. *неси́аи́ти (о снџ̄егу)*. — Ископниџ̄ је снџ̄јег више и по планина. 2. *фиг. пројаси́ти*, *неси́аи́ти*; *олмшави́ти*. — Ископнџ̄ѣла је по смрти мужа, нема по њѣ.

искџ̄пница, -ѣ, ж. *жена која упројасићује друге*; *жена која је осиала сама наносећи зло својима и околини*; уп. *ископаница*. — Сви је фамѣљу рашћѣрала

она искѣпница. Она искѣпница га је оћерала у земљу. Чувā се искѣпнице и ка те фали! Удри искѣпницу, поклаће ти чѣлад.

искотѣт (се), -ѣтѣм (се), свр. *родити* (се), *намножити* (се), *накопити* се. — Искотѣла је кучка једанѣсторо кучади. Искотѣло сѣ тѣ ка милѣт ниједнā.

искочопѣрит (се), -ѣрит (се), свр. 1. *издојити* се од *цѣлине* и *ширчаити*. — Искочопѣрило ти сѣ по оногā сѣјена у стѣг, искочѣће. 2. *усироити* се, *намјесити* се *кочојерно*. — Искочопѣрила си се на праг, пā не дāш чѣладма прѣћ. Искочопѣрило је ђчи на мѣне чѣм сам дошā, мѣшлāх ѣ ће ме прѣждријет.

ѣскра, -ѣ, ж. *жеравица*. — Ка се постѣчѣ бадњак, свѣ иж нѣга скачу ѣскре, и онѣ што постѣчѣ вели: „Колико ѣскрица, толико јāгњица!“

искрāс се, -āдѣм се, свр. *крадом* *оити*. — Нијесам се мѣгла искрāс од малѣга а дѣшла бих и јā. Нѣкако ни се искрāдѣше и пѣтлѣ их нијесмо мѣгли уфāтит.

искрѣвит се, -ѣм се, свр. *завадити* се *до крви*; *изгинути*. — Искрѣвили су се бѣли пред рāt, пā су се пѣтлѣ помѣрили, сād ѣмау и кумстāвā. Бѣм се да се не искрѣвѣ, нико нѣ би претѣкā.

искребѣчит (се), -ѣчим (се), свр. *раширити* (се), *пѣријечити* *пѣти*; *избечити* *очи*; *разврнути*. — Искребѣчило си ђчи кā шаруља! Искребѣчило се некаквѣ страшило насрѣ пѣта. Искребѣчићу му ѣбавије!

искрѣкāt, -рѣкām, свр. *исцѣћи*. — Нѣко га је наћас искрѣкā кад је одѣо на сѣдник, дошā је цѣо крѣвāв кѣћи.

искрѣлāt, -рѣлām, свр. *извадити* *крѣв*, *чайур*. — Искрѣлāјте онѣ дрāчвине у ѣбер е ћу тѣн да сādѣм лѣк.

искрочѣт, -ѣчим, свр. *направити* *ѣрви* *корак*, *ѣочѣти* *ходати*. — Нијесам јѣш бѣо ни искрочѣо ис кѣћѣ, кад āоли ѣх.

Искрочѣо сам сāмо двā крѣка и спѣтāкох се.

искрѣчѣт, -рѣчим, свр. *крчењем* *маћи* *са одрејене површине крујнице* *би ѣе да би се земља ѣривела обради*. — Дѣбѣли смо чѣтири ѣктера а искрѣчили смо јѣш двā.

искуљāвāt, -јѣм, несвр. *излазити* у *великим количинама* на *махове*, *ришнички* (*о води*, *диму* и *сл.*). — Искуљāјѣ дѣм, пā стāнѣ, и свѣ тākѣ, дāти је нѣшто запрло у сулундār.

искѣс, -ѣбѣм, свр. *извадити*, *искујити*. — Искѣбā ми је Мѣјѣ пѣдесѣт сѣјѣдија из глāвѣ, ис косѣ. Искѣбѣсмо из Сушицѣ пѣшес кѣлā рѣбѣ.

искѣчит, -ѣчим, свр. *извѣћи* *нешто* *из некога* на *ѣјешѣ* *начин*, *искамити*. — Свѣ му је искѣчила — и āуто и пāре. Искѣчиће ти пāре да не осѣтиш, чѣвā се. Свѣ ћеш му рѣћ, знам јā, искѣчиће те ѣн. Ништа од нѣга нѣћеш мѣћ искѣчит, тākвѣ тврдицѣ малѣ ѣѣ ѣмā.

искуцāt, -āм, свр. *ѣрикујити* (*нѣр. дуг*), *добити* *ѣрикујѣњем*. — Тѣшко је иж нѣга дѣнār искуцāt а нѣкмоли више. Дāко искуцāм некѣ дѣгове, остā сам бес пāрā.

ѣснѣт, ѣснѣм, свр. *ѣѣјерати* *ѣвце* *говорѣћи* *им „ис!“* — Усни тѣ ѣвце да не пѣћу на лозе.

ѣсомо, узв. *в. ис*.

испāљетковāt, -ѣјѣм, свр. *ѣокујити* *остāтѣке* *неког* *бињног* *ѣлода* (*ѣѣна*, *житѣ* и *сл.*) *послѣ* *бербе*. — Испāљетковā сам с долине више од десет кѣлā шеницѣ. Испāљетковā сам свѣ долину, нашā сам више од сто клāсовā. Испāљетковā сам свѣ лѣзе и нашā сам прѣо петнаес кѣлā грѣжја. Ако га не побѣрѣмо, испāљетковāће га ћѣца, не бѣј се. Испāљетковāће тā свѣ, не бѣј се, свѣ ће покупељāt.

испāсѣт се, -ѣм се, свр. *ѣостѣити* *зао*, *као* *ѣас*, *ѣостѣити* *љѣти*. — Испāсѣо се сād нārѣд, никога не мѣш прѣвārит. Штѣ сѣ

испѣсѣло онѣ Јѡвѣнкино дѣјете, ништа му се не смѣје рѣћ! Испѣсѣли се бјеху Талијани прет капитулацију.

йспаша, -ѣ, ж. *йасишиѣ; исхрана сѣоке йасењем.* — Ймѣмо нѣколико йспѣшѣ, наше жѣвѣ ймѣ ѣѣ. Тѣрѣ је жѣвѣ на йспашу. Свѣкојѣга лѣта издѣјѣмо на Лукѣвицу на йспашу.

испѣштѣт, -ѣштѣм, несвр. *сносити йосѣдище.*

исперѣт, -ѣм, свр. *йролисѣити, излисити.* — Ёо је исперѣла онѣ прѣска што смо мѣслили да сѣ осушѣла.

испѣждрѣт, -ѣм, свр. *загледаѣти се нападнѣ, загледаѣти се раширених очѣју, с йажњѣм.* — Што си испѣждрѣла тун, што глѣдѣш? Испѣждри дѣбро да ти не утѣчѣ.

испѣзмѣт се, -ѣм се, свр. *йосѣити йизмав, злобан, зависѣтан, љуѣи;* уп. упѣзмѣт (се). — Испѣзмѣо сѣ ѣо некѣ дѣба, а није био тѣкав. Испѣзмѣло се и онѣ малѣ, љуто кѣ кучѣ.

испѣлѣт (се), -ѣлѣм (се), свр. *родити (се), йѣшеѣи из..., васѣити (се), йорасѣи.* — Испѣлѣо је Загѣрач дѣбру омлѣдину. Испѣлѣо сѣ из вѣликѣ сиромѣшти нѣ. Млѣђѣ сѣн му сѣ фѣно испѣлѣо, ѣто га кѣ наљѣши момѣк у племе.

испѣлѣт, -ѣлѣм, свр. *добро отворити очи и глѣдаѣти, йажсѣиво йосмайтрати;* уп. упѣлѣт. — Штѣ си испѣлѣо дѣчи пѣт задрѣжнѣга дѣма, а нѣѣш ми данѣс тѣмо одѣт!

испѣпколѣт, -ѣм, свр. *исѣпѣити; исѣпѣити; йронаѣи.* — Испѣпколио је сѣнѣ свѣ онѣ ѣвѣјке. Испѣпколѣла је онѣ прѣво свѣ пѣ је онѣ крѣнѣла у лупѣжѣње. Испѣпколио сам на розѣкѣју три нѣубрѣнѣ грѣзда, бѣли су слѣтки кѣ цѣкар.

испѣснѣк, -ѣ, м. *онај који је исѣих година као и особѣ с којѣм се уѣоређује;* уп. врснѣк. — Мѣ смо испѣснѣци, йстѣ гѣдинѣ смо се родѣли.

исплѣзит, -ѣм, свр. *исѣружити (ѣ је-зику).* — Штѣ си исплѣзѣо јѣзѣк кѣ пѣс на врућѣну!?

исплѣскѣт се, -ѣскѣм се и **исплѣскѣт се**, -ѣскѣм се, свр. **1.** *йѣрскѣити се водѣм;* уп. исплѣускѣт (се). — Нијѣсам се дѣдавнѣ кѣпѣ, пѣ сам се јутрѣс исплѣскѣ студѣнѣм водѣм по цѣјѣлѣме тѣјѣлу. **2.** *наѣлѣскѣити се, наѣлѣудѣрати се.* — Прѣредба је бѣла дѣлична, свѣ смо се исплѣскѣли док су не забрѣјѣли длѣнови. Кад је дѣлѣо Тѣтѣ у Тѣтѣвград, свѣ смо му се дѣбро исплѣскѣли.

исплѣвѣк, -ѣвѣка, м. *йѣчносѣи којѣ се исѣѣуне из усѣи.* — Баба оставѣлѣ исплѣвѣке по кѣћи, свѣ ѣѣ опѣгѣнит.

исплѣскѣт (се), -ѣскѣм (се), свр. *наквасѣити (се) вѣлом количѣном водѣ, изљускѣити се;* уп. исплѣскѣт се **1.** — Исплѣскѣла мѣ мѣма, пѣ сам цѣо мѣкар. Ођу ли се исплѣскѣт овѣм тѣплѣм водѣм?

исповѣјѣдѣт се, -ѣјѣдѣм се, свр. и несвр. **1.** (цркв.) *ѣбавѣити ѣбрѣд исѣѣѣјѣданѣ.* **2.** *йрѣзна(вѣити), (ис)йрѣчѣити нешѣио из йрошлѣсѣи.* — Исповѣјѣдѣ се укѣћѣнима штѣ је бѣло и тѣдѣр је укро.

исповѣјѣт се, -ѣјѣдѣм се, свр. **1.** (цркв.) *ѣбавѣити ѣбрѣд исѣѣѣјѣданѣ.* **2.** *рѣѣи некѣ йѣјну у йѣвѣрѣѣу.* — Исповѣјѣдѣ сѣ стрѣшу, свѣ му је рѣкѣ штѣ је и кѣко је бѣло.

испогѣнит се, -ѣм се, свр. **1.** *йосѣити нестѣитан, немирѣн, злѣчѣсѣи и с.л., йосѣити заѣ.* — Испогѣнилѣ се бјеху Талијани што су им нѣкѣ војнѣке пѣбили у Гарчѣћ, пѣ попѣлѣше свѣ. Пѣтпунѣ сѣ овѣ дѣјете испогѣнилѣ, а бѣло је мирнѣ кѣ мѣшица. Испогѣниѣ се код ѣѣда, пѣ ѣѣ бѣт најѣде ш ѣѣм. Испогѣнио си се и тѣ нешто ѣо некѣ дѣба, не знам штѣ ти је. **2.** *ѣпогѣити се, ѣбавѣити нѣжѣду гдѣ не шрѣба.* — Испогѣнилѣ су се нечѣја ѣѣца пот смѣкѣвѣм.

испогѣбѣт, -ѣбѣм, свр. *йѣгѣнѣити у вѣѣм брѣју, йѣгѣнѣити масѣвно у одрѣѣном*

сукобу. — Испогибаше ни тадѣр најбољи војници, а јунџки су се одупирали, али нијесу се мџгли спасит. Испогибало је у Загарау у току рџта доста млџдија момџка.

испосијерџт (се), -ијерџм (се), свр. 1. *извршиши нужду, изражџењем цријева, на више мјесџта једно до другог (о човјеку и живоишњи).* — Испосијерџла су се нечија магџрад по цијелој ливџди. Замисли, нечија ђџца су се испосијерџла по лучњаку. **2.** *фиг. наружисши некога ријечима, ружно посиуишши према другима.* — Испосијерџ је свѣ своје онџм причмџм. Испосијерџа Пунџша онџ момчадију, ђаољу му нијесу умјџли поврнџт.

испосијџџт (се), -ијџџџм (се), свр. на више мјесџта истовремено (се) посијећи (нир. при бријању), или у више наврџта посијећи (нир. стабла) на одређеном простиору. — Испосијџџа ме Јовџн бритвџм јџтрџс, ѣо сам цио кџ изгребѣн. Испосијџџџли су ми свѣ јџсѣне у брањевџну комшије.

испџсник, -а, м. **1.** *онај који живи у испџсности.* **2.** *онај који живи веома сиромашно, који живи испџснички.* — Покџјни Пџвле је био вљџчитџ испџсник, тѣшко је пролазио с фамџљџм.

испџсница, -ѣ, ж. **1.** *ћелија у којој живе испџсници.* **2.** *жена испџсник.* *фиг. жена која не одржава нишџмне односе са мушкарцима.* **3.** *врло сиромашна женска особа; уп. сиромашница.* — Вџзде је била испџсница, у нџ сирџтињу.

испџснички, прил. *као испџсник, сирџтишџски.* — И старџ су ни живљѣли испџснички пџ ћемо ѣо и ми.

испотѣзџт, -ѣжѣм, свр. *повадити (нир. ножеве).* — Испотѣзџше шџшѣве и имџше се поклџт, нџ их раздвоџше.

испра(в)љџт се, -џм се, несвр. *бити шџквог здравља да се јѣдва усџтаје, бити слабиног здравља.* — Како су ти чѣљџд? Свако се испраљџ. Само што се испра-

вљџм. Исправљџ ли се ђѣд? Испра(в)љџхџ се џбоје.

испрџдак, -тка, м. *лош пошџмак.* — Послџ ми је онога испрџтка џиховџга да ми помџжѣ. Нѣмџ ништа џчево и мајчино, тџ је испрџдак џихов.

испрѣгнџт, -ѣгнѣм, свр. *ослободити уйрегнџиу живоишњу јарма, шџ. онога чиме је уйрегнџиа.* — Испрѣгни тѣ волџве да мџло одморѣ. Јесџ ли ипрѣгџ коња?

испрѣжџт, -жџм, свр. **I.** *извребџити, прикришџи се и ухваишџити онога ко се очекује, шџјно сазнашџи прежањем (вребџњем).* — Испрѣжџли смо лопџве и прѣтџкли их, неће им више пџс нџ памѣт да дџдѣ у лоповљџк. Испрѣжџу јџ тѣбе ако бџднѣм живџ! **II.** *~ се искрасџи се, шџјно, неосјѣино поћи.* — Испрѣжџла ни сѣ и утѣкла је код Милџна. Испрѣжи се ђџци ѣ те нетѣ пушџит да џјдѣш. Испрѣжџли смо се некако Њѣмџџима, али не уфџтџше чѣгнџци.

испрѣзџт, -ѣжѣм, несвр. *ослобађаити стиоку јарма, односно онога у шџта је уйрегнџиа.* — Немџ јџш испрѣзџт коње, ѣ ћемо да подџрѣмо брџзду џколо.

испрепџдџт (се), -џм (се), свр. иреџасџи већину лица; иреџасџи се више џуџта, много се иреџасџи. — Испрепџдџло га је нешто наћџс у сџн. Испрепџдџ сам се сџноћ ка сам догонџо живџ, учињѣло ми сѣ ѣ вџк завџја у нџ страну од Осџја. Дџбро их је испрепџдџ.

испрѣгџт, -ћѣм, свр. *извадити испџд жара нешџто шџто се иекло, извадити иѣчени хљѣб из иреџџѣ.* — Јесџ ли испрѣгџла онџ колџч из огнџшта? Ка се лѣб испѣчѣ, испрѣћи га и мѣтни га на тепџију.

испрѣгџт, -џм, свр. *исџржџити.* — Испрѣгџла сам ђџци приганице. Испрѣгџа ми двџ-трџ јџја. Испрѣгџла сам рџднџцима мѣса.

испрнџт, -нѣм, свр. *извадити (о зубу дјѣиѣиџа, шџљиво).* — Испрнџла ти је из-

глѣдā бāба зуб. Оли да ти јā испрнѣм тā зуб што се лљлā?

испродāvāt, -јѣм, свр. *йродайти све йо реду*. — Испродāvали су свѣ живō ка су отишли ў град.

испросйт (се), -дсѣм (се), свр. *заручити (се) (о дјевојци)*. — Чљла сам е сѣ испросила она Вѣднина нāјстаријā, мѣло ми је, тако ми бōга. Испросио је ђевōјку ис Пјешивацā.

испрошенѣца, -ѣ, ж. *дјевојка која је испрошена*. — Не йнтересљ се ти за онљ старијљ, дна је испрошенѣца Милāна Марковōга, нō глѣдāј млāђљ.

испртйт (се), -йм (се), свр. *расприти (се), ослободити (се) бремена, оставити шерет*. — Испрти се дѣн. Испртила сам лѣс у обдр. Испртио је нѣко брѣме сѣјена насрѣ пљта. фиг. *наћи се у невољи*. — Испртила се кљга на нљ.

испртлāt (се), -āм (се), свр. *избрлѣаити (се), одаити йајну, неойрезно испритити нешто*; уп. *истртлāt (се)*. — Испртлāла сѣ пред некѣм, пā су йх уфātили. Не смѣјем ти кāзāt ѣ ћеш се пред некѣм испртлāt. Испртлāла сѣ пред јабāнōм, брљке! Испртлā сѣ пред некѣм, и тō је чљла милицијā. Немō што тамо испртлāt.

испрчйт (се), -йм (се), свр. 1. *извадити на силу, ишчуйаити (о оку), йовриједити, извийојерити*. — Чљвāј се да ти дрāче не испрчѣ дчи. Испрчили су му дко некаквѣ лопови кā су се бѣли ш њѣм. Испрчила су му се дба дка. 2. *суироиставити се (шѣјелом), йрейријечити йуй*. — Испрчише се некā ђѣца нā пљт, замāло се не судāрисмо. Испрчио се испред мѣне, дѣе да се бијѣ. 3. *истаћи (се), нарoгушити се*. — Што си се испрчила тљн кā баница! Испрчила гузѣцу да је вѣдѣ мōмци!

испршкāt, -āм, свр. 1. *извадити из йейела са жаром*. 2. фиг. *йронаћи, сазнати*. — Испршкā је он тō прео својя пријателā, а нѣ би ни дн знāвā. Вѣђи нѣћеш ли испршкāt којљ пāру из слāмнице да ми дāш.

испршгйт, -йм, свр. *йриитиском иситинити, издробити, изгњечити*. — Испрштио сам једну плāдѣлу грѣђжā да вѣдѣм кākва му је мастѣка. Испршти прāсāдма тѣ тѣкве, не мōгљ их дна јѣс тākō. Удāрио је камѣн у мāсу и испрштио је неколицѣну.

испљвāt се, -љвāм се, свр. *разљвѣтити се, смирити се*. — Ајде се испљвā, пā дндā дѣђи да разговāрамо. Испљвā сѣ, сад мōжеш ш њѣм причāt.

испљнāt, -љнāм, несвр. 1. *йунити*. 2. *извршавати, задовољавати*. — Испљнā свāчијѣ жѣле.

испљцāt, -āм, свр. *добити йукоитине (о земљи)*. — Од вѣликѣ сљшѣ је свā зѣмлā испљцāла. фиг. *добити бразгоитине йо кожѣ*. — Свѣ су ми рљке испљцāле од зѣмѣ.

испљцāt се, -āм се, свр. *ојалиити до сѣя мѣшакā или ексѣлозивних средсѣява*. — Испљцāше се Мōмōви свāтови.

истандарāt се, -āм се, свр. *избрлѣаити се, напричати којешѣя*; уп. *измандарат се*. — Немō се тāмо истандарāt, пāзи што причāш.

истанчāt, -āм, свр. *изанђаити, йостѣити йањѣ; ослабити (о земљи или човѣку), осиромашити*. — Истанчā ти је тā капōт, не мōж га више носит. Истанчāле су више овѣ нāше зѣмлѣ, слāбо рāђљ. Истанчā је, бōгоми, нѣмā од нѣга више нѣшта. Нѣкākо смо истанчāли с пāрāма.

истāњйт (се), -āњѣм (се), свр. *учинити (се) йањѣм, йохабати (се)*. — Истāњи брѣтвōм овљ спѣцу да набодѣм на нљ слāнѣну. Ддбρο ми сѣ истāњѣо капōт, брзо ће прснљт на лāктове.

йстѣ, -ā, -ō (појачājни придјев) *истовјетан; уйраво, зайраво йај, нико други*. — Йстā си ми ти причāла да су те дни избѣли, а сад велѣш да нѣјесу.

йстина, -ѣ, ж. *изр. отићи Богу на истину умријѣти; ићи Богу на истину бити у изузѣно йѣшкѣм околностѣма, једва*

остѣјајити у живоѣу. — Умало не одо̀х Богу на истину.

истинскѣй, -а, -о *који је љави, аушениччан.* — Они су ти истинскѣй пријатељи, њих се држи.

истѣит (се), -ѣм (се), свр. фиг. *родити (се), узгојити (се).* — Истѣила је Са̀во̀ва ку̀ћа свѣ до̀бру̀ хѣцу, и једно̀га на̀родно̀га херо̀ја. Истѣили су се мо̀мци и хѐво̀јке ка̀ звѣезде.

исто̀лага̀т, -а̀м, свр. *исѣу̀ти.* — Јучѣн га̀ ма̀јка исто̀лага̀ла, сино̀ћ нѝје до̀дио ку̀ћи.

ѣстом, прил. *исѣо.*

исторѝпа̀т (се), -ѣпа̀м (се), свр. *избацити много измеѣа (обично о говечѣу).* — Исторѝпа̀ла су се говѣда испод ло̀за. Неко̀ се исторѝпа̀ под му̀рву, гу̀ба га̀ изѣла.

истрабу̀ња̀т (се), -а̀м (се) *на̀трабу̀ња̀ти (се), исѣрича̀ти нешѣо шѣо је љо̀вѣрљиво, оѣкриѣти ѣа̀јне.* — Истрабу̀ња̀ си свѣшто онѝјема љу̀дма. Ва̀ла̀ се истрабу̀ња̀ла сино̀ћ да̀ јо̀ј је до̀ста за го̀дину.

ѣстрага, -ѣ, ж. *исѣражѐње, унишѣење, ликвидацѝја.* — Нѐће се ово̀ про̀ћ без нѐчије ѣстрагѐ, га̀дно су се закрѣвили. Нѐки ва̀јни учѐна̀ци велѣ е нѝје било ѣстрагѐ поту̀рица̀ у Црну̀ Го̀ру.

истра̀жѣт се, -а̀жѣм се, свр. *несѣѣати без ѣтрага, унишѣити се, изгубити „ѣтраг“, ѣородичну лозу.* — Истра̀жѣли су се, велѣ, ка̀ жу̀ти мравѣ, ни́ко од њих нѝје претѣка̀, сад ѣм је ку̀ћа пу̀ста. Истра̀жѣли су се свѣ од Ма̀та Глу̀шца. Истра̀жѣла се она̀ на̀ша ста̀ра̀ зага̀рачка̀ роза̀клѝја. Истра̀жѣле су се ста̀ре ло̀зе, сад ѣма̀ са̀мо овѝја калѣмљенѝја. Не́ма од нѐговѣ фа̀мѐље више ни́ко, истра̀жѣли су се.

истра̀нѣт, -ѣм, свр. *уѣрошѣити, исѣрошѣити, расуѣити (новац, имовину и сл.).* — Истра̀нѣше она̀кво̀ има̀ње ба̀з-ба̀диѣва. Истра̀нѣо би он̀ по̀ Зага̀рача, да му да̀ш.

истрѐштѣт (се), -ѣштѣм (се), свр. *избечѣити очи, найа̀дно и ошѣро по̀гледаѣти*

уз ѣриѣѣњу и галаму. — Што си истрѐштѣо о̀чи на мѐне, ни́јесам ја̀ крѝва! Истрѐштѣла сѐ ју̀тро̀с на мѐне ка̀ да сам јо̀ј оца̀ убио. Што си истрѐштѣла о̀чи ка̀ да ни́јеси ни́кад вѝђѣла чѐљаде. Истрѐштѣо о̀чи на мѐне, о̀ће да ме про̀ждрѐ.

истриѣ̀бѣт, -ѣѣбѣм, свр. **I.** *одсѣра̀ниѣти, очисѣити; ликвидира̀ти, унишѣити.* — Истриѣ̀бѣи чѣчкове с лива̀де. Истриѣ̀бѣо сам свѣ камѐње з до̀лине. Истриѣ̀бѣѣу овѐ шпиковѣне око̀ ку̀ће, смѐтау. Истриѣ̀бѣљене су код на̀с ко̀зе одма̀ послѣје рѣта. Истриѣ̀бѣсмо свѣ Не́мце с Ла̀дова ду̀ба, ни́један нѐ остаде. **II.** ~ **се несѣѣати, унишѣити се.** — Истриѣ̀бѣле су се о̀вце у Зага̀рач, не́ма вѝше ни́ко хѣо̀љу. Истриѣ̀бѣли су се ка̀ шарѣни ко̀њи.

истрѝцка̀т, -а̀м, свр. **1.** *исѣѣи на сиѣне ко̀ладе (обично ма̀казама).* — Ко̀ ми је истрѝцка̀ ову̀ крѣпу што сам бѣла оста̀вила за ку̀шиѣ? Истрѝцка̀ је но̀жицама̀ цѝјелу̀ ка̀рту што си му̀ до̀нио да̀ пѝше, игра̀ се. **2.** *иска̀мчиѣти, изма̀мити и по̀сѣдњу ѣару, ни́р. на карѣама, или уѣорним ѣражѐњем, оѣѣешиѣти, узѣѣти све.* — Истрѝцка̀ли су му̀ на̀ ка̀рте свѣкѝ дѣна̀р. Истрѝцка̀ће ти она̀ ску̀бна свѣ што ѣма̀ш.

истрт̀ља̀т (се), -а̀м (се), свр. *исѣрича̀ти ко̀јешиѣа, ода̀ти ѣа̀јну неѣа̀жљѣвим говорѐњем, рѐћи нешѣо несувѣсло;* уп. испрт̀љат (се). — Истрт̀ља̀ла сѐ пред оно̀лѣко̀ љу̀ди, свѣ су јо̀ј за̀мѣрили. Истрт̀ља̀ се нѐшто пред нѐкијама, па̀ су га прѣтво̀рили. Бо̀ѣм се ѣ нѐш се истрт̀ља̀т, е нѐш нѐшто истрт̀ља̀т.

истру̀љѣт, -ѣм, свр. *исѣру̀нуѣти.* — Мло̀го је крт̀олѣ истру̀љѣло на до̀лину, на̀па̀ је нѐкакав црѣ. Бо̀ѣм се е нѐ сѣјено истру̀љѣт она̀кб бес покрѣва̀ча.

истру̀нѣт, -не́м, свр. *исѣру̀нуѣти;* уп. истру̀лит. — Свѣ су смѣкве на смѣкву истру̀нѣле, нѝје их има̀ ко̀ убра̀т, ја̀ не мо̀гу а овѝ мла̀ди нѐтѐ.

исту̀љѣт (се), -у̀љѣм (се) и **исту̀љѣт (се)**, -ѣм (се), свр. *уѣасѣити (се).* — Исту̀љѣ

лампу да не трѣшиш гѣз. Истулио сѣ
огањ, ђћу ли додаваџ дрѡвѣ?

истуцаџ, -ѡм, свр. *иуцањем усийни-*
иши. — Жито се прѡво истуцаџ пѡ се ѡнда
варѣ.

исфашѡт (се), -ѡм (се), свр. *наѣрави-*
иши „фаше“; итрагове ио иијелу од уда-
раца, нарочиито ируиом; искашиаиши. —
Добро су те исфашѡли по плѣћима. Нѣка,
мали, исфашѡћу те по гузици! Исфашѡли
су се онијама врѡваѡцима.

исфенѡт, -ѡм, свр. *исѣући ируиом*
или кашием. — Синоћ га је отѡц исфенѡ
једнијем жидѡном е га јучѣн није стѣо
послушѡт.

исфетѡт, -ѡм, свр. 1. *изрезаиши, иски-*
даиши у ѡугачке комаде или комадиће, ис-
кашиаиши. — Исфетѡ тогѡ лѣба дѡста,
нећемо га жѡлит. Прѡво што је учињѣла
ка смо дѡшли, исфетѡла је по пршѡтѣ и
извѡдила ракију. 2. *исѣући кашием или*
ируиом. — Остави тѡ да те отѡц не ис-

фетѡ каквијем прѡтом!

исфѣскѡт, -искѡм, свр. *исѣући иру-*
иом. — Припази, сѡмо, ка ти отѡц дѡћѣ
и исфѣскѡ те по гѡлѡј гузици!

исфрегѡт, -ѡм, свр. *орѣбаиши, очисти-*
иши фрегањем. — Исфрегѡле су ђевѡјке
пѡд у сѡбу, ѣто га чѣс, мѡгѡ би ш њѣга
мѣд лѣзѡт. Јеси ли дѡбро исфрегѡла овѣ
тигѡњ, бойм се е су га мѣшеви опѡганѣ-

ли.

исфрљепѡт (се), -ѡм (се), свр. *баѡиѣи*
много нечега разбаѡујући. — Исфрљепѡли
смо се онија облѡтакѡ једни на другѣ. Ис-

фрљепѡла сам ѣм сѡвѣ назѡван ис кућѣ.

исфрскѡт, -фрскѡм, свр. *ишибаиши, ис-*
иући ишибѡм, ианкиѡм ируиом. — Синоћ
сам исфрскѡ Милѡна због псѡвкѣ, замѣ-

сли — ѣо колѣки је и вѣћ је пѡчео да псѡјѣ
старѣју чѣљад. Мѡч, ѣ ћу те исфрскѡт
овијем прѡтом! Исфрскѡла га је по нѡгѡ
обилѡто.

исфулигѡт се, -ѡм се, свр. *нечујно ис-*
ѡусийиши гасове из желѡца. — Нѣко сѣ

исфулигѡ погѡно. Ако се јѡпѣ(т) исфули-

гѡш, трѣснѡћу те! Исфулигѡ сѣ кѡ жѣна.

исѣћ, -чѣм, свр. *исѣћи*.

исѣцкѡт, -ѡм, свр. *усийиниши на иар-*
чад, исѣцкаиши. — Исѣцкѡј прѡсѡдма мало
ђетелинѣ, глѡдна су.

итѡње, -а, с. гл. им. *од иишѡи*. — Нѣмѡ
тѡн никакѡвога итѡња, сѡвѣ у сѡвоје врѣјеме.

итѡт, итѡм, несвр. *журииши, хиѡиши*.
— Ништа не итѡ(ј)те, стѣћ ћете ѣх. Итѡла
сам да помѡзѣм крѡву, пѡ сам се опѡтѣла
уз овѡ стрѡну.

иће, -а, с. *јело*. — Ништа тѡн нѣ блѣ-

ше ни за иће ни за пиће. Лѡко је за ње-

гѡво иће, ѡн никад није глѡдан.

ићинѡја, -ѣ, ж. *вријеме исѡред мра-*
ка. — Ёо вѣћ ићинѡја а њѣх нѣмѡ, ако
замркну, нѣтѣ виђет дѡћ.

ићесѡв, -а, -ѡ, општа замјеница *ика-*
кав, и *од чега (ѡ материјалу), било који*.
— Дѡ ми је да добѣјѣм ићесѡвѡ пѣнзију
бѣо бѣх зѡдовѡлан.

ићи, ићиѡ, ићијѣ *ићији, ма чији, било*
чији. — Јесѡ ли ићиѡја ђѣца овѡкѡ погѡна,
фѡла ѡѡгу?

иш, *узвик за иијерање кокоши; уп. ис.*

ишашѡвѣт, -ѡвѣм, свр. *учиниѣи неко-*
га ишашѡвѣм, изгѡдјѣиши. — Како је манѣт,
данѡс ће ми овѡ ђѣцу ишашѡвѣт. Јесѡ ли
те тѡ тѡкѡ ишашѡвѣли ѡ школу?

ишибѣкѡт, -ѡм, свр. *исѣући ишибѡм,*
иѣрема сѣиарѡиѡгорским ироиисима —
ишибаиши, казнииши ишбањем. — Нарѣдѣо
је господѡр бѣо те су га ишибѣкѡли пред
сѡјѣма глѡварѣма.

ишћѣрѡт, -ѡм, свр. 1. *исѣјератиши*. 2.
наѣегнуиши, ироизвесѣиши с наѣорѡм. —
Ишћѣрѡла сам од једнѡга клѡпка ѡбе
чѡрапе. Под гаранту да ћу јѡ ишћѣрѡт ис
казѡна више од сѣдам киѡ дѡбрѣ ракијѣ.

ишћѣфит се, -ѣфѣм се, свр. *издовѡљи-*
иши се, зѡдовѡлииши ирохѣјѣве (на некоме

или нечему). — Ишћѧфйли су се на њу, кукѧлу, тройца. Доста сам се тѧдѧр ишћѧфйла у рѧд, остѧла сам чѧтири нећѧље.

ишћукѧт (се), -ѧм (се), свр. *йѧљубийи (се), неколико йуѧа, йри сусреѧју*. — Ишћукѧли смо се кѧ смо се срѧли. Свѧ их ишћукѧ(ј) ујме мѧне.

ишћућѧт, -ћйм, свр. **1.** *йосенилийи, йосийийи забораваи, омѧйѧфийи, йосийийи склерѧйичаи; изгубийи разум, скренуийи умом*. — Ишћућѧ ми је стѧри, нйшта се више ш ѧйм не мѧгу споразумјѧт. Ти си потпуно ишћућѧла, не пѧмтйш више нйшта. Ёто си ишћућѧла кѧ Дрѧгѧ Манй-тѧ! И тй би ишћућѧ да си бйо на мѧје мљѧсто. **2.** *ослабийи (ѧ ракији и вину), исклаѧйеѧи*. — Ишћућѧла ти је нешто ракија, нйје више јѧка. Ишћућѧло ми је вйно, бойм се да се не уѧстй.

ишћѧзнѧт, -нѧм, свр. *несѧийи, ишчилиийи*. — Ишћѧзли су му нећѧе брѧви, бойм се да йх нйје кѧ зѧјмйо. Јѧ ли ти ишћѧзнѧло онѧ црвенило?

ишчѧпркѧт, -ѧм, свр. *извадийи чѧйр-кањем; сазнаийи неийи йражењем, ишћийивањем*. — Ишчѧпркѧле су кѧкошке онй ибрий што сѧ бйо затрѧу у ѧубрийште. Ишчѧпркѧли су му у музеј на Цѧтйње некакав докумѧнат да је бйо на Брегѧлницу.

јабѧна, -ѧ, ж. *људи са сѧране, сѧранци*. — Кѧ ће тѧйкѧ јабѧну ѧт свѧтѧвѧ дочѧкѧт! Немѧте јѧ дѧт да се мйјешѧ с јабѧнѧм!

јабѧнац и **јабѧнѧц**, -ѧнца, м. *чѧвјек са сѧране, сѧранац*. — Бљѧше у Јѧвѧна сйноћ некакав јабѧнац, овй нѧши су пѧчѧли да се спрѧду ш ѧйм, али им се ѧн, бѧгоми, не даде.

јабѧница, -ѧ, ж. *жена са сѧране, сѧранкиња*. — Јѧш се овѧ невљѧста осѧћѧ ѧћѧн кѧ јабѧница.

ишчѧрѧчйт, -йм, свр. **1.** *искидаийи на сийиѧје комаде, исийиийи*. — Ишчѧрѧчи онѧ мѧсо да се не усмрѧй. **2.** *разорѧийи неорану йѧврѧицу и йриѧремийи је за сѧѧѧву*. — Ишчѧрѧчио сам дѧнѧ ливѧду да сйјѧм на ѡу прољѧтѧс умертйн.

ишчйвитѧт, -ѧм, свр. *исѧући йѧко да се йѧзнају (йлави — чйвийи) ѧжйљѧци*. — Ишчйвитѧ онѧ дйјѧте да га јѧ не узмѧм пот свѧје. Ишчйвитѧћу те данѧс, тѧко ми бѧга! Ишчйвитѧла га је мѧјка прѧтом, свѧ му се познѧју брѧзде по плећйма.

ишчйлийт, -лийм, свр. *несѧийи, ѧкоий-њѧйи, смрѧийи*; уп. ишчйљѧт. — Ишчйлийлѧ су по Загѧрачу онѧ стѧрѧ лѧзе домѧћѧ. Скрй тѧ е ће ти ишчйлийт да не знѧш ни сѧм кѧко. Ишчйлийо је, вѧла, нѧмѧ од ѧѧга до кѧс и кѧжа.

ишчйљѧт, -лийм, свр. *несѧийи, ишчѧзнуийи, йосѧйеѧено се исѧийиийи*; уп. ишчйлит. — Намѧзѧла сам брѧдѧвице онѧм мѧшћу и за пет дѧнѧ ми је свѧкѧ ишчйљѧла. Лѧник сам имѧ пѧшѧс чйрѧвѧ пот пѧзѧхо, пѧ ми некако ишчйљѧше сѧми. Пѧсуо сам некй прѧшѧк у лѧчњѧк и йшчйљѧе из ѧѧга цйо трѧскѧт. Ишчйљѧле су јѧј, велй, некѧ пѧре, пѧ сѧмљѧ на рѧдбйну. Не пѧмтйм, дѧти ми је ишчйљѧло из пѧмћѧња.

Ј

јабѧнка, -ѧ, ж. *в. јабѧница*. — Сврѧнула је некакѧ јабѧнка, нйко нйје знѧвѧ откућ је.

Јѧбуке, -ѧкѧ, ж., мн. *сѧло у Д. Загѧрачу*.

Јѧбучѧнин, -ѧ, м. *мѧшка ѧсобѧ из загѧрачког сѧла Јѧбуке*.

Јѧбучѧнка, -ѧ, ж. *женска ѧсобѧ из загѧрачког сѧла Јѧбуке*.

јѧбучица, -ѧ, ж. **1.** *исѧућѧње на гркѧну*. **2.** *йрѧдњй горњй дйѧ самѧра, ун-*

каш. — Конѡп се привежѣ за јабучицу и ѡтолен јѣдан крак ѿдѣ на јѣдну а другѣ на другѣ страну самара да се привежѣ ѡблѣ стране товара.

јабучки, -а, -ѡ који *иријада Јабукма*, који *иошиче од Јабукма*.

јавѣт, јавѣм, свр. и несвр. 1. *обавијесѣиши*. 2. *гонѣиши сѣадо*, *чувѣиши сѣадо* (*оваца*, *нѣр.*). — Ето Душан јавѣ ѡвце ѹ планину. Јавѣм ѡвце свѣки дан ѹ пашу, тѡ ми је пѡсѣ. Јављаше Машан трѣста бравѣ. Јавѣ Димитрѣја стѡ ѡваца и десеторо гѡвѣди.

јѣгма, -ѣ, ж. *грабеж*, *ошѣмачина*. — Ка сѣ зарѣтило четрес првѣ, настаде вѣликѣ јѣгма нѣрѡда на војнѣ магазѣне и оружје, свѣко је грабио што је мѡга више. Виђе ли онѹ јѣгму брашна у задругу? Око чѣса бѣ она јѣгма јѹтрѡс за чобанство, да се нијесу ѣца подобрила? За грѡжђе које сам понѣјела на плѣцу наста јѣгма ка да другѡга није било, а јѣс лијепо и слѣтко.

јѣгмит (се), -ѣм (се), несвр. 1. *грабиѣиши (се)*, *ошѣмѣиши (се)*, *исѡлѡваѣиши ѡохлеѣу*, *биѣиши ѡохлеѣан*. — Јѣгмѣ јѡј, несрѣтници, свѣкѹ пѣру до коѣ дѡѣ. Јѣгмѣ се око имања Милѣвинѡга. Кад гѡђ Илѣнка понѣсѣ сѣр на плѣцу, јѣгмѣ се онѣ данилогрѣцкѣ жѣне око њѣга, знаѹ да је лијеп и чѣс. Није се знало кѡ је више јѣгмио од онѣ сирѡтињѣ. Ови се млѣди данѣс јѣгмѣ и за мљѣсто у аутѡбус — да не сѣдѹ слѹчајно старѣ. Што се јѣгмите око тија маѣрака, подѣјелите тѡ брацки. Не јѣгми туђе, освѣтиће ти се! 2. *фиг. ѡжурно ићи*. — Јѣгми кѹћи ка да га ѣрау вукови.

јѣгње, јѣгњѣта, с., зб. *јѣгњад младунче овце*. — Јѡш нијесмо раздѡвѣјали јѣгњад од ѡваца.

јѣгњѣт (се) и **бјѣгњѣт (се)**, -ѣм се, несвр. *раѣѣиши јѣгње (о овци)*, *раѣѣиши се (о јѣгњѣицу)*. — Наше се ѡвце вѡзде јѣгњѣ рѣно. Жѹја се бјѣгњѣ рѣдѡвно. Чѣсто јѣгњѣ пѡ двѡс.

јѣгњѣца, -ѣ, ж. *женско јѣгње*. — Међу јѣгњад(и)ма сѣмо су двије-трѣ јѣгњѣце

а све остѣло су шиљѣшчићи. Еѡ чѹда, јѣгњѣца сѣ мрѣкала. У крѡдо ѣмам седам јѣгњѣца. Одвоѣла сѣ са онѡм јѣгњѣцѡм ѹ страну. Ова шарѣна јѣгњѣца ти је лијѣпа.

јѣгодица, -ѣ, ж. *дио лица*; *мекани дио доње сѣране врха прѣѣа у чѡвѣка*. — Јѣгодице су ти се зацрвѣнѣле од зѣмѣ. Убѡ мѣ трн у јѣгодицу от прѣста и ѣдѣ ми крѡв.

јѣд, јѣда м. и **јѣди**, јѣдѣ, м. мн. *неѣријѣѣиносѣи*, *шѹжно ѡсѣјање*, *бол*. — Какѡв је, јѣди га, даѡбѡгда, нашли! изр. Јѣд јѣду мѣ додѡва цѣјѣлѡга живѡта. На јѣде му се додѣло. Прѡлазио је свѣ из јѣда у јѣд. До сѣтио сѣ свѡме јѣду. Заѡвао сѣ о свѡме јѣду. С јѣдом ми је запѣло. Јѣд мѣ нашѣ од њѣга. Зна га јѣд у перѣин! Дошли смо на јѣдѣтѣ јѣде. Бѣтѣ на јѣде од овога ѣтѣта. [И цѣо низ других изрѣза, са широком лепезом значѣња].

јѣдан, -дна, -дно који је *јѣдног изгледа*, *скрушен*, *иѹжан*, *узрѣчиѣа за ѡзнаку неѡћи*, *сѣаросѣиши и сл.* — Мѡжеш ли којѹ стѡпу, јѣдна? Ајде, јѣдна, причѹва онѹ крѡву!

јѣдѣц, јѣтца, м. *углѣѣа кокошиѣа косѣи која слѹжи за клађење*. — Сломѣли смо јѣдѣц, пѣ ћѣмо виђѣт кѡ ће побѣјѣдѣт. изр. знати за јаѣца *дѡсѣѣишиши се*. — Знам за јѣдѣц!

јѣдѣ, јѣдѣ, ж. *јѣдница*, *несрѣћница*; *уп. јѣдуља*. — Оћѣ ли додѣт на покѣјање онѣ јѣдѣ?

јѣдѣло, -а, м. *јѣдник (најчѣиће у римѡванѹ)*. — Штѡ ће јѡј Мѡмѣило и јѣдѣло, ништа јѡј ѡн не мѡже помѡћ. Јѣдѣло је, вѣла, што ми гѡђ рѣкли о њѣму.

јѣдѣник, -а, м. *несрѣћан чѡвѣк*, *чѡвѣк слаѡог душевног сѣања*; *сирѡѣиња*. — Је ли одѣло које да глѣдѣ онога јѣдѣника на нѹ сѣмшѣину? Штѡ ће јѣдѣник кат су му јѣди са свѣкѣ странѣ. Оћѣ ли му кѡ помѡћ, јѣдѣнику?

јѣдница, -ѣ, ж. *јѣдна*, *несрѣћна жена*, *жена лошег душевног сѣања*. — Припѣзѣте онѹ јѣдницу, сѣма је!

јадō, -ѧ, м. *слабашан човјек, слабић; сиромѧх; несрећан човјек, несрећник*. — Он је један јадō, не мōжеш ш њим радит ништа ѓзбилно. Дјјте ономē јаду нēшто да изијē. Пушитѧ тогѧ јадѧ нека йдē дōма.

јадōв, -а, м. в. *јадō*. — Не дирѧ ми Јакōва и јадōва. Удала сē за једногѧ јадōва. Питѧ ли штō за онē јадōве от старѧцѧ? Понēси онијѧма јадōвима што се мучē нѧ чаду нēшто да попију.

јадōвић, -а, м. *онај који је лошег йорирекла*.

јадōје, -а, м. *јадан човјек, јадник, јадō* (*обично у римовању*). — Штō йм мōже Радōје и јадōје!

јадōјка и **јадōјка**, -ē, ж. *несрећна, ојађена жена, јадуља*. — Срēла мē онѧ јадōјка Јовѧнова. Не псүј ту јадōјку, ионакō је несрећна и мрчна.

јадōња, -ē, м. *јадан, неугледан, слабашан човјек, јадник, бијѧда*. — Немōте оногѧ јадōњу остављѧт без ништа, дѧте и нēму дйо.

јадōњица, -ē, м. *дем. од јадōња*. — Какав Радойца и јадōњица, нēмѧ од нѧга кѓристи!

јадуља, -ē, ж. *несрећница, несйособна жена*; уп. јадōјка, јадѧ. — Нēће онѧ јадуља, изглѧдѧ, долѧзит. Оженили су га некаквѓм јадуљѓм.

јѧжа, јѧжē, ж. *одводни канал*. — Свакē гѓдинē сам на ну долину мѓра прокопѧвѧт јѧжу да се цијѧди вѓда.

јѧз, -а, м. *канал, йрокой*. — Дубѓка ти је овѧ брѧзѧ ка јѧз.

јѧзѧвац, -ѧвца, м. *врсиѧ дивље животињѧ (Meles meles)*. — Ка се научē, јѧзѧвци нагрѧде умертин.

јѧзѧк, -а, м. *ишиѧа*. — Јѧзѧк ми је да посѧчѧм стару лѓзу, јѓш ће рађѧт.

јѧзбина, -ē, ж. *1. руѧа у земљи у којој живе јѧзѧвци или другѧ дивље животињѧ*.

ње. фиг. неудобна йросйторија за живљѧње. **2.** *сијѧциитѧе лоших људи*.

јѧйна и **јейна**, -ē, ж. *врсиѧ ноћне йишице, сова (Vubo vubo)*. — Нē знам је ли кѓ јѓш вйдио гъѧјѧздо од јейнē. Јѧине се лѧгу далēко от кућѧ.

јѧйћѧк, -а, м. *јахаћи коњ*. — Овогѧ ждрйјѧпца ну за јѧйћѧка, нēћу га товѧрит. Нйједан кѓњ се не мѓже равнѧт с Јовѧновѧвѧм јѧйћѧком.

јѧјѧра, -ē, ж. *йолйрон, лош, некарактеран човјек*. — Тѧжē су биле онē јѧјѧре послѧје рѧта од йкѓга, свѧ се прављѧу да су били у бѓрбу. Нѧмѧм јѧ пѓсла с јѧјѧрама и пожмирѧпима.

јѧје, -а и јѧјѧта, с. *йроизвод кокошке или йишице*.

јѧјѧра, -ē, ж. *недоћѧја, йусйѧра*. — Нашли су га у тē плѧнине у некаквѧ јѧјѧру свѧга искасаплѧногѧ.

јѧјѓш, -а, м. *йриѧдник одметниѧка у Старој Црној Гори; добровољѧц у раѧцу*. — Јѧјѓши су били онй те су одйли сѧми у рѧт, али су јѧјѓши били и ѧјдүци.

јѧк, -а, -о **1.** *снажан*. **2.** *који је ошйрог укуса или мирисѧ, који дражи својим изразиитѧм особинама (о йићу, дувѧну, храни и сл.)*. — Јѧк ти је овй овогѧдйшњй дувѧн, не мѓже се пушит. Оствѧвио сам јѧкē и вино и ракију. Да нēће за ћѧда бит јѧко овѓ јѧло.

јѧка, -ē, ж. *снаги и комѧкѧиносйи више јединки људске или бињне врсиѧе*; уп. јѧчица. — Нēћеш тй онѓ мѓћ лѧко покосйт, тѓ је великѧ јѧка, тѧва је прѧрасла и прѧгуста је. У Малѧнзу су јѧку љүцкү вѧзде ймѧли Велийрѓвићй, ѧйх је нѧјвише, нѧјѧчй су.

јѧкање, -а, с. *гл. им. од јѧкайѧ се*. — Нѧка ви тѓ јѧкање, ћѧцо, да коē не пѧнē на ту плѓчу.

јѧкѧт се, -ѧм се, несвр. *рѧйи се*. — Јѧкахү се Милѓ и Милѧн свѧкй дѧн, вйћѧло сē ē ће у милицију. Брѧнко се нѧјбѓљѧ

јакѣ, облађује он свѣкога. *фиг. носиии се са шешкоћама, савлађиваии шешкоће.* — Јакѣм се са овијем живијем, свѣки дан такѣ. Јакѣм се нѣкако с фамѣљом. Дѣбро смо се ја и Васѣ јакѣли с џандѣрима кѣ смо швѣрцовѣли дувѣн.

јакѣта, -ѣ, ж. *женско јелече.* — Пѣвр кошѣљѣ сѣ обукивѣла јакѣта а пѣвр нѣ зу-бун.

јакетун, -а, м. *огрѣиач, долама, гру-бљи жакетѣ или сл. горњи дио одјеће.* — Какав си тѣ јакетун обукѣ, зѣр нѣмѣш штѣ другѣ обѣћ за коло? Огрѣи се овијем јакетуном да се не квѣсиш по тѣј кѣши.

јакѣта, -ѣ, ж. *снага, јачина, снага йо-родице или йлемена.* — Загѣрчѣни су вѣ-зде бѣли јакѣта, нѣко ѣх нѣје смѣо напѣ-дѣт. Кѣ ѣмѣ јакѣту у фамѣљу, лѣко му је.

јѣлов, -а, -о *који је без йлода (најче-шће о живоиѣни, ређе о биљци), који не рађа.* — Остѣла ни је овѣ гѣдинѣ крѣва јѣлова пѣ ћемо брзо мѣрат куповѣт вара-вѣну. Овѣ је нѣкаквѣ јѣловѣ трѣшња, скѣ-ро нѣједнѣ гѣдинѣ не рађѣ. *фиг. који је йразан, без садржаја.* — Остѣви се тѣја јѣловија причѣ, тако ти бѣга!

јѣловѣт се, -ѣм се, несвр. *йосѣјајати јалов (о стѣоци или о земљи).* — Свѣкѣ гѣ-динѣ се јѣловѣ по којѣ бѣва. Јѣловѣ се све више овѣ нѣше земље, свѣ више им трѣба гѣдѣја.

јѣловица, -ѣ, ж. *јуница, млада крѣва; (ређе) јалова крѣва.* — Ымѣмо крѣву и двѣје јѣловице, јѣдна од нѣх ће да се вѣдѣи на прољеће. Овѣ старѣља је јѣлови-ца, нѣје се телѣла ѣо двѣје гѣдине.

јаловѣша, -ѣ, ж. *женка домаће жи-воиѣине која Chesio осѣјаје јалова.* — Продаћемо онѣ јаловѣшу, ионѣкѣ се рѣ-јетко телѣи. *фиг. (пејор.) жена нероѣкиња.* — Знѣ си е су јѣј и сѣстре јаловѣше, пѣ што си се женѣо ш нѣом?

јѣма, -ѣ, ж. *дубока йровалија у земљи са уским ойвором.* — Калинѣј јѣми нѣкад

нѣко нѣје вѣдио днѣ, у нѣу се нѣко нѣкад нѣје спѣштѣ.

јѣмѣр, -а, м. *чѣвјек који је бацао ѣуде у јѣме (ријеч је настѣла у шоку II свѣ. рѣиѣ — йзв. лијеве грѣике).* — Чѣтнѣци су партизанѣ звѣли јѣмѣри што су бачѣли ѣуде у јѣме.

јѣмац, јѣмца и јѣмац, јѣмца, м. *онај који нешиѣо йоѣврѣује, гаранѣи.* — Нѣћеш ми вѣше одѣт сѣма ѣ Град, ја ти јѣмац! Нѣкѣ је бѣо јѣмац ѣ банку кѣ су залагѣли имѣње.

јѣмужа, -ѣ, ж. *йек йолузено, некувано млѣјекѣ, јѣмужа.* — Мѣ се чѣсто на Лу-кѣвицу напѣјѣмо јѣмужѣ ѣвчѣ, кѣд ѣдѣмо с овцѣма ће дѣље ће нѣмѣ водѣ. Свѣкѣ јѣ-тро попѣјѣ по мѣло јѣмужѣ чѣм помѣзѣм крѣву, и тѣ му је нѣјмилијѣ.

јѣкѣње, -а, с. гл. *им. од јѣокаѣи.* — Нѣка, ћѣ се онѣ чѣјѣ јѣкѣње.

јѣкѣт, -чѣм, несвр. *јѣукаѣи, хѣкѣи-ѣи од незадовољсѣтва, кукаѣи.* — Штѣ јѣкѣш, да те нѣје кѣ удѣрио? Јѣкѣхѣ жѣне ка сам пролѣзио поред нѣихѣвѣ кѣће, те ја сврѣти, док онѣ умѣрѣ ћѣд. Штѣ јѣкѣш, јѣо ти бѣг дѣ!

јѣкнѣт, -нѣм, свр. *јѣукнѣи; йѣчѣи нарицѣѣи, мало нарицѣѣи.* — Јѣокнѣ двѣ-пѣт и ѣкиде му се дѣх. Ајде тѣ, Јѣвѣна, јѣкнѣ, нѣмѣ нѣједна тужѣлица. Јѣокнѣ га јѣднѣм мрчнѣ снаха и нѣко се више нѣје чѣјѣ живѣ.

јѣнѣја, -ѣ, ж. **1.** *грађа за кућу (дрѣ-на).* — Јѣш нѣјесмо набѣвѣљѣли нѣшта од јѣпѣјѣ за нѣвѣ кѣћу. **2.** *фиг. чѣрѣи грађа ѣудског йнѣјѣла, чѣрѣи карѣкѣтер.* — Нѣшта тѣ не мѣжеш онѣј јѣпѣји, онѣ је силесѣја ѣт чѣсѣка. Бѣо је, покѣјнѣк, ѣѣц-кѣ јѣпѣја, нѣјбѣљѣму чѣеку дрѣт.

јѣпрѣк, -а, м. *сној лѣсѣова сувог ду-вана (5–10 или 15 лѣсѣова, зависно од величине и дебљине лѣсѣова), мѣјѣра сувог дувана (перезаног) за йредају фабрици дувана (јѣпѣри се йѣвезују у бѣле и шако се йредају фабрици).* — Сложѣо сам од

овија стѣрија гривања више од двлѣста јапрѣка.

јапрѣчит, -ѣм, несвр. *слагати листове дувана (сувог, ујесен, када је дуван овлажен) у јапраке ради љаковања у бале.* — Нѣ знам ко ће ми помоћ да јапрѣчим дувѣн, ѣмам више од двије стѣтине нѣзѣва.

јарабица и **јаребица**, -ѣ, ж. 1. *ѣилица из рода Phasianidae.* 2. *игра ѣрескакања мушкарца међусобно; уп. семер.* — Оћемо ли да се ѣграмо јарабицах?

јарѣкнут, -нѣм, свр. I. 1. *ѣијерати јапре или јарад.* — Јарѣкни јарѣд да не ѣдѣ на лозе. 2. *одгурнути, ћушнути, ѣомаћи.* — Јарѣкни га тѣмо маѣло, да се оћен не кокѣти. II. ~ *се одсиуѣиши, ѣовући се.* — Јарѣкноу сам се даље од њѣх да ме каква стркотина не закѣчи.

јарѣм, јарма, м. 1. *уређај (од дрвета) за уѣрезање волова.* 2. *ѣар волова.* — Ума јарѣм вѣловѣ какав нѣма ѣико у вѣ крајеве. 3. *ройсѣво.* — Уикад ми ѣјесмо бѣли у тѣрски јарѣм, и у ѣичѣ. изр. *упрегнути у јарѣм обуздаши.* — Дѣбро га је упрѣгла у јарѣм, не мѣже јѣј мрднут, а кад блѣше момѣк, ѣије се од њѣга мѣгло живлѣт.

јарѣмѣз, -а, м. (пејор.) *јарѣм, друг.* — Мѣтау се по лѣзѣ овѣ јарѣмѣзи, нагрѣдѣтѣ ѣх. Ђе су ти онѣ јарѣмѣзи што си ш ѣјма јучен дѣјо?

јарѣн, -а, м. *друг, ѣријѣиѣљ; ѣубавник.* — Одио је с јарѣнима у тѣђѣ вѣђе. Имѣла је ѣна јарѣнѣ ка тѣ.

јарѣнит, -ѣм, несвр. *друговати, ѣријѣиѣљевати; ѣубавиши.* — Јарѣнили смо ка смо маѣли бѣли, ѣико не ѣије мѣга раздвоѣт. Оно двѣ јарѣнѣ ѣма више о три гѣдине.

јарѣница, -ѣ, ж. *другарица, ѣријѣиѣљница; ѣубавница.* — Све мѣје јарѣнице су пѣшле у школу, а јѣ сам јединѣ од ѣѣх остѣла кѣћи. Јесѣ ли јѣш имѣ какву јарѣницу ка остѣли мѣмци?

јѣрац, јѣрца, м., мн. *јѣрчеви и јѣрци* 1. *мужѣк козе.* 2. *фиг. ѣрчевѣи, силобѣшѣи чѣвѣк.* — Причѣвате жѣнску чѣлѣд од онога јѣрца Уишинѣга, стѣлно трчкара ѣће ли коју жѣну наћ. 3. *уређај за шѣстерисање дрва.*

јѣрдѣм, -а, м. *мѣјеко укувано до згу-снѣћа; врло густо и масно мѣјеко.* — Ујесен варевѣну не трѣба мѣлого вѣрит, брзо се од њѣ направѣ јѣрдѣм. Од Сѣлѣ је Ујесен варевѣна ка јѣрдѣм. Лѣник ни је вино бѣло блѣго ка јѣрдѣм.

јѣрдѣмит (се), -ѣм (се), несвр. *укувати (се) док се не ѣреѣвори у јѣрдѣм (о мѣјеку).* — Јѣрдѣмѣм ѣѣду по мало варѣникѣ, и тѣ га одржѣје. Лѣјепо ми се јѣрдѣмѣ варевѣна од Зекѣљѣ.

јѣре, -ѣта, с. зб. *јѣрѣд младунче козе.*

јѣребѣица, -ѣ, ж. *в. јарабица.*

јѣри, -ѣ, -ѣ ѣозни. — Посѣјѣли смо маѣло јѣрѣ шенѣцѣ, дако и ѣна здренѣ дѣ ѣта.

јѣрик, -а, м. *кукуруз који је ѣосијѣн на ѣиви са које је ѣожѣевена ѣшеница (одмах ѣо жѣѣви ѣшенице).* — На дѣнѣ долину ћу да посѣјѣм јѣрик, вѣлаће за жѣво. Једне гѣдинѣ смо од јѣрика пѣкли клѣсове.

јѣрина, -ѣ, ж. *ѣрва вуна са овце; јѣг-ѣећа вуна.* — Од јѣринѣ је ѣѣљѣпше плѣс фаѣѣле за ѣѣцу. Кад се ѣвца прѣви пѣт острѣжѣ, она вуна се зѣвѣ јѣрина, ѣли вуна од јѣгѣта. Испѣла сам Мѣјѣ фаѣѣлу од јѣринѣ, ѣће од вѣнѣ е га, велѣ, грѣбѣ.

јѣрица, -ѣ, ж. *млада жѣнка козе.* — Окозила је двѣје јѣрице и једнога јѣрчѣћа.

јѣрица, -ѣ, ж. *јѣра ѣшеница.* — Мѣсмо вѣзде сѣјѣли ѣзимѣ шенѣцу а пѣнеко сѣјѣ и јѣрицу, али оћен је сѣшно за ѣу.

јѣрчѣћ, -а, м. *мали јѣрац, мушко јѣре.* — Пѣрѣста је од Мѣсојѣћа овѣ јѣрчѣћ дѣста.

јѣсик, -а, м. *јѣсикѣва шума.* — Пѣшти ѣх у јѣсик, ѣће направѣт штѣту.

јасјка, -ѣ, ж. *врста биљке (Populus tremula)*. — Јасјка не ваља за огњаншта, неће да гори.

јасле и **јасли**, јасла, ж., pl. т. *мјесто у иштану гдје се стоци њолаже сијено*. — Немā овōј крāви у јасли ништа, донеси мало сијена. Оплео сам јуници јасле да не идѣ на крāвине. изр. На тѹђѣ је јасле други га издржава.

јатаган, -а, м. *дуги криви нож, велики војнички нож*. — Повадисмо јатагане пā прса у прса.

јатка, -ѣ, ж. *јадница, несрећница*. — Што му рађаше црнā јатка и мајка? Није се рађало црнѣ јаткѣ и мајкѣ кā што је она. Што рађаше јатка?

јаторан, -рна, -рно *живахан, окрешан, сиреѣан, јак, жесѣток*. — Јаторно је он Милушино мѣмче, биће огњан живи. Јаторнијѣга и жѣшћѣга чѣека није било од Васа, свѣ му је бастало.

јаук, -а, м. *кукњава; завијање вукова или ѡаса*. — Свакѹ вѣчѣн бијѣ хѣцу и наштајѣ јаук несрѣтњикā. Прво сѣ чѹо јаук пасā, пā ондā двā пѹцња.

јаукāње, -а, с. гл. им. од *јаукаш*. — Ану нека, хѣ се онѹ чѹјѣ јаукāње?! Чѹјѣ се свāкѣ нѹћи јаукāње вуковā, или пасā, не знам.

јаукāt, -чѣм, несвр. *кукаш, зайомаш; урликаш, завијаш (о вуку или ѡсу)*. — Јаучѹ онā несрѣтнā хѣца, дѹ бога се чѹјѣ. По свѹ драгѹ нѹћ су јаукали вѹкови цѣјелѹ лѣто док смо тāмо били, чѹдо је да тѹр нијесу нападāли.

јаукнѹт, -нѣм, свр. *зајаукаш, закукаш, гласом изразити оштар бол, јекнути*. — Није му мајка, вала, ни јаукнѹла ка су га копāли. Посѣкā га је митролѣз прѣо пасā, није ни јаукнуо.

јачица, -ѣ, ж. 1. *јак дио ѡлемена, ѡродице, села или сл., надмоћнији дио ѡуди у одређеној скуѣини*; уп. јака. — Откад се овѹђѣн пāмтѣи, они су били највишā јачица у племе, ѹни су господāрили, без

њих се ни кѹло није мѹгло игрāt. Бѹшковићи су били јачице у Бјелопавлиће. 2. „јака“, *родна земља, „дебелица“*. — Поси ти жѣто на јачицу, пā ћеш виђет како ће родит и без вѣликога рада.

јашāње, -а, с. гл. им. од *јашаш*. — Немѹ га учѣт на јашāње, никаквā му корис о тѹгā, ѹн ће да вѹзи аѹто.

јашāt, јашѣм, несвр. *јахаш*. — Умијеш ли ти јашāt кѹња? Нијесам никад јашāла, ни нā коња ни на магāре.

јашгерица, -ѣ, ж. *гнојна или крвава квржица на врху језика, болна и неурѣјина*. — Скорчила ми је јашгерица, немо ме оговāрā.

јѣбачина, -ѣ, ж. 1. *ѡлни акѣи*. — Биће наћас проз долине јѣбачинѣ послѣје сијела у Дѹм. 2. *зафрканѣја, зезање*. — Тѹ није бѣо никакав здѹговѹр нѹ некаквā јѣбачина да се није знало кѹ кога подбадā.

јѣбивјетар и **јѣбивлѣтар**, -тра, м. *сидало, вјѣтроѡир, несѣлна и несѣбилна особа*. — Није се лѹтѣо кā сам му рѣкā ѣ јѣбивјетар, и сām себе познајѣ.

јѣбѣгѹз, -а, м. *хомосексуалац, ѣдер; ѡкварѣњак, кукавица, слабић, мекушац, особа лошег карактера; у шали чѣстиа узрѣчица*. — Виђесте ли оногā јѣбѣгѹза како се увијаше пред онијама мѹмцима кā кѹрва. Нѣћу више да те видѣм с онијем јѣбѣгѹзом у друштво. Чувā се оногā јѣбѣгѹза из Крша, тѹ је сваштѹчѣнā. Свѣ су онѹ кѹкавице и јѣбѣгѹзи, не смѣјѹ се ни маћ от кѹћѣ. Ништа у рāt није ваљā, правѣ јѣбѣгѹз. Рѣчи им, јѣбѣгѹзе, чѣ си!

јѣбѣгузица, -ѣ, м. *ѣдер*. — Напā га је некакав јѣбѣгузица, јѣдва сѣ спасѣо.

јѣбѣгѹзовић, -а, м. *ѡшомак лоше ѡродице, и сам лошег карактера*. — Ти си јѣбѣгѹзовић от стѹ дѹтāц! Посѣкѹше ми онѣ јѣбѣгѹзовићи лѹзе.

јѣвтика и **јѣфтика**, -ѣ, ж. *ѡуберкулоза*. — Умро је од јѣвтикѣ кад није од нѣ било лѣјѣека. фиг. *бол, болѣст*. — Јѣвтика ће ме ѹзѣт од сичѣјѣ ж хѣцѹм.

јѣвтичѣв и **јѣфтичѣв**, -а, -о 1. *који је болестан од туберкулозе, од „јевтишке“*. — Штò ће ти она јѣвтичѣва ђевòјка? Сви су òни у кућу јѣвтичѣви. Јѣфтичѣво је и дијете јòј. 2. *фиг. нервозан човек, загржљива особа*.

јѣвтичѣр и **јѣфтичѣр**, -а, м. *особа која болује од јевтишке*.

једампѣт, прил. *једанѣуи*. — Нијесам се ш њим срио ни једампѣт а нѣкмоли да се виђамо чѣсто.

једанѣк, прил. 1. *истовремено*. — Дòшли смо и ја и Блажò једанѣк а нијесмо се договарали. 2. *одмах*. — Чим смо је пòзвали, једанѣк је дòшла.

јединѣц, -ѣнца, м. *једино мушко дијете у родитеља*. — Умро му је јединѣц међу пѣт сестарѣ.

јединица, -ѣ, ж. *једина кћерка у родитеља*. — Мѣрица је била јединица у мајкѣ, ни брата ни сестрѣ није имала.

једити, -ѣ, -ò *једини* (у њòјачаном значењу). — Не нађòх на смòкву ни једну једитѣу.

једнòм, прил. 1. *један ѣуи* (количински). — Помòга сам ти пѣшес пѣта а ти мѣне само једнòм. 2. *једанѣуи* (временски). — Једнòм ка сам био у Београд, одио сам у музеј.

једноѣмац, -ѣмца, м. 1. *човек ограниченог ума, који размишља „једнолинијски“*; уп. краткоумац. — Не бòј се е ће ти штò пѣмѣтно приенѣт чим се дружитиш с онаквијем једноѣмцима. 2. (у мн.) *истомишљеник*. — Не пита сѣмо Милѣна и Рака, òни су једноѣмци.

једнòш, речца (само у набрајању: једнòш, дваши, триши, чѣтириши) *једанѣуи*.

јѣђа, -ѣ, ж. *јело, храна, хранење*. — Слаба је мòја јѣђа, ништа не мòгу да обидѣм. От слабѣ јѣђѣ — готòва бòлѣс.

јѣжит се, јѣжим се, несвр. *костријешити се, неитио шешко доживљавати*.

— Сва се јѣжим кат чѣјем штò је мòга учињѣт от фамѣљѣ.

језикоша, -ѣ, ж. *жена оштира језика, љуша жена, алапача, цричалица, брбљивица*. — Нијесам се питао с онòм Стѣнинòм језикошòм. Даница је велика језикоша, натпричала би чѣту. Имам жѣну језикошу да јòј нѣма рѣвнѣ, мòгла би бит адвокат.

јейна и **јайна**, -ѣ, ж. *в. јаина*.

јѣка, -ѣ, ж. 1. *шѣињава; одјек, хук*. — Чѣјѣ се нскакѣа јѣка òд мора, мòра да ће великò нсвријеме. Каква се онò јѣка чѣјѣ òд Града, да не йдѣ вòјска на вјѣжбе ў Гѣрач с камиòнима и топòвима? Пријед нò што ће пѣс они пљѣсак чѣјѣше се од Бандића велика јѣка. Чѣјѣш ли онѣ јѣску, ка да нѣко нѣкога зовѣ испод онија главица. 2. *фиг. љушиња, галама*. — Бљѣше га стѣла јѣка на чѣљад, нѣшто су му згријешили.

јѣкнѣт, јѣкнѣм, свр. *зајечати, испустити болан глас*. — Сѣмо је два пѣта јѣкнѣо пѣ сѣ смѣрио.

јѣкнѣт, -нѣм, свр. *завонити, нагло забрујати, иреснути, лутити*. — Чѣ ли ти, нѣшто је у појѣту јѣкнѣло, да није крава обалила онѣ фуруну.

јѣктѣј, -а, м. *јецај, ѣлакање уз јекѣиње*. — Заболѣли су свѣ покѣјнице јѣктѣји онѣ најмлађѣ шѣдѣри.

јѣктѣње, -а, с. *јецај, горко ѣлакање, ѣишо и горко ѣлакање*. — Није бѣло гласнога плача, сѣмо се чѣјѣше тихò јѣктѣње цијелѣ фамѣљѣ.

јѣктѣт, -тѣм и јѣкѣм, несвр. 1. *ѣлакѣи уз ѣише јецаје, ѣишо а и горко ѣлакѣи*. — Јектѣјѣше му црнѣ мајка, не улийѣзѣше. Што јектѣ онò дијете, је ли га ко избѣо? Више му јектѣјѣше невљѣста нò мајка ка су га укопѣвали. 2. *одлезати се, сѣварати ехо*. — Што јектѣ овѣ планине, је ли онò нѣгѣ пуцњава или грмљавина? На Главу Зѣтѣ вода све онакò јектѣ, не престѣјѣ.

јелѣк, -а, м. *ѣрслуче које се носи ѣо-врх кошуље*. — Обукла јелѣк свилѣни и метнула ѣемѣр око паса. Ткали су се нѣкад и мушки јелѣци.

јѣмац, јѣмца, м. в. *јамац*.

јендѣк, -а, м. в. *ендек*. — Свѣкѣ нѣћи пљан пада у вѣ јендѣке по селу.

јѣнчѣ, -а, -ѣ (само у компаративу, најчешће са негацијом) *биѣи сѣало до...*, *биѣи заинѣресован за...* — Дѣшли ми не дѣшли — нијесам јѣнчѣ за тѣ. Нијесам јѣнчѣ дѣ ли ми се наљутит или нѣће. За тѣ ти нијесам јѣнчѣ више нѣ за лањски снѣјег. Бићеш јѣнчѣ, ја ти вѣљу!

јѣнчѣт, -ѣм, несвр. *ѣѣврћиваѣи*, *биѣи јѣмац*. — Јѣнчио је прет свѣјема да Савѣ није ништа крѣв.

јѣњаваѣт, -јѣм, несвр. *ѣрѣстајаѣи*, *ѣосустајаѣи*. — Цѣјелу нѣћ кѣша није јѣњаваѣла.

јѣњаѣт, -ѣм, свр. *ѣрѣстаѣи*, *ѣосустаѣи*, *улинуѣи*. — Дако маѣло кѣша јѣња, не мѣжеш овако одѣт.

јѣроплан, -а, м. в. *ѣроплан*. — Баѣѣли су бѣмбе јѣроплани у рѣт и дѣђен.

јѣс, потврдна речца *јѣсѣ*. — Је ли доша, јѣс? Јѣс, сѣнѣћ.

јѣс, ѣјѣм, несвр., р. пр. ѣо, јѣла, јѣло, имп. јѣћи, јѣћите *јѣсѣи*. — Ништа у болницу нијесам мѣга јѣс нако по мало сѣпице нѣ подне и ѣвечѣн.

јѣсенѣс, прил. *ѣјѣсен*, *ове јѣсени*. — Спрѣмам се за јѣсенѣс ѣ војску. Јѣсенѣс ѣмо имѣт да закѣљемо једно прѣсе и закѣљемо два брава.

јѣсенѣшњи, -а, -ѣ *који се односи на јѣсен*, *који ѣриѣада јѣсени*, *јѣсењи*. — Ова шарѣна јунѣца је јѣсенѣшња, а виђѣш ли коѣка је. Мѣтровдан је јѣсенѣшњи прѣзник.

јѣсѣнка и **јѣсѣнка**, -ѣ, ж. *воћка којој ѣлодови зру у јѣсен*. — Свѣ су јѣсѣнке с мање сласти од ѣтгнија крушка. Нѣкѣ

смѣкве су и петрѣваче и јѣсѣнке, двапут рађау.

јѣсѣнски, -а, -ѣ *јѣсењи*. — Вазде ми досѣде јѣсѣнске кѣше.

јѣсѣњи, -а, -ѣ *који се односи на јѣсен*, *који ѣриѣада јѣсени*. — У јѣсѣнѣ грѣђе се мѣже рачунѣт само розѣклија, свѣ остѣла пријед долѣзе. Бѣље да убѣрѣмо дрва сад нѣ кад дѣђу јѣсѣнѣ кѣше.

јѣстѣво, -а, с. *јѣло*, *храна*; *исхрана*. — Умам за јѣстѣво свѣга, нѣ ме самѣна удави. Биѣло је, брѣте мѣј, на свѣдбу и јѣстѣва и пића дѣста, али сам остѣ гладан и жѣдан. Слабо је ѣдово јѣстѣво, дѣбро је бѣлесан. И јѣстѣвом и пићем су га понуђѣли, али му није помѣгло.

јѣтрва, -ѣ, ж. *дѣјѣрова жѣна*. — Пошла ми је јѣтрва из Бѣограда свилѣну аѣину, нијесам је до данѣс обуковѣла.

јѣтрваѣт се, -ѣм се, несвр. *сваћѣи се као јѣтрѣе*, *сѣално се сукобѣваѣи*. — Не јѣтрѣте се тун, ѣевојке, исфрѣкаћу ве. Свѣ се јѣтрѣу, не мѣгу једна другу замѣслѣт.

јѣфтѣка и **јѣвѣтика**, -ѣ, ж. *ѣубѣркулоза*. — Сви су му поумѣрали од јѣфтѣке.

јѣфтѣчѣв и **јѣвѣчѣв**, -а, -о *који је болѣстан од ѣубѣркулозе*. — Оженио сѣ јѣфтѣчѣвом ѣевојком и поста је удѣвац.

јѣфтѣчѣр и **јѣвѣчѣр**, -а, м. *мушка особа која болује од јѣфтѣшке*. — Сви су знаѣи ѣ јѣфтѣчѣр, али су заједно ш ѣјм јѣли, из ѣстѣ пѣадѣлѣ.

јѣцај, -а, м. 1. *риѣмички ѣризушени ѣлач*. — Ниѣат такѣвѣ јѣцаје нијесам чуѣла ка сѣнѣћ на покајање Бѣжу. 2. *фиг. ѣхо*, *одзвањање звона*, *јѣцање*. — Штѣ је онѣ те се чује онѣ јѣцај звѣна с маѣнаѣтира?

јѣцање, -а, с. *гл. им. од јѣцаѣи 1.* — Какѣво је онѣ јѣцање у сѣбу, да је нијѣси тѣка? *фиг. звон звона из да ѣине*.

јѣцаѣт, -ѣм, несвр. 1. *риѣаѣи*, *исѣрекидано ѣлаѣаѣи*. *фиг. одзвањаѣи (о звони-*

ма). 2. замуцкиваиши. — Ово ти дијете јеча, јеси ли примијетила.

јечам, јечма, м. *врста житарице (Hordeum)*. — Пријед се бћен сја јечам више нō данас, данас га скдро нико не сја.

јечат, јечим, несвр. *гласно исцунуишиши ошегнуише јецаје, гласним јецајима означаваиши соисивене болове*. — Јечй баба по цю дан, рёка би да ће овй час умријет. Што јечйш ка те нйшта не болй?!

јечерма, -ё, ж. в. *ћечерма*. — Нёко је звā ћечерма а нёко јечерма, а тō је йсто.

јок, одрична речца не.

јонцат (се), јонцам (се), несвр. *љуљаиши се, њихаиши се*; уп. јосат (се), колецат (се). — Обљёсо сам кџу на мурву да се јонца на вљетар неће ли се пријед просуишт. Кџ се онџ јонца на орах дџље? Јонцај га мџло.

јџпет и **џпет**, прил. *йоново*. — Јесй ли јџпет доша да крадеш трешње!

јџсат (се), јџсам (се), несвр. *љуљаиши (се), њихаиши (се), клаишиши (се)*; уп. јонцат (се). — Ёто га јџса се на мурву ка малџ дијете. Пџла је тйгла с крџва, држй се за жйцу и јџса се на вљетар, ану виђи да се не откйне, врни је гџре. Јџса га мџло на крйло дако се умирй. Кад йдџ, џн се некако јџса ка вапџр. Зџлуду јџсам смџкву, џне слабо опадау, ако нйјесу укџфџле.

јџвка и **јџфка**, -ё, ж. *шанко изваљана кора од шйјестйа, резанци*. — Сварйла сам йм јџвку у варенику, тџ вџлџ. Јџешџ је домања јџфка от купџвнџ. Нйко нйје одебља од јџвкџ па нећеш ни тй.

јџговина, -ё, ж. *влажно врйеме (најчешйе с кишом која долази с југа), шџило влажно врйеме йослије хладних зимских дана*. — Снйјег најпријед искџпни кад удџри јџговина.

јунџ, јунца, м. 1. *мушко шеле, најчешйе йџ навршешку године, али и млађе*.

— Продџу јесенџ овога јунца, не мџгу га држџт. Шарџља је отелйла јунца ка лџник. 2. *фиг. глџла мушка особа*. — Говџриџ не говџриџ ономџ јунцу, џн те не разумйје.

јунџчёње, -а, с. гл. *им. од јунџчиш се*. — Нёка ти тџ јунџчёње ж џецџм, пушти йх на мйр!

јунџчиња, -ё, м. *аугм. од јунак*. — Нйје бйло таквџ јунџчинџ у нашу бригаду ка Илйјџ.

јунџчит се, -џчим се, несвр. *йравиши се храбрим, охрабриваиши се*. — Јунџчи се овџдијен с овйјема женџма, а нйгђе га нџма с џудйма. Млџго се тй јунџчиш на та вљетар, припџзи се, нйјеси најбџльга здравља.

јунџчица, -ё, ж. *женска особа јунак*. — Не правй се јунџчица, нџ нешто обуци, такџ ћеш се смрзнџт. Свџ наше џевџјкџ, а бйло йх је четрдџс й пџт, што су пџшле у бџрбу биле су правџ јунџчице.

јунџтипа, -ё, ж. *јунеће месо*. — Не мџжеш одйт гладан нџ да ти испригџм мало јунџтинџ што сам јучџн купйла на Град.

јунйца, -ё, ж. *женско шеле, најчешйе йџ завршешку године, али и млађе*. — Не мџгу држџт и јунйцу и крџву, мџраћу јџдну смџћ.

јунчйћ, -а, м. *мали јунак, мало мушко шеле*. — Замйсли, Нйколина крџва отелйла два јунчйћа. С овйјем јунчйћем ћу у субџту правџ на пџзџр.

јџтрџс, прил. *овога дана јуџиру*. *фиг. данас (у емоционалом говору)*. — Кџку мџне јџтрџс, што ме снађе! О, лџле мџне, Јџване, јџтрџс за твојџм глаџвџм, лџле!

јџтрошњй, -џ, -ё *који йџише од јуџирос*. — Јеси ли слџшџ јџтрошњџ вијести на радио, што велџ, онџ ли се зарџтит?

јџфка, -ё, ж. в. *јувка*.

јучџн, прил. *јуче*.

јучџраке, прил. *јуче*. — Нйјесам га од јучџраке глџјала.

јучерањи и **јучерашњи**, -а, -е 1. *који пошиче од прейходног дана, од јуче*. — Проварила се она јучерашња варевина. Оли изџес ма̀ло јучерашњег̀а пасу̀ла? Ска̀-

менио се јучерањи леб ка̀ плоча. 2. *фиг. премлад*. — Нећете га, чо̀че, јо̀ш жени́т, ђн је јучерашња ма̀кања.

К

ка̀ и (ређе) **ка̀и**, **везник** (поредбени) и прил. 1. *као*. — Исти си ка̀ ти ма̀јка. Ра̀дите ка̀ ми и биће до̀бро. 2. *како; као ишио*. — Удри ка̀ си обећа́! Оће́мо ли ка̀ смо се договори́ли? Сећа́м се, ка̀ се не сећа́м!

каба̀, ка̀бла, м. *дрвена посуда за музене или држање млијека, ређе за воду*. — Пому̀зла је јутро̀с пу̀н они́ велики́ каба̀ варави́не.

каба̀ница, -е, ж. *дуги зимски кацу̀и*. — Узми и каба̀ницу, ваља́ће ти, студено́ је.

каба̀с, -ста, -сто *гломазан, круиан*. — Била су др̀ва каба̀ста па̀ у ме́тар не́ма по́ метра, теке што смо ба̀чили па̀ре.

кабу̀лит, -улим, *несвр. усуђивати се, ризикувати*. — Не бих кабу̀лио ни́зашто! Кабу̀лићу, прова́ћу, па̀ што бо̀г да! Ва̀зде Ми́роје кабу̀ли ла̀ко, ђн ка̀ да се не бо́и ни́чеса.

ка̀вга, -е, ж. *сукоб, свађа, борба*. — Заметну̀ла се ка̀вга међу Га̀белџима ко̀д Гра̀да, је́дан бље́ше ра̀нен.

ка̀вжит се, **ка̀вжит се**, -йм се, и **ка̀вжит се**, **ка̀вжим се**, *несвр. свађати се оштро, свађати се до крви*. — Ка̀вжџе се око̀ некаквџе лива̀де, мо̀же па̀с кр̀в. Ци́је-ло̀га живџта се ка̀вжио по̀ с неким.

ка̀д, -а, м. *вайра којом се нешио кади (нпр. шамјан у кандилу), дим*. — Ме́д се ис ко̀шницџе мо̀же ва̀дит и ка̀дом — па̀ље-њем.

ка̀дар, -дра, -дро *који може, који има снаге, који је способан*. — Оћеш ли би́т ка̀дар да изнесе́ш из до̀лина́ једну од они́-ја грѐда?

када̀шњи, -а, -е *из којег периода*. — Када̀шња је ова̀ варевина, чини́ ми се се се поквари́ла?

ка̀дит, **ка̀дим**, *несвр. (цркв.) 1. димити кадионциом*. — До̀ђио је поп Јова́н те је ка̀дио ку́ћу уочи сла̀ве. 2. *фиг. одлазити у посјети на више мјестиа, ићи од куће до куће, да би се ишио појело или поило, дангубити*. — Данас је ци́о да́н ка̀дио по̀ селу, уље́га је у сваку́ ку́ћу, па̀ је доша́ пља́н. Не́мо ми ка̀дит от ку́ће до ку́ће, но се сми́ри.

каду̀ч, -а, м. *мање буре с једним дном, каца*. — Ни́јесмо ове́ годинџе има́ли грџџа ви́ше но̀ за та̀ каду̀ч.

кажева̀т, **кажива̀т** и **кажова̀т**, -ујџем, *несвр. казивати, говорити, приповиједати*. — Кажевала ми је ма̀јка џе су је ћера́ли у младо̀с да ра̀ди мла̀го. Кажива́ је Ми́лош ће́ за́копан Јова́н Илин. Кажова́ћеш ми све́ по̀ ре́ду, ни́шта ми нећеш смјџт изоста́вит. Кажевали су ме́не и при́јед да ми Нико̀лина фамџља а̀ра̀ ло̀зе, но̀ ни́јесам вље́рова. Кажџва́ху на́ши ста̀ри е ђћџен Ту̀рци ни́кад ни́јесу дола́зили.

кажи́пра, -џе, ж. *сипни пошказивач*. — Ни́шта се од оне́ кажи́прде́ не мо̀же сакрџт.

казан̀, -а, м. *специјална посуда за иечење ракије; велики кошао*. — Таман̀ сам био награ̀дио дру́ги казан̀ кад а̀оли Ми́ло, а ни́јесмо га та̀дер очеки́вали. Ци́панци-јелу́ ноћ смо оста́ли кот ка̀зана́ и пијуц-ка̀ли раки́ју, испџкли смо че́тири ка̀зана. На́ш казан̀ фа̀та седамдесе́(т) ки́ла и из њџга је раки́ја ле́ша и питки́ја но̀ из они́ја ве́ликија. Исџка́ сам све́ ме́со и ци́јелџо метну́о у казан̀ да се ва̀ри, до́ће ни по̀-

пѡдне зѣтови и шпѣри с фамѣљама. Пријед се варјло у казан за сву фамѣљу и јѣло сѣ сѣмо мѣсо а не чѡрба.

ка́зма, -ѣ, ж. *врста крамије, крамија са једним краком*. — Нѣко велї трнокѡп а нѣко ка́зма, али ка́зма йма сѣмо јѣдну страну а на другу су уши.

кайн, -а, м. *лавор*. — Метнула сам пред њима пунан кайн варенѣ кртѡлѣ и сланинѣ.

кака́, -ѣ, ж. *људски измеи (из дјечјег говора)*. — На пут бљеше једна велика кака́, замало нијесам угазила у њу.

какав си, -ква си, -кво си *како си, како се осјећаш*. — Какви сте тамо код вас овїја дана?

кака́ње, -а, с. *гл. именица од какаи (се)*.

какарїсање, какарїзање и какарїзање, -а, с. *гл. им. од какарисаи 1*. — Чује се какарїсање кѡкошакѡ, да није што уљегло у њих? Мйшља да је какарїзање кѡкошакѡ, кад онѡ ви зачаврљале.

какарїсѡт, -шѣм, **какарїзѡт/какарїзѡт**, -йжѣм и **какарїезѡт**, -йјежѣм, несвр. **1. кокодакаи**. — Какарїшу свѣ кѡкошке, мѡра да их је нешто препѡло. Овѡ жуто пїле је пѡчѣло да какарїшѣ. Какарїезѡла је Жућка јутрѡс рѡно. Што какарїжѣ онѡ кѡкошка, бйће га снїјела. **2. причаи чаврљањем, брбљаи (о женама)**. — Какарїжу кѡ кѡкошке.

кака́т (се), -ѡм (се), несвр. *празнии пријева, вршии велику нужду (најчешће о дјетету, понекад и о одраслој особи, али не о живоици)*. — Кѡ се од вас, ђѣцо, кака́ под смѡкву!? Йди да кака́ш па да спава́ш! Свѣ се нѣко кака́ под трѣшњу.

кал, -а, м. *шalog, муљ*. — Остѡјѣ од овога́ дувана мѡго кала у камйш, јак је. Газили смо пѡ калу од Широкија Лѡзїна до блицу Сушицѣ а нијесмо имѡли кѡ Брђани чїзме нѡ у вѣ плиткѣ црѣвље смо одили.

калабрѣз, -а, м. *фиг. сїи́на мушка особа (асоцијација на италијанске војнике Калабресе у Другом свј. рату, који су били махом ниског расїа)*. — И рѣче ли е те ѡбали онї калабрѣз Йванѡв, срамѡта! Овамо свѣ долѡзаху онї Калабрѣзи, свй кѡ ђѣца.

калайсање, -а, с. *гл. им. од калаисаи*. — Нѣће овї котѡ више ваљѡт бес калайсѡна.

калайсѡт, -шѣм, несвр. **1. премазиваи унуїрашњу сїрану какве йосуде (најчешће коїла) калајем**. — Лѡник ми је котѡ калайсѡ један Габељ. **2. фиг. лагаи, обмаиваи**. — Немѡ ме калайсѡт нѡ ми рѣчи йстину.

калајїја, -ѣ, м. *мајстїор који калајише*. — Рѡмѡ бљеше калајїја кѡкѡга није бїло надалеко.

каламїда, -ѣ, ж. *емајл (на йосућу)*. — Ймамо нѣколико пљѡтѡва от каламїдѣ.

калапїт, -йм, несвр. **1. узимаи неконтрѡлисано, оїимѡи, йљачкаи**. — Калапѣ мѡмци дїње по Бјелопѡвлићима, не остѡљају ниједну. **2. лоше радии**. — Не калапи тѡ, нѡ фїно кѡси!

каластѡрїт, -ѡрїм, несвр. *луїаи, крстїари*. — Каластѡрї пѡ селу, од једнѣ до другѣ кўћѣ. Припазите кѡкошке, каластѡрї некакав ора́х изнад кўћѣ.

калѣм, -а, м. **1. намоїај**. **2. млада калемљена бивка**. — Онї калѣми од прије двије гѡдине су пѡчѣли да рађау.

калѣмїт, -йм, несвр. *в. наврїаи*.

калѣмљѣње, -а, с. *гл. им. од калемїи*. — Милїје ми је калѣмљѣње од йкакѡга пѡсла. Пѡ лѡзѡ сам поновио калѣмљѣњем.

калешїн, -а, м. *двоколица*; уп. *чеза*. — Господѡр сѣ возїо калешїном ва́зде а онї што су га прѡтили одили су на коње.

ка́лијеж, -а, м. **1. брука, срамоїа**. — Кѡлијеж су ш њѡм направїли тройца, и утѣкли су. **2. сїадало, шаљива особа, вицарош**. — Нїко ономе́ кѡлијежу нѣ мога

проговорит, ка да су сви били замађијани. 3. много. — Дбнијела је калијез смодкава хџци, пунану веллику корпу.

калијезит (се), -ијезим (се), несвр. *иодсмјехивати се, наносити срамош, изругивати (се), шалити се, веселити се, изазивати буку.* — У њихову кућу се сваки дан калијези отка се врнуо они стари из војске, све се бију и псјују. Калијези и туче по кући челад. Ова хџца само што калијезе по кући, не може се од њих живљет.

калијезница, -е, ж. *женска особа која сивара калијез, женска особа сиварила, жена шаливчина.* — Има једну калијезницу какве нема у свијет, то би свашто учињело. Добро смо се насмијали причама Даринијама, права је калијезница.

калијезат се, -ијезам се, несвр. *изазивати калијез, изазивати бруку и сирдњу;* уп. калијезит се. — Отишла је у град те се ш њом калијеза свијет, није мајка такву рађала.

калица, -е, ж. *елијасија дрвена посуд за хлађење млијека, карлица.*

калоп, -а, м. *нешито ишито је скалољено, ишито је сложено по одређеном реду, џовеска (листова дувана, цигарет-папира и сл.).* — Дуван предајемо у калопе или јапраке. Купи ми неколика калопа картција.

калопит (се), -им (се), несвр. *слагати (се) у калопе.* — Мене и хџца већ знау да калопе дуван.

калпак, -а, м. 1. *сволашње џрозорско крило.* — Пријед су се прџзори затварали само онијама калпацима. 2. *дио кайе, качкеија.*

калџмпер, -а, м. 1. *врстиа биља, цвијеће (Salvia officinalis), калопер.* — Била сам усадила неколико калџмпера па су ми се осушили. 2. *сасиавни дио ријечи џјесме која се џјева када се скујина играча окреће округ.* — Калџмпер, перџн царе, што зовеш, младџ лале.

калџшас, -ста, -сто *који је шарен по глави, иза ушију (о живојшњи), који има џјеге по лицу (о живојшњи).* — Оно калџшастџ јагње нешто неће да расте ка остала јагњад, џдбила га је мајка од вимена.

калџета, -е, ж. (обично у мн.) *чараја.* — Носила је калџете ка онџ курве талијанске, а тадџр хџевојке нијесу имале ни џбичне чарапчине.

каљ, -а, м. *жуљ.* — Све су ми по ногама калџеви, тијесне су ми црџвље.

каљуга и калџуга, -е, ж. 1. *влажна увала.* — Упали смо били у калџугу хџ био глиб до колџна. 2. *фиг. неџријайности, џрџавиштина.* — Такво друштво срџа у калџугу, све попџви и лажџви.

кам, камена, м. *камен.*

камара, -е, ж. *соба.* — Пријед куће нијесу имале камара, но све џзједна, сва кућа џзједна. Мало је која кућа пријед у Загарач имала камару, а сад је свака има.

камен, -а, -о 1. *који је од камена изр. баџит се каменом за собџм оставиши, наџстиши.* 2. *слаб, нишијаван, никакав.* — Камене су ти некако те аљине, ваља ли да ш њима излајшиш у варош?

каменица, -е, ж. *удубљење у сџланцу камену које задржава воду (иша се вода користи за џиће или џојење сџоке, уколико је каменица већа).* — У ну каменицу у Гођене изнад бистџјерне има воде џвијек до Петрџвадне.

камењар, -а, м. *криевитџ шперен гџје нема земље или је има врло мало.* — Она рудина гџре је гџли камењар, видџш ли е нема на ну ни дрвета.

камењарка, -е, ж. *врстиа змије која живи у камењару; змија чије креишање одаје мейалан звук.* — Убио сам у Перете једну камењарку, нијесам такве змије јџш глџда. Камењарке кад џду, звџче и чују се.

ками, непр. *камен, али у значењу: нишија; куку, зло, несрећа и сл., џособно у*

узвичним реченицама и клетвама. — Ками је ишта родило грџџа, цијело љето није било кишѣ. Ками ћеш добит од њѣга. Ками ти у дом било, каква си! Ками да му је, што га је снашло! Ками да јој је, несрѣтници.

камйлица, -ѣ, ж. в. *камомилица*.

камйн и **кумын**, -а, м. *димњак*; уп. оцак 1. — Овѣ су наше кѹће бес камйна, а са су почѣли да их правѣ и у кѹће. Прву кѹћу коју видиш с кумином — њихова је.

камйш, -а, м. *дио луле (цијев) који се држи у руци при пушењу*. — Има сам фину лѹлу, нѣ ми је прска камйш. Глѣдā нѣ ли ми набавит једну лѹлу с финијем камйшом. Камйш за вѹ лѹлу сам направѣо от смрдљакѣ. Вије ли ми онѹ лѹлу с кривијем камйшом? Кад ђед Јѣлѣ удари којѣ од нас онијем дугачкијем камйшом од лѹлѣ, скѣчи ни чомѣга.

камо, прил. 1. *гдје*. — Камо Нѣвка, пѣје ли ђѣ? 2. *куда*. — Камо си крѣнуѣ?

камомйлица, -ѣ, ж. *камйлица (Matricaria)*. — Сварйћу ти чај от камомйлицѣ, биће ти бѣље.

камомйље, -а, с. 1. *камйлица*. — Сварйла сам камомйље мјесто чаја. 2. *цијеће уошйице*. — Пунана је ливада камомйља, свѣ мирйшѣ.

камрйк, -а, м. *черйиће и дебље илаино (за везење, кошуље и сл.)*. — Кошуље од камрйка се на(ј)љѣше пѣглау.

камцйја, -ѣ, ж. *канција*. — Камцйју ћеш наћ сāмо у кѹћу ђе йма кѣнā, ш њѣм се ћѣрау сāмо кѣни а нѣ магарад.

канавāца, -ѣ, ж. *илаино у које се увија дуван када се ујесен предаје фабрици*. — Дѣбили смо од мѣнопола дѣста канавāцѣ, пā смо цйѣ дуван, онѣ бале, замѣтали и тākѣ га поћѣрали.

канāл, -а, м. *дубља бразда*; уп. конавал. — Сви смо одйли да копāмо канāле у Брда ђе су биле неисцйјећене ливāде и лѹгови.

кāнат и **кāнт**, кāнта, м. 1. *зид озидан ойеком ипакѣ шйѣо се ойеке слажѹ једна на другу бочном стйраном*. — Јесй ли онй унутрашњи зид умйѣ озидат на кāнат? Кāнат или кāнт је зид о ћѣрпичā кā се зйћѣ бѣчнѣм стрāнѣм, пљоштймицѣ. 2. *ипречне лѣтѣве на ирозорском сйѣвāшйѣм крилу сложене једне изнад других*. — Онѣ ка се на кāпак от прѣзора мѣтнѹ лѣтѣве једна изнā другѣ зѣвѣ се кāнат.

кāнђело, -а, с. *кандило*. — Ймā ли у цркву кāнђела? Кāнђело му висāше изнад главѣ. У нашу цркву ништа нѣмā, нѣмā поп Јѣвāн ни кāнђело да окāди цркву.

кāнйт (се), кāнйм (се), несвр. *намјеравайи*. — Ако не кāнйш дѣйт, рѣчи ми да се не спрѣмāм. Ђо се већ мљѣсѣц кāнйм да дѣћѣм до вāс.

кāница, -ѣ, ж. *женски појас*. — Ђѣвѣјке су пријед носйле кāнице на рāше.

кантāр, -а, м. *сйрава за мјерење йѣжине*. — На тāнкѣ от кантāра мјѣри се нѣшто лākшѣ, а на дебѣлѣ — тѣжѣ.

кантињѣла, -ѣ, ж. *пречка која се сйавља на кључ на крову да би се слагали црејѣви, или шйѣо друго чиме се йокрива кѹћа*. — Кѹпи фāбричкѣ кантињѣле, не вальāу ти јāснѣвѣ за тйглу, крйве су. Кантињѣле се закйвау на рāздаљйну од пѣ лāкат, или мāње. Фāлыло ми је кантињѣлā пā сам мјесто њйх мѣтнѹ нѣколико шāвницā јāснѣвйја.

кāпа, -ѣ, ж. 1. *дио одјеће*. 2. *йокривач за сйѣг (сйјена, сламе и сл.)*. 3. *заобљени врх брда*. 4. *вуна, длаке, йѣрје и сл. на глави жывошйѣ*. изр. давати капом и шаком давайи у избѣљу; завртјети капу збуниши; немати под капом не знайи; капу доље ирйзнајем, ирйхвайтам; бити лак испод капе не знайи, бити нейамѣйан; скрѣјити капу комѣ одлучиши мймо нечијѣг знања о њѣму; накривити капу бити задовољан, сйѣѣѣан; под капом небеском иждѣ...

ка̀павица, -ѐ, ж. 1. кишница која се слива са крова куће, капање воде са крова. — Мичи се, дијете, испо те ка̀павице! 2. *сиреха*. — Нијесам има пара да метнѐм олук на ка̀павицу. Метни копану пот ка̀павицу дако се уфати мало кишнице. 3. вода сакуиљена испод *сирехе*, кишница. — Ка̀павица је добра за прање косѐ. Уфатила сам мало ка̀павице да ш њом оперѐм косу, бља је кишница од другѐ воде за то. 4. *фиг. кућа која проиушиа кишу*. — Живѐ у ону ка̀павицу, нѐмау је чим ни прекрѐт. Живѐмо у ну ка̀павицу — ни сувотѐ ни топлотѐ. Покрѐи кућу ка̀павицу, удри жѐну ла̀јавицу! [= успостави ред у домаћинству; пословица].

ка̀пара, -ѐ, ж. *ипредујам*. — Да сам му ка̀пару за цио стог сѐјена, нѐће га, дати, продат другѐме. *фиг. ирсѐен или новац који се даје дјевојци у знак заручења*. — Био јој је да ка̀пару, а њна брже-бѡље пошла за другијем.

капарѐсат, -шѐм, свр. *резервисаѐи*. — Био сам капарѐса ону ливаду па се нешто не наѡсмо. Капарѐса је у субѡту ѡевојку у Град.

ка̀пац, непр. *кадар*, *ваљан*, *у снази*, *у моћи*. — Јеси ли ка̀пац да закупѐмо овѐ годинѐ онѡ задружно имање? Нијесам ја ка̀пац ни од једнога мојѐга чељадѐта. Ни за што нијесам ка̀пац, остави ме на мѐр. Није ка̀пац ни себе водѐ да узмѐ.

капетан, -а, м. 1. *официрски чин*. 2. *старешина ѡлемена у Сѐарој Црној Гори*. — Загарачки капетани су дуго били из једнога браства.

капетански, -а, -ѡ који *ипријада кайѐшану*, који *ѡѡице од кайѐшана*. — Узѐли су му капетански чин чим су га затвори-ли.

ка̀пица, -ѐ, ж. *дем. од кайа*; *женска кайа*. — Имаш ли да врѡнѐш какву ка̀пицу на главу, не ваља у пријатѐља одѡт бес ка̀пице. Испѐла је кума Мирѡна Нади финѡ ка̀пицу. Ђевојке су носѐле ка̀пице а мушкарци ка̀пе.

ка̀пља, -ѐ, ж. 1. *кај (ѡечности)*. — Не мѡгу се прѡвѡи између ка̀пља са ка̀павице, нѡ ми да ту лумбѐру. 2. *срчани или мождани удар*. — Ударѐла је Јѡша ка̀пља, јѡш је жив, па су га повѐзли у бѡлницу. 3. *мала количина нечега (ѡ ѡечно-сти)*. — Нѐтѐ ѡвце да ми га дау ѡаѡѐ ка̀пљѐ, а и врѐјеме је више да га запражѡ. Донѐси ми ка̀пљу ракијѐ да ѡспѐм на овѡ рану.

ка̀пѡт, -а, м. *сако*, *али* и *зимски каѡѡи*, „*дугачки кайѡи*“. — Обѡка сам сврх ка̀пѡта ка̀баницу. Требаѡе томѐ ѡетѐту и зимски ка̀пѡт. Не ваља бес ка̀пѡта да идѐш на пока̀јање.

ка̀пѡтина, -ѐ, ж. *ѡум. од кайѡи*. — Обѡчи какву старѡ ка̀пѡтину да се не ква-сѡш.

ка̀прѡц, -а, м. *инаѡи*, *каѡрис*. — Из чѡстѡга ка̀прѡца ми је посѐка ону смѡкву између нашѐ и ѡгѡвѐ.

ка̀пѡла, -ѐ и -ѡлѐ, ж. *каѡисла*. — На свакѡ фишѐчину ѡма ка̀пѡла. Ранио сѐ ка̀пѡлѡм о динамѡда. И бомбе ѡмау ка̀пѡле. Ка̀пѡлѡм за динамѡд мѡжеш се ра-нит, затѡ се чѡва(ј) кад мињајѐш.

ка̀пулѡт, -аѡ, несвр. *сѡсаваѡи се*, *излазиѡи на крај*; *ѡсѡијеваѡи*; уп. скапулат. — Нѡкако лѐти ка̀пулѡмо, а зѡми тѐшко.

ка̀пуља, -ѐ, ж. *каѡуљача*. — Пријед су се носѐле онѐ ка̀пуље ѡт сѡкна, нијесу пропуштаѐле ни вѡѐтар ни кишу.

ка̀пуљача, -ѐ, ж. *ѡокривач за главу*, *ѡбично у вези с огрѡшачем (од исѡѡг маѡѡеријала)* или *самѡѡѡалан*; уп. капуља. — Сад млади нѡсѐ јакне с ка̀пуљачама што не пропуштау водѡ.

ка̀пӯра, -ѐ, ж. 1. *ѡуба на глави кокоши*. — Ови кѡкѡт ѡма вѐлику ка̀пӯру, па му се ѡвѡр не виѡи. Виша је ка̀пӯра Пѡргѡ нѡ кѡкѡту, ѡѡј се ни ѡвѡр не виѡи. 2. *фиг. (и пејор.) глава с косом у чѡвѡека*. — Умѡкни, с ако те уфатиѡ за ка̀пӯру, шѡју ѡу ти пресѡкат! Ђѡт, е ако те ѡзмѐм за ка̀пӯру, косу ѡу ти искѡс!

капурача, -ѐ, ж. 1. *капура*. — Пйргн је капурача кѧ кѧкѧту. 2. фиг. (пејор.) *коса на глави*. — Да си виднѧ ка се почупаше за капураче, скубѐ једна а скубѐ и другѧ, нѐ знаш која јаче.

карабин и **гарабин**, -а, м. *ѧушка са једном цијевн, ѧушка уѧишиѧе*. — С карабином ѧдѐ ѧ лов и вѧзде убије ѧли зѧца ѧли лисицу.

карабит, -а, м. *карбид*. — Имѧ сам фину карабитну лампу, нѧ нијесам мѧгѧ купит нијѧе карабита.

карабитан, -тна, -тно *који се односи на карбид, који ѧѧише од карбида*.

карабоја, -ѐ, ж. *црна боја; боја у ѧрачу уѧишиѧе*. — Омѧстила сам ти аљину у карабоју, лѧшѧ је но онѧ шарѧнѧ што је била. Карабоја је црна бѧја. Трѧни у задругу те ми купи три кѧсе црвѧнѧ карабојѧ.

карамрѧк, -а, м. *црни, ѧѧиѧуни мрак, ѧѧиѧуна ѧтама*. — Не мѧгу по карамрѧку ѧдѧт бес фењѧра.

карање, -а, с. *гл. им. од карѧи (се)*. — Карање ѧецѧ је слабо васпитање. Знаѧ јѧ вѧше карање и вѧше укорѧвање.

карѧт (се), карѧм (се), несвр. *сваѧѧиѧ се, галамиѧиѧ на некога, кориѧиѧ некога*. — Што си карѧла онѧгѧ мѧлѧга, ѧто га за кѧћѧм, плачѧ, не улијѧжѧ. Карѧли су се ѧни мѧђусобно и ка су мѧли били и ка су пѧрасли. Не карѧте се, ѧѧцо! Карѧли смо се ни тѧ ни овѧ.

каратавѧн, -а, м. *омѧлиѧерисани или немѧлиѧерисани слој (од дасака, ѧлетѧенѧ ѧруѧа и сл.) изнад гредѧ на кѧћи односно изнад ѧлафона*. — Ако се мѧтнѧ каратавѧн, мѧже се на ѧѧга пѧнешто ѧстѧвѧт а на шувѧт не мѧже. Плафон бес каратавѧна није дѧбар а с каратавѧном је и топлијѧ.

кариѧлица, -ѐ, ж. *колица с једним ѧочком и двије ручке, кариѧла*. — Цѧо пијѧсѧк от Петровѧ кѧћѧ сам превѧзѧ на

вѧ каривѧлицу. Нѧвѧк ѧмѧ каривѧлицу с гѧменијѧм тѧчком.

кариѧја, -ѐ, ж. *клиѧ кукуруза са црвеним зрнима*. — Откуђ овѧликѧ карѧјѧ у умертѧн, фѧла бѧгу?

каринга, -ѐ, ж. *дрвена сѧѧолица с наслоном*. — Кѧпио сам двије-три каринге, нијесмо имѧли нѧ што сѧс. Куђ се нѧсиш с тѧм карингѧм?

кариѧит, -ѧм, несвр. *крѧжѧѧиѧ, не развијѧѧи се*. — Карѧнѧ онѧ смѧкве што сам ѧх усѧдѧо онѧмлѧник, не прѧцау. Нѧшто је карѧнио кад је мѧли бѧо, а сѧд, да је бѧг, фину рѧстѧ.

карѧлица, -ѐ, ж. *елиѧсѧиѧо издубљѧн дрвени суд за разливање млиѧека у циѧју сѧвѧраѧа кајмака на горњѧ (широј) ѧвршини суда*. — Вѧше ниѧо не разлиѧа варѧвѧну у карѧлице нѧ се држѧ по једна али двије крѧве.

карѧца и **карѧца**, -ѐ, ж. (обично у мн.) *доволица*. — Сваѧѧ дѧн је пѧдѧм пролѧзио карѧѧѧ. Карѧце му је вѧкѧ јѧдан ѧмалѧни кѧѧиѧ.

карѧта, -ѐ, ж. 1. *ѧѧиѧ, харѧѧиѧа; маѧа*. — Донѧси ми фѧј картѧ да напишѧм пиѧсмо. Прѧвѧ, велѧ, црѧвѧѧе от картѧ. 2. *слој мѧлиѧера, кѧлиѧа*. — Гѧста ти је картѧ нѧ зѧд, ѧпѧдѧѧе. Дѧбру ми је картѧ на кѧћу метнѧу мѧјстор, лѧко ѧе се клѧчит. 3. *зѧѧис о умѧрењу, о ѧѧѧиѧењу*. — Иза тѧгѧ судије напрѧвѧ „карѧту“ — пиѧмениѧ умѧр, у којѧ се одређујѧ онѧ што трѧбѧ дѧт зѧ глаѧу убијѧнѧа.

карѧѧѧе, -а, с. 1. *ѧграње карѧѧа*. — По свѧ драгѧ нѧѧ су на карѧѧѧе код Рѧдовѧна, ѧсвиђѧу. 2. *мѧлиѧерисање*. — За карѧѧѧе зѧда трѧбѧ сѧтнѧ прѧжина, не ваљѧ пијѧсѧк.

карѧѧ, -ѧм, несвр. I. 1. *сѧѧѧѧѧиѧи слој мѧлиѧера, „карѧѧе“ на зѧд, мѧлиѧерисѧиѧи*. — Карѧѧм зѧд, нѧ ми не ваљѧ прѧжина. Ка ѧеш картѧт кѧћу? Карѧѧу сваѧѧи зѧд, и лиѧстру спѧѧѧа. 2. *ѧграѧиѧи карѧѧе*. — Карѧѧа по цѧо дѧн, ништа другѧ не рѧдѧ.

II. ~ се играйи се карайи, карйиайи се. — Мѣрко се картѣ поштѣно. Нѣћу се више нйка картѣт.

ка̀ртѣч, -а, м. *карйиаш*.

картйица, -ѣ, ж. *цигарей-йайир*. — Дѣно ми је Мусѣ нѣколико картйица, ймѣм йх сѣд, немѣ ми давѣт ѣѣољѹ. Мй смо мјесто картйица нѣкад завйјѣли у шѹжбину, ѣли ѹ лйс од дувѣна.

касѣп, -а, м. 1. *онај који касайи месо, месар*. — Рѣчи Мйлѹ, касѣпу ѹ Град, да ти дѣ двѣ кйла од оногѣ лйјепѣга телѣћѣга мѣса, немѣ ми доносйт кѣсти кѣ у субѣту. 2. *фиг. груб чѣвјек, грубијан*.

касѣпйт, -йм, несвр. 1. *резайи месо, сјећи месо, крчлйи месо*. — Ко ће ти касѣпйт мѣсо кад закѣлѣш прѣсе? 2. *фиг. уйройишйивайи, унишйивайи сјечом или борбом, борйи се*. — Дѣбро су се тѣдѣр касѣпйли Нѣмци с партизанйма, јунѣчки су се борйли и јѣдни и дрѹгй. Стѣлно ми нечије жйвѣ касѣпй лѣзе, не мѣгу йх одржѣт нйједнѣ гѣдинѣ.

касѣпница, -ѣ, ж. *месара*. *фиг. йкољѣ*. — Побйше ни млѣго дрѹгѣвѣ, касѣпницу од нас напрѣвише.

ка̀стйг и **ка̀штйг**, -а, м. 1. *сваћалица, смућывац, сйдало, шѣљивчина*. — Чѹвѣ се оногѣ ка̀штйга! Бйла је ка̀стйг-жѣна, нйко ш њѣм нйје мѣгѣ. Мйјѣло је ка̀стйг, њѣму се мѣраш смйјѣт чйм проговѣрй. 2. *груба шала, сйрдѣња; сйѣње свађе, смуће, сйрдѣчине; брука, срамѣша*. — Направи ка̀штйг од једнѣга јабѣнца. Побйше се, бйће ка̀стйга. Ка̀стйг напрѣвише од њѣга, тѣкѣ срамѣтѣ нйјесам чѹјѣ у мѣј дѣн. Вйђе ли како напрѣвише ка̀штйг од онакѣвогѣ чѣка! 3. *мношйтво*. — Ўх, ѣо ка̀стйг прѣвѣ у пршѹту.

ка̀стига и **ка̀штига**, -ѣ, ж. *ка̀стйг, ка̀стйгавѣње*.

ка̀стигѣвѣт и **ка̀штигѣвѣт**, -јѣм, несвр. I. *кажњавайи*. — Каштигѣвѣли су му ѣца због краћѣ. II. ~ се йравйи с неким сйрдѣњу; *брукайи се, срамѣшйи се*.

— Каштигѣвѣло се цйјѣлѣ сѣло ш њѣм, свѣкѣга свѣга је осрамѣйла. Немѣ да се каштигѣјѣ плѣме с тѣбѣм!

ка̀стиганйк и **ка̀штиганйк**, -а, м. 1. *чѣвјек који је ка̀стйгован*. — И ѣд и прѣд су му бйли каштиганйци. 2. *шѣљивчина, сйдало*. — Не дйрѣ каштиганйка, испѣвѣће те.

ка̀стигѣнйца и **ка̀штигѣнйца**, -ѣ, ж. 1. *жена која је ка̀стйгована, осрамѣена жена*. — Она каштигѣнйца з Главйцѣ ми ўкраде лумѣру. 2. *жена шѣљивчина*. — Што ўчиње она каштигѣнйца од Милѣнѣ с двѣ мѣмка што су је задијѣвали, нйјесу ѣј умјѣли одговѣрйт ѣѣољѹ.

ка̀стигѣње и **ка̀штигѣње**, -а, с. *кажњавѣње због срамѣногѣ йосйѹйка, казна у Сйарѣј Црној Гѣри; казна, йрезир суграћана*. — Бйло је прйјед каштигѣња и за малѹ фѣљѹ. Рйјетко кѣ је бйло отѣѣрено каштигѣње. Кѣзнио га је краљ Нйкѣла каштигѣњем. Каштигѣње је бйла мѹчна казна. Заслѹжйѣ је тѣшкѣ каштигѣње.

ка̀стигѣт и **ка̀штигѣт**, -ѣм, свр. и несвр. I. 1. *казнйи, кажњавайи*. — Каштигѣли су га бйли пѣшто је ўкра бйо краѹву тѣѣму ѣдѹ. Каштигѣли су му и ѣдѣа и прѣдѣда, пѣ ће и њѣга. Каштигѣјѹ га двѣсйпѣт пѣ пркнѹ. 2. *брукайи, срамѣшйи*. — Каштигѣла је свѹ фамѣљѹ, не смйјѹ од срамѣтѣ пред нѣрдѣ йзѣћ. II. ~ се (о)брукайи се, (о)срамѣшйи се, десйи се *нейријѣйносй*. — Каштигѣло сѣ ш њйма откѣд йм је ћѣрѹна дѣнйјѣла кѣпиле. Каштигѣло сѣ ш њѣм откѣд су је нѣшли с нѣчесѣвйем мѣмком у онѣ зиднѣне гѣре. Немѣ одйт сѣма е ће се с тѣбѣм каштигѣт да ти нѣмѣ жйвѣта ѹ сѣло. Каштигѣли су се кѣ нйко њйхов.

ка̀стигѹља и **ка̀штигѹља**, -ѣ, ж. 1. *злочесйа, зла, йвѣрйљывѣ жена; жена која је ка̀стйгована, која је кажњѣна за срамно дјѣло*. — Немѣте пѹштѣт онѹ каштигѹљѹ е ће јѣпѣ зарадйт какѹ брѹку. Јѣдна му је ћѣр бйла каштигѹља, сѣло је бйло најѣде од нѣ. Оженйѣ сѣ некакѣм

каштигӯльѣм ис Пѣни. 2. *шаљива женска особа*. — А каштигӯльѣ, а серѣпице, зајебај ову мѣнчад! Насмија не данас она каштигӯльѣ од Даницѣ.

кастилѣ, прил. директно, намјерно. — Дѣшли су кастилѣ да видѣ како је баба Ђурђа. Дѣћу кастилѣ да мало посѣдимо.

кастрадина, -ѣ, ж. суво овчије месо. — Нѣмѣ лѣшега јѣла от купуса с кастрадинѣм, јѣш кад је кастрадина од дебѣлога брава.

кастрѣње, -а, с. гл. им. од касирини. — Ништа ми није мрзније от кастрѣња закланѣга брава. За кастрѣње листа трѣба вљештина.

кастрит, -им, несвр. 1. *сјећи на мање дјелове, кресати, кидати оштрим предметом дио по дио (дрвета, шп. грана на њему, меса и сл.), касати*; уп. клаштрит 1. — Кастрит јасѣне да лѣше расту. Ко онѣ кастри лис у ну брањевину Јованову? Не ваља јасѣне кастрит док не зрѣну, ако их кастриш младе, не обнављау се. Месо ми је кастрио Петар, ѣн је вљеш у тѣ. 2. *фиг. ићи брзо*. — Кастри, не мѣж га стизат.

катанац, -ѣнца, м. *исебан уређај за закључавање, локот*. — Покварео ми сѣ катанац, па сад нѣмам чим закључават мљечар. *изр. метнути катанац на уста ћутиати*; бити иза катанца бити у завору.

катанчит, -им, несвр. *запварати катанцем, запварати, закључавати*. — Никад ми кћу не катанчимо, вѣзде је отворена.

катанчий, -а, м. *дем. од катанач*. — Баун затварам једнијем катанчийем што ми је дѣнио Милан ис Подгорицѣ.

катил, -а, м. *крвник, нейријашељ*. — Има је млого катилѣ, али га спаса један рѣњак. Катил је крвник, а катил ти мѣже и брат бит, не дај бѣже несрѣће.

катун, -а, м. *мјесто гдје се, обично лѣти, чува стока, у планини или ван на-*

сеља, гдје се са стоком издиже у прољеће и силази ујесен. — Загарчани ймау катуне на Лукавицу. Ми смо имали катун у Осѣје.

катунина, -а, ж. 1. *мјесто гдје је некада био катун, катунисте*. — Не познају се више катунине у Загарач нијгс. 2. *заселак у Јабукама (Загарач)*. — Катунина је дѣо Јабукѣ, тѣ се рачуна засѣок.

катунисте и **катунисте**, -а, с. *мјесто гдје су некада били катунци*. — Дѣбро рађау крѣтеле на катунисте дѣље. По Гарчийу йма и сад дѣста катунистѣ, познаје се на више мљѣста ѣе су биле колибе.

катунски, -ѣ, -ѣ који *припада Катунској нахији, који пошче из Катунске нахије*.

Катунѣнин, -а, м. *мушка особа из Катунске нахије*. — Ми Катунѣни никад нијесмо били пот Турѣма.

Катунѣнка, -ѣ, ж. *женска особа из Катунске нахије*. — Било је свѣга неколико Катунѣнка а свѣ су другѣ биле Брђѣнке. Посла је сина из Америкѣ да се ожѣни Катунѣнкѣм, па ће му дѣт кћу.

каћ, *узвик за ијѣрање коза*. — Каћ, малѣ, вук те заклѣ! Каћ, малѣ, каћ! Каћ овамо, цркла дабѣгда! Каћ, Сѣле, позобѣли те ѣаоли!

каћнѣт, -нѣм, свр. *изговарањем узвика „каћ!“ оијерати козу*. — Каћни тѣ кѣзе да се не примичу купусу е тѣ га нагрѣит.

каћун, -а, м. *врста биљке са цвијетом (Crosus)*; уп. каћуница. — Пѣчѣли су каћуни да ћѣтау.

каћуница, -ѣ, ж. *врста биљке са цвијетом (Crosus)*; уп. каћун. — У Присѣје вѣћ йма каћуница, близо је прољеће.

каца, -ѣ, ж. *издужена посуда од дрвета са отвореним горњим дном (за кајмак, кѣус и сл.)*. — Милѣја је правео лучѣвѣ каце, па су вѣзде мирисѣле на луч.

Скѹпили смо лѣтѡс на Лукѡвицу шѣс каца скѡрѹпа.

качамѡк, -а, м. *јело од (кукурузног) брашна и воде које се укувава и мијеша док се не добије укувано иијесѣо*. — Найо сам се јѹтрѡс код Велишѣ качамѡка и кѡзѣга млијека.

качамѡл, -а, м. *специјално истѣсано дрво за мијешање качамака, размѣшач за качамак*. — Јѡш се слѹжѣм онѣјем качамѡљем што га је назад неколико гѡдѣна прѡвио Стѣвѡ.

качѣит, -ѣм, несвр. 1. *вјешаѣи нешиѡ*. 2. *оѣиѹживаѣи*. — Качѣ га да је био с Талијѡниѡма ка су пѡбили онѣ скѡјѣвце.

качѣит се, -ѣм се, несвр. *долазиѣи у сукоб*.

качѣица, -ѣ, ж. *дем. од каца*. — Послѡла сам ѣм једну качѣицу сѣра.

качкѣта, -ѣ, ж. *врѣѣа каѣе с калѣаком*. — Мѡло кѡ сѡд више нѡсѣ качкѣте.

каша, -ѣ, ж. (ријетко) *врѣѣа јела од брашна и воде, жиѣе од качамака*; уп. скроб. — Свѡриѡла сам ѣм кашу, фѣно су се најѣли.

кашѣта, -ѣ, ж. *сандук, веѣа дрвена куѣиѣа*; уп. кашун. — Напрѡви ми једну кашѣту од овиѣа штѣца да држѣм у њу нѣзове смѡкѡвѡ. Свѡ ни је мунѣиѣа бѣла у некијама вѣликијама кашѣтама, у не што су дѡнијели бѣли јѡш ис прѡвога рѡта.

каштѣг, -а, м. *в. касѣиг*. — Напрѡвила је кашѣг от сѣбе ка нѣједна дрѹга. Смијѡли смо се онѡмѣ кашѣгѹ цѣјелѹ нѡѣ. Дѡшло ѣх је кашѣг, тѣшко ѣе им се наѣ цевѡп.

каштѣга, -ѣ, ж. *в. касѣига*. — Бѣо је одрѣѣен за кашѣгѹ, пѡ га је ослобѡдиѡ капетѡн, знаѡвѡ је е нѣје крѣв.

каштигѡвѡт, -ѡјѣм, несвр. *в. касѣига-вѡт*.

каштиганѣк, -а, м. *в. касѣиганик*.

каштиганѣица, -ѣ, ж. *в. касѣиганица*.

каштигѡње, -а, с. *в. касѣигање*.

каштигѡт, -ѡм, свр. и несвр. *в. касѣигѡт*.

каштигѡља, -ѣ, ж. *в. касѣигѡља*.

кашѹн, -а, м. *сандук, веѣа дрвена куѣиѣа*; уп. кашета. — Напрѡвио сам катѡнац за кашѹн, сѡд мѡгу да у њѣга пѡнешто чѹвѡм.

квѡрат, квѡрта, м. 1. *четѡврѣиѣа кѣлограма или лиѣра*. — Купи ми квѡрат мѣда, кѣло ми је мнѡго. 2. *ѣосуда заѣремине 1/4 лиѣра*. — Имѡли смо један фѣни стакленѣ квѡрат, ѣѣд је сѡмо из њѣга пѣо вѡду. 3. *четѡврѣиѣа бѣло чега*. — Дѡћу за квѡрат од ѹрѣ.

квѡртѣр, -а, м. *сѣѣан*. — Јѡвѡн и јѡ смо ѹзѣли један квѡртѣр и у њѣга смо стајѡли неколико гѡдѣнѡ.

квѡртѣћ, -а, м. *дем. од кварѣи*; маѣа чѡша са дрѣшкѡм. — Пѡпио је јѹтрѡс један квѡртѣћ варевѣнѣ и тѡ му је свѡ јѣѣа данѡс.

квѡсан, -сна, -сно *мокар*. — Штѡ ти је тѡкѡ капѡт квѡсан, ѣѣ си се тѡ напѣрка? Дѡшли смо з Грѡда квѡсни, бѣли смо бѣз лѹмберѡ.

квѡсѡц, квѡсѡца, м. *мѡѣериѣа с квасним гѣивиѣама која слѹжи за квашење иијесѣа, млијека, сѣра*. — Јеси ли ѡстѡвила квѡсѡц ѡд млијека за сѹтра? Нѣје ми се лѣб усквѡсиѡ, дѡти му је квѡсѡц бѣо слѡб.

квѡсѣт (се), -ѣм (се), несвр. *ѡливаѣи (се) водѡм или биѣи на кѣши*. — Нѣмѡм ни лумберѣ ни кожѹха, пѡ се по цѣо дѡн квѡсѣм за живѣјем. Рѣчи Мѣјѹ, квѡсѣ ме глѣбѡвѡм водѡм!

квѡсѣт (се), квѡсѣм (се), несвр. *надолазиѣи ѹѡѡѣребѡм квасѡа (ѡ иијесѣѹ)*. — Ёѡ се квѡсѣ лѣб.

квѡшѣње, -а, с. *гл. им. од квѡсѣиѣ (се)*.

квѣкнѹт, квѣкнѣм, свр. *учинѣи ѣѡсѣдѣи врѣсак, врѣснѹѣи, заврѣиѣѣѣи једним врѣском, ѣѹсѣиѣи од сѣбе крик, ѣѹсѣиѣи ѹзбуѣѹјуѣи врѣсак*. — Чѹ ли ти

нешто, је ли онџ кѡикнѡло прасе у појату, да га што нѡје заклало. Убио га је из левога, нѡје му ни кѡикнѡо.

квинтал, -а, м. *јединица мјере за тежину од 100 kg.* — Нашли смо три њ по квинтала кртоле на ону вишу долину.

квит, прил. *гоштво је, шако је, заиста.* — Нећу ти више долазит иavit, бићемо обадвојца мирни. изр. *квит посла шако је, гоштво је, никако другачје.*

квитица, -ѣ, ж. *цедулица.* — Да ми је доктор некакву квитицу да му се ш њом јавим за петнаес дана.

квичанье, -а, с. гл. им. од *квичати.*

квичат, -чим, несвр. 1. *испуштајући вришиће гласове „квиш...“ (о свињи), скичати.* — Квиче прасад, гладна су. 2. *фиг. вришијајући.* — Што квичиш тун ка да те деру!

квочотат, квочоћем, несвр. *квоцати.* — Квочоћу кокошке, виђи да што нѡје усочило међу њих.

квѡцат, -ам и -чѣм, несвр. 1. *производити гласове кво-кво (о кокошки).* — Квѡче она пѡрга, виђи је ли га снѡјела. Она бијела кокошка по цѡо дан само што квѡца, не знам кой јој је ћао. 2. *фиг. негодовајући производећи недовољно артикулисане гласове.* — Немѡ тун да ми квѡчѣш, нѡ се примѡри!

квѡчка, -ѣ, ж. *кокошка, сѡтарија кокошка, кокошка која је налегнула на јаја да се излегу ѡмилићи.* — Расквѡцала се квѡчка и престала је да га нѡси, мѡраћу је налегнут.

кврѡга, -ѣ, ж. *израслина, чвор, чворуга на шијелу човјека или живошине, чвор, чворуга на биљци.* — Исочиле су ми по глави некакве кврѡге колѡко ораси. По онѡј младој јабуци су све кврѡге, да нѡје каква болес дрвета?

кврѡгав, -а, -о *који је са израслинама, који је чворноват (најчешће о дрвету).* — Винограцке лѡзе су кврѡгавѡје од овѡја на ѡдрене.

кврѡчат, -чим, несвр. *испуштајући ѡнове „квр“ (о цријевима); ѡлакајући (о дјешету).* — Цѡо дан ми кврѡче цријева ѡд глади. Што онѡ кврѡчи онѡ дѡјете у колѡјевку.

кѣзит (се), кѣзим (се) и кѣсит (се), кѣсѡм (се), несвр. смѡјајући се заједљиво, смѡјајући се искежених, широм ѡтворених уста; ругајући се некое иза леђа подлим осмѡјесима, крвельѡјући се. — Не кѣзи се да те не одаламим по њушки! Кат сам гѡђ срио онѡга сѡна Душанкинѡга, вазде се кѣзит, бѡже ме сачѡва, ка да е лѡд. Чѣму се кѣзитѡше сѡноћ пред задругу онѡ мѡмче?

кѣњканье, -а, с. гл. им. од *кѣњкати.* — Нека ти тѡ кѣњканье, нѡ привати књѡгу!

кѣњкат, -ам, несвр. *ѡихѡ ѡлакајући, ѡлакајући уз уздисање као да се ѡказује заврешѡк ѡлача; чѣситѡ ѡлакајући.* — Што онѡ дѡјете кѣњка цѡо дан, да га што не боли, не плаће гласно.

кѣпец, -а, м. *сѡина особа, сѡина живошине, нешѡ мало.* — Нећеш, чѡче, ту вѡлу дат за онѡга кѣпеца, колѡчак је, нѡје јѡј ни до рамена.

керѣфѣк, -а, м. *вѡешѡина, сѡреѡности, сналажњивости, марѡфеѡлук; (ѡокаѡкад) ѡдлосѡ.* — Немѡ ми тун изводит керѣфѣке, нѡ фѡно прича. Оће с некакѡјама керѣфѣцима да је обрлатѡ. Дѡста ми је њѡговија керѣфѣка! Отка је доша, све покажѡје некакве керѣфѣке. Не мѡжеш код њих проћ с керѣфѣцима. Пѡн је керѣфѣка.

керѡм и нерѡм, -а, м. *онај који је незасѡи, ѡрождрљив, халаѡљив.* — Ова крмача је прѡва ѡла, керѡм, све што дофати, прождре. Њѡхова чѣлад су нерѡми, нѡчим се не мѡгу задовољѡит.

кѣсит (се), кѣсѡм (се), несвр. в. кезитѡ (се). — Платѡнеш ми што си се кѣситѡ Милѣни кад је дѡдила! Што ти онѡ кѣсѡше зѡбе она мала, јесѡ ли је задијѡва? Кѣсит се ка каква будалѡтина.

кефтат, кѣфћем, несвр. *лајајући ѡихѡ, усѡињѡно, као ѡсейанце.* — Кѣфћѣ онѡ

пашче, да му нешто да ње. Кѣфћу Радѣви пси долѣнама, ћѣрау зѣца или лисѣцу. фиг. *оговарати некога мрмљајући, нејасно и неразумљиво.* — Не кѣфћи тун ка пашче. Све нешто кѣфће, олајавѣ чѣљад.

кѣван, -вна, -вно *који је љути на некога, који је изазван, осветио љубив.* — Одавно сам ја на њѣга кѣван, још откако ми је посѣка ону липу.

кѣвно, прил. *љуто, осветио љубиво.* — Само да знаш како мѣ кѣвно поглѣдала, ка да сам јѣ ѣца убио.

кѣдѣт, -ѣм, несвр. *прекидати, раскидати, одвајајући од нечега дјелове, кидати их.* — Неко ми кидѣ јѣдну по јѣдну грану с трѣшне, ко је да је — не ваљало му. Не кидѣј ти вѣзе с друговима ѣдолѣн ма с кѣм се тамо дружити.

кидѣсѣт, -шѣм, несвр. и свр. *устирелити се, устиремљивати се, (на)циљати на некога или нешто, нацѣљивати.* — Ви како они мали пас кидѣшѣ на онѣ чѣдо вѣликѣга. Кидѣсѣ је, ѣне ѣчи да му ископа. Кидѣсѣли ѣни оздѣла а ми з брѣда. Чѣва се псѣ, ѣне за врат да ти кидѣшѣ, ка вѣк је! Троица кидѣсѣше на несрѣтницу, и њѣ им се мѣгла одбранити.

кидѣиѣја и кидѣиѣја, -ѣ, м. *онај који напада неирѣиѣшеља, који кидѣше (об. у емоционалом говору), јунак.* — Има је Загѣрач кидѣиѣја на Турке ка пѣјѣдно мѣсто. Има је наш баталиѣн ка пѣјѣдан кидѣиѣја кой се њѣјесу бојѣли Турѣка више нѣ да их њѣје било. Кидѣиѣје смо звѣли њѣјбоље рѣтѣнике.

кијѣмѣт, -а, м. **1.** *невријеме.* — Кѣ ѣш по томѣ кијѣмѣту! Вѣлики је кијѣмѣт, нећемо моћ ѣјѣс. **2.** *много.* — Бјѣше ѣх кијѣмѣт.

киѣ-киѣ, *ономаѣиѣјејска рѣчѣа која означава да се неко смије, да се кѣкоће, ѣј. да се добродушно смије.* — Јѣ га пѣтам да ми кѣжѣ, а ѣн киѣ-киѣ, киѣ-киѣ, мртѣв ѣд смијѣха.

киѣирѣз, -а, м. *мали ѣијевац.* — Ёто количѣк је онѣ кѣирѣз, боље се бијѣ од

свија онѣја кѣкѣтѣ што су виши од њѣга. фиг. *сѣиѣна особа.* — Вјѣриѣ сѣ за некакѣвога кѣкирѣза — ни от пѣдѣ ни од ромѣчѣ, а тѣлики су је дѣмни мѣмци исѣали.

киѣѣт, -а, м. *гласан груѣни смијѣх, гласан и раздраган смијѣх.* — Какав се онѣ кѣѣт чѣјѣ у Дѣм, да њѣје кѣло, пѣ младѣж сѣири? Кад су ме вићѣли — сви у кѣѣт, дѣти сам ѣм нешто био смијѣшан. Био мѣ уфѣтио кѣѣт, имѣ сам црћ ѣд смијѣха.

киѣѣтѣње, -а, с. *гл. им. од кѣѣтѣши се.* — Какав је тѣ кѣѣтѣње, чѣму се тѣ весѣлите? Кад је пѣчѣа, од кѣѣтѣња се њѣје ѣишга чѣло. Њѣје ви ваљало ѣишта онѣ кѣѣтѣње кад је Нѣкѣла зборѣо, ѣн је дѣбро мѣмче!

киѣѣтѣ се и кѣѣѣтѣ се, -ѣѣм се, несвр. *смијѣти се раздрагано, кѣѣкад исѣрекидано, гласно се смијѣти; ѣдрузљиво се смијѣти, ѣдсмјѣхивати се.* — Кѣ се онѣ сѣнѣ онѣлико кѣѣѣше пред вапѣ кућу? Што се кѣѣѣше пред онѣјѣма ѣѣдма, да им ѣијесѣ вићѣла што рѣжно?

киѣла, -ѣ, ж. **1.** *израслина на организму; брѣх.* — Има некакѣ кѣлу на врат, трѣба га повѣс у болѣницу. **2.** *храна уваљана као лѣиѣа.* — Јѣѣи тѣ кѣле качамака и мѣч! Најѣ сам се онѣја крѣтолѣвија кѣла, не трѣба ми друѣгога рѣчка.

киѣлаѣ, -а, -ѣ **1.** *који болѣје од кѣле.* **2.** *несѣрѣѣан, сѣор.* — Не мѣгу с онѣјѣм кѣлаѣиѣм Мѣлаѣном ѣишта учиѣѣт.

киѣленѣца, -ѣ, ж. *боѣа од ѣѣѣра.* — Трѣба ми јѣдна кѣленѣца да пѣшѣѣм Мѣлѣви кѣло раѣјѣ.

киѣло, -а, с. *киѣлограм.*

киѣлѣња, -ѣ, м. **1.** *онај који болѣје од кѣле.* **2.** *несѣрѣѣан, сѣор чѣвѣјѣ; уп. кѣлѣта.* — Њишта с онѣјѣм кѣлѣѣѣм не мѣжѣш на вријѣме ураѣѣт.

киѣлѣта, -ѣ, м. **1.** *онај који болѣје од кѣле.* **2.** *несѣрѣѣан, сѣор чѣвѣјѣ; уп. кѣ-*

лоња. — Споро ли се спремаш, ка какав килџта.

киљан, -а, м. *йободени камен који означава међу на имањима, медник, међаш; изоширени већи камен који вири из земље.* — Метнуо је килјане на више мјеста међу нашијама ливадама, дће тачно да се разграничи. Два килјана су између нашија ливада, фино се видје. Поставили смо килјане на долину.

кимак, кимка, мн. кимци, кимакџа, м. *врста инсекта, ситјеница.* — Исклали су ме нанас кимци ис кревета.

киприт, -им, несвр. *ићи журно, брзо ићи.* — Кипраше јед Мијџло ка да бјеше момак, мало га је ко мџга стйћ.

кис, *узвик за тјерање свиње; уп. киш.*

киселит (се), -им (се), несвр. *киселиши (се).*

киселица, -џ, ж. *врста траве киселог укуса (Rumex acetosella).* — Киселицом смо често утољивали жџ у чобанство. Кад овце ију киселицу, дају мање варавинџ.

кисео, -ела, -ело *кисео.* — Ови ти је купус фино кисео. Не мџгу ја киселџ краставце обис.

киџа, -џ, ж. *(йоред оишиџег значења) йолни орган у дјечака.* — Извади китџу да пйшкйш да се не попишаш у гаџе.

киџит, -им, несвр. *киџиши.*

киџња, -џ, м. *во или јунаџ са китиом лаке на челу; име йиквом волџ.* — Од овога китџње џе, изгледџ, бит добар во. Свежи Китџњу на ливаду, нека пасџ.

киџош, -а, м. *ониџ који се много гизда, фифириџ, гиздаваџ.* — Није било та квџга киџоша ка што бљџше Пурџ у јџдно доба.

кичџљив, -а, -о *зајџдљив, сиреман за сваџу.* — Сва су им чџлад кичџљива, за малџ се посваџџ.

кичџљивџс, -ости, ж. *зајџдљивџсти, свадљивџсти.* — Ништа није грџџе от кичџљивџсти, тџ свако мрзй.

киш, *узвик за тјерање свиња; уп. кис.*

кишџт (се), -џм (се), несвр. *држатиш нешито дџже времена у каквој йџчносџти ради омекишавања; биџи на киши и йако се квасиџи.* — Кишџм мало коџџџ, дџу да учйним опџнке џџџу. Ајте унутра, не кишџјте се наизван на кйшу.

кишнџт, -нџм, свр. *реџи свињи „киш!“ у знак тјерања.* — Кйшни тџ прџсад да не йдџ у зграде. *фиг. оисоваџи особу узвиком „киш!“*, у знак йџиџџењивања.

кљџда, -џ, ж. **1.** *засџечени балван, слџжи за йресџџање и џиџејање дрва.* — За кљџду трџба дебџло дрво, мџже да бџдџ и пањ. **2.** *фиг. (пејор.) несирџина особа, укочена, круџи особа.*

кљџдња, кљџдњџ, ж. *сложени спџпови кукурузних сџабљика, са кйшџовима или без њих, у виду сџџога; уп. копа.* — Убрџли смо умертйн и сложили га у кљџдње, па џемо јесенџс ваџит кљџсове. Кљџдње се начйнџџ обично од пџдсџџт-шџсџџт рџковџџтй умертйна.

кљџк, -а, м. *крџ.* — Обиџџџо сам свџ зйдове овогодйшњиџем кљџком. Кљџком маџџемо воџе да га зџџеви не глџџу.

кљџп, -а, м. *биџџџи, мљџчна йџчносџт која се налази у лисџџу, кори и йлоду смџкве (само док је йлод незрео), када додирне коџу изазива раниџе које клайџ.* — Нагрџџо мџ кљџп од смџкџва, свџ су ми се уста окрџстџла. И лис од смџкџвџ йма онй кљџп.

кљџпавица, -џ, ж. *вриџеме када йада снйџег круџиним йџџуџама, лџџавица.* — Дошџ је сйноџ доџкан по највишџј кљџпавици, кад је уљџга на врџта, свџ му коса бљџше бйџџџа дџт снйџџга. Пџчџџа је кљџпавица, паџиџџе га изгледџ доста.

кљџпџт, -џм и **кляпџт**, -џм, несвр. *йадаџи у веџим количинама, кляџпавицом (о снйџџу).* — Кляпџа снйџџег колико мџже. Изгледџ џе кляпџт снйџџег овако дџже. Кляпџа је снйџџег и прйџџџ, па ниџсџмо пџмрли.

кляпац, кляпаца, м. *илук*; уп. шко-пац. — Сва му је кџа пуна кляпаца, изгледа су га изуједале некакве мушице погане.

кляпит, -џм, несвр. *џећи, дражити љутином, изазивати оштру киселост у устима, на кожи и сл.* — Нешто кляпи ова ракија, не може се пит. Кляпи језик од овога дувана колико је јак. Ове паприке кляпе млого, прелјуте су. Кляпи ли те рана? Кляпи ме цијела кџа, данас ме сунце изгорело. Не џј зелене смџкве, кляпи они џихов бијели сок.

клас, -а, м. 1. *кши кукуруза, џшенични клас*. 2. *динамџи за минавање у облику ваљка*. — Измина сам данас више о дваес класова динамџа.

класат, -ам, несвр. *формирати класове (о жџиџарици)*. — Неће ови умертџн класат! Класа је фино. Раж је већ свџђ класала, нако бџен.

клячит (се) и **кречит (се)**, -џм (се), *кречити (се), бијелити зид*. — Потамњели су зџдови, врџеме је да се кляче. Клячио сам јучен камару а данас џу кужину.

клячни, -а, -о *који је рађен џомоћу креча и малџтера (о кући)*. — Ваща кућа је прза клячна кућа у Загарац. Озџдана је клячнијем зџдом.

клячница, -е, ж. *кречана*. — Озџда сам велику клячницу, али не знам оћу ли имаџ снаге да је испечем.

клячунар, -а, м. *руџа у којој се гаси креч и џу дрџи до уџоџребе*. — Ископана сам клячунар за три-четири кубџика кляка. Упа је у клячунар! Клячунари се копау џдма поред водџ.

кляка, -е, ж. *жбунасто зимзелено дрво (Liriodendron latifolium), џлод (бобица) џе биџке*; уп. смрска. — Мало је у Загарац кляке, само је џма понегђе. Укџселџли су ми бџли кляку у демџану и то сам пџо ка пџво, дџбро ми је бџло за бубреге.

клекџв, -а, -о *који је од клеке*. — Она клекџва зрна се варџ ка чај за бубреге.

клековач, -а, м. *џруџи или шџџаи од клековине*. — Је ли ти та штџп клековач?

клекџвина, -е, ж. *дрво од клеке*. — Клекџвина горџ ка лџч, но је бџен мало па је не беремо за налагање.

клемпаџв и **кломпаџв**, -а, -о *који је великих и савијених, клемпаџвих ушџу*. — Што је ови малџ овако клемпаџв? Кломпаџве су му џши.

кляпање, -а, с. *гл. им. од кляпџти*. — Овој ти сџкџри више џикакџо кляпање не може помџћ, нема више у џу срџће.

кляпат, -пљем, несвр. *кляпање м ошџриџи алаџку (косџер, сџеџиру и др. — заџријавање, косу — без заџријавања)*. — Ёо кляпљем косу но ми не џде од руке. Кляпа ми је сџкџру лџнџк Рџмо, отџдџр је џџесам ошџро а џстра је ка плам.

кляпет, -а, м. *риџмџчка луџа, риџмџчко ударање у каквом уређају*. — По Лукџвици се овија дана свџђ чџђе кляпет чакџара.

кляпетџт, кляпетџем, несвр. *луџџи кляпетџалом у чакџар, џџџ*. у зџво *које мукло одџвања; луџџџи (о џредмету: који, џри џокреџу, џије добро намџешџен)*. — Кляпетџе чакџар Присојем, то су Илџне козе. Кляпетџе ти нешто џ кола.

кляпит, -џм, свр. *ошамарџти, удариџти*. — Умџри се да те не кляпџм док ти се не стџжџ! Кляпџо ме задлџнком док су ми џскре скочџле.

клятва, -е, ж. *џроклейство, џрокљњање; закљњање; грдња, џсовка*. — Стџгле су га мајчине клятве, кляпа је ка пас.

клятџџик и **клятџџик**, -а, м. *џроклейџник*. — Је ли које обџлаџило онога клятџџика у болџџу? Што ће џн, клятџџик, ка су му чџљаџ такџва.

кляјен, -а, м., Нмн. *клянови 1. џрџџа дрџџџа (Acer spicestrel); уп. макляјен*. — Неко ми је посџка они кляјен испод лџза.

леденица. — Ланѣк је била так̄ва̄ зѣма, свѣ су клице вириле на стрѣху.

клубук, -а, м. 1. *дрвена посуда заиремине од око 10-ѣак кг, обично се у њему држи жито или воће.* — Није тун било жита, свѣга нѣколико клубука̄. 2. *већи мјехур, мјехурасио испуичење на шечности, веће испуичење на воденом издану.* — Кад је кишно, Вучи студенца̄ ѣма онѣ великѣ клубуке водѣ. Штѣ су клубуци на овѣ млијско, да се није узбучало? *фиг. каѣа.* — Мѣтни какав клубук на главу, не мѣж одѣт гологлав.

клубуча̄т, -а̄м, несвр. *избациваѣи клубуке, надолазѣи (о извору или шечућој води).* — Од јутрѣс Сушица клубуча̄, ѣто је з бријега у бријег. Млијско вазде клубуча̄ кад је врућина и брзо се ужљути. Оћу ли измијеша̄т трѣп, почео је да клубуча̄?

клубучӣћ, -а, м. *дем. од клубук.* — Дѣнијела сам из Раке̄ клубучӣћ брашна умертѣнѣвога да сварѣмо качамак. Кад видиш клубучӣћ на трѣп, знади да је зрѣо за одливање.

клубзет, -а, м. *шоплеѣи.* — Најпрво смо зборѣли говносѣр, па ѣенифа, или ѣенѣф, па сѣ — клубзет, виш како смо напредовали.

клубкѣт, -а, м. 1. *шон који се чује при кључању шечности.* — Пѣслије оваквија киша̄ није чѣдо што се на Понѣре чује оноликѣ клубкѣт водѣ. 2. *шпекѣање машинског оружја.* — С Коравца сѣ у рѣт свѣки дан чѣо клубкѣт ѣгѣвога митролѣза.

клокотање, -а, с. *гл. им. од клокошѣи.*

клокотѣт, клокодѣм, несвр. 1. *врѣиш ѣравѣи веће мјехуре или клубуке (о шечности), ѣравишѣи бучове уз јаке шумове.* — Кад растѣ вода у Почкальскѣ јаму, свѣ унутра нѣшто клокодѣ. Фино пѣи, не клокодѣи! 2. *рафално ѣуцаѣи.* — По цијелѣу нѣи и дан клокодѣше онѣ митролѣз с Вучковѣ гомѣлѣ.

кломпав, -а, -о в. *клемѣав.*

клопѣт, -а, м. *звук који се рѣшмички ѣонава̄ва, клеѣѣи.* — Какав се онѣ клопѣт чује ѣадѣм? Онѣ је клопѣт ка коњскѣ.

клопотѣње, -а, с. *гл. им. од клопошѣи.* — Стѣлно снѣјѣвам некакво клопотѣње.

клопотѣт, -ѣм и -пѣдѣм, несвр. *ѣравишѣи рѣшмичке ударе (о коњима, ѣѣучама, воденом слаѣу и сл.); ѣравишѣи круѣне мјехуре на шечности, ѣри врѣњу, кувању и сл.* — Клопѣдѣ нѣшто, бѣће да ни долѣзѣи нѣко. Клопѣдѣ нѣшто у Почкальскѣ јаму, да не надолѣзи вода? Штѣ клопѣдѣ у казан? [при печењу ракије]

кљу̀вко и **кљу̀фко**, -а, с. *кљу̀ико.* — Намѣта ми овѣ прѣђу у кљу̀вко, али немѣ трѣдо.

кљупѣца, -ѣ, ж. *ѣуга сѣилица од дасака са више сјѣдишѣи (најчѣише су без наслона).* — На овѣ двѣје кљупѣце мѣже кѣмотно сѣс ѣсморо, а трѣба ни јѣш тѣликѣ.

кљѣс, -ста, -сто *којему недосѣѣје дио руке или ноге, рука или нога, или ѣак неки други орган.* — Нѣћеш се, чѣче, удава̄т за онога̄ кљѣстога, ка да нигѣ нема друѣјех мѣмака̄! Мирѣ је бѣо кљѣс у јѣдну рѣку, а Милѣна му је кљѣста ѣд уха.

кљѣштрѣт, -ѣм, несвр. 1. *ѣодсиѣѣѣѣи, скраѣиваѣи;* уп. *кастрѣт.* — Удѣм да кљѣштрѣм јѣбуку, површила је розаклију. 2. *ѣоквариѣи.* — Не умијеш тѣ тѣ оплѣс, тѣ кљѣштрѣш тѣ фаѣѣлу.

кљѣнѣвина, -ѣ, ж. 1. *дрво од клијѣна.* — Кљѣнѣвина дѣбро држи огѣн, скоро ка бријес. Узми јѣдан штѣп о тѣ кљѣнѣвинѣ и ѣдри маѣре да се не мѣта овѣдијен. 2. *(реѣе) месо од рибе клијѣна.* — Не волѣм онѣ кљѣнѣвину а волѣм пѣстрѣе и крапове. Кљѣнѣвина је најљѣша̄ сѣва, па се ѣбарѣи и пѣспѣ ѣљем и ѣстом.

кљу̀ва̄т, -јѣм, несвр. *јѣшѣи кљу̀ном;* уп. *кљу̀цат.* — Нејѣа, кљу̀јӯ кокошке по лѣчњаку, таман смо га усадили.

кљуконѳс, -а, м. (пејор.) *човјек оштра и дуга носа, мушка особа с носом који личи кљуноу.* — Што ти онѳ јутрѳс рече онѳ кљуконѳс о Милији?

кљунѳт, -нѳм, свр. *клонѳти, иасѳти.* — Кљунѳли су ми старѳи, овѳ зѳма ѳх је по-сѳкла. Пѳ је насрѳт пѳта, блѳше кљунѳо и онесвијестѳо се.

кљѳса, -ѳ, ж. *уређај за хваѳање дивљих живоѳиња, специјална замка.* — Мотѳ се лисѳца окѳ кѳкошакѳ сваку нѳћ, морѳћу јѳј поставѳит кљѳсу.

кљѳсе, кљѳсѳта, с. *магаре, слабо коњче.* — Све сам овѳ прѳнијела с овѳјем кљѳсѳтом, дѳбро смо ѳбоје издржали.

кљѳсиѳна, -ѳ, ж. 1. *осѳарело и служено магаре или коњ, рага.* — Не мѳже наѳша кљѳсиѳна пѳнијет више од шѳсет кѳла, остѳрѳло је тѳ, јадан. 2. (пејор.) *круѳна, незграѳна особа.* — Млађѳи му је сѳн ѳзрастѳ у правѳу кљѳсиѳну.

кљѳсиѳца, -ѳ, ж. *мања кљѳса, служи за ловљење лисиѳе.* — Зѳлѳду ѳм постѳвљѳм кљѳсиѳцу, изглѳда су се извљѳшѳили пѳ блѳже ѳд нѳ.

кљѳцање, -а, с. гл. им. од *кљѳцаѳи.*

кљѳцаѳ, -ѳм, несвр. 1. *кљѳном узимаѳи хранѳу или шѳла друго радиѳи.* — Пѳшти кѳкошке нека кљѳцау тѳ зрна. 2. *фиг. лако неѳиѳо добијаѳи;* уп. кљѳват. — Кљѳца дѳбру платѳу а не мѳчи се мѳго.

кљѳцѳдѳб, -а, м. *врсиѳа ѳѳиѳе која ѳрави гнијездо дубѳи кљѳном сѳабло, дјеѳиѳиѳ;* уп. дрвокљѳн. — Кљѳцѳдѳб ми је изврѳѳиѳо најљешѳу трѳшњу. боѳм се е ѳе се осуѳиѳт.

кљѳч, -а, м. 1. *сѳраѳиѳа за ѳѳварање браве или чега другога.* 2. *ѳања греда, служиѳо обѳчно за ѳрављење кровне конструкѳије.* — Кљѳчеѳи на кѳћу су ми бѳгрѳмовѳи. Дѳбри су за кров и тополѳвѳи кљѳчеѳи. Кљѳчеѳе за нѳвѳу кѳћу смо набѳвљѳли у Јавѳраѳ. изр. кљѳч на грло ѳѳвращѳиѳи у веѳој количѳни. — Чѳм шѳтѳ ѳбѳдѳ, ѳдмѳх кљѳч на грло.

кљѳчаниѳца, -ѳ, ж. *кљѳч 2.* — Избишѳале су ми кљѳчаниѳце на кѳћу, морѳћу нѳкѳ мијѳнат.

кљѳчање, -а, с. гл. им. од *кљѳчаѳи.* — Пријѳт кљѳчања трѳба метнѳт чај, пѳ да ш ѳѳм прокљѳча.

кљѳчаѳ, -ѳм, несвр. *узавѳчаѳи, вреѳи.* — Кљѳча ти вѳда за качамѳк, трѳбало је да пријѳд ѳспѳш брѳшно.

кмѳт, -а, м. *сеоски сѳтарѳиѳна.* — Сваѳко сѳло у Загѳрач је пријѳе рѳта имѳло свѳга кмѳта, ѳн сѳ дѳста пѳта.

кмѳчање, -а, с. гл. им. од *кмѳчаѳи.* — Не мѳже, велиѳ, да сваѳко јѳтро слѳша кмѳчање онѳ мѳлѳ, пѳ бјѳжи за живѳјем.

кмѳчаѳ, -чѳм, несвр. *ѳлакаѳиѳи као дијѳѳе у колијевѳи (кмѳеѳ...), кид јѳш звѳци нијѳсу издѳференѳирани.* — Кмѳчиѳ ти чѳтѳвѳро у кѳћу а ти глѳјѳш тѳђе жѳне, срамѳта! Зашѳка тѳ дијѳте да не кмѳчиѳ.

кнѳѳ, -ѳ, м. (заст.) *свекар.* — И мѳј кнѳѳ, мѳј свѳкар је ѳиѳо на Брдѳнѳл.

кобѳљање, -а, с. гл. им. од *кобѳљаѳи (се).* — Шѳто наѳта данѳс онѳ кобѳљање на ѳи скуп, пѳсѳвађа ли се кѳ? Видѳи се некакѳ кобѳљање у мѳсу, а шѳтѳ је — нѳ знам.

кобѳљаѳ (се), -ѳм (се), несвр. *креѳѳаѳиѳи (се), ѳѳкреѳѳаѳиѳи (се), излазиѳиѳи на крај (с радѳм, ѳѳсловѳма, илѳвином), извѳлачиѳиѳи се из какѳих ѳѳеѳкођа, сналазиѳиѳи се, наѳорно жиѳѳѳѳиѳи, ѳреживљѳваѳиѳи некаѳо.* — Тѳшко кобѳљаѳ уз овѳ страну, нѳге су ми ослабѳиле. Све нѳшто кобѳља, не пѳтишѳѳ. Кобѳљаѳ нѳкаѳо, ѳтѳ — живѳи се. Кобѳљаѳ нѳкаѳо, а тѳшко. А, кобѳљаѳмо се нѳкаѳо, шѳљѳ ни држава поѳојѳу пѳру. Кобѳљаѳли смо се ѳѳјелѳу зѳму с онѳ мало дрѳѳа шѳто си ти дођѳра. Кобѳљаѳм нѳкаѳо с онѳ дѳѳѳе краѳе, да ѳије ѳѳх, тѳшко бѳсмо пролазѳили.

кѳбенѳ, узр. у игри *могу ли, одѳбравѳа ли ми се (идѳ уз кобѳсаѳ).*

кобѳсаѳ, узр. у игри *може, изѳѳѳи (идѳ уз кѳбенѳ).* — Кѳбенѳ? — Кобѳсаѳ. — Бѳрам Јѳѳана и Мѳрка...

кобилетина, -ѧ, ж. *аугм. од кобила*. — Ымамо некѧ старѧ кобилетину, није то ни за што. *фиг. круйна, несипрејина и сѧора женска особа*. — Нећеш се, чѧче, женић онѧм кобилетинѧм Јовѧновѧм?!

кѧбит (се), кѧбѧм (се), несвр. *исѧираживаѧи (се), унишѧиваѧи (се)*. — И нихови старѧ су се међусобно кѧбили ни окѧ часа. Како ће вољѧт и чѧвѧт тѧђу ђѧцу кад је њѧзину кѧбила, трѧје кѧпилади је имѧла.

кѧва и кѧфа, -ѧ, ж. *ѧлехана ѧосуда за вађење воде из бисѧијерне или за друге ѧѧпребѧе*. — Помѧзла сам пѧну кѧву варавинѧ од онѧ сустрѧмкѧ. Дѧнијѧла је баба Анђѧ пѧнѧну кѧфу смѧкѧвѧ.

коврѧжина, -ѧ, ж. *густѧиши, шибљѧк, шикара*. — Увалѧла сѧ кѧза у нѧ коврѧжину пѧ сѧ запетљѧла, јѧдва сам је ѧзвѧкѧ ѧз грмљѧ.

ковчѧг, -ѧ, м. *мртѧвачки сандук*. — За ковчѧгом покѧјника је одѧла свѧ фамѧља. Сѧ се прѧвѧ ковчѧзи од лѧшѧја штѧиѧѧ.

кѧговић, -ѧ, м. *којѧ презимѧна*. — Кѧговић ти бљѧше онѧ друг, нијесам запѧмѧтиѧ?

кожѧх, -ѧ, м. *дуги кѧиѧи од овчије коже са вуном на сѧѧѧшињѧј сѧѧрани*. — Нѧмѧ више кѧжѧхѧ, нико ѧх не нѧси.

козалѧц, -ѧ и -ѧлца, м. *врсиѧ биљке (Arum)*. — Козалѧц није траѧа, ѧн ѧмѧ пѧра кѧ сѧблица. Само кѧњи понекад ѧће да ѧјѧ козалѧц. Козалѧц ѧмѧ нѧкѧко лѧткѧс ѧкѧс, не ѧјѧ га стѧка. Ымѧ ли козалца у ѧшу брањѧвину?

кѧзбаша, -ѧ, м. *ѧредводник косаца, косац који је ѧрви у групи косаца*. — Није лѧко бит кѧзбаша, за то трѧбѧ бит дѧбар кѧсац.

козит се, кѧзим се, несвр. **1.** *доносиѧи на свијѧи младунче козе*. — Кѧзила се Сѧлѧ свѧга трипѧт до сѧд. **2.** *фиг. ѧреумарѧи се*. — Кѧзи се на онѧлико имѧње, а није му за прѧшу.

кѧзица, -ѧ, ж. *дел. од коза*. — Чѧвѧмо двије кѧзице и јѧдну крѧву и то ни је свѧ живѧ што ѧмамо.

козѧвина, -ѧ, ж. *козѧ млијѧко*. — Козѧвина је нѧздравијѧ варенѧка. Помѧјѧшѧ ѧвчѧ варанѧку с козѧвинѧм, биће лѧшѧ млијѧко.

кѧзи, -ѧ, -ѧ, ж. *кози*. — Нијѧдно нѧће да ми ѧјѧ кѧзи сѧр, а ѧн је здрав. Осам мјѧсѧцѧ је пиѧ сѧмо кѧзѧ млијѧко и оздравѧо је, ѧто га сѧд кѧ топ.

ко(ј)евѧтѧз, узв. *ѧѧмоћ, „ко је вишез!“* — Тражи ми, зѧви, коевѧтѧз, али ништа. Прѧје се чѧшѧе мѧгло чѧт „коевѧтѧз!“

ко(ј)евѧтѧзѧт, -ѧзѧм, несвр. *зѧѧи у ѧѧмоћ, вѧкаѧи „ко је вишез!“*; уп. кликоват. — Којевѧтѧзѧ нѧко у Малѧнзу, нѧшто сѧ догодило. Свѧ коевѧтѧзѧше Пѧћѧ с оногѧ крѧша.

кѧкарда, -ѧ, ж. *грб на кѧѧи*. — Нѧсѧхѧ четниѧи онѧ велѧкѧ кѧкарде са мртѧвачкѧм глѧвѧм. Кѧкарде су носѧли књѧжѧви официѧри и командѧѧри.

кѧкѧт, кѧкѧм, несвр. *фиг. јесѧи*. — Кѧкау у нѧ мѧнзу, скоро цѧбе.

кѧкѧт се, кѧкѧм се, несвр. (новије) *убиѧѧи (се)*. — Кѧкау по шумѧмѧ онѧ одметниѧе којѧга пријѧд стѧгнѧ. Кѧкѧли су, не бѧј се, и четниѧи и партизѧни, јѧдан другѧѧа и нарѧд, нијѧднијѧма није крѧви дѧо о тогѧ. Кѧкѧли су се међу сѧбѧм.

кокодѧкѧње, -ѧ, с. *гл. им. од кокодакаѧи*. — Чѧјѧ се у шѧпковѧне у Вишњѧ кокодѧкѧње, а нѧ виђѧи да није какав ораѧ напѧ кѧкошке. Дѧста ми је више тогѧ ѧшегѧ кокодѧкѧњѧ!

кокодѧкѧт, -ѧкѧм и -ѧчѧм, несвр. **1.** *исѧѧишѧѧѧи гласове кокодакѧњѧ (о кокошиѧа)*. — Што нѧ кокодѧчѧ онѧ квѧчка, да није ѧс виђѧѧа ораѧа? Не дѧ им да тѧн кокодѧкау е приѧѧамо. **2.** *фиг. чѧврљѧѧи, брбљѧѧи (о веђѧј скуѧѧѧи особа, ѧособно женских)*. — Којѧ ви је невѧља, што кокодѧчѧте цѧјѧло јѧтро?!

кокорача, -ѣ, ж. *вјештица, зла жена*; уп. коризма. — Уклѣла ми је краву она кокорача, зато га она не даје ђаољу кап.

кѡкѡт, -а и -ота, мн. кѡкѡти и кѡкѡтови, м. 1. *ицјѣлао, пијевац*. — Бјѣху пјѣвали прѣви кѡкѡти. Немамо кѡкѡта у кѡкошке, па не носѣ ђаоља. Ови кѡкѡт плѣва пријед свѣја, вазде млого прѣд зору. 2. фиг. *љуѣа особа*; уп. кокотит се. — Не дирѣ тога кѡкота ѣ ће ти свѣшто рѣћ. 3. *кришка лубенице или диње у облику младог мјесеца*. — Изрѣжи тѡј ђѣци по кѡкѡт дѣнѣ! Закѡљи тѡ дѣњу, али напрѣви малѣ кѡкѡте да бѡдѣ свѣјама. изр. кѡкѡтом орѣт немаѣи услова за нешѣто. — Ылѣм па да се неће ни кѡкѡтом орѣт.

кокоѡтит се, -ѡтим се, несвр. *иравѣти се важан, јуначѣти се, заузимаѣти ириѣтеѣи сѣла*. — Немо се тѣ прѣда мнѡм кокоѡтит, ѣ ја знам и друкѣјѣ. Мало ће се ѡн кокоѡтит, али му тѣ подвѣкни, па ћеш виђет како ће се смѣрит. Лѣко ти се кокоѡтит међу тѡм ђецѡм, нѡ да те виђу пред мѡмцима!

кокоѡтѣћ, -а, м. 1. *дем. од кокоѡтѣ*. — Извѣла је кѡкошка сѣдам пѣлицѣ и чѣтири кокоѡтѣћа. Фино плѣва ови кокоѡтѣћ, немѡте га клѣт. 2. *парче диње или лубенице у облику младог мјесеца, кришка*. — Изрѣжи тѣ пѣпѡн на кокоѡтѣће да свѣко добијѣ пѡ један.

кокошѣр, -а, м. *кућѣца за кокоѡшѣ*; уп. кокошарник, кокошара, кокошѣњак 2. — Поћѣра кѡкошке у кокошѣр, нѣтѣ наћас нѣшто да ѣдѡ да лијегау кѣ остѣлија нѡћѣ.

кокошѣра, -ѣ, ж. *кућѣца за кокоѡшѣ*; уп. кокошар, кокошарник, кокошѣњак 2. — Спрѣти кѡкошке у кокошѣру да не замрѣну наизвѣн. фиг. *исувѣше мѣла кућа, кућѣца, неугледна кућѣца изнуѣира неурѣђѣна и неурѣдна*. — Онѡ ђе су ѡни је кокошѣра, нѣје кућа.

кокошѣрник, -а, м. *кућѣца за кокоѡшѣ, мјѣстѣо гдѣ се гаје кокоѡшѣ*; уп. кокошар, кокошара, кокошѣњак 2. — Бѣла

је зѣдруга подѣгла кокошѣрник, али га је мѣло корѣстѣла.

кокошѣњак, -а, м. 1. *кокошѣји измѣи*. 2. *кокошѣњац, ирѡстѣорија за кокоѡшѣ*; уп. кокошар, кокошара, кокошарник, кошара. — Ућѣрѣла сам кѡкошке у кокошѣњак да не замрѣну наизвѣн е ѣх мѡже лѣсѣца покѡпит.

кѡкошкѣ, прил. *једнако, изједначѣно, нерѣјѣшено, рѣли*. — Нѣко нѣје побијѣдѣо, бѣло је кѡкошкѣ, обѡица смо пѣли.

кѡла, колѣ, ж. *љѣтѣло*. — Не ваља овѣ кѡла нѣшта, нѣшта не кѡла.

кѡлѣн, -а, м. 1. *ѣојас на коњу измѣђу сѣдѣла (самара) и доњѣг дијѣла ирѣбуха, служѣи за одрѣжавање равнѡиѣже сѣдѣла односно самара*. — Слѣб ми је бѣо кѡлѣн нѣ коња, па му сѣ одјѣдном окрѣнѡло сѣдѣло и замѣло сам пѣ. 2. *кожѣни ѣојас који су некад носѣли муѣкарѣци*. — Пријѣд су богатѣ лѡди носѣли онѣ кѡлѣне, за ѣѣх су задијѣвали нѡжеве и лѣворѣ.

кѡлѣт, колѣм, несвр. 1. 1. *кружѣитѣи, креѣитѣи се у кругу, луѣитѣи*. — Вѡдовѡд што су га правѣли кѡла је окѡ цѣјѣлѡга Загѣрача и кѡ зна ѡћѣ ли стѣћ и у Лѣзарѣв Крс. Колѣ пѡ сѣлу кѣ да нѣма што рѣдѣт. 2. *лѣјѣитѣи*. — Колѣм црѣвље, пропуштау ми вѡду, набѣвѣно сам нѣкѡ добрѡ кѡлу. II. ~ се *лѣјѣитѣи се*. — Овѣ се кѡжа добрѡ кѡла.

кѡлѣц, колѣца, м., мн. колѣчеви *колац*. — Побѡ је колѣчеве окѡ ливѣдѣ, ѡће да је ограђѡјѣ.

колѣч, -а, м. 1. *ѡсѣлѣтѣица од иѣије-сѣпа*. 2. *ѣоклон*. — Донѣјѣли су вѣликѣ колѣче свѣјама — и стѣријама и ђѣверима и стрѣчевима.

кѡлѣш, -а, м. *ѣиѣиѡљ са колом*. — Дѡнио је бѣо Васѡ из Америкѣ кѡлѣш, ш ѣѣм тѣ рѣнио Мѣлѡ.

колѣж, -а, м. *масовни, груѣни ѣлач, кукњава*; уп. колијѣж. — Свѣ она несрѣтѣња ђѣца учѣнѣше вѣлики колѣж кѣ су им укопѣвали ѡца. Ка му се ѡкиде дѡх, нѣста

колѣж чѣлади у кућу. Фала бѣгу, великѣ-га колѣжа онѣ фамелѣ Пунѣшинѣ. Она-квѣга колѣжа нијесам глѣдѣ.

колѣцѣт (се), -ѣцѣм (се), несвр. *љува-йи (се)*; уп. *јонцат (се)*. — Колѣцау ми се зѣуби до ѣавѣльи.

колѣба, -ѣ, ж. *дрвена зградаца у планѣнини или на имању (удаљеном од куће) у којој се спава у љѣйним мјесецима, када се чува стока или имање*. — Сви Загарчани кой издѣжу на Лукавицу ймау колѣбе. Пријед смо вѣзде на Почкаље имѣли колѣбу, и тѣмо смо више спѣвали нѣ дѣма. *фиг. неизгледна кућица*.

колѣјевка, -ѣ, ж. **1.** *йосѣбан лежај за новорођенче, йодесан за љување*. — Љуљни тѣ колѣјевку дѣко се умѣри. **2.** *новорођенче*. — Не мѣже ѣна одѣт на рад у задругу, ймѣ колѣјевку дѣма. **3.** *мјестѣо йоријекла*. — Наша је колѣјевку у Братѣножиће.

колѣјез, -а, м. *йлакање*; уп. *колеж*. — Тѣн се не мѣгаше уљѣ од колѣјежа ѣецѣ.

колѣјезѣње, -а, с. *гл. им. од колѣје-зѣи (се)*. — Срце мѣ забѣлѣло от колѣје-зѣѣна онѣ ѣецѣ. Колѣјезѣхѣ му снахе.

колѣјезѣт (се), -йјезѣм (се) и -йјезѣм (се), несвр. *кукайи*. — Код нас је ѣбичѣј да се колѣјезѣ глѣсно ка нѣко у кућу умрѣ. Колѣјезѣ нѣјѣч и пишгѣ.

колѣјер, -а, м. *крагна (обично на ко-шѣви)*. — Прије се нѣсѣхѣ кошѣље бѣз колѣјера. Вѣзде нѣсѣ кошѣље с дѣгачкијема колѣјерѣма.

колѣјкоро (у прил. служби) *колико*. — Колѣјкоро вѣ дѣшло? Охе ли йх с вама дѣи колѣјкоро? Колѣјкоро коња ймау.

колѣјина, -ѣ, м. (у прил. служби) *колико њих*. — Да си виђѣла колѣјина дѣђѣше код Марѣјѣ, ймѣ их више од десѣтѣнѣ.

колѣјцно, прил. (хипокор.) *колико*; уп. *количко*. — Ви колѣјцно је пѣ и ѣно ѣхе да се пѣтѣ.

колѣчак, -чка, -чко *колик*. — Ви, колѣчак је овѣ клѣс, нијесам околѣкога јѣш глѣѣ. Јѣ ли колѣчко онѣ Мирѣунино млѣђѣ?

колѣчко, прил. (хипокор.) *колико*; уп. *колично*.

колѣо, -а, с. **1.** *сијело, йосјѣдак, игранка*. — Оћѣте ли наћѣс на коло у Никѣлѣ? **2.** *кружѣни йредметѣ, врѣйѣ йѣчка*. **3.** *шаржер револвера колаша*. **4.** *разни йредметѣи који се окрѣжу око своје осѣ*.

колѣомѣс, -сти, ж. (ријѣтко) *масѣи за йодмазивање йѣчкава односно њихових осовина*. — Јѣгош чѣстѣ лѣвницу с колѣомѣшѣу.

колѣомѣђи, -а, м. (ређе) *кукуруз*. — Посѣјѣ сам мало колѣомѣђѣна на Почкаље.

колѣомѣђѣница, -ѣ, ж. (ређе) *кукурузѣи хѣб*. — Ништа није љѣпше од врѣђе колѣомѣђѣнице са скѣрѣпом.

колѣчѣње, -а, с. *йѣбадање кѣчева на некој йоврѣшини у циљу обѣјѣжавања каквих границѣ*. — Пријед нѣ се пѣчнѣ зѣдѣт направѣи се колѣчѣње земље те се покаже ѣѣ ѣе се колѣт полумѣнта.

колѣѣ, -ѣ, ж. *врѣјеме (у значењу имѣйи времена или га немайи)*. — Оћѣш ли имѣт колѣѣ да ми у нећѣљу мѣло помѣжѣш косѣт? Ајде, дѣјѣте, јѣђѣ тѣ е ме није колѣѣ да те чѣкѣм, ймѣм пѣсла!

колѣѣра, -ѣ, ж. *колѣри*. — Колѣѣра је покѣпѣла мѣго нѣрѣда за врѣјеме Ау-стријѣ. От колѣѣрѣ су ми пѣмрѣли свѣи.

колѣѣно, -а, с. **1.** *дѣно ногѣ*. **2.** *генѣра-цијѣ; йѣрод, лѣза*. — Између тѣсѣ и Рѣдовѣна су три колѣѣна. Блѣзо смо мѣ, свѣга три-чѣтири колѣѣна је међу нама. **3.** *крѣвина, завој, мјестѣо гдѣ нешѣо скрѣђе, мијења йравац*. — На гѣрнѣ колѣѣно Торѣјѣна смо се тѣчѣи.

колѣѣновић, -а, м. *онај који је од пѣзнайѣ йѣродѣце, који је од доброг „колѣ-на“*. — Знам јѣ тѣ колѣѣновиће и оѣѣковиће, ништа бѣљи нијѣсу бѣли у рѣт од нај-више сирѣтѣнѣ.

кљиво, -а, с. *кувано жито које се нуди гостима на слави, али и на гробљу (за по кој душе умрлога)*. — Мене је кљиво мрско, не могу га обис е ми се све чини да га је додирива мрц, па ни на славу га не могу.

кџм, временски и узрочни везник *чим*. — Уљегли смо кџм су ни отворили. Мџрали су га затворит кџм сте га прокџзали.

командијер и **командир**, -а, м. *командант, (новије) сџарешина четџе*. — Блажџ је био књажџв командијер на Тарабџш. Зна ли се кџ је био командир нашџ брегџдџ?

командијерство, -а, с. *џоложај командира, командантиа у Сџарџ Црној Гори*. — Командијерство није мџга држџт ни ко кџ се није истиџа у рџт или џмовинџм.

комџт, -а, м. *веће џарче, комад*. — Дџди му комџт лџба и сџра пџ нека џдџ за овџџама.

комџт, прил. *многџ*. — Комџт је тџ пџра, нџћу их јџ мџћ набџвит. Чџкали смо га комџт док је дошџ.

комбинџт, -а, м. *џно женског рубља без рукава, комбине*; уп. *делкота*. — Пџшла је бџла у пазџр бес комбинџта, пџ јџ се свџшта виђџело испод аљинџ. Комбинџт се нџси испод аљинџ.

комџндија, -џ, ж. *шала, сџрдња, комедија*. — Направџше јџтрџс комџндију с онијџм јабџнџом.

комендијџт, -џм, несвр. *шалити се*. — Свџ нџћ смо комендијџли, попуџцали смо џт смџјџха, тџкџ нџ зџра затџкла.

комињџт и **комишџт**, -џм, несвр. *издвајџти клиџ кукуруза из шашџ, или џасуљ из махуна*. — Ёџ комињџм пасуљ, слаџо је рџдио. Комишџли смо умертџн код Гџспџ, бџло нџ сџдмџро.

кџмит, -а, м. *одметџник од власџи (обично се скрива ван насеџбина, у џума-*

ма и брџима). — И неки Загџрчџни су одџли у кџмите пџслије аустријскогџ рџта. Најчувџни кџмит у Бџлопџвлиџе био је они Гџрџвић са Срџтџџ.

кџмита, -џ, 1. м. *одметџник од власџи џослије I свџ. рџџа*. — Уфџтили су је кџмите. 2. ж. *скуџина колишџа*. — У кџмиту је бџо дџго.

кџмитџвање, -а, с. *гл. им. од колишџоваџи*. — Пдите кџћи, мџните се кџмитџвања! Нџмџ више кџмитџвања, овџ влас тџ не пуштџџџ.

кџмитџвџт, -џјџм и **комитџвџт**, -џјџм, несвр. *џриџдаџти колишџима, биџти у колишџима, биџти ван домена власџи*. — Кџмитџвали смо тџдџр свџ, ни каџ нијџесмо заспџли у кџћу.

кџмиџки, -џ, -џ који се односи на *колишџе, који џриџда колишџима*. — Дџста је бџло кџмиџкија јџтака. Мирџна је бџла кџмиџка шџџр.

комишџање, -а, с. *гл. им. од комишџџи*. — Најмили рад ми је комишџање умертџна, тџ се вџзде радџ мџбџм уз весџље.

комишџџт, -џм, несвр. *в. комињџџи*.

комџџија, -џ, ж. 1. *довољан џрџстиџр*. — Ођџн ви је фџна комџџија, џмџте се џџ окрџнџт. 2. *слоџода, расџџџасанџџи*. — Да нијџесу имџли комџџије ка су мџли бџли, сџд би бџље учџли нџ што џчџ.

компџт, -а, м. *слаџки сок са куваним вођџм*. — Трџки у зџдругу те ми кџпи јџдну тџглу компџта от слиџа.

компрџс, -а, м. *џлог од џлаџна и шџчностџи (на џијџлу, џри какџџ џџали...), џлог*. — Мџтнџла сам му компрџс нџ чџло, џмџ врућџцу.

комрџшџт се, -џм се, несвр. *мрџџџити се, мрџитџити се*. — Нишџта се не комрџшџти, јџ учџнџћ тџкџ! Комрџшџш се каџ гџђ нџко дџђџ.

кџмџн и **комџн**, -а, м. *зајџдничко доџро (земља а ређе и шџџо друго)*. — Кџтлџјџш је кџмџн, свџ џмау пџџво да чџвау

живо тун. Све што је комун, то је ничије и свачије.

комуница, -ѐ, ж. *заједничка земља, најчешће пасишице; комплекс земљишта између Загараца, Бандића и Даља.* — Штò је Милија оградно ону комуницу ка да је његова? Мало је ко пријед поноћи смјо одит прео Комуницѐ, свашто се привиђало.

комунски, -а, -ò који *припада свима, који је заједнички.* — Онò на Котлијеш је све комунско, свачије је. Свака земља која је комунска — свачија је и ничија.

комшија, -ѐ, м. *сусјед.*

конавал, -вла и **конавал**, -вља, м. *канал.* — Пријеђи преко онога конавла, узак је — мођ га и прескочит. Прокопали су конавал између имања. Радй ли још онй конавал у Бјелопавлихе?

конак, -а, м. *ипренишице; сивање, коначење.* — Ће ћеш наћас на конак, оли кући или код ћецѐ? Слаб је мој конак ёо више од три године.

конат, конта, м. *рачун, рачуница; ирешиосивака; мисао, мишење, схваћање.* — По мојему конту, ви сте мене дужни а не ја вама. На мој конат, телйхе се о Божићу. На мој конат, ðни су давно прòдали вино.

коната, -ѐ, ж. *лонче с дршком на једној сйрани, заиремине до литра.* — Да ми ту конату воде. Пòпио сам двије пуне конате вареникѐ. Зафати с конатом!

коначит, -им, несвр. *ноћити, ипренишивати.* — Тѐ нòћи смо коначили у Банлихе, нијесмо се виђели врнут.

коначиште, -а, с. 1. *мјесто гдје се коначи, мјесто гдје се (пре)сивава.* — Нијесмо могли наћ коначиште, па смо спавади у парк. 2. *сиан, мјесто сивановања.* — Имаш ли каквò коначиште у Подгорицу йли свакй дан додиш дома?

кòнѐ, кòнѐ, ж. *комишница (одмгла).* — Оженио сѐ с кòном, таман му је сто

метара от куће. Ајмо, коне, ти и ја мало до Града на пазар.

кòноба, -ѐ, ж. *приземље сйаре куће на сйраи, обично служи за држање бурди, алија, ређе за смјештај сйоке, изба.* — До овòга вељѐга рата мало је која кућа у Загарац имала кòнобу, највише је било поземљуша.

кòнòп, -а, м. *уже, канат.* — Узми кòнòп али уривак и повѐди краву да је свежѐш доље на ливаду код Јабукѐ.

кòнстрика, -ѐ, ж. *кòсйрика (Ruscus).* — Кòнстрику су људи највише употребљавали за метле йли су је подастйрали пот стòговс, неће је ништа живò, млого је бодљикава.

кòнстриковина, -ѐ, ж. *убрана кòсйрика, сама биљка.* — Кòнстриковину неће ништа живò да йјѐ нако зими по мало магарад, кад немау ништа друго да чупну.

кòнтање, -а, с. *гл. им. од конйати.* — Пушти ти кòнтање, нò знаш ли кад је то било? С твојем кòнтањем ништа нећеш открит. Остави ти то твоје кòнтање, боље је Милан срачуна све нò што ћеш ти.

кòнтат, -ам, несвр. *рачунати; схваћати, ионмати, имати у виду; ирешиосивавайти, очекивайти, бишти у убјеђењу.* — Јеси ли кòнтат колико су ти остали дужни? Кòнтата сам колико сам зарадила од грожђа и виђела сам да нијесам могла купит ни брашна за два мјесѐца. Кòнташ ли то парѐ? Кòнтам колико ће ми сйјена трѐбат зимус. Кòнта сам нешто, како би било да продáмо јунйцу? Кòнтам ѐ ће ме у болницу боље пазит нò дома. Кòнтам да ћу га срѐс. Кòнтам ѐ ће ми данас доћ фамилија, такò су ми поручили. Кòнтали смо ѐ ћете доћ раијѐ, нò не би ве.

кòнтрина, -инѐ, ж. (млет. coltrina) *ипрозорска завјеса.* — Опѐри тѐ кòнтрине с прòзора, виђиш ѐ су се изглибале. На лйјевй прòзор је бијелá, а на десни зелена кòнтрина. Кòнтрина је она зављеса на

прѡзор. Пријед нѣ у једну кѡћу на прѡзоре нѣјесу метали контрине. Прѣпровидна је ова контрина на прѡзор.

кѡњ, -а, м. 1. *домаћа живоишња*. 2. *дрвена направа која се сѣавља на шијело гусала да би се подигле сѣруне и несметано звучале*. — Треба ти тврђи кѡњ на ве гѡсле, бѡље звѡче.

коњина, -ѣ, ж. фиг. (пејор.) *незграјна мушка особа*. — Оно је коњина права! Да сам некѣ паре онѡј коњини Мѣшковѡј, па неће да ми ѣх врђе.

кѡњски кѡм, -ѡга кѡмена, м. *плава галица*. — Лѡзе се мѡрау напѣркѡт кѡњским кѡменом макар два-три пута.

кѡпа, -ѣ, ж. *крстина ишенице, али сложена не „на крст“ него усѣравним иосѣављањем руковѣти; на исти начин иосѣављене руковѣти кукуруза; уп. кладња*. — Сва шеница је стала у десет кѡпа, и тѡ малија. Донѣси из онѣ кѡпѣ један нарамак умертѣна. Сложѣли смо цѣо умертѣн з долине у кѡпе, па ћемо га тѡ корубѡт.

копања, -ѣ, ж. *дуга иосуда за ирање (обично вѣша, али и дѣце)*. — Направио ми је био Мѣлош копању от кошћѣле, трајала ми је неколико гѡдѣна. Ове купѡвне копање не ваљау ништа. Успи у тѡ копању водѣ да згријемо да се окупа ова дѣјете.

копање, -а, с. 1. *гл. им. од копати се*. 2. *окоивање (биљке, об. кукуруза); вријеме окоивања*.

копѡт се, -ѡм се, несвр. *сахрањиваиши се*. — Мѣ се копамо на ово грѡбље овѡђен, а Гѡрњи Загѡрач пред ѣихову цркву. Сви се дѣни копау пре Ђеклу [Ђекла — црква у Даниловграду]. Копѡли смо ѣх у шанчеве. Сви ћемо се копѡт пре Свети Симеун [Св. Симеун — црква у Доњем Загѡрачу].

копѡчан, -чна, -чно *оран за свађу*. — Он је у свако доба копѡчан, ништа му лаше нѣје нѡ се посвадѣт ѡли побѣт.

копѣчит се, -ѣчим се, несвр. *кочоѣриши се, држѣиши се надмено и уобра-*

жено. — Ништа се немѡ копѣчит, е ја знам да слѡмѣм рѡгове!

копиле, копилѣта, с., зб. *копилѡд ванбрачно дѣјѣше*. — Рађале су ѣвѡјке и пријед копилѡд, али мање нѡ данѡс.

копилѣт се, -ѣлим се, несвр. 1. *рађаиши коишлад, ванбрачну дѣцу*. — Копѣли се тѡ кѡчка свако пѣтѣ гѡдинѣ и све ѣцу оставља мајци. Копѣлиле су се у ваше бѣство и пријед! 2. *ѣариши се ирије времена и ошуд ирије времена рађаиши младунче (о домаћој живоишњи)*. — Њѣхове јѡрице се стално копѣле, јѡре се пријед нѡ што напунѣ дѣје гѡдине. Копѣле се ѣѣхове кѡзе често. 3. *избацаиши неѣлодне гране (о биљци)*.

копилѣца и копиљѣца, -ѣ, ж. 1. *ванбрачно рођено женско дѣјѣше*. — Она копѣлица је већ пѡрасла ѣвѡјка. 2. *ѣокварена женска особа*. — Немѡ тѣ мене мѣжѡт с онѡм копѣлицѡм, ја сам поштѣна ѣвѡјка. 3. *женска домаће живоишње која се ирије времена иарила и ирије времена дали младунче*. — Ови јѡрчић је од онѣ Петрѡве копѣлицѣ. Ова бијѣла је копѣлица, ѡјарила је дѡје, а мѣслили смо да неће прије догѡдинѣ. Умамо дѣје јѡгѣице, ѡбје су се окопѣлиле, ѡбје су копѣлице. 4. *младунче домаће живоишње која се ире-временно иарила*. — Текла сѣ ова копѣлица, а јѡш немѡ ни десет мјѣсеѡѡ.

копиљѡн, -а, м. 1. *ванбрачни син*. — Удѡла сѣ за копиљѡна, бѡгоми је бѡље пѡзи од свакојѣга који ѣма ѡца. Довѣла је мѡжу копиљѡна што га је имѡла с једним мѡмком у Вѡјводину. Немѡ ѣце нако једнога копиљѡна, а рѣкло би се да нѣ зна ни чѣ је. 2. *неродна грана воћке, сувѣшни биљни изданак (млаз лозе или др. биљке, клиѣ кукуруза израсѣао као „двојник“ и сл.)*. — У лозе је мѡго копиљѡна, све заграници от коѣја немѡ кѡристи, нако штѣтѣ. Очѡпли све онѣ копиљѡне с лѡза и донѣси ѣх тѣладима, гладна су.

копиљѡча, -ѣ, ж. 1. *жена која је родила коишле; ванбрачно ж. дѣјѣше*. —

мљу. **2.** главно домаћинство у широј породици или у селу. — Они су вѣзде били коренике загарачкѣ, беж њих се није ни коло мѳгло одиграѣ.

корѣт, -а, м. дуги женски каиуи као дио народне ношње, зубун. — Кат ѣаше обуци корѣт свр ѣљинѣ, ништа лѣше од њѣ нѣ блеше.

корѣзма, -ѣ, ж. вјештица, зла жена; уп. кокорача. — Зову је бабаруга, корѣзма или кокорѣча, тѳ је нѣкаквѣ злѣ жѣна, вјештица.

корѣт, корѣм, несвр. даваши иримједбе за нешто што је, обично лоше, учињено, кришковаши, кориши. — Не мѳгу трпљѣт да ме корѣ свѣки дан за тѳ што не зарађујѣм кѣ остѣли свијет, не мѳгу, нѣмам посла.

коритѣча, -ѣ, ж. врста цријеѣа (коритасиог). — Овођѣн су се кѣше пријед покрѣвале сѣмо коритѣчама.

корѣто, -а, с. **1.** плехана или дрвена издужена посуда за воду, или др. течност, издубљена од једног комада (може бити издубљена и у камену). — Успи прѣсету нешто у корѣто, видѣш да цѣчи. **2.** фиг. (пејор.) имовно стање, извор егзистѣнције. — Опличѣло ви је корѣто откад ве не помѣжѣ. Наљѣга је на дѳбро корѣто.

кѳрица, -ѣ, ж. **1.** скрама, ѳкорица. — Уфѣтѣла се кѳрица на вино, мѳже се одливѣт. По нѳј води у бистѣјерну је некаквѣ кѳрица, није чѣста. **2.** кора која се ухваши на шойлом мѣјеку (или другом јелу), свѣжежа ѣавѣака. — Има је обичѣј да слѣмком испот кѳрице попѣјѣ свѣ варанѣку. Вѣзде му је давѣла варевѣну с кѳрицом, дѣко се попрѣви у живѳт. Највише сам воѣо кад ми мѣјка дѣ кѳрице с варанѣкѣ и лѣба. Успи ми варанѣкѣ бес кѳрице.

корњѣча, -ѣ, ж. врста жѣбе с оклоим. — Код нас има овѣја корњѣча колико дѣшч, а велѣ е их нѣгѣ ѣју.

кѳрота, -ѣ, ж. жалосѣ за умрлим (у породици), жалосѣ због колективне несређе; ирака (на рукаву или реверу) црне боје која означава жалосѣ; уп. жалбеница. — За кѣм си у кѳроту, је ли ти нѣко ѣумро? Штѳ је кѳрота ѣ град, је ли тѳ каква несређа? Нѳси кѳроту.

кѳротан, -тна, -тно који је у жалосѣи, у корѣи. — Јѳш су кѳротни, пѣ су рѣкли да тѣ правѣт свѣдбу окѳ Петковдѣ.

кѳротница, -ѣ, ж. црна ирака која означава корѣиу, жалосѣи, флор; уп. жалбеница. — Виђѣх на Мѣрка кѳротницу на рукав, дѣти му је мѣјка ѣумрѣла. Кат пѳгибе краљ Алекѣндар, свѣ официри и чиновници ѣмѣхѣ кѳротнице окѳ рѣка. Држѣше црну кѳротницу на кошуљу.

кѳротовѣње, -а, с. гл. им. од корѣиовашѣ (се). — Код нѣкија нѣрѳдѣ велѣ е нѣмѣ никаквога кѳротовѣња кад нѣко ѣумрѣ.

кѳротовѣт (се), -ујѣм (се), несвр. бити у корѣи, у жалосѣи за неким умрлим, жалѣи за умрлим (уз видна обичљѣжѣи, нѣр. црину, коѣренѣу, црну мараму и сл.). — Кад је ѣумро Вѣсѳ, свѣ рѳђаци су кѳротовѣли пѣну гѳдину. Цѣо нѣрѳд је кѳротовѣ краља. Кѳротовѣли су га пѣну гѳдину, пѣ су ондѣ пушѣили рѣдио да им свѣрѣ. Пѳнегѣ се покѳјник не кѳротујѣ ни четрес дѣна. Кѳротујѣ се нѣкад и по гѳдину и више.

кѳрпа, -ѣ, ж. коѣарица плѣтена од ируѣа. — Знадѣвашѣ Мѣњѣк да оплѣтѣ коргу кѣ фѣбрика. Кѳрпа је малѣ и ѣмѣ дршку, а котарѣна је велѣка и нѣмѣ гѳрс ништа.

корубѣње, -а, с. гл. им. од корубѣи. — Корубѣње је дѳста тѣжак пѳсѣ, али тѳ чинѣмо мѳбѳм, пѣ је лѣше. Сѣнођ смо били на корубѣње умерѣна код Мѣтра.

корубѣт, -ѣм, несвр. круниши (о кѣкурузу, ређе о нару). — Дѳвѣчѣн корубѣмо умерѣн, дѣете ли дѳћ? Корубѣм шѣпковѣ ѣ ѣу да свѣрим сѳк од зрѣнѣ шѣпковѣја.

кору̀бина и коруж̀бина, -ѐ, ж. *омош* на клиш кукуруза, сува махуна и сл. — Кору̀бина на овѐ малѐ класове је танка и мѐка, мѐже се у њу савијат дуван. Ма̀кни коруж̀бину са једнога от тија класова да виђу зрна.

коруж̀бица, -ѐ, ж. *ойна на зрну гро-жђа, ойна на плоду шрешиње, шљиве и других леких плодова воћака*. — Амери-канско грѐжђе има тврду коруж̀бицу и ја је никад не ијем нѐ је свѐ избачујем из уста. Ђелиборки је коруж̀бица дебѐла, није ка друтијама трѐшњама.

корч̀ат (се), -ам (се), несвр. *сйврдњи-ваши (се), шврднуши, шосијајашн шврд*. — Корча ми се ова краста на руку. *фиг. сме-журавашн се*. — Корча му образ у потѐ-нѐ вријеме ка опанчина.

кѐс, кѐсти, ж. *кошчашн дио органи-зма*. — Крте су ми кѐсти ка старѐме че-љадѐту. *изр. ухватити се у кости шорвашн се*. — Ка се уфатитше она два цина, кукала ти мајка, у кости, учине ми се е се зѐмља трѐсѐ. — кост у кост *шримаши се да се шижела додирују (ради рвања)*. — Ајмо кѐс у кѐс, али да се не ила.

кѐса, -ѐ и косѐ, ж. **1.** *коса којом се коси, алашка*. **2.** *коса на глави*. **3.** *иланински шроиланак*. **4.** *швршина ливадѐ коју мѐже шокосиши један косач за један дан*. — Имали смо у Брда двије кѐсе ливадѐ и неколико рала баштинѐ, то су ни радѝли рѐђаци испот Планаѐ.

кѐсац, кѐсца, м. *чѐвјек који коси, ко-сач*. — Дѐдѝли су некѝ кѐсци с тија пла-нинѐ те су косили по Загарачу, нијесу били скупи.

кѐсач, -а, м. *чѐвјек који коси, косач*. — Остаѝи то што сам спрѐмѝла за кѐсачѐ, ти мѐжеш изѐс што бѝло.

косидба, -ѐ, ж. **1.** *кошење*. — Поша је јутрѐс рано у косидбу на Почкаље. **2.** *врјеме кошења*. — Оно је бѝло таман прије косидбѐ ка сѐ она рѐдила.

косијер, -а, м. *алашка за сјечење шру-ћа и шањег дрвећа*. — Направио сам ко-

сијер од старѐ кѐсѐ. Имам косијер ѐстар ка плам.

косит, кѐсим, несвр. *косом кидашн шраву од које насѝаје сијено*. *фиг. а. др-жашн нечију зѐмљу*. — Ми кѐсимо њихо-ву зѐмљу. **б.** *сјећи, редом убијашн*. — Ти изгледа кѐсиш свѐ онѐ јасѐне редом, а нијесам ти тако рѐка. Тадѐр ни је јаде зада-ва један пушкомитролѐз с Коравца, кѐсаше свѐ прѐт собѐм.

косиште, -а, с. *дрвени дио косе, др-жалица косе*. — Нѐ знам како ми се слѐ-ми косиште. Нѐсаше кѐсу бес косишта.

космѝт, -а, -о *који има много длака шо шижелу*. — Нијесам глѐда космѝтѝја чѐека по прѝма од Нѝка. Њима су и жѐнскѝ чѐљад космѝта.

космурача, -ѐ, ж. (пејор.) *велика и не-уредна коса*; *уп. космурина*. — Зѝр не мѐжеш мало урѐдит ту космурачу нѐ тако иѐш рѝшчешљана и нѐуредна.

космуриња и косуриња, -ѐ, ж. *велика неуредна коса*; *уп. космурача*. — Пуштио си ту космурињу, ѐто те ка што бљѐху чѐтници. Урѐди мало косурињу, нѐћеш тако излазит.

Косоволѝжанин, -а, м. *мушка особа из Косовог Луга у Бјелѝавашима*.

Косоволѝжанка, -ѐ, ж. *женска особа из Косовог Луга у Бјелѝавашима*.

косоволѝшки, -ѝ, -ѝ *који шриѝада Ко-совом Лугу, који шѝитиче из Косовог Луга*.

кѐстрѐт, -и, ж. *козја длака*. — Урѝвци су набољѝ от кѐстрѐти. Плѐло се, бѝгоми, и от кѐстрѐти.

костријешѐње, -а, с. *гл. им. од ко-стријешнш се*.

костријешит се, -ијешим се, несвр. **1.** *рогушиши се, усшремљивашн се шрема коме, заузимашн рѝшборан сѝав*. — Не костријешн се пут мѐне, ѐ бѝ друга! Нѐшто се костријешнш, ка да си љут?! Не костријешн се на ту ѝѐцу, што их пре-падаш! Што се костријешнш онѝ јарац? Не

костријеши се на тога јадника, ўдри на јачега ако смјјеш! 2. *језици се*. — Ва-свијек сам се костријешила ка сам про-лазила поред гробља. Костријешим се ако ноћу идѣм прео Комуниѣ. Виђи како ми се костријешѣ длаке на руку, фата ме грозница.

костура, -ѣ, ж. *йосебна врста цейног ножа са костеним корицама*; уп. кустура. — Наострио сам костуру, може бријат.

косурѣна, -ѣ, ж. *в. космурина*.

косерѣић, -а, м. *дем. од косијер, косијер са мањом дршком и мањим сјечивом*. — Направио ми је Видак фин косерѣић, ђдличан је ка сам у чобанство. Ови ти је косијер мали, исто ка косерѣић. Наострио сам косерѣић, ђстар је ка плам. Побѣри онѣ шиблике косерѣићем. Направио ми је Мјјо косерѣић од једне старѣ вѣликѣ лимѣ.

кота, котла, м. *метална посуда у којој се кува храна, на огњицију (изнутра је калајсан, а споља гарав, од лизања й.ламена)*. — Напунио је кота јажѣтинѣ и то се сварило за тили чаѣ. Немам никаквога котла за огњиште, све данас варѣ на шпѢрет, па ми набави један кота кот Габеља.

коталац, -а, м. *йосебни ѣор за јажњад, мањи ѣор (за јажњад, ѣе.лад и др.)*. — Направио сам јажњадима коталац да ѣх спраћамо послѣје дојѣња.

котарѣна, -ѣ, ж. *од ѣрућа исп.лейена кошара дугуљастог облика йогодна за йоварење на самар или за йрѣње на леђа*; уп. крошња. — Исплѣо сам котарѣну за грожђе. Најача је котарѣна од јасеновијех прѣтовах. У моју велику котарѣну може стѣт педесе кила грѣжђа. Да ми ону малу котарѣну.

котѣло, -а, с. 1. *мјесто гдје се коши живошња*. — Нијесам доскоро зна да је вѣучје котѣло ђдма изнад нашѣга Осѣја. 2. *зло мјесто, средиште зла*. — Та кућа је котѣло зла и невѣљѣ.

котѣт (се), котѣм (се), несвр. *множици (се), голмаши (се)*. — Котѣ се ка жути мрави, не зна се ѣе их је више. Котѣ се ка губавци. Котѣ се ној ѣца ка прѣсад у крмачѣ. Сваке године кѣчка ни се котѣ у исто врѣеме. Посѣчи ови лом о(д) драча, котѣ се свѣшта у ѣѣга. Проз умертин се котѣ некакѣ травуљина. Сваки дан су се на ону пољану котѣла сеоска ѣца. Суле котѣ јарад ка какѣ машина. Отпријед су се у то грмење стално котѣле змије. Котѣ се ѣши овомѣ маломѣ ѣ косу. Не сади пајасѣн ѣ лозе е се Ѣн котѣ ка багрѣм.

котлокрпа, -ѣ, ж. *онај који крии котѣлове, мјѣстор за криѣење (и йравење) котѣлова*. — Селим је био најбољи котлокрпа ѣ Град. но ѣмрије млад.

котробѣн, -а, м. *резани, или нерезани, дуван у слободној йродаји, мимо одобрѣња државе, дуван намијењен шверцу*. — Ти стално пушиш котробѣн, а ѣе набављаш картице? Љѣши је котробѣн за пушѣње од йједнија фѣбричкија цигѣра.

котробѣна, -ѣ, ж. *оно што се кријумчари; сам чин кријумчарења*. — Били смо ја и покѣпни Вао у котробѣну, одѣли смо ѣпрах до Херѣговине да продајѣмо дувѣн, а све су не финанци ѣѣрѣли.

котробѣнит, -ѣним, несвр. *йушиши, особито котробѣн*. — Котробѣни ли ти? Котробѣним више Ѣ триес година. Не пушим цигаре фѣбричкѣ но котробѣним.

котробѣнија, -ѣ, м. *пушач котробѣна; йрговѣц (шверцер) котробѣном*. — Мѣрко је велики котробѣнија, не би ти Ѣн запѣлно купѣвни цигѣр за живѣ главу. Били смо ја и Вао котробѣније по Црнѣј Гѣри и Херѣговини, и све смо се лѣкѣвили с финанцима.

котулач, -а, м. *округли и йѣоснаши камен*. — Виђи дако ми најѣш један пѣвиши котулач да метнем на сѣр.

котур, -а, м. *шѣчак*. — Виђех ѣуди, кола с гѣменијема котуровима. Шѣлѣ се

на наш рачун — да су чували ваљак да му не скинемо котур.

котурат (се), -ам (се), несвр. *кретиши се као шочак (кошур), ваљати (се), возити (се)*. — Како се оно котура бицикло, никад нијесам мога да сватим. Ви како мајка котура кључко! Што котураш ту бачву? Прича како се у затвор све нешто котурало пут њега. Котураш ли ти какво ауто?

коћета, -е, ж. *дјечји креветица, кревети за дојенче (доноси га породична мајка у дар)*. — Ташгино је да купи колијевку или коћету. Купила сам унуки коћету, моћ ће у њу спаваћ док напуни двије године. Љеће је ћетету у колијевку но у коћету.

кофа, -е, ж. *в. кова*.

коференција и **куференција**, -е, ж. *коференција*.

кочанник, -а, м. *дуга моћка за ношење сијена (с двије шакве моћке које држе двојица сијено се носи као на носилима)*. — Ланник сам има танке а јаке кочаннике па мих је неко бестрега. Кочанници су оне дугачке моћке што се на њих носе сијено.

кочань, -а, м. 1. *срж из сјабљике кујуса (једе се као ројква)*. — Излио сам пешес кочань од раштань, али нијесу слатки ка они од бијелог купуса. 2. *пашљак сјабла кујуса, дувана, кукуруза и сл.* — Што си оставио на долину оне кочань од дувана? Изгэйло је магаре кочань од умертина. 3. *сјабло са лисцима кујуса*. — Имам на долину триес-четрес кочань купуса.

кочањина, -е, ж. 1. *огољено сјабло кукуруза или дувана са којег је скинут плод односно лист*. — Донеси оија кочањина з долине да потпирим огањ. 2. *повершина на којој су остале голе сјабљике кукуруза*. — Поведи краву на кочањине, наће нешто да оглођу.

кочањиште, -а, с. *повершина на којој су послије бербе кукуруза или дувана остала огољена сјабла, кочањине*; уп. кочањина 2. — Изведи говеда на кочањиште, остало је листова умертина доста.

кочоперан, -рна, -рно *који се прси, који се прави већи и значајнији него шито је, који је уображен*. — Јеси ли видно како је кочоперно оно гаче Милосавино! Милан је мали, али је кочоперан ка да је највиши и најснажни.

кочоперит се, -ерим се, несвр. 1. *истичајући се (о предметима), надвисивајући околину, ширчајући*. — Кочопере ти се дрва на дрвљаник. 2. *пркосити, поносити се, правити се важним, понашати се набуцити, уображавати се*. — Кочопери се по Граду ка да је једини у свијет. Ништа се не кочопери, сви знамо ко си! Кочоперио се они прцун по селу неће ли га виђет која ђевџка. Ништа ми се тун немо кочоперит, добро знам све твоје марифетључе. Што се кочопериш пред том ћецом, испрси се пред јачијама.

коцобаша, -е, м. *предводник, вођа, водич*. — Био је коцобаша пре Талијанима ка су нападали партизанае у Гарчић, па су га потље затворили.

кош, -а, м. 1. *прућем ошлећена оштва за жито*. — Мало је ко оћен има кошеве, није било жита. 2. *већа кошарина, са већим ошворима на сиранама које су ошлећене*. — Метни кравама два коша сијена, гладне су.

кошар, -а, м. *кућица ошлећена од пружа која служи као оштва за жито, бурад и сл.*; уп. кош 1. — Наћеш у његов кошар свакакога алата.

кошара, -е, ж. *дрвена или шлећена кућица за псе или за кокоши*; уп. и кокошар(ник) и кућара. — Спраги за дана кокошке у кошару да не замрчу наизван.

кошевина, -е, ж. *косидба; вријеме косидбе*. — Ја ти нијесам никакав за коше-

вину, ма̀ло љу ти помѡћ. Дѡдѡ је Мили-воје прољѣтѡс у кошевину.

кошѣт, -а, м. *предиња нога заклане животишње*.

кошетѣћ, -а, м. *дем. од кошѣћ*.

кошѣћ, -а, м. *кош за ловљење рибе*. — Забачио сам два-три кошѣћа у Мѡло купало, тун је вѡзде бѣло дѡста крапѡвѡ и јѣгуља.

кѡшкѡње, -а, с. *гл. им. од кошкаћ* (се). — Нѣка ви кѡшкѡње, ђѣцо, нѡ учите!

кѡшкѡт (се), -ѡм (се), несвр. *задиркивати (се), заваћати (се), сваћати (се)*. — Не кѡшкѡј тѣ ђѣцу, нѡ их наѡчи, старѣ си! Повѡздѡн се кѡшкау и бијѣ. Вјечито су се ѡни кѡшкѡли окѡ нѣчега. Не кѡшкау се, онѡ се ѡни шѡлѣ.

кѡшњѣца, -ѣ, ж. 1. *пекрећна кућѣца за пчеле напѣриѡвана од дебелог изнутра избушеног сѣбла или оѡлећена од ѣрућа (старѣје), или ѣак сандук у којѣму живе пчеле*. — Бѡљѣ су бѣле старѣ кѡшњѣце од новѣја, нѣкако су бѣле пуњѣ мѣда. 2. *пчелиња заједница, рѡј*. — Ымѡм пѣшес кѡшњѣцѡ чѣлѡ, чини ми се е ѡе овѣ гѡдинѣ бит дѡста мѣда.

коштѡњ, -а, м. *кестѣн (Aesculus pravia)*. — У Загѡраче не успѣјава коштѡњи, а ми смо ѣх имѡли ка смо жѣвјѣли у Дѣчане.

коштѣнѡц, -ѡнца, м. *кошѣнуѡв, жилав чѡвѣк*. — Не мѡжеш се тѣ рѡѡт са онѣјем коштѣнѡцем, ѡн је мѣшѡв али јѡк кѡ бѣк.

кошћѣла, -ѣ, ж. *дрвенѡстиа биљка са лѣстовима сличним у букѡе (Celtis australis) и ѣлод ове биљке; уп. кошћѣлица*. — Кошћѣле су најбѡлѣ ѡдрене зѡ грожђе.

кошћѣлица, -ѣ, ж. *ѣлод кошћѣле, у зриѡвању је жуѣи а када зрене, има црну боју, укусан је, али му сјѣменка, кошћѣлица, заузима не мање зајремине од меснатѡг дијѣла ѣлода; уп. кошћѣла*. — Нѣкад нѣјесам вољѡ да ѣјѣм кошћѣлице, нѣх ѡбично вѡлѣ ђѣца.

кошћѣловѡч, -а, м. *ишѣћ, моћѣка од кошћѣле*. — Удѡрио ме онѣјем кошћѣловѡчем пѡ рѣци, замѡло ми је нѣје слѡмѣо. Сѡѣ сам поред лѡзѡ побѡ кошћѣловѡче мјесто рѡзѡкѡ.

кошћѣлѡвѣ, -ѡ, -ѡ *који је од кошћѣле (ишѣћ, ѣрући и сл.)*. — Рѣјѣтко кѡт шегѡмо кошћѣлѡвѣ шѣѣце. Удри магѡре тијѣм кошћѣлѡвијѣм прѣтом.

кошћѣловина, -ѣ, ж. *кошћѣлово дрво*. — Ка се осушѣ, кошћѣловина је тѡвѣѡ од дренѡвинѣ.

кошѣљѣница, -ѣ, ж. *ѣланѣѣѣа, омѡћѡч ембриѡни који се изѡѡује са ѣлодом; змијски свлак*. — Рѡдио сѣ у кошѣљѣницу пѡ је постѡ вјѣдогѡња. Вѣђѣх у нѣ гѡрњѣ рѣд лѡзѡ змијскѣ кошѣљѣци.

крѡбѡс, -а, м. *врѣѣа оѡасне змије (Vipera ammodytes), служи каѡ симѡл зла, нарѡчиѣо у клѣѣви, оѡасна змија уѡишѣе*. — Крѡбѡс је вѣликѡ и ѡпасна змија. Крѡбѡс је ѡтѡван, не мање од посѡдка. Крѡбѡс је јѣдна вѣлика непомениѣа, кѡга закѡлѣ, нѣма му спѡса. Зѡклѡ је тѣле крѡбѡс у Гѡђѣне, нѣје му цѣкнѣло. Ѧпио га је крѡбѡс и ѣумро је. Кѡћ, крѡбѡс ве заклѡ! Крѡбѡс те, лаѡбгдѡ, згѡдиѡ! Ыскѡчи некакѡ змијурѣна, прѡвѣ крѡбѡс.

крѡбѡсница, -ѣ, ж. *крѡбѡс*. — По тѣјама шкрѣповима ѣма крѡбѡсницѡ, припѡзи се! Бѣле су га напѡле крѡбѡснице, и замѡло је полѣдиѡ. Зѡклѡла га је крѡбѡсница за прѣ, мѡрѡли су му га дѡктори окѣнут. Какѡѡ је. даѡбгдѡ је крѡбѡсница пѣчѣла! Сѡѣ змије крѡбѡснице се бјѣхѣ намлѡжитѣ тѣ гѡдинѣ.

крѡвица, -ѣ, ж. *дем. од крава*. — Мѣзѣмо јѣдну кѡзу и крѡвицу.

крѡвљѣ, -ѡ, -ѣ *који је од краве, који се ѡноси на краву*. — Замѡзѡ сам новѣ сѡднице крѡвљѣјама бѡлегѡма да ѣх не глѡђѣ зѣчеви. Здравѣ је крѡвљѣ сѣр од ѣјѣднога.

кравуљѣна, -ѣ, ж. 1. *ѡузм. од крава*. — Овѡј нашој кравуљѣни трѣбѡ зѡ зѣму

цїо стѡг сїјена. 2. фиг. *лијена особа*. — Кравуљина је тѡ, крепала би штѡ би га зарадїла.

крадїкола, -ѿ, м. (новије) *крадљивац кола*. — Већ га зову крадїкола, нико од њега не смїје да оставї ауто назван.

крадњї, -а, -ѿ *исљедњи, крајњи*. — Пут је доша до најкрадњија кўћа у Загарац. На Божїћ се позївау и крадњї рѡђаци.

крађевина и крађевина, -ѿ, ж. *оно што је украдено; сам процес крађе*. — Дава ми га је па га нијесам ўзео, тѡ је крађевина. Ова ђеца не їдѡ и школѿ кўћи нѡ прво у крађевину, їдѡ по тўђија дињака.

краќало и краќало, -а, с. (об. у множини) *нога*. — Брзо їдѿ с онїјама његѡвијама краќалима, нико га стїћ не мѡже.

краќање, -а, с. *гл. им. од краќаї*. — Смѿта ми тѡ тѡје краќање по соби, гѡре-дѡље.

краќат, -а, -ѡ *који има дуге ноге; који їрави дуге коракѿ їри ходу*. — Лако ти је тѡко краќатѡме да їдѿш пјешкѿ, нѡ како ћу ја овако малї. Бјеше Радосав краќат, їмаше нѡге од метра. Јеси ли познавѡ онѡ Мирѡну краќатѡ, кад їћаше нијеси је мѡга стїзѡт. Краќат ли је, бѡже ме ти сачѡва, нѡге су му од растегљаја.

краќат, краќѿм, несвр. *корачаїш, ходаїш, їш*. — Нѿћу га ја тѡмо данѡс краќат па да ћете свї поцрќат. Вїђи овога малѡга како краќѿ кѡ велї чѡек.

краћ, -а, м. 1. *шаран*. — У Сушїцу сѿ отпрїјед ловїло доста краћѡва, сад їх вїше немѡ. Нїшта лѿше нїје от сѡвога краћа, тѡ је цаћ рїба. Уловио сам пет кїла краћѡва у Сушїцу. 2. фиг. *неїамейна, замлаїастїа особа*. — Нїшта онѡ нѿ зна, правї је краћ.

краћчина, -ѿ, ж. *аугм. од краї, велики краї, али овдје најчешће у значењу 'крупина, неїамейна, замлаїастїа особа'*.

— Краћчинѿ тѡквѿ у мѡј живѡт не вїћех, нѿ зна тѡ нїшта.

краста, -ѿ, ж. 1. *сїврднїши ѡвршински слој на рани*. 2. *велике богїње или сл. болесїи коже*. 3. *ѡвршина коже жабе красїачѿ*. 4. *избочине на кори красїавца*.

крастѡв, -а, -ѡ *који има красїѿ; сврабав*. — Цїо је по кѡжи крастѡв кѡ жаба губавица. Свї су у кўћу крастѡви ѿо нѿко дѡба, даћи им је пријенѡ сраб од онѿ малѿ што је бїла код њїх.

краставац, -ѡвца, м. *врстїа ѡврћа (Sisymbrium sativus)*. — Ка сѿ наводњавау, ѡћен знаѡ да рѡдѿ крастѡвци кѡ нїћѿ.

краставица, -ѿ, ж. (ређе) *красїавац*. — Бљѿше ѡднекућ дѡнијѿла кїселија краставица, па смо їх јѿли с качамаком смѡчанијѿм.

крастѡча, -ѿ, ж. 1. *врстїа крушке са дебѿлом храїавѡм корѡм*. — Овѿ крастѡче здрїјевау ўјесѿн. 2. *жаба красїачѿ (врстїа зелене жабе)*. — Мї їх зѡвѿмо гўбавице или крастѡче. 3. *жѿна са красїама на лицѡ*. — Е нѿше ми комѡндѡват онѡ крастѡча у кўћу!

краћак и краћак, -тка, -тко *који није дуг (у ѡпростѡрном и у временском смислу)*. — Да ти нїје краћка тѡ аљїна, вїдѿ ти се кољѿна. Краћко је трајѡло овѡ лїјепѡ живѡвање.

краткоѡмац, -ѡмца, м. *чѡвјек країкѿ неїамейш; уп. јѡдноѡмац 1*. — Свѿ док се у кўћу питаѡ оваквї краткоѡмци, тўн немѡ срѿћѿ, кўћу трѿба знѡт водїт.

крѡв, крѡви, ж. 1. *црвена шѿечносї у организму*. 2. *убисїѡво, дуг за живѡї*. — Дѡговѡли су крѡв некакѡме чѡѿку па сѡ побљѿгли.

крварїна, -ѿ, ж. у *Стѡрој Црној Гори* — *дуг за убијѿнога, износ који се їлаћаѡ, їѡ одлуци стѡарѿшина у сѿлу или їлемѿну, за їроливѿну крѡв, шїј. за убисїѡво; уп. крѡвина*. — Бїли су му прѿсѡдїли да плѡти

педесѣт талијера крварѣнѣ што је био убио једнога рођака.

крвѣт се, -ѣм се, несвр. *свађати се до крви, жесѣтоко се кавѣжити*. — То се од њих очекивало, и њихови старѣи су се стално крвѣли и убѣјали један другога. Крвѣ се по цѣо дан, не могу се очѣма виђет.

крвѣње, -а, с. *гл. им. од крвѣи се*. — Није село могло живѣт од њиховога крвѣња.

крвѣник и **крмѣник**, -а, м. *крвѣник, убица; неѣриѣјатељ*. — Ужѣјала је свѣјећу на гроб крвѣнику ѣсто ка сѣну. Не дај, боже, такву несрѣћу ни крмѣнику!

крвѣнина и **крвѣнина**, -ѣ, ж. *дуг за убијену особу*; уп. крварина. — Плѣтили су крвѣнину како су ѣм рекли и глѣбе још толѣко. Крвѣнина је био најтежѣ дуг.

крвѣница, -ѣ, ж. **1.** *ж. крвѣник*. **2.** *ѣушка, ѣособно она из које је неко убијен*.

крвѣничѣт (се), -ѣчѣм (се), несвр. *неѣриѣјатељевати; оѣѣуживати за убѣство*; уп. крмѣничѣт (се). — Крвѣничѣ покојнога Лѣзѣра за синовљу смрт. Крвѣничѣ се још от прађедѣва.

крвѣжѣдан, -дна, -дно *крѣлочан*. — Крѣжѣдни су вѣкови зѣми нѣ лѣти, лѣти лѣше пѣнешто улѣвѣ.

крѣжѣдѣник, -а, м. *онај који је сурѣв, крѣжѣдан, немѣлѣстѣив*. — За своју сѣкѣру би ти крѣжѣдѣници убѣли чѣека.

крѣлѣк, -а, м. *злѣчѣнац, онај који „ѣије крѣ“*. — Како је могла да држѣ крѣволока порѣдѣцѣ у кѣћу!

крѣлѣчан, -чна, -чно *који је оѣасан, који чѣни злѣ, који „ѣије крѣ“ другѣма*. — Крѣлочѣнијѣ звѣјери нијесам глѣдѣ од оногѣ несрѣтѣника Ивѣанѣвогѣ.

крѣлѣчина, -ѣ, ж. *неѣшто што је сѣечѣно крѣљу и знојѣм, с муком сѣечѣно*. — Свѣ оѣо што виђѣш повише кѣћѣ Шѣпѣанѣвићѣ је мѣја крѣваѣ зѣрада, мѣја крѣлѣчина.

крѣмѣтѣник и **крѣмѣтѣник**, -а, м. *онај који изѣзивѣ крѣве сѣкобе међу својѣма, брајѣоубѣца; велика свађѣлица*; уп. крѣсмѣтѣник. — Такѣвогѣ се крѣмѣтѣника није рађѣло у оѣѣ крајѣве. Не помѣни ми оногѣ крѣмѣтѣника, не могу га глѣјѣт. Јесѣ ли се спѣтѣјѣла с оѣијѣм крѣмѣтѣником? Браћу је завѣдио оѣи крѣмѣтѣник. Мѣжѣш ли штѣ с оѣијѣм крѣмѣтѣником?

крѣмѣтѣница, -ѣ, ж. *жѣнска особѣ злѣ наравѣ, сѣремѣна да заѣвађѣ другѣ*; уп. крѣсмѣтѣница. — Она је бѣла крѣмѣтѣница, зѣр нѣ знаш да се јѣднѣ гѣдинѣ поклѣше због њѣ. Крѣмѣтѣница је бѣла и ѣ род, свѣ је сѣстре рѣшѣрѣла. Како мѣш живѣт с оѣом крѣмѣтѣницѣм? Она крѣмѣтѣница је завѣдѣла прѣво браћу, пѣ ондѣ свѣ фѣмѣљу. Ништа ми не причѣ(ј) о крѣмѣтѣници и Јѣници!

крѣоѣијѣ, -ѣ, м. и ж. *злѣ особѣ; крѣвѣлочна звѣјер*. — Ништа не трѣба крѣит, за свѣкогѣ су бѣли крѣоѣијѣ ка ѣни. Лѣсѣца је вишѣ крѣоѣијѣ ѣд вѣка.

крѣсмѣтѣник и **крѣсмѣтѣник**, -а, м. *сѣадѣвац, смѣѣљѣвац, онај који заѣвађѣ другѣ*. — Био је највиши крѣсмѣтѣник ѣ плеѣме, двѣ ѣка ѣ глаѣву би завѣдио. Не свѣђѣ ми фѣмѣљу, крѣсмѣтѣничѣ јѣдан.

крѣсмѣтѣница, -ѣ, ж. *смѣѣљѣвица, жѣна која заѣвађѣ другѣ, свађѣлица*. — Побѣли су се због оѣѣ кѣрѣвѣ, крѣсмѣтѣничѣ. Свѣ их је, крѣсмѣтѣница, закрѣвила. Крѣсмѣтѣница је жѣна која мѣтѣ међу чѣљѣадѣма, која их завѣђѣ.

крѣга, -ѣ, ж. *чокоѣи (лѣзе)*. — Немѣ више лѣзѣ ѣђѣн, сѣмо пѣкоја крѣга, а брѣдѣни су свѣ таѣи и маѣи.

крѣдѣт (се), -ѣм (се), несвр. *уѣножѣвати (се), увеђѣвати (се) (обѣчно о сѣоци)*. — Јолѣ крѣдѣ ѣвѣце ка правѣ домаћѣн. Крѣдѣли су мѣји по стѣ гѣвѣдѣ. Код Жѣвка се крѣдѣ кѣзе ка прѣје рѣта, ѣмѣ их прѣо пѣдѣсѣт. Кѣзе се крѣдѣ брѣже од ѣкаквија животѣњѣ.

крѣдо и **крѣдо**, -а, с. *сѣадо, буљѣк (и сѣиѣнијѣ и крѣѣне сѣоке)*. — Отѣуд ви

кресѧ, -ѧ, ж. хий. од кресалица. — Дѡнио ми је Ђурѡ из Бѡграда једну фину кресу, сваки пут пали.

кресалица, -ѧ, ж. уѧљач. — Дѡнио ми је Милош њемачку кресалицу из Бѡграда, вѧзде ужди, никад не омѧне.

кресѧње, -а, с. гл. им. од кресати. — Нѧка ти тѡ кресѧње косијером по тијама шипковинама! Пођох у кресѧње листа.

кресѧт, -шѧм, несвр. 1. *засијецаѧи, окресиваѧи гране; сјеѧи листи за стиоку; сјеѧи месо за зимницу.* — Кресѧм овѧ дѡнѧ гране да не смѧта лозѧма. 2. *ѧалиѧи ваѧру за ѧушење кресалицом или украсиваѧи огњилом и кременом.* — Кресѧ овѧ мѡја кресалица кѧ муња. 3. *ѧкљѡцаѧи ѧразним оружјем; не уѧљиваѧи се (о мѧику).* — Не смѧје се празнијем левѡром кресѧт. Кресѧ сваки други од овѧја мѧѧа што си ми дѡнио, нѧшто им фали.

кресивѧча, -ѧ, ж. уѧљач, кресалица. — Откако сам набѧвио кресивѧчу, оставио сам кресиво. Најбоље су кресивѧче на бензин.

кресиво, -а, с. ѧрибор за ваѧру: *оцило, кремен, ѧруд, кеса.* — Сви пушѧчи су отпријед имѧли кресиво. Кресиво сѧ држѧло у тоболац.

кресѧт, -ѧм, несвр. в. клачиѧи.

крѧштѧлица, -ѧ, ж. врѧѧа ѧѧице, крѧја, ѧѧица која крѧѧи ѧри леѧу. — Уфѧтио сам тиѧе од крѧштѧлицѧ, сѧмо што је пѡчѧло да летѧ. фиг. *крѧѧѧава, брбљива женска особа.* — Скрѧти ти језик онѡј твојѡј крѧштѧлици да га јѧ не скрађујѧм.

крѧв, -а, -ѡ 1. *који није ѧрав.* 2. *који је хром.* — Је ли крѧва онѧ млађѧ Никѡлина, рѧмљѧ, чини ми се. 3. *који је крѧвац.* — Мѧлица је крѧва за свѧ тѡ, мѡгла је да не пиљка у ѧѡла.

крѧвѧња, -ѧ, ж. *вриска, ѧиска, крѧчање, крѧвѧва.* — Кад угуљѧше лампу, настаде крѧвѧња у салу. Не чујѧ се от крѧвѧњѧ ѧѧѧѧ ништа. Неђу више да чујѧм ту

крѧвѧњу, ѡдмѧх се умириѧте. Овѡ дијѧте ни јѧдан дан не мѡже бес крѧвѧњѧ, чуѡо од ѧѧѧѧ.

крѧвѧт се, крѧвѧм се и **крѧвѧѧ се**, крѧвѧѧ се, несвр. *не биѧи ѧраво, изгледаѧи неѧраведним, биѧи (коме) криво.* — Не крѧвѧ се мѧне на мѧли нѡ на неѧравѧи диѡ. Млѡго ми се крѧвѧ на тѧбе што ме нијѧси звѧла да и јѧ пѡђѧм с тѡбѡм.

крѧвѧћ, -а, м. (пејор.) *онај који је крѧв, који крѧва, рѧмљѧ.* — Чуѧ се онѡга Јѧгошевѡга крѧвѧћа што је без ногѧ. Стѧлно је виѡим с једнијѧм крѧвѧћѧм без дѧснѧ ногѧ.

крѧвѧѧ, крѧвѧца, м. *онај који је крѧв, који сноси крѧвицу.*

крѧвѧ, -ѧ, ж. *крѧвица, обично у дјѧчјѡј игри; неѧраво.* — Сваљѧли су на онѡга несрѧтника свѡ крѧвѧ. Не мѡш испрѧвит крѧвѧ ниѧкад. Наѧравѧили су му велику крѧвѧ што му нијѧсу дѧли од онѡга имања. Бѡље је мѧло прѧвѧ нѡ имѧло крѧвѧ. Немѡте онѡј ѧѧѧи наѧравѧит какву крѧвѧ!

крѧвѧѧ се, крѧвѧѧ се, несвр. в. *крѧваѧи се.*

крѧвѧѧа, -ѧ, ж. *вриска, ѧиска, крѧчање, куѧање, куѧѧава.* — Кад мрѧца изнесѡше, стаѧе крѧвѧѧа чѧљѧди. Штѡ је крѧвѧѧа у кућу, ко(ј)ѧ се тѡ бијѧ?! Нѧка крѧвѧѧа, ѧѧѧо, е ѧу ве побит! Штѡ је стѧла крѧвѧѧа онѡ ѧѧѧу на долину, да ѧх није што препѧло.

крѧвоврѧтиле, -а, м. (пејор.) *чѡвѧк крѧвог врѧѧа.* — Није мѡга крѧвоврѧтиле да ми не поручујѧ да се припѧзим, вѧла га се не боѧм.

крѧвогљѧвиле, -а, м. (пејор.) *чѡвѧк чија је глава нагнуѧа на једну сѧрану.* — Нѧће ми онѧ крѧвогљѧвиле одређивѧт штѡ да чинѧм.

крѧвогуз, -а, м. (пејор.) *чѡвѧк који храмљѧ.* — Грѧѧа је онѧкву ѧѧѡјку дѧт онѡмѧ крѧвогузу, ѡна је банѧѧа жѧнска.

кривогуза и **кривогуза**, -ѣ, ж. (пејор.) *женска особа која храмље*. — Довео је некакву кривогузу из Подгорице. Изгрди га она кривогуза синоћ на паѣе објоке.

кривогузиле, -а, м. (пејор.) *в. кривогуз*. — Што ће они кривогузиле јутрос ођен?

кривондгиле, -а, м. *човјек који је кривих ногу*. — Виђех јутрос онога кривондгила Петровѡга. Мираш је прави кривондгиле, а и крива.

кривѡња и **кривѡта**, -ѣ, м. (пејор.) *човјек који храмље*. — Маки, не прича ми о ономѣ кривѡти, добро га знам. Обалиће га, тако ми бѡга, они кривѡња.

криворѣп, -а, м. (пејор.) *мушка особа која храмље*. — Пушти ти криворѣпа, нека прича што гѡђ ѡће.

криворѣп, -а, -о (пејор.) *који крива на једну ногу*. — Онако зѡдан момак узе ону криворѣпу ђевојчину.

кривѡта, -ѣ, м. *в. кривоња*.

кривоустиле, -а, м. (пејор.) *човјек кривих уста*. — Што ти онѡ збрѡше кривоустиле синоћ?

кривуља, -ѣ, ж. (пејор.) *хрома женска особа*. — Пути ти, кривуља, немаш ти што да рѣчеш!

кривући и **кријући**, прил. *кришом, тајно*. — Више пута је одио код њѣ кривући, да ми не видимо. Кријући сам пѡшла од ђеце.

кривучкѣ, прил. *в. криучке*.

крижаљка, -ѣ, ж. (заст.) *писаљка, оловка од шкрињаца, или графитна, за писање по школској, ђачкој табlici*. — Имасмо таблице и крижаљке. Онѣ крижаљке смо ми више звали писљке. Неки ђаци крижаљком су писали и по зиду, не само по табlici.

крижуља, -ѣ, ж. *писаљка од камена за таблицу, крижаљка*. — Пријед смо писали крижуљама на табlici а сад

пишу лаписима и перима ѡдмах на карту, у теке.

кријес, -а, м., Нмн. *крѣсови свиѡац*; уп. блијесњак 1, свијетњак. — Крѣсови се јављау само у прољеће и лѣто.

кријесница, -ѣ, ж. *свиѡац*; уп. свијетњак, кријес. — Уфатно сам кријесницу, виђи како свијетли.

кријући, прил. *в. кривући*.

кријучкѣ, прил. *в. криучке*.

крило, -а, с. 1. *орган за лећење код птица и уопште крилатих животиња*. — Погодио је Милан гѡлуба право у десно крило и сломио га. 2. *горњи дио ногу и подручје стомака при сједењу, скућ*. — Држаше пушку у крило, па га не смљех дират. И тебе сам држала у крило ка си био мали.

криучкѣ, **кривучкѣ** и **кријучкѣ**, прил. *кријући, тајно, крадимице*. — Криучкѣ некако дођоше. Удала се кријучкѣ од нас. Ништа ми не прича кривучкѣ.

кришка, -ѣ, ж. *одсечени комад хљеба, воћа или поврћа (најчешће тљоснаиог облика)*. — Да му кришку дѡне па нека иде да свежѣ козу. Свакоме је подијелила по кришку лѣба и сира.

кришница, -ѣ, ж. *дем. од кришка*. — Нијесам имала да му дам за смѡк ништа нако кришницу сира.

крѣка, -ѣ, ж. *ломљава, пресак*. — Утулише свијетло и направвише крѣку у Задружни дѡм, те свијет поче да блѣжи.

крѣанлук, -а, м. *обилаио једење, храњење уз обиље јела и иића*; уп. крѣанција. — Тун је било крѣанлука колико је ко мѡга изѣс и попит.

крѣанција, -ѣ, ж. *обилаио једење, храњење уз обиље јела и иића*; уп. крѣанлук. — Биће зимус крѣанцијѣ — доста смо мрса спремили.

крѣање, -а, с. *гл. им. од крѣаи*. — На Јѡванкину свадбу је, браће, било право

крмељав, -а, -о којему су крмељи око очију. — Нешто је ово дијете стално крмељаво, трѣба га повѣс код доктора. *фиг. неиспаван*. — Крмељава је нешто ка да се није наспавала.

крмељат, -ам, несвр. *поспаяјати крмељав око очију, добијати крмеље*. — Ово дијете стално нешто крмеља око очй, да га нијесу оклапиле смѣкве зелене.

крметина, -ѣ, ж. *свињско (крмеће) месо*. — Јутрос сам се найо младе крметинѣ и ништа до вечерѣ не могу јѣс.

крмећак, -а, м. *свињски измет*. — Очисти ове крмећаке по обѣру, сад ће доћ Милѣ, не ваља да он то види.

крмећй, -а, -ѣ *свињски*. — Не смйјем јѣс крмеће месо, доктор ми га је забрањйо.

крмнйк, -а, м. в. *крвник*. — Не помйњи ми крмника! Не могу од крмника.

крмнйчит (се), -йчим (се), несвр. *непријатељевати; свађати се ошйро*; уп. *крвничит (се)*. — Крмнйчимо се ми ђавно. Немѣте се, ђѣцо, крмнйчит. Крмнйчѣ једнога Пљевљака за сына.

крњат, -а, м. **1.** *крњѣшак, окрњак*. — Оста ми је од тога зуба само крњат. **2.** *већа крња*. — Изваљивали смо оне велике крњате да рашчйстимо пролаз. У покоји од крњата било је и по стѣтину кйла. **3.** *остарело, нейокрејно чељаде*. — Од ђѣда нема ништа до крњата.

крњатак, -атка, м. *остйшак од поквареног зуба у вилицу*. — Немам зуба до неколико крњатака. Повади ми клијештима ове крњатке од зуба. У горњу вилицу ймам само неколико крњатка, а свй доњи зуби су ми здрави.

крњѣтак, -ѣтка, м. *окрњак, йарче неке џелине*. — Видѣ му се крњѣци од зуба. Убоде га крњѣтком некакѣ бритѣѣ. Оста ми је от косѣ само један крњѣтак.

крњозуб, -а, м. *мушка особа са крњим зубима, шй*. *мушка особа којој се види да јој недостйају неки зуби*.

крњозуб, -а, -о који нема неколико *предњих зуба*. — Не могу ја то јѣс, али не видиш е сам крњозуб.

крњозуба, -ѣ, ж. *женска особа којој недостйаје неколико зуба*. — Пѣче она крњозуба да шушка и да нешто блебѣѣ.

крвињара, -ѣ, ж. *неугледна кућница*. — Мене је лијепо и у вѣ крвињару, не могу ја у град у не станове државне.

крѣйт, крѣйм, несвр. *резати ножем или макама йлаино или кожу*. — Крѣйм мало опутѣ ђѣци за опанке. Није било кројачицѣ која је боље кройла од Рѣсѣ.

крѣк, -а, м. *корак*. — Йзмеђу нашија кућа нема више от сто крѣка. Никѣ йма крѣк од метра. Ни крѣка нијесам мрдноу. Крѣк је йсто што и корак. Пѣчео сам кућу ширѣку десѣт а дугачку петнаѣс крѣка. Мѣга је скочит пет најбољија момачкйја крѣка. Измѣри ливаду крѣковима кад немаш метра.

крѣйт, крѣпйм, несвр. *поспйати йчничошй; йрскати (лозе, цвијеће или шйто друго)*. — Ја лѣзе вазде крѣпйм по четири-пет пута и никад на њих нема пѣпела. Крѣпйо сам крѣолу, напала је некаква мѣшица.

крѣплѣње, -а, с. *гл. им. од кройшй*. — Крѣплѣње лѣза ми је јѣдан од најтежија радѣѣ.

крѣчйт, крѣчйм, свр. *коракнути, сйшйти, йѣти, йѣжурити*. — Крѣчи до Милана и донѣси ми вйле. Кад он крѣчй, чинй ти се е му је крѣк уфатио не мање од метра. У ту кућу нећу да ми више крѣчйш! Крѣчи мало е ћемо опознйт, ймамо јѣш уру да йдемо.

крѣшња, -ѣ, ж. **1.** *йлейена корпа елийсасйог облика за йоварење на коњу или за ношење на леђима*; уп. *котарина*. — Оплеѣ сам крѣшњу од јасеноѣга прѣћа, биће јака за свашто. **2.** *фиг. велики сймак, куље*. — Како нѣсйш тѣ крѣшње о дрѣѣ.

крпа, -ѐ, ж. *марама за главу; шанко илаино*. — Скоро свака жена је у црнину, свака носи црну крпу. Подкоја ћевџка је носила шарену или бијелу крпу на главу. Џепови на гаће се правѐ от крпѐ.

крпѐљ, -а, м. 1. *врста инсекта, обично најада живоишњу увукујући јој се у крзно*. — Напали су ове године крпѐљи и ђвце, и краве, и псе, и све живѐ. Не дирѐ то пашче ѐ је пунао крпѐља! Нагрдише ми козу крпѐљи, не знам како да их уништим. 2. *фиг. особа која је ујорна у нечему, која се окоми на нешто или некога, досадна особа*. — Немѐ ми доводит онога крпѐља ђђен, ђђу да радим а ђн ми неће даѐ. Миџи ми онога крпѐља, не да ми мрднут. Велиша је био крпѐљ јѐдан, нијеси се мѐга од њѐга ослободит кад ти пријенѐ.

крпењаџа, -ѐ, ж. *лојта направљена од криа*. — Мало смо се ми играли крпењаџе ка данашња ђѐца, највише смо се играли клиса.

крпетина, -ѐ, ж. *аугм. од криа*. — Мѐтни каквѐ било крпетину да не џдѐш гологлава. Све јѐј се по кѐћи мѐтау некаквѐ прње и крпетине што нијесу ни за што.

крпље, крпља, ж., мн. *кружно истреишени уређај који се ставља на ноге да не шону када се иде џо снијегу*. — Саѐд нико више не плетѐ крпље а немѐ ни потребе, пѐшто више немѐ великија шњѐгова. Крпље су се правиле тако што се кошћелѐви ђбелџи прѐт савије џу круг и унутра се неџим исплетѐ, прѐћем али ликѐм, али јџчијем шпагом.

крпуља, -ѐ, ж., Г мн. *крпуља криѐљ*. — Што си пријенѐла за то дџјете ка крпуља.

крпуша, -ѐ, ж. *криѐљ*. — У не старѐ дрвене креѐте је вѐзде било крпуша, па су по цијелу ноћ клаље онѐга што лежи. *фиг. досадна особа, која се џрикачи за некога и никако да га остави на миру*. — Приенѐла је била она крпуша за њѐга, ђће ш њим па ђће на пазѐр.

крѐс, крѐста, м. *крѐст*. *изр. уфџтит се у мали крѐс на брзину крѐстишџи болесно дијџте, да се може укопџти у грѐбје*. — метнут у крѐс *крѐстишџи*. — Некад су се ђѐца метѐла у крѐс и иш чѐбанства, није се џтѐло с крѐтавањем. — чѐсни крѐс *вѐра, нада, слѐбода*. — Одџли смо за чѐсни крѐс и слѐбѐду златнѐ.

крѐсни, -ѐ, -ѐ који се односи на крѐст, који се џиче крѐста, који се односи на крѐстишење или га се џиче. — Славили смо крѐсне славе, Ускрѐс и Божџћ а остѐло — како кѐ.

крѐтаџ, -а, м. *врста бијелог грозђа и вина од њѐга*. — У цијелѐ лѐзе џмам само јѐдан рѐд крѐтаџа. Вино је од крѐтаџа ђдлично, џако не мѐже бит јако ка ђд вранца. От крѐтаџа смо ђдлили прѐо сто кила ђџелѐга вина.

крѐтаџа, -ѐ, ж. *жена ширѐких кукова (крѐстију), круина женска особа*. — Лако ће родит она крѐтаџа, ка што је родила онѐ прѐо пѐторѐ.

крѐсти, крѐста, ж., рл. т. 1. *крѐста, крѐлица*. — Болѐ ме крѐсти, никуђ не мѐгу. 2. *крѐстови који се носе џри црквеним свѐчаностима (у Загарачу на Спасовдан)*. — Пѐшто се прикѐпи дѐста нѐрѐда, ђнда се диџу крѐсти и маса крѐће џу круг окѐ црквѐ, рџјетко пѐ село. *изр. метнут рѐп на крѐсти најџшџишџи све и џишџи, ђдлушџишџи*. — Мало ђна вѐди рачѐна ђ ђѐци, нѐ свако јџтро рѐп на крѐсти и дџћи џу село.

крѐстонѐша, -ѐ, м. *онај који носи крѐст*. — Крѐстонѐше џдѐ пред нѐрѐдом ка се носѐ крѐсти окѐ црквѐ на Спасовдан.

крџина, -ѐ, ж. 1. *крџица*. — Свѐ су ми ливѐду исфашѐле крџине, неће имѐт што да се кѐси. 2. *месо без косџи*. — Кѐпи ми џ Граѐд мало мѐса, али немѐ с косџима нѐ само онѐ крџину е џу да мѐћем тепсију, дѐће ми гѐсти.

крџињаџ, -а, м. 1. *крџица*. — Свѐ ливѐду су раскопали крџињаџи. 2. *крџичњаџ*. — Крџињаџи су слични брѐздама по

крчѣвина, -ѣ, ж. *искрчено земљиштиѣ*. — Кртѣлс најбоље рађау на крчѣвину.

крчѣње, -а, с. гл. *им. од крчѣи*. — Од свија радова крчѣње највише мрзим.

крчѣит, крчѣим, несвр. 1. *којањем биља и ирекојавањем необрадивог земљишта иреишварати га у обрадиво*. — Нѣкококо гѣдѣна по доласку у Метѣхију крчѣили смо шуме те смо добѣјали обрадиву земљу. 2. *иросијецаиши, иравиши иролаз*. — Крчѣ пут прео Комуниѣ, бѣше ширѣк. 3. *иши ирви, иредводиши*. — Крчѣ мој Жутѣл пред овцама сваки дан, без грѣшкѣ.

крѣѣ, -ѣ, м. и крѣѣ, -ѣ, ж. *домаћи, нефабриковани дуван*. — Оѣен сви пуше крѣѣу а нѣ цигаре. Купио ми је Милош на подгорѣчку пљачу два кѣла крѣѣ, али таман.

крѣш, -а, м. камен; каменѣр. — Удри једнијем крѣшом тѣ магаре да се не мотѣ овудијен. Ово је овудијен свѣ гѣли крѣш, мајло је земље.

крѣшан, -шна, -шно круѣан, корѣуленѣан, наочѣиш (*о човѣку, живоишињи или биљци*); *који је са добрим особинама (о особи)*. — Крѣшнѣја мѣмака нѣма нѣ што су код нас у Загарѣч. Крѣшна ти је ова крава, мѣра да га дѣје дѣста. Ма нијеси, ни дѣ јаки бѣг, посѣка онѣ крѣшни, висѣки и гранѣти дуб. Књаз је дѣ онако крѣшну шѣр ка што је бѣла Јелѣна за сѣтнога краља, мањи је бѣо од нѣ за ромѣчу.

крѣшевит, -а, -о *који је ѣун камења, који је као каменѣр (о земљиштиу)*. — Сва катунска сѣла и плѣмена су крѣшевити више нѣ Загарѣч.

кубасѣца, -ѣ, ж. *кобасѣца*. — У кубасѣце мѣћемо по мајло сланинѣ и више мѣса, онда су наљешѣ.

кубац, *узвик који означава скок*. — Јѣ за ѣим, а он кубац у грѣм. Јѣ пријеѣѣх у дрѣти крѣвѣт, он кубац до мѣне. Учиње кубац — и наѣе се на врѣ мѣѣ.

кубацање, -а, с. гл. *им. од кубацаи (се)*. — Нѣка ти праѣакање и кубацање, нѣ фѣно ѣди! Како је тѣ кубацање, ѣѣцо, по крѣвѣту!

кубацаѣт (се), -ѣм (се), *бацаиши се, нагло искакаиши или ускакаиши...* — Вѣ како се кубацаѣу рѣбе.

кубацнѣт (се), -нѣм (се), *свр. бацаиши (се), скочиши енергично и нагло, нагло ѣоскочиши, ирескочиши, ускочиши*. — Вѣѣе ли како се кубацнѣу рѣба из Купала? Кубацни се на одѣр и спава. Ка се Бранко кубацнѣ у Купало, дивѣта га је глѣјѣт. Изглѣда, кубацнѣу зѣц из грѣма. Кубацни се с тѣ фрѣбе, ако смѣјѣш.

кубѣник и **кубѣник**, -а, м. 1. *кубѣк*. 2. *количина шодера (уз цѣстиу) заиремне кубѣка*. — Послѣје рѣта смо сви тѣкли шѣдер, ја сам ѣстѣка више од дваес кубѣникѣ. И ѣѣца су правѣла кубѣнике.

кубѣра, -ѣ, ж. *врѣиша револѣра*. — Имѣли смо кубѣре у балкански рѣт. Бѣле су и кубѣре које су се заѣжѣале ѣгњем. Мѣчно је бѣло рѣтовѣт с кубѣрама.

кубѣрѣлѣја, -ѣ, ж. *врѣиша ишишоља, револѣра, кубѣра*. — Приѣед су се носѣле онѣ кубѣрѣлѣје, ка пушке.

кувѣрга, -ѣ, ж. *ковѣраиш*. — Дѣшло ми је писмо у отвѣренѣ кувѣргу.

кувѣт, -а, м. *снага, јѣчина, живоишносѣ*. — Нијесам ти ни од каквога кувѣта.

кувѣтан, -тна, -тно *снажан, моѣан, сѣособан*. — Кувѣтна је ѣна да учѣни свѣшто. Тѣ јѣдна ѣѣца ни за што нијесу кувѣтна.

куѣга, -ѣ, ж. 1. *врѣиша болѣсти*; *уп. чума*. — У аустрѣјски рѣт куѣга је покосѣла мѣѣго свѣјѣта. Куѣга ѣх покосѣла, дабогда! [клетѣва] 2. *фѣг. зѣла особа, наѣасѣ, несрѣћа*. — Нѣћу вѣла узѣмѣт у нѣ куѣгѣ да се нѣће живѣѣт. *изр. бѣжѣѣт ка от куѣгѣ избѣгавати некога или неишио као несрѣћу*.

кѣдијен, *прил. који ѣушиѣ, куда; на ком мѣстиу*. — Сваѣови при поврѣтку не

йдў кўдијен су пѡшли, нѡ се врћў другијем путем. Кўдијен сте дѡшли, јестѣ ли прѣо Града? Боли ме кўдијен мѣ ударала.

кўдїт, -їм, несвр. *износиїти негашївно но мишљење о некоме или нечему*. — Његѡву ћѣцу нїкад нїко нїје кўдио нѡко тї данѡс. Не кўдѣ му шћер, нѡ велѣ ѣ поштѣна кѡ ѡна.

кўдрѡв, -а, -о *који је са коврѣма, увојцима (о коси или длаци)*. — На кѡга ти слїчѣ овї мѡли те му је кѡса овѡкѡ кўдрѡва? Нѡјкудравїјѣ ми је онѡ црнѡ јѡгње.

кућѣља, -ѣ, ж. **1.** *їособно ураћена даска на којој се налази вуна која се уїреда, преслицѡ*. — Имѡла сам једну јасеновў кућѣљу, трајала ми је више о тридѣс гѡдинѡ. На кућѣљу се завѣже вўна и ѡтолѣн се прѣдѣ. **2.** *количина вуне од једне кудјеље*.

кућѣлица, -ѣ, ж. **1.** *мала кудјеља*. **2.** *количина вуне која може сїїаїти на једну кудјељу*. — Послѡла сам јѡј три-четири кућѣлице вўнѣ да оплѣтѣ ћѣци чарѡпе зѡ зїму.

кућѣње, -а, с. *гл. им. од кудїти*. — Нїје мѡгла бес кућѣња, кѡ да је свѡкога мрзѣла.

кўждрѡв, -а, -о *који има кудраву косу или вуну, кудрав; уп. куштрав*. — Сѡд прѡђе овўдијен један мѡли кўждравї, нѣ знам чї је.

кужинѡр, -а, м. *кувар*. — Имѡли смо дѡбрѡга кужинѡра у брегаду. Бїла је кужинѡр у талијанскў мѣнзу, пѡ је дѡбро научїла да спрѣма јѣла.

кўк, -а, м. **1.** *дио човјековог организма*. **2.** *узвишење чија се једна сїїрана нагло сїїуїша према равници, према доњем шерену*. — Не зовѣмо мї свѡкѡ брдо кўк, сѡмо онѡ што је с једнѣ странѣ засѣчено.

кўка, -ѣ, ж. *метѡлни или дрвени предмет савїјен їако да се о њега може иїїо вјешаїти или њїме иїїо дохваїаїти*. — Узми овў кўку те прѡвѡ да извѡдиш

пућерїцу из бистїјернѣ, отрґла сѣ от кѡнѡпа. Нѣко вјѣшѡ мѣсо на дрвенѣ а нѣко на гвѡзденѣ кўке.

кўкѡван, -вна, -вно *несрећан, јадан*. — Штѡ ћс сѡд кўкѡвнѡ Јѡница сѡма, остѡла је без їкѡга свѡга. Кўкѡвна је бїла онѡ војска.

кўкавац, -ѡвца, м. **1.** *їлашљив човјек*. — Онѡ је кўкавац, нїје војник. Вјѣчїто је бїо кўкавац, нїкад нїшта нїје ваљѡ. **2.** *несрећник, човјек без икога, самохран, нејак човјек*. — Како бљѣше онї кўкавац Јовѡн? Не знам што ћемо с онїјем кўкѡвцом од ћѣда, неће с нѡма ў град. Остѡ је кўкавац. Пѡбїли су му, кўкѡвцу, свѣ.

кўкавица, -ѣ, ж. **1.** *кукавица (Cuculus canorus)*. **2.** *їлашљива особа*. — Кўкавица је кѡ што су му били свї. Не другўј с онѡм кўкавицѡм. **3.** *несрећна, самохрана жѣна*. — Остѡла је, кўкавица, без їгѣ їкѡга.

кўкавичїт, -їм, несвр. **1.** *їонашаїти се кукавички*. — Кўкавичї кѡ вѡзде. **2.** *їврдичїїи*. — Не кўкавичї нѡ отвѡри бућѣлар!

кўкѡла, -ѣ, ж. (супстантивизовано, у придјевској функцији) *она која је несрећна, која је без икога, несрећница*. — Немѡ(ј), кўкѡла, да одвѡјаш ћѣцу о тебе! Шћѣла је ѡна, кўкѡла, нѡ је не пуштїше.

кукњѡва, -ѣ, ж. **1.** *колекцивно кукање*. — Нѡстаде кукњѡва жѣнѡ и ћѣцѣ чїм га донесѡше. **2.** *негодовање*. — О твојѣ кукњѡвѣ е ћемо поцрқат не мѡгу више живљѣт!

кўков, -а, -о *неиїїо иїїо је имагинарно а означава да се онѡ о чему се говори неће догодиїти никад, у вези је са ријѣчју љѣїио*. — Добїћеш онѣ пѡре од њѣга на кўково љѣто.

кўкољ, -а м. *врстїа корова у жїїїи (Agrostemma)*. — Пўнѡна је шеница овѣ гѡдинѣ кўкоља, мѡраћемо га тријѣбит.

кўку, *узвик јѡо*. — Кўку мѣне што ме јўтрѡс снађе! Бїће јѡј кўку чїм умрў онѡ двѡје стѡрацѡ.

кукуљица, -ѿ, ж. 1. *избочина косе на глави (у виду џунђе и сл.)*. — Вазде нѿси кукуљицу на главу, друќке се не чешља. 2. *замојџувак, завежљај*. — Кад гѿђ ђаше дођ, нѿсаше некаквѿ кукуљице и смотуљке у којѿ је вазде било ђили дрѿха ђили сѳувија смѿкава, ђли што друѓо за ђецу. 3. *женска кайа, било каква кайа на глави, исплећена ђјечја кайа*.

кукуњѿж, -а, м. *врсиа ланчане игре и музика за џу игру*. — Пѿслије рѿта смо најчешће играли кукуњѿж а Милѿ је сви-ра на усну хармолику.

куќуријек, -а, м. 1. *врсиа биљке са црвеним листиовима (Papaver rhoeas), дивљи мак*. — Од листѿва куќуријска смо послије рѿта правили црвенѿ мастило, нђје било друѓѿга. 2. *зельасиа биљка ђосебног мириса, ђѿѿпребљава се за окуљѿње ђчела (Helleborus)*. — Куќуријек црвенѿ и онѿ за чѿле нђјесу ђсто, онѿ за чѿле ђма зеленѿ листове и нѿма цвијета.

куќуријекѿт, -ђјекѿм и -ђјечѿм, несвр. *куќуријѿши (ѿ ђијевѳу)*. — Пѿчеѿ је онѿ шарѿни кокотђи да куќуријечѿ. Милѿнин кокѿт почђне да куќуријекѿ прије ѿстѿлија.

кулапђт, -ѿпђм, несвр. *грабиѿи, ѿпђмаѿи*. — Кулапђ та свѿ што стђгнѿ, нѿ причѳвате грѿжђе. Кулапђѿ је свѿшто у предузеће, нђшта од ђѿга нђје мѿгло ѿстѿт.

кулапљѿње, -а, с. *гл. им. од кулапђиѿи*. — Нђјесмо мѿгли жђвљѿт од ђѿѿѿѿга кулапљѿња, свѿшто је краѿ и ѿђма.

кулаш, -а, м. *коњ жѳуќасѳосиве длаке*. — Дођѿра ми сѳтра тѿѿга кулаша да га сѳпѿним с мѿђм дорѿтом, е бђх узѿра ѿнѿ на Почкаље.

кулѿте, кулѿтѿ, ж., мн. *ѳишеќлије*. — Вмасмо некаквѿ талијѿнскѿ кулѿте, мѿгло је у ђих стѿт по десе стѿгѿ метѿка. Кулѿте се привѿжѳу за рѿмѿк, на дѿснѳу стра-ну. Требаће ми некаквѿ кулѿте, не мѿгу ѳишеќе носѿт у ѿпове. Мђ смо ѳи-

шеќлије звѿли кулѿте. Нѿма војђника без кулѿтѿ.

кулѿѿв, -а, м. *круѿан ђас*. — Замѿло што ме нѿ закла кулѿѿв Лѿзѿрев. *ѳиг. круѿан чѿвјек, уз ђѿо са лошим особинама*. — Чѳѿва се ѿнога М., гаѿан је кулѿѿв!

кулѳѳ, -а, м. *бесѿлаѿан рад за ђѿѿребе држсаве ђѿ наређењу; ѿежжак ђѿсаѿ, ѿежжак ђѿмеѿи*. — Бђли су завѿли кулѳѳ ка сѿ уводѿло свђјетло, и ко нђје мѿга радѿт, мѿра је да плѿти.

кулѳѳчѿње, -а, с. *гл. им. од кулѳѳчиѿи*. — Свђ смо тѿдѿр ѿѿли на кулѳѳчѿње, на држѿвђни пѿсѿ. Пѿнеко је и с кулѳѳчѿња за-раѿѿо.

кулѳѳчѿт, -ђм, несвр. *бесѿлаѿино радиѿи за ђѿѿребе држсаве; ђѿѿорно радиѿиѿи у ђѿрѿдици каѿа друѓи неће да ђѿмажѳу*. — Свђ смо мѿрали кулѳѳчѿт, ко нђје стѿо, мѿра је у затѿѿр ђли да плѿти. Јѿ јѿѿѿна кулѳѳчѿм у кућу, друѓѿ се не обрћу ђи на што.

куља, -ѿ, ж. 1. (чешће у мн.) *велики сѿѿмак*. — Вђ кољика ти је куља, срамѿга од мѿмка! 2. *кучка, куја*. — ђна стѿра Милѿнова куља ѿштѿнила је јучѿн трѿје.

куљѿв, -а, -ѿ 1. *који има велики ѿрбух*. — Вђђех некаквѿ куљѿвѿ ђѿјете, изглеѿа болѳје од бѳбиниѿ. Ёто си куљѿва ка да си у друѓѿ стање, што ђѿѿш тѿљѿко, мрчѿна друѓо! 2. *ѿрудна жена*. — ђна је куљѿва, теке да рѿѿи.

куљаџ, -а, -ѿ *који има велики сѿѿмак, који има куље*; уп. бѿкат. — Вђаше с ђѿ-какѿијем куљѿђијем Америкѿнцем. Нђјесам вђѿдио куљѿђијѿга маѿрета од Милѿнинѿга, ѿто му куље ка маѿѿрици сѳждрѿбѿѿи. Нѿшто је мѿѿго куљѿта а нђје сандрѳѿга, бѿѿм се.

куљѿѿт, -ѿм, несвр. *избијѿиѿи ђагло, излазѿиѿи у већим количинама (ѿ води, дѿму, крѿи и сл.), ђѿрѿлазѿиѿи у већем броју (нђр. ѿ војсѳи)*. — Запѿлиѿо се бѿѿше стѿг Мђловѿнов, куљѿше из ђѿга дѿм ка из клѿчѿниѿѿе. Куљѿ вѿѿа ис Почкаљскѿ

јаме ка љкад. Посека сам се, куљала ми је крв ис прста, једва сам је зауставио. Неколико дана Њемци су куљали прео Бјелопавлића пут Подгорице, шћели су прео Матешева у Србију.

куље, куља, ж., мн. *велики шрбух, шрбушина*. — Што си пуштио толикѣ куље, како можеш одит?! Објешња је Божѣ, ето му онѣ куље ка у сандругѣ женѣ. Не може носит куље откако сѣ запослио. Помакни тѣ куље да прођем! Што си пуштио толикѣ куље ка каква бабетина!

куљетине, -ина, ж., мн. (пејор.) *изразио велики сѣомак, обично код мушке особе*. — Ето си пуштио куљетине ка чesови бѣлесни ђед. Скидаћу, вала, ове куљетине или ме неће бит!

куљѣна и **куљѣта**, -ѣ, м. *човјек великог сѣомака, куљав човјек*; уп. бокоња. — Маки ми онога куљѣту, не могу га глѣдат! Дѣбио си куље, прави си куљѣта, није то здравѣ. Какав је они куљѣња, бѣже ме сабрани. Дѣчека ме некакав куљѣња, ѣдавно не виђех дѣблѣга чѣека. Куљѣта је онѣ, мѣј брѣте, не би га двойца опѣсала. Не вала кад је дијете куљѣта.

кумѣчица, -ѣ, ж. 1. *вѣверица*; уп. невѣстица. — Неко је зовѣ вѣверица, а ми кумѣчица или невѣстица. 2. *ласица*. — Кумѣчица има страшне зѣбе, острѣје нѣ зѣц. Не вала се бит кумѣчица, велѣ е не умријет мајка онѣмѣ кѣ је убијѣ. Видио сам ка сѣ мачка клѣла с кумѣчицѣм.

кумашин, -а, м. *кум (одмила)*. — Пођи код мојѣга кумашина Милоша и ѣн не ти то ѣдмах завршит.

кумбѣљ, -а, м. 1. *сѣадо, крѣо*; уп. буљук. — Небаше кумбѣљ ѣваца, не знам чије су му е ѣн има свѣга десѣтак брѣва, ѣне ш ѣима на Лукавицу. 2. *маса особа која сѣоји или се крѣе без реда*. — Какав је онѣ кумбѣљ нароѣда прет црквѣм? фиг. *гузѣва, нерѣд, расуло*. — Неко ми је направѣо кумбѣљ с дувѣном, свѣ је помијешѣ.

кумбѣљит (се), -ѣм (се), несвр. *гомилајти се, срујисајти се без реда, сѣискајти се јѣдно до другога; сѣајати сѣоку*. — Штѣ се, ђѣцо, кумбѣљите ко тија трѣшѣња, ѣјте сви кѣћи. Љѣти на Лукавицу по неколико нас кумбѣљимо живѣ.

кумин, -а, м. 1. *удубѣње у зиду богајтијих кућа у којему се ложила вајра, са димњаком*. — Сѣмо је пѣкоја богатија кућа имаѣла кумине, а ове сиромѣшне нијесу. Нѣма више онија кумина, а нѣма више ни таквија кућа у коѣ се могу зидѣт, нѣ се правѣ сѣмо димњаци за шпѣрете и фурѣне. 2. *димњак*; уп. камин. — Бѣѣше рѣда направѣла гѣијѣздо на кумин Душѣновѣ куће.

кумит (се), кумим (се), несвр. 1. *ѣосѣајати с неким кум*. — Кумѣ се Мишѣ и Драгѣ, Мишѣ не да вјенча Драгѣ. 2. *обѣћавајти некоме кумсѣво, молијти некога за нешти*. — Не крѣћи у тѣ несрѣћу, кумим те Бѣгом! Кумила га је да јѣј пушти сѣна из зѣтвѣра, али ништа није учинио. Не, кумим те светијем Јовѣном!

кумовѣње, -а, с. *гл. им. од кумовајти*. — Оди сам на кумовѣње ѣпрах у Вѣсојѣвиће, вјенча сам јѣднога пријѣтѣла.

кумовѣт, -ѣјѣм, несвр. *бијти кум*. — Знаѣ ли ти ко кумѣва Мишѣ? Кумѣвала је некој другарѣци ка сѣ удавала.

кумпанија, -ѣ, ж. *група исѣомишѣеника, најчѣиће с негѣтивним намѣрама*. — Сваки дан се окѣ грѣжја мѣта кумпанија ђѣчѣрлѣје. Бѣо је у некакву кумпанију што је крѣла по кућа.

кумство, -а, с. *кумовање, вѣза преко кумовања*. — Пријѣд је било мѣкрѣ кумство, тѣ је крѣшѣнѣ, пѣ вјенчанѣ и шѣшѣнѣ, овѣ шѣшѣнѣ су рѣдили Турци ка би некое шћели да крѣстѣ дијете и да се ш ѣим окумѣ. Има сѣвѣ и крѣшѣнѣ кумство, сѣвѣ је ка се не крѣсти нѣ ка се онако наѣѣѣ ѣме или, ка Турци, ка се дијете ошиша.

кундăчйт (се), -йм (се), несвр. 1. *ударити (се) кундаком, бити (се) кундаком*; фиг. *йући (се) уойише*. — Кундăчио је ѓн у рѧт по Загăрачу, млогй су пропйштѧли од његѧвија ѡтѧкѧ. Кундăчйли смо се с Њѧмцйма нѧколико пўтѧ. 2. *шалити се, изругивати се*. — Шгѧ се не уозбйльте нѧ се кундăчите један с другйјем!

кундăчкѧ, прил. *йьошишмице, кундаком (ударити, нйр.)*. — Дочѧкѧ сам га кундăчкѧ, онѧкѧ бѧндачкѧ. Кундăчкѧ сам га трѧсноу.

кўндре, кўндѧрѧ, ж., мн. *йѧр цййела, цййеле*. — Дѧнио ми је Милѧн онѧ војничкѧ кўндре и нѧсйм йх цйјелу зйму, нйшта другѧ нйјесам обувѧ.

кунѧта, -ѧ, ж. *јарак (обично уз цесйу) за одвод воде, канал (нарочитйо канал за одвод воде)*. — Кунѧте поред цѧдѧ на Вѧљѧ пѧље вѧзде су пўнѧне водѧ. Свѧкй другй дѧн сам лежѧ у ону кунѧту кот кўћѧ Пунишинѧ, кад би ме гѧђ уфѧтила грознйца, а тѧ гѧдинѧ сам је цйјелѧ лѧто боловѧ.

кўнтина, -ѧ, ж. *слобода, слободно йонашање, комоцйја, ширина*. — Сѧ су ѡца на кўнтину, мѧгу чинѧт што им је вољѧ. Сѧма је на онѧлыкѧ имѧње, на ну кўнтину. Имѧћемо кўнтину кад бйднѧмо сѧми. Лѧко ви сѧ шйрйт на ну кўнтину, ѡе нѧмѧ нйкѧга без вѧс.

кўњавица, -ѧ, ж. *врсыѧ гриѧа од којега се осјећѧ йосйѧносй; йосйѧносй уойише*. — Уфѧтила мѧ некаквѧ кўњавица, бойм се гриѧа или чеса другѧга.

кўњѧње, -а, с. гл. им. од кўњѧй. — Досѧдйло је вйше свйјема твѧје кўњѧње, трѧни се мѧло, ўзми нѧшто да работѧш.

кўњѧт, кўњѧм, несвр. *дријемати, дремуцкайи, бити у йолусну, обично сједећи*. — Ћѧд по цйѧ дѧн кўњѧ ус пријеклѧд. Кўњѧш кѧ да ноћѧс нйјеси спѧвѧ. Нйшта не рѧдй, нѧ по цйѧ дѧн кўњѧ уз огѧњ.

кўпа, -ѧ, ж. *гомйла йшенице на гумну у виду куйе*. — Йзврхли смо нѧколике вѧликѧ кўпе шеницѧ.

кўпѧлийште, -а, с. *мјесйо у ријеци йогодно за куйање*; уп. кўпѧло. — На Сушицу ймѧ дѧста кўпѧлийштѧ, ѧли се сунчѧу на ливѧде е нѧмѧ прѧжинѧ.

кўпѧло, -а, с. *куйѧлийше на ријеци; йроширење у ријеци Сушици које је йогодно за куйање, два йѧйѧншма на загѧрачкој граници Сушице (Вѧљѧ и Мѧло)*. — Оћѧмо ли се кўпѧт на Вѧљѧ йли на Мѧло кўпѧло?

купѧљѧт, -ѧм, несвр. *куйишйи (обично оспѧйѧке нечега), куйишйи дйѧ йѧ дйѧ, мѧло йѧ мѧло, йѧбирчишйи*. — Свѧ нѧшто купѧљѧ по бѧшгйни кѧ да је тѧмо остѧло цйјелѧ жйто. Пўшти ѧвце нека купѧљѧу по тѧј рудйни пѧнешто. Ћѧ купѧљѧм клѧсове кой су остѧли по дољини. Све нешто купѧљѧ, скўплѧ, грчй под рѧшу. Купѧљѧм ѧвѧ сувѧрке, вѧљѧће за огѧњ.

кўпит, -йм, несвр. *сакуйѧйшйи*. — Цйјелѧ лѧто сам кўпила мѧрс на Лукѧвицу, скѧрўп ће бит бѧљй нѧ йкад. Кўпйм скѧрўп зѧ зйму.

куповйна, -ѧ, ж. *куйѧвање*. — Вели е му мѧљѧ шћѧр свѧкѧ јўтро йдѧ у куповйну на плѧцу.

куповйца, -е, ж. 1. *куйѧвина*. — Кѧмшйѧ ймѧ прѧвй прѧво куповйцѧ. Нйје ми вѧљѧла куповйца јѧрѧди нйшта. Мѧни се тѧ куповйцѧ. 2. *земљѧ која је скоро куйѧена, йй, земљѧ која нйје наслийѧена*. — На ону куповйцу ћемо да посѧдймо лѧзе, ѧњѧн су и прѧшашњйјема влѧснйцима дѧбро рѧћѧле.

купўс, -а, м. *бйјѧли куйус, куйус с глѧвйцама (Brassica oleracea capitata)*. — Ми ѧвѧћѧн нйјесмо сѧдйли купўс нѧ сѧмо рѧштѧњ. Ка смо шћѧли да кйселймо, купўс смо купѧвѧли у Гѧрњй Загѧрѧч али у Мѧрковину, а сѧд га сѧдѧ и ѧћѧн.

кўрѧж, -и, ж. *храбрѧстй, јуѧшйиво; слободоумљѧ*. — Тѧ што је ѧн учинйѧ је прѧвѧ кўрѧж, тѧ нйко нѧ би смйѧ учинѧт без ѧѧга. Кўрѧж је уфѧтйт се с тройцѧм, мѧј брѧте.

кѹражан, -жна, -жно *јуначан, храбар; слободоуман*. — Нѣјесам видѣо куражнѣјега челадега од Милана, свашто му баста. Кѹражан ти је син, виђех нѣки дан ка се потуче с двојцѣм. Кѹражно је оно дѣјете Бранково, не бой се нѣкога.

кѹражит (се), -ажим (се), несвр. *храбриши (се), подстицаиши, јуначиши (се)*. — Мајка се боље држи од свѣја, свѣ их куражи. Немѣј га куражит, е ће се изблѣјат. Припео се на високу трѣшњу, па се куражи.

кѹражно, прил. *храбро, јуначки; слободоумно*. — Ононѣн си кѹражно поступио, алал ти вѣра! Кѹражно су ѣх дочѣкали прет кућу.

куражнѣс, -сти, ж. *храброси, јуначишиво; слободоумье*. — Показѣ је куражнѣс у свѣјама ратовима, ѣто какѣв је. Нѣшта пред њима не покажѣј куражнѣс.

курайца, -ѣ, м. (хипокор.) *дјечак*. — Пѣшљи ми сѹтра онога курайцу малѣга да ти донѣсе коју смѣкву, видѣм да на вѣше нѣма.

курѣт, -а, -о *који је са великим (мушким) ѣолим органом*. — Она маќањѣца је бѣгоми курѣта.

кѹрва, -ѣ, ж. **1.** *ѣросѣишиѣуика; жена која лако сѣуѣа у инѣишнѣ односе*. — Бѣла је талијанскѣ кѹрва, па је настѣвила и послѣје рѣта. **2.** *фиг. ѣрейреден, лукав и неморалан чѣвјек*. — Убѣћу онѹ кѹрву Мѣрѣша, не да ми жѣвлѣт.

курвање, -а, с. *гл. им. од курваиши се*. — Зарадѣла је, велѣ, од курвања кућу.

кѹрвѣр, -а, м. *чѣвјек који лѣѣа од жѣне до жѣне и са њѣма сѣуѣа у инѣишнѣ односе*. — Нѣма такѣвога кѹрвѣра у девет сѣла ка што је ѣн, нѣједна му не мѣже утѣћ.

курварѣна, -ѣ, м. *курвар, неморална мушка особа*. — Маки га, јѣди га знѣли, вѣља је курварѣна, свѣ пѣ сѣлу напѣда невѣлѣсте.

курвѣрлѣк, -а, м. *в. курвање*. — Нѣје дѣма, мѣра да је нѣгѣ у курвѣрлѣк. Курвѣрлѣком сѣ бѣвила и ѣна ка јѣј мајка.

курвѣт се, -ѣм се, несвр. *ѣросѣишиѣуи-сѣиши се*. — Курвѣ се по тија градѣва, не знам ѣѣ свѣ не стѣгнѣ.

курвѣѣна, -ѣ, ж. *аугм. од курва*. — Уфѣтила га је некакѣ курвѣѣна и свѣ му ѣпиљуга, и цѣно иза нѣкѣта.

кѹрвица, -ѣ, ж. *дем. од курва; (чѣшће) женска особа која ѣовремено, кријући, сѣуѣа у инѣишнѣ односе с више мушкараца*. — Дѣвѣо је нечесѣву кѹрвицу, а бѣгоми је згѣдна.

кѹрѣп, -а, м. *висок и нескладно грађен мушкарац*. — Јесѣ ли видѣо онога кѹрѣпа што блѣше с порѣзницима, ѣн сѣмо ш ѣѣма ѣдѣ а не кѹпѣ порѣз нѣ их чѣвѣ од лѣпѣжа.

кѹрѣт, кѹрѣм, несвр. (пејор.) *ѣушиши, дѣишиши; уп. курњавит*. — Она кѹрѣ ка Турѣн, не вѣди цигѣр из ѣста.

кѹрјѣк, -а, м. **1.** *вук*. — Кѹрјѣци се свѣкога пролѣћа појѣвѣ изнад кућѣ. **2.** *фиг. одважна, сѣрейна, снажна мушка особа*. — Нѣѣму свѣ бастѣ, кѹрјѣк је тѣ ка поѣједан.

курјѣчица, -ѣ, ж. **1.** *вучица*. — Нашѣ је Сѣво лѣгло курјѣчицѣ и вучѣна код онѣ пеѣнѣ у Герѣте. **2.** *фиг. одважна, сѣрейна, снажна женска особа; халаѣљѣва женска особа*. — Не трѣба онѹ курјѣчицу пуштѣвѣт ѣ грожѣ, свѣга ће га побрѣт.

курлѣв, -а, м. *ѣсина, цукѣла*. — Зѣлеће се к нама јѣдан вѣлики курлѣв, ка тѣле.

курњѣвит, -ѣм, несвр. *ѣушишиши уз ѣушишиѣње вѣће количѣне дѣма (уп. куриши), много дѣишиши (ѣ нечѣму ишиши је зайѣѣно)*. — Бѣље да си оставѣла да не курњѣвиши, ѣли се удаѣвѣт, мрѣна дрѣго! Што нѣо курњѣвиши дѣм ис појѣтѣ Зѣркинѣ?

кѹрѣња, -ѣ, м. **1.** *мушко новорођенче*. — Рѣдио сѣ ѣ Јѣша кѹрѣња, мѣраћемо на повѣјници. **2.** *мушкарац са великим ѣо-*

ним органом. — Сәмо да знәш кәкәв је күрөңа Милйсав, өдмәх би га үзәла. 3. *одважан човјек*. — Душән је био күрөңа, брәте мөј, није нйкөме бастәло да се ш нйм уфәти.

күрөңица, -ё, м. (хипокор.) *дјечак*. — Әјде послүшә ме, мөј күрөңица, пә һу ти направйт свйралу.

күрослада и **куросләда**, -ё, ж. *женска особа која воли мушкарце и инйишнне односе са нйма, курва*. — Вәзде је бйла куросләда а и данәс је јöш. Замйсли, трајкйли су прöсци онү күросладу Никöлину.

куротрөсина, -ё, ж. *човјек лоших моралних и карактйрних особина, лош човјек, йдгән*. — Нйшга ми не довöди онү куротрөсину, нёһу с нйм да ймәм нйкаквöга пöсла. Мйчи ми куротрөсину з дöма е һу га убйт!

курталйсәт се, -шөм се, свр. *ослободйши се, лйшиши се нечега сувишног и досадног*. — Јөдва смо се курталйсәли сйноһ од Никöлө, стйо је да йграмо до зорө. Заклә сам онү поганү кöзу, курталйсә сам се врага.

күрчйт се и **күрчйт се**, -йм се, несвр. *йравиши се важным, уображавайши се*.

күс, -а, м. *чейврйшина, черек мяса, веће йарче мяса, један од удова мяса од овце или козе*. — Посләла сам һөци күс мөса ү град, не мöгу свө куповәт. Утече низ долину с једнйем күсом мөса, бöж(ј)ә ти вјөра, данәс һе се осләдйт. Не мöгу јөс, изйö сам један вөлыкй күс мөса у Пөтра.

күс, -а, -о *којему нешйо недосйаје, који је у нечему скраһен (нйр. рей код живошйше)*. — Нәјопаснй су күсй псй. Штö су ти овө öвце күсе, кö им је кйдә рөповө? Штö су ти овө ногавйце күсе?

күсәње, -а, с. *гл. им. од кусай*. — Дöјәдйло ми је тö твöје свакоднөвнö күсәње сүвйја смöкәвә да не вйдө һөца.

күсәт, күсәм, несвр. (пејор.) 1. *јестйи, гушайши*. — Свәкй дән кусау што им дүша

желй, пәла йм је сөкйра ү мөд. Свө доклө күсәш у вү күһу, мөрәш не слүшәт. Күсәте и не причәте кә се йјө! Күсә пә мүч! 2. *фиг. шрйјөши, йодносйши*. — Сәт күсә што си свәрйо!

күсй, -öга, м. (супстантивизовано) *сйMBOLично име за һавола, вука и сл. звијер или нйшйрйродно бйће*. — Ако се привүчө күсй к тöру, заалаүчи! ивр. күсй и репәти и ала и врана, шй. ко год сйшгнө. — Развукүјө тö ймәње күсй и репәти.

кустүра, -ё, ж. *в. косйура*. — Ако у тöмө успйјөш, јә һу се закләт кустүрөм.

күтара и **кутарәна**, -ё, ж. *перед, хаос, русвај, галама, луйа йо куһи*; уп. кутаранција. — Кәква је овö күтара по куһи, штö сте учйнөшли с овйјема ствәрйма?! Чүјө се нөкаквә күтара код Нöвәковйһә. Нөко је направйо прәвү күтару и прөметачйну по куһи. Вөлыкй је кутарәну по куһи нөко направйо, свө је испрөмөтәно, дәти су трајкйли пәрс. Чүјө се кутарәна гөрс.

кутарәнција, -ё, ж. *прөмөйачина*; уп. кутара, кутарәна. — Кәкву су ми кутарәнцију направйла по куһи јәрәд, сәмо да знәш, нёһу йх вйше пуштәвәт из öбөра.

кутарәна, -ё, ж. *в. кушара*.

кутарәт, -әм, несвр. 1. *йравиши луйу и йрөмөйачину (сйварй)*. — Штö тö кутарәш цйö дән по куһи, кой ти је һәо! Штö тö кутарәш у тү сöбу, смөтау ли ти ствәри? Кә сам улөгла, öна кутарәше по твөйјама ствәрйма. 2. *йрйльайши, одлазйши с вөлыкым йрйльагом*. — Ёө онö кутарәу Нöвәковйһи, да не издйжү ү планину?

күтнй, -ә, -ё куһни. — Нйје ми прөләзйла күтнй праг од Божйһа. Кәко су ти күтнә чөльәд?

күтнйца, -ё, ж. *куһаница, добра домаһица*. — Нөмә күтнйцә кә што су Вәсојөвке, öне од нйчөса направө свө.

күтö, -ә, м. (хип.) *мали и млади йас, йсйһ*. — Бйһө ти од овогә күтә лйјөп и дөбар пәс.

кућа, -ѐ, ж. (*пород др. значења*) *фиг.* (од миља) *љубави!, радосити! и сл., обично када се мајка обраћа дјетићу, или уоштити када се неко некоме обраћа од милошће.* — Ајде, кућо мџа, дџк се, трѐба живѐ да поћераш у пашу.

кућаница, -ѐ, ж. *добра домаћица, домаћица уоштите;* *уп. кутњица.* — Велѐ е су загачакѐ ђдиве ка се удау добре кућанице.

кућара, -ѐ, ж. *иштенара или сл. кућица;* *уп. кошара.* — Направио сам фџну кућару за Шарѐва. Пѐкрио сам кућару за пса лесонџтом. Увечѐн пса вѐжѐм испред кућарѐ, па ђн пѐнекад уљѐжѐ нунтра и спавѐ, милџѐ му је у кућару.

кућарица и кућарџца, -ѐ, ж. *дем. од кућара.* — Направи овомѐ кучку јѐдну кућарицу, не мѐже овѐко неизвѐан зимус. Пѐс је нѐ вѐз, прѐт кућарицу.

кућеван, -вна, -вно (обично у одр. виду: -внџ, -внѐ, -внѐ) *оно ишѐо приида кући, кућно.* — Немѐ ми пѐ сѐлу разносит кућевнѐ ствари! Нѐша кућевнѐ зајѐдница џмѐ шѐсторо чѐљѐди.

кућевџи, -а, м. *који је од добре џородице;* *уп. кућџи.* — Вѐљау се кѐ да су кѐкви вѐлџки кућевџи.

кућѐр, -а, м. *кућица за џса, кокоши и сл.;* *уп. кућара, кућарица.* — Пѐноџи пса вѐжѐмо џспрѐт кућѐра.

кућџт (се), -џм (се), *сџицаџи имање и дом, богџиџи се.* — Пѐчѐли су да се кућѐ онѐ двѐје, прибѐвљау свѐ пѐнешто што кући трѐба. Кућѐ се џѐца Рѐдовѐнова кѐ поџјѐдна, брзо тѐ бит богџи од свџја ђџѐн.

кућџи, -а, м. *оџаји који је од добре и углѐдне куће (џородице);* *уп. кућевџи.* — Пријѐт смо се дијѐлили на кућџиѐ и немрчџпушке, а сѐ смо свџ јѐднѐки. Оџи су кућџи и оџѐковиџи кѐ тѐ. Удѐ је шѐр за кућџиѐ от кућџиѐ.

кућџца, -ѐ, ж. **1.** *мала кућа.* **2.** *руџа у коју се сади кромџир, џасуљ и сл. џлодо-*

ви. — Јџтрѐс сам пријѐ сџнца направџила вџше о стѐ кућџца за крѐлоу. Усѐдџила сам свѐга нѐколико кућџца крѐлѐ, тѐ џе ми дѐста бит сѐмо ако рѐдѐ. **3.** *кошџица.* — У кућџцу, мѐлѐ [= позив пчѐлама да уђу у кошџицу].

кућџште, -а, с. **1.** *мјѐсто гдје је били кућа, развалина куће.* — Сѐд на онѐ кућџште сѐдџмо лџк. Окѐ кућџшта су све шџпковџнс. **2.** *лежџиште.* — Мѐтни га у кућџште од машинѐ.

кућџни, -ѐ, -ѐ *који приида кући, који џошџичѐ од куће;* *уп. кутњи.* — Не трѐба убијѐт онѐ змџје што џх зовѐмо кућџнѐ, ђне чѐвау кућу.

куферѐнциџа и коферѐнциџа, -ѐ, ж. *конференциџа, сѐџтанак вѐшег броја особѐ.* — Пѐслије рѐта свѐкѐ нећѐљѐ смо одџли на куферѐнциџе фрѐнта.

куџџт (се), -џм (се) и **куџџџт (се)**, куџџџџм (се), *несвр. доносиџи на свџјѐџи ишѐенѐд, кучѐд.* — Овџја дѐнѐ џе се куџџџт, рѐкло би се да џе бит дѐста кучѐди. Куџџи се овѐ керуша свѐкѐ гѐдинѐ.

Куч, -а, м. *чѐвјѐк из Кучѐ.*

кучѐк, кучѐка, м. *џас.* — Не смџѐ се порѐд Петрѐвѐ кућѐ прѐџ од оногѐ кучѐка, ђџе и да закѐлѐ. Кућѐш с тџѐм кучѐком, нѐс ти окџнуо!

кучџца, -ѐ, ж. **1.** *дем. од куѐка.* — Закаџи кошѐт на нџ кучџциу што је нѐ грѐду. **2.** *пѐдметџање ноге некоме да џадне; налажење слабе шџачке у каквој одбрани и расџрави.* — Кад је мѐлѐ бџла, отѐџ јѐј је и(с) шѐлѐ пѐдметџуѐ кучџциу тѐ пѐла, и сѐд јѐј се нѐ чѐло познѐјѐ. Свѐ сам се бојѐ да ми судџја не пѐдметнѐ каквџ кучџциу и не знѐдѐм се снаџ.

кучѐка, -ѐ, ж. **1.** *женско џсѐџо.* — Окџџила ми је кучѐка трѐје шѐнѐди. **2.** *фиг. зла особѐ.* — Нѐ шѐ ми онѐ кучѐка јџтрѐс дѐт на верѐсију пѐ кџла цџкра.

кучѐки, -ѐ, -ѐ *који приида Кучџма, који џошџичѐ од Кучѐ.*

Кучкиња, -ѐ, ж. жена из Куча.

куцавања, -а, с. гл. им. од куцавати. — Ништа от куцавања дугова није добио, ни порез није мога платит.

куцава̄т, -јѐм, несвр. 1. *сакуй̄љати дуг, уӣјеривати дуг.* — Куцавала сам пारे што смо зимус узјмили. 2. *иш̄едјети.* — Мбраћемо добро куцава̄т сијено зимус да не фали.

куцање, -а, с. гл. им. од куца̄ти. — Није ми куцање помогло, нијесам скупио ни по дуга.

куца̄т, -а̄м, несвр. 1. *уӣјеривати дуг.* — Куца̄м паре што су ми дужне комшије. 2. *иш̄едјети.* — Све сам куца̄ла не бих

лаба, -ѐ, ж. овца *свјетложућкасти* боје предњег дијела главе; име ипаквој овци.

лабас, -ста, -сто који има *свјетложућкасти* предњи дио главе (о овци или говечету). — Има дваца баљастијех, има жућкастијех, лабастижех, зрнастијех, и тако... А лабасте су оне што им је образ бјелкас.

лабрња, -ѐ, ж. њушка код животиња. — Јазавцу је лабрња дугачка. фиг. (пејор.) *уста и нос у човјека.* — Треснуо га по лабрњи док га крв облила.

лабудйна, -ѐ, ж. кукурузовина, осушене *сиабљике кукуруза.* — Садно сам стог лабудинѐ. Зимѐ често крвама дајемо лабудинѐ, фино је ију с мало сијена. Оли ми продат ону лабудину с Почкаља.

лагам и **лагум**, -а, м. 1. *ексилониз, мина.* — Нијесам има доста лагама а све бих ово разбио до данас. Подметнули су му лагум пот кућу, но је он то на вријеме видо. Лагумом минајемо крш. 2. *пошкочој одакле је узиман камен.* — Оста је велики лагам на Главциу же су минавали и вадили камење за куће.

ли му спремѝла паре да купи понешто ка се ожени.

кушин, -а, м. *јасук.* — Наљеше спавам кад ми је кушин тврд. Напунила сам све кушине вуном. У кушин се може метнут и вуна и шуџбина, али је најљс(п)ши подглавач кад је кушин напуњен добро очешљаном вуном.

куштрав, -а, -о *кудрав; разбарушен;* уп. куждрав. — Само ја у фамѝљу имам куштраву косу. Што ти је ови мали овако замазан око уста и куштрав?

Кчево, -а, м. *стиарији назив познайог насеља у Каиунској нахији, Чево.* — Одѝла је у Кчево кот пријатеља Вукотића.

Л

лагање и **лажање**, -а, с. гл. им. од *лагати* и *лажати.* — Најтеже подносим лажу и лажање. Али не знаш ѐ лагање грдна мана.

лагат и **лажат**, *лажѐм*, несвр. *не говориши истину.* — Лажала је све што ти је рекла. Немо ђеда лагат но кажи што је било.

лагоднос, -ости и *лагоднос*, -сти, ж. *комоција, олакишица.* — Нѐма такве лагодности какву имау моја чѝлад, све им принесѐм и на готдово ију.

лагум, -а, м. в. *лагам.*

лагумат, -а̄м, несвр. *минира̄ти, минавати.* — Ми тройца смо лагумали а потље су они разбијали оне веље крше што су их лагами избачивали.

лагумаш, -а, м. *минер.* — На пругу Никшић-Титоград био сам лагумаш, пробѝјали смо лагумима туњѝле.

ладник, -а, м. *хладна простиорија у којој су се држале лако кварљиве намирнице; фрижидер.* — Пѝкоја кућа је имала ладнике же се чувало мѝсо. Данас у куће не требау ладници но се узимау фабричке справе, ово што их зову фрижидери.

ладњикāv, -а, -о *прохладан*. — Ладњикāве су лѣти нōни на Лукāвигу, не мōже се називāн сећѣт бес фанѣлѣ. Оћѣн су дāни помāло ладњикāви свѣ до Ђурђевадне.

ладњикāво, прил. *прохладно*. — И лѣти је пōслије дѣсет љвчѣн ладњикāво, пā се мōрā пōнешто приогрнӯт.

лāj и **лājа**, лājи, ж. *неистина, лажане*. — Свѣ што ти кājѣ је чйстā лājа. Не мōгу јōј подносит вјчйтѣ лājи.

лажавйна, -ѣ, ж. 1. *лаж*. — Не мōгу слӯшāt више његове лажавине. 2. *лажас човјек, лажасц*. — Нйшта му не вљѣрӯј, нѣмā таквѣ лажавинѣ данāс љ свијет.

лажане, -а, с. в. *лажане*.

лажāt, лажѣм, несвр. в. *лагати*.

лажйкāње, -а, с. гл. им. од *лажикайи* (се). — Плātйћеш ми за онō данāшнѣ лажйкāње. Чўјаше се код кућā малѣнзачкијех нѣчесовō лажйкāње.

лажйкāt (се), -йкām (се), несвр. *говорити некоме да лаже, ујорно говорити да неко лаже*. — Немō ме лажйкāt, ѣ ћу те пререпйт овијем штāпом. Лажйкāли су се Пѣтар и Мијājло данāс, бйће невōлѣ.

лажинāt и **лажуњāt**, -ām, несвр. *обилати лагати*. — Лажуњā овѣ старце е ўчи, а ън нйје положйо ни јѣдан једнйи испйт. Лажинā тō, нйшта му не вљѣрӯј.

лāj, -а, м. 1. *чистина на проиланку*. — Оћѣрā их на онй лāj гōре, нāће нѣшто да попāсӯ. 2. *дуга прака њиве или ливаде, најчешће у каквом улегнућу*. — Радовāн ймā један лāj ливадѣ измећу нāшѣ и Пѣћōвѣ.

лазарокрскй, -ā, -ō који *припада Лазаревом Крску, који йойиче из Лазаревог Крскя*.

Лазарокршћанин, -а, м. *мушка особа из загарачког села Лазарев Крс*.

Лазарокршћанка, -ѣ, ж. *жена из загарачког села Лазарев Крс*.

лāзе, лājā, ж., мн. *честй шойоним, означава шумску или брдску чистину, некад и њиву или ливаду издуженог облика*. — Остāвила сам крāве у Лājе и заградйла ждрйјело.

лājина, -ѣ, ж. *чистина на шумском проиланку или равница без шуме, већа равна површина; честй шойоним*. — Чй је онō буљук ѡвāцā на нӯ лājину више кућā Никōлићā? На Ширōкѣ лājине су пōслије рāта подйгли фāбрику за тйгле и ћерпйче.

лāj, -а, м. *звук који се производи лажанем, лажеж*. — Пōзнā бих му лāj мећу стō пāsā. Ймā је нāш Зѣљов дōбар лāj, ни вўкови му се нйјесу смйѣли примāћ. Сйлна лājа у кучѣта, фāла бōгу! [иронија, шала на рачун псића који не лaje као одрасли пас]. фиг. глас. — Мйрко ймā, брāте, сйлан лāj [тј. далеко се чује].

лājав, -а, -о који *оговора, који инйтригира, који подмеће*. — Лажавйја чѣљадн од њйх нйјесам јōш глѣдā, свāкōга ће олājāt и свāкōме тѣ подметнӯт.

лājавац, -āвца, м. *оговарач*. — Свāкōга је опāњкā онй лājавац погāни.

лājавица, -ѣ, ж. *оговарачица*. — Ђѣ се сўпони с онōм лājавицōм лājавōм?!

лājк, -а, -о који *није шѣжак*. изр. бити лак под капом *мало знайи*. — Лājк је пот кāпōм, мāло знā.

лājкат, лājкта, м. 1. *дио руке*. 2. *мјера за дужину (0,75 m)*. — Грōб му се пропā, дабōгдā, стō лājкātā. Озидā је клājчицу од седам лājкātā. Кужйна је шес лājкātā у ширйну. Лājкат је пō рāстеглājа.

лājкац, лājкца, м. *лак, сйрејан, окрејан, жусйар човјек*. — Йдѣ Йво кā мōмче, вājде је бйо лājкац. Не мōш тй одйт пљѣшкѣ с онйјем лājкцом, ън је кā зѣц. Гājй онй лājкац кā да му је двадѣс гōдинā.

лājкнӯт, -нѣм, свр. *осјейити олакшане*. — Лājкнӯло ми је ка сам чўла е сте здрāво стйгли. Мāло ће ти лājкнӯт од медовинѣ, попй мāло.

лаком, -а, -о *пoхлeйaн, хaлaйљив*. — Лaкoм je Милџа бiо нa гyђe, умиo je дa згрaбџи. Вaздe je бiлa лaкoмa нa бoгaствo. Лaкoмo ли je oвo дџeтe, фaлa бoгy, изeлo би кa мoмaк oд двaec гoдџнa. Лaкoмијама нџкaд угoдџт!

лакoмaц, -oмaц, м. *лaкoмa мушкa oсoбa*. — Стeкa je бiо вeликo имaњe али му je стaлнo трeбaлo јoш, бiо je вeликџ лaкoмaц.

лакoмџт сe, -џм сe, нeсвр. *џoстџaјaџи пoхлeйaн, грaбeжљив, бџиџ лaкoм*. — Лaкoми сe нa имaњe Јoвaнoвo, нe вaљaлo му ни њeгoвo! Лaкoмиџe сe Милџaн нa свaчијe, oн je кa јaмa бeздaницa. Стaлнo сe лaкoми нa нaшe имaњe, видoкo му je.

лакoмицa, -e, ж. *лијeвaк*. — Oпeри тy лaкoмицу e ћy дa прeсипaм рaкџју.

лакoмo, прил. 1. *хaлaйљивo, пoхлeйнo*. — Лaкoмo сe уфaтиo нa ўдицу. Лaкoмo ћe гa угрaбит. 2. *кoмoџнo, бeз џрeјрeкa*. — Лaкoмo прoлaзи прoз oнy рyпу oд јaмe.

лакoмoс, -oсти, ж. *хaлaйљивoсџи*. — Пoзнaтa je бiлa њeгoвa лaкoмoс, a oстaдe му имaњe пyстo.

лакoсeн, -a, -o *кoји je финe џрирoдe, лaкe нaрaви*. — Свџ су oни y кyћy лaкoсeни, a нaизвaн знaју и дa бyдy нaбyсити. Рaдoвaн je бiо лaкoсeн, Бoг дa му дyшy oпрoстџи.

лакoсeнaс, -стa, -стo *кoји je „лaкoг сјeнa“, кoји je дoбрoћyдaн, џиџлoмe џрирoдe, финe нaрaви*. — Нџje бiлo лaкoсeнaстџeгa Зaгaрчaнинa oд твoјeгa џeдa, сa свaкџм чoдeкoм je мoгa, a y рaт je бiо oгaњ живџи. Лaкoсeнaстy и пџтoмy чeљaд свaкo вoлџи. Лaкoсeнaстa бџeшe бaбa Вџсa, кa нџјeднa дрyгa, тo je бiлa блaгa дyшa.

лaкoтa, -e, ж. *лaкoћa*. — Лaкoтa бoжџja je oвo рaдџт.

лaкoўмaс, -стa, -стo *џриглyџи*. — Јeднa му je шџeр лaкoўмaстa, a јoпeт сe oчyвaлa.

лaмa, -e, ж. *џлeхaнa кaниџa сa јeднaкoм ширинoм и џри oнy и џри врхy*. — Сaд

je мaлo пyћeрицa, нo свџ вaдџмo вoдy лaмaмa.

лaмaр, -a, м. *oнaј кoји изрaћyje лaмe*.

лaмпa, -e, ж. *сџрaвa зa oсвeћeњaвaњe y кyћи (мoжe бџиџи џлeхaнa или сџaклeнa, сa сџaклoм изнaд фџиџиљa)*. — Нe видџ сe oд oвија нaшџja лaмпa џрaвџцa нџштa. Мaлo je кoјa кyћa прeд рaт имaлa стaклeнy лaмпy.

лaник, прил. *џрoшлe гoдинe, лaнe*. — Oткaкo су дoдџли лaник, нџјeсy вџшe нaвртaли.

лaпaвицa, -e, ж. *гyстџo џaдaњe стџџeгa*. — Oђeн je лaпaвицa рџјeткa, сaмo пoкaткaд пaнe снџјeг, и тo пo мaлo.

лaпис и **лaпис**, лaписa, м. *oлoвкa*. — Кyпџиo ми бџeшe oтaц лaпис „кoхинoр“. Лaписoм смo пoчeли дa пишeмo y дрyгџи рaзрeд. а шкoлy нe смџјeш пишaт црвeнијeм лaписoм. Тџјeм лaписoм сaм пишa пo гoдинe.

лaпит, -џм, свр. 1. *џoјeсџи брзo, хaлaйљивo*. — Лaпиo je нeштo, тeкe дa зaвaрa црџјeвa. Лaпи ли тџ свe oнo штo je oстaлo oд рyчкa? Oнo мeсa штo сaм Сaпy дa лaпиo je y мoмeнaт. Лaпи и тџ кoјy oд oвија трeшaњa, видџш ли e их свe пoзoбaшe. Лaпиo си нeкoликo смoкaвa, видџи сaм тe jа. 2. *згрaбиџи, нaглo узeџи, oшeџи*. — Лaпиo ми je нeкo тaкyлин. Лaпи ми нeкo бритвyлин, мaлo пријeд ми je бџиo y цeп. Лaпи ми ни тe ни oвe џљaдy дџнaрa.

лaпнyт, -нeм, свр. 1. *хaлaйљивo џoјeсџи, брзo прoгyџџџи, џoџyџи џсeџa (oнoмaџиoј)*. — Лaпнyх jа нeкoликo кoмaдџнa мeсa, тo je свe штo сaм нa свaдбy ућaрџиo. Згрaби ми пaс oнo мeсo и лaпнy гa зa чaс. 2. *oшeџи, згрaбиџи, yкрасџи*; уп. лaтит. — Чyвa oнo мeсo, лaпнyћe гa пaшчaд. Вџђeстe ли кaкo ми нeкo лaпнy сaч испрeд мeнe, a тeкe штo сaм гa кyпџлa.

лaпрдaњe, -a, с. гл. *им. oд лaџрдaџи*. — Тeжe ми je твoјe лaпрдaњe oд мyкe штo мe снaшлa.

е га нѣје нашā дōма, да нѣје бѣло штō којѣму од онѣ ђецѣ што су му у Бѣоград. **II. ~ се ѿмјериѣи се.** — Лѣкни се мāло на тѹ бāнду да сѣдѣм и јā.

лѣтрика, -ѣ, ж. *електрика, електрична сѣруја; џейна батеријска лампа.* — У Загāрач је лѣтрика дōшла ѿмā више о триес гōдѣнā. Ужди тѹ лѣтрику, не видѣмо овāкō одит.

лѣлѣк, -а, м. 1. *нарицање мушкарца исѣред куће умрлога, ѿри чему се, ѿ обичају, износе врлине умрлога и његових ѿредака;* уп. лелекање. — Чѹјѣ се лѣлѣк у Малѣнзу. Онō је лѣлѣк кāко лелѣчѣ Рāдосав. 2. *колекѣивни гласни ѿлач.* — Чѹјѣш ли лѣлѣк у онѣ кѹће? Вѣлики је лѣлѣк чѣлāди бѣо.

лелѣкāње, -а, с. гл. им. од *лелекаѣи;* уп. лелек. — Ау нѣка, чѹјѣ ли се онō ђѣ лелѣкāње?

лелѣкāt, -чѣм, несвр. *лелеком изражавати бол за умрлим.* — Лелѣчѹ нāјвише кат прилāзѣ кѹћи умрлōга, ѿли и на гроблѣе. фиг. *гласно ѿлакаѣи.* — Бōгоми, ако ти додāм, имāђеш рāшта лелѣкāt!

лелекāч, -а, м. *онај који лелече мрѣвога (обично је ѿо ѿјединац из грѹпе којѣга заједно одреде да лелече, ређе ѿјединац који сам долази).* — Нѣје бѣло тāквōга лелекāча у Загāраче кā Рāдосава Мѣловāновōга.

лелѣкнѹт, -нѣм, свр. *залелекаѣи (мрѣваца), краѣико лелекаѣи, ѿј. рећи мало ријечи ѿри лелекању, реда ради, јер је у ѿѣѣѣању личностѣ којој не ѿреба (или нема ѿѣѣа) да се набраја много ѿри лелекању.* — Нѣко ѣе од вāс мōрāt лелѣкнѹт онѹ бāбу, пријатељи смо с тōм кѹћōм. Лелѣкнѹше га двоѣца-троѣца, и тō је свѣ, а нѣкад је тō бѣла гласовѣтā кѹћа, али штō ѣеш...

лемѣш, -а, м. *дио ѿлуга који захвāѣа земљу ѿри орању, раоник.* — Код рāла је лемѣш плоснати нō код плѹга. Лемѣш — тō ти је рāник.

лентрāвāt (се), -јѣм (се), несвр. *фотографсати (се).* — Лентрāвāли смо се свāки дāн ка смо бѣли у Бѣоград код Бѣћѣ. Свѣ сѣ лентрāвāла с нѣкаквијем официјром талијанскијем. Лентрāјѣ спōменике по Црнōј Гōри.

лентрāње, -а, с. гл. им. од *лентрāѣи (се).* — Лентрāње је данāс скѹпо. Пōшто је лентрāње, ѣ ми трѣбā сликā? Је ли ти тō аперāt за лентрāње.

лентрāt (се), -āм (се), свр. *фотографсати (се).* — Лентрāли смо се за легитимāције. Лентрāсмо се тāчно прет спōменик.

лѣнтро, -а, с. *фотографија; фотоаѣарати.* — Овō ми је лѣнтро из вōјскѣ. Слōми му лѣнтро, те више нѣје имā чѣм сликāвāt.

ленцѹн, -а, м. *чариав.* — Отпрѣјед нѣје бѣло ленцѹнā, нō смо простѣрāли поњāве. Пријед сѣ свѣ лежāло без ленцѹнā, онāкō на слāмницу или на дѣкицу.

лепитѣрка и **летѣпѣрка**, -ѣ, ж. 1. *дрвце које се баца у игри клѣса и окређе се кроз ваздѹх.* — Мѣјōва летѣпѣрка је нāјвише лећѣла. 2. *дјѣѣја врѣешка, ѿлица везана за ѿѣѣѣ дѹжим концем која се ѿри махању врѣи.* — Пусō је на штāп вѣзā лепитѣрку од ораха.

лѣтњāk, -а, м. *гркѣан, једњак, грло.* — Уфātѣше се за лѣтњāке, мѣшлāх е ѣе се покрѣѣт данāс. Нека мучѣ да јој не ишчѹпāм лѣтњāk! Лѣтњāk и цѣгерица ѹ брāва кā се закōлѣ ѿдѹ заједно. Ослāбио сам, ништа проз мōј лѣтњāk нѣће да пролāзѣ.

летурђѣја, -ѣ, ж. *служба у цркви, литургија.* — Држā је поп Јовāн једно двѣје гōдине по рātу свāки дāн летурђѣју ѹ цркви ѿāко је мāло кō дōдѣо.

лѣѣ се, лѣжѣм се, несвр. *правѣи лелѣо, излезати (ѿиѣѣи и сл.).* — Лѣжѹ се змије у ни грм, чѹвā се! У њѣхову кѹћу вāзде су се лѣгли скōтови.

лѣна, лѣнѣ, ж. *сочиво (Ervum lens)*. — Мало сѣ ођѣн љѣ лѣна сїјала, али су сїјали лјуди. Бяби ништа није милїјѣ нѣ чѣрба на лѣну.

лѣцаѹт, -ам, несвр. **I.** *сїрецаѹтии, иреїадаѹтии се*. — Што лѣцаш о тѣ водѣ, није дати студѣна. **2.** *избјегаваѹтии*. — Лѣца он од таквија рабѣта. **II.** ~ **се** *їовлачиѹтии се, избјегаваѹтии, їомицаѹтии се*. — О таквѣга дрѹштва он се вазде лѣца, а они трчѣ за њим. Не лѣцај се, їма мїѣста дѣста.

лѣцнѹт, -нѣм, свр. **I.** *сїпрекнуѹтии, иреїасѹтии се; забољѣѹтии*. — Лѣцнуо ми је кѣн и умало ме нѣ обали. Нѣшто мѣ лѣцнѹло испод ожїчицѣ. **II.** ~ **се** *измаћѹтии се, избјећи*. — Лѣцнуо сѣ мало док прѣђѣ овѣ фрѹтма.

лїбїт се, лїбїм се, несвр. (најчешће у негацији) *усїручаваѹтии се, избјегаваѹтии*. — Ни от чеса се ѣни не лїбѣ, сѣд би убили чѣка.

лизїгѹз, -а, м. **1.** *особа која воли слаїкїше; особа која воли цабалук*. — Великї си ти лизїгѹз, нѣма колача за тѣбе. **2.** *слаїкїши*. — Она највише вѣлї да їјѣ разнѣ лизїгѹзе, а не онѣ што осталѣ чѣљад їјѹ. **3.** *фиг. їолїрон*.

лизїгуза, -ѣ, ж. *женска особа која воли слаїкїше; женска особа која воли цабалук*. — Нѣѣ, лизїгуза, што и осталѣ чѣљад, ѣѣ колаче и бомбѣне.

лїјѣк, -а, м. *медикаментї*. изр. без лијека *без мукѣ*. — Нѣѣ се тѣ без лијека свршавѣт. — бѣжї лїјѣк *мало*. — Ни бѣжї лїјѣк нијесу родїле лѣзе овѣ гѣдинѣ.

лїјѣк, прил. *мало*. — Понѣси лїјѣк овѣ чѣрбѣ бѣби дако изѣдѣ. Нѣма овѣ гѣдинѣ у лозе ни лїјѣк грѣжја.

лїјѣп, -а, -о, комп. *љѣшї/љѣшїшї/љѣвшїшї*, -ѣ, -ѣ *лїјѣпї, згодан, квалїтѣїан*. — Лїјѣпа су ви жїта на Почкаљѣ, ако не бѹдѣ града. Крстїња блѣше лѣшѣ од вїлѣ. Љѣшега сїра нијесам јѣла јѣш од

овѣга. Љѣвшѣ е онѣ Мїлошево мѣмче од їјѣднѣга у Лѣзарѣв Крѣс.

лїјѣска, лїјѣскѣ, ж. *љесково сїабло (Corylus avellana)*; уп. *љесковина*. — Нашли су га у нѣ лїјѣске код Почкаљскѣ јамѣ.

лїјка, -ѣ, ж. *їокожїца на дрвѣїу (овдје се уїїѣребљавѣ најчешће за везивање лозѣ)*; уп. *личина*. — Нѣтврђѣ је лїповѣ лїка за лозѣ. Ољѹштїћу лїку од кошћелѣвїја грѣна, мало је клїзѣва док се не осушї.

лїјкогађа, -ѣ, м. *чѣвјек слабо одјевен, сїромашиш чѣвјек (као да је їанїїалѣне наїравио од ликѣ)*. — Кад је дошѣ у Бјелопавлїѣ, велѣ ѣ Бїјѣлї Павле бїо лїјкогађа, ништа пѣд бѣг жївї није їма.

лїксїја и **лїсїја**, -ѣ, ж. *цїѣђ од їѣїѣ.а*. — Лї(к)сїја опѣрѣ свѣ сѹде, и дрѣвенѣ и гвѣзденѣ, бѣље нѣ їшта.

лїлѣ, лїлѣ, ж. *їлѣ за мајку или бабу одмїла, їако се ословљавѣ неко драги*. — Ка сам малї бїо, лїлѣ ми је вазде доносїла бомбѣне и колаче з Града. Ајде, лїлѣ мој, дїгни се, врїјѣме је да крѣву ишћѣраш на пашу.

лїма, -ѣ, ж. *чѣлїчна їурїїја за їурїїјање мїїала (ошїїрѣње сјѣчїва и с.л.)*. — Направїо сам лїму од огњїла. Овѣ ти је лїма бштра, дѣбро лїмѣ.

лїмање, -а, с. *гл. їл. од лїмаї*. — Ништа ти лїмање нѣѣ помѣћ, овѣ трѣбѣ нѣчїм дрѹгѣ острѹгѣт.

лїмаѹт, -ам, несвр. *їурїїјаѹтии лїмом*. — Лїмѣ сам овѹ брїтву чѣсто, али ништа.

лїмїца, -ѣ, ж. *дем. од лїма*. — Дако ми надстрїш овї нѣж тѣм лїмїцѣм, затѹпїо сѣ.

лїнѹт, лїнѣм, свр. *їокуљѣѹтии, нагло їљуснѹтии, наврѣїи, нагло їоїѣѣи (о їѣчностї)*. — Ка сам се посѣкѣ, лїнѹла ми је крѣ из ногѣ, јѣдва сам је заустѣвио. Лїнѹше јѣј сѹзе кад чѹ ѣ їмрла тетка Мїлѣ. Није падѣло двѣ мїнѹта кад је лїнѹла вѣда низ овѣ прїсоја ка да је потѣл.

лињаџ, лињаџ, несвр. *И. несџајати, ишчезавати*. — Свѣ ми лињау паре из скрѣѣ, нѣ знам кѡ ми их узѣма. Свѣ ни пѡнешто лиња ис кѹѣ. **II.** ~ се *осџајати без длаке (о сџоци, обично у ѣрољеѣе)*. — Говѣда се вѡзде лињау у прољеѣе, та-дѣр им опѡнѣ скѡро свѡ длака. Ёто си пѡчео да се лињаџ кѡ говѣдо у прољеѣе. Свѡкога прољеѣа Шарѹла се лиња, а ѹже-сѣн јѡј пѡново длаке порѡстѹ. Лиња се и фаѣла, е и ш њѣ опѡдау длаке од вѹнѣ.

липњаџ, -а, м. *лиѡва шума*. — Ыспред Торијѹна ѣма један фѣни липњаџ, знаџ ли чѣ је? Кљѹчеви за кѹѹу су из наџѣга липњаџа у Гарчиѣ.

липѡвка, -ѣ, ж. *врсѣа смокве*. — Ыма-мо нѣколико липѡвкѡ, тѡ су на(ј)љешѣ смѡкве за јѣло, али нијесу за сѹшѣње. Липѡвка ни је дѡбро родѣла ове гѡдинѣ.

липсѡваѣе и лисѡваѣе, -а, с. *гл. им. од ли(ѣ)савѡѣ*. — Тѣжѣ ни је било лисѡваѣе ѡд глѡди нѡ мѹке на којѣ су не вр-гѡвали.

липсѡвѡѣт и лисѡвѡѣт, -јѣм, несвр. **1.** *креѣивати (о живоѣињама)*. — Липсѡјѣ му жѣвѡ стѡлно кѡ да је вјѣшница у њѣга чѣни убѡчила. фиг. (пејор.) *улирати*. — Липсѡ је кѡ пас, ни водѣ му нико није имѡ додѡт. **2.** *гладовати, мучѣи се гла-ѹу*. — Трчим кѹѣи, да ми не лисѡјѹ онѡ ѣѣца ѡд глѡди.

липсѡвилѡ и лисѡвилѡ, -а, с. *црковѣи-на, леѣина*, уп. ли(п)сѡвина; *лијѣна особа*. — Бљѣше у ни шкрип некаквѡ липсѡвилѡ, смрдѣјашѣ кѡ да је цркла мѡчка. Нѣма од њѣгѡвѡга рада кѡристи, али нѣ знаџ ѣ тѡ лисѡвилѡ.

липсѡвина и лисѡвина, -ѣ, ж. *леѣина, црковѣина, сѣврѣина*. — Смрдѣ кѡ каквѡ лисѡвина. Наџшли су наџѡс пѣѣ некаквѹ ли(п)сѡвѣну у Гоѣѣне и јѣли су је, пѣ, сѡ су ми гѡдни.

липсѡник и лисѡник, -а, м. *онај којѣ нема, којѣ не зна да заради ниѣи да се најѣде, јадник*. — Мѹчѣ му се онѣ лисѡ-

ниѣи дѡма а ѡн трѡшѣ пѡ свијѣту. Вѡзде су бѣли липсѡниѣи, и ниѣад ништа нѣтѣ имѡт ш њѣховѣјѣм рѡдом.

липсѡѣт, липшѣм, свр. *в. лисѡѣ*.

липсѡѣ, -а, м. *особа сѣорѣх, ѣрамѣх ѣокреѣа, нерадѣа и мало ѣокреѣѣна особа, лијѣниѣина*. — Не мѡжеш га тѣ узрѡ-дѣт са онѣјѣм липсѡѣом, од њѣга ти је малѡ кѡрис.

липсѣ, -ѣ, ж. *жѣна којѡ нема, којѡ се не улије ни најѣѣи, којѡј не басѣа, јад-ница*; уп. ли(п)суља. — Оженѣо сѣ некаквѡм липсѡм ис тиѡ брдѡ, ништа нѣ зна пѡд бѡг жѣви.

липсѹља и лисѹља, -ѣ, ж. *несѣреѣина жѣна, лијѣна жѣна, жѣна којѡ нема, којѡ се не улије ни најѣѣи*; уп. липсе. — Немѡ се, вѡлѡ, женѣт онѡм лисѹљѡм да се нѣѣш женѣт. Домаѣница му је прѡвѡ липсѹља, јѡди и невѡла од женѣ.

липтѡѣт, -тѣм и липшѣм, несвр. *ѣѣѣи у веѣој количѣни, ѣѣѣи у млазу (о крѡи)*. — Липтѣ му крѡ из ногѣ. Липтѡла му је крѡ из уѣта свѣ док је издѡхнѹо. Липшѣ овомѣ кучѣту крѡ из шапѣ.

липтѣгѹѣз, -а, м. *лијѣниѣина, нерад-ник, лезѣбовѣи*; уп. луфтигѹѣз. — Није ѡн ниѣад дѡвѡ сѣновѣма да му бѣднѹ липтѣгѹѣзи нѡ ѣх је упрѣзѡ да зарѡдѣ онѡ штѡ ѣѣ ѣм трѣбѡт зѡ школѹ.

лисѣ, лѣста, м. **1.** *лисѣ (у свѣм значѣ-њѣма као у књ. јѣзѣку)*. — Донѣси ми јѣдан лѣс од онѡга нѡвѡга дувѡна да га прѡ-вѡм. Напѣсѡ бѣх му пѣсмо, али нѣмам ни лѣста кѡртѣ док ми з Града не донѣсѣ којѣ. **2.** *ѣосјѣченѣ и осушенѣ гране дрѡвѣа (у сѣогу) којѣ се зѣми дају сѣоци да јѣде*. — Пријѣд смо свѣ сѣкли лѣстове и за крѡ-ве и зѡ козе, дѡбар ѣм је зѡ млијѣсо.

лисѣ, -а, -о *сивѡсти*. — Тако ми бѡга и онѡ лѣсѡ грѡжѣје је слѡтко, сѡмо му не вѡлѡ вино. Нѡсѡшѣ некаѡв лѣсѣ капѡт, тѡмѣ се не знавѡшѣ бѡја.

лисѣѣт, липшѣм, несвр. *угинуѣи. лѣсѡ-ѣи (о сѣоци, ѡдносно живоѣиња)*. — Лѣ-

сѣло је Милѣнино магѣре, а ваљало је ци-
желоме сѣлу. Лисиѣе данѣс ово живо у по-
јату, нѣма ко да га изведѣ у пашу. Лисѣло
ми је оно штѣне што си ми да прољѣтѣс.
Лисиѣе нечија кучка кад је њн чѣстио!

лисија, -ѣ, ж. в. лисѣија. — Испрѣла
сам лисѣјѣм ођѣло Милѣново и више
нѣма онија мѣснија флѣкѣ.

лисник, -а, м. сѣлог лисѣа; уп. лис 2.
— Посѣка сам два лисника, биће за козе
зимѣс доста листа.

лисника и **лишника**, -ѣ, ж. осушена
грѣна са лишѣем, грѣна извучѣна из ли-
сѣа (с лишѣем или без њѣга). — Метнѣо
сам ѣм лисника, пѣ нека ѣјѣ. Донѣси дви-
је-три лишника да помажѣ овѣјама сѣро-
вијама дрвѣма да горѣ.

листача, -ѣ, ж. врѣиѣ крушке. — Ли-
стаче су ове годѣне добро рѣдѣле. Уцр-
вѣале су се све крушке на нѣ листачу.

листоѣек, -а, м. ѣоврѣшина шумѣ са ко-
је се може ѣосјећи јѣдан сѣлог лисѣа. —
Имѣли смо у Уше три листоѣека горѣ, пѣ
смо ѣх прѣдали ка смо попрѣвѣвали кѣћу.

листра, -ѣ, ж. јѣдан од два бѣчна зида
на ѣравоугѣоно озиданој кѣћѣ; уп. ласта-
вица. — Остѣла је јѣш сѣмо листра нео-
клѣчена. До врѣха листрѣ имѣ више от шѣс
мѣтѣра.

литѣца, -ѣ, ж. сѣијѣна (надвијѣна над
остѣлим земљишѣем), камењар. — Не
мѣш у црѣвље одѣт онијама литѣцама,
обѣј кѣквѣ опанѣине старѣ. Нашѣ кѣће су
у ве литѣце, тѣко сѣ пријѣд градѣло, да
се земља не трѣши. Кѣћа му је тѣчно ис-
под онѣ литѣце на поѣтѣк Бѣндѣиѣ.

литѣце, литѣцѣ, мн., ж. камењар, мје-
сѣио са мнѣго сѣијѣна; уп. литѣца. — Онѣ
ђѣ ви је кѣћа су све литѣце. Имѣте ли што
земљѣ ѣнѣн?

лихо и **лихѣ**, непр. рѣцѣа која озна-
чава у каквој игри неѣарне бројѣве, за
разлику од рѣцѣе 'ѣахо', која означава
ѣарне бројѣве; уп. тахо. — Јѣ ћу лихо а

тѣ узми тѣхѣ, пѣ што будѣ. Ођѣш ли нѣ
лихо или нѣ тѣхо?

лицкѣт (се), -ѣм (се), несвр. урѣђива-
ѣи (се), ѣрѣијѣрано се бавѣиѣ сѣисѣивѣ-
ним изгледом. — Лицкѣ се прѣд оглѣдало
по цио дѣн. Дѣвно је пѣчѣла да се лицкѣ.

личѣна, -ѣ, ж. ѣокожица на дрвѣиѣ;
уп. лика. — Мѣ с прољѣна лѣзе вејѣмо
личѣнѣм а нѣко шпѣгом.

личѣт, -а, -о наоѣиѣ, глѣдан, згодѣн.
— Сви ѣћховѣ лѣди су личѣти, а ѣијѣсу
бѣгнѣ прѣпамѣтни.

лишѣвѣт (се), -јѣм (се) и -ѣвѣм (се),
несвр. 1. у игри карѣиѣ ослобађѣиѣ се
сувишних карѣиѣ. — Оли се тѣ данѣс
лишѣвѣт ѣли ћемо прѣстѣт да ѣграмѣ? 2.
оскудијѣвѣиѣ. — Од свѣга су тѣ јѣднѣ
ђѣцу лишѣвѣли, и од јѣла и ѣт пѣћа, и од
обукача и од обувача. Лишѣвѣли су се от
свѣчѣса док им сѣ шкѣловѣ сѣн.

лишѣј, -а, м. 1. маховѣна (на дрвѣиѣ
или камѣну). — И од лишѣја су за врѣеме
Аѣстријѣ пѣкли лѣб. 2. флѣка на кожѣ,
биѣг на кожѣ. — Кад чѣљаде остѣра, свѣ
му се по кѣжи јѣвѣла лишѣа.

лишѣт (се), -ѣм (се), несвр. 1. у игри
карѣиѣ ослободѣиѣ се сувишних карѣиѣ.
— Лишѣ се прѣво, пѣ ѣндѣ мѣжѣмо пѣчѣт
игрѣт. 2. не захѣијѣвѣиѣ, ослободѣиѣ
(се) чѣга. — Лишѣли смо се мѣ зимѣс и
млѣјека и сѣра. От свѣкѣга дѣбра су ме
лишѣли.

лише, прил. осѣм, изузѣв, изузимѣју-
ћи. — Црѣка, дабѣгдѣ, лишѣ Мирѣнѣ. Угѣ-
сѣило му се у главу, лишѣ онѣ ћѣцѣ. Грѣм
у кѣћу уждѣо лишѣ чѣљади.

лишѣника, -ѣ, ж. в. лисѣника.

лишѣњѣк, -а, м. мјѣсѣио гдѣ се налазе
садѣвѣни лисѣиѣви за храњѣне сѣоке зи-
ми, мјѣсѣио гдѣ се налазио садѣвѣн лисѣ.
— Бѣље би бѣло да си онѣ лишѣњѣк прѣ-
бѣчио блѣзо кѣћѣ, лѣше би ти зимѣс бѣло,
да не донѣсѣш лис из Гарѣиѣа.

лѣбода, -ѣ, ж. врѣиѣ зелѣни, врѣиѣ
ѣравѣ ѣгодна за салѣиѣу или кувањѣ

лѳмнїца и лѳвнїца, -ѳ, ж. в. ловнїца.

ломѳвина, -ѳ, ж. *млади изданци неке биљке (обично се сматрају неродницама, па се због тога чистије) који се у прољеће дају стоици, обично подмлаику, за храну.* — Донѳси јарадима мало ломѳвинѳ из онија лѳза с доње зградѳ, али пазї — немѳ да берѳш онѳ здравѳ и рѳднѳ брѳдѳне.

лопуѳжа, -ѳ, ж. *лопов, шишњар.* — Попуише ми лѳтѳс лопуѳже свѳ сливе.

лопуѳжање, -а, с. гл. им. од *лопуѳжаї.* — Не мѳгу ништа сачуват од лопуѳжа и лопуѳжања, свѳ полупежаше.

лопуѳжат, -ам, несвр. *красїи.* — Не мѳгѳ ѳни што неѳе пѳнешто лопуѳжат вазде. Лопуѳжали су им и старї, па им је остало ѳ траг.

лопуѳжїца, -ѳ, ж. *женска особа лопов.* — Покраѳдоше ми онѳ лопуѳжїце свѳ ис кѳѳѳ.

лѳпѳх, -а, м. *врста барске биљке, са широким листѳовима (више врста, овѳде се појављује водени — Petasites hybridus, и још неке врсте);* уп. локвањ 2. — Пуно је Купало лѳпѳха. Замисли, онѳ Милѳени магаре ѳјѳ и лѳпѳхе.

лубїна, -ѳ, ж. *заклана и одрїта живоїиња; ѳоловина или већи дио меса заклане живоїиње, без унутрашњих органа.* — Видїо сам једампут како у подрум касапнице држе по тридѳс или више бравлїја лубїна, а у касапницу држе само по двије-три. У лубїну од кравѳ, бѳз главе и дрѳба је бїло више од двїѳста кїла.

лѳг, -а, м. 1. *подводно земљиште; ѳононим.* — На онї лѳг ваш у Почкаље дѳбро раѳѳ умертїн. Имали смо два рала земље ѳ Лѳг, али смо је прѳдали. 2. *їеїео од дрветїа.* — Свакѳ гѳдинѳ смѳквама прѳспѳм у кѳријен лѳг те бѳље раѳау. 3. *їеїео ѳолмїјешан с водом у циљу ѳрања;*

уп. лужина. — Сва рѳба сѳ прїјед прала само лѳгом.

лѳд, -а, -ѳ 1. *који је ван ѳамети, психички болестїан.* — Марко је лѳд ѳдавно, али не знаш да је у болнїцу веѳ десе гѳдїна. 2. *фиг. млад, неискусан.* — Лѳда је ѳна јѳш, није за удаѳбу овѳ гѳдинѳ. нпр. стати на луд камен заљубїиши се; одлучїиши се на брак. — Стала је на лѳдї кам.

лудїло, -а, с. *ненормално сїиње личности или групе ѳуди, нервна поремећености (особїишо у клетївама).* — Уфатїло га је некакѳ лудїло, није чїс. Лудїло те, дабѳгѳда, снашло, какав си!

лудѳв, -а, м. *онај који је луд; онај који је лѳцкасї; онај који је нестїашан.* — Довѳли су на ѳеѳѳво имање некакѳга лудѳва, свѳ је за двїје гѳдине уништїо. Марко је лудѳв бѳжї, ш ѳїм је свѳ тѳшко углавїт.

лужїна, -ѳ, ж. *їеїео ѳолмїјешан са водом који служи за прање замашћеног ѳексїиша или замашћеног ѳосуѳа;* уп. луг 3. — У лужїну се најбоље оперѳ и замашћена рѳба и маснї сѳди, и свѳ.

лѳзгав, -а, -ѳ *љгав; клизав.* — Лѳзгав јѳј је некакѳ сїр, ка се истѳже, чинї ми се е пуштaje некакѳ сѳру и гадан ми је. Лѳзгави су зїми онї пѳтеви по Брѳдима.

лукав, -а, -ѳ *їреїреден; искварен.* — Мало је лукавїја чѳљади ка што је ѳна, свѳ нешто чинї да се не зна.

лукававц, -авца, м. *лукав човјек.* — Вѳликї је лукававц, тѳшко ѳеш се ти ш ѳїм погодїт.

лукавїт (се), -їм (се), несвр. *варїи, бїиши неискрен.* — Свѳ си се лукавїла ка смо играли бїло чѳса. Не мѳгу ја да замислїм чѳљаде које лукавї, ѳно би свашто учїиѳло.

лукїјерна, -ѳ, ж. (заст.) *лампа на ѳеїролеј.*

лўла, -ѐ, ж. 1. *уређај у који се сша-
вља дукан да би се пушило.* 2. *цијев на
казану за ракију, пролази кроз чабар с
водом што хлади јару која пролази
кроз лулу.* — Прсла ми је била лўла от
казана па сам је носио код Габелџа да
ми је закрпѐ.

лўлит, -йм, несвр. (пејор.) *пушиши.* —
Лўлиш ли то и ти, ђевојана, дабогда ти
се љ нѐс наша! Лўли ка Турчин, не мичѐ
цингар из устѐ.

лумбѐра и лумбрѐла, -ѐ, ж. *кишо-
бран;* уп. и умбера. — Оли ми позѐ(ј)мит
лумбѐру е бих пошѐ на Град? Купио ми
је Мишо лумбрѐлу мўшкў, а ма за мерѐк.
Купили су ми талијанску лумбѐру, велѐ
да су ђне нѐбољѐ за нѐше плўскове. По-
крила се лумбѐром ђ сўнца.

лўњѐт, лўњѐм, несвр. (често пејор.)
лушаши, шумарашти. — Лўњѐ по Подгђ-
рици, неће да ўчи ништа. Сѐд јој се свѐћѐ
онђ што је лўњѐла кад је млада била.

лўпѐж, -а, м. *лојов.*

лупежѐње, -а, с. гл. им. од *лупежати.*
— Откад зна за себе — лупежѐње јђј је
било слѐтко. Свй су се бавили лупе-
жѐњем.

лупежѐт, -ѐм, несвр. *красиши.* — По
циђ дан лупежѐ по тија дђлини, негђе
смђкву, негђе грђз — и напўни торбу. Овѐ
ђѐца лупежѐу по Бјелопѐвлићима дйње
свѐќи боговйјетни дан. Вѐзде је та лупе-
жѐшца тўђе вољѐла да лупежѐ.

лупежѐшца, -ѐ, ж. *лојов женског рода.*
— Нѐмѐ таквѐ лупежѐшцѐ у овѐ крајеве, из
очй ће га украс. Вйђи да онѐ лупежѐшца
није што ўкрајѐла.

лупетѐње, -а, с. гл. им. од *лупетиши.*
— Каквѐ је то лупетѐње по кўћи?! Не под-
нђсим његово лупетѐње, и то ти је.

лупетѐт, -ѐм, несвр. *ударашти.* — Што
лупетѐш по тђј бачви, испитўјеш ли ймѐ
ли у њу што? фиг. *йричашти којешти.* —

Не лупетѐј, бђготи, ако нѐ знаш лијѐпо
причѐт!

лўпѐштина, -ѐ, ж. *лојовлук, крађа.* —
Ништа ни не мђже остѐт од њиховѐ
лўпѐштинѐ, свѐ полопужѐу.

лўпѐшче, лупешчѐта, с., мн. лўпѐш-
чѐд *дијѐје лојов, лојовче.* — Ўкраде ми
једно лўпѐшче више од двѐ кйла грђжѐа
на плѐцу.

луфтйгўз, -а, м. *онај који не ради ни-
иши, лезилебовић, нерадник, скийница,
бесйослчар;* уп. липтигуз. — Мйчи, онђ
је луфтйгўз, ништа не радй. Покўпи те
луфтйгўзе те ми помђзите овђ сађѐс.

лўшпра, -ѐ, ж. *луцкасиѐа, замѐташа-
сиѐа особа.* — Таквѐ лўшпрѐ ђдавно ни-
јесам виђѐла, свѐ тђбож обрђѐ на шѐлу а
не умйје да проговђри.

лўч, -а, м. *сува боровина, која има до-
вольно смоле и која се уйшребѐвала не-
када за освѐјѐњавање йросйорија у кўћи.*
— Дђно је Милисав из Слѐтинѐ нѐколи-
ке ђепанице лўча за потпиривѐње ђгња.
Тѐдѐр сѐ ужйжѐ лўч, није било дрўгђга
свйјетла. фиг. *свијѐло, лампа.* — Какав
онђ лўч свијетли у Пѐтра?

лўчѐц, лўчѐца, м. 1. *лучни дрвени дио
изнад главе дјѐшѐта на колијевци.* —
Притврди ђетѐту онй лўчѐц на колијевку.
Лўчѐц за колијевку сам направѐио од лй-
повинѐ. 2. *дрвени оковрайшник на којему
стоји звоно што га носи ован йредвод-
ник, йакав оковрайшник за звоно на би-
ло којђ живойшњи.* — Лўчѐц за звђно
може да се направѐи од дрвета или кђжѐ,
или чеса дрўгђга. Направѐио сам лўчѐц
утйчу од лйповђга дрвета, а дђље ђе ће
му стојѐт цйнгара оставѐио сам мало дѐ-
бљѐ.

лучѐвй, -ѐ, -ђ *који је од луча.* — Ймѐ-
ли смо двије-три лучѐвѐ столице, трајѐле
су дўго.

лучевина, -ѣ, ж. *лучево дрво, луч*. — Онѣ старѣи крѣвѣт је био од лучевинѣ, ѣх — како је мирѣсала од њѣга свѣ кућа.

лѣчит (се), лѣчим (се), несвр. *одвајати (се), издвајати (се)*. — Немѣ се тамо у град лѣчит од овѣја наѣшија ѣакѣва, нѣ бѣдни вѣзде ш ѣйма. Свѣкѣга

пролѣћа мѣ рѣно лѣчимѣ јѣгѣад од ѣвацѣ.

лѣчѣак, -а, м. *земљинѣ на којѣму се сади лук*. — Оградѣо сам лѣчѣак живѣцама, нѣшта нѣће мѣћ у њѣга улѣћ. Дѣнесѣ нѣколико пѣра лука из лѣчѣака, да задрѣим чѣрбу.

Љ

љѣкарѣја, -ѣ, ж. *лијек*. — У бѣлнѣку су мѣ давѣли мѣдѣо некакѣја лѣкарѣја. Живѣм с лѣкарѣјама, а слѣбо помѣжѣ.

љѣмѣз, -а, м. *дугачка моѣка која се сѣавѣа на сламени кров или на сѣјѣно да их шѣишѣи од вѣјѣра*. — Љѣмѣзе смо набѣвѣљали од јѣсѣновѣја шѣвнѣца из наѣшѣ или тѣћѣ бранѣвинѣ.

љѣмѣзѣт, -ѣзѣм, несвр. *шући*. — Свѣкѣи дѣн је лѣмѣзѣ отѣц, али јѣ се нѣшта не мѣже, бијѣ и кѣм под ѣѣм, нѣ залѣду.

љѣпозбѣрит, -ѣм, несвр. *обмѣњивѣати лијѣтим рѣјѣчѣма*. — Умѣјѣ ѣна лијѣпо да лѣпозбѣрѣи, јѣш кад би тѣкѣ мѣслѣла и радѣла, нѣ би је бѣло бѣлѣ у свијѣт.

љѣпѣјка, -ѣ, ж. *лијѣја женска особа, ѣѣошѣца*. — Дѣбро тѣ, бѣгоми, уфѣти онѣ лѣпѣјку и не пуштѣш је. Од Мѣмиличѣне ѣѣвѣјкѣ настѣла је прѣвѣ лѣпѣјка.

љѣпорѣк, -а, -ѣ који *лијѣјо говори; који у говорѣњу зна да обмѣњује*. — Свѣи су ѣни у кућу лѣпорѣки кѣ да су прѣфѣсорѣ. Љѣпорѣка је, али јѣ нѣшта не вѣѣрѣј.

љѣпорѣчѣв, -а, -ѣ 1. *који о другѣма лијѣјо говори, који се другѣма додѣвѣрава*. — Љѣпорѣчѣв је, а штѣ ти мѣслѣ — тѣ му Бѣг дѣ. 2. *који лијѣјо говори, рѣчѣи*. — Нѣмѣ лѣпорѣчѣвѣјѣга Загѣрчѣнина од Мѣлоша, лѣше од ѣкѣга знѣ да прѣчѣ.

љѣпорѣчѣвѣс, -ѣсти, ж. *сѣосѣбѣнѣсти да се лијѣјо говори, макар се не рѣкло нишѣи или макар шѣ било неискрѣно*. —

Жѣркови сѣнови су се ѣвѣјѣк одѣјѣли лѣпорѣчѣвошѣу од ѣстѣлија Загѣрчѣнѣ.

љѣпорѣчѣт, -ѣм, несвр. *говорѣишѣ некое, или о некоме, лијѣјо, ѣвѣлашѣишѣ рѣјѣчѣма, одѣбравѣишѣ нечѣје сѣавѣове уз ѣонѣзѣнѣсѣи, додѣвѣравѣишѣ се*. — ѣни ти сѣмо лѣпорѣчѣ, а штѣ ти мѣслѣ — тѣ сѣмо ѣни знѣу. Свѣкѣме кѣ је старѣи од њѣга лѣпорѣчѣо је, тѣ тѣкѣ дѣбро пролѣзѣо код свѣја. Нѣшта мѣ немѣ лѣпорѣчѣт, знѣм јѣ штѣ мѣслѣш о мѣне и моѣјѣма! Старѣма лѣпорѣчѣи, а кѣ је мѣњѣи од њѣга, мѣрѣа да га трѣпѣи.

љѣпотѣн, -а, м. *лијѣји, згодѣн момѣк*. — Удѣла мѣ сѣ шѣѣр за прѣвѣга лѣпотѣна. Уфѣтѣла је онѣга лѣпотѣна Мѣшѣвѣга, пѣ нѣкѣга не вѣдѣи.

љѣпѣтѣница и лѣпотѣица, -ѣ, ж. *згодѣна, лијѣја женска особа*.

љѣпѣтѣнѣк, -а, м. *љѣјѣшѣн*. — Нѣје лѣпѣтѣнѣка у Загѣрчѣ бѣло кѣ Бѣжѣ, за ѣѣм су лудѣвалѣ ѣѣвѣјкѣ.

љѣпушкѣс, -ста, -сто *који је дошѣа лијѣји; уп. згодѣнуљѣв*. — Свѣ су Мѣрковѣ шѣѣри лѣпушкѣсте, кѣ им мѣјка.

љѣса, -ѣ, ж. *од ѣрућа исѣлѣѣѣна равѣна ѣоврѣшина, ѣѣшѣрѣѣѣва се као ѣграда или као вѣраша на ѣгради или ѣѣору, а у ѣрошѣлѣсѣи је ѣѣшѣрѣѣѣѣвана и као ѣлафон на кућама ѣѣземљѣушѣма*. — Исплѣо сам шѣпѣкѣвѣ лѣсу за појѣту да је мѣтѣнѣм нѣ грѣде, на ѣу ѣе се мѣћ мѣтѣт и сѣјѣно, и жѣто, и бѣло штѣ. Оплѣо сам чѣтири

дѹгачкѧ љѧсе за тѧр овцама. Мјесто врѧтѧ била је љѧса оплетѧна од врбѧвѧга прѹѧа.

љесковѧк, -а, м. 1. *љескови ипруѧи или ишѧи*. — Ўдри тијем љесковѧком тѧ прѧсе, досађујѧ ѧђѧн. Вѧзде нѧсѧше један штѧп љесковѧк, не одвајѧше се од њѧга. 2. *љескова шума*. — Остѧле су кѧзе у љесковѧк, нѧтѧ никуђ.

љескѧвина и **љесковѧна**, -ѧ, ж. *дрво од лијеске*. — Љѧсе од љескѧвинѧ су јѧке, али је тѧшко нађ глѧткѧ љескѧвѧ прѹѧе. Бљѧше љесковѧном пѧкрио стѧг.

љѧтовѧт, -ујѧм, несвр. *прѧводиѧи љѧтѧо, одмарѧи се*. — Учѧо је у Бѧоград а свѧкѧ гѧдинѧ је љѧтовѧ ѧђѧн. Дѧсѧви свѧкѧ гѧдинѧ љѧтују на Лукавицу, тѧмо су са живијѧм вѧзде.

љѧтѧс, прил. *овога љѧтѧ (које је прѧшло или које ускоро долази)*. — Цѧјслѧ врѧјеме љѧтѧс сам бѧо кѧт шѧспѧ у Берѧне. Љѧтѧс ѧемо, акобѧгдѧ, на Лукавицу су живијѧм.

љѧтошњѧ, -ѧ, -ѧ који се односи на љѧтѧо, који иприѧда љѧтѧу. — Љѧтошњѧ крѧтѧла ни је бѧљѧ нѧ ѧкад пријѧд. Не нађѧј се љѧтошњѧму одмѧру, ако мѧслиш да ѧдеш јесѧнѧ у шкѧлу, мѧрађеш пѧнештѧ зарађѧвѧт.

љѧскѧт, -ѧм, несвр. *наливаѧи водѧм, ипрскаѧи*. — Свѧ га овѧ старѧ љѧскѧ водѧм, не дѧ му мѧра. Не љѧскѧј мс, дѧјете, избѧћу те!

љѧскѧт, љѧскѧм, несвр. *много ишѧи*. — Свѧкѧ дѧн љѧскѧ ракѧју и нѧ знѧ штѧ се окѧ њѧга дешѧвѧ.

љѧснѹт, -нѧм, свр. 1. *нагло иасѧи, ипрснѹи*. — Оклизѧх се на кѧм и љѧснѹх колѧко сам дѹг. 2. *зѧљѹснѹи водѧм*. — Рѧци Јѧгоди, нѧколико путѧ мѧ љѧснѹла водѧм из пуђерѧцѧ, а студѧна је.

љѧштѧт, -ѧм, свр. *изненада иасѧи, обично с ипрскаѧ*. — Љѧштѧла је колико је дѹга и ширѧка у нѧ глѧб. Ако љѧштѧш с тѧ мѹрвѧ, слѧмиђеш се.

љѹбѧван, -вна, -вно *иписан, друже-љубив, умилан*. — Љѹбѧвна су свѧ Нѧвкина ѧђѧца. Нѧјесу ти шѧђѧри мѧгѧ љѹбѧвне, кѧ да никѧга не познајѹ.

љѹбѧвит, -ѧм, несвр. *вољѧи се (о мушкарѧу и жени)*. — Љѹбѧвила је ѧна ш ѧѧм и док јѧј је мѹж бѧо жив. Једанѧс гѧдинѧ су љѹбѧвили пѧ су се ѹзѧли.

љѹбѧколо, -а, с. *игра иослије које се ипарѧви љѹбе*. — Отпријѧд се нѧјесу мѧмци и ѧвѧјѧке љѹбили, а звѧли смо љѹбѧколо свѧкѧ кѧло ѧе је трѧбѧло да се љѹбѧ. У љѹбѧколо су се љѹбили ѧбично свѧди, а и пѧђѧкојѧ слѧбоднѧјѧ ѧвѧјѧка с тѹђѧјѧм мѧмком.

љѹбица, -ѧ, ж. *врсѧи ипрѧве, биљка ипомѧу које се иприкуђѧју ичѧле, зѧву је и чѧлѧњѧ ипрѧва и ипрѧва од чѧла (Melissa officinalis)*. — Кад гѧђ ѧмѧ онѧ трѧвѧ што је зѧвѧмо љѹбица или чѧлѧњѧ трѧва — јѧ ш ѧѧм шѧкѧм чѧле.

љѹбѧчица, -ѧ, ж. *врсѧи иѧѧског цвијеђѧ (Viola)*. — У Присоје су прођѧтѧле љѹбѧчице.

љѹга, -ѧ, ж. *мочварна удолина*. — Чмѧ једна љѹга порѧ Сушѧцѧ, не трѧбѧ је топѧт да рѧдѧ.

љѹдерѧна, -ѧ, ж. *снажѧн, круѧан и доброђѹдан чѧвѧк, љѹдина; уп. љѹдескара*. — Бѧо је љѹдерѧна да га тѧкѧга нѧје бѧло у овѧ крајѧве. Имѧ сам командѧра ѹ вѧјску, љѹдерѧна прѧвѧ.

љѹдескѧра, -ѧ, ж. *круѧан, снажѧн и доброђѹдан чѧвѧк, љѹдина; уп. љѹдѧрина*. — Лѧко ти сѧ ш ѧѧм срѧс и нагодѧт, тѧ је љѹдескѧра кѧ тѧ, нѧшта од њѧга поштѧнѧјѧ нѧмѧ.

љѹдѧна, -ѧ, ж. 1. *круѧан чѧвѧк*. — Бјѧше љѹдѧна, вишѧ од свѧјѧ ѹ коло. 2. *углѧдан чѧвѧк*. — Љѹдѧна је Рѧјко, мѧј брѧте, мѧло је тѧквијѧх.

љѹк и **љѹке**, *узвик за иђѧрањѧ ишѧѧи*. — Љѹке, мѧло, позѧбѧли те ѧѧоли! Љѹке, мѧло, црквица те погодѧла!

љукат, -ам, несвр. *ијерати шеле, говорећи му „љук!“ или „љукџе!“* — Не могу ти сад помоћ, али не видиш е љукам теле да не поарā умертџн.

љукнџт, -нџм, свр. *оијерати шеле говорећи му „љук(е)!“* — Љукни тџ телед е џе поарат умертџн. *фиг. увериједиши некога говорећи му као шелешу.* — Љуцнуо га је кā теле, и ни рџјеч му није рџка.

љуска, -џ, ж. *дрвени оијџадак насџао шесањем или цијепањем дрва, мања цијепаница.* — Донџси онија љусакā са дрвљаника да налоџимо. Покџпи тџ љуске с обора, ваљање за огањ.

љџт, љџти, ж. *љџи камењар, голи камењар;* уп. тврђа. — Кџћа му је у једну љџт, нџмā ни зградицу за љџњак. Разбио је свџ онџ љџт испод цаде и направџио нџколико те љџјепија зградица и на њџх усāдџо лџзе.

љџт, -а, -о **1.** *кисео, који јако надражџје.* — Штџ ти је мџјџеко овāкџ љџто, скџро се узбџчāло. **2.** *срдџиџ, жесџиок, сџрџман на сваџу, оџак (о човџеку, џсу...).* — Љџт си, браџе, прџко свāкџ мџџрџ. ништа ти се не смџје рџћ. **3.** *черсџи, оиџиоран.* — Овџ је окџ нāшија кџћа свџ љџти кām, маџо је земљџ.

љџтац, љџ(т)ца, м. **1.** *љџиџ, шџрди камен.* — Набасāли смо на нџкакав кām љџтац, пā смо се намџчили док смо га разбили, двџје мџне смо упāлиџи. **2.** *жесџиока, џргава, љџиџа џџшка особа.* — Бџо је, покџјниџ, вџлики љџтац, āли прāвичан.

љџтика, -џ, ж. *шџрђа, камењар.* — Пријед су се кџће свџ зџдале у љџтике, у овџ стране, а ниџо џ поље.

љџтикāв, -а, -о **1.** *накисео;* уп. љџт-кас. — Јџш је грџџе љџтикāво, није дџбро зренџло. **2.** *фиг. љџиџа, џргава особа.* — Љџтикāва је кā свџ у нџџин рџд, не смџјџеш јџј ништа рџћ да те не испсџјџ.

љџтица, -џ, ж. **1.** *врсџиџа црног грџџџа.* — У зграде дџље џмāмо сāмо љџтицу а врањ ни је циџо у онџ нāјдоњџ до-

лџну. Од љџтицџ је вино љџјџепо, али се ниџкад од нџ не мџџе направџт јāкџ, мџшкџ вино. Грџџдови на љџтицу у зграду су вџћ почџли да шарау. Циџо трџп од љџтицџ смо испџкли. **2.** *шџрђа.*

љџткāс, -ста, -сто *накисео, наљџи;* уп. љџтикав. — И кад здрџнџ, овā врста грџџџа је љџткāста, слāбо је зā вино, нāко сāмо за ракџју.

љџћавина, -џ, ж. *киселина у желуцу, осџећање неџриџаџносџи од киселине.* — Кад гџћ џџџм лџб, уфāти ме љџћавина. Да нџ знāш каквџ травџу за љџћавину џ дрџбџ?

љџцак, -цка, -цко *који има добре љџдске особџне, моралиџн, каракџиџеран, џошџџен.* — Љџцки су свџ џни у фамџљџу.

љџцки, прил. *на љџдски начин, човџјџчно.* — Дочџкāше ме, браџе, љџцки кā нāјљџцкиџџ.

љџцкџвина, -џ, ж. *љџдскџсџи, човџјџчносџи, каракџиџер(носџи), морал(носџи), џошџџење, особа са џаквим квалиџџџџџима.* — Пмā му по кџме дџћ љџцкџвина, тџ је чāсна фамџлија. Љџцкџвина су от стџ џтаца. Изглџдā да му није тџшко носџт љџцкџвину. Љџцкџвина су џни од љџцкџвинџ, нџмā им по кџме дџћ ништа слāбо. Љџцкā је тџ жџна и од љџцкџвинџ. Дочџкā не кā нā нџџ, цијџени му љџцкџвину. *фиг. (претеџно у ирониџи) нечовџјек, нељџди.* — Повџзā си се с љџцкџвинџм, вāлā, кат си нџга уфāтио. Не причā ми о нџгџвџј љџцкџвинџи, знāм га!

љџцкџс, -остџи, ж. *љџдскџсџи, човџјџчносџи;* уп. љџцкџта, љџцкџћа. — Лāко му је носџт љџцкџс кад је онāкџи. Насџтџили смо се твоџје љџцкџсти!

љџцкџта, -џ, ж. *љџдскџсџи, човџјџчносџи;* уп. љџцкџс, љџцкџћа. — Вāзде се више цијџсниџла љџцкџта нџ безобрāзљџк.

љџцкџћа, -џ, ж. *љџдскџсџи, висока моралносџи;* уп. љџцкџвина. — Љџцкџћу је тџшко постџћ, трџбā мџџго издрџат и прџтрпљџт. Нџмā тџн љџцкџћџ ни љџцкџ-

винѐ. Лако ћемо ми за љуцкоћу ако ћемо да биднемо поштени.

Љушти́т, -им, свр. 1. *пастии, шресну-иш*. — Љуштио је о ону долину колико је

дугачак. Љуштих с трешње, замало се не сломих. Немо щушти́т отолѐн. 2. *ошамарииш*. — Љушти га по образу, па ће преста́т. Љуштићу те, дијете, умири се!

М

ма̄, везн. *али, ња*. — Зва́ сам га, ма ми није одговара́. Нека ударе́, ма ћемо њх, ва́ла, дочека́т.

мавѐн, -а, -о *ѡлав, чивиинойлав*. — Обойла сам дѐсет јаја у мавѐно а остала́ у црвѐно.

магарчи́на, -ѐ, ж. *фиг. неошесан чо-вјек, круйна мушка особа која се не одликује бистрином*; уп. мазгуљина (фиг.). — Ако те још једампу́т видим с онѡм магарчи́но́м, немѡ ми се до́ма вртат.

магрива, -ѐ, ж. *врста биљке (Prunus mahaleb)*. — Накалѐмио сам на магриве трешње и вишње. У нашу зграду ѡма́ дѡста магрива, свѐ ћу да их покалѐмим.

мађи́ја, -ѐ, ж. *предмет на који су ба-чене чини ѡако да ѡстаје симбол зла, ѡакости, лоше намере и сл.; чини, маги-ја*. — Видиш ли ѐ је на њу ба́чена мађи́ја! У мађи́је ме́ћу свашто — и крпе, и брашно, и воће, и свѐ. Метнуо је не́ко мађи́ју испре куће. Ба́чила је, вјештица, мађи́је за њим.

мађија́ње, -а, с. *гл. им. од мађијати*. — По́чела је да се ба́ви мађија́њем и да пога́ђа чеља́дма срећу.

мађија́т, -ѡм, несвр. *оичињаваши, за-водиши мађијама, ѡразновјерицама, мистично се ѡнашати с циљем да се ѡкаже веза са вишим силама, гаѡати, измишљати и сл.* — Оѡаше Драгѐ свѐ нешто мађија́т, ка́ да што зна́ваше. Ма-ђија́ некаквијема крпица́ма и брѡбошка́ма, река́ би ѐ што зна́. Мађија́ш, не вјѐрујѐм ти!

маждрпа́ц, -пца, м. (најчешће пејор.) *момчурина, крина а недовољно ѡаметина мушка особа*. — Те́шко ћеш се ти мо́ћ но-

сит с онѡјѐм маждрпа́цем, и виши́ је и ја́чи о те́бе.

мажибра́да, -ѐ, ж. *подвањак у свиње, сланина око свињског враиша, ѡарче ѡе сланине*. — Мажибра́да се от прасѐта, ка́ се закло́ѐ, ѡбично помѡјеша́ са онѡм сѡт-не́жи и исприга́ се ка́ се прасѐ раскасѡпи. Прјѡили смо од мажибра́де ка смо закло́-ли ве́пра. Мажибра́да се не оста́ла да се суши́. Најмасни́ дѡо прасѐта је мажибра́-да. Посла́ла сам мажибра́ду од онога́ гу-дѐта Мируни, нека се омрѐѡ она́ ѡѐца.

мазгала, -ѐ, ж. *ѡтвор, пушкарница у зидовима старих кућа (више нема ни њихових остѡишака)*. — На спу́шке зѡдове су биле свѐ онѐ мазгале, рупе за тѡпове, пушкарнице и више́ рупе.

мазгали́ца, -ѐ, ж. *дем. од мазгала; ѡ-родични надѡмак*. — Не́ма више онѡја ма-згали́ца по кућа́, са су свѐ ве́лики прозо-ри. Сви́ смо ѡх зва́ли Мазгали́це.

мазгуљина, -ѐ, ж. *аугм. од маска*. — Во́ђаху натоваре́не некакве́ мазгуљине, носѡле су по двѐста кѡла́. *фиг. круйна и незграјна особа*; уп. магарчина. — Каква́ је она́ мазгуљина од женѐ му, фа́ла бо́гу, ѡма́ јѡј з бе́дра на бедро ме́тар.

мази́ја, -ѐ, ж. *звѡжђе, челик*. — При́-јед су клинови на дрља́че били од дрвѡта а са́ су од мази́је. У зѡтвѡр су му примѡ-ца́ли она́ врѐла гвѡжђа, онѐ мази́је при́ че-лу. *фиг. черста, круйна особа*. — Мѡло́ је био мази́ја ѡ чо́ека. Пѐтар бјѐше кру́та ѡз-даница, мази́ја пра́ва.

ма́јде, речца *ма хајде*. — Ма́јде бо́гме, а́мо до́ђѡс, на́ћемо нешто да се поча́сти-мо.

мајка, -ē, ж. фиг. *добар човек, особа која другима чини добро*. — Ђурџ је био љуцка мајка, свакџме је помџга.

макалица, -ē, ж. *кадар, снажан човек; надимак*. — Ако идеш с овџјем макалицџм, не бџ се нџ от кџга. Јесте ли чџјали за Цала Макалицу?

макања, -ē, ж. *нејака, млада особа, дијете*. — Макања је џна јџш, рано јџ сџ удавџт. Дџшла је с онијама макањама из Метџхијџ. Чџвала је макање дџма, нџгђе није излазила, пазџла је пџторо — свџ једно другџме дџ уха. Поскапање ми онџ макање џд глади зимџс ако остџнџмо бес кравџ.

макањница, -ē, ж. (дем. и хипок.) *мала макања, мања од осталих*. — Не ћџра(ј) га да кџсџ, макањница је џн јџш! фиг. (пејор.) *особа која жели да се џпредстџви слабишијџм него шџио јесџте, џежњијџм него шџио је, која хоће да истџакне своју сџишћинџсти и сл.* — Бџ да се уда Милџнина макањница.

макарџнаш, -а, м. *улицџца (џрема онџма који су били у добрим односима с Иџталијанима као окуџитџорима у Другџм свџ раџу, који су „јели макарџне“ добијене од Иџталијана)*. — Свџ га знаџ ка макарџнаша у рџт, нека сџд нџшта не причџ. Макарџнаше смо звџли онџ што су били прџјатељи Талијана у рџт.

макарџне, -џна, ж. рl. t. *врста џашиџте*. — Не причџ, знаџмо ми кџ је с Талијанима кџсџ макарџне. Велџ да се Талијани највише ранџ макарџнама. Сварџла је макарџне са скџрупџм.

маки, узв. *мичи, макни; узречица у значењу „нишџа од џџга“, „џио не ваља“... — Маки тџ таџмо! Маки, немџ ме ш џима изједначџвџт!*

макиња, -ē, ж. (заст.) 1. *машина*. — Купџла сам макињу за шивџње. Имџ ли вџз оспрџјед макињу? 2. *шибџца*. — Имџш ли макиње да запџлим, нестџла ми је џсека.

макињаџа, -ē, ж. *машина*; уп. *макиња* 1. — Мџлка је имџла макињаџу сџнгерџцу што јџј је Нџвка кџпџла пџслије рџта џдмџх.

маклијен и **маклијен**, -а, м. *врста дрвенасџте биџке (Acer samprestre), кџен; уп. клијен* 1. — Онџ два маклијџна џ лозе су вџћ пџрасли, мџгџ се од џих рџзге сџћ.

мала, -ē, ж. (супстантивизовано) 1. *дјевојка, дјевојчица*. — Нека ти, мала, спрџмање за џгранку, млада си ти јџш за тџ! 2. *сџишћница, мали узрок*. — За малџ би ти нџс окџнуо.

малаџко, прил. *мало, у малој количџни; краџко (временски)*. — Донџси ми малџчко грџџа, али онџга рџјавџга. Сџјена сам наша сџмо малџчко овџ гџдинџ. Сачџкџте ме малџчко, сџ ћу јџ.

Малџжанџн и **Малџжанџн**, -а, м. *мушка особа из Малензе (доџџозагарачког села)*.

Малџжанка и **Малџжанка**, -ē, ж. *женска особа из Малензе (доџџозагарачког села)*.

Малџза, -ē, ж. *село у Д. Загарачу*.

малџзачкџ, -џ, -џ који џриџада Малензи, који џџишће из Малензе.

малџ, малџга, м. (супстантивизовано) *дјечак*. — Дџђе ми онџ малџ Јџванџнџ, трајџио је блџњу да Јџван нешто изблџна, пџ сам му је дџла.

малџна, -ē, ж. 1. *кушџта (Rubus idaeus)*. — Малџне су дџбро рџдилџ. Посџкла сам онџ малџну кџт смџквџ, сџмо је смџтала. Ёбрџла сам једно три-четири кџла малџна, џћу да правџм шуруп. 2. *мали број мушџких лица*. — Малџна ће ти дџћ тадџр, џ је заказана куферџнција. Није ка што је очскива, нџ му је малџна дџшла.

малџт (се), малџм (се), несвр. *смањивати (се)*. — Фџно закрџпи тџ рукав, немџ ми га малџт. Свакџ гџдинџ се свџ вџше малџм, сџ сам мџдџо мањџ нџ лџнџк.

маломоћан, -ћна, -ћно *недовољно моћан, нејак; млад и неочерсно*. — Маломоћни смо ми да почнемо нову кућу. Млађа шћер му је још маломоћна.

малопријед, прил. *малочас, мало прије*. — Малопријед сам га чула како виче на ђецу, а сад га тун нема, не знам где је.

маљ, -а, м. 1. *велики чекић*. 2. *фиг. неспрејна мушка особа*. — Рёка сам онóме маљу да дође, нó се њему залуду прича.

маљѝћ и (ређе) **маљѝц**, -а, м. *мали маљ, мањи маљ са краћком дршком*; уп. маца, мацола. — Све сам овó камење што је у зид јá истёса маљѝћем. С маљѝца сам зарáдио пёнзију.

маљуга, -ё, ж. 1. *дрвена даска с ручком на једном крају којом се луца веш (и уошѝће ѝекстѝл) ѝри ѝрању*. — Пријед сё маљугóм дóбро прáла рóба. 2. *фиг. ѝриглуѝ, неошесан и груб човјек*. — Срётóх ону маљугу од Никóлё, не зна ми рёћ ни „Помóз бóг“.

маѝйт, маѝйм, несвр. 1. *ѝривлачѝћѝ обећањима*. — Најлаше ми је óвце маѝйт сóбу, тáдёр зá мнóм трчё ка маните. Не маѝми тóу ѝецу и не лáжи их. 2. *лукавством од некога нешѝо добијати*. — Ка сам била мáлá, Мѝлица ми је свё маѝйла што сам добијáла на дáр.

мáна, мáнё, ж. *недóстѝаѝак, фалинка*. — Није тá ѝевóјка ни пот каквијем фáљáма и мáнáма, нó се слóбодно жёни ш њóм. Била је под некаквóм мáнóм, пá је нѝко није стѝо.

маѝнастѝр, -а, м. в. *намастѝр*.

маѝнастѝрскó, -óга, с. (супстантивизовано) *оно које ѝриѝада маѝнастѝру*. — Чува́ли смо тáдёр жѝвó на онó маѝнастѝрскó, и нѝко ни није ништа рёка.

манáт, -а, -о *шáман, црн*. — Фино ти је онó манáтó одѝјело, обóчи га данáс, нећеш тáкó у нáрд. Бљёше манáт у обрáз кá да је преболóва каквóу тёшкóу бóлёс.

манáтит, -ѝм, несвр. *шáмњёѝци, црњёѝци; добијати боју земље (о болесном)*. — Брзо манáти штѝца у кућу ако се не обóѝ. Овё купóвнё ужѝце манáтё а не рђау, свáкё нећёлё их перём пёпелом. Манáти онѝ стóг, боѝм се да не прóдрё вóда у њёга. Нёшто Јóвó манáти у обрáз у заднё врѝеме, да није бóлесан. Манáти ми прёс óђён ѝе сам се удáрио.

манáто, прил. *љушћо, жесћоко, ѝогано, немилосрдно*. — Манáто ми је магáре, не мóже му нѝко ништа без јá.

мáндара, непр. изр. *тáндара мáндара којешѝа, будалашѝина*.

мандарáње, -а, с. *гл. им. од мандарáј*; уп. тандарáње. — То није причма, тó је мандарáње.

мандарáт, -áм, несвр. *мáндарáѝци, гáлалѝѝци, ѝричáѝци којешѝа*; уп. тандарáт. — Не мандарá(ј) свáшта! Бóже мѝлѝ, кáко Н. мандарáше на покáјање Мијáјлово.

манѝна, -ѝнё, ж. *наруквѝца*; уп. белензука. — Кўпила Нóвка унўки манѝну и огрлицу пá јóј метнóла да бóдё лёшá.

манѝсáт, -шём, несвр. *налазиѝи ману, налазиѝи недóстѝаѝке*. — Мóја ѝёца манѝшóу онó што ми ѝјёмо, óће свё купóвнó. Манѝсáла је више од дёсёт прóсáцá, сáд је више нѝко неће и мóже остáт остáлѝчна.

манѝт, -а, -о *који је ненормáлно ѝонáшања, осоран, немѝран, недисциѝинован, махѝѝѝ*. — Дрáгё Манѝтá није нѝкóга дѝрáла. сáмо је причáла и псóвáла. Овó дѝјете је манѝто, óдрто.

манѝтóв, -а, м. *онај који се ѝонáша ненормáлно, бесѝрзорник, луд, махѝѝѝ човјек; сѝадало, шáљѝвчина, онај који се грубо шáли*. — Ымау манѝтóва у кућу, пá им нѝко не долáзи. Водѝли су онóгá манѝтóва из Дóнёга пóља под Острóг, али му ништа није помóгло. Нијесмо се мóгли одбрáнит од шáлá онóгá манѝтóва од Илѝје. Чува се онóгá манѝтóва ис Присоја.

манитовѧт, -ѹјѣм, несвр. *ѳонашаѣи* се *нерегуларно*, *биѣи* *исувѣше* *слободан* у *ѳонашању*. — Немѡ тѧмо манитовѧт, малѣ, нѡ се фѣно понѧшѧј! По цѣо дѧн манитѹјѣ по овѣја дѡлѣнѧ ж ѣецѡм.

манитѹља, -ѣ, ж. *луда*, *махниѣа* *жѣнска* *особа*; *она* *која* *се* *ѳонаша* *слободно*, *жѣнско* *сѣадало*, *шаљивчина*; уп. манитуша. — Срѣтох онѹ манитѹљу из Брлдѧ, препѧла сам се. Пѧзи се да те онѧ манитѹља не уфѧтѣ! От прѣчѣ онѣ манитѹљѣ забѡѣле су ме ѹши. Мѣлица је прѧвѧ манитѹља, ѡна не глѣдѧ с кѣм се и кѧко шѧлѣ, свѣ нѣшто зановѣјѣтѧ.

манитѹша, -ѣ, ж. *она* *која* *је* *махниѣа*; *она* *која* *је* *слободна* *за* *свакојакѣ* *шале*; уп. манитуља. — Јѣ ли му дѡдѣла онѧ манитѹша из Марковинѣ? Имѧли смо свѣ крепѧт ѡт смѣјѧха сѣдѣѣи и прѣчѧѹи с онѡм манитѹшѡм Веселѣновѡм.

манѹт, манѣм, свр. **I. 1.** *известѣи* *сѣоку* у *ѣаѣу*. — Мѧни ѡвце у Гоѣѣне! Мѧните тѹ тѣлѧд у долине, дѧко што попѧсѹ. **2.** *оѣјѣраѣи*, *одбиѣи* *од* *одреѣеног* *мјесѣа*. — Мѧни тѹ прѧсѧд испре прѧга! Мѧните кѡзе из ѡбрѧ! **II.** ~ се *ослободѣи* *се* *нечега*, *наѹстѣиѣи* (*нешѣиѡ*), *остѣавѣиѣи*, *одбиѣи* *се* (*од* *нечега* *или* *некога*). — Мѧни се нѣга, зѧр га нѣ знѧш! Мѧните се вѣликија школѧ, наѹчите нѣшто зѧ рѧд! Мѧнѹ се стѧрѡга дрѹштва, дошѧ је сѣбе. Ако се мѧнѣш нѣ, ожениѣемо те нѧљешѡм ѣвојкѡм из Загѧрача.

мањкѧвѧт, -јѣм, несвр. *недостѣјаѣи*, *несѣјаѣи*, *фаљѣвѣи*, *бѣвѣи* *украдено*. — Нѣкад ми прѣјѣд нѣје мањкѧвѧло нѣшта от стѧрѣи, а откѧко је ѡна дѡшла, пѡчѣло је. Тѧмо ти нѣшта нѣѣе мањкѧвѧт кѧ ѡвѡѣѣн.

мањкамѣнат, -ѣнта, м. *недостѣѣиѧк*, *ѡно* *иѣиѡ* *недостѣјаѣе*, *немаѣе*; *залѣјѣрка*. — Цѣјѣлѣ зѣмѣ нѣјѣесмо бѣли нѣ у какав мањкамѣнат, нѣшта ни нѣје фѧлѣло. Мѹка је кад је мањкамѣнат од лѣба, а пѹшти тѣ луксѹз. Нѣ у што не осѣѣѧм мањкамѣнат до ѹ здрѧвље, свѣга дрѹѡга

ѣмѧм. На мањкамѣнат смо од пѧрѧ. Тѡ што нѣмѧ млѡго имѧѧа нѣје му нѣкакав мањкамѣнат кад ѣмѧ дѡбру слѹжбу. Мѣловѧн је мѡмче без мањкамѣнта.

мањкѧт, -ѧм, свр. *несѣѣѣи*, *загубѣиѣи* *се*, *биѣи* *украден*, *фѧлѣиѣи*. — Мањкѧле су јѡј нскѣ пѧре пѧ сѹмљѧ на оногѧ млѧѣѣга. Мањкѧло ми је жѣвѡме сѣјѣна.

марагѹн, -ѧ, м. **1.** *мајсѣѡр*. — Од нѧшија прѣјѣд нѣко нѣје бѣо чѣсов марагѹн ако нѣје зѣдѧ или штѡ рѧдѣо миштрѣјѡм. **2.** *сѣадало*; *вјѣшѣа* *особа*. — Вѣлики си ми тѣ марагѹн, свѧшто знѧш и свѧкѡме умѣјѣш да доѧкѧш.

марѧкнѹт (се), -нѣм (се), свр. *ѳѡлјѣриѣи* (се). — Марѧкни тѡ дѣјѣте ѡтолѣн. Марѧкнуо сам га ѡндолѣн. Марѧкни се тѧмо мало.

мѧрѧч, мѧрѧча, м. *мјесѣц* *марѣи* (*ранѣје* *само* *1. марѣи*). — Штѡ сте се згрѣјѧли кѧ мѧчке ѡ мѧрчу?! Лѡзе се рѣжѹ млѡго прѣјѣје мѧрѧча.

мѧрѧва, -ѣ, ж. **1.** *сѣѡка*. — Оѣѣмо ли вѣше пуштѧвѧт овѹ мѧрѧву на попѧс, поцрѧкѧе данѧс. **2.** *фѣг*. *ѡни* *који* *не* *знају*, *који* *не* *умѣју*; *ѡни* *који* *су* *лошег* *каракѣѣѣра*. — Нѣмѧ у тѹ кѹѣу чѣљадѣта да ѣшта знѧ, свѣ је тѡ мѧрѧва незнавѣнѧ.

марѧвѣнѣи, -ѧ, -ѡ *који* *се* *ѡдноси* *на* *марѧву*, *који* *се* *ѣиѣе* *марѧве*, *који* *ѣриѣѧда* *марѧви*. — Дѡдѣо је марѧвѣнѣи дѡктор да лѣјѣчѣ крѧву. Онѡ су марѧвѣнѣи прѧшкови, не дѧјѹ се чѣљѧдѧма.

марѧвѣнѣѣ, -ѣнѣѣѡта, с., зб. *марѧвѣнѣѧд* *јѣдно* *грло* *ѡмаѣе* *сѣѡке*; *младо* у *сѣѡке*. — Чѹвѧмо пѣшѣс марѧвѣнѣѧди и тѡ је свѣ што ѣмѧмо. Оѣѣш ли тѡ на пазѧр с тѣјѣм марѧвѣнѣѣѡм?

маргин и **мргѣн**, -ѧ, м. *граница* *измеѣју* *дѡѣје* *ѳѡврѣшне* *зѣмље*, *мѣдник*, *мѣѣаш*, *најѣѣиѣе* *је* *ѣѡ* *избѡчина* *зѣмљѣиѣиѣа* *измеѣју* *дѡѣје* *ѳѡврѣшне*, *од* *којѣх* *јѣдна* *ѣма* *ѡиѣи* *ѧ* *дрѹга* *нижѣи* *нѣво*, *мѡже* *биѣи* *и* *ѣирѣне* *неколико* *мѣѣѧра*. — Пѹне су грѡжѧ онѣ лѡзе у маргин. Измеѣју нѧс је

вѣлики маргѝн. Цѝжелием маргѝном је усађио смѝкве. Ми га зовѣмо и маргѝн и мргѝн, и њн нѝје вѣзде граница.

мари́т, мари́м, несвр. 1. (обично у негацији) *ѝрихваѝаѝи неѝиѝо, биѝи чѝму наклоњен, имаѝи ѝозиѝиван сѝав ѝрема нечѝму*. — Не мари́м ја за ракију више нѝ за лањски снѝјег. 2. (обично у негацији) *смеѝаѝи*. — Не мари́ што сте пѝшли у болницу да је видѝте. 3. *одобраваѝи; принуѝи се*. — Мари́ њна за родитеље ка пѝиједна дру́га.

мари́фѝт, -а, м. *вјеѝиѝина, умје-иностѝ, лукавсѝиво, мари́феѝлук; вјеѝиѝа особа*. — Бјѝше Јѝшѝ вѣлики мари́фѝт, свѝшто знавѝше. Треба ти вѣлики мари́фѝт да лисицу улѝвиш. Мари́фѝта, људи, што учине синоћ Мирко. Мари́фѝт је ѝихова рабѝта, тун се мимо ѝих нѝко не мѝже снаћ. Нѣма мари́фѝта у наше сѝло ка што је Блажо. Мари́фѝт од ѝетѝта, тако ми бѝга.

мари́фѝтлѝк, -а, м. *вјеѝиѝина, сѝреѝи-ностѝ, сналажсѝивостѝ; смеѝаѝица; лукавсѝиво, ѝодлостѝ*. — Тѝшко је достѝћ Душѝанов мари́фѝтлѝк у ѝраду бѝрилѝ. Вѣлики је мари́фѝтлѝк доћ до ѝѣга, треба да прѝђеш стѝ прѝпрека. У циркус чинѝ свѝ нѣкаквѝ мари́фѝтлѝке. Пѝн је мари́фѝтлѝка, не мѝжемо га смири́т. Немѝ ми просипѝт мари́фѝтлѝке, нѝ збори ка чељаде. Не мѝже ѝегѝве мари́фѝтлѝке нѝко уфѝти́т. Чува се Милѝновија мари́фѝтлѝка.

мари́јаш, -а, м. *сѝари сѝѝан новац; новац који има малу вриједностѝ*. — Не ваља ти та брѝтва ни мари́јаша, не можеш се ш ѝѝом обрѝтви́т.

Мари́ковина, -ѝ, ж. *село сјеверозаѝадно од Г. Загараца*.

мари́ковински́, -ѝ, -ѝ који ѝриѝада *Марковини*, који ѝоѝице од *Марковине*. — Усађио сам мари́ковинску крѝлоу, ѝна ѝђѝн дѝбро раћѝ.

Мари́ковљанин, -а, м. *мушка особа из Марковине*.

Мари́ковљѝанка, -ѝ, ж. *женска особа из Марковине*.

мармула́да, -ѝдѝ, ж. *мармелада, ѝек-лез*. — Свако јутро пријс нѝ што пѝђу у школу ја им намажѝм мармуладѝм пѝ кришку леба и тѝ им је предру́чак.

Мари́тнини́, -а, м. *мушка особа из Мари́тнини́на (краја у Бјелѝавлићима)*.

Мари́тнини́ѝанка, -ѝ, ж. *женска особа из Мари́тнини́на*.

мари́тницки́, -ѝ, -ѝ који ѝриѝада *Мари́тнини́на*, који ѝоѝице од *Мари́тнини́на*.

ма́с, ма́сти, ж. *масна маѝерија добијена ѝоѝѝењем сѝапине*. — Истѝпѝла сам свѝ сланину и горњѝцу, дѝбила сам више о десет кѝла ма́сти и дѝста жми́ра.

ма́сѝк, ма́ска, м. *мазга мушког рода*. — Покѝјни Јѝвѝца је имѝ ма́ска каквѝга нѝје бѝло у вѝ крајеве. Поша је с ма́ском у мѝин.

ма́сан, -сна, -сно који у себи садржи *масноћу*. — Шарѝљн је овѝ гѝдинѝ маснѝја варевѝна нѝ пријед. Мари́ је вѣзде сѝриѝла ма́снѝ сѝр. фиг. *затаѝићен, ѝрѝав*. — Ма́сан ти је та колијер от капѝта, не можеш га тако носѝт.

ма́саница, -ѝ, ж. *јело од издробљеног хѝеба који се ѝржи с маѝћу („ѝверѝа“ ѝоѝари)*. — Найо сам се јутрѝс ма́санице од умертѝнѝвѝга леба, нѝје ми мрзнѝја бѝла от печѝња. Милѝја ми је ма́саница од умертѝнѝвѝга нѝ од шеничнѝга леба.

ма́ска, -ѝ, ж. *мазга*; уп. мула. — Уда-риѝла га Бѝшкова ма́ска, имѝла му је сло-мит нѝгу.

ма́сло, -а, с. *масноћа која се добија мѝѝењем свјежег сѝаѝког мѝѝека, мѝѝени маслаца*. — Измѝли смо овѝга про-љѝћа више от пет кѝла ма́сла. изр. освѝштѝт ма́сло казнѝиѝи, исѝѝѝи. — Само да ти дѝђѝ отѝц, ѝн ће ти освѝштѝт ма́сло!

мастѝка, -ѝ, ж. *младо сѝаѝко вино, шѝра*. — Мѝже се чѝек опљѝни́т и од ма-

стїкѣ. Нѣкї вино одливау јѡш док је ма-
стїка, пѧ потље остѧнѣ слѧтко.

ма̀стїт, ма̀стїм, несвр. **1.** *бојити*, *фарбаити*. — Мастїла сам јаја, пѧ су ми
руке црвѣне. Не мѡгу, мѡрѧм да ма̀стїм
цѣмпер, поблиједїо је. Јеси ли тї ма̀стї-
ла рѧшу или си је тѧкѡ кўпїла. **2.** *чинити*
масним. — Пѧзи, ма̀стїш капѡт! **II.** ~ се
1. *фарбаити се*. — Штѡ се свѣ ма̀стїш, али
не мѡжеш кѧ остѧлѣ ѡвѡјке да се не
бѡїш. **2.** *омаиштваити се (маишу или чим*
сл.). — Ма̀стїш се тѧкѡ, тѣшко ћеш се
умїт. **3.** *хранити се масноћом*. — Ма̀стї-
те ли се чїм? Ма̀стїмо се богѧто, прѧсе
је бїло фїно.

ма̀терице, -їцѧ, ж. рl. t. дан мајки,
їада их дјеца сїуїтавају (вежу) и їреба
да се оїкуїе (їїј. да их нечим дарују) да
би биле одвезане. — Кѧ смо бїли ма̀лї,
вольѣли смо и ма̀терице и пѧтерице пѧ су
ни и отѧц и мајка мѡрѧли дѧт дѧр, а тѡ је
ѡбично бїо цўкар или дўња.

ма̀тїка, -ѣ, ж. *моїлка*. — Нїједан ми
рѧд нїје тежак, али ма̀тїкѡм не вѡлїм да
рабѡтѧм нїшта.

ма̀тица, -ѣ, ж. **1.** *їлодна їчела у ко-*
шници. — Кад ўмрѣ ма̀тица, нѣмѧ у уља-
нїк меда. **2.** *главна бїљка, од које се гра-*
нају їмоћне. — Ма̀тица овѡј лѡзи је
ўпрах пот кошћѣлу, вїдїш ли колїко сѣ
раширїла. **3.** *їоријекло, мјестїо їорије-*
кла. — Нѧша је ма̀тица у Брѧтоножиће. **4.**
средишњи їнок ријеке. — Кад устѧнѣ
Сушїца, ма̀тица јѡј је брза, свѣ нѡсї.

ма̀трак, -а, м. **1.** *нишїа, нешїо без*
вриједносїи. — Тўн ти ни ма̀трак нѣће
родїт, тѡ је слаба зѣмљѧ за дувѧн.
Добїћете од нѣга ма̀трак, тѧ нїје бѡгу та-
мјѧна дѧ. Пўшги тѣ тѧнтаре и ма̀траке, нѡ
прїчѧ што је бїло у прїјатѣлѧ. Кўпїла
сам нѣкаквїа ма̀тракѧ, сѧмо што сам
пѧре потрошїла. Је ли ти дѡнијела тѣтка
кої ма̀трак? Нѣ, вѧла, ни ма̀трака. **2.** *не-*
каракїерна особа, лош чѡвјек. — Умѧло
се не побїх с онијем ма̀траком. Не їди
с онијем ма̀траком, нїкад у нѣга чѡјства.

Нѣмѧ тўн чељадѣта ѡсим гѡлија ма̀тракѧ.
Не задїјевѧјте тогѧ ма̀трака нѧко да ве
обрўкѧ. Чўвѧ се тїја ма̀тракѧ.

ма̀трачѣње, -а, с. *гl. им. од ма̀тра-*
чїи. — Ма̀ни се цїјелѡга живѡта ма-
трачѣња, пѡчни нѣшто ѡзбилно да рабѡ-
таш!

ма̀трачина, -ѣ, ж. **1.** *некаракїерна*
особа, нишїа-чѡвјек. — Онѧквѣ ма-
трачинѣ нѧдалеко нѣмѧ. Повѣзѧла сѣ с не-
каквѡм ма̀трачинѡм из Бѡснѣ. **2.** *нешїо*
їишїо је ма. је вриједносїи, нешїо безври-
једно, нишїа-рѡба. — Не узїмѧте свѧка-
квѣ ма̀трачїне, нѡ кўпите нешто да ваљѧ.

ма̀трачїт, -їм, несвр. *радишїи безври-*
једне сїварї, лоше се їонашїи, лоше
радишїи, сїишїичарїишїи, лоше, неискрено
їосїуїаїишїи, їричїишїи којешїишїа, їсовашїи.
— Немѡ да ма̀трачїш, нѡ ако ѡћеш фїно
да се погѡдїмо. Не ма̀трачї нѡ лијепѡ
прїчѧ! Штѡ ма̀трачїте вї двѡје, мѡжете
ли се уозбїљїт! Свѣ је бїло лијепѡ док
Милѧн пѡче да ма̀трачї и поўјѣ Јѡвѧнку.

ма̀трачїт се, -їм се, несвр. *їсовашїи*
се. — Ёто се ма̀трачѣ они двѡїца у дољ-
не, пѡђи нѣћеш ли їх смїрїт, да се не
побїјў. Ма̀трачїт се знѧчї дѡбро се поѡ-
вѧт и свѧђѧт.

ма̀тўфїт, -їм, несвр. *їосїајашїи не-*
сїосѡбан за размїшљѧње и їросуђивѧње,
губитїи разум, сенишїишїи (обично од сїа-
росїишїи). — Ма̀тўфї из дѧна ў дѧн, свѣ је
несигурнї у сѣћѧње. Ма̀тўфѣ ми они
стѧрци, не знѧм штѡ ћу ш њїма. Вїдїм
јѧ да тї све вїше ма̀тўфїш, пѡчео си да
заборѧвљѧш.

ма̀ћ, ма̀кнѣм, свр. **1.** *їолжерїишїи*. **2.** *до-*
бїишїи, сїећїи. — Пошто мрче кѡ што ма́че
[пословица]. Ма́кох и јѧ пѡнѣшто из оно-
гѧ војнїчкѡга ма́газїна.

ма̀ћа, -ѣ, ж. *киша која їада истѡвре-*
мено када грїје сунце (носи бїљу шїе-
їу); уп. тоња. — Чѣсто овѡђѣн пѧдѧ ма̀ћа
и штѣтї лѡзѧма и дрўгѡме вођу. С ма̀ћѡм
долѧзи свѧкѧ болѣштїна вођу.

маћав, -а, -о који је најала маћа (о биљци). — Маћаве су и лозе и сливе, ма́ло ће фрѹта бит.

маћат се, -ам се, несвр. добијати маћу, маћу (о биљци). — Нешто се овѣ гѡдинѣ лѡзе мѡго маћау, вѣлика им је вла́га.

маћ се, маћнем се, свр. скрајнути се, померити се. — Ма́ки се ис куће док прѡђе ова фрѹтма.

маћеха, -ѣ, ж. очева друга жена. — Сла́гала се с маћехѡм ка да јѡј је ма́јка, дѡбра је тѡ жѣна била.

маѹкѡт и **мјаѹкѡт**, -чѣм, несвр. оглашавају се м(ј)аѹком (о мачки). — По цѡјелѹ нѡћ маѹчѹ нѣчијѣ ма́чке окѡ куће. Што нѡ мјаѹчѹ онѡ ма́цад.

маѹна, -ѣ, ж. 1. чаура у којој је ѡд ѡврћа (пасуља, леће и сл.), махуна. — Маѹне на овѣ пасуљ су тврѣ. На шарѣни пасуљ маѹне су танке. 2. боранија. — Најѡ сам се маѹна и мѣса.

маѹр, -а, м. печат. — Удари ми на књижицу маѹр и пушти ме. Ђѣ ти је маѹр на овѹ пѡтврду?

мафѡш, -а, м. нешто што је без врѣдностѡи, нишѡи; уп. матрак 1. — Оли ми што кѹпит ѹ Град? Кѹпићу ти мафѡша, нѣмам ѡ парѣ трошит нѡ да тебе узѡмам чкрѡлице. Нѣма на трѣшњу ни мафѡша.

ма́х, -а, м. 1. снага, залѣт. — Ни́кад му ѡца нѣтѣ имѡт ма́ха кад ѡх онѡко сабија. 2. (у прил. служби) ѡг моменѡта, ѡг часа. — Та ма́х ја ни́јесам знава е тѣ дѡћ, нѡ сам пѡтље сазна. нпр. у више ма́хѡва више ѡуѡта. — У више ма́хѡва је дѡдѡла и ништа није дѡзнала. — пуштѡт, да́т ма́х омогућити. — Ако им не да́ш ма́ха, не мѡгу напредѡват. — на ма́хове с времена на врѣме, с ѡрекидѡма. — На ма́хове га пуштѣ бѡлови, па га ѡпѣт забѡли.

ма́х, -а, м. 1. маховина. — Нѣкѣ тѡце оплијећу гњѡјезда од ма́ха с ка́мена или з дрѡвета. Ма́х те спѡпа! [фиг., у клетви].

2. сѡпѡне дѡлачице по лицу које се не брију. — Све јѡј се по образу видѡ ма́х, омрѡала је.

ма́ц¹, -а, м. и ма́ца¹, -ѣ, ж. руковѣтѡ, ма́њи снѡѡ (сламе, жиѡта, ѡрућа и сл.). — Тамѡ сам бѡла пожњѣла нѣколико ма́цѡва шенице, кад ми јавѡше да мѡрам кѹћи. Донѣси ми двије-трѡ ма́це онѣ сла́ме з гѹмна.

ма́ц², -а, м. шѡш (кариѡта за игру). — Оћѣмо ли с нѡвијем ма́цом да ѡграмо, стѡре се познају. Купѡ ми је Нѡкѡла ма́ц ка́рата, ва́љу парѡ.

ма́ц, узвик за ѡјерање мачака. — Ма́ц ѡтолѣн, ма́чка, пѡпили ти га ѡѡли!

ма́ца², -ѣ, ж. већи чекѡћ (0,5 kg и више); уп. маѡћ, мацола. — Исѡѡва ми је онѡ Цѡганин на Град лијѣпу ма́цу, с ми се стѡра бѡла више истрошила. Агѹ ми дода́ тѹ ма́цу да отѣшѣм овѡ ка́м. Ма́ца је тежа ѡг чекѡћа а ла́ша ѡд ма́ља.

мацакѡн, -а, м. баѡаѡија, шаѡѡѡија, бесѡсѡчар. — Пуштѣ се мацакѡни пѡ пољу и нагрѣ лѡзе, а старѡ им не удѡрау ѹ траг.

ма́це, ма́цѣта и ма́цѣта, с., зб. ма́цад и ма́цад млаѡдѡче мачке. — Ма́чка не да́ ма́цѣту да пѡсе. Окѡтила је трѡје ма́цади. Имѡмо више ма́цади нѡ тѣлади.

маѡѡња́к, -а, м. маѡѡи измѣт. — Ѳткућ су по кѹћи овѡли́ки маѡѡња́ци? Очи́сти маѡѡња́ке с пѡда, видѡш ли ѣ ма́чка све нагрѡла.

маѡѡѡ се, -ѡм се, несвр. раѡити ма́цад (о мачки). — Ова ма́чка се маѡѡѡ сва́кѣ гѡдинѣ по два пѹта.

мацо́ла, -ѣ, ж. већи чекѡћ (0,5 kg и више, а ш ма́њи ѡд ма́ља); уп. маца, маѡћ. — Не мѡш тѡ чекѡћем закѡлѡнѡит, трѣба ти мацо́ла с су клѡнѡчеви вѣлики. Зами́сли ти, преѡи́спѡла ми се мацо́ла на двоје.

мачѹга, -ѣ, ж. моѡѡка, већи шѡѡѡ, моѡѡѡѡѡ. — Изуѡра́ла га је нѣкакѡм мачѹгѡм, нѣће му пада́т нам више ни́кад

да је задѝјева. Удари ме онѡм мачѡгѡм, ѝма ми рѡку сломѝт. Што нѡсѝш толѝкѡ мачѡгу, от кога се брѡниш.

мацарѝја, -ѣ, ж. *врѝта мейѡлног новца за вриѣме роѝсѝва ѝод Аустѝроугарском у Првом свј. раѝу.*

мѡшала, узвик *браво*, ѝако је.

мѡшина, -ѣ, ж. *мах*, *маховина*. — Спопѡла га некаквѡ мѡшина у обрѡз, рѣка би ѣ бѡлесан. Смѡкве и прѡске ѝмау мѡшину док су зелѣне.

мѡшѝт (се), мѡшѝм (се), свр. 1. *ѝоѝѝти се (обично на магаре или коња, али и на дрво...)*, *ѝоѝахаѝти*. — Мѡшѝла се ѝевојѡна на магаре и тѡко ѝдѣ прѡ село. Оли ме мѡшѝт нѡ коња да мѡло јѡшѣм? Мѡшѝла сам се нѡ коња и тѡко јѡм дојѡхѡла з Граѡа. Мѡши се на трѣшњу и убѣри коју. Штѡ си се мѡшио на тѡ крѡш, студѣн је, прелѡдѝћеш! 2. *дохваѝиѝти, узѣѝи, ѝокушаѝти да се дохваѝи, да се узме*. — Немѡ којѣ да ми се мѡши за онѣ смѡкве с ѝу му рѡке осѣћ!

мѡшице, -ѝцѡ, ж., рl. t. *мейѡлна двокрака сѝрава за ѝодсѝѝцање ваѝре и ѝрихваѝање жара и угѣвѡа*. — Некад су правѝли мѡшице од расѝѝјепљѣнога дрвѣта, али јѡ их нѝјесам запѡмтѝо, сѡ су свѣ гвѡзденѣ.

мѡштрѡње, -ѡ, с. *гл. им. од машиѝраѝи*. — Никаквѡ јѡј мѡштрѡње неће помѡћ, дн ѡне да се ожѣни з другѡм.

мѡштрѡт и **мѡштрѡт**, -ѡм, несвр. *обмѡњиваѝи, ѝѝчињаваѝи*. — Мѡштрѡу га овѣ ѝевојке пѡ селу, кад је ш ѝѝма, нѝшта не осѣћѡ, мѡжеш ш ѝѝм чињѣт што тѣ вѡља.

мѡшче, машчѣта, с. *младо у мазе*. — Овѡ ће мѡшче брѡзо мѡћ да се самѡри. *фиг. лукаво и неѝслушно диѝѝе*. — Не шѝће ме онѡ мѡшче Јѡвѡнкино послушѡт.

медѝѝина, -ѝнѣ, ж. *медицаментѝ, лијек*. — Дѡвѡли су ми дѡктори свѡкаквѣ медѝѝине и нѝшта ми нѝје помѡгло.

меднѝк, -ѡ, м. *ознака међе два имања, међаши*. — Нѡјвише меднѝка ѝмамо с Мѡсѡм, дѡста дѡлиѡа ни се граничѣ.

мѣдѡ, -ѡ, м. 1. *хѝлок. од медејед*. 2. *фиг. чѡвјек који много воли мед, у ѝом смислу и надѝмак; чѡвјек жуѝкаѝте боје косе*.

медѡвѝна, -ѣ, ж. *сок од ѝрокуваног меда с водом, ѝосебна врѝта најѝѝка*. — Наѝѝли смо се овѣ гѡдинѣ медѡвѝнѣ кѡ нѝкад.

мѣдѡња, -ѣ, м. *сладокусац, чѡвјек који воли мед и слаѝкише, у ѝом смислу и надѝмак*. — Вѣликѝ је онѡ мѣдѡња, не мѡжеш тѝ за њѣга направѝт нѝкад дѡста колѡчѡ.

мѣђа, -ѣ, ж. 1. *граница*. 2. *немѡлѝтери-сани зид; уп. сувомѣђа*. — Озѝдѡ је Сѡвѡ онѡ мѣђу на Бѡбовѝште што сѣ бѝла обурѡла.

мѣђѡш, -ѡ, м. *гранични камен, медник*. — Бѝла су двѡ мѣђѡша између нас и Илѝјѣ, јѣдан нѡ јѣдну а другѝ на другѡу бѡнду дољнѣ.

мѣђѣдна, -ѣ, ж. 1. *аугм. од међед*. 2. *огрѝач од коже са дѡкама односно вуном, који ѝичи на медејѣју кожу*. — Огрнѡ бљѣше некаквѡ мѣђѣдину, пѡ му не бљѣше студѣно. 3. *медејѣје месо*. — Велѣ е негђе ѝјѡ и мѣђѣдину, и тѡ је, кѡжу, ѡкѡсно мѣсо.

мѣђусѡбѝца, -ѣ, ж. *свађа, сѡкоб*. — Дѡсѡд нѝјесмо имѡли грѣкѡ а кѡмоли мѣђусѡбѝцѣ, жѝвљѣли смо кѡ јѣдна фѡмѝлија.

мѣзгра, -ѣ, ж. *ѝанки слој ѡјне дрвѝта иѝѡд коре, између дрвеног дѝѝѣла и коре дрвѝта (уочѝив ѝосебно у ѝрољеће, на ѝочѣѝку вегѝѝѡѝѝе)*. — Онѡ мѣзгра од врѣбе ка се острѡжѣ мѡже да се вѡри кѡ чѡј. Стрѡжѣмо мѣзгру, онѡ испот кѡрѣ, од јѡсѣна, сѡшѝмо је и дѡјѣмо крѡви са сплѡчинама. Од мѣзгрѣ мѝ правѝмо лику, али сѡмо од кошѝлѣс. Зѣцу је нѡ(ј)милијѡ мѣзгра кад глѡђѣ дрво. Свѡкѡ дрво је покрѝвѣно мѣзгрѡм, пѡ пѡтѣе кѡрѡм.

мерачит, -ачим, несвр. 1. *имаши вољу; жељу за нешто или за нечим; биши у вољи, у мераку*. — Одавно Милан мрачи на Милицу, изгледа ће је запросит. Мерачи Марко на Миличино имање, а не на њу. Ето га ће мерачи у лозе — ови гроб дђу, ови нећу. Вџлим овако да мерачим, ти да читаш а ја да слушаам. 2. *процењиваши, посматраши*. — Мерачим ово теле, процењујем колико је тешко. Мерачим нешто они стог колико има у њега брѣмѣна сијена.

меремѣчит, -им, несвр. *пући*. — Сваки дан га меремѣчим дома, али ништа не помаже.

мѣс, метѣм, несвр. *месити, чисити*. — Оли ти јутрос мѣс кђу али ја?

мѣс се, метѣм се, несвр. *помијеташти се, изагашти се хладноћи*. — Ајте у кђу, немѣте се мѣс наизван. Мѣли смо се зимус без дрѣва, намучили смо се.

мѣс, метѣм, несвр. 1. *правити масло (од млијека)*. — Метѣм сваке годинѣ по неколико кила масла за ђецу. Не умјјем ја, ђаолобм, мѣс масло, никакѣ да свјѣштѣм они стап. 2. *мијешашти брашно и воду у циљу прављења јела (качамака, каше и сл.)*. — Метѣш ли ти качамак или жѣна ти? Метѣм скрѣб за прасад.

месѣјеђе, -јѣђа, ж., pl. t. *посљедња недејеља фебруара, недејеља уочи постоа*. — Ти си се рѣдила окѣ месѣјеђа, не знам тачно коѣга датђма.

метѣт, мѣћѣм, несвр. 1. *ставашти*. 2. *испављашти хитица из пушке*. — Мѣћу пушке по Бандићима, штѣ је онѣ, фала Бѣгу? Мѣтаху Јелѣници свѣтови пушкама Вељјем полѣм. Не мѣћи ис те пушке, ѣчи ти се изметнђле!

метѣвица, -ѣ, ж. *врѣћа миршљаве траве, нана (Метђа)*. — Баба Виѣа је ѣвијек ѣ чѣрбу метђала метѣвицу, с од њѣ чѣрба фино замиришѣ.

метѣљ, -а, м. *црѣјевна болест ситне сѣоке и паразити који је изазива*. — Пуње

у ми ѣвце метѣља, неђје су се ометѣљале. Метѣљи се налазе у барѣвитѣ зѣмљѣште.

метѣљат се, -ѣм се, несвр. *разболјевашти се од метѣља*. — Сваке годинѣ ми се ѣвце метѣља дѣље ѣ Луѓ.

метнђт, мѣтнѣм, свр. 1. *ставаши*. — Мѣтни му у тѣрбу два кила грѣжја за ѣспђт. Ко ти је метнђо минђуше ѣ уши? 2. *изметнђуши, ѣпашти метѣак*. — Метнђуше двије пушке у Малѣнзу и прѣстаде пуцњава.

мѣћа, мѣћѣ, ж. *храна која се замѣте, која се помијеша свиђама у какѣј ѣосуди*. — Замѣти мало мѣће гђдадма, глѣдна су. Затѣрен је вѣпар по цѣо дан, сѣмо му дајѣмо мѣћу и по мѣло ђѣтелине.

мѣћава, -ѣ, ж. *неврјеме, вјѣтар с кишом, вјѣтар са снијегом*. — Што сте се ломѣли по ѣвѣј мѣћаѣи данѣс, мѣгли сте причѣкат да се мѣло врјѣме прољѣпша.

мѣћаѣница, -ѣ, ж. *рогљасѣо дрѣво које служи за мијешање каше, размѣтач за кашу*. — Изгубила сѣ она мѣћаѣница за скрѣб, убѣри ѣ тђја шипковѣна и направѣ јѣдну, ѣћу да вѣрим скрѣб.

мѣћаница, -ѣ, ж. *дрѣвна сѣрава (ѣолуга) за мѣћење масла — на ѣну мѣѣке је ѣроширење или дрѣвени круг-ѣлоча, ѣиме се луѣа у сѣѣѣу млијеко и оно се ѣѣако измђуши док се изѣвоји масло*. — Мѣћаница је штѣп с коѣм метѣмо масло.

мѣчѣт, мѣчѣм, несвр. 1. *мекѣшашти, вѣчашти (ѣ козама)*. — Изгледа коза мѣчѣ без водѣ. Ё, неће ми, вѣла, више мѣчѣт, заклађу га. 2. *посѣјаши мѣчи*. — Јеси ли осѣтио како полагаѣо мѣчи ѣва ракија?

мѣчѣт, мѣчѣм, несвр. *ѣршѣшѣи грожђе у бачѣи да би се добило ѣино*. — Мѣчѣм ѣво мѣло ѣстѣљѣна. Данѣс ѣмо да мѣчѣмо грѣжђе, ѣћу да вѣдѣм какѣва му је мастѣка. фиг. *ѣћући, удараши*. — Сваки дан га мѣчѣ, али му ништа, изгледа, не мѣже, тѣљѣко је ѣсѣван.

мигољит се, -йм се, несвр. *мрдаџи, нейримџейино се ѿкреџаџи, змијасџо се креџаџи*. — Све се мигољи ка спава. Нешто се мигољи проз сламницу, да није каква баручина, ану виђи.

мижђет, миждим, несвр. *стирујаџи, шеџи шанким млазом, једва чујно (о води)*. — На Вучи студенца вода теке што мижди, скдро је пресушила.

мијена, мијенџ, ж. *Мјесечева мијена*. — Подчећу да их режем око мијенџ. изр. с мијенџ на уштап ѿвремено, каткад, ријејко. — Ти се, изгледа, купљеш само с мијенџ на уштап.

мијех, -а, м. *одрџа кожа с овце или козе са заџвореним оџворима (на ногама, предњем и задњем дијелу)*. — Скупила сам од прољетос пунан мијех скоруца, још га нијесмо начинали. Милош је у вигањ има они мијех што је ш њим распаљива жар.

Мијогос, -ста, м. *село у Г. Загарачу и заселак у Д. Загарачу*.

мијогоскџ, -а, -о који ѿријада Миогосџу, који ѿишче од Миогосџа.

Мијогосгганин, -а, м. *човек из Миогосџа*.

Мијогосгганка, -џ, ж. *жена из Миогосџа*.

микада, -адџ, ж. *врџа одјеђе, крађа долама, сужена на ѿјасу и са суженим рукавима ѿџуџи кошуље (ѿџуларна је била ѿслије Другог свј. рата, када се добијала од међународне ѿмоћи преко Црвеног крџа)*. — Имала сам једну фињу енглеску микаду ка сам се удавала, и обичну рашу. Скоро сви смо имали мјесто капота микаде.

Микџ, Микџга, м. м. *хиџкористџик*.

милџет, -и, ж. и -а, м. 1. *мношџиво особа*. — Кољко је онџ милџети у Маџсима! На Брданџл се побисмо с милџетом Турџка. 2. *никаква сорџа, олош, несој*. — Виђе ли ти ону пасу милџет!? Онаџкџога милџета

не виђех у мој дан. Не ше ми та гаџа милџет даџ кџло леба. Маџки, све је то милџет ниједна.

милџетка, -џ, ж. *лоша, зла женска особа, женска особа лошег ѿнашања*. — Маџки, довео је ону милџетку те се данџс калијеже с нашом фамџљом. И маџка јој је била милџетка, вазде је ш њом пуцала бруџка.

милина, -џ, ж. *нешџо шџо је мило, шџо је драго; лијеџо расџоложење, лијеџо осјећање*. — Милина ѿх је онаџко младе и веселе гледџт. Вође је фино рџдило, милина једна.

милџит и **милџет**, милџим, несвр., р. пр. *милџо, милџела иџи врло лагано*. — Виђаху се нечесови камиџни прео Бјелопавлиџа, милијаху ка коњска кола, даџи су натовџарени мџго терџетом.

милџит се, -йм се, несвр. (само 3. лице) *биџи расџоложен, имаџи вољу*. — Не милџи ми се више доџит у ву кућу кад више нема ко да ме дочџка. Саџ јој се милџи да раџи ка су подијелили имање. Док је била она фџкара, тамо ми се није милџило сврџат. Ништа ми се не милџи — ни раџит ни жџвљџт.

милџос, -ости, ж. 1. *осјећање џубави и наклоносџи*. 2. *дар*. — Отпријед су невљџсте ка су долџзиле џ рџд свџкоме доносџле милџости, маџци, џцу, браџи и сеџрама. Онџ дар што су невљџсте али џдџве доносџле звџ се милџос.

милџосник, -а, м. *особа коју воле сви, умџваџа мушка особа; џубавник*. — Кад је мали био, био је милџосник цијеле фамџље, а саџ га нико не подносџ. Имала је та милџосниџа на свџку банду.

милџосница, -џ, ж. *женска особа коју воле сви, умџваџа женска особа; џубавница*. — Свијема ни је била милџосница, но џмрије млада. С којџм си саџ милџосниџом?

милушит (се), -ушџм (се), несвр. *миловџи (се), мазџи (се), умџваџи*

(се), удварајти се. — Милушите се ка младунци. Милушила се она са многијамма. Милуши ти се шћер уз онѡ момче из Нїкшића, припази је! Што га милушиш, њему треба страх а не глађење. Ова се мачка свѣ милуши чѣљадма око нѡга.

миљеник, -а, м. онај којега (сви) воле. — Божѡ је био миљеник и фамилијѣ и сѣла, свако га је волио ка да му је брат али син.

миљеница, -ѣ, ж. она коју (сви) воле. — Ова ми је најмлађа миљеница, а миле су ми и другѣ двије.

миљѣт, милїм, несвр. в. милїш.

мимо, 1. предлог ѡкрај. ѡред; осим. — Имамо ми и другија ђевѡјакѡ мимо Мїлицѣ. 2. више од... — Био је учен мимо лѡде.

минѡвање и **мињавање**, -а, с. гл. им. од *минавати* и *мињавати*. — Свѣ су тїгле попучале од камења од мињавања. Минѡвање је мучан пѡсѡ.

минѡвѡт и **мињаѡт**, -јѣм, несвр. *минирајти*. — Јеси ли тї мињаѡ онѡ грѣду више кѡћѣ? Ми смо минѡвали пѡт преѡ Вражегрмацѡ ка сѣ радила пруга.

минѡње и **мињање**, -а, с. гл. им. од *минајти* и *мињајти*. — Минѡње је ѡпасан пѡсѡ за онѡга ко му није влѣш.

минѡт и **мињаѡт**, -ѡм, несвр. *минирајти*. — Јеси ли вїдио како Мѡсѡ фїно миња онѡ великѡ камење, треба му кам за кухину порет кѡћѣ.

минївѡт и **миновѡт**, -ѡјѣм, несвр. *їролазити ѡред некога или нечега*. — Да ми нијесу брави минївали овѡдијен, не знам ђѣ се ђѣдоше. Миновѡше ли јѡш свѡтови Никѡлини?

миңѡт, миңѣм, свр. 1. *їроћи, несїајти*. — Чї онѡ свѡтови миңѡше мѡлопријед цѡдѡм? Миңѡле су смѡкве петровѡче, а проз мѣсѣц ђе новѣ. Мїни поред Јовѡна и кажи му... 2. *се їроћи се нечега, не учесївовајти у нечему*. — Мїни се та-

кѡга друштва, сѡмо ти мѡже невѡљу дѡнијет.

мињаја, -ѡжѣ, ж. *кухиња организована за више људи, војна кухиња, менза*. — Сваки дѡн смо одили преѡ Морѡчѣ у мињају за јадо рѡчѡк, Талијани су ни давали. Бјѣше на Крушевац цивилна мињаја. Мињаја на прѡгу вѡраше свѣ некаквѡ гѣршлу.

мир, -а, м. *мирис*. — Ова ти ракија йма неки мир, јеси ли прѡ казан? Не мѡгаше се од њѣзніѡга мїра и пѡдѣра улѣћ у кѡћу. Бѡже милї, какав мир йма она дѡња у Вїшњу. Наљешї мир йма лїпа ка проћѣта.

мирѡз, -а, м. *оно шїѡ невјесїа донесе у дом (у мужевљеву кѡћу) из рода — одјећа, намјешїтај, накит и др., а шїо је и дио имања из рода који њѡј їрипада или који добије*. — Дѡнијела је у мирѡз пѡну кѡћу, а йма у мирѡз и зѣмљу пѡшто нема рѡјенѣ браћѣ.

мирбожѡт се, -ѡм се, несвр. *љубишїи се на Божїћ, їоздрављайшїи се на Божїћ*. — Ђутро на Божїћ се свї мирбожѡмо, цјѣљивѡмо се и сретњїкамѡ јѣдни другїјема Божїћ. фиг. *їоздрављайшїи се, шїѣшїшїи се, љубишїи се*. — Ёто се онѡ двѡје мирбожѡу јѡтрѡс на зору.

мирїт (се), мїрїм (се), несвр. *усїѡсїивљайшїи добре, мирне односе, їомирївајшїи се, прекидајшїи сваћу*. — Закачїли су се око нечега јѡш давно, нијесу се мїрїли да ја знам.

мировїна, -ѣ, ж. *мир, тишина, сїокој*. — Ођен ми је мировїна вїшѡ нѡ йгѣ, тѡн се поштѣно изнаѡдмѡрам. Дїмно је у овѡ мировїну, ништа се не чѡјѣ нако цврѡт тїца.

мисѡ, мїсли. ж. 1. *мисѡ*. 2. *брига*. — Велика ми је мисѡ штѡ йх јѡш нема, пѡшли су рѡно.

мисанї, -ѡ, -ѡ који *размишља, уман*. — Дїсѡ је мїсанї чѡек, неће ѡн да рѣчѣ пријед нѡ размїсли.

мисир, -а, м. фиг. *некаква обећана земља, изузетно плодна земља (према Мисир, Египат)*. — Она ваља земља на Почкаље била је мисир, вазде је рађала.

мисирача и **мисирка**, -ѐ, ж. *врста тикве зелене коре, погодна за лечење (Cucurbita melopepo)*. — Неко их зове мисирке а неко мисираче, а то су тикве које се пеку.

митрољез, -а, м. *митраљез*.

мића, -ѐ, ж. *митин за минирање, мѣ.* — Донио сам био ис каменолѣма два метра миће за минавање.

мицаџ, мичѣм, несвр. I. 1. *премије-митин; вући*. 2. *навијати, бити при-стирасан, бити наклоњен*. — Што сам гођ рекла, никад није мица на моју страну, но вазде против мене. Мичѣ на његову руку. II. ~ се *склађати се, скрајњивати се*. — Ка су гођ дошли Нѣмци, њ села су се мицали љуђи.

мишињаџ, -а, м. *миши измет*. — Пуно је брашно мишињаџа, у њѣга је, изгледѣ, пренођио мѣш.

миштрија, -ѐ, ж. *молерска алатка, мистрија*. — Изравна прво миштријом та мѣлтер е ће ти потље бит све нѣравно.

мишћѣло, -а, с. *липтика дрвена посуда слична каџи, али шири него дубља (попушт шерје, али са конусним сѣрама, нешто ширим према горе), служи за ношење рубља на прање, ређе за ношење других предмета*. — Успи у то мишћѣло мало водѣ е ћу опраџ чарапе у њѣга.

мијаџат, -чѣм, несвр. в. *маукаџ*.

мјѣсто, -а, с. *локаџија, насеобина*. нзр. мјѣсто га не држѣ *несѣалан је, несѣабилан, не може да се скраси на једном мјѣсти*.

мјѣшавина и **мјѣшавина**, -ѐ, ж. 1. *нешто што је помјешано*. 2. *сир и кајмак заједно помјешани (најчешће у мјѣху), врста мљечног производа*. — Од јесенѣ, ѣво, до Нѣве годинѣ имѣли смо мјѣшавинѣ да љѣмо.

мјѣшина, -ѐ, ж. 1. *велики мјѣх*. — Пријед смо често воду доносили с Почкаљскѣ јамѣ у мјѣшине, онѣ више, од по дваес-триес кѣла. 2. *велики сѣомак*. — Што си пуштио толикѣ мјѣшине, здравѣје ти је кад си мѣшав! 3. *лешина, нешто тврдо (о живошѣни или човѣку)*. — Бѣже ме сабраѣни, кад сам видио онѣликѣ мјѣшинѣ по тору што љх је вуџ покѣла, стужѣло ми сѣ.

мѣд, -а, -о 1. *који није сѣлар*. 2. *који још није ферментисан (о тѣху, дувану и с.л.), који је свѣж (о јелу)*. — Опѣло га је онѣ мѣдѣ вино, превѣрило га је. Ништа љѣпше није но мѣдѣ скѣруп и врућа погаџа или умертинѣви ѣб.

мѣдѣ, -ѐ, ж. (супстантивизовано) *невѣстиа*. — Јѣ ли каква мѣдѣ Јѣшѣва?

мѣдѣ, мѣдѣта, с. *мѣда особа*. — Није се у Загѣрач рађѣло такѣвога мѣдѣта кѣ што је бѣла ѣна, но погибе, несрѣтѣнца, рѣно.

мѣдѣж, -и, ж. *омѣдина, мѣди људи*. — Имѣмо ми данѣс у Загѣрач фѣну мѣдѣж, кѣ никад пријед.

мѣдѣж, -а, м. *биѣг на коџи, обично је шѣмѣџи од окоѣне коџе*. — Јѣ ли ти изѣиѣа онѣ мѣдѣж што си имѣ на прси?

мѣдѣнка и **мѣдѣка**, -ѐ, ж. *мѣд издаѣан, мѣда биѣка*. — Пѣчѣла је да се сѣши пања, али јѣ је ис кѣријена изѣикло неколико мѣдѣка. Тѣ старијѣ гѣне засѣчи а остаѣи сѣмо тѣ мѣдѣке.

мѣдѣт се, мѣдѣм се, несвр. *помѣшавати се (о човѣку и биѣци), помѣшавати мѣди (на изглед)*. — Мѣдѣ се све онѣ лѣзе што су биле пѣчѣле да се сѣше. Откаѣо си се ожѣнио, мѣдѣш се, све си мѣдѣи и љѣши, изгледѣ те жѣна дѣбро држѣ.

мѣдунѣца, -ѐ, ж. *мѣда женска особа, мѣда живошѣна, мѣда биѣка*. — Лѣко је тѣбе ка те онѣ мѣдунѣца мѣзи и пѣзи!

млака, -ѐ, ж. *проширење на ријеци Сушици; шойице мјесто у шекућој води, чеси хидроним на р. Сушици*; уп. млачица. — На Сушици је доста млака, нō су све зарасле у локвање кат Сушица не течē.

млакоња, -ѐ, м. *неодлучан, неенергичан човек, слабић*. — Нећу, вала, одит за онога млакоњу макар се не удавала.

млатачкѐ, прил. *љошићимлице*. — Изударала га је млатачкѐ косијером, ѐ јој је био нешто грдно рѐка.

млатилицѐ, прил. *љошићимлице*. — Пōче да удара онако млатилицѐ косијером, ка да неће да сијече, а ја помислих ѐ полудио. Изудара га је кундаком од пушке млатилицѐ, мислио сам ѐ му је сваку кос сломио.

млатит, млатим, несвр. **1.** *ударати, иући*. — Не млати тō дијете, штō ти је скривило! Неја, ѐно га млатѐ они двојца! **2.** *пресити воће*. — Млатимо сливе, не мōжемо их браћ ђаољом, и оваквѐ тѐ валаћ за ракију. **3.** *издвајати зрна из сѝабла (ишенице, пасуља и сл.) ударајући љућом или моћком*. — Млатили смо раж, није тун било за вршидбу ништа. Млатиш ли тō пасуљ? **4.** *варавити масло из млијека*. — Млатим варавину за мало масла. **II.** ~ се *иући се*. — Млатѐ се по цио дан, яће ячи један другоме да извадѐ. Млатили су се јучѐн док ѝх је крв ябљила.

млатнѓт, -нѐм, свр. *ударити, лућнути, преснути*. — Млатни га једнијем штапом да се овудијен не мотā. Штō нō млатну гōре на таван, чōче, да нијесу мачке дōшле на сланину.

млаћевина, -ѐ, ж. **1.** *оно што је остало од биљке (ишенице, пасуља и сл.) послије вршидбе или млаћења*. — Остало је доста зрна у нѓ млаћевину, требало би је прѐтрѐс. **2.** *млијеко или вино ѓомијешано с водом, винчуга*. — Свако јѓтро се напијѐ млаћевинѐ яд млијека пā такō ѓдѐ на пѓса.

млаћеница, -ѐ, ж. *шечност која остала послије млаћења масла од млијека*. — Ми од млаћеницѐ киселимо млијѐко, али не вала. Ка се измѐтѐ масло, останѐ млаћеница. С млаћеницѓм питāмо гѓдад. Јесу ли те чāстили с млаћеницѓм? [иронија]

млаћит (се), млаћим (се), несвр. *угријавати (се)*. — Млаћиш ли тō воду да се купљѐш. Досад сѐ млаћило и јѓш се није згрѓјало.

млачица, -ѐ, ж. (најчешће у множини) *завјетарно мјесто на р. Сушици, мјесто гдје је вода мирнија и шойица*; уп. млака. — Свиђ поред млачица умертин је бѓљѓ.

мливо, -а, с. **1.** *жѓио које се носи за мљевање*. — Ћѐрам мливо у млин. Доћѐрале ђѐвојке мливо у Слатину, пā се скупили мѓмци. **2.** *самљевено жѓио, брашно које је ѓѐк самљевено*. — Ћѐрам мливо из Слатинѐ, самљѐла сам мало жѓта за качамак.

млијѐко, -а, с. *укисѐлено млијеко*. — Више вѓлим млијѐко нō варевину, а яно је, велѐ, и здравѓѐ.

млијѐч, -а, м. *зељасѓа, јѓногодишња биљка (Euphorbia), чији је сок сличан млијѐку, ѓѓѓребљава се за ѓровање (шамућење) рибе ѓри лову*; уп. млијѐчор. — Пѓнио је брѐме млијѐча да лѓви рѓбу на Сушици.

млијѐчит, млијѐчим, несвр. **1.** *сѓављати исѓтучени млијѐч у воду у циљу ѓровања (шамућења) рибе*. — Млијѐчио сам и ја на Мāло и Вѐљѐ купало и нијесам уловио скѓро ништа. **2.** *узимати млијѐко*. — Нијесу ми га ђѐца овѐ зимѐ млијѐчила, рāно је запрагла крāва а нијесмо имали парā да купѓјѐмо варавину.

млијѐчѓр, -а, м. *биљка Euphorbia*; уп. млијѐч. — Млијѐчѓром је забрањено ловит рѓбу, он потрѓјѐ и крупнѐ и сѓтнѐ.

млого, прил. *много*. — Млого ми је јадā задā откад сам дѓшла за ѓим.

млозјина, -ѐ, ж. *мнозина*. — Трајили су је млозјина и ниједнога није шћела ўзет, сат ћука ка осталична.

мљацкѧт, -ѧм, несвр. *ћуцкѧиѧи језиком и уснама (ћри јелу и говору)*. — Кат прича, све мљацка језиком. Не мљацка(ј) нѧ лијепо кўса!

мљѧкар и **мљѧкар**, -а, м. *кућница или посебна ћросћорија у којој се разлива и хлади млијeko и убира кајмак*; уп. мљѧчар. — Свака кўна је прије рѧта имѧла мљѧкар, а данѧс ни десѧта, нѧма жћвога.

мљѧкара, -ѧ, ж. *крава, овца или коза која даје досћа млијeka*. — Шарўла је мљѧкара над другијама. Није у наше кѧзе било мљѧкарѧ ка шўтѧ.

мљѧхћр, -а, м. *мокраћни мјехур (али се име најчѧиће односи на свињски мјехур од којѧга дјѧца наћумѧвањем ћраве лойћу)*. — Ако бўдѧш дѧбар, даћу ти мљѧхћр од вѧпра. Испўва ми је Жћрко мљѧхћр, избћ га. Не држћ му мљѧхћр вѧду [о човјѧку].

мљѧчѧр, -а, м. *посебна ћросћорија, обично кућница на дворишћу за разливање млијeka, нека врста хладњака за млијeko*; уп. мљѧкар. — Мљѧчѧр ни је прије рѧта вѧзде бћо пўн, држћли смо браве, а сѧд је празан, пѧ у њѧга више не разлијѧвамо варанћку.

мњѧвѧт, мнћм, несвр. *мисћићи*. — Што мнћш, оћѧ ли се зарѧћт брзо? Мњѧвѧли смо с ћете сћноћ дѧћ да седћмо. Што ћу јѧ о тѧмѧ мњѧвѧт, вићѧемо.

мѧба, мѧбѧ, ж. *скућ више особа које су дошле некоме да ћомогну у неком ћослу (бесћлаћино), бесћлаћина ћомоћ у неком ћослу*. — Мѧба ми је прекрћвала кўћу. Покосћћемо ти ливѧду мѧбѧм. Јеси ли носћла мѧби рўчѧк?

мѧбѧнћк, -а, м. *учесник мѧбе*. — Имѧ сам више од тридѧс мѧбѧнћка на копѧње. Мѧбѧнћци су ни све покосћли. Кѧд Блѧжа је вѧзда било мѧбѧнћка.

мѧбѧнћца, -ѧ, ж. *учесница мѧбе*.

мѧбћљѧ, -а, с. *намјѧшћај*. — Јеси ли тћ све овѧ мѧбћљѧ набѧвљѧ? Имѧу вѧлико мѧбћљѧ у кўћу.

мѧгўтань, -тња, -тњо и **мѧгўћан**, -ћна, -ћно *који је у моћи; богћћ*. — Лако је њћма ка су онѧко мѧгўтњн.

могўћствѧн, -а, -о *који може, који је богћћ*. — Нијѧсмо могўћствѧни да пѧчнѧмо зћдѧт нѧвў кўћу, а у овў се више не мѧже. Лако сѧ њѧмо возћкѧт ћућима кад му је отѧћ могўћствѧн, пѧ све плаћѧ.

модрћкѧв, -а, -о *који је бћлијѧдомодрѧ боје, модрћкасћ*.

модрћкас, -ста, -сто *мало модар*; уп. модрћкав. — Покрћ томѧ ћѧтѧту главу, али не вићћш е му је нѧс вѧћ помѧло модрћкас од зћмѧ.

мождѧнћк, -а, м. (обично у множини) *даска за дно бурѧща, каце, бачве*. — Мождѧнћке за гѧрњѧ днѧ бѧчвѧ мѧжсћ напрѧвћт от чѧса бћло. не морѧ од онѧга от чѧса су дўге и дѧњѧ днѧ.

мѧзгѧљ, -а, м. (каткад пејор.) *чѧвјѧк који ћуно размћшља, који много зна*; уп. мозгоња. — Мѧло је мѧзгѧљѧ данѧс у Загѧрач ка што је бћо поп Рћсто. Ајде, мѧзгѧљу, тћ ми овѧ израчунѧ ако мѧжсћ.

мѧзгѧња, -ѧ, м. *чѧвјѧк који ћуно размћшља, који је учен*; уп. мозгѧљ. — Вѧлики је тѧ мѧзгѧња, не мѧжеш се тћ ш њћм носћт нћ у што.

мѧзгѧнћца, -ѧ, м. *сћћан чѧвјѧк, или дјѧчак, који ћоказује да размћшља наћћћросћѧчно*. — Не мѧжеш тћ са онијѧм мѧзгѧнћцѧм, ѧн вѧдћ рачўна о свѧчѧму што кѧжѧ.

мѧкар, -кра, -кро *квасан*. нпр. мѧкрѧ кўмство *ка вишћено кумсћво у цркви, кумсћво са водћом*; мѧкрѧ браћа *другови у ћијѧнчѧњѧ*.

мѧловѧн, -а, -о *који је урећен мѧловањѧм*. — Све су му кѧмаре у кўћу мѧловѧне, и тѧ их је мѧловѧ нѧкаквѧм чивћтнѧм бѧјѧм. нпр. мѧловѧнѧ црѧвљѧ *цићѧе са изразћћо сјѧјном кожѧм*. — И пријѧд је пѧнско носћо мѧловѧнѧ црѧвљѧ, а данѧс свѧко.

мѡлованье, -а, с. гл. им. од *моловаѡи*.

мѡловат, -ујѣм, несвр. (ријетко у употреби) *кречити моловањем*. — Мѡловати је зидове у собу Перѡ и фино их је уредѡ, добар је ѡн мајстор.

мѡљ и **мѡљ**, -а, м. *мољац (инсект)*. — Изгрѡзли су ми мѡљи онѡ нови капѡт, више се не мѡже носѡт, а не мѡже се ни закрѡпит.

мѡљан, мѡљца, и **мѡљан**, мѡљца, м. 1. *врста инсекта*; уп. мољ. — Мѡљци су ми нагрѡдили рѡбу у шифуњѡр. 2. *фиг. активна, радна особа*. — Није Нико бѡ рабѡтник нѡ мѡљац, по циѡ дан је радио или окѡ лѡза или окѡ земље.

мѡмица, -ѡ, ж. *слушкиња*. — Вазде су имали мѡмицу што је помагала женама пѡсловати у кѡћу.

мѡмче и **мѡмче**, момчѡта, с., зб. мѡмчад *младић, адолесцент*. — Прѡбила су некаква мѡмчад пѡт преѡ онѡ долине што сам је узгариѡ за крѡлу.

момчѡце, -чѡца и -чѡта, с. (хипок. и дем.) *момчуљак, перазвијен, слабиан младић*. — Срѡте ме једно момчѡце на пѡт, учиње ми се испѡчѡтка ѡ онѡ Мирѡнин мали. Теке фино је онѡњен момчѡце, а није крѡв што није пѡраста виши.

момчѡљак, -ѡљка, м. (понекад пејор.) *адолесцент, ѡубершеѡлија*. — Лука ти је већ момчѡљак, ѡће ли скѡро у гимназију? Дѡђе синѡ с некаквијем момчѡљком, не знам чи бѡеше. Мѡгла си наћ каквѡг мѡмка а не онѡга момчѡљка.

мѡра, -ѡ, ж. 1. *нешто што је ѡешко (обично ѡсихчки), нешто непријатно, непријасак на чѡвеков ѡсихчки живоѡ*. — Притѡсла ме ѡо некѡ дѡба некаква мѡра, ни славам ни ѡјѡм. *фиг. особа ѡешика за сарадњу, незгодна особа*. — Онѡ је мѡра а не чѡладе, ни како с ѡим да се нагѡдиш и споразумѡјѡш. 2. *задуха*. — Притѡска ме мѡра свѡку другѡу нѡћ.

мѡран, -рна, -рно (чешће је у употреби ѡмѡран, -рна, -рно) *уморан, заморен*.

— Свѡкѡ ми је ѡт чѡлади овога пролѡћа мѡрно, мѡго смо сви рабѡтали.

мѡрас, -ста, -сто *досадан, који „мори“*, *који замара*. — Морастѡјега чѡладѡта нијесам глѡдала од Пѡтранѡ, удави те кад ш ѡѡм зѡдриш.

морија, -ѡ, ж. (заст.) 1. *невријеме, ѡешко, суморно вријеме, ѡлуша*. — Ђфати ме једнѡм у Морѡчу велика морија од врѡмена, изглѡдаше ка да ће се спѡит небо и зѡмља, а смрче се ка у пѡнѡћ. *фиг. намрѡђена особа*. — Како се слажѡш са онѡм моријѡм од свѡкрвѡ? 2. *ѡешкоћа*. — Уз жѡта нема чѡбанства, то је морија, свѡ пѡзиш ѡће те ти поарат. 3. *ѡмор, проѡасѡи, несрећа*. — Тѡшко је било под Аѡстријѡм, морија на свѡку банду — глѡд, смрт, грозница... Мѡже настѡт морија свѡга живѡга. Помѡња је некакву морију, некакав смѡк и Мѡто Глѡшац.

моријанье, -а, с. гл. им. од *моријати*. — Вѡла је дѡста више тога твојѡга моријанья и кукњавѡ!

моријат, -ѡм, несвр. *досађивати, ѡтављати ѡешак уѡисак*. — По вѡздан морија из рожника и не да чѡладима да преданѡ, свѡ ѡће да зна што се ради. Откад је знам, овѡкѡ је моријала и тегијала.

мормулада, -ѡ, ж. *мармелада*; уп. мармулада. — Ови ти је пекмѡз ѡеши от свѡкѡ мормуладѡ.

мѡскѡвка, -ѡ, ж. *врста ѡушке која је добијена од Руса у ѡоку балканских рѡшѡва*. — Добѡсмо мѡскѡвке, биле су ѡљѡе од онѡја што смо имали, ѡљѡе су погађале. Пушка мѡскѡвка је бѡла на глѡс.

мѡстѡна, -ѡ, ж. *прѡлаз на ријеци, газ; неколика ѡѡйонѡма на р. Сушѡци*. — Кот Пѡчкаља на Сушѡци ѡма мѡстѡна колико ѡћеш.

мѡстра, -ѡ, ж. *мустѡра*. — Посла је тѡта мѡстру од ракијѡе да видиш допада ли ти се, ѡставѡ био ти десѡт кѡла. *фиг. ѡримјѡр лошег карактера*. — Вѡла си се

уфатио с онѡм мѡстрѡм кѡ да ниѣѣ нѣмѡ ѣвѡјкѣ.

мохур, -а, м. *печати*; уп. мур 1. — Ударио ми је онѣ пѣсар мохур на књижицу от порѣза да се знѡ е сам платио.

мѡшње, мѡшѡнѡ, ж., pl. t. *сјеменици у мушкарца*; уп. мудро 1. — Ударио га је у мѡшње док му се стужило. Ми не зовѣмо муда мѡшње нако код чѡека.

мрѡв и **мрѡвалѡ**, -а, м. 1. *инсекати Formicidae*. — Пунѡн је овѣ лѡб мрѡвалѡ, што га нијеси у што замѡтѡла нѡ га овѡко оставила откривѡнога. 2. *фиг. врло радна особа*. — Кат почнѣ да работѡ, тѡ је мрѡв бѡжи, не умѣје престѡт да се одмѡри.

мрѡзит (се), -ѣм (се), несвр. *сукобљавати се (ријечима), свађати се*. — Не мрѡзи ме с комшијѡма! Мрѡзио се ти не мрѡзио, јѡ ћу и даље овѡко.

мрѡмѡр, -а, м. 1. *мермер*. — Направѡла је гробницу свѡ од мрѡмѡра, коштѡло је тѡ млѡго. Сѡмо је плѡча од мрѡмѡра, свѣ је другѡ от цимѣнта. 2. *нешито далеко, недостижно мјесто, невидбог*. — Како ћете живљѣт у онѣ мрѡмѡр, далѣко ѡт свијета? 3. *пировалија*. — Ни гѡврѡн му кости у тѡ мрѡмѡр нѣће наћ. 4. *пирѡасѣ, ѣогибија*. — Мрѡмѡр му је пѡка у Бѡсну за врѣеме рѡта. Нѣка се чувѡ да му не пѡкнѣ мрѡмѡр ѣѣ у онѡ страну. 5. *ѡсебна ознака за гроб, обично од издуженог камена; гроб*. — Тѡн су га убили и тѡн му је мрѡмѡр, видѣ се с пѡта. *изр. не знати (некоме) ни грѡба ни мрамѡра не знаѣи некоме мјесто смрти, ѣогибије*. — Није му се знѡло ни грѡба ни мрѡмѡра.

мрѡмѡрје, -а, с, *непѡходно, стѡрно и брѡвѣито земљѣише — шумѡвѣито и крѣшевитѡ, или ѡишѣише непѡходно земљѣише*. — Крѣнѡсмо проз некѡ мрѡмѡрје, јѣдва се извѡкѡсмо из оногѡ невѣѣбога. Онѡ бѡнда Гарча кѡ Граду је свѡ мрѡмѡрје, тѡдијен се не мѡже прѡћ.

мрѡчѡк, мрѡчка, м. *сумрак, ѣрви мрак*. — Тамѡн се блѣше уфатио прѡви мрѡчѡк, кад ѡоли га.

мрѡва, -ѣ, ж. 1. *мрѡвица нечега, дјелић нечега ишѡ је дробљѡво (обично хране)*. 2. *ситѣно ѡарче дрѡвѣиѡ, сѣитѣна граничиѡа*. — Покѡпи онѣја мрѡвѡ испод лѡзѡ да пропѣрѣмо огѡњ.

мрѡвица, -ѣ, ж. 1. *ситѣна мрѡва*. — Покѡпи тѣ мрѡвице са столѣце да се не кѡпѣ мрѡви. 2. (обично у множини) *сува граничиѡа, сѣитѣно грање*; уп. мрѡва 2. — Покѡпи тија мрѡвиѡа да наложѣм огѡњ. Донѣси којѡ мрѡвицу и мѣтни на огѡњ, видѣиш ли е нѣтѣ да горѣ овѡ сѣрѡвѡ [дрѡва] сѡма. Донѣси из Гѡћѣнѡ онѣја мрѡвиѡа суѡвија, вѡзде ѣх ѣмѡ у Дѡњѣ бѡр.

мрѡѣн, -а, м. *в. маргин*.

мрѡдалиѡа, -ѣ, ж. *женска особа нестѡбилнијѣ ѣонашања, слѡбѡдниѡа женска особа, немѡрална женска особа*. — Није сѡмо ѡна, свѣ су јѡј сѣстре биле вѣликѣ мрѡдалиѡе кѡ ѡне, ѡли су се фѣно поудѡвѡле.

мрѡдање, -а, с. *гл. им. од мрѡдати (се)*. — Нѣка ти мрѡдање нѡ се смѣри!

мрѡдѡт (се), -ѡм (се), несвр. (*ѡо*)*крѣѣиѡи (се) ѡо мало*. — Видѣиш ли е не мрѡдѡ ни сѡчим, виђѣи је ли живѣ! Не видѣи се овѡ копѡње, кѡ да не мрѡдѡм с мљѣста. Што мрѡдѡш ушѣма кѡ зѣц? Не мрѡдѡ се ѡдавѡно вѡјска ис кѡсарнѣ.

мрѡдѣт се, -ѣм се, несвр. *мрѣишѣиѣи се, мрѡдѣишѣи се*. — Штѡ се мрѡдѣш, нијесам те посѣкѡ!? ѡна се свѣ мрѡдѣ, кѡ да сам јѡј ѡца уѡѣо. Не мрѡди се на тѡ дѣјете. видѣиш ѣ ѣе заплакѡт. Свѣ се мрѡдѣ, кѡ да му је чѡворѡга на чѡло. Што гѡћѡ јѡ прѣчѡ, ѡн се сѡмо мрѡдѣ, нѣшто му мѡја прѣчѡма није по вѡљѣ.

мрѡднѡт (се), -нѣм (се), свр. (*ѡо*)*мѡћи (се); ѡѡжурѣиѣи*. — Мрѡдни мѡло е ѣемо опѡзнѣт ако овѡко настѡвѣмо! Мрѡднѡнѣш се ако те дофѡтѣм овѣјем прѡтом, јѡ ти кѡжѣм.

мрѣна, -ѣ, ж. 1. *врѣѣа рѣбе*. — Нѣмѡ у Сушѣицу дѡста мрѣнѡ, свѣ су скѡбѡљѣи и крѡповѣ. 2. *скрѡмиѡа на ѣредѣјем дѣјѣлу*

ока. — Свѣ су ми нѣкаквѣ мрѣне ў очи пѣ не видѣм дѣбро. 3. *ѳјега на лицу*. — Пўнѣн јѳ је обрѣз мрѣнѣ, и ўши су зафѣтѣле.

мрѣнѣв, -а, -о *који је ѳјегав ѳо лицу (о особи), који је са ѳјегама или ѳамним ѳачкицима ѳо глави (о овци, кози, крави)*. — Кад је малѣ била, била је свѣ мрѣнава по обрѣзу.

мрѣзѣв, -и, ж. *мржѣња, завада*. — Међу нѣма није било никаквѣ мрѣзѣви док ни се ѳѣца не покѣшкѣше. Вѣзде сам осѣћала мрѣзѣв према лопўжѣма и лажѣвима.

мрѣзѣк, -ска, -ско *одвраѳан, неѳријаѳан*. — Откако је причѣ онѣ о Мѣлошу, мрѣзѣк ми је кѣ пѣс. Мрскијѣга чѣљадѣта нијесам вићѣла од нѣга.

мрѣзѣн, -а, м. *онај који је најмање вриједан, којега најмање цијене*; уп. мрзнов. — Оста им је онѣ мрѣзѣн, а свѣ што ваљѣ друкў — пѣмрло је. А кѣ је у кућу мрѣзѣн?

мрѣзѣја, -ѣ, ж. *мржѣња, неѳријаѳиельсѣво, одвраѳиносѣи*; уп. мрзав. — Никуда тѣ не подносѣиш, крепѣћеш једнога дана од мрѣзѣје. Нићје нијеси стѣга с таквѣм мрѣзѣјѣм, ѣли ти свѣк не ваљѣ?

мрѣзѣв, -а, м. *онај који је најмање вриједан, којега најмање цијене*; уп. мрзан. — Оста кућа на мрѣзѣва.

мрѣјес, -ста, м. и -сти, ж. 1. *икра; оѳлоћавѣње рибе, вријеме оѳлодње рибе*. — Сѣд је мрѣјес ўкљѣвѣ пѣ их је лѣко ловѣт. 2. *ситѣне, ѳек роћене рибице у мрѣситѣишиѳу или уѳишиѳе у води*. — Овѣм мрѣжѣм се мѣже уловѣт нѣ само риба нѣ и онѣ мрѣјес, онѣ сѣтнѣж рѣбљѣ.

мрѣјестѣ се, мрѣјестѣм се, несвр. *оѳлоћавѣи се (о риби)*. — Ка се рѣбе мрѣјестѣ, најлаше ѳх је уловѣт. Велѣ е се јегўље мрѣјестѣ у нѣко далѣко мѣре пѣ додѣ овѣмо.

мрѣјешѣње, -а, с. гл. им. од *мрѣјесѣиши се*. — Најлаше се рѣба лѣви у мрѣјешѣње а за млѣгѣ је тѣ забрањено.

мрѣк, -а, -о *који је ѳамноцрн, који је ѳамне боје*. — Обўчи онў мрѣкў рѣшу и црнў блўзу — ѣдѣмо на покѣјање. фиг.

љуѳи, наѳуѳишиен. — Нѣшто Јѣвица блѣше мрѣк, дѣти су га чѣљад наљўтиѣла.

мрѣкѣвѣт, -јѣм, несвр. *смрѣкавиѳи се*. — Јѣш до Пѣткѣваднѣ, пѣ ће пѣчѣт ранѣје мрѣкѣвѣт. Сѣд мрѣкѣје познѣје нѣ зимўс.

мрѣкѣљ, -а, м. *ован мрѣке главе, ован са црном вунѣм*. — Мрѣкѣљ ми нѣсѣ чактѣр ѣо вѣћ пет гѣдѣнѣ, ѳвце су навѣкле на нѣга и беж нѣга нѣтѣ никућ. фиг. (помало пејѣр.) *младић ѳамне ѳуѳи, црномањасѣи младић*; уп. гарушан. — Удѣла сѣ за једнѣга мрѣкѣља, црн је кѣ Гѣбѣљ.

мрѣкѣње, -а, с. гл. им. од *мрѣкѣи (се)*. — Нику ѳвце не кѣљѣ у вријеме мрѣкѣња.

мрѣкѣт (се), мрѣкѣм (се), несвр. *оѳлоћавѣи се (о овци)*. — Пѣчѣле су ѳвце да се мрѣкау. Онѣ жўтѣљ најбоље мрѣкѣ. фиг. *обављѣиши сексуални чин*.

мрѣкнўт, -нѣм, свр. *смрѣкнуѳи се, смрѣћи се*; уп. мрћ. — Дѣђи пријед нѣ што мрѣкнѣ. Мрѣкнўће боѣм се а мѣ овѣ нѣћемо заврѣшт.

мрѣкѣв, -а, м. *ѳас ѳамне дѣлке*. — Чўвѣ се да те не закѣљѣ онѣ мрѣкѣв Миѣланѣв.

мрѣкопўтѣс, -ста, -сто *који је мрѣке ѳуѳи*. — Свѣ су им чѣљад мрѣкопўтѣста кѣ да ѣмау штѣ гѣбѣљскѣ.

мрѣмѣљѣт и **мрѣмѣљѣт**, -ѣм, несвр. *ѳишо говорѣиши, ѳишо мрѣмљѣиши; жубѣриѳи (о води)*. — Мрѣмѣљѣше нѣшто, ништа му нијесмо разумѣли. Што мрѣмѣљѣш, што глѣсно не кѣжѣш? Испод мѣнѣнѣ у Слѣтину теке што мрѣмѣљѣше вѣда, скѣро блѣше прѣсуѳиѣла.

мрѣс, -а, м. *заједнички назѣв за масну храну*: — *месо, кѣјмак, сѣр и др.* — Имѣћу зимўс мрѣса дѣста, закѣл сам дѣвѣ вѣпра и једну крѣву, а другѣ крѣва ће дѣвѣт по мало мѣјѣка. Имѣмо бѣјѣлѣга мрѣса дѣста.

мрѣсан, -сна, -сно *који има масноће у себи*. — Ако сѣ ѳо ѣшта мрѣсно, не мѣжеш се причѣшћѣвѣт. Сѣр јѣје мрѣсан кѣ скѣрўп.

мрско, прил. *одвратно, непријатно, с мржњом*. — Никад ме мрско није ни погледала. Купи ми мало сиршга ако ти не будѣ мрско.

мртац, мрца, м. *мртвац*; уп. мрц.

мртвило, -а, с. *стање обамрлости, лијености*; уп. мртвилук. — Уфатило мѣ овога пролѣћа некаквѣ мртвило, не мѣгу мрднѣт.

мртвилук, -а, м. *стање обамрлости, лијености*; уп. мртвило. — Штѣ тѣ тѣ зафатио мртвилук, нијеси бѣлесан? Никуђ не мѣгу од мртвилука по овој спарини.

мрћ, мрчнѣм, свр. *смркнути се, смрачити се*; уп. мрчнут. — Бойм се е ће мрћ пријед нѣ ово завршимо, нѣ поитајмо. Кад једнѣме мрчнѣ, другѣме сванѣ.

мрца, мрца, м. *мртвац*; уп. мртац. — Кад изнѣсѣ мрца ис кућѣ, онда заплачу, закукау и залелѣчу сви.

мрцаѣт, мрчѣм, несвр. 1. *смркавати се*. — Таман је било почѣло мрцаѣт ка смо дошли. 2. *добивати несвјестичу*. — Мрчѣ ми нѣшто свјест, врти ми се љ главу. Мрцаѣло је мѣне и прије нѣколико пута.

мрцина, -ѣ, ж. 1. *леп, стврвина (о живоћинѣма)*. — Бачи онѣ мрцину од магарета у какав дубѣки шкрип да не бздѣ онѣнѣн! Лежи некаквѣ мрцина от пса у онѣ шкрип, изглѣда да је тѣн упа и крепѣ. 2. *несвјестича, сѣора, нерадна особа, нерадник*. — Нѣмѣ од њѣга ништа до мрцинѣ. Вѣзде је бѣо мрцина, није му се никад бастѣло ни најѣс а нѣкмоли да он зидѣ кућу.

мрцинит, -ѣм, несвр. *лоше и невалишејно радити неки љосао, сѣоро и несвјестично радити*. — Тѣ што ти радѣш није косѣдба, ти мрцинит! Не мрцините тѣ јѣгње, нѣ га фѣно закѣлите. Он не радѣ, он мрцинит.

мрча, мрчѣ, ж. *шмина у шумском ѣросѣору, шумски шамни густѣни, мрчава*. — Замѣло се не изгубѣсмо у нѣ мрчу, у нѣ

шѣму по Гарчићу, ништа се скѣро није виђело.

мрчава, -ѣ, ж. 1. *густѣна, велика и шамна шума, шумски густѣни*. — Пѣрѣви бѣгрѣми су нѣкѣ гѣдинѣ правѣ мрчаѣве, усрѣт пѣдне се у њѣх ништа не виђѣ. Уљѣгли смо у некаквѣ мрчаѣву од шумѣ, ни нѣбо се не виђѣше. 2. *шумно, мрачно вријеме, временска неѣгода*. — Притѣсла некаквѣ мрчаѣва з Гарча, ка да ће нѣбо да се провалѣ.

мрчан, -чна, -чно *јадан, несрећан, бѣједан, лош*. — Мрчнѣга ли рада, фѣла бѣгу, у овѣ мојѣ ћеѣ!

мрчаѣт (се), мрчѣм (се), несвр. *зубити свјестичу, добивати несвјестичу*. — Ништа јѣ тѣдѣр нијесам виђѣо, мрчаѣло ми је пред очѣма. Сѣ ми сѣ нѣшто мрчаѣло, ка да ћу пѣс у нѣсвијес.

мрчѣ, -ѣ, ж. *јадница, несрећница*; уп. мрчка.

мрчѣн, -а, -ѣ *јадан, несрећан, ѣужан*. — Штѣ ће му мрчѣнѣ мајка? Је ли живо онѣ мрчѣнѣ дијете?

мрчѣник, -а, м. *јадник, несрећник*. — Штѣ ће онѣ мрчѣник бѣ(з) женѣ?

мрчѣница, -ѣ, ж. *несрећница, јадна жена*; уп. мрчѣник. — Како ће мрчѣница онѣнѣн сѣма?! Је ли којѣ одѣло да виђѣ што чинѣ онѣ мрчѣница мрчѣнѣ?

мрчило, -а, с. *јад, несрећа, невоља*. — Нашло га је мрчило ка ниједнѣга Црногѣрца, ћеца га оставѣла, жѣна му ѣмрла, кућа се распѣда. Нѣмѣ од Момчила ништа нѣко мрчило.

мрчит, -ѣм, несвр. I. 1. *гласкати се рѣјечѣу или ѣуѣнем*. — Ни мрчи ни зборѣ, нѣ онѣко сѣдѣ у нѣ столицѣу и размѣшѣа штѣ ће од свѣга живѣта. Ёто колико је бѣло вѣлнѣко весѣље, али га ниѣко није мрчио ни из лѣвоѣра. 2. *ѣремазивати се чѣме мрчим, гаравим, гаравити, зайшамнивати*. — Штѣ тѣ мрчит тѣ дијете, штѣ ће ти тѣ?! II. ~ се *гаравити се*. — Окѣ

Пòкладā се ђеца мрчē да их не мòгӯ по-знāt.

мрчка, -ē, ж. *несрећница, јадница*; уп. мрче. — Што му радї мрчка-мајка?

мрчна, -ē, ж. *несрећна, слабашина, јадна жена*. — Помòзите онòј мрчни!

мрчний, -чна̄, -чно̄ 1. *црн, ѿман*. — Видиш ли онї мрчний òблак, дòнијеће град. 2. *слабашан, нејак, јадан*. — Мрчна̄ је тò рабòта. Штò ће му мрчно̄ дијете? изр. мрчна̄ кòс лойтасїа *израслина на кожи*.

мрчно, прил. *лоше, слабо, никако*. — Ова̄ мòја ђеца изглēдā мрчно̄ учē, нēмā куђ мрчнийē.

мрчо- *први дио йолусложенице којим се йојам квалификује негaтивнo: мрчо-жена слабина, нејака, уцвијељена и сл. жена, мрчо-Радован јадник и сл.-Радован...*

мрчò, -ā, м. *јадна, слабина, нејака мушка особа, ојаћен човјек, човјек који је осїао без икога и ичега*; уп. мрчов, мрчоња. — Што рађаше онї мрчò од òца му? Нē знāм штò ћу с оним мрчòм стāријем. Је ли којē одїло код оногā мрчā? Што учиње од тогā капòта, мрчо!

мрчòв, -а, м. *јадник, јадов, несрећник, ожалосїћени човјек, сиромах*; уп. мрчо, мрчоња. — Пāзи ли кò оногā мрчòва у Гòрњї Загāрач, ђе су му сїнови? Вїђех сїноћ оногā мрчòва Блāждòвогā, òпēt блēше плāн. Штò ћете с мрчòвом Мāркoм?

мрчòјка, -ē, ж. *несрећница, олрчена, ожалосїћена жена*. — Што радї мрчòјка Нòвка? Убийше је, мрчòјку, у онӯ долину, тун су је и закопāли.

мрчòња, -ē, м. *јадан, несрећан човјек, слабић*; уп. мрчо, мрчов. — Зòви оногā мрчòњу дāко нēшто изїјē, èò двā дāна ништа није обидовā.

мрчòњица, -ē, м. *дем. од мрчоња*. — Нē знā онї мрчòњица, кўкавац, ништа.

мрчўља, -ē, ж. *несрећна, слаба, нејака, јадна женска особа, ојаћеница*. — Глēда ли мрчўљу мајку? Ўмрије ли онā мрчўља? Оли одїт код онē Јòшòвe мрчўльē?

мрш, *узвик за пїјерање йса (и човјека), мари*. — Мрш, не задїјевā га! Мрш, фўкаро бeзòбрāзнā! [За множину се покaткaд употребљавā облик *мршије!*]

мршāкнут, -нēm, свр. *оїјерати йса, оїјерати некога као йса, говорећи му „мри!“* — Мршāкни тò пāшче да се не мотā овўдијен. Вїђе ли како мршāкну сїноћ онā невјēста онē мòмке?

мршїкāt, -āм, несвр. *пїјерати говорећи „мри!“ (йса или човјека)*. — Нēму је изглēдā свēдно, мршїкā га йли звā да дòђē. Не мршїкау се лўди!

мршнўт, -нēm, свр. *оїјерати говорећи „мри!“ (йсу или особи)*; уп. мршāкнут. — Мршнуо га је прет свїјема, чўдо ми је како га није убио онòм сeкїрòм што је држā.

мршгїт се, -йм се, несвр. *мргодити се*. — Што се мршгїш кā да ти није прāво?!

муанāt, -а, -ò *осеїшїв, нервозан, неїрилагодїв средини (ò човјеку и живоїшњи)*. — Припāзи, Никòла је муанāt! Свē нeкаквā муанātā чēлāд, бòже сабрāни. Јòвица је вāзда држā муанātē мāске. Мїран је кòњ, није муанāt, не бòј се.

мўва и **мўха**, -ē, ж. *врста инсектa*.

мувосєрина, -ē, ж. *загађење измеїом мува, мїсєтїо загађење измеїом мува; неїшїо врло нечїстїо*. — Опєри онē плāтовe е су пўни мувосєрїнā, не мòжемо јєс из нeчїстїја.

мўдо, -а, с. 1. *дио мушког йолног органа, йсєсїис*. 2. *йег на кантaрїма с йолугом*. — Кā ти бїднē млєрїо, нека онò мўдо од кантāра скòчи гòре.

мўдња, -ē, м. *одважан човјек, јунак, човјек којему басїа да найрави йоду-*

хвайт. — Мудно́на је Ивѧн бѧо, бастало му се уфатит с тройцѧом.

мудра, -ѧ, ж. *паметна женска особа; (пејор.) прејредена женска особа, женска особа која се прави паметна*. — Виђе ли ону мудру Вѧсову како збрѧше кѧ правник. Мудра је Стѧница, нећеш је превѧрит. Рѧчи онѧј мудри да ме не оговѧра, ѧ ћу јѧј заврнут шију! Не долази ми с онѧм мудрѧм е су ми ѧезина мудровања ижлѧгла на врх главѧе. Не мудруј, мудра, нѧ кажи отвѧрено што ѧмаш!

мудреша, -ѧ, м. (пејор.) *особа која се прави паметна, мудра*. — Нећемо се, вѧла, супоњивѧт с онѧјем мудрешѧм да га нећемо орѧт.

мудрина, -ѧ, ж. *вјештина, способност, знање, мудрост*. — Вѧлика је мудрина лијспо жѧвљѧт с онѧквијем комшилѧком.

мудрине, мудрина, ж., мн. *лукавство, префиганост, неискреност, неискрена мудровања*. — Не мѧгу више трпљѧт ѧезине мудрине, свѧ нешто смѧшља и измишља, и тѧ вѧзде на туђу штѧту. Оста-ви се ти твојѧ мудрина, нѧ да да видѧмо штѧ да чинѧмо.

мудровање, -ѧ, с. гл. им. од *мудровати*. — Оста-ви се ти мудровања, нѧ при-јени на пѧсѧ. Ниѧђе с мудровањем нећеш дѧбро прѧћ. Знамо ѧезино мудровање, нѧма је вјештѧјѧ.

мудровѧт, -ѧјѧм, несвр. *правити се паметан, паметовати; бити вјешт, сѧрејтан; подваљивати, лукавити, ионашати се неискрено*. — Не мудруј, нѧ се примѧкни да ѧјѧмо! Трајили су је лијепѧ момци, али је ѧна мудровѧла и биркала, и ѧстаде без ѧједноѧа. Не доводи ми га е ће да ми мудрујѧ, а знаш да јѧ ѧегово мудровање не поднѧсим. Млѧго ти мудрујѧ жѧна, бойм се да ти не пијенѧ! Не мудруј, нѧ рѧчи отвѧрено! Мудрујѧ на свој рачѧн.

мудровача, -ѧ, ж. (најчешће пејор.) *женска особа која себе смѧтра памет-*

ном, мудројом. — Оли се мѧћ кѧко нагодит с онѧм мудровачѧм, цијѧни ѧна свѧ што је ѧезино.

мудрѧка, -ѧкѧ, ж. (каткад пејор.) *женска особа бисѧтра погледа, женска особа која изгледа паметно, мудро*. — Она ти је мѧла мудрѧка кѧ јѧј мѧјка, у свѧшто се разумѧјѧ. Заврћѧће ти кѧпу она мудрѧка ѧко се ожѧниш ш ѧѧом.

мудролија, -ѧ, ж. (каткад пејор.) *вјештина, лукавство, умјешност*. — Стѧтину мудролија зна овѧ мали, ѧе нѧучи свѧ тѧ? Оста-ви се ти тија бапскија мудролија!

мудруља, -ѧ, ж. (најчешће пејор.) *вјешта, лукава, прејредена женска особа, женска особа која се прави да више зна него што зна*. — Ако ми доведѧш ону мудруљу у кѧћу, ѧдмах ћемо се дијѧлит!

мўжа, -ѧ, ж. *музење; вријеме музења*. — Не вѧлим мўжу ѧваѧа е су чѧсто не-мирне. Дѧћѧше ѧ мрѧк, тамѧн у мўжу крава.

мужевљѧ, -ѧ, -ѧе *који припада мужу*. — Дѧла му је свѧ мужевљу рѧбу што је имѧла. Ћо крпѧм мужевљѧ гаће.

музѧра, -ѧ, ж. *домаћа живошѧња која се музе*. — Чмамо три краве музѧре и јѧдну јѧловицу. Крѧѧ ѧваѧа музѧра ѧма, а вели да нѧма скѧрѧпа.

музгавица, -ѧ, ж. *стијег ѧолѧијѧан с водом; уп. бљузгавица*. — Јесѧ ли у ту обућу одѧо по овѧј музгавици? Од музгавицѧ се не мѧже ниѧђе мрѧнут.

музѧка, -ѧ, ж. *усна хармоника; свирање*.

музѧкаш, -ѧ, м. (пејор.) *музичар*. — Дѧћѧше некакви музѧкаши, изгледа Цѧгани, пѧ по свѧ драгѧ нѧћ задрѧвау овѧ омѧдину на ѧгрѧнке.

мўк, -ѧ, м. *шајц, ћушање*. — Ка смо уљѧгли, ни мўка се не чўјѧше, кѧ да су свѧ мрѧтви.

мўка, -ѧ, ж. 1. *шешкоћа, невоља; до-сада*. — Уфѧтила мѧ мўка од онѧѧа што

сам виђела. **2.** *имање, сїичевина, зарада.* — Расїпā им онū мўку, нїкад у нѣга срѣћē.

мўкање, -а, с. *21. им. од мукашї.* — Ка квō тē мўкање спопāло, што мўчēш јў-трōс кā говēдо.

мўкāt, мўчēм, несвр. **1.** *рикашї (о гочечїу).* — Мўчē крāва цїјело јўтро, глāдна је. **2.** *неразговїейно говорїшї, мумлашї.* — Што мўчēш, што фїно не збōрїш, нїшта те не разумїјēм.

мўла, -ē, ж. **1.** *мазга;* уп. маска. — Имā је покбјнї Јбвица једну мўлу, спашāвāла гā. **2.** *фиг. круйна, незграйна, їриглуна особа.*

мўлāц, мўлца, м. **1.** *масак, маише м. рода.* — Брзо тē да товāрē оногā мўлца, јē ли му двїје гōдине? **2.** *фиг. глућан, неошесанко; (хипок.) младић.* — Ајде, мōј мўлāц, послушā ме.

мўлегїн, -а, м. *їреградни зид у кући, обично од слабијег маїеријала него шїшо је зид куће.* — Мулегїни између сōбā су од ћерпїча а нē од кāмена, и тāњї су од зїдвōвā кўћē. Дрвенијем мулегїном сам преградїо вѣљу сōбу.

мўлина, -ē, ж. *ситїан їијесак.* — Трē-бїће ми једно двā кўбнїка мўлинē да овō малтерїшēм. Мўлина је ситнїјā а прјжина крупнїјā.

мўлāт, -āм, несвр. **1.** *мијешашї коми-не, шрой, од грозжћа, и само грозжће, да би се исїришїло, односно да би се мијешало с вином у шоку сазрїјевања (вина).* — Свāкї дāн га мўлāм по двā-грї пўта. **2.** *їредуго жсвакашї.* — Што стāлно мўлāш тō ў уста, што не ијēш кā дрўгā ћēца!?

мунāр, -а, м. *минарешї.* — Ймā у Подгорицу цāмїјā што нēмау мунāре.

мўња, -ē, ж. **1.** *аїмосферска йојава їражњēња елекїрицишїешї.* **2.** *фиг. брза, сїрейна, окрейна, хїшра особа.* — Пō-може ми онā мўња Мїловāн, е га нē бїх лāко сām завршāвā.

мўр и **мўхўр**, -а, м. **1.** *їечашї;* уп. мочур. **2.** (заст.) *нишан, кмљан на гробу.* — Прїјед је свāкї грōб имā по двā мўхўра, нїје било спōменїкā, а рїјетко и крстōвā. Мўр је онї кām што се нēкад метā на гробвe.

мурāл, -а, м. *шāња грeда која се уїо-їреблāва за кровну консїрукцију, за „рогове“ и сл.* — Набāвио сам мурале, нō се боїм е ће бїт тāнки и нēће издржāt тїгле. На мурале се прикївау кантїнēле.

мўрāш, -а, м. *млађа мушка особа — из милошїе (каїкад и из љушїње).* — Послā сам мўрāша да ми донēсē шēгу из Милїјē. Пōђи, мўрāшу, код Јбвāнкē те ми донēси квāсāц од млијeка.

мўрва, мўрвē и мўрвē, ж. *дуд (Morus); їлод дуда, дудиња.* — Нāјбоље рађē овā црнā мўрва што је у обōр. Засēчи онў бїјелу мўрву, да се омлāдї. Кот кўћē ймāмо двїје црнē и једну бїјелу мўрву, кўпē йх прāсād, а и ћēца йх йјў. Направїо сам ракїју од црнїјех мўрвāвā.

мурвōв, -а, -о *који је од мурве (дуда).* — Мурвōвē дўге су дўготрāјне, бāчве од њїх држē кā бōца. Мурвōвā држāла за сe-кїре и косїјере су нāбoљā. Не валā мурвōвā ракїјā нїшта, од нē болї глāва.

мурвовāча и **мурвōвача**, -ē, ж. *раки-ја од мурава, од дудиња.* — Пōнеко и данāс печē мурвōвачу, али се дна не мијешā са лозвōчōм. Мурвовāча мōже бїт јāка кā грōм, сāмо кō је умїјē испēћ да валā.

мурвōвїна и **мурвōвина**, -ē, ж. *дрво од мурве, дудово дрво.* — Мурвōвїна ка се осушї бōље горї од йједнōга дрвeта.

мўрица, -ē, ж. *дјечїи мушки йолни ор-ган.* — Извāди мўрицу да бурāш, пā да йдēмо на спāвāње. *фиг. дјечак (одмила).* — Ајде, мōј мўрица, послушā ме.

мўрō, -ā, м. **1.** *дјечак;* уп. мурица (фиг.). — Немōј, мўро, да заборāvїш да ми донēсēш вїле. **2.** *фиг. (за одраслог мушкарца) незрела особа, (за младића, пe-јор.) дришāц.* — Пўшти тї, мўро, тē прїче, дōбро се знāмо!

мўстра, -ѧ, ж. 1. *узорак*; уп. мостра. — Ёо сам ти дѡнио мўстру од дувана, ако ти се допанѧ да ўзмѧш. 2. *фиг. ѡримјер лошег карактера*. — И ѡна ми је некѧ мўстра, маки је, вѡда је пѡнијела!

мўсе, *ѡзив магареѡу (да дође, оде, или да се умири)*. — Мўсе малѡ, мўсе! Мўсе, гутунѧр те згодѡ!

мўтѧв, -а, -о *који не може да говори; ѡуѡљив*. — Што ми не одговѡриш ка те питѧм, јесѡ ли мўтѧва?! Некѧко је мўтѧв, ѡѡлоў не умијѧ фѡно прозборит.

мўтавац, -ѧвца, м. *нијем човјек; човјек који је ѡуѡљив, који не умије фѡно да говори*; уп. мутавако. — Имѧла је једнога сѡна мўтавца, никад није прозбориѡ. Не умијѧ он ништа, тѡ је мўтавац бѡжѡи.

мўтѧвко, -а, м. *муѡава мушка особа; мушка особа која не умије фѡно да говори*; уп. мутавац. — Умијѧ ли ѡједну прозборит онѡ мўтѧвко ѡли је потпуно нијем? Не вѡди мўтѧвка нѡ ўзми некѡга кѡ ће знѧт рѧћ коју памѧтнѡ.

мўтѧљ, -а, м. *муѡав човјек, муцавко*. — Не мѡже се с онијем мўтѧљем Пунѡшинијем проговѡрит. *фиг. глуѡак; много ѡуѡљив човјек*. — Онѡ мўтѧљ знѧдѧ лијепо што му ваљѧ кѡѡи.

мутљѧвина, -ѧ, ж. 1. *нешѡио шѡио је муѡино, шѡио је нејасно, шѡио је замуфлирано, нешѡио шѡио је у нередѡ, у гужви*. — У онѡ мутљѧвину на Кѡпало нѧлаше се улѡви рѡба. 2. *смјеса воде и млијека, или воде и вина*. — Напрѧви му мало мутљѧвинѧ ѡд млијека и водѧ дѧко попијѧ.

мутљѧга, -ѧ, ж. *муѡина шѧчносѡи (вода у локви, или ријеци, лоше вино, које је муѡино, неѡрозирно и сл.)*. — Ѳдлио сам једно сто кѡла лијепѡга вина и окѡ дваес кѡла онѧ мутљѧгѧ, ваљѧће и ѡно. Нѧмѧмо више вина нѧко што је остѧло мало мутљѧгѧ нѧ дно бѧчвѧ.

мўѡѧк, мўѡѧка, м. *ѡокварено јѧје, из муѡѧк*. — Овѧ јѧја што смо данѡс кѡпили

свѧ су гѡли мўѡѧкови. *фиг. ѡокварена особа, особа лошег карактера*. — Мўѡѧк је каквѡга нѧмѧ данѡс ў племе — и слажѧће, и украшѧће и ошпијѧће.

мўфтѧ и (рѧће) **мўфѧ**, прил. (новије) *ѡабе, бесѡлаѡно*. — Ѳће ѡна да јѡј свѧ дођѧ мўфѧ, бес пѧрѧ. Дѡбио сам од Мијѧ мўфтѧ крѧсалицу и кутѡју дувѧнску.

мўѡа и **мўва**, -ѧ, ж. *врѡѡа инсекѡа*.

мўѡѡр, -а, м. в. *мур*.

мўѡѧв, -а -о в. *муѡав*.

мўѡавац, -ѧвца, м. в. *муѡавац*.

мўѡѧвко, -а, м. в. *муѡавко*.

мўѡѧљ, -а, м. в. *муѡѧљ*.

мўч и **мўчи**, *узвик, мн. мўчите ѡуѡи!*

мучакѧт (се), -ѧм (се) и **мучѡкѧт (се)**, -ѡкѧм (се), несвр. *ѡуѡѡѡѡи (се), ѡсовѡѡи (се)*. — Немѡ тѡ мѧне да мучакѧш да не бѡднѧ дрѡгѧ! Мучакѧ га је пред свѡјема нѧма кѧ да је бѡио дѡјете. Што се мучѡкѧте ка се нећете побѡит! Мучакѧу се кѧ жѧне.

мучѡкнѡт и **мучѡкнѡт**, -нѧм, свр. *ѡуѡѡѡѡѡи, рѧћи некоме да ѡуѡи, да умукне (ријечѡма „муч!“; „ѡуѡ!“; или каквом ѡричѡм, доскѡѡицѡм и сл.)*. — Мучѡкнѡла га је, свѡ су чѡли, тѧ срамѡтѧ. Мўчакну данѡс Јѡвѧн Пѧтра пре свѡјема, чѡсте ли? Мўчакну га, ниједну му нѧ одговѡри! Грдно си га мучѡкнѡу, чѡвѧ се!

мўчѧлица, -ѧ, ж. *особа која ѡуѡи, која мучѡ*. — Ништа од нѧга не мѡжеш ѡзвѡћ, тѡ је прѧвѧ мучѧлица.

мўчѧње, -а, с. *гл. им. од мучѡи*. — Дѧвно је нѧрѡд рѧкѧ: Мўчѧње је злѧто.

мўчѧт, мўчѡм, несвр., 3. л. мн. през. мўчѧ, 3. л. мн. импф. мўчѡјѧсѡи и мўчѧсѡи *ѡуѡѡѡѡи, не говорѡѡи; криѡи (неку мѡсаѡ)*. — Мучѡјѧше Стѧнѧ, окѧменила се. Мучѧше ѡн о тѡј свѧѡи, кѧ да је није бѡло. Немѡ да мўчѡш пред нѡима нѡ им свѧ рѧчи! Мучѧла сам цѡо живѡт, а сѧд више неѡу. Мучѡјѧше дѡма, онѧкѡ сѧм.

мученик, -а, м. онај који се мучи, који *исцпаиша*. — Дуго је болова, био је живи мученик, све док је умро.

мученица, -е, ж. 1. она која се мучи. — Није могла да сазна, мученица, ће јој је син у затвор. 2. фиг. *ракија*. — Пите те мученице и нека ви прича!

мучикат (се), -икам (се), несвр. в. *мучакаи* (се).

мучикнут, -нѐм, свр. в. *мучакнуи*.

мучит (се), -им (се), несвр. *мучиши се*; *настиојати*, *инсистириати* на нечему. — Мучимо се овођен живија мукa без водѐ. Ја се мучим да му докажем да није такo, али залуду.

мучкѐ, прил. *исцпоијае*; уп. мучки. — Један од онија пасa зна да напанѐ мучкѐ нo се припази. Мучкѐ га је озад ударио.

мучки, прил. *исцпоијае*, *иајно*; уп. мучке. — Петров Шаров дѐе понскад и мучки да напанѐ.

мучнут, -нѐм, свр. *ућуикаши*, *рећи некоме да мучи*. — Мучнух га прст свијема, и јесте ли виђели како се умири! Мучнућу га прег цијелим нарoдом.

мушкет, -а, м. (заст.) 1. *иушка*. — Имали смо оне старѐ мушкѐте, папили смо их на кременицу. 2. *стиријељање*. — Били су га осудили на мушкет, па га је спасаио некакав официр талијански.

мушкетанѐ, -а, с. *гл. им. од мушке-шай*. — Глѐдала је мушкетанѐ неколико мoмака, па је послије тога полужѐла.

мушкетат, -ам, несвр. (заст.) *стирије-љати*. — Мушкетали су тaдѐр Њѐмци тринаес мoмака. Осудили су га били да га мушкетaу, нo им је утѐка са мушкетa-ња.

мушкобања, -ѐ, ж. *мушкарасиа*, *мушкобањасиа* женска особа, снажна и јака ж. особа са мушким манирима и *покреиима*. — Што ти чини она мушкобања од комшиници?

мушкобањас, -ста, -сто који се *понаша* као мушкарac, жена која *по* нечему личи мушкарцу. — Лијепа је Милѐна, нo је некако мушкобањаста, ка да није женско.

мушмула, -ѐ, ж. 1. *биљка* са *плодовима* сличним *сићнијим* *крушкама* (*Mespritus germanica*). — Овођен не раћу мушмуле нo тамо пут мoра, а слатке су ка најслађѐ крушке. 2. фиг. *нишиа* (у изразу: *Има /оћеш/ мушмула*).

муштраг (се), -ам (се), несвр. *грубо* *посиуипати* у циљу *савлађивања* неког *зaдашка* (*нпр. у учењу, у војци и сл.*). — По цио дан су ме муштрали каплари нечесовијама вјѐжбама. Марко муштра његову ћѐцу, не смјјѐ му ниједно одговoрит ни рјеч. Муштраѐе ве док ве не доведу у рѐд. Муштрау се и мѐхусобно.

муштулук, -а, м. *пријатна вијесѐ*; *дар за пријатну вијесѐ*. — Дoнио ми је муштулук да ми је син жив, а нијесам о њѐму ништа знала има више от по гoдинѐ. Дала ми је муштулук за онo што сам јoј каза.

Н

на, предл. са свим значењима која има у књ. језику. Умјесто с *локаливом* *стиоји* уз *акузатив* да *покаже* *мјесто* на којему се *нешито* налази: *Сѐдим на столциу*. Живим на Цетѐње.

на, узвик *изволи*. — На ти овѐ пaре те ми купи два кила соли.

набадат, -адaм, несвр. 1. *стaвљати* *нешито* на *оштар предмет* (*шиљак, иглу и сл.*). — Цијело јутро сам набадала на ову иглу дувaн, уморила сам се а и рѐке су ми се осмoлaле. 2. *погађати*, *нагађати*; *иешко* *говорити*. — Ти само набадаш ђѐ бисмо га мoгли наћ, а не знаш. 3.

ићи с најором, лаганим кораѣима. — Нйшта се не вйдй пѣ јѣдва набадѣм овијем пѣтом. 4. *йравийи рује у кожси за ойанке*. — Набадѣм овѣ кожу за опѣнке.

набаљезгѣт се, -ѣм се, свр. *набрѣѣаийи се, найрйчайи се којечега*. — Сйноћ си се набаљезгѣ међу онйјама лѣдма е си бйо пѣпио, свѣшто си прйчѣ.

набапѣт се, -ѣпѣм се, свр. *најесийи се док се не исйуни желудац, йрејесийи се*; уп. набокѣт се. — Јѣтрѣс се набапѣ скѣрѣпа варѣнога и пошѣ је, нѣ знѣм ѣе, јѣш га, ево, нѣмѣ.

набѣсѣт, -шѣм и -сѣм, свр. *изненада найи на нешйю (шйю се, обйчно, нйје очекивало)*. — Јѣтрѣс набѣсѣх на Драгѣ Мйлошева, а ѣдѣвно га нйјесам глѣдѣ. Йзненѣда смо набѣсѣли на Талијѣне и замѣло нйјесмо свй изгйнули.

набѣчѣт, -ѣм, свр. I. *набаѣийи, найрйайи, насуйи*. — Набѣчѣте тйја дрѣвѣ, утѣлйће се огѣн. Набѣчѣте мало пѣпела уз онѣ смѣкѣву. Набѣчѣли смо свѣ сйјено у појѣту. II. ~ се I. *добйийи у шѣжсйни, угѣйийи се*. — Набѣчѣ си се нешто, предеблѣа си! Набѣчѣ сѣ, ѣто га кѣ бѣмбрѣк. 2. *издовољийи се у баѣанѣу камена (с рамена)*. — Набѣчѣли смо се данѣс кѣмена с рѣмена дѣк смо се уморйли.

набѣчйвѣт и **набѣчевѣт**, -ѣјѣм, несвр. *набаѣивайи, найрйивайи, сйѣвѣайи на горѣу йовршйну*. — Набѣчйвѣ сам окѣ лѣзѣ зѣмлѣу. Набѣчйвѣ сам сйјено нѣ стѣг. Сѣтра ѣемо набѣчевѣт пѣт, ймѣмо дѣста шѣдера.

набѣчйѣт, -йѣм, свр. *набаѣийи, найрйайи*. — Набѣчйѣ сам зѣмлѣу на лучѣнѣк. Набѣчйѣ сам му дѣста гнѣја, прймйће се. Набѣчй ми јѣш јѣдан навйљѣк овршйнѣ. *изр. набаѣити некоме нешто йомѣћи некоме да добије оно шйю жели*. — Набѣчй ономе мрчѣу какѣу зѣраду. Оли ми набѣчйѣт онѣ комшйнйцу?

набйгузйца, -ѣ, ж. I. *мушка особѣ која воли да живи на шѣућ рачун, „ѣаба-*

рош“; шврдыца. — Нѣкй глѣдау сѣмо кѣко ѣе набйѣт гузйцу, тѣ су набйгузйце, тѣкѣ их зовѣмо. 2. *свайй који нема йосебне функѣйе у сваййовйма*. — Набйгузйце су и свѣтови који нѣмау чйна ѣ свѣтове.

набйѣт (се), -јѣм (се), свр. I. *исйуниийи (се) набйѣанѣм*. — Набйѣно је тѣ, нѣмѣ кѣућ вйше. 2. *угѣйийи се, одебѣайи*. — Што си се набйѣо тѣкѣ, ѣто те кѣ бѣмбрѣк. 3. *найуниийи оружје*. — Набйѣо сам мѣтак ѣ цйѣв. 4. *найрйвийи жуљ*. — Набйѣо сам нѣгу, ймѣм набѣј. 5. *найшѣи, намакнуйи*. — Што си набйѣо тѣ капуљѣчу, нйје студѣно. 6. *сабйийи*. — Набйѣли смо йх у ѣѣшѣк. 7. *најесийи се, найрййайи се, йрѣмногѣ се обуи*.

наблйзѣрѣк, прил. *йри руѣи, близу*. — Оњѣн тй је наблйзѣрѣк, пѣ мѣжш одйѣт свѣкй дѣн.

набѣј, -ѣ, м. *гнојна рана йѣд кожѣом йѣйѣ настйала набйѣанѣм йри ходу; бйло која йѣшкѣожна гнојна рана настйала йрййиском*. — Не мѣгу данѣс за овѣѣма, пѣчѣо је да ми гнѣй набѣј.

набокѣт се, -ѣкѣм се, свр. *најесийи се, йрејесийи се*; уп. набапѣт се. — Јесѣ ли тй се набѣкѣле ѣвѣе? Сѣмо дѣѣе кѣућ тѣ се набѣкѣ и ѣдмѣх йдѣ у скйтачйну.

набрѣг, прил. *на обали*. — Поћѣрѣ краѣе набрѣг Сушйѣѣ, онѣѣн тѣ попѣс.

набрѣкнѣт, -ѣкнѣм, свр. *наѣѣи, наѣуваийи се, ойѣѣи (ѣ рани)*. — Вйдйш лй како ми је набрѣкнѣла овѣ рѣна, свѣ ми је окѣ нѣ ѣтѣкло. Ёво је набрѣкнѣо лѣб, трѣбѣ га прѣтѣт да не бѣѣе прѣлѣт.

набрйѣйѣт, -йѣйѣм, свр. *наошйрйийи до шѣ мјѣре да се йѣд йрсйѣом осѣѣна ошйрйна брйда (ѣ сѣѣивѣу)*. — Набрйѣйѣ ми је Мйлѣ бритѣульн да мѣже брйјѣт.

набрѣѣен, -ѣ, -ѣ намрѣѣѣен (ѣ особй); *који је сйрѣман за найѣд или ѣѣбранѣу (ѣ говѣѣйѣу)*. — Вѣзде је набрѣѣен кѣ вољйна. Штѣ је овѣ тѣле стѣлно набрѣѣено?

набрѣѣйѣт (се), -ѣйѣм (се), свр. *намрѣѣѣийи (се), усйрѣмйийи (се), наѣуийийи*

(се) (о особи); *припремити се за најадање* (о говечеиу). — Набрѡићи се сви у кућу, изгледā им нѣмилѡ што смо дошли. Набрѡићла сѣ нѣшто јутрѡс на мѣне, а ништа јѡј слабо нијесам рѣкла. Што си се набрѡићла кā да сам ти ѡца љуби! Набрѡићи мало тога јунца да видимо какав ће бит. Набрѡићо сѣ та вѡчић, чува дијете!

набрстит се, -ѡм се, свр. *најестити се бришењем, иј. ошкидањем лишћа*. — Набрстиле су се јутрѡс кѡзе у брањевину онога младѡга јасеновѡга лишћа, ѡне да пукну.

набрчкāt (се), -āм (се), свр. *нашараити (се), издовољити се у брчкању (шарању или кујању); намусити се око уста* (о джетеиу). — Набрчкала су се љ шкољу, не ћѣра их да и сā пишћу. Јесте ли се набрчкали у ону сплаку од Сушице? Набрчкала су се ћѣца лѣтѡс на мѡре до милѣ вѡљѣ. Што си се набрчка окѡ уста, што си тѡ ѡ?

набубрит, -ѡм, свр. *надоћи, увећати се квашењем односно упијањем течности, набрекнути, оићеи; добити пупѡљке*. — Набубрило је тѡјесто, доша је лѣб. Набубрио ми је чѡр, мислим да ће се брзо провалит.

набујāt, -āм, свр. *нагло надоћи, нагло се развити* (о биљци или води). — Јесћ ли вићела како су набујале онѣ смѡкве што сам их калѣмио ланѡк? Набујала је Сушица з бријѣга љ бријѣг.

набунāt се, -ѡпāм се, свр. *најестити се, ирејестити се, иојестити велику количину хране*; уп. *набапат се*. — Лāко је тѣбе причāt ка си се набупā јутрѡс лѣба и скѡрупа варѣнѡга а јā нијесам ништа обидова.

набуцāt се, -ѡцāм се, свр. *најестити се*; уп. *набапат се, набупат се*. — Кāко јѡј се нѣће напувāt дроб ка сѣ набуцāла блѡра.

навака и **нафака**, -ѣ, ж. *срећа*.

навала, -ѣ, ж. *пайраи; густѡа ирѡва* слична пайраити која смеиā расићу других

биљака (*Aspidium felix mas*). — Прѣкрћла је навала ливāду, нѣће сѡјена бит ѡвољѡм. Некаквā навала сѣ умијешāла мећу рѣдове лѡза, трѣбā је прокосит.

навачан и **нафачан**, -чна, -чно *срећан*.

навидāt, -āм, свр. **1.** *нашарафити; навити*. — Навидā тѡ виду на ѡво зупчастѡ. Навидāла сам сāt да ми звѡни у чѣтири љутро. **2.** *фиг. наговорити, подстићи, најудаити*. — Јестѣ ли га ви навидāле да ме данāс онāкѡ испсѡје?

навѡјāt, -јѣм, свр. *најадаити* (о снијегу). — Ёво је наћāс навѡјā снијѣг до изнад кѡљѣнā.

навѡљак, навѡљка и навѡљка, м. *количина сламе, сѡјена, грана и сл. која може да се узме јѡдним захвāиѡм вила*. — Бāчи јѣдан навѡљак слāмѣ на сѡјено. Додā ми јѡш јѣдан навѡљак сѡјсна. Убāчи у клāчницу навѡљак дрāчā.

навѡт, -јѣм, свр. **1.** *затѣгнути механизам сѡица да ради, навити*. — Навѡ тā сāt е ће стāt, нијесмо га ѡдāмно навѡјāли. *фиг. усмјерити, наговорити, подстићи*. — Навѡ га тā, тѣбе више поштѡјѣ, дāко ни кāжѣ штѡ су се здоговѡрили. **2.** *шичашити* (руку или ногу). — Пāла сам испод мећѣ и изгледā сам навѡила нѡгу те не мѡгу одит на ѡу.

навѡичās и **навѡи чās**, прил. *сада, у овѡм молѡитѡу; хитро, журно*. — Навѡичās је зāспā, дошā је ѡмѡран. Потрчи навѡичās и не врћи се док га не стѡгнѡш и ѡзмѡш му лѡвѡр.

навѡише, прил. *горе, ирема горњѡј стѡрани*. — Идите ви навѡише ка Приѡсоју, а јā ћу цāдѡм дољс, дāко их кѡ срѣтѣ.

навѡлāш, прил. *напјерно*. — Није тѡ било слѡчājно, удāрио га је навѡлāш.

навојевāt се, -јѡјѣм се, свр. *нараитѡваити се*. — Åко се ми нијесмо навојевāли, није нико. Дѡста сам се навојевā у мињѡли рāt да јѡлѣт не ѡдѣм.

навѡјштѣт, -ѡјштѣм, свр. **I. зарайи-тии**, *поћи у рай*. — Тадѣр је Турска била навѡјштѣла на Русију. **II. ~ се нарайшова-тии се**.

навѣргнѣт, -нѣм, свр. **в. навѣрѣ**.

навѣрнѣт (се), -рнѣм (се), свр. **1. на-врайиити**. — Навѣрни дѡвечѣ код мѣне. Навѣрнѣла сам овѣдијен, пѣ рѣкох да ве ви-дѣм. **2. накалемити билѣку**. — Фино су ми се смѡкве навѣрнѣле. Пријед сам знѣ навѣрнѣт и трѣшње, и сливе, и свѣ дрѣтѡ вѡће, али тѡ више не чинѣм.

навѣрс се и навѣрс се, -рѣзм се и -рѣгнѣм се, свр. *навадити се*. — Навѣрзло сѣ нѣшто на смѡкве, нѣће ниједна остѣт. Навѣршѣ се ѣца на диѣак! Навѣрѣ сѣ коњ на плѣс, пѣ свѣки дѣн крѣкѣ.

навѣртѣт, -ѣм, несвр. **1. калемити**. — Јеси ли навѣртѣ кад лѡзу? Навѣртѣли смо јѣ и Бранко, али сѣмо на прѡцијеп и нѣ косо. Смѡкве се навѣрѣу на пѣпѣљ или на прѡрѣз. **2. наилазити, свраћити**. — Оли навѣртѣт до нѣс?

навѣрѣ и навѣргнѣт, -рѣзм и -рѣгнѣм, свр. **I. намеинити, наѣаћи, сѣавити не-иити на горњу ѡвришину, наѣући**. — Навѣрѣи нѣшто на глѣву, кѣша је. Навѣрѣи на онѣ стѡг мало слѣмѣ, улѣћ ѣе кѣша ѣ си-јено. Навѣрѣ си тѣ шешѣр, пѣ мѣслиш е си какав господѣн. Навѣргнѣли су крѡв на кѣћу. **II. ~ се навадити се**. — Навѣрѣло сѣ нѣшто на нѣ трѣшњу, нѣће на њѣ ништа бит овѣ гѡдинѣ. Навѣрѣле су се врѣне на шенѣцу, нѣтѣ остѣвит ѣаолѣ зрѣно. Навѣр-зле су се на мѣне, пѣ ми стѣлно ѣштѣ пѣре.

навѣрѣт, -тѣм, свр., аор. **навѣрѣх сѣа-вити месо (или ѣјелу заклану живоити-њу) на ражањ да би се ѣекло**. — Навѣрѣѣемо оногѣ ѡвна, јѣ ти кѣжѣм, на рѣжањ. Навѣрти на спѣцу од тија дрѡблѣ-нѣ мѣса и испѣци.

навѣрѣ и навѣрѣ, прил. *на врху (мјесно), на крају (временски)*. — Ёто га, пѡпео сѣ навѣрѣ смѡквѣ. Навѣрѣ дѣвет мјѣсеца рѡди-ла му је сѣна.

навѣуѣ (се), навѣчѣм (се), свр. *навѣуѣи (се), добити*. — Навѣуѣ сам их на сѣбе, пѣ ми не дѣу мѣра. Што сте се навѣуѣли на тѣ јѣдницу те је свѣки дѣн мѣчите?! Навѣуѣ ја је прѣладу.

нагарѣвит (се), -ѣвим (се), свр. *учи-нити (се) гаравим, обојити (се) гаром*. — Чѣм си се тѡ нагарѣвиѡ, ёто те вѣс црѣн? Припѣзи да не нагарѣвиш чѣм тѣ капѡт.

нагарѣт (се), -ѣм (се), свр. *нагарави-тии (се)*. — Нагарѣла мѣ Мѣлица ѣглије-вом по образѣу. Што си се тѣкѡ нагарѣ, ёто те кѣ Гѣбѣљ.

нагѣвѣждѣт, -ѣждѣм, несвр. *брѣљити, ѣричити неразумно, ѣричити којеиити*. — Сѣноѣ стѣ нагѣвѣждѣли, нијесте знѣли што прѣчѣте. Што нѡ нагѣвѣждау онѣ двоѣца?

нагѣт се, нагнѣм се, свр. *нагнути се*. — Нагѣла ми сѣ појѣта, сѣмо што није пѣла. Нагѣо сѣ онѣ мѣли преѡ балкѡна, нејѣ да не пѣнѣ.

нагѣнѣт, -нѣм, несвр. *фиг. чешиѣе ѣи-тии, ѣјаниити се*. — Нагѣнѣ ѣсто кѣ прѣјед, нијкад није трѣјезан.

нагѣвак, -ѣвка, м. *исѣлѣени дѣо обуѣе, „скраѣене“ вунене чарѣе, захва-ѣа само сѣоѣало*; уп. приглавак, назу-вак. — Исплѣла сам унѣку дѡје фѣнија нагѣвакѣ.

нагѣвит (се), -ѣвим (се), свр. *урѣди-тии, ѣгодити се, доћи до сѣоразума; на-мјеситиити, ѣрипрѣмити*. — Ш ѣѡм се ни-кѣко не мѡже чѡк нагѣвит, дѣе по свѡме пѣ дѣе. Нагѣвити ли се сѣноѣ с онѣм трѡвѡцем? Јѣ ћу ш ѣѣм нагѣвит, не мѡжете ви. Тамѣн блѣх нагѣвиѡ казѣн да пѣчѣм ракѣју.

нагнѣт се, -ѣм се, свр. **1. наћи се на одрѣѣном мјесѣу**. — Бјѣсмо се нагнѣли неколицѣна код ѣгѡвѣ кѣћѣ, да нијесмо тѣн бѣли, нѣ бисмо вѣѣровѣли онѡ што смо виѣјели. **2. наѣјерѣити**. — Ёто су ти нагнѣли ѡвце на ливѣду.

нагнѣт, нагнѣм, свр. *крѣнутии, јурну-тии*. — Чѣм ме виѣе, нагнѣ да блѣжѣи кѣ

манѹт. Нагнѹше низ онѹ страну ка су виђели е ћемо ѹх уфѹтѹт.

нагнѹт (се), нагнѹм (се), свр. *накло-нишии (се)*.

награбѹсит, -ѹсѹм, свр. *настрадаиши*. — Замѹло не награбусѹсмо кѹ смо се врѹтали, нападѹлоше не вѹкови.

наградѹйт, -ѹдѹм, свр. 1. *даиши награду*. 2. *ѹприѹремѹиши казан с комином за ѹечене ракије*. — Јесте ли наградиђили казан јѹш? Наградѹиће казан Сѹвѹ, ѹн тѹ умѹије.

награђивѹт, -ѹјѹм, несвр. 1. *добијаиши или даваиши награду*. 2. *намијешииши, уређиваиши*. — Тамѹн смо бѹили пѹчѹли да награђујемо казан да печѹмо трѹп кад ѹоли ѹх, и престѹдосмо.

награѹсѹт, -шѹм, свр. *настрадаиши, наиши на зло, на невољу и ѹроблеме*. — Замѹло не награѹсѹх од Јѹлкѹ, нападе ме е сам ја онѹ за ѹѹ рѹкѹ. Награѹсѹиеш неђе ако се не припађиши.

награда, -ѹ, ж. 1. *ругоба, грдило*. — Ѓе нађе онѹ награду бѹжѹ, зѹр нијеси мѹгла нађ лѹшѹга мѹмка? 2. *фиг. зло, несређа (обично у клеѹвама)*. — Каквѹ је, дабѹгдѹ е снашла награда!

нагрдан, -дна, -дно *унесређен, несређан; који је ружно изгледа*. — Нагрдна је дѹшла, без ѹије ѹчега. Остѹвили су га онѹкѹ нагрднога без ѹчеса. Што си тѹкѹ нагрдан, ко те тѹкѹ нагрди? Што ће, нагрдна, Мирѹна!

нагрдѹт (се), -рдѹм (се), свр. 1. *наружиши (се); довести (се) у ѹиешку ситуацију, расжалѹстиши (се)*. — Штѹ си се, несрѹтнице, тѹкѹ нагрдила да се свиђет с тѹбѹм срѹдѹ?! Нагрдила гѹ шѹер што је бес питања пѹшла от кѹћѹ. 2. *раниши (се), ѹовриједиши (се)*. — Нагрдише су те дрѹче свѹђ по ногѹма, цѹо си крѹвѹв. 3. *украсти, ѹѹљачкаиши*. — Нагрдили су га лѹпови, свѹ су му покупили ис кѹћѹ.

нагрдник, -а, м. *чѹвек који је доживио какву несређу, несређник*. — Штѹ ѹе, нагрдник, сѹд сѹм бес чѹљади и без ѹкога

свѹга? Понѹси онѹмѹ нагрднику ѹвѹ мало мѹијека, не забѹијељѹ га.

нагрдница, -ѹ, ж. *жена која је доживѹла какву несређу, несређница*. — Остѹла је нагрдница. без ѹиђе ѹкога свѹга.

нагрдно, прил. *ѹужно, несређно, ружно, лоше*. — Дѹчека не нагрдно кѹ ниѹко.

нагрдѹља, -ѹ, ж. *несређница; осрамођена жена*. — Остѹла је, нагрдѹља, неѹдѹта. Јѹ ли му се врађѹла онѹ нагрдѹља от шѹерѹ?

нагртѹње, -а, с. *гл. им. од нагрѹиши*. — Требѹало је умертѹн дѹбро натѹпит пѹслије нагртѹња, и да виђиши кѹко би шѹикуѹ.

нагртѹт, -ћѹм, несвр. 1. *загрѹиши, насиѹиши*. 2. *обавѹаиши друго окоѹпавање кукуруза, кромѹира, ѹѹврђа и сл.* — Јѹдампѹт прѹшимо и једнѹм или двѹш нагрђемо умертѹн, а у Вѹјводину га ни прѹше ни нагрђѹ.

нагѹзит (се), -ѹзиѹм (се), свр. (пејор.) *намјѹстиши (се), населиши (се) на ѹѹђе имање (ѹејор); задњѹцом се намјѹстиши*. — Нагѹзили су се на сирѹтѹњу Ивѹнову пѹ уживѹу. Нагѹзиѹ ѹх је на тѹ бѹгѹство онѹ намлађѹ. Виђио сам како си се бѹила нагѹзила онѹмѹ ѹ крило.

наѹд, -а, м. *нада, надање, очекивање (чѹстиѹ у вѹзи с имениѹом Бог)*. — Наѹд у Бѹга, оздрѹвиће. Нѹмѹм ја наѹда ни у кѹга да ми тѹ заврши, мѹрам ја ѹдит. Лѹле мѹне, мѹј ѹзалѹдњѹ наѹду! [лелекање над одром некога од којега се очекивала сређа, помоћ, замјена и сл., обично над одром мртвог сина].

наѹда, -ѹ, ж. *зѹвѹжје, наѹдо*. — Сѹкѹира ти је направљена од дѹбрѹ наѹдѹ. Наѹда је зѹвѹжје, ѹли не знаш.

надѹрит, -ѹм, свр. *навести, довести у ѹѹзиѹију да се нешиѹ уради (или не уради)*. — Ѓѹ(в)ѹ ме наѹдари те прѹђѹх по ред ѹѹховѹ кѹћѹ.

надбѣр, -а, м. *листоѡи четвѣрѣе бербе дувана, средина сѣрука*. — Надбѣр је ове гѡдинѣ ѡдличан, биће фѣн за пушѣње. Надбѣр ћу ове гѡдинѣ продат монополу, дако се што заради.

надгорњаѡат се, -јѣм се, несвр. *шакличѣи се радом или ријечима*. — Кад заједно кѡси више мѡмака, ѡбично се надгорњаѡу кѡ ће више покосит. Не трѣба се надгорњаѡат кѡ је бѡљи, вазде се тѡ зна.

надгорњаѡат, -ам, свр. *надклаѡати, узети ирѡијенство*. — Надгорњаѡе су шипковѣне онѣ лѡзе у Вишњу, трѣба их рашчѣстит. Брзо ће ѡни надгорњаѡат цѣо крај.

надежда, -ѣ, ж. (заст.) *нада*. — Никад у неѡа нијесам имала надежде, вазде ми је био некако сумљѣив.

надѣкат се, -ѣкам се, свр. *најести се много*. — Надѣка сѣ скорупа и леба јутрѡс, па мѡже цѣо дан, затѡ га јѡш нема на рѡчак.

надијѡват, -ијѡвам, несвр. *давати име*. — Јестѣ ли надијѡвали јѡш име овѡј мѡлѡј?

надиплиѡ се, -им се, свр. *фиг. наѡиѡи се, ѡиѡи се*; уп. надудучит се. — Јѡпет се надиплиѡ, ништа не зна, пѡпио је више от пѡ кѣла ракијѣ.

надићат се, -ам се, свр. **1.** *насисати се*; (пејор.) *наѡиѡи се*. — Надићало сѣ, сѡд спѡва. Дала сам му да се надића, а угриза мѣ за сѣсу. Бјѣше се ѡпет надића у ону кафѡну на вр пѡаѣ. **2.** *наиграѡи се дићања*.

надниѡа, -ѣ, ж. *рад уз наѡлаѡу дневног учинка; надокнада за ѡај рад*. — Даћу прољѣтѡс имѡе под надниѡу, бѡље ми је нѡ да га дајѣм наполи. Јучерашњу надниѡу је јутрѡс потрошиѡ у Задругу на пиће с друговима, а бѣла сам га послаѡа да ми нешто кѡпи.

надниѡар, -а, м. *онај који ради уз наѡлаѡу радног дана, уз наѡлаѡу надниѡе*. — И ѡн и брѡт су му бѣли надниѡари, нијесу имѡли ни по пѡ рѡла земље.

надѡмит (се), -ѡмѡм (се), свр. *удаѡи се, удаѡи се добро*; уп. удомит се. — Све су му се шћѣри надѡмѡле, сѡд ѣмау јѡш да женѣ сѣна. Надѡмит се су се ка тѣ, а не трѣба гријѣшит дѡшу — бѣле су поштѣне. Фино је надѡмила шћѣр. **2.** *скућѡи се, намјѣстиѡи се*. — Надѡмила се на роцкѡ имѡе.

надѡстит се, -ѡстит се, свр. *задовољѡи се до досаде, замѡриѡи се, умѡриѡи се*. — Надѡстила сам се стајања у град, па сам се врнула дѡма. Надѡстила сам се у рѡд, сѡд ме на њѡх није више жѣља. Надѡстила сам се чѡбанства кад сам бѣла мѡла. Надѡстиѡ сам се ја вѡшега дѡбра, немѡте ми га спѡмићат!

наѡѡ, надѡћѣм, свр. *нарасѡи; ѡѡдићи ниво; ирѡсѣѡиѡи се; сазрѣѡи (духовно)*; уп. приѡѡ. — Наѡша је леб, ѡћѣмо ли гријѡт препуљу? Наѡшла је Почѡљска јама, већ иж не изѡирѣ бук. Бѣла ми је наѡшла мѡса ка никат ка сам полѡга. Кад бљѣше мѡли, био је поћан и незнаѡен, а сѡд је наѡша ѡспѡта бѡжа.

надражѡват и надражѡѡват, -ѡјѣм, несвр. *изазѡвати, дражѡѡи*. — Немѡ тѡ пѡшче надражѡват е ће те заклат! Сваки дан га овѡко надражѡјѣ, а ѡн се ѡутѡ. Пѡчео га надражѡват ни због чега.

надрѣжѡат се, -жѡдѡм се, свр. *начѣкаѡи се у лошим условима, измѡчиѡи се чекајући наѡљу*. — Надрѣжѡали смо се данѡс чекајући нећете ли дѡћ. Бѡим се да ћеш се надрѣжѡат док дѡћѣ аутѡбус.

надрѡат (се), -рѡам (се), несвр. *кѡчиѡи се, исѡѡѡѡи се без разлога, ѡбражѡавати се, изазѡвати*. — Не смѡјсѡ га надрѡат, с ће ти се освѣтит. Не надрѡа тѡ дијете. Надрѡа се пред ѡвијама мѡдијама.

надрѡит се, -рѡим се и **надрѡѡит се**, -рѡѡим се, свр. *укочиѡи се, наѡѡдно се усѡправиѡи, заѡријѣѡиѡи*. — Ето ти сѣ кѡта надрѡѡила ка пробѡјѡц [дјетету]. Не дѡра га, виѡиш ѣ сѣ надрѡѡи.

назор, прил. *на ситу*. — Оћаше назор да му ђтме бритвулин. Не смјјеш га назор ћерат да учи, разбољеће се. Назор га поведоше ис кћћ.

назувак, -увка, м. *дио обуће оилеиен само за сийоало*; уп. приглавак, наглавак. — Оплела сам ти назувке да ти је топлије ка седиш, а можеш их носит и кад излазш.

назут, -јем, свр. *обуши*. — Назуј нешто, немџ излазйт бџ прет кћћу. Назула је црвље пџ се ш њима зорй.

наизван, прил. *наилоу, наилое*. — Ану изиди наизван, ћах те питџ нешто. Штџ сте наизван, је ли ви у кћћу зима? Ми цјјелџ лџто наизван спџвамо, на обџр.

наједйт (се), наједйтм (се), свр. *налуитији (се)*; уп. насрдит (се). — Наједдйли су ти се у Ђџка што нијеси доша. Наједдйо си мајку ка си је слагџ. Најједили ти тџ дйјете!

најџвље, прил. *на јаву, на знање*. — Оћеш ли давџт тџ вљерйдбу најџвље? Учинйо ми је најџвље да му се шћер удајџ, а нијс ме звџ на свџдбу, малина тџ их бит, велй.

најџгмйт (се), -йтм (се), свр. *награбити (се), наоитимати (се), наљачкаити (се)*. — Најџгмйли су се тџћџга кџ су мџгли, не бџј се, дџста, ни данџс йм ништа не фџли. Изглџдџ си и ти најџгмиџ дџста ис фџбрикџ, ништа се немџ брџнит.

најџде, прил. и речца 1. *узлуд(но); на јаде, на муку*. — Најџде ти дџни одйли! Најџде ти доша Пџтџџвдџн! 2. (у упитним реченицама) *је ли, ваљда, је ли могуће*. — Дџћџше ли Јџвџнови з Грџда, најџде? Оће ли разумјџт, најџде, што смо му порућйли?

најџам, најџма, м. 1. *(из)давање нечега на йџзајмицу*. — Дџ сам Јџвџну у најџам трйста йљџдџ. Овце ћу дџт у најџам. 2. *битйи у служби*. — Бйла сам у најџам у Велџстовџ код Мићуновићџ. Тџ годинџ дџ-

доше ме у најџам. Причџћу ти о Јџгодиноме најџму.

накадйт (се), -џдйтм (се), свр. *надимити (се), осријџити (се) мало*. — Ова дрџва су ни слџбо горџла, сџмо што смо се дџбро накадйли дйма. Причџка мџло да се накадйтм над овијем џгњем, смрџзоше ми се рџке. Накади овџ мџло.

накалџмйт, -йтм, свр. *в. наврнуит*. [Лексема је у употреби, али ређе.]

наканйт се, -џнитм се, свр. *уканиити се, одлучити се*. — Ниќако се не мџгу накџнит да пџћџм до онџ ћецџ Никџлинџ да вићу трџба ли им штџ.

накањйвџт се, -ўјџм се, несвр. *скџњиваити се*. — Нџколико путџ сам се накањйвџла да дџћџм, пџ ме вџзде пџнешто спрйјечй.

наќарада, -џ, ж. *неиитџ ружно и гљумазно, ружџба, неиитџ иитџ је склџјџно на брзину*. — Дџведе некакџвџ наќараду џ чоџка. Каќва ти је овџ наќарада џт пџмпџ? Напрџвиџ сам овџ наќараду, а нџ знам оће ли радйт.

наќарџдйт, -џдйтм, свр. 1. *напџравиити наќараду, напџравиити неиитџ ружно, ружно учиниити*. — Наќарџдйџ капуљџчу и тџќџ йдџ прџ село. 2. *намјџстйити, уреидити*. — Наќарџдйли смо казџн, оћемо да печџмо. Бјџше наќарџдйџ некакџвџ фурџну и дџбро се грйјџ. II. ~ се *напџравиити џд себе ружџбу, учиниити се ружним*. — Ёто си се наќарџдйла кџ Гџбџљка, обџци нешто лџспџ.

наќарџйвџт, -ўјџм, несвр. 1. *напџравиити, урећйиваити*. 2. *пџравиити наќараду, пџравиити неиитџ ружно, ружно чиниити*. II. ~ се *пџравиити џд себе ружџбу, чиниити себе ружним*.

наќџстрит, -йтм, свр. *насџџџи, наситиити већу количину нечега*. — Наќџстрила је кастрџдинџ и метнула да се варй, било је за чџту. Наќџстри онйџ зелџниџа грџна овџџма, нџмау штџ чџпнут.

наквѣчит се, -ѣм се и **наквѣчит се**, -ѣчим се, свр. *појавити се, намолити се, нагнути се*. — Наквѣчило се бљеше дијете на бистѣјерну, замало не упаде у њу. Што си се наквѣчила тун пā глѣјаш нис поље кā да ће ти свāтови дōх?! Наквѣчио ми сē стōг, мōрāм га пōдупријет нѣчим.

наклāн, -а, -о *којега су почили да кољу али још није заклан (о сивоци)*. — Видиш ли е га јōш нијеси заклā, он је сāмо наклāн.

наклāпāt, -āпāм, несвр. *брбљати, ирчати којешиа*. — Не наклāпā тун нō причā да те разумјемо. Што нō сйнōћ наклāпāше онѣ чдек, ништа нијесам разумио?

наклобучит (се), -учим (се), свр. *надићи (се), накостиријешиити се, направиити (се) у виду клобука*. — Наклобучио бљеше шешир кā кāкав господѣн. Ово млијеко сē наклобучило, биће љуто кā оцāt.

на̀ко, *везник осим, осим ако*. — Ни́ко није стигā на̀ко Никōла. Осветићу му се на̀ко не будѣм жив.

на̀ковāн, -а, м. *метална „сивопа“ с два крака (који се забадају у земљу) за откивање косе; наковањ ковачки*. — Мōрā се пōнекад клѣпāt и на̀ковāн е му се гōрњи дѣо от чѣстōга откивāња расцијепѣ. Имā ли ће у село на̀ковāња?

на̀ко̀кōтīt се, **на̀ко̀кōтīm се**, свр. *фиг. заузеити кочоѣран сѣав, сиремити се за иучу (попуити ијеѣца, иј. ко̀кōтѣ)*. — Штō си се тō на̀ко̀кōтио кā да ћеш да се бијеш?!

на̀ком и **на̀кōм**, *прил. након, послије*. — Дōћемо на̀ком одлāска гости. На̀кōм тōгā смо пōшли сви у Стѣва на весѣље.

на̀комрштит се, -ѣм се, свр. *намршиити се, намргодити се*. — Штō си се на̀комрштио, није ти мајка умрла! Ништа се њōј не тиче што си се ти на̀комрштио.

на̀комршћен, -а, -о *намршиен*. — Нѣшто си на̀комршћен? Свā су ѣм ћѣца нѣкāко вāзде на̀комршћена.

на̀кончāt, -āм, свр. *подецити, уредити, средити*. — На̀кончā тā товār фино да се не прекоцāљи. Ни́кāко ш њōм не мōгу на̀кончāt, рāди свѣ по својему.

на̀кōнче, *накоњчета, с. дјечак којега невјестѣа уноси или уводи у мужевāвеву кућу када први иуити улази у њу*. — Ка сē Вѣса удавāла, на̀кōнче јој је био Радѣ.

на̀костријешит се, -ѣшѣм се, свр. *нарогушити се, најежжити се; наљуити се; заузеити райоѣборан сѣав*. — Ёто ти сē на̀костријешѣла кōса кā чѣтка о тōпа. И данāс кā пролāзим поред грōбља, на̀костријешѣм се. На̀костријешѣо ви се Вѣлиша, прилāзите се! На̀костријешѣо си се на тū несрѣћницу, пā јој не дāш мѣра. Штō си се тāкō на̀костријешѣо?

на̀кōт, -а, м. *попомсѣво скопѣа, живошње, или биљке, нешито итѣо је намножено као коров, „нейошребна“ жива бића (која су „вишак“)*. — Вѣлики сē на̀кōт створио од онѣ козѣ што смо је купѣли у Ђурилац. Свāкаквōга на̀кōта ѣмā у тѣ шипковине — и змијā, и жабā, и гуштерā, и свāчеса. Кāкав је овѣ на̀кōт од овѣја шипковѣнā, пропāле се. Пунāна је ливāда на̀кōта от пāјасѣнā. *фиг. (пејор.) мношѣво јединки људског рода, јединка људског рода*. — Имāли су на̀кōт ћѣце, Тѣтō им је кумовā. Ђѣрā онѣ пāси на̀кōт ис кѣћѣ!

на̀котīt (се), -ōтѣм (се), свр. *намножити (се)*. — На̀котѣла је крмāча двāнā-есторо прасāди. Јесѣ ли вићѣла колѣико сē оногā трња на̀котѣло поред смōквѣ?

на̀кочопѣрит (се), -ѣрим (се), свр. *наидно (се) намјестити, исѣати (се), уобразити (се)*. — На̀кочопѣрило ти сē сѣјено, вјѣтар ће га рāзнијет, мало га посаби. На̀кочопѣрио сē Мићō, дбукā нōвѣ рōбу и мѣсли да му ни́ко није рāван. На̀кочопѣрена ти је кōса.

на̀крѣнут се, -ѣнѣм се, свр. *навити се, нахерити се, извити се*. — На̀крѣнуо сē онѣ стōг сѣјѣна, трѣбā да га с нѣчим пōдѣ-

двѡдѣс јѡја, извѣшѣ макар петнаѣсторо пѡплѡди.

налѣт, непр. изр. Нѡлѣт те било! (*ѡри ѡмињању каквог зла, невоље, врага и сл.*) далеко ти кућа од нас, ѡвао те одню...

налѣтан, -тна, -тно *наспѡлив; ѡроклей; несрећан; онај који и без своје кривице дође на гошћову ишћешу или у неѡријатан ѡложак*. — Нѡлѣтан је кѡ враг, од њѣга не мѡш поблѣћ. Свѡкѡ злѡ дѣне на њѣга, нѡлѣтан је више од дрѡгија ѡуди.

налѣтник, -а, м. *злочесѡа особа, особа која доноси зло; особа која „наиђе“ на зло*. — Да нијеси ѡ глѣдѡ оногѡ нашѣга нѡлѣтника, не чѡјѣмо о њѣму вѣћ пѡ гѡдинѣ ништа. С онијем нѡлѣтником ни је дѡшло свѡкѡ злѡ.

налѣћ, нѡлѣжѣм и нѡлѣгнѣм, свр. **I**. *намјѣстѡити кокошки легло у циљу извођења ишћића*. — Нѡлѣгла сам кокошку и метнѡла јѡј у пѡлѡг петнаѣс јѡја. Јесѡ ли дѡбро нѡлѣгле овѣ тѡгле на кантинѣле, да ѡх вљѣтар не дѡгнѣ? **2**. *наићимовати*. **II**. ~ **се** *фиг. смјѣстѡити се, удобно се намјѣстѡити*. — Нѡлѣгла сѣ Јовѡна на онаквѡ имање, ништа јѡј не фѡли. Нѡлѣгла си се на тѡ мекшињу, пѡ мѡжеш и пјѣвѡт.

налицјѣзѡт, -ѡјѣжѣм, несвр. **1**. *намјѣстѡити кокошки легло у циљу извођења ишћића*. — Јѡ не налицјѣжѣм мѡје кѡкошке, нѡ пѡлѡд купѡјѣм. **2**. *намјѣстѡити, наићимовати*. — Не налицјѣжѣ ова грѣда дѡбро нѡ зѡд.

налѡхо, прил. *неѡарним бројем, на неѡарни број (у игри гдѣ се одређују саиграчи ѡрема бројевѡна, иј. разбројавњем на ѡарне или неѡарне бројеве)*; уп. нѡтахо. — Оѡѣмо ли нѡлѡхо или нѡтѡхо?

налицкѡт (се), -ѡм (се), свр. *урѣдити косу и лице, намазати се, уљѣшати се, накицошити се*. — Налѡцкѡла си се, да нѣћеш у пѡзѡр? Налѡцкѡ се кѡ стѡри фѡјѡкѣр. Намѡзѡла сѣ и налицкѡла, не знѡм ѡѣ ѡе.

налѡга, -ѣ, ж. *мношћиво њих, гужва; ѡићѣрећенѡст ѡсло*. — Бјѣше ли нѡлѡгѣ у мѡин? Налѡга ми је овѡја дѡна, пѡ ѡу дѡћ по неѡѣли.

налокѡт се, -ѡчѣм се, свр. **1**. *најѣсти се нечега шѣчнога или жѡшћикога (о сѡиоци)*. — Налокѡла сѣ прасѡица дѡста. Налокѡће се варанѡкѣ јѣднѡм и тѡ му је за цѡо дѡн. **2**. *фиг. ѡреићити се, ѡјѡнити се*. — Опѣт си се нѣгѣ налокѡ! Налѡчи се да не умѡјѣш кѡћи дѡћ!

налѡњѡт се, -ѡњѡм се, свр. *нашћѡити се, нашћрѡити се без ѡлана и циља*. — Налѡњѡ се по тѡја грѡдѡвѡ а ништа није радѡо.

наљѣћ, -жѣм, свр., р. пр. нѡлѣгѡ, нѡлѣгли, **3**. л. мн. през. нѡлѣжѡ *наићи, дѡћи, сврѡићити*; уп. наминут. — Рѣкли су ѣ ѡе да нѡлѣжѡ попѡдне. Нѡлѣжите у субѡту, дѡће Милѡја. Нѡлѣгла сам да ве виђѡм. Нѡлѣгох до задругѣ, пѡ сврѡћѡ.

наљѡскѡт се, -ѡскѡм се, свр. *ѡремногѡ се наићити какве шѣчности, обѡчно ѡлкохола, ѡјѡнити се*. — Нѡлѡскѡ си се тѣ водурѡнѣ, а знѡш да си нѡлѡћен. Опѣт сѣ нѡлѡскѡ, ништа за сѣбе нѣ знѡ. Ка се нѡлѡскѡ, мѡжеш му свѣ узѣт.

нѡм, непр. *на уму, у сјѣћању, у ѡамѡити*. — Пѡло ми је нѡм на кѡселѣ паприке, да није остѡла која? Изѡй га, пѡ му дрѡги пѡт нѣће пѡдѡт нѡм да те задѡјѣвѡ.

намагѡрчѡт, -ѡрчѡм, свр. *фиг. ѡреварѡити, ѡманући, насамарѡити*. — Намагѡрчѡли су га кѡ будѡлу, узѣше му онаквѡ имање бѡз-бадијѡвѣ. Припѡзи се да те они лѡкѡвци не намагѡрчѣ, знѡу ѡни да вѡрау.

намакнѡт, намакнѣм, свр. **1**. *намјѣстѡити нешћѡ ишћѡ је ѡрсћенѡстѡ или ишћѡ на ѡредеи, дѡо ишћѣла и сл., наѡћѡи*; уп. намаћ. — Намакнѡли су му нѡ главу врѣћу да не виђѡ кућѡ йѡдѣ. **2**. *ѡриѡићѡити, ѡишћѡити сјѣчивѡ да се извѡче брѡд*. — Оли ми тѡ намакнѡт овѡ брѡитѡ, јѡ не умѡјѣм кѡ ти.

намастїр и **ма̀настїр**, -а, м. *црквени објекатї с духовницима*. — Одїли су ш њом у намастїр да је провукѹ йспот љивота нѣ би ли оздравїла.

намастїт (се), -астїм (се), свр. 1. *обојити (се)*. — Намастїћеш се карабојом, припази! Намастїла си се нечим, свѣ ти је раша поцрњела. 2. (ређе) *стїавити мастї (у јело)*; уп. замастит. — Јеси ли намастїла чїм овѹ чорбу? Намастїла сам качамак, метнѹла сам доста скѹрѹпа.

намаћ, -кнѣм, свр. 1. *намјестити нешио шио је йрстїенастїо или шуїѣ на йредмѣи, дво тїијела и сл., наїшаи*; уп. намакнут. — Намакни нѣ вр стојинѣ овѹ гѹжву да не пролѣзи кїша ѹ сијено. Намакла је конѹп нѣ врат и замакла сѣ у појату. 2. *мало йриошиїрити сјечиво йако да се извуче брид*. — Само сам је ма̀ло намака̀ на гладило и сад бријѣ ка̀ нѡва.

нама̀х, прил. *истїог моменїа*. — Чїм га̀ зѡвнѹо, нама̀х сѣ спрѣмїо и поша̀ ш њїм, та̀ко ме јѣди не зна̀ли, нѣ зна̀м ље су по̀шли.

намерачїт (се), -ачїм (се), свр. *усмјерити мерак, жељу, вољу йрема нечему или некоме*. — Намерачїо сѣ нѣко на наше грѹжје, свѣкѣ гѹдинѣ га побѣрѹ прїје здријева̀на. Намерачїла је на она̀квога мѹмка, нїје чѹдо.

на̀мет, -а, м. 1. *оїтїерећење, йорез, кулук*. — Великѣ су ни на̀мете метнѹли овї из Општинѣ, и за зѣмљу и за струју, и за воду и кѹ зна̀ штѹ јѹш. 2. *нанос (снијега, йијеска и др.)*. — Бїли су тѣ гѹдинѣ на Крново великї на̀мети снїјега.

на̀мѣчїт, -ѣчїм, свр. 1. *сїрїити, измуљити одређену количину грѹжја*. — Намѣчи ма̀ло тога̀ грѹжја да видїмо ка̀ква ће му мастїка бїт. 2. *изударити*. — Намѣчїо га је — овѹдијен ти је та̀нко овѹдијен дебѣло.

намигѹша, -ѣ, ж. *жена слободнијег йонаша̀на, жена која воли да јѹ се удварају*. — Виђех онѹ намигѹшу из Нїшића,

блѣше јѹпѣт дѹшла да завѹди овѹ мѹмча̀д овѹдијен.

на̀мїнѹт, -їнѣм, свр. *наїи*; уп. на̀лећ. — Оли на̀мїнѹт сѹтра ма̀ло, дѹће ни прїјатељи?

на̀мїнїва̀т, -ѹјѣм, несвр. *наїлазити*. — Нїјесу на̀мїнївали ова̀мо йма̀ та̀ зема̀н.

на̀мїра, -ѣ, ж. *измїрење, на̀мїривање*. — Чѣка̀м од нѣга на̀мїру за онѹ што ми је лѣтѹс по̀ара̀ жїто. На̀мїра је ка̀ ти нѣко измїрѝ што ти је дѹжан.

на̀мїрїт, -їрїм, свр. I. 1. *їо̀дмїрїти дуг, обешиїтїити*. — Оли ми на̀мїрїт онї дѹг? На̀мїрїли смо Сѣвѹ свѣ онѣ клѣсове што је Шарѹља изѣла. На̀мїрїћу ти ја̀ тѹ свѣ. 2. *нахранити стїоку*. — На̀мїри прѣво жївѹ. На̀мїрїла сам ѡвце а сѣ љу и кра̀ву. Јесу ли на̀мїрена ја̀гња̀д? II. ~ се *исїунити жељу за нечим, задовољити се, нахранити се*. — На̀мїрїо сѣ ѡн о тога̀ има̀на богѹто. Прѣво се на̀мїри тї, па дрѹгїјема да̀ што остѣнѣ. На̀бѹта̀ сам се јѹтрѹс прїганїца̀, на̀мїрїо сам се до дѹвечѣн.

на̀мїјѣран, -рна, -рно *који има на̀мїјеру, који је на̀мїјерїо*. — На̀мїјѣран је, велї, да йштѣ онѹ шїѣр Нѹвичїну. На̀мїјѣрни смо да дѹђѣмо дѹвечѣн код ва̀с на сѣднїк.

на̀мїјѣрен, -а, -о *в. на̀мїјѣран*. — На̀мїјѣрен сам бїо да ви по̀шлѣм јѣдну пршѹту, па ме нѣшто смѣте онѹга̀ да̀на, посла̀ћу ви је по̀тлѣ по̀ некоме.

на̀мїјѣрнїк, -а, м. *случајни гостї*. — Цїјелѹ пролѣће сам чѹвала јѣдну пршѹту за љѣцу или на̀мїјѣрнїка, али јѹ бї сѹђено да је ви изїјѣте.

на̀мїјѣрно/на̀мїјерно и **на̀мїљѣрно/на̀мїљерно**, прил. *с на̀мїјером*. — На̀мїљѣрно сам доша̀ да ве видїм и да ве поздрѣвїм. На̀мїјѣрно мѣ за̀ѡбїша̀.

на̀мїјешњај, -а, м. *на̀мїјешїај*. — Пѹна̀на йм је кѹћа нѹѡга на̀мїјешњаја што су дѹнїјели ис Подгѹрицѣ.

намољит се, -ољим се, свр. *наклонити се, свраћити се, наћи, погледати*. — Намоли се кој пут и до наше куће, нијесмо губави. Пшла сам те сам се намољила да видим што они старци радѣ.

наморѣт, -орѣм, свр. *принудити*. — Треба га наморѣт да се жѣни, ѣ ће остѣ нежења.

намрѣчит се, -ѣчим се, свр. *намргодити се, изразити лицем љутињу и неслагање; учинити се поштитеним*. — Намрѣчио сѣ у образ ка да су му сви побижѣни.

намрѣчит се, безл. *постити мрачан, смркнути се (о времену)*. — Намрѣчило сѣ, не видѣ се више радѣт, нѣ да идѣмо дѣма.

намрѣдит се, -им се, свр. *намргодити се*. — Нѣшто си се намрѣдио, рѣка би е ти није по вољни ово што зборим.

намрѣжен, -а, -о *намргожен*. — Вѣзде је намрѣжен у образ, рѣка би е га нѣшто боли. Вѣзда је намрѣжена откако је дошла у ви дом.

намрѣкѣт (се), -ѣм (се), свр. *наборати (се), изгужвати (се)*. — Намрѣкала ми је рѣшу шѣјдерица у Град, направѣла је фѣлте како сам јѣ казѣла. Намрѣкало му сѣ чѣло ка да има седамдесѣт гѣдина.

намрѣтво, прил. *до смрти; до крајности*. — Намрѣтво су га избѣли, јѣдва је остѣ жив. Неколицину су намрѣтво убѣли, а остѣлѣ рѣнили.

намрѣчит (се), -им (се), свр. *нагаравити (се)*. — Блѣше се цио намрѣчио гаром с котла, нијесам га познѣ. Штѣ си намрѣчио овѣ овцу овакѣ, рѣка сам ти да је сѣмо обилѣжѣш.

намрѣшит се, -им се, свр. *намргодити се; уп. намрдит се*. — Ка смо дошли, блѣше се нѣшто намрѣшио ка да му није било мѣло што смо му јѣвѣли е ѣмо дѣ.

намудњаѣк, -а, м. (најчѣше у множини) *исплетена или сукнена кеса коју су мушкарци (некад давно) носили да ѣкри-*

ју (зашитије од хладноће и др.) ѣлни орган. — Донијѣла му је у мирѣз намудњаѣке. Намудњаѣцима су покрѣвѣли, да опрѣстиш, онѣ дѣље.

намус, -узѣм, свр. *музеѣм нешѣо млијеком ѣквасити (нѣр. снијѣг, око или какву рану и сл.), намустити*. — Ако ти млѣдѣ невлѣста намузѣ млијеко нѣ око, престѣће да те боли. Ка смо жѣдни а нѣмѣ водѣ, мѣ намузѣмо на онѣ плѣсе ѣ снијѣга из онија шѣрапа и тѣ ни утѣли и жѣђ и глѣд.

намусѣт се и намусѣт се, -ѣм се, свр. *наљутишити се и ѣоказивати ѣо намргоженошћу лица*. — Нѣ знам што јѣ је те сѣ намусѣла онѣко. Штѣ ти је те си такѣ намусѣн?

нанѣшѣнит, -ѣм, свр. *наѣљѣтити ѣреко нишѣна, наѣљѣтити уѣшити*. — Тѣчно је нанѣшѣнио и погодио у средѣну.

наѣушит, -ушим, свр. *намирисати, осѣјѣтити ѣухом; сазнѣти, досѣјѣтити се*. — Наѣушила је кѣчка зѣца у шѣпковѣне и свѣ лѣје, а не мѣже да се увѣчѣ унутра. Наѣушио је некѣ пѣре код Рѣкѣ пѣ је сѣт ш ѣѣм лѣјѣпо, дѣко би јѣ којѣ ѣзвѣка.

наѣбдѣн, прил. *ѣјѣли дан*. — Штѣ не дѣђѣш кѣд наѣбдѣн, свѣ нѣшто трѣиш? Бѣли смо наѣбдѣн у пријѣтѣља на Верѣшу.

наѣблаѣа, -ѣ, ж. *мала облаѣностѣ, ѣојаѣа мање облаѣностѣи*. — Видѣ се некѣ наѣблаѣа ѣд Гѣрѣа, мѣже кѣша, бѣље да наѣѣс унѣсѣмо дувѣн у појѣту.

наодѣт, наѣдим и наѣдѣм, несвр. 1. *налазити, находити*. — Нѣтѣ се данѣс онѣ ѣвѣце наодѣт, кѣ зна ѣѣ су пѣшле. 2. *ѣаѣати (о кѣши или снијѣгу)*. — Наѣдѣ ли штѣ наизѣвѣн, трѣба ли да узѣмѣм лумбѣру? Цѣо дѣн је наѣдѣло, нијѣси мѣга ѣка отворѣт, свѣћкудиѣн је проѣпѣло. Пѣчѣло је да наѣдѣ, унѣси у кѣћу тѣ рѣбу. Цѣо дѣн је наѣдѣо снијѣг.

наојкѣт се, наојкѣм се, свр. *накукаѣти се*. — Наојкала се и у кѹћу и на грѣб, нѣје улијезала.

наопосло, прил. *како ѡреба* (супр. наопако); *ѡрема, насѡрам*. — Сѣди ти наопосло и свѣ ће бит добро. Свѣ му је одило наопосло, тѣличан је ка му отѣц.

наѡрак, наѡрка, м. *мало ѡарче узоране ѡвришине уз већу ѡвришину, ѡарче накнадно узоране ѡвришине уз неку другу ѡвришину*. — Посѣјали смо и онѣ наѡрке, и тѹн мѡже да рѡдѣ.

наострѣт, наѡстрѣм и наоштрѣт, наѡштрѣм, свр. **I.** *учиниѣти оштрѣм*. — Оли ми наострѣт кѡсу е не умѣјѣм? Наѡстри ми косѣјер ѣ бих сѣка лѣс. **II.** ~ се *наљуѣиѣти се, ѡрипремиѣти се за сваћу, односно сукоб*. — Наоштрѣо ти се Јанко што си му посѣка кошћѣлу. Наострѣли су ти се нѣшто Брђани, припази се! Наострѣо ти се отѣц што си пошѣ без његовѡга знања. Вѣла сам му се наострѣо, кад га вићу, нѣће ми утѣћ мајци!

наѡчѣре, -ѣрѣ, ж. рl. *tantum наочари, наочале*. — Не виђим нѣшта, мѡрѣћу ѡзѣт наѡчѣре. С наѡчѣрима бѡље виђим.

наѡчит, -ѣ, -ѡ *згодан, лијѣј* (на изглед). — Мѣло је било наѡчитѣјех Загѣрчѣна ка што је био Блажо. Згѡдна ли и наѡчита ли бљѣше твоја тѣтка, сѣмо да знаш.

напѣлуку, прил. *с руке, од руке, ѡгодно, згодно*. — Оњѣн су ти свѣ напѣлуку, лѣко ти се ш њѣма свѣки дѣн сријѣтѣт. Трајѣш нѡжице а не виђиш е су ти напѣлуку, поред лијѣвѣ ногѣ.

напѣс, -сти, ж. *невоља, бијѣда, зло, насрѣјај*.

напѣс, -нѣм, свр. *напѣсѣти*. — Ако те напѣнѹ, ти се брѣни. Напѣшиће ѡни и ѡца сѣмо да дѡћу до онѡга што трајѣ.

напѣс (се), напѣсѣм (се), свр. *најѣсѣти* (се) *ѡасућу ѡраву* (ѡ сѣѡци). — Пушгѣио сам крѣву на ѣтетѣлину те се напѣсла колѣико је мѡгла. Дѡбро си ѣх напѣсѣ.

напѣсник, -ѣ, м. *ѡнај који најѣсѣвује, који узнемирава друге; баксуз, немѣран чѡвѣк*. — Не мѡже се онѹдијен пролѣзѣт од онѣја напѣсникѣ, ѣѣкоме не дѣу с мѣром.

напѣсница, -ѣ, ж. *ѡна која најѣсѣвује, која узнемирава друге; баксузница, немѣрна женска ѡсоба*. — Нѣкога, напѣсница, не ѡстѣвѣа да га не дѣрнѣ.

напѣрѣт (се), -ѣрѣм (се), свр. *напѣсѣтиѣти* (се) *каѡ цѣвѣ*; уп. *наперѣт* (се). — Напѣрѣ му се тѣко да га је лѣко погодѣо. Вѣла бих се смѣо ѣе гѡћ ѡћеш напѣрѣт пре тѡм твојѡм пушчѣтѣнѡм. Напѣрѣ ми твоју кѣпу, да виђиш кѣко ћу је испробушиѣвѣт, што велиш е ми пушка не гѣћѣ дѡбро.

напѣрѣт (се), -ѣм (се), свр. *напѣсѣтиѣти* (се) *каѡ цѣвѣ*; уп. *наперѣт* (се). — Напѣри ми нѣ зѣд конѣту да вићу кѣко ми нѡсѣ лѣвѡр.

напѣт (се), напѣнѣм (се), свр. *укочиѣти* (се), *зѣѣгнѣти* (се); *изнерѣираѣти* (се). — Не напѣњи тѹ прѣћку пѹт ѣтетѣ! Нѣшто сам напѣт ѡвија дѣнѣ, нѣврѡзан сам постѣ.

напѣрѣт се, -рѣм се, несвр. *напѣрезаѣти се*. — Нѣћу се јѣ с тѡбѡм напѣрѣт. нѡ ћу те избѣт, пѣ пѡтљѣ прѣчѣ што ти је вѡља.

напицѹнѣт (се), -ѹнѣм (се), свр. (новѣје) *напѣцаѣти* (се), *урѣдиѣти* (се), *накинѣуриѣти* (се). — Напицѹнѣли су га кѣ да ће ѹ свѡтове. Бљѣше се Мѣтар напицѹнѣо, ѡјде ѹ Град, ако нѣће да глѣдѣ кѣкѹ ѣвѡјку.

напласѣт, -ѣм, свр. **I.** *напѣдаѣти* (ѡ снѣјѣзу). — Напласѣ је снѣјѣг до кѡљѣнѣ. **II.** ~ се *фѣг. најѣсѣти се до изѡбиња*. — Напласѣ се ѣѹтрѡс онѣја комѣтинѣ мѣса, пѣ мѡже лѣко вечеру чѣкѣт.

наплѣстѣт се, -ѣстѣм се, свр. **1.** *ѡлапѣстиѣти сѣјѣно дѹго, до умѡра*. — Наплѣстѣла сам се пролѣтѡс до мѣлѣ вѡљс. Бѡгоми сте се наплѣстѣли, свѣ сте ѡплѣстѣли. **2.** *фѣг. (пејѡр.) ѣ. најѣсѣти се, ѡрејѣсѣти*

се. — Напластїо сам се мѡлоприје кастра-
дїнѣ, немѡ ме ћерѡт да ѡјѣм. Напластї-
смо се прицутѣ, љепѡта бѡжѡ. **б. награби-**
иши се, нагомилаиши богаистїво. — Напла-
стїли су се они код Талијанѡ, свѣга су
добїјѡли од њїх. Напластїо сѣ у зѡдругу,
сад му не трѣбѡ служба. Напластїћете се
пѡрѡ у Њѣмачкѹ, пѡ мѡжете подїзѡт и
кѹће и гробнїце.

напойт, -ѡйм, свр. *даиши сїоци да ѡ-*
је, наиши сїоку. — Јестѣ ли напоїли
јѡш крѡву, црћ ће од жећѣ данѡс. Напѡјте
јѹнѡд, жећна су.

напола и **наполи**, прил. *ѡ ѡла, на*
ѡловину (када се даје имање на обраду
ѡ ѡловина ѡрхода ѡриѡдне ономе ко
га ради ѡ ѡловина власнику). — Дѡли су
цїјѣло имање напола жећноме Шїптарѹ.
Немѡ се кѡме више ни наполи дѡвѡт.

наполеѡн и **напулиѡн**, -ѡ, м. *некада-*
иши златни новац, златник. — Бїли су
га осѹдїли неправо, пѡ су му кад је
ижљѣгѡ и зѡтвѡра дѡли двѡес наполеѡнѡ.
Напулиѡн је бїла златнѡ пѡра, мѡгѡ си за
њѣга ѹзѣт најбољѣга брѡва.

наполица, -ѣ, ж. *давање имања неко-*
ме да га обрађује с ѡравом да узме ѡла
ѡрхода, сам рад за ѡловину ѡрхода. —
Не мѡгу га више радїт, мѡраћу га дѡвѡт
у наполицѹ. Одиѡ је свѡкѡ љѣто по тија
брѡдѡ тѣ косїѡ у наполицѹ, тѡкѡ је стѣкѡ
дѡста пѡрѡ.

напора, -ѣ, ж. (заст.) *јело од ѡроскоре,*
ѡј. *ѡрче ѡроскоре које се обавезно једе*
ѡред ѡрчишећем, јело уочи ѡрчишећа. —
По поврѡтку ис црквѣ морѡ се изѣс мѡло
напорѣ от прѡскорѣ на којѹ сѣ служба
вршїла. Млѡгї се омрсе и без напорѣ.

напосѡт се, -ѡсѣм се, свр. *насисаиши*
се. — Бѡжѡ ти вјѣра, овѡ сѣ тѣле напосѡло,
нїје крѡви у вїме остѡла ни кѡп варанї-
кѣ. Изглѣдѡ си се напосѡ онїја бомбѡнѡ
те не мѡжеш рѹчѡт.

напотѣзѡт се, -ѣзѡм се и -ѣжѣм се, свр.
наскуїсиши се, најесїиши се расїпрѡзањем (о

ѡсу или вуку) (најчешије у ѡсовкама или
клеївама); награбиши се (о чѡвјеку). —
Тѹт, пѡс ти се мѣса напотѣзѡ, какѡв си!
Кѡћ, кѡза, вѹци ти се мѣса напотѣзѡли!
Напотѣзѡли се вѹкови од њѣга! Напотѣзѡ-
ла сѣ и Мирѹна од Јѡвѡновѣ имѡвинѣ.

напотље, прил. *на крају, најѡслије.*
— Напотље ни дѡдоше кѡву. Мѡгѡ би на-
потље да сврѡтиши и до Рѹжицѣ. Напотље
му дѡћѡше сїн и снѡха. Бѡгоми ће ти на-
потље покѹпит свѣ ис кѹћѣ.

направа, -ѣ, ж. *сїрава, уређај.* —
Смау некаквѹ направѹ те им дѡвѡди вѡду
из бистїјернѣ у кѹћу, чѹдо, тѡко ми бѡга.

направїт, -ѡм, свр. **1.** *урадиши, начи-*
ниши, изградиши. **2.** *ушїпројиши, ушкоїи-*
иши. — Направїли смо овогѡ вепрїћа про-
љѣтѡс, ѡћемо да га жїрїмо.

направљѡт, -ѡм, несвр. **1.** *ѡравиши,*
градиши. — Направљѡше Мїхѡ кѡшнїцу
за чѣле. **2.** *шїпројиши, шкоїиши.* — Тогѡ
вѡчїћа смо прољѣтѡс направљѡли, шко-
пїѡ гѡ онї шкопїпрасица из Брѡдѡ, вели
ѣ марвѣнї дѡктор.

напрѡзно, прил. *уїразно.* — Не ваљѡ
напрѡзно чкркѡт пѹшкѡм!

напрвї, -ѡ, -ѡ ѡрви (*временски и ѡро-*
сїѡрно).

напрѣдак, -тка, м. **1.** *усїон, ѡрогрес*
(у ѡишием значењу). **2.** *добар развој има-*
ња, сїѡке и воћа. — Вѣлїкї је напрѣдак
у Бѡшкове лѡзе. Неће бїт напрѣтка у онѹ
јѡбуку испод бистїјернѣ. Немѡ напрѣтка
у Шарѹљѹ, закљѡћемо је јесенѡс.

напређе, прил. *најїрије.*

напрежѡт се, -жїм се, свр. *начекаиши*
се у ѡрежању, ѡј. *у какѡј засїеди оче-*
кѹјући некога или нешиѡ. — Напрежѡ сам
се овїја дѡнѡ лѡповѡ, покрадоше грѡжђе,
јучѣн сам уфѡти жећнога.

напрескѡк, прил. *ѡрескачући нешиѡ*
у неком ѡслу. — Што нїјеси ускопѡ овѡ
свѣ нѡ си копѡ напрескѡк, забѡрѡвио си
окопѡт млѡго струковѡ.

напрѣцац, прил. *пријежим љушем; на брзину*. — Пошли смо напрѣцац пѧ смо брже стигли. Напрѣцац је крепѧла, није јој се мѡгло помѡћ.

напрѣчат (се), -рѣчам (се), несвр. 1. *љуџиџи (се)*. — Не напрѣчате тѡ дијете, и тѧко је погѧно. Ништа се немѡ напрѣчат, нѡ завѣжи тун! 2. *исџиџаџи дио џиџела*. — Не напрѣчѧ сѧсе пре тијама мѡмцима!

напрѣчен, -а, -о 1. *издигнуџи*. — Свѧ ти је овѡ некѧко напрѣчено, намљѧсти га фѧно да ти не вирѧ прѧменови. 2. *наљућен, љуџи*. — Нѧ знам штѡ му је, ѧо некѡ доба напрѣчен је на нѧс кѧ да смо му ѡца убили. Свѧ бјѧше напрѣчен.

напрѣчит (се), -џим (се), свр. 1. *наљуџиџи (се); уобразџиџи (се), џојуначџиџи се*. — Напрѣчио сѧ нешто на мѧне, неће ни да зборѧ сѧ мнѡм. Ако се и јѧ напрѣчим, биће мѡкѧ. 2. *исџуриџи дио џиџела (у знак негодовања или сл.)*. — Напрѣчила је рѧлице кѧ кокошињѡ гуџиџу. Напрѣчио ти сѧ перџин, очешљѧ се! Чно је пред задругу, напрѣчила гуџиџу неће ли је кѡ виђет.

напѡвѧт, -ѡвѧм, свр. I. *исџуниџиџи вѧздухом, надувѧџиџи*. — Напѡвѧ ми лѡпту, ѡли. Штѡ је онѡ те су напѡвѧла ѧѧца? Онѡ су напѡвѧли балѡне, ѧѧде. II. ~ се 1. *наљуџиџиџи се, наџуниџиџи се љуџиџе и нервозе*. — Штѡ се напѡвѧ онѧкѡ, јеси ли му што рѧкѧ? Ако сѧ напѡвѧла на мѧне, штѡ ћу јѡј јѧ! 2. *фиг. најѧсти се*. — Напѡвѧла сѧ скѡрѡпа варѧнѡга, пѧ сѧ мѡже џио дѧн без џшта. Напѡвѧсмо се онија полутѧнѧ печѧнија.

напулиѡн, -а, м. в. *наџолеон*. — Дѡбѧла је ѡд рода у мирѧз тѧрес напулиѡнѧ. Кѧ сѧ вѧрѧџио из ѧмерикѧ, дѡнио је сѧмо двѧ напулиѡна.

напѡљѧт (се), -ѡљѧм (се), свр. 1. *исџуриџиџи дио џиџела*. — Напѡљѧла бѡкове кѧ принѧѧа! Напѡљѧла прѧси да их видѧ. 2. *намргѡдиџиџи се*. — Нешто си се напѡљѧо кѧ да ћеш да се биѧѧш!

напѡнит (се), -џим (се), свр. *наџуниџиџи (се)*. изр. *напѡнит пѧтѧ избиџиџи, исџуџиџи*. — Напѡнио га је ѡтѧц, вѧла, пѧтѧ док га је ѡтѧга.

напупуљѧт, -ѧм, свр. *зачѧџи љуџѡљке; набубриџиџи (о љуџѡљку)*. — Напупуљѧла је смѡква. *фиг. задѧвојџиџи се*. — Напупуљѧла ти је овѧ мѧлѧ, ѧѧвојџи се.

напућивѧт, -ѡђѧм, несвр. *ѡџућивѧџиџи, усмѧравѧџиџи*. — Напућивѧла је ѧѧѧу да бѡдѡ скрѡмна и поштѧна. Млѡгѧ су ме напућивѧли кѧко да постѡпѧм, и ниѡкога нијѧсам послушѧ, и тѧко је бѡље.

напућикѧт, -ѧм, свр. *наџујѧџиџи*; уп. *напућкѧт*. — Напућикѧло је онѡ дијете пѧѧ на мѧне, ѧма ме закљѧт да немѧх овѡ шта-пљѡту.

напућкѧт, -ѧм, свр. *наџујѧџиџи (ѧса на некога); наговориџиџи некога да најѧдне другога (о чѡвѧку)*. — Напућка сѧнѡн Мирѡна пѧѧ на мѧне, нѧ знам што јѡј бѧ. Напућкѧше дијете на узѧтѧџу од оногѧ старѧа, и ѡћѧше да га бијѧ, тѧко ми бѡга, да га не заустѧвисмо.

напѡчѧт (се), -ѡчѧм (се), несвр. 1. *љуџиџиџи (се)*. — Ништа се немѡ напѡчѧт на ѧѧѧу, тѧ си крѧвѧ! Рѧчи му да не напѡчѧ онѡ злосрѧтнѡ дијете! Напѡчѧћу те док ми не досѧди! 2. *наѧрезѧџиџи (се)*. — Напѡчѧш се бес пѡтребѧ.

напѡчѧт (се), -џим (се), свр. *наљуџиџиџи (се)*. — Напѡчѧла сѧ нешто на мѧјку, пѧ је побјѧгла од кѡћѧ. Напѡчио си онѡ невљѧсту бес тѧ и без овѧ. Нѧка, ѧ ће се напѡчѧт! Напѡчи га ако смѧјѧш! Тѧ се, ѧѡоле, напѡчи!

напучљѧв, -а, -о *лако увредљѧв, коџи се лако наљуџиџи*. — Напучљѧва ми је овѧ мѧлѧђѧ, ништа јѡј се не смѧјѧ рѧћ. Фѧно ш ѧџим ѧ напучљѧв, лѧко се најѧјѧди.

нарѧв, -и, ж. *ѧприрѡда, ћуд, ѧсихѧчке особенѡстиџи (ѡдноси се на чѡвѧка и живѡџиџу)*. — Чѡвѧ се о тогѧ мѧска, нарѧв му је нѡпѡка! Тѧшкѧ је нарѧви, да га бѡг убијѧ, са свѧкѧм се лѧко посвѧђѧ.

нарѣмак, -ѣмка, м. *оно што се носи на рамену*. — Донеси ми један нарѣмак дрва иза куће. Није тун било време, адкле, само нарѣмак, али је било тешко.

нарамчић, -а, м. *дем. од нарамак*. — Није тун било слеме како два-три нарамчића, све сам одједном донио.

нарѣдан, -дна, -дно *сиреман, иришрелман, иришрелмен, гоштов (за нешто); уредан*. — За све што ме снађе нарѣдан сам му. Морамо бит нарѣдни за сваку неволу. Нарѣдно је оно Велишино момче ка њ по једно у племе. Нарѣдна ти је ова коша, одлична је. Има нарѣдну ћезу ка најнареднију. Нарѣдан је момак, дате му ђевѣрку.

нарѣдит се, -ѣдѣм се, свр. *сиремити се, иришрелити се, уредити се*. — Те си се то нарѣдио, да нећеш у Подгорицу? Ето ти се шкеруна нарѣдила за весело у Дом, оли је пуштит?

нарѣдно, прил. *уредно; сиремно*. — Нарѣдно смо га припремили.

нариљат се, -ѣм се, свр. **1.** *издовољити се у ривању*. — Нарилала су се прасад по ливади. **2.** *фиг. (пејор.) најесити се*. — Нарилали су се код Зорѣ, па могу диплит цио дан. Нарилала се смѣкава, па ђе да пукне. Нарилала се с талијанскија порција. Нарилале се ђен, па ће још неђе поћ да рилѣ, то је незасито.

нарогүшит (се), -үшит (се), свр. **1.** *подићи иако да сирши, најесити (се), накосирјушити (се)*. — Нарогүшио си овј стог, неће издржѣт вљетрове. Је ли ти се то от косѣ нарогүшила крпа? **2.** *узети борбени сѣв, наљушити се*. — Нарогүшио се на оно дијете, мѣшљах е ће га згромит.

народѣт се, -ѣдѣм се, свр. *намножити се рањем*. — Народило се ђен младо нарѣда, немау ђе сви. Папрѣт се народила по баштини, трѣба да је чѣстѣмо.

наройт (се), -ѣм (се), свр. *намножити се роњем (о лешњим инсектима* —

ицелам и сл.). — Једна муха мѣже за годину да нарѣи милионе муха. Наройле су се ђе ове годинѣ ка ниѣад.

нарѣк, -а, м. *судбина, срећа (честѣо везана с удајом ђевојке), коб*. — Није јѣ пуцало нарѣка, иако је била дѣбра ђевѣрка, па ђстаде неудѣта. Зли ти нарѣк пука!

нарѣчки, прил. *народски, ѣо народноме*. — Он ка да није одио у школу, понаша се нарѣчки, ка кой било сељанин.

нарүгат се, -үтам се, свр. *исмијати, иодерћи руглу*. — Нарүгала му се више но једампут а сад се удеде за неге и ниѣо бѣљи од неге. Нарүгѣте ми се што ѣу ви рѣћ: није ви то дѣбро.

нарүч, -и, ж. (има само наведена два облика) *позамѣена сѣвар, сѣвар даѣа у зајам*. — Оли ми дат ону шегу у нарүч за два дана? Има ли какве моје нарүчи у тебе?

насад, -а, м. **1.** *скућ младих биљака посађених на одређеној иовриштини*. — Имам новј насад лѣза на више от по рѣла. **2.** *више јаја сѣстављених за нашјевање, са ироизводљу илѣиѣа*. — Неђе је кокошка направила насад, изгледа у шипковѣне у зграде, но га потражи.

насадѣт, -ѣдѣм, свр. **1.** *сѣвѣити дрѣшку на алаику*. — Насадѣо ми је Бранко секиру на држало што сам га у субѣту купио у Град. **2.** *сѣвѣити квочки јаја на ио.лог да изведе илѣиѣе*. — Ове годинѣ сам насадѣла двѣ кокошке, трѣбаће ми лѣтѣс кад ми ђеца дѣђу пилѣди да колѣмо.

насамѣрит, -ѣрѣм, свр. *сѣвѣити самар на коња или магаре*. — Намѣри коња е ѣу да иѣѣм у Почкаље за сѣјено. *фиг. намагаричити, иревариити, обмануити*. — Нема тога ђен, неѣо те, изгледа, насамѣрио.

насељеник, -а, м. *новодесељеник, онај који није сѣваросѣдѣлац*. — Било је нас насељеника у Дѣчѣне само из Загѣрача више о триес кућа. Откүђ су они на-

сељеници под Веље Брдо кот твоје ујче-
винѐ?

насичијат (се), -ам (се), свр. *изнер-
вирајти (се), наљуиити (се)*. — Наси-
чијаше ме краве, немау што јѐс. Немоте
мајку сичијат, ѓ насичијана и онако. Бойм
се да се не насичијаш од њих.

насладит, -адим, свр. **I. задовољити**
*некога својом несрећом, својим невоља-
ма*. — Ако то учиниш, само ћеш насладит
онѐ кой те мрзе, па сад виђи. **II. ~ се ра-
доваити се нечијој несрећи**. — Начисто је
пропа, насладити му се онѐ што су га
пријед потајно мрзили. Насладити су се
смрћу комшијѐ свѐ.

наслађиват, -ујѐм, несвр. **I. задово-
љавати некога својом несрећом**. — Значи
ли, јадан, да с тим што чиниш само на-
слађујѐш онѐ што те мрзе! Нећу, ваља, на-
слађиват злотворе, па да се неће живјѐт.
II. ~ се уживаити у нечему, најчешће у
нечијим невољама, у несрећи другога. —
Наслађују се с његовом несрећом, ѓ је
свијама зло рађио док је мога. Наслађују
му се сад душмани, а имау и за што.

насластит се, -астим се, свр. *насла-
дити се, науживаити се једући нешто
слајко, уживајући у храни*. — Насластити
ли смо се љѐтос дивља ка никад, свѐ су
ни ћѐца доносила из Подгорице, свакѐ су-
бѐтѐ по двије-три от по десет кила. фиг.
науживаити се у осветољубљу. — Не
чини то — насластити те се крвници!

насложит, -ожим, свр. **1. завришити**
слагање, намјесити. **2. брзо изговорити**
много ријечи (у љовци, у одбрани и сл.).
— Кад ми га дна насложи, мој браће, имах
пас у несвијес! Насложити му га ја, нећу
се стижѐт!

насочит, -очим, свр. *уцутити на од-
ређени циљ, открити, казати гдје се не-
ко или нешто налази; прејоручити (нпр.
дјевојку младићу)*. — Насочити му је јѐдан
Косоволужанин ћѐ да га тражи, и тачно
га наша тамо ђе му је рѐка. Насочили су

му ону шћер Иванову, велѐ е немѐ лаѐше
и поштенијѐ ђевѐјке у ве крајеве.

наспрдат се, -рдѐм се, свр. *наругаити
се (некоме или с неким)*. — Ако се коме
наспрдаш, вратиће ти се! Наспрдала се
свакојѐму момку који је иска, па ѓстаде
усѐћелица.

насрдит (се), -им (се), свр. *наљуиити
(се)*; уп. наиједит се. — Насрдити се на
мене е сам тобож рѐка е кријѐ неколико
бравѐ од реквизицијѐ. Штѐ си насрдити
онако ону невљѐсту, ажи ти је штѐ скри-
вила?

насркат се, -ркам се, свр. *узети до-
вољно љечне хране сркањем кашиком
(супе, чорбе, млијека...)*. — Рако сам по-
музла краву те сам свѐрила да ми се ћѐца
насркау топлѐ варевинѐ. Вѐрили смо скѐ-
руп, па сам се насрка онѐ масти, здраво
је то ко може.

настѐвѐит, -им, свр. **1. иродужити**,
наставити. **2. сѐставити јѐло да се при-
према за оброк**. — Настѐвила сам ручѐк,
немѐм кѐт сећѐт.

настѐвљѐт, -ам, несвр. **1. наставаља-
ити**. **2. припремаити храну да се кува или
љече за јѐло**. — Јесѐ ли штѐ јѐш настѐ-
вљѐла за ручѐк?

настѐјат, -јѐм, несвр. *сѐварити се,
за(по)чињати се, искрсаити, долазити*.
— Није настѐјало таквога младѐта у Загѐ-
рач ка што је онѐ млађи Никѐлин. Настѐ-
јале су у ту фамѐљу и пријед лѐјепе
ђевѐјке.

настајѐт се и настојѐт се, настѐим се,
свр. *провѐстити дуго времена у сѐјању;
дуже времена ироборавити код некога*.
— Прилѐзи мако, данѐс си се дѐста на-
стојѐ на покѐјање. Настајѐла сам се кот
тѐткѐ цијелу зиму, била сам ви се ужељѐ-
ла.

настѐт, -нѐм, свр. **1. љојавити се, љо-
чети, љосѐити, родити се**. — Оваквѐ не-
срѐћѐ није било ѓткѐ је свијѐт настѐ. Та-
ман ка наста рѐт, дѐђѐше ни стрѐчеви из

Америкѣ. Настѡ је сїн у Брѡнка. 2. *надоћи (о води)*. — Чїм прорѡдї Почкаљскѡ јѡма, Сушїца настѡне, протѣчѣ иако нїје тѣкла. Настѡла је Зѣта з брїега ў бриег.

настѡр, -а, м. *їростїирка у шїиали*. — Напрѡвио сам крави фїн настѡр од лабу-дїне.

настрїцкѡт (се), -ѡм (се), свр. *насуїи (на себе или другога) мању количину шечности (обично воде), наїрскїи (се)*. — Настрїцкѡ мѣ водѡм пѡ мѣ смокрио. Чїм си се тѡ настрїцкѡла те ти је мѡкра аљїна?

настўп, -а, м. *лудило, ненормално понашање*. — Дошѡ му је нѣкакав настўп пѡ се свѡђѡ ш чѣљѡдима. Нїгђе нѣнеш дѡбро прѡћ с тїјама твоїјама настўпима мани-тијама.

насўм, прил. *насулице*. — Онѡкѡ смо га на насўм нашли, а нїко ни нїје рѣкѡ ђѣ да га трајїмо.

насўмачкѣ и **насумачкѣ**, прил. *насулице*. — Немѡ их тѡкѡ насумачкѣ метѡт нѡ их пробѣри.

насумицѣ, прил. *наїамей, оїїриликѣ*. — Ако бїднѣш одїо насумицѣ, мѡжеш се изгубїт. Нїшта не ваљѡ рѡдїт насумицѣ.

насеђѣт се, -ѣдїм се, свр. *насједјетїи се, дуго се задржїи сједѣи*. — Насеђѣли смо се сїноћ ў Мѡша, до пѡнѡћи смо остѡли.

насекирѡт (се), -ѡм (се), свр. *насјекирати (се)*. — Насекирѡла су ме ђѣца, свѡкѡ їмѡ пѡнекў слѡбў. Дѡста сам се насекирѡла лѣтѡс ка су ми бїли ѡђен.

насеѡс, -дѣм, свр., р. пр. *наїо, насѣла, -ѣло бїи облианїи, насјесїи*. — Насѣла сам на Милѡнов марифетлўк, али ме вїше нѣше превѡрїт.

натѡпѡт, -ѡпѡм, несвр. *наливати шечности, наводњавати*. — Лако је нїма рѡдїт зѣмљу кад је мѡгў натѡпѡт колїко їм је вѡља.

нататѡрїт (се), -їм (се), свр. 1. *наїо-вариїи (се) било како*. — Нататѡрио нѣкаквў кабанчїну на рамена и ѡде. Фїно тѡ намљѣсти, што си га нататѡрио тѡкѡ, преврнўће се. Нататѡрїла сѣ нѣкаквијама прѡѡма и крпѡма, ѣто је шїрѡ нѡ дўжѡ. 2. *навадиїи (се)*. — Нататѡрїли су се овї фастѡци свѡкї дан на грожђе, нагрдїше га.

натѡћ, -кнѣм, свр. *сїавиїи нешїио на горњу їоврїшну, на шїљѡк, на главу и сл.*; уп. *намаћ 1*. — Што си натѡкѡ тў капетїну, лѣше ти је беж нѣ! Натѡкли су барјѡк на врх шљѣмена да се вїдї ѣ весѣље код нїх. Бљѣше натѡкѡ пѣсїиво на кѡлац и ш нїм ѡде у прїјатѣљѡ на свѡдбу.

натѡхо, прил. *їарним бројем, у разбрајању при каквој игри*; уп. *налихо*. — Како велїш, ѡћѣмо ли наљїхо или натѡхо? Мї ћемо натѡхо.

натегѡч, -а, м. *црїјево којим се вади шечности из буретїа, из веће сїаклене їосуде иїд.*, *наїега*. — Напрѡвио сам натегѡч зѡ вїно од гўменѡга црїјева.

натѣљемѣзѡт се, -мѣзѡм се, свр. *довољно се нашишїи їељемезањем, ћаскањем, брбљњем*. — Онѡвечери смо се натѣљемѣзѡли код Ѐва док смо се опўчили ѡт смїежа.

натенѡне, прил. *без журбе*. — Свѣ смо натенѡне ѡд Граѡа стїгли, нїјесмо се уморїли.

натијецѡт се, -їјечѣм се и -їјецѡм се, несвр. *їакмичїи се*. — Ёно се прет црквиѡм натијечў онѡ мѡмчѡд у бачѡње камена с рамена.

натїрѡт, -рѣм, несвр. *ваљїи їијестїо за хљѣб у брашно*. — Јѡ нїкад не натїрѣм лѣб нѡ га онѡкѡ бѣз натїрања печѣм.

натїскѡт (се), -снѣм (се), свр. *наїрїати (се), нагурати (се), нагомїлатїи (се), уїрїати (се)*. — Ђѣ се натїште онѡлїкѡ нѡрѡда у онѡлїкѡ прѡстѡра? Свѣ је овѡ натїскѡла у нў малў торбїцу.

натиснѹт, -нѣм, свр. *1. ѿојурити*. — Кад виђеше штѣ је, натискоше да бјежѣ. *2. назураити, наитријати*. — Штѣ си овѣ натиснуо овѣлѣкѣ, ништа се не мѣже извѣдит из ваљевѣцѣ. Натиснуо је онѣлѣкѣ чѣљади у нѹ малѹ кѣмару, не мѣгѹ крѣкнѹт. **II. ~ се назураити се, наитријати се.** — Натиснѹли смо се свѣ у овѹ кѹћицу, нѣ знѣмо кѣко ћемо.

натѣћит се, -ѣм се, свр. *згомилаити се, згруисаити се, ѿоређаити се један до другога*. — Што сте се натѣћили тѹн кѣ да нѣкога дочекѹјете? Ођу да ми се свѣ натѣћите дѣвечѣн ођен, да ве виђим свѣ на гомѣлу! Натѣћиле су се врѣне на јѣбуку, мѣра да су осѣтиле нѣшто под њѣм. Гађем прѣћком тѣце што су се натѣћиле на жѣцу от струјѣ. Свѣ сѣ плаца била натѣћила да глѣја њѣхову брѹку.

натмѹрит се, -ѣм се, свр. *намргодити се, наѹтити се*. — Нѣшто ти се отѣц натмѹрио, припази се.

натмѹшит се, -ѣм се, свр. *намргодити се, наитмуриити се*. — Виђе ли га како се блѣше натмѹшио, да му нијесу штѣ јавѣли за сѣна, ѣ био бѣлесан.

натовѣрит се, -ѣм се, свр. *1. сѣивѣити какав ѿереѣт на нешѣо или у нешѣо у циљѹ ѿреношења. 2. ѿѣтерейити некога бригом ѿ некоме или нечѣму*. — Натовѣрили су му онѣлѣкѣ имѣње а ѣн није најбољѣга здравља. Натовѣрио сам се тѣшкијема ѣбавезѣма ка сам тѣ ѹзео.

натоврѣзѣт се, -рѣзѣм се, свр. и несвр. *навадити се, навађиваити се*. — Натоврѣзѣли су се те свѣки дѣн ѣграу на ливѣду, а ѣћемо да је забрѣнимѣ за косѣдбу. Свѣкѣ гѣдинѣ се натоврѣзау врѣопчѣћи на шѣпковѣ, не дѣу ѣѣољѣму да здрѣнѣ.

натоврѣзѣт се, -ѣм се, свр. *набациити на себе много ѣдјеће како било, наѣтовариити се, ѿѣтерейити се*. — Ёто си се натоврѣзѣла тѣјама прѣјама кѣ што ѣћаше покѣјнѣ Рѣкѣ. Фѣно тѣ слѣжи, штѣ си га тѣкѣ натоврѣзѣ?!
натѣнтѣт се, -ѣнтѣм се, свр. *ѣрѣлногѣ се ѣбући, ѣрѣитријати се ѣдјећом*. — Натѣнтѣла си се кѣ да ћеш се помѣс.

натѣнтѣт се, -ѣнтѣм се, свр. *ѣрѣлногѣ се ѣбући, ѣрѣитријати се ѣдјећом*. — Натѣнтѣла си се кѣ да ћеш се помѣс.

натѣнтѣла се, -ѣм се, свр. *ѣрѣлногѣ се ѣбући, ѣрѣитријати се ѣдјећом*. — Натѣнтѣла сам се ѣвија прѣјѣтина, нѣће ми бѣт зѣма.

натѣнтѣла се, -ѣм се, свр. *ѣрѣлногѣ се ѣбући, ѣрѣитријати се ѣдјећом*. — Натѣнтѣла сам се ѣвија прѣјѣтина, нѣће ми бѣт зѣма.

натѣнтѣла се, -ѣм се, свр. *ѣрѣлногѣ се ѣбући, ѣрѣитријати се ѣдјећом*. — Натѣнтѣла сам се ѣвија прѣјѣтина, нѣће ми бѣт зѣма.

натѣнтѣла се, -ѣм се, свр. *ѣрѣлногѣ се ѣбући, ѣрѣитријати се ѣдјећом*. — Натѣнтѣла сам се ѣвија прѣјѣтина, нѣће ми бѣт зѣма.

натѣнтѣла се, -ѣм се, свр. *ѣрѣлногѣ се ѣбући, ѣрѣитријати се ѣдјећом*. — Натѣнтѣла сам се ѣвија прѣјѣтина, нѣће ми бѣт зѣма.

натѣнтѣла се, -ѣм се, свр. *ѣрѣлногѣ се ѣбући, ѣрѣитријати се ѣдјећом*. — Натѣнтѣла сам се ѣвија прѣјѣтина, нѣће ми бѣт зѣма.

натѣнтѣла се, -ѣм се, свр. *ѣрѣлногѣ се ѣбући, ѣрѣитријати се ѣдјећом*. — Натѣнтѣла сам се ѣвија прѣјѣтина, нѣће ми бѣт зѣма.

натѣнтѣла се, -ѣм се, свр. *ѣрѣлногѣ се ѣбући, ѣрѣитријати се ѣдјећом*. — Натѣнтѣла сам се ѣвија прѣјѣтина, нѣће ми бѣт зѣма.

натѣнтѣла се, -ѣм се, свр. *ѣрѣлногѣ се ѣбући, ѣрѣитријати се ѣдјећом*. — Натѣнтѣла сам се ѣвија прѣјѣтина, нѣће ми бѣт зѣма.

на̀тријет, на̀трѐм, свр. *изваља̀иши ти-јесѝо за хљеб у брашно*. — Оли ти на̀тријет овѝ лѐб, не мо̀гу ја?

на̀трѐнтѝа̀т (се), -ѐнтѝа̀м (се), свр. *на̀ирича̀иши се, ѝремного се обу̀ћи*; уп. на̀тон-тат се, на̀тонтуља̀т се. — Штѝ си се та̀ко на̀трѐнтѝа̀ла, мла̀да си, нѐће ти бѝт студѐно. На̀трѐнтѝали су ону̀ ма̀лу нѐкаквијама а̀љина̀ма да се не вѝди иж њѝх.

на̀трѝља̀т (се), -ѝа̀м (се), свр. *на̀брѝља̀иши (се), на̀ирича̀иши (се) ко̀јечега, изми-слиши ко̀јешѝа*. — На̀трѝља̀ла си нѐшто о мѐне код ко̀мшија̀, па ме по̀пријеко глѐдау. На̀трѝља̀ се сѝно̀ћ, свѝ су вѝђели ко̀ је. Јесте ли се на̀трѝља̀ле?

на̀трѝѝит (се), -ѝит (се), свр. *истиа̀ћи дио тишѝела; на̀мјесѝиши се на каквом видном и узвишеном мјесѝу*. — На̀трѝѝила пр̀си па мѝсли да је нѐма та̀квѐ. На̀трѝѝила се на онѝ љу̀вик и глѐја ко̀ прола̀зи.

на̀трѝѝит (се), -ѝит (се), свр. *на̀иу-ниши (се) ѝру̀њем*. — Чѝм је овѝ на̀трѝ-њен овѝ скѝрѝуп, свѝ су у њѐга нечесовѐ црне гомѝлице. На̀трѝѝио сам се љ око.

на̀трѝска̀т се, -ѝа̀м се, свр. *издрма̀иши се возѐћи се каквим возилом по неравно-м ѝуиу; издрма̀иши се у игри, на̀играиши се ѝоскаку̀јуиши*. — На̀трѝска̀ли смо се ѝа̀дѝом ѝд Гра̀да, бубрѐзи су ни отпа̀ли. Ако се сѝно̀ћ нијесте на̀трѝска̀ли игра̀уиши, нѐћете ника̀д. На̀трѝска̀смо се сѝно̀ћ на̀ коло.

на̀трѝтан, -тна, -тно *који је склон бо-лестѝима; који је у ѝрвој фази какве бо-лестѝи*. — Свѝ смо у ку̀ћу на̀трѝтни от прѐладѐ. На̀трѝтан сам ја̀, ѝће на мѐне свѝка̀ болѝштѝа.

на̀тѝкнѝт, -нѝм, свр. *на̀говѝјесѝиши*. — На̀тѝкну ми нѐшто Велиша за оно̀га сѝна Ра̀довѝанѝвога ка̀ да су га затворѝли, а нѐ знам је ли ѝстина.

на̀тѝтѝѝет, на̀тѝтѝѝѝм, свр. *разгорѝиши ва̀иру, на̀ложѝиши ва̀иру ѝолико да ѝуиѝи, да ѝламса*. — На̀тѝтѝѝѝели су ога̀њ, дѝбро смо се изгрѝјали.

на̀тѝтурѝка̀т се, -рѝка̀м се и -рѝчѝем се, свр. *ѝремного се оѝиши, оѝјаниши се у великој мјери*; уп. на̀тѝтурѝчит се. — Јѝ-пѝет се на̀тѝтурѝка̀ ка̀ прасѝца, по̀пио је са̀м више от по̀ кѝла ра̀кѝје.

на̀тѝтурѝѝит се, -ѝит се, свр. *ѝремно-го се оѝиши, оѝјаниши се у великој мјери*; уп. на̀тѝтурѝукат се. — Био си се на̀тѝтурѝѝичио, нијеси ништа за сѐбе зна̀.

на̀ѝас, прил. *но̀ѝас*. — Дѝђите на̀ѝас да посѝѝѝмо.

на̀ѝашњѝ, -ѝа, -ѝе *који се односи на ѝреѝходну или сѝедѐћу но̀ћ, но̀ѝашњи*. — На̀ѝашњѝа̀ но̀ћ ми је тѐшко прѝшла, нијесам за̀спа̀ла ни трѝн.

на̀ѝве и **на̀ѝви**, на̀ѝа̀ва, ж., рл. т. *сѝе-ѝијално ура̀ђено дрвено кориѝо за мјѝе-шење хљеба*. — Ја̀ сам ва̀зде у на̀ѝви ми-јесѝила лѐб. На̀ѝве се ни́коме не позамѝѝу-ју.

на̀ѝѝра̀т, -ѝа̀м, свр. *на̀ѝјера̀иши*.

на̀ѝѝѝит се, -ѝѝѝит се, свр. *ѝоднаѝиши се, мало се оѝјаниши*. — Ми троѝца по-пѝисмо четири кѝла вѝна, свѝ смо се на̀ѝѝѝѝили, али нијесмо би́ли пѝѝани.

на̀ѝпо̀рѝда̀т се, -рѝда̀м се, свр. *на̀ѝаска-ѝи се до миле во̀ље, на̀брѝља̀иши се, на̀ирича̀иши се (не особѝишо ѝа̀меѝно)*. — На̀ѝпо̀рѝда̀ћемо се на̀ѝас у Илѝје. На̀ѝпо̀рѝда̀смо се до милѐ во̀љѐ.

на̀ѝѝка̀т се, -ѝа̀м се, свр. *на̀јесѝи се ѝу-ка̀њем (кѝуно̀м), зоба̀њем*. — На̀ѝѝка̀ле су се ко̀кошке, спрѝати ѝх.

на̀ѝѝка̀т се, -ѝка̀м се, свр. *на̀ирича̀иши се*. — Јесте ли се на̀ѝѝка̀ле ѐ нијесте ѝда̀вно?

на̀ѝѝлѝт, -ѝѝм, свр. *изр. на̀ѝѝлѝт уши ѝодиѝи уши ради ослушѝива̀ња (или чега другога), ослушѝива̀иши, ѝа̀жѝиво слушѝа-ѝи*. — На̀ѝѝлѝо уши и па̀зи што зѝѝрѝѝмо. Дѝбро на̀ѝѝлѝи ѝши ка ти учѝтель бу̀дѐ прѝча̀.

на̀ѝук, -а, м. *ѝоука, нау̀ка, учење, шко-ловање*. — Нијеси од мо̀јѝга на̀ѝука, али ти

вѣљу да га више не мазѣш. Завршио је велики науџ.

наџкованье, -а, с. *учење, школовање*. — Онога најстаријега су послали на науџкованье тамо негђе у некѣ далекѣ земљу.

наџман, -мна, -мно *који је науџио*. — Науџман сам да јесенас продам све браве, немѣ ми ѣх ко држат.

наџспорѣд, прил. *наџоредо*. — У крсте се одѣло наџспорѣд по двойца а крс су носили они прѣдњи.

наџака и **наџака**, -ѣ, ж. 1. *среџа*. — Није нашла наџаку, и остаде неудѣта. Ако си без наџакѣ, ништа ти богѣство не ваља. Одѣо је за наџакѣм, и ѣто што је дочѣка. Свако ѣдѣ за својом наџакѣм. Није имѣла с ѣим наџакѣ, и то ти је. 2. *фиг. ѣород*. — Фина јѣј је наџака, ѣмѣ златнѣу џѣцу. Ајде, наџако, послуша ме! Од наџакѣ ѣмау сѣмо јѣдну шѣѣр.

наџачан и **наџачан**, -чна, -чно *који је среџан, који је среџне руке, коме све иде како ѣланира (и без његове заслуге)*. — Наџачни су више од друџија ѣудѣи, све им напредѣјуѣ. Бѣла је наџачна и с домѣвинѣм и ж џѣцѣм. Бѣље је бѣт наџачан нѣ богѣт. Нијесу наше одиве наџачне, а све су дѣбре и поштѣне. Наџачни је нѣ па-метни!

наџѣтѣт, -ѣм, свр. *наџѣтѣти у феѣше, у кришке*. — Чѣм смо дѣшли, наџѣтѣла је пршѣтѣ и младѣбога сѣра, није било друѣгѣ нѣ да ѣјѣмо.

наџѣкат се, -ѣкѣм се, свр. (понекад пејор.) *наџѣсти се, ѣреѣсти се*. — Наџѣкали смо се код џѣда кастраѣинѣ. Наџѣкѣте се, па ви нека прича. Офѣѣк, офѣѣк, наџѣкаше се, те не оста ништа. Наџѣкала сѣ она кот Галијѣна, ништа јѣј није фѣ-лило.

на(х)ѣрѣт се, -ѣрѣм се, свр. *наџѣѣти се, наскѣѣти се, набѣсѣѣличѣти се*. — Нахѣрѣли смо се од немила до недрѣга, цѣо живѣт. Нека се нахѣрѣ по Бѣограду,

па ће дѣћ памѣти. Наѣрѣ се пѣ селу, сѣд је доша.

нахѣрен, -а, -о *накривѣен, нагнуѣи*. — Нахѣрен је они стѣг у долине, паѣше. Неѣшто ми је нахѣрсна дѣња банда ѣзбѣ, мѣрађу је неѣчим пѣдѣпријет.

нахѣрено, прил. *накривѣено, искривѣено, нагнуѣо*. — Што ѣдѣш тѣко нахѣрено кѣ да ти сѣ ртѣница искривѣила?

нахѣрит (се), -ѣм (се), свр. *нагнуѣи (се), накривѣи (се)*. — Нахѣрио сѣ зѣд от кѣѣе, мѣже се обурѣѣт. Саѣѣни то фѣно да се не нахѣри! Штѣ си се нахѣрио, ѣто те крѣв кѣ Милѣша?! Бѣеше нахѣрио кѣпу на лѣјесѣу банду и ѣде.

Нахѣја, -ѣ, ж. *обласѣи Сѣѣаре Црне Горе у којѣј је и Заѣарач, Катѣунска нахија*.

начѣтит се, -ѣм се, свр. *наѣмилиѣи се на горњѣј ѣѣврѣшѣни нечега и одаѣѣле ѣосмаѣѣраѣиѣи*; *начокерит (се)*. — Штѣ сте се начѣтили тѣн, кѣ да нијесте ниѣкад глѣдали чѣљад!? Начѣтили су се врѣне на кошѣѣлу више кѣѣѣ.

начѣин, -а, м. *ѣорѣд др. значења, и: услови у којима се живѣи у домаѣѣнѣстѣѣву; рѣд, ѣорѣдак*. — Умау у кѣћу сваѣи наѣин, све што јѣднѣј кѣћѣ трѣба.

начѣњѣт, -ѣњѣм, несвр. *ѣравѣиѣи, наѣравѣѣѣиѣи*. — Оѣе, велѣи, да начѣњѣ новѣу кѣћу порѣд старѣ, припрѣмѣо је цѣјѣлу грађу.

начѣњѣт, -њѣм, свр. и несвр. *ѣѣѣѣѣѣиѣи, ѣѣѣѣѣѣѣиѣи ѣѣѣѣѣѣиѣи*. — Јѣш нијесмо начѣњѣли они дѣњѣ стѣг сѣјѣна.

начѣњѣт, начѣњѣм, свр. *наѣравѣиѣи, ѣзграѣѣѣиѣи; доѣѣѣѣѣи жену у ѣѣрудноѣу*. — Начѣни овомѣ џѣтѣту тѣ свѣралу да не плачѣ. Начѣниѣо је некакѣвѣј џѣѣѣѣѣи ис тѣја плаѣниѣѣ дѣјѣте, мѣслила је е ће је ѣзѣт.

начокѣрит (се), -ѣрѣм (се), свр. *наѣѣѣѣѣѣѣи (се), наѣѣѣѣѣѣѣи (се) на горњѣј ѣѣѣѣѣѣѣи*; уп. *начѣтит се*. — Начокѣрила

си тѡ брѣме, нѣнеш га мѡћ прѡнијет прос шипковине. Начокрѣиле су се тїце на жїцу от струјје.

начомрѣдїт се, -їм се, свр. *намргоди-їти се*. — Нѣшто сѣ начомрѣдно, вїдїм му по кїли међу очи, нѣшто је грдно лѹт.

начоплїт (се), -ѡплїм (се), свр. *узетїи доста лишћа или траве чойљењем*. — Начѡпли тїја пѣрѡ лозѡвија овомѣ јарѣту, гладно је. Свѣжи крѡву на долину, начоплїће се трѡскѡта.

нашакѡт се, -ѡм се, свр. *набоксовати се*. — Јестѣ ли се, ђецѡ, нашакали, ѡјте сѡд ѹчите!

нашарабаѡдѡт, -баѡдѡм, свр. **1.** *нашврљати, написати како било, ишврљати*. — Нашарабаѡда ни је пїсмо, нїјесмо га мѡгли прочитѡт. **II.** ~ **се** *нашврљати се, наскияти се*. — Учїо је десет гѡдїна тѡ факултѣт, нашарабаѡда сѣ по Београду док су му нѡге опѡле.

нашврљѡт (се), -рљѡм (се), свр. **1.** *написати како било, ишарати иисањем, довољно написати шврљањем, шарањем*. — Ако си се нашврљѡла, пѡђи да помѡжеш мајци. Што тѡ фїно не пїшѣш нѡ си га тѡкѡ нашврљѡ. Да му тѹ кѡрту, пѡ кѡ се нашврљѡ, нѣће ти више трајїт да шарѡ. Кѡ је од вѡс овѡкѡ нагрѡїо овї зїд, цїјелѡга гѡ нѣчим нашврљѡ! **2.** *налуїати се*. — Нашврљѡ сам се јѡ по свїјема граѡовима бївшѣ Југослѡвијѣ.

нашегѡт (се), -ѡм (се), свр. *наїесїтерисати се*. — Нашегѡ ми је јучѣн Бѡжѡ скѡро пѡ кубнїка дрѡѡ. Нашегѡли смо се до мїлѣ вѡлѣ, нїје не за више жѣља, прешегѡли смо свѣ онѣ шгїце што су бїле припрѣмљене за пѡтошење.

нашестѡт, -ѡм, свр. *нарезати, накидати резањем*. — Нашестѡла је пршѹтѣ ка сам дошѡ, мѡрѡ сам јѣс.

нашїкѡт се, -їкѡм се, свр. *издовољїти се у шикању (љубању) колијевке*. Фиг. *родїти доста ѡјце*. — Ако се ѡна нїје нашїкала, нїје нїједна дрѹга, родїла їх је петнѡестѡро.

нашкї, -ѡ, -ѡ који *їриїада нама, који је наш, који је од наше сорїје, од нашег обичѡја, начина и сл.* — Бѡлѣ су у Загѡрѡч нашкѣ лѡзе нѡ амерїканскѣ.

нашки, прил. *на наш начин, ѡо нашему*. — Дѡчѣкали смо їх по нашки, фїно и поштѣно.

нашкрабаѡт (се), -ѡбѡм (се), свр. *нашврљати се, написати како било, издовољїти се у шкрабању*. — Ако си се нашкрабаѡ, пѡђи да пшгїтиш онѹ крѡву е црче ѡд глаѡи у појѡту. Нашкрабаѡ сам му пїсмо, не вљѣрујѣм е ће га мѡћ прочитѡт.

нашкрїнѹт, -їнѣм, свр. **1.** *їриїворїти враїа или їрозѡр*. — Нашкрїни тѣ шкѹре да не улѡзи кїша прос прѡзѡр. **2.** Фиг. *накривїти мало каїу*. — Он їмѡ ѡбичѡј да нашкрїнѣ капу на лїјсвѹ бѡнду, тѡкѡ му се чинї госпѡцкїјѣ.

нашкрњѡт (се), -ѡм (се), свр. *наїрунїти се, наїунїти се шкрњама, їрунњем*. — Од чѣса је нашкрњѡна овѡ вѡда, што је овѡ попѡѡло по њѡј? Нашкрњѡ сѣ овї скѡрѹп некаквїјама шкрњама, нѣ знѡм од чѣса су, а ѹјме дрѹтѡга је чїс.

нашкропїт, -ѡпїм, свр. *наїрскаїти*. — Нашкропїо сам лѡзе от пролѣтѡс четїри пѹта.

нашљѡкаѡт се, -ѡкѡм се, свр. *наїїїти се, їреїїїти се, много се ѡїјанїїти*. — Нашљѡкѡ сѣ сїнѡћ кѡ прасїца, спрѡдѡли су му се.

наштѣсрца, прил. *на їразан сїѡмак, рано їзїуїра, їрије јела*.

наштѹкнїѹт, -нѣм, свр. *наговїјесїїти*. — Нѣко му је наштѹкнѹо е га трајїи милиїција, пѡ сѣ склонїо кѡт сестрѣ ѹ Жѹпу.

нашћѣница, -ѣ, ж. *гредѡ на зїду на коју се ослањају кључевї крова и гредѣ између два зїда*. — Нашћѣнице на вѹ кѹћу су јелѡвѣ, а гредѣ тополѡвѣ.

небирѹлѡк, речца *алѡл вјера, браво, нека је, „не било урока“, добро је їако...*

— Колико је пораста, небирѣлок! Фино је причала, небирѣлок. Добре су ти кѣзе, небирѣлок! [Напомена: Лексемом се изражавају жеља и нада за успех, против чини и урока и сл.]

неболећ, -а, -е *грубо, недобродушан, зао, који није доброг срца*. — Болесан је Јован, а свѣ су му чѣљад неболећа, ниједно да се окренѣ на њѣга и да га чим поуди.

неболеће, прил. *грубо, недобродушно, несрдачно*. — Неболеће ће га ђни држѣт, знам ја то.

неборе, речца (за појачавање изражајности) *заиста, доиста*. — Ђла ти, неборе, тркни до њих, нѣтѣ те изѣс.

небрат, -а, м. *лош брати*. — Да нијесу небраћа, дошли би да ти помѣгну.

невакат, -кта, м. *невријеме, неиогодан моленати*. — Дошли сте ми у невакат, кад ништа не мѣгу учињѣт. Што гѣђ се чини у невакат, слабо испанѣ.

неваљ, -а, м. (израз у функцији прилога, обично с предлогом у) *нехотице, нехотимично*. — Учинио је то у неваљ, немѣ га бит. Из неваља је добила кѣпиле [иронија]. Убио је сина у неваљ, али је јѣпет одговара, затворили су га двије гѣдинс.

неваљаѣс, -ста, -сто *који није довољно сѣособан у физичком смислу; неипредузимљив*. — Неваљаѣсти су кѣ рабѣтници, ништа од њих. Свѣ су им ѣца неваљаѣста, а отѣц живѣ мѣња.

неваљачко, -а, м. (хипок.) *слабаина особа, нејака и неенергична особа (обично о дјетишту)*. — А, неваљачко, дако овѣ завршимо до мрѣка! Не бѣј се, неваљачко! Они неваљачко Илин се пѣказа прѣви јунак. Оѣеш ли мѣђ с овијем неваљачком то покѣсит? Мио ми је они твој неваљачко. А, неваљачко, помѣга ти Бѣг.

невид, -а, м. *сићан инсекати, скоро ипровидан, дању се не види, уједа поуити комарца*. — Цијело лѣто су ме клѣли не-

види, ѣо ми по кѣжи свѣ пѣвице. Вѣзде лѣти овѣђен имѣ невидѣ, пѣцкау кѣ мѣве прет кѣшѣм.

невѣђѣог, -ога, м. *невидѣог, забачен крај*. — Оно су њихове кѣће забѣчене, прѣви невѣђѣог.

невѣђелица, -ѣ, ж. *мрак, шѣма, вријеме када се не види ништа, ноћ*. — Вѣзде сам се боја да улазим у Почкаљску јѣму за воду зѣог невѣђелице. Не мѣжете по невѣђелици одѣт бес феѣѣра.

невѣѣста и невѣѣста, -ѣ, ж. *млада, млада сѣйруга, најмлађа од удаћих жена у кући*. — Дѣвео је невѣѣсту из Бѣра, от Попѣвића.

невѣѣстица, -ѣ, ж. *вѣверица*; уп. кумаѣица. — Уфѣтио невѣѣстицу кад је пѣла с ораѣа. Невѣѣстицу нѣко зѣвѣ вѣверица.

невѣља, -ѣ, ж. 1. *неипријѣтност, незѣода, несрећа*. — Нашла нѣ свѣ невѣља от кѣмшијѣ, нијѣко да се зѣговѣримо окѣ онѣ трѣшѣе што ни је на међу. 2. *фиг. слабаан чѣвјек, слабић*. — Рѣче ли ти што она невѣља?

невѣљница, -ѣ, ж. *сићина и слабаина особа (обично мѣшка), слабић, јѣдов*. — Не дѣра онѣ невѣљницу, гредѣга је, није ѣн тѣко слаб кѣ што зѣѣре за њѣга. Дѣбар је, нѣ невѣљница, мѣла је фѣјда од њѣга иза што. Нѣма ти наѣа у онѣ невѣљнице, ништа ти ѣн не мѣже помѣђ.

невѣљко, прил. *нерадо, без воље*. — Невѣљко сам доша, нѣ бих да није стрѣна бѣлесна. Пристѣла је да га прѣми, али не вѣљко.

невѣљник, -а, м. *онај који је у шѣшкој сѣићуѣији, у незѣодама и неипријѣтностима; онај који је слабаан и нејак (физички и дѣховно)*. — Било је нас невѣљника из Црнѣ Горѣ у та лѣгор дѣста. Није јѣ ѣн, невѣљник, мѣга ништа. Што ће невѣљник без ѣђе ѣчега? Да томѣ не вѣљнику нѣшто!

неврѣтак, -тка, м. *неиоврати, невоља, несрећа, ирагѣдија, свратиак*. — Свѣ је

обрнуло на неврѡтак, нигђе срєћє. Бѡг му неврѡтак нарєдио! Оно што су учињєли с имѡњем је сврѡтак и неврѡтак.

нєврѡзан и **нєрвѡзан**, -зна, -зно *који је слабих живота.*

нєврѡзно и **нєрвѡзно**, прил. *неурасијенично.*

нєгђе, прил. *негђе (просијорно и временски).* — Нашли су га нєгђе у тє планине. Дѡко дѡђете нєгђе и до нас.

нєговѡр, -а, м. *вербални сукѡб, неговорење*; уп. *незбор.* — Има више от пѡ гѡдинє откѡко смо у нєговѡр, нє знам ни данѡс окѡ чєса се посвѡдѡсмо.

недођија, -є, ж. *забачено мјесио*; уп. *недођин.* — Удѡла сє у нєкаквѡ недођију, ко нє зна хє тѡ, нє зна штѡ је забачени крај.

недођин, -а, м. *забачени крај, невидѡг, нешто врло далеко*; уп. *недођија.* — Отишли су има више от седамдесєт гѡдинѡ у Америку, тѡ је нєгђе далєко, прѡви недођин. Оно хє кућа Мйличинѡга дѡма је недођин, нѡко онођєн не долѡзи.

нєдѡм, -ома, м. *раскуће, уништиено домаћинство.* — Пошто јѡј је мѡж умро, врѡтила сє у дѡм нєдѡм.

нєдружєван, -вна, -вно *који је егосицичан, који не воли да се дружи, који избјегава друштво.* — Недружевнијє ѡсобє од оногѡ мѡђєга Пунйшинѡга сина нијесам глєдѡ.

нєђєља, -є, ж. **1.** *седмица, седам дана.* — Цијелє овє нєђєлє пѡдала је киша. **2.** *седми дан у недељи.* — Дѡћемо у нєђєљу којѡ прѡвѡ дѡђє.

незабрєкнут, -а, -ѡ *који проциушиѡ тєчносѡ зѡг расушивања (ѡ дрвеној посуди), расушен.* — Сви су ми дрвени суди незабрєкнути а водє у бистјијерну нємѡ.

незанрєшан, -шна, -шно *који није од користи, који је лијенишина.* — Незапрєшнѡ чєљѡди нємѡ од мојѡ, свє мѡрам сѡм, и свє да учиним и свѡђ да стигнєм.

незапрєшко, -а, м. *лијенишина, нерадник.* — Пошли ми нєко којє ће ми помѡћ, нємѡ ми шилѡт оногѡ незапрєшка.

незапрєшник, -а, м. *онај који није ни за што, који је неспособан да што уради.* — Не ослањѡј се на нєга, али нє знаш є незапрєшник какѡгѡ мѡјка није рѡђѡла.

незапрєшница, -є, ж. *лијена, нерадна женска особа, лијенишина.* — Овє су ми љєвѡјчице свє незапрєшнице, нијесам их учила ка су мѡлє биле, пѡ се сѡд сѡмо излежѡвау.

незѡбр, -а, м. *неговорење, свађа*; уп. *неговор.* — У незѡбр су ѡни ѡдѡмно, нє мѡгу се очѡма виђєт.

нєзграпан, -пна, -пно *несијреѡан, зруб, неописан (нешлифован); неукладан, гломазан, нејогодан за узимање и ношење.* — Нєзграпно ли си, дѡјете, ништа не умѡјєш! Сѡвѡ је нєкѡко нєзграпна — кѡ рѡзѡбјѡник. Нєзграпан сам јѡ за ѡгру. Нєзграпнє ли нєвѡјстє, фѡла бѡгу. Нєзграпно је за подфѡтит, нємѡ се за што држѡт. Бѡчѡе су нєзграпне за нѡшење. Ови ти је товѡр нєкѡко нєзграпан.

нєзграпно, прил. *несијреѡно.* — Нєзграпно си овѡ зѡд озѡдѡ. Нєзграпно си ме прифѡтиѡ. Дѡста сам нєзграпно тѡ учинѡ. Нєкѡко нєзграпно опѡлисмо тѡп. Уфѡтих га нєкѡко нєзграпно и замѡло ми нє испѡде из рѡкѡ. Идє нєзграпно кѡ међєд.

незнавєн, -а, -ѡ **1.** *нејѡмєшан, незрео, ѡриглуѡ.* — Незнавєно је онѡ дѡјете, не дѡрѡ га. Незнавєна му је мѡјка, ишћуњѡло је тѡ. Нємѡ се на нєга ослањѡт, тѡ је незнавєно чєљѡде. Незнавєни је постѡ ѡ свѡкѡга љєтєта. Незнавєна је бѡла, покѡјница, Бѡг да јѡј дѡшу опрѡстѡ. **2.** *нејѡзнаѡ, неуглєдан.* — Незнавєн је бѡи у вє крајєѡе.

незнавєњак, -а, м. *нејѡмєшна мушка особа, мушка особа којѡ мало зна.* — С

некаквијем незнавењаком сѣ удружѣю, постаће ка ѓн незнавен и луцкас.

незнавења́ча, -ѣ, ж. *нейаметна женска особа, женска особа која мало зна.* — Маќни овү малү од онѣ незнавења́чѣ, оштѣтиће је.

неја́, узвик, 2. л. мн. имп. неја́те *не дај, не дозволи, забрани.* — Неја́, е ће крава на шеницу! Неја́ тој ђѣци да идү на грождѣ, зелѣно је јѓш! Неја́, побийше се ђѣца! Неја́те, уљѣгоше у жѣто!

неја́к, -а, -о 1. *слабашан.* 2. (заст.) (без м. рода) *која је у другом сѣању, шрудна.* — Јѣ ли јѓш неја́ка онѣ Владѣва жѣна? Неја́ка је, вели, већ трѣћи мјѣсѣц.

неја́ч, -и, ж., зб. *чланови ѣородице, или села, који не могу ѣврѣћивати, који не могу оисѣјајати без ѣомоћи других.* — С овѣм неја́чи смо блѣжали ус та брда да не не покѣлү Талија́ни.

неја́чѣца, -ѣ, ж. *слабашна скуѣина.* — Ва́зде су бѣли неја́чѣца и свѣ су на њѣх погонѣли.

нека́, -ѣ, ж. (супстантивизована замјеница) *разлог, узрок и сл.* — Није Мишо́ звѣ без неке́. Чујѣте ли пуцња́ву, онѣ није бѣз неке́. Само ме́ нека́ ђѣрѣла да га не издрѣвим.

нека́дар, -дра, -дро *нејак, несѣособан за нешто.* — Нека́дри смо, ђаољѣм, ѣба двоје, стѣска́ не раматѣз па не мѣжемо мрднүт. Попрѣвили бисмо кућу, ѣли смо нека́ко нека́дри, нема́мо ни моћи ни пара́.

нека́дро, прил. *немоћно.* — Нека́дро се крѣћем, свѣ ми нешто смѣта́.

нека́рактер, -а, м. *особа неморалног ѣонашања, особа која се лоше ѣонаша.* — То је нека́рактер ка́ та, свѣшто би учинѣо.

неќмоли, *везник а камоли.* — Неће да слуша́ ѣца неќмоли ме́не.

неќолиќоро, поименичена неодр. количинска замј. *неколико њѣх.* — Дошло их је неќолиќоро код Пѣтра. Довѣди ми неќолиќоро ђѣце, помага́ћу им.

неќолиќина, -ѣ, поименичена неодр. количинска замј. за м. род. *неколико њѣх.* — Прѣђѣше неќолиќина испрет куће и ниќо не рече ни „Пома́же Бѣг“.

неќрс, -сти, ж. и -ста, м. 1. *ђаво, сѣшана, вѣмѣир.* — Срѣла га је неќаква́ неќрс на Комунѣцу и полүдио је отѣдер. Түчио сѣ с неќрстом ў зору. 2. *некрѣштѣно дијѣше.* — Неќрс се не копа́ ў грѣбље нѣ поред не́га.

неќућѣван, -вна, -вно *који није добар домаћин.* — Неќа је и јѣдно чељаде у кућу неќућѣвно, түн нема́ напрѣтка ни у фамѣлү ни у имање.

неќција, -ѣ, ж. *инјекција.* — Пропѣса ми је дѣктор неќције.

нема́лац, -ѣоца, м. *онај који нема, сиромѣх.* — Ово ѣћен су свѣ нема́оци гољѣ, сирѣтиња пүка́.

нема́штина, -ѣ, ж. *оскудица, немање, сиромашѣво.* — Ва́зде смо жѣвјѣли у нема́штину, али нијесмо күќѣли. Удѣла сѣ у вељикү нема́штину.

немо́, мн. *немојмо, немо́те одрична имѣраѣивна речѣа.*

немо́тањ, -тња, -тњѣ *немоћан.*

немоћа́т, -ѣм, несвр. *ѣосѣјајати немоћнији.* — Немоћа́ ми стѣра ѣз да́на ў да́н, свѣ је немоћнија́.

немрчи́пушка и **немрчѣпушка**, -ѣ, ж. Гмн. *немрчѣпушка́ куќавѣца, сѣрашљѣвац, нему́жеван чѣвѣк; уп. безметковѣи.* — У наше брѣство није бѣло немрчѣпушка́. На Брегѣлницу је бѣо прѣва́ немрчи́пушка. Ништа го́рѣ од немрчи́пушке́.

не́надан, -дна, -дно *изненадан.* — Уфа́гѣла ѣх је не́надна несрѣћа.

не́надно, прил. *изненада.* — Дођѣше сѣноћ тројца по́тпуно не́надно, ѣћен су конѣчили.

необи́кнүт, -а, -о *ненавикнүт, неѣрилагоћен.* — Необи́кнүте су овѣ ме́рино ѣвце у наше кра́јеве.

неопѡјан, -а, -о који је сахрањен без оиела. — Вргли су га неопѡјанога у грѡб, неће то ижљећ на дѡбро.

неопрѡн, -а, -о који није оиран, који је ирљав. — Нећеш, чѡче, носит ту неопрѡну кошљу у Град.

неподесан, -сна, -сно који је неирекладан, неодговарајући, недовољан. — Неподесна ми је кѡса некако, па сам се уморио.

неподесно, прил. неирекладно, неиреклично. — Наљежи ти поред мене, мене је неподесно да идѣм тамо па да се врћем.

непокрњик, -а, м. иврдоглава, неокорна мушка особа. — Вишега непокрњика од њега нијесам глѣдала, тврдоглави је од машчета.

непоменик, -а, м. вук. — У Гарчић имѡ и непоменика, дѡбро чува(ј)те браве. Ка се у гору срѣтеш с непомеником, мѡраш промукнут ѡ страха.

непоменица, -ѣ, ж. змија. — Пази се, уснут имѡ непоменица, чува се да те која не фйшги, не дај бѡже! Непоменице су на(ј)опасније ка се парѣ, ѡнда прѡве сплѣтове.

непослѡх, -а, м. неслушност. — Досадио је твој непослѡх више свијема. Ова наша ђеца су свѡ од непослѡха.

непослушан, -шна, -шно који неће да ислуша, који неће да учини нешто што се од њега иражи. — Непослушно ми је млађе а старије учини свѣ што му трајим.

непослушнѡс, -сти, ж. одрицање ислушности.

непрестѡлно, прил. стиљно, без ирестѡлности: уп. беспрестѡлно. — Неко ми непрестѡлно чупа расѡд от купѡса, лѣтњак му се ишчупа!

непретвѡран, -рна, -рно иврдоглав, неслушан, својевољан, који неће да учини услугу, који неће да „ирейвори“

(ислуша). — Непретвѡрна су ти свѡ ђеца, неће да послушау бѣз лијека. Ништа од Радмилѣ нијесам виђела непретвѡрнѡ и тврдоглавије. Ђеца су ти непретвѡрна, чудим ти се како се ш њима јакѡш. Непретвѡрно ли си, дијете, што ме не послушаш! Непретвѡрна су јѡј ђеца да бѡг сачува, ништа неће да је слушау ни ти да јѡј помѡжу.

непуноручан, -чна, -чно недарежљив, неиздашан, нечазбен, икрш. — Некако су непуноручни, никѡга не понудѣ. Жѣсна му је непуноручна, прѡва тврдица.

нерѡнца, -ѣ, ж. наранца (*Citrus aurantium*). — У Загараче мѡже свѡшто да успијевѡ — и маслина и нерѡнца, а смѡкава и шипкова, да је бѡг, имѡмо дѡста, а од лѡза живимо.

нерѡс, -ста, м. вејар за ириљод. — Овога вепра ћу оставит за нерѡста, нека букѡри те крмаче пѡ селу, ѣ дѡбра сѡрта. Имѡ у Малѣнзу дѡбар нерѡс код онога Никѡлића, повѣшиемо тамо прасицу.

нерѡс, -сти, ж. дрвѣе, жбуње и сл. ишто сѡро расѣе, или не расѣе. — Свѣ је оно нерѡс, неће да мрднѣ, ѣ изгледа не мѡже у нѡ камење да растѣ.

нерим, -а, м. онај који је халаљив; уп. керим.

нерѡд, -ода, м. нерѡдица, слаб род (особито воћа). — Уфатио је овѣ старѣ лѡзе нерѡд, пропадау.

нерѡдица, -ѣ, ж. слаб или никакав род биља. — Ёо неколико гѡдина уфатила је сливе нерѡдица, па нема ђѡље.

нескопѡс, -пости, ж. неспособност, ијелесна слабост, немоћ. — Одѡмно ме држи нескопѡс, не мрдѡм ис куће.

нескопосан, -сна, -сно који нема снаге, који нема ијелесне јачине; неспособан. — Свако смо у кућу нескопосно за било штѡ да се радѣ. Нескопосна ми је жѣна у дѣснѡ руку, слѡмила је била прољѣтѡс, па јѡј слабо зарастѡ.

нѣсмѣјан, -јна, -јно *неспретлан, грубо, неуглађен, незграпан, нескладан, гламазан*. — Нѣсмѣјан је ка они Николетина с телевизора. Нѣсмѣјан си нѣкако, уреди се. Несмајнијега мѣмка нѣма од нѣга, а ти си га изабрала између толико бѣлија. Нѣсмѣјан си ти за фине пѣслове. Нѣсмѣјна је ка каква мушкарчина. Милица је нѣкако нѣсмѣјна, ка да је у шѣму расла. Оно је, јадан, нѣсмѣјно, видиш ли да се не умјѣ ни ђбућ ка људи. Нѣсмѣјна му је, нѣкако, она жѣна — и велика, и незграпна, и спѣра. Ови товѣр на коња је нѣсмѣјан, преврнуће се.

нѣсмѣјно, прил. *неспретно, грубо; несиметрично; нелијепо*. — Синоћ се Јелица понашала нѣсмѣјно, ка дивљакуша. Нѣсмѣјно га је дочѣкала. Нѣсмѣјно ти стоји то одијело, није за тебе.

нѣсѣј, -а, м. *онај који се лоше понаша, који је лоше сорте, лош карактер (о човеку или животињи)*. — И отац и ђед су му били нѣсѣји, а куће крушка нѣ пот крушка! Не дружи се с онијема нѣсѣјима. Ваља је нѣсѣј ка појједан они млађи Миланов. Ове двије нијесу козе нѣсѣји.

нѣсојлѣк, -а, м. *несојско, неспримјерено понашање*. — Пујн је несојлѣка. Немѣте чињѣт каквѣ несојлѣке!

нѣсојски, прил. *непоштенно, некарактѣрно, нељудски, нечовјечно*. — Нијесам се од Јована надала да ће онако нѣсојски постѣпит. Пази се, није ти от куће да се нѣсојски владаш!

нѣсојче и **несѣјче**, несојчѣта, с. *дијете несој, немирно и нештаино дијете које уз то воли да ѣодвали*. — Ако ми јѣш јѣдампут пуштите ту несојчад у лозе и у грожђе, ја ћу се ш њима јакѣт. Каква су она несојчад онога вашѣга комшије, сабрани бѣже.

нѣспор, -а, -о *који не траје дуго*. — Нѣспора им је обућа, не мѣгу им црѣвље ни по мѣсѣц данѣ. Скорѣп је нѣспор, сви га љју радо.

нѣсрѣтњи, -ѣ, -ѣ *несрећан*. изр. *таблица несрѣтњија данѣ скуји несрѣћних данѣ, данѣ у којима не треба опшѣочивати нове послове односно у којима не треба обављати одређене полове*.

нѣсрѣтњиѣк, -а, м. *несрећан човек*.

нѣсрѣтњица, -ѣ, ж. *несрећна жена*.

нѣтѣличан, -чна, -чно *који нема среће (шѣлиха)*. — Бѣље је бит сиромѣшан нѣ нѣтѣличан. Нѣтѣлична је, несрѣтњица, от како је пошла у та дѣм.

нѣћѣк и **нѣћѣк**, -а, м. (ријѣтко) *браћѣовѣв или сестѣрин син*.

нѣћѣкѣња, -е, ж. (ријѣтко) *браћѣовѣва или сестѣрина ћѣни*.

нѣћѣкѣт се, -ѣм се, несвр. *не ѣрихватити нешто брзо и јѣдношѣвно, негирати ѣрихватѣње, али бити спреман за ѣрихватѣње, ѣривидно одбијати неке по нуде*. — Дуго се нѣћѣкала док је нијесмо убијѣдили да јѣ је бѣље да пристѣнѣ. Немѣ се ништа нѣћѣкѣт, нѣћѣш добит бѣљу прилику за ѣдају, нѣ га ѣзми. Свѣ се нѣшто нѣћѣкала а знам лијѣпо е ће прифѣтит.

неужѣкѣн, -а, -о *неојачан, неопшѣоран*. — Несужѣкана су ти ђѣца, трѣба им мало плѣнинѣ лѣтѣс да ојачѣу.

неумјѣштина и **неумљѣштина**, -ѣ, ж. *неумјѣшност, неспрѣтност*. — Од неумљѣштинѣ је прокѣцка свѣ. Грђѣ је неумјѣштина от свѣке бѣлѣсти.

неучѣњен, -а, -о *који не жѣли да учи, да ѣмогне другимѣ, ѣврѣца*. — Нијесам знава ѣ Станиша онако неучѣњен, нѣ би да Бѣгу тамјана.

нѣчемӯран, -рна, -рно *малѣшан, слабашиан, нејѣк, неугледан, неспрѣтан*. — За косѣдбу изабѣрите здравѣ и снажне мѣмке, а не ове нѣчемӯрнѣ. Оно Спѣсојево мѣмче је нѣшто нѣчемӯрно, ка да је болѣшљѣв. Ожѣнио сѣ јѣднѣм малѣшнѣм, нѣчемӯрнѣм жѣницѣм. Јѣди су тѣ, тѣ је јѣдно, нѣчемӯрно.

долазй? Нйчеговић, кад је онаквй, јадѡ-вић и бескућевйћ.

ничесов, -а, -о општа придј. замј., прил. *никакав, лош, ни од чега*. — Нйчесова ти је ова ракија, ваља, мѡга си је бѡљу оставит. Нйчесову корис ми та пѡса нйје дѡнио. Што се погађаш ш њйм, али нѣ знаш да је тѡ нйчесов чѡск. Нйчесово је овогодйшњѣ грѡжје.

ничи, -ија, -ијѣ *ничји*.

ништавило, -а, с. *ништиа-особа, лоша особа; лош ѡсао*. — Срѣте ли ђѣ онѡ ништавило из гѡрњѣга сѣла? О тѡга пѡсла изглѣда нйшта нѣће бйт, уфатили сте се у вѣлико ништавило.

ништавчиња, -ѣ, м. и ж. *ништиавило, неморална, некарактерна особа, свишточнйа*. — Да те више нйкад нйјесам вйдио да се дружйш с онѡм ништавчинѡм!

новйна, -ѣ, ж. *обрађено земљиште које је раније било зашравлено, или зашуйшено*. — Рађаће ти кртѡла на ову новйну — не бѡј се.

новцѡт и нѡвцѡт, -а, -ѡ *нѡвйнуо нов (обично иде иза ѡриѡјева 'нов)*. — Купйѡ је нѡв нѡвцѡт капѡт за малѣ пѡре, онѡмѣ што му га прѡдѡ бйѡ је тйјесан.

нѡга, ногѣ, ж. *дио људског и живѡтйнског организма. изр. пѡд ногу ѡрикладно, ѡгодно за ѡшйовање; у својини је*. — Лѡко је до нас дѡћ, свѣ ти је пѡд ногу и нйза страну. Под ногѡма му је цйјелѡ имѡње онѣ Мијѡјловѣ ђецѣ. — с ногѣ нѡ ногу *добро истйћи*.

ногѡт, -а, -ѡ *који има велике ноге; који је дугих ногу и корака*.

ногѡт (се), -ѡм (се), несвр. *ударити (се), рийити се; скакати; дангубити*. — По вѡздѡн се овѡко ногѡту и скѡчу, нйшта нѣте да ўзмѡ да радѣ нй да ўчѣ. Спава овй мали сѡ мнѡм и по цйјелу нѡћ ме ногѡтѡ.

ножйћ, -а, м. *кухињски нож*. — Ймау тѡга имѡња и жйвѡга дѡста, ѡли йм у кѡћу

не мѡжеш нѡћ ни ножйћ ни ожйцу а кѡмоли штѡ другѡ.

нѡжице, -йцѡ, ж., pl. *tantum маказе*. — Ошишѡла сам малѡга нѡжицѡма, нйје испѡло грђѣ нѡ машинѡм. Купи ми ў Град једне нѡжице од лѡза, нѣмѡ их у задругу. Ђѣ су онѣ вѣлѣ нѡжице за ѡвце?

ножнйца, -ѣ, ж. *корице за нож, канија*. — Та ти је шйш вѣлики, што не направйш за њѣга ножнйцу, не мѡжеш га тѡко носит изѡ пѡса.

ножѡрда, -ѣ, ж. *велика нога, ножѡрина*. — За тѣ тѡѡје ножѡрде не мѡжеш нѡћ црѣвљѣ, нѡ их мѡраш наручйвѡт.

ножурйна, -ѣ, ж. *велика нога, ножѡрда*. — Кад ѡн прѡжй онѣ ножѡрде, нйко га не мѡже стйћ.

нѡздра, -ѣ, ж. *ноздра; уп. ноздрица*. — Нѡздре су јѡј шйрѡке кѡ у кравѣ. Тѡко ўскија нѡздарѡ јѡш нйјесам глѣдѡ кѡ што их ймѡше Рѡжѣ.

ноздрица, -ѣ, ж. *ноздра; уп. ноздра*. — Ноздрице су јѡј ўске и ймѡ фйн нѡс.

нѡкат, нѡкта, м. **1.** *рожнйти дио на ѡрстйу чѡвјека*. **2.** *мала количина нечега*. — Дѡ ми нѡкат сйра с овйјем лѣбом, не мѡгу га овѡко сѡв јѣс. Закачйла је цѡда и нѡкат од нѡшѣ земљѣ.

нокйљ, -а, м. *болестй нокйља, занокйлица*. — Цйѡ ме прѣ болй од нокйља, а нѡкат ми јс поцрнйѡ, мѡже бйт да ће ми отпѡс.

носѣћ, -а, -ѣ *који држи (ѡ зиду, сйљбу, раднйку и сл.)*. — Важни су носѣћй зйдови, а за мулегйне ћемо лѡко. Поставйћу тры грѣде носѣћѣ, јѡкѣ, а остѡлѣ мѡгу бйт какве бйло.

носѣћа, -ѣ (супстантивизовано) *она која је у другом сйњању, која је тйрудна, гравидна*. — Носѣћа му је жѣна, а сѡма мѡра да музѣ краве и ѡвце. Носѣћа је овѡ кобйлица, ѣѡ колыка је.

носйља, -ѣ, ж. *кѡкошка која носи јаја*. — О дѣсет кѡкошѡкѡ сѡмо су ми сѣдам носйљѣ.

носѝт, нѹсѝм, несвр. 1. *носѝтии*. 2. *имати ирецизностѝ у ѡуѡаѡи зрна (о оружѡу)*. — Нѹсѝ ми пушка добро, ѡе уцѝлѡм погѹди. Драгѹва двоѡиѡјевка је добро носѝла.

нѹтњо, прил. *ноћу*. — Све ѹј нѹтњо долазѡ по двоѡца-троѡца, а штѹ радѡ — нѡ знам.

ноћивѡт, -ивѡм, несвр. *прѡводѝтии ноћ*, *ирѡноћиватии*. — Ноћивѡмо у колибу, топлијѡ је. Оћете ли мѹћ ноћивѡт онѹбѡн.

ноћник и **нотњѝк**, -а, м. *ноћни вѡеѝпар*, *ноћни ѡвѡеѝпарац*. — Лѡти вѡзде спѡвѡм наизвѡн, стѡлно пувѡ ноћник и нѝкат се не пѹтѝм, те фѝно спѡвѡм.

нѹжден и **нуждѡн**, -а, -о *који је у нужди, који има ѡѡѡребу, којѡму недѡстѡа је нешѡо да би могаѡ да уради ѡланирано, који нема услове за живѡиѡ*; уп. потребит. — Овѡ гѹдинѡ смо нуждѡни за

жѡтом, нѡнемо га имѡт ни до Божѝѡа. Нуждѡн сам нѡшто, мѹжеш ли ми узѡјмит којѹ пѡру? Нуждѡни смо ѹд мѡса. Нуждѡна је од свѡга, свѡ јѹј фѡлѝ.

нѹжник, -а, м. *ѡѡалеѝ*, *клозеѝ*. — Нѝко пријед нѝје прѡвио нѹжнике нѡ смо свѝ излѡзѝли у шпѝковѝне изнад кѹѡа.

нѹкѡт, -ѡм, несвр. *нудѝтии, нуѝкатии*. — Нѹкѡмо га слаткишѡма, а ѹн овѡкѹ! Нѹкѡли смо га да ѡјѡ, али не мѹже. У бѡлницѹ су ми свѡ нѹкѡли да ѡјѡм.

нѹоди, заѝ. *начин од доћи (ѡред: доћѝ!)*. — Нѹоди, дѝјѡте, овѡмо, ѡ ако те уфѡтѝм, нѡне ти више падѡт нѡм да бѡжѝш! Нѹодите овѡмо!

нѹткѡт, -ѡм, несвр. *в. нукаѝ*. — Кѡ се ко теткѡ Мѝлѡ доћѡ, сѡмо што пѡснечѝм нѹткѡ, не мѹжеш се спѡсит ни од јѡла ни ѹт пиѡа.

Њ

нѡкѡт, нѡчѡм, несвр. *рикатаи (о магарѡиу), иравѝтии ѡсѡбне звуке сличне рѡканаѹ*. — Нѡчѡ онѹ Милѡнино магѡре, изглѡдѡ га јѹтрѡс нѝје пуштѝла да пасѡ.

нѡгуш, -а, м. *мушка особа из Нѡгуша*.

нѡгушѡца, -ѡ, ж. *жѡнска особа из Нѡгуша*. — Али нѝјеси знѡвѡ е је Аћѡ Нѡгушѡца, ѹ рѹд у Нѡгуше ѡмѡ браћѹ и дѡѡе сѡстре нѡудѡте.

нѡвѝт (се), нѡвѝм (се), несвр. *гаѡѝтии (се), ѡдѡзаѝтии (се), вѡстѝѡиватии (се)*. — Мѝлка се нѡвѝла у вѡлико добро, пѡ јѹј је сад нѡобѝчно. Сѡѹ је ѡѡцу нѡвѝо бес пѹмоѝи женѡ, ѡ ѹна бѝла стѡлно бѡлесна. Нѡвѝли су тогѡ јѡдногѡ сѝна кѡ кѡрѡла, и ѡто што ѡм ѹчињѡ. Нѡвѡ се нѡхова ѡѡца мѡмо свѡкѡ дѡругѡ ѡѡцѡ. Жѡвѝ испѹд Гарча, нѡвѝ жѡвѡ и помало купѹса сѡди.

нѡрѝт, -ѡм, несвр. *гледаѝти у нешѡо, сконцѡнѝрисатаи се у ѡсмаѡраѡу нечѡга, вѡреѝтии*. — Нѡрѝ свѡ у трѡшѹу кѡ да

ѡе му је нѡко обрѡт. Вѡзде је нѡрѝла с онѡгѡ ѡуѡѡа ѹће ли кѹ прѹћ.

нѡштѡт, -тѝм, несвр. *ѡскаво и гласно рзѡтии (о коѡу), ѡскаѝтии*. — Вѝђѝ што нѡ нѡштѡ дѡрѡт, да му се нѝје примѡкло онѹ Јѡвѡново пѡшче, не поднѡсѝ га.

нѡњѡв, -а, -о *в. ѡѡѡрав*. — Сѡкѹ је од нѡх нѡкѡко нѡњѡво, кѡ да нѝјесу глѡјѡли остѡлѹга нѡрѡда, не умѝјѹ прозбѡрѝт.

нѡтрѡв, -а, -о *који неразговѡеѝтно гѡвори; несѡреѝѡн, ѡрѡѡв*. — Онѝ нѡтрѹ нѡтравѝ Милѡнин ме испѡвѡ. Нѡтравѡ су јѹј свѡ ѡѡца, кѡ и ѹна, нѝјѡдно не умѝјѡ прогѡвѡрит. Нѡтравѹга ли чѡљадѡта, Бѹгу се поклѡѡам.

нѡтрѡлица, -ѡ, ж. *нѡѡрѡва особа, нѡѡпро, ѡѡѡѡѡва особа*. — Не умѝјѡ то прозбѡрѝт лѹцкѝ, то је прѡвѡ нѡтрѡлица.

нѡтрѹ, -ѡ, м. *оѡѡ који је нѡѡѡрав, уњѡкав; оѡѡ који је ѡрѡѡв, несѡреѝѡн*. —

Не помийњи ми нѡтра Мйловановѡга, онѡ је пасѡ милѡт. Рѡка би за онога нѡтра да

ништа нѡ зна, а да вйдиш како зна да уврйједи.

О

ѡбад, -а, м. *круйна говеђа мѡва*. — Не дау ѡбади крѡвама мира, па се ѡбадау, не мѡгу да се смире.

ѡбадаѡт се, -ам се, свр. и несвр. *расшрчаиши се, рашишкаркаиши се (о говедима)*. — Не мѡгу ја сам чувѡт крѡве, свѡ се ѡбадау, па не мѡгу да их стигнем и смирим. ѡбадаше се крѡве, неја дако их зауставиш. *фиг. шрчкараиши*. — Сваки дан се ѡбадау комшијска ђѡца окѡ овйја пйтомија шйпкѡва.

ѡбаљѡит се, -йм се, свр. *исшразниши иријева, избациши балегу из иријева (о стиоци)*. — ѡбаљѡила су се телѡд по ѡбѡру, мѡраш га очйстит.

ѡбаљѡит, ѡбаљѡим, свр. 1. *обориши (некога ири рѡању, или нешиѡ), срушиши*. — Мѡло је кѡ од загѡрачкије мѡмака мѡга ѡбаљѡит Радойцу ка се уфѡте кѡс у кѡс. ѡбаљѡио сам кам са онога зйда да не панѡ на којѡ. Јакѡли су се па је Милѡн ѡбаљѡио Никѡлу. ѡбаљѡио је вљѡтар нѡколико тйгалѡ с крѡва. 2. *шосјеши, срушиши*. — Јучѡн смо Илйја и ја ѡбаљѡили преѡ десѡт онйја вѡликија дѡѡва у Трнѡве рѡпе. ѡбаљѡио сам ону стару смѡкву.

ѡбаљѡивѡт, -ѡјѡм се, несвр. 1. *обарѡиши, рушиши, савлашѡивѡиши (у борби); даѡиши слабу оцјѡну*. — Вѡзде сам ја Мйла ѡбаљѡивѡ. ѡбаљѡивѡли су профѡсори вѡзде слѡбе ђѡке више нѡ сѡд. 2. *рушиши, сјеши*. — ѡбаљѡивѡли смо дневно по стѡ кѡбика јѡла. Сијѡчѡм ову кошѡћѡлу ѡо по сѡта, нећу је ѡбаљѡивѡт беш чѡда.

ѡбарѡит (се), ѡбарѡим (се), свр. *мало (се) шрокуѡиши*. — ѡбарѡила сам му пршѡте те сѡ лијѡпо найѡ, и пѡпиѡ је скѡро по кйла вина. Јѡја се најљѡеше ѡбарѡе на мали огѡн.

ѡбашка, прил. *шособно*; уп. башка. — ѡдѡј тѡ крѡтѡ од жйлавѡга е нѡмо йх вѡ-

рйт ѡбашка. изр. свѡка вѡшка ѡбашка *разѡдињѡно, разѡѡјѡно*.

ѡбгрљѡит, -йм, свр. *ѡбухѡишиши рукама некога (најчѡше у знак ѡубави), загрљѡиши*. — Бљѡше Мйшѡ ѡбгрљѡио Даницу ка да су ѡубавници. онѡ несрѡтѡе дйјѡте ѡбгрљѡило мајку и не пѡшта је да ѡјде.

ѡбдан, прил. у *шѡку дана, дању*. — ѡбдан ѡдмарѡмо, а ѡвѡчѡн радѡмо. ѡбдан је ѡњѡн фйно провѡс. ѡбдан га ѡбилѡймо.

ѡбданиѡт се, -аниѡм се, свр. (безл.) *ризданиши се*. — ѡбданиѡло сѡ, дйш се. Јѡш мѡло па ће се ѡбданиѡт.

ѡбдањѡивѡт се, -ѡјѡм се, несвр. (безл.) *раздањѡивѡиши се*. — ѡбдањѡјѡ се. Отприје се нѡкако раније ѡбдањѡивѡше.

ѡбезвѡљѡит (се), -йм (се), свр. *изгубиши вољу, нагло се охладйиши за нешиѡ, изразѡм лица или на др. начин шѡказѡиши да се нема више воље за нешиѡ*. — Нйјесам више загрйјѡн за ону ливѡду, ѡбезвѡљѡио сам се ка сам чѡо пѡшто је.

ѡбезглѡвѡит (се), -ѡвим (се), свр. *остйѡиши без нечѡга или некога шйѡ је ѡдносно ко је ѡд ѡсобитѡг значѡја, изгубиши вођу, изгубиши шредмѡи (оруђе) без којѡга се не мѡже ѡѡѡѡѡиши ѡдрѡђѡни шѡсаѡ*. — Велѡ е су Нѡмци ѡбезглѡвѡили партизѡнс кад су на Сѡћѡску убйли комѡданта Сѡву. ѡбезглѡвѡила су га ђѡца, свѡ су му ймовину рѡспрѡдала, ѡста је без йчѡса. Фйно ти је, нѡ ћеш се ѡбезглѡвѡит ако ѡстанѡш без онѡкѡѡга чѡѡка.

ѡбезнаниѡт (се), -аниѡм (се), свр. *неостйѡиши, изгубиши се; изгубиши из памћѡња*. — ѡбезнаниѡла му се најмлађѡ шћѡр, свѡћ су је тражйли. ѡбезнаниѡ сѡ бйѡ у некѡ тѡђу држѡву. ѡбезнаниѡ ми је старй, не памти ништа.

обезоружа̑т (се), -ам (се), свр. *осѣаиши без оружја*. — Вазде сам у кућу имамакар ломницу, а сад сам потпуно обезоружан оста. *фиг. осѣаиши без аргумената, изгубиши основу за какав њоухвайи*. — Чим сам чуо што је учинио, обезоружа сам се и изгубио сваку наду. Стио сам да купим ону шуму у Осоје но ме обезоружаше рођаци кад ми рекоше е тун нијесу чиста посла.

обезумит (се), -им (се), свр. *избезумиши (се), излудејиши, довести некога у сѣање лудила*. — Обезумила је фамѣља онакву ђевојку, те се сад на њу нико не обрће. Обезумио се откако га је нешто препало поноћи на Комуницу.

обер, -а, м. крај, *окрајак земљишица или села, обично на неравном земљишту*. — Ишћера краве у обер горе дако што попасу. Има ли што умертина у оми обер? Покосићу обер од ђетелине да дам кравама.

оберчић, -а, м. *дем. од обер*. — Има ли ти што у ни оберчић лозе? Посија сам кртолу само у један оберчић, има мање от по рала, али доста ће за нас двоје бит.

обеспарит, -им, свр. **1.** *осѣаиши без новца, без ѧага*. — Обеспарио сам у потоне вријеме, а требаће ми доста пара за Верину свадбу. **II.** ~ **се** (безл.). — Обеспарило се некако, нема ни од часа да се добије динар.

обестрви̑т (се), -им (се), свр. *изгубиши (се), ѡћи незнано куда, ѡћи веома далеко; одвојити се од одређене средине и друштва*. — Ће сте ми обестрвили оне клинце што сам их чува да заклинчим стубе? Обестрвила су ми ћца оми најешји косијер, ваља је вола. Обестрвила су ми ћца ону нову белеђију, немам чим наострит коду, а стио сам покосит мало ђетелине. Утека му је син, обестрвио се неће у тућу државу. Обестрвила му се она најмлађа шћер, нико јој не зна стрва. Не долази ни у друштво више Радојца, потпуно се обестрвио.

обеути̑т се, -им се, свр. *доћи себи (од изненађења или сл.), ѡвратиши снагу, освежеши се*. — Једва се мало обеутила кад су јој дали да попије лимунаду. Кад сам се обеутио, видио сам е су направили полом по кући, а до талер ка да сам спава.

обешта̑т се, -ам се, свр. *завјеишоваиши се, заклети се*. — Били смо се обештали али да се ослободимо али да погинемо.

обешумит, -им, свр. *осѣаиши без шуме, оговети (о земљишту)*. — Некако су обешумиле биле ове стране док се козе нијесу трсиле.

обзидат, обзидам и обзиђем, свр. *направиши зид око нечега, неиши заокружити зидом (ливаци, њиве, воћњаке и сл.)*. — Прољетос сам усадио нови виноград и обзида га зидом — да се потље не секирам.

обзовина, -е, ж. *зова (Sambucus nigra)*. — Ка смо били мали, ја и Радё смо све правили свирале од обзовине, а било је доста у ну долину код Калине јаме. Сад о цвијста од обзовине правё сокове и шурупе.

обиграва̑т, -јем, свр. **1.** *обилазити некога или нешто кружећи око њега*. — Појаха магаре и обиграје око куће ш њим ёо више о два сага. **2.** *обилазити (узгледно) више кућа или лица, ићи од једнога до другога у циљу извршавања неког ѡсла; уп. облијетат 2.* — Обиграје надлештва прео три мљесца, тражи пензију. **3.** *убеђивати некога у нешто и у ѡме биши ѡпоран, сѣаано му досађујући; уп. облијетат 3.* — Обиграва је Микан Јованку два мљесца, али она није шћела да чује, но се удаде за онога Нишићанина. **4.** *бесѡличити скипачући*. — Љетос си мого нешто радит, но си обиграва по цю дан село и другове, а са ти фале паре.

обигра̑т, -ам, свр. **1.** *оѡирчаиши, обићи већи ѡростѡр, ѡроћи кроз већи ѡростѡр залазећи у више мјестѡа; заобићи неки ѡростѡр*. — Обиграли смо цијело село

док смо нашли њихову кућу. Обиграсмо бункер тако да не Њемци нијесу примијетили. 2. *ирицом убиједиити, збиколиити*. — Обиграше га она ђеца те им даде све што су му тражила.

обидовѧт, -ујѣм, свр. I. *јесити, иробаити нешиѧо да се ѡјоде*. — Никад у живѡт нијесам обидова мурве, нѣ знам какве су. Обиди нешто да ти се не стужи успут. Ништа ти од јучѣн ујутро нијесам на моја уста обидова. Је ли баба што обидовала јутрос? Јеси ли обидовала овѣ годинѣ још грѡжђа? Не обидујѣ ништа, па како ће ојачѧт. II. ~ се *иробайити се, итакмичиити се*. — Јеси ли се кад обидова у јакѧње с Милѡм? Обидовали смо се неколико путѧ и вѧзде је ѡн надјачѧ.

обијелѧт (се), обијелѧм (се), свр. I. *учиниити нешиѧо бијелим, окречити (се)*. — Бјѣше Мирѡна обијелила сѡбу кѧ какав мајстор. Дѡбро ти сѣ обијелила кужина, а сѡба слабијѣ. 2. *фиг. ойраити*. — Тѧ си порѧнила кѧ дѡбра невѣѣста те си јутрос обијелила рѡбу.

обикнѡт (се), -нѣм (се), свр. *навићи (се), ирилагодиити (се)*; уп. обих се. — Обикнѡло сѣ овѡ дијете ѡђѣн, па не плачѣ за мајком. Обикнѡнеш се на новѣ родитеље кад се удѧш. Обикнѡла сам код њих, и фѧно је.

обикѡлит, -ѧм, свр. *в. збиколиити*. — Обикѡлише ме у једно жѧто. Обикѡлићу јѧ њѡ, пристѧће.

ѡбѧс, обѡдѣм, свр. I. *иробайити, исиробайити, искушайити; ѡјесити*. — Оли ѡбѧс овѡ мастѧку да виђиш је ли дѡбра? Не смѧјѣм ѡбѧс ништа слѧнѡ и мѧснѡ. Нијесам мога ѡбѧс на свѧдбу ништа, остѧ сам глѧдан. Оли ѡбѧс мало млијѣка и качамѧка, неће ти смѣтѧт? Обиди га за онѡ ствар да виђиш што ће ти рѣћ. II. ~ се *иробайити се, исиакмичиити се*. — Смѧјѣш ли се ѡбѧс с онѧјѣм мѡмком што га виђиш између онѣ двѧје ђевѡјке?

обѧснѡт, -нѣм, свр. *ирионуити, ухватиити се за некога или нешиѧо; найасити*.

— Обѧснѡла мајци за врат оноликѧ ђечѧна. Обѧснѡше мѡмци на њѡ у град, не шѧљите је. Обѧснѡли су пси, нејѧ да не закѡлѡу онога чѡека.

обих се, -кнѣм се, свр. *навићи се, ирилагодиити се*; уп. обикнут се. — Ођѣте ли се моћ обих на град пѡслије сѣла? Одмах сам се обикла на Бѡград, кѧ да сам тѡн живѡѣла годинѧма.

објѧгњѧт (се) и ојѧгњѧт (се), -ѧм (се), свр. *донијѣити на свијетѧ јѧгње, родити јѧгње (о овци)*. — Овѣ годинѣ су ми се објѧгњѧле свѣ овце. Жѡја је ојѧгњѧла јѧгњицу и овниѧа.

објѧхѧт, -шѣм, свр. *ѡјахайити, навалити се на некога с горње стѧране*. — Виђиш ли ѣ мѣ објѧхѧло овѡ дијете, кѧко ћу ти помѡћ! *фиг. угњавиити, удавиити, ирѧитишнуити*. — Објѧхѧ је цијелѡ фамѣљу, нико му се жив не смѧјѣ чѡт.

објѧшит, -ѧм, свр. *ѡјахайити, објѧхѧтити, навалити се на некога цијѣлим ишѣлом*. — Објѧшио ме овѧ мали јутрос цијѣло јутро, не да ми ништа да учѧним.

ѡбје и ѡбље, ѡбијѣх (али најчешће индеклинабилно) *и једна и друга*. — Бљѣхѡ му дѡшле ѡбје снахе на свѧдбу зѧви. Припѧзи тѣ ђевѡјке, окѡ ѡбијѣх се мѡтау некакѡи врѡпци.

објѣд, -а, м. *јѣло ѡслије ручка, ужина; оброк*. — Понѣси нешто за објѣд, да лѣко је до дѡвечѣн, оглѧдњѣнеш док се врнѣш на вечѣру. Објѣд ти је јѣло између ручка и вечѣрѣ, ѡбично су га носѧли чѡбѧни за живијѣм. Тија данѧ нијесмо за објѣд имали ништа до по мѧло лѣба и мрвицу сѧра.

објѣдовѧт, -ујѣм, несвр. *јесити оброк између ручка и вечере; јесити уѡишѧе*. — Објѣдѡј нешто па ѧди да пѡшѧиш онѡ живѡ, поцрѧће данѧс у вѣз на њѡ долину. Објѣдујте, објѣдујте, нека ви је наздрѧвље, јѧ сам мѧлопријѣд рѡчѧ.

објешњѧт и обљешњѧт, -ѧм, свр. *угојѧити се, одебљѧити*. — Мршѧв је — дѡбро

би бјло да пѳѳе на Лукавицу, тамо би објешња за десе дана на нѳ арију и на дѳбрѳ јѳло. Објешња је невљѳста, да није у дрѳгѳ стање? Чѳм је објешња, разболѳо се. Обљешња је откако сѳ удала, изглѳда јој је тамо лијепѳ, ѳ рѳд је вазде бјла мршава.

дбјуга, -ѳ, ж. *влажно, кишовито, шо-илије вријеме, јужина*. — Дуван се мѳже рѳзат сѳмо кад је дбјуга, а кад је сѳво, лѳми се и прштѳ. Онѳ јѳсени кѳ сѳ удавала Мѳлица бјла је велика дбјуга, и кад су је ѳверѳви изводѳли — пѳѳштѳло је.

објѳжит, -ѳм, свр. *постипати влажан (о времену), закишићати; „омекшати“ послије суше, постипати влажан (о хигро-скопној материји)*. — Нѳшто је објѳжило, бѳће ѳскоро кишѳ. Сѳ објѳжи и пријед нѳ ће кишѳ.

објѳтриѳ (се), -ѳм (се), свр. *раздани-ти (се), сванути и поштиностити*. — Дѳш се, објѳтрило је, вакат ни је. Бѳше се фѳно објѳтрило. Дѳђи прије нѳ што се објѳтри.

облагѳт, облажѳм, свр. *излагати се о некоме, некога окривити лажима*. — Свѳга је нѳколико мјѳсѳца дѳђен а облагѳла је више ѳт пѳ сѳла. Облагѳ га је нѳко у милицију пѳ су га тамо повѳли.

облагѳваѳт, -ѳјѳм, несвр. *олажавати, лагати о некоме, окривљавати лажима*. — Навѳкла је да облагѳјѳ свѳкога, пѳ и свѳје.

дблага, -ѳ, ж. *одјећа, оно што се облачи*. — Нѳмау ми ѳѳца никаквѳ дблагѳ за јесенѳ, нѳ знам кѳко ѳу ѳх шиљѳт ѳ школу.

облѳчит се, -ѳчи се, несвр. (безл.) *по-јављивати се (о облацима)*.

облѳзнийт се, -ѳзнийм се, свр. *родити двојке (о жени или домаћој живоотињи; ако се односи на жену, што је ѳјероштво)*. — Облѳзнила ми сѳ онѳ лѳњска јарица, бѳчила је двѳје фѳне јѳради. Облѳзнила сѳ Јовѳнова жѳна.

облијѳтѳт, -ѳјѳѳм, несвр. 1. *леијѳити унаоколо (о иници)*. — Облијѳѳѳ цијѳло јѳтро ѳрѳх, припѳзите тѳ кѳкошке. 2. *обилазити (најчѳше узалудно) више мјѳста или лица у циљу поштинизања неког циља*; уп. обиграват 2. — Облијѳѳѳ ѳд града дѳ града не би ли наша какав пѳсѳ. 3. *ујорно некога убјеђивати у нешто, ујорно од некога нешто захѳијевати*; уп. обиграват 3. — Облијѳѳѳли су је мѳмци кѳ поѳједну, али, ѳто, ѳстаде нѳудѳта. Нѳка ти прича, знам јѳ кад и ти обиграваше Та-лијѳне да ти даѳ пѳсѳ!

облѳнѳт, -нѳм, свр. *облићати, пошећити (о крви)*. — Истѳкла га је док га је крв свѳга облѳнула, нагрѳдила га је.

облѳит, -јѳм, свр. *обухватити шечно-шћу у већој мјери (обично крвљу)*. — Да сам га вѳдио, шакиѳ бѳх га док га крв не облѳјѳ.

дбличкѳ, прил. у јѳдном залагају (*ирѳждријѳити, ирогѳшати нешто онако цијѳло без жвакања*). — Нијесам глѳдѳла чѳека кѳ Мѳшѳра да онѳко ѳјѳ — свѳ дбличкѳ, ништа не жваћѳ, кѳ да га ѳѳрау ѳјдѳци. Причаѳ да је Савѳ мѳга дбличкѳ прѳждријѳт јѳје ѳт кѳкошкѳ.

облѳг, -а, м. в. *камѳрес*. — Мѳтнѳ се облѳг ѳд бијѳла ѳд јѳја, и брзо зарѳстѳ.

облѳтѳк, -ѳтка, м., мн. *облѳци заобљѳни камен (најчѳше иницијѳм ерозивних ироцѳса)*. — Вѳдио сам како су зад на хѳтел у Подѳрицу нѳ брег Морѳчѳ озѳдали облѳцима из Морѳчѳ, ѳли су ѳх онако прилијѳили на бетѳн. Гѳди тѳ ма-гѳре каквијѳм облѳтѳком да се овѳђѳн не бѳлѳжѳ.

дбља, узв. *позив овцама да дођу, да се ирикује (на солију, храну и сл., или да иду за чѳбанѳм)*. — Обља, лијѳепѳ мѳје, дѳђите! Обља!, позѳбѳ ве ѳѳо! Обља, Мрѳка, дбља, Зрѳна.

дбље, дбјѳх в. *ѳје*. — гдала је дбље шѳѳри, сѳд је сѳ сѳном.

обљешњаѳт, -ѳм, свр. в. *објешњати*.

обрѣкнѹт се, -нѣм се, свр. *извикайши се на некога, уиѹишиши некоме ошѹре ријечи*. — Обрѣкнѹћу се ја на њѣга, па ће се умйрѹит. Обрѣкнѹла се нешто на Јована, па је ишћѣра.

обрекњивѹт се, -ѹјѣм се, несвр. *уиѹиваиши ошѹре ријечи, иреѹадаиши*. — Немѹ ми се обрекњивѹт, не боим се таквија! Обрекнѹјѣ се на њѣга ка да је ћевѹјчица.

обрѣћ се, -чѣм се, свр. *обећайши се (о дјевојци односно младићу)*. — Обрѣкла се била једноме Брђанину, па га је превѹрила и ѹдѹла се за дрѹтога.

обрѣцнѹт се, -нѣм се, свр. *ошѹро ријечима реаговати, љуишиши и грубо казати, ријечима ошѹро најасѹиши некога, иодвикнѹиши, ошѹро заиријейиши*. — Обрѣцнѹ се на мене онѹ жѣна ка да сам јѹј какав слѹга. Ако се обрѣцнѣ на тебе, не поврћи му, он је ијѣдак. Обрѣцнѹ се на мене, ѹће очи да ми ископа.

обрѣчѣн, -а, -о (углавном у ж. роду) *обећан (о лицу)*. — Не идите да прѹсите Рѹсѹ, али не знѹте е је ѹна обрѣчѣна, вљѣрена је за Милѹана Живковѹга.

обривѹит (се), -им (се), свр. *обријати се*; уп. обривит (се). — Нѣмѹ ме кѹ обривѹит, а одио бих сѹтра ѹ Град. Ако се имѹднѣм су чим обривѹит, ѣто ме дѹвечѣн на сѣдник код вѹс, необривѹан не мѹгу долѹзит.

обривѹит, -им, I. 1. *обријати*. — Оли ме обривѹит? 2. фиг. *иѹјесѹи халайљиво*. — Обривѹио сам кило пршѹтѣ, па се напио вина. II. ~ се *обријати се*. — Јеси ли се обривѹио јѹтрѹс?

обрлѹтит, -им и **обрлѹтит**, -ѹтим, свр. *навалиши на некога да нешиши ириваиши или иривна, заокуишиши*. — Обрлѹтио је једну ћевѹку из Брѹа, ѹће да се жѣни ш њѹм на сѹлу, а ѹна не пристѹјѣ. Обрлѹтила га је некаква распушћеница, не да му да мрднѣ.

обрлѹт се, обрлѹам се, свр. 1. *наћи се у брлогу и исирлѹаиши се (о свињи)*. — Обрлѹ

лѹла се крмѹча у брлог, ѣто је свѹ глиѹбава. 2. фиг. *окуиати се у нечишћѹј води*. — Обрлѹали смо се на Кѹпало, мѹтно је.

обрнѹт (се), обрнѣм (се), свр. 1. *окренуиши (се)*. — Ка се ѹдавѹла, обрнѹла се к рѹду, па јѹј ћѣца слйчѹ ѹјчевини. Обрни лѣб у шпѹрет да се и с дѹнѣ странѣ печѣ. Ану се обрни да ти нешто кажем. 2. фиг. *одговориши на изазѹв, узвраишиши, усипроѹишиши се (у свађи)*. — Обрнѹ ми се данѹс, тако ми бѹга, онй на(ј)млађи, ѹће да се бијѣ са мнѹм. Замисли, обрнѹ ми се јѹтрѹс приспѣнак, замѹло да и он мене удѹри. Обрни и ти њѣму којѹ ако те бѹдѣ псѹвѹ!

обрѹк, -а, м. *оно иши се иѹјѣде од једног (за ручак, дорѹчак или вечеру)*. — Обрѹци су ни ѹ вѹјску били тѹлики да их нијесмо мѹгли свѹки пѹт изѣс.

обрѹстит, -им, свр. 1. *иѹчуиати, иѹкидати све лишће с брсѹине (гране)*. — Обрѹстише ти кѹзе онй јѹсѣн тѣ си дѹнијѣла јѹгњѹдима. Виђе ли како онѹ јѹрица ѹбрсти оноликѹ гранѹ. 2. фиг. *иѹкрасѹи*. — Обрѹстише ми лопѹви пѹре. Обрѹстили су свѣ пѹ сѹлу. 3. *унишииши шуму, иѹврће, воће и сл.* — Обрѹстише скакавци свѣ пѹ пољу. Обрсти златица крѹлоу.

обрѹтѹт, -ћѣм, несвр. I. 1. *окреѹиати*. — Обрѹтѹ сам ја днѣвно по сѣдам печѣња. Ёто га ће обрѹћѣ пѣциво, сѹтра му дѹдѣ гѹсти. 2. *креѹиати, иѹлазиши*. — Оћѣш ли обрѹтѹ данѹс, опознићемо се! Засѣла код онѣ младијѣ, па не обрѹћѣ од њих. II. ~ се 1. *окреѹиати се*. 2. фиг. *иѹзиши (се)*. — Нијесам се обрѹтѹ на њѣга. Не обрѹћу се ћѣца на мајку, но онѹко сѹма чѹми.

обрѹтѹч, -а, м. *врѹица илуга (илуг који се окреће зависно од иѹга да ли иреба да реже земљу на лијевој или на десној страни)*. — Овија обрѹтѹчѹ пријѣд није било, нѹ смо свѣ орали онйјама мѹлијама плѹговима што се нијесу мѹгли обрѹтѹт.

обрѹкат (се), -ѹм (се), свр. *осрамоишиши (се)*. — Обрѹкала је цијѣслѹ фамѣљу што је утѣкла бѣз њихѹвѹга питѹња.

Обрѹкѣ сам се сйнѡћ прѣ друштвом што сам био млѡго пѡпио.

обрѹч, -а, м. *метални или дрвени круг којим се ѡричвршићују дуге на бачви, бурреѡу или другој дрвеној ѡсуди*. — Сѣд ѡмамо гвѡзденѣ обрѹчеве на свѣ бачве, а пријед су ѡни прављени од дрвета, обично ѡ дријена, или кошћелѣ. Пѹкѣ ми је обрѹч на пућерицу, пѣ не држй вѡду ѡаљѡм.

обршйт, обршйм, свр. *доживјеѡи нешйо (обично неугѡдностй); насйрадаѡи*. — Фино данѡс обршйх, украдоше ми лопѡви пѣре. Обршйће кѣ и свй издајници, сѡдиће му се. Ако тѣкѡ настѡвиш, обршйћеш кѣ Мйлд, и тѣбе ће затворйт. Обршйће, јѡ мнйм, на вјѣшала! Лйјепѡ сам обршйо — свѣ су ми дйгли.

обувѡт (се), обѹвѡм (се), несвр. 1. *сйавѡѡи обућу на ноге*. 2. *ѡѡикивѡи ѡтоварну живоѡићу*. — Јѡш нйјесам обѹвѡ Зѣкѡла, млѡд је.

обувѡч, -а, м. *обућа, ѡно шйо се обува*. — Остѡла су ми ѡѣца без обувѡча и обѹкѡча.

обувѡча, -ѣ, ж. *веза, врица, кашй или шйо слично чиме се завезује обућа (и везице од цйиела, перйле)*. — Обувѡча ми је од опѹтѣ.

обудѡвйт и обѹдовјѣт, -ѡвйм, свр. *ѡстѡи удовица, ѡстѡи без мужа његовом сирћу*. — Обѹдовјѣла је кад јѡш нйје имѡла девстѡѡес гѡдйнѡ. Мѡкѣ је обѹдѡвила прије седам-осам гѡдйнѡ.

обућѡт се, -ѡм се, свр. *ѡстѡи бућав*. — ѡли не вйдиш е сѣ обућѡла пршѹта, ѡжѹли тѡ ш нѣ. Ђѡ сам јѡ и обућѡлѡга лѣба пѣ ми нйшта нйје било од нѣга.

ѡбука, -ѣ, ж. *ѡдјећа, ѡно шйо се обљачи*. — Нѣмау ми ѡѣца ни ѡбѹкѣ ни обѹвѡча, а сѡ тѣ ѹ школу.

обѹкѡч, -а, м. 1. *ѡдјећа, ѡно шйо се одијева*. — Слѡб ни је и обѹкѡч и обѹвѡч, нѣмѡ сс вйше. 2. *фиг. имање, богѡйсйво*.

— Удѡ(ј) шћѣр у нйхову кѹћу, бйће јѡ тѡмо и обѹкѡч и обѹвѡч бѡљй нѡ ко тѣбе.

обѹкйвѡт (се), -ѹјѣм (се), несвр. 1. *обљачиѡи (се)*. 2. *кѹѡѡѡи ѡдјећу*. — Мѡрѡћу ѡвѡгѡ мѡлѡга јесенѡс обѹкйвѡт, йдѣ ѹ град ѹ школу, пѣ не мѡже ѡвѡкѡ гѡ.

обѹрдѡвѡт (се), -јѣм се, несвр. *ручиѡи се*. — Свѡкѡга прољѣћа се ѡнѡ мѣћа испод Бѡбовйшта обѹрдѡјѣ, нйкѡко је утврђйт.

обѹрдѡт (се), -ѡм (се), свр. *обѹрѡѡи (се), срушиѡи (се)*. — Обѹрдѡла сѣ мѣћа испод зградѣ за лѹк. Немѡте ми обѹрдѡт тѡ дрѡ! Лѣше тѡ мѣћи, немѡ да се ѡдмѡх обѹрдѡ. Обѹрдѡло сѣ камѣње у Почкѡлскѹ јѡму, пѣ се вйше не мѡже слѡзйт у нѹ зѡ воду. Обѹрдѡла се ѡнѡ кѹћа што је зйдѡ Милйвоје. Обѹрдѡ сам ѡнй зйд што је био напѹкѡ, пѣ ѡћу да га пѡново зйдам.

обѹт (се), -јѣм (се), свр. 1. *сйавиѡи обућу на ноге*. 2. *ѡѡикѡѡи вучну или ѡварну живоѡићу (коње, нйр)*. — Мѡрѡм обѹт Зѣлѣнка, не мѡже с ѡвйјама пѡтковицама вйше мрднѹт.

ѡбѹћ (се), обѹчѣм (се), свр. 1. *ѡдјећуѡи (се)*. — Не мѡгу се ѡбѹћ сѡм, помѡзи ми. 2. *кѹѡиѡи ѡдјећу*. — Бйла сам ѹ Град да обѹчѣм ѡвѡгѡ мѡлѡга зѡ зйму.

ѡвѡјдйт (се) и **ѡфѡјдйт (се)**, -ѡјдйм (се), свр. *ѡкорисйѡиѡи (се), имаѡи добиѡи (ѡд нечега)*. — Офѡјдйћу, вѡла, бѡрсм сто йлѡдѡ. Овѡјдйли су се од грѡжћѡ.

ѡвѡн, ѡвна, м. 1. *мѹжјак ѡвце*. — ѹ тѡр је вѡзде имѡ по десет ѡвнѡвѡ, сѡд је дѡбро ѡспромѡшиѡ. 2. *фиг. глѹѡа мѹшка ѡсобѡ*. — Рѣкѡ сам био ѡномѣ ѡвну Јѡгошу да ми кѹпй нѣшто и, бѡгоми, нйје се, вели, ни сѣтиѡ.

ѡвѡс, ѡвса, м. *врсиѡ жйѡѡарице, зѡб (Avena)*. — Сйјѡ сѣ у Загѡрач пријед и ѡвѡс и јѣчѡм, и рѡж, сѡд йх вйше нйко не сйјѣ.

ѡвесѣлит (се), -йм (се), свр. *ѡсйѡиѡи весеѡ, добиѡи драгу вйјесй, наћи се у ѡријѡиѡим ѡколнѡсйѡима*. — Свй смо се

у село овесѣлили томѣ њиховѣме ђетѣту. Овесѣлио је онѣ старѣ, одлучио је да се жѣни.

ови, овѣгѣ, м. *овај*. — Даћу ти ови мѣј косијер да сечѣш лис, али ми га дѣбро припази, ѡстар је кѣ плам. Виђе ли ти што ми рѣче ови чѣок?

овинцијер, -а, м. в. *официјер*.

ѡвисок, -а, -о *који је нешто виши од просјека, ѡвисок*. — Прѡђе једно мѡмче јутрос овудијен, онѣко — ѡвисоко, кѣ наш Мијѡ.

овнић, -а, м. *дем. од ован, мали ован, али најчешће: мушко јагње*. — Имамо једну ѡвцу којѣ свѣкѣ гѡдинѣ ојѣгњи по овнића.

овнѡвина, -ѣ, ж. *овнујско месо*.

овнујна, -ѣ, ж. (у ријеткој употреби) *овнујско месо*. — Купи ми у Град једно двѣ кѣла овнујнѣ, сѣтра ми долѣзе радници на копање умертина.

овнујскѣ, -ѣ, -ѡ *који је од овна, који припада овну*. — Јѣфтине су јучѣн на пазѣр биле овнујскѣ кѡже. Виђи, тако те јади не виђели — ономе јагњѣту је метнуо овнујскѣ чактѣр. Огрнуо је био некаквѣ овнујску кѡжу, и ѡна га је спасила.

овѡђѣн и (ређе) **овѡђѣн**, прил. *овдје*.

оволицан, -чна, -чно *који је мали колико и онај или оно са којим се односно са чиме се ујоређује, малешан, омален*. — Унѣк ми је оволицан кѣ ови ващ, а и унѣка ми је оволицна, није вишѣ.

оволицина, -ѣ, м. *оволико њих (о мушким особама) у ујоређењу са одређеном, ѡзнајтом, скујином мушких особа*. — Пѡшло је четресипрѣ на Вѣлѣ брдо оволицина колико нѣ овѡђѣн, и сви смо се врнули, нико није ни рађен. Ако оволицина, колико нѣ овѡђѣн, пѡђѣмо, за чѣс ћемо покосит ѡбије ливѣде.

овѡлишан, -шна, -шно *који је малешан, који је мали као оно са чиме се ујоређује*. — Донсе ђѣци неколико шипкѡва, свѣ малѣ, оволишнѣ кѣ ови ораси.

ѡврћ, оврщѣм, свр. *обавити вршидбу (о житиу)*. — Шеницу сам ѡврчѣ на онѡ Душѣново гѣмно. Не мѡгу ти врѣтит пријед нѡ оврщѣмо. Јестѣ ли ѡврчли онѡ мало шеницѣ или ви је јѡш у кладње. Оврщисмо Милѣни шеницу.

оврщак, -шка, м. *врх неке биљке; ѡсљедња дѣванска берба, листови који се ѡсљедњи беру*. — Прѡдѣ сам мѡнополуциѡ дѣван од оврщѣка. Оврщѣк је прѣјак за пушѣње, трѣба га мијѣшат с пѡтпѣри.

оврщина, -ѣ, ж. *шаша, сѣлабљѣка кукуруза (осушена)*. — Зѣми крѣви дѣјѣмо више оврщинѣ нѡ сѣјѣна, ѣјѣ је слѣтко.

овѣгодишњи, -ѣ, -ѣ *овогодишњи*. — Нѣмамо овѣгодишњѣга прасѣта, мѡраћемо у субѡту коѣ одит у Град у купѡвину. Слѣб ни је овѣгодишњи рѡд свѣга. Овѣгодишња шеница ће ни трајѣт до Никољаднѣ.

овѣдијен, прил. *овуда*. — Нијѣкад пријед овѣдијен није водиѡ пѣт, нѡ сте га ви направѣли, а одѣли сте цѣдом. Порѣчила сам јѡј да не смѣјѣ овѣдијен прѡћ, е ћу је нагрѣит.

ѡвца, -ѣ, ж. **1.** *домаћа живошѣиња*. **2.** *фиг. глѣпа особа*. — Ништа му не мѡжеш докѡзѣт, тѣквѣ овцѣ нијѣсам глѣдѣ.

овчѣрник, -а, м. *већа (зѣдружна) ишѣла за овце*. — Ми смо прѣви подѣгли у срѣз овчѣрник. У наш овчѣрник мѡже стѣт више од илѣду брѣва.

овчѣвина, -ѣ, ж. *овчије млијѣко*. — Свѣко јѣтро полијѣм по пѡ кѣла овчѣвинѣ и ништа дрѣго не предрѣчујѣм. Усѣри онѣ јѣтрошњу овчѣвину.

овчѣтина, -ѣ, ж. *овчије месо*. — Ми сѣвѣ овчѣтину зѡѣмо кастрѣдина. Купи ми двѣ кѣла овчѣтинѣ у касѣпницу.

ѡвчѣ, -ѣ, -ѣ *који ѣтиче од овце*. — Данѣс су се дѣбро продаѣале ѡвчѣ кѡже. Мили ми је ѡвчѣ сѣр нѡ крѣвљѣ.

ѡвчица, -ѣ, ж. **1.** *мања овца*. **2.** *овца ѡишѣе (иѣако ће се именовати када је*

у ишпању мање *сѣадо*, *цј*. *сиромашније* (*домаћинство*). — Њмамо неколико овчица и једну козу.

огањ, *огања*, м. 1. *ваџра*. — Наложите које та огањ е се посмрзасмо. Нијесмо огањ налагали у кућу ёо пе дана. *фиг. а. жеситока личности, љуца особа*. — Не смјје Миливоја таћ нико, то је огањ живи, сви су награбусили кой су се ш њим дофатили. **б.** *цвцањ, ваџра из оружја*. — Гадно се тадёр побисмо с Њемцима — огањ њни а огањ ми, и, нећеш ми вљероват — и њни и ми смо свѣтили да нико не мѡже побийедит, па престасмо. **2.** *висока шемпериатура*. — Уфатила га грозница и горј живијем ѡгњем. Вас горј ѡд огања живѡга, и државица га је уфатила.

огаравит (*се*), *-авим* (*се*), *свр. намазати* (*се*) *гаром, чађи или сл., исцрљати* (*се*) *нечим црним*. — Цјо сам се огаравио чистећи сулундар. Ко те тако ѡгарави по образу?!

огарат (*се*), *-ам* (*се*), *свр. намазати* (*се*) *гаром или чим сличним, огаравити* (*се*), *исцрљати* (*се*) *чим црним (особито по лицу или кожи уошито)*. — Сви смо се били огарали ка машкаре — да никога нијеси мѡга познат.

огдан и **ондан**, *прил. прекосјуџра*. — Немам кад дођит сјутра, нѡ ме чекај огдан. Преѡсутра или ондан — то ти је исто.

оглабџт, *-абџм*, *несвр. 1. одуговлачити, растезати* *неки посао или одлуку, ошезати* *причајући и измишљајући прејреке и шешкоће*. — Оглабџли су нећелџама окѡ одласка или неодласка на зараду у Вѡводуину, и тако им прође вријеме те не учињеше ништа. **2.** *кажњавати* (*првенствено материјално*) (*о службеној казни*); *уп. оглобит*. — Оглабџли су финанси за дувѡн и у стару Југославију, још више нѡ данас.

оглаџ, *-а*, м. *врсиа узде од канџа, без џема* (*сџаџа се и коњима и говедима*). — Метнула је оглаџ воловима, ка да ће ш њима да ѡре. Метнуо магарету оглаџ

од џице пѡ га вѡди ка пѡшче. Правим оглаџ за коња, раздрла му сѣ џзда. Мѣтни магарету оглаџ, нећеш га тако мѡћ водит.

оглаџит, *-авим*, *свр. сџавити* *оглаџ живошњи, зауздати* *оглаџом* (*од канџа или од коже*). — Оглаџи то магаре е џу да га вѡдим да га свѣжем на долину дако што чупне.

оглаџџет, *оглаџџим*, *свр. 1. поштити* *гладан*. — Њма ли што да се изџје, оглаџџио сам ка пас. **2.** *фиг. пожељити* *нешто џуђе*. — Оглаџџели су за онѡм наѡшѡм ливѡѡм, грдно би ни је платили кад бисмо шћели да им је продамо.

оглѣд, *-а*, м. *виђење* *младића и дјевојке у цџљу упознавања и евенџуалне просидбе*. — Сваке субѡте је Мџлица водила ѡбље шћѣри на оглѣд у Град кад је пазарни дан. Ка се чџје е јѣдан ѡма шћѣр за џдају а друти сџна за женѣдбу, удѣсе им оглѣд да се упознају.

оглѣџт се, *-ѣџам се*, *несвр. оглѣдивати се* (*у оглѣдату*). — Ништа не чиниш нѡ се по цјо дан оглѣџаш у то оглѣдало! Виђи ти џевојанѣ — како се оглѣџа и зѡри!

оглибџт (*се*), *-ибџм* (*се*), *свр. исцрљати се*. — Оглибџала ти сѣ та кошџља, не мѡж је више носит нѡ је промијени. Ако оглибџаш те гаће, немѡ ми се вртџт дома!

оглоџит, *-ѡџим*, *свр. казнити* (*првенствено материјално*); *уп. оглабат*. — Оглоџили су га да плати пет џљаџа.

оглоџт, *-ѡџѣм*, *свр. 1. огрџити* *све што се може појѣстити, огрџити* *глоданѣм*. — Оглоџа је пас свѣ кѡсти што си бачила на ѡѡр. Боџм се е ће мишеви оглоџт онѣ класове гѡре на пѣтар. Кџчѡк је оглоџа свѣ онѣ кѡсти што сам му бачио, ѡма ли јѡш коџа. **2.** *фиг. а. ошѣљити, ошѣљити, уништити*. — Оглоџале су га бѣлосвѣцке кѣрвѣ. Оглоџаше онѣ гѡдинѣ скакавци свѣ живѡ овѡдиѣн. Свѣ су му оглоџали што је ѡма, ништа му нијесу ѡставили, ни макар дѣнар у та-

кулѣн. **б.** заморити нейомагањем. — Оглода је ондѣлика фамѣла, нико јој ништа не помажѣ.

оглѹвак, -вка и **оглѹшак**, -шка, м. оно што се чуло дјелимично, или се није чуло, сѣање у којему лице које треба да чује показује да није добро чуло, намјера да се не чује оно што се говори. — Што јој гдѣ кажѣш, свѣ примā на оглѹвке, ка да не вѣди да чујѣ. Не примā(ј) на оглѹшке, нѣ слѹшā(ј) што ти се причā! Макар ми ти не причā(ј) о оглѹшцима, знамо се!

оглѹнѹт, -нѣм, свр. почѣти глѹвити, наглѹхнути. — Оглѹнуо сам ђо нѣко доба, свѣ слабијѣ чујѣм. Оглѹнѹла ми је баба, јаче причāј е те нѣће чуѣт.

огнѣит, -ѣим, свр. наћубрити, нагнојити. — Ђди донѣси из Пѣтра мало гнѣја да огнѣим лѹчњака.

огнѣило, -а, с. оцило. — Направѣо ми је један Габѣл фѣно огнѣило од лѣмѣ.

огнѣште, -а, с. **1.** мјестѣо у кући гдѣ се ложи ваѣра. — Бјѣху се чѣљад окупѣла окѣ огнѣшта и гријѹ се. **2.** фиг. дом, кућа. — Наше старѣ огнѣште је у Братоножиѣ. Дабѣгда им на огнѣште трње рāсло!

оголомѣтит, -ѣим, свр. учинити огољѣлим, ѹсѣтим. — Бѣла су оголомѣтила свā овā наша брда док су се кѣзе држале а сѣт су се пошѹмила лѣјѣпо.

огољѣт, огѣлим, свр. осѣити без одѣје (о особи), односно без лишиа (о дрвѣи) или расѣиња (о шѣрену), оголитѣ. — Огољѣла су ми чѣљад, а нѣмам парā ништа да купѣм. Огољѣле су гране по дрвѣи, вѣћ је дѣшла јѣсѣн. Овѣ стране ће јѣпѣт огољѣт ако се пѹштѣ кѣзе.

ѣграда, -ѣ, ж. **1.** средство којим је нешто оградѣно. — Свѹћ окѣ имања Јовāн је направѣо ѣграду. **2.** оградѣни прѣстор, дио имања. — Ђмам једну ѣграду земљѣ у Јабукѣ, али тāмо рѣјетко ѣдѣм.

ѣградѣт (се), -ѣдѣм (се), свр. **1.** ѣидѣти, осѣдѣти (кућу). — Оградѣли смо вѣлику кућу. **2.** уоквѣрити ѣградѣм, заградѣити. — Оградѣла сам лѹчњака дрāчама. **3.** наравѣити прѣграду. — Оградѣли су се зѣдом мећѹ собѣм. **4.** наравѣити диѣјѣте. — Оградѣо је некаквѣј ѣвѣјци кѣпилѣ. Оградѣићу ја јѣш ѣѣѣ, нѣнѣмо Савка и ја стѣт нā тројѣ.

ѣградница, -ѣ, ж. мања оградѣни прѣстор земљѣиштиа (у прѣвѣитном власѣиштиѣу). — Посѣдѣо сам дувāн сѣмо у јѣдну ѣградницу, нѣмā тѹн трѣста стрѹка.

ѣграђа, -ѣ, ж. ѣграда; забран. — Гођѣне су ми свѣ у ѣграђу, ништа бесѣица не мѣже уљѣћ.

ѣгранак, -ѣнка, м. **1.** мања грана која шѣрчи оо осѣалих. **2.** дио шѣре прѣродице; дио прѣзимѣна, шѣј. рода који носи истѣо прѣзимѣ. — Свѣко брѣство у Загараѣ ѣмā по нѣколико ѣгранѣка. Мѹѣвићи су ѣгранак Тѹпѣића што жѣвѣ у Грѣпу.

ѣгранѹт, -нѣм, свр. сванути, обасѣјати. — Огранѹло је сѹнце ѣдѣвно. фиг. ѣосѣити срећан. — Огранѹло [ју] је сѹнце откѣко се ѹдѣла у тѣ богѣство.

ѣграшиѣт (се), -ѣим (се), свр. ѣвеселити (се), ѣрасѣоложити (се), ѣобрадѣватѣи (се), ѣусрећити (се); обасѣјати (се), синѹтити. — Ограшиѣо сам се кѣ сам чуѣ е су свѣ прѣтѣкли ѣд грома што им је запѣлио кућу. Ограшиѣла сѣ с онѣквѣм снахѣм. Дѣко и нѣс нѣкад ѣграшиѣ сѹнце, нѣд ѹ Бога. Ограшиѣло је и нѣих сѹнце, сѣ су свѣ здрѣви и богѣти. Врѣтили су јѣј се ѣба сѣна из рѣга, и ѣѹ је, нѣ(ј)потљѣ сѹнце ѣграшиѣло.

ѣграшиѣ, -а, с. гл. им. од ѣграшиѣти (се). — Нѣка је и нѣйма јѣднѣм стѣгло ѣграшиѣ, чѣкали су порѣд дѣста гѣдина, и — Бог им се смѣловѣ.

ѣгрбавѣт, -ѣвѣим, свр. ѣосѣити грбѣв, добѣити грѣбу, савѣити се и ѣако се савѣјѣн крѣѣити. — Што је онѣ онѣко ѣгрбавѣо Јовāн, сѣгā сѣ кѣ какав старѣц!

огрдит се, **огрђим се**, свр. (ријетко у употреби) *нагрдити се, осрамотити се, најравити себи најријачиности (због лошег постојанства и сл.)*. — Огрђили сте се што сте ономē маломе узели паре, мoгли сте му то мало грoђја дат цабѣ, сиротинџа је.

огрѣзнџт, -нѣм, свр. *увалиши се у нешто*. — Огрѣзнуо сам љ дџт, нѣ знам како ђу се љзвџћ.

огрѣс, -знѣм, свр. *в. огрезнути*. — Огрѣзџ је љ глиб до кoљѣнџ.

огрѣс, -бѣм, свр. *огрејити*. — Оћѣш ли огрѣс котџ, тѣбе је мџла грѣбаница от качамџка.

огрђзак, -ска, м. *оштиаџак јабуке, крушке или сл. вођа пошто се појѣде главни, меснати дио*. — Огрђске од јџбџкџ мѣћи у копџњу, ваљџће за вѣпра. фиг. *оштиаџак нечега по искоришћѣњу главног дијѣла*. — Не трѣбау ми ваши огрђсци. Остџвили су ми огрђске од богџства.

огрђзина, -ѣ, ж. *оштиаџак од хране (обично вѣће) која је гризењем јѣдена, огризак*. — Кo је бџчио овѣ огрђзине од јџбџкџ по обoру?! Од онџја тџкава ђѣ бџо умертџн остџле су сџмо огрђзине, онo што мађре нџје мoгло изѣс.

огријѣшит, -ђѣшџм, свр. **1.** *намучити се (обично о немоћнаме); џресвиснути (од бола или тѣшкоћа)*. — Огријѣши овo дијѣте данџс од глађи. Огријѣшиће ми дoма онџ бџба сџма, не мoже ни уђицу сџма подџћ. Огријѣшиће му онџ стџрци на онџ сџмштџину. Не дџ(ј)те да онџ невѣста данџс нџ грoбље огријѣши. Огријѣшила је, јџдница, од мџке и сиротинѣ. **II.** ~ *се најравити према некоме најравду, џогријѣшити према некоме*. — Огријѣшили сте се према ономѣ стџрцу, врџће ви се то, боџм се. Немo се огријѣшит о тџ ђевoјку, сирoта је.

огрђс, -ђзѣм, свр. *огрисити*. — Огрђзи мџло од овѣ јџбџкѣ, да је прoвџш.

огрђк, -а, -о *који нџје џоштиуно горак, нагорак*. — Огрђка ти је овџ кава, додџ ми мало цџкра.

огрђкнџт, -нѣм, свр. *поштиаши мало горак*. — Осѣћџш ли како је огрђкнџло овo вџно? Сџр је мџло огрђка, али се мoже јѣс.

огрђнџт (се), **огрђнѣм (се)**, свр. *џокриши (се) каквим џарчейом одјеће, џригргнути (се)*. — Огрђни нешто, не излџзи тџко гo!

огрoздина, -ѣ, ж. *оштиаџак грозда џошто се са њѣга скину зрна, комина*. — Бџчи тѣ огрoздине у бџчву, и оне ће ваљџт за ракију. Нџје љ лозе остџло ништа до огрoздџнџ, свѣ су тѣце позобџле.

огрђтџт (се), -ћѣм (се), несвр. *џригргџити (се)*. — Цџјелo лѣто сам се огрђтџ ка пoтом, нџје бџло врџћинѣ.

огубџвџт (се), -џвџм (се), свр. *огубџити се, разгубџити се, добџити губу, освџрабаити (се)*. — Огубџвџће онџ дрџгџ ђѣцу ако га пошљѣш међу њџх. Огубџвила су ми се ђѣца љ школу, дрпау се свџћ пo тѣјѣлу.

огџбџт (се), -џм (се), свр. *заразити се зубом (красџама, свџабом и сл.), разбољѣити се од губе, освџрабаити (се), џренијѣти некоме губу, свџаб*. — Огџбџло сѣ овo дијѣте нѣћѣ, мoрџм га водџт у бoлницџу. Огџбџла су ми се прџсџд од нѣчеса, а чџсто сам их дрђџла. Чџва се да те тџмо не огџбау онџ Гџбѣљи. фиг. **а.** (у клетви) Огџбџло га онo што је оћѣн изџо! **б.** *џокварити (некога)*. — Огџбаће га онџ гџбавница женѣ.

огџлџт и ођџлџт, -џлџм, свр. **1.** *маћи кођу*. — Огџлџла сам мало крtoлѣ да исприђџм за ручџк. Бљѣше цџо ођџљен по обрџзу о тџчѣ. **2.** фиг. **а.** *џрескуџо џродаџи, оџџачкаџи*. — Ођџлџо мѣ онџ мѣсџр данџс, прoдџ ми је слџбo мѣсо за вѣликѣ паре. **б.** *уморити*. — Огџлџли су џх на тџ дрђџвнџ рџд, а ништа им нџјѣсу плџћџли.

огуљеница и ођуљеница, -ѣ, ж. *неморална женска особа, курва*. — Ђѣ нађе онџ ођуљеницу да се ш њoм дрџџиш,

одлучиваџ, -џјем, несвр. 1. *доносиџи одлуку*. 2. *одвајати младунче од сисања; одвајати нешто од нечега*. — Јесте ли још одлучивали јагњаџ? Пријед се јагњаџ нијесу одлучивала до Ђурђевадне.

одлучит, -џчим, свр. 1. *донијети одлуку (о нечему)*; уп. одлучиват. 2. *одвојити (обично младунце сџоке од мајке, дијете од дојења и сл.)*; уп. заључит. — Прољетџс смо рано одлучили јагњаџ, па смо имали варевинџ за ђецу дџста. Одлучила сам га од сџсе кад је има сџмо четири мљџсџџа.

одманџт, -џнџм, свр. 1. *одмахнути*. 2. *оџјерати од куће (особито сџоку), џоџјерати сџоку у џравцу исџаше*. — Одманџо сам говџда ус тџ стране. Одмџни живџ, па дџђи да џграмо кџрте. Одманџли су онџ на(ј)млађџ от куће.

одмудровџт, -џјем, свр. *одређено време се џрилагодиџи околностима џред другим лицем, глумити кроџику особу, џредставиџи се у другачијем свјетлу од ауџентичнога*. — Одмудровџла је прет свџтовима најмирније и најпоштеније жџнско чељаде, а кџква је — свџ знамо. Ништа се тџ џџј не бџј, знаће џна одмудровџт што гџђ џнеш.

одмџчаџ, -џчаџм, несвр. *фиг. одуживати дуг радом (обично дневницима, џј. надницима)*; уп. одмучит. — Свџкџ гџдинџ сам лџети одмџчала онџ што сам зџми узџмљивџла а нијесам мџгла да вратим.

одмџчит, -џм, свр. *с најором, с мукама одужити неки дуг, неку обавезу*. — Лџетџс смо поштџно одмџчили онџ жџто што смо зимџс изџели, вратџли смо га наџдницима.

одњивџт, -џвџм, свр. *одгоџити, џодиџи до самостџалности, васџитијати*. — Одњивџла је дџсеторо ђецџ на ништа без ништа. Одњивџли су џни лијџпу фамџљу.

џдока, прил. *оџџрилике, џрема изгледу, џо визуелном или сл. уџиску*. — Није смо сџјено мџџрили, нџ сам му га дџ џдока, а урачунали смо илџду кџла.

одолијевџт, -џјевџм, несвр. *оџираџи се, издржавати, одржавати се*; уп. одољет. — Одолијевџли смо Њџмџцима тџри дџна, а већ четвџртога смо попуштџли. Цџјелџ зџму ми је овџ сџџ одолијевџ кџшама и вљџетровима, па му је сџјено остџло нетџкнџто.

одољџт, одџлим, свр. *оџријети се, издржавати, одржавати се*; уп. одолијеват. — Није мџгла, несрџтница, да одџли жџљи за ђецџм, па је дџшла да их вџди. У рџт смо одољџли свџјема невџљама, а сџд смо се нџшто распекмџзџли.

одџрак, одџрка, м. *мање џарче земље уз веће, обично другачијег облика од већег уз себе*. — Издвоџо сам онџ одџрак на Прделџковину те сам га дџ Мџлици да усџди лџк.

одрџзак, -ска, м. *дио нечега који се одреже; џарче земље које сџџи уз веће, обично издуженог облика*. — Послџла сам ђецџ један џвџћ одрџзак сланинџ. Није ти Милџн задовољџан са онијем одрџском од ливџде, није му, вели, ни за што.

џдрена, -џ, ж. *креветџ за лозу, лоза на гранама дрвета џри чему су гране обично џогнутџ према земљи да чине својеврсну „џросџирку“ за лозе*. — Свџ су ми лџзе на џдрене, мџло их је у рџдове. Набољџ су џдрене на дрџнове или кошџџеле.

одрџпџт, -џм, свр. (пејор.) *оџиџи, оџџерјати*. — Бџла је одрџпџла от куће, па су је вџнџла браћа, сџ сџ мџло тџбош смџрџла.

одријезџт, -џјџем и -џјезџм, несвр. *одређивати, уџврђивати*. — Нијед се кџ сџд пџрџзи нијесу одријезџли, сџ селџака кџљџ. Одријезџће држава вџзде што је џџно, а тџ цџкни.

џдријет (се), одџрем (се), свр., р. пр. *џдро (се), џдрџла (се), -ло (се) џремного се умориџи, џренаџрегнутџи се у каквом џослу*. — Одријџеш тџ вџлове тџкџ ш џима џруђи по цџо дџн, нџка почџнџ мџло.

Одрла сам се зимус износѣћи брѣмена сй-
јена с Почкаља.

одријешит, -ијсшйм, свр. *размрсити, разријешити, расиѣтљати, развезати, одвезати; ослободити обавезе*. — Одрй-
јеши ми овй чвор. Одријѣшила ми сѣ кра-
ва, припази је да не пође на умертин. Од-
ријѣшио сам га тѣ ђбавезѣ.

одрина, -ѣ, ж. в. *одрена*. — Йма ли
штѣ грѣжа на онѣ одрине у Подѣље?

одрдд, -а, м. *онај који није наслиједио
боље особине родитеља, изрод, особа ло-
шег понашања*. — Фйни су йм и отац и
мајка, а ђни су правй одрдди, нѣ знам на
кога се увргоше.

одродит се, -ѡдйм се, свр. **1.** *добити
лоше попомсйво*. — Одродйла сѣ тѣ фа-
мѣља, тун више немѣ чељадѣта нако за
уклйн. **2.** *изродити се, йстийти лошију
од родитеља*. — Одродйше йм се ѣца, и
тѣ ти је.

одронйт, -ѡнйм, свр. **I.** **1.** *йквариити,
оместити, сйријечити у намјери*. — Дѡбар
је бйѡ ѣак док га не одронйше преѣра-
нйим пѡсловима овй стѣри. Одронйше је
старйјѣ сѣстре те и ѡна ѡста нѣудѣта. Од-
ронйсте ме јутрѡс те не учинѣх нйшта.
Што одронйсте онѡ дйјете те му не да-
досте да йдѣ са свойјем друштвом?! **2.** *об-
рушити*. — Одронйо сам у неваљ ону зѣ-
мљу изнад рупѣ. **II.** *~ се обрушити се,
ошцйјетити се обрушавањем*. — Одронй-
ла се бљѣше мѣја испод јѣбукѣ.

одрубит, -убйм, свр. **1.** *одсјећи крај
нечега (нйр. главу и с.л.), обично горњи*.
— Одрубйѡ му је, велѣ, Турчйн главу јед-
нйјем зѣмахом сабљѣ. Одруби о тога
пешкйра крај да га мѣтнем на рау. **2.** *од-
сјечно одговорити*. — Свашто јој рѣче,
ѣли ѡна га ѣмму одрубй на йстй начин.

одсваклѣ, прил. *са сваке сйране, од
сваке сйране*. — Одсваклѣ је бйло покѣй-
нйца, и из Мѣтѡхијѣ.

одсвѣкудијен, прил. *одасвуда, са
сваке сйране*. — Код нѣ су долѣзйли од-
свѣкудијен да им гаѣ.

ѡдуд, прил. *одовуд*. — Оѣ ли ко ѡдуд
дѡйт да ти помѡжѣ?

одшкрнѣт, -нѣм, свр. *одвојити дио од
нечега, одвалити*. — Одшкрни тѡј ѣци
по мало лѣба, гладна су. И да си онѡј сй-
ротйњи одшкрнуо од онѡлйкога имѣња
једну долиницу, нйшта ти се нѣ би пѡ-
знаѡ.

оѣвѣн, -а, -о **1.** *обучен, одјевен*. — Ва-
зде је бйла фйно оѣвѣна, ѣе гѡђ је одйла.
2. *лијѣно одјевен*. — Нѣ бљѣше оѣвѣнй-
јѣга мѡмка од Бѡжѣ у Град.

оѣѣло, -а, с. *одјећа, одйјело*. — Купй-
ли су му бйли укѡпнѡ оѣѣло, али га је ѡн
рѣздро. Цйјелѡ првашњѣ оѣѣло су бйле
димйје и ѡмадан.

оѣѣлат, -лѣм, свр. *одјељати*.

ѡѣен и (реѣе) **ѡѣен**, прил. *ѡвдје*.

оѣенѣт (се), оѣснѣм (се), свр. *обући
(се), одјенѣти (се)*. — Требѣло је тѡдѣр да
ме прѡсѣ у Град. а ја нйјесам отйшла с
нйјесам имѣла штѣ оѣенѣт. Оѣѣни нѣшто,
не йди тѣко гѡ по кйши. Бйјше се Милѣна
јутрѡс оѣенѣла кѣ да ѣе у свѣтове.

ождријѣбит (се), -йјѣбйм (се), свр. *до-
нйјетити на свијетй жѡдријѣбе, родити
жѡдријѣбе (о кобили, мазги или магари-
ци)*. — Ождријѣбйла је магѣрица Сѣвѡва
једно фйно, црнѡ магѣре. Јучѣн сѣ ождри-
јѣбйла Кйкѣшева кобйла.

ожег, -а, м. *метѣлни пѡдсйрекач ва-
шйре, жарач*. — Гршни мѣло тѣ огѣњ,
ожегом — нѣ угѣрком!

ожеднѣт, -ѣм, свр. *осјетити жѣђ*.

ожећ (се), -жѣм (се), свр. **1.** *оѣѣти се*.
— Ожегѣ сам се на шпѡрет, пѣ ме болй
прс. Чѣвѣ се, немѡ сс ожећ на тѡ гвѡжѣ,
врѣѣе је. Је ли те тѡ тѣко сунце ожегло?
2. *фиг. негѣйтйвно се изненадити због не-
пйријѣносйти, уврйједити (се) и с.л.* — Дѡ-
бро мѣ ожегла онѣ Рѣдѡва рйјеч.

ождит (се), ождйдйм (се), свр. *пѡста-
ити жидак, учинити (се) жйћим*. —
Ождйло ми сѣ нѣшто вйно, а бйло је гѣ-

сто к̄а јардѹм и црно, а сад је и прѡвѣдно. Ожидѣла си млого овѹ кафѹ, мало си кафѣ метнѹла. Ожидѣла си лѣб, не мѡже се натријет. *фиг. оѡланчайи, шичилии, изблѣједјейи.* — Рѣк̄а бих е сѣ данас̄ ожидѣла она стар̄а лѹцкѡвина.

ожѣца и ужѣца, -ѣ, ж. *кашика*. — До тѹрскога рата ни у кога није било гвѡзде-нија ужѣца нѡ свѣ онѣ дрвенѣ, и ш њима сѣ јѣло. На пл̄ацу сам кѹпила некѣ ожѣце јѣфтино. Д̄а му малѹ ужѣцу, не мѡже он̄ том̄ јѣс. Срк̄а с̄ том̄ ожѣцом̄!

ожѣчица и ужѣчица, -ѣ, ж. *дио ши-јела између грудног коша и желуца*. — Свѣ га, велѣ, боли нѣшто на ожѣчицу, а није одио код дѡктора, мѡже бит чѣр. Боли ме ужѣчица.

ожѣчња̄к, -а, м. *уређај у који се сти-ваљају кашике ѡслије прања (обично стиоји објешен на зиду или на ѡлици, а сам личи на ѡлицу, има оѡворе у које се убацују кашике и ѡу стиоје верѣшкалан-но)*. — Опѣри ужѣце и мѣтни ѣх у ожѣчња̄к, али ѣх прѡво очѣсти крпѡм.

оѡжѹлит̄, оѡжѹлим̄, свр. *в. огулит̄*.

оѡжѹленица, -ѣ, ж. *в. огуљеница*.

оѡжѹлѡв, -а, м. *в. огуљѡв*. — Дѡшла не-какв̄а три оѡжѹлѡва, п̄а ѡтѣ да радѣ. Пѹш, оѡжѹлѡва, лажѣ. Огуљѡви к̄а овѣ наши. Јѣднаки смо огуљѡви и ти и ја.

оз̄ад, прил. *оѡѡзади*. — Слабо ти т̄а р̄аша стой оз̄ад.

ѡзбилян, -лна, -лно *озбиљан*. — ѡзби-лан је тѡ мом̄ак̄, д̄а му шћѣр слѡбодно.

ѡзбилно, прил. *озбиљно*. — Пит̄аш ли ме тѡ ѡзбилно?

озв̄ат се, озвѣм се, свр. 1. *одазваиши се*. 2. *оставиши ѡследице*. — Та бѡлѣс његѡвѣ тѣткѣ ѡзв̄ала сѣ на његѡво дѣјете. ѡзв̄ало му сѣ на њѣцу свѣ штѡ је чинио.

озгѡр и озгѡраке, прил. *одозго*. — До-вѣо је невљѣсту озгѡраке нѣгѣ, ис тија пл̄анин̄а. Мѣтни озгѡр мало сл̄амѣ, д̄ако не прок̄аплѣ.

оздѡ и оздѡлаке, прил. *с доње сѣра-не, одоздо*. — Мѣтни му оздѡ мало вѹнѣ, набѣјаће га сам̄ар. Донѣси ми оздѡлаке онѣ вѣле.

ѡзидина и озѣдина, -ѣ, ж. *остѡишак зѣда или мѣђе*. — Чѹв̄а се, тѹн ѣм̄а једна ѡзидина штѡ је прѣјед бѣла мѣђа, да се не спот̄акнѣш. Ост̄ала је от кѹћѣ с̄амо озѣдина.

ѡзѣм̄, -и, ж. *озѣми усјев (ѡшеница и сл.)*. — Јѣсте ли сѣјали штѡ ѡзѣми овѣ јѣ-сени?

озѣмачна, -ѣ (у употреби је само ж. род) *која је ост̄ала у ѡкоу зиме јалова (о крави, овци или кози)*. — Кр̄ава ни је озѣмачна и ѹскоро ће га запрагнѹт, п̄а нѣћемо им̄ат штѡ срк̄ат. Нѣће се овѣ гѡ-динѣ телѣт, озѣмачна је, али га саст̄авл̄а.

ѡзѣмѣ, -ѡ, -ѡ *који се сѣје усјесен и ра-стѣе и у ѡкоу зиме (о жишѹ)*. — ѡзѣм̄а жѣта су ви ѡдлична, вѣдио сам.

озѣмче, озѣмчѣта, с., зб. *озѣмч̄ад мла-дунче дамаће живоѡишње (овце, козе и сл.) од прѣѣходне године које је прѣземли-ло само једну зиму (ѡо имѣ се обично да-је у прѡвѣће)*. — Прѡд̄а сам нѣколико озѣмч̄ади да кѹпим̄ жѣта за прољѣтѡс и лѣтѡс, е ништа нијесам сѣја.

озлоѣједѣт (се), -ѣјѣдѣм (се), свр. *ве-ома се наѹшѣиши*. — Нијаквѡга р̄азлѡга није било да се озлоѣједѣш ѣ на којѣ од нас̄, ништа ти нијесмо учѣнѣли.

озлоѣјѣђен, -а, -о *веома наѹђен*. — Од̄авно је ѡн озлоѣјѣђен на нас̄, а за тѡ му нијесмо д̄али нијаквѡга р̄азлѡга.

озлоѣјѣђенѡс, -ости, ж. *велика ѹѹш-ња, ѹѹшња која озлоѣјѣђѹје*. — Нѣ знам̄ ѡткуђ код њѣга онѡлѣк̄а озлоѣјѣђенѡс на свѣ наше.

озлочѣстѣт (се), -ѣстѣм (се), свр. 1. *ѡосѣаиши заѡ, ѡрозлиши се*. — Љѹди су се нѣшто озлочѣстѣли к̄а прет к̄аквѡм вели-кѡм невѡљѡм. 2. *уврѣјѣдиши (се)*. — Нѣшто га је озлочѣстѣло. 3. *онесѣѡсоби-ши (се), унишишиши (се)*. — Озлочѣстѣла

је ђецу те нијесу ни за што, жа̄ јо̄ њх је било ка̄ су били ма̄ли и сад̄ ништа не ва̄љау. Нӣко му нӣје крив, сам̄ се озлочест̄ио дчевијем левѡром.

ознāнит, -āним, свр. *објелоданиџи*, *обзнаниџи*. — Ознāнили смо свадбу нај-старијē шћēри за Митровдāн.

ōј, *узвик за одазивање*. — Јовāне! Ōј, Стāне, штѡ ме тражиш?

ојавāшит, -āшим, свр. *ослабиџи*. — Ојавāшили смо обоје ѓо некѡ вријеме, никућ ти не мѡжемо.

ојāгњит (се), -џим (се), свр. *в. објаг-њити (се)*.

ојāдит (се), -џим (се), свр. *унесређиџи (се)*, *изложџиџи (се)* *великим неџријажино-ситџа; џокрасџи, оџљачкаџи некога, оџуџиоџиџи крађом*. — Ојāдио га је на̄(ј)стар̄и с̄ин што му је љѓтѡс умро. Ојāдио је цӣјелӯ фамѓљу, штѡ ће сад̄ кукāвци? Ојāдио сам се куповинѡм онѓ ливадѓ, свѓ што сам имā дā сам за њу. Ојāдила сѓ и џдāла сѓ, а бѡлс да није. Превāрио је вјереник, ојāдио је [= ју је]. Ојāди та сѓ за мѡжем, свā сѓ изгрѓбла. Свѓ су му пѡ-кра̄ли, ојāдили су га. Чувā се да те онџ тѡшкџ трѡвци не ојāдѓ, бойм се е ти ш њџма нећеш умљѓт трѡвāt. Ојāдише га ђѓца, свѓ му понесѡше, и црнѡ иза нѡкātā.

ојāђели, -ā, -ѡ *који је унесређен, који је џосџао несређан, ојађен, уцвијељен*. — Штѡ ће му онā ојāђелā ђѓца и јѡш оја-ђелијā мајка?! Свѓ га је тражила по плā-нинā ојāђелā мајка послџе рāта.

ојāђеник, -а, *м. унесређен чѡвјек, чѡ-вјек који је ојађен смрћу (ређе каквим другим несређама) члана (или чланова) џородице, који је у јаду осџао сам*. — Штѡ рāди онџ ојāђеник? Кā свāкџ ојāђеник. Остā је, ојāђеник, сам.

ојāђеница, -ѓ, *ж. унесређена, ојађена жена, најчешѓе она која је осџала само-храна*. — Вићāсте ли Анђу, ојāђеницу? Ојāђеница — седи на пријеклāд кā мѡми-ја. Штѡ ће му онā ојāђеница од мајкѓ?

ѡјкāње, -а, *с. гл. им. од ојкаџи*. — Чѡјѓ се ѡјкāње у онѓ кѡће премā страни, биће да је ђед Јакѡв умро. Прекрџи, немā ти кѡристи од тѡлџкѡга ѡјкāња. Од ѡјкāња жѓнā и ђсѓ се ништа не чѡјāше.

ѡјкāt, ѡјкām, несвр. *кукаџи на сав глас; нарицаџи (за умрели)*. — Ојкāла би и ти да ти се дѓсџ што и њѡј. Којā онѡ бљѓше што ѡјкāше кā се прџмаче кѡћи? Ојкā некакā жѓна ѡ поље, да није кѡ умро? Чѓсто је ѡјкāла на покāјāња.

ѡка, ѡкѓ, *ж. 1,5 kg (ма чега)*. — За лѓб ми трѓбау најмање дѡије ѡке брāшна. ѡ стар̄ је чѓтрес ѡкā [60 kg].

окалāпит, -џим, свр. (новије, шатро-вачко) **1.** *украџиџи, здиџиџи, диџи, узџиџи незарађено на џревару*. — Окалāпићу му дѡбре пāре. Окалāпи ми тѡмбола брже-бѡље пет џљадā. Окалāпи коју кутџу ци-гāрā кад будѓш у мѡнопол. **2.** *ударџиџи*. — Ка сам га окалāпио ручѓрдѡм, превр-нуѡ сѓ.

окāменит (се), -џим (се), свр. *заусџа-виџи расџи, не развијџи се више, задр-жџи се на џреџходној величини*. — Окāменила је ону јаднѡ ђѓцу, не прѓау, тѓрѓт џм је. Не рāстѓ овā смѡква више нѡ да се окāменила. Окāменио сѓ умерџин на нѡ доњу долину, не прѓā, циѡ ће се осушџт ако му не пāнѓ кџша.

окāнит се, окāним се, свр. *одусџаџи, одбиџи се (од некога или нечега)*. — Окā-ни се ти тија тричарџјā, нѡ ѡзми нешто дѡзбилно да рāдиш.

окāпāt, -āм, свр. *с муком издржџиџи*. — Окāпāли смо чѓкауџи ѡ дѡм здравља. Окāпātѓ данāс чѓкауџи пѡ сунцу. Окāпā је наѡдаѡћи се ѓ ће га пѡшџит да уљѓжѓ.

окāпāt, окāпām и **окапāвāt**, -џем, несвр. *с муком издржџавџиџи*. — Окапāвāли су свāкџ дāн неће ли дочѓкāt да им макар кажѡ штѡ је с Мџлорāдом. Окāпāли смо свāкџ дāн прет кāпџјѡм, нијесу шћāвали да не пѡшџау пријет почѓтка.

окапина, -ѣ, ж. *покривач на сивогу сижена (или сламе), „капа“*. — За окапину на стог најбоља је шгура а може да послужи и слама, и овршина, па и грање од јамена.

окастри, -им, свр. *подејти са сира-не дрво, живу ораду и сл.* — Окастри овѣ шипковине око обора, не може се проћ од њих. Треба окастри драче низ улицу, не може се сијено прогнаћ.

окача, -ѣ, ж. *женска особа крујних очију*. — Бџоми ти је фјна она окача, оли да се жѣниш с њом?

окебеси се, -ѣсим се, свр. *испољити невољност, поспити безвољан, погну-тиом главом и лицем показати безвољност, илугу*. — Штџо си се тако окебесио ка да ти је неко умро! Вазде је окебешена, прије подне мрзи себе а попџдне цџо свијст.

окиден, -а, -о фиг. (у вези с именицом нос) *обещачићен (о човјеку)*. — То што је џна учињѣла је окидени нос цџјелџ фамилији. Откако је ўзео онџ љѣци имање, оста је вљечито окиденџа носа, нема му више нијѣ пута мѣђу људе.

окилавит, -авим, свр. **I.** *онесиособити некога, испући га или га засмијавати дошле да се осѣћа као да је добио брух, „кити“*. — Окилавили су не данас на ко-сидбу, ја више нијесам мџга косу подић. Окилавићеш то јадно дијете ако га тако сваки дан биднеш тукла! Окилавили су не џд смијеха онџ твџи пријатељи. **II.** *се уморишти се до изнемоглости; ишлоко се смијати да дође до најрезања попути бола од бруха*. — Окилавили смо се на пругу у Шобайће да ни није падало напамѣт више да љгѣ љдемо на акције. Ајмо довечѣн код Петра на сѣдник, макар ћсмо се окилавит џт смијеха од њѣгџвија причѣ.

окинут (се), -нем (се), свр. *оиткинути (се), ирекинути (се)*. изр. (бити) *окинутџа носа изгубити часи*.

џклада, -ѣ, ж. *оиклада*. — Никаквѣ џкладу нећу дозволит. У џкладу да ћу до-бит!

оклади се, -им се, свр. *оикладити се*. — Окладићу се с тобџм у вола!

оклапн, -им, свр. **1.** *надражити љу-тином (пайриком или каквом љутиом итечношћу), изазвати неирјатан надра-жај слузокоже*; уп. *заклапн*. — Оклапн-да мѣ паприка док су ми сўзе пошле. Оклапи ме овџ вино ка да је оцѣт. Оклапн-иће те коприва, чўва се! **2.** *ударити, иреснути*. — Оклапи тога пса нечим да се не мџта овѣдијен.

оклапур се, -урим се, свр. *омлићавити, спустити главу као у знак покаја-ња*. — Сва се нешто оклапурѣла, рѣкла бих с ништа не обидўје, а пўцѣла је од живџта. Оклапурѣше се чим чўје штџо сте му учињѣли, смириће се.

окласна, -ѣ, ж. *окомак од кукурузног клиа*. — Чим је класу дебѣла окласина, тўн нема жита. Гријемо се на окласине од умертина.

оклачит, -им, свр. *кречом обијелити, окречити*. — Оклачио сам кўћу нџвијем клѣком, онѣјем што сам га јесенас гѣсџо. Све младе воћке трѣба ўјесѣн оклачит да их зѣчеви не глѣђу.

џкле и **џклен**, прил. *одакле*. — џкле су дошли овѣ Гѣбѣљи, знаш ли? Немам џклен вратит ниједан дѣнар.

оклепѣт, -плѣм, свр. **1.** *усијану сјекиру (или другу алијку) наоштришити шањѣ-њем оштрице и кањѣм*. — Је ли ти оклепан алѣт? Оклепљи ми сѣкиру. И глѣјето трѣба оклепѣт. **2.** *наоштришити ко-су чекићем на наковању*.

окљасти, -им, свр. *осакашити; ире-многџо скрашити*. — Окљашиена је њџ рўка јџш кад је била малѣ, велѣ е се по-сѣкла на неку џтрџвнў траву, па јџ се то зарѣзѣло. Штџо си ми окљастила овѣко овѣ ногавице од гаћа, не мџгу овѣко ш њима излѣзѣт.

окљаштриг, -йм, свр. *како било по-сјећи у већој мјери*. — Није ми лозе ореза̄ нѳ их је окљаштрио, затӯка̄ их је за три гѳдине.

ѳко, ѳка, с. 1. *орган чула вида*. 2. *биљно окце, ѳуѳољак*. изр. калемити на око из-резиваѳи ѳуѳољак с калема и убациваѳи га ѳод кору гране на коју се калемѳ. — Све сам смѳкве накалѳмио на̄ око. — нијесам ѳка склопио нијесам уѳиѳиѳе за-сѳао. — Свѳу драгѳу нѳћ нијесам ѳка склопила, мотале су ми се све нѳкаквѳ црнѳ мѳсли прѳз главу. — ѳка није остало за се-дѳка нико није ѳреѳекао жив. — Све су ѳх тѳн пѳбили, није остало ѳка за седѳка.

оковрнѳт (се), -рнѳм (се), свр. *доћи себи (ѳослѳје каквог шока или болесѳи)*. — Оковрнѳла се̄ ма̄ло пѳшто је пѳпила ѳекарѳју. Оковрнѳће, не бѳј му се, неће нѳму ништа без се̄кѳрѳе.

окозѳт (се), окѳзѳим (се), свр. 1. *донијѳи на свијеѳи јаре, родѳиѳи јаре (о кози)*. — Окозѳла се̄ Сѳлѳе, трѳје је бачѳила. Она̄ домаћна̄ кѳза је окозѳила са̄мо једно̄ јаре. 2. *ѳремного се̄ најрезатиѳи и уморѳиѳи се*. — Окозѳили смо се̄ нѳсеѳи стѳбове за струју. Окозѳиѳеш се̄ под тѳлѳикѳем терѳтом.

окојасѳт се, -асѳим се и **окојасѳт се**¹, -ѳим се, свр. *доћи себи, схватиѳиѳи, освије-стиѳиѳи се, ѳоѳравиѳиѳи се, ојачаѳиѳи*. — Ни дан-данас̄ се̄ не мѳгу окојасѳт ка̄ко ми онѳ вриѳнци јесенас̄ украѳоше такуѳин, тѳ би у трѳн. Вѳлика̄ је невѳла задѳсѳила, и сат се̄ тек̄ ма̄ло окојасѳила, свѳтѳила је да се̄ та̄ко̄ мѳра̄. Окојасѳили су се̄ ма̄ло отка̄ се̄ запослѳила она̄ старија̄. Окојасѳиѳе се̄ ѳн чѳм дѳћѳе прољѳће, кад се̄ ма̄ло дани про-љѳпшау.

окојасѳт се², -ѳим се, свр. *наметнѳнуѳи се, наврнѳнуѳи се на некога и досађиваѳи му*. — Окојасѳила се̄ на мене̄ ка̄ да сам јѳј ѳца̄ убио.

окомишѳат, -ѳам, свр. *изваѳиѳи клиѳо-ве кукуруза из шаше*. — Анѳу, ѳѳецо, да̄ко окомишѳате̄ онѳ ма̄ло жѳта! Сѳнѳн су мо-

беници окомишѳали цѳо умертѳин што сам га јучѳн доћерѳива̄ на пѳстѳоро магѳраѳи.

окомѳтит се, -ѳим се, свр. *ѳонашаѳи се комоѳино, раскомоѳиѳиѳи се*. — Окомѳ-тѳила се̄ на онѳ рѳцкѳ имѳње ка̄ свѳа̄ка ис-кѳпница. Немѳ је пуштѳавѳат да ти се̄ око-мѳти у кућу е̄ ће те вѳликӣ јад̄ наћ.

окопѳвѳат, -јѳм, несвр. 1. *коѳаѳи око нечега (нѳр. око биљке) земљу, ѳравиѳиѳи канал*. — Зѳлѳудо смо окопѳвѳали смѳкве, ѳпѳѳ ѳх је црв̄ напѳа. 2. *ѳрекоѳаваѳиѳи ѳиву с усјевома*. — Јестѳе ли окопѳвѳали крѳѳолу?

окопѳт, -ѳам, свр. 1. *искоѳаѳи око нечега земљу (нѳр. око биљке и сл.), најѳра-виѳиѳи канал*. — Треѳба̄ да окопѳш̄ онѳ смѳк-ве, бѳље̄ ће̄ рас̄. Окопѳла сам конѳвал окѳ онија̄ слива̄ да се̄ цѳѳеѳӣ вѳда. 2. *ѳре-коѳаѳиѳи ѳиву с кукурузома, крѳмѳиѳрома или сл. усјевома ради бољег ѳлода*. — Два̄ пѳта̄ сам окопѳ зѳље̄ ове̄ гѳдинѳ. Сѳтра̄ пѳћѳи те̄ окопѳј̄ онѳ ма̄ло умертѳина на Пѳчкаље̄.

окопѳлѳит се, -ѳлѳим се, свр. *даѳиѳи младунче ѳрије рока, ѳрије одређеног уз-расѳа (о домаћѳм живоѳишѳама)*. — Окопѳлѳила се̄ јѳрица, бачѳила је фѳнѳга јарчѳића. Изгледѳа̄ ће̄ се̄ окопѳлѳит̄ ова̄ ју-ниѳца. Окопѳлѳила ми се̄ јѳрица, ако бѳднѳ̄ ка̄ јѳј ма̄јка, бачѳиће̄ двоје̄.

окопѳрнѳт се, -нѳм се, свр. *оживѳе-ѳиѳи, освјежѳиѳи се, ѳоѳравиѳиѳи се, ојача-ѳиѳи, омоћатиѳи (обѳчно ѳос.ѳѳје какве боле-стиѳи, односно ѳос.ѳѳје ѳеѳиѳких маѳтеријал-них услова)*. — Окопѳрнѳно се̄ по излѳску из бѳлнѳицѳе̄, сад̄ је, тако̄ ми бѳга, дѳста̄ дѳбро. Бѳли су вѳлика̄ сирѳтѳиња, али от-како се̄ Мѳлѳѳ заѳпослӣ ка̄ учѳтељѳица̄ — окопѳрнѳше̄ се̄ ма̄ло. Пѳсла̄ им је стѳриц̄ вѳлике̄ пѳре̄ из Америкѳе̄, пѳ су се̄ окопѳр-нѳли.

окопнѳт и окопнѳѳт, окѳпнѳм, свр. 1. *несѳаѳиѳи, исѳѳоѳиѳиѳи се (о снијѳезу)*. — Шнѳѳегови су окопнѳѳелӣ ове̄ гѳдинѳе̄ рѳно. Окопнѳле̄ су долине и пристранѳи. 2. *фѳг. скруѳиѳиѳи се, смѳриѳаѳиѳи, смањѳиѳи се (о особи)*. — Окопнѳѳела̄ је, кѳка̄ла, за онѳкви-

јем сином. Окопниће ў рѡд ако се јесенас не уда.

око̀рак, око̀рка, м. *нешито скорчано, сасушено, шито личи кори, дио материје који је сасушен и који је изгубио основни облик материје од које је.* — Дај му један око̀рак леба да ти не досађује. Покупила сам мало око̀рака испод дуба да бачим на огањ уз ова сирова дрва.

окористит се, -им се, свр. *стићи користи од нечега, од имовине или каквог йодухвања.* — Јесте ли се што окористили од имања ове године. Окористиле се дни добро од издавања кунџе.

окорубат, -ам, свр. *окуништи (о кукурузу), извадишти зрна (о нару).* — Јутрос сам окоруба све оне дивље шипкове да направим мало сока. Окорубали смо цео умертин.

окот, -а, м. *пошомство (о живошњима, и њејор. о човеку).* — Мајко милосна, колики је окот у оне прасице Стѡјине, окрмила је тринаесторо. Не доводи ми посад окот његов у кућу!

окотит (се), окотим (се), свр. *родити младунце, родити се (о живошњима), размножити се.* — Окотила је трѡје кучади. Окотила се кучка, трѡје је бачила. Окотиле ти се у оне грм свашто, очисти га. фиг. (пејор.) *(по)родити (се) (о жени).* — Окотила јѡј се шперуна, родила је, кучка, близанце.

окотробанит, -анит, свр. **I.** *раскомити се, засјесити.* — Окотробанити си ка зет у тазбину, диш се да идемо. Их, да ми је окотробанит кот куће, чињело би ми се ње мѡј цео свијет. **II.** *~ се обезбиједити се дуваном кошробаном.* — Окотробанит сам се за цијелу годину. само треба јѡш да набавим картице, и да сам миран.

окѡшт, -шта, -што *кошћуњава.* — Окѡшта је онако вазде била, мршава и висѡка, а вазде здрава. Никѡла је сувоњава и окѡшт, а снажан ка најснажни чѡек.

окѡшта, прил. *због чега, из ког разлога.* — Тако ми бѡга, не знам окѡшта им би те се побилше, а држали су се већ ка дни.

окрајак, -ајка, м. *крај неке ѡарцеле, обично сужен и другачијег облика од главног дијела ѡарцеле („хошкаси“ ил. издужен и сл.).* — Свежи краву уokraјак, оно није поашено. Вазде ми остане незоран овиokraјак о долине.

окрастат (се), -ам (се), свр. *добити красиле.* — Окраста је цијели вод један војник што је додио красте кад је био на осуство. Окрастала се ў школу од друге џеце.

ократак, -тка, -тко *који је ѡкрашак, који није довољно дуг.* — Ократак ће ти бит ови капѡт, бѡље би било да је мало дужи. Да ти није ократка раша?

окрачат, -ам, свр. *посијати крашак.* — Окрачала је Милану сва рѡба, ви како брзо расте. Окрачаће ти ако је опереш ње се уљѡ.

окрвавит, -авит, свр. **1.** *намазати, обојити крвљу; пошећи (о крви).* — Окрвавито ми је чир, па ми је сад ла(к)ше. Чувате да му рана не окрвави. **2.** *фиг. учинити злочин.* — Окрвавито је руке до лаката, па му нема повратка.

окрилатит, -ит, свр. **1.** *добити крила.* — Неки мрављи сјесени окрилате и почну да летѡ. **2.** *фиг. ојачати, усхиштити се, узнијетити се.* — Окрилатили су Мишовановићи, сад им је кунтина, а сви раѡтау, свега имау. Окрилатили су били прѡмлого, па им се морало десит неко чуѡ.

окрк, узв. *ономатѡп. ударња, лупњава, млањена.* — Кад га је ударио, све је по њему окрк, окрк, окрк, овудијен је танко, овудијен је дебело, овудијен је меко, овудијен је тврдо. Кад он ѡфои — окрк, сви се разбљѡжаше и наста ѡ прѡњава по онија драчевина.

окрмит (се), -им (се), свр. *ојрасити (се) (о крмачи).* — Синоћ ми се окрмила крмача, окрмила је трѡје.

окрљак, окрљка, м. *омања крља, дио крље*. — Покупи по Присоју онија окрљака да наложимо, остало их је доста послије клањиче. Посека сам оне окрљке од розаклије што су вирили по Бобовишту.

окроит, -џим, свр. 1. *обрезати (обично маказама, кројећи) по ободу; направиши од коже крој за ојанке; искројити од коже ојушу (врицу) за ојанке*. — Оли ми окроит тијама ножицама ову кожу, трѣба ми за лопту. Окрой сам од оне телѣне коже за малџа једне опанке. Окрой опуту од оне ђвче коже. 2. *јакo и гласно испустити гасове из цријева*; уп. одадријет. — Окрой ка магарца пред онблико нѣрѣда, пи — окинутѣга нѣса! Окрой ка коњина, гузица га разгубала. Окройла је пред онблико људи и сви су се застиђели.

окропит, -џпим, свр. *поирскати, посути*. — Јесте ли окропили лѣзе кой пут? Морѣну окропит ову јабуку сѣмпортном водѣм, дако се макне пѣпео ш ње.

окрочит, -џчим, свр. *објема ногама обухватити нечије шјело или какав предмет, ојкорачити, објачити*; уп. окрочит. — Бљеше ли онѣ ти јутрѣс окрочила ону грѣду, да се уклѣна нѣрѣд с тобѣм?! Окрочила ти шѣруна бљеше магарца, па јаше ка пеливан.

окрошњат, -џам, свр. *угојити се премного, раздељати се, постити предебео*. — Окрошњала је Станѣ мѣго, а није сандруга. У потѣне вријеме је окрошња, не може мрднут, бѣље би му било да маѣо смрша.

окрпит, -џим, свр. 1. *закрпити*. — Јеси ли ми окрпила капѣт, не могу онако ш њим изаћ међу људе. 2. *снажно ударити, иреснути*. — Кад га је окрпио онѣм штапљѣм по плећима, на мјесто је па. Окрпи нечим то магаре да се не мота овудијен. Окрпи Милија штапом по глави Никѣлу, хаху се покрвит да их не раздвојсмо. 3. *подмирити, бити довољан*. —

Частио је све у кафану, није га окрпио, ја мислим, мелѣн.

окрсни, -џа, -ѣ (у функцији појачајне рече) *који обухвати све (што је кришено), који обухвати сав свијет; који је посебно значајан*; уп. окршњи. — Бљеше се скупио вас окрсни свијет. Какав бјеше син Милетин, окрсна мајко нећѣљо, љепѣта ђд мѣмка.

џкрѣт, -џа, -ѣ (само неодр. вид) *појак, снажнији, здејаси и јак човек*. — Та мама ми изгѣдаше џкрѣт, здејас и јак.

окршњи, -џа, -ѣ, в. *окрсни*. — Цјо окршњи свијет је био доша на покѣјање. Који је окршњи нѣрѣд доша, фѣла ѣѣгу!

октѣмбар, -џбра, м. *октѣбар*. — Пѣткѣвѣдан је вѣзде дваѣсѣдмѣга октѣмбра.

окулапит, -џпим, свр. *смуњати, збрчкати, на брзину нешто урадити; украсити*. — Окулапио је ѣн то некако, то само ѣн мѣже. Окулапио сам некако овѣ лѣзе, нѣ се бойм е то неће ништа ваљѣт, поспа је била житка. Окулапи ми неѣо из оне масѣ све ствѣри што су ми биле поред прѣзора, и бѣг те веселио, ниѣкад им више стрѣва.

окуљѣтит, -џим, свр. 1. *добити куље, угојити се*. — Окуљѣтићу ако ме овако будѣте гостили. Окуљѣтила је ова крѣва на ону ѣстелину. Чѣва се, е ако окуљѣтиш, нећеш мѣћ одит. 2. *фиг. бити у поодмаклој ирудноћи, када је то очигледно*. — Окуљѣтила му је невљѣста, дако им Бѣг да срѣну.

окумит се, окумит се, свр. *постити с неким кѣм*. — Окумили смо се с Ывѣѣѣм фамѣљѣм, поновили смо старѣ кѣмство. Окумиће ѣм се, изгѣда, ѣѣца.

окуп, -џа, м. *присутство одређеног броја личности, позованих да буду заједно, или које треба да буду заједно*. — Сви су били на окуп кат сам доша.

окурѣжит (се), -џѣжит (се), свр. *охрабрити (се), појуначити (се), поѣстаћи (се)*. — Окуражила га ѣна, а ѣн не би дѣра

никѡга. Не окуражуј их, ѓ су и она̀ко ма-
ниги! Окуражио се пред бра̀том.

оку̀сит (се), оку̀сим (се), свр. *и́ремно-
го (се) смањити, скраити (се), учини-
ти (се) куси.* — Штѡ ми се овѡ оку̀сио
ови капѡт, ка да се улѐга. Штѡ си оку̀-
сила ра̀шу та̀ко, ѓто ти је навр̀х ко̀ленѡ.
Оку̀сићеш та̀ко ту фа̀нѓлу, фино то плѓ-
ти.

оку̀шит се, -им се, свр. *среди́ти до-
маћинство; обогати́ти се.* — Оку̀шили су
се Јовѡнови по̀што су им се свѡ ђѓца за-
послѓла.

оку̀шница, -ѓ, ж. *дио земље који је
власницима остављен за обраду у врије-
ме сељачких радних задруга (послије
1947. г.), мањи дио имања око куће.* — За
оку̀шнице су ни оста̀(в)љали по мало зе-
мље око кућа.

**оку̀цит (се), -им (се) и оку̀цит (се),
-уци́м (се), свр.** *оштити (се), донијети
на свијети младе кучиће.* — Оку̀цила је
трѡје штѓна̀ди. Оку̀циће се овѓја да̀на.
фиг. (пејор.) *и́ородити се (о жени).* —
Оку̀цила јѡј се ђевојчина.

олаба̀вит, -авим, свр. *поиусити
стигу, олакшати приписак; захладити
односе.* — Олаба̀ви ма̀ло томѓ магѡрету
попрѹт е га млѡго стѓжѓ. Ако вла̀сти
ма̀ло не олаба̀вѓ, биће му̀кѓ с на̀родом.
Олаба̀вили су у потѡнѓ вријеме, са̀д не
иду̀ једни ко̀ другија.

олагива̀т, -ујѓм, несвр. *оговара́ти не-
кога, лага́ти о некоме, оца̀нкавати.* —
Олагиву̀ ме другарице код Мишѡ, љубо-
мѡрне су. Ако те ѝко биднѓ олагивѡ, то
ће бит нѐко твој.

**ѡлаготан, -тна, -тно лак, једносѓа-
ван.** — Водѓ је ѡлаготан живѡт, нијесу
га изморѓли ни жѓна ни ђѓца, па је здрав.

ѡлаготно, прил. *лако, једносѓавно,
без найѡра.* — Све му је у живѡт па̀дало
ѡлаготно, сачу̀ва сѓ.

оледѓнит се, -им се, свр. *охладити се,
од стѓраха се укочити, збунити се од из-*

ненадне нејѡвољне вијѓсти. — Кад сам
ви́дио Јовѡна како трчи, оледѓнио сам се
е сам помислио да је било штѡ којѓму од
онѓ ђѓцѓ.

ѡли, упитна рѓца *хоћеш ли.* — ѡли
ми до̀нијѓт ону̀ сѓкиру ис појѡтѓ?

ѡлѝко и овѡлѝко, прил. *у овој коли-
чини.* — Порѡсти ти ѡлѝко колико Јѓлка,
па ти не тра̀жи́мо више.

олиња̀т се, олиња́м се, свр. *1. изгуби-
ти длаку (о живојини), оћелавити (о
чѡвѓку).* — Олиња̀ле су ми се кра̀ве, ка
сва̀којѓга прољѓћа. Олиња̀ си се нѐшто по
глави, штѡ је то? Олиња̀ше се свѓ ѡвце
по овѓја дрѡча. Ви како се олиња̀ овѓ ма-
гѡрац, са̀д му је дла̀ка сину̀ла. *2. фиг. омр-
шавѓјѓти, исцѓрѓити се у неком бескори-
сном и́ослу.* — Добро си се олиња̀ на та̀
омладински рад.

олупежа̀т, -ам, свр. *укра́сити, и́укра-
сити.* — Олупежа̀ је свѓ штѡ је стѓга у фѡ-
брику, та̀ко сѓ и обогѡтио. Олупежа̀ше ме
данѡс лупѓжи на плѡцу, свѓ су ми па̀ре
покра̀ли.

ољуштит (се), ољуштѓм (се), свр.
огу́тити (се). — Ољуштити мало кртѡле за
руча̀к. Бљѓше се цио ољуштити по
плећима от сунчања на̀ море.

омакнѹт се, ома̀кнѓм се, свр. *1. сѓо-
таћи се, сѓројѡштити се.* — Ума̀ло се
не омакнѹх низ овѹ литѓцу. *2. учинити
нешти́о без воље, сѓонѓиано нешти́о учини-
ти.* — Ома̀кло ми сѓ те му рѓкох ѓ Блѡжѡ
у бѡлницу, а крију од њѓга. Ома̀кло ни
сѓ, и би му га рабѡта.

ома̀лит (се), ома̀лим (се), свр. *смањѓ-
ти (се).* — Ома̀лио ми сѓ стѡг, неће ми
сѓјѓна бит до прољѓћа. Ома̀лила си овѹ
фа̀нѓлу, Милѡн је порѡста. Ома̀лио сам
се нѐшто, разбољѓћу се.

омаљива̀т, -ујѓм, несвр. *чинити не-
шти́о исувѓше малим, и́ј. и́равити нешти́о
мањим него шти́о и́реба, и́ремного сма-
њивати.* — Лијѓпо тѓ гаће ђѓци напра̀ви,
немо̀ их омаљива̀т како ти умијѓш.

òмама, -ē, ж. занос, *ипримамъивостѝ, обузейностѝ, оицијеностѝ* (нечим или неким). — Каква је то òмама што ову младеж вуче доцкан у каване и по цијелу ноћ остају — не могу да појмим.

оманѝтит, -ѝм, свр. в. *пошамъеѝти*.

омањѝт (се), -ѝм (се), свр. *смањѝти (се)*. — Омања сѣ Јован отка је остара, а био је фис љуцки. Омања причму е ће ти језик донијет певòљу!

òмањѝ, -ѝ, -ē који је мањи од онога с којим се уопређује, мањи, помањи. — Купѝо сам једну òмању ливаду лѣтòс у Нѝка. Дође с једнијем òмањијем чòком и зѝтражи да му продамо вина.

омѝстѝт (се), омаѝтѝм (се), свр. 1. *обојѝти (се)*. — Дòбро ми се омаѝтила рѝша у карабоју. 2. *добѝти масноћу*. — Омаѝтила си овѝ качамѝк прѣмлого. 3. *фиг. окористѝти се*. — Сви сте се омаѝтили од онога имања.

омѝтѝфѝт, -ѝм, свр. *изгубѝти памѝћење, разум и сл. (најчѝше од сѝпаростѝи), исклатѝти, посенилѝти*; уп. поматуфѝт. — Омаѝтѝфио си ка какав стѝрац, ништа више не знаш. Омаѝтѝфила ми је баба, не памти више ништа.

омѝћѝт се, -ѝм се, свр. *посиѝати маћав*. — Омаћѝале су се овѣ гòдинѣ сливе свѝћкудијен, нѣће бѝт ђаòла ни за јѣло а камоли за ракѝју. Ако се смòкве омаћѝау, нѝ за што нѝјесу.

омѝћ се, -кнѣм се, свр. 1. *грешком неѝтиò учинѝти, неѝтиò учинѝти без намјере и воље да се тиò учини*. — Омаћло му сѣ овѝ пѝт да ўзмѣ, нѣће више, немò га тѝћ. Не би то дијете, омаћло му сѣ те сѣ попишало у гаће. 2. *сѝпоиѝати се, сѝпропоиѝати се*. — Омаћох се нѝз међу и падох под њу.

òмаха, -ѣ, ж. *остѝаци брашна на зиду зашѝћѝног олоѝача на жрвњима*. — Пријед нò се намљѣсти кам од ждрвања послѝје сасијѣцања, трѣба очѝстит ону òмаху са ждрвања.

омѝцѝт (се), -ѝм (се), свр. *родѝти мачиће (ò мѝчки)*. — Омацѝла ни сѣ мачка и бѝчила је трòје. Она црна Гòспѝна мачка је омацѝла пѣсторо мацѝди.

ометиљѝт се, -ѝм се, свр. *заразитѝ се мѝшињем*. — Ометиљало ми сѣ жѝвò пѝсући ону влажну траву цијелò пролѣће.

омѣчѝт, -чѝм, свр. *омекшѝти, смекшѝти (се), овлажѝти се и изгубѝти сувоћу*. — Омѣча је дувѝн наћас од влагѣ, па га данѝс мòж рѣзѝт. Запријети ти невлѣсти маò озбиљнијѣ, па неш вићет како ће омѣчѝт.

омѝцѝт, -чѣм, несвр. *брзо одлазитѝ, ипролазитѝ напријед*. — Утекоше нѝс полѣ, вићи како омѝчу.

омѝцѝт се, -чѣм, се, несвр. 1. *нехоѝтице неѝтиò чинѝти*. — Чѣшће се тѣбе омѝчѣ да ўзмѝш тѝћѣ. 2. *пѝрајѝти*. — Омѝчѣ ли ви се јòш по мало мрса?

òмлад, -и, ж. и -а, м. *издѝнак на биљци који је подмлађује, обично на посјеченом или осушеном сѝабу, или на сѝабу уоѝише пѝмо гòје се издѝнци не очекују*. — Нѝкла је велика òмлад из онѣ крѣò от кошћѣлѣ што сам је лѝник носѣка. Замѝсли, са днѝ онѣ смòквѣ на Бобовѝште што сѣ бѝла осушѝла изника òмлад.

омладѝк, -тка, м. 1. *млади издѝнак на биљци, издѝнак који је насѝаò послије сјече или сушења биљке*. — Јесѝ ли вићѣла колико је омладѝка изникло из корѝјена овѣ јѝбукѣ? 2. *пошомѝци, подмладѝк*. — Фѝн је омладѝк Шарѝљѝн, и она прошлогòдишња јунѝца и овогодѝшња јунѝчѝ. Не ваља ни овѝ данѝшња омладѝк, боѝм се е од њѣга нѣће бѝт срѣћѣ. млади се некако не понѝшау ка ми старѝ.

омладѝт се, -ѝдѝм се, свр. *добѝти нове издѝнке (ò биљци), добѝти младунче (ò живоѝишњи)*. — Омладѝла сѣ она смòква што смо мѝслили е ће да се осушѝ. Омладѝла ни сѣ [= отѣлила се] крѝва.

омлѣтит, -ѣтим, свр. 1. *ипресењем скинутии плодове воћа; ручно оврћи жишо*. — Омлѣтио сам јабуке, нијесам мога да их берем. Јесте ли омлѣтили шеницу? Омлѣти ону црну мурву, нека њју прасад. 2. *фиг. узалудно поћи, обавити бескористиан пош*. — Цабѣ смо омлѣтили од Загараца до Града.

омотѣт (се), -ѣм (се), свр. *увити (се), обавити (се), омошати (се)*. — Омотѣ нешто на главу ка си бес капѣ, узми ову шалпу макар. Омотѣј то дијете нечим е ће се смрзнут тако.

омоћѣт, -ѣм, свр. *побољшати сѣање (посебно материјално), омоћати*. — Кад мало омоћѣмо, купитемо још два-три раља земље. Нека ћѣца отфркну и омоћѣу, свѣ ће добро бит.

ѣмрѣза, -ѣ, ж. 1. *сукоб, свађа, мржња*. — Нијкад пријед међу нама није било никаквѣ ѣмрѣзе, а отка дође ова кучка, свѣ се свађѣмо. Нѣко врјеме су били у ѣмрѣзу, па су се помрјили. 2. *свађалица, лош карактер, особа која изазива сукобе, особа коју не воли околина*. — Нијесам знала да је Јован прѣвѣ ѣмрѣза, ш њим ништа љубко не мѣжеш учињѣт. Немѣ ми у кѣћу доводит ону ѣмрѣзу, доста ми је и мојѣ јада.

омрѣзит (се), -ѣм (се), свр. *посваћити (се), омрзнити (се)*. — Омрѣзила си ме с цијелијем свијетѣм. Од тѣдѣр сам га омрѣзила. Омрѣзили смо се нешто.

омрѣкат, омрѣкам, свр. I. 1. *ојлодити овицу*. — Оли ми дат онога шутѣла да ми омрѣка ѣвце? Омрѣка је Жѣју Илин овањ. 2. *фиг. ојљачкати, на силу одузети, оиѣити*. — Омрѣкаше ми пет ѣљѣда ни тѣ ни овѣ. II. ~ се *ојѣрити се (о овци), обавити сексуални чин (нејор. о жени)*. — Омрѣкале су ни се свѣ ѣвце. Омрѣкаше се ѣвце по нећѣљи. Омрѣкала сѣ неје у тѣ долине, па је сад вѣсела, чѣјѣш ли како појѣ.

омрѣит (се), омрѣим (се), свр. 1. *појѣити нешто мрсно*. — Омрѣисте ли се зимус од онѣ крѣмѣчѣ? Нѣћеш ми се, вѣла,

од скѣрѣпа омрѣит данѣс. 2. *фиг. уишћарити*. — Омрѣили су се ѣни свѣ од задружнѣ имѣвинѣ. Свѣ су се омрѣили од Димитринија парѣ.

омрѣѣт, -чѣм, свр. *задржавати се до мрака; зикашћавати*. — Омрѣкосмо наћѣс, не уграбисмо овѣ сѣјено. Појѣтај, омрѣкосмо, нећемо вијѣт по мраку одит.

омрѣѣнит, -ѣм, свр. *лоше урадити, нагрдити неки посаѣ* [вјероватно потиче од лошег клања животиње, чиме се направи полумртва животиња, „мрчина“]. — Фино то ускопѣј, немѣ га омрѣѣнит! Омрѣѣнио ми је Петар лѣзе, нагрѣдио их је, није их умјо орѣзѣт.

омрѣчен, -ѣ, -ѣ 1. *који је нагаравѣен, који је офарбан ѣалном бојѣм или гирѣм*. — Штѣ си тако омрѣчен ка да си чѣстиѣ оѣѣк. От чѣса си тако омрѣчен по образѣу, јесѣ ли се мѣза кѣтлом? Омрѣчена је некакѣм бѣјѣм за гвожђе. 2. *ојѣлошћен, ѣужан, несрећан, ојѣнен, који је настѣраѣо*. — Како ће му омрѣченѣ мѣјка дѣма без дѣма! Штѣ ће онѣ омрѣченѣ дијѣте без ѣкога! Лѣса ми данѣс омрѣченѣ крѣва, ѣста циѣ дан свѣзѣна у појѣта. 3. *фиг. а. ојљачкан, покраден*. — Свѣ су му дијѣгли, остѣ је омрѣчен без ѣчеса. б. *обѣшчѣшћен*. — Врѣтила сѣ дѣма утѣчѣна и омрѣчена ѣ стѣда.

омрѣченѣк и **омрѣченѣк**, -ѣ, м. *ојѣнен, несрећан чѣвѣк, несрећник*. — Такѣвога омрѣченѣка и несрећника није ѣћѣн бѣвало. Не пуштѣте онога омрѣченѣка да лишѣ сѣм у кѣћу. Остѣ је, омрѣченѣк, онѣћѣн да лисѣјѣ сѣм.

омрѣченица и **омрѣченѣца**, -ѣ, ж. *ојѣћѣна жѣна, несрећница*. — Пуштѣли су ону омрѣченѣцу из затѣвѣра. Дѣста јѣј је, омрѣченица, и ѣзѣзѣнија јада да је јѣш ни не врѣјећѣте.

омрѣчит (се), -ѣм (се), свр. 1. *офарбати (се) у црно, мрѣко, нагаравити (се)*. — Омрѣчио мѣ Тѣлѣ тѣгѣњѣм. Омрѣчио си се нечим, поглѣда се у оглѣдалѣ, ѣто те циѣ црн. Омрѣчио си се по образѣу тијѣм кѣ-

тлом, очисти тѡ. 2. *нагрдиши (се), уири-
иасишиши (се), унесрећиши (се); ожалос-
ишиши (се).* — Омрчила сѣ и ўдѡла за не-
каквога јадѡва. Што учињесте данѡс, што
се омрчисте! Омрчила мѣ његова смрт.
Омрчио је свѹ фамѣљу својјем постѹп-
цима, затворили су га. Немѡ што украс
тамо у интернат, да се не омрчиш. Што
ме данѡс ѡмрчи прѣт свијетом?! Омрчила
га је шћѣр, ўмрла је ў цвијет младости.
3. *фиг. ойъачкайши, йокрасиши.* — Омрчио
мѣ нѣко, свѣ ми је пѡре покрѡ.

омрчѡв, -а, м. *јадан човјек, несрећ-
ник, човјек који је осѡио без йородице
или имања.* — Штѡ ће сѹтра онѡ омрчѡв
од Јовѡна, сѡд је остѡ на ништа без
ништа. Ўдѡла сѣ за нѣкаквога омрчѡва из
Жупѣ, велѣ — ништа нѣмѡ.

омрчѡља, -ѣ, ж. *несрећница, јадна
жена, женска особа која је осѡила без
икога и ичега.* — Штѡ ће му омрчѡља мај-
ка?! Је ли одило коѣ код онѣ омрчѡљѣ Је-
ленѣ?

омршѡт, -ѡм, свр. *смршати, изгуби-
ти у ишежини.* — Док сам лежѡ у болницѹ
мјѣсѣц данѡ, омршѡ сам сѣдам килѡ.

омѹздрит се, -ѡм се, свр. *осѡиати без
воље, йогнутиѡм главом йоказивати неза-
довољство и безвољност.* — Чѡм сам
дошѡ, ѡн се нѣкако ѡмуздри, кѡ да му
није мѡло што мѣ видѡ.

омѹсит (се), -ѡм (се), свр. *онерасѡ-
ложити се, скрушити се, йокуњити гла-
ву у знак незадовољства (или болести).*
— Што си се омѹсио кѡ да ти је свѡкѡ
цркла! Што си омѹсио брке, јесу ли те
наљутѡли? Йдѣ омѹсен, нешто му сѣ дѣ-
сило.

омутѡвит, -ѡвѡм, свр. *йосѡити лу-
ѡив, йрѣсѡити говорити због органског
или другог узрока.* — Ти се, бѡгоми, ѣо
нѣкѡ дѡба не јѡвлѡш, кѡ да си омутѡвиѡ.
Омутѡвила је ймѡ више о три мљѣсѣца,
откако сѣ нѡћу срѣла с некаквијем чѡеком
кой јѡј сѣ учиниѡ кѡ потеченик.

ондѡн, прил. в. *огдан.*

ѡндолѣн, прил. *оданде.*

онекѡдрѡт, -ѡм и **онекѡдрѡит**, -ѡдрѡим,
свр. *онемоћати, осѡиати без снаге.* —
Онекадрѡ сам ѣо више од гѡдину, никуђ
не излѡзим. Онекадрѡила ми је и бѡба,
остѡли смо кѡ двѡ пањѡта.

онемоћѡлѡс, -ости, ж. *г.л. им. од оне-
моћати.* — Осѣћѡм ў тијело онемоћѡлѡс, а
вољѡ бих да мѡгу дѡћ до вѡс, али нѡге
и тијело издѡјѹ.

онемоћѡт, -ѡм, свр. *ослабити, йосѡи-
ти немоћан, изнемоћати;* уп. *занемоћат.*
— Онемоћѡли смо ѡбоје, ћѣца ни принѡсѣ
да йјсѡ. Онемоћѡла је овѡ старѡ лѡза, ни
ѡна више не мѡже, старијѡ је од мѣне.

онерѣдѡт се, -ѣдѡм се, свр. (пејор.)
обавити велику нуждѹ; уп. *унерedit се.*
— Нѣко сѣ, ѣво, онерѣдѡ испод јѡбукѡ,
фрѡнза га разгѹбѡла. Ѣ страха сѣ, кѹкѡла,
била онерѣдѡила, потљѣ сѣ стѡићѣла, нѡко
није бѡла крѡва.

онѡ, онѡгѡ, м. *онај.* — Би ли ми дѡ
онѡ йурѣк да прѣпѡлѡм зградѡцу за мало
лѹка? Ко бљѣше онѡ момѡк што је јѹтрѡс
дѡдѡ ў Сѡва?

ѡнизак, -ска, -ско *који је нижи (ра-
сѡлом) од онога с кѡм (са чѡме) се уѡ-
ређѹје, који је нижи, који је ниског ра-
сѡа.* — Дѡћѡше сѡнѡћ ў Пѣра двѡ
момчѣта, не познајѣм их, јѣдан онѡкѡ
ѡнизак, а онѡ другѡ пѡвисок. Милѡн је
ѡнизак, овѡкѡ кѡ ти. Нѣшто ми изглѣда
ѡниска овѡ ѡдрѡна, и ћѣца ће мѡћ дофѡтѡт
грѡзлове.

ѡниско, прил. *йрилично ниско, йони-
ско.* — Овѡ врѡта дувѡна вѡзде рѡстѣ ѡни-
ско. Да нијеси ѡниско остѡвиѡ онѡ зѡд,
боѡм се е ће га мѡћ свѡшто прѣскочѡит.

онѡ, онѡгѡ, замј. (пејор.) *нешѡло ишѡ
се односно неко ко се омѡловажѡва.* —
Зѡр ти је онѡ дѡр овољѡкѡј ћѣци?! Ништа
ми о њѡј не прѡчѡ — онѡ је фѹкара кѡквѣ
нѣмѡ у дѣвет дрѡвѡвѡ.

онѡвечери, прил. *ѡрексиноѡ*. — Онѡвечери ми доѡѡше ѡца ѡзненаѡа из Подгорице, а чекала сам ѡх да доѡу јучен.

онѡгов, онѡговѡга, м. (у ријеткој употреби) *који ѡриѡада ономе...*, ѡегов, *који ѡриѡада ономе о којему смо говорили, али у моменту као да не можемо да му се сјетимо имена*. — Онѡ је онѡгова, како се онѡ зваше, кућа.

онѡѡен, прил. *онѡје, онамо*. — Онѡѡен ѡе смо се јучен срели изгубѡх кућују. Иди онѡѡен, чекаѡе те неко. Онѡѡен је најлепше мјесто за кућу.

онѡѡенаке, онѡѡеначке и онѡѡеначке, прил. *онѡје, онамо*. — Онѡѡенаке смо сигурни. Е, таман ѡу онѡѡеначке побит колац, па га маќни!

онолицѡна, -ѡ, *онолико ѡих (о мушким особама) у ѡпоређењу са одређеном скупином особа*. — Онолицѡна ѡе моѡ стаѡ и у моју кућу, слободно ѡх доведе.

ономадне, прил. *ѡрекјуче*. — Ако је данас уѡрник, ономадне је била неѡља.

онѡмланиќ, прил. *ѡреѡроше године*. — Јѡш од онѡмланиќ ми нијесу дошли из Београда, таман се овѡја дана нацунило двије године.

онѡњен, прил. *онѡје, онамо*; уп. оноѡен, ѡњен. — Онѡњен, кот куће, моѡеш усаѡит мало лозе. Фино ви је онѡњен, немѡ млѡго саобраћаја. Је ли ви кућа онѡњен до цркве? Чека ме онѡњен, немѡ да те трајим.

онѡдијен, прил. *онѡда*.

ѡњен, прил. *онѡје, онамо*; уп. оноѡен, оноњен. — ѡште ли моѡ ѡњен остѡ ове зиме? ѡњен нијесам никад долазио. Живи ли ко ѡњен с вама или сте сами?

ѡњѡшит, ѡњѡшим, свр. *њушком ѡмирисати*. — Залаја ка да ѡе га растрѡи, али кад му се примаче, само га ѡњѡши и прѡдужи.

ѡпаѡат, -ѡм, несвр. *наѡаѡати, набјеђивати (недужнога), окривљавати*; уп.

ѡпанут. — Стаљно мене ѡпаѡау, а неѡе да дирау Мѡлицу и Ружу коѡ спавау до поѡска.

ѡпазѡрит, -ѡрим, свр. *завршиѡи ѡрговину (кујовину или ѡродају), завршиѡи ѡазарење*. — ѡпазѡрите ли што данас ѡ Град? Фино сам ѡпазѡриѡ, украѡоше ми лѡпѡежи све ѡаре от краѡе што сам прѡѡа.

ѡпаѡат, -јем, свр. *ѡајалицом или чиме друго очистиѡи ѡрашину с најешѡја или са зидова*. — ѡпаѡала сам јѡтрѡс цијелу кућу, било је прашѡне свѡђ.

ѡпаѡара, -ѡ, ж. *зла и неморална женска особа*. — Нијеси се ни да јаќи бѡг уѡѡтно с онѡм ѡпаѡарѡм!?

ѡпаѡарѡит, -ѡим, свр. *ѡреслѡити, ударѡити, разбиѡити*. — Кад га је ѡпаѡарио онѡм шачетѡнѡм, прекоѡаљѡо се прео онога плѡга.

ѡпаќ, -а, -о *који је свађалица, ѡјасан, злочест, набусиѡи: ѡѡи (о ѡићу или јелу)*. — Нијесам знаѡа да ти је отѡц онѡко ѡпаќ, ѡн би, изглеѡа, за малу ѡбио чека. ѡпаќа ти је овѡгодишња раќѡја, прѡјаку си је оставио.

ѡпаќо, прил. *на ѡјак начин, ѡѡиѡиѡо, срѡиѡо, набусиѡо*. — Позаѡађали су се, и то ѡпаќо, тешко да ѡе се беж ѡаола миѡрит.

ѡпѡлит, ѡпѡлим, свр. **1.** *сиѡлиѡи*. — Ко ти је ѡпѡлио вјеѡе тако? **2.** *фиг. снажно ударѡити*. — Кад га је ѡпѡлио онијем рѡмѡком по голија плећѡи, пѡкла му је чеѡра изнад крсти. **3.** *исѡлиѡи хѡѡац (из ѡшиѡоља или ѡушке), уѡлиѡи мину*.

ѡпѡлѡч, -а, м. *неѡиѡ јако, ѡѡѡро, жесѡоко, ѡѡиѡ (нир. зима, груѡља шала, ѡрељѡѡа раќѡја, груба ријеч и сл.)*. — Оѡа зима је била прави ѡпѡлѡч, није се могло од мрѡза ижљеѡи. Оѡа раќѡја није грѡм, то је ѡпѡлѡч, грѡло горѡ кад је пијеш. ѡпѡлѡча тога, што учињесмо са Раѡѡѡм, није више мога издржѡт. Оѡе мале папрѡке су прави ѡпѡлѡч, не могу се јес. Жѡна му је ѡпѡлѡч, јаѡо мој, како га муштра.

Чувā се оногā опаличā, ако те поткунїи, нѣмā ти остāнка овѣѣн.

опанак, -анка, м. *врста обуће (из домаће радиносїи)*. — Отпријед су се свѣ носили опанци, нїко у Загараѭ до аустријскогā рата није знāвā за црвље.

опанут, -нѣм, свр. *наїасїи, окривїи*; уп. опадат. — Опанула га је бїла једна Његушица да јој је укрā прїшут на плāцу у Котѡр и притворили су га, али су потље виђели да га ѡн није укрā и пуштїли су га.

опанчар, -а, м. *калуї за прављење опанака*. — Не мѡгу ти учињѣт опанке, нѣмāм опанчара.

опанчарїца, -ѣ, ж. *велика игла за „чињење“, за израду опанака*. — Сломїла ми сѣ онā опанчарїца што си ми кунїи, пā сам моїла Душāна те ми је направио једну од шїпке од лумбѣре.

опанчїна, -ѣ, ж. (аугм. и пејор.) *груби опанак*. — Свѣ нѡсāше некаквѣ опанчїне у руне, а вāзде је одїо бѡс, нāко ка су бїли шњѣгови.

опанѣтїт, -атїм, свр. *оронуїи, остарїи и онемоћаїи*. — Опанѣтїо ми је ѣд, нѣ знāм што ћу ш нїм, нїти је зā град ни зā село. Опанѣтїли су ми старїи, нїједно се не дїжѣ.

опанкāvāt, -јѣм, несвр. *олајавати, оговарати, нањкати*. — Цијелѡга живѡта је пѡнекогā опанкāvāла, бес тѡгā није мѡгла. Опанкāvāли су тебе и твоїи најближїи. Свї су је опанкāvāли док сѣ ўдāла, а сā ћутѣ кā кучке.

опанкāt, -āм, свр. *измислїи нешїио ружно о некоме, окривїи недужногā, набиједиїи*. — Опанкāли су је кѡмшїје, изгубїше јој нārѡк. Нїкад ѡна не забораївї да пѡнекогā опанкā. Опанкāли су му је њѣзини злѡтвѡри тѣ се нѣ удаде за њѣга, онāквā ѣвѡјка, жали бѡже!

опās, -а, м. *їрїлог цркви који се даје їослїје (заједничког) ручка на какав свѣшāц, овдје на Сїасовдан*. — Пѡслије

ручка на Спāсовдāн из свāкѣ кунїе сѣ доносио опās, прїлѡг који се даје цркви — груда сїра или рунѡ вунѣ, а ко тѡ нѣмā, мѡже дāt пāре.

опās, опāsѣм, свр. **1.** *їоїасїи (їираву)*. — Опāsѣна је онā ливāда свā, нѣмāш их штѡ тāмо ћѣрāt. Опāsле су ѡвце свў траву поред лѡзѣ. **2.** *оїлодїиїи кобилу или магарїцу*. — Опāsā ни је кобилу Душāнов ждријѣбāц. Опāsā је тā триста кѡбїлā. Кā опāsѣ кѡњ магарїцу, добїјѣ се мāшче. фиг. *обавїиїи їолни чин (о мушкарїцу)*. — Јесї ли данās опāsā штѡ? **II.** ~ **се оїлодїиїи се, оїарїиїи се (о кобили). — Опāsла ми сѣ зимус кобила, брзо ће се ждријѣбїт.**

опāsāt (се), -шѣм (се), свр. **1.** *обухватиїи їреко средине оїасивањем*. — Што си се опāsā тїјем конѡпом, али нѣмāш рѣмїка? Три чѡека нѣ би опāsāла дуб на Петровāч коїко је дебѣо. **2.** *сїавїиїи оружје за їојас*.

опасївāt (се), -ўјѣм (се), несвр. **1.** *обухватиїи, обужмїватиїи*. — Нѣће се данās опасївāt нїко овїјем пāsом до њѣга. **2.** *оїлоћаватиїи (се) (о койїиїарима)*. — Не мѡже више опасївāt кобиле, стар је. **3.** *сїављатиїи оружје за їојас*.

опачїло, -а, с. *злѡћа, злоба, їакосїи*. — Нїје се, вāла, од њѣзинѡга опачїла мѡгло жївлѣт, нека јој Бѡг дуну опрѡстї.

опеарїт, -їм, свр. **1.** *уврїједиїи*. — Ко тѣ тākѡ опеарїо те си љута? Умїјāше покѡјнā Румица да опеарї, зā срце да угрїзѣ. **2.** *увїлїиїи*. — Опеарїла мѣ смрт Милївојѣва.

опељѣшїт, -їм, свр. *однїјети све, оїустїошїиїи, на силу узетиїи, украсїи*. — Опељѣшио је град грѡжѣ по Загараѭ. Јесу ли те опељѣшїли нā карте, јѣсу? Не їди ш нїма, опељѣшїће ти свāкї дїнар.

опепѣлит, -їм, свр. *їрозборїиїи, рећи, казати; досїиїи*. — Од Мārка сїноћ нїко није мѡгā ни рїјѣч опепѣлит.

оперуша̄т, -а̄м, свр. 1. *маћи са коко-иши иерје*. 2. *фиг. оиљачкаиши, одузетиши све, иокрасиши све, иокуишиши све*. — Све што су у кућу нашли оперушали су, ништа, ни ка̄м на ка̄м, нијесу оставили. Оперушала га је некаква Њемџа с којом је спава̄, покупила му је све паре, сат и прстен.

опѣт и **јопѣт**, прил. *ионово*.

опӣздѣт, опӣздѣм, свр. *жесѣпоко уда-риши*. — Ка сам га опӣздѣо овом штагљу-гом, љвио се. Ћут да те не опӣздѣм нечим!

опӣјело, -а, с. *оило*. — Три су попа Блажовѣ мајци држали опӣјело.

опӣљуга̄т, -а̄м, свр. *све без остиаишка узетиши, иокуишиши, одузетиши, оишеиши, иони-јетиши (нир. новац на картиама), украсиши*. — Опиљуга ни јучен Марко на карте све што смо имали. Опиљугаше ми врѣдници лазаркрскѣ све онѣ питомѣ шипкове, ни јѣдан не оставише. Опиљуга је неко ону велику крушку, ђаоља на њу није остала ни да видимо какве су биле. Зауставили пругу и свијама путницима опиљугали такулине и побљегли. Опиљугали су све по кући, ни плѣт нијесу оставили.

опӣт (се), -јѣм (се), свр. *оијаниши (се); оишроваиши (се)*. — Опила га је чѣла али ђса. Змија те опила! Опио ме стрж. Опѣт се опио.

опитурѣт, -а̄м, свр. *обојиши, офарба-иши*. — Опитурѣ сам прѣзоре у зелѣну бѣју.

опӣчѣт, -ѣм, свр. 1. *снажно и нагло ударитиши, иреснутиши, распалитиши*. — Опӣчио сам га ка̄мцӣјом док му се обмотала око врата. 2. *брзо иоћи, иожуриши, размахатиши се у креишању*. — Опӣчио сам онијем пољем ка̄ манӣт, а ђни су све ви-ка̄ли и псѣвали. Онѣ безобразник опӣчио пра̄о прѣо поља камиѣном.

опкѣп, -а, м. *шанац*.

опкрѣчит, -ѣчим, свр. *обухватишиши ногом односно ногама, оикорачитиши; уп*.

окрѣчит. — Невљѣста Ђѣкѣва бјѣше опкрѣчила гѣлогѣ коња, она̄ко бе седла или самѣра, и јашѣ ли јашѣ. Што си опкрѣчила ту грѣду, мӣчи се ѣтолѣн да се с то̄бом на̄род не уклѣна!

оплѣзак, -ска, м. *дио земљишиши који ѣри орању, остиане неузѣран, неузѣрана сѣришишица земље*. — Како си овѣ узѣра, све су ти остѣли оплѣсци. Оплѣзак је онѣ што остѣли неузѣранѣ иза рѣла, а рѣлом си га пријеша.

оплѣка̄т, -чѣм, свр. *ожишиши*. — Мало је кой Загѣрчанин оплѣкан ка̄ Бѣжѣ Јѣлетѣн, нӣкад на покѣјање то̄лико на̄рѣда нијесам вӣђѣла.

оплѣстӣт, -ѣстѣм, свр. *наӣришиши, сложишиши сијѣно у ѣлѣстиѣове, завршишиши ѣлашишење*. — Оплѣстӣсте ли сијѣно? Оплѣстӣли смо га ѣма̄ дѣсе данѣ. Оплѣстӣшемо сијѣно за̄ дан.

оплѣс, -тѣм, свр. *оилѣстиши*. *фиг. оши-нутиши*.

оплӣјѣвӣт, -ѣм, свр. *очиштишиши биљке од корѣва или сувшиних изданака*. — Данѣс и јучен сам оплӣјѣвӣо све лѣзе, било је млого копиљана̄.

ѣплӣјѣт, оплӣјѣм, свр. *савитиши гниѣздо, удѣлѣтиши се, смјѣстишиши се*. — ѣплӣјѣла је та, не бѣј се, дѣбро гнӣјѣздо, удѣмѣла се ка̄ нијѣдна. ѣплӣјѣше та̄ дѣм на вѣр Гѣрча.

оплӣјѣта̄т, -ѣјѣћѣм, несвр. 1. *ѣлѣстиши*. — Оплӣјѣше̄ Сѣво̄ плѣт око̄ лѣза. Сва̄кѣ гѣдинѣ оплӣјѣћѣм ждрийѣло, ѣли ми не помѣжѣ. 2. *ѣлӣјѣвитиши*. — Оплӣјѣта̄ла сам јѣтрѣс лѣчња̄к, млого је травуљинѣ.

оплѣѣт, оплӣјѣвӣм, свр. *ѣдстиранишиши корѣв измѣђу биљака, очиштишиши биљку од сувшиних изданака, оӣлӣјѣвитиши*. — Прѣлѣтѣс сам оплѣѣла и лѣзе и кошѣѣле, и све сам то̄ да̄вала̄ јѣра̄дма, нијесам мѣгѣла да их пуштѣјѣм ѣ пашу.

опљувак, -ѣвка, м. *ѣљувачка на ѣлу; видни остиаци на ѣлоду биљке од живо-шишиа или инсекаиши; нечиштиѣа коју су*

оставили инсекти, обично муве, на каквој предмету, исљубак. — Речи баби да не плује по кући, свуђ по соби се виде опљувци. По ономѐ грџбу што је остало на ђдрену све некакви опљувци, о тича или от каквија мушица.

опоганит (се), -им (се), свр. 1. *извршиши велику нужду на мјесту на којем се тио не чини.* — Опоганило је дијете цијелу собу. Опоганила су се нечија хџца испот слива. Мачка се опоганила на столу. 2. *фиг. уиријати се лошим љосиуком, осрамотиши се.* — Опоганио си се према Ђокџој хџци. Опоганила је рџд курвањем.

опознит (се), опџнџм (се), свр. *закасниши.* — Што сте јутрџс опознили такџ, ја сам, ѓо, узџра пџ долине. Ајмо, опознићемо се!

опџјат, -јџм, свр. *одржати оило (над грџом); оијеваши.* — Кад су преносили Мџлорада ис Кџџра, није му се опџја грџ, такџџ је врџјеме бџло. Опџјали су га џз гусле.

опоравит (се), -им (се), свр. *оиправити се (џослије какве болести), добити у џежџни џослије мршавости.* — Сва су ми се хџца лџтџс опоравила на Лукавицу, сви су се врнуџи црвџнија џбраза. Опоравиће тебе лџтџс планина, не бџј се, само се трџба џдобро спрџмит с ранџм.

опорџзоват, -ујџм, свр. 1. *одредити, разрезати џорез, уијврдити висину џореза.* — Ове гџдинџ су ми опорџзовали и зџмљу и прихџд. 2. *фиг. џоипрошиши, исџпрошиши (некога).* — Опорџзовали су га јесенас стални сџдџници, све док је има коју кап вина — нијесу му се мицаџи сџдничари.

опослит, опџслим, свр. *обавити џосао, учинити одрџене џослове.* — Данас опослих у Опшгину све брже нџ што сам очекива, пџможе ми Вџјџ. Пошто сам опослила у кућу, пџшла сам да маџло пџсџдџм код Анџџ.

опотит (се), опџтим (се), свр. *озџојити (се).* — Што си опотџо такџ те вџлове, припази џх, ваљаће ти јџпет. Нијат се нијесам опотџо ка ка сам видио е ни се приближавау Нџмци иза онџ чџкџ.

опоштџнит се, -им се, свр. *џосџаити џошиџен, гџсџољубив.* — Нџшто ми се Нџкџла опоштџнио овџја дана, фала бџгу да га није хџна прекорџла за тврџчлџк.

оправит, -им, свр. *џослаити.* — Оправили смо маџлога ко тетке на планину, нека маџло ојача лџтџс. Оправили смо Мџлошу глас џ умрла Даница Иџина.

опрасит се, -асџм се, свр. *донијетџи на свијетџ, родитџи младе свиње.* — Опрасила ни се крџмча, једанасџторџ је бачила.

опрат, опџрџм, свр. I. 1. *оипраити.* — Дџвечџн ху ти опрат кошуљу да је сџтра обџчџш чџсту. 2. *фиг. оиправдаити.* — Ако не дџћџш, ништа те неће опрат. Не би ме џпраџе нијакџвџ рџјечи да нијесам бџо тамо — да са мнџм стално није бџла Мирџна. *изр. опрати руке џривидном џмоћџи односно рџјечџма обмануџи некога, лажно се џредсџавитџи џрџјатџљем; оиправда(ва)џи се неистџином односно џривидном истџином.* II. ~ *се умџити се, окуџаити се, оипраити се.* — Иди опџри се, па да идџш са мнџм код џјака. Узео сам сапџн, па се џпра од главе до пџте у Купало.

опраштит, -им, свр. *ошамаритџи, хџиро ударитџи нечим (џруџиџом, шџџаџом и сл.).* — Опрашти тџ магарџ каквијџм прџтом ѓе на шеницу. Опраштио га по образџу једнијџм задџланком. Опраштила те муња, какав си!

џпрџве, прил. *одмах, из џрвог џоџџеза, џрџвим џокушајџм.* — Тџџџко се муџите и ништа, а ја се џпрџве пџпџх. Јџдџни сам га ја џпрџве погоџио, а сви остали су промашџвали по неколико пџта.

опрегљача, -џ, ж. (заст.) *женска сџкња.* — Бџџше џбџкла некакџу опрегљачу,

ножице у лозе. **II.** ~ се *сресити се*. — Оптасмо се на вр странѐ, не могасмо се разминут да се не стучимо.

оптовина, -ѐ, ж. *врста расиња (Sambucus nigra)*. — Ова оптовина смѐта умертйну много ако се пушти да расте проз нѐга.

опуват, опувам, свр. 1. *дувањем очистиши, дувањем маћи ирашину или шито друго с какве површине, одуваши*. — Опувам ми с врата овѐ длаке е нѐте да се макнѹ. Опува ми вјѐтар капу з главѐ, јѐдва сам је уфатио на триес метара ѓтолен. 2. *фиг. иојести*. — Опувала је цйо колач лѐба, ѓфѹка га кѐ ништа.

опупуљат, -ам, свр. *иустийши иуилољке*. — Опупуљала је шума. Опупуљаше свѐко дрво овйја данѐ.

опута, -ѐ, ж. *врица, ниш изрезана од шанке коже и усукана, иако да се може иуиопребљавати као канал, особито за израду ојанака*. — Учињѐла сам јѐдно дваес растељјаја опутѐ о телѐћѐ кожѐ дако направйи Јошѐ ђѐци опанке. Болја је телѐћа опута од овнѹскѐ.

опутач, -а, м. *онај који је направљен од оцуше (о ојанку)*. — Ови опутачи су бољй од онија опанѐка са сицимом.

опуч, -а, м. *нешито шито изазива на ирезање (смјех, задиркивање, шежак рад и сл.)*. — Био је тѐ опуч ѓт смијеха. Ово нйје зима нѐ правй опуч. Спрдња, опуч.

опучат, опучам, свр. *ошварати (се), наилазити, долазити (у ириовијѐдану)*. — Таман опучаше зѐра кѐ смо се врђали. Ео опучѐ зѐра.

опучит (се), -йм (се), свр. 1. *издуваши (се), иробушиши (се), екслодираши (о нечему шито је напуњено ваздухом)*. — Опучйла ми сѐ лѐпта. Био сам напувѐа мљехйр, а Мйјѐ ми га ѓпучи. Опучио ми сѐ чйр, ижљѐгло ми је квѐрат гнѐја. 2. *иремориши се, добийи брух*. — Опучио си данѐс магѐре, претоварио си га.

Опучйли смо се од пренѓшѐња грѐдѐ. Опучйли су га у каменолѓм, сѐд је болесан и нйко се на нѐга не окрѐћѐ. 3. *изасмијаши се*. — Опучйли смо се ѓ смијеха! Свѐ нѐ Мйјѐ опучио причѐма йз лова.

опуштит, -йм, свр. 1. *ошустийши, иошустийши*. 2. *иустийши ријеч, рећи, обећати*. — Опуштио ми је ријеч е ђе ми дат свѐ што му будѐм иска.

опуштит се, -йм се, свр. *раскомитиши се*.

оран, ѓрна, ѓрно *сиреман, гоийов, ирииремьен, који има воље (да нешто уради)*. — Јесте ли ѓрни да мѐло покѓсимо у дно ливѐдѐ? Оран блѐше тѐ нѐћи за вино, чѹдо јѐдно.

орѐх, -а, м. *орѐа (Aquila), врста ишице*. — Йш тѐмо, орѐх ве, дабѓгдѐ, изйи! Нйгѐ кокошку не мѓгу сачувѐт од орѐхѐ. Йш, орѐси ве покѹпили!

орѐх, -а, м. *орѐх, врста биљке (Juglans regia)*. — Онй орѐси што су сѐми нйкли испод лѓзѐ сѐд су велйки, још мѐло тѐ да рађау. У наше лѓзе йма пѐшес ѓрѐхѐ што рађау. ивр. нѐ би јѓј ўзео орѐх из рѹка нечистиѐ је, сувшиѐ ирѐваѐ. — Колйко је глибѐва, нѐ бих јѓј ўзѐла орѐх из рѹкѐ.

оређат, -ам, свр. *ређе (него иначе) долазити или нешто радити и сл., ирориједити (се)*. — Оређѐ си нѐшто с долѐсцима ѐо нѐкѓ дѓба. Оређѐте су овѐ гѓдинѐ кйшѐ. Изглѐда си оређѐ с пушѐњем? Немѓте оређѐт тѐ дувѐн, нѓ га посѐдите чѐшѐ.

ѓређе, прил. *оријѐико*. — ѓређе сам га [кукуруз] оставио овѐ гѓдинѐ.

орйз, -а, м. *ириринач (Oryza sativa)*. — Вѐрйла сам му орйз с варанйкѓм, пѐ ни тѓ не мѓже да йјѐ. Чѹо сам да се орйз сйјѐ у воду. Ђѐца ми вѓлѐ орйз у варенйку, ништа йм о тѓгѐ нйје милијѐ.

ѓријѐдак, -тка, -тко *који је ироријѐен, који није густѐ*. — Да ти нйје ѓријѐтка ова ђѐтелина?

осамарѝт (се), -арѝм (се), свр. *сѝави-иши самар ѝоварној живоишињи, насамарѝиши*. — Ово се магаре не да осамарѝт! Јесѝ ли осамарѝо више тога коња, поѝтај!

освета, -ѝ, ж. *кажњавање грешника, или некога његовога, за зло или грѝјех који је ѝочињен (казном сличном грѝјеху одн. злочину)*. — У Загарач нема крвнѝ осветѝе још од владикѝ Рада.

осветѝт (се), -ѝтѝм (се), свр. *казниши због учињеног грѝјеха, злочина и сл.* — Кад је родѝла копиле, рѝкла је да се осветѝила домаѝијама чељадама што су је мучѝили. Осветѝили су Мијајла, убили су злѝтвѝоровѝога брата.

освѝт, -а, м. *вријеме када се ѝојављује дан, зора, свиѝтање*. — Јутрѝос смо дошли у освѝт, свѝ ноћ смо путовали.

осевѝпѝт се, -ѝпѝм се, свр. *учиниши добротинѝиво, добро дјело, ѝомоћи некоме ко је у невољи*. — Осевѝпѝли сте се што сте довели ово дѝјете да лѝтѝос мало прожѝви на чѝс ваздух. Осевѝпѝнеш се ако му помѝгнеш да се запѝсли.

осѝкнѝт се, осѝкнѝм се, свр. **1.** *избациши илајм, слину из носа*. — Ёо се некојѝ осѝкнѝло на срѝт куће! Да се нијесам осѝкнѝо, затѝснуо би ми се нос. **2.** *фиг. викнуши, вриснуши, разгаламиши се (на некога)*. — Осѝкну се Јовѝан на Мѝлована, те се овѝ мало смири.

осѝјецаѝт, осѝјецаѝм, несвр. *ошѝтро одговарѝиши, ошѝтро говориши, говориши с јасним ѝрекидицама међу ријечима, говориши као у ѝуѝињи*. — Не осѝјецаѝ, ѝевојана, оли се удавѝа! Осѝјецаѝ кад причѝа ка да је лѝт. Ништа ми немѝ осѝјецаѝт, не боѝм се!

осѝлѝт (се), -ѝм се, свр. (најчешће пѝ-јор.) *ѝосѝаѝи силян, снажен, ојачаѝиши*. — Осѝлили су, не мѝже се од ѝих жѝвљѝт. Прѝмлого су се осѝлили, не вљѝ-рујѝм да ће дуго тѝко.

осѝпѝт се, осѝпѝам се, свр. *ѝосѝеѝено нестѝајаѝи осѝпањем, нестѝајаѝи, чѝлиши*. — Нѝкако ми се прѝбрзо осѝпа онѝ

сѝјено у долине, фала бѝгу — да га ко не нѝси?

осѝпѝт се, осѝпѝам се, несвр. *добијаѝи осѝе, разболѝјеваѝи се од осѝти, од малих богиња*. — Што се осѝпа ово дѝјете, да му нијесу почѝле ѝспѝце?

осѝчијаѝт (се), -ѝам (се), свр. *изнервираѝи (се), онервозиѝи (се), наљѝиѝиши (се), ѝосѝаѝиши ѝрајно ѝуѝи, изнервиран*. — Осѝчијаѝе ме комшѝјска ѝѝца, не мѝгу од ѝих ништа сачѝвѝат, ни крушку, ни смѝкву, ни грѝз грѝђа. Нѝкате, ѝѝцо, осѝчијаѝу од вас! Осѝчијаѝа ми је мајку бес пѝтребѝе. Осѝчија се лако данѝс.

оскубаѝт (се), -ѝбѝам (се), свр. и несвр. *(о)скуѝѝиши (се), нестѝа(ја)ѝиши (о лакама); искубаѝиши*. — Оскуби мало сѝјена из стѝга за ово тѝле. Оскубау се ѝвѝце проз шѝпковѝне, нѝће се од ѝих што имѝт ошѝриѝ.

оскубина, -ѝ, ж. *неѝишо ѝишо је ѝрежвакано, изгужвано, оскубено, ѝаѝѝворено, сурогѝи*. — Покѝпила сам оскубине од умертѝина пошто су га поѝрале крѝве. Они Јовѝанови брѝви су оскубине, тѝн нема ѝваца, ни у једну нема дѝха. Братѝила се из Нѝмачкѝе ка оскубина ѝѝцкѝ.

ѝскудан, -дна, -дно *којѝму неѝишо недѝстаје, који нема, који је сиромашан*. — Ми смо ти од свѝга ѝскудни ѝсим от сиротѝнѝе. Од свѝга смо ти овѝђен ѝскудни нако од камења. ѝскудан је Загарач од водѝе, ниѝђе жѝвѝ водѝе, сѝмо бѝстѝјерне.

оскудица, -ѝ, ж. *немаѝишина, сиромашѝиво, недѝстајање материјалних добара*. — Овѝ гѝдинѝ ћемо бѝт у велику оскудицу од жѝта.

оскуѝс, -ѝбѝем, свр. *оскуѝѝиши, ишчѝѝаѝиши*. — Боѝм се е ће ми ѝѝца оскуѝс онѝ сѝднице у зграду. Оскуби мало травѝе тѝлету, гладно је.

осладѝт (се), -ѝдѝм (се), свр. *учиниши слаѝким; омѝлиши*. — Осладѝла сам кафу, боѝм се ѝ ти неће ваљѝт. Осладѝло му се код ѝѝе, па ниѝђе не мрда.

ослачѣт, -ѣм, свр. *послачѣти сладак; омилиити*. — Ослачѣла јој је туђа имѡвина, па свѣ идѣ те шишњарѣ по тѣјама долинѣма. Изгледѣ му је ослачѣло да спѣвѣ са невљѣстѡм, а зборѣо је е жѣне не може да замисли.

ослѣчѣит, -ѣчѣим, свр. *засладѣити, пресладѣити*. — Ослѣчѣла си ми кѣву млого, ја је више вѡлим ѡгрку.

ослѣнѣт, -ѣм и **ослѣнѣит**, -ѣим, свр. *слином загадѣити*. — Онѣ мѣли је ослѣнѣ цѣо плѣт. Дѣла јој је јѣбуку пошто је дѡбро ослѣнѣла.

ослѡнац, -ѡнца, м. *послѡра, подрика; основа, наслон*. — Има је ѡн у Бѣоград ослѡнац у тѣја другѡвѣ, а не би ѣѡлѡм што се њѣга тѣчѣ напредѡвѣ. Не ваљѣ ми овѣ ослѡнац од столицѣ, па ме болѣ плѣћи.

осмѡчѣн, -ѣа, -ѡ **1.** *који има смока у себи*. — Јѣли смо свѣки дѣн осмѡчѣни качмак с кѣселѣјем млѣјеком. Ио сам скрѡба осмѡчѣнѡга скѡрѡпом. **2.** *замѣшен, заѣрѣан*. — Што ми је осмѡчѣн капѡт овѣко, јесу ли га ѣѣца дѣрѣла? Ёто ти лѣјевѣ ногавѣца свѣ нѣчим осмѡчѣна.

осмѡчѣт, -ѣм и **осмѡчѣит**, -ѡчѣим, свр. *дѡдѣти смѡк (масноћу) у јѣло (нѣр. кајмак или сир у качамак и сл.)*. — Јѣси ли чѣим осмѡчѣ овѣ качамак? Оѣѣмо ли имѣт ѣчѣим да осмѡчѣмо овѣ чѡрбу? Чѣиме си осмѡчѣла купѡс? Осмѡчѣла сам га сланинѡм.

осмѡрѣѣт се, -дѣим се, свр. *засмѡрѣѣити исѣјушитѣјући нечујно гасѡве*. — Нѣко сѣ овѡрѣѣн осмѡрѣѣо кѣ пѣс, а нѣје се чуло кѡ је од вѣс двоѣцѣ.

осмѡдѣит, -ѡдѣим, свр. **I. 1.** *оѡлазити длаке ѣо шијѣлу (чѡвѣка или живоѣити ѣѣ), обѣчно ѣламенѡм*. — Осмѡдѣо сам кѡсу кѣ смо прескѣкали огѣн. Замисли, осмѡдѣх брк кѣ сам запаљѣва цѣгар. Осмѡдѣћу прѣсе, нѣћу га дрѣјет. **2.** *фиг. осѡно се ѣонашатѣи*. — Осмѡдѣо је свѣ по овѣја сѣлѣ за врѣјеме рѣта. **II.** ~ се *оѡ-*

литѣи се, изгорѣити длаке ѣо шијѣлу. — Осмѡдѣо се, нагрѣди се! Осмѡдѣло се прѣсе дѡбро.

оснијѣжит, -ѣјѣжим, свр. *посниѣити снијѣжан (ѡ врѣмену)*. — Брзо ѣе оснијѣжит, трѣба се спрѣмѣт за зѣму. Оснијѣжѣло је у Гарчѣи, и овѣмо ѣе брзо.

осѡбак, -пка, м. и **осѡбина**, -ѣ, ж. *дѡ имѡвине коју ѣриѣада само јѣдном члану домаћинсѣивѣ (нѣр. оно шѣло је жѣна до нијѣла у мѣраз)*. — Имѣла сам осѡбак од трѣ рѣта земљѣ. Свѣ прѣѣја је мѡј осѡбак. Онѣ згрѣдица на Подѡље је ѣѣтна осѡбина. Нѣкаквѣ осѡбинѣ нѣмѣм.

ѡсобѣн, -бѣна, -бѣно *ѣгоѡсѣитчѣан, осѡбѣив*. — Свѣ су ѡни у фѣмѣлу ѡсобѣни, свѣкѡ чуѡвѣ сѣмо свѡје и нѣчијѣ више.

осѡбина, -ѣ, ж. *в. особак*.

осѡбѣт (се), -ѣим (се), несвр. *биѣти ѣосѡбно наклѡњѣн, ѣосѡбно вољѣити, уважавѣити, вољѣити неког више него другѣ*. — Осѡбѣли смо га свѣ у кѣћу, а ѡн ни тѡ врѣти мржњѡм. Свѣ је у фѣмѣлу осѡбѣи пѣзѣ је кѣ мало водѣ на длѣн. Од свѣја осѡбѣи нѣјмлаѣѣга сѣна. Оне двѣје су се осѡбѣиле, нѣјесу мѡгле јѣдна бѣз другѣ.

осѡбѣѣв, -ѣа, -ѡ *ѣгоѡсѣитчѣан; самѡсѡвѣан*. — Осѡбѣѣѣѣ чѣљѣди нѣјесам глѣдѣ од Јѡвѣновија, нѣти кѡга познѣјѣ ни би кѡме помѡгли.

осѡбѣнѣк, -ѣа, м. *ѡнај којега воле сви, или којега ѣосѡбно воли неко у ѣпѡрѡдици (обѣчно мајка)*. — Срѣдѣнѣ сѣн јѡј је осѡбѣнѣк, свѣ би за њѣга дѣла, а вѡли и другѣ али нѣ кѣ њѣга.

ѡсѡјѣн, -јѣна, -јѣно *који се налази на сѣверѣној и заѣадѣној (несунчѣној) сѣѣрани*. — Онѡ ѣе су вѣше лѡзе је ѡсѡјѣно, пѣ ѣмѣ више влѣгѣ и бѡљѣ рѣѣѣ. ѡсѡјѣна је онѣ стрѣна онѣмо, тѣн сѣнце не прѣжи по цѣо дѣн кѣ овѡрѣн. Свѣ смо одѣли ѡсѡјѣном стрѣнѡм, пѣ се нѣјесмо потѣли.

осѡје, -ѣа, с. *ѡсѡјѣна сѣѣрана неког узвишенѣа, сѣѣрана на сѣверу (сѣ-ѣ, или сѣ-з), сѣѣројѣна ѣрисѡјѣној (јужѣној) сѣѣрани;*

честѣ микрофойоним. — У осбје од Гарчиѣа имѣмо нѣколико рѣла шѣмѣ.

осоколѣт (се), -ѣлѣм (се), свр. *охранѣиши (се), ѣосѣиѣиш одважан, ѣредузи-мѣив, изгубѣиши сѣрах, ѣодсѣиѣиши се, даѣиши за ѣраво.* — Осоколѣше ме мѣмци, те и јѣ кубѣц ѣ воду. Осоколѣо се уз браѣћу, пѣ навѣли да се и ѣн бијѣ. Осоколѣла сѣ што су јѣј казѣли да је жив. Рѣђѣци су га осокѣлили те је направѣо злѣ. Осоколи је Милѣн, те ѣде за Ивѣна.

осѣлак, осѣлка, м. *нешиѣо мало, нешиѣо шѣо је минијѣиѣурно, као зрно со-ли.* — Овѣ гѣдинѣ нијесмо имѣли ни осѣлка грѣжђѣ. Ни осѣлак није остѣ од смѣкѣвѣ, свѣ су ѣх чѣле изѣле.

осѣпштѣна, -ѣ, ж. *егѣизам; особе-ѣиѣишѣво.* — Свѣкѣ од ѣих у кѣћу је прѣпуно осѣпштѣнѣ, не тражи тѣ од ѣих ни-каквѣ пѣмѣѣ.

ѣспе, ѣспѣ, ж., мн. *црвене ѣјеге ѣо ко-жи, мале богиѣе.* — Јѣш ми ни јѣдно од двѣје ѣецѣ није боловѣло од ѣспѣ.

оспрѣјед, прил. 1. *сѣреда, с ѣредѣе сѣране.* — Мѣтни нѣшто оспрѣјед, пѣвѣ вѣтар. Оспрѣјед ѣдѣ офицѣири, пѣ ѣза ѣих вѣјска. Оспрѣјед блѣше метнѣла трѣвѣзу, пѣ нијесам вијѣла каквѣ јѣј је рѣша. Оспрѣјед кѣћѣ бјѣше вѣликѣ рѣпа. Мѣтни му оспрѣјед каквѣ кѣрпу да му не пѣдѣ чѣрба по кошѣљѣици, ѣн је мѣлѣ, јѣш не умѣјѣ срѣѣт. 2. *ѣрије, рѣније, одрѣније.* — Оспрѣјед се ѣаше нѣрѣд покѣпит на Спѣсовдѣн ко црквѣ. Оспрѣјед сѣ рачунѣло ѣ смо нѣбољѣ. Оспрѣјед невѣсте за дѣго нијесу ѣ рѣд одѣле сѣме.

осрѣбѣт (се), -ѣм (се), свр. *заразитѣи се сврѣбом, осврѣбѣиши се.* — Осрѣбѣло се овѣ дијете ѣ школѣ. Осрѣбѣли су се свѣи у кѣћу, свѣ се чѣшѣ. Не дѣрѣ га, осрѣбѣѣ те!

осрамѣтѣт (се), -ѣтѣм (се), свр. *учи-ниши, нанијѣиши срамѣиѣу.* — Осрамѣтѣла је и рѣд и дѣм, штѣ јѣј пѣде нѣм да тражѣ дрѣгѣга чѣека код живѣга мѣжа. Осрамо-

тѣли смо се према онѣјама стѣрчевѣма, нико се од нѣс на ѣих не обрѣѣ.

осрѣлак, -тка, м. *нешиѣо шѣо је у сре-дини (ѣарче земѣе, меса, или ма шѣо друго шѣо заузима срединѣу).* — Осрѣтком бѣштинѣ сам усѣдѣла нѣколико кѣћѣицѣ крѣолѣ, онѣкѣ ѣзмеѣу умертѣна. Осрѣлак горѣицѣ је дѣбљѣи от крајѣвѣ.

ѣста и **ѣсти,** с., pl. t., Гмн. *остѣ уређѣј од мѣѣала који се сѣвѣвѣа на ѣуѣику ѣе-лѣиѣу који му онемогуѣава да сиса кравѣу;* уп. остве. — Мѣтни телѣту ѣсти, мѣрѣѣемо га одвикѣвѣт од посѣѣа, нѣмау ни ѣѣца варевѣнѣ. Направѣо сам телѣту ѣста, нѣѣе ми више посѣт.

остѣвѣѣѣт, -ѣм, несвр. 1. *наѣушиѣиши, остѣвѣѣѣиши.* 2. *задрѣжавѣиши (се) на нече-му, на одрѣѣеној граници, одрѣѣеној мѣери (обично о јѣчини ѣиѣа).* — Остѣвио сам ракѣју јѣку, а вино ми је мѣкшѣ.

остѣлѣик, -а, м. *нежеѣа.* — Вѣзде је у Лѣзѣрев Крѣ било по нѣколико остѣлѣикѣ, нѣтѣ мѣмци да се жѣнѣ нѣ такѣ остѣрау.

остѣлѣица, -ѣ, ж. *која се није удала, сѣиѣриѣа неудѣиѣа дјевојѣка;* уп. остѣлична. — Мѣки, три ѣвѣјѣке, три остѣлѣице, кѣли-жеж пѣцѣ ш ѣѣма!

остѣлѣична, -ѣ, ж. *дјевојѣка која је остѣиѣрила а није се удавала.* — ѣ дѣм је нѣшла двѣје зѣве остѣлѣичне, нијесу се удавѣле. Оженѣо се с ѣднѣм остѣлѣичнѣм, старѣјѣ је од нѣга петнѣес гѣдинѣ.

остѣнѣт, -нѣм, свр. *осѣиѣиши, ѣреосѣиѣиши; осѣиѣиши у живѣиѣиѣу, ѣрежѣивѣиши.* — Остѣнѣло му је двѣје ѣецѣ и жѣна. Остѣнѣла је онѣ мѣлѣ Петрѣва што су мѣслили да ѣѣ ѣмријет.

ѣстар и **ѣшгар,** -тра, -тро *наѣиѣиѣрен; груб, ѣуѣи.* — ѣстар ти је нѣж кѣ плѣм, али се лѣко тѣпѣи. Јѣ вѣзде држѣм ѣстру сѣкѣру, сѣчѣ кѣ плѣм. ѣстро ти је нѣшто овѣ вино. Није било острѣјѣга чѣека ѣд Блѣжа.

остѣрѣт, -ѣм, свр. *остѣиѣиѣиши.* — Дѣбро ти је мѣјѣка остѣрѣла.

остѣт, -нѣм, свр. *остѣтайш*.

ђстве, ђстава̄, ж., pl. t. *метални уређај са бодљама који се ставља на њушку младунчеиу домаће животиње и служи да га сѣријечи да сиса*; уп. оста. — Метнула сам телѣту ђстве да не пође крѣву.

ђсти, остѣ, с., pl. t. в. *остѣ*.

остђже, -а и -ета, с. *мања сѣојжина, сѣуб за вршидоу или сѣуб за везивање коња*. — Убѣри каквђ остђже да сађедѣмо онѣ плѣс сѣјена да га влѣтар не разнѣсѣ. Онђ гѣмно код Перђве кѣће је ђдамно без остђжета.

острагѣша, -ѣ, ж. *врѣћа ѣушке (која се ѣунила отѣиозади, са доњег, задњег дијела цијевѣ)*. — Кад су ни дошле пѣшке мђскђвке, замијенили смо онѣ наше старѣ острагѣше.

острѣит (се), -ѣм (се), свр. *изгубиѣи (се), ѣђћи негђје далеко, у бесѣраг; отѣјерѣиш*. — Острѣила му сѣ онѣ млађѣ шѣѣр, велѣ ѣ пошла ѣпрах у Аустралију, ѣдала се за некђга тамо. Острѣио је ѣѣцу кѣћ коѣ, ѣто такав је ђн отѣц.

острѣт, ђстрѣм и **оштрѣт**, ђштрѣм, несвр. *чѣниѣи ошѣрил*. — Острѣш ли тѣ кђсу? Не умѣјѣ острѣт ништа од алѣта. Ёо ђштрѣм бритву да се обрѣвим.

острѣћ (се), -ѣжѣм (се), свр. 1. *скинуѣи длаку са животиње односно косу с главе, сѣријечењем ѣодејећи*. — Острѣгла сам онѣ двије ђвце, ѣмау по два кѣла вѣнѣ. Острѣжи тѣ космурину, ѣто те кѣ ѣјлѣк. Острѣгла сѣ Росѣ, виђе ли. 2. *фиг. украсѣиш, ѣѣчакѣиш*. — Острѣгоше ми лопђви свѣ што сам имѣ у ѣѣпове. Остриже ми сѣнђћ некђ свѣ онѣ розаклѣју з Бобѣишта.

острѣжак, -шка, м. *остѣиѣак сѣабла ѣослѣје града (обично ниже бѣлке); ѣѣиѣада насѣао сѣругањем*. — Остѣли су ми о дувѣна послѣје града сѣмо онѣ острѣшци и кѣчањѣне. Покупѣ онѣ острѣшке од дѣскѣ, валѣће да пѣриш не-коликђ јѣтѣра ђгањ.

острѣнит се, -ѣним се, свр. *добѣиш брѣх, ѣѣчиѣи се; добѣиш ѣеже болове у сѣомаку за које се сумња да су брѣх*. — Острѣнио сѣ кад је подѣзѣ онѣ грѣду с Мѣловѣном и сѣд ѣађђом не мђже никуђ.

остѣд, прил. *ѣѣд(а)*. — Је ли кђ с вама дошѣ остѣд?

остѣдит и **остѣђѣт**, -ѣим, свр. *захлађњѣиш*. — Остѣдило је, брзо ће снѣјѣг. Нешто је остѣђѣло неколикђ ноћѣ. Клаћемо прѣсад кад мало остѣди.

остѣљѣна, -ѣ, ж. *остѣиѣѣак гроздова на лозама, гроздови који су бѣли лоши, униѣиѣени од сѣране ѣѣица или инсекаѣѣа, чија зрна нијесу ѣувана, или ђгрозѣина ѣослѣје цијеђења вина из грозђѣа*. — Побѣри онѣ остѣљѣне с онђга велѣкога рѣда. Нѣмѣ тѣн више грђжѣа, остѣле су сѣмо остѣљѣне.

осуђтит, -ѣм, свр. *ѣђкриѣиш кѣћу или др. зграду, ѣѣко да се у њђј може неѣиѣо или некђ смјесѣиѣиш, учѣниѣиш сувѣм, заѣиѣиѣениш*. — Осуђтили смо кѣћу и сѣ ћемо да се пресѣлѣмо у њѣ, ѣѣко јђш нијесмо намјѣстѣли прђзоре.

ђсѣмиѣѣ, прил. в. *насуѣмиѣе*. — Одѣо сам проз шѣму свѣ ђсѣмиѣѣ, и ђђгоми погђдѣх прѣо на ѣѣхову кѣћу.

осуѣпрешѣт, -ѣм, свр. *ѣѣглатѣиш*. — Осуѣпрешѣ ми ѣљѣну, не мђгу је згѣжвѣну носѣт. Осуѣпрешѣла сам ти кошѣљу.

ђсѣство, -а, с. (новѣје) *ђдсуѣство*.

ђсѣт се, ђспѣм се, свр. *добѣиш црвене ѣѣје ѣо кожи, добѣиш ѣѣице*. — Овђ сѣ дѣјете ѣѣјело ђсѣло, кѣкѣла дрѣго, нека поглѣдѣ Раќѣ да нијесу ђспе.

ђсе, ђса, с. 1. *ђмѣи зрна сѣрног жиѣѣа који ѣѣѣада ѣри ѣровѣјаванѣу, ѣсје*. — Треба свѣ онђ ђсе скѣпит и метнѣт у појѣту, валѣће кѣ прђстирка. 2. *ѣлице које се јавѣјају на класу сѣрног жиѣѣа*. — Овѣ наше шенѣчнѣ сорте су пѣне ђса. Вѣше ђса ѣмѣ слабија шенѣца.

осѣнак, осѣнка, м. *засјенак, сјенка, глад.* — Сѣди у ни осѣнак от кошћелѣ и причѣкај ме, брзо ћу се врнут.

осерит, -а, -о *који је на пројуху, на промаји, који је изложен пројејтиравању.* — Оно ње ваѣша кѣћа је фино, осерито, па никад нѣма прѣвеликѣ врућинѣ.

осѣтит, -ѣм, свр. *осјеитиши.* — Чим нѣшто осѣтиш, зовни ме!

осетљив, -а, -о *осјеитлив, њезан; нервозан.* — Понешѣно је и осетљиво овѣ дѣјете за чѣладма. Немѣ јѣ рѣћ ѣ осетљива прео свѣкѣ мјерѣ, лако се најједѣ.

осѣћ, -чѣм, свр. 1. *одсјећи.* — Осѣчи онѣу грѣну што сѣ наѣвила. Дошѣ је с осечѣном ногѣм из рѣта. 2. *оширо одговорити.* — Кад је заѣде, осече му га ѣна, кѣкала ти мајка, јѣдна глаѣа а дѣвет јѣзи-кѣ.

осѣћѣт, -ѣм, несвр. *осјећатиши.* — Осѣћѣш ли ти како нѣшто смрѣди у тѣ ѣдѣшак?

осечит, -а, -о *ошиар, осјечити; сѣрм.* — Он ти је у свѣму онакѣ осечит, нѣма код њѣга цѣле-миле. Млѣго је осечита Црѣна страна.

осечито, прил. *оширо, реско, осјечито.* — Рѣчи му осечито да дрѣкче нѣнеш нѣ како си му кѣзѣ јучѣн.

ѣтава, -ѣ, ж. *друго сијено, друга кошевина.* — По Загѣрачу се маѣло ѣћ кѣсѣ ѣтава, тѣ сѣмо у Почкѣље ко ѣма ливѣде, а и тѣмо се дрѣјетко кѣсѣ ѣтава.

отѣкѣт (се), отѣчѣм (се), несвр. *одли-ваити вино из бачѣе у којѣј је било ѣоми-јешано с коминама; одливаити воду из кајмака.* — Ёво цѣјелѣ јѣтро отѣчѣм вино, ѣмам јѣш сѣмо двѣје бѣчѣвице, и завршѣјѣм. И кѣ се цѣјѣдѣ вѣда из скѣрѣпа, велѣ се да се отѣчѣ скѣрѣп.

отѣнчѣт, -ѣм, свр. *сѣтањити се, смањити се, доћи на малу мјеру.* — Отѣнчѣле су ти уши, изглеѣа нѣма да се ѣћ кѣ дома. Отѣнчѣла је овѣ долиѣна, мѣраћѣмо је дѣ-

бро нагноит. Отѣнчѣ је сѣијег и ѣ плани-не.

отѣнѣт, -ѣм, свр. 1. *сѣтањити се.* 2. *ѣосѣитиено биити исѣрошен.* — Отѣнѣле су ни пѣре, мѣраш пѣзит на свѣкѣ дѣнар. Брзо ѣе ни отѣнѣт брѣшно.

ѣтањѣ, -ѣ, -ѣ *који је ѣтањѣ од нор-малног, ѣтањѣ, мршѣвији и сл.* — Милѣн је тѣкѣ, висѣк, ѣтањѣ чѣек. Посѣјѣци онѣ ѣтањѣ гранѣице на слиѣу да је очѣстѣш од нѣпотребѣнија грѣна.

отѣнѣт (се), отѣнѣм (се), свр. 1. *сѣта-њити (се), ѣосѣити ѣтањѣ, учинити ѣта-њѣм; смршатиши.* — Отѣнѣо си дрѣало, нѣће валѣт ништа. Нѣшто ми се отѣнѣла кѣ да нѣмѣш што да ѣјѣш. 2. *фиг. смањити (се), биити на измаку (о средѣствима).* — Отѣнѣо ми сѣ такулин, нѣћу ѣмѣт за што кѣпит зѣмѣицу. Отѣнѣло ни је сѣјѣно.

ѣтегнѣт (се), ѣтегнѣм (се), свр. 1. *ѣпружити (се).* — ѣтегнѣо се под јѣбуку и одмѣра. 2. *фиг. умрѣјѣти.* — ѣтегнѣо бѣѣше пѣпке. 3. *ѣпружити (се) (о вре-мену или о ѣросѣтору), ѣпружити рок, закѣсѣити с извршѣвањѣм ѣбѣзѣ; ѣтра-јати; уп. ѣтећ.* — ѣтегнѣло ми сѣ врѣјѣме кѣ гѣдина, а чѣкѣ сам сѣмо двѣ сѣта. ѣте-гло ми сѣ жѣто лѣњскѣ цѣјелѣу гѣдину, није ни фѣлило. ѣтегнѣше ми се пѣт прео овѣја брѣа до Цѣтиѣа.

ѣтеготѣн, -тѣна, -тно *који је ѣѣшке на-рѣви (о особи), ѣѣжѣк, ѣѣтан.* — ѣтего-тан бѣѣше, да га бѣг убѣјѣ, ш ѣѣм се није мѣгло проговѣрит.

ѣтеготѣно, прил. *ѣѣшко.* — ѣтеготѣно се ѣћѣн жѣви, тѣ сѣмо ми зѣнамо.

ѣтежѣт, -ѣм, свр. 1. *ѣосѣити ѣѣжѣк, ѣгојити се.* — ѣтежѣ сам ѣо двѣ мјѣсѣца више од десѣт кѣлѣ. 2. *биити ѣрудѣна (о жѣни).* — ѣтежѣла је, теке да рѣдѣ. 3. *ѣосѣити досѣдан.* — ѣтежѣла си и Бѣгу и нарѣду!

отѣлит (се), отѣлѣм (се), свр. 1. *дони-јѣти на свијѣт ѣѣле (о крѣви).* — Отѣлила је Шарѣуѣа фиѣнога јѣнца. Отѣлила сѣ Ма-

рѣна крѣва. 2. фиг. *преумориѣи се*. — Нѣка се нѣјесам отелѣо кѣ ка смо прено-
сѣли задружно грѣхѣ. Истукѣ га је док
га је отелѣо.

отѣпѣт, -ѣм, свр. *промрзнуѣи, уочи-
ѣи се од мрѣза, уѣируѣи од стѣдени (о
ѣрсѣи ма или рукама)*. — Бјѣху му отѣпѣ-
ли прѣсти нѣ рѣке, црѣка би чинѣ ми се да
га нѣјесмо истрѣѣли снѣјегом. Отѣпѣле
су ми рѣке, мѣрам их нѣкако згрѣјѣт. Згрѣ
тѣ дѣјете, видѣиш ли е су му отѣпѣли обра-
зи. фиг. *уочиѣи се од алкохола, оѣшеѣи
од ѣиѣа (о језику)*. — Отѣпѣ му је језѣк,
видѣиш ѣ сѣ нѣпио.

ѣтѣѣ, отѣгнѣм, свр. 1. *закаснѣи, не
ѣридрѣжавѣи се временског ѣтермина;*
уп. отегнут. — Млѣго си ѣтѣгѣ враѣѣње
онѣ нѣручи, а трѣбѣ ми. 2. фиг. (пејор.)
умрѣјеѣи, заврѣиѣи са живоѣом. —
ѣтѣгѣ је нѣгѣје у тѣ плѣнине пѣпѣке, а тѣко
му и трѣбѣ, нѣје нѣчесѣвѣ штѣта.

отѣѣ, -чѣм, свр. *добиѣи оѣеклине*. —
Отѣкѣ је испод очѣ, фѣла бѣгу да му тѣ
нѣјесу бубрѣзи. Отѣкле су ми нѣге, нѣкуѣ
не мѣгу.

отѣѣ (се), -чѣм (се), 3. л. мн. през.
отѣчѣ (се) и отѣкѣ (се) *оѣариѣи се, оѣло-
дѣи се (о кози)*. — Отѣкѣ је Сѣлѣ Милѣ-
нов јѣрац, нѣје се потѣјецѣла.

отѣјецѣт, отѣјечѣм, несвр. *добиѣи
оѣеклине, оѣициѣи, ѣосѣейено оѣициѣ-
ѣи*. — Отѣјецау ми нѣге у заднѣ врѣјеме,
пѣ нѣкуѣ не ѣдѣм. Отѣјецѣло ми је овѣ и
прѣјед, али ме нѣкад нѣје бољѣло кѣ сад.

отѣрѣч, -а, м. 1. *ѣешкир, убрус*. —
ѣзми шѣлѣицу и пѣспи Мѣјѣ да се умѣјѣ,
а ѣзми и отѣрѣч из шѣфуѣѣра да се ѣтрѣ.
Очѣсти се овѣјем отѣрѣчем, фѣн је, мѣк.
2. *ѣредметѣ о који се чисѣи обуѣа, бри-
сач*. — Мѣтни какав отѣрѣч прет сѣбу да
не унѣсѣмо глиб.

ѣтѣс, отѣдѣм, свр., аор. отѣдѣх и ѣј-
ѣох *оѣиѣи, оѣиѣиѣоѣиѣи*. — Оли знѣт
ѣтѣс до нѣховѣ кѣѣе? Ако отѣдѣш у Под-
гѣрицу, донѣси ми јѣдно кѣло кѣрабојѣ.

ѣјде, мѣро мѣј, оли ѣтѣс кот Пѣтра да ми
пѣшлѣ онѣ лѣминицу? Јутрѣс отѣдѣше не-
колициѣна за невѣјѣсту ономе Крѣтѣвѣме
ѣегѣѣу.

отѣснѣт (се), -нѣм (се), свр. *оѣѣеѣи-
ѣи се*. — Отѣснѣи јѣдну од ониѣа бѣцѣ да
ти прѣвѣмо тѣ нѣво вино. Отѣснѣла сѣ
шпѣѣна од бурѣла сѣма.

отѣшѣѣт и (рѣѣе) **оѣешѣѣт**, -ѣм,
свр. *ѣосѣѣѣи ѣиѣесан (обѣчно о одѣѣи
или обуѣи)*. — Отѣшѣѣале су му гѣѣе, брѣзо
рѣстѣ. Брѣзо ѣе јѣј отѣшѣѣт обуѣа.
Оѣешѣѣала ѣм је кѣѣа, пѣчѣли су да се
свѣѣају.

ѣтѣкѣ, прил. *оѣикад*. — Нѣјесмо га глѣ-
дѣли ѣтѣкѣ је дошѣ из вѣјскѣ.

отѣкѣѣт, -ѣжѣм, свр. 1. *даѣи оѣиказ*.
2. *даѣи негѣѣиѣван одгѣвор*. — Бѣвѣ да се
ѣевѣјѣка ни на дрѣѣгѣ састѣнак не дѣ, ни на
четвѣртѣ, нѣ прѣсѣцу отѣкѣжѣ, а бѣвѣ да је
дѣу прѣви пѣт.

отѣкѣвѣѣе, -а, с. гл. им. од *оѣикиѣѣи*.
— Нѣшѣга код Зѣрѣјѣ не нѣси кѣсу, знѣм
јѣ нѣгѣво отѣкѣвѣѣе.

отѣкѣвѣт, -ѣвѣм, несвр. 1. *оѣиѣриѣи
косу чекиѣѣм на наковѣѣу*. — Кѣ ти је от-
кѣвѣ овѣ кѣсу, слѣбо је отѣкѣвѣ. 2. *лицѣиѣи
оков*. — Отѣкѣј онѣ кѣлѣнчѣѣе са кашѣтѣ.

отѣкѣпрѣт, -ѣм, свр. *брѣзо ѣоѣи, нагло
оѣиѣи, умѣѣи*; уп. закиприт. — Отѣкѣприо
је ѣ села чѣм је сѣзнѣ е су га прѣкѣѣали
пѣјѣташи. Отѣкѣприо је кѣ да су га ѣѣрѣли
ѣѣоли. ѣни су далѣко отѣкѣпрѣли, нѣѣш
ѣх мѣѣ стѣѣ.

отѣкѣв, -а, м. 1. *ѣрибор за оѣикиѣѣѣе
косе*. — Од отѣкѣвѣ ѣмѣм сѣмо чекиѣ, а нѣ-
мѣм нѣковѣѣа [= наковѣѣа]. 2. *резулѣѣѣи
оѣикиѣѣѣа, оѣиѣриѣѣа, брид косе*. — Слѣб
ти је овѣ отѣкѣвѣ кѣсѣ, виѣји како је тѣпа,
нѣмѣ брида.

отѣкѣвѣт, -ѣјѣм, свр. 1. *наоѣиѣриѣиѣи
косу чекиѣѣм на наковѣѣу*. — Нѣкад нѣје-
сам умѣо дѣбро отѣкѣвѣт кѣсу, вѣзде сам
је дѣвѣ Дѣнѣлу да ми је отѣкѣјѣ. 2. *мѣѣи*

оков, ослободити (се). — Откѡваћу овѣ сандуѡ, па што бѹде да бѹдѣ.

откѡс, -а, м. *ширина захваћта косом.* — Не прѡви вѣликѣ откѡсе, прѣвеликѡ је трава за њих. Ширѡки су ти овѣ откѡси, бѡље је да зафѡташ мањѣ.

откѡчит (се), -ѡчим (се), свр. *ослободити кочницу оружја (да би се могло уйоштријебити).* — Бѣо је откѡчио левѡр и да му га нѣ отѣше, ћаше убит онѡ несрѣтно дѣјете. Пѡзи, откѡчила ти сѣ пѣшка, не погѣни или не уби кога!

отоваривѡт (се), -ѡјѣм (се), несвр. *растѡваривати (се), ослобађати се шовара.*

отоварѣт (се), -ѣм (се), свр. *растѡварити (се), ослободити се шовара.* — Отоварѣла сам магѡре. Отоварѣте коње! Отоварѣћемо пун камиѡн прет кѹћу. Пѹшти нѣка се отоварѣ оћен.

ѡтѡк, -а, м. *задебљање на организму усљед ошѣцања, ошѣклина.* — Вѣлики ти је ѡтѡк испѡд ока јѡш, мећеш ли компрѣсе од ракѣје?

ѡтолѣн, прил. *одашле.* — Мѡжеш га и ѡтолѣн дозвѡт, не ѣди тѡмо.

отѡчит, отѡчим, свр. *ошѣћи, истѣћи, исцѹрити, исцѣједити, одлѣти тѣчност, издѡјити вино из бачве од комине.* — Сѹтра ћу да отѡчим вино, па ће ми трѣбѡт она бѡчвица што ми је ко тѣбе.

отпѡдник, -а, м. *особа која се одвојила од друштва (одређеног), која не пошћује његове нормѣ, која је издата одређене интересѣ, која је исѣла из одређеног круга.* — Јѣдан син му је поста прѡви отпѡдник от кѹћѣ и чѣлѡди, пошѡ је нећје ѹ свијет да нико нѣ зна ѣѣ.

отперушѡт, -ѡм, свр. *фиг. ошѣћи нагло и брзо.* — Кѡ да су знѡли е ћу дѡћ да их трајѣм, отперушѡли су јѹтрѡс рѡно ѹ Град. Отперушѡла је от кѹћѣ, завргла дѣјете и оставѣла мужа.

отпѡдавно, прил. *од ѣоодавно.* — Отпѡдавно ми ћѣца нѣјесу додѣла. Отпѡдавно те чѣкамо.

отпрѣјед, прил. *одраније, ошѣрије; раније.* — Отпрѣјед нѣкад ћѣсѡјке нѣјесу носѣле гѡрњѣ гаће, нѡ свѣ рѡше. Отпрѣјед смо се прѣ цркву скѹпљѡли на Спѡсовдан.

отпртљѡт, -ѡм, свр. **1.** *одвезати.* — Отпртљѡ ми ако мѡжеш овѣ ѹзѡ. **2.** *ошѣћи.* — Отпртљѡли су у Бѣоград, нѣјесу се враћали више. Отпртљѡла је з. ћѣѡм некућ навѣше, узѡ стрѡну.

отпѹчит (се), -ѣм (се), свр. *ошѣворити (се), расѣчѣити (се)*

ѡтрѣс, отрѣсѣм, свр. **1.** *дрмањем сѣлабла учинити да се њѣга ѣоѡадају ѣлодови (обично зрѣли).* — Отрѣси онѹ мѹрву гѹдѡдма, глѡдна су. Вљѣтар је ѡтрѣсѡ свѡкѹ јѡбуку с онѣ петровѡчѣ. **II.** *~ се ослободити се некога или нечега.* — Отрѣси се вѣћ јѣданпѹт тѡкѡвога друштѡва, нѣјесу ѡни за тѣбе. Јѡш се нѣјесам ѡтрѣсѡ дѹгѡва коѣ сам направѣо јѡш јѣсенѡ.

отријѣбит, -ѣјѣбѣм, свр. *очистити (од нечега), одшѣранити сувшино из неке ѣјелине.* — Отријѣби смѡкѡве, па оставѣ онѣ сѣтнѣ зѡ прасѡд. Отријѣбитѹ свѣ овѣ малѣ грѡздове, нека останѹ сѡмо вљѣй. Отријѣбили смо свѣ ливѡде, свѣ је чѣсто.

отријѣзнѣт (се), -ѣјѣзнѣм (се), свр. *ѣосѣити ѣријѣзан, свјѣсѣтан, доћи себи, осѡјѣстити се; схѡити.* — ѡдмах пѡслије аперѡцијѣ сам се отријѣзнѣо. Дѡбро су ме отријѣзнѣли лѡпѡви, тѣкс сѡд знѡм што су ми ѹкрали, кољѣка је тѡ врѣјднѡс бѣла.

ѡтријѣт, ѡтрѣм, свр., трп. пр. отгрѣн и ѡтријѣт, аор. ѡтријѣх, р. пр. ѡтро, ѡтра, ѡтро **I.** *ошѣрити.* — Отри томѣ ћѣстѣту нѡс, вѣдѣш ли како је сљѣнѡв. **II.** *~ се обрисати се, очистити се.* — Отри се по обрѡзу, нѣшто ти је црнѡ на лѣјѣвѹ стрѡну. Јѡ се ѡтријѣх овѣјѣм твојѣм пешѣиrom. ѡтри томѣ ћѣстѣту нѡс, вѣдѣш ли како је сљѣнѡв.

отрѡвница, -ѣ, ж. **1.** *ошѣровна змија.* — Нѣ знѡм смѣјѹ ли се ћѣрат ѡвѣ по овѡј врѹћѣни у брањѣвину, боѣм се од отрѡвни-

ца, сад њх је по овоме жаропѣку млого. 2. фиг. зла, злочестѣа, њакосна женска особа. — Жѣна му је отровница ка крабосница.

отромбавѣт, -авѣм, свр. *отромболѣиши се, разлабавиши се, изгубиши вишкостѣ и вишаности мшиша*. — Отромбавѣо сам ео нѣко дѣба, не ваљам ти, ваља, ништа, доша сам ка бабетѣна.

отромболѣит се, -ѣлѣм се, свр. *разлабавиши се, добиши изглед непокреиности, ѣосѣиши мало ѣокреиан*. — Нѣшто сѣ Јован отромболѣо у задње врѣјеме, одебља је и нѣкако трѣмо идѣ ка старца, нѣма онѣ лакѣѣ и жѣвости коју је има пријед.

отрѣмѣт, -ѣм, свр. *ѣосѣиши ѣром, ѣосѣиши мање ѣокреиан, отромболѣиши се*. — Отрѣмѣла је Станѣ нѣшто у потѣѣе врѣјеме, а није одебљала, нѣ мѣра да је нѣшто болесна.

отрѣсит се, -ѣм се, свр. *ослободѣиши се нечега или некога, одбациши*. — Отрѣсио сам се дугѣва, сад мѣгу мирно спават. Ја ѣу се нѣга отрѣсит, нѣгу нѣга чѣкат! Отрѣси се више тѣга друштва!

отрѣшат се, отрѣшам се, несвр. *ослобађаши се нечега; обавѣаши усѣјешно неки ѣосао, заврѣавашѣи*. — Отрѣшай се више од тија мѣмака, ништа ти друштво ш ѣима дѣбро нѣѣ дѣнијет! Лијѣпо смо јутрѣс отрѣшали сѣјено, нѣ паде кѣша и прѣкиде не.

отѣдијен, прил. *отѣуда*. — Отѣдијен су дѣшли, нијесу мѣгли овѣдијен.

отѣтачан и ѣтутачан, -чна, -чно *гломазан, ѣовелик, круиан, ѣодебео*; уп. отуташан. — Отѣтачна ти је невѣста, мѣже се прѣит. ѣтутачан ти је овѣ мѣлѣ, колѣико му је гѣдина.

отѣташан и ѣтуташан, -шна, -шно *ѣовелик, ѣогруб, несѣреиан*. — ѣтуташна ти је невѣста, изглѣда да ѣе дѣбро радѣт и у кѣћу и ѣзван кѣћѣ.

отутњат, -ам и отутњѣт, -ѣм, свр. *оѣиши брзо*. — Отутњаше нис тѣ долине ка свјѣшѣе.

ѣтѣћ (се), отѣчѣм (се), свр. *ударѣнем (се) деформисаши, изѣиуцаши (се)*. — Свѣ су ми се нѣге ѣтѣкле ка сам одѣла прѣо онија грѣда изна Торијуна. ѣтѣкла сам лѣму вадеѣи воду из онѣ бистѣјернѣ у Гојѣне.

отѣкарѣт, -ѣм, свр. *оѣкинуши, одрезаши*. — Отѣкари ми од тога заднѣга кѣса мѣса једно кѣло, али тѣ крѣтинѣ. Јесѣ ли чѣја како је она у Нишиѣе отѣкарѣла нѣс онѣмѣ мѣмку што није стѣо да је ѣзме а бѣла је сандруга ш ѣим?

отѣкрнѣт, -нѣм, свр. *ѣоодрасѣи*. — Брзо ли ти ѣтѣркнѣ ова мѣла, лѣник блѣше ка у колѣјевку. Отѣкрнѣла су јѣј ѣѣца, сад јѣј пѣнѣшто мѣгу и помѣѣ. Отѣкрнѣла ти је шѣѣр, оѣе ли се удават брзо. Јеси ли видѣо како су онѣ мѣзѣови нѣ лѣзе отѣкрнѣли брзо.

отѣкљат се, -ам се, свр. *одвуѣи се, ѣѣиуцаши, оѣиши као у ѣѣиурѣѣу*. — Отѣкљала сѣ нис тѣ долине. Отѣкља је проз шѣпковѣне.

отѣкрѣнѣт, -ѣнѣм, свр. *мало ѣѣворѣиши (нир. враѣи)*. — Отѣкрѣни мѣло та врата да улази ваздѣх.

оћѣрат, -ам, свр. *оѣјѣраши, одагнаши, одбѣиши, најуриши*. — Оћѣрај тѣ прѣсад от кѣћѣ да не рѣлѣу тѣдијен. Бѣо је оћѣра сѣна и одрѣка се од нѣга прѣо нѣвинѣа, али ка сѣ врнѣо, примѣо га је, штѣ ѣе — сѣн му је, нѣгѣва крѣв.

оћѣтѣт, -ам, свр. *заврѣиши ѣѣѣиѣѣе (о биѣци), ѣроѣѣѣиши*. — Оћѣтѣли су дрѣнови, сѣ ѣе пѣчѣт и цаѣе.

оћѣшњат, -ам, свр. *в. ѣѣѣшњати*.

оћѣравѣт, -авѣм, свр. *изгубиши вид, ѣосѣиши ѣор*. — Оћѣравѣо сам ео двије гѣдине, ништа не видѣм.

оћѣрѣт и оћѣрѣт, -рѣм, свр. *ослѣјѣиши*. — Рѣно сам оћѣрѣла, не видѣм конѣц у ѣглу ућѣс, ѣма дваѣс гѣдинѣа. Оћѣрѣете ус тѣ лѣмпу. Оћѣрѣла ми је мѣјка, водѣли смо је дѣктору, али није

помогло, ништа не вѣдѣ. Пүшти више тѣ кнѣге, оһорѣнеш.

оһуһат, -һим, свр. (често пејор.) *осенилиши, изгубиши сјећање*. — Оһуһали су ми обоје старѣја, ништа више не памтѣ. Ништа нѣ зна, оһуһа је.

оушља́т (се), -ам (се), свр. *добити вашке (у коси, одјећи и сл.)*. — Оушља́ла су се ова ђеца, да́ти у школу. Немо да ти се оушља́у чеља́д, но их чѣсто држи! Оушља́ше ме у затвѣр некаквѣ Габѣљи. Оушља́ла се вода у бистѣјерну, свѣ у ну пливачу некаквѣ сѣтнѣ уши.

офа́јдѣт (се) и **ова́јдѣт (се)**, -а́јдѣм (се), свр. *окорисѣиши се, имаши добити*. — Нијесмо се офа́јдили од грѣжа ова гѣдинѣ, свѣ се ви́но уостѣло. На́дам се да ћу се офа́јдѣт ма́ло од тога́ фрүта јесенас. Ова́јди ли што лѣтѣс от смѣкава́?

офена́т, -ам, свр. *ошѣрим замахом одрезаши, одсјећи*. — Чѣм смо дошли, офена́ла пѣ онѣ пршүтѣ и пѣстави трпѣзу. Офена́ла му је нос ка кучки. фиг. *увриједити, ионизити*. — Припа́зи се, ђевоја́на, немѣ фамѣљи да офена́ш нос.

офета́т, -ам, свр. *одсјећи, направити фетиѣ (кришке), нѣр. хѣба*; уп. офенат. — Офета́ла је онога́ топлѣга леба, а били смо гла́дни ка кучке.

офинѣјер и **овинѣјер**, -а, м. (заст.) *офиѣир*. — Главни офинѣјер ни је био бригадѣјер Блажо. Било је у Загара́ч и пријед овинѣјера.

офѣт, -а, м. *надокнада која се добија за изнајмљено имање, кућу, иосуђени предмет или сл., кирија, закунина*. — Овѣ гѣдинѣ су да́ли ста́н под офѣт некијама студенткѣјама. Да́ћу имање под офѣт, не могу га више ра́дѣт. Он и плүт да́јѣ под офѣт.

офита́т, -ам, свр. *дати под кирију, дати у закуј*; *окорисѣиши се од имовине или сл.* — Офита́ је кућу, да́ је војниѣма за до́бре па́ре. Офита́ћу догѣдинѣ од имања нешто па́ра, па́ ћу попра́вѣт кућу. изр.

офита́т у́хо *иостѣиши ишѣјун, ишѣказивач*. — Вслѣ да је офита́ у́хо.

офѣћак, -ћка, м. *нешто ма́ло, окрајак, ма́ли дио нечега*. — Нијесу од имања до́били ни офѣћак. Нѣ остаде ни ни офѣћак од онога́ печѣња, свѣ пофүка́смо.

офѣйт, -ѣйм, свр. *ударити шибом јако по тијелу*. — Офѣј оно́ крме прүтом ѣ ће у лүчња́к. Офѣйо га је преко плећѣи. фиг. *брзо кренути преко неке иовршине*. — Офѣйо је преко онога́ поља, нѣ би га зѣц стига́.

офранза́т (се), -ам (се) и **офранза́т (се)**, -ам (се), свр. *заразити (се) франзом, разбољѣити се од франзе, сифилиса*. — Офранза́ла га је некаквѣ курветѣна, сад је у шпедат. Офранза́ се негѣје у свијет, овођен није има́ от ко́га. Био се офранза́, свѣ су му опадали дјѣлови ко́жѣ. Дабѣгда́ се офранза́ла, па́ свѣ од њѣ ко́мати опадали!

офра́штѣт, -ѣм, свр. *ударити ирушом*; уп. офрштѣт. — Офра́шти то па́шче, ви́диш ли да ти брѣјѣ залага́је.

офрега́т, -ам, свр. *рибањем очисѣити, рибањем оираши, орибаши*. — Офрега́ла ми је шѣр под у собу, сад је чѣс. Мѣра́ћу до́бро да офрега́м тига́н с нечим што ће очѣстит загорѣлину. Офрега́ сам свѣкү ба́чву сла́мом и топлѣм водо́м, са́ су чѣсте за́ грѣжѣ. Офрега́ла сам од гара́ пиња́ту, сад је ка́ нова.

офркү́ша, -ѣ, ж. *слободна женска особа, иокварена женска особа, курва*. — Немѣ да те уфатѣ онѣ офркү́ше гра́цкѣ, е нећеш умјѣт да се обрнѣш ка́ те сна́ћу.

офрнчани́ца, -ѣ, ж. *врица на опанку, ирѣвеза на опанку, фрнчаница*. — Поки́дале су ти се офрнчани́це на опанке а не́мам шпа́га да ти ѣх закрѣпѣм. Нѣсѣ опанке на офрнчани́це.

офрү́тит (се), -ѣм (се), свр. *искорисѣити, окорисѣити се скидањем, бербом или сјејвом фрүта*. — Офрү́тио сам овѣ гѣдинѣ имање до́бро — ро́дѣло ми је

свѣ фйно. Офрүтили смо се љѣтос те дѣбро од овдѣ Пѣћѣвѣга имѣна.

офрштит, -йм, свр. *јако ударити шибом, ируиом*; уп. офраштит. — Офршти тѣле каквијем прүтом, дѣне на купүс. Офрштила сам га јүтрѣс двѣ-три пүта, па је сад миран.

офујат се, -ѣм се, свр. *оклизати се, сиройошити се*. — Чүвѣ се да се не офујаш с тогѣ крѣва ѣ стрѣмо. Замѣло се не офујѣх по онѣј клизавици нйза страну.

офүк, речца *нагло йојесити, нагло избити, исйући, нагло нешити учинити*. — Свѣ што је пред нйм било, дн офүк-офүк — йзѣде. Јѣ һу тѣбе офүк по гузици, па ти више неће пѣдѣт пѣпамѣт да нѣкогѣ задйјѣвѣш!

офүкѣт, офүкѣм, свр. (најчешће пѣјор.) *нагло и халайѣиво йојесити*. — Офүкѣше онѣ смѣкве што сам днйјѣла за тйли чѣс. Офүкѣла су онѣ Блѣжѣва хѣца свѣ грѣжѣ с онѣ ддренѣ. Офүкѣли смо свѣ, нйшта нйје остѣло. Офүка дна онй љѣб ис црепүлѣ цйо.

офүкѣча, -ѣ, ж. *халайѣива жена*. — Пѣкупи свѣ онѣ офүкѣча, ни тиринтѣ нйје остѣвѣла. Офүкѣча је тѣ, мајчин сине, йзѣла би котарйну смѣкавѣ.

офүкѣѣча, -ѣ, ж. *неморална женска особа, курва; халайѣива женска особа*. — Нйје ми жѣ што га је снѣшла онѣ офүкѣѣча, тѣ је и заслүжйѣ, коликѣ је сѣмо хѣвѣјѣкѣ унесрѣиѣ и нѣрѣк им изгубйѣ.

офуцѣниѣца, -ѣ, ж. *женска особа која се офуцѣла, пройѣла женска особа, исйрошена жена усљѣд неморалног живоийѣ*. — Дѣвѣо је некаквү офуцѣниѣцу, нйти јѣј се знѣ чйјѣ је ни дклен је, али је знѣу кѣ покварѣнѣчу и күрву.

офуцѣт (се), офүцѣм (се), свр. *исйрошити (се), излизати (се) дугом уйѣйребѣм (ѣ стйварима; фиг. /йѣјор./ ѣ особѣ)*. — Офуцѣ си тѣ капѣт кѣ да си га носйѣ дваес гѣдйнѣ. Офуцѣла сѣ у тѣ грѣдѣве, дѣшла је кѣ старйца, а невѣлѣ јѣј је, велѣ е су је јѣхѣли свй нѣко нйјѣсу шѣѣли.

оцѣт, ѣста, м. *сирѣ*. — Јѣш ми је остѣло само пѣшес кйлѣ ѣста, од ѣдличнѣга је вйна. Не валѣѣ оцѣт од ѣмеричкѣга грѣжѣја нйшта. Љүто је млйјѣко кѣ оцѣт.

оцүкрѣт (се), -ѣм (се) и **оцүкрйт (се)**, -йм (се), свр. *ошећерити (се), сйавити шећер, йј. цукар у нешитѣ (нйр. млйјѣко, кафу и сл.), зашећерити*. — Оцүкрѣла си овү кафу млѣго, не мѣгу је пйт! Дѣста сѣ оцүкрѣло, не сйпѣи више. Млѣго си оцүкрйла шуруп, прѣгүс је.

ѣчѣјлѣ, -јлѣ, ж., pl. t. *наочари*. — Мѣрѣм күйт ѣчѣјлѣ, не вйћу нйшта. С ѣчѣјлама свѣ вйћу.

ѣчевина, -ѣ, ж. 1. *наслеђе од оца у имѣну*. — Свү ѣчевину је истрийцкѣ нѣ картѣ, свѣ је мѣрѣ продѣт да одүжй дүгове што је игрѣ картѣ. 2. *мјесйѣ рођења*. — Нйхова ѣчевина је нѣгѣје у Вѣсојѣвиће.

ѣчѣстѣт, -ѣм, свр. *йречесйити, зачесйити, чешће нешитѣ чинити, учесйити*. — ѣчѣстѣ је да ти долѣзй момѣк, да се нећете брзо узймѣт? ѣчѣстѣли су ви овйја дѣнѣ нѣшто гѣсти, да штѣ не спрѣмѣте? Чинй ми се е си ѣчѣстѣла онй купүс, прѣчѣс је, па неће рѣс.

ѣчѣстйт, ѣчѣстйм, свр. и несвр. 1. *навадити се на нешитѣ*. — Нѣшто су ѣчѣстйли да дѣдѣ Петрѣви, мѣрѣ да нѣшто спрѣмау. ѣчѣстйћѣш да сврѣћѣш кѣ се ѣжѣнйш. ѣчѣстйла је лисйца на кѣкошке, мѣрѣћѣмо зѣпѣт гвѣжѣја прѣт кокошѣрник. 2. *йречесйити*. — ѣчѣстйла сам крѣтѣлу, бйће гүста.

ѣчйнскй, -ѣ, -ѣ који йриѣда оцу, који се ѣднѣси на оца. — Гонйће ти ѣчйнскѣга ѣца! Дѣшла је на ѣчйнскѣ имѣње. Врѣтйла сѣ у ѣчйнскү күћу.

ѣчйнство, -ѣ, с. *функцйја оца*. — Јѣдан је тѣ отѣц, нйкад ѣн прѣма хѣци нйје показйвѣ ни трүнкѣ ѣчйнства.

ѣчйнй, -ѣ, -ѣ који йриѣда ѣчйма, ѣчйни; уп. ѣчйнй. — Рѣно је остѣла без ѣчйнѣсга вйда. Нйјѣсам вйћѣла, ѣчйнѣга ми вйда. Зѣболѣло мѣ кѣ да мѣ убѣ у ѣчйнй жйвѣц.

Ошестаћеш прс ако тако будеш реза. 3. фиг. *осрамотиити*. — Ошеста ми данас нос онò дијете!

ошипчит, -йм, свр. *ошићи брзо и на-г.ю.* — Ошипчио сам преò поља, па сам брзо стига.

оширок, -а, -о *шири од просјека, поширок.* — Та ти је раша, чини ми се, оширока, мòгла би је мало сужит. Мòже се преò моста, мòже, оширок је, тудијен и камион мòже проћ.

ошкляпит и **очкляпит**, -йм, свр. *уграбиити, дрпийити, ошпейити, узети на брзину, незарађено добиити, украсити;* уп. шклапит. — Ошкляпише ми Стёвова ћеца онò шипкòва што је било остало. Ошкляпише ми синòн на карте меледн. Ошкляпио сам и ја уз њих некè ситнице.

ошклапйша и **очклапйша**, -ё, м. *онај који лако хоће нешто да добије, који на шућ рачун живи, који крадуца, ситни лойов.* — Припази такулин ка дђеш тамо, свё су тò ошклапише, свòје ће украс ако не мòгу тућё. Онаквога ошклапише још мòје очи нијесу вићеле.

ошкрбит (се), -рбим (се) и **ошкрбит** (се), -йм (се), свр. *одвојиити дио од цјелине, поквариити (се), ошпейиити (се), смањити (се).* — Ошкрбио ми је пословоћа по платё овога мјесёца. Ко је ошкрбио овй леб?! Ошкрбиће ти се имање ако га даш наполи!

ошкринут и **очкринут**, -йнём, свр. *одикринуити.*

ошкрнут, -нём, свр. *в. очкрнуити.*

ошкропит, -òпим, свр. *поирскаити, найрскаити, пошкропийити.* — Ошкропио сам лòзе три пута досад. Пòп је доша тё ошкропио цијелу кућу водошом.

ошòгат (се), -ам (се), свр. *осврабаити (се), добиити шугу, ошугаити (се).* — Ошòгало ми се дијете од ћеце у школу. Један мали је ошòга сву ћецу у школу, сви су се од њёга посрабали. 2. *оћелави-*

ити. — Цйо сё по глави ошòга за два мљёсёца, није му остало ни по косё.

òшомо, *узвик за шјерање йса.* — Òшомо, Шарòве, вуци те изёли! Òшомо тамо, паёа милёти! Òшомо, паёа ти погибија пукла!

ошпијат, -ам, свр. *поиказати, поошијаити.* — Ошпија је другове. Мёне су ошпијали мòји. Чувá се, ошпијаће те.

òшта, упитна речца *од чега, од(а) ишта.* — Ошта је био болесан Никòла прољётòс? Нёмам ти òшта дат ни кап вина, овё годинё ми је грòжђе подбáчило.

òштар, -тра, -тро *в. остар.*

оштенит (се), -ёним (се), свр. *донијеити на свијети младе кучиће.* — Синòн сё оштенила кучка Петрòва. Оштенила је трòје кучади.

оштрика, -ё, ж. *ошир каменар.* — Комуницòм свудијен ймáш онё путљаге, не йди онйјама оштрикама. Ёто ти козе на онё оштрике у Гарчийћ, изглёда не умију обрнут на зановёт.

оштрит, òштрим, несвр. *в. остриити.*

ошугат (се), -ам (се), свр. *добиити шугу, осврабаити се (чише о живоитињама него о људима, овдје је шуга живоитињска а свраб људска болест).* — Ошугало ми сё онò малò гуде, ўзми ми мас за тò. Не дирáј тò пашче да се не ошугаш. Пази да ти тò прасе не ошуга осталу прасад.

ошужбат, -ам, свр. *маћи омои с клииа кукуруза.* — Ошужбала сам цйо умертин сама, нешто сам оставила да метнем у сламнице а остало сам прòстрла пот кравама.

ошужњит, -йм, свр. *смршати, омршавиити, смањити се од болести или сл., поштиати сличан сужњу, изгубиити свежину; смалаксати.* — Ошужњила је Госпава, нёмá је пола онё прећашнё. Смањо сё и ошужњиво, нё би га пòзна.

П

падуцкѣт, -ѣм, несвр. *пoмaлo, ситнo ипaдaйти*. — Пoчѣлa је кѣшa дa пaдуцкѣ. Пaдуцкѣшe пoмѣлo, a ми бeз лѣмбѣрѣх, пѣ сe бoјѣсмo ѣ ћeмo сe сквѣсит. Пaдуцкѣ жѣтo с пѣтрa, нeјѣ! Пaдуцкѣ је и oвѣдијен грѣд прoлѣтѣс, нѣ нѣје бѣлo шгѣтѣ.

пaзѣлѣ, -a, с. *нeшѣтo ишѣо је круинo, грoмoрaднo, нeсѣрeйтнo, нaчoкeрeнo (нѣр. o шoвaрy нa кoњу)*. — Нe мѣжеш тѣ с тѣ-јем пaзѣлѣм мѣднѣт, вѣдѣш ли кoлѣкo је тѣшкo. Oнѣ Jовѣнoвa жѣнa йспaдe прѣвѣ пaзѣлѣ, a изглѣдѣлa ми је мѣлѣ и сѣтнa.

пaзѣр, -a, м. 1. *ийѣѣцa (ситoчнa, зeлeнa и др.)*. — Oли ћѣрѣт јунѣцy у сyбѣтy нa пaзѣр? Сад је пaзѣр ѣ Грѣд кoд пљѣцѣ. 2. *йргoвѣнa*. — Ймѣмo пѣшeс јѣгнѣдѣ зa пaзѣр, нe мѣжeмo дрѣкчe уфѣтѣт нѣјeдaн дѣнѣр. Нeмѣтe с Јѣгoшeм чинѣт пaзѣр, нѣкo сe oд нѣгa нѣје oфѣјдѣиo.

пaзѣрѣнѣ, -a, с. *йргoвѣнa (кyиoвѣнa или йрoдaјa)*. — Aкo ћeш мe пoслѣшѣт, рѣкѣ бѣх тѣ: мѣни сe тѣ пaзѣрѣнѣ сa Завѣшѣм, ш нѣм нѣкo нѣје oфѣјдѣиo.

пaзѣрѣйт, -ѣрѣм, свр. и несвр. *йргoвѣ-ийи (кyиoвѣйтѣ/кyиѣийи, йрoдaвѣйтѣ/йрoдa-ийи)*. — Јѣтe ли шгѣ пaзѣрѣили дaнѣс нa пљѣцy? Јѣш нѣјeсмo, a пaзѣрѣћeмo нѣштo. Ёo пaзѣрѣйм смѣквe.

пaзѣрѣштe, -a, с. *йѣзaр, ийѣѣцa; мјe-ситo гдѣ је нeкaдa бѣлa ийѣѣцa*. — Пoћѣрѣ сaм двoјe тѣлѣдѣи нa пaзѣрѣштe, рѣкoшe ми e сy прѣшлѣ сyбѣтѣ дѣбрo oдѣлa [= дoбрo сy сe прoдaвaлa]. Пaзѣр или пaзѣрѣштe — тѣ тѣ је йстѣ. Нeмѣшe дaнѣс нa пaзѣрѣштe ѣ Грѣд скѣрo нѣштa жѣвѣгa дa вaлѣ. Сѣ је oнѣнѣн сaмo пaзѣрѣштe, йгрaу ћѣцa a нe прoдѣјѣ сe нѣштa. Прѣјѣдe је пaзѣрѣштe бѣлo нa Бѣжѣвy глaвѣцy a сѣд је oнѣнѣн прoрeд Зѣтѣ.

пaзѣрлѣјѣ, -ѣ, ж. *oнѣј кoји идe нa йѣ-зaр, кoји дoлaзи нa йѣзaрнѣ дaн, чoвѣк кoји је ишѣo нa йѣзaр, кoји је кyиoвo*. — Сyбѣтѣм oвѣдијен прoлѣзѣ пaзѣрлѣјѣ из Бѣндѣћѣ и Кѣмѣнѣ, штo сy бѣли ѣ Грѣд.

Анѣје је бѣлa пѣзнѣтѣ пaзѣрлѣјѣ, свѣкoјѣгa млѣсѣцa је oдѣлa у Кoтѣр и нѣштo тргo-вѣлa.

пaзѣрнѣ, -ѣ, -ѣ кoји сe oднoси нa йѣ-зaр (нa йѣзaрѣнѣ, нa йргoвѣнy), oнo ишѣо је йѣзaрeнo, ишѣо је кyиѣнo нa йѣзaрy, нa ийѣѣцѣ или у йргoвѣнѣ. — Oни нe пeчy лѣб, нѣ свѣ кyпѣјѣ oнѣ пaзѣрнѣ. Нѣје нѣ-кaт чѣнѣлa oпѣнкe, нѣ је свѣ нoсѣлa пa-зѣрнѣ, бѣтѣ сy јѣј лѣшѣ.

пaзѣрѣен и пѣсѣ дрѣјѣен, -a, м. *врѣтѣa дрвѣтѣa (Rháttnus)*. — Укoтѣли сy сe у брeжѣнy пaзѣрeнoвѣ, трѣбѣ их пoсѣћѣ.

пѣјaлѣнѣ, -ѣ, ж. *дyжѣи ишѣѣѣ нa чѣјeлѣ је врху йрaвa дyгѣх влaсѣи или йѣрушѣкe oд жѣвѣнѣ кoји слyжѣ зa чѣшѣћeнѣ йрaшѣнѣ сa йрeдмѣтѣа у йѣкyћѣстѣвy или сa зѣдa*. — И мѣ смo прѣјѣдe имѣли пѣјaлѣнѣ, ѣли смo нa нѣх мeтѣли йли кѣквѣ ѣстрѣ трѣвy йли пѣрѣ oт кѣкoшѣкѣ, oнѣ пѣрa, тѣјeм смo чѣстѣили прaшѣнy.

пѣјaсѣн, -a, м. *врѣтѣa дрвѣтѣa (Ailánthus), ишѣв. кѣсѣлo дрвo*. — Пѣјaсѣн сe кѣтѣ кѣ бѣгрѣм. Нa крѣв сy кљѣчѣвѣ oд пѣјa-сѣнa.

пѣјaсѣнoв, -a, -o кoји је oд йѣјaсѣнa. — Пѣјaсѣнoвѣ дрѣвo слѣбo гoрѣ. Држѣ пѣ-јaсѣнoвѣ шгѣп. Дoнѣси oнѣјa пѣјaсѣнoвѣјѣ пѣлѣнѣ.

пѣјaсѣнoвѣнa, -ѣ, ж. *дрвo oд йѣјaсѣнa*. — Пѣјaсѣнoвѣнa је нѣјгoрѣ дрѣвo. Пoћѣрѣ сaм тoвѣр пѣјaсѣнoвѣнѣ.

пѣкѣс, -oстѣ, ж. *жeлѣдa дa сe нeкoмe дeси нeйрѣјѣйтѣстѣй, нeсрeћa и сл., жeлѣдa дa сe нeкo йрaв oкрѣвѣ, дa мy сe йoдмeйтѣ-нe нeшѣтo ишѣо сe oсућѣујe, злyрaдoсѣй*. — Ётo кoлѣкa је, пѣнa је пѣкoстѣ кѣ влѣ-штѣцa.

пѣкoсaн, -снa, -снo кoји вoли нeкoмe дa нaйѣкoстѣи; нeмѣрaн. — Пaкoснѣјѣгa ћѣтѣтa нѣјeсaм глѣдѣлa oд Мѣлѣцѣ, пoгѣ-нa је кѣ пѣшчe, a, ѣтo кoлѣкa је, дѣнe дa пoдвѣлѣ.

јор.) људска нога. — Мйчи пӑпке са столйцѐ! изр. отегнути папке *умријети*. — Отегнуо је ђн пӑпке ђдамно.

пӑпар, пӑпра, м. *алева пӑприка, мѣвена пӑприка (не и бибер)*. — Дӑ ми мало пӑпра да љспѐм љ чорбу ѓ укуснијѓ.

пӑпрӑт, -и, ж. в. *пӑпришина*.

папратйна, -ѓ, ж. *пӑпрати (Prezidium aquilinum)*. — Још смо лӑник псу пкрйли кӑпѓр папратйном и није му до сӑд протӑкӑ.

пӑр, -а, м. *двоје, двије јединке, двије јединице*. изр. (у игри) пӑр-нѓпӑр *парни или нейарни број*.

пӑра, -ѓ, ж. **1.** *новац, новчана јединица*. — Овӑ пӑра данӑс ништа не ваљӑ, ништа за њу не мђжеш кӑпйт. **2.** *новац који младосења (или неко у име њега) даје младиној мајци („за ойкуй“)*. — Дӑ ми је свѓкар Мйличйн вѓлику пӑру, тђ је оны мајчйн грѓщ, кӑ да је откӑпйио снӑху. **3.** *гасовйио сйӑње тйечности*.

парапѓт, -а, м. *корни на цесйи, йодзида на цесйи (може бити и висока који мейар), йодзидани крај цесйе*. — Свѓ смо одйли оныјем парапѓтом ѓ су пролазйли војны камйони.

парастѓс, -а, м. *йомен мрйивацу, обично 40 дана йо сахрани или касније*. — Бйли смо на парастѓс Јовӑну, није йх мање дѓшло нђ на укѓп. Парастѓс умрлѓме држй се ђбично пѓслије неѓѓљу дӑнӑ йли нӑ врх четрдѓс дӑнӑ, йли познй-јѓ.

пӑре, пӑрӑ, ж., рl. t. *новац*. — Зарӑдйо је, велѓ, у Америку вѓликѓ пӑре и ђѓе да дђѓ овӑмо да зйдӑ кӑћу и да се жѓнй.

парйп, -а, м. *ойййи йѓјам за (добра) коња, коњ*. — Кад јӑ појӑшѓм мђга парйпа, стйгнѓм ѓѓе ђћу, не трѓбӑ ми уз њѓга нйкаквӑ лимузйна.

пӑрйт (се), -йм (се), несвр. *йаром йрожймайи (тйекстйл или шйио сл.), сйӑјӑйи над йаром и угрйјавӑйи се (нйр*

у вријеме йрехладе). — Пӑрйм кошуљу, чинй ми се е су бйле некѓ љши у њу. Пӑрйм се изнад чӑја, дӑко ми прђѓе прѓхлада.

пӑрнйк, -а, м. *госй на крсној слави*. — Код богӑтија на славу дђди вйше пӑрнйкӑ нђ кот сиротйнѓ.

пӑрта, -ѓ, ж. (често пејор.) *они који су исйих йогледа, који се личе, који су међусобно сагисни, који су йар*. — Мйлӑн и Јӑница су прӑвӑ пӑрта, йстй су. Пушти йх, ђни су пӑрта у свӑшто.

пӑс, -а, м. **1.** *йѓјас, ойасач*. — Кӑкав си тђ пӑс метнула на аљйну? Обмотӑ се црнођрскијем пӑсом и мйсли ѓ постӑ чѓек. Ймӑше Мӑшо нѓкакав пӑс што га је дѓнно из Америкѓ, мђга си петйну ш њйм опӑсӑт. **2.** *йѓѓѓење, генерација*. — Од Нѓвӑка до тѓбе ймӑ сѓдам пӑсѓвӑ. Свѓ је пӑс пӑсу предӑвӑ прйчу о Кѓсову. Унӑк, отӑц и ѓѓд су трй пӑса.

пӑс, псӑ, м. *йсетйо*.

пӑс, пӑнѓм, свр. в. *йануй*.

пӑс, пӑсѓм, несвр. **1.** *усйима јесйи йраву чуйӑјуи је са земље, йасйи*. — Пӑсу јӑгӑад на стару ливӑду. **2.** *найсасйи*. — Пѓшла је у болнйцу пӑ је мене оставйла крӑву да је пӑсѓм.

пӑс (се), пӑсѓм (се), несвр. *ойѓѓива-йи (се) (о кобили)*. — Дорӑшу је пӑсӑ Пу-тӑљ Јӑгошев, ждријѓбйѓе се јесенӑс.

пасажйр, -а, м. (заст.) *йушник*. — Бйло нѓ пасажйрӑ нӑ брѓд прѓо трыста и сӑмо се четворйца искрӑцӑше у Котђр.

пасапђрат, -пђрта, м. *йасѓи [донесено из печалбе]*. — Нйко од нӑс тройцѓ није имӑ пасапђрат, и замӑло не не позатвӑрӑше, а врнули су не з границѓ.

пасарѓло, -а, м. *врсйа игре (забавне) у којој се настйѓи избѓѓи грешка у брзом говорењу (дѓбйјӑју се йѓени); главна личности у йѓѓ игри*. — Игрӑли смо сйноѓ пасарѓла, направйли смо са Шпйрѓм прӑву спрдачйну. Не сналӑзим се јӑ нӑбоље у пасарѓло, прѓбрзо се мђрӑ одговђрит.

пасѧт, -ѧм, свр. (заст.) *ѡроћи, разми-нуѡиши, оѡиѡиши*. — Јеси ли видио, да ми нијесу тудијен пасѧле онѧ двије козе? Пасѧли су ѡма двије ѡре, не вљѧрујѧм е ћеш ѡх стѡић.

пасѡште, -а, с. *мјесто гдје ѡпасе сѡмо-ка*. — Ми смо, Загѧрчѧни, имѧли пасѡште одвојено од Жуплѧна, а јопѧт смо се ш ѡма свађѧли.

паскн, прил. *на ѡпасји начин, ѡиешко, ѡтрагично*. — Паски жѡви, паски ће и ѡмријет. Паски погѡнуо ѧко ѡмам дѡнара ѡ дѡм.

паспѧљ, -а, м. *оѡиѡаци од брашна ѡ-ред воденичног камена*. — Знаѡм кѧ не знаѡм штѡ је паспѧљ, тѡ је онѡ што се кѡпи поред камена од ждрѡмања, онѡ брашно што не кѡпимо, што не узѡмаѡо.

пастирѡна, -ѧ, ж. **1.** *ѡакса која се ѡлађа за ѡраву ѡиѡ се ѡѡпасе на ѡ-врѡини која је јавна својина; уп. пашари-на*. — Пастирѡну пријед на Лукѡвицу нијесмо плаћѧли а ѧо неѡ дѡба је плаћѧѡо. **2.** (ређе) *чобансѡво, чување сѡкоке*. — Цѡ-јелѡга живѡта ништа није рѡдио дѡ се бѡ-вио пастирѡнѡм.

пѧсторѧк, -ѡрка, м. *син из ѡрвог бра-ка — жени или муѡсу у садашњѧм браку*. — Живљѧла је с другијѧм мѡжом и пѧ-стѡрѡком, није имѧла ѡецѧ ни с једнијѧм мѡжом.

пѧстѡрка, -ѧ, ж. *ћерка из ѡрвог брака неког од суѡружника*. — Нашла је код другѡга мѡжа сѡмо једну пѧстѡрку, тѧке фѡну ѡвѡјчишу.

пѧстрѡа, -ѧ, ж. **1.** *ѡастѡрма (врѡиѡ рибе)*. — Неѡа више пѧстрѡѧ ни у Морѧчу, а у Зѧту је ни пријед није бѡло мѡго. Залутѧ пѡнекад у Суѡицу и која пѧстрѡа, али тѡн су другѧ рибе — крап, скѡбал, клѡјен. Наслађѧ су пѧстрѡе из планинскија пѡтока. **2.** *лубина заклане ѡв-це или козе*.

пастѡх, -а, м. **1.** *неуѡиѡројени, не-ушѡѡѡѡѡни коњ или магарѡц*. — Остѧ ми

је коњ пастѡх, не ушѡѡѡѡѡ га нѧ вријеме. Пѧсѧ је ѡвѡ кобиљу Мѡћѡнов пастѡх, остѧће суждрѡбна. **2.** *фиг. силовѡић, сна-жан муѡкарац*. — Не мѡжеш се ти тѡк-мѡчѡт с ѡнијѧм пастѡхом Рѡдѡвијѧм, јѡчи је о тѧбе.

пѧсѧк, -а, м. *лош чѡвјек, ѡѡиѡа мушка особа*. — Не даде ми ѡнѡ пѧсѧк ни да се примѡкнѧм кѡћи нѡ ме дѡчека у ѡѡор и свѡшто ми рѧче. Пѧсѧк је свѡки погѡни чѡек.

пѧсѧка, -ѧ, ж. **1.** *дѡвља смѡква*. — По маргѡну је изникло неѡколико пѧсѧкѧ, мѡгѡ се фѡно накалѧѡит петровѡчѧма. **2.** *сиѡиѡа, неразѡвијѧна воћка или живоѡиѡи-ња, сусѡтрѡмак*. — Овѧ су ти ѡвѡице свѧ правѧ пасѧке, кѧ пѡлѧж. **3.** *зла жена, же-на „ѡасјег рода“*. — Испроѡио је пасѧку от пасѧкѧ. Чуѡа се ти од ѡѧ, пасѧка је ѡна вѧликаѧ.

пѧсалѡук, -а, м. *неѡриѡјѧрено, лоше, „ѡасје“ ѡнашање, ѡасѧлук; загрижѡи-вѡсти, иѡаѡи, ѡакѡсти*. — Не задѡјсѡа га, пѡнѡн је пасѧлѡука и пѡзмѧ. Пѧсалѡука тѡ-кѡѡга не виђѧх ниђѧе, свѧ једно другѡме подѡвѡлјѡѧ. Изѡиђу ти јѧ тѧ пасѧлѡк из глаѡѧ! И ѡнѧ краѧте по ногѧма су му свѧ от пасѧлѡука.

пѧсалѡуѡит, -ѡм, несвр., **3.** л. мн. *импф. пасѧлѡуѡѧхѡ неѡриѡјѧрено, лоше се ѡнашаѡи, иѡаѡиѡи се, ѡакѡстиѡиѡи; би-ѡи нестиѡашѡн (о дјеѡи)*. — Немѡте пасѧ-лѡуѡит ѡ Маѡла, фѡно се понѡшѡте! Пѧса-лѡуѡио је н ѡн док је бѡо мѡлѡ, не мѡсли.

пѧсѡи, -ѧ, -ѧ **1.** *ѡасји*. — ѡма ли какѡѡга пѧсѧга трага тѡдијен. **2.** *фиг. који се лоше ѡнаша*. — Пѧсѧ мѡлѧт, ниједнѧ! Онѡ је пѧсѧ гѡвно, а не чѡек!

пѧтакѡн, -а, м. **1.** *неѡиѡо сиѡиѡо, не-јѡко, слабаѡно*. — Дѡшло јѡј је у сѧн да је рѡдѡла дѡјѧте мѡлешно кѧ пѧтакѡн. **2.** *лукаѡа особа (и ѡродични надѡмак)*. -- Не мѡжеш ти ѡѧа превѡрѡит, али не знаш да га и пѧлѧ зѡѡѡмо Пѧтакѡн.

пѧтан, -ѡна, -ѡно *који је с ѡѡиѡѡѡ ѡ-вѡзан, који је без ѡлова, ѡѧѡжѡк, забѡчен*.

— Пѣтан је живѡт у овијама кршевима. Горе у Барјамовицу су пѣтна мјеста. Изгледа ти је служба пѣтна, те никад немаш времена ни за што.

патарйца, -ѣ, ж. *уважена особа, особа која је на високом њоложају, вођа*. — Милош је велика патарйца у Београд, пођи ти код њега и рѣчи му е сам те ја посла, па ће ти све учинѣт.

патѣнт, -а, м. *рајсфершлус*. — Поква-рио ми сѣ патѣнт на гаће, нѣ знам кѡ их шијѣ с патѣнтима, најљепше је онѡ на пѣлице.

пѣтерице, -йца, ж., рl. t. *дан очева* — њо обичају, *оцац је морао да се нечим ошкѡи код дјеце (она су га обично везивала)*. — Вазде смо пѣтили кат су биле мѣтерице, а за пѣтерице нијесмо мѣрили, а ни отац никад није био дома на та дан.

патисѣт, -шѣм, свр. и несвр. (само уз негацију) *сѡајати, ѡресѡајати, ѡрекидати, сѡајати, ѡресѡајати*; уп. улијегат. — Ёто како је стар, не патисѣ, вазде је у долине или око куће и нѣшто рабѡта. Нѣ патиса та мрѣна друга, нѡ цѡјелу нѡћ што прѡзбори. Цѡо дан смо преносили, нијесмо ниједно патисѣли. Радѡи, не патисѣ.

патишпѣњ, -а, м. *врѣћа слајкиша*. — Само сам се једанпут найо патишпѣња у живѡт, онѡ ка сѣ удавала Марија, ја сам га њо ка лѣб.

пѣтник, -а, м. *ѡаћеник, мученик, измучена особа*. — Три мѣсѣца сам био пѣтник каквога није бивало у ове банде, нијесам мѡга ни ужѡцу примѣћ ѡстѡма. Ми смо ти овођен велики пѣтници, ништа ни мѡжемо набавѡит ни купѡит.

пѣтница, -ѣ, ж. *ѡаћеница, мученица, измучена женска особа*. — Таквѣ пѣтнице ка Милушѣ Јовановѣ није било у ве крајеве, цѡјелѡга живота сѣ мучила нѣ би ли подѡгла ѡѣцу, а кат порѡстѡше, оста-више је да овођен самѡјѣ и мучи се.

пѣтно, прил. *с найором, с ѡешикоћама, ѡешико, найорно, мученички*. — Онѡ-

ђен ѡе сте ви је пѣтно, и вода ви је далеко а да не причѡмо о другѡме. Пѣтно се живѡи данѡс.

пѣтња, пѣтњѣ, ж. *ѡаћеништво, мучење, ѡежак живѡи*. — Цѡо вијек сам провѣла ѡ пѣтњу, све мѣ јад јадѡ додава. Ово није мѣесто за живѡт нѡ за пѣтњу.

пѣтосѡит, -ѡим, несвр. *сѡавѣати ѡ-ѡос*; уп. подит. — Ми смо без ѡчијѣ пѡмѡћи, сѡми, пѣтосѡили сѡбу, и, тако ми бѡга, фѡно је испѡла.

пѣч, -а, м. *ѡлиѡка дрвена ѡосуда, слична ѡеѡсији, са кожним дном, служи за ѡровѡјавање живѡи*. — Пријед смо имѡли онѣ пѣчеве, па смо ш ѡима вијѡли шеницу. Пѣч је ка сѡто, сѡмо што је пѡйѡи и днѡ му је от кѡжѣ и није шѡпѣе.

пѣша, -ѣ, ж. **1.** *храћење сѡоке; мје-сѡо на којѡму се налази сѡочна испѡица, ѡаѡњак*. — Шарѡљу рѡјетко извѡдимѡ ѡ пашу, тѡ је таква сѡрга да је задовѡљна и с јѡслима. Нѡша, зађарачка пѡша је одвѡјена од пѡперскѣ, рѡјетко се мѡјешѡмо. **2.** *ѡурски достѡјансѡвеник*.

пѡшада, -ѣ, ж. *ѡрибор за јѡло (каѡишке и виѡуѡишке)*. — Купѡили смо Јѡници срѣбр-нѡ пѡшаду, није не мѡдѡго кѡштѡла е смо је дѡбили из Рѡсијѣ.

пѡшанѡг и пѡшенѡг, -а, м. *свѡстѡикин муж*. — Мѡј пѡшанѡг је Вељко, знаш ли га. Био сам једанпут у Београд с пѡшенѡгом.

пѡшарѡна, -ѣ, ж. *ѡакса која се ѡлаћа за испѡицу*; уп. паѡтирина. — Ове гѡдинѣ пѡшарѡна је бѡла јѣфтина, цѡб-цѡбѣ.

пѡшмѡге, пѡшмѡга, ж., рl. t. *ѡѡанѡи скрѡћени било како, ѡѡанѡи са мало ѡре-чаница, ѡбућа која у сѡвари ѡмѡѡира ѡбућу*. — Бјѣх направѡла некаквѣ пѡшмѡге од гѡмѣ, цѡјелѡ лѣто сам ѡх носѡла. Каквѣ су ти тѡ пѡшмѡге на ноге?

пѡшта, -ѣ, ж. *врѣћа сувѡг ѡѡјѣсѡи, ѡуѡѡикава ѡјѣсѡѡенина*. — Сварѡла сам ѡѣци пѡшту, ѡни је вѡлѣ са сѡром. Мѣтни ѡ чѡрбу онѡ сѡтнѡ пѡшту.

хваћати се за перчин. — Ва̄с вӣјек су се ђне двѣ перчинале, нѣкако се нѣјесу могле сложит. Будите мирне док се врнѣм, немѣте се перчинат.

пестокупљевина и **пестокупљевина**, -ѣ, ж. *олош (односи се на више лица, али и на једно), они који су се сакупили „и с коца и с коноџца“; уп. стокупљевина.* — Не йди с тѣм пестокупљевинѣм, с тијема љличарима. Скупља се некаквѣ пестокупљевина, немѣ тун поштѣнога чељадѣта.

пѣт, број ознака количине од љеӣ јединица мјере. *изр. с пѣт на дѣвѣт било како, али не добро (о урађеном љослу); уп. девет.*

пѣта, пѣтѣ, ж. *дио ноге.* *изр. напунит пѣта добро избѣи.* — Напунѣно га је отѣц пѣта сѣноћ док је имѣ црћ, не дај бѣже ни крвника да ми такѣ бију. — да̄т пѣтама вљѣтар *ушећи.*

пѣтар, пѣтра, м. *ѣаван(ица), љлафон, љошкровље.* — Немѣм ѣе с алатом, пѣ га држим на пѣтар, испо тѣгалѣ. Пѣпни се стѣбама на пѣтар и дофѣти ми онѣ ко̄су е ћу да је клѣпљѣм. Немѣмо пѣтра у кѣћу, нѣ се видѣ шљѣме. Нѣшто се просѣпа с пѣтра. На пѣтар држимѣ жѣто и мрс. [Уп. пољ. *pietro* 'спрат'.]

пѣтина, -ѣ, ж. **1.** *љеӣорица.* — Дѣћѣше сѣноћ пѣтина нѣх код Мијѣјла, нѣједнога нѣјесам пѣзнѣ. **2.** *једна љеӣина, љеӣи дио.* — Узе ми мљинар за љјам пѣтину жѣта.

пѣткамѣн и **пѣцкамѣн**, -а, м. *игра с љеӣи каменчиѣа.* — Ајмо да йграмо пѣцкамѣна, пѣ ко добѣјѣ, сѣтра нѣће чувѣт живѣ. Дѣбѣла сам Мѣлицу на пѣткамѣне.

пѣткѣт се, -ѣм се, несвр. *играӣи се љеӣикамена.* — Кѣ смо чобанѣвали Мѣлица и јѣ, свѣ смо се пѣткѣли и ђна је вѣзде добѣјѣла.

пѣткѣш, -а, м. *каменчиѣ којим се йгра игра љеӣикамена.* — Нѣћѣ ти пѣткѣше а јѣ ћу да врнѣм ђвце, пѣ ко добѣјѣ, враћѣће йх свѣ до попѣска.

Пѣткѣвдѣн, -а, м. *црквени йразник, крсна слава већине Загарчана.* — Пѣткѣвдѣн не слѣви сѣмо нѣколико загарчачкиѣх брѣстаѣа. Ёто ме код вѣс о Пѣткѣвдѣнѣ.

пѣтља, -ѣ, ж. **1.** *чвор, нешѣто замршено.* **2.** *јунак, смѣон чѣвјек.* — Бѣо је Блѣжо пѣтља, нѣје се нѣму смѣло рѣћ што је ко̄ме вѣла. Пѣтља је Бранко, бастѣ му се побѣт са троѣцом нѣ(ј)снажнија мѣмакѣ. *изр. стиснути пѣтљу (усудӣи се).* — Он стѣсни пѣтљу и крѣни...

пѣтљавина и **пѣтљавина**, -ѣ, ж. **1.** *чѣвјек лоша каракѣтера.* — Правѣ си пѣтљавина, нѣшта ти се не мѣже вѣјѣровѣт. Онѣкѣ пѣтљавинѣ нѣјесам глѣдѣ. **2.** *замршена стѣвар, нешѣто нејасно.* — Бѣви се некакѣм пѣтљавинѣм и прѣдајѣм. Настѣла је вѣлика пѣтљавина окѣ нѣгоѣвѣ службѣ.

пѣтљѣт (се), -ѣм (се), несвр. **1.** *мѣјѣатӣи се у љуђе љослове.* — Пѣтљѣ се у свѣчѣ пѣсѣ. Што пѣтљѣш с онијама Бѣндићима, нешто тѣјно спрѣмѣте окѣ водѣ а Загарчѣни тѣ нѣ знау. **2.** *радӣӣи нешѣто љошѣјно, мућка̄ӣи.* — Пѣтљѣте ми нешто иза очѣ, распѣтљѣћемо ми тѣ. Рѣчи отѣворено, не пѣтљѣ! **3.** *радӣӣи различѣӣи сѣӣине љослове.* — Пѣтљѣм нешто окѣ лѣзѣ. Што тѣ пѣтљѣш окѣ тога кѣсѣшта?

пѣтровѣча и **пѣтрѣвача**, -ѣ, ж. *смоква, јабука, крушка и сл. ӣӣо зрѣјева рано, окѣ Пѣтѣровадне (љоловином јула).* — Ймѣм пѣшес смѣкѣва пѣтрѣвѣчѣ. Пѣтрѣвѣче су ѡвѣ гѣдинѣ дѣбро рѣдѣле.

пѣтрусѣн, -а, м. *љерѣшун (Petroselinum).* — Усѣјѣла сам један путѣјѣр сѣмена от пѣтрусѣна, вѣлѣ ми га чѣљад љ чѣрбу.

пѣћина, -ѣ, ж. *велика руѣа у стѣрани у камењару, ѡтворена с једне стѣране, са косим или равним свѣдом, на нивоу околног йшѣрена или нешѣто изнад.* — Испѣд онѣ пѣћинѣ у Јѣмскѣ странѣ вѣзде су се скупљѣли загарчачкѣ ѣѣци и тун одмѣрали или се сачѣкѣвали. Јѣма је под земљѣм а пѣћина нѣ.

пѣциво, -а, с. *заклана живоѣиња сиремљена за печење у цјелини; печена живоѣиња*; уп. печење 1. — Мбрам куповат ђвна за пѣциво, жѣни се они Пѣтков син, а ми смо близо. На Мишову свадбу је било више о десет пѣцива, и то све овнујскија. изр. гô кá пѣциво *сиромашан*.

пѣцит, -им, свр. в. *печити*.

пѣцкалица, -ѣ, ж. (сасвим ново) *иластична лопатица са дршком којом се убијају муве, комарци и сл.; нешто ишло при удару пецне, нпр. ластика којом дјеца једно друго ударају*. — Откад купих у Град ову пѣцкалицу, починула сам од мува, прôсто од ње бјеже.

пѣцкамѣн, -а, м. в. *печкамен*.

пѣча, -ѣ, ж. 1. *ролна пекстила или ѡаковање какве друге материје, бала*. — Сложио сам цѣо дуван у пет пѣча, у сваку је по дваесипет кила. Купио је цѣјелу пѣчу бѣза за кошуље, млôго је чѣлади у кућу. 2. *фиг. круша, чврста мушка особа*. — Пѣча је ђн момачка, мáло је таквијех. Таквѣ пѣчѣ и чврстѣне љуцкѣ мáло ћеш ђе наћ. Онô су пѣче љуцкѣ, сôјевѣ од сôјѣва.

пѣчатан, -тна, -тно *који је оштра израза, који нема „слаке на језику“, жустиар, оштар, неустрашив*. — Печатнијега војника није било ђд Ђока, ницеса се није боја, а свакојему командѣру је зна осѣћ. Печатно је онô Блажѡво мѡмче кá појједно, што му је на ум, тô му је на друм и није га стáло што ће кô рѣћ.

пѣчен, -а, -о *шврдокоран, у фразама шииа*: Печенија очи нијесам глѣдá од Милана. Печѣнга ли образа у њѣга.

печеница, -ѣ, ж. *свињско месо око кичме*. — Издвоила сам ђбе печенице од вѣпра да пошљѣм ћѣци у град. Наљешѣ дио прасѣта је печеница. Печеница је на-слаћа кá се осуши.

печењаќ, -а, м. *кукурузни клич зрео за печење*. — Убрали смо дôста печењаќа да печѣмо и да се најјѣмо. У умертин вѣћ

имá печењаќа, биће дѡбри клáсовѣ. Рáниш ли тô прáсе печењаќима?

печење, -а, с. 1. *испечени брав (обично ован или јагње) који се припрема за славу, свадбу и сл., пециво*. — На кумство је дошá с печењем. Дѡнио је Бранко за свадбу печѣње од дваес кила. 2. *печено месо*. — Најѣла се печѣња, пá ни да мрднѣ. Најбољѣ је овнујскô печѣње, бѡљѣ је од телѣћага млôго.

пѣчит и **пѣцит**, -им, свр. *оштро и брзо пробити, пецнути, угрести (о уједу змије, најчешће у клетиви), убостити (жаоком и сл.), оштро ѡгодити, прешити, преснути*. — Пѣчило га је нешто у ногу, а није видио је ли змија. Каква си, дабѡгда те змија пѣчила! Пѣчила га је змија међу очи, грѡма, велѣ, није чуо. Пѣчила те, дабѡгда, стрелица! Гутунáр те пѣчио! [стоци; = ѡволи те наши, невоља те снашла и сл.]

печобрáзан, -зна, -зно *који је „печена образа“, безобразан, нечасћан, нешѡштен, некарактѣран, који се не сћиди, који нема сћидá*. — Печобразнијега чѣладѣта нијесам виђѣла од њѣ, ђчи наочи те лажѣ. Печобрáзан је кá сви у кућу, и слаѓа би и укрá би, и свáшто би учинио. Онô су печобрáзнá ћѣца, нѣмау образа.

печобрáзлук, -а, м. *безочности без зазора, очигледна безочности, безочности без сћидá*. — Онô што је Милија урађио са Симѡвом ћѣцѡм је чисти печобрáзлук и фукáрлук.

печобрáзник, -а, м. *који је „печена“, шврда образа, безобразник*. — Ђспсова онѣ печобрáзник Јовáнов Мируну на пáсѣ ѡбѡјке. Нѣмá онáквѡга печобрáзника кá што је ђн, украшѣ ти, слаѓаће те, свáшта ће учињѣт а да не трѣпнѣ.

печобрáзница, -ѣ, ж. *женска особа која је „печена“, шврда образа, безобразница*. — Виђе ли онѣ печобрáзнице ју-трѡс како ѡзлага свáшто за Ружицу. Јеси ли глѣдáла ону печобрáзницу откá је дошла ѡ свијѣта?

пешкѝр, -а, м. *убрус, брисач (од љајтина)*; уп. отирач 1. — Отри се тијем мојјем пешкѝром, нијесам бѝлесна. Ми га зовѝмо отирач, и пешкѝр.

пѝждрѝт, -ѝм, несвр. *нападно посмаѝтрајѝти, уѝгорно гледајѝти разрогачених очију*; уп. пиздрит. — Све пѝждрѝ ис љѝшка, глѝја ѝће ли кѝ штѝ изѝс. Што пѝждрѝш љ небо, али си видио Бѝга? Виђи га како пѝждрѝ љ мајку, кѝ да све разумѝјѝ. Све пѝждрѝ у пѝтар нѝће ли што виђет гѝре. Што пѝждрѝш у тѝ вино, нѝмѝ да се пијѝ!

пѝжѝн, -а, м. в. *ѝцун*.

пѝзда, -ѝ, ж. 1. *женски по.ни орган*. 2. *фиг. кукавица, нико и нишѝа, нишѝа-човјек*. — Ћѝт, пѝздо невалѝла! Тѝ је највиша пѝзда коју сам срђо, мѝж му свѝшто рѝћ.

пиздалѝна, -ѝ, ж. и **пиздалѝне**, -ѝнѝ, ж. мн. 1. *лоше, неродно земљѝнише, земљѝнише непогодно за обраду*. — Нѝмѝ онѝћен земљѝ, онѝ су гѝлѝ пиздалѝне. 2. *микрѝоѝпѝм*: Пиздалѝне.

пиздарѝја, -ѝ, ж. *лош ѝосѝуѝак, лоше ѝонашање, перед, рѝум*. — Какву си онѝ пиздарѝју направѝо сѝнѝћ љ Дѝм? Учињѝсмо пиздарѝју с пѝдјелѝм имѝња, и тѝ ти је, али бѝ му га работа.

пиздѝка, -ѝ, ж. (пејор.) *женска особа која се слѝбодније ѝонаша, која слѝбодно гледа у очи, која се не усѝрѝчува*. — Овѝ ти пиздѝка рѝстѝ кѝ из водѝ. Удруђѝла си се с пиздѝком испот крѝша, знадѝ — нѝће те усрѝћѝт!

пиздоклѝк, -а, м. *кукавица; неискрена мушка особа, лош друг*. — Да нијесам бѝо с онијем пиздоклѝком, извукѝх се ја. Чува(ј) се друштва пиздоклѝка, оставѝће те кѝ ти је најтеже.

пѝдрѝт, -ѝм, несвр. *нападно гледајѝти, ѝосмаѝтрајѝти разрогачених очију*; уп. пѝждрит. — Што пѝдрѝш у нѝга кѝ да га никад нијеси видио? Пѝдрѝ у нѝшто,

ѝчи му испѝдоше. Раширѝла очи, пѝ пѝдрѝ кѝ да је виђела ѝждају.

пиздѝља, -ѝ, ж. (пејор.) *лоша женска особа; женска особа уѝнише*. — Умѝри онѝ твоју пиздѝљу да не лѝјѝ е ѝу је ја умѝрѝт ако ти нѝћеш! Рѝдила му сѝ пиздѝља, а дѝма ѝх ѝмѝ јѝш трѝ.

пиздурѝна, -ѝ, ж. 1. *аузм. од ѝизда*. — Ымѝ пиздурѝну кѝ лѝвѝр. 2. *фиг. некарактѝерна мушка особа, лош човјек, кукавица*. — Пиздурѝна је ѝн ѝт чѝска.

пѝзма, -ѝ, ж. *завѝст, злоба, љубѝмора, мржња, ѝнаѝ, љѝѝња, некарактѝерност*. — Пѝн си пѝзмѝ, јадо, нѝће ти Бѝг помѝћ ако тѝкѝ бѝдѝнѝш постѝпа с љѝдма. От пѝзмѝ не мѝже ни да одебљѝ. Не чѝстѝ пѝзмѝ га је прокѝза милишѝи. Стѝлно је међу ѝѝма бѝла пѝзма, никад једни другѝ нијесу подносили.

пѝзмѝв, -а, -ѝ завѝдан, злобан, љубѝморан, неискрен, који не ѝодноси друге. — Свакѝ је од ѝѝх пѝзмѝво, ѝишта им није милѝјѝ нѝ кат чѝју о нѝчијѝму злѝ. Пѝзмѝв ли си, јадо, свѝчијѝ ти је видѝко. Пѝзмѝва је више нѝ је тѝшка. Сва су им ѝѝца пѝзмѝва, дѝти се увргла на љчевѝну. Пѝзмѝви су му свѝ у кѝћу, а кѝ ће крѝчка нѝ пот крушку. Све јѝј је крѝво ако која стѝнѝ с ѝѝјѝпијѝм мѝмком, пѝзмѝва је, шѝћла би ѝх све за сѝбе.

пѝзмѝт, -ѝм, несвр. *биѝти ѝизмав, завѝстан, злобан, љѝѝ*. — Не пѝзми тѝн, нѝ прифѝти чѝљѝд. Цѝјѝелога живѝта је пѝзмѝо, сад му сѝ освѝтѝло.

пѝјавница, -ѝ, ж. 1. *врѝѝа гѝсѝѝе која жѝви у води (Hirundinidae), сѝѝавња се на ноге са ѝроширѝтим вѝнама да сѝса крв*. — Метнѝли су му дѝје пѝјавѝце на ногу, дѝко му бѝлѝнѝ лѝкѝне. *фиг. досадна особа, особа која се ѝрикѝучи другој особи или другѝма без ѝѝзива*. 2. *ваздушни колуѝ који се креће сѝпѝрално ѝрема горе и ѝиже ѝредѝѝѝе са земље (сѝјѝено, слѝму и др.), вијарац*. — Кад је вљѝтар направѝо прољѝтѝс пѝјавѝцу, подѝга је све стѝгове по Загѝрачу.

пијенџт, пијенџем, свр. *умријети не-кришџен, прије кришџења, умријети млад, умријети са лакоћом, нечујно (као не-свјесно дијети)*. — Пијенџло је дијете у Сава, таман што се било родило. Није се, ваља, чула, пијенџла је ка дијете. Пијенџће ми они старци ако их оставим саме у ну бечалину. Није се мучио, но је пијенџо ка новорођенче.

пијесџак, пијеска, м. *пржина*. — Доћџра је Видџо неколико камиона пијеска те су посипали џаду пријед но су је авалтирали.

пијџук, -а, м. *ситно, неразвијено дијетице*. — Што си повела тога пијџука, трџба нџко јачи да ти помџже. Има двое-трое пијџуџди, свџко једно друћоме до уха, а најстаријему је текс једанџс.

пијџкџт, -чџм, несвр. *испуштајући ил-леће гласове (пију-ију...)*. — Пијџчу пи-лад — да нијесу гладна?

пиџк, -а, м. *жеља, хијење, најеџра*. — Пиџк ми је да задобијџм ну и ниједну више. Има сам пиџк на ону доњу ливџду, али нџмаџ пџре да је купим. Пиџк им је био да ме опџанџ, али се ја нијџсам да.

пила, пилџе, ж. *шџшџера*. — То се не мџже прџсџћ бес пилџе, и то онџ великџ. Нџко ми је пилџм прџшега ону великџу лањскџу стојину.

пилџад, -и, с., зб. **1.** *ишлићи*. **2.** *ситнеж од много дјеце*. — Да ми је како да ми ова пилџад преживџе до пролџења. Онџ петоро сирџчади су пилџад, свџ једно друћоме до џвета.

пилање, -а, с. *гл. им. од ишлај*; уп. пиљење. — Оставџ са то пилање, но дођи да ми помџжџш!

пилџт, -џм, несвр. *шџшџерисаји*. — Што ти је пџло нам да пилџш нџге овџ столоваџи? Ова ти је шџга тџпа, не пилџа џџољџм, умџјџш ли је наостриџт?

пилџеж, -и, ж., зб. *нејакџ особе, особе којима иџреба зашџишти*, *јер немају снаге, ситнеж*. — Оставџла је ону пилџеж од

џџџе и рџп на крџти. Остџла му је сџмо пилџеж, свџ једно друћоме до уха.

пиличниџк, -а, м. *ништи*, *нико*, *није-дан*. — На Крново партизани од Гвџзде-нџга пуџка нијџсу оставџли ни пиличниџка, свџ су помлџтили. Побџо ми је граџ струџковџ дувџна, није ваља оставџо ни пиличниџка.

пилџџк, пилџка, м. *мали округли ка-мен, каменџић*. — Фрлџпау се, џто, онџ-јама пилџџима из пржџнџ, џну припџзи да којџму не испрџчџ џко! Ка смо прџсијџли пржџину проз великџ жџичанџ сџто, оставџи су сџмо онџ пилџџи.

пилџџење, -а, с. *гл. им. од ишлај*; уп. питање. — Осџћџш ли ти некакџо пилџџење џ грџду, да није вишџ, фџла бџгу?

пилџџит, -џм, несвр. *наџдно гледајући, џћорно џосмаџтрајући нешти*. — Што пилџџш по џџо лџн у тџ кџџиџу?

пилџкање, -а, с. *гл. им. од илџкаји*. — Нџма тџн рџда, то је сџмо пилџкање, оставџви џџрава пџсла.

пилџкаџт, -џм, несвр. *нешти ситно ра-дијући, иџрикајући, иџџиражџивајући деџа-ље*. — Не пилџкаџ ти лџзу, за џџх трџба зпџлац! Свџ ми пилџкаџе по стварџма, ништа не знам џџе ми је штџ. Немџте, џџџо, да ми пилџкаџе по баџну!

пиљџџџт, -џм, несвр. *кујући све, оду-зџмајући, илџачкајући, красџи све на шџта се наџџе*. — Пиљџџџу Талијџни свџ живџо што џћџху наџ у чијџу кџћу. Пиљџџџу момџићи лџзе свџћ по Загџрачу, ништа од џџх не мџже остџт. Пиљџџџ пџре џе гџђ стџгнџе да се иџграу карџе. Пиљџџџ ли их, пиљџџџш, нџка, тџкџ им и трџба кад иџграу с тобџм, старџм карџџџем.

пињаџа, -џ, ж. *бакрена џосуда, изну-џџра калајџсана, служџи за кување, за дрџку се вџџа на верџге над ваџџром-ог-њџишиџем*. — Сварџла сам пџнану ону ве-ликџу пињаџу рашџџа с рџџрџма, а биће и помџло вина, пџ ћемо се свџ погостџт.

пипа, -ѐ, ж. *камши од луле*. — Напра-вио ми је Никѡла симсију од смрдљакѐ а пипу о трѣшњѐ. Пипа је она ђевчица си-сијѐ проз коју љдѐ дим и која се међѐ у уста.

пипирѐвка, -ѐ, ж. (новије, у жаргону) *игранка, љосијело*. — Сваку нѡћ љмау у дѡм пипирѐвку те се добро изиграу и искачу, бѡље је тѡко нѡ ђе другѡ да љдѡ.

пипколѡт, -ѡм, несвр. *околишно, за-обилазно исѡиѡиваѡи, исѡираживаѡи, љокушаваѡи да се неѡиѡо сазна љосред-ним љуѡиѡм, љосредним исѡиѡиваѡиѡм, оѡиѡиваѡи; љиѡкаѡи*. — Све је неѡшто пипколѡла по Загѡрачу кѡ да неѡшто трајѡи што је заборѡвила или изгубѡла, а неђе да рѐчѐ ништа. Пипколѡо сам и по комшилѡуку, али ми ниѡко ништа није зна кѡзѡт. Што је тѡ пипколѡиш по прсиѡма, миѡи се ѡтолѐн. Чѡдим се што нѡ пипколѡи по плеђиѡма, кад онѡ трајѡи грбу.

пипле, -ѡта и пиплѐта, с., зб. *пиплѡд љиле*. — Што не дѡш неѡшто овијаѡа пиплѡдима, видѡиш ли ѐ су гладна, свѡко пипјучѐ.

пиплѐтина, -ѐ, ж. *љилеђе месо*. — Изѡјѐ сѡмо по мѡло пиплѐтинѐ и мѡло пиплѐђе чѡрбѐ и тѡ му је свѐ јѐло.

пиплѐћѡи, -ѡ, -ѐ *љилећи*. — Не смѡјѡем ни кокоѡињѐ, једѡнѡ пиплѐћѐ мѐсо, тѡ ми је јѐћа.

пиплѡић, -ѡ, м. *муѡико љиле*. — Међу пиплѡдима сѡмо су двѡ пиплѡића а свѐ су остѡлѡ пиплице.

пиплица, -ѐ, ж. *женско љиле, млађа кокоѡишка*. — Прѡнијѐла ми га је она пѡргастѡ пиплица, а миѡслила сам да неђе до јесенѡ.

пипѡгѡн, -ѡи, ж. *највеђа љогѡн, ниѡиѡа-чѡвјек*. — Ко ви рѐче да доведѐте међу овѡу чѐлѡд онѡ пипѡгѡн невалѡлѡу те се онѡко љзлаја пред ђѐѡѡм!

пипѡн, -ѡ, м. *диња (Cucumis melo)*. — Посѡдио сам диње и пипѡне, биће овѐ гѡ-

динѐ да се крѡа. Више вѡлим зелѐнкасти нѡ здрѐли пипѡн.

пѡрга, -ѐ, ж. *назив, или име, за кокоѡи која има уједначене ѡруге љо љѐрју*. — Не нѡси ми га пѡрга ево неѡколико дѡнѡ.

пѡргѡв, -ѡ, -ѡ *љиргасѡи (ѡ живини)*.

пѡргѡс, -ста, -сто *који има уједначене ѡруге љо љѐрју, или који је шареног љѐрја*. — Прѡдѡли смо онѡгѡ пѡргастѡга кѡкѡта.

пѡрѐвина, -ѐ, ж. *љир, љирскоѡи (Agropyrum)*. — Пунѡна је она бѡштѡна на Прделѐковину пѡрѐвинѐ, мѡрѡћемо је очѡистѡит е ћемо да сѡдѡмо крѡѡлу на ѡу.

пѡрѡт, пѡрѡм, несвр. *заживѡаѡи, заѡѡљиваѡи, љѡиѡѡљиваѡи (ваѡру, али и разѡор)*. — Не пѡрѡмо га ѐо неѡко дѡба [ѡ огњу]. Не пѡри свѡђу међу њѡма!

пѡркѡт, -ѡм, несвр. *ћарлѡјаѡи (ѡ љѡвјѡѡарѡу)*. — Чѡм зађѐ сѡнце за Сѡљавицу, свѡку нѡћ ѡђѐн пѡчнѐ да пѡркѡ да разлађѡје.

пѡрѡник, -ѡ, м. (заст.) *госѡи на слави*. — Овѐ гѡдинѐ смо на славу имѡли више пѡрѡникѡ нѡ љједнѐ гѡдинѐ прѡјѐд.

пѡрѡн, -ѡ, м. *виђуѡика*. — Сѡ свѡ љјѡу с пѡрѡнима, а прѡјѐд нијѐсмо ни зѡѡли шѡѡ је тѡ.

пѡс, *узвик за ѡјѐрање мѡчке*. — Пѡс ѡтолѐн, црѡла дабѡгдѡ!

пѡсѡк и **пѡсѡк**, пѡсѡка, м. *глас; звук који се добѡја звиждѡањѡм*. — Јѡк јѡј је пѡсѡк не бѡј се, чѡјѐ је цѡјѐлѡ сѐло кад врѡснѐ. Сѡнѡћ је мѡгѡ пјѐвѡ нѡ коло, пѡ му је неѡтѡ пѡсѡк. Ймѡ пѡсѡк кѡ у кѡчкѐ! Слаб ти је пѡсѡк у тѡ дудѡк, ништа се не чѡјѐ. Чѡјѡше се пѡсѡк неѡкаквѐ фѡбрикѐ.

пѡсѡљѡка, -ѐ, ж. *графѡиѡна, ѡј. икриљѡчна оловѡа за љисање љо ѡѡблици*. — Јѐдна пѡсѡљѡка ми је бѡла за цѡо прѡви рѡзрѐд, нијѐсам је мијѐнѡ, а чѡвѡ сам је. Пѡсѡљѡку су неѡки учѡитељи зѡѡли крѡјѡљѡка.

пѡсѡка, -ѐ, ж. *ѡика, врѡсѡка, врѡиѡиѡање, кукѡѡа*. — Чѡјѐ се пѡсѡка ђѐцѐ, изглѐдѡ

су му дошла унучад. Кад га изнесоше ис куће, наста пѣска ђецѣ.

пѣскавица, -ѣ, ж. 1. *врѣћа ситѣних шљива*. — Од свѣја слива родила је добро само она пѣскавица, а остале скоро ништа. 2. *врѣћа џосне земље*. — Слабо ишта рађе на ону пѣскавицу, то је танчица. Да би жито на пѣскавицу родило, мора се добро нагнути.

пѣсмен, -а, -о 1. *онај који зна да чита и пише*. 2. *бистар, џамѣтан; лукав*. — Пѣсмѣна је она снаха Јолѣва, ни за што је не мош преварит. Свако чудо зна, пѣсмен је ка да је школован.

писмилѣт, -и, ж. *никаква сорѣа, лоша карактер, џасја, лоша вѣра, лоша особа, или више њих, џокварѣњак, нишѣа-човѣк*. — Не могах онџ писмилѣти објаснит да нијесам ништа за то крив. Све је онџ писмилѣт бѣжа, не зна се којѣ је од којѣга поганијѣ. Таквѣ писмилѣти ка што је она моје очи не виђеше.

писнѣт, -нѣм, свр. (пејор.) *џрозборити*. — Није писнуо ка сам рѣка, замуча је. Нећу, вала, ни писнѣт, нека збори штогѣне.

питак, -тка, -тко *који се лако пије, који је угодан за пиће*. — Није ми вино ове гѣдинѣ остало јако али је питко. Питко ти је вино ка јардѣм, али се може од њѣга лако опљанит.

питат (се), -ам (се), несвр. *храниѣти (се) (најчешће о сѣоци, али и о човѣку)*. — Питау љ Васа живѣ бѣље од џкога. Питам јангад, ш њима ћу у субѣту на пазар. Јѣлица пита мужа ка сисанче. Питамо ђѣда ка малѣ дијете, само што ми не џјемо мљесто њѣга. Питау се добро.

питом, -а, -о 1. *који није диваљ*. 2. *који добро рађа (о земљи)*. — Ове наше долине су питоме, што гѣђ усадѣш, рѣди. 3. *који је џријажног укуса, мириса и сл.* — Фино ти је и питомо овогодѣшње вино. Питом ти је дуван, фино се може пушит. 4. *који је џријажне нарави*. — Сва су њихова чѣљад некако питама, доброћудна.

питомѣна, -ѣ, ж. *џишѣмо, џлодно мјесто*. — Ваша је кућа у ну питомѣну, онѣђен све рађе. фр. *мјесто џријажно за боравак*. — Тебе је код Нѣваковића питомѣна, па не џта да се врнѣш.

питѣра, -ѣрѣ, ж. *боја, фарба*. — Купи ми љ Град једно кѣло питѣрѣ за прѣзоре, ѣћу да их опитѣрам у плаво.

питѣраваѣт, -јѣм, несвр. *бојити, фарбаѣти*. — Ми вазде враѣа питѣрајѣмо бѣјѣлом бѣјѣм.

питѣраѣт, -ам, свр. и несвр. (о) *бојити, (о)фарбаѣти*. — Питѣра је шкуре на прѣзоре у црвѣно, па сѣ сад покaja и трајѣи да му купим друту питѣру.

пића, -ѣ, ж. *сѣочна храна џриѣремљѣна за врѣјеме када се не може користити џѣвска (џпр. сѣјено и др.)*. — Ове гѣдинѣ сам спрѣмѣо дѣста пиће и за ѣвце и за краву, неѣте бит глaдни. Изрaнићу овѣм пићѣм и краве и ѣвце. Нећу имaт дѣста пиће за краве зимѣс, слабо је сѣјено ове гѣдинѣ бѣло.

пицѣнит (се), -ѣним (се), несвр. (новије) *кицѣшити се, уређиваѣти (се) цифрајѣћи (се), ѣблачити (се) екѣираваганѣно*. — Што се пицѣнит ка да ћеш на свaдбу? Лицка се и пицѣни по дѣје уре свaко јѣтро. Не пицѣни то дијете да ти се не спрлау, малa је да је такѣ лицкаш.

пицѣит, -ѣм, несвр. (новије) *хѣѣро, жусѣро ићи*. — Пицѣи старѣи ка да му је двaдѣс гѣдинa, не могу га стѣић.

пичѣић, -а, м. (новије, младићки жаргон) *лијѣја, згодна ѣјевојчица*. — Й, какав је пичѣић она малa Сѣкулина!

пичкопрѣж, -а, м. *велики удварач, мушкарац који се много удвара џићим жѣнама; уп. пичкопрѣжалина*. — Био је љ младѣс велики пичкопрѣж, али ни ѣн више не може.

пичкопрѣжалина, -ѣ, ж. *велики удварач, мушкарац који сѣјално „џрежи“ џѣвѣба (џѣђе) жѣне*. — Велика си ти пичкопрѣжалина!

смо прео Црнѣ Горѣ с Цетѣња одили шес сатѣ. Оли моѣ с на̀ма одит пјешкѣ, болѣ ли те но̀ге? Свѣ сам Црнѣ Гору̀ обѣща̀ пљѣшкѣ на опанке. Доша̀ је пљѣшки з Гра̀да.

плавушан, -а, м. *дјечак или младић љаве косе*. — Згодан је онѣ плавушан, бдо̀гоми, ништа се не премѣшља̀ј, но̀ га одма̀х љзми.

пла̀з, -а, м. *доњи дио рала на којему је лемеш, који клизи по земљи*. — Напра̀вно сам дренѡви пла̀з, издржа̀ће ми до̀ста. Пла̀з је онѡ на плу̀г што љдѐ по дну̀ браздѐ ка се дрѣ. Пла̀з је онѡ гвѡзденѡ шѣна от плу̀га.

пла̀зѣна, -ѣ, ж. **1.** *узано парче земље*. — Уз Сушицу љма̀мо са̀мо јѣдну пла̀зѣну ливадѐ. ту̀н исма̀ по ра̀ла, а дугачка је прѐо педесѣт кро̀ка. **2.** *фиг. (пејор.) издужена и несреѣтна особа*. — Што ми до̀веде сѣно̀ ону̀ пла̀зѣну божу̀ од Нико̀ле те не мога̀смо слѡбодно ни двѣ̀је прозбо̀рит.

пла̀зит (се), -ѣм (се), несвр. *избацити језик у знак подсмјехивања*. — Пла̀зи ми Ја̀года ста̀лно језик, рѣчи јо̀! Немѡ, дѣјете, ту̀н да се пла̀зиш е љу ти ишчу̀пат та̀ дугачки језик!

пла̀ка̀т (се), пла̀чѣм (се), несвр. *испирати (се), умивати (се), ѡвршино (се) ку̀пати*. — Йѣти се чѐше пла̀чѣм овѡѣн испрет ку̀ће, не мо̀гу да издржѣм вруѣину. У што то̀ пла̀чѣш ту̀ рѡбу, та̀ во̀да ми трѐба за руча̀к!

пла̀кнѡт (се), -нѣм (се), свр. *мало (се) оцра̀ти, мало (се) умити*. — Пла̀кни то̀ дѣјете, глибаво је свѣћудѣн. Йдѐм на бистѣјерну да се ма̀ло пла̀кнѣм, јѡш се ју̀трѡс нијесам умѣва̀. Оли ми пла̀кнѡт овѣ чара̀пе, глибаве су.

пла̀м, -а, м. **1.** *пламен*. — Чѣм је избѣио пла̀м на појату, извели смо кра̀ве. **2.** *изглед на па̀иру, скица, љан*. — Начинѣо ми је Йлѣја Ра̀дованѡв пла̀м двоспра̀тнѣ ку̀ће, фѣн је но̀ неѣу има̀т пара̀ за њѣга,

па̀ сам му рѐка да ми нацрта̀ јѣдан за прѝзѣмнѡ ку̀ћу. *изр. ѡстар ка̀ пла̀м врло ошѣар (о сјечиву)*. — Бритва ми је ка̀ пла̀м ѡстра, мо̀же бријат и на̀тврђу̀ браду.

пла̀ндѣште, -а, с. *мјесто гдѣ стока љландује*. — У Прѝсоје љма̀ неколико пла̀ндѣшта̀, па̀ кра̀ве не до̀перу̀јемо на по̀пас.

пла̀ндѡва̀ње, -а, с. *гл. им. од љландоваѣти*. — Овце су ни са̀ме љзабрале мјесто за пла̀ндѡва̀ње — онѣ бријес испот пеѣинѣ, ту̀н им је најмилијѐ.

пла̀ндѡва̀т, -ујѣм, несвр. *одмарати у хладу (о живоѣињама)*. — На̀ше ко̀зе нѐте нијѣ да пла̀ндују̀ бес по̀д мурву. *фиг. излежавати се, одмарати се (о чо̀вѣку)*. — Тебѐ, бдо̀гоми, фѣно̀, по̀ цѝјелѡ љѣто пла̀ндујѣш, а за тебѐ дру̀ги ра̀ботау. ља̀ко је та̀ко.

пла̀нѣ, -ѣ, ж. *бубамара*. — Уфа̀тила сам пла̀нѡ и свѣ сам јо̀ј зборѣла: „Йѣт, пла̀не, љѣт, љѣт, полѣти ми до̀ дра̀гога̀”.

пла̀нинка, -ѣ, ж. *жена која се бави само ку̀ћним љословима, љособно мѣјеком и мѣчним љроизводима, жена која не обавѣ љослове ван ку̀ће; уп. редуша*. — Цѝјелѣ мѝну̀ле неѣѣљѐ сам бѣла пла̀нинка, а јѣтрве су жиѣле и пла̀стиле. Којѡ ће од ва̀с овѣ неѣѣљѐ бит планѣнка, да зна̀м? Планѣнка ра̀бота̀ са̀мо у ку̀ћу.

пла̀с, -ста, м. *гомила сѣјени од неколико навѣлака (сѣјено се љласти у пла̀стиове да би се та̀ко љакше љримѣало мјесѣу гдѣ ће да се са̀дијева)*. — Свѣ два̀ес пла̀ста̀ва̀ сам са̀дио у јѣдан сто̀г, и нијѐ прѐвелики.

пла̀са, -ѣ, ж. **1.** *велико парче земље искојано или узорано, обично љвоснаѣо*. — Дѡбро овѣ плу̀т изврѣѣ пла̀се. Напра̀вно сам пла̀се од земље и љѣма по̀крио крто̀лу. **2.** *крујѣна љаху̀ља стијега*. — Па̀да кру̀пнијема пла̀сама. Пла̀се ѡ сѣнијега спорѣје па̀дау од онија сѣтѣија. *фиг. нешѣо кру̀јѣно (о чо̀вѣку)*. — Каква̀ је ова̀ пла̀са мо̀мачка̀, фѣлим те бжѐ! То̀ бѣше пла̀са ѡ чо̀ека, мѣтар му с ра̀мена на̀ раме.

пласа̀т, -ам, несвр. *идайти у иласама, идайти у круиним иахуьмама (о снијегу)*. — Цјо дан пласа̀т снијег, али се не примā е је зѣмља мѡкра. Пласа̀т снијег, брзо ће побијељѣт.

пластидба, -ѣ, ж. *илашићење сијена, ирипање сијена у иласиѡве, вријеме када се иа радња обавља*. — Ништа ми није мрзнијѣ од пластидбѣ, вѣзде нā сунце и ѱ зној. Оно је било у пластидбу сијена, али не пāmтиш.

плāстит, плāстим, несвр. *скуйѣаити сијено и садијеваити га у иласиѡве*. — Плāститш ли га, Јовāне? Јесте ли плāстити сијено? Плāститћемо бѡтра.

платија, -ѣ, ж. *велике каменитиѣ стиијене, камене громаде од иѡ више метара висине*. — Дѡђѡсмо до нѣкаквија платија, свѣ голѣ стиијене, стрме и висѡке, пā смо се мѡрали врнѡт.

плāх, -а, -о *стирашљив; осјетљив; илаховит*. — Плāх је овѣ магāрац, припази да те не гичнѣ. Шћѣр ми не смѣјѣ сāма да чобанѡјѣ, нѣшто је плāха.

плāчкѡ, -ā и **плāчкѡња**, -ѣ, м. *илашљивац, слабиш (најчѣшће о дјетишћу), онај који чѣстиѡ илаче*. — Штѡ ти је, плāчкѡња, штѡ плāчѣш? Плāчкѡ си ти и плашљивац вѣлики. Рѣчи ономе плāчкѡњи да ме не чѣкā кѡћи.

плāчкѡница, -ѣ, м. в. *илачко*. — Умири оногā плāчкѡницу.

плачкѡља, -ѣ, ж. *женско дијѣше које чѣстиѡ илаче, које је илачљиво, илачљивица*. — Штѡ се бойш, плачкѡљѡ јѣдна, нѣћу ти ништа!

плашипатка, -ѣ, ж. *фиг. илашљивац*.

плаштаница, -ѣ, ж. *илаитно којим свештеник иокрива иредметиѣ на стѡчићу испред олтарa, на илаитну је лик Христѡв*. — Поп Јовāн је био онѣ књиѣге пѡкрио плаштаницѡм, а ми смо мислили е нѣшто под њѡм кријѣ.

плāшћѣње, -а, с. *гл. им. од иласитиш*. — Плāшћѣње је мѡчна рабѡта. Дѡђѡше ми ћѣца тамāн у плāшћѣње сијена, помѡгоше

ми. Мѣне је плāшћѣње мѣло ако није прѣвелика врућина пā ми прашина пāда нā зној.

плекāт (се), -ам (се), несвр. *мијешаити (се), уиѣтљиваити (се), заиѣтљиваити (се)*. — Свѣ ми се нѣко плекā у овѣ ствāри, стāлно ми квāри рѣд. Немѡ се ти плекāт у тѡ, није тѡ твој пѡсā. Плекā се пāшче између ногā гости, не дāј му! Плекā језиѡком, вѣдиш ѣ плāн.

плѣме, -ена, с. *ѣтничко-географска ѡјелина од више села (нѣр. Загарач је илеме у оквиру Каитунске нахије)*. — Пријед смо имāли баталеѡне по плѣменима — пā смо ми, Бāндиши и Кѡмани имāли јѣдан баталеѡн — кѡманско-загāрачкѣ, иѣли загāрачко-кѡманскѣ.

племенѣк, -а, м. *ирипадник односно стѡановник истиѡг илемеа, истиѡг мјѣстѡа, истиѡг краја, саилеменик*. — Био је сā мнѡм ѱ вѡјску јѣдан нāш племенѣк, нāш Загāрчанин. Мѡјѡ је кā јѣдан од нāшија нāјбѡљија племѣнѣкā. Ми и Јовāнѡвиши нијѣсмо рѡђаци, а јѣсмо племенѣци, и ѡни и ми смо Загāрчани.

плѣс, плетѣм, несвр. *илѣсти*. *нзр. плѣсти сијѣде осѣтаришћу (о женској особи)*. — Плѣшћѣ сијѣдѣ ако је сād не удāте [= нѣће се више никад уда(ва)ти].

плѣта, -ѣ, ж. *друго име за новчану јѣдиницу цванцик*. — За вријеме Аѡстријѣ свѣ сѣ плāћāло плѣтāма, није се за пѣрпер мѡгло ѡзѣт ништа.

плетеница, -ѣ, ж. *уилѣтѣни диѡ косѣ (обично се коса илѣтѣ у двије илѣтѣенице)*. — Направѣла ми је мāма плетенице от косѣ, сād ми је вѣлика, пā се мѡгѡ плѣс плетенице.

плѣтѣво, -а, с. *игле за илѣтѣње и клуѣко, зајѣдно са оним итѣо се илѣтѣ, или без њѣга*. — Кāквѡ ти је тѡ плѣтѣво, штѡ тѡ плетѣш? Дѡнѣси ми онѡ плѣтѣво с ѡдра, е ћу да завршиш чарāпе.

плѣће, -а, с. *илѣћка (од заклане жиѡитише)*. — Нѣко умијѣ да тākѡ глѣдā у плѣће да ти свѣ погѡди.

плѣћи, плѣћи и плѣћа, плѣћа, с., мн. *илѣнке на човѣку и лећа*. — Свѣ сам ово љзнијела с Почкаља на мѣје плѣћи. Болѣ ме плѣћа ёо нѣко доба, пѣ не мѣгу лежѣт. Нѣмѣ тѣја плѣћа које би мѣгле издржѣт тѣрѣт кой сам јѣ пѣднѣјела прољѣтѣс.

плѣћѣња и **плѣћѣга**, -ѣ, ж. *човѣк широкох рамена, илѣнаиѣ човѣк, развијен мушкарац*. — Удѣј се за оногѣ плѣћѣњу, биће ти дѣбар мѣж. Какѣв је они плѣћѣња, јѣдо мѣј, не мѣжеш се тѣ носит ш њѣм. Припѣзѣте ми овогѣ плѣћѣту, не-мѣте ми га на тѣ рѣд упропѣштѣт.

плѣвѣт, -ѣм и **плѣвѣт**, -ѣм, несвр. *илѣвати*. — Ови тѣ мѣлѣ јѣш нѣје научѣо да плѣви, научѣ га. Ко нѣ знѣ да плѣви, нека не ѣдѣ на Сушѣцу, тѣн се не мѣже научѣт. Ъдѣм на Сушѣцу и свѣки дѣн плѣвѣм по мѣло на Мѣлѣ кѣпало, нѣшто не смѣјѣм на Вѣлико. Научѣо сам плѣвѣт кѣ сам имѣ шез гѣдинѣ. Нѣкад нѣје знѣла плѣвѣт, пѣ се бой водѣ кѣ ѣѣола.

плѣвѣт, -ѣм, несвр. *вадиѣти коров из усѣва, чѣстиѣти сувѣшне загранке на биљѣи, чѣстиѣти биљѣу*; уп. плѣт. — Јѣсте ли плѣвѣли јѣш лѣзе? Плѣвѣм лѣк, уз њѣга је свѣшто изнѣкло. Цѣјелѣ јѣтро сам плѣвѣо ѣдрене с лѣзѣма.

плѣма, -ѣ, ж. **1.** *вријеме са ѣревише кишних ѣдавина, ѣревелика киша*. — Тѣ јѣсени су биле вѣлике плѣме свѣ до Нѣкољаднѣ и нѣшта се нѣје рабѣтѣло. **2.** *земљѣниѣ на којѣму је задржѣно много кишѣиѣе*. — Плѣма је сѣд вѣлика на до-лѣну, јѣш се не мѣже вѣдѣт крѣола. **3.** *велики водѣстѣј (ријеке)*.

плѣчина, -ѣ, ж. *илѣико мјѣсто у води, илѣѣак*. — Лѣјѣво од Мостѣнѣ, на Сушѣцу, ѣмѣ једна плѣчина, и тѣн се прѣлѣзѣ кад гѣј Сушѣца нѣје вѣлика. Загѣзи у плѣчину, не бѣј се!

плѣвка и **плѣјка**, -ѣ, ж. *округли ѣљоснаиѣ камен који служи за игру ѣловка-ња*. — Нашѣ сам једну фѣну плѣвку, плѣснѣта је кѣ отѣсѣна, а од ѣбѣчнѣ је плѣчѣ.

плѣвкѣње, -а, с. *з.л. им. од ѣловкаиѣ се*. — Нѣко Јовѣна покѣјногѣ нѣје мѣгѣ побѣјѣдѣт на плѣвкѣње.

плѣвкѣт се, плѣвкѣм се, несвр. *играѣти се „ѣловке“ (игра у којѣ се баца ѣловка, ѣљоснаиѣ ѣлоча, ѣрема цѣљу)*. — Оћемо ли да се данѣс плѣвкѣмо на Кѣд-тѣлѣиѣш? Нѣко се бѣље нѣје плѣвкѣ од Нѣколѣ.

плѣт, плѣта, м. *ограда од дрѣвѣиѣ, ѣј. од исѣлѣѣеног ѣруѣа, ограда од живоог дрѣвѣа (шѣбѣа)*. — Ови плѣт тѣ је нѣзѣк, мѣже га прѣскѣчит што бѣло. Бљѣше оградѣо цѣјелѣ ливѣду плѣтѣниѣм плѣтом, нѣје мѣгѣ травѣ да очѣвѣ от кѣмшѣјѣ.

плѣча, -ѣ, ж. **1.** *ѣлочастѣиѣ ѣредеѣиѣ (од било чега)*. **2.** *врло ѣврѣда земљѣ, не-ѣогодна за ориѣе и уѣиѣиѣе обраду*. — Нѣшта на онѣ плѣчу не мѣгу усѣјѣт а не мѣгу да је узѣрѣм, а и нѣ би рѣдѣло.

плѣдѣла, -ѣ, ж. *в. ѣјадеѣа*.

плѣѣн, -а, -о *в. ѣјѣн*.

плѣѣдѣра, -ѣ, ж. *в. ѣјѣндѣра*.

плѣѣница, -ѣ, м. и ж. *в. ѣјѣѣница*.

плѣѣнѣт, -ѣм, несвр. *в. ѣјѣнѣиѣ*.

плѣс, *узвѣк ономаѣиѣѣеја ѣада у воду, шамара и сл.*; уп. плѣс. — Ъзударѣ онѣ несрѣтно дѣјѣте рѣкѣма, свѣ по образѣма — плѣс, плѣс, док су му се зацрѣвѣѣли образѣ. Чѣјѣм нѣшто плѣс ѣ воду, кѣт се окрѣни, ѣмѣм што вѣѣт — онѣ дѣјѣте се оклѣзнѣло и прѣво ѣ воду.

плѣснѣт, -нѣм, свр. *ѣастѣиѣ ѣако да се чује звѣк као да се ѣада у воду*. — Плѣснѣло је нѣшто ѣ воду, кѣ да је нѣшто пѣло. Плѣснѣо је на они глѣб и прѣжио се у њѣга колико је лѣт и шѣрокѣ.

плѣт, -а, м. *в. ѣјѣт*.

плѣѣа, -ѣ, ж. *в. ѣјаѣа*.

плѣштѣт, -ѣм, свр. *ошѣмарѣиѣиѣ*. — Плѣштѣ је тѣ, пѣ да вѣдѣш кѣко ће те слѣшѣт.

пљева, -ѐ, ж. *омоџач на зрну ишенице, рижџи и с.л. који оџиџада при вршидоби*. — Пдослије вршидобе пљеву вазде оста-вљамо да је прдоспемо по долини ка гној.

пљевак, пљевка, м. в. *ијевак*.

пљена, -ѐ, ж. в. *ијена*.

пљениџ, -им, несвр. в. *ијениџ*.

пљет, плијевим, несвр. *чистиџиџи ко-ров између биљака, одстираџиваџи су-вишине изданке на биљци, плијевџиџи*. — Јучен сам цџо дан пљела лозе, ддобро сам се уморила, али сам их све огпљела.

пљешкѐ и **пљешки**, прил. в. *ијешке*.

пљоштганица, -ѐ, ж. *слезина*. — Забо-љела га је пљоштганица, па је омалокр-вно.

пљоштџиџице, прил. *иљоснаџиџи* *сџираном (ударџиџи, креџиџи се и с.л.)*. — Ка су не рашћеривали цандари, нас комуџисте, све су не ударили сабљама пљоштџиџице, пазџили су да не не поври-једѐ.

пљуна, -ѐ, ж. *иљувачка*. — Што је ова пљуна по кџиџи, ко је ово пљува?

пљунџиџи, -а, -џо *који је врло сличан, истиџи*. — Јолѐ бјеше пљунџиџи му отац. Мџилица је пљунџиџи мајка, и по стацу и по глацу.

пљус, узвик *ономаџиџиџеја шамара или џада у воду*; уп. пљас. — Чџјем нскџу гџжву, кад се окренџх — видџим: Мџишдо пљус Никдолу по образу. Ја к њему, а он пљус џ ријеку.

пљуџска, -ѐ, ж. **1.** *шмар*. — Удари му једну пљуџску, па те њеће више задијеват. **2.** *фиг. увреда*. — Ударила ви је, ваља, сви-јема пљуџску таквијем понашањем.

пљушџиџи, -им, свр. *иасџиџи (обично нагло, изненада, кџиџкад са иџреском)*. — Ка сам га ударио, пљушџиџи је на онџ бетон колико је дџг и ддобро се згрџва.

поавѐџат, -ѐџам, свр. *иолудџеџиџи*; *за-лудџеџи себе, заниџеџи се нечим иреко*

мјере. — Поавѐџа јџј је, велѐ, син, повѐли су га у лудџицу. Поавѐџала је за џецџом што су јџј џх џбили џџемџи. Све џу џевџој-ке поавѐџале за Миланом, лџјеп је ка упџс.

пџара, -ѐ, ж. *иџџеџиџи коју живоџиџиџа наџрави усџевима или биљкама*. — За пџ-ару умерџина што је учиџела џаџа крџва платџили смо задрџги илџаду дџнџара.

поарџат, -ам, свр. *уџиџиџиџиџи, похара-џиџи (џ биљкама)*. — Немџо пунџит крџву да ми поарџа онџ џџеслину. Поарџале су кџзе све онѐ младѐ лџзе.

побаџуљкѐ, прил. *на рџкама и ногама (слично илџаџу)*; уп. баучке, побачулке. — Примџака сѐ побачуљкѐ, па га џиџесу виџџе-ли. Побачуљкѐ илџу џџца која јџш не знаџу да илџу.

побаџуљкѐ, прил. *чеџивороџиџиџи, са-гнуџиџи, илџџеџи*; уп. баучке, побачулке. — Мџли је већ пџчео побачуљкѐ да илѐ. При-мџакни им се побачуљкѐ да те не осѐџе. Ови мџли јџш илѐ побачуљкѐ, а чиџѐло ми сѐ да је проодџо.

побачџит, -ачџим, свр. *родџиџи мрџиво-роџенџе, ослобџџиџи се илџода из маџиџе-риџе (џ жени, али и џ домаџој живоџиџи-џиџи)*. — Побачџила је, кџкала, она Радџва-нова неџвџеста, а тџо јџј је прџво дџјџете. Побачџила је крџва, јѐдва је спаса марџџни дџктор.

побиџсџџет, -лџим, свр. *добџиџи биџџегу боју, осџџџџџеџиџи (џ човџеку); осџарџиџиџи (добџиџиџиџи сџјџегу коџу); дџго проџџиџе-џиџи*. — Ёо сам овџџџен побџиџсџџела а џиџе-сам знаџвала е сѐ Јџница удџвала.

побџит, -јџем, свр. **1.** *иџџиџиџи, иџџџиџи-џиџи*. **2.** *иџџџиџи*. — Пџџно сам кџлџеве окџ иџџелѐ ливџдѐ. Побџи неџџе на ливџду кџ-лац да свеџем крџву.

побџегуља, -ѐ, ж. *жена која је уџтекла од мужа и вратила се у род а није се развџела од мужа*. — Бјџше се разгорџџа-дџила она побџегуља Стџиџиџина, сџа кад њема мџжа, дџти су јџј крџви отац и мај-ка.

побјешњат и **побљешњат**, -ам, свр.

1. *посџаити бијесан, пољудјети (обично о људима, али и о људима)*. — Побјешњали су, велџе, пој по Брџима, трџба се чўвџат ка се идџе прџз Брџа. Побљешњала су она чџљџад свџа, нико није оста љ памџт. 2. *фиг. осилити (се)*. — Побјешњџше од богџства кад џм дођу парџе из Америкџ. 3. *угојити се*. — Побљешњали су свџи у кўћу, а џмау и о чџса, џју свџга и свџчеса.

побљўвџт, -јџм, свр. *повратити (са дрџај из жџелуца кроз усџта)*. — Побљўвџтала сам свџе што сам јутрџс изџела, нџшто ми сџ било стўжџило.

поболијевџт, -џјевџм, несвр. I. *понамало боловати, бити понамало болестан*. — Поболијевџм џо нџкџ доба, свџ ми је попуштџло. II. ~ се, свр. *масовно се разболејити*; уп. *побољет се*. — Свџ ми се чџљџад поболијевџше, даџи се отрџвџше од оногџ мџса што сам кўпио на плџџу. Припаџи да ти се не поболијевау џџца о тџгџа.

побољџт се, -џљџм се, свр. *масовно се разболејити, поразболејевати се*; уп. *поболијевџт II*. — Побољџше ми се чџљџад свџ одједнџм од грџпџе, па ми нџма нико ништа помџћ.

пџбољџ, -џ, -џе *који је бољџ од некога с ким (или са чим) се врши ујорџење*. — Пџбољџ је мџј кџњ од свџја загџрачкија, ако ти је мџло знџт!

пџбратим, -а, м. *мушка особа с којом се сџекло братимство, џо обичају — џобратими џоџију један од другогџа џо мало крви (лизну је), или се једностџавно договоре да су џобратими*. — Пџбратими су нџкад бџљџ од рџђенџ брџћџе. Бџо сам с пџбратимом заједно љ вџјску, бџљџ ми је бџо од рџђенџга брџта.

пџбратимџт се и **побратџмџт се**, -џм се, свр. *посџаити џобратим, учинити ритуџл да се сџекне џобратим*. — Пџбратимџли су се Милџвоје и Нџвџк, сџд живе кџ јџдна кўћа. Дџмно су се побратимџли Илџја и Никџла, тџ је старџ побратимство.

пџбратџмство и **побратџмство**, -а, м. *сродство џо браћџу*. — Мџне је вџзде бџло милџје пџбратџмство нџ кўмство. Кџ су се помџрили, један дрўтџме су обећџли побратџмство.

побргљџт, -џм, свр. *посџавити лџзе бргљџма, сохама*. — Побргљџа сам свџкў лџзу. Сўтра џу ти побргљџт свџ лџзе.

побрџкџт (се), -рџкџм (се), свр. *погријежити, прџрачунаити се, збунити се, измијежити, џомијежити*. — Немџ се побрџкџт у рачўн, нџ тџ фино сконтџј. Побрџкџа сам што сам онџ дџјете данџс пуштџо сџмо у мљџн, онџ кџњ је плаховџт, а џно нџвљџшто. па кџњ мџже прџтовџриџт. Ако ми џшта побрџкџш од овџгџа што сам сложџо, дџбро ми се припаџи!

побурџт (се), -џм (се), свр. *понамокрити (се), избацити мокраћу (обично о дјецџи)*. — Немџ се наћџс побурџт у кревџт, нџ ме зџви да те извџдџм. Јџси ли се тџ побурџа на овў плџчу?

поваћџт се, -џћџм се, несвр. *понаново се џариити (о крџви), џошџо прџво џарџње није усџјџло*. — Поваћџала ми сџ јунџца, дако сџд зачнџ. Нџше крџве се свџкџ гџдинџе поваћџау.

повџздџн, прил. *џо цџо дан, сџлџно у џоку дана*. — Повџздџн сџдџм џђџн у кўћу, нигџе не излџзим.

повампирџње, -а, с. гл. *им. од џовампириџ се*. — Повампирџње је ка се мрџ потџнчџ, ка постџнџе вампир или тџнац.

повампирџвџње, -а, с. гл. *им. од џовампирџвџџ се*. — Нарџд сџ опамџтџо па не збџри више о повампирџвџњу.

повампирџвџт се, -ўјџм се, несвр. *прџџварити се у вампџра*. — Вџзде су се прџјџд мрџтџи повампирџвџли, није тџ бџло кџ данџс да свџ видџш на телевџзију.

повампџриџт се, -џрџм се, свр. *прџџворити се у вампџра*. — Причџли су е сџ и јџдна нџша жџна, из Загџрача, повам-

пирйла бйла, пѡ су јѡј у грѡб побѡли гло-
гѡви кѡлац.

пѡвеза, -ѣ, ж. 1. *дебљи конац или*
прути којим се нешто ѡвезује. — Нађи
ми ѡд нечеса једну пѡвезу да свѣжѣм овѡ.
2. *ѡвезана руковети, ѡвезани снои*. —
Донѣси једну пѡвезу овршинѣ да дам кра-
ви. На пљацу се млађи лук продајѣ на пѡ-
везе а нѣ на кйло.

повезѡча, -ѣ, ж. *врста мараме*. —
Метнула шарѣну повезѡчу на главу и мй-
сли е свѡк само у ну глѣдѡ.

пѡвечѣрка, -ѣ, ж. *друга вечера, ѡново-*
но вечерање. — Кад дођу млађи с кѡла,
ѡни пѡново вечѣрау, и тѡ се зовѣ
пѡвечѣрка.

повечѣрковѡт, -ујѣм, свр. и несвр. *ѡ-*
ново вечерашни ѡслије доласка с весеља.

повијѡрац, -ѡрца, м. *слаб вјейар, вје-*
црић. — Пуваше неки повијѡрац кат смо
пѡшли, а пѡтље пуну жестѡко.

повијѡт, -ијѡм, несвр. 1. *увидати (ди-*
јеише) у ѡвоје. — Свакѡ јутро ми га прѡво
повијѡ мајка, пѡ јѡ пѡтље, дању, кат
пѡчнѣ да плачѣ или ка се опѡганй. Јѡ нй-
јесам тѡкѡ тѡпло повијѡла мѡју ѡцу. 2.
фиг. **а.** *рађати дијеише*. — Нйје га ѡна нй-
кат повијѡла, али нѣ знѡш ѣ нерѡткиња.
б. *засићавати дијеише*. — Повијѡ та ѡцу
како ваља, свѣ ће их извѣс на пут.

повијѡч, -ѡ, м. *врста траве која ра-*
сите ѡ узораним њивама, слична пови-
јушима, стока је врло радо једе (Glechoma hederaceum). — Ишчупѡј онога пови-
јѡча з долинѣ тѣладма, гладна су.

повйт, -јѣм, свр. *увидати дијеише у ѡ-*
лене. — Тамѡ сам бйла пѡвила дйјете у
колыјевку ка дође Данйца са шѣрѡм.

пѡвише, прил. 1. *изнад*. — Ёто ти бра-
ви повише Јѡмѣ. 2. *више него, много*. —
Изглѣдѡ да су му дали пѡвише пѡра да
шпијѡјѣ комшије. Чинй ми се да је овѡђѣн
мало пѡвише нѡ што смо се договѡрили.

повлѡчит, -ѡчим, свр. *ѡравнати зе-*
мљишће влачењем, издрѡшати; уп. вла-

чит. — Нйјесам мѡга долину повлѡчит
бранѡм ѣ мѡла, пѡ сам матйкѡм усйтно
грумове.

пѡвѡд, -ѡ, м. (често у мн. пѡвѡди, пѡ-
вѡде) *дан када родбини долази први прити*
у одиши дом (пѡмо гдје се удала) и до-
носи јѡј прйију (невјестйачко рухо и др.
сйвари које јѡј прйиѡдају). — Бйли смо
у пѡвѡде Мйлки. У пѡвѡд смо јѡј одйли јѡ
и ѡевер Вукѡта.

пѡвѡдан, -дња, м. *пѡглава, велики во-*
досйај. — Прољѣтѡс је бйѡ велйкй пѡвѡ-
дань, пѡ сѣ мѡло што мѡгло узрѡдйт.

пѡвѡдац, -ѡца, м. *канай, ланац или сл.*
којим се води живошйња, веза (за узду,
улар, оглав или сл.) којом се води живо-
шйња. — Са краѡм или телѣтом нйкал
се не продајѣ повѡдац, нѡ се ѡн врѣ
кѡћи.

пѡвѡди, пѡвѡдѡ, м., мн. в. *ѡвод*.

пѡвѡј, -ѡ, м. *пѡлаино којим се ѡвијѡју*
дјеца. — Купйла сам више од дваес пѡ-
вѡјѡ за унѡче — свѣ су пртени, памѡчни.
Нѣ знѡм како овѣ млаѣѣ мајке мйслѣ да
повијѡу ѡцу бес пѡвѡјѡ.

повѡјница и **пѡвѡјница**, -ѣ, ж. *одла-*
зак новорођенчеиу и мајци на честилику
са даровима; уп. бабине. — Бйла сам на
повѡјници код Мйлѣ, али нѣ знѡш — ро-
дйла је сйна. Одйли смо на пѡвѡјницу у
Мѡрковйћѡ, родйло им сѣ дйјете.

пѡврѡз, -ѡ, м. *дрика на ѡсуди лучно*
урађена (обично мѡшана) за коју се др-
жи ѡсуда при ношењу; уп. повријес. —
Пѡкѡ је пѡврѡз на пућерйцу и остѡла ми
је у бистйјерну кѡ сам шйћѣла да извѡдим
водѣ. Направйћу пѡврѡз од жйцѣ и бйће
јѡк. Нѣмѡ овѡ лѡма пѡврѡза.

повратуша, -ѣ, ж. *жена која чешиће*
бјежи од мужа у род и обрѡино; жена
која је нацѡстила мужа и врашйла се у
род (не мора бити разведена, ѡа није
истиѡ шйѡ и расйушйеница). — Је ли ти
дошла јѡпѣт онѡ повратуша, мајде бѡгме
јѡ је нѣ бих тѡкѡ пуштѡва. Јелѣна је по-
вратуша, немѡ да те ѡѡ с ѡѡм уфѡти!

пѡвријес, -а, м. *узица или жица као дршка на посуди помоћу које се носи или вјеша, повраз.* — Сломїо ми сѣ пѡвријес на пућерицу, нађи негђе мало жице да намљѣстїмо другї. На лѡму сам имѡла пѡвријес от конѡпа кад је упѡла у бистїјерну.

поврнѡт (се), -рнѣм (се), свр. 1. *враћити (се); окренути се; поновити (се).* — Поврни се да ти нешто кажем. Поврни браве! Поврни рїјеч е бї друга! Поврнуће се за собѡм кад ѡде ис кѡће. Поврнула му сѣ јѡпет она болѣс. 2. *доћи к себи, здравствено се поправити.* — Бїо је дѡбро болесан, а сад сѣ мѡло поврнуѡ.

Поврпѡљѡц и **Поврхпѡљѡц**, -ѡљѡца, м. *стїановник Поврхпѡљѡине, села у Д. Загарачу.*

Поврпѡљѡка и **Поврхпѡљѡка**, -ѣ, ж. *стїановница Поврхпѡљѡине, села у Д. Загарачу.*

поврпѡљѡскї и **поврхпѡљѡскї**, -ѡ, -ѡ који припада Поврхпѡљѡини, који пошїче од Поврхпѡљѡине.

повукѡша, -ѣ, ж. *улизица.* — Бїо је повукѡша свѡкоме кѡ му је ваља.

погѡн, -и, ж. *некарактерна, лоша особа, нечовјечна особа, лош карактер;* уп. погаништина. — Онѡ је погѡн какве немѡ у две сѣла.

погѡн, -а, -ѡ 1. *немиран.* — Погѡна су му ћсца, свѡкога задїјевау. 2. *љут.* — Погѡн је кѡ кѡчка. Сви су у кѡћу погѡни, уби бѡже.

погѡнѡц, -ѡнца, м. 1. *ѡпасна болест (црвени вјешар, црни приши и с.л.), нека врста тешке болести од које се нагло умире (најчешће у клејвалѡ).* — Манїта ли је, погѡнѡц је згодїо! Ошомо, кѡчка, погѡнѡц те згодїо! Удѡрио је погѡнѡц, да бѡгда! Погѡнѡц је нека тѣшка болѣс. От погѡнца се ѡлмах умїрѣ. 2. *(рѣје).* *лош човек, поган, неваљалиц.* — Вѣлїкї је тѡ погѡнѡц, чѡвѡ(ј) се од њѣга. 3. *врста змије.* — Погѡнѡц је некаквѡ змијурїна што је ѡпасна.

погѡнїт (се), -їм (се), несвр. *вршити нужду на мјесту које није предвиђено за то, загађивати одређено мјесто.* — Погѡни се нешто свѡку нѡћ испод лѡза. Погѡнѣ се пѡшчѡд по ѡбору.

погѡнлѡк, -а, м. *неморално понашање и дјеловање и радње које из тога произишчу, ѡбављање различитих нечасних ѡслова (крађа, шїпѡнуирање, ѡтазивање и с.л.).* — Немѡте тѡмо направїт какав погѡнлѡк, немѡте ни наврћ каквѡ невѡљу. Вјечїто сѣ бѡвно несѡјлѡцима и погѡнлѡцима. Дѡста ми је комшијскїх погѡнлѡкѡ.

поганѡв, -а, м. *неситна мушка особа (ѡ дјечак); непошћена мушка особа, мушка особа лошег владања.* — Немѡте, поганѡви јѣдни, да ми задїјевѡте овогѡ момчїћа, ѡн је сѡм међу вама. Вѣљї си тї поганѡв, с тѡбѡм се морѡ ѡстро.

погѡнскї, -ѡ, -ѡ који има особине погани, који припада погани (ѡ нечасној особи). — Тѡ је погѡнскї сїн ѡ стѡ ѡтаца. Не могѡх се нїкако ѡдбранїт од онѣ погѡнскѣ шїћери.

погѡнски, прил. *на нељудски, погански начин.* — Погѡнски су се према њѣму пѡнијели, ѡставїли су га без ѡшта. Погѡнски мѣ дочѣка.

поганѡља, -ѣ, ж. *нечиста, прљѡва женска особа, нечистица, прљѡвица; дрска, злочеста женска особа, ѡкосница.* — Таквѣ поганѡљѣ у мѡј дан нїјесам виђѣла — не бих јѡј јѡје из руке узѣла. Немѡ ми више доводїт онѡ поганѡљу у кѡћу, дѡста ми је њѣнија пакостї и погѡнлѡкѡ.

погѡнче, -анчѣта, с., зб. *погѡнчѡд немирно дїјеиће, дїјеиће чије понашање није нормално.* — Кѡпѣ се ѡкѡ њѣга она погѡнчѡд ис комшиљѡка пѡ му не лѡу да ѡчи.

погѡнштїна, -ѣ, ж. *бескарактерна особа, лош карактер, лош човек;* уп. погѡн. — Таквѣ погѡнштїнѣ, таквѡга нїшта, мѡје ѡчи нїјесу виђѣле. Чѡвѡ се да те не напѡнѣ она погѡнштїна.

погача, -ѣ, ж. *пшенични хѣб (округли) печен у црепљуи*. — Испѣкла сам погачу за сѹтра, доће ми Драгд и Мијд. Понекад је умертинѳвица лѣпша от погачѣ. Невлѣста је ѹ род имала обичај да донѣсѣ колаче и погачу. Најлѣша је погача ис црепљуѣ.

погѣб, -а, м. *погибија*. — Погѣб нѣ снаша ка смо блѣжали с Крнова е нѣ дочѣкала Пѣкова војска на Лѹково.

погибија, -ѣ, ж. 1. *сврѣ изазвана убијањем, масовна сврѣи убијањем*. — Од Милорадовѣ погибије ништа бијело нијесам обѹкла. Дожијвѣсмо на Крново четресчетвртѣ велѣкѹ погибију, свѣки дрѹти ни погибе. 2. *фиг. шежак доживљај*. — Погибија ми је вѣзде била нѳна стража.

погнѣт, -нѣм, свр. 1. *биѣи убијен*. 2. *несѣиши крађом (о сѣварима)*. — Ка су пошли, видѣо је е му је погнѣло млого стварѣ ис кѹћѣ.

поглѣјат, -ѣм, свр. (заст. и ријетко) *погледаѣи*. — Поглѣја ѳѣ су она ѳѣца, да не упанѹ у бистѣјерну. Дѳбро сам поглѣјала, али ништа нијесам вићела.

погобит се, -ѳбѣм се, свр. *посиѣи грбав, погрбиѣи се*. — Погобили су ми се обоје старѣја, никуђ не мѳгѹ.

поговнат се, -ѣм се, свр. *посвађаѣи се уз ѣсовку*.

поголем, -а, -о *повелик*. — Пѳголем ти је онѣ стѳг на Подѳље.

поголемо, прил. *дѳста дуго*. — Задржѣсте се поголемо, зѣр нијесте пријед мѳгли стѣћ?

погонѣт, -ѳнѣм, несвр. *објеђиваѣи, найадаѣи недѹжнога, ирогонѣи некога без разлога*. — Стѣлно су погонѣли на нѣга да је ѹкра, а ѳн ни сѣган ни сѣвјетан. Свѣ су погонѣли на Јѳванку да је погана, кад — ѳна ѣспаде бѳља од свѣја.

погостѣт (се), -ѳстѣм (се), свр. *угосѣиши (се), часѣиши (се)*. — Погостѣли су не свѣ, брате, тѳ се не мѳже опиѣат.

пограбѣт (се), -ѣм (се), свр. *учешиѣем веће грује оѣѣи, разграбиѣи (се), уграбиѣи*. — Окѳ Јѳваннѣ оставштинѣ су се свѣ пограбили. Пограбише свѣ што су нашли.

погрѣит (се), -рѣѣм (се), свр. *поѣиѣи (се), побиѣи (се); смлаѣиши воће или поврће; униѣиши (се), унаказиѣи (се)*. — Побѣше се, погрѣише се онѣ двойца, неја! Погрѣила је крава онѣ млади лѹчњак, свѣга га је изгѣзѣла. Нѣко ми је лѳзе погрѣо косѣјером, опале му, дабѳгда, рѹке!

погрѣб, -а, м. 1. *погријебање (лозе, смѳкве или др. воће) на ѣај начин иѣио се мѣз биѣке укоја од основног сѣабла и врх се исѣакне на крају, а када ухваѣи (адвенѣивне) коријене, онда се прекида, сѣјече веза са основним сѣаблом*. — Погрѣб лѳзѣ је тѣшка рабѳта, али погрѣбуше рађау првѣ гѳдинѣ, и тѳ су бѳлѣ лѳзе од саћенија. 2. *погрѣбена воћка, погрѣбуша*. — Цѣо овѣ рѣд лѳза што видѣиш, свѣ су тѳ погрѣби, и тѳ лањскѣ и онѳмлањскѣ.

погрѣбѣица, -ѣ, ж. *погрѣбена лѳза (или др. биѣка), погрѣбуша*. — Она погрѣбѣица је овѣ гѳдинѣ прерѳдила, грѳздови су јѳј от кѣла свѣки.

погрѣбулѣт, -ѣм, свр. *грабуљама покуѣиши осѣиѣике сѣјена или чега другог иросуѣо*. — Оли тѣ трѣнут да погрѣбулѣш онѹ ливѣду дѳље, ја нијесам мѳгла више от крѣти.

погрѣбуша, -ѣ, ж. *погрѣбена биѣка, ѣј. биѣка (ѣруѣи или грана) која је погнуѣта, укојана у земљу и врх јѳј осѣавѣен да вири из земље, који ѳѣ се преѣворѣиши у нову, самѣстѣлну биѣку*. — Погрѣбуше су најбѳлѣ лѳзе, ѣмау два коријена. Умаѣ мѣђу лѳзама више од стѳ погрѣбуша.

погрѣс, -бѣм, свр. *укојаѣи изданак и најравиѣи од ѣга нову биѣку, погрѣсѣи; уп. потопит*. 2. — Јѣ не умѣјѣм ниједну лѳзу погрѣс да ваља, тѹн трѣба вјештинѣ. Ако је дѳбро погрѣбѣна, догѳдинѣ је мѳш одвоѣт од старѣ лѳзѣ.

погријебање, -а, с. гл. им. од погријебайи. — За погријебање лоза или смѡкава треба бит вљеш е се мѡже погрѣб оушит.

погријебѡт, -ијебам, несвр. савијаиши (шанки) изданак биљке, уковавати га у земљу и врх му изводити као сѡабљыку, шито је погодан начин добијања нових воћака од постојећих, шако се убрзава почетак плодности, јер погребена биљка може да рађа исте године када је погребена. — Ја слабо умјем погријебѡт лѡзе, или их плитко погрѣсем или их слѡмим. Погрѣба сам данас више од дваес лѡза.

погријешит, -ијешим, свр. 1. најравиши срепку. 2. родиши ванбрачно дијете. — Погријешила је била с јединијем Талијаном, има лијепо дијете ш њим. Погријешила је с Пѣћом, али је он призна дијете.

погубѡт (се), -ам (се), свр. посврабаиши (се), оубаиши (се) (односи се истовремено на више лица). — У рѡт су ми се била погубѡла ћѣца, свѣ су им опѡлѡле крѡсте с рѡка. Погубѡше не она Циганѡа.

пѡд, -а, м. пѡшос. — У гѡрњу Мѡсѡву кѡћу је пѡд од јелѡвија штиѡа.

пѡдѡвѣт (се), -ѡвим (се), свр. усмртииши (се) (гушењем, давањењем у води и сл.; о више лица). — Пѡдѡвила је квѡчка неколико пѡплади, некако их је погѡзила. Свѣ јѡј је ћѣцу пѡдѡвила вљештица, тѡко је остѡла, сѡрѡта, без иједнога, тѡко се причѡло. Пѡдѡвила су се, велѣ, овѡја дѡна нека ћѣца у Морѡчу.

пѡдѡвно, прил. дѡшѡ давно. — Пѡдѡвно је оно бѡло ка си долазио, прѡшло је, чини ми се, више от пѡ гѡдинѣ.

пѡдѡбѡит, -им, свр. 1. пѡдѡбаиши. 2. диши слаб род (о биљци, шј. о воћу, поврћу, живици и сл.). — Пѡдѡбѡиле су ми лѡзе ове гѡдинѣ, мало ћу имѡт и вина п ракијѣ. Ова гѡдина је дѡбро пѡдѡбѡила,

зимѡс су били мрѡзѡви а пролѣтѡс и лѣтѡс сѡша.

пѡдѡбр, -а, м. листови шреће бербе дувана. — Пѡдѡбра сам већ и пѡдѡбр, тако ми бѡга — фин је за пушење. Пѡдѡбр ми је на дувѡн бѡљи от пѡтпѡри. Није вријеме за пѡдѡбр, јѡш су листови зелѣни. Пѡдѡбр је најлѣши лѡс дувѡна.

пѡдѡбѡг, рѣчца, појачајна рѣч (уз замјеницу шипѡа) баши. — Ништа пѡдѡбѡг живи није по ѡо три дѡна. Ништа му пѡдѡбѡг не дѡјѡ, скалаће од глади.

пѡдѡбрѡзит, -ѡзѡим, свр. зѡшѡчѡиши прѡу бразду у орању, шрасѡраиши орање. — Ја ћу ти пѡдѡбрѡзит кѡдијен и како да ѡрѡш, а ти сѡмо настѡви тѡко како сам пѡчѡо.

пѡдѡбѡнит, -ѡним, свр. изѡзѡаиши (некога на) бѡну, изѡзѡаиши реагѡвање, пѡдѡсѡаиши. — Не би ѡни, нѡ их је пѡдѡбѡнио онѡ најмѡлађѡ.

пѡдѡбѡнѡват, -ѡјѡм, несвр. изѡзѡаиши реагѡвање, пѡдѡстиѡаиши. — Што пѡдѡбѡнѡвѡјѡм тѣ врѡбѡце на зѡд!

пѡдѡвѡза, -ѣ, ж. вриѡа којѡм се пѡдѡвѡзују чѡрапѡе, пѡдѡвѡзѡица. — Напѡрен ми каквѡ пѡдѡвѡзу, не мѡгу ове чѡрапѡе овѡко носѡг, свѣ ми снаѡау.

пѡдѡвѡзѡица, -ѣ, ж. вриѡа за пѡдѡвѡзѡивѡње чѡрапѡи, пѡдѡвѡза. — Мѣтни каквѣ пѡдѡвѡзѡице от прѣћѣ ако не мѡви шпѡга, снаше ти чѡрапѡе.

пѡдѡврѣп, -а, м. рѡзиѡа, пѡлѡпрѡн; кукаѡица, пѡшиѡисѡи, онѡј који „пѡдѡвије рѡй“ када је нешѡо ошасно и склања се; уп. пожмпрѡп. — Тѡ је вѡзде бѡло свѡчѡ пѡдѡврѣп, ниѡад од њѡга чѡсѡка. Данѡс ако нијесн пѡдѡврѣп, тѣшко ћеш прѡћ. Свѣ ће за тѣбе онѡ пѡдѡврѣп учинѣт сѡмо ако вѡди да си и мѡло над ѡим. Такѡгѡ пѡдѡврѣпа кѡ њѡга овѡга рѡта нијесам глѣдѡ, свѣ му се чѡнаше е ће зрѡно сѡмо њѡга погодѡт.

пѡдѡвѡт (се), -јѡм (се), свр. 1. пѡдѡвѡиши (се) при лежању или сједењу ради

ушюйъвања. — Подвѣи ме с тѣ стрѣнѣ, зѣма ми је. Јеси ли се подвѣила фѣно, да не прелѣдѣиш. **2.** фиг. *ушюйѣиши, ѣосрамѣиши се*. — Подвѣила је реп кѣ кучка и мучѣи.

подвојт (се), -ѣим (се), свр. *раздвојѣиши (се), одвојѣиши (се)*. — Подвојѣи тѣ браћу а нѣкмоли јѣтрве. Свѣ се нѣшто подвѣјау кѣ да су ѣни нѣшто пѣсѣбно.

подврѣшак, -шка, с. *лисѣиови неке од каснијих берѣи ѣувана, лисѣиови који су близу врха сѣрука*. — Чинѣи ми се да ће подврѣшак и доврѣшак бѣт јѣки, нѣје бѣло кѣишѣ.

подглавѣч, -а, м. *оно шѣио се сѣтавѣа као наслон ѣод главу ѣри лежању, јѣсѣиук*. — Мѣтнѣи му другѣи подглавѣч, нѣће на тѣ мѣѣ спѣвѣт. Јѣлета све држѣише левѣр испот подглавѣча. Тврѣд ми је подглавѣч, пѣ не мѣгу фѣно да одмѣрим.

подгуркѣвѣт се, -ѣјѣм се, несвр. *ѣодсмијѣватиши се (некоме) гуркајући руком сусѣда и ѣравѣиши ѣодругѣивѣе гримасе*. — Свѣ се нѣих двѣје нѣшто јѣтрѣс подгуркѣвѣху кѣ смо поред нѣих пролѣзѣи.

подесѣт, -а, -о *угодан, ѣрикладан, ѣодесан*. — Подесѣта ми је кѣса, ш ѣѣм је лѣко косѣт ко и мѣло знѣ. Нѣје овѣ бѣчва ни мѣло подесѣта за премијѣштѣње.

поджѣјѣт, -жѣм, несвр. **1.** *ѣѣишѣиѣватиши вѣиру*. — Нѣће се овѣ огѣњ јѣтрѣс поджѣјѣт. **2.** *ѣодсѣишѣиѣатиши*. — Милѣн би бѣио мирѣн нѣ га поджѣјѣ Лѣница.

пѣдзѣда, -ѣ, ж. **1.** *међѣа која је најѣрављѣна на сѣирмом земљѣишѣиу како би сѣрѣчавѣла клѣзање земљѣишѣиѣа*. — Озѣдѣа ми је мѣјстор фѣну пѣдзѣду испод Бобовѣишта. Оѣе онѣ пѣдзѣда да пѣнѣ испод бѣстѣјѣернѣ. Мѣлѣ ти је онѣ пѣдзѣда, пѣнијеѣе кѣише свѣ зѣмљу са згрѣдѣ. **2.** *зарѣван изнад зѣда који је ѣодзѣдан*. — На ону гѣрњу пѣдзѣду ћу да сѣдим дувѣн.

подзѣјѣвѣт, -ѣјѣм, несвр. *ѣравѣиши ѣодзѣду, ѣодзѣјѣватиши*. — Свѣкѣ гѣдинѣ подзѣјѣвѣм ону ливѣду и свѣкѣ гѣдинѣ ми кѣише обѣлѣ пѣдзѣду.

пѣдѣзѣт (се), -жѣм (се), несвр. **1.** *усѣтајѣиши*. **2.** *гајѣиши (се), вѣсѣишѣавѣиши (се) (о бѣѣци, сѣиѣци, дѣѣци)*. — Јеси ли тѣи пѣдѣзѣ овѣи вѣиноград? Подѣјѣжѣм јѣловицу, ка се отѣлѣи, пролѣћу крѣву. Свѣу ѣѣцу сам сѣма пѣдѣзѣла, нѣко ми нѣје помѣга.

пѣдина, -ѣ, ж. **1.** *лежѣишиѣе сѣиѣога, ѣросѣиѣрка испод сѣиѣога (обѣчно се сѣиѣављѣју гране, реѣе слама)*. — Прије сѣдијѣвѣња сѣјѣна, мѣрѣш да направѣиш пѣдину да ѣ сѣјѣно не увѣрѣ вѣда. **2.** *зарѣван*.

пѣдѣт, -ѣим, несвр. *сѣтавѣѣиши ѣод (ѣаѣшѣос), ѣѣишѣосѣиши*. — Оли пѣдѣт коју од онѣја сѣбѣа? Замѣсли, вѣдно сам у Америку ѣе пѣдѣ појѣте за говѣда.

пѣдѣћ (се), -гнѣм (се), свр. **1.** *ѣодѣнѣиши (се)*. **2.** *узгѣишѣиши (се)*. — Подѣћла је ѣѣцу из сирѣтѣнѣ и сѣ су, да је бѣг, кѣ најљѣшѣа мѣмчѣд у Загѣрач. Оѣѣн ћу пѣдѣћ новѣ лѣзе.

пѣдѣчѣт се, -ѣчѣим се, свр. и несвр. *узнѣјѣиши се, ѣѣхвалѣиши се нечим или неким, ѣѣносѣиши се*. — Подѣчѣио ми сѣ с нѣвијѣм капѣтом, пѣ му се чинѣи да нѣко нѣје кѣ ѣн.

пѣдѣрѣвѣт (се), -ѣјѣм (се), несвр. *ѣодсѣишѣиѣатиши (се), хушѣкаѣиши (се), ѣуѣишѣиши (се)*. — Рѣчи онѣј шѣѣерѣни да не пѣдѣрѣјѣе овѣу ѣѣцу те повѣздѣн пѣлѣчу. Свѣкога је тѣ кучка пѣдѣрѣвѣла да се мрѣзѣ, тѣ јѣј је ѣ крв. Пѣдѣрѣјѣу се јѣдно ѣз другѣ.

пѣдѣрѣт (се), -ѣрѣим (се), свр. *наљуѣишѣиши (се), нахушѣкаѣиши (се)*. — Пѣдѣрѣла му се некакѣа прѣфѣсорѣца, не дѣ му да мрѣднѣ, ѣће да га обѣли да понѣвљѣ. Пѣдѣрѣио сѣ кад је чѣо е су му пѣбрѣли трѣшње, пѣ је кѣ лѣд пошѣ у нѣхову кѣћу да им бѣјѣ ѣѣцу. Нѣ би се ѣн сѣтио, нѣ га је пѣдѣрѣила онѣ кучка женѣ му.

пѣдѣтѣт, -ѣтѣим, свр. *даѣиши мѣишѣо, ѣѣишѣишѣишѣиши*. — Подѣтѣио је стрѣжѣара те га је пѣшѣио кѣћи, дѣ му је нѣчијѣ тѣћѣ пѣре, а овѣи за тѣ нѣје знѣ.

подмићеник, -а, м. *подлићив човјек*. — Маки, онџ су свѣ онџњен подмићеници. Да сам једнџме подмићенику пет љбада, обећа ми је завршит ако ме не слажѣ.

подмлађит (се), -ађим (се), свр. *учиниши (се) млађим*. — Добро си подмлађио виноград.

Поднопџлац, -пџлаца, м. *сиановник доњег дијела Д. Загараца, сиановник Поднојџлине*. — Ови Поднопџлци не љдѣ овуђијен ѣ Град, нџ прео Брда, бљжже им је.

Поднопџлка, -ѣ, ж. *сиановница Поднојџлине, јужног дијела Д. Загараца*.

поднопџлски, -а, -џ који се односи на Поднојџлину, доњи дио Загараца.

поднџс, -а, м. *подметач, љацна, већа љацна*. — Метни ћикаре на поднџс, па их тако донѣси. Пџн они велики поднџс пршѣте су љзнијели прет кућу и дџнијели боцѣн ракијѣ.

подњивит (се), -љвим (се), свр. *подођи (се), васиђиђађи (се), узџиђи (се), узрстѣи*. — Подњивѣла сам ћѣцу на прѣшлицу и кућѣљу. На доњѣ долину је подњивѣо љјеп рѣд лџза. Подњивѣла је десеторо ћѣѣ од ћѣверџва. Подњивѣли смо прео стџ џваца и коза. Подњивѣли су се дџбро. Фино ће љх подњивит ка је та-кѣ [иронија].

подођт, -ђим, свр. **1.** *задођиђи*. — А кџ тѣ подођо нџ мађка, није крѣва! **2.** *посисађи, исисађи*. — Нѣко је пѣшгио јагњад и свѣ су подођла.

подџ, -а, м. *пџдајање, зађајање, дојење*. — Одвођћу овога малџга од подџа брзо, пџчео је да љјѣ свѣ. Слаб је подџ томѣ телѣту, не да му мађка капљѣ.

подџље, -а, с. *земљиђиђе ниже од околног, улегнуће; микрођиђионим*. — На подџље ни лџзе на(ј)боље рађау. Фина је зѣмља на нџ Мађџво подџље.

подџрак, -џрка, м. *парче земље, дио љиве који се љособно мора орађи (углавном због неђођности љиџ дијѣла за орађе)*. — Уз онѣ бађштину дода сам му и јѣдан подџрак на Подџље. Подџрак је дђо бађштине кой се некако одѣја од њѣ.

подџрађ, -џрем, свр. **1.** *љочѣиши орађи, заорађи, нађравиђи прѣву бразду*. — Само ми ти подџри, а даље ћу ја, не умиђѣм да пџчнем. **2.** *нађравиђи (већу) бразду с доње сѣране љиве (нѣр. због цијеђење џоде), обично на сѣрмом љерену*. — Подџра сам з доње бандѣ да џола не разнѣсѣ зѣмљу нџ нека љдѣ брѣзџом.

подрађивађ, -ђјѣм, несвр. *изазивађи, љодсѣиђађи, зађиркивађи*. — Рѣчи му, стрѣко, свѣ подрађѣје псѣ на мѣне! Не подрађѣј тџ дђјете, нџ га пѣшти да љјѣ с мѣром. Драђѣ Манѣтѣ свѣ подрађивађѣ, па се џна, кукала, наљѣти и пџчнѣ да зџџри свѣшто.

подрађит, -ађим, свр. *изазвађи, љодсѣађи*. — Пџдрађи на мѣне псѣ.

подрѣпађ, -а, м. *улизица, љолѣрон, особа која се удѣара сѣариђима, која се „љодмеће љод ређ“ власиђима, односно сѣариђима од себе (љо љоложају), кукавица*. — Вазде је бђо подрѣпађ, па није чѣдо што дџбро слѣђа и оџѣ влас.

подрѣпница, -ѣ, ж. **1.** *љојас који се сѣавља коњу исџод ређа да му самар не сѣада на врѣћ када иде низа сѣрану, ку-скун*. — Не можеш га ћѣрађ без подрѣпнице, спѣшће му самар на врат. **2.** *фиг. некарактерна особа, улизица*. — Не слѣђа онѣ подрѣпницу неѣљалѣ! Гџри је о свѣкога полигѣза и подрѣпнице!

подрѣпвађ се, -ђјѣм се, несвр. *љодсѣјехивађи се*. — Подрѣпѣвали су јџј се кад је рѣкла е ће се удѣт за Нџѣака, а сад јџј заѣидѣ. Не мџже џн што се некоме неђе подрѣпѣвѣ, да би пѣка.

подрѣпнѣт се, -нѣм се, свр. *љодсѣјехнуђи се*. — Није та жѣва ако се некоме не подрѣпнѣ и не потчкѣнѣ.

подрѹм, -а, м. *доњи дио куће гдје се држе посуде за пиће (бурад), алаш и др.* — Ове године ми је свака бачва у подрѹм пунана, грдѣје је добро родило.

подкорупѣт се, -ѹпѣм се, свр. *добити покорицу појући корице кајмака, „скоруѣа“ (обично о рани и красѣти на њој).* — Ово ти се подкорупѣло, немѣ га чешѣт да ти се не зарѣзи.

подуфѣтѣт, -ѣм, свр. I. *подухватиѣти (с доње стране), поѣкуѣти.* — Подуфѣти га оздѣлаке, пѣ га подѣгни. Подуфѣти га оздѣ! II. ~ се *предузети нешто, неки посао или с.л.; поврати се, ући у сукоб, у сѣор.* — Подуфѣтно сам се мучна посла. Подуфѣтићеш се тѣлѣкога бремена ако га ѹзмеш. Подуфѣтише се Мѣрѣ и Јѣвица, а ти знаш како се ѣни умѣју подуфѣтѣт ка почну да се задирѣју.

подуѣитѣт, -ѹѣим, свр. I. *фин. обухватиѣти (у цѣлѣсти).* — Подуѣио га је смѣјех. II. ~ се *ураѣити се.* — Замѣло се не подуѣисмо ѣ смѣјеха. Подуѣиће се опѣђен свако.

пѣђеје, прил. I. *понегдје, погдјегдје.* — Само се више пѣђеје мѣже наћ покојѣ грѣз ѹ лозе. Ове године сливе ѹ Брда су ћегале само пѣђеје. 2. *(по)каѣкаѣ.* — Пѣђеје су лѣник долази, а ове године ниједаниѹт.

пѣјекаѣ, прил. *каѣкаѣ.* — Ћеца ми долѣ само пѣјекаѣ, нѣмау, велѣ, времсѣна пѣ за што, а не зараѹју, да се каже, више од овѣја нто сваке неђеље долазе.

пѣјеко, -ѣга, м. *погдјеко, покоји.*

пѣјекоѣ, -ја, -јѣ *покоји.* — Нѣма на розѣклију ове године грѣдѣја пѣко пѣјекоѣ грѣз на онѹ шуму, испод велѣке конѣдлѣ.

поћетѣнѣт, -ѣм, свр. *почетѣти се понашѣти као дијете, почетѣти се понашѣти неусвѣло, неѣаметѣно, сѣћѣти особѣне дјетѣтѣ у понашѣту.* — Што то јутрѣс радѣте, јестѣ ли поћетѣнѣли! Баба ми је поћетѣнѣла, ништа више не зна. Поћетѣнѣнеш, не бѣје се, и ти брзо.

пожмѣрѣп, -а, м. *улицѣ, пољѣрон, слабић, кукавица, чѣвјек најнижег морала; уп. подвирѣп.* — Ниѣа се не фѣтѣј ѹ коло с пожмѣрѣпѣма. Штѣ ће ти друштво с онијама пожмѣрѣпѣма! Пушти пожмѣрѣпа неваљѣлога! Сви су му од стѣ ѣтаѣ били пожмѣрѣпи и кукавице.

пожѹћѣт, -тѣм, свр. *посѣѣити жуѣи.* — Здрѣле су крѹшке, видѣш ли како су пожѹћѣле. Цѣо је пожѹћѣо, ѹмријѣе најдаље за неколико данѣ.

позѣјѣитѣт, -ѣјѣим, свр. *узети или дати на зајам (новац или иѣта друго); уп. узѣјѣит.* — Позѣјѣила ми је Милѣна магарѣ да опѣрам жѣто у мѣшѣ.

позѣјѣљѣвѣт, -ѹјѣм, несвр. *узимати или давати у зајам.* — ѹ Мѣна су сви позѣјѣљѣвали пѣре, и ниѣкога ниѣад није ѣдно. Све позѣјѣљѣјѣмо, пѣ врѣѣмо.

позамрѣѣтѣт, -рѣѣам и **позамрѣѣѣтѣт**, -ѣм, несвр. и свр. *паћѣ/пѣлѣзѣти се на одређеном мјѣсту у врѣјеме каѣа се звѣѣла мрак, у врѣјеме ноћѣ; (о)касиѣти (о сѣше ѣих).* — Сви позамрѣѣасмо названѣ, не стѣгосмо да се примѣкрѣмо колѣбѣна ми на ѹру пѣта. Не смѣју ни брѣви позамрѣѣѣтѣт у брањѣвѣну, свакаѣија звијѣри ѣма по тијама брѣдѣма.

пѣзанама, прил. *дѣѣла за ѣма, изѣ нас.* — Дѣше и ѣни, пѣ су остѣли пѣзанама.

поземљѹша, -ѣ. ж. *прѣземѣ кући сѣ земљѣним подѣм.* — Мѣло је прѣјѣд било пѣтѣсѣѣија кѹћѣ, све су биле поземљѹше и немѣлѣрѣсѣне.

позлѣтѣт се, -ѣтѣм се, свр. I. *добитѣти сјај, добитѣти ѹглед због особѣитѣг дјѣла; обѣѣитѣти се ѣаметѣним дјѣлѣзѣњѣм.* — Позлѣтѣле су му се мѹке и пѣѣѣри, ѣѣл нѣма ѹ вѣ крѣсѣве тѣкѣога ѣмѣња, а све су онѣ били шкрѣповѣ и дрѣче. Позлѣтѣла јѣј се, дабѣгдѣ, свака стѣпа кудѣјѣн одѣла! 2. *бравѣ.* — Неѣа си га исѣѣѣла, позлѣтѣле ти се [руке]!

пѳзнї, -ѳ, -ѳ *који касније сїишје, који касније сазријева (најчешће о бивљу)*. — Добро ти је родио ови пѳзнї умертїн, нїје грђи од прољѳтошњѳга. Ово су пѳзнѳ крушке, ѳне здријевау окѳ Петковаднѳ. За Иљиндан ѳбично закѳлѳмо коѳ од пѳзнија јѳгњѳди.

познїт, пѳзнїм, несвр. *каснији, доцнији*. — Овѳ годинѳ свѳ вѳће пѳзнї, бїло је прољѳтѳс студѳно и кишовїто. Сваки дан пѳзнїм на аутобус, пѳ потље мѳрам плѳѳшки.

пѳзно, прил. 1. *касно, доцкан*. — Сїнођ си пѳзно дошѳ, ѳе си био цїјелу нођ?! 2. *фиг. никада*. — Пѳзно ѳете ви од ѳѳга тѳ искучїт, умїјѳ тѳ куђи дођ.

позобѳт, -ѳблѳм, свр. 1. *све ѳојесїи зобѳаѳем; прогукїаїи, прождерїаїи*. — Позобѳала је крмѳча цїјелѳ жїто што сам јѳј усула. Покрї шеницу да је не позѳблѳу ћице. 2. *фиг. а. унишїїїїїї, освоїїїїї*. — Хїтлер је прѳво позобѳ малѳ зѳмље, пѳ је удѳрио на велїкѳ. б. (у клетви) *несїаїи, унишїїїїїї*. — Позобѳали те ѳѳоли, дабѳгдѳ! Позобѳаѳе је ѳѳоли у град, неће се знѳт снађ. в. *ѳѳїпрошїїїї много*. — Позобѳали смо овѳ годинѳ свѳ што смо имѳли.

позѳрїт се, -ѳрїм се, свр. *занијеїи се нечим, биїи усхиѳен (нечим, нечим на себи, или нечим), уобразїїи се*. — Позѳрїо сѳ с новїјем одїјелом. Бѳїм се да си се рѳно позѳрїла. Што си се позѳрїо с новїјем капѳгом, кѳ да нїко другї нѳмѳ капѳта.

пѳйдба, -ѳ, ж. *давање воде сїѳоци, ѳојење*. — Ће ѳѳрате говѳда на пѳйдбу, ѳдѳте ли на Сушїцу?

пѳйздаље, прил. *мало издаље, из нешїѳо веће даљше*. — Глѳдѳ сам ѳѳвѳјку малѳ пѳйздаље, нѳ учїње ми се грдна.

поизмѳн (се), -кнѳм (се), свр. *удаљиїи (се) на одређено расїѳѳјање/одсїѳѳјање, ѳмјерїїїи (се)*. — Поизмѳкните се малѳ тѳмо да сѳдѳ ови лѳди! Нїшта се немѳ поизмїцѳт, нѳ сѳ тун ѳе си се нашѳ.

Нїје смїо нїједну пїснѳт док се малѳ нѳ поизмѳче од нѳс. Поизмѳкни малѳ тѳ столїцу.

поизостѳт, -нѳм, свр. *заостїаїи мало више*. — гдѳ и ѳни нѳ су поизостѳли за нѳма нѳтѳе окѳ Орашја.

пѳїјѳдан, -дна, -дно (иде уз порѳдбени везник кѳ 'као') *ѳѳѳбран, ѳѳѳѳѳан, исїакнїїї, који је међу ѳрвїма*. — Бјѳшс кѳ пѳїјѳдан офїцїр. Борїо сѳ кѳ пѳїјѳдан. Сналѳзїла сѳ кѳ пѳїјѳдна другѳ. Оѳс да украдѳ кѳ пѳїјѳдна лопужѳ.

пѳїјѳѳг се, -їјѳѳам се, свр. *ѳѳѳѳѳїи се (узѳѳѳмнѳ), ѳѳѳѳѳїи (се), наљутїїїи (се) јѳдан (на) другѳга, замїїнїїїи свађу*. — Пѳїјѳѳашс се Рѳдуле и Брѳнко нї окѳ чѳса. Немѳте да се пѳїјѳѳате данѳс, сѳтра ѳете мѳрат зѳјѳдно.

пѳїло, -ѳ, с. *мјѳстѳ гдѳје се ѳѳїї сїѳока*. — Оградїо сам код бистїјернѳ јѳдно мјѳсто за пѳїло, не мѳгу више пѳшгѳт жївѳ да улѳзи у водѳвѳл. Бѳїлина рѳпа више нїје пѳїло цїјѳлѳга Загѳрача, сѳд свї пѳјѳ жївѳ на свѳје бистїјерне.

пѳїт, пѳїм, несвр. *даваїи сїѳоци да ѳїје, ѳѳїїїї*. — Нїшта од жївѳга не пѳїмо на нѳшу бистїјерну, боймо се да ни не фѳли за печѳње ракїјѳ.

пѳїтѳт, -ѳм, свр. *ѳѳѳїїаїи, ѳѳѳѳїїїї*. — Пѳїтѳ(ј)те да не опѳзнїмо! Куђ си тѳ пѳїтѳала?

пѳјѳгмїт (се), -їм (се), свр. *ѳѳѳѳѳїїи (се), ѳѳѳѳїїи (се) грабїїїи, ѳѳѳѳїїи (се) ѳїїїмаїи*. — Пѳјѳгмїли су се окѳ онѳ ливѳдѳ нсколицїна, али је нїко нїје дѳбио. Пѳјѳгмї нарѳд свѳ што је мѳгѳ угрѳбїт да се не предѳ Нѳѳпїма. Пѳјѳгмїли су се окѳ имѳаѳа онѳ сїрѳчѳди. Свѳ су пѳјѳгмїли што су нашлї у продѳвнїцу.

пѳјѳгњїт се, -їм се, свр. *заврїшїїїи јѳгњење (ѳ одређеном сїѳѳѳду оваца)*. — Пѳјѳгњїлс су ми се свѳ ѳвце, ѳмѳм трїдѳсетѳро јѳгњѳди.

појакѳт се, -ѳм се, свр. *ѳѳрваїи се*. — Смїјѳш ли се појакѳт с Мїлошѳм?

појање, -а, с. гл. им. од *појати*. — Нема сад онога нашега појања. Одамно у нашу цркву нема појања.

појат, појем, несвр. *појати*. — Не зна ниједно од моје ћеце појат, а и ја и мајка им фино појемо. Охете ли ноћас појат у Блажа?

појата, -е, ж. *ишата, сјаја*; кућица за *осиаву*. — Спртали смо живо у појату. Све су овце у појату. Има ус кћу и једну појату за алат.

појатица, -е, ж. 1. *мала појатица, ишата*. 2. *кућица, учерица*. — Подига је оњен поред Везирова моста једну појатицу, ја не знам како су му то пуштили. Имам мало појатице, доста за нас двоје.

појашат, -шѐм, свр. *појашати*. — Пођи помози ономѐ ћетету, неће само моћ појашат Жутља, поган је.

појмит, појмим, свр. *схватити*. — Не можеш појмит колико ми је мила њена ујада.

покажеват, -ујѐм, несвр. *скрептити* *пажњу на нешто, показивати*. — Покажевала ми је мајка, још одамно, ће им је кћу, но сам заборавно. Немо му покажеват да видимо оће ли умјет пронаћ.

покајање, -а, с чин *испраћања мртвица, сахрана, погреб*. — Охете ли одит на покајање ономѐ пријатељу у Бјслопавлиће? Таман смо дошли с покајања Милу. Кад је било покајање ономѐ ћетету Јовановме, умало се не посвади Јовница с Душаном.

покајник, -а, м. учесник у *сахрану, покаяница*. — Је ли било на гробље колико покајника?

покајница, -е, ж. учесник *сахрану, покаяња*. — Дошло је Раду млого покајница са свија страна.

покакат (се), -ам (се), свр. *извршити* *необходно изражање црјева (о човеку, не о животињи)*. — Покакала су се ћеца под јабуку. Покакаће те то дијесте, нагрдиће ти гаће, да ми га овамо!

покарат, -арам, свр. I. *укорити некога*. — Покараћу ја њих, па те неће више дират. II. ~ се *посвадити се, сукобити се*. — Покарали су се ни због часа. Немоте се, ћецо, покарат данас да ве не нагрдим.

Покладе, Поклада, ж. рl. t. *прољећни црквени и народни празник, постоје Билел покладе и Месне покладе*. — Лозе које се не орежу до Поклада не могу напредоват.

покладњй, -а, -е *који се односи на Покладе*. — Покладњѐ имамо всјељу, па пошти, па покладњѐ дане, па... То је, чини ми се, било у покладњу неђељу.

покладњат се, -ам се, несвр. *клањати се, молити се; дивити се*. — Колико бјеше нарѐда, Бѐгу се покладњам!

поклање, -а, с. гл. им од *поклати (се)*. — Настало је у село, пошто су пошли Талијани, међусобно поклање. Направили су, велѐ, правѐ поклање Срба.

поклат, покљѐм, свр. I. *поклати*. — Поклали су зүкови све овце што су биле замркле у Осѐје. II. ~ се I. *поубијати се*. — Тадер се покласмо с Њемцима ка нѐкат пријед. 2. *фиг. жеситоко се завадити*.

поклљнат, -ам, свр. I. *појести кључањем*. — Поклљпате су тице сваѐ зрно. 2. *фиг. утросити нешто туче олако*. — Поклљпали су цијело Мирѐјево имање, па сад оће и њѐга да ишѐрау ис кћу.

покојни, -а, -ѐ *који није жив, који је умро*. — Остадио ми је покојни ћѐд сабљу коју је носио на Брдаѐл и река да ми је дау кад напуним шеснаес годинѐ.

покојник, -а, м. *особа која је умрла и која се оилакује; особа која није жива (у приповједању)*. — Цијелу ноћ смо чүвали покојника, па смо ујутро мало приспали. Прича ми је, покојник, да је био најмлађј шѐри преписа по имања.

покојница, -е, ж. *женска особа која је умрла и која се оилакује; женска особа која није жива (у приповједању)*. —

Вѣђе ли поко̀јницу проз оно̀ стакло на ковчѣг? Бѣла је, поко̀јница, челаде добре душе, никад никѡме није напѡкостѣла ни за длаку.

поко̀кѡт (се), -ѡкѡм (се), свр. (новије) *I. ѡобиѣи*. — Поко̀кѡсмо онѣ несрѣтнѣ војнике до једнога. *II. ~ се изгинуѣи* у међусобном обрачуњу, ѡобиѣи се. — Бјѣху се поко̀кали Талијани и партизани. Поко̀каћемо се наћас поштѣно!

по̀кѡљ, -а, м. 1. *кровопрѡлиће*. — Направѣше тадѣр Њѣмци од нас вѣлики по̀кѡљ, побѣше ни више от по̀ четѣ. 2. *вријеме клана сѣоке за зиму*. — Је ли пѡчео код вас јѡш по̀кѡљ прѡсади?

покомѡтѣт (се), -ѡтѣм (се), свр. *ѡокасаѣиѣи (се)*, *исјећи (се)*, *ѡѡѣући (се)*, *униѣиѣиѣи (се)*. — Нѣко ми је покомѡтѣо свѣ онѣ младе лѡзе што сам их пролѣтѡс садиѡ. Нејѡ, ѣто се покомѡтѣше онѣ мѡмци што их је јучѣн Бранко оћѣра.

покосѣта, -ѣ (само у ж. роду) *која је ѡгодна за кошење, која је ошѣтра и којој не ѣреба много ошѣкивања и ошѣрења (о коси), којој је добро намјешѣено држало (ѣакође о коси)*. — Узми ти ову мању кѡсу, ѡна је покосѣтѣја, ти си јѡш не вљеш у косѣдбу.

покотѣт се, -ѡтѣм се, свр. *ѡѡјавѣиѣи се у већем броју (о младунцима сѣоке)*. — Покотѣле су ни се свѣ ѡвце, ниједна није бѣла јѡлова. Покотѣло сѣ чѡдо мравѡ у ви ћѡшак, ништа ѣм не мѡжемо. фиг. (пејор.) *намножѣиѣи се (о особама)*. — Покотѣло сѣ тѡ, по̀ сѣла је прѣтѣсло.

покочо̀пѣрит се, -ѣрит се, свр. *нако̀сѣриѣиѣи се, уобразиѣи се (о више њих), узниѣѣи се*. — Покочо̀пѣрили су се откѡ им је доша стрѣц из Америкѣ, мѣслѣ — нико ка ѡни. Покочо̀пѣриће се чѣм им рѣчѣш е су паметни од друѣија.

поко̀шкѡт (се), -ѡм (се), свр. *ѡосвађаѣиѣи (се) у мањој мјери, завадиѣи (се)*. — Немѡ да их пуштѡш заједно, поко̀шкѡће се! Поко̀шкѡсмо се ни окѡ шта.

Поко̀шкѡла ѣх је ова̀ мѡла, а ѡни би бѣли мирни. Оњѣн се пред на̀ма свѣјема поко̀шкѡше, имѡше се побѣт.

по̀крађа, -ѣ, ж. *крађа*. — Направѣли су свѣђ по Загѡрачу вѣлику по̀крађу, ниѡкоме нијесу оставѣли вино али ракију, а мнѡгијема су повѣли и ѡвце из ѡбора.

по̀крѡтак, -тка, -тко *краћи од ѡѡѣребног*. — Рѣка бѣх е му је по̀крѡтак онѣ капѡт, неће му најесѣн ваљѡт за школу.

покрѡвѣт (се), -ѣм (се), свр. *завадиѣиѣи (се) до крви*. — Покрѡвѣла је цѡо комшилѡк. Покрѡвѣли су се ѣо година, боѣм се пѡшће међу њѣма крв.

покрепа̀вѡт, -јѣм, свр. *ѡокреѣаѣиѣи, ѡоцркаѣиѣи, ѡоумираѣиѣи*. — Покрепа̀вѡле су му неѡколике ѡвце пошто су се најѣле блѡра. Немѡ да ти данѡс покрепа̀ју ѡд глади, ѣмѡш им што даѣ.

покрепа̀т, -ѡм, свр. *ѡоцркаѣиѣи, ѡоумираѣиѣи*. — Покрепа̀ће ми живо данѡс без водѣ. Покрепа̀ла су свѡ она̀ прѡсѡд пошто је лѣсѡла прасѣца.

покрѣвѡч, -а, м. *дио одјеће којим се неко ѡкрѣива (обично сврх друге одјеће); ѣредмеѣи који слѡужи за ѡкрѣивање (на лежају)*. — Узми какав покрѣвѡч, не мѡш по киши тѡко без лумберѣ. Пријѣд покрѣвѡчи нијесу бѣли јоргѡни нѡ свѣ онѣ сѡкненѣ поњѡве или дѣкице. Нѣмау ниѡкавија покрѣвѡча на ѡдрове на̀ко овѣ кѡже. фиг. *као ознаки имовног сѣѡѣѣуса, у изразима ѣиѣиѣи*: Нѣмѡ ни покрѣвѡча ни обукѡча [= сиромашан је].

покрѡт (се), -рѡам (се), свр. 1. *ѡобиѣиѣи (се)*. — Покрѡкали смо тѡн више од стѡ Њѣмаѡа, ниѡко од њѣх није оста̀ жив. Јѣ два смо ѣх заустѡвѣли да се не покрѡкау онѡћѣн данѡс прѣт свѣјама. 2. *ѡѡјесѣи ха̀лаѣѣиво*. — Свѣ што је бѣло на таулин покрѡкали су, ништа ћѣци нијесу оставѣли. Тѡн се покрѡка̀ло неѡколико пѣциѡв ѡвнѡјскија и по̀пило чѡдо вина и ракије.

покрѡв, -а, м. *бијело ѣлаѣино (обично свѣлено) које се сѣѡвања на мрѣѡаца у*

по једно али два јаја. Пологуша је и Марина биса, све пије јаја с полога. **2. особа** (ж. или м.) која шишњари, краде, не само јаја с йолога већ и друго. — Не може онџ положуши утѣћ ништа из дољина, шишњари све што стигне, дати нџси ў рџд.

положајник и полагајник, -а, м. *йр-ви гостѝ на Божѝћ, који йодстѝче бадњаќ*. — Положајник или пџазник је онѝ који прѝви дџћѝ на Божѝћ. Полагајник ни је ове гџдинѝ био Радѝв сѝн, ѝто колѝчак је, а умѝо је фѝно постѝћ бадњаќ.

положаѝра, -ѝ, ж. **1.** змија која йије јаја с кокошијѝх йолога; уп. пологуша **1.** — Убѝх јѝдну полагаѝру од мѝтра, пџпила бѝѝше свѝ јаја. **2.** фиг. сѝйѝни лѝйов. — Чѝвѝте се онѝ полагаѝрѝ, свѝ шишњари и кѝпи по пџјѝтѝ.

полокѝт, -џѝм, свр. **1.** йџестѝи све (о живоийѝњи). — Полокѝ је пѝс варѝниќу. Полокѝше ми тѝћѝ кѝчке свѝ вѝду ис копѝѝѝ. **2.** (пејор.) йџийѝи халайѝиво (йиће), йџийѝи све (йиће). — Полокѝ је кѝло вѝна. Полокѝше демѝцѝну вѝна. Не смѝјѝм ви пиће остѝвѝт, полокѝћѝте га. **3.** йройѝиѝи, йроќѝќаѝиѝи. — Полокѝ је свѝ имѝѝе.

полопужѝт, -ѝм, свр. йџкрасѝи, украстѝи више сѝвари истѝовремено. — Полопужѝше ми сѝоскѝ ѝѝца свѝ грџћѝ.

полумѝнта, -ѝ, ж. йѝемељ (куће или сл. грађевине), йџоуменѝѝа, фундаменѝѝи.

полупежѝт, -ѝм, свр. йџкрасѝи. — Полупежѝше онѝ полицарѝѝце свѝ пџ сѝлу.

полутѝна, -ѝ, ж. веће йѝрче (об. мяса). — Йѝ тѝ полутѝне и умѝири се!

получѝвѝт, -ўѝѝм, несвр. издѝвајѝи, раздѝвајѝи, одѝвајѝи, разлѝчивајѝи. — Јѝстѝ ли получѝвѝли јѝгњѝд и џвце јџѝш? Нѝћѝмо јѝгњѝд и џвце получѝвѝт, неќа јѝгњѝд пџсѝ е ћѝмо онѝ бџљѝ мѝрѝт продѝвѝт.

полўчѝт, -ўѝѝм, свр. издѝвојѝиѝи, раздѝвојѝиѝи (нѝр. џвце и јѝгњѝд-сѝсанчѝд и

сл.). — Полўчѝла сам јѝгњѝд и џвце ѝво већ дѝсѝт данѝ. Полўчѝћѝмо ми и Јѝгѝш џвце, нѝћѝмо йх ѝѝтѝс зѝјѝдно чѝвѝт.

пољѝќ, -а, м. *чувар йѝља (неќада је йѝо био йѝосѝо који је йлаћѝла дрѝжава, евенѝуѝлно сѝло)*. — Пред рѝт смо имѝли пољѝќа у Загѝрѝч, дѝбро је чѝвѝ свѝчијѝ имѝѝѝа, али ў грџћѝ [у вриѝеме ќада зријева грџћѝ] није мѝгѝ бес пѝмоћѝ дрў-гија.

пољѝна, -ѝ, ж. **1.** равна йѝврѝшина на којѝј неќа йѝраве ниѝи др. бѝљѝа, равна чисѝѝина; уп. лѝдина. — Повѝздѝн йѝграу на онѝ пољѝну испред Зѝдрукѝ. **2.** йѝразѝн йѝрѝстѝор, велиќа йѝврѝшина. — Нићѝса тѝн неќа до гѝлѝ пољѝнѝ. Сѝба ти је, брѝте, прѝвѝ пољѝна, мѝже се у ѝў обрѝнѝт кѝло од стѝ лѝдѝ. изр. остѝт на пољѝну остѝѝѝи без ићѝза, наћѝ се у неќашиѝѝни. — Избѝчили су га ис кѝћѝ и остѝ је на пољѝну, без йгћѝ йћѝса.

пољѝнћѝна, -ѝ, ж. *аугм. од йѝљѝна; фиг. велиќи (обично неисќорѝићѝени) йѝрѝстѝор, йѝревелиќа йѝрѝстѝорија*. — Овѝ ти је пољѝнћѝна што си зѝпѝчео за клѝчѝницу, тѝ грѝбѝ урадѝт ќа што дрўтѝ прѝвѝ — неќолиќо лѝќѝтѝ. Ниќѝмо не бѝх рѝќѝ да од сѝбѝ у кѝћѝу градѝ пољѝнћѝне ќа што сам јѝ учѝниѝо.

пџље(п)ше, прил. неийѝо ѝѝѝше. — Ми смо ѝѝх пџљѝше дочѝќѝли нѝ џни нѝс.

пџље(п)шѝ, -ѝ, -ѝ који је ѝѝѝѝи од онога с кѝм односно с чѝм се уйѝрећѝје. — Не прићѝ, мѝло су пџљѝпѝшѝ Сѝмѝве лѝзе од йчија у Загѝрѝч.

пџмѝм, -а, м. йѝомама, лудило; срѝба, ошѝѝра ѝуѝѝѝа. — Јѝси ли чѝјѝ ќако је бѝо уфѝтио пџмѝм онѝ шѝћѝр Нѝќѝлину што сѝ бѝла ўдѝла у Кћѝво? Удѝрио га је нећѝсовѝ пџмѝм, пѝ тѝчѝ онѝ несрѝтнѝ ѝѝцу ниѝѝѝто.

пџмама, -ѝ, ж. махѝниѝѝѝи, лудило; велиќа ѝуѝѝѝѝа, срѝба, йѝомѝл. — Бѝо је йзѝшѝ й свиѝѝѝѝи, пџмама га је дрѝќѝла

више од годину, водили су га у Београд, и сад је, да је бог, добро. Штѹ ти је данас, каквѹ тѣ тѹ помѹма уфѹтила?! Чим види некѹга да идѣ прео њиховиѹ дѹлину, уфѹти је помѹма и трчи са косијером али секиром да се бијѣ.

пѹман, -мна, -мно *илаховиѹ, жесѹтѹк, жусѹтар, оѹштар, немиран*. — Одмно нијесам видио помѹмнијѣга кѹна од Зекѹна Стѹнковѹга. Помѹмна ли су јѹј љѣца, фѹла бѹгу.

помѹмѹло, -а, с. *махниѹсѹи, лудило, срѹба, ѹмама; несѹиашлук*. — Фѹтѹ је помѹмѹло кад види е су дѹшла код бѹбѣ и љѣда љѣца од завѣ јѹј. Чим се уфѹтѣ с другом љѣцом, стѹнѣ их помѹмѹло окѹ кѹћѣ, пѹ се од њих не мѹже живѣт.

помѹмлѹк, -а, м. *лудовање, махниѹовање, ѹрављање лудѹсѹи, махниѹсѹи*. — Штѹ тѣ јутрѹс уфѹтио помѹмлѹк, кой ти је љѹ?!?

помѹмниѹк и **помѹмниѹк**, -а, м. *чѹвѹк кой је ѹмаман, муѹка особа склона ѹмамлѹку, склона срѹби*. — Нѣћеш се, чѹче, удавѹт за оногѹ помѹмниѹка! Вѹзде је био помѹмниѹк и манитѹв, ништа му се не трѣба чѹдит и да кѹга убѹјѣ.

помѹмниѹца, -ѣ, ж. *ѹмамна женска особа, женска особа склона ѹмамлѹку, срѹби; илаховиѹа и физички снажна женска особа*. — Пѹстушѹа је онѹ помѹмниѹца, овѹ момчѹљци трѣба да се припѹзѣ. Ымѹше жѣну помѹмниѹцу, да те бѹг сачѹвѹ.

помѹмскиѹ, -ѹ, -ѹ кой се односи на ѹмамлѹк, на махниѹсѹи, кой је ѹмаман; немиран, несѹиашан. — Умирите се, љѣцо, штѹ сте удѹрили у помѹмскѣ лѹкове! Дофѹтила га је помѹмскѹ ѹја, пѹ му је свѹк крѹв.

помѹнѹтит, -ѹм, свр. *ѹшѹмѹѹиѹи, ѹѹцрѹѹиѹи; добиѹи лош изглед у лицу, добиѹи боју земље*. — Од чѣса си тѹ помѹнѹтио, је ли те сѹнце изгорѣло или је штѹ другѹ? Бљѣше помѹнѹтио у обрѹз кѹ

земље. Помѹнѹтили су грѣде у кѹћу од ѹгна и дѹма. Од чѣса је помѹнѹтила овѹ бритѹва, фѹла бѹгу. Брзо су помѹнѹтили стѹбе, билс су бијѣле кѹ фѹј картѣ. Чим се котѹ јѣданпѹт употрѹјебѹ, помѹнѹти о дѹма.

помѹњиѹ, -ѹ, -ѣ кой је мањи од онога с којим се ѹѹређѹје, мањи. — Помѹњи је Милѹн од Брѹнка, Брѹнко је висѹк. Дѹко ми дѹш јѣдну помѹнѹ ѹчѹву, нѣшу имѹт ѹ штѹ држѹт онѹ мало вина штѹ смѣчим.

помѹнѹкѹт, -ѹм, свр. *несѹиѹиѹи, ѹнесѹиѹиѹи, зафѹниѹиѹи*. — Помѹнѹкѹло му је пиѹна, пѹ је стѹлно љѹт. Помѹнѹкѹѹе ни брѹшно брзо, мѹраѹѹе некѹ одѹт у мѹин у Слатину.

помѹтрѹчит се, -ѹм се, свр. *ѹѹсѹадиѹи се, реѹи рѹжне рѹјѣчи (ѹзајамно)*. — Данас се помѹтрѹчише Сѹвѹ и Перѹша, свѹшто рѣкоше јѣдан другомѹ. Помѹтрѹчиѹете се како сте пѹмѣтни.

помѹтѹфѹт, -ѹм, свр. *изгубиѹиѹи разум и моѹ расѹђивања (најчѣше од сѹтарѹсѹиѹи), исхѹиѹиѹиѹи*; уп. *омѹтѹфѹт*. — Помѹтѹфѹили су свѹ у кѹћу, нѣ знѹ се којѣ је од којѣга гѹрѣ. Помѹтѹфѹиѹе ми онѹ старѹци сѹми.

помѹѹар, -а, м. *сѹсјѣд у ѹмању, ѹмеѹѹаш*. — Ми смо с Илѹјѹм помѹѹари на више мљѣстѹа, некѹлико дѹлину ни се граничѣ.

помѹѹаш, -а, м. *сѹсјѣд у ѹмању, ѹмеѹѹар*. — Ти си у Долинѣ помѹѹаш с Мѹјѹм. Помѹѹаши су ми и Мѹјѹ и Нѹкѹ, и Милѹн.

помѹѹу, прил. *измеђѹ, међѹ*. — Ымѹ ли медниѹка помѹѹу ѹѹшијѣх имѹња? Помѹѹу нѹс је драчѣвѹ плѹт. Није помѹѹу нѹс ниѹкад грѣкѣ било. Чѹо сам да ѹмѹ нештѹ помѹѹу вѹс двѹје, је ли ѹстина?

помѹс, -тѣм, свр. *измесѹиѹи, ѹмесѹиѹи*.

помѹс се, -тѣм се, свр. *ѹмесѹиѹи се, ѹзѹсѹиѹи*. — Помѹшѹе се данас онѹ љѣца за козѹма, ниѹим се нијѣсу покрѹла, отѹшла су гѹлиѹа гњѹтѹвѹ.

пѹмѣс се, помѣтѣм се, свр. *збунити се, омѣтити самог себе*. — Нѣшто се помѣтѹх пѹ не кѹзѹх Јовѹну да си му поручио да сѹтра сврѹти ко тебе.

пометеник, -а, м. *човјек који се ѿмео, који је ѿромрзао*. — Скупило се, мајко бѹжа, онѹја несрѣтнија пометеника на вр Чакора, пѹ се тѹскау у нѹ кућницу, а и у нѹ студѣно.

помѣтина, -ѣ, ж. 1. *кошуљница ембриона у живојинѣ, ѿланцеѹна*. — Задѹго нѹјесам јѹгње мѹгла да извадим ис помѣтинѣ, имѹло сѣ, кѹкѹло, удѹшит. 2. *фиг. мушка особа лошег карактера, неморалан човјек*. — Рѣче ми онѹ помѣтина да трѣба да му врнѣш неку нѹрѹч, бјѣше изгледѹ лѹт на тебе. Немѹте онѹ помѣтини давѹт овѹквѹ ѣвѹјку, нѹј трѣба момѹк да ваљѹ.

помѣчит, -ѣчим, свр. *ѿѿришити; ѿдавити*. — Помѣчила је крмѹча наѹс трѹдје крмѹди.

помѹјѣтѹт се, -ѹјѣтѹм се и -ѹјѣѣм се, несвр. *месити се, смрзавати се од хладноће, расхлађивати се на хладноћу*. — Помѹјѣтѹм се за тѹјама овцѹма по цѹо дан по брдѹ. Уљѣжи у кућу, не помѹјѣћи се наизвѹн.

помилѹшит, -ѹшим, свр. *ѿмиливати, ѿгладити (руком)*. — Јѹ га помилѹшит, а ѹн ѹће да ме угризѣ. Помилѹшитѹ мѹчку, да видѹш како ће да ти прѣдѣ.

помѹрит (се), -ѹрим (се), свр. *измирити (се)*. — Одавно смо се ми помѹрили. Помѹрили су не рѹђѹци.

номѹсѹ, -сли, ж. *ѿмисао, замисао, ѿримисао*. — Ни номѹсѹ ми нѹје дошла да га је ѹн ѹкра.

помлѹтит, -ѹтим, свр. I. 1. *ѿѹтѹти (некога)*. — Помлѹтитѣ не Галијани у нѹ ваљу, изгѹбосмо. 2. *грубо скинути ѿлодове*. — Помлѹтитѹ је нѣко свѣ три трѣшње, и гране је поломѹ. II. ~ се *ѿѹтѹти се*. — Помлѹтитѹли су се данѹс и шакама и ногѹма, нѣшто су се закрѹтили.

пѹмрѹза, -ѣ, ж. *неговорење, међусобна ѹтѹтѹња, сукоб, омрѹза*. — Дѹго су ѹни били у пѹмрѹзу, свѣ док ѹх нѹјесу помѹрили рѹђѹци.

помрѹзит (се), -ѹм (се), свр. *ѿосвадити (се); завадити (ѿ ѿрећем лицу)*. — Помрѹзитѣ се данѹс нѹ тѣ нѹ овѣ! Помрѹзила га је жѣна з браћѹм.

помршикат се, -ѹм се, свр. *ѿосвађати се рѹјечима*; уп. мршикат се. — Помршикатѣ се кѹ двѹје усѣћѣлице, свѹшто један дрѹгѹме рѣкоше.

помучѹкат се, -ѹм се, свр. *ѿосвађати се ѹтѹтѹјући један дрѹгога*. — Због чѣса се онѹ онѹкѹ помучѹкатѣ тѹ и Зѹрија?

понађивѹт се, -ѹјѣм се, несвр. *надавати се, више ѹтѹти се надавати*. — Свѣ сам се прољѣтѹс понађивѹла е ће ми коѣ доћ да ми помѹжѣ што узрѹдит, али нѹкога нѣ би. Понађивѹли су ти се старѹ цѹјелѣ зѹмѣ, а тебе нѹтѣ.

пѹнапријед, прил. *дѹстиа наѹријед, дѹстиа исѹред, дѹстиа давно (у временском и у ѿрѹстѹорном смислу)*. — Нѹјесу, бѹгоми, долѹзили ѿ пѹнапријед. Пѹнапријед су пред вама, прѹшли су ѹма скѹро пѹ ѹрѣ.

понарѣдит се, -ѣдим се, свр. *ѿрипремити се, уредити се*. — Пѹнарѣди се да му врѹти хотѣк, али га спријечѹше. Ђѣ си се тѹ понарѣдитѹ, ѹли на пазѹр? Понарѣдила ми сѣ шѣрѹна, ѹће на ѹгрѹнку.

пѹнат, пѹнта, м. *бод, ѿен (обично у игри карѹта)*. — Фѹрцик се ѹгрѹ у четрдѣс пѹнатѹ а ѹнц у двѹдѣс ѹ један.

понећѣник, -а, м. *ѿонѣјѣѹк*.

понешѣн, -а, -ѹ *који је умљѹѹит, који много воли, који је зависан ѿ оних који воли, који је благе нарави*. — Понешѣни су ѹни свѣ јѣдно зѹ дрѹгѹ, тѹ нѹтѣ дрѹгѹ нѹјесам виђѣла. Понешѣно је за чѣљѹди-ма овѹ пѹпче кѹ да је чѣљѹде.

понѹр, -а, м. *удубљено земљѹшитѣ са ѿровалијѹм (или без ѹе) кроз коју вода*

ипродире у земљу; Chesit микрофоници. — По загарачкоме пољу има више од дваес понора. Кот понора око Калине јаме имамо једну велику ливаду и на њу је вазде добро сјено.

понудит, -им, свр. 1. *учиниши понуду.* 2. *повесиши бригу о болесној или немоћној особи.* — Понудит те син и снаха, не бј се, нећеш умријет. Нема га ко понудит, крепће сам у пуну кућу.

понуђат, -уђам, несвр. 1. *нудиши.* 2. *даватиши храну болесној или немоћној особи, уојиши водити бригу о болеснику или немоћној особи.* — Понуђале су га снахе, није му прет смрт фалило ништа. Понуђа ми једна комшиница онд двоје старија, нстѣ код мене да дођу. Понуђаху га шћер и снаха, али ништа не њје. Ко га је понуђа по старос.

понукат, -ам, свр. и несвр. (ређе) *ионудиши, услужуиши.* — Понукала сам им ракију. Понукали су га до потдње уре.

поњава, -ѣ, ж. *сукнени (ћкани) иокривач, сукнено ћебе (више се не израђује).* — Покривали смо се поњавама, није било дѣкица ни јоргана.

поњавчина, -ѣ, ж. *аугм. од поњава, груба поњава.* — Бљеше га покривла некаквом поњавчином, то чѣладе не би метнуло ни на маску.

поорит, -а, -о *који је погодан за орање (о земљи).* — Сва земља у Почкаље је поорита, тун може орат ко и мало зна да оре.

попас и **попасак**, -ска, м. *вријеме ирије идне када се стока доијерује са исиаше (на мужу, иландовање и сл.); сама ша иаша;* уп. струга. — Дођи у попас, па ћемо играт карте до пуштѣга. Јесте ли их пуштѣли на попас? Немо краве доћериват на попасак но их свѣжи. Око попаска сунце одскдчи око три кондпа. Попасак је вријеме кад сунце одскдчи отприликѣ два кондпа. Врни их на попасак ранѡје, дћемо да их музѣмо.

попас, -асѣм, свр. *иочуиши сву ираву, или друго ситно биље, иопасиши.* — Попасле су ми тѹђе краве умертѡн. Неја, попасдше овце шеницу! Попасле су мѡје краве лѣтос ддста ливада.

попериват (се), -ујѣм (се), несвр. *намијештаиши (се) као цмљ, истицаиши (се), чиниши (се) виднијим.* — Он вазде долази ка да неће, а ти му се сваки дан ка слѹчајно поперујеш, само да те види. Поперивала је вазде робу на онѡ кондпа да се бдље види, па се сад чуди што је неко укра с кондпа наљшћу Мићову кошћу.

поперит (се), -им (се), свр. *намјестиши (се) као цмљ, иосиавиши (се) на иштакнуто мјесто.* — Поперити си се тун, не видим ништа о тебе. Попери ми нешто да провам ловницу.

поперчинат се, -ам се, свр. *иоуиуши се чујајући се за косе, иосвађаиши се.* — Поперчинаше се јутрос онѣ двѡје пред десеторо чѣлади, те брукѣ и срамотѣ.

попица, -ѣ, ж. *луйка.* — Ка сам ја била малѡ, ми смо ћевѡјнице саме правиле попице от каквија старија крпа и вунѣ, а сат се купују у град онѣ лѹтке, но нијесу лијепе ка наше попице. Бљеше Нѡвка уредѡла унуку ка попицу и повѣла је у задругу да јо је видѣ.

попичак, -ичка, м. (пејор.) *мали иој, иој који не заслужује то звање.* — Није то био поп но попичак, јадан и невѡљан, није умѡ ништа да чини.

попиш, -а, м. *мокрење.* — Ајте, ћѣцо, на попиш, па да лијегате! Гут; бѣстијо, не смѡјѣш сам поноћи на попиш ижљѣћ! Поћдсте ли на попиш?

попишѡв, -а, м. *мушко дијѣше које мокри у сну; илашѡвѡвац, мушка некарактерна особа, јадѡв, слабић.* — Мѹч, попишѡве, ти не смѡјѣш ижљѣћ сам да пишаш а нећмоли да се јуначиши! Која би поштѣна ћевѡјка узѣла онога попишѡва!

попишѹља, -ѣ, ж. 1. *женско дијѣше које мокри у сну.* 2. (најчѣшће пејор.)

женска особа, особито дијете. — Ајде, послуша ме, мамина попишуља. Родила се Јошу попишуља, то му је трећа. Има ли ђце? Има двије-три попишуље. Пуна му је кућа попишуља, нема ниједног ђетѣћа. **3.** (пејор.) *женска особа лоших особина (моралних прије свега).* — Не помњи ми ону попишуљу подишану, вода је понијела. Оћера ону попишуљу! Дошла му некаквa попишуља ѣ свијета. Срете ме она попишуља, згадило ми се.

поплаћи, поплаћа, м., рl. t. *шабани.* — Све сам на мойјама поплаћима одила једном нећелно у Котор у трговину.

попљење, -а, с. *стицање ѣојовског чина.* — Радуле је учио ону богословску школу, но никад није мислио на попљење, стео је да бидне учитељ.

попѣство, -а, с. *ѣојовски чин, ѣоложај.* — Њему, изгледа, не треба попѣство, на друго он мисли.

попѣдит, -ѣм, свр. *направити ѣод, ѣаѣос, ѣоѣѣосаѣи.* — Попѣдио сам ону мању сѣбу, а вељу ћу потље. Попѣдили су сауу у Задружни дом, сад је фѣна.

попосаѣ, попосѣм, свр. *ѣодожити (се), ѣосисаѣи.* — Попосаѣа су теѣад краве, нећеш имаѣ што помѣс.

попрашит, -ашѣм, свр. **1.** *ѣосуйѣи ѣрашак ѣо ѣовришѣи.* **2.** *сѣѣино ѣоѣрскаѣи ѣахуѣѣѣама (о снијегу).* — Није пa, само је попрашѣо. **3.** *окоѣаѣи (мало) кукуруз, кроѣѣир и сл.* — Попраши оно мало умерѣѣна!

попрѣљуа, -ѣ, ж. (пејор.) *брѣљива женска особа.* — Само ти слѣшај ону попрѣљуа дома, пa ћеш фѣно проћ ѣ друштво!

попречкѣ, прил. *ѣоѣречиѣе.* — Како не знам Котор, више пѣта сам га проша ѣздѣж и попречкѣ. Што но ѣде они пас ѣ банду, попречкѣ?

попријекo, прил. **1.** *ѣкосо.* **2.** *љѣѣио, ѣазивачки, ѣѣприѣаѣеѣски (гледаѣи).* — Одамно се ми гледамо попријекo. **3.** (у

клетви) *наѣѣако, уз зло.* — Попријекo ти днѣви одѣли!

попримаћ (се), -кнѣм (се), свр. *ѣримаћи (се), ѣриѣлижити (се) (обично у емоѣионалном говору);* уп. *попримѣѣат (се).* — Немо које да се попримакнѣ онѣјама смѣквaма док не здрѣну, рѣке ћу му осѣћ! Попримакни томѣ ђетѣту столицу, вѣдѣш ли е не мѣже дофaтит с трпѣзе нѣшта.

попримѣѣат (се), -чѣм (се), несвр. *ѣримѣѣаѣи (се) (обично у емоѣионалном говору);* уп. *попримаћ (се).* — Ништа се немо попримѣѣат, нећеш добит ниједну, ка смо те молѣли, нијеси стѣо да се ти попнѣш на крушку но сам ја старa мѣрaла да се пѣњѣм.

поприсѣтит се, -ѣм се, свр. *ѣрисѣѣити се.* — Поприсѣти се ђѣ си га оставѣла. Поприсѣтио сам се е нијесам ѣзео такулин на по пѣта до Града.

попритѣгнуѣ, -ѣгнѣм, свр. *ѣричврѣѣити, сѣгнѣнути ѣаче.* — Попритѣгни мало та кaѣш. фиг. *не дозвоѣити (некоме) ѣревише слободе.* — Попритѣгните ону ђѣѣу ѣ сте ѣх распѣштили.

попритѣзaѣ, -ѣжѣм, несвр. *сѣѣзaѣи, ѣричврѣѣиваѣи, ѣаче ѣриѣѣзaѣи, у више наврaѣа ѣриѣѣзaѣи.* — Попритѣжи чѣшѣе овѣ конѣп, да се не отоварѣи. Попритѣзa сам га, али није помѣгло. фиг. *не дозвољавѣити (некоме) ѣревише слободе.*

попруѣ, -а, м. *ѣлаѣинени, кожни или сл. ѣоѣас којим се веже самар на коњу или магареѣу ѣѣѣод ѣрбуха, каѣас.* — Притѣгни попрѣ коњу да му се не преврнѣ самар. Попруѣ на мѣје магаре је од урѣвка. изр. *притѣгнуѣ попрѣ(е) сѣремиѣи се (нѣр. за најоран ѣуѣи).* — Притѣгни попрѣге, ѣмaш далѣк пѣт.

попрѣтит, -ѣм, свр. *ѣогазити, ѣогнѣчитѣи.* — Попрѣтѣтила је крмaча ногaма чѣтворo гѣлади, живо је остaло само трѣје. Нѣчиѣ краве су попрѣтѣиле све онѣ саднѣѣе на долину.

тамо да сви сѣдемо. Што сте пѣсабили
ћѣцу на та крвѣт! Посабише се сви у ка-
миѡн и ѡјдѡше. Посаби по кутѣјама.

посад, прил. *по сада, убудуће, одсада*.
— Посад ти више нећемо додѣт, не бѡј
се! Посад ћеш слушати свѣкрву, мајку за-
борави.

посакат се и **посекат се**, -ам се, свр. *по-
сакати се, направиши гужву, мѣшеж*.
— Посакаше се оноћен прет свијама, хаху
се уфатит у кости нѡ их раздвоише.

посакриват се, -ивам се, свр. *скривати
се (о мношћу)*. — Ка доћоше Талијани,
неки се посакриваше у шкрипине ѡд
Гарча.

посалица̄т, -ам, свр. *попличати*. —
Посалица̄ сам обѡр, ѡћу да га бетонирам.

пѡсан, -сна, -сно **1.** *који није мрсан,
који у себи нема масноће*. — Дѡнесе уз
ракѣју некакав пѡсни сыр, па се љући
брзо опљанише. Нешто је Шаруљи ове
гѡдине варевина пѡснија нѡ пријед. **2.** *ко-
ји је сиромашан, који у себи нема врѣјед-
ности, или има малу врѣједности (обично
о земљи и имању)*. — Она долѣна је дѡста
пѡсна, не трѣба тун очекиват род. Оћен
смо от свѣчеса пѡсни.

посат, пѡсѣм, несвр. *сисати, дојити*.
— Неће онѡ малѡ јагње да посѣ, крепаће.
Пѡсѣ тућу мајку. Никѡла је посѣ мајчину
сѣсу свѣ док је напунио четири гѡдине.

посвоит, -ѡим, свр. *освојити, заузѣ-
ти, оћетити*. — Мало по мало па ће ти по-
своит пѡ онѣ долѣне, свѣке гѡдине
помѣче медник на твѡју.

посвѡјче, -ојчѣта, с. зб. *посвѡјчад
усвојено дијете*. — Мићо и Станѣ нијесу
имали ћѣце, па су узѣли некѡ посвѡјче.
Није јѡј онѡ син но посвѡјче. Ѧбоје су им
онѡ посвѡјчад.

посейрит се, -йим се, свр. *пошалити
се*. — Посейрисмо се наћас дѡбро. Посе-
йрила сѣ с онакѡ ѡзбилијем чѡском, пла-
тиће ѡна тѡ.

посекат се и **посакат се**, -ам се, свр. *по-
свати се, направиши гужву свајући се
и гурајући се*. — Свѣ је било фино док се
не посекаше и потукоше.

посѣок, -а, м. *мањи заселак*.

посѣр, -а, м. *пращење цријева, „ве-
лика нужда“*. — Немау онамо нужника,
па на посѣр йду у шипковине.

посеруља, -ѣ, ж. *нечиста женска
особа; некарактерна женска особа; уп.
говнуља*. — Таквѡга некарактера и таквѣ
посеруље нећеш наћ у девет сѣла.

посигурават, -јѣм, свр. и несвр. *по-
сигурити/посигурити (сѣоку, кућу и
сл.), завршити/завршавати одређени по-
саѡ*. — Првѡ посигурајѣм па ѡнда йдем
у сѣдник. Посигуравате ли живѡ јѡш? Свѣ
сам посигуравала ѡкѡ живѡга, сад мѡгу
мирно одит на сѣдник с осталијама.

посигурат, -ам, свр. *посигурити*. —
Кат посигураш кући, доћи да посѣдѣмо.
Доћу кат посигурам живѡ.

посијѣцат, -йѣца̄м, несвр. **1.** *посије-
цати*. **2.** *коло ѡд жрвња односно воде-
нично коло назубљивати чекићем да бо-
ље меље*. — Ми смо прије плѡчу ѡд
жрвња посијѣцали свѣке гѡдине једном
или дваш. Нема више кѡ да посијѣца̄ мли-
нове. **3.** *правити конструкцију крова*. —
Кѡ ти је посијѣца̄ појату?

посйлит се, -йим се, свр. *појуначити
се, осокити се, охрабрити се, одважи-
ти се; уобразити се*. — Посйлио си се
што ти је тун брат, а показаћу ја тебе кад
биднемо сами. Посйлио се што га
помажу власти, па пршти сиротињу.

посйпање, -а, с. гл. *им. од посйпати
(се)*. **2.** *посйпати лозе расивором
илавог камена или сл. заштитином шеч-
ношћу*. — Сутра ћу да посйпам лѡзе, је

посйпат (се), -йпам (се), несвр. **1.** *по-
сйпати (се)*. **2.** *посйпати лозе расивором
илавог камена или сл. заштитином шеч-
ношћу*. — Сутра ћу да посйпам лѡзе, је

ли ти зафѣтна она бачвица за пѣспу. Кѣт се посипау лѣзе прѣви пѣт?

поскапавѣт, -јѣм, свр. *поцркаити, по-мријетити; доживјетити тиешке тиренуитке (о више особа)*; уп. поскапат. — Поскапавѣше она ђеца! Чѣва се да тамо не поскапавѣау та чѣлѣд ђд глѣди. Поскапавѣше ка рѣба без водѣ.

поскапѣт, -ѣм, свр. *поцркаити, по-мријетити; доживјетити тиешке тиренуитке (о више особа)*; уп. поскапавѣт. — Поскапѣше говѣда без водѣ. Понеси нешто, поскапѣше кѣсци ђд глѣди.

поскѣк, -а, м. *врѣта змије отиравнице*. — Овѣдијен су најопасни поскѣци а остѣлѣ змије — како којѣ.

поскѣс, -ѣбѣм, свр. *поцупаити, ишчу-паити*. — Поскѣби ми овѣ длѣчице. Поскѣбла сам кѣчање от купѣса. Поскѣбѣше ти говѣда свѣ засѣде. Бјѣхѣ поскѣбли онѣ кѣлчѣве из маргѣна.

послѣдњѣм и пошлѣдњѣм, прил. *по-следњи иуи*. — Пошлѣдњѣм су га, велѣ, виђѣли јесѣнас ка сѣ здѣзѣло с Лукѣвицѣ. У нас је бѣо послѣдњѣм окѣ Ускрѣса.

пѣслијед, пѣслиједачке и пѣслије-дачкле, прил. *послије*. — Немѣ пѣслијед да ме крѣвиш е ти нијѣсам да да иѣдѣш, нѣ се спрѣми и ѣдемо.

пѣсловѣт, -ѣјѣм, несвр. *радити, зани-маити се неким пословом, обавѣаити кућне полове*. — Откад је невѣста дѣшла, свѣ по кући пѣслујѣ, а јѣ одмѣрам. Никѣла нешто пѣсловѣше у долине а кући блѣше сѣмо Јовѣна.

пѣслѣх, -а, м. *послушност, лојал-ност*. — Од најмлађѣ снахѣ немѣмо ни-какѣга пѣслѣха, ђткад је дѣшла у нашу кућу, радѣ како ђѣ.

пѣслѣшан, -шна, -шно *који слуша, ко-ји је доброћудан, добронамјеран (о дје-шецу)*. — Напослушнијѣ ми је она најста-ријѣ, свѣ ми радѣ.

послѣшат, -ѣм, свр. 1. *ослушнуити, ирислушнуити*. — Послѣша што причау,

пѣ ми кажи. Послѣшај да не иѣдѣ кѣ ђтуд. Послѣшали смо чѣјѣ ли се кѣ у кућу, пѣ смо ђнда улѣгли. 2. *учиниити услугу, ура-дити нешто што се тражи, обавиити неки посао на нечији захѣјѣв (најчѣше о дјеци)*. — Оѣхѣ послѣт дѣјѣте да порѣчи Милѣни да дѣѣ, и, тако ми бѣга, нѣ шѣ ме послѣшат. Оли ме послѣшат нешто, пѣ ѣу ти дѣт двѣ дѣнара. Ако ме не по-слѣшаш, неѣу ти ништа купѣвѣт. По-слѣшај мајку, не валѣ бит неслѣшан.

послѣшник, -а, м. *онај који је по-слушан, који слуша; поштон*. — Немѣм јѣ послѣшника ни кот коѣга од моѣ ђецѣ. Бѣо је послѣшник свѣкој влаѣсти, а сад ми се фѣли својѣм јунаштвом у рѣт.

послѣшница, -ѣ, ж. 1. *женска особа која је послушна, која слуша (и прихѣаити захѣјѣве других)*. — Мѣлица ми је најбо-лѣ послѣшница од ђецѣ. Тѣ је мамина по-слѣшница, а нѣ она невалѣлица неспрѣ-тѣрна. 2. *слушница*. — Нашѣ сам онѣја-ма старѣвима јѣду послѣшницу, дѣко их припѣзи, дѣбра је ђѣвѣка.

посмирѣвѣт, -ѣјѣм, свр. и несвр. *оба-вѣаити/обавиити одрѣне полове у до-маћинствѣ у одрѣеном иериодѣ*. — Кад посмирѣјѣм живѣ и остѣло у кућу, свѣкѣ нѣни ђѣдѣм код Анѣѣ и посѣдѣм. Стижѣш ли да посмирѣјѣш тѣлѣко рабѣтѣ ка ти ни-ко не помѣжѣ? Посмирѣвѣла сам јѣ свѣ дѣ мрака и ка смо имѣли по стѣ брѣва у крѣдо.

посмирѣт, -ѣрим, свр. *обавиити одрѣ-ѣне полове у домаћинствѣ у одрѣеном иериодѣ*. — Посмирѣрили смо живѣ, вечѣра-ли смо и сѣд мѣжемо на сѣдник. Ёто ме чѣм посмирѣи краѣѣ. Јѣсте ли посмирѣили тѣ имѣне јѣш?

посмрѣвѣт се, -јѣм се, свр. *смрзнуити се (о мношствѣ)*. — Посмрѣвѣтѣ се она ђѣца данѣс по овомѣ кијѣмѣту.

посмрѣче, -рѣѣта, с. *дѣјѣше рођено по-слије очевѣ смрти*. — Бѣјѣ је посмрѣче, отѣц му је ѣмро тамѣн трѣ данѣ пријѣд нѣ ѣе се ђн родѣт.

пѣсно, прил. *сиромашно, сиротињски*. — Пѣсно њни дочекују свакога ако није какав главар.

пѣспа, -ѣ и пѣспѣ, ж. *смјеша воде и неког хемијског средстава којом се њосијају лозе у циљу заштитише* (нпр. *ѣлава галица, сумпор и сл.*). — Направио сам пѣспу от коњскога камена и у њу додѣ мало сумпора, боље ће се тако чувѣт лѣза от свѣчеса. Пѣспа ми је била, изгледа, прѣжитка те није помѣгла лѣзама.

пѣспрд, -и, ж. *ѡдсрдивање, ѡдсмјех*. — Не мѡгу више подносит њезине свакоднѣвне пѣспрди, вѣзде на рачун другога.

пѣспрдан, -дна, -дно *који се ѡдсмјехује, који има изглед онога који се ѡдсмјехује*. — Виђела сам ја његов пѣспрдан изглед, није ми мѡга умаћ.

пѣспрдивѣт се и (ређе) **пѣспрђивѣт се**, -ѡјѣм се, несвр. *ѡдсмјехиваши се, грубо се шалиши на нечији рачун, ѡдругиваши се*. — Видиш ли, јадо, ѣ се с тобом пѣспрдју! Само се ти пѣспрдју, а виђешеш што њу учињѣт. Пѣспрдјује се свакоме, а себе не види. Пѣспрдивѣла сѣ свијема и остѣла неудѣта. Кад је била ѣвѡјка, свѣ му се пѣспрђиваше, а сад му је жѣна, пѣ га чувѣѡ от друтија. Никоме се не ваља пѣспрдивѣт кад је болесан, ѣ слабѡс свакога мѡже снаћ. Немѡ се ти њѣму пѣспрдивѣт, фино је то мѡмче, иѣко је сиромѣшан.

пѣспрдица, -ѣ, ж. *увредљива ријеч, непријѣтна шала на нечији рачун, често изражена алузијом*. — Није, ваља, покојница никад мѡгла бес пѣспрдица, ако се није мѡгла коме другоме пѣспрдиѣт, мѡрѣла је себе или својѣма.

пѣспрдно, прил. *на ѡдсмјешљив начин*. — Збрѣше ли онѡ от Јанку Мѣлица онѣко пѣспрдно.

пѣспрдиѣт се, -нѣм се, свр. *ѡдсмјехуши се, нашалиши се грубо на нечији рачун, увредљиво се нашалиши*. — Пѣспрди-

ну ли се онѡ тебе данѣс Милија? Пѣспрдиѣли су се с њѣма гѣдно. Данѣс му сѣ на коферѣнцију грдно пѣспрдноу, пѣсвѣдиће се.

пѣспрамѣт се, -ѡтѣм се, свр. *ѡпсѡвати се међусѡбно* (от најмање двѣје ѡсѡбе). — Синѡћ се њѣ коло грдно пѣспрамѣтише Зѣрија и Никѡла, умѣло се не побѣше. Пѣспрамѣтили смо се њѣки дан на пѣсѣ обѡјке, нијесмо ниједан бирѣли рѣјѣчи.

пѣспрѣт (се), пѣспѣрѣм (се), свр. *ѡбавиши велику њужду*; уп. усрѣт (се). фиг. *уништиши, уѣропѣсѣши*. — Сваку рабѡту он пѣспѣрѣ.

пѣспрѣт, -рѣкам, свр. *кашиком ѡјѣсѣши ѣечну храну* (суѣу, мѣјѣко и сл.). — Јѣсте ли пѣспрѣтали свѣ варѣвину од ју-трошњѣ мужѣ?

пѣспрѣ, -ѣ, м. *ѣлашљивѣц, кукавица*.

пѣспрѣња и **пѣспрѣта**, -ѣ, м. *јадан, неугледан чѡвѣк, некаракѣтеран чѡвѣк, кукавица*. — Нѣмѣ у њѣга друга, пѣспрѣња прѣви. Виђѣх је с онијѣм пѣспрѣтом.

пѣспѣв, -ѣ, м. *ѣлашино за ѡспѣвѣу; ѣланко ѣлашино* (нпр. *за кошуѣу и сл.*). — Издрѡ ми се пѣспѣв на капѡт а не мѡже се закрѣит. Направила сам двѣ-три ленѣуна од онога шарѣнога пѣспѣва што ми је послѣла Вѣра.

пѣспѣва, -ѣ, ж. *ѣлашино које се ушивѣ у ѡјѣлове ѡдѣје от шѣфоѣ или другог дебљѣг материјѣла*.

пѣспѣвљѣт, -ѣм, несвр. (ѡсим *уѡбичѣјѣних значѣња*) изр. *пѣспѣвљѣт лѣзе сѣивѣши розѣе* (сохе) *уз лѣзе како би уз њих расли мѣзѣви*. — Јѣсте ли јѡш пѣспѣвљѣли лѣзе? Пѣспѣвишу свѣ лѣзе бѣгрѣмовѣјама рѡзѣма.

пѣспѣрѣт, -ѣм, свр. *ѡстѣриши*. — Оѣвно нијесам виђѣ Никѡлу, бљѣше дѡста пѣспѣрѣ.

пѣспѣрѣт се, -ѣм се, свр. *ѡбрѣнути се*. — Пѣспѣрѣ се ти от ѣѣци пѣ ти нѣка

остали пѡслови! Да се о њему нијесу по-
старила комшије, црѡка би.

пѡстарѡс, прил. у *стариости*, *иод*
старе дане, *иодстарости*. — Остали су
пѡстарѡс на ништа без ништа, све су им
разнијели рѡђаци. Не продаи то, јадна,
што ћеш пѡстарѡс?

постаћ, -кнѡм, свр. *иодстиаћи*; *нагово-*
риши. — Постаќни мало та огњ, смрзо-
смо се! Не би се ѡн сѡтио нѡ га је поста-
ќла она калијѡжница, њѡј свашто панѡ
нам. Постаћу га стари а ѡн се не би
сваћа.

постаћ се, -кнѡм се, свр. *стиаћи се*.
— Умало се не постаќоћ на ону жицу што
си је онако пѡско рязапео између слива.
Постаќла сам се на један ќам и трѡснула
сам колико сам дуга и ширѡка.

пѡстида, -ѡ, ж. *стиид*, *засише*. — Оно
што су урађили у Брда овѡ наши је правѡ
пѡстида за цијело плѡме. Он није био син
и браћ нѡ пѡстида за фамѡљу, и лажѡ је
и кра, и свашто другѡ чиниѡ.

постѡница, -ѡ, ж. *стиаза*, *иушењак* *ко-*
јим могу ићи само ијешаци, стиоиник. —
Знадите да овудијен никад није било
пута, само је била постѡница за онѡ кой
пролазе до лѡза на долине.

пѡстриж, -а, м. и -и, ж. *вуна која се*
добија од стирѡже оваца, вуна која је до-
бијена дјелимичном стирѡжом (доњих
дјелова овце, око реи, враиша и сл.). —
Од онога пѡстрижа ваљау само уривци
или какве чарапчине, а не фањеле и што
другѡ. Слаба је овѡ годинѡ била пѡстриж
од ѡваца.

пострић (се), -ијѡм (се), свр., 3. л.
мн. през. *постригу (се)* и *пострижу (се)*
иодстирићи (се), *иодишиаћи (се)*, *скра-*
ишии косу или длаке живоишињи (вуну
овцама, гриву или реи коњу и сл.). —
Јучѡ сам пострига све ѡвце. Пострижи
томѡ малѡме ту космурачу, не мѡже глѡ-
даћ од њѡ. Пострига сам Вранцу реп, а
длаке ћу за гусли.

посуќат се, -ућѡм се, свр. *узвриѡиши*
се, узмуваћи се, узврѡудаћи. — Те јѡсени
се по Загарачу блѡху посуќали некакви
непознати ѡуди, па нико није смѡ пѡ-
снѡт.

посѡдаќ, -тка, м. *сједјењка, сједник,*
иосијело (обично краће траје од сједни-
ка). — Сваке нѡди смо цијеле зимѡ одили
пѡнегђе на посѡдаќ, час код једнога час
код другѡга.

посѡдѡчит, -ијм, свр. *иосвјѡдочиши*. —
Неколико ѡуди је посѡдѡчило да је ѡн та-
дѡр био у вѡјску.

посећѡт, -ѡдѡм, свр. *иосјѡдјеиши, мало*
сјѡдјеиши. — Ојдѡћ, посећѡћу мало код
Илијѡ.

посѡќ, -а, м. *вријеме ујесен када се*
коње стиока за зимницу; сам чин клања.
— Дођите јесенѡ кад буде посѡќ, а биће
и вина. Нећѡља је фина за посѡќ, а изгле-
да ће и вријеме бит добро.

посѡријат се, -ѡм се, свр. *иосвадиши*
се, иоисоваиши се. — Посѡријаше се јутрѡс
на долину Јаница и Марија, свашто су
једна другѡј рѡкле.

посѡтит, -ијм, свр. (новије) *иосјеиши-*
иши. — Само сам га једном посѡтио у бол-
ницу.

посѡћ, -чѡм, свр. **1.** *иосјећи*. **2.** *убиши*
(нарочито сјечивом, при челу се сјекла
глава убијеног). — Ђед му је посѡќа три
Турчина. Посѡќа је пријед нѡ ће погинут
двѡ аустријанска војника, те се освѡћѡ. **3.**
много ражалосишиши. — Посѡќла га је
смрт јединца, па ни црни ни бијели. По-
бљѡгла му је шѡс с једнијем Циганином,
то га је посѡќло.

посећивѡт, -ујѡм, несвр. (новије) *оби-*
лазиши, иосјећиваиши. — Сваки дан су ме
посећивѡли док сам био у болницу.

посечѡн, -а, -ѡ **1.** *иосјечен*. **2.** *који је*
ојалошићен, који је скрхан иугом, који
је остиаѡ без најмилијих. — Смрћу Мѡло-
раѡвѡм Нѡвка је била посечѡна ка ијед-
на мајка. Унесрѡћен је и посечѡн од ѡце.

по́сечѣт, -а, -о *ошѣар*, који добро си-
јече (обично о оруђу). — По́сечѣта ти је
се́кѣра, ваља па́ра. Има сам по́сечѣт ко-
сијер, нѡ ми га ђеца спешига́ше.

пѡт, -а и пѡта, м. *зној*. — Сва ми је
кошуља мо́кра от пѡта. Цијелѡга мѣ об-
лио пѡт док сам ижљега́ уз ову страну.

потѡд, прил. *послије шѡга, иза шѡга*.
— Потѡд ми више нијесу до́дѣли, миран
сам од њих.

пѡтаја, -ѣ, ж. *шајносѣ, нешиѡ шѡ*
је скривено. — Све је ра́дила у пѡтају от
свија нас, па смо се добро изнена́дили.
Извадио је шѡш ис пѡтаје и убѡ га праѡ
у дрѡб.

пѡтајно, прил. *шајно*. — Пѡтајно је
утѣкла за онога Љешња́нина, ни́ко јѡ ис
фамѣље ништа није зна́.

поталауши́т се, -ѣм се, свр. *пришаји-*
ти се, прикриши се, правити се неин-
формисаним о нечему. — Поталауши́ла се
иза стога и ништа не збрѡи, а ми је
трајимо. Чува се њѣ ка се поталауши́, та-
дѣр нешто пакосно спрема́.

пѡтан, -тна, -тно *ознојен, мокар од*
зноја, шѡша. — Цио сам пѡтан, мора́м се
истрља́т ракијѡм да ме не уфа́ти прѣкла-
да. Мѣне су и нѡге пѡтне.

потѡпа́т, -ѡплѣм и -ѡпа́м, несвр. 1.
сѣлавайти у шечности. 2. *савијати издан-*
ке биљке и шако их савијене укојавати
у земљу да би се изданак шѡјавио даље
као нова биљка (шѡ се обично чини са
лозама, кашкад са смоквама а ређе с дру-
гим воћкама); уп. погријебат. — Потѡпа́
сам једно десет брдунѡ на Бобовиште,
ѡпу да обнѡвим за двије-три године све
онѣ редове онѡђен. Ове двије смѡкве што
шмау најзеленије листове су погребуше,
потѡпа́ сам их онѡмла́ник.

потѣгну́т, -ѣгнѣм, свр. 1. *шѡвући*. —
Потѣгни ма́ло та коно́д да измѣрѣмо
дужину. Потѣгни га на ову страну! 2. *шѡ-*
ити. — Потѣгни ко́й гутљај ове ракије.
Потѣгну́смо из ѡце́ све што бѣше. 3.

шредузеити, донијеити одлуку. — Пѡтѣга́ си
то́лики пѡт да би ме ви́дио, фала́ ти. Пѡ-
тѣга́ сам да купи́м једну ливаду од
Мишка. 4. *изнијести на видјело*. — Ка́ сам
га довео у шкрипац, пѡтѣже ѡн ону́ нашу
слабѡс, те сам мора́ престѡт.

потѣза́т, -ѣжѣм, несвр. 1. *шѡшраити,*
вадити (шѡр. оружје, иш аргуменше). —
Ни́ко од њих није ни прѡба да потѣже
оружје. 2. *вући с најором, развлачити*. —
Потѣзали смо жицу за струју. Што потѣ-
зау коно́пе пред за́другу.

потѣнчи́т се, -ѣнчим се, свр. 1. *повал-*
ириити се. — Јеси ли чуја́ како се по-
тѣнчиѡ, па су одили на грѡб да му забѡју
глогѡви ко́лац. Потѣнчиѡ јѡј се бѡ све-
кар, па је чува́ла ђѣцу да јѡј их не закло́сѣ.
Потѣнчиѡ се, велѣ, сѡтридан пошто су га
укопали, и нѡпу је нападѡ своју чѣља́д.
Потѣнчиѡ се, дабѡгда, какѡв је! [клетва]
2. фиг. *дићи се послѣ шѣшке болести,*
„дићи се из мртвих“, оживѣити. — Ми-
руна се, ѣто, потѣнчила́ послије онѡкве
слабѡсти. са се мо́же уда́т.

потѣпа́т, -ѡм, свр. *лијѣтим ријечима и*
гестивима шѡказати наклоности (обично
шрема дјетѣшу), шѡмлушити. — Потѣпа́ј
ма́ло томѣ ѡтѣту, неће ти перјаница от-
па́с. Ништа му нијесам учињѣла на́ко што
сам му ма́ло потѣпала, а ѡно се ра́сплака,
не познаѣ ме.

пѡтѣћ, потѣгнѣм, свр. 1. *шѡшегнути,*
шѡвући, шѡдигнути. 2. *шѡшренути, изва-*
дити (шѡр. оружје, аргуменш и с.л.). —
Пѡтѣга́ је Бранко бѡ нѡж на онѣ мо́мке,
нѡ га не пуштѣсмо. 3. фиг. *шѡиити у веѡј*
количини (о алкохолу). — Изгледа́ си
ма́ло више пѡтѣга́ из ба́чве. 4. *прихватити*
се шѡсла, обавезе, шредузеити, анга-
жовати се. — Ни́ко није стѡо пѡтѣћ ка́
се ра́дило а сѡт сви до́де на готѡво! По-
тѣгни ма́ло и ти, немѡ да ти овѣ старчеви
раде́ а ти да скѡташ!

потѣћ, -чѣм, свр., импер. потѣци и
потѣчи *шѡћи, кренути, шѡжуриити, шѡжу-*
риити, шѡшраити, сѡићи. — Потѣци за

кравама е ће на умертин! Потѣкоше људи ѝ села те утѣлише огњ и спасише кућу. Таман се Турци одморили а ми потекдсмо на њих и оћерасмо их. Ја потѣци за њим, кад — он се скриво одмах тун, за појатом.

потеченик, -а, м. *вамѣир*. — Ђто, вели, љ гробље потеченици ѝграу коло. Доша ми у сан некакав потеченик, стравила сам се. Потеченик је сѣмо једна мјешина. Али не знаш штѣ је потеченик — тѣ је тѣнац, кѣ се неко из грѣба потѣнчи. Претворио сѣ у потченика ѣ је био здѣвач. Потченици вѣзде нѣћу долазѣ и пију крв чѣљадма. Пријед је било потченика и свѣкаквија чудѣса, а данѣс нико ни у што не вљѣрујѣ. Кѣ се потченику побѣдѣ глогѣви колац у грѣб, он се више не мѣже јавит.

потѣјецѣт се, -ѣјѣѣм се и -ѣјѣѣм се, несвр. *ѣоново се ѣарѣиѣи (о кози)*. — Слабо сѣ тѣкла прије двѣје нећѣље, пѣ се потѣјѣѣ.

потѣт (се), потѣм (се), несвр. *знојѣиѣи (се)*, *замарѣиѣи (се)*. — Ја се лако потѣм и зими и љѣти, не мѣгу да издрѣжим ни најмањѣ врућину. Што потѣтиш ѣѣбѣ тѣ волѣе, јѣдан?!

поткѣзѣт, -ѣжѣм, свр. *ѣѣјно неѣиѣо о некоме рећи*, *ѣѣкрѣиѣи нечију намјѣру*, *ѣроказѣиѣи*, *ѣѣиѣјѣиѣи*. — Поткѣзѣле су га комшије да је Укра државне пѣре. Ако ме поткѣжете, никат с вѣма нећу више одит љ друштво.

поткѣзѣвѣт, -ѣјѣм, несвр. *ѣроказивѣѣиѣи*, *износѣиѣи о некоме ѣѣјне (ѣѣиѣниѣиѣи или лажне) ѣодаѣѣке*. — Поткѣзѣвѣ је он партизѣне у рѣт, пѣ су му запѣмѣтили. Не вѣлѣ да учѣтељу поткѣзѣјѣш другове, тѣ није лијѣпо!

поткѣстрѣт, -ѣм, свр. *ѣодѣјећи*. — Поткѣстри онѣ доћѣ грѣне на крушку да јѣј се крушна не шѣри, нѣ нека рѣстѣ ѣвис.

поткѣчит, -ѣм, свр. *ѣѣѣкуѣиѣи*, *наѣѣѣиѣи*, *заѣкуѣиѣи*, *ѣѣѣјѣѣиѣи*. — Дѣбро

га је судѣја поткѣчио, пѣће у зѣтѣвр. Гѣдно га је поткѣчио некѣ друт из предузѣћа, пѣ су га отпушѣтили, а ништа није био крѣв. **II. ~ се 1. завадиѣи се**. — Припѣзи дѣвѣѣн да се не поткѣчѣ Милѣн и Сѣвѣо е су нешто љути јѣдан нѣ другога. **2. ѣѣѣѣѣи се некоме**, *заѣкуѣиѣи некога*. — Поткѣчили су му се, овога пѣта се неће ѣзѣвѣћ.

пѣткомандѣјѣр, -а, м. *замѣеник командѣниѣа*. — Блаждѣ је био командѣјѣр на Тарабѣш а имѣ је неѣколика пѣткомандѣјѣра.

пѣткомандѣјѣрство, -а, с. *ѣоложѣј замѣеника командѣниѣа*. — Командѣјѣрство су дрѣжали Бѣговиѣи а ѣни пѣткомандѣјѣрство.

поткопѣвѣт се, -јѣм се, несвр. *ѣѣремаѣи коме ѣодѣвалу*, *замку*. — Стѣлно му се поткопѣвау комшије.

поткопѣт се, -ѣм се, свр. *ѣѣремѣиѣи коме ѣодѣвалу*, *замку*, *ѣѣриѣремѣиѣи ѣодѣвалу*. — Он је, вели, дѣбар ѣѣк, нѣ су му се поткопѣли некѣ профѣсори, пѣ му не дѣу мѣднѣт. Био ми се поткопѣ јѣдан вѣдѣник да ме оћѣрѣ у зѣтѣвр, али нијѣсам био крѣв, пѣ ми није мѣга ништа. Не би је кѣзѣнили, нѣ јѣј сѣ био поткопѣ јѣдан ѣдѣбѣш.

поткопѣштѣт, -ѣштѣм, свр. *ѣѣѣѣѣѣѣиѣи*, *ѣбузѣѣи (о смѣјѣху)*. — Кѣ су чѣли штѣ је учѣниѣо, свѣ их је поткопѣштѣо смѣјѣх, е су знали да су му подѣвѣлили.

поткѣрѣит, -ѣм, свр. *ѣѣѣѣѣѣѣиѣи*, *изѣѣѣѣѣѣѣиѣи* *ѣѣѣѣѣѣѣиѣи*. — Поткѣрѣићу прѣво свѣ дѣгове, пѣ ћу ѣнда купѣвѣт. Неће те за тѣ поткѣрѣит ни двѣ мѣлеѣна.

поткуражѣвѣт (се), -ѣјѣм (се), несвр. *ѣѣѣѣѣѣѣиѣи (се)*, *ѣѣѣѣѣѣѣиѣи (се)*. — Не поткуражѣј тѣ пѣшчѣд! Немѣ да те поткуражѣјѣу онѣ поганѣви на злѣ рабѣту, нѣ припѣзи што рѣдиш. Пред бѣрбу су се вѣзде поткуражѣвѣли ракијѣм.

поткуражѣт (се), -ѣжѣм (се), свр. *ѣѣѣѣѣѣѣиѣи* *ѣѣѣѣѣѣѣиѣи (се)*, *ѣѣѣѣѣѣѣиѣи*

лѹти га. Потчкрѣкнѹла би се она свѹкојѣ-му мѹмкѹ кад би смјѣла.

пѹхера, -ѣ, ж. *поијѣра; изражење, израгање*. — Јучѣн смо били у пѹхеру на вѹкове, сѹмо је Милѹн увѹио једнѹга. Кѹ сѣ био изгубио сѹн Ђѹкѹв кѹт Пѣћи, свѹ исељеници су пѹшли у пѹхеру, и нашли су га у Патријѹршију кѹт калуђерѹца.

поћерѹт, -ѹм, свр. *поијѣраиѹ, усмјерѹиѹ и одрећени иравац*. — Поћерѹј говѣда у Присоје, наће нешто да чѹпнѹ. Јѹтрѹс је Дѹсѹ поћерѹ мливо у Слѹтину на два кѹња.

поћерѹш, -а, м. *врѣћа игре (забавне): више њих се ухватиѹ један другѹме за појас оијѹзади, ирви узима каиш и настѹији да удари посьеднега у „колони“ (иако се ирави нека врѣћа круга)...* — Игрѹли смо сѹнѹћ поћерѹш у Задрѹжни дѹм и кѹ скѹро вѹзде — пѹбиједи Влѹдѹ. Игрѹли смо се поћерѹша по онијама пољѹнама кад гѹђ смо се мѹгли скѹпит вишѹна.

поћерљив, -а, -о *сѹسوبан за шѹрей (о шѹварној живошѹњи — магарѹи или коњу)*. — Онѹ Милѣнино магарѹе је поћерљиво више од иједнѹга у Лѹзарев Крс. Јѹвичина маѣка је немѹрна, али поћерљива, а мѹже да повѹче стѹ ѹка.

поћѹкат, -ѹм, свр. **I.** *појесѹи кѹцањем (о живѹици и ишѹцама)*. — Поћѹкаше ни тѹце свѹ онѹ сѹвѹ грѹжђе, нејѹ! Покрѹи нећѹм онѹ шенѹцу што се сѹши да је не поћѹкау тѹце. Дѹј кѹкопѹкама мало жѹта ако су поћѹкале онѹ што сам им јѹ бѹчили. **II.** *~ се ѹљубиѹи се, изљубиѹи се*. — Поћѹкаше се онѹћѣн прет свѹјама кѹ двије тѣтке, ћѹк-ћѹк — један другѹга у образ. Кѹ смо се срѣли, поћѹкали смо се кѹ најмилиѹ. Немѹ се ћѹкат с тѹјама. Ђевојчинама, е ћеш се поћѹкат с неком која ће те уфѹтит.

поудѹвѹт (се), -јѣм (се), свр. *разудавѹи (се), ѹоудавѹи (се)*. — Поудавѹла је она свѹ шѹѣри, свѹкѹ је дѹбро удѹмила. Јесѹ ли му се поудавѹале онѹ ћевѹјке?

поудѹт (се), -ѹм (се), свр. *разудавѹи (се), ѹоудавѹи (се)*. — Поудѹле су му се шѹѣри и сѹд је остѹ сѹм. Ништа јѹј се не бѹј, поудѹће она свѹкѹ шѹѣр пѹ да су ћѹре.

пофѹлѹт (се), -ѹлим (се), свр. *похвалиѹи (се)*. — Пофѹлѹли су га ѹ вѹјску кѹ најболѣга војника. Дабѹгдѹ се ви ш ѹѹм пофѹлѹли кѹ што смо се ми пофѹлѹвали ѹ рѹд ш ѹѹм! [здравица сватовѹма]

пофѹличѹр, -а, м. *онај који се хвали*. — Ништа, бѹгоми, од ѹих, сѹмо што су вѣлики пофѹличѹри, пѹ би рѣка е свѹ мѹгѹ.

пофѹлѹвѹт (се), -ѹјѣм (се), несвр. *похваливати (се)*. — Свѹ једни другѹге пофѹлѹјѹ — нико кѹ ѹни. У свѹкѹ школу се на Вѹдовлѹн ћѹци пофѹлѹјѹ без у овѹ нашу.

пофермѹт, -ѹм, свр. *одобрѹиѹи, ѹтврѹдиѹи, ѹсвјѹдѹчиѹи, иреѹорѹчиѹи, гаранѹиѹватиѹи*. — Пофермѹћу пред свѹјема да си сѹмо тѹ кѹзѹла. Свѹ су пофермѹли да је крѹву била ѹкрѹла ѹна. Пофермѹ ми је ѣ ће ми дѹнијет ѹиѹ дѹг. Пофермѹла је да су је напѹли, али није знала кѹ. Оли ми пофермѹт да сам га трајѹиѹ?

пофѹкѹт, -ѹкѹм, свр. *халаљѹиво ѹје-сѹиѹ, нагло ѹјесѹиѹи, нагло ѹрогѹиѹиѹи*. — Пофѹкѹсте ли свѹ мѣсо? Немѹте пофѹкѹт свѹ, оставѹите нешто и нама. Не оставѹѹ(ј) тѣ приганице е ће ти ѹх онѹ ћѹчѹрлија пофѹкѹт.

поцркѹвѹт, -јѣм, свр. *ѹоумираѹиѹи, ѹкреѹваѹиѹи*.

поцркѹт, -ѹм, свр. *ѹоумираѹиѹи, ѹкреѹѹиѹиѹи*.

поцрњѣт, -нѹм, свр. **1.** *добѹиѹи црну, шѹмну боју*. — Поцрњѣле су ми нѹжице од лѹзѹ откако сам с ѹима рѣзѹ онѹ врбѹвѹину. **2.** *фиг. осрамѹиѹиѹи се*. — Чѹвѹ се у тѹ слѹжбу, немѹ да ти поцрнѹи образ! Поцрнѹи му је образ кѹ ѹкомѣ ѹегѹвѹме.

почѣк, -а, м. *давање нечега (нѹр. ѹо-зајмице) на чекање, на одрећени рок*. —

Да сам му сїјено на почѣк, плāтїће ми кат продā нѣшто од живѡга.

почѣк, узвик *пpичекај!* — Почѣк мāло да ти ја кажѣм кога ћеш дрѹтї пѹт задир-кївāt!

почѣкнѹт, -нѣм, свр. *пpичекајтїи*, *мало сачекајтїи* (*обично у емоционалном говору*). — Почѣкните не мāло — да вїдїмо кѡ се тѡ смїјѣ спрдāt с нāшијема ђевѡј-кāма! Немѡте пѡћ ако не стїгнѣм, нѡ ме мāло почѣкните.

почѣм, прил. и везн. *зашїѡ*, *због че-ги*, *оїкѹда*; *їошїѡ*, *јер*. — Почѣм си тї паметнї од остāлија те се тākѡ кокѡтїш? Избїо га је, велї, почѣм га је задїјѣвā. Познāјеш ли тї почѣм нѣкога у Мѡнопол, да ми нѣшто помѡжеш?

почѣпāt, -ѣплѣм, свр. *їогазїтїи*, *изга-зїтїи*, *їоравнїтїи*. — Нѣшто ми је почѣпāло расāд дувāнскї, свѣга га је спрїшгїло. Почѣгнї мāло онѹ зѣмљу окѡ слївā да се изравнā.

почивāло, -а, с. *мјестїо на сеоском ѿпѹћу гдје се ѹди одмарају* (*од ѿјешачког умора или од умора због бремена које носе*). — От Почкāља до Лāзāрева Крста двā су почивāла — Вѣљѣ и Мāлѡ. На Вѣљѣ почивāло їмā двїје-трї фїнѣ плѡче да се мѡже сѣс и одморїт.

почїнѹт, -нѣм, свр. **1.** *наїравїтїи* *їо-чивку*, *одморїтїи*. — Од зорѣ кѡсїм, пā сам сād мāло почїнуо е сам се дѡбро уморїо. **2.** *фиг. наїусїтїи* *їивоїтїне їешкоће*, *умрїјетїи*. — Пѡчину ли Јāни-ца, пѡчину, нека јѡ је лāка црнā зѣмља.

пѡчкāн, -а, -о *фиг.* (*пејор.*) (*у елипса-ма*) *лош*. — Пѡчкāнā кѹчка! Пѡчкāнā зѣ-мља! Пѡчкāнѡ врїјеме!

почкāt се, пѡчкѣм се, свр. (*заст.*) *їо-мокpитїи* (*се*). — Пѡчки се сā на вѣга! Почкāћу ти се ѹ брк!

почѡјчїт (се), -ѡјчїм (се), свр. *уѹ-дїтїи* (*се*), *уозбївїтїи* *се као одрасли* (*о младићу*); *їокочѡјерїтїи* *се*. — Почѡјчи се мāло, нїјеси вїше мāлї. Почѡјчїло сѣ

онѡ Јовāново бисāче. Почѡјчїћс га ѡни чїм се састāнѣ ш нїма.

почѡплїт, -ѡплїм, свр. *їобрајтїи* (*о зеленом лїпћу или воћу*), *їојасїтїи*. — Нѣко ми је почѡплїо онѡ мало грѡђжа што је бїло на розаклїју на кошћѣлу. Кѡзе свѣ жївѡ обрстѣ и почѡплѣ. Бљѣше свѣ трава на ливāду почѡплсна, нечїјѣ ѡвце су је почѡплїлѣ.

поцевељāt се, -āм се, свр. *їосвађајтїи* *се*, *їоцајајтїи* *се*, *особїтїо їсовкама* и др. *ружнїм рїјечїма*. — Поцевељāше се Влāдѡ и Нїкѡла, не знāм окѡ чѣса им тѡ бї. Не ваљā ви рабѡта āко се не поцеве-љāте!

пѡшā и **пѡша**, пѡшѣ, ж. *їлајтїо* или *какав дрѹгї їекстїїлнї їредметї* (*мара-ма, їојас или сл.*) *којїм се обїојава гла-ва, којїм се їоши глава*. — Свāкѡј од ђевѡјāкā је кѹпїла по црнѹ пѡшѹ — да се знā да им је ѹмро отāц.

пошакāt се, -āм сс, свр. *їоїшѹтїи* *се* *їеснїцама*, *шакāма*, *їобоксоватїи* *се*. — Пошакāсмо се, и чїм је вїдїо да не мѡже сā мнѡм, прѣкїдс. Ајдс да се пошакāмо, ако смїјѣш!

пошакетāt се, -āм се, свр. *їобоксова-їтїи* *се*, *їоїшѹтїи* *се шакāма*, *їеснїцама*, *їошакāтїи* *се*. — Пошакетāше се мāло и смїрїше се.

пошашāвїт, -āвїм, свр. *їосїајтїи* *шашав*, *ошашавїтїи*. — Овā је бāба, тākѡ ми бѡга, пѡтпунѡ пошашāвїла, нѣ знā што прїчā.

пошевāкнѹт (се), -нѣм (се), свр. *їо-мјерїтїи* (*се*). — Пошевāкнї тā меднїк, немѡ да сс лѹтїмо! Нїје се пошевāкнѹо с мјѣста. Пошевāкнѹо сѣ чїм је вїдїо е му прилāзїмо.

пошѣнѹт (се), -ѣнѣм (се), свр. *їомјер-рїтїи* (*се*), *їомакнѹтїи* (*се*). — Нѣко је пошѣнѹо меднїк између нās и Јѡшā, сād је двā мѣтра у нāшу. Не мѡже се овї вѣ-лїкї кāм ни пошѣнѹт. Пошѣнї се мāло да сѣдѣмо и мї. Пошѣнї мāло овї тау-

имāмо сāмо једнога прāза, нē знам оће ли их моћ свē помркат. Сāмо пуштам једнога прāза на овце, они два другā нијесу ни за што.

празан, -зна, -зно у којему нема *ничега или никога*. — Овē гдинē су ми свē бāчве остāле прāзне, није грџа било ни зрна. Остāла му је прāзна кућа лише онога ђетета.

празнѡв, -а, м. *сиромашан човек, јадник, ониј који нема, који је немоћан, неспособан; човек мале духовности*. — У ту кућу нēмā обичнога чељадета, свē празнѡв до празнѡва, јāди до јāда. Не дйра(ј)те онога празнѡва, дѡста му је и његовѡ мукѡ.

празноврѣћа, -ѣ, м. *сјеверни вјештар који не доноси кишу, од којегā нема користи*. — Пунѡ је био празноврѣћа, а тадер је трѣбала кйша.

празноглав, -а, м. (супстантивизовано) *онај који је празне главе, који ништа не зна, будалешина*. — Онаквога празноглава нијесам виђā, тѡ је лудо.

празноглав, -а, -о који је *празне главе, који ништа не зна*. — Празноглавијѣга чељадета од њѣ нијесам јѡш виђāла.

празноглава, -ѣ, ж. (супстантивизовано) *женска особа која ништа не зна, вијомозгаста ж. особа*. — Бѡгоми им је она празноглава напунила кућу, видйш ли ти штѡ је нафака.

празноглавиле, -а, м. *празноглава мушка особа*. — Имā двā лијепā ђетића и једнога празноглавила, штѡ се ш њим свијет спрдā.

празногуз и **празногуз**, -а, м. *онај који је гладан, који је халайъив (због глади), гладнов; онај који је сиромашан, који нема ништа, сиротиња, биједа*. — Сāмо да си видйо колико синѡб изде онй празногуз. Мѡгли сте је удāt у богатију кућу а нē дāvāt је онијама празногузима.

празногуз, -а, -о *халайъив; сиромашан*. — Онакѡ празногузија чељадѡ нē

ћеш наћ нāдалеко. Ето колико је , пā и ѡно празногузо кā остāла чељад у њйхову кућу.

празнорук, -а, -о који је *празних руку, који долази код некога без дарова (или ѡнуда, нпр. болеснику)*. — Сврнула бих код Мусѡвѣ фамѣљѣ, нѡ не мѡгу овāкѡ празнорука, а данас Задруга није отвѡрена да што купим.

празнорукѡ, прил. *празних руку, без ѡклона и дарова*. — Али нē знаш да се болеснику не йде празнорукѡ?!

празнѡрбиле, -а, м. *гладнов; сиромашан човек, сиротиња*. — Нāјвише је ѡ вѡјску мѡга да изйје онй наш празнѡрбиле, знаш вѣћ о коме причām. Нашā је онй празнѡрбиле државнй пѡсā, дāко се и њѣму сирѡмāху окрѣнѣ да проживй.

празовит, -а, -о који је *бахай, који се ѡнаша насмички (ѡѡуић прѡза), ѡасиушаст, налетан*. — Онй старй син му је нѣкāко празовит, набусит и нāлетан. Није било празовитйјѣга магарѣта у Загарач од Милѣнинѡга.

прамāt, -ām, свр. *ићи разбарушено; скийсарийи, луйаши*. — Прамā несрѣтнйк пѡ селу, откāко је остā без онога јединца, изгубйѡ сѣ. Што прамāш по туђија кућā, мйслиш ли се, црнā друго, удāvāt?!

прангйја, -ѣ, ж. *врста стйаринскога шѡйа*. — И мй смо пуцāли нѣкаквијама прангйјама кā смо нападāли Скадар.

прасадāра, -ѣ, ж. *кућѡца за свиње, свињац; уп. прасадарник*. — Јесй ли виђѣла какву је прасадāру Брāнко направйѡ, мѡже у њу стāt нѣколикорѡ прасāди, а чйста је кā апѡтека.

прасадарник, -а, м. *свињац, свињарник; уп. прасадара*. — Нēмāмо прасадарника нѡ прасад држйѡ у обѡр. Виђѣк јѣжа прет прасадарнйком!

прасадарница, -ѣ, ж. *прасадара, свињац; уп. прасадарник*. — Вāзде јѡј је кућа бйла нѣчѡста кā прасадарница, али, видйш, тѡ јѡј нē смѣта да се фйно удā.

Ма̀рѣ нѣкад не пуштáвãше прãсãд ис прãсãдãрнѣцѣ, нò им тун свѣ донòсãше да ију́ и лòчү.

пра̀са̀ц, прãсãца, м. 1. свиња мушкогò рода, вейар. — У овогã прãсãца ће изглѣдã бит вѣше од стòпедесет кѣлã. 2. фиг. *тврдица* (м.). — Таквòгã прãсãца кã нѣгã јòш мòје ðчи не вѣђешѣ, свѣ чүвã да кòме штò не дã.

пра̀сетина и прãсѣгина, -ѣ, ж. свињѣ-ишина, свињско месо. — Забрãнѣо ми је ðктор да ијѣм прãсетину, а нү нãвѣше вòлим.

прãсѣћãк, -а, м. свињски изметѣ. — Свүђ су испред күһе прãсѣћãци, очисти их! Угãзио си у прãсѣћãк.

прãсийца, -ѣ, ж. 1. свиња женскогò рода. — Опрãсила сѣ Зãрѣји прãсийца, бãчила је једанѣсторо. 2. фиг. *тврдица* (м. и ж.). — Тò је прãсийца, нѣ би бòгу тамјãна дã.

прãсийчина, -ѣ, ж. *аугм. од прãсийца* 2. — Онãквѣ прãсийчинѣ кã што је ðна не вѣђех у мòј вѣјек, пуштѣла би рòба да јòј крепã на прãг. Тѣ нѣхове ðливѣ су свѣ прãсийчине, кã им мãјке, нѣ знã се којã је от којѣ поганѣјã и твѣђã.

прãска, -ѣ, ж. Гмн. прãсãкã бресквã (*Prunus persica*). — Нѣколико онѣјã спѣцã от прãсãкã што си бãчила лãник у лүчнãк изникло је. Нѣјесам знãвã да се и от прãскѣ печѣ ракѣјã.

прãскãт, прãскãм и прãштгѣм, несвр. 1. *правѣиши тпресак ударањем или тучњавом, тучаиши*. — Прãштѣ пушке по Загãрачу. Што нò прãштгѣ иза онијã күћã Велимировѣћã? Прãскãше онијãма штгѣцãма, кад бãчѣ, кã да левòр гүцãше. 2. *викаиши, галãмиши, узбуђено гласно говориши*. — Што прãштгѣјãше Мѣћо сѣнòћ? Не прãскã, нò се смѣри! Ако пòчнѣ прãскãт, вѣрни се.

прãскòвѣ, -ã, -ò који је од прãске, тѣј. од бресквѣ. — Нѣћеш ми вљѣровãт, ка сам бѣо у Вòјводину, пѣо сам прãскòвү ракѣјү, и ðлична је. Свãрѣла сам овѣ гòдинѣ

и мãло прãскòвòгã пекмѣза, велѣ да е дòбар за ћѣцу.

пра̀ћа, -ѣ, ж. *канай на самару којим се, уз помоћ другогò канайã, причвршћује, веже, товар, причвршћен је за самар, и при јахању може да послужи као узенгија — да се на њему држе ноге; уп. праће*. — Требã да промѣњеним праће на самãр, овѣ не мòгу вѣше издржãт ни по пет кѣлã. Јѣсу ли овѣ праће на самãр дòста јãке да мòгү издржãт товãр?

пра̀ћакãње, -а, с. гл. *им. од праћакаиши се; уп. праћање*. — Кãквò је тò праћакãње, дѣјете, пушти ме да мãло одмòрим.

пра̀ћакãт се, -ãм се, несвр. *риѣцаиши се, койрцаиши се; уп. праћат се*. — Праћакã се овã крãва, йсто кã кãквò магãре. Не праћакã се тун, лѣзи лѣјепò! Јòш се праћакãу рѣбе у котарѣну, јòш су жѣвѣ. Утскòше свѣ, праћакãуши се.

пра̀ћакнүт се, -нѣм се, свр. 1. *риѣцнүиши се; уп. праћнүт се, праћкнүт се*. — Ако се кòњ праћакнѣ, мòже те обãлѣт. чүвã се. Праћакнү се магãре и трѣшти ме прãво ү ногу. 2. *искочѣиши нагло из воде и йоново уронѣиши (о риби, углавном)*. — Ёто се праћакнү рѣба у вѣр, йади лòви је тãмо. 3. *скочѣиши у воду главачке уз йокреиши ногу који личи йокреиши жãбе кãда скаче*. — Праћакни се ү воду, а јã ћу зã тобòм.

пра̀ћање, -а, с. гл. *им. од праћаиши се; уп. праћакање*. — Вѣдѣш ли како се онò мãлò магãре праћа, йсто кã ти ка трчѣш окò стòгã, али тò је прãво праћање и гѣцãње, јесн ли вѣдио како бијѣ зãднѣјãма ногãма.

пра̀ћãт се, -ãм се, несвр. *риѣцаиши се; уп. праћãт се*. — Што не йлѣш фѣно нò се свѣ праћãш!

пра̀ће, праћа, ж., мн. *ужѣ, канай са обѣ сѣране самара који служѣ за везãње тшерѣиши, или при јахању за држање ногу (слично кашѣу за узенгије); уп. праћа*. — Мѣтни праће на тã самãр, како

ћеш товѣрит. Мѡрам мијсѣнат праће на самар, овѣ неће издржѣт, прекинѣуће се.

праћка, -ѣ, ж. *направа за бацање камена, од дужег канѣла или ластѣике са додаѣком (прѡширењем) у средини у коју се ставља камен.* — Праћком се мѡже добѣчит три пѣта више негѡ руком.

праћнѣт (се), -нѣм (се), свр. *ришнѣти (се)*; уп. праћакнут се 1, 2. — Чѣва се да те тѡ магаре не праћнѣ. Праћнѣуће се кобила, припази дијете! Мѣлица је сандрута, вели е јѡј сѣ јучѣн прѣви пѣт дијете праћнѣло.

праћ, -а, м. *барѣт*. — Кѣпи ми мало праћа, нѣмам више ниједан мѣтак за лов. Праћ се мѡже праћит и ѡд гара, и дѡбро горѣ.

прашѣг, -а, м. *прашење (кукуруза, крошѣира и с.л.), прѡ окопѡвање, врѣјеме када се обавља пра радња*; уп. прашидба. — Прашѣг умертѣна ми је тежѣ от косѣдбѣ. Бѣло је тѡ негѣје окѡ прашѣга умертѣна.

прашидба, -ѣ, ж. *прашење усјева, окопѡвање усјева, прѡ окопѡвање, врѣјеме када се обавља прѡ окопѡвање*; уп. прашег. — Да му је бѣла бѡља прашидба, умертѣн би више издржѣ, овѣкѡ сѣ скѡро осушиѡ. Дѡћемо пѡслије Ђурѣвадне кад завршимо прашидбу. Немѡте ми долѣзит у прашидбу умертѣна ако ми не мѣслѣте помѣгѣт.

прашиѣт, прашиѣм, несвр. *окопѡвати прѡ прѡ прѡ кукуруз или прѡ врѣе.* — Јѡш нијесам прашиѡ умертѣн, а прѡрѣстѣ је за нагрѣтање. Не умѣјеш ти кртѡлу прашиѣт, посѣћ ѣш те цѣмине свѣ.

прашѣтѣт, -ѣм, свр. *прѣреснѣти, лѣинуѣти, нагло и хѣтро ударѣти.* — Прашѣтила је мѣња ѣ стѡг. Прашѣтила га је прѡва која је пѣкла, није грѡма чѡо.

прѡвѣк, -а, м. *онај коју је прѡ у нече-му.* — Наши прѡвѣци су бѣли командѣри и вѣзде су одѣли пред војниѣма.

прѡвѣчит, -ѣѣм, несвр. *прѡводѣти, биѣти прѡ, биѣти најбѡљи.* — Овѡћѣн су

вѣзде прѡвѣѣли богѣти, а на сирѡтињу ниѣко није глѣда. Међу свѣјсма загарѣчкијама ѣѣѣма прѡвѣѣо је Вѣљѡ.

прѡвѣшѣи, -ѣ, -ѣ ранију, прѣходни. — Прѡвѣшѣи ѣѣди су један дрѣтѡга више пѣзѣли нѡ данѣшѣи.

прѡвијенац, -нца, м. **1.** *прѡ лиѣтар ра-кије прѡ прѡчење.* — Да му од онога прѡвијенца лѡзѡвѡга једно кѣло, али му кѣжи да га чѣва за лиѣк а не да је пијѣ. Ниѣко не прѡдѣјѣ прѡвијенац, нѡ сѡмо остѣлу ра-кију. **2.** *прѡ међу свѣѣтовѣма, најзначај-нију свѣѣ (обѣчно неѣко од најуглѣдниѣх прѡ мушкој лиѣнију маѡдожење).* — Прѡвијенац ѣ свѡтове је бѣо Јѡвица. **3.** *прѡ прѡ рѣду, најзначајнију.* — Ђѣд ти је бѣо прѡвијенац у сѣло. **4.** *прѡ сѣн у прѡродиѣ.* — Мѣлорѣд ми је бѣо прѡвѡ дијете, прѡвијенац.

прѡвијенство, -а, с. *сѣѣрѣшинство, прѡ мѣсѣто међу дрѣгѣма.* — Вѣзде су до овѡга рѣта у Бѣлопѡвлиѣе прѡвијенство држѣли Бѡшковиѣи. Прѡвијенство су ѡћѣн држѣли свѣ богѣти ѣѣди, а сирѡтиња је мѡрѣла да ѣх слѣша. Вѣзде су богѣти имѣли прѡвијенство над сирѡмѣшницијама.

прѡвина, -ѣ, ж. **1.** *прѡчѣтѣк, прѡ прѡ прѡ (да се нешѣо уради).* — Није му овѡ прѡвина да овѣкѡ уради. Навѣкла сам да нѡсѣм, није ми прѡвина. Овѡ што рѣдѣмо ни је прѡвина, неѣка Бѡг помѡжѣ. Мѣне је овѡ прѡвина да ѣјѣм овѣ гѡдинѣ диње. **2.** *они коју су прѡ.* — Дѡшли смо на покѣјање с прѡвином, пѣ су пѡтѣе долѣзѣли остѣли. Вѣзда је бѣо у прѡвину, ниѣкад потѡњи.

прѡвѣне, -ѣна, ж., мн. *прѡ прѡ прѡ, не-шѣо шѣо се прѡдѣзѣма шѣ прѡчѣне прѡ прѡ прѡ.* — Нијесу ти прѡвѣне да слѣжѣш!

прѡвѣч, -а, м. *прѡ прѡ долазѣк неѣјѣстиѣ у род прѡ прѡ свѡдѣ.* — У прѡвѣч неѣвѣста ниѣкад не ѣдѣ сѣма, тѡ би бѣла срамѡта и за дѡм и за рѡд. У прѡвѣч су сѣ мнѡм ѣ рѡд одѣли мѣж ми, свѣкрѡва и ѣѣвѣр. Далѣко ми је бѣо рѡд, пѣ сам у прѡвѣч пѡшла навр гѡдинѣ.

прѡвѣчница, -ѣ, ж. *дрѣго име за прѡвѡде.* — Одѣли су у прѡвѣчницу мајѣка јѡј,

саїи. — Свѹ сам кѹћу прѣбрала и нїгђе не мѹгу наћ онѹ опанчарїцу.

пребрїжит, -їм, свр. *їребринуїи*. — Јѹш нїје пребрїжїла онога мѹмка што је искā првїи и за којѣга јѹј нїјесу дāли да се у дā.

прѣвара, -ѣ, ж. *обмана, лаж*; уп. пријевара. — Нїшта нїје пошгѣно зарāдио, нѹ је свѣ дѹбио на прѣвару.

прѣвеза, -ѣ, ж. **1.** *руковейї*. — Донѣси двїе-трї прѣвезе слāмѣ да поправїм мāло онї крѹв на појāту. **2.** *їрака, врїца, мaтеријaл којим се ївезује нешїио (сноїъе иш шїио друго)*. — Мѣтни јāчѹ прѣвезу на тѹ бāлу прѹћа е ће ти се ѹспѹт распā.

превјѣрїт, -їм, свр. **I.** *изневјерїиї, издаїи*. — Превјѣрио їх је један дрѹт, а ѹни би тѹ дāвно срѣдїли да га нїјесу чѣкали. **II.** ~ *се їрећи у другу вјеру*. — Бїла сѣ превјѣрїла у тѹрскѹ вјѣру, пā кад је пѹшгїио Турчїн и врнѹла се дѹма, ѹпѣт је ѹзѣла крс.

превјѣрница, -ѣ, м. *онај који їревјери, који изда, који їређе у другу вјеру*. — Превјѣрїцама нїко нїкад нїје вљѣрова, ѹни би свāшто учнїѣли.

прѣвјеса, -ѣ, ж. *грana која се налази над сусједовим имaњем*. — Закїни онѹ прѣвјесу од цāне што је изнад мојѣ ливāде. Посѣћћ ѹу ти онѹ прѣвјесу што ми покрїва лѹчнāк.

преврāтак, -тка, м. *їревраїи, їрео-браїи, назадовање*. — Нāшло нѣ великѹ злѹ ѹт сїна, доживљѣли смо преврāтак од њѣгѹвѣ бандѣ.

преврѣт, прѣврїм, свр. **1.** *їрелиїи се усљед врења*. — Преврѣла ми је јѹтрѹс варавїна, пā нїје мѹгло да се плѣнї. Трѹп у онѹ вѣликѹ бāчу је преврїо. **2.** *фиг. до-садиїи, дозлогрдїи*. — Преврѣле су ми вїше њѣзине мудрїне, свѣ нѣпшто чинї тāјно и зāмотāно.

прегрāрт, -āрāм, несвр. *осїајаїиї равнодушан їрема нечему шїио је неїри-*

јаїно, їрежаљиваїи, їреболїеваїи. — Прегāрāли смо ми и тежѣ нѹ пāљѣње сї-јена и појāтѣ, и кѹћа ни је горѣла пā се нїјесмо убили.

прѣглица, -ѣ, ж. *їређица, инола*. — Сāд млāдї нѹсѣ на кaишеве онѣ вѣликѣ прѣглице.

прегнāт, -āм, свр. **1.** *їреїїјераїи ка-кав їерей*. — Свѣ смо сїјено прегнāли на магāре. **2.** *їреїїјераїи у нечему (їићу, ша-ш, криїици и с.л.)*. — Сїноћ си прегнā с прїчѹм. **3.** *неоїправдано оїїиїжїиї*. — Прегнāли су на њѣга да је ѹн ѹкрā вино.

прегнѹт и **прѣгнѹт**, прѣгнѣм, свр. *од-лучиїи се), їредузѣиї (какав їодохваїи), усудиїи се да се нешїио їредузме, їо-дохваїиїи се нечега*; уп. прећ. — Нїјесам смїо прегнѹт да испѣчѣм клāчницу, нѣмā ми кѹ помѹћ, а клāк ми трѣба млѹго. Прегнѹла је сāма послїје рāта да тражї грѹб сїнов кой је погїнуо нѣгђе у Бѹсну. Вели ѣ прегнѹла нека прѣфесорїца да га обāли на гѹдину, предајѣ му трї прѣдмѣ-та. Прѣгнуо сам бїо да кѹпїм јѹш мало имāња, али нїјесам мѹга скуцāт дѹгове. Прегнѹо сам да радїм нѹвѹ кѹћу, а нѣ знам оћѹ ли издѹрāt. Свїјема сїлāма је прегнѹла да се у дā за Јѹвицу.

прегонїт, -ѹнїм, несвр. *в. їрегнаїи*.

прегонїт се, -ѹнїм се, несвр. *їреїи-раїи се*. — Не прегѹните се нѹ се лѹцкї договорите! Прегѹнāхѹ се нѣшто окѹ пѹ-литикѣ. Не ваљā се прегонїт нї окѹ шта.

прегорѣт, -ѹрїм, свр. **1.** *їреїећи, їре-много исїећи*. — Прегорїо ми је лѣб, мет-нѹла сам млѹго жāра на сāч. **2.** *їрежа-лиїи*. — Нїје мѹгла да прегѹрї смрт сїна, пā сѣ обїѣсїла. Прегорїо је и сїна и шїѣр, нѣће вїше за њїх да знā. Не мѹже се лāко онāквѹ мѹмче прегорѣт, свїјема ни је срце пѹнио.

прегријешїт, -їјешїм, свр. *наїрaви-їи грешїку у држању неког редѹсљѣда (їосїї, обїлазак родбїне и с.л.), закаснї-їи, не изврїиїи обавезу и с.л.* — Нїкад

у мѡј дан нѣјесам прегријешѡ нѣједне посте. Немѡ прегријешит да дѡћеш код ђѣда, грѣдга је.

преданит, -анѣм, свр. 1. *прѡвесѣти дан, задржати (се) један дан; крајко се задржати*. — Што преданите јучѣн цѡ дан у Јѡлетѣ, што удавѣсте фамѣљу?! Преданѣли смо у колибу на Лукавицу, а ѡвѣчен смо пошли у Жупу. Нѣје у рѡд ни преданѣла, нѡ сѣ ѡдмѡх врнула. Преданѣм нѣкако, нѡ ми црна нѡћ не да мира. 2. *фиг. а. ѡстѣяти у живоју; прѣживѣјѣти*. — Тѣшко ће преданит. 6. *дѡстигајѣти (о храни, ѣићу и сл.)*. — Не мѡжемо с оволикѡ лѣба преданит.

преданут и **предѡхнут**, -нѣм, свр. *одморити се, најравниѣи почивку; ѣаузу*. — Преданите мѡло, па ће се покосѣт! Предѡхнућемо на Почивѡло, кад ѣжлѣжѣмо на брдо. Пушти тѡ ђѣцу нека мѡло предѡхну, тѣ мѣслиш е ѡни мѡгу копѡт ка тѣ.

преданѣват, -ѡјѣм, несвр. *прѡводити дан(е), даниѣти, дану бити на одрећеном мјесѣу, живѣјѣти*. — Преданѣвали смо у шкрѣпове и крили се от свѡкога, а нѡћу смо путѡвали. Преданѣвали смо неколико путѡ у Плѡжине. Ђе преданѡјѣте, ѡћѣн је врѡће? Преданѣвали смо по цѡ дан радѣћи, а конѡчили смо у некѣ барачѣне. Како преданѡјѣте?

предвѡјѡт, -ѡјѡм, несвр. 1. *издвајѣти, ѡдвајѣти*. — Немѡ предвѡјѡт тѡ грѡжђе нѡ га свѣ такѡ заједно метни у бѡчву, ваљѡће за ракију. 2. *забрањивати, ѡдбијати*. — Пушти га нека ѣјѣ, немѡ му предвѡјѡт залагѡј.

предвѡ(д)ство, -а, с. *они који прѡводе, који прѡваче, руководѣтво, ѡрава, главари*. — Нѣкад мѣ нѣјесмо имѡли послѣје рѡта дѡброга предвѡ(д)ства, па смо затѡ послѣје свѣја и дѡбили струју и пут. Кѡманско-загѡрачкѣ баталеѡн је имѡ заједничкѡ предвѡ(д)ство.

предвојт, -ѡѣм, свр. 1. *издвојѣти, ѡдвојѣти, удијѣлити*. — Оли ми предвојт мало сѣјѣна за крѡву, нѣмам више ни

сламкѣ. 2. *забрѡнити, заустѡвити*. — Предвојѡла је Шарѡула телѣгу вѣме.

предвѡрит, -ѣм, свр. *прѣсејѡјѣти код мрѣваца цијѣлу нѡћ*. — Предвѡрило је мѡдго свѣјѣта, заслѡжѡ је Вѡсо тѡ. Нѣка, нѡ и ѡна ђѣца предвѡрише цијѣлу нѡћ код мрѡца.

прѣдѡво, -а, с. *ѡно што се прѣде, вѡна, ниѣи која се од њѣ добија прѣдењем и уређѡј за прѣдење — све заједно, прѣдење*. — Слаба јѡј је вѡна за прѣдѡво. Остѡви тѡ прѣдѡво сѡд и дѡји да ми помѡжѣш! Цијѣлѡ прѣдѡво сам ѡмѡстѣла у јѡсѣн, добићѣ се финѡ жућкастѡ боја.

прѣдѡг, -а, м. *ѡдлазак из једног мјѣстѣа у друго, прѣдизѡње, прѣсељѣње*. — Радѣ сѣ родиѡ за вријеме прѣдѡга у Пѣћ, триес другѣ. Кад рачунѡте е ѣете с прѣдѡгом на Лукавицу?

прѣдѡгѡлац, -ѡѡца, м. *прѣсељѣник*. — Тупићи из Лѡзарѣва Крѣста су бѣли прѣдѡгѡци у Мѡтохију.

прѣдѡгнут (се), -нѣм (се), свр. *прѣселиѣти (се), прѣдићи*. — Прѣдѡгнуло сѣ из Загѡрача послѣје рѡта дѡста фамѣлѣјѡ. Свѡ им је фамѣља прѣдѡгнула кад је пошѡ ђѣд Рѡдовѡн.

прѣдѡзање, -а, с. *гл. им. од прѣдизѡти*. — Колико је јѡш до прѣдѡзања на Лукавицу? Нѣмѡ нѡма прѣдѡзања ѡдолѣн, нѡ ћемо остѡт па што Бѡг да.

прѣдѡзѡт, -жѣм, несвр. *прѣсељѡвајѣти (се)*. — Свѡкѣ гѡдинѣ прѣдѡжѣмо на Лукавицу.

прѣдѡћ, -гнѣм, свр. *прѣселѣти (се), прѣћи у друго мјѣсто, ѡселѣти*. — Нѣмѡ њѣх тѡн више, прѣдѡгли су у Вѡјводину. Дѡгѡдинѣ ћемо прѣдѡћ у новѡ кѡћу.

прѣдрѣждѡт, -жѡдѣм, свр. *наѣтајѣти се, начѣкајѣти се, намучѣти се чекајући*. — Свѡ нѡћ сам прѣдрѣждѡла чекаући да стѣгнѣ Јѡван. Мѡћу јѡ прѣдрѣждѡт цијѣлу нѡћ код мрѡца.

прѣдријет (се), -дѣрѣм (се), свр. *прѣмногѡ (се) ѡморѣти од ѣѣшког рада, прѣморѣти (се), истѣроѣти се од ѣѣшког рада*. — Прѣдријѣсли су га на тѡ држѡвни

рад, сад није више ни за што. Не мѡжсмо онѡ покосит до пѡдне нако да се предѣремо и опућимо. Предрѣли су се у Америку и сад су се вратили блѣсни.

предручак, -чка, м. *доручак*. — Пѡнијела блѣх кѡсцима предручак ка дѡђѡше нскѣ људи з Града. Спрѣмила сам ђѣци за предручак приганица.

предручковѣт, -ујѣм, несвр. *доручковати*. — Јѡ већ неколико гѡђина не предручкујѣм, пѡ лѣше дочѣкам ручѣк. Предручковѣли смо рѣно.

предсказѣније, -а, с. *предсказање*. — Ово је некакво пре(д)сказѣније бѡжѣ. Јавише се уочи рѣта све некаквѣ предсказѣнија.

предушѣк, -шка, м. *крайѣк одмор*. — Рѣди на предушѣке, не умѣра сс. Оли ово мѡћ покосит бес предушѣка.

предушѣвѣт, -ујѣм, несвр. *одахнѣвати*, *одмарати*. — Нијесмо предушѣвѣли од јутрѡс.

предушѣит, -ушѣим, свр. *одахнути*, *одморити*. — Предушѣите мѣло да нешто пошѣте. Предушѣићу ка умрѣм.

прѣђа, -ѣ, ж. *конац који се добија упрѣдањем (вуне), прѣдиво; сам процес прѣдења*. — Оплѣла сам му цѣмпер од мѣкѣ прѣђѣ што сам је испрѣла од Лѣбѣ. Мѣни се тѣ прѣђѣ, нѡ узми нешто да учѣиш, тѡ је твој пѡсѣ!

прѣђе, прил. *прије*. — Прѣђе сте чѣшће долѣзѣли.

прѣђенѣт (се), -ђенѣм (се), свр. **1.** *прѣименовати (се), прѣомијѣниѣти име или прѣзиме*. — Они су се прѣђенѣли, пѡ се сад прозивау друќке. Прѣђенѣли су јѡј ѣме и сад је зову Гордѣна. **2.** *прѣодјѣнуѣти се*. — Прѣђѣни тѣ гаће па обуци новѣ.

прѣђѣње, -а, с. *прѣдење*.

прѣђѣлина, -ѣ, ж. *онај који прѣжи, који ишѣкује, који очекује, који је у некој врѣти засјѣде, прѣжѣлица (чѣстио у сложенѣцима с другим ријѣцима, као други*

дио сложенѣце). — Вѣзде је бѣо прѣђѣлина, ништа му није мѡгло умѣћ. Вѣликѣ си тѣ прѣђѣлина!

прѣђѣлица, -ѣ, ж. *који прѣжи, који чека у засјѣди, у прѣжѣњу, тѣј. пѡиѣјнои ишѣкивању, који хоће некога ѣјѣно да ухвати, да га зашѣкне; уп. прѣжѣлина*. — Нијкад се од онѣ прѣђѣлицѣ Бѡгдѣновѣ није мѡгло ништа скрѣит, свѣ је ѡна виђѣла. Бѣо је вѣликѣ прѣђѣлица кад ни је било најтеже, четресѡсмѣ.

прѣђѣт, -ђѣим, несвр. *врѣбати, ѣјѣно прѣишѣти, ишѣкивати; пѡсѣтирати наводно незавѣтересовано*. — Свѣки дѣн прѣђѣим у грѡмове нећу ли уфѣтит лопѡва. Прѣђѣ с онѣ главѣцѣ свѣки дѣн пѣтѣнике. Прѣђѣли смо лѣсицу неколико ноћѣ и не уловѣсмо је. Прѣђѣ ти Свѣтозѣр, припѣзи се. Прѣђѣла га је пет гѡђина и испрѣђѣла га је. Што нѡ прѣђѣ онѡ пѣшѣче испре кѣћѣ?

прѣживѣње, -а, с. **1.** *гл. и.м. од прѣживѣти 1.* — Ни жѣвѡ не мѡже живѣѣт от прѣживѣња а неќмоли чѣлѣде. **2.** *фиг. љѣнѣиѣвовање, нерад*. — Не мѡже се, сѣне, бѡгоми живѣѣт от прѣживѣња, нѡ трѣба нешто рабѡтѣт.

прѣживѣт, -ђѣвѣм, несвр. **1.** *жѣваѣти ушѣзно (о прѣжѣварѣма)*. — Данѣс ни жѣвѡ цѣо дѣн прѣживѣвѣ, ниќо га није пѣштѣ из обѡра. Ено ти ѡвѣце прѣживѣвау испод врѣбѣ. **2.** *фиг. а. гладовати, бити без ичѣга. б. ѣландовати, не радѣти нишѣта*. — Рабѡтѣј нешто, штѡ по цѣо дѣн прѣживѣвѣш у кѣмару! Прѣживѣћу цѣјѣлѣ зѣмѣ, неће имѣт што да се радѣи.

прѣжѣдѣт (се), -ђѣдѣим (се), свр. *учинѣти (се) жѣићким исувише, ѡжѣдѣити (се)*. — Нѣ знам кѣко сѣ прѣжѣдѣило ово вино, а ка смо га одлѣвѣли, бѣло је гѣсто кѣ јѣрдѣум. Не прѣжѣди тѣ скрѡб, нѡ мѣтѣни више брѣшна! Прѣжѣдѣила си кѣфу, не валѣ ѣаѡљѡм ништа.

прѣзѣт, прѣжѣм, несвр. **1.** *хѣватишѣ живѡишѣњу у јѣрам*. — Прѣжѣш ли онѣ волѡве јѡш? **2.** *ангажѡвати некога за (шѣ-*

жи и души) *посао*. — Прѣзѣ сам ја свѹ хѣцу, пѣ им сѣд ништа није тѣшко.

прѣзѣт, -ѣм, несвр. *устѣручавати се, устѣжукњивати*. — Ни от чеса тѣ не прѣзѣ, нѡ рѣди како му је вѡља.

прѣздѣн, прил. (у спрегу са предлогом *на*) *сваки други дан*. — Остављѣм га на прѣздѣн код Милѣвѣ. Идѣм на прѣздѣн нѣ посѣ. Како нѣ знѣш што је прѣздѣн, тѡ је свѣки дрѹги дан.

прѣздрѣвѣт, -ѣм, свр. *оздравѣти*. — Дѡбро је бѣла бѡлесна, а сѣд је прѣздрѣвѣла.

прѣзида, -ѣ, ж. *мали зид, сувомеђа (зид без малѣтера) између двије долине; сама долиница*. — У Бобовѣшту мѣ имѣмо двије-три прѣзиде, а неколике су Бранкове. На прѣзиде испот кућѣ обично сѣдѣмо кртѡлу. На нѹ прѣзиду смо вѣзде сѣдѣли лѹк. Прѣзида је тѣчно између нѣше и Јѡвичинѣ, фино се познајѣ старѣ међа.

прѣзидѣт, -ѣдѣм и -ѣђѣм, свр. *прѣиравати зид новим зидѣњем*. — Президѣћу свѣ онѣ међе окѡ дѡлѣнѣ.

прѣзиђѣвѣт и **прѣзађѣвѣт**, -ѹђѣм, несвр. *ѣравити прѣзиде (стѣепенчастѣ долинице) ѹподзиђѣвањем; ѣравити нови зид од старог*. — Презиђѣвѣ сам цѣо дан појѣту, зѣд ми је бѣо теке да панѣ. Оћемо ли одѣт да прѣзиђѹјѣмо онѣ међе? Свѣ онѣ зградѣце изнад Бобовѣшта прѣзађѣвѣ сам и подзиђѣвѣ ја.

прѣзимењѣк, -а, м. *онај који носи ишти прѣзиме*. — Мѣ смо прѣзимењѣци али нијесмо рѡд.

прѣзимењѣкѣња, -ѣ, ж. *она која има ишти прѣзиме*. — Оженѣли су га јѣднѡм мојѡм прѣзимењѣкѣњѡм, и ѡна је Јѡвѡвић, али смо далѣко, нѣзини су давно прѣјѣшли ѹ Брѣда.

прѣзимѣт, -ѣмѣм, свр. 1. *оѣсѣити у ѣоку зиме*. — Нијѣдна ми лѡза није прѣзимѣла. 2. *ѣобринѣти се о некоме у ѣоку зиме*. — Презимѣсмо ѡбије крѣве зимѹс.

прѣйментѡвѣт, -ѹђѣм, свр. *дати друго ѣме*. — Ка су прѣйментѡвали Подгѡрицу у Тѣтов град, тѣдѣр сѣ Драгѣн рѡдио.

прѣјачѣт, -ѣм, свр. *надјачати*. — Кад су Нѣмци прѣјачѣли, мѣ смо мѡрѣли да се повѣћѣмо изѣ брѣда.

прѣкѣдѣт, -ѣдѣм, свр. 1. *обавити кађење*. — Прѣкѣдѣћемо кућу испред Божѣйѣна, ваѣѣ се. 2. *фиг. учинити више ѹосѣјѣта јѣдну за другом*. — Јеси ли прѣкѣдѣла пѡ сѣлу, стѣже ли свѹђ?

прѣкалѣмѣт, -ѣм, свр. *накалѣмити, учинити да јѣдна биѣлка „ѹосѣтѣне друга“*. — Прѣкалѣмѣмо сам шѣпковѣ у зградѣлу. Прѣкалѣмѣћу неколико гранѣ крѹшкѣ на јѣбуку, да прѡвѣм.

прѣкалѡпит, -ѣм, свр. 1. *ѣресавити, узѣти на ѹѡѣребу (ѡ ѣѣиру)*. — Јесѣ ли фино прѣкалѡпио тѹ картѹ, да бѣднѣ јѣднѣко на ѡблѣ бѣнде. Прѣкалѡпио сам лѣс картѣ и свѣ му пѡтанко напиѣсѣ. 2. *фиг. урадити како биѡ, смѣдрѣвати*. — Прѣкалѡпѣх нѣкако кѡсом ливѣду, тѣке да се ш ѣѣ мѣкнѣ трава.

прѣкѣпит, -ѣм, свр. *ѣрекрити сѣог сѣјѣна, сламе и сл., закаѣти*. — Нијѣ ми Блѣжо дѡбро прѣкѣпио стѡгове, пѣ је пѡђеђе уљѣгла вѡда.

прѣкѣпит (се), -ѣпѣм (се), свр. *ѹѡѣрошити свѹ воду ѡдносно дрѹгу ѣчѣносѣ, ѹѡити, излѣти до краја*. — Нѣко је прољѣтѡс прѣкѣпио онѹ дѡнѹ бистѣјѣрну, те у нѹ нѣмѣ ни капи водѣ. Прѣкѣпили су ми сѣдничѣри цѣјѣлѡ вино, остѣло је сѣмо мѣло нѣ дно бѣчвѣ. Прѣкѣпи онѡ дѣјѣте ѡѡцу варѣвинѣ кѣ да му је двѣдѣс гѡдѣнѣ. Нѣ знѣм от чѣса сѣ прѣкѣпила овѣ бистѣјѣрна.

прѣкаплѣвѣт, -ѹђѣм, несвр. *ѣрекривати сѣог сѣјѣна или чѣга дрѹгог, ѣравити „каѣу“ на сѣѡгу (од сламе или сл.)*. — Мѣне свѣкѣ гѡдинѣ Илија прѣкаплѣѹјѣ стѡгове и сѣјѣно остѣнѣ вѣзде кѣ у бѡцу, нѣтѣкнѹто от кишѣ и влѣтѣровѣ.

прѣклѣпит, -ѣм, свр. *ѹѡкосити биѡ како, ѹѡкосити ѣѹѡм кѡсом ѣѣко да се*

не ѿкоси ѿрава довољно ниско и равно-мјерно. — Преклапѣх ливѣду, бѣше више за пашу. Оли ми преклапѣт онѣ мало окрѣјка? Тѣке што сам је преклапио, тупа ми је кѣса, а не умијем је откѣват.

прѣко и **прѣо**, прил. *ѿреко*.

прѣкодѣн и **прѣодѣн**, прил. у *ѿоку дана, дању*. — Прѣкодѣн смо вѣзде кӯћи, нѣкуѣ не ѿдемо. Дѣђи прѣодѣн да посѣдѣмо.

прѣконѣн и **прѣонѣн**, прил. у *ѿоку ноћи, ноћу*. — Прѣконѣн дѣста добро спѣм, а прѣодѣн нѣкад. Долѣзе ми прѣонѣн нѣкакви тѣшки снѣви, бѣже ти сачувај!

прекопѣт, -ѣм, свр. 1. *копѣтем изврнуѣи одређену земљину ѿвршину*. — Прекопѣ сам зграду ѣе ћу да сѣјем крѣолу, нѣјесам је мѣга узорѣт. 2. *ѿремјестѣиѣи мрѣиваца из једне гробнице у другу*. — Прекопѣли су Јовѣна из старѣга грѣба и укопѣли га у новѣ клѣчнѣ грѣб.

прѣкѣр и **пријекѣр**, -а, м. *незадовољствѣо нечијим ѿстѣпѣком или ѿнашањем, укор, ѿримједба; ѿнижење* — Због тѣга постѣпка је от цѣјелѣга нѣрѣда дѣбѣла прѣкѣр и пѣругу. Досѣд ми је живѣт прошѣ бѣс пријекѣра и пѣкудѣ, а кѣко ѣе дѣље бѣт, не знам. Ђѣца су јѣј пријекѣр и срамѣта. Доживѣо је прѣкѣр од ѣѣцѣ кѣ нѣједан Црногрѣац.

прекорѣт, -ѣрим, свр. *укорѣиѣи*. — Прекорѣла мѣ Анѣѣ што јѣј нѣјесам дѣдѣла кад је бѣла бѣлесна. Немѣ тѣкѣ, прекорѣће те свѣкрва!

прекосѣт се, -ѣсѣм се, свр. *ѿремного се уморѣиѣи кошењем*. — Прекосѣо сам се данѣс, сѣтра ѣе свѣ да ме болѣи.

прекоцѣлѣт (се), -ѣлѣим (се), свр. *ѿвернуѣи (се) ѿреко нечега, наћи се ѿрѣсавѣен ѿреко нечега*. — Прѣкоцѣлѣи се преко онѣ мѣђе кѣ да му је дваес гѣдинѣа а не седамдѣсет.

прекрѣтѣт, -ѣтѣим, свр. 1. 1. *скрѣиѣиѣи, учинѣиѣи нешѣиѣо ѿрекрѣиѣим, ѿре-*

много скрѣиѣиѣи. — Прекрѣтѣла си ми рукѣв, мѣже ли се штѣ додѣт на нѣга? 2. *несѣиѣиѣи, ѿресѣиѣиѣи; ѿрекинуѣиѣи*. — Прекрѣтѣла је са живѣтом а да нѣко нѣшта нѣје мѣга посумњѣт. Онѣ лѣкарѣја ми је одједнѣм прекрѣтѣла бѣловѣ. II. ~ **се несѣиѣиѣи, ѿресѣиѣиѣи; ѿрекинуѣиѣи се**. — Јѣ сам га тѣ нѣћи чѣвала, и бѣдмѣх по пѣнѣнѣи — тѣк, прѣкиде му се дѣх, прѣкрѣти му се у трѣн.

прекрѣвѣт, -ѣвѣам, несвр. 1. *ѿокрѣивѣиѣи*. 2. *ѿреѿокрѣивѣиѣи кѣћу*. — Ка смо прекрѣвѣли Брѣнкову кѣћу, умѣло се не посвѣдѣше Нѣколѣа и Ђѣрђѣја, окѣ нѣкија сѣтнѣиѣа.

прекрѣвѣч, -а, м. 1. *ѿокрѣивѣач*. 2. *већи лѣсѣи бѣмѣке којим се ѿокрѣивѣа сѣѣрѣж кѣѣуса или ѣувана када се ѿсади да га сунѣце не ѿѣрѣжи*. — Мѣтѣгѣо сам прекрѣвѣч на цѣо дувѣн, издрѣжѣе док се стрѣковѣи прѣмѣ.

прекрѣт, -ѣјѣм, свр., р. пр. *прекрѣо, прѣкрѣила, трѣп. пр. прекрѣвѣн* 1. *ѿокрѣиѣиѣи*. 2. *ѿрекрѣиѣиѣи*. — Блѣше вѣјска прѣкрѣила Вѣлѣ пѣлѣс, ни тѣца нѣ би мѣгла улѣћѣт. 3. *ѿоново размѣсѣиѣиѣи црѣјѣи односно други ѿокрѣивѣач на кѣћи*. — Пѣдѣла је кѣћа да кѣплѣе, мѣрѣћемо је прекрѣт, нѣ ѣе ни фѣлит тѣгалѣа.

прекрѣчѣт, -ѣчѣим, свр. 1. *ѿрекорѣчиѣиѣи, ѿрећѣи*. — Јѣ нѣкѣко прекрѣчѣих, ѿћеш ли мѣн тѣи, прѣвѣј, нѣје шѣрѣко. Сушѣца се лѣѣти на дѣста млѣстѣа мѣже прекрѣчѣит. Нѣкад више да нѣјѣси прекрѣчѣо прѣо мѣјѣга имѣња! 2. *доћи у ѿосѣјѣиѣи, ѿосѣјѣиѣиѣи*. — Нѣјѣс ми прѣг прекрѣчѣила ѣмѣ више о трѣ гѣдинѣе. Нѣјѣсам му прекрѣчѣо прѣг ѣтка смо се закѣчили.

прекрѣѣт (се), -ѣм (се), свр. *ѿреѣѣовѣриѣиѣи (се), ѿребаѣиѣиѣи (се) из једног ѿревозног средѣства у другу, ѿресѣјѣиѣи*. — Прекрѣвѣвѣхѣу бѣле памѣка што су кѣпѣли нѣгѣје у Америкѣу. У Нѣиѣиѣиѣи смо се прекрѣѣли ис камѣона ѣ воз и ш ѣим смо се довѣзли дрѣгѣи дан у Сѣрајѣево.

прекѣсѣт се, -ѣсѣам се, свр. (пејор.) *ѿрејѣсѣиѣи се*. — Прекѣсѣла сѣ код Мѣјѣа, пѣ

је пошла бѡлѣ да иштѣ. Прекӯса сѣ онија овнѹјскија полутина, имѣ је ѹмријет.

преливѣт, -ивѣм, несвр. 1. *прейкака-иши вино*. — Преливѣ сам вино досѣд трѣ пута и јѡпѣт се узостило. 2. *неконѣро-ли-сано преузимаиши воду из бистѣијерне и нерационално је ѣрошииши; прейкакаиши воду из бистѣијерне у другу или у низ ѣо-суда, иако да у бистѣијерни остѣане мало или нимало воде*. — Није чѹдо што у тѹ вѡду више нѣмѣ ѣѡлѣ кап, цијелѡ про-лѣће су је претѣкале кѡмшије.

прелисѣвѣт, -јѣм, несвр. *гладоватиши, биши сѣишно гладан, шѣедјѣиши на хра-ни, лоше живѣјиши; шѣедјѣиши*. — Прели-сѣвѣла га је цијелѡга живѡта и ништа није скућила. Прелисѣвѣли смо рѣтнѣије гѡдина свѣ, мѣло је ко имѣ.

прелисѣт, -шѣм, свр. *ѣрогладоватиши, лоше ѣроживѣјиши (у одређеном ѣериоду)*. — Тѣ гѡдинѣ смо га прелисѣли — остѣли смо биши без ѣчеса. Видѣм ја е ѣемо зи-мѹс прелисѣт, ништа нијесмо спрѣмили за мрс.

прелѣт, -јѣм, свр. 1. *ѣретѡчииши вино*. — И јучѣн сам прѣлио вино. нѣшто ми сѣ учинѣло кѣ да ѣе да се узѡстѣ. 2. *преузе-иши воду из бистѣијерне, излиши свѹ воду из бистѣијерне, уѣирошииши је*. — Док смо биши у Подгѡрицу за онѡ пѣшес дѣнѣ, нѣко ни је прѣлио свѹ вѡду из бистѣијерне.

прелѣтак, -тка, м. оно ишио је остѣало од ѣретѣходног љѣиѣа, ѣретѣходне године (обично о сијѣну, слами, сачуваној јѣдно-годишњѡј биѣци и сл.), тѣј. ишио је остѣало до нове жѣтѣве односно бербе. — Оба овѣ стѡга што видѣиш мрѣке међу стѡговс су прелѣци, имѣли смо сијѣна дѡста пѣ их нијесмо потрошили. Узѣла сам из лѹчњака онија прелѣтѣка за чѡрбу.

прелѣтан, -тна, -тно (обично у одр. виду) *ѣрошлогодишњи*. — Имѣм прелѣт-нѡга жѣта дѡста, пѣ нѣ знам ѣѣ ѣу с овѹ-годишњијем. Није ми ѣѡлѡм прѣтило овѡ прелѣтнѡ јѹне, а прѡдѣ би га у субѡ-ту.

прелѣтѣт, -ѣм, свр. 1. *ѣроборавиши цијело љѣиѡ*. — Прелѣтѣо сам ти овѣ гѡ-динѣ ко пѣѣри у Берѣне. 2. *ѣровѣстии го-дину дана, ѣѡѣрајѣиши годину дана*. — Тѹ гѡдину смо прелѣтѣли у старѹ кѹћу. Прелѣтѣло ми је цијелѡ лѣњско сѣјѣно, ни-јесам прѡдѣва ни слѣмкѣ.

премакнѹт (се), -ѣкнѣм (се), свр. 6. *ѣремаћ (се)*.

премѣмѣт, -ѣмѣм, свр. 1. *на лукав на-чин некога ангажѡватиши или му неишио узѣиши*. — Премѣмѣла ми је ѣѣцу шѣпко-вѣма. Премѣмѣли су га на богѣто имѣње. Премѣмѣли га [пса] с мало мѣса. Премѣмѣ-ли су те на слатѣише. Премѣмѣла су му ѣѣца свѣ игрѣчке. II. ~ се *ѣревириши се*. — Премѣмѣх се на ѣѡгѡву љѣпѡту. Премѣмѣиш се, боѣм се, на кѹћу, а не допѣ-дѣ ми се мѡмѣе.

премѣћ (се) и **премѣкнѹт (се)**, -кнѣм (се), свр. *ѣремѣстииши (се), ѣѡмѣрииши (се)*. — Да премѣкнѣмо овѣи шѣфуњѣр, ѡли! Нѣ иѣће се онѡ дѣјѣте премѣћ с онѡгѣ мѣјѣста за старѣјѣ, нѡ упѣждрило и глѣдѣ и слѹшѣ што старѣј прѣчѣа. Ёго сѣ бѣба премѣкнѹла на дрѹтѣј крѣвѣт, сѣ ти мѡжеш мѣло прилѣћ ѡѣѣн.

преметѣт (се), -мѣћѣм (се), несвр. 1. *ѣремѣстииши (се), ѣребаѣиватиши (се) ѣреко нечѣга*. — Премѣтѣхѹ се преко мѣћѣ кѣ лопѡви. Немѡ ми преметѣт стѣвари из баѹна! 2. *фиг. ѣретѣваратиши се*. — Преметѣ сѣ ѡн у свѣ лѣикѡве. Премѣћѣ се Јѡшѡ, ништа му не вљѣрѹј.

преметнѹт, -мѣтнѣм, свр. I. 1. *ѣремѣ-стииши, ѣребаѣиватиши; ѣретѣражѣиши*. — Кѡ ми је преметнѹѡ стѣвари ѡдолѣн? Премѣт-ни ме на дрѹгѹ стрѣну. Преметнѹли смо цијѣлу кѹћу, али га нијесмо нѣшли. 2. *изустѣиши, рѣчи, изѡворишиши*. — Није пре-метнѹѡ преко ѹстѣ ни рѣјѣч свѹ дрѣгѹ нѡћ, нѣшто је бѣо нерасположен и тѹжан. II. ~ се 1. *ѣребаѣиватиши се ѣреко нечѣга*. — Штѡ се премѣћѣте прѣѡ тогѣ ѡдра, ѣѣѡ! Премѣтнѣ се прѣѡ плѡта и дѡнѣси ми онѹ сѣкѣру. 2. *ѣретѣворишиши се, ѣрансформѣ-*

саиши се, прећи у други лик, у друго стање, променинути се. — Преметнула се у сто помамскијех ликова, ка вјештица. У свашта ће се он преметнут само да што ушибари. Преметнула се у манити лик. Не премети се, но ми кажи што је!

премигӯша, -ѐ, ж. женска особа слободнијег йонашања, која йостивља йосебне захитјеве, уображена женска особа, намигуши. — Маки, вода је мутна пднијсла, таквѐ премигӯшѐ и смутницѐ није долазило у ово плѐме. Припази се онија грацкија премигӯша.

премизгача, -ѐ, ж. женска особа која се йренемаже у йонашању, која је неискрена, ж. особа која се йонаша сујроино од намјера. — Нйшга ми не долази с онѐм премизгачѐм, нијесу ми таква чѐлад мила, свѐ се нешто пренемажѐ.

премизговат, -ўјѐм, несвр. *йравити се невјешит, нећкаити се (неискрено), йравити се важним, биити неискрен, йосиуити сујроино од онога ишио се намјерава.* — Не премизгўј, но ајде да йјѐш! Свѐ нешто премизгўјѐ, нијкад јој не знаш што мисли. Кажи ми отворено, не премизгўј! Узми, не премизгўј ми тун!

премизгӯша, -ѐ, ж. избирачица, йробирљива женска особа; неискрена женска особа; уп. премизгача. — Није њѐј лако угодит, то је премизгӯша каквѐ нѐма у девет плѐмѐна. Припази се ти онѐ премизгӯшѐ Јовановѐ.

премицат (се), -чѐм (се), несвр. *йремијешити (се) на друго мјестіо.* — Нѐко је прсмйца медник између нашѐ и Пѐћовѐ. Мислиш ли се ти данас премицат с тога столовача?!

премлијечит, -йјечим, свр. *очима и лицем изразити йежси бол.* — Премлијечила је баба јѐш сйноћ, неће дўго.

премўчат, -чим, свр. *йрећуити.* — Премўчала му је е сѐ била вљѐрила па је врўла прстѐн томѐ мѐмку, а кад је то чўо, и он је прекйнуо ш њѐм.

преневѐлит се, -йм се, свр. *обезвољити се, йостити замшѐен.* — Сйн јѐј је ў војску нешто забрља, па сѐ преневѐљила, ни с кйм не зѐдри. Бјѐше се преневѐљлио ка да су му свѐ чѐлад поцркала.

прѐнејак, -а, -о много нејак, слабаиан за одрећени йодухвай. — Прѐнејакки смо ми да сѐми доведѐмо воду у Загач. Јѐш ти је та мали прѐнејак да кѐси.

пренемѐгат се, -ажѐм се, несвр. **1.** *йадаити у несвијесті, грчити се од болова.* — Свѐко јўтро се пренемѐжѐ код ђваца е неће ниѐме да кажѐ ѐ болесна. **2.** *гдушити (болесті, радості или шію друго), неискрено се умшљити.* — Немѐ се тўн пренемѐгат, но рѐчи што ћеш! По цйо дан се уж њѐга пренемѐжѐ и жалли му се како је грдймо.

пренемѐћ се, -жѐм се, свр. **1.** *йасити у несвијесті, смучити се до несвијесті.* — Кад је чўла да је у болницу, пренемѐгла сѐ и била је несвјесна више од пет минўта. Видиш ли да сѐ пренемѐга, фали му вѐздўха, отвори та прѐзор. **2.** *фиг. имитирати несвјестіцу, необавијешитиеності и сл.* — Пренемѐће се ђна пред њйм па ће се йзвўћ.

прѐо, прил. в. *йреко.*

преображѐват (се), -јѐм (се), несвр. *йоситићиваити (се), заситићиваити (се).* — Вѐзде ме овѐко преображѐш и срамѐтитиш! Преображѐје и сѐло и плѐме.

преображѐт (се), -ажѐм (се), несвр. *ситидјетити се, заситићиваити.* — Припазите онў малў да не преображѐ фамѐљу.

прѐобраза, -ѐ, ж. *ситид, заситиће, оно ишио заситићује, ишио йпреобража.* — Нишга му мајка не мѐже, остѐ је прѐобраза цйјелѐ фамѐљѐ.

преобразйт (се), -ѐзим (се) свр. *йоситидјетити (се), заситидјетити (се), осрамѐшити (се).* — Чўва да не преобразйш фамѐљу, е ти не би било поврѐтка дѐма. Ова се млађа лако преобразй, мекопўтаста је. Преобразйли су ме јўтрѐс онй гѐсти,

прерѣпѣт, -ѣпѣм, свр. *снажно ударити, млатинути* (обично какво мотилом) *преко леђа* (особу или живоитињу). — Кад га је прерѣпио онијем штапом преко ртенице, па је ка покѣшен. Умѣри се е љу те прерѣпит овнијем штапом! Прерѣпио ми је нѣко магаре, траг му се ископа, штѣ му је смѣтало! Прерѣпи ону кравуљину да не ѣде у жѣто.

прериљат, -ам, свр. **1.** *њушком раскопати земљу (углавном о свињи)*. — Прериљала је крмѣча цѣо лѣчњаѣ, није здравѣ оста ни струѣ лѣка. Прериљало је нѣшто цѣо лѣчњаѣ, а само што сам била усѣдила сѣме. **2.** *фиг. а. најравиши перед, роваш*. — Коѣ ми је од ѣце прериљало овѣ ствѣри, ништа сад не мѣгу наћ! **б.** *преиражѣши*. — Прериљали смо цѣјелу кућу и нићје га нијесмо нашли. **п.** *~ се прејесѣи се* (о свињи, али и о особи), *задовољити прохѣјеве у поитиностѣи, или преко мјере*. — Прериљала сѣ у тѣ богѣство и пало јѣ је нам да тражи другѣ људе.

преродѣт, -ѣдѣм, свр. *много родити* (о воћу, поврћу или жѣтѣу). — Преродѣли су сливе овѣ гѣдинѣ, фино им је било врѣјеме от ѣтања до сад.

прѣс, прѣдѣм, несвр. **1.** *преѣши*. **2.** *исѣпушити парочѣне ѣноне који показују задовољство и мир* (о мачки). — По цѣјелу ноћ ми мѣчка прѣдѣ поред кушѣна, не мѣгу је никаѣо оћѣрат.

пресадијевѣт, -ѣјевѣм, несвр. *ѣоново садијевати лоше садјевен стѣог сијена*. — Оба стѣга што ми је садијевѣ Нѣша мѣра сам пресадијевѣт, шѣћели су пас.

пресаћѣс, -дѣм, свр. *ѣоново садјесѣи* (о стѣогу). — Мѣраћу да пресаћѣдѣм онѣ мањѣ стѣг на Почѣале, е ѣе га вљѣтар преврѣнут прѣви пѣт кад јѣче пунѣ.

пресамѣтит се, -ѣтѣм се, свр. **1.** *нагнути се, искоѣити се*. — Што си се пресамѣтио преко тога зѣда? Пресамѣтила се блѣше у кужѣну. **2.** *бити болестѣан или се правити болестѣан; ѣасѣи у несви-*

јесѣи. — Прѣсамѣти се Јѣванѣка на грѣбље. Пресамѣтио сам се бѣо ка су ме аперѣсѣли. Прѣсамѣти се јѣдна жѣна на пљѣцу, дѣти ѣ сѣнца.

пресѣвѣснѣт, -нѣм, свр. *доживѣѣши ѣежѣк бол, осѣѣити се несрѣшно; црѣи, умријѣши од бола или ѣуге*. — Прѣсѣвѣснѣ данѣс онѣ дѣјѣтс ѣд глади. Кад је чѣла е су јѣ затворѣли сѣна, пресѣвѣснѣла је, и проз двѣ-трѣ данѣ је умрѣла.

пресѣфѣт (се), -ѣм (се), свр. *изгубити из вида, из памѣтења, ѣогријѣшити, прерачунѣши* (се). — Пресѣфио сам, није било онѣѣо како сам ти каза. Пресѣфио си се, трѣба да ми дѣш јѣи нѣколиѣе иљѣде.

пресѣфѣтит се, -ѣм се, свр. *преварити се, забравити*; уп. пресѣфит се. — Јѣ сам се пресѣфѣтила е си ми бѣо порѣчио да ти пошљѣм по малѣме грѣбуље.

прѣскѣк, -а, м. **1.** *скоѣ дужѣи од оног с којим се ѣѣорѣђује, скоѣ дужѣи од преѣходног*. — Ово што је учѣнио Милѣн је прѣскѣк свѣјема досѣд, не вљѣрујѣм да ѣе га нѣко досѣчѣт. **2.** *неѣтѣо иѣтѣо је пре-скочено, иѣтѣо није ураћено, иѣтѣо је забрављено*. — Остаѣи су ти свѣ онѣ прѣскѣци, нијѣси убѣачи крѣтѣлу у мѣлого кућѣица што сам бѣо ископа. Остаѣо ти је дѣста прѣскѣка у чарѣпе, како си ѣх тѣ плѣла?

пресѣубѣт се, -убѣм се, несвр. *ѣѣимати се о неѣтѣо* (или некога), *рѣити се ѣѣимѣјући иѣтѣо*. — Што се онѣ пресѣубѣау онѣ двойца, ѣѣо чѣса се чѣгрљѣу? Сѣѣ се пресѣубѣау ѣѣо онога несрѣтнога ѣѣѣта, а ѣѣо сѣмо плѣчѣ.

пресѣѣс, -убѣм, свр. *мало ѣѣесѣи, чѣити, на брзѣну неѣтѣо ѣѣесѣи* (обично стѣѣѣѣи). — Пресѣубѣи нѣшто, не мѣш цѣо дан гладан. Пѣшѣи крѣву неѣа пресѣубѣе што у долину ако наћѣ.

прѣслава, -ѣ, ж. *ѣѣѣѣна слава*; уп. прислужбѣица. — Прѣслава и прислужбѣица је ѣѣѣѣ.

преслѣчѣк, -чѣка, м. *слаѣкиш, неѣтѣо слаѣѣо*. — Нѣѣѣ ѣна наѣа јѣла, научѣла

је на преслѣчке. Нѣка ти преслѣчци, наји се ти добро домаћега лѣба и пршутѣ.

преслѣчке, -ѣчѣкѣ, ж., мн. (ријетко у јд.) *ѵосласѣиѣца, неѣиѣо иѣиѣо није ѵрава храна, слабаиѣна храна, уз кориѣиѣење ѵосласѣиѣца*. — Не вољимо ми тѣ преслѣчке, нѣма без мѣса ништа. Отка сам доша ѵ град, от преслѣчакѣ ми дроб свира, никѣко љѣцки да се најјѣм.

прѣслица и (старије) **прѣшлица**, -ѣ, ж. *даска на којој се држи вуна ѵри ѵредењу, кудѣља*. — Прѣслица је онѣ на чѣм држимо вуно кад је прѣдемо. Направио ми је Душѣн прѣслицу од јасѣна. Свѣ љѣцу је ижњивѣла на прѣшлицу и дрѣжичу. Од једне прѣшлице вуне исплѣла сам љетѣту рукавице.

прѣсло, -а, с. *ѵревој између два узвишења*. — Кад смо прѣшли онијем прѣслом између Гѣрчѣвѣ, више ни није било тѣшко доћ.

пресмочѣт, -ѣчим, свр. 1. *сѣавѣиѣи ѵременого смока у храну*. — Пресмочѣла си качамѣк скѣрѣпом, ѣо га кѣ варѣни скѣрѣп. 2. *иѣиѣедѣиѣи смок да доѣиѣкне*. — Пресмочѣли смо га цијелѣ зѣму, дѣко дочѣкамо Шарѣљину телѣдбу. Пресмочѣли смо нѣкако, издѣрѣло је.

пресмрђѣт, -дѣм, свр. *ѵремного досадѣиѣи*. — Вѣла је пресмрђѣо више с онѣм њѣгѣвѣм причмѣм, пѣчѣли су да му више ништа не вљѣрујѣ. Пресмрђѣли су ми више ш њѣховиѣема укѣрима.

преснијѣтѣ се, -ѣјѣтам се, несвр. *ѵадаѣиѣи у несвијѣсти, онесѣјѣиѣивѣиѣи се; ѵравѣиѣи се онесѣјѣиѣиѣен*. — Три пѣта се на грѣбље преснијѣтѣла. Ништа се не преснијѣтѣј, знамо те добро!

преснијѣтѣ се, -ѣјѣтим се, свр. *ѵастиѣи у несвијѣсти, онесѣјѣстиѣиѣи се; ѵравѣиѣи се онесѣјѣиѣиѣен*. — Преснијѣтѣо сам се од врућинѣ. Преснијѣтѣла сѣ и панѣла у онѣ конѣвал. Прѣснијѣти се онѣ несрѣтна невљѣста изнад рѣкѣ. Удѣрио сам га док сѣ преснијѣтѣо, остѣ је да

лежи. Прѣснијѣти се, рѣкѣ би чѣек е га јѣ вољѣла.

прѣстѣвѣт се, -ѣм се, свр. (арх.) *ѵмриѣиѣи*. — Ѵочи Божѣиѣа сѣ виђѣло е ѣѣ ѵмријѣт, а прѣстѣвио сѣ тамѣн на Божѣиѣ ѵзору.

прѣстајѣт и **прѣстојѣт**, -ѣим, свр. *сѣјаѣиѣи одређѣно врѣјѣме не сѣјѣдајуѣи*. — Прѣстојѣла сам наћас изнад кѣртѣчѣ кѣ млѣдѣ међу свѣтове. Цијелѣ нѣћ сам прѣстајѣ, нијѣсам сѣјѣдѣ ни трѣна.

пресѣкѣт, -ѣчѣм, свр. *ѵрѣиѣргнуѣиѣи засуѣујуѣи*. — Овѣ је грѣна пресѣкана, нијѣ прѣкиѣдена. Нѣ, љѣоле, пресѣкаѣеш му рѣку!

пресѣкѣча, -ѣ, ж. *врѣиѣа ѵиѣиѣе*. — Кад испѣчѣм пресѣкѣчу, љѣца је слѣтко ѣју.

прѣсѣнак, -ѣнка, м. *ѵрисѣнак, захлѣдак; врѣјѣме ѵрије залѣска сунѣа; уп. присѣнак*. — Онѣмо је рѣно прѣсѣнак сунѣани. Сѣде у прѣсѣнак ѣд брда. Ми вѣлимо и прѣсѣнак и прѣсѣнак.

прѣсѣ се, -чѣм се, свр. *много се ѵреѣасѣиѣи, много се забринуѣиѣи због нагле неѵовољне вијѣстиѣи или неѵовољного догађѣја*. — Прѣсѣкло мѣ ка сам виђѣла онѣ дѣјѣте како се држи сѣмо за јѣдну гранѣиѣу изнад онога понѣра.

прѣтѣкѣт, -ѣчѣм, несвр. *ѵрѣлиѣаѣиѣи вино из јѣдного бурѣиѣа у друго, најѣиѣиѣе* — *ѵрѣлиѣаѣиѣи вино које је са комином у ѵосѣбан суд гдје се добија чѣстиѣо вино (без комиѣа)*. — Чињѣло ми сѣ е ѣѣ вино да ми се узѣстѣи, пѣ сам га прѣтѣкѣ двѣ пѣта.

прѣтѣт, -ѣѣм, несвр. *сѣављѣаѣиѣи неѣиѣо у ѣѣѣѣо и жар ради ѣѣѣѣа, ѵѣкриѣаѣиѣи жаром и ѣѣѣѣом ради ѣѣѣѣа (хљѣб, кромиѣир и сл.), загрѣаѣиѣи, сѣављѣаѣиѣи хљѣб у црѣѣѣу да се ѣѣѣѣе*. — Запрѣтѣла сам лѣб а сѣ прѣѣѣм мало крѣтолѣ љѣци за прѣдрѣчак. Прѣтѣла сам јѣ лѣб и у црѣпѣљу и у упрѣт. Виђѣи, тако те јѣди не виђѣли, како мѣчка прѣѣѣ онога мѣша ѣ гнѣј, ѣѣе, дѣти, да га остѣви за маѣад.

претвара́т се, -ам се, несвр. *предста-
вљати се у лику другачијем од стварног,
преобличавати се*. — Ништа јој није, не
бој се, само се претвара е бдлесна. Вазде
се пред ђецом претвара у страшило.

претворан, -рна, -рно који чује, који
слуша, који је за комуникацију, за сарад-
њу; који је радан. — Сва су јој ђеца пре-
творна, она оком а дни скоком.

претворит, -орим, свр. 1. *промијени-
ти, преобрати́ти*. 2. *послушати, чути;
урадити нешто по захтеву другог*. —
Претвори, дијете, ајде више за тијема ов-
цама! Неће онд дијете да претвори, залу-
ду му причам. Претвори, е ћу те данас
утућ!

претех, -чём, свр., 3. л. мн. през. пре-
тёчу и пртёкү, импф. претијецяхү 1. *пре-
стићи (некога или нешто, у просторном
смыслу)*. — Претекли смо их на Велё
поље, ја мислим да те и они брзо стих.
2. *остати у животи, преживјети*. —
Аперисали су га од нечесовё тешкё бдле-
сти, али је претекә. Она је претекла по-
слије порођаја, али јој је дијете умрло.
Ео ми је претекла ова лоза, омладила се.
Претекле су зиму и козе и лозе. 3. *бити
у вишку*. — Претекло ми је парә, могу још
једнога брава үзёт. 4. *зауставити*. — Да
га не претёкоше, һаше га на мјесто убит.

претијек, -а, м. 1. *претицање с бочне
стиране*. — Поша сам му у претијек прео
брда, тако да ми није мого утёћ. Пдћи у
претијек онијама бравима е ће поарат
Миланово жито. 2. *вишиак*. — Немә ни он
претијека нако је богат.

претно, -ла, -ло угојен, гојазан, дебео
(најчешће о стоци, али и о човеку). —
Онога на(ј)претлёга овна ћемо закләт.
Овё годинё су брави претили свүћ, била
је година бурна. Претила ли је ова крава,
фала бдогу, што ије? Сва су јој ђеца пре-
тила ка да их ранй мёдом и млијеком, а
не сүвијем лёбом.

претља́т, -ам, несвр. *гојити се, де-
бљати*. — Сад овце најбоље претљау,

имау да пәсу а и зановијети је доста у
Присоје. Брави најбоље претљау на јесё-
њу траву и зановијет. Претляш ка да свё
ијёш мёда и млијека. Претля Јованка, из-
гледа је сандругә. От чёса онд претля
Мирүна онакб, да није што бдлесна?

претоварит, -им, свр. I. 1. *премного
нашовари́ти*. — Претоварио сам магәре,
неће мөһ свё тб изнијет үза страу. 2.
превртити шовар. — Претоварило је онд
магәре мливо, дбе су врёће ү глиб пәле.
Притёгни тә дрва на самар да их масәк
не претовари. 3. *пребацити шовар са јед-
не шоварне животиње на другу, или са
једног мјеста на друго*. — Претоварио
сам са магәрета једну врёћу на коња, он
ће је лакше носит. II. ~ се 1. *узети пре-
велики шерей, носити шерей већи него
што човек може да носи*. — Штб си се
такб претоварио тијама дрвима, мөгли
смо да их донесёмо из два друта. Млго
си се претоварио некаквијама ситнициама
и тантарама, бдље је било да си үзео само
онд беш чёса не мөжеш. 2. *извртити шо-
вар, расшовари́ти се непланирано*. —
Нејә, претовари се товәр коњу!

преточит, -дчим, свр. *прелићи из јед-
не посуде у другу с циљем одржавања
квалитетна (о ићу; вода се пресийа, а не
шочи)*. — Јүтрб сам преточио вино из ве-
ликё бачвё, али ми није стало у онё двије
малё.

претрапит, -им, свр. *шрапљењем пре-
којити одрећену шоврину земље*. — Од
јүтрб сам претрапио цијелб Бобовиште,
само да га повлächим, пә се мөже сјјат.

прёћ, -гнём, свр. *предузети, одлучи-
ти (се)*; уп. прегнут. — Прёгла је да шко-
лује свәкб од ёсцё, а немә је пәс за што
уфәтит.

префиган, -а, -о лукав, досјейљив. —
Префигано је онд ка пәшче. Сви су пре-
фигани, трёбә се чүвәт.

префүка́т се, -үкам се, свр. *прејесити
се*. — Префүкала се трёшаңә, пә је сад
болй дрбб. Нембте се префүкат на свәд-
бу, јака је она прасётина.

пречага, -ѣ, ж. *пречка, пречаница, нешто што се сјавља између два (јача) предмета*. — Јесу ли ти јаке пречаге на стубе, стіо сам да пењем на петар умертин? Направља сам му опанке с онијама пречагама. Закoва је пречаге између стубова.

пречанйца, -ѣ, ж. *пречка*. — Учинйла сам ђевѣру опанке на пречанйце. Каквѣ су онo пречанйце између грѣда?

пречац, -чца, м. *пријеки љути, пријецац*; уп. пречица. — Ја ћу прѣцом, а ти како оћеш.

пречѣстйт, -ѣстйм, свр. **1.** *зачестйаиши, учестйаиши, исувише честйо долазиши код некога*. — Да нйјеси пречѣстйо с тијем одласком код нѣзинија?! Немo да пречѣстйш е ћеш йм досадйт свакоднѣвнијема пoсетама. **2.** *посадйиши или посйаиши пречестйо (сјеме или бљку)*. — Чинй ми се е си пречѣстйла купус, бoље би било да си га садйла рѣје.

пречѣсто, прил. за мјесто и вријеме *прѣблизу, честйо, згруисано*. — Пречѣсто ги је оста дуван, трѣба га прорйједйт. Пречѣсто ти додй друштво ёо нѣко вриме.

пречешљйка, -ѣ, ж. *пречка на мердезинама, пречка уошйше (укључујући и каише на сандалама или ојанцима)*. — Пала сам са стуба е сѣ сломйла једна пречешљйка, срећом она најдоња пa се нйјесам повриједйла. Пријет су опанци мoгли да се направѣ и с пѣшес пречешљйка и такo су се мoгли носит.

прѣница и прѣйца, -ѣ ж. **1.** *пријеки пролаз, пријеки љути*; уп. пречац, пријецац. — Йдите прѣницом том страном и ижљѣнете прао на цаду. Претѣка си не е си одйо прѣйцом. **2.** *скраћени љути, скраћен долазак до неког циља*. — Свѣ је она урѣдйла прѣйцом, нйје чѣкала да се нѣко смйлује на љу.

прѣша, -ѣ, ж. **1.** *пошрѣба, нужда; корисй*. — Је ли ти от прѣшѣ данас магаре,

ѣ бих ћѣра гнoј. Штo ће ми наочаре, нйјесу ми нй за какву прѣшу. Оће ли ти бит от прѣшѣ конoп, носйо бих мало сйјена. Велика ми је прѣша за пaре, би ли ми позаймио коју? Ова мoја ћѣца нйјесу ни от каквѣ прѣшѣ. **2.** *журба, хйиња*. — У велику сам прѣшу, нѣмам ка свраћат. Нйкаквѣ прѣшѣ нѣма, нйшта не йта. Је ли ти прѣша за онѣ пaре, ако је — нѣкако ћу се снаћ.

прѣшан, -шна, -шно *пошрѣбан*. — За oвце ми је прѣшан чoбан, а ја га нѣмам.

прешапйт, -апйм, свр. **1.** *обухвайиши руком („шайом“) с горње сйиране (нешто или некога)*. — Бљѣше је онй мoмак прешапйо прѣо струка. **2.** *фиг. заузеиши, ошйиши*. — Прешапйо је половйну имања онѣ сйрочади.

прешегат, -ам, свр. *прѣшѣтерисаиши*. — Онй товaр дрва што ми је Бранко јучѣн доћѣра јутрoс је Мйјo прешегa за шпoрет.

прешестат, -ам, свр. *пререзаиши, прѣкинуиши чим ошйрим*. — Прешестали су му ногу тaчно испод кољѣна.

прѣшйт, -йм, несвр. *журйиши, хйишаиши*. — Немoте прѣшйт, чѣкаћемо ве колико оћете. Прѣшйла сам, али нйјесам мoгла пријед доћ. Тй, изглѣда, нйкад не прѣшйш, вaзде ймаш врѣмена. Прѣшйм oдмaх у задругу да купйм брашно.

прѣшйт, -а, -о *пошрѣбан*. — Прѣшйта ми је једна наруч, знам да је ймаш, мoж ми је дат, сaмо ако оћеш.

прѣшлица, -ѣ, ж. в. *прѣслица*.

пржелъав, -а, -о *сйшан пошуйи пржине, пошуйи пйјеска (најчѣше о снйјегу)*. — Пaда је сйноћ нѣкакав пржелъавй снйјег, али се нйје прймйо. Зѣмља на Подoље је пржелъава, трѣба јoј чѣсто кйша.

пржйна, -ѣ, ж. *пйјесак*. — Доћѣра ми је Рaјко камиoн пржйнѣ, оћу да дозићујем кућу.

пржулин, -а, м. *посуда у којој се пржи кафе, пржун*. — Направйо ми је Смa-

јò у Град пржулин од дебелè лàстрè, стà-
рй ми више нйје ваља.

прзнийца, -è, ж. *свађалица, љуџа осо-
ба*. — Немò се кàчит с онòм прзнийцòм,
али нè знàш е вàзде нòсй шйш. Бйò је,
покојник, вèликà прзнийца, бòг да му
душу прòстй, лàко се һàше посвàдйт.

прибàжђèt, -àздйм, свр. (пејор.) *уми-
риши се, смириши се, не крейаши се ни-
гòје*. — Прибàзди тун ус пријсклàд и нèка
ти причма!

прибйт, -јèm, свр. 1. *примаши, приљу-
биши, прикачиши*. 2. *доћи*. — Прибйли су
сви кой су мйслили дòћ. Прибйше на по-
кàјање млòгй и из Брдà и Кучà, пà им се
мòрà ствàрàт цевàп.

привàлйт, -àлйм, свр. 1. *уђушати*. —
Привàли тун, да те више не чујèm! При-
вàли тун, нйко те нйшта не пйтà. 2. *уда-
риши, ошамариши*. — Привàлио сам му
нèколико тòљагà, нèће се више кокòтйт.
Привàли томè јетèту коју уз обрàз, пà ће
се умйрйт. 3. *прйисаши, неопрàвдано
ошйужисши, обиједиши, подмèйнуши*. —
Привàлили су му крàђу пàрà, пà сè убиò
у зàтвòр, а укрà је колйко сам јà. Привà-
лйше му и што је учинйò и што нйје.

привйђàт се, -йђàm се, несвр. *чинйши
се ствàрним нешйò несйвàрно, причи-
њавашй се*. — Отпрйјед сè вàзде пòнешто
привйђàло кà сè нòћу одило преò Кому-
нйцè. Овомè јетèту се нèшто привйђà у
сàн, да зовèмо Рàкy да му завйјè пупак.

привйђет се, -дйм се, свр. *учинйши
се ствàрним нешйò несйвàрно, причини-
йши се*. — Привйђело јòј сè нèшто прољè-
тòс и отàдèр кà да је шèнула. Àјде да у
пòнòћ ижљèжèмо на Комуницу зàједно,
пà да вйдймо оћè ли ни се штò привйђет.
Рèкла је е јòј сè привидиò у сàн покојни
Мйлош и рèкà јòј да је тàмо чèкау. Тèбе
се нèшто привйђело, а тун нèmà нйшта.
2. *видèйши се накратйко, уйознайши се*. —
Привйђели су се у субòту на пљàцу, из-
глèдà су се допàли једно другòме.

привйрèt и **привйрйт**, -рйм, свр. 1.
*вирèћи (злèдајући) из пошйје примаши се
и йосмайраши*. — Привйрйла сам мàло у
сòбу и вйђела како се мйлују, а òни мène
нйјесу вйђели. 2. *прйћи, доћи (нейозван)*.
— Не смйјèш више ни привйрйт у мòју
кyћу.

привирйвàт, -ујèm, несвр. *погледива-
йши исйòйшйје, прйлазиши крадом да би се
нешйò видèло, долазиши, наврàшйши*. —
Свàкò јутрò привирйујè у сòбу да вйдй
јесy ли се пробудйли. Е нèће ми, вàлà,
више привирйвàт у нàшу кyћу.

прйганица, -è, ж. *жйшйко умуђено (с
водом) брашно опржено на шнгань, йљò-
снатиò или лойшасйò, у виду крофни,
ушйшйшак*. — Нйшта ми нйје милйјè појèс
нò прйганице сà сйром. Баба Вйса је прй-
гàла стàлно прйганице зà предручак.

прйгàње, -а. с. гл. *именица од прй-
гаши*. — Нà(ј)тежè ми је прйгàње прйгани-
цà.

прйгàт, -àm, несвр. *пржйши*. — Ёò
прйгàм цйгерицу. Прйгàм прйганице.
Штèта је овò месо вàрйт, трèбà га прйгàт.
Јàја су прйгàна, нйјесу вàрена, јà сàмо
йјèm прйгàна.

приглàвак, -àвка, м. *исйлèшени диò
обуће, „скрàћене“ вунене чарàйе, захв-
аша сàмо сйòйшò*; уп. наглавак, назувак.
— Прскà ми је лйјевй приглàвак, закрпй
ми га ако мòжеш.

пригнyт, прйгнèm, свр. I. 1. *нагнути,
сагнути*. 2. фиг. *йòшèћи из флаше, йòшй-
йши*. — Кà да је мàло прйгнуò. II. ~ се са-
гнуши се, нагнуши се.

пригрнyт (се), -рнèm (се), свр. *огрну-
йши (се)*. — Пригрни какав капòт, бйће ти
зйма. Пригрнyò сам се дèкицòм, нèшто
ми је лàдно.

пригyчит, -йм, свр. I. *прйкриши гуче-
њем; с нàпором сачувашй*. — Нèшто је
пригyчила у тровèзу, нè знàм штò је ако
нйје нèшто узèла из нàс пà га кријè. При-
гyчиò сам мàло пàрà дàко кyпим онy ли-

пријењат, пријења̄м, несвр. *приања̄тии*, *качӣтии се за некога или нешто*, *приљубива̄тии се*. — Ови мѡкри снѣг пријења̄ бѡле нѡ они сѡви. Унѡчад бјѣжѣ од нѣ, ѣаољѣ јој не пријења̄.

пријерѡд, -а, м. *превелики род неке биљке (жѣтарице, воћа, ѡврћа и сл.)*. — Ово је прави пријерѡд, не вѣрујем е ће се одржѡт ни трѣћи грѡз. Овѣ годинѣ је био велики пријерѡд грѡжја, нијесмо га имали ѣѣ.

пријесан, -сна, -сно 1. *који није ускашен (о хјебу)*. — Велѣ е су му дѡктори препорѡчили да ѣјѣ пријесни лѣб. 2. *нељечен, некуван*. — Јѡш је овѡ мѣсо пријесно, није се свѡрило.

пријесна̄ц, -а, м. *пријесни кукурузни хјеб*. — Набрѣтиво сам се јутрѡс топлѡга пријесна̄ца и скѡрупа, пѡ мѡгу до дѡвечѣн. Пријесна̄ц се печѣ од неускашенѡга умертѣнѡвога тѣјеста.

пријесѣк, -а, м. (заст.) *сандук за жишо*. — Пријед је пѡнеко држѡ жѣто у нѣ пријесѣке, сѡд ѣх више нѣма̄.

пријечѡц, пријечца, м. *пречица, пријеки ѣуѣ, скраћени ѣуѣ*; уп. пречац, пречица. — Има ли какѡга пријечца за Гѡрњи Загѡрач без да се ѣдѣ ѡдѡм? Удите пријечцем прео тѣја лѣвадѡ, далѣко ви је путем. фиг. *скраћено казивање*. — Све нѣшто причѡше нѡ пријечце, ништа нијесам разумѣо.

пријечѣт, пријечѣм, несвр. *ѣти пријечцем, скраћива̄тии (ѣуѣ, разговор и сл.)*. — Кад ѣдѣм ѡ школу, пријечѣм преко Брѡдѡ, не ѣдѣм ѡдѡм. Кат причѡ, свѣ пријечѣи, пѡ му ни дрѡгѡ не разумѣјѣш.

пријечња̄к, -а, м. 1. *пречка (обично од ѡѣуше или канаѣа, ређе од коже, на ѡјаницма)*. — Јесу ли јѡки овѣ пријечња̄ци на ѡпанке, боѣм се е ти нѣтѣ издржѡт ѡјо пѡт. 2. фиг. *ојанци или било која обућа која има какве пречанице*. — Обѡ данѡс пријечња̄ке, а црѣвље чѡвѡ кад ѣѣ ижљѣжѣш.

пријешња̄ци, -ѡкѡ, м., мн. (јд. пријешња̄к, али није у употреби) *ојанци од сирове коже*. — Лѡкше је пријед бѣло ѡдѣт у нѣ пријешња̄ке нѡ данѡс у црѣвље или дрѡгѡ обућу.

приказѡније, -а, с. *оно што се прикаже, што се причини, приказање*; (заст.) *ѡзорѣшна прѣдѣлава*. — Причинѣло му сѣ приказѡније како су у шѡму вѣле игрѡле. Вѣђѣли смо приказѡније на приредѡу ѡ Дѡм.

приклѡт, -кѡљѣм, свр. *закла̄тии (живѡтѣну која је на издѣсају)*. — Приклѡѣи тогѡ вѣпра, не мрѣвари га. Приклѡ сам једнѡга зѣца што бјѣше рѡњен.

прикљѣвѣт, -ѣм, свр. *присѣсти и ѡѡѡѡтии (каже се обично ѡнемоћѡлој или приглѡѡј ѡсобѣ)*. — Прикљѣвѣи тѡн и дѡбро ти је!

прикрѡтак, -тка, -тко *мало краћи него што треба да буде, ѡкраѣак*. — Прикрѡтак ми је овѣ капѡт, али нѣмам што дрѡгѡ ѡбућ, нѡко да ѣдѣм беж ѣѣга.

прикѡпѣт, -ѡпѣм, свр. *куѣѣтии још (нешто) уз вѣћ куѣљено*. — Прикѡпѣо сам уз онѡ лѣваду онѡ дѡнѡ долиницу Увѡнову. Прикѡпѣћу јѡш мало мѣса, ус крѣме ће ни бѣт за зимѡс дѡста.

прикѡпѣт (се), -ѣм (се), свр. *сакуѣѣтии (се), ѡкуѣѣтии (се)*. — Прикѡпѣи крѡло на гѡмѣлу. Прикѡпѣте се овѡмо!

прикучѣвѡт се, -ѡјѣм се, несвр. *навраћѣтии, долазӣтии у обѣлазак, ѡглѣдѣватии*. — Прикучѡјѣш ли се на онѡ имѡње? Нијесам се прикучѣвѡ од прољѣтѡс до стѡрија, нѣ знам ни како су.

прикѡчит, -ѡчѣм, свр. 1. *нешто дохѡѣѣтии куком, примаћи ѡмоћу куке*. — Прикѡчи ми онѡ гѡрану гѡрњѡ да побѣрѣм смѡкве. 2. *узѣтии у ѡѡѡѡји, украсѣтии*. — Прикѡчѣо је Стѡниша дѡста алѡта из држѡвнѡга магазина, сѡд ѣмѡ свѣ. II. ~ се *навраћѣтии, наѣћѣи, доћѣи у краѣѡк обѣлазак с ѡдрѣженом намѣром; примаћѣи се*; уп. *накучѣи се*. — Прикѡчи се до ѣѣцѣ, да

вйдиш што радѣ. Прикучйла сам се до старйја двѣ-трй пуга зимус, бјѣху добро. Прикучйо се блѣше демицѣни и пијуцкѣ ли пијуцкѣ.

прилѣћ, -жѣм и -гнѣм, свр. *лећи мало ради крайког одмора*. — Тамѣн бјѣх прилѣгѣ кад ѡли Драгѣ с фамѣльѣм. Прилѣзи мѣло попѣднс е ѣш довѣчѣн мѣрат да сѣдиш дѣже. Свѣкй дѣн ми ѣѣца прилѣжѣ бѣрем по ѣру.

прилйчѣт, -чѣм и -чйм, несвр. *личйи, бйиш сличан*. — Кѣме ти прилйчѣ овѣ нѣймлажѣ шѣѣр? Прилйчй покѣјнѣј тѣтки.

прилѣг, -а, м. *нешйю шйю је дашю добровољно (као новчана или матйеријална йомѣћ)*. — Ка сѣ градйо новй пуг, свй смо дѣли прилѣг — нѣко пѣрѣм нѣко радѣм. Прикупљѣли су добровољне прилѣге за глѣднѣ у Африку, пѣ сам им јѣ рѣкѣ да нйјесам дѣбио пѣнзију те нѣка ми оставѣ ѡндресу једнѣга нѣјсиромашнијѣга, пѣ ѣу му јѣ послѣт [йронија].

прилѣћ, -жѣм и -гнѣм, свр. *йрићи*. — Дѣко мѣгѣднѣш прилѣћ с тйјама кѣлима до кѣћѣ. Рѣчи му нѣка прилѣжѣ с тйјем овѣмо. Одыла је из дѣлйнѣ и прилѣгла с крѣшкѣма ѡћѣн.

примѣрйт, -йм, свр. *йриѣѣи, ужѣѣи, йригрийѣи*. — Кад у ѡвгус примѣрй онѣ бѣжѣ звйјѣзда, овѣћѣн се изгѣрй.

прймйт, прймйм, свр. **I.** *йодићи, йоийѣи; узеѣи у службу*. — Оли тй прймйт овѣ прйшѣте на пѣтар, не мѣгу јѣ. Велй е су га прймйли у службу у Ѧшгину. **II.** ~ **се I.** *йоийѣи се. 2.* *йреузѣи обѣвѣзу*. — Прймйла сѣ једна ѣвѣјка да чѣвѣ ѣѣцу. **3.** *йочѣи жйѣѣи (ѣ бйльци)*. — Прймйле су ми се свѣ лѣзе што сам йх јесѣнс сѣдйо. **4.** *дѣйствѣи (ѣ лијѣку или болѣстйи)*. — Свѣ трй пйсанйце су му се прймйле. Прймйле су се крѣсте што му йх је прѣнио онй мѣлй.

прймйтѣк, -йтѣка, м., Нмн. -йци *нешйю шйю је йримљѣно, шйю је добијѣно од некога или од нечѣга*. — Нйјесмо мй овѣ гѣдинѣ имѣли нйкаквѣга прймйтѣка

од онѣ зѣмљѣ ѣ Брда, сѣмо што се зѣвѣ нѣша. Бѣлѣ да нйје узймѣ онѣ пѣре од сирѣтйнѣс, мѣже му тѣ бйт злы прймйтѣк.

пригѣрнѣт, -рнѣм, свр. *мѣко (се) огрнѣиш*. — Пригѣрни на тѣ фѣѣљу нѣшто да ти не бйдѣ студѣно.

приѣрак, -ѣрка, м. *йарчѣнѣ земљѣ које је накнадно узѣранѣ, ѣдносно йарчѣнѣ земљѣ које је у узлѣу тйе се шѣжѣ може орайи са ѣстйалим земљйшйѣм уз нѣга*. — Дѣ сам Илйји онй приѣрак уз Прдѣлѣковину да усѣдй мало лѣка и крѣѣлѣ за онѣ ѣѣцу.

припѣлйт, -ѣлйм, свр. *зѣпѣлйи (ѣ цйгарѣтйи)*. — Припѣли и тй јѣдну, нѣѣе тй нйшта бйт.

припѣлйвѣт, -ѣѣм, несвр. *зѣпѣлйѣѣи (ѣ цйгарѣтйи)*. — Од јучѣн га јѣш нйјесам припѣлйвѣ, ѣѣу да прѣвѣм да ѣстѣвйм дувѣн.

прйпѣша, -ѣ, ж. *узгѣднй йѣшнѣк, узгѣднѣ йѣша*. — Свѣкѣ нѣши крѣву повѣдѣм на ѣѣтелину у прйпѣшу е нѣмѣ штѣ ѣ дѣн пѣс у ѣрањѣвйну. Пѣнекад йх поћѣрамо на ливѣлу у прйпѣшу, пѣ нйјесу глѣдне.

прйпѣка и **прйпѣка**, -ѣ, ж. *врйѣме када је сунѣе јѣко велйка врѣѣина*. — Дѣшли су по нѣвнйшѣј прйпѣци пѣпѣдне. Удѣрйла онѣ прйпѣка бѣжѣ, свѣ горй, а мй мѣрамо да копѣмо.

прйпѣт (се), -пнѣм (се), свр. *йоийѣи (се)*. — Оли се тй прйпѣт на крѣшѣку, не мѣгу дофѣтйт онѣ с врѣха. Прйпни га на мѣне лѣѣѣбно. Вйкни на онѣ дйјѣте, прйпѣло сѣ нѣ зад, мѣже папѣт. Прйпни се на маѣре, не бѣј се. Прйпни ми се нѣ плѣи да те нѣсйм. Прйпѣшу се на смѣкву, и свѣ ѣу йх побрѣт.

прйпѣћ, -чѣм, свр. *йригрийѣи*. — Припѣкло је ѣо кѣ на Илйндѣн, свѣ ѣе се спрѣжйт ако овѣкѣ продѣжй. Данѣс је сунѣе припѣкло, нѣѣе се мѣћ ѣдѣхнѣт.

припйчйт, -йм, свр. *йрикачйиш, закачйиш*. — Припйчйи мѣдѣлѣ и пѣје на ку-

ферѣнцију. Припйчи ми нѣчим овѹ пѹлицу на капѹт.

припнѹт (се), -нѣм (се), свр. *пийейти (се)*, *пийейти (се)*. — Припни се, невалѣчко, на мѣне да те носим. Ођу ли се ја мѹи припнѹт на дрво? Припни ме ти.

приповрнѹт се, -рнѣм се, свр. **1.** *пипово се пивраитиити, окренутии; пивраитиити се непланирано.* — Он шћаше да се приповрнѣ, али га нѣшто застави. Приповрни се, па ћу ти рећ. Ако ти се приповрнѣм, знаћеш га! Она се приповрну и замало га нѣ удари онѹм кућљѹм. **2.** *мало се здравствено пивраити.* — Ђно га ће седити, мало се приповрнѹ.

приповрѓат се, -ћѣм се, несвр. у *више навраити се пивраити.* — Нијесу се више приповрѓали пошто су виђјели да смо ми приправни за тѹчу.

припоглѣдѣт, -ѣм, свр. *погледаити, пивраитиити с времена на вријеме.* — Припоглѣдѣј нѣће ли се ко наћ да купи онѹ сйјено у Почкаље, остѣла сам без динѣра.

припоглѣднѹт, -нѣм, свр. *с времена на вријеме погледаити, пивраитиити, повеити рачуна о некоме или нечему пивременим навраћанѣм или пивмаитрањем.* — Припоглѣдни да се крава није одвѣзѣла, па ћу је ка се врнѣм превѣзѣт ће сигурно. Сваки дан се намѹлим да припоглѣднѣм онѣ старчеве.

припознѣт, -ѹзнѣм, свр. *мало закаснитити.* — Припознѣли су нѣшто, мѹже бит нѣтѣ ни дѹи.

припомѣнѹт, -ѣнѣм, свр. *пипоменуити, дискретно рећи.* — Припомѣну ми Миллја да ти је остѣ дѹжан некѣ пѣре. Јесй ли му што припомѣнѹ о мѣне?

припомѹи, -ѹи, ж. *мања пипоћ уз већ добијену.* — Стипендија што је добијѣ била му је вѣлика припомѹи уз онѹ што смо му ми пийѣли.

припомѹи, -жѣм, свр. *додѣино пипоћи, дѣити додѣити пипоћ.* — Мѹжеш ли

што малѹме припомѹи ис тија кнѣгѣ? Нека идѣ ѹ град, сви ћемо му припомѹи.

припрѣван, -вна, -вно *сирѣман, пивремљен за нешито.* — Што ме гѹћ чѣка, бићу му припрѣван. Не бѹј се ти ѹѹј, припрѣвна је ѹна за свѣ.

припрѣжѣт (се), -жѣм (се), свр. *сачекати у пивносити да би се нешито обавило.* — Припрѣжѣсмо ѣх и нѣмадоше кућ нѹ признѣше. Припрѣжи ти Г. а ја ћу В. Припрѣжѣли смо се тамѹ ус кућу. Припрѣжи се тѹн и чѣка!

припуза, -ѣ, ж. **1.** *домазѣи.* — Припуза је онѣ што је дошѣ у жѣнину рѹд да жѣви. **2.** *улицѣ.* — Дѹбро се припѣзѣте онѣ припузѣ ис комшилѹка, ошпијѣше ве нако ако не биднѣ мѹга. Док је био на влас, окѹ нѣга су се мѹтѣле свѣ нѣкаквѣ припузе, а сад га и не видѣ. **3.** *лош карактер, некарактерна особа.* — Да није припуза, нѣ би остѣвио родитѣље и онѣкѹ имѣње и дошѣ у жѣнину сирѹтѣју.

припѹчит, -ѣм, свр. *закоичаити, запѹчитити одјећу; пивракачитити на одјећу иглу за запѹчање или иити с.л., закаचितити знак на одјећу (орден или с.л.), ушити.* — Припѹчи тѣ пѹлице на кошѹљу, не ѣди тѣко раздрљен. Бљѣше припѹчно ѹрдене из рѣта, дѹче да идѣ на прѹславу. Припѹчи ми овѹ гѹрнѹ пѹлицу на капѹт.

припѹштѣт, -ѣм, свр. *пипустити на одрѣђени моменѣи, пивуститити.* — Оне ли шћѣт, фѣла бѹгу, припѹштѣт онѹга вѹла на Шарѹљу, нѣшто му је био ка слѣб? Припѹштѣла је на сѣбе некакѹга Цѹду у пѹтају ѹд мужа, и навр девет мѣсѣсѣја је рѹдила сѣна.

прирѣс, -сти, ж. и -ста, м. **1.** *нови изданак дрвѣћа, и пипице бѣља.* — Фѣн ти је прирѣс у Гођѣне. Ёма ли прирѣсти у онијѣма дрѣновпѣма? **2.** *пипмадак живѹтитиње.* — Вѣлика је овѣ гѹдинѣ зѣчја прирѣс. Фѣнс су ви крмѣћѣ прирѣсти. Од прирѣста жѣвѹга ѣмамо сѣмо неколико јѣгнѣди. **3.** *обогаћѣње имѹвѣне.* — Осѣћа се прирѣс на Бѹшково имѣње.

прирѣпак, -пка, м. *ѿолиѿрон, узлиѿца*. — Та ти је био прирѣпак свакој власти, па ће и овој. Ако могу заједно с вама, да дијелимо добро и зло — ођу, а прирѣпак никад никоме!

прискочит, -ѿчим, свр. *ѿрићи, ѿриѿо-моћи, наћи се некоме у невољи*. — Прискочи цијело село, те му поможе. Дако ти ђеца прискочѣ у помоћ. Прискочили су му сви рођаци и помогли га.

прислужбица и **прислужбица**, -ѣ, ж. *ѿомоћна слава, мала слава*; уп. преслава. — Загарчанима кој славе Петковдан прислужбица је Свети Никола. Сви Радмановићи су имали прислужбицу Николѿдан, а славили су различите славе, највише Петковдан.

присмакѿт, -ѿчѣм, несвр. **1.** *узимаѿи смок (мрс) уз хљеб ѿри јелу, смочиѿи*. — Присмачи тога скорупа, не једи суви леб. Имате ли што присмакѿт овѣ зимѣ? *фиг. ѿрисиѿајаѿи уз власѿи, ѿолиѿронисаѿи*. — Присмака је он уз сваку влас, и нико га није прогонио. **2.** *узимаѿи ѿо мање мрса уз хљеб да доѿираје уз одређену количину хљеба*. — Присмачи сѿр, нема га више! Ђо присмачѣм, не могу мање узимѿт.

присмок, -а, м. *оно шѿо се ѿрисмаче уз хљеб (месо, сир, кајмак и сл.), смок*; уп. присмока. — Овѣ годинѣ ћемо имѿт присмока доста, нѿ ми се чини е ће ни фѿлит брашно. Присмок је месо, скоруп, сѿр, варевина, а пића су другѿ.

присмока, -ѣ, ж. *масни дио хране који се једе са хљебом, смок*; уп. присмок. — Мало су ми ђеца имѿла присмоке, давѿла сам им по мало сѿра и варавине, а меса даће бѿг.

присмочѿт, -ѿчим, свр. **1.** *ѿојесѿи нешѿо смока с хљебом*. — Присмочи с тијем лебом сѿра, нема ништа другѿ. Присмочили смо, не бѿј ни се, вѿзда га имѿли! **2.** *узѿи мању количину смока да доѿираје*. — Присмочи, данѿ ти је такѿ, ништа мрсно у кућу нема, а продавница је далѣко.

присмрђѣт, -дим, свр. *фиг. уђуѿаѿи, умриѿи се, ѿовуђи се, забавиѿи се собом, не истиѿицаѿи се — све због усѿручавѿа ѿправдано изазваног*. — Иди кући, присмрди уз жѣнину рѿшу, није за тебе рѿт! Ђто га ће присмрдио уз огњѿште. Присмрдите тамо док ве нијсам избѿчио с ногѣ на ногу!

приснажѿт, -ѿжим, свр. *ојачаѿи*. — Добро сам ѿо пѿслије болниѣ, па сам доста добро приснажио. Приснажили су тако им сѣ запослио син.

прѿсѿјан, -јна, -јно *који је у ѿрисиѿној сѿрани, који је на јужној, осунчаној сѿрани узвишења*. — Ово је прѿсѿјно, топлије је нѿ она другѿ страна. Оно је прѿсѿјна страна, онођен се може сѿјѿт што му драго, и родѿе, само ако има ђѣ. Осѿјни дио Гарча је шумовѿт а прѿсѿјни гѿ.

прѿсоје, -а, с. *ѿрисиѿна, ѿј, јужна сѿрана неког узвишења; честѿ микроѿио-ѿоним*. — Свуђ по овѿјама загарчанијама прѿсојима је млого драча и шипковина.

прѿспѿт, прѿспѣм, свр. **1.** *ѿрисиѿаѿи, сѿаваѿи дуже него шѿо је ѿланирано*. — Прѿспѿ сам јутрос, па сам опознио. **2.** *одсѿаваѿи мало, ѿрѿтећи да би се засѿало*. — Прѿспи мало попѿдне е ћеш дѿвечѣн морѿт да сѣдиш дуже.

прѿспѿт се, прѿспѿм се, свр. (само пасивно) *биѿи у сѿиѿњу осјеђања ѿосѿаносѿи*. — Нѣшто ми сѣ прѿспѿло, морѿм мало предахнут.

прѿспјѣнак, -нка и -ѣнка, м. (понекад пејор.) *сѿи који ѿоодрасѿа, који расѿе и развија се, ѿоодрасѿао син*. — Доша ми је прѿспјѣнак и школѣ, већ сѣ замѿмчио, пѿчѣли су му брци. Имѿм једнога прѿспјѣнка и двије шѿѣри. Чува(ј) се, прѿспјѣнче, да те не окрѿим овѿм шавниѿѿом.

прѿспјѣнка, -ѣ, ж. (пејор.) *дјевојѿица која ѿрисиѿјева, ѿоодрасла дјевојѿица*; уп. прѿспјѣнак. — Она мѿја прѿспјѣнка се јѿш није дѿзѿла а живѿ чѣка у појѿту.

приспјет, -спјјѣм, свр. 1. *сїићи, доћи*. — Бјеху приспјели прїјатељи из Брда, и нико не ижљеже да их дочекā. 2. *сазреићи*. — Приспјела ти је ова ђевѡјка за ўдају. Нїјесу ни јѡш приспјеле смѡкве, а биће их доста.

прїстāv, -а, м. *слуга*. — Код нас су сāмо богатїјѣ кўће држāле прїстāве, а сиротїња је свѣ сāма морāла да рāди. Оћерали су је ис кўћѣ е је с прїстāвом имāла кѡпиле.

прїстāvїт, -їм, свр. *сїавїићи неїићо (ручак или иїићо друго) да се кува*. — Таман сам бїла прїстāvїла рўчак за нас двѡје, кад āоли Мусѡ и ђѣца.

прїстāvштїна, -ѣ, ж. *служење у љућој кўћи*. — Бїла сам више о три гѡдине у прїстāvштїну у Мārковину, чўвāла сам ѡвце и кѡзе у једну фамѣљу. Прїстāvштїна је тѣшка зāрада.

прїстāн, -а, м. *їрїсїанишїиѣ, лука*. — Оноћен испот кўћѣ на Зѣту су направїли прїстāн, тўн ће да им прїстāјѣ лађа. С кѡтѡрскога прїстāна су отпрїјед одїли у Америку.

прїстāт, -нѣм, свр. 1. *їрїхвайишїи се какве обавезе*. 2. *сїићи, досїјеићи, оїсїишїи*. — Нїгѣ с онаквѡм пāмѣти нїје прїстā.

прїстрāн, -а, м. в. *їрїсїїранак*. — Ко нѡ горї клāчницу у онї прїстрāн више кўћа Нїкѡлїћā?

прїстрāнак, -āнка, м. *мања сїїрана, мања косина на земљишћу*. — Пушги ѡвце тїјем прїстрāнком, наће нешто да чўпнў.

прїстўпїт, -ўпїм, свр. *їрїићи; доћи на љоклоњење (владару, мрїївацу и сл.)*. — Одїли смо да прїстўпїмо господāру чїм смо се врāтили из Америкѣ. Онї дрўкче прїстўпау мрцу од нас. Треба очїстїт онї лѡм испод лѡзā е им се пѡтље неће мѡћ прїстўпїт.

прїсўкāt, -ўчѣм, свр. 1. *засукашїи*. — Прїсўчи ми овї конāц да бўдѣ јāчї. 2.

їрїмаћи (се), досїићи (временски и їрїсїїорно). — Прїсўкā сам деведесѣт гѡдїнā, и нїшта ми нїје. Прїсўкāла је чстрдесѣту, нїшта од нѣзїнѣ ўдајѣ. Прїсўкāли су с онїјем водоводом до бїзлу Малензѣ. Прїсўкāло је сунце зā(в)ѡду.

прїсѣнак, -ѣнка, м. *мањи хлад, їрїсїјенак*; уп. прѣсенак. — Остāви кѡзе у тā прїсѣнак, врућїна је, негѣ ти ѡтолѣн мрѡнўт.

прїсѣгїт се, -їм се, свр. *накнадно се сїеишїићи, прїсїеишїићи се*. — Дѡцкан си се прїсѣгїла да си имāла и мāјку, а сād је пѡзно да је жāлїш.

прїтѣгнўт, -ѣгнѣм, свр. *їрїчврсїишїи, ѡбуздашїи*. — Прїтѣгнї га док је јѡш мālї, е му пѡтље нећеш нїшта мѡћ.

прїтѣћ, -чѣм, свр. 1. *їрїићи, їрїишїрчашїи, доћи*. — Штѡ је онѡлїкѡ лўдї прѣ цркви кā да су прїтѣкли свї Загāрчāни. 2. *їрїїѡмѡћи*. — Прїтѣкѡше ни ў помѡћ кѡмшїјѣ а не бїсмо ни пѡ кўћѣ направїли.

прїтѣћ, прїтѣгнѣм, свр. *їрїићегнўшїи*.

прїтка, -ѣ, ж. *дрвена, шāња моїлка која се љѡбада уз пасуљ да уз њу расїе*. — Ўбрā сам једно стѡ прїткā шпїкѡвїја за пасуљ. Имā једна врста вацѡлѣ којā мѡже без прїткā.

прїткāш, -а, м. *врсїа пасуља (која расїе уз їрїићу)*. — Мѡрāмо почўпāt онї прїткāш, изгорѣће на вѡ сунце. Оћен дѡбро рѡдї и чўчāвац, али бѡље прїткāш ако је кїшно лѣто. Бўрна је гѡдина, дѡбро ће рѡдїт пасуљ прїткāш.

прїтовāрїт, -їм, свр. 1. *додашїи на шѡвар јѡш шѣрїїа*. — Прїтовāри томѣ мāску јѡш тогā гнѡја, мѡже ѡн пѡнїјет више от стѡ кїлā, не бѡј му се. 2. *фїг. їрїишїсїишїи некоме кривїцу и сл.* — Свāшто су му у мїлїцију прїтовāрїли — и да је псѡвā држāву и влāсти, и да је свāшто лāјā.

прїтрѣмак, -ѣмка, м. *мања граћевина уз неку већу, с косим, једнобрѡдним кро-*

вом, служи обично као љетина кухиња (уз кућу), или у њој живи стока (кад ју је мање). — Јеси ли видио какав сам притрѹмак направно ус кућу, љети не морам налагѹт у кухину, а тѹн се мѹже пѣћ и ракија, и било што другѹ. Призиђи уз лѣстру притрѹмак да ти не гори цијело љето та невљѣста у кућу.

притѹћ, притѹчѣм, свр. *доиѹћи*. — Бѣо је тѣшко рањен, па су га притѹкли другови да га не уфѹтѣ Њѣмци.

притѹцѹт, -ѹцѹм, несвр. *зайѹцаиши*, *ѣравиши крајње*, *ѣосљедње ударце*. — Притѹцѹли су је јѹш ѹткад је мѹлѹ била, нијесу јѹј, несрѣтници, давѹли да мрднѣ. Притѹцѹ сам онѣ грѹмове земљѣ на долѣну што им брѹна није мѹгла ништа.

прићѹлит, -ѣм, свр. *намјѣстиши уши да би се боље чуло*; *ѣриѹајиши се слушајѹћи*. — Прићѹлили смо ѹши и свѣ смо мѹгли чѹт. Прићѹли дѹбро ѹши кад бѣднѣш слѹшѹ, ништа не смѣјѣш заборѹвѣт.

приупѣтѹт, -ѣтѹм, свр. *зайиѣиши*, *узгредно зайиѣиши*. — Приупѣтѹ кат пѹђѣш ѹ Град, у Општину, колики ни је порѣз овѣ гѹдинѣ.

приупѣтнѹт, -ѣтнѣм, свр. *ѣриѹиши*. — Кад пѹђѣш, приупѣтни и за пѹсѹ овомѣ момчѣту.

прифѹтит, -ѣм, свр. **I. 1.** *ѣрихваишиши*. **2.** *донијѣши нешиѹ од некога*. — Пѹђи и прифѹти ми стѹбе од Савѹ. Прифѹтићу мало пѣћѣ за живѹ ѹ Брда. Прифѹти ми из Анђѣ онѣ вѣле за сијено. Прифѹтите мало водѣ с ѹашѣ бистѣјернѣ. **II.** ~ се **1.** *ѣрихваишиши се (нечега)*. **2.** *ѣочѣши јѣсти*. — Прифѹти се, ѣо ѣмѹ за свѣ. Прифѹтѣсмо се мало лѣба и сѣра, и иза тогѹ ѹдѹсмо.

прифѹлѹт се, -ѹлѹм се, свр. (пејор.) *ѣриѹиши се*, *ѣрикрѹсти се*, *ѣѹиѹѹно ѣриѹи*, *ѣриѹи неѣримѣјѣишо*. — Штѹ си се прифѹлѹла кѹ кѹчка пѹ прислушкѹјѣш? Прифѹлѹла се кѹ фуњѹра и слѹшѹ што збрѣймо. Прифѹлѹше ни се Њѣмци прѹдо

рѹва. Чѹвѹ да ти се не прифѹлау какѹи лѹпѣжи у дѣнѹк. Чѹвѹ да се какав јарамѹз не прифѹлѹ овѣјѣма ѣвѹѹкѹма! Нѣко се прифѹлѹ иза плѹта тамѹн ка су ѹни дијѣлили онѹ што блѣхѹ пѹкрѹли, пѹ их је пријѹвѣо милицији.

прифѹљѣвѹт се, -ѹјѣм се, несвр. (пејор.) *ѣрикрадаиши се*, *крадомѣце се ѣриближѣвѹиши*. — Ништа ми се немѹ прифѹљѣвѹт, знѹм јѹ штѹ ѣѣш. Бѹље ѣе ти бѣт да ни се не прифѹљѹјѣш. Свѣ сѣ прифѹљѣвѹ, пѹ су га уфѹтили.

причѹло, -ѹ, м. *ѹговарѹч*; *ѣричѹлица*. — Јѹш у мѹј дѹн нијѣсам видио тѹкѹвѹга причѹла кѹ што је ѹн, нѣ би га дѣсе жѣнѹ напрѣчѹло. Дѹбро се припѹзи онѹгѹ причѹла, свѹшто ѣе ти измѣслѣт.

причѣк, -ѹ, м. *чекање до одрѣѣног рока (ѹ ѣродаји и сл.)*, *ѣочек*. — Дѹ сам му јунѣцу на причѣк до Ћурђевадне, није имѹ сѹд ни дѣнѹра да ми дѹ. Цијело мобѣље је рѹспродѹла и то свѣ на причѣк.

причѣс, -сти, ж. **1.** *ѣричѣише*. — Јѣсте ли водѣли овѹ ѣѣцу на причѣст у Ждрѣбанѣк? **2.** *ѣиг. ѣосљедњи гѹлѣјѹ у живѹиѹ*. — Нѣ би му пробѹ ни вѣно ни ракијѹ да би ми причѣс била.

причѣт, причнѣм, свр. *добиѣши набурене гѹди (ѹ жѣни) односно вѣме (ѹ мѣчној живѹиѣни) ѹчи рађѹња, односно ѣѹјѣве младѹнчѣиѹ*. — Причѣла га је Шарѹља, брзо ѣе се телѣт. Причѣле су га свѣ ѹвце. *ѣиг. добиѣши (сексуѹлна) ѹбиљѣжѹа сѹзријѣвања*. — Причѣла га је онѹ мѹлѹ Мѣшѹва. Тѣ си, ибрѣтнице, причѣла, брзо ѣемо те удѹвѹт.

причѣнѹт, -нѣсм, несвр. *добијѹиши мѣцѣко у дојѹкама ѹдн. вѣменима, иѣиѹ је знак скоре ѣѹјѣве (рађѹња) младѹнчѣиѹ (ѹ жѣни и жѣнки сѣсѹра ѹѹиѣиѣ)*. — Свѹкѣ гѹдинѣ га је причѣнѹла шѣс нѣђѣлѹ ѹчи телѣдбѣ.

причѣнѹт се, -ѣнѹм се, несвр. *ѣривѣѹѹиши се*. — Цијелѹ јѣсѣн му сѣ, велѣ, нѣшто причѣнѹло, кѹ да га нѣђѣ нѹсѣ, у

некакав амбис. Вазде су се на Комуницу људма причињале виле и вјештице.

причињет се, -чйним се, *йривидјейи се, учинийи се сйварним нешио не-сйварно*. — Није то йстина, нѡ сѣ нѣму причињело у сѡн. Причиње ми се наћас у сѡн Јѡшѡ, а ѡдѡмно га нијесам снијевѡла.

причкврѣйт, -рѣйм, свр. *йришиисну-йи, йришиегнуйи*. — Причкврѣйх некако прс с вратйма, пѡ ми је цйо отѣкѡ, може бит е сам га и сломйо. Вићешеш ка те причкврѣѣ тѡмо у милицију, бѡгоми ћеш им свѣ казѡт.

прйчма и прйча, прйчмѣ/прйчмѣ и прйчѣ, ж. *йричи* (за облик *йричма вежсе се каква йрича из йредѡња, легенде и сл.*); *разговор*. — Знѡ је покѡјнй Мйлош фйне прйчме да прйчѡ. Тѡ је прйчма, не вљѣрјуй нйшта. Од стѡрија прйчѡмѡ мѡло кѡ више што знѡ. Испричѡ ону прйчму што си је чѡу у Америку. Нѣка ти тѡ прйча!

причјјѡт се, -јјѡм се, несвр. *йричи-њавайи се; долазийи до уха с несигурношићу*. — Причјјѡло сѣ пѡнешто и прйјед о њѡј.

причѡт се, -јѣм се, свр. *йричинийи се; доћи до уха с несигурношићу*. — Бйло сѣ за њѣга нѣшто причѡло, кѡ да су га затврѡрали. Није ѡн то рѣкѡ, нѡ ти се причѡло.

прйш, -шта, м. *йриший*. — Не умйјѣ косйт, пѡ су му скочйли прйштови по рукѡма.

пришалѡтйт (се), -ѡтйм (се), свр. *йри-качийи (се), йрилијейийи (се), намейину-йи (се) некоме*; уп. *пришьѡмчит (се)*. — Пришалѡтйли су му у милицију и онѡ зѡ што није крйв. Штѡ си се пришалѡтйла уз оногѡ празнѡва, али нѣмѡ другијех мѡ-мѡкѡ?!
пришйпетља, -ѣ, ж. *особа која жели да буде йтамо гдје јѡј није мјестйо, улизи-ца*. — Вишѣ пришйпетљѣ од оногѡ нѡј-млаћѣга од браћѣ јѡш нијесам глѣјѡ, уза свѡкѡга се закѡчй, сѡмо је ли на пѡложѡј.

пришьѡмчйт (се), -ѡмчйм (се), свр. *йрилијейийи (се), йрикачийи (се) уз некога, намейинуйи (се) некоме; ударийи*; уп. *пришалатит (се)*. — Пришьѡмчйо сѣ уз њу, не дѡ јѡј мйра. Престѡни, дйјсте, да ти не пришьѡмчйм задлѡницу.

пришпѡрѡт, -ѡрѡм, свр. *йришиедје-йи*. — Пришпѡрѡсте ли коју од онија пѡрѡ што ви је послѡ стрйц из Америкѣ? Пришпѡрѡ штѡ од онија пѡрѡ, ваљѡће ти пѡтгле. Пришпѡрѡли смо овѣ зймѣ дѡста сйјена, цйјелу зйму су крѡве пѡнешто пѡ-сле.

пришѡњѡт се, -ѡњѡм се, свр. *йрикра-сийи се, йѡйѡјно се йримаћи*. — Пришѡњѡ сам се при колыби и свѣ сам чѡо што су прйчѡли. Што си се пришѡњѡ тѡн? Пришѡњѡћу ти се јѡ нѣћѣ. Пришѡњѡше се до нашѣга бѡнкѣра.

пркна, -ѣ, ж. *жена велике задњице; халайѡиви жена*. — Онѡ пркна Мйловѡ-нова пѡзоба свѣ грѡжђе које сам бйла оставйла ћѣци. Чѡвѡ тй ону твѡју пркну, не пѡзи мѡју!

пркнѡча, -ѣ, ж. *жена широких куко-ва, круйна женска особа; халайѡива же-на*; уп. *пркнѡча*. — Вѣликѡ брѣмена нѡсй онѡ твѡја пркнѡча. Пркнѡча је тѡ, мѡј брѡ-те, обѡйла би нѡјачѣга мѡмка.

пркно, -а, с., Гмн. -ѡнѡ **1.** *чмар; зад-њица*. — Вйрй му йс пркна. Пркно је йсто што и шѡпѡк. Изйѡ је ѡн дѡста, напунио је пркно, не бѡј се. **2.** *фиг. особа лошег каракйтера*. — Ђѣ се ѡдружи с онијем пркном!

пркнѡча, -ѣ, ж. *жена велике задњи-це, гојазна жена; халайѡива жена*; уп. *пркнѡча*. — Вйћс ли тй ону пркнѡчу Мй-летину, како јѡј је зйнула ширѡкѡ гузйца! Изѣла би онѡ пркнѡча данѡс десе кйла грѡжђа.

пркос, -а, м. *инай*. — Покѡзѡ је на стрйѣљѡње пркос, алѡл му вјѣра!

пркѡсит (се), -йм (се), несвр. *инайи-йи се, исйѡљавайи одбојностй*. — Овѡћѣн

смо пркòсили свакојему злү — и лүдйма и врѣменима. Са сваким се она пркòси, не да јој ђао мйра.

прлина и **прљина**, -ѿ, ж. *лоша земља; го йрисѣиранаκ*. — Нйшта на онү прљину не мже родит ако нѣма кйше сваке неђеље. Оно испред Задругѣ је гòла прлина, нѣ бих ти за нѣга да ни меледн. Пушти òвце ус тү прљину гòре, нађе нешто да чүпнү.

прлйт (се), **прлйм (се)**, несвр. *смудиши (се), йеши (се), горейши (се), нагоријеватиши (се)*. — Сваки дан налажемо и прлймо класове из онога Алѣксинòга умертина, не трѣба ни другòга рўчка. Прлйм се по цю дан на сунне, не трѣба ми мòре за сунчање. Првò се чүпā перје пā се иза тòга прлй кòжа да што не òстанѣ од онога перја.

прло, -а, м. *йрисѣиранаκ, обично гола сѣирана*. — Низ онò прло òд Гārча сѣ бурдало камѣње. Йдите ус тò прло праò гòре и йзйс ђете на Мйлошеву күћу.

прљавница, -ѿ, ж. *йрљава, нечисѣиа женска особа*. — Таквѣ глйбнѣ и прљавицѣ јòш нйјесам глѣдала.

прљага и **прљуга**, -ѿ, ж. *йосна, нейлодна земља*. — Мѣћу она три рала земље највише је прљугѣ, сāмо је јѣдан коматйћ дòбра земља. Усйја сам мало шеницѣ на онү прљугу, нò нѣше се тун нйшта родит, слāба је тò земља. Прљага је дòнā долина, нѣма тун фрута.

прљуша, -ѿ, ж. *лоша земља; уп. прљага*. — Нѣма га рашта сйјат у нү прљушу, нйкад не рòдй.

прња, -ѿ, ж. *йарче йексийила које је исхабано; оио одјеће, йарче одјеће, рийа*. — Мāкни тү прњу òтолѣ, очйсти мāло кужину! Више нѣмам ни прње да обучѣм, сѣ ми сѣ йздрло.

прње, **прња**, ж., мн. **1.** *рийе, крйейине; йохабана одјећа*. — Држйш у сòбу сѣ некаквѣ прње које нйјесу нй за што, бачи их сѣ! Што си òбукла тѣ прње, обучи

нешто лѣшѣ. **2.** *фиг. лично власништво*. — Күпи прње и йди күћ знāш!

прњетйне, -йнā, ж., мн. *рийе, сйара, йохабана одјећа или йосѣеина*. — Очйстила сам күћу од некаквйа прњетйнā што их је покòјнā бāба држāла, а нйјесу нй за што. Нйкад нйје лйјѣпо обучѣн, вāзде нòси прњетйне што су му сйнови бачйли.

прòба, **прòбѣ** и **прòва**, **прòвѣ**, ж. *йробање, исйробавање, ризик*.

пробāзāt, -āзāм, свр. *йролугйаитй, йрошейтаитй*. — Пробāзā је цю свијет и сад је дошā. Йдѣм да пробāзāм пò грāду.

прòбāt, **прòбāм** и **прòвāt**, **прòвāм**, свр. и несвр. *исйроба(вā)итй*. — Јеси ли ми прòбā овүгодишнѣ вйно, кā јардүм је. Прòбāли смо један другòме снāгу, пā смо кòкошкѣ.

пробауљāt, -āм, свр. *йочейи бауљайи, йочейи ходайи, йроходайи*. — Пробауљало је овò дйјете, тако ми бòга! Изгледа ђе брзо да пробауљā, вѣћ се сām олийр нā ноге.

пробйсвијет, -а, м. *лугйалица; снāлажжыва особа; сйадало*. — Удали су је за некаквòга пробйсвијета, нй му се знā күћѣ нй күћйшга. Јеси ли вйдио како ни шйљү некаквѣ свјетскѣ пробйсвијете да не учѣ кāко да живймо. Постā је пробйсвијет, најāде је фамѣља од нѣга.

проблѣјāt (се), -јйм (се), свр. **1.** *йочейи блејайи (ò овци)*. **2.** *фиг. йосйаитй йричйив; ойкрийи неку йајну у нейажњи, несмойрено рећи нешию шйо је йајна, исйричайи неку йајну и учинийи је јавном; исйричайи каквѣ глүйоситй*. — Немò што проблемѣјāt пред онијема чѣљāдма ò нòј. Проблѣјало сѣ овò дйјете, нйко га заустāвит не мже. Проблѣја је нешто за нйх, пā су му се освѣтйли кā су дòшли и зātвòра. Проблѣја је у милицију, пā су му сѣ друштво позатвāрали. Проблѣја се еò нѣкò дòба, сѣшта причā. Проблѣјала су се овā ђѣца, лāјү нā звйјезде.

тѣнѣ врѣјеме сѣ и ѡна прогалиѡтѣла, не познајѣм ону прѣѡашњу Дару.

прѣговѣран, -рна, -рно *који доста говори*. — Мучљив је Никѡла, нимало није прѣговѣран. Прѣговѣрна је ѡна, не бѡј ѡј се!

прѣгѡн, -а, м. 1. *прошјеривање, прогањање*. — Није се мѡгло живљѣт от прѣгѡна што су га ѡни чинѣли. 2. (ријетко) *прогнаник*. — Био је прѣгѡн из Метѡхије, а остѣ је био бес фамѣље, па је врѣа у планине.

прѣдѡвѣт, -јѣм, несвр., 2. и 3. л. јд. имп. *прѣдѡвѣти*, -ѡвѣте *прѣдѡвѣћати*. — Не прѣдѡвѣти, јѡдан, ту сирѡтинју, ваљѡће овѡј ѡци каг порѡсту! Не прѣдѡвѣте тѡ имање, срамѡта је. Данѡс је била у Град, прѣдѡвѣла је шѡпкове.

прѣдѡ, -оли, ж. *улегнуће у сѡрини (најчешће корићасѡног ѡб.лика)*. — Пуштити браве у тѣ прѣдѡли гѡре, нека ѡду сѡми. Спуштити сам се нис прѣдѡ од Гарчића брзо.

прѣѡенут, -ѣнѣм, свр. 1. *прѣѡјенућати, прѡвућати*; уп. *прѡјес*. — Не вѡдѣм да прѡѣнѣм овѡ шпѡг овудѡјен, помѡзи ми. 2. *фиг. сѡставити на знање, најѡменућати*. — Прѡѣнути су му прѡз уши, али су му кѡзѡли да ниѡѡме не прѡчѡ.

прѡјѣс, -дѣм, свр. 1. *прѡѡјенућати, прѡвућати*; уп. *прѡјенут*. — Прѡјѣди ми жѡшцу прѡз ову рупу. 2. *фиг. сѡставити на знање, најѡменућати*. — Прѡјѣс ћу ја тѡ Мирѡни прѡз уши, ѣто нека зна.

прѡждѡрѣт, -рѣм, несвр. 1. *зубити; халаљиво јесати*. — Ништа не мѡгу прѡждѡрѣт откако ме боли грѡ наѡко по мѡло скрѡба и варѡвинѣ. Фѡно тѡ јѣћи, дѡјете, не прѡждѡрѣти кѡ пѡшче! 2. *фиг. грабити, заузѡмѡити, ѡкућирѡити*. — Свѣ су му прѡждѡрѣла онѡ фукарѡад кѡмѡт пѡ комѡт, ѡѡље да их није раѡѡ.

прѡждријет, -ждрѣм, свр. 1. *прогутати; халаљиво појесати*. — Кѡ сам био у бѡлницу, нијесам мѡга прѡждријет ништа

што је тврѣѣ от чѡрѡѣ. Брзо ли прѡждријесте тѡ с трпѣѣ. 2. *фиг. уграбити, заузѡмити, ѡкућирѡити*. — Прѡждријет је пѡ кѡсовѡлушкијех имања, не било му за фѡјду.

прѡждѡит, -ѡдѡм, свр. *учинити жѡбитим, разѡлажити ѡливѡњем шѡчносѡти*. — Прѡждѡи мѡло мѡлѡјѣска кисѡлѡга да попѡјѣм. Овѡ вѡно је неѡко прѡждѡитѡ, кѡ да је сѡпа вѡду у ѡѣга.

прѡз, *предл. проз*. — Не ѡди прѡз имање! Прѡз погу ми је прѡшѡто зрѡно. Стѡлно нешто глѣдѡше прѡз прѡзор.

прѡзѡрѡит, -ѡрѡм, свр. *прѡговѡрити; рећи*; уп. *прокаменит*. — Нијесам знаѡа ети је овѡ мѡлѡи прѡзѡрѡитѡ, а зна сам е свѣ разумѡјѣ. Пуштити Мирѡну да и ѡна прѡзѡрѡи коју!

прѡзѡвѣт, -ѡвѡм, свр. 1. *зѡтити ѡ ѡрезѡмену јѣдно за другѡм; именовѡити*. — Прѡзѡвѡу ли ве кѡд учѡтели? Имаѡа је кѡпиле, па је прѡзѡвѡла неѡкакѡга мѡмѡка из Барјѡвинѡѣ, али он није стѡно ни да чѡјѣ за ѡу. 2. *~ ѡрезѡвѡити се*.

прѡзѡкѡ, -кла, -кло 1. *прѡзѡкѡ*. — Што ти је тѡ с прѡзѡкѡијѣм грѡлом, от чѣса је тѡ? 2. *накѡсеѡ*. — Не смѡјѣ се пѡит овѡ прѡзѡкѡ мѡлѡјѣсѡ, мѡже бѡит ѡштѣѣено.

прѡзѡкѡ, *прил. прѡзѡкѡ*. — Нешто ми прѡзѡкѡ зѡбрѡиш. Прѡзѡкѡ прѡчѡ. Сѡ мѡм се пѡита неѡкѡ прѡзѡкѡ, кѡ да је ѡут на свѣ нѡс.

прѡзѡкнѡт, -нѣм, свр., р. пр. *прѡзѡкѡ*, -кла, -кло и *прѡзѡкнуѡ*, -ула, -уло 1. *прѡмѡкнућати, бити начѡи ѡвѡм болѡићу; нићѡ се види и ѡ боји гласѡ*. — Прѡзѡкнуѡ сам нешто пѡ не мѡгу да зѡбрѡим. Прѡзѡкнула сам сѡнѡѡ сѡдѣти прѡт кућу. 2. *почѡити се кисѡлѡити, ѡсѡѡити накѡсеѡ, ѡчѡити се кварѡити*. — Прѡзѡкѡ ти је овѡ варѡвина, не мѡже се сѡкѡт. Изгѡдѡ ти је вѡно мѡло прѡзѡкѡ, ѡспѡи у ѡѣга пѣпѡла да се не узѡти.

прѡигрѣт, -ѡгрѡм, свр. *прѡѡѡкѡити, иззѡбити или несѡјѣсно ѡпрѡшити*. —

Проиграла је судбину што се није удála за онаквога момка. Све је прокџка и проигра, ништа му није остануло.

пројецат, -ам, свр. *закукайи, йрокукайи, йочейи жецайи*. — Кад му је син доша, све покајнице су пројецале о туге, више за тијем момчетом нџ за оцем.

проказат, -ажем, свр. *оикриши йајну, йоиказайи, йрошиујаји*. — Проказа га је Талијанима, те су га затворили. Проказује другове учитељици, река са му да му то ништа не ваља. Проказа је четресџме млозину.

проказиват, -ујем, несвр. *йоиказивайи, ииујаји*. — Све је проказивала Талијанима и Њемцима кџ је за партизане. Проказиваће џн и ка се влас промијени, навика је на шпијање.

прокаменит, -им, свр. фиг. *рећи, с найором рећи, казайи коју ријеч*; уп. прозорит. — Ка сам му рекла штџ му је учинџла жџна, није умйо ни јџдну прокаменит. А, прокаменио је, вели, нешто, али му све тџ није помџгло. Није, ваља, нијџдну прокаменила, нџ се онакџ, несрџтњица, скџпила поред џгња и не зџбри ништа.

прокарадџр, -а, м. *некадашњи црквени йуушор*. — Црквени тџтори — прокарадџри, продају опас јавно. Прокарадџри су били лџди кой су пазили цркву, ус пџпа.

прокастрит, -им, свр. *йросјеши биџни гусиши (дрвеће, жбуње, високу йраву и сл.), йосјеши већу количину биџа*. — Дако прокастриш маџо онџ шипковине порџт пџта е се не мџже онџдијен пролазит. Прокастрио сам онџ купине изнад цаде, није се од њих мџгло уџећ у брашевину.

проклџтник и **проклџтник**, -а, м. *йроклей човјек, несрџан човјек, јадник, невољник*. — Штџ ће онџ проклџтник од Милана сад без йкџга?

проклџтница, -џ, ж. *йроклеца, јадна, несрџна ж. особа*. — Нијесу се на онџ проклџтницу обрџтали док је крепала.

прокључат, -ам, свр. *узаврейти, йроврейти*. — Прокључала ти је вџда за кафе, замџти је, ја не умџјџм. Кат прокључа Орашка јама, тџ је знак да је пало дџста кишџ.

прџкџс, -а, м. *йросјечена шума йо средини; шумска чисишина*. — Остало је на прџкџс јџш онџја ситнија драча а све смо онџ крупније посџкли. Пушти џвце ус тџ прџкџс, нека йдџ саме.

прокосит, -џсим, свр. *найравийи оикос средино м йраве; йрокрчийи йролаз кроз шумски гусиши, кроз сишиногорицу и сл.* — Оли ми тџ, стрџко, прокосит прџви откџс, пџ ћу ја сам даље? Прокџси маџо онџ шипковине у џбџр, не мџже се прџћ од њих.

прокркљат, -ам, свр. **1.** *наћи се у роицу, доћи у роицу, биши на умору*. — Прокркља је, неће јџш дџго. **2.** *узаврейти*. — Ето ти је прокркљала вџда у котџ, оли метџт брашно?

прокукуријекат, -йјекам, свр. **1.** *йочейи кукурикайи*. — Прокукуријекџ је и онџ најмањи кџкџт. **2.** фиг. *оидйи йајну йод йрийиском*. — Прокукуријекџеш ти ка те уфџти милиција и онџ што знаш и онџ што не знаш.

прокуљат, -ам, свр. *нагџо йочейи избијайи (о води, диму, вайри, йари и сл.)*. — Ето је прокуљала вџда ис Почкаљскџ јамџ. Прокуљџ је дџм проз крџв, биће се нешто уждило.

прокурват се, -ам се, свр. *йочейи се курвайи, йойросийиуисайи се*. — Прокурвала му се она на(ј)млађа, била је у Бџоград на шкџле.

пролазит, -им, несвр. **1.** *ходањем йрелазийи одређени йросшор*. **2.** *живџейи, живџшарийи*. — Јџдва пролазимо с овџ мало пџмоћи од џпштинџ, а крепали бисмо без њџ.

пролијезање, -а, с. гл. им. од *йролијезай се*. — Какво је онџ пролијезање, да не мињау ће у Брда?

пролијеза̄т се, -ијеза̄м се, несвр. *сѣварати одјек, сѣварати ехо*. — Што се пролијезау овѣ горе, ка да је негђе велика пушњава. Пролијезаху се брда о тугња топова. Заграјали су да се свѣђ пролијеза̄. Пролијезала се кукњава цио дан. Пролијезу се брда од њиховога мињавања.

пролипта̄т, -тим и -ипћем, свр. *пошећи нагло (о крви)*. — Проплипта му крв из носа, из уста и — таак, окиде му се душа. Посека сам се, до ми је пролиптала крв ис шаке.

прољетос, прил. у *прољеће (и минуло и настуйајуће)*. — Није ми ниједно од ђеце дошло још от прољетос. Прољетос хемо, акобогда, претрапит цијело Бобовиште за дуван.

прољех, -жѣм, свр. *проћи*. — Оли моћ прољех прос ту рупу? Прољеже неко пут Илине куће. Виђе ли Марију, је ли прољегла још, чоче?

проманӯт се, -анѣм се, свр. *пресѣпати љадаиши (о киши, ређе о снијегу), мало се разведриши, прољеишаиши се (о времену)*. — Ако се сутра промане, могли бисмо косит. Изиди наизван слободно, промануло се, не пада више. Ако се промане, дако покупимо оно сијено.

промањива̄т се, -ујѣм се, несвр. *пресѣпати љадаиши (углавном о киши), разведраваиши се*. — Промањивало се зимус често. Промањиваће се прољетос, не бој се, моћете радит.

прометнӯт, -ѣтнѣм, свр. **I.** *провући*. — Прометни шипковина проз они плот да се не провукјује живо. Прометни стубе између оне двије греде. **II.** ~ се **1.** *провући се*. — Прометнуле су се драче проз овѣ плот. **2.** *преишориши се (у нешто)*. — Био се прометнуо у тенца да препане ђецу.

промйгољит се, -йм се, свр. *провући се, проћи могоћећи се; љојавиши се*. — Промйгољи се проз нард да га нико не видѣ. Нешто је промйгољило прдс плот. Промйгољи главу проз прозор.

промӯкнѣт, -нѣм, свр. *изгубиши чистошћу гласа, изгубиши глас*. — Пјевали смо док смо промӯкнѣли.

промӯћ, -кнѣм, свр. *в. промукнути*.

про̀нзор и **про̀зор**, -а, м. *прозор*.

прѣ̀нијет, пронѣсѣм, свр. *(поред осталих значења, шире љознаиши) поचेши носити јаја (о кокошки)*. — Прѣ̀нијела га је јутрос Пирга, јаје јо је мало. На прољеће ми свака кокошка пронѣсе.

пронѣсак, -ска, м. *прво јаје које кокошка снесе (обично је мање)*. — Пронѣсак от Пирге је велики, скоро ка обично јаје. Све мала јаја ка пронѣсци.

проодит, проодим, свр. *проходаиши*. — Проодила ми је шћер а нема још годину.

проперат, -ам, свр. *пролисѣпати, излисѣпати*. — Пропера је цио лѣк, било му је топло и влажно.

пропирит (се), -ирим (се), свр. *запалити (се), ујалити (се), заогњити (се)*. — У кућу се није пропирива огањ одавно. Пропири у шпорет. Не дѣра га, пропирило се.

пропитнӯт (се), -итнѣм (се), свр. *исѣпати (се) узредно, исѣпати (се) овлаш, прѣишодно сазнаиши*. — Пропитни тамо нешеш ли наћ какву ђевѣјку да причува овога старца. Прво су се ѣни пропитнули, па су онда дошли да прѣсе ђевѣјку.

пропишта̄т, -тим, свр. *процијукаиши*. — Пропиштала су тићад у нѣ гњѣждо. Брзо ће из јаја пропишта̄т пѣплад. **2.** *бити кажњен због нечега, лоше се провѣсѣти*. — Пропиштаће мајчино мљѣјко! Пропиштаће све што је има од богѣства!

пропла̄нак, -анка, м. *чисѣпина окружена расѣињем дрвећа у прѣсѣранку односно нагнутом земљишту*. — Има уз Гарчић онија пропла̄нака ђе овце могу наћ понешто да попасу а козе нека брсте оне драче. Оно је давно просѣчено и више се није подмлађивало, сад је оста пропла̄нак и гдѣл крш.

пропѡјат, -јѣм, свр. *пројѣвати*. — Ђо чѡда, пропѡјало је онѡ пѡле!

проптѡт, -ѡм, свр. *уочити*, *схватити*, *појмити*, *закључити*, *досјетити* се; *пронаћи*, *наћи*. — Са сам ја тѣк проптѡла зашто мѣ тражио, ѡће да му радѡм цабе. Јѡш нијесам проптѡ што је стѡо с онѡм причѡм. Био сам изгубио некѣ виде у алат, па их јутрѡс јѣдва проптѡх. Док сам ја проптѡ зашто је доша, ѡн ми украде белсђију. Глѣја нећеш ли проптѡт међу тијама стварѡма и један бритвулин што ми је нестѡ пролѣтѡс.

пропупуљѡт, -ѡм, свр. 1. *устиити* *у-пољке*. — Више се живѡ не смѡјѣ пѡштѡт ѡ лозе, пропупуљѡле су свѣ. Чѡм билѡка пропупуљѡ, не смѡјѣш је рѣзѡт нако да је осушиш. 2. *фиг. показати* *знаке* *иђелесне развијености*. — Пропупуљѡла ти је ћеруна.

пропѡтит, -ѡтѡм, свр. *уити* *уити*, *устиали* *крепање* у *одређеном* *правцу*, *на одређени* *циљ*. — Пропѡтила је ћечурлија проз долине, па их никако не можемо одвић о тога. У задње вријеме је пропѡтио до онѣ ѡвојке, сваки дан ѡде тамо.

пропућѡвѡт, -ѡјѣм, несвр. *уитрати* *уити*, *устиаљивати* *крепање* у *одређеном* *правцу*, *на одређени* *циљ*. — Још нико тудијен није пропућѡва нако ви, а тѡн ни-кад није било ни стѡпника а камоли пѡта. Ваља ћу и ја пропућѡвѡт до њих, па да се неће ни кокобом орѡт.

прѡпух, -а, м. *промаја*; *повјетарац*.

прѡрѡше, -а, с. *шерен* *који је почео* *обрасити* *шумом*, *али проријењеном*. — Пуштѡва ми је пролѣтѡс козе у онѡ прѡрѡше, па су се онѡ јасенѡчи зацѡцѡли.

прѡрѡк, -а, м. *онај који прориче*, *онај који много зна*, *који унапријед зна*. — Нијесам прѡрѡк, али ћете виђет да не неге беш чѡда пуштѡвѡт.

прѡсац, -сца, м. *онај који проси* *дјевојку*. — Имѡла је Плѡне прѡсаца ка ѡјед-

на ѡвојка, али не би нафакѣ и ѡстаде усеђелица.

просвѡлѡт, -ѡм, свр. *процѣјити* (*о кукурузу*), *исцѡстити* *влакна* *на клиѡве* (*о клиѡвима кукуруза*). — Просвѡла је умертѡн у зграду. Умертѡн ће просвѡлѡт за коѡ дан.

просврдлѡт, -ѡм, свр. *пробити*, *избушити* *сврдлом*. — Да немѡш сврдѡ да просврдлѡм овѡ дѡску е ми нешто трѣба. *фиг. пробити*, *пробушити*, *просѡријелити*. — У прѡву бѡрбу зрѡо му је просврдлѡло врат и отѡдер је валид. Не гађите се, ћѣцо, да јѣдно другојсму не просврдлѡте мѡзѡк тијама зипѡцама!

просѡдба, -ѣ, ж. *захѡјев* *дјевојци* *или њеној породици* *да прѡсијане* *на брак* *с одређеном* *мушкоом* *особом*. — Били су Симѡви у просѡдбу у Велимѡрѡвића, ѡтѣ да жѣне Спѡсоја. Пријед се знало ка се ѡде у просѡдбу а ка се жѣни, а са се свѣ тѡ помијѣшѡло.

просѡјѣцѡт, -ѡјѣцам, несвр. *сјећи* (*шуму* *или* *што* *друго*) *по средини*; *проређивати* (*шуму* *или* *што* *друго*) *како би се омогућило* *остѡлим* *стаблѡма* *да боље расѡју*. — Владѡ ми је просѡјѣца јѡсѣне у Гођѣне, па их је прѣмлого проријѣдио.

просѡктѡт, -ѡкѣм, свр. *ошѡро* *и* *ишскаво* *прѡговорити*, *прѡговорити* у *љубѡњи* (*пошѡти* *сѡкѡња* *змије*). — Кад онѡ нађстарија прѡсѡкта. Учиње ми се е из њѣнија уста палаца дѣвет змија.

просѡт, прѡсѡм, несвр. 1. *иѡражити* *прѡсијанак* *за удају* *дјевојке*. — Просѡло је и Плѡнѡ и Бојѡну мѡдо прѡсаца, али није судбина дѡла ниједној да нађе свој дѡм. Пѡшли су ѡ Брда да прѡсе ѡвојку за Мѡлоша. 2. *просѡчѡити*, *иѡражити* *милѡстѡињу*. — Штѡ ће, кѡкала, ѡстѡла је пѡстарѡс да прѡси по нардѡу код онѡлѡко њѣзинѡга дѡбра.

прѡскура, -ѣ, ж. *колач*, *прѡсфора*, *иѡнки* *колач* *пошѡти* *леѡиње* (*изгубио* *је* *рѡлигијску* *функцију*). — Напрѡвила ми је

баба прѣсѣкѣра од шеничнога брашна, биле су слатке, изио сам три-четири.

прѣсѣк, -а, м. *ошкривање, свједочење, њосвједочавање, извјештавање о некој њајној ствари, особа која ошкрива какву њајну, свједок*. — Сигуран ти је прѣсѣк то што је рекѣ Милош, никога више за то не питај, ја ти вељу. Неће се за то лако наћ прѣсѣк, свако се чува. Био је, велѣ, прѣсѣк на сѹђење Божидѣру Јовановѣме.

просочит, -ѣим, свр. I. *ѣроказати, ѣошказати, ѣрошѣјати, ѣосвједочити*. — Просочила је некѣ партизанѣ Талијанѣма и пѣтље кад су партизанѣ дошли, стријѣлали су је. Чува се да те не просѣчи учитељу. Немѣ ме просочит кући е сам био код њѣ. Просочили су га код милицијѣ, па су га затворили. II. ~ се *ошкривити самог себе; узајамно се ѣроказати*. — Просочило сѣ сам, уневѣљ. Сви су се просочили међу сѣбѣм.

простирач, -а, м. *оно што има да се ѣросѣре (на кревету или другѣе), ѣросѣирка*. — Нијесмо тадѣр имѣли њикакѣѣга ни простирача ни покривѣча.

прѣстѣрка, -ѣ, ж. *оно што се ѣросѣи-ре за одмарање, за спавање*. — Нијесмо имѣли њикакѣѣ прѣстѣркѣ, нѣ смо онакѣ лежали на гѣлу зѣмљу.

прѣстријелит, -ѣјѣим, свр. *ѣробити стѣријелом или мѣйком*. фиг. (*најчеише у клеѣви* — у вези са болѣишу која настѣуѣа нагло и ошѣиро, у вези са ѣојакѣм болѣишу). — Прѣстријѣло га, дабогдѣ, да грѣма не чујѣ! [= дабогда умро од капи, односно неке оштре, нагле болѣсти]. Не стој на тѹ прѣмају, прѣстријѣише те [= добићеш нпр. нагло упалу плућа].

просѹхнут (се), -нѣм (се), свр. *ѣросѹшити (се), мало (се) осушити*. — Просѹхни прѣво мѣло то сѣјсно, па га дндѣ дај живѣме, на ваља да га ѣјѣ тако влажно. Кад се мѣло просѹхнѣ онѣ дувѣн, унѣсите га у појѣту. Изнѣси тѹ рѣбу да се мѣло просѹхнѣ на влѣтар.

просѹшит (се), -ѹшим (се), свр. *мало се осушити*. — Изнѣси тѣ кошуље на шипковѣне дако се просѹшѣ. Просѹши чарѣпе уз огѣн, нећеш ѣх, дѣти, носит мѣкре.

прѣсѣк, -а, м. *ѣросѣк*. — Онѣђѣн окѣ стѣниѣе се кѹпѣ свѣ некѣ прѣсѣци. Не ѣди тако кѣ какав прѣсѣк, нѣ се обѹчи.

просѣкуша, -ѣ, ж. (пејор.) *ѣросѣакѣња; женска особа која се ѣонаша као да нишѣа нема и радо ѣрихѣаише све нишо јој се ѣопуди*. — Није ми мѣло кад ми дођѣ она просѣкуша, не мѣже се од њѣ ни рѹчат ни одморит. Рѣчи онѣј мѣлађѣј да се не мѣта пѣ сѣлу кѣ какѣ просѣкуша.

прѣсѣчит, -ѣчим, несвр. *ѣросѣачити*. — Прѣсѣчѣ она Цѣганѣад пѣ Граду, не мѣже се од њѣх прѣћ. Вићѣх јѣдну ѣашу ѣдолѣн како прѣсѣчи у Подгѣрицу, а није јѣј ѣужда.

прѣсѣчица, -ѣ, ж. *ѣросѣакѣња, ѣросѣачица*. — Припѣзите тѣ кѣкошке, мѣтау се по Загѣрачу некакѣѣ прѣсѣчице. Припѣзите овѹ мѣлу, ѣдѣ пѣ сѣлу гѣла кѣ прѣсѣчица.

прѣсѣчки, -ѣ, -ѣ, *који ѣриѣада ѣросѣаку, који ѣошѣче од прѣсѣака*. — Пријѣд ѣу ѹзѣт прѣсѣчки штѣп нѣ што ѣу га моѣит.

прѣсѣчки, прил. *на ѣросѣачки начин, сѣрошѣњски*. — Моѣло га је чѣсто онакѣ прѣсѣчки, али му није дѣ.

прѣсѣнит, -ѣим, свр. *исѣѣањити се, излизѣти се до ѣровидносѣи (нѣр. о ѣлаѣну), ѣросѣенити*. — Прѣсѣниле су ти гѣће озѣд, дѣ ми да ѣх закѣрим. Прѣсѣнио ми је капѣт на ѣба лѣкта, а нѣма ѣвакѣѣга штѣфа да се наћѣ да се мѣтну закѣрпе. фиг. *смршѣити, ѣосѣити слиѣан сѣени*. — Стѣри ми је прѣсѣнио од зимѹс, боѣм се е нѣше дѹго.

прѣсѣћ, -чѣм, свр. *ѣросѣѣи, исѣѣи дио неѣеги (дрѣвѣа или ѣега другѣог), обѣчно по средини*. — Прѣсѣчи онѣ шипковѣне у Ѧбер да се мѣже пролѣзѣт.

протакат, -ачѐм, несвр. *проууишиишии воду или другу шечности у одређеним интervalима*. — Свакѐ годинѐ ми она велика бачва протачѐ, па морам да је затискам крпама и да је забрѐцам.

протѐзало, -а, с. *праћка направљена од ласишке*. — По цјо дан протѐзалом гађѐ тйце, ни једној не да мйра.

прѐтѐк, -а, м. в. *првоиок*.

протѐлковат, -ујѐм, свр. *прѐиумачиши, објасниши*. — Оли ми ти протѐлковат што пишѐ ђѐн.

протријѐбит, -йјѐбйм, свр. *извојиши нешио из цјелине као сувизино, невалишеино и сл.* — Протријѐби јабукѐ и онѐ лѐшѐ остави за прѐдају. Протријѐбила сам свѐ копиљане из лѐза. Протријѐби мало та пасуљ, йма шгѐтнйја зрна. Протријѐбио сам багрѐмар, посѐка сам свѐ онѐ малѐ багрѐмчиѐе између онија великија.

проћердат, -аѐм, свр. *узалудно утйрошиши, просуйши*. — Нйко нйје проћерда имање ка Жйвкови унуци. Чувā паѐре, немѐ их проћердат чйм дођѐш у Бѐоград!

проћетат, -аѐм, свр. 1. *процѐјѐиши*. — Проћетале су по Брда цање, свѐ се од њйх бијели. 2. *фиг. йочѐиши сиједиши*. — Ёто си проћетат йза уши, брзо ћеш осйједит.

проћукат се, -укам се, свр. *разгласиши се, објелоданиши се йошайно и йрачевима*. — Проћукало сѐ по Загарачу ѐ нешто укря у предузѐће па су га затворйли.

проћунут се, -нѐм се, свр. *прѐсуишиши се, прѐвѐйишиши се (о нечему ишио је мокро или влажно)*. — Разгрни онѐ сйјѐно на долину дако се мало по овомѐ влѐстру проћунѐ.

процијѐдит, -йјѐдйм, свр. 1. *проуу-сйишии какву шечности кроз цједило*. — Процијѐдила сам онѐ мало вина са дна бачвѐ да забйјѐлимо за ручак. 2. *рећи, ка-*

зайи с найором, одговориши. — Нйје ми смйо нй једну процијѐдит ка сам му помѐнуѐ крађу.

прѐцијѐп, -а, м. 1. *уски шкрий у камену*. — Чувā се прос тѐ крше, йма у прѐцијѐпе отровница. 2. *сужѐње узвишења, удолина ошйрих сйрана*. — У прѐцијѐп између Гарчѐвā су дочѐкали Нѐмце и тун их свѐ потаманйли. изр. калѐмит на прѐцијѐп *калѐмиши биљку закидањем врха гране, њеним процйѐјѐањем и убаицањем у шйј процйѐјѐ калѐма*. — Сливѐ и шйпкове вāзде калѐмйм на прѐцијѐп, а смѐкве на гупуљ, или пот кѐру. На прѐцијѐп се калѐмѐ трѐшење, вйшње, сливѐ, јабукѐ и другѐ вѐћке.

прѐчѐље, -а, с. *йрѐдња сйрана, чело (сйола и с.л.)*. — Бѐгоми, Мйлица блѐше засѐла ка банйца у прѐчѐље код онѐликѐ лудй.

прошарйца и прѐшарйца, -ѐ, ж. *йолуокойѐло земљиши*. — Овођѐн нѐма снйјѐга а и пѐ Гарчу се вйди прѐшарйца, и по њѐму ћѐ се брзо отопит.

прѐшевина, -ѐ, ж. *йрошење дјѐвојке, йросидба*. — Ка смо женйли Нѐвāка, у прѐшевину смо одйли јā и покѐјнй Мйлош. Јā и Бѐжѐ смо одйли у прѐшевину ђѐвојкѐ у Малѐнзу, и испросйсмо је.

прошеврљат, -аѐм, свр. *йрошеишиши (обично без цйља)*. — Прошеврљā сам пѐ граду, да вйђу неђу ли срѐс кога пѐзна-тѐга.

прѐшња, прѐшњѐ, ж. *йрошење*. — Бйла је богāта, а данас је спāла на прѐшњу, глѐјā ђѐ ли јѐј кѐ што дат зајāде.

прошћѐт се, -нѐм се, свр. *йрохйјѐиши се*. — Бйло јѐј сѐ усрѐд зймѐ прошћѐло на дйње, и, бѐгоми, Мйлан йх је нѐгѐе нашā те јѐ је дѐнио, тѐ је сйн.

прошупљит, -упљйм, свр. *йробийи да се направѐ рујѐ, да нешио йостйане шуљѐ, направйши ошвор (на нечѐлу)*. — Прошупљйле су ми се гађѐ нāзад, на сѐ-

дало, зак̀рпи ми њх. М̀браћу прошупљѝт пр̀зор на зѝд е се ова̀ко не вѝдѝ у с̀боу нѝшта.

п̀рпор, -а, м. 1. *мошање рибе у води и ѝравање мейежа у вријеме мријешћења, мейеж у крешању рибе, мријешћење рибе, ѝриорење*. — Вѝђи онѝ п̀рпор у Купало, кат се он̀о вѝдѝ, ка̀же се да се рѝба мријестѝ. Милан је једампу̀т бачио динамѝд у срѐд онога̀ п̀рпора и п̀д-био десет кѝла рѝбе. 2. *измеш коза или оваца, брабоњци*; уп. прпош. — Ёсуо сам на лучња̀к мало ко̀зѝга п̀рпора.

п̀рпорѝе, -а, с. гл. им. од *п̀рпорѝи се*. — Са̀д је рѝби п̀рпорѝе, не трѐба је ловѝт.

п̀рпорѝт се, -ѝм се, несвр. *мријестѝиши се, ѝравиши мейеж у води (о рибама)*. — Кра̀п се п̀рпорѝ прѝјед оста̀лија рѝба.

п̀рпош, -а, ж. *сиѝнеж, сиѝни лойѝи-стиѝ измеш од коза, оваца и сл. живоиѝиња, брабоњци*; уп. прпор 2. — Трѐба поку̀пит ону̀ прпош ис по̀јате и ба̀чит на лучња̀к, то е најбо̀љи гно̀ј.

прпуља̀т и **прпуша̀т**, -а̀м, несвр. 1. 1. *о̀ложаваѝи кокош (о ѝјевцу)*. — Све ко̀кошке прпуља̀ овѝ ма̀ли ко̀кот, а онѝ вѐлики — ка̀ да нѝје ко̀кот. Прпуља̀ наш ко̀кот и наше и Петро̀ве ко̀кошке. Прпуља̀ је ко̀кот Пѝргу, п̀дчѐхе да н̀си. Овѝ ко̀котѝ прпуља̀ све ко̀кошке а онѝ вѐлики га̀нѝна стоѝ ка̀ офицѝр на стра̀жу. Ла̀ник је све прпуша̀ онѝ кѝкирѝз Петро̀в, и сва̀ка је носѝла цѝјелѝ го̀динѝ. 2. *фиг. оба̀вљаѝи сексуални чин (о особи)*. — Прпуља̀ш ли, му̀рица, што̀ овѝја да̀на? Овѝ старѝ вѐћ прпуша̀ п̀нешто, ако што̀ уфа̀тѝ. П. ~ се 1. *ѝариѝи се (о ко̀коши)*. — Ёто ти ко̀кошке са моѝм кѝкирѝзом, прпуља̀у се. 2. *фиг. оба̀вљаѝи сексуални чин (о особи)*. — Она̀ најмла̀ђа му се прпуља̀ са Илѝнѝм најмла̀ђѝм.

прса̀ча, -ѝ, ж. *ѝрсаѝи женска особа, сисача*. — Зна̀ је он̀ е ће му она̀ прса̀ча добро ра̀ђат, а за то̀ се и оженѝо.

прслѝк, -а, м. *дио одјѐће ко̀ји се носи исѝод са̀коа*. изр. *пу̀ца ми прслѝк (у вези с нечим) нѝје ме брига*. — Ё, пу̀ца њѝму прслѝк за то̀!

прсѝња, -ѝ, м. *ѝрсаѝи, развијен мушкарац*; уп. грудоња. — Не м̀дјеш се ти жа̀кат с онѝјем прсѝњѝм, он̀ је ја̀чи о тѐбе.

прсѝњица, -ѝ, м. *дем. од ѝрсоња*; уп. грудѝница. — По̀шли ми онога̀ прсѝњицу тво̀јега да ми пом̀дже убрат вѝшне.

прстенана̀е, -а, с. гл. им. од *ѝрсиѝнаѝи се*. — Нѝма̀ у Зага̀рач вѝше прстенана̀а, то̀ се игра̀ло ка̀ су љѝди има̀ли врѐмена.

прстенана̀т се, -а̀м се, несвр. *играѝи се игре ѝрсиѝена (сакривање ѝрсиѝена п̀од неким ѝредметѝима, обично п̀од ка̀иѝма, и по̀гађање гдје је)*. — Прстена̀ли смо се сѝно̀ћ кот Пѝтра у вѝно, д̀бѝ Са̀во пет кѝла, а Милан ѝзгуби два̀.

прстенова̀т (се), -у̀јѝм (се), свр. *заручѝиши (се), вѝјериѝи (се), добиѝиши ѝрсиѝен у знак заручивања*. — Прстенова̀ је бѝо Бжѝд, н̀о он̀ ѝмрије и она̀ се послѝје то̀га̀ п̀дно у̀дала. Не пита̀те њу̀, она̀ је прстенована̀ ѝево̀јка, тра̀жите дру̀гу. Сѝно̀ћ се прстенова̀ла Јѝве Бжѝдова, вслѐ лијѐт је м̀омак.

п̀ртен, -а, -о *ко̀ји је од ѝамучног вла̀кна, ко̀ји нѝје од вуне*. — Прѝјед нѝје бѝло п̀ртенија га̀ћа, н̀о су се носѝле ѝс тијело сѝкненѝ. П̀ртенѝ чара̀пе су се поч̀ле носѝт п̀слије аустрѝнско̀га ра̀та, а свѝленѝ још познѝје.

пртења̀к, -а, м. *ѝрегѝр на ѝанѝшало-нама*. — Носѝо је пртења̀ке све док је на̀пу̀нио осамна̀ес го̀дина̀, та̀дѝр су му кѝпили рѝмѝк.

пртења̀ча, -ѝ, ж. *ѝрѝена ѝорба (раније су се ѝорбе ѝравиѝе обично од вунене ѝка̀шине)*. — Са̀шѝла сам Миѝу пртења̀чу, нѝјесам м̀гла да му кѝпѝм љѝшу ваљѝвицу за шко̀лу.

пртења̀че, -а̀ча, ж., pl. t. (заст.) *ку̀повне, ѝрѝене га̀ће*. — Ја̀ ѝо нѝко̀ д̀ба н̀сиѝм

пртењаѣче, више ми жѣна не тка, нѣ све купѣје у дућан.

пргѣна, -ѣ, ж. *сѣлаза кроз снијег (уга-жена)*. — Па блѣше вѣлики снијег педесетчетвртѣ и јѣдва смо прогѣзѣли пргѣну до цаде. Идите пргѣном и прао ѣте избит на њихову кѣну.

пргѣт, -ѣм, несвр. 1. *ићи први по снијегу и правѣићи прѣшину, прѣлаз*. 2. *ићи испред осѣлаих*. — Пред војском прѣшае некакав мѣли офицѣр. Пргѣ прѣ свѣјама.

пргѣт се, -ѣм се, несвр. *сѣлавѣаићи бремене на себе, везиваићи бремене на леђима, узиваићи бремене*. — Сваќи дан пргѣм по бремене дрѣва и доноѣим их увѣчен кад доћерѣјѣм живѣ. Не пргѣ се Милѣна, јѣш је мѣла, нѣ ѣзмѣ нарамчѣи ѣ руке и тѣ је свѣ. Ти не смѣјѣш да се пргѣиш, али нѣ знаш е си сандрѣга.

пргѣњаѣ, -а, с. гл. *им. од прѣтѣаићи 1 и 2*. — Онѣ је пргѣњаѣ а не прѣча, свѣ су ти замѣрѣили. Пунѣн је пргѣњаѣа кѣ врабац гѣванѣ. Ёно их у пргѣњаѣе цѣо дан, ѣтѣ да иду сѣтра.

пргѣѣт, -ѣм, несвр. 1. *брбѣаићи, прѣчаићи којѣишиа; неразговѣјѣтно говорићи*. — Пргѣѣ, нѣ зна што прѣча. Што си тѣ пргѣѣла о мойјама чѣљадма пѣ сѣлу? Пргѣѣ нешто по цѣо дан, ниќад јѣ јѣзик не стајѣ. Не пргѣѣ тѣн нѣ фино збѣри ако умѣјѣш. 2. *одлазиићи носѣћи своју ойрѣму, крѣаићи шѣрѣи и прѣносиићи га, сѣлѣићи се уз шѣварѣње и прѣбацѣивѣње покућѣивѣа*. — Пргѣѣу Гѣбѣли, ѣјдѣше нѣгѣе. Пргѣѣа вѣлиќа војсќа проз Бѣлопавлићѣ. Ёо пргѣѣмо у другѣ сѣло. Пргѣѣмо на Лукавицу, остаћѣмо цѣјѣло ѣто. Пргѣѣали су намѣшѣѣј и отпргѣѣали. Пргѣѣахѣ Галијѣни кѣ су капитулирѣали свѣшта: камиѣне, тѣпове... 3. *ѣаковавићи (нир. ѣокућѣивѣо)*. — Пргѣѣам мобѣлѣе за онѣ ѣѣцу што ми ѣчѣ ѣ град. 4. *одлазиићи*. — Сваќи дан пргѣѣ у Нишић на пѣсѣ. 5. *радиићи несѣстиѣмаићично*. — Пргѣѣа по кѣћи, нѣ зна што ѣе прѣјѣд.

прѣћкнѣт се, -нѣм се, свр. *рићнуићи се, бацѣићи се увѣс (најчѣиће о риби, када скаѣе из воде)*; уп. *праћкнѣт се*. — Што се онѣ прѣћкнѣ у онѣ вир, има ли у нѣга рѣбе?

прѣћја, -ѣ, ж. 1. *дѣвојѣчка ойрѣма, ойрѣма коју невѣстиа донѣсе из рода; нешићо ићи је однеќуда донѣсѣно као лична својина*. — Дѣнијѣла је ѣз рода вѣлиќу прѣћју, обогѣтила је онѣ сирѣтићу у коју је дошла. Прѣћју су јѣј поћѣрѣли ѣстога дана кѣ сѣ ѣдала. С мѣлом прѣћјѣм је пѣшла. Сва задрѣга кѣ да је бѣла нѣгѣва прѣћја. 2. *фиг. неѣравѣдно сѣћѣно власниићѣво, или уићсак да је нешићо (неќомѣ) у власниићѣву*. — Је ли му онѣ ѣто оста у прѣћју од ѣца, бѣгоми кѣ да није држѣвни.

прѣга, -ѣ, ж. 1. *аућѣобус*. — Идѣ ли прѣга с Цѣтиња на Кчѣво? Ў Пѣћ смо пѣшли прѣгом Покрѣклићѣа. Је ли дођѣла прѣга ис Тѣтограда? 2. *жѣлѣзничќи колѣсјѣк, жѣлѣзница*.

прѣсе и (рѣе) **тпрѣсе**, *узв. за шѣјѣрање магарѣића*. — Прѣсе, мѣлѣ, позобѣли те ѣѣоли! Тпрѣсе, црќа дабѣгда!

прѣт, -а, м. *шѣба*. — Ўзми ѣесовѣ прѣт па онѣра тѣ ѣвце из лѣза. Ови мѣлѣ је ѣсѣван, свѣќи дан га исфрскѣам прѣтом, и ништа.

прѣћит се, -ѣм се, свр. *ойрѣжѣићи се, ѣосѣавѣићи се у лежѣћи ѣоложѣај; ѣасѣићи и ойрѣжѣићи се*; уп. *опрућит се*. — Прѣћѣо се на крѣвѣт и дремѣућќа. Спѣтаѣе се нѣќаќо и прѣћѣи се по ливѣди.

прѣѣње, -а, с. гл. *им. од прѣѣићи 2*. — С плѣнинѣ смо шѣѣгли у прѣѣње [у врѣјѣме када...] кѣза. Наш је прѣч свѣћ стѣга на прѣѣње, то је јарчѣна. *фиг. сексуални чин*. — Мѣлица воли прѣѣње.

прѣѣт, -ѣм, несвр. I. 1. *расѣићи*. — Немѣ пућѣит ѣ нѣћѣш прѣѣт виши. Пасѣљ на Бѣбовиште није прѣѣ, бѣла му је сѣша. Није ми лѣќ прѣѣа и землѣ. Онѣ мѣлѣ Јѣшѣво сѣ скѣменило, ѣо гѣдина не прѣѣа

међѣ изидѣ покоји прѣирѣп, чӯвā се, ѓтрѣвни су. Виђе ли колик је прѣирѣп нā зид? Прѣирѣп је сличан рāку, исто кā ѓн ймā крив рѣп.

прѣит (се), -йм (се), несвр. 1. *љуѣийийи се*, „*йодизайи нос*“ у *љуѣйи*. — Не прѣи се на мене, ништа ти нијесам крив. Стāлно се нешто прѣиш на нās кā да смо ти учињѣли злѓ. 2. *исѣицайи (се)*, *йонашайи се набусийи*, *јуначийи се*, *йосѣиваѣйи се у борбени йоложај*. — Не прѣи гузйцу пѓ селу! Не прѣи се пред нејакйем. прѣи се ако смйјеш прет сйлнијем. Прѣй нѓс кā да је везйр! Не прѣи тӯ њушку ѣ љу ти је разбит! Нѣшто ми се млѓго прѣиш!

пршељāv, -а, -о *сийан (о снијезу)*; *који се лако сийни (о сиру, камену и сл.)*. — Пā бјеше пршељāvи снијег, пѓкрио зѣмљу. Вāзде јѓј је сйр пршељāv.

пршкāње, -а, с. гл. им. од *йршкайи*. — Кāкво је тѓ пршкāње по мойјема ствāрима?!

пршкāт, -āм, несвр. *чачкайи*, *диркайи*, *задиркивайи*, *ѣарайи (вайиру)*; *бискайи*, *йрегледайи*, *исѣийивайи*, *йтражсийи*, *йрейтражвивайи неийио кāо да се йтражи иийо нейознайи*. — Не пршкāј тӯ рāну да ти се не загāди! Што нѓ пршкā кѓкошка по бӯњйшту? Немѓте тѓ дйјете пршкāт, зār не вйдите да је и бес тѓгā йјетко. Не пршкā у тā огāњ, дйјете, да не изгѓриш! Не пршкā окѓ тѣ пӯшкѣ, мѓжеш погйнӯ! Свѣ нешто пршкā окѓ кӯћѣ, кā да је штѓ изгубйио. Кад је улѣгла, нāшла га је ље (ј)ѓј пршкā по скрйњи.

пршнӯт, -нѣм, свр. *йодсйаѣи (о вайири)*, *гршнӯйи*; *задѣсйи*, *йодбосйи*, *изазвайи*. — Пршни мāло тā огāњ, утӯли се пред нāма! Пршну Милāн Никѓлу — нѣ знāм окѓ ѣеса, али се умāло не побйше.

пршгйт, -йм, несвр. 1. *гњечийи*. — Пршгйм сӯтра грѓжје, имāм трй бāчве. Не пршги тѣ мрāве, што ти смѣтау. Пршгио је тā дѓста љевѓјачкије прсй. Мй

грѓжје пршгймо вāзде ногāма. 2. *дробиийи*, *сийниийи*. — Не пршги лѣб, нѓ му дā цйо кѓмат. Што пршгиш тā кāм, ѓнеш ли шкāље од њѣга да напрāвйш? 3. *йонашайи се силѣйцйски*. — Пршги тā све рѣдом, нйко га не мѓже заустāвит.

пршћѣвина, -ѣ, ж. *йомйјешани сййари сйр и каймак*. — Найѓ сам се пршћѣвинѣ с врӯћијем лѣбом, ѓдāвно тāкѓ слātко нијесам йо. Пршћѣвина ти је онѓ кā се помйјешау стāрй сйр и стāрй скѓрӯп, тѓ је цāрскй смѓк.

пршћѣње, -а, с. гл. им. од *йршћийи*. — Тѣжѣ ми је ујесѣн пршћѣње грѓжја нѓ йкакав дрӯгй рāд.

пршӯт, -а, м. *суво месо од задње свињске ногѣ*. — За шӯрину свāдбу сам спрѣмйи двā вѣлика пршӯта. Кад смо стйгли, нāчео је нāвйишй пршӯт кой је имā.

пршӯта, -ѣ, ж. *шунка (свињска, за осйало ље се реѣи: говеђа й., йтелећа й., али чешће кошѣйи)*, *кāо врсйа меса*. — Нāјѣли смо се, вāлā, овѣ зймѣ пршӯтѣ дѓста, јесенāс смо заклāли ѣѣвѓро крмāди.

псѓглāv, -а, м. *замшйѣна мушка особа кѓја има људско йијѣло и йсеђу главу, йѓ вјѣровању — йѓ је здувач, вјѣдѓгѓнā, он људйма увйјек мисли о злу и наноси им гā*. — У пѓнѓћ је, велй, срйо на Кѓмунйцу псѓглāvа — глава му пāсā а тйјѣло љуцкѓ, ѓтāдѣр кā да нйје чйс.

псѓглāvиле, -а, м. *особа лошег йонашања, љуѣа мушка особа, бескарактерна мушка особа*. — Дѓвѣо ми је у гѓсте онѓгā псѓглāvила, нѣ знāм ѓткуђ му дрӯштво ш њйм.

пӯвāт, пӯвāм, несвр. *дувайи*. — На овѓ брѓдо нйкад не престāјѣ да пӯвā вљѣтар. Пӯни мāло у тā огāњ, дāко се разгѓрѣ тā сйровā дрѓва. Еѓ трй дāна пӯвā вљѣтар, не престāјѣ.

пувāћ, -а, м. *йѓљски мши, йух*. — Пувāћи су ми нагрѓдили смѓкѓве на онӯ петровāчу. Овѣ гѓдинѣ су се намлѓжйли пувāћи, нагрѓдйѣ вѓѣ.

пўвица и **пўфица**, -ѐ, ж. *сцїна изра-слина на кожси, врстїа мїтїесере, йонекад гнојна, обично са црвенилом.* — Напўнила ми сѐ кожа некаквија пўвица, нѐ знам од чѐса су ако ме нїјесу изѐли нѐвїди. Свѐ су му по образу искочїле некаквѐ пўфице, ка онѐ ка се дїјете разбѐли од ђспїцїа.

пўвичїав и **пўфичїав**, -а, -о *који је ѿун ѿувица, мїтїесера (о кожси људског ѿи-јела).* — Видїш ли ѿ ово дїјете цїјело пўвичїаво по образу, што га, црнїа друго, не водїш ко дѐктора?! Свїа је пўфичїава по образима.

пўздрѐн, -а, м. *неваљала мушка осо-ба; м. надимак.* — Нїкако се са онїјем пўздреном не мѐгу договѐрит. Нѐко је пѐбра онѐ Пўздренове смѐкве.

пўздо, -а, м. *мушки ѿолни орган.* — Бљѐше му пўздо ка у магїрца.

пўкнўт, -нѐм, свр. *ѿући, експлодира-ѿи, ѿреснўти.* — Што је онѐ пўкнўло иза кўћѐ, јако је прїаштїло? Кад му је пўкнўла онї штїца по ртеници, сїавио сѐ до земљѐ.

пуктїт, -тїм, свр. *дахтїаѿи.* — Їдѐ Јовїн уз долине, али га не чўјѐш како пуктї. Што нѐ пуктї у вї грм, да нїје каквї баречїна?

пўла, -ѐ, ж. *дугме.* — Покїдалѐ су ми се пўле на кошўљу, уши ми их. Нѐмїа ти ни једнѐ пўлѐ на капѐт, како ћеш такѐ?

пўлица, -ѐ, ж. *дугме; дем. од ѿула.* — Овї се ћѐца ѿграу некаквијама пўлицїама, вїђи да их нїјесу поскїдалїа с рѐбѐ. Оли ми прїшїт овў пўлицу ко дѐнѐ рўпѐ на капѐт?

пуљїање, -а, с. гл. *им. од ѿуљїаѿи се.* — Мїните се, ћѐцо, пуљїања нѐ ўзмите књїгу!

пуљїт се, -їам се и **пўљїт се**, -їам се, несвр. *играѿи се дугмадїма, дићїаѿи се.* — Оли да се пўљїамо у пўлице или у дувїн? Свїкї дїн ка се врћѐмо и шкѐлѐ пўљїамо се на Кѐглијеш.

пўљїт (се), пўљїм (се), несвр. *исцїу-раѿи, избациваѿи, чинїѿи вид.љивијим (о*

органима човјека или живоѿишњѐ). — Што пўљїш ўста? Не пўљї гузїцу такѐ, с ћѐ рѐћ да завѐдїш мѐмке. Што се пўљїш, јеси ли љўт? Вїђи је, тако те јїди не вїћели, како пўљї гузїцу, ка да је нїко нѐмїа до нѐ.

пўмпарице, -їцїа, м., pl. t. *врстїа муш-ких ѿанїїалона, ѿумпѐзне.* — Пўмпѐзне и пўмпарице су ти ѿстѐ, ђбоје су мўшкѐ гїћѐ, до ѿспѐт кољѐна.

пўмпѐзне, -ђзнїа, м., pl. t. *врстїа муш-ких ѿанїїалона (до исцїод кољѐна, са су-жењѐм ногавица на крају), ѿумпїарице.* — Прїјед су мїдгї мѐмци носїли пўмпѐзне, и зѐрїли се ш нїма. Пўмпѐзне су биле госпѐцкѐ гїћѐ, мїло ѿх је кѐ од сѐ-ѐцкѐ мїладѐжи носїо.

пўмпунїн и **пўнпунїн**, -їа, -ѐ *ѿун кр-цаѿи.* — Дѐнијела ми је баба Анћѐ јўтрѐс пўмпунїну кѐрпу крушїакїа з дољїнѐ.

пўнїн, -їа, -ѐ *ѿун (чешћѐ је у уїѿїребї већи сїѿѿен који означава да је нешїѿо сасвїм ѿуно; ѿун-ѿунїн).* — Бистїјерна сѐ пўнїна напўнила водѐ. Штѐ је, дїјете, овѐ сїто пўнїно дїакїа?! Пўнїн му је та-кулїн пїрїа. Пѐнијели су пўнїну тѐрбу крушїакїа. Пунїни је пїрїа од ѿкѐга.

пўнїначак, -чка, -чко *дебѐљушкїастї, уѿѐен.* — Тї си мїло пўнїачка, нѐ знам ѿћеш ли мѐћ ђбућ бїбину јакѐту.

пўномїсан, -снїа, -снѐ *који садржи ѿуну ѿпрїродну маснѐћу (о сїру, кајмаку и сл.).* — Вїзде смо сїрїли пўномїснї сїр, нїједно не мѐже онї с којѐга је скѐ-рўп мїкнўт.

пунорук, -їа, -ѐ *пуноручан.* — Пунору-кї су свї у кўћу, нѐтѐ ђни нїкѐга ѿстївїт ни гїаднїа ни жѐдна, а ни бѐз дїра. Не трѐба бїт прѐмлого пунорук, нѐмїа се ђ шта.

пуноручан, -чнїа, -чнѐ *који је шїроке руке, који нїје шїврдїца, који је даре-жљив, издашїан, ѿунорук.* — Пуноручнї су свї у нїхову кўћу, не знаш којѐ је од којѐга чазбенїјѐ. Жѐна ми је пуноручнїа, мѐже ме осирѐмїшїт.

пупоручно, прил. *нештедилнице, раскошно, богато*. — Не трѣба се понашат пуноручно ка да имаш свега.

пунпунан, -а, -о в. *пунпунан*.

пунут, пунѣм, свр. *дунути*. — Пунуо је некакав студѣни вљетар, оштѣтиће ово вѣће. Пунуи мало у огањ, утулиће се.

пунѣ, -а, с. (арх.) вино (*особито о слави или каквом празнику, иначе вино*), не уиошребљава се у свакодневном говору; везано је за емоције; *иће или јело (или обоје) које се даје за Божић, значење пренесено на било које јело или иће, али у изразу (најчешће) пунѣ Ристово (Христово јело и иће, чешће иће), и најчешће у заклинању*. — Попите овога пунѣ Ристовога, добро ми дошли дабогда! Успи тога пунѣ Ристовога да ти наздравимо! Наздравимо пунѣм Ристовијем! Разгубало ме ово пунѣ којем се гостим у вѣс ако сам ишта о тога узео! Нијесам га такла овога ми пунѣ Ристова!

пупак, пупка, м. *улегнуће на шибуху*. изр. завит пупак *лијечити на посебан начин*. — Дако му Ракѣ завјјѣ пупак, сву ноћ није спава.

пупољ, -а, м. *уиољци; вријеме када биће развија уиољке*. — Цио пупољ јој је пропа, опали су пупуљи. Ако воћки у пупољ будѣ мраз, може се осушит.

пупуљ, -а, м. *уиољак*. — Замисли, она трѣшна што сам је калѣмио пупуљила је на сваки калѣм по неколико пупуља. Има више од десѣт новија пупуља на ону младу смѣкву што сам је прољѣтѣс накалѣмио. Један пупуљ ми је напа црв. Вѣликѣ пупуље пријед нападау штѣточине. изр. калѣмит на пупуљ *калѣмити биљку на такај начин што се извади уиољак са кором и тако накалѣми на нову биљку*.

пупуљање, -а, с. *гл. им. од уиуљати*. — Све до пупуљања лѣзу или што другѣ можеш рѣзат, неће јој шкѣдит. Ако мраз удари у пупуљање, лѣза може да се осуши.

пупуљат, -ам, несвр. 1. *уиуљати, развијати уиољке (о дрвету)*. — Пѣчѣле су лѣзе да пупуљау, могли бисмо их напѣскаѣ нечим. Овѣ годинѣ вѣће пријед пупуља нѣ осталија годинѣ. Ђо су пѣчѣле да пупуљау лѣзе, брзо тѣ пѣчѣт да перѣу. Пупуља гѣра, брзо ће прољѣће. 2. *фиг. развијати се, дјевојчити се*. — Ова мала је пѣчѣла да пупуља.

пурењак, -а, м. *кукурузни клиј који се може пећи за јело (дакле, још недовољно зрио за бербу)*. — Найо сам се лѣтѣс пюрењакѣ с Вѣдѣвога умертина ис Почкаља, сваки дан сам пѣка по десѣт-петнаѣс клѣсѣва.

пурењак, -а, м. *недозрио клиј кукуруза погодан за лечење*; уп. *пурењак*. — Испѣкли смо јутѣс неколико пюрењакѣ ја и Мируна и подијѣлили ѣдѣи мјѣсто предручка.

пус, пуѣта, пуѣсто *иразан*. — Остѣвили су ону пуѣту кѣћу онакѣ, без икѣга. Катунѣка нахија је пуѣсти крај, безводан.

пус, *узвик на вука, узвик када се осјѣте у близини вукови*. — Пус, ѣ пус, ѣволи те от кѣћѣ одмакли! А, пус, ѣ, пус!

пусниј, -а, м. 1. *шаљивчина*. — Оѣнаше, пусниј, да ме наѣра у кафѣну. 2. *халаљив чѣвѣк*. — Што му је, пуснијку, зинула гузица на тѣћѣ!

пустѣра, -ѣ, ж. *иразан иросијор, лѣдина, кришевиј иредно*. — Нѣмау штѣ чѣпнут брави у ну пустѣру у Гарчић. *фиг. иразна кућа*. — Живим овакѣ, у вѣпустѣру, нијѣе ништа у ѣу нѣма.

пустећја, -ѣ, ж. *осушена кожа с вуном за иросијрку у кући, пуѣстина*. — Кот крѣвѣта ми стоји једна пустећја, ка се дигнѣм, на ѣу стѣнѣм.

пустѣ, -ѣга, м. *именовање вука; узвик за ијѣрање вука*. — Чѣва бравѣ да их не напанѣ пуѣсти! А, пуѣсти, ѣ, пуѣсти!

пуѣсти, -ѣ, -ѣ *фиг. иѣјачајна ријѣч, као квалификацијѣ вѣћѣг стѣјѣна особине (немања и сл.)*. — Нѣће, пуѣсти, да по-

пӯштѝ да би га убио! Оће пӯста (Јована) да се уда за онаквога доброго момка.

пустѝмицѣ, прил. *йуѝом сѝраном сјечива*. — Млатѝ говѣда пустѝмицѣ ко-сѝјером, и тако их мѝже окрвѣит.

пустѝна, -ѣ, ж. *осушена овчија кожа са вуном, која служи као просѝирка за йаѝос*; уп. пустеѝија. — Пустѝна је ђвча или јагѝећа чѝпра с које није макнута вӯна.

пӯстѝња, -ѣ, ж. **1.** *йустѝо, ненасељено мјестѝо, йустѝара*. — Тѣшко је живљѣт у нӯ пӯстѝњу, ниѝје никога на далѣко. **2.** *имање које је остѝало без мушких йоѝо-мака, йа га корисѝи одива*. — Је ли ти остѝало штѝ пӯстѝње ў род? Ймам рѝцкѣ пӯстѝње прѣко дваес рѝлѝ земљѣ. **3.** *имање које је остѝало без власника (раније — без мушке главе)*. — Продѝла је онӯ пӯстѝњу ў Брда. Је ли му остѝало штѝ пӯстѝње?

пӯсто, прил. *йразно; несрећно (у кле-ѝви)*. — Пӯсто ти остѝало! Пӯсто ми је нѣ-како беж ѝеце. Остѝало ми свѣ пӯсто ѝко те вѣрам!

пустолија, -ѣ, ж. **1.** *йустѝ, безводан крај, невидбог*; уп. пустолина. — Како можеш живљѣт у нӯ пустолију бѝжӯ, да-нима не можеш срѣс живѝога стѝора? **2.** *фиг. велика и йразна кућа*. — У пустолију ѝе живѝ нѣмѝ ништа до она четири зида.

пӯстолина, -ѣ, ж. **1.** *йустѝ, забачен крај, йразан, ненасељен йросѝор*. — Онѝ је пӯстолина бѝжѝ, тӯн се не мѝже живљѣт. **2.** *фиг. имање које је остѝало без домаћина, које је сѝало на одиву*; уп. пустиња **2.** — Онӯ пӯстолину ў род ми нико овѣ годинѣ није радѝо, свѣ је остѝало неузѝрато и непокошено.

пустосвѝт, -а, м. *свѝѝ који нема йо-себног задужѣна у свѝѝовима*. — У свѝ-јама свѝтовима сам бѝо пустосвѝт, тѝ ти је најљеше.

пӯта, пӯтѝ, с., pl. t. *сѝецијална веза (од канѝа, кашѝа или сл.) којом се йуѝе*

круѝније живоѝиње (коњи, магарад, говѣда) да се не крећу мимо одређеног йро-сѝора (јер се уз ѝих йешико крећу), йуѝо. — Направѝ ми јѣдна јѝка пӯта за онѝ ма-гарѣ, нѣпослушно је, а јѝ не мѝгу трчѝат за ѝим. Свѣзѝ сам коња у пӯта, спӯтио га конѝпом.

пӯтѝл, -а, м. *йуѝоногастѝ коњ, коњ са бијелом шаром над койѝиѝима*; уп. пу-таш. — Мѝј пӯтѝл мѝже да понѣсѣ товѝр от сто ѝка.

пӯтѝш, -а, м. *коњ који има изнад ко-ѝиѝа бијеле длаке а остѝале су друге боје, йуѝѝѝ*. — Вѝо јѝхѝше јѣднога пӯтѝша, ниѝје беж нѣга није одѝо.

пугѝјер, -а, м. *сѝаклена винска чаша, сѝаклена чаша за воду без дрѝке*. — Онѝ мѝли пѝпи пӯнан пугѝјер вѝна, да се не опљѝни!

пӯтит, -ѝм, несвр. *сѝуѝавѝѝи (обично завезивањем ногу живоѝиње канѝоѝм)*. — Сваќѝ дан пӯтим крѝву и пӯштѝм је у згрѝде, нѣмѝ штѝ поѝрат, а не мѝже ижљѣћ.

пугљѝга, -ѣ, ж. *неуѝабан, неуређен, лош йуѝеѝак, ружан йуѝѝ*. — Йдите том пугљѝгом навѝше и ижљѣшиѣте прѝо на ѝѝду. Не мѝже се тӯдијен прѝћ, тѝ је сѝмо нека пугљѝга којѝм ни чѣљѝде не мѝже да се провѝчѣ.

пӯтнина, -ѣ, ж. *оно йѝѝо се узме (или добије) за йуѝѝ — храна, новац и др.* — За пӯтнину су ни давѝали и рѝнѣ и пѝрѝ до-ста. Ка смо одѝили на осӯство, за пӯтнину су ни давѝали сѝмо пѝре за билѣт и цѝбѝке за јѣло.

пӯћ, пукнѣм, свр., **3.** л. мн. през. пӯчӯ и пӯцау *йуѝѝ*. — Не дѝра пӯшку, мѝже пӯћ. Пукла му је бѝмба тѝчно на три мѣ-тра од нѣга и није га рѝнила. Пукнӯће тѝ мљѝхѝр, не стѝска га тако! Пӯчӯ пӯшке пѝлем, нѣко се, изглѣдѝ, жѣнѝ.

пућакнӯт и **пућѝкнӯт**, -нѣм, свр. **1.** *найӯјѝѝи йса на некога или на неѝѝо*. — Пућакнуо је пѝѝ на мѣне чѝм мѣ видѝо.

Само ако те још једанпут чујем да пућакнеш пса на челаџ — припази ми се!
2. *фиг. наговорити особу или више њих на сукоб.* — Пућакнула оноликџ ђецџ на мене самџга, ка пашчаџ.

пућерица, -џ, *ж. дрвена посуда за воду, за мужу млијека и сл., слична дрвеној канти или илџица од ње, на горњем дијелу је шира него при дну.* — Пријед смо свџ пућерицџм ваџили воду из бистџијернџ, није бџло лџма.

пућикџт, -џм, *несвр. иуџдати (иса) на некога или на нешиџо.* — Реџи Јџгоди да не пућикџ овога пса Петрџвџга на мене е џу је избџит! Не ваља да се пућикау пси на живџо.

пућица, -џџ, *ж. в. иуџица.*

пућичџв, -а, -о *в. иуџичав.*

пућ, -а, *м. иџвски миш.* — Замџсли, пџчџли су пућови да напаџау грџџе, ни-кад га пријед нијесу дирали.

пуџџт, -џм и -чџм, *несвр. иуџџати.* — Пуџџе нџко у Поврхпџлину џијелџ јуџтро, фџла бџгу да се није кџме рџдило мушкџ дијете? *изр. пуџати од здравља биџи изузеџино здрав.* — Чиџџело ми се е пуџџ од здравља, а џн бџлесан грџан.

пуџе, -џта, *с., мн. пуџа, зб. пуџџд дугме (било које), иџсебно украсно дугме на дијелу народне свечане ношије.* — Виџи у Наџму иџма ли онџја пуџџди ка за зубуџне. Пришиџла сам ти једно пуџе на кошџљу што ти се бџло изгубџло.

пуџина, -џџ, *ж. 1. широк ирџиџор.* — Ка смо се наџши у онџ пуџину од ливџџџе, нијесмо знаџвали от коџ странџе да пџчнџмо косџт. **2. мношиџво народа.** — Бџџше јуџтрџс пред жџребџничкијем маџнаџтиром

пуџинџ да нџ би иџгла имџла ђџ пас на зџмљу.

пуџит (се), -џм (се), *несвр. џуџити (се).* — Пуџиш ђџцу бџс пџтребџе, па се чуџдиш што те не слуџау. Милџна се лџко пуџи, и бџз рџзлџга. Пуџим се на овџ ста-ријџе, а мџџџи не разумџју ништа па се на џџх и не џуџтим.

пуџкарица и **пуџкарџца**, -џџ, *ж. шанаџ, ров, заклџн (од камеџа и сл.) оџа-кле се иуџа; оџвор на бункеру или згради кроз коџи се ирџлиџе џиџев од иуџке (или др. оруџџа), иуџкарниџа.* — Имџли смо онџ пуџкарџце на Брџаџџл за свџкојџга војника по јџдна. Брџниџли смо се ис пуџкарџџа. Бџла је у Гоџџне јџдна туџрскџ пуџкарџџа.

пуџкомет, -а, *м. расџџџање до којџга може иуџка да добаџи.* — Куџе су ни на пуџкомет далџко јџдна џ другџ.

пуџконџс, -а, *м. (пејџор.) онај коџи носи иуџику.* — Знаџмо ваџше пуџконџсе, бџли су бџрџи теке таџквија није бџло надалеко, макар по грџилу.

пуџтџваџт, -јџм, *несвр. иуџџџати.* — Не пуџтџи ми више живџо на ливџџу, али не виџдиш с сам у џу побџ бијелџе кџлче-ве! Свџкога је џна пуџтџваџла у куџу и код ђецџе, а сад ми нџшто премизџјуџе.

пуџтџџ, -а, *м. вријеме иџслије иџдне када се сџџока изгони у иџшу (иџслије иџ-дневног одмора).* — Поша је данџс окџ пуџтџџа у Граџд и јџш се није вртџа, даџи ђџе дџџ дџ мрака.

пуџтџт, -џм, *свр. иуџџити.*

пуџчетџна, -џџ, *ж. аугм. од иуџка.* — Свџки бџџше потрџа пџ јџдну пуџчетџну талијанскџу, па пџџвау ниџ поџе туџдиџн и шџнлуџе.

Р

рабџан, -тна, -тно *раџан, иџслован.*
 — Рабџтна су ваџа чџлаџ свџа, а ја овџ

мџе не мџгу наџџџрат ни краџу да свеџу на ливџџу.

рабѣтѣт, -ѣм, несвр. *радиѣши, ѡсловатиши*. — Рабѣтѣте ли сѹтра штѣ с онијем ћурѣком, трѣба би ми нешто ако не рабѣтѣте? Штѣ ти рабѣтау јутрѣс дѣма? Јучен смо цѣо дан рабѣтали нешто окѣ струјѣ.

рабѣтнѣк, -а, м. *онај који ради (ма какав ѡсоа), радник*. — Злѣ су рабѣтнѣци мѣи сѣнови, нѣмѣ од нѣх фѣјдѣ ни у орање ни у косѣдбу. Тамѣн блѣх пѣније-ла рабѣтнѣцима предрѹчак кад ѡоли Јѣвѣнка.

рабѣтница, -ѣ, ж. *жена која ради, жена која добро ради*. — Нѣмѣ рабѣтнѣци кѣ што је Стѣнѣ у цѣјелѣ плѣме.

рабѣш, -а, м. *дрвена сѣрава за биље-жење ѡдатаѣака, биљежење се обавѣало зарезивањем; рачун, рачунање*. — Отпрѣјед се нѣје писѣло нѣ сѣ свѣ биљежило у рабѣш, и у нѣга сѣ ножињем урезѣвало. Бѣба дѣбро пѣмтѣ, ѣмѣ ѣна рабѣш ѹ главу.

равноднѣвица, -ѣ, ж. *вријеме кадѣ су дан и ноћ истѣ дужине, ѡстоје ѡро-љѣйна и јесења*. — Онѣ Мѣлѣ пѣје у партизанѣ окѣ јесѣнѣ равноднѣвице, је ли тѣкѣ? Окѣ прољѣтнѣ равноднѣвице вѣћ лѣзе пупуљѣу.

равнѣѣк и равнѣѣк, -а, м. *сорѣа дувѣна*. — Мѣ сѣдѣмо сѣмо равнѣѣк, тѣ је дувѣн кој не трѣба топѣт, а вѣзде рѣдѣ. Купѣо сам сѣме од равнѣѣка, имѣѣмо зимѹс лѣјепѣга дувѣна.

радѣлица, -ѣ, ж. *ѣчѣла у кошници која ѣрикуѣља мед*. — У мѣлѣ ѹлѣште је мѣлѣго трѹтовѣ а радѣлицѣ — пѣѣкојѣ.

радѣш, -а, м. *чѣгра*. — Кѣ смо бѣли мѣлѣ, свѣ смо од рѣндолицѣ ѣт кѣнца прѣвѣили радѣше и тѣкмѣчили се кѣме ѣе више да се окрѣћу.

радѣша, -ѣ, м. *добар радник, радан чѣвјек, добар домаѣин*. — Буљѣвиѣи су бѣли радѣше каквија нѣје бѣло надалеко. Не мѣжеш се тѣ равнѣт с Мѣлошем, ѣн је радѣша да му нѣмѣ равнѣга. Покѣјнѣ Рѣдовѣн је бѣо радѣша, а сѣнови су му дѣста лѣјени.

рађѣт, рађѣм, несвр. 2. и 3. л. јд. през. -ѣш, -ѣ, 3. л. мн. през. рађѹ и рађѹау *рађатиши*. — Рађѹау овѣ наше долине дѣбро сѣмо кад ѣмѣ кѣше. Крѣола ѣћѣн дѣбро рађѣ. Јѣвѣнова невѣѣста рађѣ свѣкѣ гѣдинѣ.

ражѣлѣт се, -ѣм се, свр. 1. *ѡстоѣтиши ѡжалошиен*. — Грѣдно сѣ ражѣлио кад је чѹѣ ѣ погинуѣ Душѣн. 2. *зажељѣти се*. — Ражѣлила сѣ на мѣјку, пѣ је пѣшла мѣло ѹ рѣд. 3. *смиловати се*. — Да се Савѣћнѣ не ражѣли на онѹ ѣѣцу, убѣше ѣни и ѣца им и мѣјку.

ражѣнѣи/ражѣнѣи и **рѣжѣнѣи/рѣжѣнѣи**, -ѣ, -ѣ који је од *ражѣи*. — Не продѣје се више онѣ рѣжѣнѣи лѣб, нѣгѣе га нѣмѣ. Найѣ сам се у Нѣмачку рѣжанѣга лѣба за цѣо живѣт. Не мѣгу јѣ ѣѣољѣм рѣжѣнѣи лѣб. По-јѣту сам пѣкрио рѣжанѣм слѣмѣм, купѣо сам пет тѣвѣра у Бѣшка.

ражѣница, -ѣ, ж. *в. рѣжѣница*.

ражѣљѣт се, ражѣљѣм се, свр. *неуѣтра-лисѣши, изгубѣтиши жељѹ, задовољѣтиши жељѹ за нечим или неким*. — Лѣтѣс сам се ражѣлио дѣнѣ, изѣо сам ѣх тѣлѣкѣ да ме за више нѣе бит жељѣ за дѹго. Бѣла сам се ужељѣла свѣја ѹ рѣд, пѣ сам у нећѣљѹ одѣла те сам се мѣло ражѣљѣла, свѣ сам ѣх вићѣла.

разабѣрѣт, -ѣрѣм, несвр. *схваѣѣтиши, ѡомаѣтиши, разумѣјѣватиши, долазѣтиши себи*. — Нѣшта им се не разабѣраше што прѣчахѹ. Нѣко га нѣшта не разабѣраше.

разабрѣт (се), -бѣрѣм (се), свр. *схваѣѣтиши, ѡѣмѣтиши, разумѣјѣтиши, доћи себи*. — Разабѣри се, зѣр не мѣжеш да свѣтѣш што ти се прѣчѣ! Док сам рѣзабрѣла што бѣ, ѣни утекѣше.

разагонѣт и разгонѣт, -ѣнѣм, несвр. 1. *расѣјѣриватиши*. — Овѣ пѣс нѣшта не ваљѣ, тѣке што ми разѣгѣнѣи брѣве ка су на ѣспашу. 2. *разносѣтиши*. — Разгѣнѣм гнѣј по долини, ѹскоро ћу да ѣрѣм.

разаднѣт, -ѣднѣм, свр. *маћи са буре-ѣта јѣдно од ѣва дна, најравѣтиши од буре-ѣта кацу мицѣнем јѣдног дна*. — Разаднѣо

сам онў вишў бачву, нѣмам у чѣм прштит грѡжје, нако да га прштим у гвѡзденў бачву.

разапѣт (се), -пнѣм (се), свр. 1. *размаћи (се)*, *распегнући (се)*, *раширићи (се)*. — Разапео сам свѣ коже од ѡвѡца што смо их покљали, ѡћу да шестѡм опўту. Стўбове за струју смо побѡли, сѡмо да ни мајстори разѡпнў жйцу, и имаћемо струју. 2. *фиг. ангажоваћи се ѡрмногo (на више мјеста)*. — Разапео сѣ ка Рй-стос, нѣ зна ћѣ ће пријед.

разапнѣт (се), -нѣм (се), несвр. 1. *рашириваћи (се)*, *ширићи (се)* (на нечему или нечим), *распезаћи (се)*. — Нйкад нй-јесам разапнѣа телѣћу кѡжу, па се бойм е ћу је оштѣтит. 2. *фиг. ангажоваћи се на више мјеста*. — На свѣ стране су га разапнѣали, па је свўћ заостѡја.

разбйјѡт, -йјѡм, несвр. 1. *раздрабаћи*. 2. *сйићнићи (о новцу)*. — Јѡш нйјесам разбйја онў иљадѡрку што ми је дѡла Мйлка.

разбйстрићт (се), -йм (се), свр. *разја-снићи (се)*, *разумјѣћи*, *схваћићи*; *учини-ћи бисйријом неку шечност*, *йоми-јѣићи неку шечност са чистом водом да йосйане жића и бисйрија*; *йосйаћи йровиднији, јаснији, йрозираћи (о време-ну и сл.)*. — Разбйстри ти тѡ мѣне прѡсто, не разумйјѣм ти ја нѡуку! Разбйстри ми мѡло тога вина е га не мѡгу тѡко пйт. Разбйстрило му сѣ ў главу пѡшто је видио е су му подметнўли. Разбйстрило сѣ ѡд Гѡрча, нѣће пѡс ѣѡлѡ кап кйшѣ. С про-лѣћа јѡј се разбйстри варевина и постѡнѣ ка ѡда. Нѣка се мѡло разбйстри ѡда, па ћемо ѡнда поглѣдѡт је ли у нў упѡло.

разбйћт, -јѣм, свр. 1. *раздробйћи*. — Морѡћемо овй стѡнац разбйћ мйном, ма-љевима и ћускйјѡма му нѣћемо мѡћ нйшта. 2. *усйићнићи (о новцу)*. — Пѡћи у Зѡдругу те ми разбй овў иљѡду дйнарѡ, трѣба да вратйм Пѣтру тры стѡтине.

разбѡжйћт се, -йм се, свр. *йосйаћи безбѡжан*. — Нѡрѡд сѣ разбѡжио па не вљѣрује нй у што.

разбрѡзйћт, -ѡзйћм, свр. *ослободйћи волове (или коње) јарма йѡ завршећику орања*. — Разбрѡзди волѡве, нека мѡло одѡнў, ѡрў од јўтрѡс без одмѡра. Разбрѡздио сам кѡње, ѡћу да их ћѣрам на Сушйцу да пйјў.

разбрѡт и разбрѡћт, -ѡта, м. *онај за ко-га се више не рѡчуна да је браћи, кога се одрекао неко као браћѡ*. — Пѡсѡ сѣка, тѡ је разбрѡт а не брѡћ. Не причѡ ми о раз-брѡту нйшта.

разбрѡтнйћт и разбрѡћнйћт, -ѡ, м. *онај који се одвојио од браће због свађе и су-коба са њима, онај који завађа браћу и найушйћа их када им је шѣшко*. — Онога разбрѡћнйка више не пуштѡјте у кўћу! Нйје ни више брѡћ, постѡ је разбрѡтнйћт, свйјѣма ни је злѡ нѡнио.

разбўдйћт (се), -ўдйћм (се), свр. *йробу-дйћи (се)*, *расанићи (се)*. — Разбўди ћѣцу е тѣ опознйћ ў шкѡлу. Разбўдйла сам се јўтрѡс прије зорѣ.

разбулѡћт (се), -ѡм (се), свр. *расйако-ваћи (се)*, *оћворићи (се)* (о нечему шйѡ је сйаковано у пѡирни омотѡ — йисмо, йакећи и сл.). — Оли ми ти разбулѡћ овй пакѣт, мѡкрѣ су ми рўке, да видймо штѡ ни је послѡла. Поштйјѣр је разбулѡ пйсмо из Америкѣ, мйслио је е у нѣга йма пѡрѡ. Нѣко га је дйрѡ, е се пйсмо сѡмо не мѡже разбулѡћ. Видйш ли е ти сѣ тѡ разбулѡло, нѣтѣ ти га прймйћ на пѡшту.

разбурдѡћт (се), -ѡм (се), свр. *срушйћи (се)*, *обурваћи (се)*. — Разбурдѡла сѣ она мѣђа испод Бобовйшта, мѡрѡћемо нѣкога звѡт да је озйдѡ. Разбурдѡла су ћѣца свѡ дрѡва на дрвљанйћт, рѣчи йм нека их слѡжѣ.

разбўцѡћт (се), -ўцѡм (се), свр. *йоције-йаћи (се)*. — Разбўцѡћ кошўљу на дрѡче, оли ми је закрпйћ? Ђе су ти се тѡ разбў-цѡле гаће, дйјѣте?

разбўчыћт (се), -ўчыћм (се), свр. *йосјећи (се)*, *расјећи (се)*, *разбуцаћи (се)*, *расци-јѣйћи (се)*. — Разбўчыћ је Влѡд Мйлѡ

шишом ў дрѡб. Разбўчыо сам се на онѣ рѡзге. Разбўчйх капѡт на зйд. Разбўчыо је Миланов во Драгана. Разбўчыла ми се кошўља, оли је закрпйт?

развйгор, -а, м. *прољећни ѡвејтаран* који *ѡѡѡмаже листяње дрвећа*. — Како је јучѣн било лијепо у Загарац, само да знаш — гўва је цѡо дан развйгор, милина је било радйт окѡ лѡза, а дан сўнчан и топал.

развйђет се, -дйм се, свр. *сванућии*, *разданићии се*, *освијетлйћии се*, *учинйћии се* *видним*. — Таман се блѣше развйђело кад запўцаше онй грѡмови небѣскй од бѡмба. Пўче бѡмба, замрачи се свѣ, а кат се развйђе, вйдйм Бѡра да лежй у лѡкву крѡви. Јѡш се нйје било развйђело ка су пѡшли у млйн. Пўну влѣтар пѡ се брзо развйђе, а дйм нѣ бйѡ пѡтпунѡ ѡбавио и од нѣга се нйшта нйје вйђело.

развргѡвт (се), -јѣм (се), несвр. *размѣйћии се*, *расцйурайћии се*, *ручйћии се*, *разилазйћии се*. — Ёто ти љѣца развргѡјў овршину, свѣ је бачау по ливадй. Немѡте се развргѡвт док дѡђемо.

разврнўт (се), -рнѣм (се), свр. *раздвојйћии се*, *разломйћии се*, *ѡкварйћии се* (*о каквом уређају*); *расцййћии се* (*о сједѣљци*). — Разврнўла су говѣда цйѡ онй плѡт од жйвйца, сѡ проз нѣга мѡже свѡшто проћ. Јеси ли вйђела како сѣ разврнўо онй стѡг Мйлованов, дѡти од влѣтра. Разврнўло сѣ кѡло ў Дом јѡш дѡмно.

развртѡт (се), -ћѣм (се) и -ргѡјѣм (се), несвр. *разбйзйћии се*, *размѣйћии се*, *разилазйћии се*. — Разврћу се са йгрѡнкѣ, нйје нйко остѡ. Немѡте ми развргѡвт тў кртѡлу! Разврћѣмо лйс, дѡђи да ти дѡм два брѣмена. Развргѡјѣм казан.

разврћ (се), -гнѣм (се), свр. *размѣйнућии се*, *разврћи се*, *разбйћии се*, *расцйјерйћии*. — Разврћло сѣ кѡло прйје пѡнѡћи. Разврћ сам послѣдњй стѡг сйјена. Немѡте, љѣцо, разврћнућѣте тѡ сйјено.

развршйт, -ршйм, свр. *ѡйкрйћии стйог сйјена*, *маћи са нѣга ѡкайину* и *ша-*

ко ѡмѡгўћйћии да се с врха узима сйјено (*како се не би скўбю из средине или сјекло сјекиром*). — Ајдс разврши онй стѡг у згрѡду, у појѡту вйшс нѣма ни лијек сйјена, мѡрамо нѣга нѡчѣт.

разгѡлт (се), -ѡлйм (се), свр. *освјежйћии се* (*водом или освјежавйћии* *йћѣм*, *млйјеком* и *сл.*), *раскравйћии се*, *развеселйћии се*. — Разгѡлтыло мѣ онѡ млйјеко кѡ бйт мѡже, сѡд мѡгу да пролўжйм да кѡсйм. Разгѡлтыло сам се на Јѡму, фйно сам се одморйѡ послйје копѡња. Разгѡлтылн смо се поред извѡра по врўћйни. Разгѡлтыла мѣ онѡ дйња фйно.

разгѡлывѡт (се), -ўјѣм (се), несвр. *освјежавйћии се*, *раскракѡвйћии се*, *развеселѡвйћии се*. — Ёто се разгѡлўјѣ пйвом. Разгѡлывѡше прйчѡм свѡкѡга. Разгѡлывѡли смо се љѣтѡс на Лукѡвицу и вѡздўхом, и јагњѣтинѡм и весѣљем, и дрўштвоm.

разгнцѡт се, -ѡм се, свр. *расцйрчйћии се* *рйћѡјўћии се*. — Разгнцѡше ми се говѣда е су йх напѡли ѡбѡди. Што су се разгнцѡла онѡ љѣца по ливадй, нејѡ — е ће изгѡйт свў трѡву.

разглѡвйт, -ѡвйм, свр. *ѡкварйћии*, *размонйрйћии*. — Разглѡвйѡ је нѣко онў ѡграду с ѡбѡра.

разгльбйт се, -йбйм се, свр. *разблѡйћии се*, *ѡстѡйћии блѡйтан*. — Разгльбйле су покѡјнице ѡбѡр, пѡ сѣ претворйѡ ў гльб. Не мѡжеш орѡт док је дољйна разгльбљена.

разговѡрйћѡ, -ѣ, м. *мушка ѡсобѡ која достѡ говори* и *зна говором да забавѡ ѡуде*, *добйр говорник*. — Нйје у Загѡраче бйло тѡкѡга разговѡрйћѡ кѡ Мйлоша Жйвкова, прйчѡ је љѣше от правнйка.

разгодйт (се), -ѡдйм (се), свр. *раскйнућии ѡгодбу*. — Разгодйѡ сам се с Вйдѡм окѡ онѣ ливѡдѣ, нйје стйѡ да ми дѡдѣ кѡпару којў смо бйли договорйли. Свѣ што сам рачунѡ ш нйм да тргўјѣм и што сам трговѡ разгодйћу.

разливѣт (се), -йвѣм (се) и разлије-вѣт (се), -йјевѣм (се), несвр. 1. *изливати (се) на већу површину.* — Сваке године се Сушица разлијева по ливадѣма и чини сјену штету. 2. *уливати врело млијеко у посебне посуде (карлице) за хлађење и сиварање кајмака.* — Разливѣте ли ви варавину за скоруп? Стално баба разлијева варанику, вели ђе скоруп да купи. Вараника се разлијева пријед у карлице а сад то нико не чини. Варавину разлије-вѣм у карлице у мљечар.

разлијегѣт се, -йјегѣм се, несвр. *одје-чати се;* ул. разлезат се. — Нешто се раз-лијегѣ од Горњега Загарача, изгледѣ је почела некаквѣ грмљавина.

разлит (се), -јѣм (се), свр. 1. *излити (се) на већу површину.* 2. *улити врело млијеко у посебну посуду (карлицу) од др-вѣта да се хлади и да се на површини хва-та кајмак.* — Сваки дан разлијѣм варавину, ђћу да скућим мало скорупа за ђцу. Вараника се прво разлије у карлице...

разлѣчит (се), -ућим (се), свр. *раздво-жити (се), одвојити младунчад сйоке од мајке и дојења.* — Разлѣчиту јѣгњад од ђваца пријед Ускрса. Сваке нѣни кад идѣ дома наше и Савове ђвце се саме разлѣче а прије тога су по цѣо дан заједно. Раз-лѣчили смо волѣве, више не ђремо зајед-но.

разманѣт се, -ѣнѣм се, свр. *разведри-ти се, прољеишати се (о времену).* — Дако се сутра мало размѣне да покѣсимо ону ђетелину у Кривѣче. Разманѣло се, ђће да се изгледѣ разведри.

размахаѣт се, -ѣхѣм се и -ѣшѣм се, свр. *почѣти махати; учинити да нешто узме маха; раширити се.* — Ето се МомѢ раз-маха уз долине, нешто је лѣт. Размахаѣле су се ове шипковине овѣдијен, брзо те за-узѣт цѣо ђѢр. Размахаѣли су се кѣ нијед-ни у во поље, све им идѣ од руке.

размѣс, -тѣм, свр. *рашчисити, раз-месити.* — Размѣти мало ови рѢвѣш по кужини, како можеш то гледѣт?

размѣс, размѣтѣм, свр. *мијешање м брашна и воде најравити мијестѣо за хљѣб, најравити качамак или кашу.* — Оли ти размѣс ови качамак, лѣше ђеш нѢ ја? Дѣ то мѣне, размѣшћу га ја, није лако лѣб замијесит, све завѣси о тога како га размѣтѣш.

разметѣч, -а, м. *дрвена млиѣка за ми-јешање качамака и каше, дрвена мјеша-лица за кување качамака.* — Кртоловѣ качамак се не може мијешѣт разметѣчом нѢ тѣцѣм, е трѣба стѣћ кртолу. Имѣла сам двѣ разметѣча, пѣ ми бестрегаше ђѣца онѣ лѣши. Направи ми је МѣсѢ фин разме-тѣч од дренѢвинѣ. Може се разметѣчем мѣс и скрѢб, нѣ само качамак.

размињѣт се, -йнѣм се, свр. 1. *проћи сувроиним правцем, јѣдан насуроит дру-гом, мимоити се.* — Размињѣли смо се нѣгѣ прѢ село. Данѣс се размињѣх на пљѣцу с Милошем, јѣдва га познах. 2. *по-свадити се ријечима, сукобитити се.* — Умѣло се не размињѣше Милош и Илѣја окѢ имѣња и медникѣ међу Ѣима. Гѣдно смо се размињѣли због ђѣцѣ.

размињѣвѣт (се), -ѣјѣм (се), несвр. 1. *пролазити мимо (некога).* — Прошѣри онѣ путѣлак, не можемо се овако разми-њѣвѣт. Размињѣјѣмо јѣдно порѣд друго-га... 2. *разилазити се, сукобљавати се.* — Размињѣвали су се Ѣни и прије ове тѣчѣ, ни кад се нијесу вољѣли.

размјѣрак, -рка, м. *оно што је раз-мјѣрено на ситиције ђѣлове, нешто што је мало, ситѣно, мала порѣција, мали дио нечега.* — СвѢ су тѣле подијѣлили на раз-мјѣрке и мѢга је свѣко да бѣра комѣт кой ђе. изр. давѣт на размјѣрке давати у ма-лим количинама, икритарити. — СвѢ што ми дау дајѣ ми на размјѣрке, нѣмѣ тѣн живѢта.

размлазѣт се, -ѣм се, свр. *иситити јаке млазеве (о бѣлѣци), разгранити се.* — Свака од погребѣнија смѢкава се размла-зѣла, рѣстѣ кѣ из водѣ.

разобадѣт (се), -ѣм (се), свр. *рашѣт-кашѣт (се)* (о говедима). — Разобадѣла су се говеда, никакѣ их не мѣгу скупѣт. Припѣзи краве да се не разобадѣу е је вруће. Нѣшто је тѣлад разобадѣло. фиг. *осѣашѣт без надзора, ѣодивѣашѣт*. — Кат се ѣца разобадѣу, трѣба млого вѣештѣнѣ да се доведѣу ѣ ред.

рѣзѣр, -а, м. *бразда којом се ошѣочи-ње орање, или мањи канал на њиви којим се циједи вода*. — Направи ми тѣ плѣто само рѣзѣр, а ја ћу остѣло. Кат се ѣрѣ вѣ-лика бѣштина, трѣба остѣвит рѣзѣре да њѣма вода отѣчѣ.

разѣбит (се), -ѣм (се), свр. *расадишѣт (се)*. — Разѣбила ми се сѣкѣра, а не умѣ-јѣм је сам насѣдит да ваљѣ.

разудѣт (се), -ѣм (се), свр. *ѣоудавашѣт (се)*. — Јесу ли се разудѣле онѣ Ђлетине ѣевѣјке? Разудѣ је шѣѣри по двѣрѣвѣ, свѣ за принчевѣ и краљевѣ.

разудит, -ѣм, свр. *расѣѣти месо на (вѣћу или мању) ѣарчад да би се лакше и брже осушило*. — Разуди ми Мѣловѣн цијѣло прѣсе, свѣ је кѣсти одвоѣо.

разуларѣт (се), -ѣрим (се), свр. **1.** *маћи с коња или магарѣа улар*. — Разуларѣи тѣ магарѣе, не мѣже тѣкѣ јѣс. **2.** *расѣусѣшѣт (се), дашѣт ѣревѣлику слободу*. — Разуларѣила је свѣ ѣцу, ѣсѣвна су постѣла. Маки, свѣ су ѣм чѣљад разуларѣена, тѣн се нѣ зна што ко радѣ. Уѣца су ти се разуларѣила.

рѣзѣр, -а, м. *раскућивање, унишѣење нечѣга шѣто је зајѣдничко*. — Мѣрѣло је дѣћ до рѣзѣра тѣ фамѣљѣ док су се онѣкѣ ѣца владѣла.

рѣзура, -ѣ, ж. *слѣм, разбијање, раз-двајање*. — Онѣ што је учинѣо је рѣзура дѣма. Дѣшло је до рѣзурѣ фамѣљѣ.

разѣрат (се), -ѣрам (се), несвр. *разби-јашѣт (се), рушѣшѣт (се); разилазѣшѣт се*. — Разѣрали су овѣ кѣћу и грѣмови и ѣуди, и нико је нѣ разури. Ајте да се разѣрамо, вријѣме је да ѣдѣмо дѣма.

разѣрит (се), -ѣм (се), свр. *разгради-шѣт (се), разбишѣт (се), унишѣшѣт (се); разѣшѣт се*. — Разѣрила му је дѣм и кѣћу, кѣћа се нѣѣ лише нѣга ископѣла, срѣмот-ница нѣјѣднѣ! Мѣра сам да разѣрим овѣ горњѣи зѣд ѣ бѣо накрѣиво озѣдан. Разѣри-ла ми сѣ лијѣвѣ лиштра от појѣте. Разѣри-ли су му кѣћу злѣтѣври. Разѣрила сѣ тѣ ваща ѣгранка ѣдѣмно, нѣкога ѣ Дѣм вѣше нѣмѣ.

разѣрник, -а, м. *онај који разѣра кѣћу, расѣшѣт, раскућѣт*. — Умѣ јѣднога сѣна, тѣкѣвога рѣзѣрника нѣмѣ у девѣ државѣ. Тѣ нѣјесу чѣљад нѣ раскућѣници и рѣзѣрници.

рѣјтѣзне, -ѣзнѣ, ж., pl. t. (новѣје) *вр-сѣта мушких ѣашѣалѣона, ѣашѣалѣоне ши-роких ногѣвица до кољѣна а нѣже су ус-ке, шѣмадијска врѣта ѣашѣалѣона, рѣјт-хозне*. — Данѣс нѣсѣ и овѣ гаѣе што их зѣву рѣјтѣзне, а пријѣд смо ми носѣли онѣ димѣје мѣшкѣ.

рѣка, -ѣ, ж. *гробница, шѣ. удубљѣње у којѣму се ѣрави гробница*. — Ископѣ сам рѣку, ѣћу да направѣм гробѣницу за живѣ-та.

ракѣјскѣ, -ѣ, -ѣ који се односи на ра-кију, који служѣи ракији (о ѣосуди). — Сад прѣвѣ онѣ вѣликѣ ракијскѣ казанѣ, а ми смо пријѣд имѣли сѣмо онѣ малѣ от пѣ-десѣт ѣка. Требау ми двѣје-трѣ ракијскѣ бѣце килѣнице.

рѣло, -а, м. **1.** *ралица (ѣѣѣѣѣвредна алаѣка за орање)*. — Рѣник на рѣло се затѣпѣ, пѣ га трѣба пѣкаткад остѣит. **2.** *мѣра за ѣѣѣѣѣну земљѣшѣта, 18 ари, шѣ. 1800 м2*. — Умѣмо нѣколико рѣла под шѣнѣѣѣм, а свѣ дрѣтѣ је ливѣда и шѣма. Обрадѣвѣ земљѣ нѣмѣм него јѣдно рѣло.

рѣмѣт, рѣмљѣсѣм, несвр. *храмѣшѣт*. — Али нѣјѣси зна ѣ ѣна рѣмљѣ од рођѣња, јѣдна јѣ је нѣга краћѣ.

рамѣтѣз, -а, м. *реума*. — ѣѣѣѣ стѣри-ја су ми ѣѣлесни од рамѣтѣза, а дрѣтѣ их нѣшта не болѣ.

рамо и **раме**, рамена, с. *дио људског организма*.

ра̀на, ра̀не, ж. (новије) *храна*. — Вели е им је слаба ра̀на у интерна̀т, па долазй куйи те узйма̀ понешто.

ра̀ник, -а, м. *раоник, лемеш*. — Јеси ли видио колики су ра̀ници на онѣ тракторске плугове. Ако се са̀мо једнѣ годинѣ не оре, ра̀ник зарѣ̀а.

ра̀нка, -ѣ, ж. *рана вошка*. — Двије крушке су ра̀нке, а она̀ велика̀ је јесѣнка.

ра̀њ, -а, м. *врста храсѣа (Quercus conferta)*. — За ба̀чве су најбоље штице од ра̀ња, то̀ је једна врста дуба. У Гоѣне сам видио неколико фйнија ра̀њѣва, трѐба их пуштит да расту да се од њих праве дуге за ба̀чве. Нијесу добре дуге од пре-старога ра̀ња.

ра̀њѣвач, -а, м. *ипуѣ или шипаѣ од рања (врсте храсѣа)*. — Узми какав ра̀њѣвач и ошйни то̀ магаре е ѣе, видиш, у жито.

ра̀њѣвача, -е, ж. *даска, греда, каца и сл. од рања, врсте храсѣа*. — Од штица̀ ра̀њѣвача̀ је најачи шувит. Ймаш ли коју ра̀њѣвачу межу овйјема ба̀чвама?

ра̀њѣви, -а, -ѡ *који је од рања, врсте храсѣа*. — Све наше ба̀чве су од ра̀њѣвија дуга̀. Ймаш ли коју ра̀њѣву штицу? Са̀мо је днѡ овѡј ба̀чви ра̀њѣвѡ, све остало̀ је јеловина. Ра̀њѣвѡ дуге трају дуге од свија другија.

ра̀њѣвина, -ѣ, ж. *дрво од рања, врсте храсѣа*. — Направио ми је двије ба̀чве од ра̀њѣвинѣ Спасоје још прије десет годйна. Ра̀њѣвину највише користимо да пра̀вимо дуге за ба̀чве.

ра̀њеница, -ѣ, ж. *жена која је ра̀њена, жена која преживљава шешке йсихичке болове (због смрти драге особе, због шешке увреде и сл.)*. — Помријеше јѡј ѣѣца брзо пѡслије смрти мужа, ѡстаде ра̀њеница несрѣтга̀ да тугује межу онијама зйдовима.

ра̀па, -ѣ, ж. *рупа, удубљење*; уп. рупа. — Трѐба да поравна̀мо овй пут, пу̀нан је ра̀па.

ра̀пав, -а, -ѡ *рујав*. — Ра̀пав ти је оста̀ зад, мѡжеш ли га ка̀ко изравна̀т?

ра̀паво, прил. *рујаво, неравно*. — Ово̀ ти је остало̀ ра̀паво, трѐба га изгладит.

ра̀сад, -а, м. *младе биљке никле из сјемена које служе за расаѣивање; расадник*. — Прѡда сам пѡ раса̀да дувана а по̀ла сам оставио да са̀дим на Бобовиште. Купио сам једно стѡ ка̀лемѡва црнија лѡза у раса̀д у Титоград.

раса̀дит, -а̀дим, свр. *пресадиѣти биљку из раса̀да на мјесто гдје ѣе да расѣе*. — Раса̀дио сам цйо грм слива̀ и уса̀дио их по ѡберу.

раса̀дит се, -а̀дим се, свр. *извуѣи се из ушйу алаѣке (ѡ држалу)*. — Раса̀дио ми се косијер, а не умйјем га наса̀дит.

раса̀дник, -а, м. *мјесто, йовршина гдје се сије сјеме и сйвара се раса̀д биљака за пресаѣивање*. — Поред лучња̀ка ймам раса̀дник за дуван.

раска̀лашан, -шна, -шно **1.** *комоѣан, богаѣо ураѣен (нйр. ѡ одјеѣи)*. — Зна̀ је ка̀ нико да направй раска̀лашно свитно̀ оѣѣло, нѣма̀ више таквијех мајстора. **2.** *разуздан, разбаѣкарен, комоѣан у йонашању, исувише йрошљив*. — Благота̀ је бйо раска̀лашни от свакѡга Загарчанина, трошио је паре нѣмилицѐ.

раска̀лашнѡс, -сти, ж. *особина онога који је раска̀лашан, комоѣиѣѣи (и у изгледу йредмета и у йонашању људи)*. — Таквѣ раска̀лашнѡсти ка̀ његовѣ нијесам гледа̀, ка̀ да йма̀ ба̀нку.

расквѡѣат се, -а̀м се, свр. *престѣѣити носѣѣи јаја и йочѣѣи квѡѣѣи (ѡ кокошки)*. — Расквѡѣале су ми се кокошке до ѣаоља̀, мора̀мо купѡват јаја. фиг. *расйричаѣѣи се, разбрѣѣѣѣѣи се*. — Умйрите се, жѣне, што̀ сте се тун расквѡѣале!

раскйселит (се), -йм (се), свр. *размѣѣѣѣѣи (се), наѣѣѣѣѣи (се) йѣчношћу*,

раскривање, -а, с. гл. им. од раскриваи.

раскриват, -ивам, несвр. *ошкривати* на више мјесита, *ошкривати*. — Сваке године ми вјетрови раскривају појату.

раскрит, -јем, свр. *ошкрити* на више мјесита (нпр. *кријеј са куће, покривач са сијена, са младих биљака и сл.*), *ошкрити*. — Раскрио ми је вјетар задњу банду појатѐ. Боље утврди то сијено да га не раскрије вљетар. Вријеме је да раскријемо онѐ расад дувански.

раскрочит (се), -очим (се), свр. *раширити ноге у сивојем сиву, раскочити*. — Раскрочила нѐге ка да ће да се пиша онако стојечке. Што си раскочило нѐге над бистјерном, да нећеш да се попишаш у њу?! Не ваља се ђевојши да раскочѐ нѐге е је неко мѐже виђет. Раскочила ми се жѐна на праг, па ми брани да улѐжем у камару. Што си се раскочила на(д) тијем ђетѐтом.

раскрчит, -рчим, свр. 1. *рашчисити* *неред* и *сворити* *ред, средити* *неишо* *ишо* је у *нереду*. — Раскрчила сам јутрос онѐ велики рѐваш у сѐбу, са се у њу мѐже бѐрем улѐћ. 2. *крчењем дрвенасног растиња* *учинити земљу обрадивом*. — Раскрчио сам онѐ ђбер от шипковина, претрапѐћемо га за крѐлу.

раскубање, -а, с. гл. им. од раскубаи (се). — Како је то раскубање, око чеца се отимате?!

раскубат (се), -убам (се), несвр. *расцрзати* (се), *разбацивати* (се), *разносити* (се), *уништивати* (се), *раздирати* (се); *ошимаи* (се), *пребацивати* из једног мјесита у друго, *из руке у руку; свати* се; *свађати* се. — Раскуба им имање и кѐси и репатѐ. Раскубау се око те сиротѐ, не ваљало им! Раскубаху се пси некаквом цркотином. Раскубау пси некакву стрвѐну у шкрипове гѐре. Раскубоше ми вѐкови зимус Шарѐва, не знам што ђу лѐтѐс бес пѐа. Што се раскубате око тога ђетѐта, пуштите га на мир! По вѐздан се

раскубау око некаквија тракалица, један дан су се и побѐли.

раскумит (се), -умим (се), свр. *раскинути*, *трекинути* *кумситво*; *посвађати* се. — Распутили су ђни та пѐса, раскумили су се. Раскумићу ја ш њим то лако, нећемо се више супоњиват.

раскупсит, -им, свр. *расцрћи*, *искомадати*. — Јеси ли чѐо како су вѐкови раскупсити ономѐ Марковљанину ђвце? Чѐва се пѐа е би те раскупсито да се пушти.

раскус (се), -убѐм (се), свр. *раскусити* (се), *расцрћи* (се), *разнијети* (се). — Имаше ме раскус Миланови пси, јѐдва се спасѐх. Вѐкови су наѐс раскубли онѐ несрѐтно Мирѐјево мађаре. Не дајте да ви раскубу фиѐфирѐи то мало грѐђа. Раскубла су пашчад крмѐћи дроб свѐђ по ђѐру.

раскутарат, -ам, свр. *направити* *кућару, неред* (нпр. *по соби*). — Што сте то раскутарали стѐари, да нијесте ђѐ крѐнули да се сѐлите?

раскућа и **раскућа**, -ѐ, м. *расцрпник, раскућник*. — Ништа не мѐже скрѐт од онога раскућѐ. С раскућама се не течѐ имѐвина.

раскућѐ, -а, с. 1. *раскућа, раскућивање, уништитење имовине, раскућништво*. — То што чините је правѐ раскућѐ, кѐ то тако радѐ, сѐмо лѐди или пљани. 2. *раскућник*. — Немѐ раскућѐ ка што је Радѐша ниђѐ.

раскућеник и **раскућник**, -а, м. *расцрпнућа*. — Нијесам јѐнча да ми и не довѐдиш онога раскућеника, од њѐга ти ништа дѐбро не мѐже пријѐнут. Ова мѐја ђѐца су правѐ раскућници, нијесу ка друга ђѐца.

раскућит (се), -им (се), свр. *уништити*, *расути* *домаћинситво*. — Раскућили су ђни то што су имѐли у Загѐрач. Дѐвно се раскућила њѐхова кѐћа и фамѐља, остѐли су без ѐчеса, она јѐдница мајке им сѐт прѐси по сѐлу.

рѣсѣ, рѣсѣла, м. *слана вода из куйуса или слана вода у којој се држи сир*. — Јѣли смо у рѣт качамѣк и с рѣсѣлом, кад није било варевинѣ или млијека. Ка се напѣје рѣсѣла от купуса, рѣка би ѣ сѣ напѣио вина.

распѣдѣт се, -ѣм се, несвр. *раздѣрабаи се, одвајати се од цѣлине, разбијати се, пропадаи*. — Распѣдѣ се, кѣквица, жѣва, свѣ су јѣ плѣни у живѣ рѣне. От чѣса сѣ распѣла столѣца?

распѣзѣрит се, -ѣрим се, свр. *раскинути ирговину, иазар; подмирии се, раскѣурати се*. — Распѣзѣрио сам сс с Видѣм окѣ онѣ ливѣдѣ, није имѣ да ми дѣ пѣре о рѣку. Јѣдва се распѣзѣрѣсмо Илија и јѣ окѣ дѣгѣвѣ.

распѣс се, -нѣм се, свр. *бити у расидању; подѣрати се*. — Блѣхѣ се тѣдѣр на Корѣвац распѣли трѣ нѣмачкѣ војника од онѣја што су ѣх побѣили партизѣни ка су улѣгли у Јѣбуке. Распѣле су ми се црѣвѣ, нѣмѣм ѣ што пѣн на пѣзѣр.

распѣсѣт (се), -шѣм (се), свр. *скинути (са себе или са другога) иѣјас, распѣјасати (се)*. — Распѣсѣ је гѣће онѣђѣн прѣт свѣјама, сѣмо што ѣх није скинуо. Не распѣсѣј се тѣн наизвѣн. фиг. *разуздаи (се)*. — Распѣсѣна су јѣј ѣца кѣ ниједна. Распѣсѣ сѣ код бѣбѣ и ѣѣда, пѣ сад ни за кога не чѣјѣ.

распѣкмѣзит (се), -ѣм (се), свр. *распѣјасати (се), учинии некога неошѣорним, размѣженим*. — Распѣкмѣзили су ми ѣѣцу бѣба и ѣѣд, сѣд ѣм не мѣгу ништа. Распѣкмѣзили су ѣх ѣ село, ништа тѣмо нијесу рѣдѣли. Код мѣјкѣ си се распѣкмѣзила, сѣ ти је свѣ тѣшко.

распѣчит, -ѣм, свр. *ошѣвории „ѣечу“, балу (шексѣила или сл.)*. — Дѣбили су у Зѣдругу нѣви бѣз, данѣс је Рѣдѣ распѣчио јѣдну бѣлу.

распѣзѣит, -ѣздѣм, свр. *жѣстико ударѣи*. — Умири се ѣ ѣу те распѣзѣит задлѣнком да ти скѣчѣ свѣјѣтѣѣци. Кѣ сам га распѣзѣио, откѣтрѣлѣ сѣ ниѣ међу.

распѣчит, -ѣм, свр. *разѣрнути, расѣирѣти, разѣиити, разѣрадиити, унишѣиити*. — Распѣчио је влѣтар свѣ појѣту, откѣрио је и развалѣо крѣв. Трѣбало је да ми попраѣви асѣтал, а ѣн га је пѣтпунѣо распѣчио, цѣо је у кѣмѣте, не влѣѣрујѣм ѣ ѣе га мѣн сѣсѣтѣвѣит. Распѣчио сам свѣ гѣнѣјѣзда врѣнѣма. Ко је распѣчио крѣвѣт овѣко? Распѣчио сам Мѣлѣчину и Јѣвѣнову вѣзу, нѣтѣ се више глѣдѣт.

распѣлѣстит, -ѣстѣм, свр. *ошѣкрии стѣог (сијѣна) у цѣвѣу ошѣочиѣња ѣирошења сијѣна одозго; разѣбацати сијѣно из илѣстиа или стѣога (у цѣвѣу ирошѣивѣња и сл.)*. — Распѣлѣстио сам онѣ мѣнѣ стѣг, у нѣга је слабѣјѣ сѣјѣно, нѣка прѣво нѣга изѣду. Распѣлѣсти онѣ плѣстѣве сѣјѣна дѣко се мѣло прѣсѣшѣи.

распѣлѣвит (се), -ѣм (се), свр. *пѣдѣјѣи (се) на пѣловине*. — Распѣлѣви тѣ јѣбуку на двоје и дѣј ѣѣци! Распѣлѣвили смо се, пѣ су ѣбоје ѣѣцѣ ѣ град, а мѣ старѣи смо овѣђѣн. фиг. *пѣстиити неодлучѣн*. — Распѣлѣвила сѣ између Јѣвицѣ и Милѣна, пѣ не мѣже да се одлѣчи.

распѣнтѣт (се), -ѣнтѣм (се), свр. *распѣлоуиити (се), распѣсѣти се ошѣирѣм ударѣем на два дијѣла; добро (се) ударѣи*. — Мѣч, ѣ ѣу те удѣрит овѣјѣм косѣјѣром дѣк ти распѣнтѣм тѣ погѣнѣ чутѣру да више не лѣјѣш! Распѣнтила му је гѣрѣнѣта глѣву по средини. Распѣнти га напѣла! Распѣнтио је онѣга брѣва на двѣ дијѣла. Чѣвѣ се да те не распѣнти онѣјѣм штѣпом.

распѣрѣдѣт, -ѣдѣм, несвр. 1. *распѣтѣлѣваи нешѣио ишѣо је ѣѣрѣдено (од вѣуне)*. — Распѣрѣдѣм цѣмпер, ѣѣу да исплѣтѣм од нѣга нешто дрѣгѣ. 2. *пѣрѣвиити рѣд (у лѣзѣма или сл.)*. — Распѣрѣдѣм овѣ лѣзе, ѣ ѣу да ѣх рѣжѣм. Распѣрѣдали смо цѣо дѣн онѣ кѣпине у долину. 3. *пѣрѣчиити надуго и наишѣроко*. — Распѣрѣдѣ о бѣјѣвѣма ѣт Кѣсова, ниѣка да се заустѣвѣи.

распѣрѣс, -ѣдѣм, свр. *распѣрѣсти (нешѣио ишѣо је, нѣр., заѣѣтѣвано)*. — Распѣрѣла сам вѣну, ѣѣу да је прѣдѣм.

рашљама? Ка смо били малй, Божд и ја смо се свѣ такмичили ко ће дуже моћ одит на рашље.

рашта, прил. *зашило*, *због чега*. — Рашта си одио у Град? Немаш га рашта за то питат.

раштань, -а, м. *врста кривца* (*Brassica oleracea asperhala*) (*има слободне листове, не завија их у главице*). — Немаш лешѣга јѣла од раштанья с кастратином. Ми садимо раштанья а не купус бијели.

раштркат (се), -ркам (се), свр. *расцјерати* (се), *расцјурити* (се), *разбацати* (се). — Раштркала је ђѣцу у најам, па ужива на самштину. Раштркала су ми се говѣда, не могу их окупит. Свѣ јој је по кући раштркано, тун се не зна ђе је штд.

рашћетат се, -ам се, свр. 1. *расцвѣтити се*. — Овѣ годинѣ су се цање рашћетале раније нѣ иједне годинѣ досад. 2. фиг. *раширити се* (о рани). — Рашћетала му се она рана, нѣшто ми грдно изгледа, боим се, нијесам жива.

рашчѣпит (се), -ѣпим (се), свр. *раширити* (нир. *ноге*) *до краја, раздвојити* нешто што је *раквасило*. — Бљѣше јој рашчѣпио нѣге, па штд су радили — не могу ти рећ. Рашчѣпио ми је нѣко ону младу трѣшњу, таман је била почѣла да рађѣ. Скинн се, што си се рашчѣпила на ту смѣкву, па те озд глѣдау та ђѣца.

рашчѣрѣчит, -им, свр. 1. *расцјурити*. — Вукви су ми рашчѣрѣчили једну овцу. 2. *раширити* *ноге* (*најчѣише на силу*). — Рашчѣрѣчио јој нѣге и тако је сйловѣ.

рашчкљѣкат се, -ѣкам се, свр. *раздрмати се*, *деформисати се*. — Док је била ђѣвојка, изгледала је ка дрѣјен, а сѣ сѣ рашчкљѣкала, свѣ је нѣкако ка старика.

рбат, -а, м. 1. *хрбай*, *леђа*. — Цѣјелѣга живѣта сам носила брѣмена дрвѣ, види ми се на рбат, о тога сам се и згучила. 2. фиг. *организам*. — Зна ми га рбат како ми је.

рѣванан, -шна, -шно *рашборан*; *стимен*, *посиојан*, *снажан*, *ошресий*. — ду-

рашан, *јак*, *издржљив*. — Јеси ли видио, тако ти бѣга, како је рѣванно онѣ Милйвојево мѣмче, јакѣ се с вишијама и свѣ обаљѣје. Онѣ Филйпово мѣмче је ка најрвашињѣ у Загѣраче, да знаш како ми брзо нѣтовари коња, за чѣс, а ја бих остѣ по ѣре. Нѣвка је вѣзде била рѣванна, добро сѣ носила са сиромаштином и невѣљама.

рѣгань, -а, с. гл. им. *од рѣгаи*. — Знаш ја твоје рѣгань, да га нијеси дирѣ, нѣ би ти ни рѣјеч рѣка.

рѣгат, рѣгам, несвр. *ишљакати*, *гршкати*, *ишкати*, *дирати*, *ишкати*, *исцѣпавати*; *задиркивати*, *чикати*. — Не рѣга(ј) ту пушку да ти се не омѣкнѣ! Немѣте ми које рѣгат окѣ лѣвоѣра! Што то рѣгаш у ту рѣпу? Неја да не рѣга онѣ дијете чивѣјѣм ѣ зид е онѣђен ѣма онѣ рѣпа зѣ струју. Кад гѣђ овѣудиен прѣђу, онѣ Стѣнина унѣчад рѣгау Шарѣва, па их ѣн поћѣра лѣјући.

рѣгнут, рѣгнем, свр. *доѣпати* *нешто*, *ишљунити*, *ишљунити*, *ишљунити*, *ишљунити*. — Мало рѣгнух овѣ зубѣц и прѣради. Рѣгни мало у ту бѣнду, дако се намлѣшти.

рѣжа, -ѣ, ж. 1. *корозија*. 2. фиг. *лош карактер*, *неморална особа*. — Не помѣњи ми ону рѣжу, стѣжи ми се чѣм чѣјѣм ѣгѣво ѣме.

рѣзѣв, -а, -ѣ *који је са ријѣјким зрнима* (об. о *грозду грозѣжа*); уп. *рејав*. — Онѣ рѣзѣвѣ најранијѣ здрѣнѣ. Убѣри онѣга рѣзѣвога, мѣже се јѣс.

рѣзѣвица, -ѣ, ж. *врста лѣзе, има гроздове са ријѣјким зрнима, изванредног укуса*; уп. *рејавица*. — Трѣкни, донѣси кой грѣз из Вишнѣ, убѣри с онѣ рѣзѣвицѣ, здрѣлѣје је.

рѣбреница, -ѣ, ж. *једна од више дрвених прѣчки на самѣру*. — Замѣјѣнио сам двије рѣбренице на самѣру, биле су се скѣро слѣмѣле.

рѣбро, -а, с. 1. *дио скелѣта*. 2. *бочна стѣрана ирѣвоугаоне куће*. — На кућу се

мбрау повѣзат макар онѣ тѣгле ѣзнад рѣбарѣ. Прѣднѣй и заднѣй зад су от камена а рѣбра од ѡпекѣ.

рѣвина и ревина, -ѣ, ж. *неишѣо ишѣо је иройало, ишѣо је унишѣено*. — Кѣ ће ми чувѣт онѣ рѣвине от старѣаца дѣма? Нѣмѣ тѣн кѣћѣ, тѣ је свѣ старѣ ревина, сѣмо што се нѣје скљѣкала.

реденик, -а, м. *ѣлаинени или кожни каши са мјестима за мѣйке (дио војничке ойреме)*. — Напѣунио је бѣо реденик мѣтакѣ и пошѣ је да се јавѣ комѣнди у Комане.

редовѣто, прил. *редовно*. — До лѣнѣк редовѣто ми је дѣдѣо, а отѣдѣр је нѣшто прореѣѣ. Редовѣто смо је посеѣивѣли у болѣниѣу.

редѣша, -ѣ, ж. *жена у бројнијем домаћинствѣу која се брине о одреѣеном ѣослу у ѣоку дана или седмице (о кувању, о мужи сѣоке и сл.)*; уп. планинка. — Од нас три јѣтрве најчѣшѣе је Милѣна бѣла редѣша, ѣна је најбоље знѣла и да свѣри и да средѣ живѣо, и свѣ друѣгѣо, а ми двѣје смо бѣле дрѣвенѣсте.

рѣз, -а, м. **1.** *мјестѣо гдѣ је неишѣо зарезано (нѣр. на кожи, на биљци и сл.)*. **2.** *ѣравоугаоно ѣарче сланине, дио горњѣце*; уп. ријез. — Послѣла сам Јѣшу двѣ-три рѣза сланинѣ, ѣмѣ више од двѣје ѣке.

рѣзѣт, рѣжѣм, несвр. *обрезиваѣи (о лози)*. — Јѣш рѣжѣш лѣзе онијама старѣјама нѣжицама!

резѣдба, -ѣ, ж. *резање лоза; вријеме кад се режу лозе*. — Дѣђи у резѣдбу да ми помѣжѣш.

рѣјав, -а, -о в. *реав*. — Ономѣ циквѣтѣну [жутом кукурузу] зрѣна су рѣјава, свѣга ѣх је по неколико на оклѣсину. Најслаѣѣ ми је онѣ рѣјавѣо [грожѣе] изнад кѣћѣ. Рѣјава је свѣ розѣклија овѣ гѣдинѣ.

рѣјавица, -ѣ, ж. в. *реавица*.

реквѣзиѣија, -ѣ, ж. *жишѣо, сѣока, воће и друго ишѣо се ѣредавало власѣтима*

ѣослицѣ Другог свѣјѣског райѣа за „народну ѣривреду“. — Узѣли су ми у реквизиѣију јѣдинѣ козу коју сам имѣ. Свѣ смо дѣли у реквизиѣију. Покѣупѣше свѣ за реквизиѣију.

реликвија, -ѣ, ж. (цркв.) *неишѣо особѣишѣо значајно и вриједно, ѣредмѣи који се ѣособно ѣошѣује*. — Чуваѣу јѣдиниѣу шѣѣр кѣ реликвију.

рѣмѣк, -а, м. *каши*. — Овѣ мѣј рѣмѣк за сѣт је од чѣстѣ коже. Рѣмѣци за пушке се прѣвѣ од сактијаѣа. Опѣсѣла се некаквијем црѣвенијем рѣмѣком, пѣ ѣдѣ кѣ кѣкѣ гѣспоѣица.

рѣнгеле, -а, с. *рѣндген*. — Бѣо је на рѣнгеле, пѣ су му рѣкли да ће мѣрат лежѣт у болѣниѣу. С рѣнгелом су га сликаѣли да видѣ је ли болѣсан.

рѣп, -а, м. *нѣр. подѣит рѣп ућуѣиѣи се, ѣосрамѣишѣ се*. — Нишѣта нѣје рѣкла нѣ је подѣвила рѣп и утѣкла. — рѣп нѣ крсти *остѣвишѣи све и ойѣиѣи, не брѣнуѣи ни о чѣму*.

рѣпање, -а, с. *гл. им. од рѣпѣишѣ*. — Прѣкѣни више с тѣјем рѣпањем пѣ сѣлу, уозбили се јѣднѣм.

рѣпѣт, -ѣм, несвр. *ишѣи бесѣиљно неурѣдно одѣвен, базѣишѣ*. — Не рѣпѣ(ј) пѣ сѣлу, ѣ ће ти се спрѣѣт. Рѣпѣше ѣевојаѣа Сѣвѣлина пѣт Грѣда. Рѣпѣ цѣо живѣт онѣкѣ, нѣрѣд се уклѣнѣ ш ѣѣм.

рѣпѣтѣ, -ѣга, м. (супстанѣивизовано) **1.** *вук*. — Рѣпѣтѣ му је заклѣ ѣбије кѣзе, биле су гѣре у браѣевѣну. **2.** *ѣаво, сошѣона*; уп. репоѣа 1. — Срѣо га је на Комуѣниѣу пѣ ноѣи рѣпѣтѣ, имѣ је, велѣ, двѣ рѣга и велѣки рѣп, а ѣчи кѣ феѣѣри, и отѣдѣр је шѣнѣо.

рѣпѣтѣ, -ѣ, -ѣ који је *рѣпѣишѣ; који личи на ѣавола, који је немирѣн, груб*. — Рѣпѣтѣ те ѣѣо позѣба! Повѣзѣ сѣ с типѣтѣниѣима рѣпѣтијама.

репина, -ѣ, ж. **1.** *аугм. од рѣи*. — Кад је бѣо у Бѣоград, видѣо је, велѣ, некакѣу тѣцу са репинѣм вишѣм нѣ у магѣрца. **2.** *фиг. лош глас, изгубѣен углед*. — Вѣзде је

вукла за собом каквѹ репїну, бїла је прѣ-
слободна, и нїкат се нїје удавала.

рѣпља, -ѣ, ж. *реѣа*. — Посїја сам у
зградицу рѣпљу. Имā онā прасѣћā рѣпља,
а имā и онā пїтома што је ми љїємо.

рѣпѣња, -ѣ, м. 1. *ђаво (с реѣом), со-
шона*. — Једнѣ нѣћи га је срїо рѣпѣња и
отадѣр се више нїје дїзā ис креветā. Рѣ-
пѣња је љао репāтї, вљѣштāц. Вѣдѣ вїле
кѣло, а међу њїма рѣпѣња, пѣ му образа
црно а пѣла бїјело. 2. *неуредан, разба-
рушен човјек*. — Срѣтох сїноћ ѹ мрак
оногā рѣпѣњу Мїловāнова, бѣже ме са-
брāни — чїстї љао. Како оногā рѣпѣњу
пштау те репā пѣ селу?

рѣпѹх, -а, м. *врсїа биљке (Опорѣ-
дон)*. — Нїшта од жївѣга неће да љїѣ рѣ-
пѹх до пѣнекад, и тѣ, кад је дѣбро глāдно,
магāре.

рѣса, рѣсѣ, ж. 1. *кїтїице на неким
биљкама које су њїхов цвијетї, нїр. на
лијесци и сл.* — Пун је лѣшнїк рѣсā, бїће
лѣшнїкā. 2. *ресица у грлу, говорни орган*.
— Рѣса ѹ грло се фїно вїдї кā се зїнѣ.

рѣсāт, -āм, несвр. *їушїтāтїи ресе, цви-
јетї (о биљкама ресачама)*. — Рѣсāли су
дѣбро лѣшнїци, дѣбро ће родїт. Кад
рāно лѣшнїци рѣсāу, велѣ е ће лѣто бїт
тѣпло.

рѣсāч, -а, м. и **рѣсāча**, -ѣ, ж. *крїа са
ресамā*. — Старїјѣ жѣне су носїле
рѣсāче, а млāђѣ обичнѣ крѣпе.

рѣфена, -ѣ, ж. *једнак улог свих уче-
сника у игри или сл. да би се кїтїило
нешїто за јело или љїће*. — Рѣфена ће
наћас бїт по двѣста дїнарā. Дāдосмо рѣ-
фену да се попїјѣ и поїјѣ. Тѣ је љгра с
ѣбавезнѣм рефѣнѣм. За рѣфену се не мѣ-
рау дāвāt пāре, мѣже и нешто дрѹгѣ.

рѣфѣнїт се, -їм се, несвр. *улагāтїи
једнаки дїо (за сваког учесника) ради кї-
тїовине нечега шїто се заједнїчки їтрошїи
(јело, љїће и сл.)*. — Мї се, кад гѣђ їграмо,
рефѣнїмо, тāкѣ да свї једнāко плаћāмо.

рѣчїт, -а, -о *говорљив, коїи умїје да
каже мїсао лїјѣо, љѣјоречив*. — Рāдо-

вāн је бїо нāјречитї Загāрчанин, мѣгā си
га слѹшāt глāдан и жѣдан. Рѣчїта је кā
правнїк.

рѣчїтѣс, -ости, ж. *сїособностї за ли-
јѣо говорѣње*. — Рѣчїтѣс сѣ код нāс вā-
зде цијенїла, кѣ је умїо лїјѣо да прїчā
смāтрā сѣ паметнї од дрѹгїа.

рѣшѣто, -а, с. в. *рашѣто*.

рѣшњāча, -ѣ, ж. *марама (за главу) с
ресамā*. — Отпрїјед су жѣне носїле
ѣбичнѣ крѣпе и рѣшњāче, а сād више
рѣшњāчā немā.

рѣжанї, -ā, -ѣ в. *ражани*.

ржанїца и **ражаница**, -ѣ, ж. *хљѣб на-
їрављен од ражїи*. — Ржанїца је здравїјā
од шенїчнѣго или умертїнѣвѣго лѣба.

рїз, -а, м. *частї, образ; инашї*. — Учїнѣ-
ла је тѣ из чїста рїза, за инāt Јовāну.

ривотѣчина, -ѣ, ж. *нагнуто зе-
мљшїице које је изровано водом и с.л., во-
додерина*. — Што ти пāде нāм да купѹјѣш
онѹ ривотѣчину ѹ Крїста, ѣнѣн се нї што
мѣже посїјāt нї се мѣже заливāдїт, свѣ
јесѣнѣ кїше понѣсѹ.

рїдāње, -а, с. гл. *им. од рїдāшї*. — Кā
сам уљѣгā у сѣбу, чѹјѣм некаквѣ рїдāње,
кад онѣ онā несрѣтнїца од Владѣвѣ не-
вљѣстѣ, дāти је јѣпѣт їстѹкā.

рїдāt, -āм, несвр. *горко и болно їла-
кашїи, їтїхо їлакашїи (ређе: гласно їлака-
шїи), јекїтāшїи*. — Онā му мāјка несрѣтнā
нїшта не чинї сāмо што по вāздāн рїдā
и јектї, неће ни ѣна дѹто.

рїзїкāt, -āм, свр. и несвр. *ућї у ри-
зик, одлучїшї уз рїзик, улазїшї у рїзик,
одлучївāтїи се на нешїто уз рїзик, са не-
сїгурношїћу*. — Рїзїкāћу да кўпїм онѹ
ливāду пā што бѣг дā. Дѣбро си рїзїкāла
да дѣђѣш!

рїзїковāt, -ујѣм, свр. и несвр. *в. ри-
зїкашї*. — Неће ѣн нїшта да рїзїкујѣ, ѣће
да му је свѣ нāчїсто.

рїјез, -а, м. *дугѣ пāрче сланине, дїо
горњїце или веће фаше сланине с бочно*

дијела свиње; уп. рез 2. — Посла́ла сам му два ријеза сланине, има́ три кила. Офон но́жем они́ ријез сланине.

ријечање, -а, с. *гл. им. од ријечати се*. — Штò ће ви то ријечање јутрос, али не можете фино посећет и причат.

ријечат се, ријечам се, несвр. *свађаи се, преираи се, сукобљаваи се ричима*. — Никат се они двојца нијесу срели а да се нијесу ријечали, ка да им је то у крв.

рилица, -е, ж. *усна; рило*. — Намазала рилице ка госпоица из града, па трања по селу. Има дебеле рилице ка коњ. На рилице су ми искочиле неке красте. Јеси ли видио какве јеж има рилице, исте ка прасе.

риљање, -а, с. *гл. им. од риљати*. — Ови вепар не може без риљања, стално нешто тражи у земљу. Оно бјеше риљање што чинјаше она, а не ручавање. Какво је ово риљање по стварима?

риљат, -ам, несвр. **1.** *риљати, ровити*. — Риљау прасад ливаду, неја! Сваке године пуштимо те ни кртињаци риљау ливаде. **2.** *фиг. (пејор.) халаљиво јесити*. — Риља тун, и мучи! Не је нò риља ка прасица. А не рачунаш оно што си риљала код мене. Риљау они код Јована, не бòј им се. **3.** *рoвaриити по стварима и предметима*. — Што риљаш по тијема стварима?

рипа, -е, ж. *камен који се може ухватиити једном руком и бацити (оштрилице, до 1 kg тежине)*. — Гађала га једном рипом, да га је потрефила, разбила би му главу. Не фрлепате се тијама рипама да ко не наљезе путем!

Ристос, -а, м. *Христос*.

ришкат, -ам, несвр. *ри(ља)ити по иовришци, не залазећи у дубину*. — Пушти прасад нека ришкау по обору, не мòгу све у појату, треба и она да ижлегу.

ришћанин, -а, м. *хришћанин*. — Нијесам видио ришћанина који је одио у цркву колико Митар.

ришћанство, -а, с. *хришћанство*.

рка, -е, ж. *шреска, галама, комешање*. — Каква је то рка тамо, ћецо! Нећу да чујем и видим никакву рку бјен, ако ћете да скачете и врштите, идите назван!

рњавина и рњавина, -е, ж. *гужва, шреска, галама, перед у већој скупиној особа; уп. рњаца*. — Каква је то рњавина тамо?! Бљеху се на пазар поббили неки људи, па ка сам доша, видио сам само велику рњавину и ништа више, тун се не знадиваше ко кога бије.

рњат се, рњам се, несвр. *рвати се; гураити се, додирујући се шијелима (или шијелом) правиити метеж; чешаити се шрљајући шијело о шио исправно (зид, дрво и сл.)*. — Рњау се она ћеца, виђи да се не потуку. На коло [игранку, забаву] је била таква гужва да смо се све једноò другò рњали, и мушко и женско. Рња се ова омладина сваке вечери на игранке, све по двоје танцују и чешу се једноò другò. Припази говеда да се не рњауò стòг е ће га обалит.

рњаца, -е, ж. *гужва и шучњава више учесника; уп. рњавина*. — Направше рњацу, не знаваше се ко кога бије. Настаде рњаца, млозина угèкоше. Кад се утули свијетло, наста у Дòм таква рњаца да је све једноò другò газило и ударало. Некаква млађарија чини рњацу по тија долина, да не побèру оно зелèно грòжђе.

рòб, -а, м. **1.** *зайвореник*. **2.** *члан иородице, чеваде*. — Колико имаш рòба у кућу. Имам пет рòба на ручак, а немам им што дат.

рòба, -е, ж. *одјећа, одијело и др. шио се одијева*. — Остала су ми ћеца без рòбе, а најесен ће у Подгорицу у школу, не знам што ћу. Бљеху мрцу купили нову рòбу — и одијело и кошуљу, и црèвље.

робит, рòбим, несвр. **1.** *илачитити, иокоравити; одводити у роисиво*. — Најгоре је ка те рòби свој, о туђегò то очеку-

јѣш а од своѣга нѣ. Бљѣште ў Гѣрач, с Талијани рѡбѣ свѣ мушко. 2. *одузимаѣи насилно, ѣвачкаѣи*. — Робѣо нѣ свѣкѣ војник — и Талијан, и Њѣмац, и чѣтник и партизан, и свѣкѣ ѣѡ, свѣ што су налазили — узѣмѣли су, а нијесмо се смљѣли чут.

рѡбље, -а, м., зб. 1. *робови, зайвореници, сужњи*. 2. *кућна чељад; сѣановнишиѣво (које је немоћно, нѣр. у избјеглишиѣву)*. — Онѡ мѡје рѡбље ѣе поскапѣт ѡ глади данѣс, а јѣ се заигра с вѣма. Послѣ сам рѡбље нѣ планину, а јѣ сам остѣ да пѣзим кућу. Како ти је кућно рѡбље? По кућѣма је остѣло рѡбље а јѣчи су се мѣкли.

рѡвѣш, -а, м. *неред (обично међу сѣварима у ѣросѣорији), закрчење ѣросѣора ѣредмеѣиѣма*. — Вѣзде јѡ је у кућу рѡвѣш, а мѣсли да се удајѣ. Срѣди мѣло Зѣдругу, кѣко мѡжеш продавѣт ка ти је унутра овѣкѣи рѡвѣш!

ровѣт и **рофѣт**, -а, -о 1. *ѣодускуван, накуван, мало скуван (о јајѣѣу)*. — Јѣје сам му рофѣто дѣла, тѡ је здравѡ. Сѣмо сам јутрѡс пѡпио једно ровѣтѡ јѣје и тѡ ми је данѣс свѣ јѣло. 2. *ѣодложан болѣстиѣ, осѣѣљѣив, неѡѣѣоран, начѣѣ болѣшѣу*. — Ровѣтѡга је здрављѣ, мѡрѣ се пѣзит. Свѣкѣ жѣна је пѡслије пѡрођѣја мјѣсѣц-двѣ ровѣта, пѡсѣбно ако је вѣше осѣтљѣва.

ровѣтѣт (се) и **рофѣтѣт (се)**, -ѣм (се), свр. *мало (се) скуваѣи (о јајѣѣу)*, да буде меко. — Оли ми рофѣтѣт једно јѣје ѣ не мѡгу предручкѡвѣт. Ровѣтѣло сѣ јѣје.

рѡг, рѡга, м. 1. *рожнаѣи изданак на глави неких живоѣиѣња; мекани изданак на глави неких живоѣиѣња (нѣр. змија), рошчиѣ*. — Нѣјопаснијѣ су змије што ѣмау нѣ главу онѣ рѡг. 2. (об. у множини) *грѣда на крову куће, косо ѣоста-вљѣна, на коју се ѣрикивају канѣиѣеле за ѣокривање (ѣриѣѣом, сламом и сл.)*. — Грѣде за кућу сам купѡвѣ у Нѣшиѣ а рѡгове сам направљѣ од онија бѣгрѣмѣ ис Почкѣља.

рѡгѣљ, -а, м. *ован или јарац с великим роговима*. — Даћу ти нѣјбољѣга ѡвна, видѣш оногѣ рѡгѣља, ако погѡдиш ѣѣ сам бѣо сѣнѡн.

рѡгѡња, -ѣ, м. 1. *онај који има велике рогове*. 2. *чѡвѣк којѣму је жѣна „набила рогове“, чија жѣна одрѣжава инѣиѣмне односе с другим ѣудима*. — Нѣ зна, рѡгѡња, да га жѣна вѣрѣ с кѣм стѣгнѣ.

рѡгоша, -ѣ, ж. *вјѣшѣиѣца*. — Јѣстѣ ли чѣли да је Мѣлица бѣла рѡгоша, злѣ која су спѡпадѣла нѣзѣну фамѣљу вѣзде је ѡна чѣнѣла, кѣ свѣкѣ вљѣштица на свој род.

рѡд, рѡда, м. *мјѣсѣо (ѣородица, село и сл.) одакле је дошла неѣѣстиѣ, одакле се удала дјевојка (не односи се на мушкарца)*. — Мѡј рѡд је у Загѣрач. Ў рѡд нѣмам вѣше нѣкога. С рѡдом се рѣјѣтко вѣђѣм.

рѡдбина, -ѣ, ж. *ѣира ѣородица у којој је неко рођен; мјѣсѣо ѣориѣкла*. — Вѣлика ми је рѡдбина у Загѣрач, а ѣмѣ их и у Бѣндиѣе. Рѡдбина су онѣ што су ми блѣзо.

родѣља, -ѣ, ж. *жѣна која је родила, жѣна ѣослије ѣорођѣја, док се јѡш ѡѣорављѣ од ѣорођѣја, ѣородѣља*. — Код родѣљѣ се прѣвија нѣколико данѣ не долѣзи ў гостѣ.

Рождѣство, -а, с. *Божѣѣ (обично у вѣзи са Хрисѣѡсом, у емоѣионалном говѡру)*. — Каквѣ је, Рождѣство је Рѣстовѡ спрѣжило! Тако ми Рождѣства, ѣстина је овѡ што ти велѣм.

рожник, -а, м. *угаѡ, куѣиак у кући, соби и сл.; забачени ѡно ѣросѣорије или ѡѣворѣног ѣросѣора*. — Црепуљѣк се прѣвѣ вѣзде у рожник от кужѣнѣ, не мѡже стојѣт на срѣт кужѣнѣ. Не вѣла ѣу да му мѣјка сѣди стѣлно у рожник, нѣје ѡна крѣва што је онсѡћѣла. У онѣ рожник прѣзидѣ изнад Бѡбовѣшта ћу да ускѡпѣм за лѣчѣњѣк.

розаклѣја, -ѣ, ж. *врѣѣа грѡжђѣ, дрѣјѣнак (розе боје и дугуѣастѣих зрна, об-*

лика шљиве *пѡжешке*); уп. лозакрија. — Имѡли смо на Бобовиште розѡкљију да је таквѣ није било у Загѡрач. Нѡвка је пѣкла ѡдличну ракију од розѡкљижѣ.

рѡзга, -ѣ, ж. дрвена соха која се *пѡсѡавља* уз лозу да се *млазови лозе пѣњу* (и држе) уз њу. — Постѡвио сам свѣ лѡзе бѡгрѡмовијама рѡзгѡма. Зѡ лозе су нѡ(ј)бѡлѣ јѡсѡновѣ рѡзге, пѡ бѡгрѡмовѣ.

розгѡње, -а, с. гл. им. од *розгаи*. — Свѣ дѡђу кад зрѡјѣвѡ грѡжђе а нѡко кад је резѡдба или розгѡње, кѡ трѣбѡ пѡтећ.

розгѡт, -ѡм, несвр. *пѡсѡављати розге* уз лозе. — Оћемо ли розгѡт лѡзе данѡс или сѡтра? Лѡзе је фѡно розгѡ покѡјни Мијѡло. Јѡш нијѡсам розгѡ лѡзе, а врѡјеме је.

ројт се, рѡјм се, несвр. 1. *скујљати се у рој(еве), у гѡмиле; умножѡвати се*. — Рѡје се мѡхе окѡ тогѡ сѡра, покриј га. Што се рѡите тѡдијен, ѡјте игрѡјте нѣгђе друкѡ! Рѡје им се ћѣца кѡ чѣле. 2. *пѡријати се (о ичѡлама)*. — Јѡсу ли ви се ројле чѣле?

рѡј, рѡја, м. *скујина (летѡћих) инсекѡи* (ичѡла, мува и сл.). — Покриј тогѡ мѡлога, али не видѡш е гѡ по обрѡзу напѡ рѡј мѡвѡ. Дошѡ је у Загѡрач сѡмо с рѡјем чѣлѡ, а сѡд је нѡјбогатѡ домаћин ѡвѡћѣн. фиг. *много особа (обично дјеце)*. — Имау рѡј ћѣцѣ, свѣ једно друкѡме дѡ уха.

рокѡт, рѡкћѣм, несвр. 1. *грѡкћати*. — Што нѡ рокѡт крѡча, да је није што напѡло? 2. фиг. *негодѡвати*. — Немѡ да рѡкћѣш, нѡ се прифѡти каквѡга пѡсла!

ромѡча, -ѣ, ж. *размак (дужина) између ѡћѡреног касѡијрсѡи* и *пѡлца (око 15 ст)*. — Ромѡчѡм мѡжеш измљѣрит дужину йсто кѡ метром. Фѡли ми сѡмо јѡш пет рѡмѡчѡ жѡцѣ. изр. нѡ од пѣдѣ ни од ромѡчѣ *бијши сѡијан, мали*.

ромињѡње, -а, с. гл. им. од *ромињати*. — Ромињѡње је кат пѡдѡ кѡша по мѡло, кад ромињѡ.

ромињѡт, -ѡм, несвр. *сѡијно, ймало йѡдѡати (о киши), росѡији*; уп. ромѡњит.

— Пѡчѣло је да ромињѡ, ѡјмо да унѣсѣмо дувѡн у појѡту. Свунѡћ је ромињѡло, али није ни трѡву сквѡсило.

рѡмица и **ромѡца**, -ѣ, ж. *хрома овца или коза; слабијна овца или коза*. — Имѡм двије кѡзе рѡмице, али дѡју дѡста варавѡнѣ. Бѡлѡ је онѡ ромѡца од којѣ бѡло друкѣ овцѣ. У крѡдо ймѡм нѣколико рѡмицѡ, дѡти йх је зарѡзила онѡ ѡвчѡ бѡлѣс нѡ пѡпке.

ромѡњѣње, -а, с. гл. им. од *ромѡњити*. — Нѣгђе окѡ понѡћи чѡо сам ромѡњѣње кѡшѣ, пѡ сам се дѡгѡ те сам унио онѣ грѡвње дувѡна што сѣ сѡшио у згрѡду.

ромѡњит и **ромѡњѡт**, -ѡњим, несвр. *сѡијно йѡдѡати (о киши), једва чујно сѡијити*. — Немѡ тѡн кѡшѣ, сѡмо ромѡњѡ. Наћѡс је, изглѣдѡ, ромѡњѡла кѡша, бѡба велѡ е је чѡла.

рѡмѡр, -а, м. *йшхо жуборѣње воде; йшхо говорѣње више њих истѡвременно, вишегласје*. — Немѡ от Сушицѣ ни рѡмѡра, ѡће да прѣсѡши. Чѡје се у кѡћу некаквѡ рѡмѡр, мѡрѡ да ймѡ нѣкогѡ унѡтра, нѡ зѡвни. Чѡјѡше се унѡтра некѡ рѡмѡр, али ништа нијѡсам мѡгѡ разабрѡт што причѡхѡ.

ромѡрит и **роморѡт**, -ѡрим, несвр. *жуборѡити, шумѡити (о води); йшхо и монѡитѡно говорѡити, говорѡити йѡлушѡитѡм (о више лица), бијти у вишегласју*. — И кад је нѡјвишѡ сѡша, Вучјѡ студѣнац не прѣсушѡје, вѡзде иж нѣга бѡрем ромѡри по мѡло водѣ. Сушица тѣке што ромѡри, нѣ би се рѣкло е ће ускоро вишѡ устѡјѡт. Што нѡ сѡнѡћ ромѡрѡсте ти и Данѡица, нѣшто сте крили од ѡстѡлија? Ромѡри нѣко уз ѡлицу, да нијѡсу ѡви з Дрѡчицѣ, срѣди мѡло тѡ — мѡгѡ сврѡтит. Овѡ дѡјете свѣ пѡнешто ромѡри, али му ништа не разумѡјѣм. По ѡјо дѡн сѡмо што ромѡри ус пријеклѡд, а штѡ причѡ, ѡко знам јѡди ме знѡли. изр. нѡ збѡри нѡ ромѡри *не чује се од њѣга гласѡ, уйшхнуо је*.

рѡндолица, -ѣ, ж. *дрвени кѡлем на кѡји се наѡиѡѡава шѡвати кѡнац*. — Кѡпи

сипрана; честї микротионом. — Оћерај овце ус тў рудину дако што нађу да очоплѣ. Вазде је чўва овце и козе рудинѣм ђд Гара с горњозагарачкѣ странѣ.

рудница и **руница**, -ѣ, ж. *лекано уиредене шїи рудасїе вуне или йамука од којих се йлеїу финији цемйери, дјечје кале и сл.* — Донијела сам ис Подгорице седам-осам шпрингла рудїце да оплѣтѣм унўку цѣмпер.

рудња, -ѣ, м. *во црвенкасїе длаке; име йаком волу.* — Ови рудња ће ти бит добар за рало. Изведи Рудњу на онў ћетелину, гладан је.

руђѣт (се), -дїм (се), несвр. **1.** *изгледати рудо, црвенкасїо, биїи црвенкасї.* — Рудї се страна од Гарчића од рујевинѣ. Руђѣле су се онѣ гѡдинѣ кад није било кишѣ свѣ овѣ странѣ ѡколо ка крв. **2.** *йочейїи зријеваїи (о грожђу, шљивала и сл.).* — Почѣло је грожђе помало да рудї.

руйна и **руина**, -ѣ, ж. *осїаїаїак нечега, рушевина, једва жив човек (од сїа-росїи и болесїи).* — Остала је од старѣ кућѣ само руина, ѣто — познајѣ се ѣ тун била кућа. Онѡ двоје старараца — ка двије руїне, копнѣ сваки дан. Сад је Божо руїна ѡт чоєка, а сѣћаш ли се каква тѡ мазија од мѡмка бљѣше.

руј, -а, м. *сїїногорично, жбунастїо дрво чије лшїе радо једе сїїна сїока, које ујесен добије златножшїу, рујеву боју, рујевина (Cotinus, Rhus).* — Свўђ по Гарчићу йма рўја, на њѣга трчѣ козе и ѡвце ка на солило.

рујѣви, -а, -ѡ који је од руја, од рујевине. — Ништа за козе није бѡлѣ од рујѣвога брста, од њѣга најбоље дају варанїку. Онў рудину ў Гара ч нѣко зовѣ Рујѣва страна или Рујѣва рудина ѣ је пўнана рујевинѣ.

рујевина, -ѣ, ж. *дрвеће, жбуње руја (Cotinus, Rhus).* — Свўдијен по Загарачу йма рујевинѣ, а нарочито дндм Пѡља. Ка се осушїи, рујевина горї бѡлѣ нѡ йкаквѡ другѡ грање.

рука, **рукѣ**, ж. *орган човјековог тије-ла.* изр. Туђа рука сраб не чѣшѣ [= брини се сам о себи...]; Рука рўку мијѣ — образ ѡбавије [= моралне мрље се тешко ѡд-страњују...]; На рўку си му онѡђен [= можеш да му будеш ѡд помоћи...]; од рукѣ, за рукѡм усїїеїно; рўка рўци додаваїи йреко руке, йреносїиїи у каквом ланцу, йреносїиїи гласине или вијесїиїи; бїт срѣћнѣ рукѣ имаїи среће у живоїу и йо-словима; рўка работѣ има нешїо йаїно; дават йспод рукѣ даваїи йаїно...

руковат се, **рукўјѣм се**, свр. *йоздра-виїи се сїїском рўку;* уп. *ручит се.*

руковѣт и (ређе) **руковијет**, -и, ж. *свјежањ шїенице, ражи и сл., или шраве, цвијећа и сл., који се може обухваїиїи једном шаком, најчешїе оно шїо се йожанѣ срїом, сной биља који чини рўкохвалїи.* — Таман смо биле пожњеле по нѣколико рўковѣтї кат пѡче киша, пѡ смо мѡрале да престанѣмо. Пожњѣла сам по онијама шкрїповима у Гођене једно десет рўковијети виша, магарету је мїо. Пѡђи те пожњи српом пѣшес рўковѣти ћетелинѣ, крѣпа ни овѡ тѣле јўтрѡс ђд глади. Таман сам бїла пожњѣла двије рўковијети, тѣке почѣла, кад ѡли Мирўна и Станѣ да ми помѡжў.

руменѣт, -нїм, несвр. **I.** *йосїаїаїи румен.* — Руменї розаклїја, још мало ће ваљат зобат. **II.** *~ се биїи румен, имаїи руменїло.* — Руменѣ јој се образи ка јабука.

руња, -ѣ, ж. *длаке йо шїјелу (код човјека), вуна (код оваца) или костїреїи (код коза).* — Отку ти тѡликѡ рўнѣ по ногѡма? Н. ймаше свўђ по тијелу гўстў рўњу, ка мајмўн. Нашијама овцама је свијема рї-јетка рўња, мало вўнѣ дају.

руњав, -а, -ѡ који има йо шїјелу много руње, који је длакав. — Нѣћеш, чѡче, да се ш њѡм жѣнїш, даїи не видїш како је свѡ рўњава, ка какав старец. Йспова ме јўтрѡс на пѡсѣ обѡјке онѡ на(ј)млађѣ, онѡ рўнавѡ Јѡксимовѡ дијете.

руњавац, -авца, м. *човек који је много руњав, који има по шијелу, нарочито по грудима, много длака.* — Чува се да те онј руњавац не избјиге, онј је здѣпасто и јако.

руњавица, -ѣ, ж. *преијерано длакава (по ногама) женска особа.* — Оће, вели, да се жѣни онѣм руњавицѣм, ка да у село нема другѣ ђевѣјкѣ.

руњавѣс, -ости, ж. *особина организма (обично људског) да има много длака по кожи (нпр. по рукама, ногама, леђима, шрбуху и сл.).* — Ништа није грѣ нѣ кад руњавѣс обузме жѣнскѣ.

руњавче, руњавчѣта, с. *дијете које је премного руњаво, које је много длакаво.* — Виђе ли онѣ руњавче како је љуто.

руњас, -ста, -сто *руњав, длакав, који је зарасѣо длакама на мјестима која нијесу косѣма (обично о човеку, али и о биљци, посебно њеном плоду), који је покривен сивим длачицама (нпр. млада дуња).* — Они су сви у фамѣлу руњаста, и мушко и жѣнскѣ. Дуња док не здрѣне је свѣ руњаста, а и кад здрѣне, мѣра се ш њѣ понекад очистиѣ онѣ руња.

руњат, -а, -о *који је покривен длакама више него шѣо је обично.* — Покѣјни Нѣкѣ је био руњат и по плећима. Нијесам видио руњатѣга ствѣра од једнога чѣка ис Кѣбра.

руњат се, -ам се, несвр. *добивати (гусѣ) длаку.* — Руњау ми се нѣге све више, велѣ йма некакѣ маѣ што мѣчѣ длаке ка се ш њѣм намажѣ.

руѣ, -а, с. в. *руво.*

рупа, -ѣ, ж. *удубљење, шупљина, провалија, јама; уп. рапа. фиг. а. ђумез, неугодно склонѣише.* — Како мѣгу сви да стану у ну рупу от појатѣ? б. *слаба ѣачка у нечему.* — Йма ѣн рупе у сѣћанье, не питѣ га. изр. *деветѣ рупа на свѣралу оно шѣо је неважно.*

рупезе, -ѣзѣ, ж., мн. *заравни у удубљењима, ливаци и њивице у кршевицим*

сѣранама, најчѣише шѣоимизиране лексеме (Рупезе). — Йма ли рупѣзѣ у Терѣте? Јѣ знам Рупезе Ивѣновићѣ, а знам и онѣ рупезе у Осѣје.

рупчага и **рупчага**, -ѣ, ж. (об. у множини) *нераван ѣерен (шуп или сл.), рупѣшина.* — Јѣсте ли мѣгли дѣћ прео онија рупчага од нашѣга путѣ? Направѣли су кртѣчѣаѣи рупчаге по ливѣди, тѣшко ће се косѣт. Свѣђ су рупчаге по путу.

руѣ, -а, -о *рућ, смеѣокос.* — Мѣлорѣд је йма рѣсу кѣсу, а ви остѣли плѣву.

руѣв, -а, -о *длакав, ласѣи.* — Сви у кућу су руѣви по раменима и плећима, тѣдијен се мѣгу шишат.

руѣ, -а, с. в. *руво.* изр. о својѣму рѣву и крѣву на свој рачун, о свѣм шрошкѣ. — Рѣтили смо о својѣму рѣву и крѣву.

ручѣрда, -ѣ, ж. *аугм. од рука.* — Кад га је уфѣтно онѣјема ручѣрдама, умѣло га није задѣвиѣ.

ручѣт се, ручѣм се, свр. *шѣоздравѣи се сѣиском руку; уп. руковат се.* — Ручѣ ли се сѣнош с тѣбѣм Сѣво или јѣш не зѣбрѣте? Кад дѣђѣш тѣмо, фѣно се ручѣ са свѣјема, немѣ да рѣчу како овѣ дѣјѣте Блѣжѣво не зна ни да се питѣ ш чѣљѣдма.

ручѣца, -ѣ, ж. 1. *дел. од рука.* 2. *дрѣшка на какѣој алатѣки, диѣ алатѣке који се при шѣошреби дрѣси руком (на рѣлу, шлузу, косѣ и сл.).* — Дрѣжи плѣт фѣно за ручѣцу, испрѣви га, немѣ да те волѣви водѣ ѣе ѣни ѣће. Бѣбѣк на косѣште нѣко зѣве ручѣца. Сломѣла ми сѣ лијѣвѣ ручѣца от плѣга.

ручѣни, -ѣ, -ѣ 1. *који приѣада руци, који је при руци, који шѣишѣе од руке.* — Најѣбољѣ су биле ручѣнѣ бѣмѣ ис Крѣгу-јѣвца, бѣљѣ су биле и од њѣмачѣкија, и од ѣнглѣскија, а о талијѣнскијема да не причѣмо. 2. *који је близак (о дѣверу), који је шрви до невѣстѣе, који је најближѣи у роду, главѣи.* — Ручѣни ѣѣвѣр сам био свѣкѣј снахи, невѣѣстама свѣкѣјага

сѣдница, -ѣ, ж. *биљка за расађивање, расадна млада биљка (дрвенасиѣа, не и ѿврће)*. — Онѣ сѣднице от пођешака што сам ѿх јесенѣс купова ѿ Град — свѣ су ми се прѿмѿйле.

сѣдно, -а, с. *рана коју найрави самар или седло (о коњу или магару)*. — Не мѡгу товѣрит магаре, ѿма на ртеницу вѣлико сѣдно јѡш од зимус кад га је нагрѣдио самѣр.

сађевѣн, -а, -о *који је сложен у сѿог*. — Стогови су ти фѿно сађевѣни, нѣтѣ от кишѣ мрѣднут. Свѣ ми је сѿјено на Почкаље сађевѣно, сѣмо га нѣчим трѣба прѣнѿјет овѣмо.

сађенѣт, -нѣм, свр. *садјенутии, садјесѿии (сѿјено, сламу и сл.)*. — Сађенѣсте ли онѡ сѿјено на Почкаље? Сађенѣћемо сѣтра и сѿјено и слѣму.

сађѣс, -дѣм и -нѣм, свр. *садјесѿии (сѿјено), сложѿиши у сѿог (сѿјено, сламу, шашу, листѿ и сл.)*. — Садѿо сам лѣтѡс два листа јасенова, бѿће и за козу и за краву зимус доѣта. Јесте ли сађѣли онѡ сѿјено на Почкаље.

сѣекле, прил. *сада*; уп. *садеке*. — Глѣ-ја сѣекле што ћу ја да радѿм!

сѣечкле, прил. *сада*; уп. *садеке*. — Пођѡх до Пѣтра, сѣечкле ћу доћ. Сѣечкле сам јѡј каза да не чѣси. Нѣће ми валѣ више пакостѿт, сѣечкле ѿдѣм да јѡј заврнѣм шѿју! Немѡ ми сѣечкле тѡ причѣт, трѣбало је да ми кажѣш прѿјед. Ка ћеш доћ? Сѣечкле, ѡдмаћ.

саждѿт (се) и сажђѣт (се), саждѿм (се), свр. *зайалиши (се)*. — Ка сѣ подѿјели, саждѿо је колибу и свѣ што му је пѣло ѿ дио, бѿо сѣ нѣшто понећѣ ш чѣљадма. Чѿм су дошли, саждѿили су нѣколико кѣћа у Загѣрач. Кѡме су онѡ сажђѣли партизѣни кѣћу, знѣш ли? Чијѣ су онѡ сѿјено сажђѣла ћѣца?

сажѣћ (се), -жѣм и -гнѣм, свр. *уѿалиши (се), зайалиши (се)*; уп. *зажѣћ (се)*. — Нѣко је сажѣга два стѡга на Почкаље, јѡш

никога нијесу уфѣтили. Чѣла сам да је нѣгђе на Жѣбљак грѡм убѿо крѣдо ѡвацѣ, сажѣга ѿх је ка да су печѣне на огѣн. Сажѣгла му сѣ шѣр крѣсалицѡм.

сазѣт (се), -јѣм (се), свр. *изуѿиши (се)*. — Сазѣјте се прѣво, па улѣжите у сѡбу, чѿстила сам је цијело јѣтро! Тамѣн бљѣше сѣзуо опѣнке и крѣнѣо да прилѣгнѣ кад му доћѡше сѿнови из Бѡграда, а није знава е тѣ доћ.

сакагѿја, -ѣ, ж. *врѣсѿа болесѿии коња, коњски сврѣб*. — Кѣпио сам маѣ да лијѣчим кѡња от сакагѿјѣ. Заразѿише ни се кѡњи ѿ вѡјску сакагѿјѡм, свѣко јѣтро смо мѡрали да ѿх трѣмао некѡм машћу.

сакѣт, -а, -о *који је без једне или ѡје руке*. — Ђѣ му је онѿ сѿн што је сакѣт у једну рѣку? фиг. *који је онемогућен, сѿпријечен нечим или у нечему*. — Сакѣт сам без алѣта а ја бѿх знава свѣ тѡ поправит.

сакѣт, -ѣм, несвр. I. *шѣшко живејѣши, живејѡтариши, радиши много сѿиѿних, не много корисѿних ѿслова*; уп. *сѣкат (се)*. — По цѿо дѣн сака и мѣчи се а корѿсти ни-каквѣ. Сѣмо сакѣш по тѿја долѿина, смѿри се вѣћ! II. ~ *се рватиши се; носѿиши се с ѿсловима*. — Сакѣли смо се два-три пѣта и дн је вѣзде бѿо јѣчи. Сакѣм се са ћѣцѡм по цѿо дѣн. Цѿо живѡт сам се сакѣла з брѣвѿма.

сакѣтѿт, -ѿм, несвр. *чиниши сакаѿим, осакаћиваѿи, смањиваѿи (се)*; *одузимаѿи некоме сѿособносѿи, моћ и сл.*; *ѿри резидби вођа ѿремногѡ резѿиши и смањиваѿи сѿособносѿи рода*. — Чѣјѣла сам да Гѣбѣљи сакѣтѣ ћѣцу која не слѣшау старѿјѣ. Не сакѣти тѡ дијете тѣшкијема пѡсловима, нѡ га пѣшти да живѿ ка дрѣга ћѣца! Ёо нѣколико гѡдѿина отѣко ми Јовѣн рѣжѣ лѡзе, свѣ ѿх сакѣти и не рађау, даѿи нѣ зна да рѣжѣ. Не сакѣти му тѣ гаће, битѣ му малѣ!

сакелѣѣт, -ѣм, несвр. *ѿраљавѡ живејѣши, некако ѿрѡлазиши, с найѡром живејѣши, борѿиши се с недаћѣма; найѡрно радиши, мучѿиши се радећи различѿише*

сѣвари; обављати сиине њослове; најорно ходати; ићи незграјно и носѣти много предмета; пресељавати се (са много сѣвари). — Сакелѣмо некѣко док добѣјѣмо овѣ помѣх, а пѣтље нѣ знам како ћемо. По цѣо дан нѣшто сакелѣ и рабѣга, а од свѣга никаквѣ фајдѣ. Сѣћаш ли се како Мируна несрѣтна сакелѣаше да подигнѣ онѣ ђѣцу. Свѣ нѣшто сакелѣа, пренѣси, пребачујѣ, трања, никад нѣма смѣраја.

сакѣт, -а, м. *илейна кеса, џакчић.* — Донијели су ми сакѣт брашна. У ви сакѣт може стѣт сѣмо четири кѣла.

сакетѣћ, -а, м. *дем. од сакетѣ.* — Расподијели џукар по тија сакетѣћа. Подијелили су ни по сакетѣћ брашна и тѣ ни је свѣ за мљѣсѣц.

саклонѣт, -ѣнѣм, свр. *сачувати, заштитити* (обично у заклетѣвама). — Саклѣни ме бѣже о тѣ невѣлѣ. Саклѣни светѣ Вѣсилија Острѣшки! Саклѣни ме светѣ Илѣја од злѣ!

сакрилѣт, -ѣлим, свр. *сачувати, одржати, одбранити* (као крилма заклинѣти). — Нѣће га сакрилѣт нико о тѣга. изр. — Бѣже ме сакрили (о тија чудѣсѣ)!

сактијѣн, -а, м. *врло дебела ушитѣвањена кожа од које се ѣправе јаки предмети.* — Чѣнтре за левѣре се правѣ от сактијѣна. Зѣ вѣјску се свѣ кѣжнѣ правѣ от сактијѣна.

салиѣање, -а, с. *гл. им. од салиѣаѣ.* — За салиѣање трѣбау мајстори, не умѣјѣ тѣ свѣко радѣт.

салиѣѣт, -ѣм, несвр. *ѣйлочавати, сѣављати камену основу на ѣдлогу за беѣонирање.* — Салиѣѣм пѣт да га пѣспѣм пѣјеском, да се мѣже прѣћ и ѣутом.

сѣмѣк, сѣмка, м. *салѣитина, усамљѣно мјѣсто.* — Мѣ смо овѣћѣн на ви сѣмѣк, пѣ ни је тѣшко дѣћ. Нѣмѣ сѣмка кѣ онѣ ѣћ кѣћа Мѣличина у Барѣјмовицу.

самѣрѣт (се), -ѣрим (се), несвр. *сѣављати самѣр (коњу или магарѣју); ѣо-*

вариѣти (се), ѣѣперѣћивати (се). — Самѣрѣтите ли јѣш овѣ магарѣ? Штѣ самѣрѣш тѣ дѣјѣте толикијама бремѣнима, грѣта ти је! Не самѣри се тѣлико е ћеш пѣтље да се жѣлиш да те болѣ свѣ кѣсти.

самѣрѣћ, -ѣ, -ѣ *који се самѣри, који је сѣособѣн да носи ѣовѣр (о коњу), који је за ѣовѣрење а не и за јахање.* — Вѣјска на Вѣлѣ Пѣље ѣмѣше онѣ вѣликѣ, самѣрѣћѣ коњѣ и пѣкојѣга јѣйћѣка.

самдрѣга, -ѣ, ж. *која је у другом сѣиѣњу, која је шрудѣна; уп. сандругѣ.* — Бѣла сам самдрѣга с Никѣлом кад је ѣумро Бѣжѣ.

самдрѣги, -ѣ, -ѣ *који је у зајѣдници с јѣш јѣдном ѣособѣм; уп. сандругѣ.* — Бѣо сам самдрѣги, сѣмо је сѣ мнѣм бѣо Мѣлош, пѣ нијѣсам смѣо да их напѣнем.

самѣвѣт, -ѣјѣм, несвр. *живѣјѣти усамљѣно, биѣти усамљѣн, сам.* — Самѣјѣ нѣколикѣ нас стѣраѣѣ ѣ село зѣми, нико ни не дѣдѣ. Самѣјѣш у кућѣрѣну по цѣо дан, ижљѣжи мѣло ѣ ѣудѣ! Самѣјѣ и Рѣсто и кѣћа му у врх стрѣнѣ.

самѣкрѣс, -а, м. *врѣѣа сѣѣарѣнског реѣолѣвера.* — Јѣш чѣвѣм јѣдан самѣкрѣс штѣ га је ѣдѣ дѣно из Балкѣнског рѣта, мѣ га зѣвѣмо Тѣрски рѣт.

самѣрѣн, -а -ѣ *који је сам, који је без ѣкога, коме су ѣмрли сви и ѣстѣо је сам, самѣхран.* — Овѣћѣн је послѣје рѣта бѣло више самѣрѣнија жѣнѣ нѣ ѣгѣ. У нѣ кѣћу нѣмѣ више нико наѣко јѣдан самѣрѣнѣ ѣдѣ.

самѣрѣнѣц, -ѣнѣца, м. *чѣвѣк који је ѣстѣо без ѣкога свога.* — Јѣ ли ѣдѣло којѣ ѣдѣвно код онѣга несрѣтнога самѣрѣнѣца. Остѣ је самѣрѣнѣц без ѣкога.

самѣрѣница, -ѣ, ж. *жѣна која је без ѣородиѣце.* — Оће ли дѣвѣт штѣ овѣјама самѣрѣницама? Остѣла је самѣрѣница ѣдѣвно. Нѣкога нѣмѣ, самѣрѣница.

сѣмотѣн, -тѣна, -тно *који је усамљѣн, на салѣитѣни, који нѣма више члѣнова домаћѣнѣстѣва или др. колекѣтивѣитѣта.* — Јѣ сам ѣћѣн сѣмотѣн, ништа нѣ знам штѣ

се чини ђе друго. Нѣкако смо самотни, бойм се е ми то нећемо моћ завршит до јесени.

самотиња, -ѣ, ж. *самштина, усамљеност*. — Тѣшко ми је у ову самотињу, нико да ми се нађѣ ни ка се разбодлим. И ја бих утѣкла из самотињѣ, али куђ? Самотиња и чамотиња ме убијау и зими и љѣти, ђѣца ми не додѣ а комшија немѣм.

самотништво, -а, с. *самоћа, самштина*. — По живота сам провѣла у самотништво, муж ми је рано умро а ђѣца пошла својјема путевима.

самотовѣт и **самотовѣт**, самотујѣм, несвр. *биши усамљен*. — Што ђе кукѣла, самотујѣ онѣнѣн, нико да јѣ принѣсѣ ни шѣлицу варевинѣ.

сампѣс, -а, м. *слобода, ширина, необавезност, раширканост, разбијеност*: обично у изразима — *биши слободан, биши распуштен (о сѣоци, али и о човѣку)*. — Пуштѣм ђвѣ свѣко јутро у сампѣс у тѣ стране и сѣме се чувау и увѣчѣн сѣме дођу кући, тѣко су навикле. Вѣца су јѣ вѣзде у сампѣс, нѣ знѣ ђѣ јѣ којѣ. изр. *дѣт мозѣк у сампѣс не размишѣати, дангубиши*.

сампѣти, -ѣ, -ѣ који је са јѣш чѣйворѣ њих. — Сампѣти сам био у Зѣдругу ка сѣ запѣлила и ништа јѣ нијесмо могли, а свѣ јѣчи од јѣчѣга.

самцијѣт, -а, -ѣ *пошину сам*; уп. самцит. — Самцијѣт сам ја на ону вјетрометину, не могу ни крави ништа а нѣкмоли да држим јѣш што. Остѣла је сѣма самцијѣта, без ѣгѣ ѣкѣга.

самцит, -а, -ѣ *пошину сам (најчѣише у сѣрегу са 'сам': сам-самцит)*; уп. самцијѣт. — Остѣје самцѣта онѣ несрѣтница у оноликѣ кућерину. Остѣвили су дѣјѣте сѣмо самцѣто, и имѣло сѣ угушит.

самштина, -ѣ, ж. *самоћа, усамљеност, изолованост, удаљеност од остѣлих (људи, предметѣ)*. — Пѣвѣка сѣ у самштину, ниђѣ не излѣзи. Самштина

ме, лијѣпо, уби, нико ми не доди. Куће су ни на самштину, лѣко ђѣш ѣх познат кад дођѣш у село.

сѣн, -а, м. *лавор (обично од немајлираног ѣлѣха)*. — Пријѣд су свѣ чѣљѣд јѣла из онѣја сѣнѣва, а потѣс су дошли пѣдѣле, и ѣза њих пѣѣтови. Свѣ вина што ми је остѣло од зимѣ стѣло ми је у јѣдан вѣлики сѣн. Пријѣд су свѣ јѣли зајѣдно ѣс сѣна, а нијѣ свѣко имѣло ни ужѣцу.

сѣндалѣ, -ѣлѣ, ж., мн. *врѣти љѣтѣне обуће, мијѣситѣ кожѣ на горњѣм дијѣлу и позадѣ налазе се кашѣи*. — Направѣо је сѣм сѣндалѣ од онѣја стѣрија црѣвѣлѣ, свѣшто он умѣјѣ да рѣди.

сандруѣга (само ж. род) *шрудна, која је у другом сѣнају (о жени)*; уп. самдруга. — Сандруѣга му је жѣна. Са сандруѣгом моѣраш бит пажѣив.

сандруѣги, -ѣ, -ѣ који је у друшѣтву са јѣш јѣдном особѣм; уп. самдруги. — Био сам сандруѣги у бункер. [Напомена: Поред овог значѣња, за женску особу и: *биши шрудна, бременѣта, гравидна*.]

сандѣк, -а, м. *мртѣвачки ковѣг, мртѣвачки сандѣк*; (новије) *било који сандѣк*. — Погинуо је у планину, и тун су му истѣсѣли другови сандѣк и укопѣли га под јѣдну јѣлу.

санѣтѣт, -а, м. *мѣдицински шѣхничар*. — Је ли додио овѣја дѣна санѣтѣт у абѣуланту, трѣба да примѣм нѣкцију.

санталѣте, -ѣтѣ, ж., мн. (новије, жарг.) *некусна одѣжа, ружна а помода одѣжа*. — Удѣрила на сѣбе некаквѣ санталѣте, тѣко се нико не обукујѣ.

сантрач, -а, м. *чѣйворѣзаѣна камена ограда на огњѣишту, ѣцѣун*. — Прѣвисок је овѣ сантрач на огњѣште.

сѣпѣт, -а, -ѣ *несѣреѣан, незграѣан; некомуникаѣиван*; уп. саплѣтен. — Не умѣјѣ ѣна ништа, нѣкако је прѣмлого сѣпѣта и несрѣтна. Свѣ су ми ђѣца сѣпѣта, кѣ да се срѣмѣ от свѣга.

црких од глади! Сварите му чај планински, то је најбољи чај.

свастика, -ѐ, ж. *женина сестира*. — Дошле су му у посету три свастике, не зна се која је от којѐ лѣша.

свѣтит, -ѣм, свр. *схваћити*. — Можеш ли ти свѣтит колико ни је бѣло тѣшко ка су не окрѣжили на Сѣшевскѣ са свија страна.

свашточѣња, -ѐ, ж. *особа ниских моралних особина, која прави неугодности, која је спремна да сиже, украде, илѣнира, особа која не зазира од својих постојака*. — Маки га, вода га понијела, онѐ је свашточѣња, за дѣнар би те убио. Свашточѣња је то, ѣз ока би ти ѣкра. Опанкала га је она свашточѣња. Миѣи га, бѣо је свашточѣња за врѣме окупације. Рѣћу му, вѣла, да је свашточѣња, па што бидне.

свѣишњѣ, -ѐга, м. (супстантивизовано) *онај који је на небу, који све може, свемогућа сила, Бог (најчѣше у клеѣвама, пријѣтњама и сл.)*; уп. свемогући. — Неће му ни свѣишњѣ помѐћ кад га Мѣјѐ уфѣти! Дѣко свѣишњѣ дѣ мало кишѐ. Свѣишњѣ те нагрѣйо! Свѣишњѣму фѣла ѐ ме спѣси.

свѣишњѣ, -ѣ, -ѐ *јаки, снажни, свемогући, божји (најчѣше у клеѣвама, пријѣтњама и сл.)*. — Свѣишњѣ га сѣла убила! Ајде, свѣишњѣ те злѐ снашло! Колико бљѣше нѣрѐда, свѣишњѣ сѣло! Свѣишњѣ га грѐм спѣйо! Спрѣжила те свѣишњѣ Богорѣдица!

свѣдно, прил. *свеједно*. — Изглѣдѣ је њѣму свѣдно оћеш ли му рѣћ „киш!“ или „гѣјѣ!“, такав је чѐк.

свѣзѣт, свѣжѣм, свр. *завезати*. извр. Вѐда му сѐ свѣзѣла [= затворен му је мокраћни канал и не може да мокри]; (као клетва) Вѐда му се свѣзѣла!

свѣкрва, -ѐ, ж. *мужевѣва мајка*. — Бљѣше Стѣнѐ дошла ѣ рѐд са свѣкрвѐм, мѣж јој је негѣје у друтѣ зѣмљу ѐо пѐ гѐдинѐ.

свѣмогући и **свемогући**, -ћѣга, м. в. *свѣишњѣ*. — Помѐзи ни данѣс свѣмогући ако ѣкад мѣслиш. Ако те уфѣти, трајѣћеш свемогућѣга ѣ помѐћ.

свѣтац, свѣта, м. 1. *свѣтитѣ*. в. 2. *црквени ѣразник*. — Сѣтра је Јовѣндѣн, вѣлики српски свѣтац.

свѣтковѣт (се), -ујѣм, несвр. *ѣразновѣити (се), означаваѣти свѣчаност, биѣти у свѣчаном расположењу*; (пејор.) *љенствоваѣти*. — Мѐја фамѣља свѣткујѣ свѣки прѣзник што је Бѐг оставѣо. У Загѣрач сѐ свѣтковѣ Трѣчиндан свѣ док сѐ зарѣтило четресрѣвѐ. Овѐћѣн се вѣше не свѣткујѣ никакав свѣтац. Ништа не чинѣ, свѣткујѣ по цѣо дан.

свѣтковина, -ѐ, ж. *свѣчаност, ѣразник, весеље, врѣме кад се не ради*; (пејор.) *љенствовање*. — Бѣла је јучѣн на Ждрѣбѣник свѣтковина кѣ та, трѣнаѣс пѐпѐвѣ је слѣжило летурѣју. Свѣки дан му је свѣтковина, сѣмо се излежѣје.

свѣћѣца, -ѐ, ж. *мѣтѣ*.

свѣштѣт, -ѣм, несвр. 1. *освѣшћиваѣти*. — Долазио је пѐп те му је свѣштѣ мѣсло. 2. *фиг. и извр. казниѣти*. — Ка ти јѣ бѣдѣм свѣштѣ мѣсло, дѐбро ћеш упѣмѣти за вѣзде!

свѣћѣт, свѣћѣм, несвр. *ѣонашѣти се, радиѣти на одрѣђени начин (само у конструкцијама са свој)*. — Свѐју свѣћѣ, а свѣчију слѣша. Он свѣчију слѣша, али свѐју свѣћѣ.

свѣћѣт се, свѣћѣм се, несвр. *доѣдаѣти се*.

свѣћѣт се, -дѣм се, свр. *доѣсѣти се*.

свѣјѣс, -сти, ж. *сѣоспособност расућивања*. — Дѐбро је кад је остѣла ѣ свијѣс пѐслије онѐга што је снашло.

свѣјѣгѣ, -тѣла, -тѣло *свијѣтао*.

свијѣтѣѣт, -лѣм, несвр. *сѣуѣшѣѣти сејѣлостѣ*. — Штѐ је онѐ свијѣтѣѣло прѐо Бѣнѣћѣ цѣјѣлу нѐћ?

свијѣтѣњѣк, -ѣ, м. *свијѣтац*; уп. блијѣшѣк 1, кријѣс. — Вѣ колико је свијѣт-

нѣка̄. Са свијетнѣцима су се овѣ годинѣ појавиле неке другѣ мѹшице, некаквѣ нѣвиди.

свијећа, -ѣ, ж. *свијећа, ширерика* (обично направљена од воска); *муња, шј. б. бескање муње*. — Чим је умрла, син јој је запаљено свијечу изнад одра. Свјева пут Барјамовице, свиткау свијеће, биће кишѣ наћас. Какв је, свијећа га опалила!

свиѣколици, свиѣколикија, замј. *сви*.

свила, свилѣ, ж. 1. *свилена тканина*. 2. *влакна на клиѹу кукуруза, чији врхови вире из омота клиѹа*. — Свѣрио си клѣсове са свилѣм заједно, па се не могу јес док се не очистѣ. Свила сѣ на умертнѣн већ осушила, можсмо га закршѣт.

свилѣње, -а, с. гл. им. од *свилаѣ*. — Умертнѣн у Брда је у свилѣње. Бјеше тек почѣло свилѣње умертнѣна.

свилѣс, -ста, -сто *мекан, који личи свили (по мекоћи)*. — Сви у кућу ймау свилѣстѣ коѣсе, сѣмо Перѣ тврду ка длѣке у прасѣта.

свилѣт, -ѣм, несвр. *почетни цвѣтѣиѣи* (о кукурузу), *почетни исцвѣтѣиѣи влакна на кукурузним клиѹовима*. — Почео је умертнѣн да свилѣ, трѣба га нагрнѹт. Свилѣ ли умертнѣн? Свилѣће иѣко јѣш није почео.

свинѹт, свинѣм, свр. *озарити се, освѣжежити се (о човјеку); освѣжити се (се), обасјати се (се), учинити се) јасним, обновити изглед*. — Свинѹо си у новѣ оћѣло, рѣка би да ти нѣма јѣш педесѣт годинѣ. Бјеше се раздѣнило, и свинѹло сунце ка смо стѣгли. Свини ми маѣло тѣм лампѣм, не видѣм источит ракију. Видиш ли како је свинѹо капѣт послѣје прања? Свинѹла је кућа от крѣчења.

свѣрала, -ѣ, ж. *дудук или какав други инструменти направљен од дрвѣта*. — Кад је Бѣнѣ биѣ маѣли, свѣ је пра̀вио свѣрале од врбовинѣ. Узмѣ у чобанство свѣралу и по цѣо дѣн свѣра за живѣјем.

свѣралица, -ѣ, ж. *дем. од свѣрала*. — Остави тѹ свѣралицу и тантару, па ўзми

нѣшто да ўчиш, от свѣрања се не може живѣѣт!

свѣригѹз, -а, м. 1. *човјек који нема нишѣта, коме „свѣрају“ ѣаниѣиѣоне (коме су ѣрсѣ ѣаниѣиѣоне), сирѣмах*. — Сви сѹ дѣни свѣригѹзи, ниѣкад нишѣта нѣће имѣт. Не удајте таквѹ ѣвѣѣку у онија свѣригѹзѣ, дѣна трѣба да се уда у богѣтѹ кућу. 2. *блѣбѣило, шрѣкараѣо, нерадѣник, расѣиѣкућа*. — А зар слѹшѣш оногѣ свѣригѹза?! Мѣшѣ је ѣзбилно мѣмче, није ѣн свѣригѹз ка Ј.

свѣригѹза, -ѣ, ж. 1. *женска особа која нема нишѣта*. 2. *брѣвѣвица*.

свѣригѹзѣт, -ѹзѣм, несвр. 1. *ићи (биѣи) недовољно уредно одјевен, ићи ѣрслих ѣаниѣиѣона (и другѣ одјѣе)*. — Вѣздс су му свѣ свѣригѹзѣли, ниѣкад нишѣта нијесу имѣли. 2. *ићи без циѣа, дангубити у немашиѣти*. — Свѣригѹзѣ по сѣлу по цѣо дѣн, а у кућу ниѣеса.

свѣрипѣзда, -ѣ, ж. *женска особа која луѣта, која се слѣобѣније ѣонаѣи и не води рачуна о одѣјѣвању; неѣмѣѣна женска особа, женска особа лошег ѣонаѣања, (пејор.) женска особа*. — Што нѣ сѣрпѣ она свѣрипѣзда? Не смѣјѣш се дружит с ѣноѣм свѣрипѣздѣм ѣс Поља! Сѣ је ѣпѣѣта бѣжѣ, а ка маѣла блѣше пра̀ва свѣрипѣзда, свѣ млатараше от кућѣ до кућѣ.

свѣтѣн, свѣнца, м. *свиѣтѣнѣак, кријесница (Lampyris noctilusa)*. — Замѣсли штѣ му је пѣло нѣм — дѣе, вели, да лѣви поноћи свѣце, сѣмо ѣн зна штѣ ће му.

свѣтнѣ, -ѣ, -ѣ свѣчани, ѣарадѣи (о одѣѣи). — Црногорско свѣтнѣ оћѣло је маѣло кѣ имѣ. Имѣла сам свѣтнѣ зубѹн. чѹвала сам га за ўкѣп, али су ми га свѣга прогѣзли мѣлѣци. Обѹка је свѣтнѣ одѣјѣло, па сѣ позѣрио. Јѣш кад је биѣ маѣли, кѹпили су му свѣтнѣ ѣѣѣнѣ оћѣло, и у њѣга је сѣ јѣданѣс годинѣ пошѣ у Спѹж да прѣси ѣвѣѣку. Отпѣријѣл сѣ ѣвѣѣке ка су се уда̀вале обѹковѣле свѣтнѣ зубѹне, срамѣта сѣ било уда̀т без зубѹна.

СВИШТИТ и **СФЙШТИТ**, -им, свр. *снажно ударити, тиреснути (често у клеџи);* уп. фиштит. — Свишгило га ка маљем, није грџма чуџо. Туџт, сфйшгило те у мозак!

СВЈЕШТИТ и **СВЉЕШТИТ**, -им, свр. *научити вјеишину за неки посаџо, извежџбаџи се у нечему.* — Дџдобро сам био свљештио да прѳвим лаџомице, па ме нијесу ћерали на другџе пољсове.

СВЛАК, -а, м. *змијска кошуџица.* — Вићех два велика свлака од змије у не шипковине кот крушкџе, а змију туџн нијесам никад глџда.

СВџД, -а, м. 1. *сволџтани диџо неке грађевине; џокривени диџо бистџијерне наџправљен волџтањем каменџм.* 2. *шири џроштор око бистџијерне или џтворене воде с којега се вода слива у бистџијерну.* — Не пуштај ћџцу на свџд од бистџијерне џ џпасно, неки дан је из волта па један камен џ воду. Наџша вџда џма велики свџд, па се брзо напуџни чџм панџ кџша.

СВОЗџТ (се), свџзџм (се), свр. *вожењем силазити или џребацивати нешџио џрема доље — џревозним средџством или џучџм.* — С волџвима свџзџмо низ џву страну џне највише шџме, а џне мањџ прџијеџаџмо у шџму. Глџја сам како се џџди свџзџ у неџаквџе корпе са вр једне стране доље у вџрош.

СВОЈТ (се), свџјџм (се), несвр. *осјећати се родџином или блиским; мџтушити се.* — Ми се свџјџмо са Велиџмировиџима и Шћепџнџвиџима. Свџџ не и друџги, не само џни. Ви џако се џво дџјете свџј ка да ме позџајџ.

СВџЈАК, -а, м. *в. свак.* — Милџн ми је свџјаџ, за џим је мџја старија сџстра.

СВОЈАН, -јна, -јно *својџљив, џрисан, умџлан, умџљати, коџи воли џуде;* уп. својџљив. — Умиљџта је Мџлица више од џталија, неџако је свџјна мџмо ћџце, не плаџче ко је гџђ узџме.

СВОЈБИНА, -џе, ж., зб. *својџта, родџина, сродџици, шџира џородџица;* уп. својџта,

својџтина. — И ми џмаџмо својџбину у Бџџоград. Дошла је Анђџи својџбина из Нишића.

СВОЈСКИ, прил. *ангаџовано, акџивно на (џобар) свој начин.* — Ако се својски заузџме, мџћ ће запослит џнога момчића, да не дангубџ по Заџрачу.

СВОЈТА, -џе и свџјџте, ж., зб. *родџина, сродџици, шџира џородџица;* уп. својџбина, својџтина. — Велику својџту џма Планџ. Сва својџта је Драшку дошла на весеље. То му је неџаква својџта из Марковине. [Напомена: *својџта, својџбина, својџитина* — могу означавати и једну личност (нпр. у посљедњем примјеру код *својџта*), али је најчџшће у питању мноџина, мноштво, више џих (џаклс, збирно).]

СВОЈТЉИВ, -а, -џо *џрисан, умџлан, умџљати, коџи воли своје и друге;* уп. својан. — Ђџца су јџј својџљива мџмо друџгија, свџкоме се фџно јџвџ. џџамно ми сџстриџи нијесу доџили, нијесу својџљиви џаџљџм.

СВОЈШТИНА, -џе, ж., зб. *род, сродџици, шџира џородџица;* уп. својџбина, својџта. — Својџтина су, не ваља им се узџмџт. Бџџе му на поџајџање сва својџтина.

СВОЛТАТ, -џам, свр. *наџривити свџд у виду кџџоле, волџтџли.* — Сволџтаће ми бистџијерну Петко. Дџдобро си џзбу сволџта. Неће мрџнут, џдобро је сволџтџно.

СВОРЦџТ, -џам, свр. *в. сфорџаџи.*

СВРџТАК, -џка, м. (нема мноџине) *назаџаџ, заџстајање; неџријџиноџти вишег нивоа, несрећа, џроџасџи.* — џџавно ми је доша сврџтак у кџћу, јџш ка смо прџдали џну најбољу долину. Велики је сврџтак доша у нарџд, неће џво џзаћ на џдобро. Обрџнуло џм сџ на сврџтак џка су је довели, неџ џм је злџ доџијџла. Свџ је пошло сврџтџком и џавољџјем путем. У наџша имања, Драго, велики [иначе: велики] је сврџтак наџта ка смо уљџгли у заџдругу. Осџтићете ви сврџтак џ доџм чџм прџђе старџи! Велики сврџтак смо доџживљџли четрес прџве и ми и дрџжава. Заџдеси

ме злѡ, сврѣтак љ дѡм. Свѣкѣ мѣ сврѣтак нашѣ отга сам те срѣла! Одавнѡ нѣје бѣло таквѣ пѡгибијѣ и сврѣтка. Сврѣтак му љ дѡм бѣо! [клетва]

сврѣтит, -ѣтим, свр. I. *наићи*. — Ајде, чѡче, сврѣти маѡ, нѣјесмо јабана! II. ~ се *ѡћи у назадик*. — Сврѣтило јѡј сѣ откѣко сѣ љдала за оногѡ ожуљѡва, нѣје, кѡкала, имѣла селѣмѣта.

сврѣтиште, -а, с. *мјестѡ гдје се ко-мѡйно долази као да је ничије, мјестѡ гдје сви сврѣћају (нпр. кафана или друго мјестѡ гдје се окуљѣјају људи без икаквих обавеза)*. — Нѣхова кѡћа је постѣла сврѣтиште и кѡсѡга и репѣтога.

сврѣгнѡт, -нѣм, свр. *скинуѡи*, *скинуѡи* *нагло, ѡприсилно; маћи с ѡложѣја односно властѡи*. — Оли ми сврѣгнѡт с пѣтра мало клѣсѡвѣ да окорубѣм кѡкошкѣма, не мѡгу се пенѣѡт? Сврѣгли су оногѡ коман-дѣјера з Грѣда, нѣје више у милицију.

сврѣдѣ, сврѣдѣ, м. *сврѣдо*. — Пѡћи код Дѣсѣ те ми донѣси онѣ сврѣдѣ да пробѡјѣм рѡпу на жбѣн. Овијем се сврѣдѡм тѡ не мѡже пробѡит, трѣбѣ онѣ бѡр-машѡина.

сврѣдѣт, -ѣм, несвр. I. *бушиѡи, ѡр-биѣиши сврѣлом*. — Што тѡ сврѣдѣш тѡ штицу?! 2. *фиг. ѡрѡбаѡиши, осјеѣиши ошѡре болове*. — Нѣшто ми сврѣдѣ у мѡзѣк кѣ да ме нѣко бѡдѣ ѣглама.

сврѣнѡт, сврѣнѣм, свр. I. *наврѣиѡиши, сврѣиѡиши, наићи*. — Сврѣните на ракѣју! Сврѣнѣм јѣ свѣкѣ дѣн, не бѡј се ѣ ми је крѡви дѣо од њѣ. Сврѣни кѣткѣд до онија стѣрија да вѣдиш макар кѣко су. II. ~ се *ѡћи наѡѡаким ѡушем, назадѡвѡиши, уне-среѣиѡиши се*. — Свѣ му сѣ сврѣнѡло откѣко сѣ растѣвно с онѡм дѡбрѡм женѡм. Сврѣнѡло јѡј сѣ ѡндѣ кад сѣ љдала за оногѡ несрѣтѣника. Сврѣнѡће се и њѣма, јѣ се нѣдѣм, пѣ се нѣтѣ више кокѡтит. Рѣкѣ сам ти јѣ е ѡе ви се такѡ сврѣнѡт, нѣмѣ у њѣх вљѣрѣ. Сврѣнѡло им се љ дѡм откѣко су довѣли онѡ скѡбну. Сврѣнѡће ти се ш њѣм! Аѡко знѣм, љ дѡм ми се сврѣнѡло! [за-клиѣњање]

сврѣтѣт, -ѣм, несвр. *сврѣћѡиши*. — Оли сврѣтѣт нѣ кѣфу? Кад гѡћ дѡћѣ, сврѣћѣ ко свѣја рѡћѣкѣ. Је ли сврѣтѣло кѡјѣ од ѡеце ѡвѣ нѣћѣлѣ?

сврѣћ, -гнѣм, свр. *скинуѡи; маћи с ѡ-ложѣја*. — А нѡ, сврѣгни јѣдан пришѡт с пѣтра, ево ѣдѣ Милутѣн, нѣје ѡдавнѡ бѣо. Припѣзи се е тѣ те сврѣћ с тогѣ мљѣста!

сврѣх и **сврѣ**, прил. с *горѣ сѡиране, на-врх, изнад*. — Мѣтни сврѣ глѣвѣ нѣшто. Сврѣх стѡга сам бѣчиѡ перѣду. Донѣси ми сврѣх лѡвѣдѣ грѣбѡље.

сврѣдијен, прил. *свѡда*. — Сврѣдијен су нѣлѣзили гранѣте пѡслије рѣта.

сврѣђ, прил. *свѡда*. — Мѡгли смо тѣдѣр свѣђ путовѣт.

сврѣћкудијен, сврѣћкудијенаке и **сврѣћкудијеначкѣ**, прил. *свѡда*. — Преглѣдѣ мѣ дѡктор сврѣћкудијен. Послије рѣта сврѣћкудијеначкѣ су се наѡдѣле заѡстѣлѣ бѡмбе.

сѣ, *рѣчѣ, у узразѡма ѡиши: Нѣко ми нѣје рѣкѣ ѡдѣр ни сѣ ни брѣ [= био сам свој, слѡбѡдан чѡвѣк]*.

сѣвѣп, -а, м. I. *дѡбрѡчинствѡ, ѡлеме-ниѡсти*. — Сѣвѣп је онѡј ѡеци помѡћ, кѡ ѡе ако ти нѣћеш. Не ѡчекѡј ништа од њѣ-зинѡга сѣвѣпа. 2. *корѡсти*. — Пѡжњѣла сам онѡ по ѡкрѣјцима што Милѣн нѣје мѡгѣ да покѡсѣ, сѣвѣп је да се и нарѣмак ис-корѣстѣ.

сѣдлѣник, -а, м. *јахаѡи коњ, коњ који се (само) сѣдѣла и не слѡужи за друго; коњ који је сѡиѡга до узрѣстѣа ди се мѡже јахаѡи ѡдносно ѡѡѡѡрѣб.ваѡиши за вѡчу*. — Имѣ сам сѣдлѣника да му нѣје бѣло рѣвнога у вѣ крѣјеве, нѡ ми га пѡведе вѡј-ска, јѣхѣ сам га вѣзде ка сам ѡдио у Под-гѡрицу или љ Грѣд.

сѣдлѣт, -ѣм, несвр. *сѡвѣвѣиши сѣдѣло на коња*. — Јѡш нѣјесам пѡчеѡ да сѣдлѣм ѡвогѣ ждрѣјѣпѣца, јѡш му је рѣно.

сѣдмина, -ѣ, ж. *сѣдмѡрица; сѣдми дѡо*. — Дѡћѡше сѣнѡћ сѣдмина код Сѣвѣ, нѣ-

кога нијесам пџзнѧ. Свѣ ћете подијелит на седам дјелова, па ће свако добит по седмину њ дијела.

сейр, -а, м. шала, пошалица, смијех; шаљива особа. — Направити се с онијем јабанцем спрдњу и сейр. Немѡ ми сейр у кућу чинѣт, овѡ је поштѣнѧ фамѣља. Уфѧтио ме некакав сейр, свѣ сам се бојѧ да се не осрамѡтим. Радовѧн бјеше сейр ѡ чоска, ће гѡђ дѡђи — шаљаше се.

сейрит (се), -им (се), несвр. *правити сеир*, *правити шале*; *смијати се*; *спрдавати се*, *ругати се*. — Сейрѣ у Ђѡка сву нѡћ, поцркаше ѡ смијеха. Вѧзде сѣ у Лѧзарев Крс сейрило пѡ с некѡм. Сейрили сте и ви с нѧма, не лутите се сад. Боим се да се не сейрѣ сѧ мнѡм. Сейрѣ један з друђијем по циѡ дѧн, тѡ им је пѡсѧ.

сеирлија, -ѣ, м. шаљивѡија, шаљивчиња; уп. сеирѡија. — Немѧ данѡс више сеирлија кѧ што ѡх је било пријед, сѧт свѣ некуђ трчѣ и немѧу се кѧт састѧјѧт.

сеирија, -ѣ, м. шаљивѡија, шаљивчиња; уп. сеирлија. — Покѡјни Њѧкѡ је био сеирија какѡга нијеси мѡга нѧћ нѧдалеко, ѡн ѧше свѧкога и свѣђ насмијѧт.

секѧт (се), -ѧм (се), несвр. *рвати се*, *борити се*; *животиарити*; уп. сакат (се). — По циѡ дѧн што се секѧм с овијама говѣдима, не фѧли ми занѧта. Нѣкако ћу се секѧт с крѧвѡм, нѡ ѧвољѡј кѡзи не мѡгу ништа. Ёто, некако секѧмо и пролазѡмо.

секачѡна, -ѣ, ж. *гужва*, *мѣшеж*, *рванѣ*. — Настѧла је некакѡ секачѡна дѡље у Дѡм, нѡ тркни и виђи да не настраѡау онѧ ѧѣца. Какѡја је тѡ секачѡна и рњѧца, ѧѣцо, у сѡбу!?

секлетѧр, -а, м. *секретѧр*.

селѧмѣт, -а, м. *сређѧ*, *сиѡкојсѡво*. — Какѡја је, ниѧад немѧла селѧмѣта, што ми учиње от фамѣље! Није имѧла, кукѧла, селѧмѣта, па је остѧла неѡдѧта. Није се, несрѣтница, састѧјѧла са селѧмѣтом.

семѣр, непр. *ѡрви члан имена игре „ѡруле кобилѣ“ (семер кобилѣ)* у значѣњу

'ѡруѡ'. — По циѡ дѧн ѧсмо игрѧт семѣр кѡбилѧ, а жѡтѡ се сѧмо чѡвѧ.

сениѡр, -а, м. *ланаѡ*. — Псѧ вѧзде дрђѡмо на сениѡр ѣ би заклѧ да га не вејѣмо.

сѣрдѧр, -а, м. *ѡложај*, *цивили чин у Стѧрој Црној Гори*, *висок ѡложај у Стѧрој Црној Гори*. — Није свѧкѡ плѣме у Црну Гѡру имѧло сѣрдѧре. Ђѡкѡ сѣрдѧрев је био поштѣн и племенит Загѧрчанин.

сѣрдарскѡ и сѣрдѧрскѡ, -ѧ, -ѡ 1. *који приѡда сѣрдѧру*, *који ѡишѡче од сѣрдѧра*. — Крѧљ Никѡла није лѧко дијелѡ сѣрдѧрскѣ чѡнове. Они су сѣрдѧрскѧ фамѡија, није ти се лѧко ш ѧѡма тѧкмичѡт. 2. *фиг. који је ѡмелениѡт, који је више вриједности, који је доброг ѡоријекла*. — Тѡ је сѣрдѧрскѧ куђѧ и сѣрдѧрскѧ фамѣља, тѡ су дочеклије и прави ѡуђи.

серѡгѡз, -а, м. *фиг. неуредна, некаракѡтерна муѡика особа, нико и ниѡиѧа*. — Не смѡјѣм с онијем серѡгѡзом у планину. Урѣди се мѧло, и тѧкѡ те зѡву серѡгѡз.

сѣрѡња, -ѣ, м. *печисѧа, неуредна муѡика особа; некаракѡтерна муѡика особа*. — Не очекуј ништа дѡбро од оногѧ сѣрѡњѣ. Ёто, спѧла си на оногѧ сѣрѡњу, немѧш се за кога друђѡга удѧт.

сѣстриѡ, -а, м. *сестѡрин син*, *сестѡричиѡ*. — Дѡшли су ми сѡнѡћ сѣстриѡи из Бѣограда, сѡтра ћемо нѧ грѡбље, ѡдѧмно нијесу дѡђили на мајчѡн грѡб. Долѧзили су ми јучѣн сѣстриѡи с Кујѧвѣ.

сестѡричиѡ, -а, м. *сестѡрин син*, *сестѡричиѡ*. — Дѡвѣо је сестѡричиѡе да му помѡжѡ сѧсијецѧт куђу. Глѣдѧш ли ми кѧд оногѧ сестѡричиѡа у Бѣоград?

сестѡрична, -ѣ, ж. *сестѡрина кѡи*, *сестѡричина*. — Удѧјѣ ми се у неђѣљу сестѡрична, купиѡ сам у Бѡшка једнѡга ѡвна за пѣѡиво.

сигураѡѧт, -јѣм, несвр. *пришѡремаѡи јело*, *куѡити*; *ѡсѡиремаѡи ѡѡ куђи*, *ѡѡѡѡи куђне ѡслоѡе*; *сѡремаѡи сѡѡку*

на починак. — Сигурајѧм за онѧлико чѧљади јѧла, и то ми је доста да ништа другѧ не чиним. Сигурајѧм по кући по цео дан, никад мира немѧм, ни одмора. Најмлађа јѧтрва сигурајѧ живѧ ѡвечѧн, средња сигурајѧ по кући а јѧ их свѧ рѧним. На планину ће живѧ чувѧт ѧца а јѧ ћу сигураваѧт у колибу.

сигурѧт, -ѧм, свр. *сиремийи јело; по-сиремийи по кући прије спавања или уоийије послије оброка; сиремийи ситоку на починак*. — Сигураа сам и за рѧчак и за вечѧру, па ћу поподне мѧ мало предахнѧт. Оће ли у Загѧрач имѧт ко што да ти сигура пошто сам ништа не умијѧш. Дѧђи-те мѧло дѧвечѧн кад сигураѧте живѧ. Мѧгу одморит самѧо кад свѧ по кући сигураѧм.

сијѧмет, -а, м. в. *сијасетѧ*. — Сијѧмет нарѧда бљѧше дѧшло Бѧжѧу на покајање.

сијање, -а с. гл. им. од *сијаѧ* 1 и 3. — Је ли пѧчѧло јѧш сијање умертина ѡ Брда? Досѧдѧло ми је свѧки дан сијање брашна проз прѧсло сѧто, купи ми нѧвѧ.

сијѧсѧт, -а, м. много јединки, мноштво. — Скупѧло сѧ сијѧсѧт црѧа на овѧ сѧр, опѧри га. Дѧшло је сијѧсѧт војника на Вѧлѧ Пѧље, велѧ е ће тѧн да се обѧчѧ па да идѧ у другѧ војнѧ стѧнове. Дошѧ је са сијѧсѧтом другѧвѧ, нѧ знам какав ћу им нађѧс цѧвап нађѧ.

сијѧт, -јѧм, несвр. 1. *убацаивати сјеме у земљу*. — Свѧкѧ гѧдинѧ сијѧмо по мало шеницѧ, тѧке да имѧмо домађѧга брашна. фиг. *расијати, разбацаивати, губиѧи (не-маром)*. — Свѧђ по кући сијѧш тѧвѧје стѧври, наѧчи се вѧђ јѧданпѧт рѧду! 2. *присијавати кроз сѧто или решѧто*. — Ђо сијѧм мало брашна да опригѧм приганице. 3. фиг. *прочешијавати, приошћивати, преијресати*. — Сијѧ ве изгѧдѧ овѧ учѧтељ и на сѧто и на решѧто, ѧѧму не смѧјѧте дѧђит нѧспремни.

сијѧдѧ, сијѧдија, ж., мн. (супстантивизовано) *сијѧде власи, сијѧда коса*. фиг. *сѧпаросѧ*. — Није се удаѧла, нѧ плетѧ сијѧдѧ ѡ рѧд.

сијѧлит, сијѧлим, несвр. *присусѧвовати сијѧту, весељити се, забављати се*. — Сијѧлимо свѧкѧ вѧчѧри, чѧс код јѧднога чѧс ко другѧга, тако ни нѧћи пролазе.

сијѧлѧ и **сијѧло**, -а, с. *сјѧдѧљѧка, забавѧ, играњѧка*. — Оћѧмо ли нађѧс на сијѧло код Јѧвѧна? Сињѧ је сијѧлѧ било лѧше нѧ икад.

сијѧљѧње, -а, с. гл. им. од *сијѧљѧти*. — Раѧо је тѧбе, ѧвеојѧна, јѧш да идѧш на сијѧљѧње. Дѧста ми је твојѧга сијѧљѧња, савѧ се мѧло и дѧма!

сиктѧт, -тѧм и сѧкћѧм, несвр. *ошћѧро и гласно говориѧи о некоме или нечему, иискавим гласом галамѧти, пролазиѧи уз ииску и ѧуѧињу*. — Бјѧште с трѧшњѧ, али не чѧјѧте како Милѧна сикти испрет кућѧ. Фѧла бѧгу, што му је данѧс, цѧо дан сѧкћѧ на чѧљѧд, а нѧ знамо зашто.

силѧв, -а, м. *пѧособна врѧта широког мушког свѧленог појаса (ојасивѧо се преко мушких димѧја, за ѧѧга се ојасивѧла кубура)*. — Вѧзде Радовѧн нѧсѧше димѧје и прѧо ѧињ свѧленѧ силѧв, јѧт ка дукѧт.

силѧн, -лна, -лно 1. *јак, снажан*. 2. *добар, пошћѧн*. — Нијѧсам глѧдѧ силнијѧга чѧека од Јѧгоша, тѧ никѧга не умијѧ одбит.

силѧсија, -ѧ, ж. 1. *неишѧ врѧо крујно (чѧвјѧк, живошћѧња, предметѧ...)*. — Радовѧн бљѧше силѧсија ѧт чѧека, свѧкојѧга чѧека је мѧгѧ подѧћ јѧдном рукѧм. Како ћѧмо натовѧрит тѧ силѧсију? 2. *мношћѧво*. — Скупѧло сѧ пред задругу било силѧсија нарѧда.

силобѧтѧс, -ста, -сто који је *силѧцијског понашања, агресивѧн, нападѧн, груб*. — Одавно нијѧсам видѧо тѧко силобѧтастога чѧљѧдѧта ка што је ѧн, свѧк му је мѧли и слѧб. Лѧко се ћѧше посѧдѧит, бјѧше силобѧтѧс. Силобѧтаста је ка да није ѧвеѧјѧка.

силобѧтасто, прил. *на груб, нападѧн начин, агресивно*. — Дѧчека ме силобѧтасто. Силобѧтасто се понашѧхѧ ѧѧмци.

силобитан, -тна, -тно *бахай*, *насилнички настпројен*, *силовић*; *снажан*, *груб* (*по изгледу и понашању*). — Силобитан је, покојник, био, сви су се од њега склањали, е се лако дѣлаше побит. Силобитни су Њемци били о Талијана, Талијани бљеу некако питоми.

симит, -а, м. *мањи хљеб*, *колач*, *од биелога брашна*, *пекарски бијели хљеб*. — Прије рата су се у Град продавали они симити од ситѣ, понеко их је смочио с умертнѣвијем лебом.

симсија и (ређе) **сисија**, -ѣ, ж. *лула*. — Купи ми једну симсију ка пођеш у град. Напраља сам ја сисије и од смрдља-кѣ.

сингав и **сињгав**, -а, -о *сив*, *сивкаси*, *пепеласи* (*најчешће о вуненој одјећи или илаину*). — Горе по Дурмитору су људи све носили рѣбу сингаву ка пѣпо. Имам фањѣлу от сингавѣ вунѣ, ни је црна ни бијела. Носиле су се пријед и онѣ немашћенѣ сињгавѣ гаће, ни мрке ни бијеле.

синија, -ѣ, ж. *округла шрпеза већих димензија*. — Тамо се сви окупи око синије и на њу метни пјадѣлу с качамаком и сви узимј из њѣ.

синѣвац, -ѣваца, м. *брашовѣв син*; уп. *братаѣић*. — Два су ми синѣваца сад у војску код вас у Београд. Од старијѣга брата имам само једнога синѣваца, учи у Подгорицу.

синѣвица и **синовѣца**, -ѣ, ж. *брашовѣва кћи*; уп. *братаѣична*. — Слабо ми додѣ синѣвице, а ја сам им јединѣ тѣтка, и од дѣчевѣ и од мајчинѣ странѣ. Синовѣца ми се удајѣ око Ђурђевадне, па ме брат зовѣ на свѣдбу.

синоћѣи и **синошѣи**, -ѣ, -ѣ и **синоћѣи**, -ѣ, -ѣ *који је био синоћ*, *који се десило синоћ*, *који је направљен синоћ*. — Није тврд, што причаш, то је синошѣи леб. Изгледѣ тѣ уназадѣло синошѣѣ сећѣње у Васа. Је ли овѣ онѣ синоћѣи млијѣко?

синѣт, *синѣм*, свр. 1. *обасјати*, *освијети*, *посијати свијетло*; *посијати сејеж* (*о човѣку*). — Таман бљесмо уљѣгли у потѣк, кат сину муња и запали онѣ појату ѣ смо били. Синѣло је сунце, дѣш се! Ёто си синѣо ка момѣк, дѣбро те држи онѣ невљѣста. 2. *фиг. нагло нешто урадити*, *нагло реаговати*, *скочити*; *доћи у лисао*. — Сину на мене, не би жѣшѣ да сам му ѣца убио. Синѣше неколицѣна те их раздвоише, а хахѣ се побит. Сину му нешто у главу, и ѣде.

сињѣ, -а, -е 1. *сив*, *сивкаси*, *модрикаси*, *ошвореноглав*. — Имѣли смо једну сињѣ дѣкѣцу. 2. *усамљен*, *несрећан*. — Што ѣе онѣ сињѣи кѣкавац без ѣгѣ ѣкога!? Остѣла је сињѣ несрећѣница, више ни кога нема. 3. *удаљен*. — Далѣко је сињѣ море. Стан ти за сињѣ море био! [клѣтва]

сињгав, -а, -о *в. сингав*.

сиња, *сипѣ*, ж. *нека врѣћа мољца који нагриза дрво*. — Изѣла је сиња косиште а свѣ зиму је било на пѣтар у појату. Држѣло или грѣда се мѣгу сачувѣт од сипѣ ако се дѣбро намажу газом, али нафтѣм.

сипѣт, -ѣм, несвр. *сињѣно падаѣи* (*о киши или сѣјегу*), *сињѣи по мало* (*о брашну или сл.*). — Сипѣи кѣша, узми лумбѣру. Сипѣјашѣ некакав пршељѣви сѣијег. Сипѣи брашно испот кола од млина.

сипљѣв, -а, -о *који је болесѣан од сипѣ*, *од задѣхе* (*обично о коњу, али и о човѣку*). — Коњ ми је сипљѣв, тѣшко ѣдѣ ѣза стрѣну пот товарѣм. Дѣли су је једнѣме сипљѣвомѣ ѣѣду, бѣље јѣј је било да је остѣла дѣма.

сирѣк, -а, м. *неко ко нема никога, онај који је сам и усамљен*; *неко ко је сирѣмашан и несрећан*. — Што ѣе онѣ сирѣк од ѣѣда у нѣ самшѣину, а неѣе да ѣдѣ код сињѣва у Подгорицу!

сирѣвина, -ѣ, ж. *ѣомијѣшани кајмак и сир*. — Дѣнијѣла ми је Бѣсѣ сирѣвинѣ с Лукавицѣ, помијѣшѣла је сир и скѣруп и метнѣла у мијѣх.

Пријед смо воду вадили пућерицом а сад сичевима.

сичија, -ѐ, ж. *нервоза, нервирање, сјекирање, зла воља; особа лоше воље.* — Уфатила га је сичија ка да смо му што криви. Пуњан је сичије, љут је ка стрж. Кад га уфати сичија, не дирā га. Не вићех сичије ка ђетета Миличинога.

сичијање, -а, с. гл. *им. од сичијаи* (се). — Било је тун и сичијања и свега. Тежѐ ми је сичијање због ђецѐ нō сиромаштина. По цијелу нōи не спавам од сичијања. Сичијање ће ме у гроб оћерат.

сичијас, -ста, -сто *који је склон сичијању, нервирању, нервози, љутињи.* — Ионако је сичијас, не дирā га. Сичијастога чељадета, фала бђгу, наљути се нџашто.

сичијат (се), -ам (се), *несвр. нервираи* (се), *љутии* (се), *посијаји* љуи, *посијаји* гњеван. — Дђбро сам нō ме сичијау ова ђеца, нѐтѐ ништа да учѐ. Сичијала сам се зимус, за дђго ми се сџн није јавља. Сичијала сам се због свега и свачега. Сичија се због шћѐри тѐ му не радџ. Немѐ се сичијат, здравџѐ ти је!

сицим, -а, м. *крути*, *јаки дебљи конац, тџањи шџаг* (обично од коноџѐ, џамука, јуџе). — Кабаницу ми је закрпила сицимом. није имала тџѐга конца. На сицим нижѐмо дуван. Оћасмо шљѐжи у Почкаље, пā свежи џдицу на сицим, и лђви поваздан крапове.

сјавит, сјавџм, *свр. сџи са сџоком са џланине; окуџији сџоку на неко ниже мјџсто.* — Сјавџћемо с Лукавице крајем џвгуста. Сјавите браве у тђ долину, пā да џграмо гђце. Одавно су свџ сјавили жџво на попџасак.

сјављивџт, -џјѐм, *несвр. силазији са џланине, или окуџаји сџоку на голџлу на неко ниже мјџсто.* — Свакѐ гђдинѐ Дџсђви с Лукавице сјављџју пошто свџ дрђти сјавѐ, ђни остају пђнекад и до Мџтроваднѐ.

сјагња и **збјагња**, *прил. она која носи џлод јагњџта (о овци).* — Сјагње су ни овѐ зимѐ свѐ бвсц.

сјактџт (се), -тџм (се), *несвр. сџаји* (се), *сџаји* (се), *обасјавати*, *џџијати* сјај. — Сјактџху му ђчи ка у звљѐрѐта. Сјакти се она кђжа на чџзме ка вђсак. Сјактџло сѐ нѐшто изнџ Спђжа. Оно сјакти клџчница џ страни. Сјакти се нѐшто у долину, нѐ се не вџди от кошћѐлѐ.

сјаргџи, -џ, -ђ *сјајни* [забиџѐжено само у јѐдном џрџмјѐру код јѐдног инфорџаџора; ријѐч је о некаквој сјајној, блисџавој, мџијској, жсар-џџици — инфорџаџор је џрџчао неко џредање]. — Сјаргџиџа је долећѐла.

скалџнит, -џм, *свр. 1. узџи, оџџи, оџџачкаџи.* — Скалџпили су ми свѐ што је бџло остџло од алџта, разгрџбили га свџ. **2. лоше уриџији, уриџији** како било, *сманђџаџи.* — Та не радџ нѐ скалџпи, ништа што учџни не ваља. Овђ ти нијѐсу покосџли нѐ скалџпили, не ваља тђ ништа, тџко се не смџѐ косџт.

скаље, скалџ, ж., мн. *сџѐпениши* од *камена на кућама које имају сџраџи, са сџђне су сџране.* — Таман сам бџла дђшла до скалџ Јђлетинија кад ђоли неколицина Талијана... Прѐстрме су ми овѐ скаље, пā тѐшко уж џџх излџџм.

скалџне, -џнџ, ж., мн. (рећѐ) *аџм. од скале.* — Тѐшко је ижљѐћ уз онѐ Сџмђве скалџне, џмџ чељадѐ да се умђри.

скалђнит, -џм, *свр. пресавџији; прѐџворџији у калоџе (о дувану).* — Скалђпио сам лџс кџртѐ да напишѐм пџсмо. Јѐстѐ ли јђш скалђпили дуван за мђнопол?

скаменит се, -џм се, *свр. 1. сџврднџи се, окаменији се, џосџаџи џврд и џкочен, пресџаџи се развијаџи.* — Бђг је свџкђ од онџа смђкава скаменио, не мђрдау. **2. џкочџи се, биџи неџкреџа:** (од *узбуђѐња или какве нагле несрећѐ, или џџиши несрећѐ*). — Скаменила сѐ по смђрти Мџрковђ и ниџи што радџ ни што

прича. А што ће, несрѣтница, скаменила се у кревѣт и чека потоњу ўру.

скањат се, скањам се, несвр. *биѣи неодлучан, биѣи у недоумици, ѡкушаваѣи нешто с неодлучношћу*. — Неколико пута сам се скањала да дођем до вас, али никакo да се уканим.

скањиват се, -ўјем се, несвр. *ѡкушаваѣи нешто с неодлучношћу, биваѣи неодлучан у каквом ѡкушају*. — Скањивали смо се да дођемо, нo никакo да нађемо времена.

скапават, -јѣм, несвр. *умираѣи, цркаваѣи, крепаваѣи; мучиѣи се, издржаваѣи у мукама, пропадаѣи, доживљаваѣи тешке цренуѣи*. — Ёто га сам у кућу, скапјѣ од глади. Скапјѣ у болницу, нико му не долazi. Скапавала је од глади док је душу испуштила. Скапавали смо у затвор сви једнако. Скапавале та ђеца зимус бeз млијека. Скапавали су по оној рудини, нико им се није смio примaћ [о рањеним Немцима, у току рата]. Скапавашу и посад ка што сам досад, нo дако се некако преживи. Немo да скапјеш ођен од глади и невoље, нo се пресели ў град код ђсцѣ. Не идите у Вoјводину, скапавашете од зимѣ.

скапaт, -aм и -плѣм и **скапaт**, -aм, свр. *црћи, умријети, лисати (најчешће без хране или тачношћу); измучиѣи се, издржаѣи велике тешкоће; доживијети тешку судбину*. — Живoга су га убачили у јаму, тамо је скапa. Скапала је међу четири зида без игђе икога свoга. Скапa је, изгледа, o срца. Скапала му је прет праг, тyнаке су је нашли мртву. Скапало је нечије пашче, ёто га у нy шипковину. Скапали смо данас o жеђи. Скапали сте ми данас од глади, сa ћу ја нешто спремит. Скапa би му чoек на праг колико је тврђ. Скапала сам наизван гледаући нећете ли доћ. Скапала сам те годинѣ с цијелом фамељом од зимѣ. Скапa овo живo данас од глади, oће ли га коѣ изводић ў пашу?

скапулат, -aм, свр. *сиасиѣи се, ои-сиаѣи, осиаѣи жив*; уп. капулат. — Добро је кад су ви скапулала чељад, а кућа ће се нoвa направит. Једва је скапула, спaсѣли су га доктори. Оће ли скапулат оно дѣјете? Једва смо скапулали живѣ главе од бомбардовања. Рѣкли су доктори за Јована да ће скапулат, а живoт му је виcио o коњу.

скастрић, -иm, свр. *скресати, искасаѣи, исјећи, искидати*. — Скастрили смо цијело прасе за мање от по ўрѣ, али је касaп био добар. Скастри оне гране што висѣ изнад пута да не смѣтау људима. Чим смо стили, скастрили су пршут.

сквићнyт, сквићнѣм, свр. *вриснуѣи, цијукнуѣи (o свињи, исеѣу и сл.)*. — Вѣпра није клa нo га је ударио маљем, те није ни сквићнyо.

сквићaт, -чим, несвр. 1. *вришиѣи, цијукати (o свињи, исеѣу и сл.)*. — Сквићи оно прасе, виђи што му је. Сквича је Зелов цијелy нoћ, нешто га је, дати, бољело. 2. *кучати, бити поремећен (o црѣвима, због глади или сл.)*. — Сквиче ми црѣјева, мoрам нешто да изијѣм.

скврчaт, -чим, несвр. *в. цкврчати*.

скврчит се, -иm се, свр. *смежураѣи се, скорчати се, згрчиѣи се*; уп. спрчит се. — Откако сѣ оженио нешто сѣ скврчио, немa по нега. Осушиле су се крушке на онy великy крушку, свaка сѣ скврчила ка орашчић.

скика, -ѣ, ж. *скичање, вришиѣање (o свињама)*. — Чујѣ се скика прасади у обoр, виђи да се што није умyтило у њих.

скитанче, скитанчѣта, с., зб. *ски-танчад дијети које скииа, скииница*. — Чијѣ је оно скитанче што свaки дан долazi у задругу, и свѣ нешто ка прѣжй? Не доводи ми свaкаквy скитанчад у кућу!

скитарња, -ѣ, ж. *скииња, скииање*. — По вас драги дан је у скитарњу, не мoгу му ништа.

скитарање, -а, с. гл. им. од *скиитарати* (се). — Остави се, дијете, скитаранџа, нѡ узми нешто да чиниш!

скитарат (се), -ам (се), несвр. *скиитаи*, *скииничији*, *луџаији* *џамо-овамо*, *бесциљно се креџаији*; *неморално се џонашаији*. — Ништа подбог не радим нѡ по ваздан скитарам пѡ граду. Притегни ону џевѡјчицу да не скитарам пѡ селу, е су већ почели да о њѡј причау.

скитат, скитам, несвр. *бесциљно луџаији*, *шеџаији* *без одређеног циља и џлана*; *џумаратији*; *џонашаији* *се као скииница*; *џонашаији* *се неморално* (нѣр. *џросџиџиџисаији* се). — Ништа не чинимо нѡ што скитамо пѡ селу од зорѡ до мрака. Почела си да скиташ, је ли!? Скитала је по тџама градовима, и не зна се с ким све није била.

скитач, -а, м. *мушка особа која скиџа*, *бадаџиџа*, *нерадник*, *бескућник*. — Онѡ нијесу џеца нѡ скитачи, свѡко је бог да ка им стрица. Он је вазде био скитач и нерадник.

скитачиџа, -ѡ, ж. *луџање*, *скиџиња*; *несџалност*, *неџосџојаност*, *бадаџиџасање*; *блуд*. — Пѡшла је у скитачиџу, нѡма од њѡ ништа. Били смо у скитачиџу цијелу боговѡтну ноћ. Чувѡ џевѡјчице да ти се не одѡу скитачиџи.

скитачиџа, -ѡ, ж. *женска особа која скиџа*; *несџална женска особа*; *неморална женска особа*. — Нећеш се, даџи, женџт онѡм скитачиџѡм, ни да јакџи бог?! Перуна му је фастаче и скитачиџа.

скитња, скитње, ж. *луџање*, *скиџаџина*; *несџалност*, *неџосџојаност*, *бадаџиџасање*; *блуд*. — Пѡшла је у скитњу, ни сама не зна кућ. Она најмлађа му је пѡшла у скитњу, упутџила се злијџем пѡтем.

скџчање, -а, с. гл. им. од *скиџаџи*. — Дај нешто прѡсадима, не мѡгу да слушам више тѡ њџховѡ скџчање.

скџчат, -чим, несвр. *џиџуџаџи*, *џриџџаџи* (о *џживѡџињама* — *свињама*, *џсима* и с.г.); уп. скџчат. — Понѡси нешто опџама прѡсадима да не скџчѡ џиѡ дан у појѡту глѡдна.

склѡнат (се), -ам (се), несвр. *осџаџаџи* *устџрану*; *изѡѡџаџи*, *изѡѡѡџаџи*, *миџаџи* (се), *скрџѡџаџи* (се). — Кад гѡћ су се овѡдиџен водџле борбе, клѡнѡли смо жѡне и џѡцу у Гарџић. Склѡнатѡ тѡ пушку од џеце да које не погџне. Склѡнатѡ се док нијесу дошли за тебе.

склџџешџт (се), -џџешџтџм (се), свр. *џриџиџесџиџи* (се), *сџиџесџиџи* (се). — Склџџешџџили смо се овѡђѡн у овѡ сѡбџицу, нѡмамо се џѡ ни окрѡнут. Комџиџска имѡња су ме клџџешџџила, а ја бџх мѡга на срѡд онѡ долинѡ да направџм мало кућџице.

склѡнит, клѡним, свр. *џринудџиџи*. — Некад их на помѣрење клѡнѡ онѡ коџи су тѡн, и не треба им другѡга сѡда. 2. *скрџѡнџиџи* се, *сакрџиџи* се. — Склѡни овѡ нејѡч док не прѡђе ова фртѡтѡма.

склѡнит (се), клѡним (се), свр. *сакрџиџи* (се), *сџаѡѡџиџи* *устџрану*, *оџклѡниџиџи*, *одѡѡџиџи*, *изѡѡѡџаџи* (се).

склѡкат се, клѡкам се, свр. *сруџиџи* се, *сџѡройѡџиџаџи* се, *нагѡ* (нѣр. *због изнемогѡсџиџи*) *џасџи*. — Ка смо одџли неѡме у Брда на покѡјање, Мѡрко се одѡеднѡм клѡка, даџи га убила кап. Зајѡедно смо одџли прео Почкаља, и ѡн се сѡмо одѡеданпѡт клѡка, ни грѡма није чѡу. Тамѡн смо је били озѡдали, а ѡна се клѡкала. Склѡка се наћѡс крѡв от појѡте.

скѡбаљ, -а, м. *ѡрџѡ речџе рѣбе*. — Уловџо сам у Суџиџу више от кџло скѡбаља. Данѡс на пѡџу нѡма скѡбаља, ма ни другѡѡ рѣбе. У Зѡту сѡше краповѡе а не скѡбаље.

скѡзна (само ж. род) *која носи џлод џарџѡ* (о *кози*). — Сѡлѡ је скѡзна, теке да се окѡзи, дѡнеџи јѡј мѡло оџиѡ лѡзо-

винѹ, али пѹзи — немѡ да береш онѣ брѣдѹне што ймау грѡздове.

скѡкнѹт, -нѣм, свр. *йоћи негѡје близу накрайко*. — Кат пѡћеш у Пйпере, скѡкни и до мојѣ тѹзбинѣ, ѡнѣн су близу твојѹа.

сколѣтѹт, -ѣтѹм, свр. *заокуйиши, ойхрвайши*. — Сколѣтѹше онѹ двѹ керѹ лисйцу, нйје им педесет метѹрѹ блѣжѹла, и дѡнесе је Жућѡв тѹчно код мѣне. Сколѣтѹла је онѹквѡга мѡмка, нйје чѹдо што је вѣсела. Чѹвѹ се да те не сколѣтау онй фићфирйни йз Градѹа.

сколйт (се), скѡлйм (се), свр. *оиколиши, окружиши; ойхрвайши, принудиши; окуйиши се; йусйиши; ударйши*. — Бйли су га сколйли у некаквѹ шѹму и мѡрѹ сѣ предѹт. Сколйше ме неколицйна и не дѹдоше ми да мрѡнѣм. Сколйше ме и проћердѹх свѣ пѹре. Сколйла га је нѣкаква скѹбна. Сколйше се свй на Кѡтлийеш и пѡчѣше плѣсму. Сколйѡ Бѡг грмљавйну, не дѹ ѡка отворйт. Бѡг сколйѡ ѡпѹку бѡлѣс на нйх! [клетва] Вйшњй на нѹ сколйѡ свѹкй јѹд! [клетва]

сколоврчйт и сколофрчйт, -йм, свр. *обрайиши, навалйи са захйјевои, инсйириши на нечѣму, йришиснуши да се нешйѡ учини или дозволи*. — Сколоврчйѡ онѹ ћевѡјку, дће сйлу нѹ срамоту да се удѹ за нѣга. Бјѣхѹ га сколфрчйли да им продѹ имѹње.

сконтѹт (се), -ѹм (се), свр. *израчунаши, йрорачунаши, йроцијениши, обрачунаши (се)*. — Тѹчно смо сконтѹли колицко ни је остѹ дѹжан. Сконтѹ сам да је тѡ било лѹник. Изглѣдѹ нйјесмо дѡбро сконтѹли због чѣса онѡ бй. Сконтѹ се тй сѹ собѡм кад дѡћеш кѹћи, пѹ ћеш вйђет кѡ је у правѹ.

скопѹт, -ѹм, свр. *зграбйши, нагло ухвайиши, йодухвайиши*. — Не смйјеш се тй ш нйма свѹђѹт е ће те скопѹт кѹ нйшта. Лѹко тй је кѹ си скопѹла онѹквѡга мѡмка. Бјѣж, дйјете, скопѹће те бѹрѹч! Скопѹ га прѣко пѹса! Скопѹх јѹ мало дѹвѹна из мѡнопола.

скѡпѡс, -ости, ж. *сйремносй, сйособносй (у физ. смислу), снага, тйјелесна јѹчина, физичка (али и матйеријѹлна) мѡгућносй*. — Од лѹник нѣмам скѡпости у рѹке, нйшта ш нйма пѡдбѡг не мѡгу учинѣт. Не бѡј се тй Милѹну нйшта, са нѣгѡвѡм скѡпости ѡн је свѹђ дѡбро дошѹ. Ослѹбио је ћѣд, нѣмѹ вйше скѡпости нй за што. Изгубйѡ бјѣх скѡпѡс нѹ прѹгу. Скѡпѡс се и стѹвѹрѹ и чѹвѹ! Не причѹ ми о Брѹнковој скѡпости, жнѹм јѹ нѣга, јѹчй је и спретнй од свйја нѹшија мѡмчѹди. Скѡпѡс је вљештйна, нйје само снага. Ймѹ нѣгѡва фѹмѣља и нѣгѡво имѹње скѡпости за свѣ.

скѡпосан, -сна, -сно *снажан, сйремйан, прйиремѹен*. — Нйје вйше скѡпосна ни водѣ ўзѣт. Скѡпосан је Тйѡдор за свѣ, свѣ му бастѹ, и свѣ умйјѣ. Скѡпоснйја мѡмчѹди! — како вљѣшто бѹчу кѹмена с рѹмена. Скѡпосна је и да зарѹдй и, бѡгоми, да ўзмѣ, да укрѹдѣ.

скѡрѹт се, -ѹм се, свр. *скорчйши се, фѡрмайи йокорйцу*. — Скѡрѹће тй се туткало, промйјешѹ га, нѣће лијепйт тѹкѡ. Скѡрѹ се онй вйр на Сушйцу од лѡпѹхѹ и жѹбокрѣчинѣ. Скѡрѹће тй се тѡ ѣе тй је бйла рѹна брзо.

скѡрйт се, скѡрйм се, свр. *фѡрмайи йокорйцу, смежурйши се*. — Скорйла ми сѣ рѹна од аперѹцијѣ. Скорйло тй се тѡ ѣе си се посѣкѹ, не дйрѹ га нйчйм. Скорйле су се онѣ бйјелѣ смѡкве свѣ, презрѣле су, фйне ће бйт за сѹшење.

скѡрѹп, -ѹ, м. *кајмак*. — Овѣ гѡдинѣ нѣћу сливѹт скѡрѹп нѡ ћу свѹ варанйку сйрйт. Јучѣн сам се код Рѡсѣ найѡ млѹдога скѡрѹпа. Нѹлешй је крѡлѡвй качѹмак са скѡрѹпом. Сѹвѹри јѹтрѡс мало скѡрѹпа.

скѡрупѹча, -ѣ, ж. *здрава и снажна сѣѹбанка, дѡброћудна али неелеганйна и неокрепйна сѣѹбанка*. — Вйђе ли тй онѹ скѡрупѹчу Мйшељйну како тѹнцѡвѹше данѡс.

скорчѹт (се), -ѹм (се), свр. 1. *зѹрасйиши (се)*. — Скорчѹла ми сѣ рѹна, брзо

ће проћ. Све ми се скорчало по плећима од онија опекотина. **2.** *стврднуѡи (се), ошврдуѡи (обично ѡслије квашења и сушења — о хљебу, кожи и сл.).* — Не гри опанке уз оган, скорчаће ти се, па ћеш их тешко обут. Све ње скѡрчанѡ лѡб. Скорчаће се та кожа на сунце, метни је у лад. **3.** *набораѡи (се).* — Сва му се кожа по челу скорчала. Скорча се ка старац, вас му је образ изобразан. **4.** *смањѡи (се).* — Скорча се ѡ старости, нема у њега триес кило.

скѡт, -а, м. **1.** (заст.) *домаћа живоѡиња.* — Осталоше ни скѡтови непущени. Треба га држат међу скѡтове а не међу чѡладма! **2.** *безобразна, дрска особа.* — Не даде ми, скѡт, ни мало брашна за ћецу. Скѡт је велики, немаш му што искат, неће ти дат да ћеш црћ. Паси су онѡ скѡтови а не ћеца.

скѡтан, -тна, -тно (углавном у ж. роду) *у којег је зачет ѡмбрион, који у себи носи ѡлод (о живоѡињи).* — Сваки брав ми је овѡ јесени скѡтан, на пролѡће ће бит јангади и јаради доста. Изгледа да е овѡ прасица скѡтна, а не знам кад се букрила. Скѡтна је Радѡва керуша, рећу му да ми остави једно шћене. фиг. (пејор.) *која у себи носи ѡлод (о жени).* — Скѡтна је онѡ кучка од онѡ шћере њиховѡ, бог зна с ким се ваљала!

скѡчањѡт се, -ањѡм се, свр. *укочиѡи се.* — Скочањѡ сам се наћас од зимѡ. Не пуштај то дијете напоље, видѡш ли како је студено, скочањѡће се.

скрѡма, -ѡ, ж. *шанки слој ѡкорице који се ухваѡи на ѡвршини шћенѡѡи или друге матерѡје.* — Одавно нијесмо дирѡли ону бистѡјерну у Гођене, па се блѡше по површини уфѡтила некакѡ зелѡна скрѡма, не знам ваља ли више да се пије.

скрѡмица, -ѡ, ж. *дем. и хѡок. од скрама.* — Какѡѡ је овѡ скрѡмица на овѡ вино? Фино се вићаше како му се фѡташе скрѡмица на очи, и, не прође млого — так, умрије.

скрѡсит се, скрѡсим се, свр. *задржаѡи се на одређеном мјесту, смириѡи се.* — Што по цѡо дан лућаш, што се више не скрѡсиш?! Сваћали су се, сваћали, и напоље су се скрѡсили заједно у кућу ѡе су и досад бѡли.

скрѡдит (се), -ѡм (се), свр. *умножиѡи (се), увећаѡи (се) (обично о сѡлоци).* — Скрѡдили смо лѡтѡс велико крдо загарачкија ѡваца. Скрѡдиће он брзо доста брѡва. Скрѡдила су ми се говѡда.

скрѡнѡт, -ѡнем, свр. **1.** *свраѡиѡи с ѡуѡа, ѡѡи другим ѡравцем; не ѡгодиѡи одређени смјер.* — Чѡм смо скрѡнѡли ж цѡде, упѡли смо у некакѡ рупчаге. **2.** *скренуѡи умом, ѡѡудѡеѡи.* — Лијѡпа му је бѡла онѡ најмлаћа да није скрѡнѡла пошто су је онѡ нѡћи испрепѡдали. Скрѡнѡла је, кукѡла, памѡћу отка јѡј се сѡн убѡ.

скрѡсѡт, -шѡм, свр. **1.** *ѡосјећѡи, исјећѡи, одсјећѡи.* — Скрѡши мало кошћѡвѡија грѡна јарадима. Кад доћу, скрѡсаћу онѡ вели ѡ пршѡт. Владо брзо скрѡса онѡ мѡсо ка касѡп. **2.** *рећѡи све дирекѡно, рећѡи ѡтворено и ѡшѡро.* — Скрѡса сам му све у брк, ништа му криѡ нијесам. Скрѡса ми га сѡнѡ Јѡѡана, оган из ѡе сѡјѡше.

скрѡња, -ѡ, ж. *већи сѡдук у којѡму жена чуѡа своју гардерѡбу, чѡсти ѡшаран сѡѡѡа, најчѡше га је доносила невјѡѡа из рода (са ѡрѡијом).* — Мама је почѡла да закључаје скрѡњу, изгледа да у њу нешто крије, да видѡмо. Ддније-ли су јѡј пуну скрѡњу рѡбѡ, тун је било свега и свѡчеса. У скрѡњу смо понекад држали и јабуке, и другѡ воће, и брашно, и свѡшто. Све што ѡмам рѡбѡ чуѡам у скрѡњу.

скрѡт, скрѡам, свр. **1.** *нераѡиѡално уѡрошѡиѡи, уѡрошѡиѡи разбаѡивањем.* — Бѡгоми си скрѡѡ овѡ годинѡ више нѡ свѡ другѡ чѡлад заједно, све смо ти пѡре што смо имѡли шѡљѡли, и јѡпет ти је мѡло бѡло! **II.** ~ се **1.** *уѡѡиѡи се ѡреѡмјерно.* — Ёто се скрѡѡла ка бѡмбрѡк, не мѡже од

дебљинѣ ни мрѣднѹт. **2.** згомилаѹти се, згруписати се. — Бљѣше се тадѣр ѹ цркву скрѣло више од пет стѡтинѣ лѹди. Ёто су се ѡвце скрѣле свѣ на јѣдну гомилу. **3.** срушиѹти се, сломиѹти се ѡпадајући. — Скрѣли су се са трактором низ Јѣмску страну.

скрѡб, -а, м. кувана каша (од кукурузнога или пшеничнога брашна); уп. каша. — Попѡдали су јѡј зуби, мѡже изѣс сѡмо помало качамака или скрѡба. О скрѡбу смо преживљѣли цијелѹ зиму. На скрѡб сам ѡх подизѣла, и сви су здрави, да је бѡг. Свакѣ вѣчери вѣчѣрамо скрѡба и варанѣкѣ. Наљѣши је умертинѡви скрѡб, лѣши је од шеничнога.

скромнѡћа, -ѣ, ж. скромносѣ. — Велѣ да по скромнѡћи није било бѡлѣја ѣвѡјакѡ од Марковија шѣерѣ.

скрѡмѹт, -и, ж. ѡрава ѡвијуша (*Clematis*), густѹши ѡрава. — Заплекѡх се у нѹ скрѡмѹт на крај ливѡдѣ и падох.

скружѡт се, -ѡм (се), свр. скуѹиѹти се, ѡревѹиѹти се (од болова или сл.). — Бљѣше се скружѡла непоменѣца испод смѡквѣ. Скружѡ сам се у кревѣт, згѹчио се и било ми је лакше.

скрѣѡт, -ѡм, свр. кри(к)ѡњем сломиѹти, здобити (нпр. ѣшинѣке, бомбоне и сл.). — Скрѣѡ прѡвѡ тѡ цѹкар, пѡ ѡу ти дѡт водѣ. Оли ми скрѣѡт ѡвѣ ѡрахе е јѡ не умѣјѣм нѡко да се ударѣм по прѣтѣма.

скрѣшит, -ѡм, свр. сломиѹти. — Скрѣши тија пѡлицѡ сѹвија да налѡжѣм ѡгањ. Има ми крава данѡс скрѣшит рѹке, вѹкли смо се — јѡ на јѣдну а ѡна на дрѹгѹ бѡнду. Не скрѣши томѣ ѣтетѹ врѡт, лијѣпо га нѡси.

скѹбна, -ѣ, ж. расѡјѡсана, неуредна женска ѡсоба; жена лошег ѡнашања, неморална женска ѡсоба. — Не смѣјѣш у кѹћу доводит ѡнѹ скѹбну нѡко да се карѡмо! Бљѣхѹ дошле двије-три скѹбне з Града и нѡ коло залѹћѣле ѡвѣ мѡмке. Поћѣратѣ тѹ скѹбну ѡт кѹћѣ! Не дѡј бѡже какѹвѹ скѹбну да ми доведѣш ѹ дѡм.

скубѡтина, -ѣ, ж. **1.** вуна која је скубењем (а не стѣрижом или шишањем) ѡбијена ѡд ѡвце; неѹиѹти ѹиѹти је искубено и лошег је квалѣиѣта. — Оплѣла сам му фањѣлу ѡд ѡнѣ скубѡтинѣ ѡд Жѹјѣ кад је крепѡла. **2.** фиг. млиѹтава и неизгледна, неуредна ѡсоба. — Срѣтох јучѣн ѡнѹ скубѡтину бѡжѹ ѡд ѡнога сѣна несрѣтнѣ Јѡницѣ.

скукуљѡт (се), -ѡм (се), свр. згѹжваѹти (се), скружѡиѹти (се), скуѹиѹти (се); уп. скукуљачит (се). — Скукуљѡла се бљѣше у кужину, и ни жѣва ни мрѣтва, да нијесмо дѡшли, нѣ би до дѡвѣчен издржѡла. Бјѣше нѣшто скѹкуљѡно у јѣдну крѹпу, сѣгѹрно је нѣко подметнѹо какѹвѹ мађѹ.

скукуљѡчит (се), -ѡчѣм (се), свр. згѹжваѹиѹти (се), скуѹиѹти (се); уп. скукуљѡт (се). — Прѡлѡзим порѣд мѡста, кад ѡнѡмо испод нѣга, порѣд водѣ, скукуљѡчило се нѣшто кѡ чѣљаде. Скукуљѡчила је свѣ свѡје прѣе у крѹпу и утѣкла.

скулапѣит, -ѡпѣм, свр. и несвр. (з)грабити, (с)мунѣѡи, вјешѣти се награтиѹти нечега. — Скулапѣише ѡнѡј сѣротѡј ѣѣци имѡње за трѣн, добѣше га бѡз-бадијава. Нѣко не умѣјѣ да скулапѣи кѡ ѡн, нѣма вљѣштѣјѣга да утѣѡи нѡ што је ѡн.

скупељѡт, -ѡм, свр. накуѹиѹти, ѡкуѹиѹти, сабратиѹти више сѣиѹних ѡредмеѣта. — Скупељѡла сам свѣ клѡсове што су ѡстѡли на долину. Ђде, скупељѡ мало сѹшѣна, да налѡжѣмо. Скупељѡсмо нѣшто пѡра да кѹпѣмо сѣјено.

скѹс, скѹбѣм, несвр. скуѹисѣти. — Немѡ ми скѹс ѡнѣ лѡзе, ѣ ѣе те чѹдо нѡћ! Свѣ сам цѣмину по цѣмину скѹбла. фиг. узимати, ѡпѣмлати. — Скѹбѹ сви ѡд нѣ, а нѣко нѣће да зарађѹјѣ.

скѹт, -а, м. **1.** ѡредѣи доњи диѡ женске сукње или хаљине, и ѡај диѡ ѡијѣла (женског), мајчино крило. — Дѡнијѣла сам пѹн скѹт крѹшѡка што сам покѹпила испод ѡнѣ листѡчѣ. Мѣтни ми нѡ скѹт свѣ тѣ јѡбуке. Држѡла сам га ѹ скѹт кад је мѡли бѣо, а сѡд ме и не познѡјѣ. **2.** фиг. а.

йоліронсйво. — Он је свйјама глāvарима вāзде бйю ўз скўт. **б.** *зашйшйиџа, ушйчйшйе*. — Не бѡј се тй њѣму, зна ѡн да се држй скўта жѣнинѡга, не йдѣ му се у рāт.

скуцна (само ж. род) *која носи йлод кучейџа (о керушйи)*. — Не мѡже ми Бйра вйше одйт ў лѡв, скуцна је, окўцйше се окѡ Ускрса.

скўчйт, скўчйм, свр. **I.** **1.** *сйећйи*. — Ако скўчйм коју пāру, кўпйћу дѡбру лѡвнйцу. **2.** *савйшйи, йовйшйи, сажнуйшйи*. — Скўчи ми јѣдну о тйја гранā да и јā изѣдѣм коју трѣшњу, не мѡгу се пењāt. **II.** ~ **се йогрбйшйи се, изгубйшйи усйраван изглед и ход, савйшйи се. — Скўчйю ми сѣ ћѣд у зāдњу гѡдину, дошā је кā слѡво г.**

скуцāвāt, -јѣм, несвр. *йрикућйвйшйи дугове*. — Јѡш нйјесам скуцāвā пāре што су ми дўжни неколицйна.

скуцāт, -āм, свр. *ушйјерашйи дуг*, уп. *накуцат; ушйједјейшйи*. — Скуцāћу јесенāс свѣ што су ми дўжни, пā ћу кўпит мрс за зимўс. Оћеш ли мѡћ скуцāт коју пāру да ми помѡжеш штѡ окѡ кўћѣ.

слаботйња, -ѣ, ж. *слабостй, болесйи*. — Вāзде је осѣћāла некаквў слаботйњу ў крсти, па јѡј је сā тѡ бўкнўло. *фиг. слаба особа*. — Не дйрāте тў слаботйњу нāко да вс избрўчй на пāсѣ обѡјке!

слāва, -ѣ, ж. *дан који слави одређена йородица, односно брайсйво*. — Скѡро свй Загāрчāни слāвѣ Петкѡвдāн, а зāједничкā, плѣменскā слāва, нѣко велй прѣслава или прислўжбйца, свйјема је Никѡльдāн. Мнѡгйјема у Загāрчāн је крснā слāва Јовāндāн.

слāвйт, -йм, несвр. *свечано обйљѣжавйшйи, йрославйвйшйи крсно име, йородичну славу; чинйшйи свечаностй, чинйшйи веселье (уз јело и шйе)*. — До рāта су свй Загāрчāни слāвйли, а пѡслије се тѡ забораўйло, пā скѡро нйко вйше не слāвй.

слагāвāt и слажāвāt, -јѣм, несвр. *чешйе лагашйи*. — Слажāвāла је ѡна мѡмке

кā нйједна, јā знам седмйну којѣ је превāрйла. Научйю је да слагāјѣ, али сād је дѡшла вѡда до пѡда. пā нсма кўћ, нѡ мѡра рѣћ йшйину.

слагāт и слажāт, слāжѣм, свр. *слагашйи, рѣћйи лаж, нешйшйну*. — Слагāла си једнѡга, сād не смйјѣш и дрўгѡга, нѡ дрш што си уфātйла! Пѡћй и вйћйи што рāдѣ, али ме немѡ слажāт.

слāдйт се, слāдйм се, несвр. **1.** *ужывашйи једућйи нешйшо слайко*. — Слāдймо се овијем здрѣлијем грѡжћем. **2.** *уживашйи у нечйјѡј несрѣћйи*. — Пйјāнчйш по кāфāнā да ти се слāдѣ злѡтвори!

слāдовскй и слāдојевскй, -ā, -ѡ *који йрйпāда Слāдојевом Кошйшйу, који йшйшйче од Слāдојевѡг Кошйшйа*.

Слāдојевач, -ѡвца, м. *сйановник Слāдојева Кошйшйа, села у Бјелѡйавйшйима*. — Бјѣхў се скўпйли свй Слāдојѣвци кѡт Кўпала.

Слāдојѣвкa, -ѣ, ж. *сйановнйца Слāдојева Кошйшйа, села у Бјелѡйавйшйима*. — Овѣ су Слāдојѣвке кā нāљсшѣ ћсвѡјке ў Брда.

слажāвāt, -јѣм, несвр. *в. слагавашйи*.

слажāт, слāжѣм, свр. *в. слагашйи*.

слāзак, -ска, м. *сйлазак, сйшйшйашйе; сйшрм шѣрен*. — Кāд је слāзак с Лукāвйцѣ са жйвйјем? Имāх се сломйт нйз онй слāзак на долйне.

слāзйт, -йм, несвр. *сйлазйшйи*. — Слāзйш ли у долйне кой пўт? Кā слāзйте с Лукāвйцѣ? Одāмно нйјесам слāзйю ў Брда.

слāкомйт се, -йм се, свр. *йосйшйшйи лаком, йѡжельейшйи да се нешйшо лако сйѣкне, йосйшйшйи халāййыв йрема нечѣму у одређеном моменту, без размйшйвйња зграбйшйи нешйшо шйшо је изгледало јѣфшйино*. — Слāкомйла сѣ на кўћу и имāње а нйје глсдāла за кога се удāјѣ. Свāшто тѣ ти обећāt, нѡ се прйпāзи да се не слāкомйш на прāзнѣ рйјечй! Слāкомио сѣ на

имовйну онѣ сиротйнѣ, а нѣмá кò да га заустáвй. Умйјѣ òна да се слáкомй на тўђѣ, нò припáзите тò грòђѣ.

слáмница, -ѣ, ж. *сламарница*. — Напўнила сам ти слáмницу шўжбинòм, бйће ти мѣко да спáвáш.

слáник, -а, м. *дрвена йосудица за држање соли (израђена у домаћој радиносйи, сада се куйују гойлови сланици)*. — Ймáш ли ћѣ зрно сòли, у слáник нѣмá нйшгá.

слáтинскй, -á, -ò који йрийда *Слáтини*, који йойиче од *Слáтини*.

Слáтињанин, -а, м. *сйановник Слáтини* у *Бјелойавићима*. — Вáзде код млынòвá ймá онија Слáтињáнá, глѣдау оће ли која љевојка доћѣрат у млын.

Слáтињáнка, -ѣ, ж. *сйановница Слáтини*. — Оженйò сѣ једнòм Слáтињáнкòм. Дá је прстѣн једнòј Слáтињáнки.

слаткокурáста, -астѣ, ж. *йохойљива, йодайна, која се слободно йонаша и не избјегава сексуалне односе*. — Й òна и свѣ њѣзине ў род су слаткокурáсте, тўн ймá за свáкòга.

слаткопйчкáс, -ста, -сто који воли *жене, који йтражи инйтимне односе са женама, курвар*. — Знám јá да си ти слаткопйчкáс, нò обрни се ље дрўтò, код мѣне ти тò не йдѣ.

слаткорáн, -а, -о који *jede досйа и који није избирач у јету; халайљив*. — Слаткорáна су ми овá овўгодишњá гўдáд, ййў свѣ што стйгнў. Слаткорáна је кá прасйца.

слачйца, -ѣ, ж. **1.** *неколико врстйа йрава чији листй или цвијетй има слáй-касйи укус*. — Напосá сам се сòка от слачйцѣ, а бйò сам дòбро ожеднá. **2.** *честй назив за йййомйцу земљу (ораницу или ливаду)*. — Онò на Бобовйште је свѣ слачйца, што гòђ тўн засйјѣш, рòдй.

слѣћѣт, слѣтйм, свр. *слѣйјетйи, сйу-сййййи се лейшом; доћи йослйје дужег од-*

сусйва (о йййицама). — Слетйò је бйò ораћ на појáту, али су кòкошке биле унўтра, пá их нйје мòгá пòнијет. Јеси ли вйдиò, на Почкáље су слѣћѣле слўтке, тò знáчй ѣ вѣћ прољѣће. *фиг. хййпро ойрчáййи с вишег мјестйа на ниже, сйройоййййййи се*. — Кал је вйћѣла е су јòј љѣца сáма, слѣћѣла је нис тѣ згрáде кá сумáнўта.

слйв, -а, м. *йпростор с којега се слива вода у бисййјерну*; уп. свод. — Прйјед је слйв за нáшу бисййјерну бйò свѣ до гòре изнад кўћá Нòвáковйћá, а сáд је сáмо онò што је ограђено и циментйрáно.

слйва и **шљйва**, -ѣ, ж. *шљива (Prunus domestica)*. — Усáдйò сам једно пѣшес слйвá пòжсшáкá прољѣтòс, и свáкá ми сѣ прймйла. Милйјѣ су ми слйве од йкаквогá воћá.

слйвá и **шљйвá**, -ѣ, ж. *ракија од шљива, шљивовица, шљива*. — Ў Брда свй печў слйвў а мáло кò грòђў. Не мòгу јá, љáòљòм, пйт слйвў ако ймá овѣ нáшѣ грòжђѣвачѣ.

слйвáње и **слијевáње**, -а, с. *гл. им. од сливайи и слијевайи*. — Јá вáзде одвòйм варевйну за слијевáње од онѣ што је дáјѣм чѣљáдима. Нѣмá сливáња ка се мўзѣ сáмо јѣдна крáва међу више чѣљáди.

слйвáт, слйвáм и **слијевáт**, слйјевáм, несвр. **1.** *одвајáййи млијекò и йвáлаку одливањем млијекá*. — Свáкй дán смо слијевáли кáрлице. **2.** *нешйò йравйййи изванредно*. — Слйјевáше одйјѣло кá пòједан.

слйкá, -ѣ, ж. **1.** *фоййографйа*. — Нѣмáмо от покòбйника ни слйкѣ, нйкат се нйје стйò сликáвáт. **2.** *умјѣйничко дјело настáло сликањем*.

сликáвáт (се), -јѣм (се), несвр. *фоййографисайи (се)*. — Сликáвáли смо се млòго пўтá. Сликáвáхў Талијáни нáшу љѣцу.

слйна и (раније) **шљйна**, -ѣ, ж. *слузавá йчечносйи која излази из носа*. — Отри тò дйјѣте, вйдйш ли е му вйрй слйна из носа!

слина̄в, -а, -о који има слину око носа; фиг. *премлад, неискусан*. — Још си ти слина̄в да мене уџиш!

слинавац, -аваца, м. *неуредан, љрљав дјечак*; фиг. *премлада мушка особа*. — Виђе ли си ноћ онога слинаваца Госпавинога како се ругаше са старима. Не смјеш му даг да ти он носџ тољикџ паре, слинавац је то.

слинавица, -џ, ж. *неуредна и љрљава дјевојчица*; фиг. *премлада женска особа*. — Испсова ме она слинавица слинава на пасџ обожке. Нећете, чоџе, удаваг Мйлишу још, то је слинавица.

слинавчад, -и, с., зб. 1. *слинава, љрљава дјеца*. — Уми ту слинавчад, немџ да такџ идѹ по селу. 2. *дјечурлија, ситина дјеца, сиротињска дјеца*. — Чува(ј) онѹ слинавчад па ти нека изласци!

слинавче, слинавчџта, с. *балавче, неискусно дијете, дершиџе; немирно дијете*. — Не мџгу од онџја слинавчадџ ис комшилѹка ништа од воћа да сачувам, свџ ми побџру. Јеси ли видио колико је онџ Јошино слинавче, па онакџ умијџ да нагрџи чељаде.

слинит, -им, несвр. 1. *ѹишџаџи слину из носа*. — Не носџ ниџкавак отираџ, па свџ слини пред људима, џ немџ и ти такџ, не ваља се! 2. фиг. (пејор.) *џлакаџи*. — Немџ ми тѹн слинит, џ ако те окрпим неџим, имаћеш рашта.

слиг, -јџм, свр. 1. *одвојџи слијеко од џавлаке у ѹиѹ љравџења кајмака*. — Слџла сам ѹџјелѹ јучџрашњѹ варанику. Слџла сам три калиџе јѹтрџс. 2. *излиџи (црквено) звоно*. — Онџ звоно пре Светџ Симеѹн сливџно је у Итџлију. Сливџно је за наљешѹ цркву. 3. *одвојџи вино од комине*. — Слиџо сам триста кџла вина. Слџсте ли још вино? 4. *мајџсторски сашиџи одијело*. — Сашџо га је ка сливџно [= као да га је слиџо].

слиџат, -џџм, несвр. *личџи*. — Коџе слиџаше Јован? Мџјџ слиџџ стрџцу, Савѹ.

Слиџала је на(ј)љешџ друџги, вила јџ није била равна.

слџбодан, -дна, -дно 1. *који је на слџбодџ*. 2. *који се не усџруџава*. — Слџбодан је он, не нећка се мџго. 3. *храбар, који није џлашџив*. — Сад бџх ти ја, ѹјме тога, у поноћ прошџа проз грџбље, слџбодна сам ја.

слџбодџт, слџбџдџм, несвр. *џодсиџиџи, охрабрџваџи*. — Слџбџдџ га мајка, а он не бџ сам ниџкад уљџга у тѹђџ.

слџм, -а, м. *џогибија, несрећа, џроџасџи, џад, слџмиџа (најџеиџе у клеџивама или у емоџионалном изразу)*. — Слџм ми пѹка ако ѹу тамо одџт! Пѹка ми је слџм кад сџ повџза са таквиџем друштвом. Слџм му је негџе пѹка ѹ Гараџ. Боџм се от каквога слџма у тѹ Неџмаџкѹ. Кѹћ си одџла, слџм ти пѹка!

слџмџврџт, -а, м. *врџџан џџерен, неџроходан, сџџџеновиџи или џрновџи џџерен, ѹѹџ или сл.; несрећа*; уп. лџмџврџт. — Одџли смо по оноџ слџмџврџту ѹџјелѹ нџћ, свџ смо се изотѹџали. Не мџже се пролаџит онијама странама пѹт вас, онџ је правџ слџмџврџт, мџрате направџт какав пѹт. Путовџли смо неџквиџем слџмџврџтом, не знам каџо смо тадџр остаџти жиџви. А џџе поша, несрџтџник, поша у слџмџврџт!

слџмџџа и **слџмиџа**, -џ, ж. *слџм, џогибија, несрећа, џад, џроџасџи, крај, крах, неџриџаџиџиџи (најџеиџе у клеџивама; ѹз свр. глаголе); неџроходан џџерен*. — Слџмџџа му је пѹкла негџе у тџ плџanine, ниџо не зна каџо је неста. Онѹдиџен је слџмиџа и слџмџврџт, не мџже се проћ. Боџм се е џе јџ негџе пѹћ слџмџџа каква је. Мџчи се џтолџн, слџмџџа ти пѹкла! Дабџгда ти слџмџџа пѹкла на та пѹт! Тџраџко, слџмиџа ти пѹкла!

слѹтка, -џ, ж. *врџџа роде, биџела роде (Ciconia ciconia)*. — Почџеле су на Почџаџе да слиџеѹ слѹтџке, велџ е џне зџми жиџвџ негџе у Африџу. Слѹтка и роде — то ти је џсто.

слушāt, -ām, несвр. **1.** *примаџи звучне сигнале слухом.* **2.** *бити послушан, радити онако како се захџијева.* — Ђеца мѳрау слушāt родитеље, све што од њих тражб мѳрау испуњаџ. Слушате ли, ђецо, учитеља, слушajte га да се не свађамо.

слушџит, слушџитм, свр. **1.** *маџи зашџитџитни омоџаџ са неког организма (кожу, кору и сл.).* — Слушџили су зечеви сву кѳру с онѳ јабукѳ. **2.** *фиг. халаџьиво ѳојестџи.* — Лѳко је тебе кад си јутрѳс слушџио кџло пршутѳ, мош чекаџ и вечеѳру а некмоли рѳчак. Слушџише те-лад ону ђетелину за час.

смакнѳт и **смѳкнѳт**, смѳкнѳм, свр. **1.** *маџи са горѳе ѳовршине.* **2.** *ликвидираџи.* — Смакнѳше га на правду бѳга, а ни-кѳме никаквѳ злѳ није направѳо. **3.** *фиг. халаџьиво ѳојестџи.* — Смакнѳше ѳни качамак иѳко вељахѳ е га не вѳлѳ.

смѳлѳт (се), смѳлѳм (се), свр. *смаџиџи (се), омаџиџи (се).* — Нѳшто сѳ смѳлѳило овѳ вино, чинѳ ми се да га ти чеџше нагѳњѳш. Смѳлѳиле су се Јѳвици гаѳе, из-раста је од зимѳс дѳста. Смѳлѳила сам ти фаџѳелу, нагрѳдила сам је, мѳрам је рас-плиѳџтаџ.

смандрљаџ, -ām, свр. *урадиџи како било, лоше урадиџи, урадиџи на брзину — неуредно и неквалиџетѳно; реѳи неџиѳо нејасно.* — Како си ми овѳ смандрљаѳа, тѳ је требаѳло фѳно закрѳит а нѳ овакѳ! Нѳшто смѳндрља, ништа га нијесам разу-мѳо.

смѳѳ, -кнѳм, свр. **I. 1.** *маџи са нечега, неџиѳо ѳренијеџи са вишег мјестѳа на ни-же.* — Смѳкни јѳдну пршѳту с пѳтра, дол-лазе ђеца из града, начеѳемо је. **2.** *ликвидираџи.* — Смѳѳ ѳу краѳу а јунѳцу ѳу остаѳит да се вѳдѳ. Јесенѳс ѳу смѳѳ свѳ овѳгодишњу јѳгњад, нѳмам ѳх су чѳм рѳ-ниѳт. **3.** *ѳобраџи.* — Одѳх да смѳкнѳм онѳ мало грѳѳја што је остаѳло на лозе. **II. ~ се убити се, ликвидираџи се. — Вѳше пѳта је шѳѳела да се смѳкнѳ, није мѳгла да поднѳси мѳке које јѳ је задаѳа мѳж.**

смѳцна (само ж. род) *која носи ѳлод мачеѳа (ѳ мачки).* — Смѳцна ми је маѳка, али и овакѳ смѳцна лѳви бѳље од ѳједне дрѳте, и мѳшевс и змѳје, и сваџто.

смѳт, -а, м. *нанос (снијега, ѳубреѳа и сл.).* — На маѳрач се запалѳје смѳт бѳништа.

смѳтењаѳк, -а, м. *смеѳена, несѳреѳна, незграѳна особа; луцкаѳта особа.* — Вѳѳесте ли онѳга смѳтењаѳка како нѳ зна-де нијѳдну проговѳрит. Нѳњеш се, чѳче, удаѳаџ за онѳга смѳтењаѳка, заѳр нѳма па-метнија мѳмаѳа!

смѳтлѳште, -а, с. *мјестѳо гдје се од-лаже смеѳе; само смеѳе; уп. сметљаѳ.* — Та ти капѳт није вѳше ни за што ѳсим за смѳтлѳште. Баѳчила сам ти онѳ старѳ црѳ-вље на смѳтлѳште. Ето кѳкошке чепрѳаѳу по смѳтлѳшту. Смѳтлѳште баѳамо на сметљаѳ више кѳѳѳ.

сметљаѳк, -а, м. *мјестѳо гдје се одла-же смеѳе, смеѳиџиѳиѳе.* — Избаѳи те таѳ-таре на сметљаѳк, ништа тѳ нѳма да ни треба.

смѳтнѳт, смѳтнѳм, свр. *заборавѳиѳи, изгубѳиѳи из вида, изгубѳиѳи ѳамѳење; из-губѳиѳи свијестѳи.* — Смѳтнѳла сам ђѳ сам га метнѳла, а тѳн је нѳѳѳе. Смѳтнѳли смо с ѳма да си ни рѳка е ѳеш опозниѳ. Оѳи млаѳѳи јѳ је смѳтнѳо.

смѳѳит, смѳѳѳм, свр. **1.** *исѳриѳиѳиѳи, измуѳаѳи (ѳ грѳѳѳу).* — Смѳѳи маѳло онѳга рѳавѳга да вѳдѳмо какво ѳе бит, је ли јѳш здрѳло. Јѳсте ли јѳш смѳѳили грѳѳѳе у великѳ баѳву. **2.** *фиг. изударѳиѳи.* — Тѳка га је док му је све кѳсти смѳѳио.

смѳјејѳт се (поред *смѳјаѳи се*), смѳје-јѳм се, несвр. *смѳјаѳи се.* — Ништа ми се немѳте смѳјејѳт, нијесам тѳ измѳслила.

смѳѳра, -ѳ, ж. *мир, смѳѳрај, смѳѳрење, сѳкојѳство.* — Нѳмам пѳноѳи смѳѳѳ од неспаѳања и злѳпѳмѳсли. Ниѳкад ова јѳд-на ђеца нѳмау смѳѳѳ, нѳ по цѳо дан скаѳѳу и сакѳљаѳу.

смйрāj, -а, м. 1. *мир, смиреностѣ, хладнокрвностѣ; тишина; задовољствѣо.* — Нѣје нашā смйрājа док нѣје чѹо е су дѡшли, бојā сѣ да се ѹспѹт ѣѣ нѣјесу преврнѹли с ѡутом. По цѣјелѹ ноћ нѣмāм мйра ни смйрājа, свѣ ми се нѣшто причйнā е ѣе ми фамѣља остāt глāдна. 2. *крај дана, сумрак, ѣредвечерња тишина.* — У смйрāj дāна доћѣрā жйвѡ е пѡтље не вйдѣм помѹс. Дѡђи прйје смйрājа сѹнца.

смйрйвāt, -ѹјѣм, несвр. 1. *умиривати.* 2. *завршавати кућне ѹслове и ѹслове око хранѣња и муже сѣоке; завршавати ѹѡѡйривредне ѹслове.* — Јā ѡвце смйрѹјѣм ѹвијек рāно, пā пѡтље мѡгу мирно да седѣм. Смйрйвāћемо нѣкāко долину по долину, и свѣ ћемо ѣх покосѣт.

смйрйт, смйрйм, свр. *обавити ѹслове у кући и око сѣоке (за исхрану или ѹчинак); обавити ѹѡѡйривредне ѹслове.* — Брзо смо смйрйли жйвѡ, са мѡжемо одморйт. Смйрйћу сѹтра првѡ велйкѹ ливāду, пā остālѡ.

смйрйт (се), смйрйм (се), свр. *умирити (се).* — Смйри тѹ ѣѣцу ѣ ни не дāу прйчāt. Фйно сѣ смйрйѡ ѣѡ двā дāна.

смйѹлйт се, -ѹлйм се, несвр. *смјешкати се, осмјехивати се; ѹдсмјехивати се.* — Што му гѡђ рѣчѣм, ѡн се сāmѡ смйѹлй, кā да нйшта не разумйјѣ. Стālно сѣ смйѹлйѡ док је глѣдā како се мѹћйм.

смйцāt, -чѣм, несвр. 1. *мицати нешто са нечега.* 2. *фиг. (пејор.) халай-ѡво јесѣи.* — Смйчѣ и ѡн ѡнѡ мѣсо кā да ѣмā свѣ зѹбе.

смјѣрйт, -йм, свр. *намјерити, наумити.* — Смјѣрйли смо дѡвечѣн да дѡћемо код вās на сѣднйк, дћете ли бйт дѡма? Смјѣрйла је да га забаштрā кā вјѣштица, и тѡ ти је.

смјешљйв, -а, -ѡ *смјешан; који засмјава друге.* — Бйѡ је, бѡг да му дѹшу прѡстѣ, смјешљйв вйше од ѣкога, дѡста

је бйло да га поглѣјаш и да се мѡрāш насмијāt. Смјешљйвйјѣга чѡека од Њакā нѣје бйло, ка се ѡн пѡчнѣ шālйт, свй су, шћѣли не шћѣли, мѡрāли да се смијѹ.

смлāта, -ѣ, ж. *несйрејна, незграјна особа, несйрејњакѡвић; ѣриглуѣа особа.* — Нйшта ѡнā смлāта не умйјѣ, не ослањāj се на ѣѣга. Таквѣ смлāтѣ јѡш нйјесам вйћѣла, ѡн кā да нйшта не разумйјѣ што му се зѡбрй.

смлāтина, -ѣ, ж. *аугм. од смлāтиа.* — Рѣчи ѡнѡј смлāтини од Јѡвā да дѡћѣ данās да ми помѡжѣ ископāt рѹпу за клāк. Не умйјѣ ти, јāдан, ѡн помѡћ, тѡ је смлāтина бѡжā.

смлāчйт (се), смлāчйм се, свр. *ѹгријати (се) да буде млāко.* — Смлāчйла сам јѹтрошњѹ варавйну, дћу да је кйслйм. Ёво ти сѣ смлāчйла вѡда за кѹпāње, умй се док је тѡпла.

смѡк, смѡка, м. *заједнички назив за мрсну храну која се једе уз хѡѣб (месо, кајмак, сир, млйјѣко и др., нарочитѡ ѡно ишло се од мрснога сйрема за зимнйцу).* — Оћете ли имāt смѡка за зимѹс, јѣси ли кѹпйла лѣтѡс скѡрѹп? Имāло сѣ смѡка тāдѣр дѡста, бйло је дѡста брāвā и дѡста мѣса и скѡрѹпа. У пролѣће је нāтежѣ бе смѡка, нестāнѣ и мѣсо и сйр, и скѡрѹп. Нѣмā лѣшѣга смѡка од скѡрѹпа из мљѣшйнѣ.

смѡква, -ѣ, ж. *врсйа воћке (Ficus carica).*

смѡквā, -ѣ, ж. *смокѡва ракија.* — Пѣкā је смѡквѹ пā је мијешā са лѡзѡвачѡм, и тѣшко је бйло рāзлйковāt је от чйстѣ ракијѣ.

смѡк(в)ѡвина, -ѣ, ж. *смокѡво дрѡво.* — Смѡк(в)ѡвина слāбо горй. Смѡк(в)ѡвина је мѣко дрѡво. Мѣтни мало ѡнијех смѡк(в)ѡвинā на ѡгāњ, изгорѣће с ѡвѡм цѣрѡвинѡм.

смѡтак, смѡтка, м. *смѡтѹѡак.* — Свѣ бāчā пѡ сѣлу некаквѣ смѡтке от крпā, кā да дће кѡга да урѣчѣ.

смотат (се), -ам (се), свр. *збуниши (се), иревариши (се)*. — Смоташе онѝ врѝопци овѝ дијете те им даде свѝ онѝ грѝжђе. Нѝкако сам се била смотала, пѝ нијесам знавала што радѝм.

смѝчан, -а, -о и **смѝчан**, -чна, -чно-осмочен (*машићу, кајмаком, сиром, лојем или сл.*). — Данас сам се найо смѝчанѝга качамака, милѝјѝ ми је тѝ било за ручѝак нѝ да си ми да овнујскога печѝна.

смѝчат, -ам, несвр. *чиниши неку храну мрсном, смочиши је масноћом, мрсом — машићу, узем, кајмаком, сиром и сл.* — Кад бѝднѝш свѝрила качамак, нѝмѝ га смѝчат ни ш чѝм, јѝ не смѝјѝм јѝс ништа мрснѝ, пѝ ћу изѝс мѝло са сирѝетом. Мама ми свѝкѝ јутро правѝ маسانيцу, а смѝча је лѝјем.

смочиѝт, смѝчим, несвр. **1.** *јѝсти нешиѝо мрсно уз хѝб.* — Смѝчим сѝра и лѝба, а пѝнекад и скѝрѝпа, кад ѝдѝм у чѝбанство, а кѝћи ѝмамо и друѝѝга смѝка. Смѝчи тога скѝрѝпа, ето га дѝста. Ымаѝте ли што да смѝчите зимѝс? **2.** *узимаѝши мању количину смока, шиѝедејѝши смѝк ири јѝлу, ирисмакаѝши.* — Смѝчи та сѝр, нѝма га више. Помѝло узѝма скѝрѝпа, смѝчи, трѝба и друѝгијама да остѝне. Смѝчите фѝно, нѝмѝте сѝмо мѝсо јѝс нѝ и лѝб.

смрѝдѝж, -а, м. *смад*. — Јеси ли осѝѝтила у зграду нѝкакав јѝки смрѝдѝж, да није чија мачка крѝпала?

смрѝдѝћак, -а, м. *инсекаѝи (оѝнокри-лац) који испуѝиша нейријѝтан мирис, смрѝдибуба, обично се налази на дрѝвѝу.* — Ништа ми није мрзнијѝ нѝ кад осѝѝтим смрѝдѝћака у лѝзе, особѝито ка здрѝјѝваѝ грѝжђе. Ми га зовѝмо смрѝдѝћак, а некое вели смрѝдибуба.

смрѝдибуба, -ѝ, ж. в. *смрѝдѝћак*.

смрдѝћака и **смрдѝћика**, -ѝ, ж. *врѝиѝа дрѝвенасѝиѝе биљке, дивѝли рѝгач (Cercis siliquastrum)*. — Замѝсли, Бранко је накалѝмио крѝшку на смрдѝћаку и примѝла му

сѝ. От смрдѝћикѝ смо кѝ мали начинѝали лѝле. Посѝка сам онѝ смрдѝћаку испод лѝза, сѝмо је смѝтала.

смрдѝћаков и **смрдѝћиков**, -а, -о *који је од смрдѝћике.* — Смрдѝћаковѝ лѝле су тврѝе и издржѝљиве. Дѝбро горѝ и смрдѝћиковѝ дрѝво.

смрдѝћаковина и **смрдѝћковина**, -ѝ, ж. *дрво од смрдѝћике.* — Мѝтни на огѝњ тија смрдѝћаковина, сѝве су пѝ ће горѝт. Слабо горѝ пѝјасеновина, а ни смрдѝћковина није за огѝњ.

смрдѝља, -ѝ, ж. *нечистиѝа женска особа (об. у ѝуѝињи и свађи).* — Нѝ даде ми она смрдѝља ни чашу ракијѝ. Е нѝ бих онѝј смрдѝљи ни јѝје из руке прифѝтила!

смрдѝша, -ѝ, ж. *врѝиѝа смрдѝљиве тра-ве (вјеросаѝитно Marrubium)*. — Ыма она трава што је зовѝмо смрдѝша, ништа је од живѝга не ѝје.

смрѝјѝт, -дѝм, несвр. *смрѝјѝши*.

смрѝка, -ѝ, ж. *врѝиѝа биљке сиѝиѝног расѝа, закрѝжѝали чеѝинар, клека (Juniperus communis)*. — Ми је зовѝмо клека, а пѝнеко смрѝка, а тѝ ти је ѝстѝ дрѝво, ра-стѝ по тѝја осѝја, али је нѝма млѝго. За бубрѝге је дѝбро пѝт чај од онѝја бѝбиѝа од смрѝкѝ, ако ѝе нађѝш да убѝрѝш у та осѝја.

смрѝкѝв, -а, -о *који је од смрѝкиѝног дрѝвѝа, који ѝѝиѝиче од смрѝке (нѝр. смо-ла)*. — Ыма и у смрѝкѝво дрѝво некакѝе смѝлѝе, али се ш ѝѝом не мѝже кѝлат ништа. Замѝсли, направѝио је смрѝкѝви размѝтач ка да нѝ зна е ѝн за тѝ не ваља е мирѝшѝ.

смрѝкѝвина, -ѝ, ж. *смрѝкево дрво.* — Ы, да знаш како сѝмо горѝ смрѝкѝвина, кѝ лѝч. Пѝкрио бѝѝше ѝед Радовѝн колѝбицу у Осѝје смрѝкѝвинѝм.

смрѝзлиѝа, -ѝ, ж. *сѝѝуден (с мразом)*. — Обучи нѝшто топлијѝ, кѝ ћеш такѝ гѝ по овѝј смрѝзлиѝи!

смрѝзнѝт се, -нѝм се, свр. **1.** *иѝреѝво-риѝши се у лѝд (о води).* **2.** *јѝко озѝѝиши.*

— Смрзли смо се данас дрѣждѣни наизвѣн цѣо боговѣтнѣй дан. 3. фиг. а. *препастѣи се.* — Ка сам га виђѣла на вѣр кућѣ, смрзла сам се ѓт страха. б. *укочѣи се.* — Ѓути, дабѓгда ти се вилице смрзле! [клетва]

смркавѣт се, -јѣм се, несвр. 1. *смркаваи се, смрачиваи се, шамњѣи.* — Код нас се овѓђѣн смркајѣ ранѣје нѓ ѣе дрѣтѓ е смо нѣкако у вѣ шѣму и ѣзмежу оваја страна. Овѓђѣн се зѣми смркајѣ прѣјѣт чѣтери ѣре пѓпѓдне. Смркавало сѣ лѣтѓс и у десѣт ѣвѣчѣн. 2. фиг. *ѣоказиваи се* изразом лица или гѣстѣовима лѣуиѣу. — Штѓ се свѣки дан смркаѣш на тѣ ѣѣцу, не застрашѣј их!

смркнуѣт се, -нѣм се, свр. 1. *смрачиви се; уп. смрѣ се.* — Одѣмнѓ сѣ вѣћ смркнуло а нѣх јѓш нѣмѣ, штѓ мѓже бѣт, фѣла бѓгу? 2. фиг. а. *намргѓди се.* — Смркнуло сѣ кѣ црнѣ кѣквица, јѣвили су јѓј е јѓ је шѣер у бѓлнѣцу, а не мѓже пѓћ да је виђѣ. б. *снѣмоѣи се.* — Нѣшто ми сѣ смркнуло, није дѣти од оногѣ вина?

смрскѣт (се), -ѣм (се), свр. *разбиѣи се у ѣарамѣарчад (ѣадам или ударом).* — Гранѣга му је смрскѣла главу у кѓмѣте. Пѣ му је велики кѣм са онѣ грѣдѣ на ногу и смрскѣ је кѣ да је бѣла от стѣкла, поћѣрали су га у бѓлнѣцу.

смрѣ се, -кнѣм се, свр. 1. *смрачиви се, смркнуѣи се.* — Смркло сѣ, пѣ се не виђѣ добро. Пѓйтѣте е ѣе се смрѣ пѣ нѣнѣмо виђѣт да овѓ лијѣпо сађѣдѣмо. Тамн се бљѣше смркло кад бѣнѣше двоѣца у кућу. 2. фиг. а. *биѣи нерасѣложен, биѣи лѣуѣ, и ѣѓ ѣоказиваи се само изгледом лица.* — Смркѣ се нѣшто лѣвица, припѣзимо се! Замѣсли кѣко ѣе се смрѣ кад виђѣ е сте јѓј пѓбрали свѣ смѓкве, а мѣслила је да их сѣтра нѓси на пѣзар. Штѓ си се тѣко смркѣ кѣ да су ти свѣ чѣлѣд поцркѣла?! б. *снѣмоѣи се.* — Изѣди нѣшто да ти се ѣспѣт не смркнѣ.

смѣдѣт, смѣдѣм, несвр. 1. *ѣламеном ѣалиѣи ѓлаке на кожѣ.* — Ёѓ смѣдѣм прѣсе лѣт-лѣмпѓм. Смѣдѣте ли ви мѣјѣх

или га брѣјѣте? Мѓжеш га [вѣпра] смѣдѣт и над ѓгњѣм. Смѣдѣла сам длѣке на онѣ чарѣпе. II. ~ *се ѣалиѣи се ѣламеном.* — Смѣдѣ се лијѣпо, бѣше чѣста сланина.

смѣђѣње, -а, с. гл. им. од смѣдѣи. — Ништа ти тѣквѓ смѣђѣње не ваљѣ, морѣнеш му свѣ кѓжу обрѣтвиѣт.

смѣта, -ѣ, ж. *ѣмгурно вријѣме, невријѣме, ѓлуја; неизвѣјѣсноѣи, несѣгурноѣи.* — Јучѣн је бѣла у Загѣрач великѣ смѣта, пѣва је јѣк вљѣтар, а пѓтлѣ грѣд. Удѣрила нѣкаквѣ смѣта од врѣмена с кѣшѓм и вљѣтром, ништа се не виђѣаше. Великѣ је смѣта бѣла овѣдијѣн за цѣјѣло вријѣме рѣта, ни кѓмс нијѣси мѓгѣ вљѣровѣт.

смѣтѣкуѣа, -ѣ, м. и ж. *свађѣлица у ѣорѓдици, ѓсобѣ која завађѣ члѣнове ѣорѓдице, која „мѣуѣи“ мѣу ѣыма.* — Бѣла је, покѓјница, прѣвѣ смѣтѣкуѣа, двѣ ѓка ѣ главу би посвѣђѣла.

смѣтнѣк и смѣтнѣк, -а, м. *оѣај који изѣзивѣ свађу мѣу дрѣзима, свађѣлица, свѣдѣвац.* — Нѣка му бѓг дѣшу опрѓсти, а бѣо је велики смѣтнѣк, са свѣјѣма рѓђѣцима је бѣо у заваду. Не ѣди с онѣјѣм смѣтнѣком нѣко да те нѣђѣ каквѓ чѣдо!

смѣтнѣца, -ѣ, ж. *жѣна свађѣлица, ѓсобѣ која изѣзивѣ смѣѣње и свађе мѣу дрѣзима.* — Смѣтнѣца је тѓ, завађѣла би двѣ ѓка ѣ главу. Не дрѣжи се с онѓм смѣтнѣцѓм.

смѣцѣт се и снѣцѣт се, -ѣцѣм се, несвр. *лѣуѣиѣи, моѣѣиѣи се, дангубѣиѣи кружѣѣи ѣамо-ѓвамо; в. и снѣцаѣи се.* — По вѣздѣн се смѣцѣт до кѣћѣ до кѣћѣ, ништа пѓдбѓг жѣви не рѣди. Немѓ да ми се смѣцѣш окѓ онѣја ѣвѓѓчѣцѣ! Снѣцѣ сѣ по Загѣрачу нѣколико гѓдѣнѣ и отишѣ је у Србију, вели е су тѣмо нѣгѓви, а кѓ знѣ.

снаѓдѣт, снаѓдѣм, несвр. 1. *налазиѣи жрѣѣву, усмѣравѣиѣи ѣрѣма некоме ѣажнѣу у цѣљу задовољѣвања сѓѣѣвѣних иѣтерѣса; ѣѓѣѣѣѣѣѣиѣи.* — Нашѣ је да снаѓдѣ овѣ макаѣу, не дѣ му жѣвљѣт.

Свак га снаодѣ, нѣ от кога не умѣје да се одбрани. Снаодѣ је чобани те им враћа живѣ, а они се играу. Али не видѣш, јадан нѣ био, е те свѣ снаодѣ и иско-ришћавау! **II.** ~ се сналазити се, бити спреман у сналажењу, налазити излаз. — Оћеш ли се моћ снаодѣт ње је ко кад биднѣш обилазио стричеве, јеси ли њкад био тамо? Дѣбро смо се снаодѣли по они-јама сѣлима окѣ Ђаковице њако њикад тамо њѣсмо пријед били.

снаћ, снаћем, свр. **I.** *наћи жрѣву, синоастѣ; поитцијениѣи.* — Свѣ су је снашли у кѣћу и не дау јѣ да живѣ. Снашла су га она ѣца ис комшилѣка; па га сваки дан тѣку и узимау му ствари. **II.** ~ се бити спреман и вјешт у сналаже-њу, у налажењу излаза. — Оћеш ли се умлѣт снаћ да наћѣш кѣћу ѣе живѣ Милѣ? Снаћа би се та у Цариград, њѣшта му се не бој.

снебѣват се, -ѣвäm се, несвр. *осјећа-ти лучнину; бол, ѣадаѣи у несвијестѣ; ус-тѣрчавати се.* — Снебѣва јѣ се ѣо нѣко-лико сваки дан бәрем по два пѣта, мѣраћемо је водѣт код дѣктора да видѣ што јѣ је.

снебит се, -јем се, свр. *смучити се, скућити се од бола, ѣастѣи у несвијестѣ.* — Ызненада јѣ се снебило на срѣт пѣта, јѣдва смо јѣ поврнѣли дѣшу. Изѣди нѣшто, немѣ да ти се нѣгѣ ѣспѣт снебијѣ.

снемѣ се, -жѣм се, свр. *нагло осје-тити болестѣ, нагло онемоћати, онесви-јестити се.* — Снемѣга сѣ Марко сѣноћ ѣдмах пѣслије вечерѣ, дѣдо је дѣктор и да му је нѣкцију, па је јѣтрѣс бѣље. Снѣ-може се пред свѣјема она ѣјаћенä Радѣва невѣста. Снемѣгла сѣ од онѣ пәрѣ.

снијевät, снијевäm, несвр. *сањати.* — Ёо некѣ дѣба свѣ снијевäm покѣјнога Јѣ-вицу, чинѣ ми се е ѣу се разболѣт. Снѣ-јевäла сам сѣноћ како летѣм.

снѣјет, -и, ж. **I.** *ѣламењача, црна бућ на жѣћу, Рущина.* — Млѣго је снѣјети на шеницу, нѣће ваљät брашно. Сваки

дрѣгѣ клас умертина сѣ претворио ѣ снѣ-јет. Врхли смо раж онако сä снѣјети [= са снѣјѣћу]. **2.** *оѣйѣаци (осје и др.) који се добијају ѣри ѣровѣјаванѣу жѣтѣна на гѣвну, комадѣти ѣуѣитѣра ѣшенице, ражи и др.* — Прѣђи е овѣ стрәнѣ да не пädä на тѣбе та снѣјет од шенице, к тѣбе пѣва. Не про-сѣпли тѣ снѣјет, ваљäће за појätу. Нѣки са снѣјети мѣјешау мälтер, пä лѣјенѣ кѣће.

снѣјет, снѣсѣм, свр. **1.** *ѣремјестити са горње сѣтране на доњу.* — Оли ми снѣ-јет с пѣтра онѣ пршѣту? **2.** *ѣоднијети.* — Ыјјесам мѣгла снѣјет онѣ ка су ми ѣглу забäдали, јѣжѣла сам се. **3.** *снѣјети јаје (о кокошки).* — Ако га јѣш сѣтра не снѣсѣ, заклäћу је да бәрем свәрѣмо јѣдну лѣјепу чѣрбу.

снѣвät (се), снѣјѣм (се), несвр. **1.** *мо-тати се, лѣтити, бесцѣлно се крѣтити.* — Снѣјѣ се кä глѣва кѣчка пѣ селу, свѣ млатарä от кѣћѣ до кѣћѣ. Што се онѣ снѣ-јѣ пäs окѣ онога мѣса, да њѣје откѣвѣно? **2.** *намотавати (се), смотавати (се), ѣрикућѣвати (се).* — Снѣјѣи ли тѣ сäма клѣпка? Ова се прѣја лѣјепо снѣјѣ. **3.** *фиг. замотавати, затѣмњивати, чинити ѣа-јансѣвеним.* — Кад ѣн пѣчнѣ да снѣјѣ, тѣшко га кѣ мѣже разумѣт.

снѣп, -а, м. *сејѣжиањ (обично жѣтѣна).* — Стрпäли смо свѣ онѣ снѣпове у двѣје клäдње.

снѣпље, -а, с., зб. *сноѣови.* — Пädäла је кѣша, бѣће уврѣло ѣ клäдњу, пä је нäј-боље да онѣ снѣпље разбачѣш по ливäди док се просѣши.

сносѣт, снѣсѣм, свр. **1.** *ѣреносити нешѣо с горње на доњу сѣтрау.* — Ёо снѣ-сѣм озгѣраке она дрѣва што сам посѣка. **2.** *ѣодносити.* — Сносила га је кä ѣјѣдна дрѣ-га, али више не мѣже. Не мѣже се онѣ фа-раунче Јованино више сносѣт, дѣсäди и Богу и нарѣду. **3.** *носити јаја (о кокошки).* — Снѣсѣ га она пѣрга сваки дан.

снүкät, снүкäm и снүчѣм, несвр. **1.** *размотавати, разлѣсивати.* — Јеси ли

ти снѹкѡла овѹ прѣћу? Снѹчѹ му се цријева пѡ тијелу и тѡкѡ се мѹчи, тѡквѡга мѹченика нѣмѡ у дѣве дрѣжѡвѡ. **II.** ~ се *мошѡиши се, обиграваиши око нечега, базѡиши, луњаиши, дангубиши*. — Снѹкѡ се пѡ селу кѡ Драгѣ Манѡтѡ, а нѣ би трѣбѡло да је пуштау ис кѹћѣ. Ёто се снѹкау нѣкаквѡ врѡпци око онѣ розѡклијѣ, а ну вики на њѡх.

снучарѣт (се), -ѡм (се), несвр. *скиишѡиши, одаваиши се скиишѡачини, б. пудјеиши*; уп. смуцат се. — Чѹли смо е се онѡ старѡјѡ снучарѡ по Подгѡрици, устријслило је, дабѡгдѡ, дѣе да фамѣљу обрѹкѡ.

снѹцѣт се и смѹцѣт се, снѹцѡм се и смѹцѡм се, несвр. *мошѡиши се, обиграваиши око нечега, базѡиши, луњаиши, дангубиши*; уп. снукат се. — Не дѡјте овѡј ѣѣци да се снѹцау пѡ селу, припрѡјетите им! Видѡиш ли да се око онѣ малѣ Ђѡковѣ већ снѹцау момчиши, припѡзите је е нѣмѡ кѡ другѡи. Снѹцау се мѡчке око кѹћѣ, осѣгиле су сланину. Штѡ ти нѣ би ѹзео нѣшто да радѡиш нѡ се снѹцѡш пѡ селу?!

снѣгопѡдан и шнѣгопѡдан, -дна, -дно *који је пѡдложан чешишим пѡдавинами снѡјега, ѡланински, снѣговѡиши*. — Овѡ је мѣесто снѣгопѡдно, пѡ се малѡ штѡ мѡже нѡ вријеме усѡјѡт. Шнѣгопѡдна је Барјѡмовѡца, нѡ бѡрем зѡми ѡмѡ дѡста дрѡвѡ. Загѡрѡч није снѣгопѡдан, тѡ је питѡмина.

сѡба, -ѣ, ж. I. *дио кѹћѣ, сѡиана*. **2.** *ѡлѣхана, округла ѡѣћ на дрѡвѡ*. — Овѡђѣн се грѡјѣмо на огњѡште, а у кѡмару ѡмѡмо сѡбу и налажѣмо је сѡмо испрѣд ноши.

собрѡзан, -зна, -зно *који је пѡишѡен, мирѡн, који „има обрѡза“*. — Син ти је собрѡзан кѡ ѣвѡјка. Собрѡзни су и поштѣни свѡи дѡни. Собрѡзно је овѡ дѡјете, нијесам глѣјѡ тѡкѡ ѹљуднѡга ѣтѣта.

сѡва, -ѣ, ж. в. *соха*.

соврдѡк, -а, м. в. *саврдѡк*.

соилѣбници, -ѡкѡ, м., мн. *они који дијеле со и хѣб, ѡјѡ који живе у зајѣднич-*

ком домаћинствѹ (без обзира на сродство) или који зајѣднички раде. — Мѡшо и јѡ смо бѡли соилѣбници више о тридѣс гѡдинѡ, свѹћ смо зајѣдно бѡли и зајѣдно зарађѡвали.

сѡј, сѡја, м. I. *расѡ (ѡ живошѡиши)*. — Шарѹља је од нѡјбѡлѣга сѡја гѡвѣди. **2.** *род, ѡоријекло (ѡсобѡиши са ѡозишѡивним ѡсобинама)*. — Тѡ је ѡуцки сѡј, од њѡх сѡмо дѡбрѡ мѡже да ти пријенѣ. Срѣте ме онѡи пѡси сѡј, и ни тѣ ни овѣ — ѡспѡва ме.

сѡјевниш, -а, м. *ѡсобѡ која има ѡлѣмениши ѡоријекло, ѡјѡ ѡоријекло од углѣдне ѡорѡдице*. — Пѡјѡ је сѡјевниш от сѡјевниш, од њѣга се мѡжеш научит сѡмо поштѣњу и ѡуцковѡни.

сѡјлѡја, -ѣ, м. *чѡвјек из часне ѡорѡдице, из ѡзнаѡше ѡорѡдице, часѡишѡн, морѡлан и углѣдан чѡвјек*. — Не бѡј се е ѣе ти од њѡх дѡћ ѡшта грдно, сѡјлѡје су тѡ, сѡј ѡ сѡја.

сѡк, сѡка, м. I. *ѡлѣчностѡи исцијѣђена из вошнѡг ѡлѡда*. **2.** *(заст.) ѡшѡун*. — Бѡла је, велѣ, сѡк Аустријѡнцима, пѡ су је пѡтѣ мушкѣтали е је бѡла просѡчила мѡлѡго поштѣнија ѡѹђѡ. Нѡ брѡд сѣ бѡи ѡкрѡ нѣкакав сѡк што је свѣ шпијѡвѡ брѡцкијѣма вѡлѡстима штѡ кѡ от пасажѡра причѡ.

соколѡт, -ѡлѡм, несвр. I. *храбѡиши, ѡѡдѡишѡаиши, ѡѡвѡлѡиваиши*. — Соколѡ га друштво, пѡ крѡлѣ ш ѡјма. Соколѣ ме да пѡчнѣм кѹћу. Соколѡла мѣ мѡјка, али нијесам смѡо. Соколѣ га да ѹзмѣ онѹ шѡѣр Мѡловѡнову. Не соколѡи тѡ дѡјете на тѹчу, избѡише га тѡ врѡпѡц. **II.** ~ се *ѡхрабѡиваиши се, ѡѡсијѡаиши ѡдѡвѡжан, јѡначѡиши се, ѡравѡиши се храбар*. — Соколѡи се уз брѡта, а нѣ би сѡм смѡо ништа. Ништа се не соколѡи што ти је тѹн старѡи брѡт, избѡићу вѣ јѡ обѡицу!

сѡлат, сѡлта и сѡлда, м. *новчѡна јѣдиница из ѡериѡда прије Прѡвог свѡ. рѡиша; сѡишѡн и не мнѡго вријѣдан бакарни новѡц; ѡишѡиши ѡјѡм за новѡц*. — На котѡрскѹ пѡљѡцу смо узѡмѡли брѡшно по десѣт

сòлладā кйло. Ако ме питаш, нѣмам ни сòлта да куйм онòј фамѣљи брашна и цукра. Дали су му Аустријанци вѣликѣ пारे, млодо сòлатā, да прошпија некѣ рòђаке што су били у комйте. За седам сòлатā си мòгā куйт двие òке жйта. изр. не ваља ни сòлда не ваља нишйта.

солило, -а, с. *мјестйо гòде се сйцоци даје со*. — На Лукāвицу сѣ вāзде знāло хѣ је којѣму крду брāvā солило. Трчѣ окò онѣ јабанкѣ кā брāви на солило.

сомйћ, -а, м. (заст.) *врх лисйре на кући*. — Прѣо сомйћа су ми увѣли струју у кућу.

сòмун, -а, м. *йекарски хьѣб, векна*. — Куйи ми ў Град двā сòмунā, не мòгу пѣћ, нѣшто ми квāсāц нйје дòбар.

сòрта, -ѣ и сòртѣ, ж. *сој, врстйа*. — Јā сādйм онў сорту црвѣнѣ рускѣ кртòлѣ и вāзде ми дòбро рòдй. Сўлѣ је од сāнскѣ сòртѣ кòзā. Нāпаде ме онā пāсā, нйједнā сòрта. Тāквѣ сòртѣ јòш нйјеси виђā, тò би ти за пāру òчи извāдило.

сòтона, -ѣ, ж. и м. **1.** *сайана, враг, ђаво*. — Бйо га је, велй, једнѣ вѣчери у Комуницу срйо сòтона, и отāдѣр је посиједйо. Са сòтонама сѣ дрўжйла по цйјелў нòћ а днѣви је проводйла кā свѣ дрўтѣ жѣне, злò је лўдйма чинѣла сāмо нòћу. **2.** *онај који је пемйран*. — Нѣмā сòтонѣ кā што је овā нāша шарѣнā кòза, обрстйће га и òндолѣн хѣ се не мòже припѣт ни чельāде.

сòфра, -ѣ, ж. **1.** *йирйеза (дио йокућсйва), сйо округлог облика*. — Имāли смо једну сòфру, свй смо се окупљāли окò њѣ, свй смо са њѣ јѣли. **2.** *свайшовски или сл. свечани ручак, ручак уойшйце*. — Постāвили су сòфру за десет лўдй. Сòфра је бйла богāта, госпоцкā.

сòха и (ређе) **сòва**, -ѣ, ж. *дуга мойќа од млодог јасена или сл. која се сйавьа йреко сламе на кући или шйтали да йричврстйи кров; мойќа која се цодмеће под нешйто да би га држyла*. — Ўбрā сам из

вāшѣ бранѣсвинѣ двāес-триес сòхā за појāту. Сòхе мѣћемо на слāму нā крòв. Покрй га жйткйјема сòхāма и не бòј се.

сòчѣње, -а, с. *гл. им. од сочйи*. — По сòчѣњу нѣкйја Жўплъанā, Нйкò је погйнуо тамāн онòњѣн кa се скрѣћѣ према Морāкову. Нāјглавнй пòсā му је бйо сòчѣње поштѣнйја лўђй Талијāнйма, пā пòтље Нѣмцйма.

сòчит, -йм, несвр. (*йро*)*казываиш, ой-крываиш йајну, шйцйунйраиш; йойтврђиваиш, свједочйиш*. — Свāкй дāн йдѣ у милйцију и сòчй свāкòга што је гòћ кò рѣкā о влāстйма. Сочйла је Талијāнйма партизāне, пā су је пòслије рāта обљѣсйли. Рѣкā је да ће сочит нā сўд прòтив Јòлā. Сочйо је, велѣ, лāжно нā сўд, пā òтѣ да га затвòрѣ. Сочйо је покòјнй Јòшо кāко су жйвљѣли под Аўстријòм.

сòцбина и **сòубина**, -ѣ, ж. **1.** *сочѣње, свједочѣње; йроказывање, шйцйунйрање*. — Нйје се у рāt мòгло жйвљѣт од њѣгòвѣ сòубинѣ свйја поштѣнйја лўђй Талијāнйма, а пòтље је сочйо Озни. **2.** *награда која се давала ономе ко нешйто йросочи, ко свједочи; награда која је давана свједоцима који су свједочили о границама међу ймањйма*. — Покòјнй Мāрко је добйђā за свāкў сòубину кā сѣ кò дијелиò али жйто, али вйно, али брāва. Тò што му сѣ давāло звāла се сòцбина.

спāвāт, спāвāм, несвр. *в. сйай*.

спаламўдйт, -йм, свр. **1.** *урадйиш како бйло, урадйиш на брзину и невалишйшйно*. — Тй нйјеси овò покосйò нò си спаламўдио тѣке да се рачунā ѣ кòшено. Спаламўди тò како бйло, нѣће ў сватове. **2.** *без аргументйта убиједйиш (некога у нешйто) да би се шйто добило, зачарайиш, омалйиш*. — Спаламўдйли су га мòмци з Града и свѣ што је имā дā им је кā свойјема.

спаран, -рна, -рно *шйопао и загушљив од влаге*. — Овѣ гòдинѣ нйје бйло спарнйјѣга дāна од јучерāшњѣга, нйје се мòгло дйсāt од зāпарѣ и врўћйнѣ.

спарина и **спарйна**, -ē, ж. *спарно вријеме*. — Данас ће бит изгледа велика спарина, неће се моћ дисат. Не ради то по овој спарини, завршићемо га заједно потље.

спарно, прил. *шойло и загушљиво*. — Отвори та прозор, видиш ли како је спарно у кућу.

спат, спим и **спават**, спавам, несвр., 3. л. мн. през. спу и спавау *спавати*. — Спй ка заклан, здрав је не бој се. Спу ми ћеца сваки дан по подне. Како спйш ноћу? Спаваш ли добро?

спач, -а, м., Мнм. *спачеви смак, неспичанак, зло, невоља*. — Доша је спач свйјета! Оћу ако не будѣ каквога спача. Немо ме страшит спачевима.

спѣх се, -чѣм се, свр. 1. *изгорети, смањити се ичењем, горењем; ирилијетити се једно за друго ушницјем шойлоше*. — Спѣкле су се онѣ смѣкве на грање, ниједна више није ни за ракију. Све се спѣкло на ву врућину, неће от фрута остат ништа. 2. *фиг. згрити се, смањити се и ипак остати дуже времена (о сичаријој особи)*. — Спѣкла се она баба ка да си је држа на вериге, скорчала се и река би е ће тако вјечито.

спешигат (се), -ам (се), свр. *ликвидирати (се), уништити (се), изгубити (се), иокваријати (се)*. — Спешигала су ми ћеца свѣ сѣчйво, мѣраћу нѣво куповат. Ће сте ми спешигали она клијешта? Спешигала је свѣ што јѣ је до рѣка стигло. Спешигаће се она несрѣтна невљѣста за онијем ѣетѣтом.

спйца, -ѣ, ж. *иарченце шанког ируца, иарче шанког дрвѣца, мали дрвени ражњйћ*. — Мѣтни мало сланнѣ на спйцу и угри је на жар, па изй ш њѣм мало лѣба.

спйцогуз, -а, м. *иремшава мушка особа*. — Ёто какав је онй спйцогуз, али изѣдѣ ка најдебљѣ чѣладе, а не види му се.

спйцогуза, -ѣ, ж. *иремшава женска особа*. — Не доводи ми љ дом онѣ спйцо-

гузу, ѣћу да ймам унѣчад. Йћаше с некаквѣм спйцогузѣм, не личйјаше ничему до стожйни.

сплак, -а, м. *оно шйло је насичало шйрањем ичечности; локва; иомйје*; уп. *сплака*. — Не просипа та сплак, но га уфати у копачу, ваљаће да се успѣ на расад. Ка се Сушйца спушгйла, остали су по онйјама ливадѣма сплакови мѣтнѣ водѣ. Успи та сплак ис шѣрпѣ прасадима у корйто.

сплака, -ѣ, ж. *поводно земљинице, мјестѣ гдѣ се сичаче вода, барушйшина, локва, вододерина; остйаци иомйја са до-сйца ичечности; оно шйло се сичаче, шйло ошйче а бескорисно је; остйаци ичечности (на дну иосуде, ипр.), мушѣг*. — Ймам једну долиницу испѣ сплакѣ, лијѣпа је за дуван. Сплака донѣсе свашта на долину. Напѣнйла се ова рѣпа сплакѣ, што от кйшѣ, што от сплачйна, мѣраћу је затрпѣт. Не мѣже се сйјено косит на онѣ сплаку. Остало је ѣд вйна сѣмо мѣло сплакѣ на дно бачвѣ, не ваља то пйт.

сплѣстйт, сплѣстйм, свр. *наиријати, сложити сйјено у илѣстйове*. — Сплѣстйли смо свѣ сйјено. Сплѣстите онѣ с ливадѣ дѣнѣ прѣво.

сплѣчина, -ѣ, ж. 1. *иомйја (најчешће у мн.); уп. сплачине*. — Дај томѣ гудѣту сплѣчйна, глѣдно је. 2. *фиг. (пејор.) некарактерна особа, лош људски карактер*. — Таквѣ сплѣчинѣ јѣш нијесам вйдио, ни за што се на њѣга не мѣжеш ослонит. Свй су ѣни сплѣчине, ништа им не трѣба учињѣт. Немѣ онѣнѣн чѣека до сплѣчинѣ. Поздравйла те она сплѣчина, нѣшто си ш њйм „прѣдобар“. Ваља ако ми се она сплѣчина јавй, свашто ћу му рѣћ.

сплѣчинѣр и **сплѣчунѣр**, -а, м. *иосу-да у којѣ се држе сичачине, иомйје (обично у богачйјим ипородицама)*. — Направйо ми је Илйја од онѣ гвѣзденѣ бачвице фйни сплѣчинѣр. Сплѣчунѣр је онѣ у чѣм држйм сплѣчине за крме, за кѣзу и крѣву.

сплăчине, -їнă, ж., мн. *остїаци хране с їечнїошїу, їомије; с їечнїошїу їомиїешана храна за сїюку (свиње, їелад и др.)*. — Прѣспи сплăчине у вѣлики казан, ваљаће гудѣту. Направи мало сплăчинă овијама прăсадма, лїсаше ђд глади. Немѡј просїпăт сплăчине, нѡ их оставї те-лѣту.

сповѣрх, прил. *їоврх, изнад*. — Вїкни на онѡ дїјете, ѣто ти га сповѣрх трѣшпѣ, лăко се мѡже склѡкăт. Ёто ти крăве сповѣрх Прїсоја, а̀ли їх не вїдїш ђтолѣн?

сповѣршїт, -ршїм, свр. *наїасїи с горње сїране; узжахїи наїадно; прїитї-снїи, насїтїчкї се їомиїеїи, наїасїївовайїи, наїасїи; узграбїи*. — Штѡ си сповѣршїла тї ѡѣцу, јесї ли полїѡѣла, оставї їх нă мїр! Сповѣршїо ми је ораѡ кѡкошке и свăкї дăн ми по јѣдну нѡсї. Кат кѡкѡт сповѣршї кѡкошку, ђна му не смїјѣ мрднїт. Сповѣршїо блѣше онї малї и прїтїскă је, а ђна се не смїјѣ жїва чїг. Кат спѡвршї јѣдну зипїцу, ѡаше му распѡтїт главу да га не заустăвїсмо. Сповѣршїо је јăднї чѣлăд, не мѡгї од њѣга ни зїнїт.

спѡдбїт, -јѣм, свр. *їѡдїхвайїиїи, захвайїиїи*. — Спѡдбїла дїјете и ђде нѣкуѡ. Ако те спѡдбїјѣм, нѣнеш пїснїт, нѡ се умїри!

спѡмїњăт се, -њѣм се, несвр. *сјеѡаїи се, прїсјеѡаїи се*. — Нїјесу се спѡмїњăли Гѡшă вїше нѡ да га нїје бїло. Стăрија се трѣба спѡмїњăт и рăди сеѣбе и рăди дрїгїја.

спѡпăс, -нѣм, свр. *снаїи, задесїи, захвайїиїи, наїасїївовайїи, увиїдїеїи*. — Спѡпăла га је тѣшкă болѣс. Спѡпă онї кашѣт, ђће да га отвѡри пă ђће. Чувăте се да ве не спѡпăнѣ онă поганїѡа е ви пѡтлѣ нѣмă лїјека.

спѡредовăт, -ујѣм, несвр. *чинїи неїио јѣдан за дрїгим у їорѣїку, радїиїи истїо шїо ради и їрѣїходник; наїзмїенїчно се бавїиїи нечим (нїр. домаїичкїм їословїма, гѡје је вїше домаїица,*

чувањем сїюке и с.т.). — Тăдѣр сам спѡредовăла с Јѡшѡм, зăјѣдно смо и копăли и косїли. Лѣтѡс смо Јăница и јă спѡредовăле на Лукăвїцу, јѣднѣ неѡѣлѣ је ђна бїла редїша а дрїтѣ јă.

спѡрѣчкăт се, -ăм се, несвр. *доїи у сїюк, у несїоразум, їосваѡаїи се*. — Нѣшто се спѡрѣчкăсмо окѡ ѡѣце и ѡ тăдѣр не зѡбрїмо. Грдно су се спѡрѣчкăли окѡ имăња, замăло што нїје дѡшло до тїчѣ.

спѡрїјечăт се, -їјечăм се и **спѡрї-јечкăт се**, -їјечкăм се, свр. *спѡречкаїи се, размїјенїиїи їѡкоју ошїїру рїјеч; уп. порїјечат се, препорїјечат се*. — Окѡ чѣса се спѡрїјечăсте? Спѡрїјечкăли су се нѣшто. Спѡрїјечкă сам се с Милăном, пă не зѡбрїмо.

спѡтакнїт се, -ăкнѣм се, свр. *сїѡ-їаїи се*.

спѡтăн (се), -кнѣм (се), свр. **1.** *їѡд-сїаїи ваїру*. — Спѡтăкни мăло огăн е се пометѡсмо. **2.** *їѡдмїїнїиїи некое їѡ-гу да їадне; зайїїи ногом за неїио и јѣдва се одржасїи (или се не одржасїи) усїравно*. — Спѡтăкă га је пă је пă. Спѡтăкох се ѡ нѣкакав скрѡмїт и умăло не пăдох. фиг. **а.** *наїїи на їешкѡїу*. — Спѡтăкă сѣ из зѣмљѡпїса, пă нїкăко не мѡже да мрднѣ ни из дрїгїја прѣдмїтă. **б.** *їѡд-валїиїи*. — Спѡтăкли су га у фăбрику пă су га сїдїли, а нїје бїо крїв.

спрăвїт, -їм, свр. *їослăиїи*. — Спрăвїли су, велї, пăре из Америкѣ.

спрăвљăт, -ăм, несвр. *слăиїи*. — Немѡте ни нїшта вїше спрăвљăт.

спрăсна (само ж. род) *брѣмѣнїиа с їрасїїом (ѡ крмачи)*. — Је ли ви крмăча спрăсна? Спрăсна је имă мїсѣц ї пѡ. Спрăсној крмăчи дăјѣм доста тїкăвă.

спрăт, -а, м. *ейтăж*. — Сă се велї спрăт, а мї смо прїјѣд вăзде зборїли бѡј, кїша на двă бѡја.

спрăтїт, -їм, свр. **1.** *зайїворїиїи сїюку у одрѣїену їросїїорїїу или у їор*. — Спрăтїла сам крăве у појăту, бѡїм се ѣ

ће кѣша, пѣ их не смѣјем оставѣит у обѣр. Спрѣти крѣву у појѣту да се не смрзѣвѣ напоље. 2. фиг. *ухайсийи*. — Спрѣтићемо те у зѣтвѣр!

спрѣхѣт, -ћем и -ћам, несвр. *зайивара-тии* (о *сѣиоци*). — Ће спрѣхѣте живѣ зѣми? Оћемо ли спрѣхѣт више крѣве?

спрѣдѣње, -а, с. гл. им. од *спрѣдати се*. — Спрѣдѣње је ка се нѣко с нѣким спрѣдѣ, ка се изругујѣ.

спрѣдѣт се, спрѣдѣм се, несвр. *шалити се; изругивати се, бити груб са неким*. — Нѣкоме се немѣ спрѣдѣт, прѣвѣ вићѣ себѣ. Ко се другѣме спрѣдѣ, спрѣдѣ се нѣј-више себѣ. Не спрѣдѣ се нѣ лијѣпо прѣчѣ! Ш њѣм се ћѣца пѣ сѣлу спрѣдау. Спрѣдѣли су се Милѣну што је онѣ испрѣчѣ о ујѣку.

спрѣдѣйна, -ѣ, ж. 1. *спрѣдѣна, изругивање, груба шала*. — Напрѣвѣсмо спрѣдѣйну с водникѣм, нѣје знѣ ижлѣћ ис кафѣнѣ. Не знѣм га ѣзбилнѣга, свѣ се бѣви некакѣјама спрѣдѣйнама. Напрѣвѣли смо с Јовѣном прѣву спрѣдѣйну, нѣће му више пѣдѣт нѣ памѣт да не задѣјева. 2. *неозбиљна особа*. — Тѣ је спрѣдѣйна, нѣшта му не вјѣрујѣ.

спрѣдѣна, спрѣдѣнѣ, ж. 1. *шала, груба шала, изругивање; неозбиљно йонашање у йос.у*. — Напрѣвѣсмо ѣндѣ с онијама момѣјама фѣнѣ спрѣдѣну, дѣбро се нашѣли-смо. Немѣте прѣвѣит спрѣдѣну, нѣ тѣ лијѣпо копѣте. Напрѣвѣли су с њѣм вѣлику спрѣдѣну, нѣмѣ јѣј више излѣска мѣђу другѣ. 2. *брука*. — Тѣ што су ми урадѣли вѣлика је спрѣдѣна, брука. Онѣквѣм шѣлѣм напрѣ-вио си спрѣдѣну и от себѣ и од нѣс. Вѣлику спрѣдѣну сте напрѣвѣли данѣс с тѣм краћѣм.

спрѣма, -ѣ, ж. *опрѣма*. — Одѣли смо у рѣт без йкаквѣ спрѣмѣ нѣко онѣ што смо пѣнијѣли от кѣћѣ.

спрѣма, предл. *ка, йрѣма*. — Сѣдѣ овѣ-ко кѣ тѣ сѣт спрема мѣне и прѣчѣ. Зѣжди спрема нѣга, ѣће да га прѣждѣрѣ.

спрѣтѣт, -ѣм, свр. 1. *сложити, убавити како било*. — Спрѣтѣте рѣбу док

тѣмо дѣћѣте, пѣ ћете је тѣмо насложѣт. Спрѣтѣла пѣре брѣзо у ѣѣп да ко не видѣ. 2. *саћи са имовином с вишег у ниже мјѣ-сийо*. — Спрѣтѣли смо с плѣнинѣ. Спрѣ-тѣлали смо сѣ села у грѣд.

спрѣцѣт (се), спрѣцѣм (се), свр. 1. *сло-мити се йадајући са каквѣг високог мјѣ-стѣа (сѣијѣне, дрвѣтѣа и сл.), сѣройошица-тии се, нехойице се сѣруити низ каквѣ сѣрминѣ*. — Вѣзи полѣко, не спрѣцѣ ми ћѣцу данѣс. Спрѣцѣли су ѣуто низ Јѣмскѣ страну. Спрѣцѣ сѣ бѣо с трѣшнѣ, лежѣ је пѣ гѣдинѣ. Ћѣси ли чѣјѣ ѣ сѣ Јовѣн спрѣцѣ са смѣквѣ? 2. *уморити се од йѣшког йу-тѣа*. — Што не спрѣцѣ да долѣзѣмо ѣѣбѣ. Спрѣцѣће се данѣс онѣ ћѣца плѣшкѣ до Подгѣрицѣ. Нѣје трѣбѣло да дѣдѣите, тѣке што сте се данѣс спрѣцѣли тѣјама пѣтеви-ма.

спрѣчен, -а, -о *смежурѣн (о особи), укѣчен, йрѣйѣчен (нѣр. о хѣбу, месу и сл.)*. — Нѣмѣ ѣд Јѣка нѣшта, йдѣ онѣкѣ спрѣчен кѣ дѣх. Нѣћеш се, нѣ да јѣки бѣг, жѣнит ш њѣм, спрѣчена је кѣ бѣба, али не видѣиш. Постѣвила ни је за рѣчѣк мало спрѣченѣга мѣса и мало чѣрбѣ и тѣ ти је свѣ.

спрѣчит, -ѣм, свр. *нагло оѣити*. — Спрѣчи нѣс тѣ долине, нѣ знѣм ћѣ ѣјде.

спрѣчит се, -ѣм се, свр. *смежурѣити се, скорѣити се, смањити се*; уп. скврѣит се. — Спрѣчѣла ми сѣ бѣба, нѣмѣ у њѣ три-ѣс кѣлѣ. Кат се испрѣгѣ овѣ кубасѣца, спрѣчѣ се и од њѣ не ѣстанѣ нѣшта.

спрѣшитѣт, -ѣм, свр. *згњѣчитѣи, згѣзи-тии, раздѣробитѣи, усѣитѣитѣи, унишѣитѣи*. — Спрѣшитѣиу мало грѣжѣа да му прѣвѣмо мастѣку. Спрѣшти тѣ ѣсу. Спрѣштило га је нѣшто нѣ ѣѣду. Спрѣштио је свѣ прѣт сѣ-бѣм.

спѣж и **спѣжѣлѣ**, -а, м. *йѣж*. — Чѣу сам да тѣмо у свиѣт йѣју спѣжѣве. Вѣлѣ ѣ мѣсо от спѣжѣла слѣтко, лѣшѣ од рѣблѣга.

спѣтѣт (се), -ѣм (се) и **спѣтит (се)**, -ѣм (се), свр. *завѣзѣити удовѣ (руке или ноге)*

човјеку или живоџињи џако да нема слободу креџања и дјеловања; онемогуџиџи. — Били су ме у затвџр спуџили кџ коња, свџзџали ми и нџге и рџке, да не мџгу мрџнут. Спуџта сам крџву и оставио је на ливџду да пасџ. фиг. онемогуџиџи. — Немџштина мџ спуџила, а и јџ би нџшто чинио кџ и остџли свџјет.

спуцаџ, -џм, свр. *нагло оџиџи*, *нагло кренуџи*; уп. спрчит. — Ојде Миливоје, спуца низ овџ страну кџ свџјџца.

спуџит, -џм, свр. *хиџно оџиџи*, *сјуриџи се*. — Вије ли како Рџдџ спуџи низ долине, кџ да му је дваес гџдина. Спуџи гџдијен, нис гџ страну и брзо ћеш стџи.

спушџаџ, спушџџам, несвр. **I.** *дозвољаваџи музење (о живоџињи која се музе), олабавиџи се да може млујеко да се музе*. — Крџва га спушџа џдмџх пџслије тџљџња. Нџће да га спушџа за мџжу, нџ га, дџти, чџвџ за теле. Нџће Шарџља да га спушџа телџту, пџ је стџлно глџдно, кџкџло. **II.** ~ се *џремџеџиџаџи се са вишег нивоа на ниџи*.

спушџит, -џм, свр. **I.** *даџи*, „*спустиџиџи*“ *млујеко (о живоџињи која се музе)*. — Спушџила га је крџва, знџчи — пребољџла је теле. Мџне нџће ниједна џвца да га спушџи. Спушџила ми је крџва варавџину јџтрџс, помџзла сам више нџ џкад. **II.** ~ се *џремџеџиџи се са вишег нивоа на ниџи*. — Спушџи гџ дијете, не мџжеш га џио дан дрџџт нџ рџке.

срџб, -џа, м. *сврџб*. — Србџ ме рџке, бойм се да није срџб. Гџ ти је по рукама срџб, мџраш га нџчим мџзџт.

срџдџт (се), срџдџм (се), свр. *урадиџи*, *завршиџи џосоџ*. — Срџдџло сџ овџга прољџћа у Загџрач фџно, бџло је лијепо врџјеме пџ сџ мџгло. Срџдџћу овџ пџслове окџ сџјања до Ђурђевадне а џнда ћу у болниџу.

срџм, -џа, м. *сџид*, *усџручавџе*. — Срџм га је да дџђџ, не познајџ те. Оџ срџма није мџгла да се појџви прет свџкрву џ за нџ приџџала свџшто.

срамежљџив, -џа, -џо *који се усџручавџа, који се сџиди*. — Срамежљџива су ми свџђџца, нџ би ис кога што јџзџла да би их уџйо.

срџмит се, срџмиџ се, несвр. *сџидџеџи се, усџручавџи се*. — Дџђи код мџне, што се срџмиш, нијесам ти јџбџнаџ! Срџмићете сџ због овџга свџ, јџ ви кџжџм!

срамџга, -џџ, ж. *срам, сџид*. нпр. *живџи на срамџту а) живи да се од њџга сџиде; б) живи на силу, зашџнаџи*.

срамотџт (се), -џџм (се), несвр. *џсовџи (се); наносиџи џагу*. — Срамотџ га и кџнџ, у кџм затџца. Немџ да срамотџш фамџљу, нџ пџзи кџко и штџ рџдиш! Што се срамотџтите кџ двџје жџнтурџче ка се нџћете побџт! Грџно се срамотџтите што не помџжџете онџ сџрџџџи, џџхов отџц је вџма помџга кџ ниџко. Тџмо се џџџџки повџди, немџ се срамотџт, да кџжџ какџв је овџ јџдџ Никџлин.

срџње, -џа, с. **1.** *г.л. им. од сраџи*. **2.** фиг. (ријџтко) *џрича без смисла, којеџџџарија; лош џосоџ*. — Није гџ приџа нџ срџње, рџчи штџ пџмџтно.

срџт, серџм, несвр. **1.** *џразниџи цријева, избџциваџи измџи*. **2.** фиг. (у џутџњи) *џричаџи којеџџа*. — Кад му Јовџн рџче да не серџ, Никџла пџлуђе и прџрџпи га онџм штапљџгџм што нџси у чџбџнство.

срџћка, -џџ, ж. **1.** *џролив (дизџџџерија)*. — Не свџрише ни добро пасуљ, пџ нџста срџћка џџјџлога вџда. **2.** фиг. *сџџрах*. — Припријџети му, пџ ћеш вићет како ће га уфџтит срџћка.

Србџнда и Србџнда, -џџ, м. и ж. *одличан Србин, Србин са финим особинама свџг народа*. — Бљџше покџјни Мирко правџ Србџнда, код њџга си мџга нџћ џточџште. Није бџло Србџндџ у вџ крајеве кџ што је бџо Милаџин.

србљџт, србџм, несвр. *сврбџџи*. — Србџ ме дџџанови — добџћу пџре. Цџјџелџ нџћ мџ србљџла ова рџна, зарџста ли гџ? Кога србџи, нека се чџшџ [= пословица].

срѣв, -а, -о в. срѣс.

срѣс, -ста, -сто који је *пейељасте боје*. — Од двоје мацади једно је црно а једно срѣасто, ка пенео.

срѣит, -а, -о *љуйи*. — Да му мајка није онако срѣита, удала бих се за њега.

срѣит се, -им се, несвр. *љуйиши се*. — Срѣ се на мене ђеца е нећу код њих љ град. Немоте браћ те зелене крушке, срѣиће се Новица!

средопоснѣ, -а, -о који је у средини *посица*. — У средопоснѣ срѣједу брѣје се јаја за Ускрѣс, а раније их не ваља бройт.

срѣзоје, -а, м. *момчић (најчеиће од-мил)*. — Пошљи ми онога твога срѣзоја да ми сѣтра помѣже браћ грѣђе.

срѣтањ, -тња, тње/тњо *срѣтан*. — То је срѣтња мајка, сви су јој живи. Мйлица је срѣтња друга, сви су јој се синови враћили здраво и весело. Срѣтањ ви Божий!

срѣтњик и (ређе) **срѣћник**, -а, м. *онај који је срѣтан, којега праћи срѣћа*. — Мйјало је један срѣтњик, што се вели — срѣтњик нѣ памегни. Срѣћник је био тадѣр они који је има жита да израни фамѣљу.

срѣтњикање, -а, с. гл. *им. од срѣтњикаши*. — Јесте ли одили на срѣтњикање новѣстѣ у Љвицѣ?

срѣтњикаѣ, -икѣм, свр. и несвр. *чѣсичицаши (по)жељѣи срѣћу*. — Одйла сам да срѣтњикам Мйлици вјерйдбу. Срѣтњика им зѣта кад њх видйш.

срѣћковић, -а, м. *онај који је срѣћне руке, који је срѣтан, којему иде све по љлану и жељама*. — Ма то су срѣћковићи, како гѣђ райдйли, све им йде од рукѣ.

срѣјемѣша, -ѣ, ж. *врѣца љраве (Allium ursinum) која се уйоѣребѣвава (посебно се уйоѣребѣвала за врѣјеме Првог свј. раица) као храна (кувана)*; уп. *црѣјемѣша*. — Варйли смо срѣјемѣшу, није било зѣља. И сад бих се найо срѣјемѣше кад би кѣ има да ми је фйно свѣри.

срѣкање, -а, с. гл. *им. од срѣкаши*. — Йма ли данѣс штѣ за срѣкање, не мѣгу сваки дан тврѣљу јѣћу!

срѣкат, срѣкам, несвр. *кашиком јѣсѣи шѣчну храну (суѣу, мйлијѣко и с.л.)* — Фйно срѣка тѣ чѣрбу, немѣ да рѣчѣ е срѣкѣш ка прѣсе. Срѣкау ми ђѣца овѣ гѣдинѣ дѣбро, Шарѣља сваки дан да по седам-осам кйла варѣвинѣ. Како тѣ срѣкаш тѣ чѣрбу. фйно јѣћу!

срѣкотѣт и **срѣкѣтѣт**, -ѣћѣм, несвр. *усѣорѣним рйишмом кашиком јѣсѣи шѣчну храну; шйѣцкаши шйѣ*. — Овѣ дйјѣте свѣ нешто срѣкѣчѣ чѣрбу ка да је сйтѣно. Срѣкѣћѣм по мало ракйјѣ и вина и тѣ ми је цйо пѣсѣ.

срѣма, -ѣ, ж. 1. *сѣдѣф*. — Йма сам лѣвѣр са кѣрицама от срѣмѣ, пѣ сам га дарйва шѣри. 2. *фиг. раскошнѣ одѣжа*. — Обѣка сѣ вас у срѣму ка да ће ѣ сватове.

срѣит се, срѣйѣм се, свр. *посицаши сродник; зближйши се*. — Мйлю ми је штѣ смо се срѣйли с такѣм фамѣљѣм. Чѣљад се срѣѣ јѣдно с другијѣм йѣко нйјесу рѣд.

срѣдник, -а, м. *онај који је у сродсйѣву*. — Жйвй сѣм међу јабанѣм, нйкаквија срѣдникѣ међу њйма нѣмѣ.

срѣђавѣње, -а, с. гл. *им. од срѣђавѣи се*. — Мѣгли смо, вѣла, и бѣс тога срѣђавѣња ш њйма, нѣ — бй му га рабѣта.

срѣђавѣт се, -јѣм се, свр. и несвр. *посица(ја)ши сродник, доби(ја)ши сроднике*. — Срѣђавѣли смо се мй и прйјѣт ш њйма, нйје ни овѣ прѣво прйјѣтѣљство. Срѣђавѣше се ѣни јѣдном па разѣрише прйјѣтѣљство.

срѣп, -а, м. *мѣтѣлна алатка (с дрйком) која служй за жѣнѣјѣвѣње*. — Посѣкѣх се срѣпом по прѣсту, а мйслио сам ѣ тѣп.

срѣбит, срѣбйѣм, свр. 1. *закйнуши с јѣдне сйране*. — Срѣби ми овй штѣп с дѣнѣ странѣ, нѣмѣам ш чйѣм. 2. *посѣји (мношйво стѣбала)*. — Срѣбйѣо сам од јѣ-

трѣс дѣсѣт дубѣва. 3. *фиг. халайљиво појестии*. — Ја срубић за ручак близо кילו мѣса.

срчаница, -ѣ, ж. *носећа греда у кући*. — Све су греде на кућу тополовѣ а срчанице су јелѣвѣ, још их је покојни Радован мета.

срчиџа, -ѣ, ж. *срџ дрвѣта*. — Ногаре на столицу су от кошћеловиџа срчиџа, могу надживљѣт свѣ чѣљад. *фиг. нешто ишло је најважније, срџ нечега, нешто најбоље*. — Срчиџа нашѣ фамилије није овођен нѣ у Грѣпу.

срчић се, -им се, несвр. *љубиши се, срдиши се*. — Не срчи се на мене нѣ на њу!

стаѣит се, -им се, свр. *доћи себи, узмиши се, узобиши се*. — Стаѣио сѣ, сад је тѣ добро момче. Ништа усовнијѣ ол њѣ нѣ бљѣше кад је била мала, али сѣ брзо стаѣила, и сад је најозбилниџа љевѣјка у село.

стадо и стадо, -а, с. *већи број оваца у једној цијелини (не односи се на другу стоку)*. — Ми обично кажемо буљук, а понекад и стадо, тѣ је исто.

стаја, -ѣ, ж. (чешће: појата) *ишла*. — Морам ишћерат гној из стајѣ. Нама је цијело живо у једну стају.

стакаћ (се), стацѣм (се), несвр. 1. *сакѣи љаши (се) на одређено мјесто, сливаши се (о води)*. — Стачѣ свѣ сеоскѣ сплачине у нѣ рѣпу. Стачѣ се кйшница у бистйјерну, неја да не уљѣжѣ онѣ балеге с пута. Стакале су се јесенас великѣ воде с тиџа странѣ. 2. *ошакати, одливати, циједиши (вино из колине)*. — Стацѣм вино, ѡђу да испѣчѣм мало ракијѣ. Јеси ли стака вино? Таман стаках вино, ка дођѣше.

стакленица, -ѣ, ж. *боца од стакла, обично запремине од литра*. — Дѣонијела је, бѣгоми, стакленицу вина и десет јаја ка су ми дошла унѣчад, и вѣзде кад дођѣ, ѡна понештс донѣсѣ.

стаќнѣт, -нѣм, свр. *подстаћи*. — Стаќни мало та оган, пометѣсмо се.

стапан, -лна, -лно *уредан, моралан, постојан, каракйтеран*. — Булѣ је била ка најсталниџа љевѣјка у Загарац. Стапане су њихове љевѣјке свѣ, не бѣј се ти њима е се нѣтѣ поуѣваѣт.

сталинѣс, -сти, ж. *урѣносй, каракйтерносй, моралносй, постојаносй, пошйење*. — Ништа от сталинѣсти за љевѣјку није бѣлѣс. Оне су биле чувѣне у цијсло плѣме по сталинѣсти и скромноћи.

стамен, -а, -о *чврсти, који је чврстиѣѣ каракйтери*. — Милош је ка најстамени момак данас у Загарац, на њѣга се можеш ослонит да чѣека убијѣш. Стамена је ѡна жѣна, банйца љуцка.

стан, -а, м. 1. *мјесто гдѣ се стйанѣ, стйан у граду*. — Вслѣ ѣ су му купићи фйн стан. 2. *војна служба; касарна*. — Колик си био у војни стан? Пѣзвали су му најмлађѣга унѣка на војни стан. Живйја-хѣ војници у станове, велики они станови ка овй наш говедарник. 3. *боравак, стйановиње, живѣње, ошйтанак*. — Нѣма нама стана више овођен чйм дођу ѡни ка комшије. Какав је, бойм се е му ниђе стана нѣне бит мѣђу људѣ. 4. *неизвѣсносй, нешто ишло је далеко (и недовољно) (обично у клетивама)*. — Стан ти за црнѣ море био!

станѣц, станца, м. *камен чији је мањи дио ван земље а већи унутра и који је нејокрепан, ѣа се њиме не може манипулисати*. — Онѣ љѣ ваща кућа су станци гѣли, нѣмате љѣ усадит ништа. Разбили су они станѣц иза кућѣ, али га мйна није докрајчила, остало је у земљу још. Ово је станѣц, нѣнемо му мѣћ ништа, кѣ зна колико га је у земљу. *изр. (у клетви)*. — Кам му станѣц пѣд главу! [= дабогда немао ничега, дабогда умро и сл.]

станић се, станим се, свр. *ошйи негдѣ, ошйишйовати (обично без своје воље); стйиши, доћи, наћи се (обично у клетивама и у емоционалом говору)*. — Станио сѣ упрах доље, на днѣ странѣ. Станила сѣ, велѣ, нѣђе у тѣђу земљу. Немѣ

пyштит говeдa e же ce стaнит далeкo y пoљe. Стaнилa ce, дaбoгдa, дo cињeгa мoрa! Стaннo ce y Aцoвe врбe! [= Мoрaчa гa oдннeлa; Aцoвe врбe cy врблaк блнзy ушћa М. y Скaдaрскo jeзeрo, гдe ce зaуcтaвe кaткaд лeшeвн уoплeннкa.] Кo знa ћe ћy ce jа стaннт дo дoвeчeн. Стaннлa ce, вeлe, нeгђe y Вoјвoдннy, бeж ћeцe.

стaнншгe, -a, c. мјeстнo гдe ce нeкo зaуcтaвљa, гдe ce зaдржн, мјeстнo cтaнoвaњa. — Ћe вн je стaнншгe кaд ндeтe нa Лyкaвнцy? Стaнншгe тн зa мoрe бнлo!

стaнyт, стaнeм, свр. *стaнншн, зaдржaшн ce*. — Нeмo мн стaнyт нa тa пoд дoк ce нe ocушн! Oлн стaнyт мaлo кoт стaрнjа нлн ce мoрaш oдмaх врћaт?

стaп, -a, м. *cпeцнjалнa дрвeнa нoсyдa cлнчнa нздyжeнoј ycoкoј кaцн, yжoј нрeмa врхy, зa мeшeњe мaслa*. — Нaпрaвнo мн je Мнлoш стaп зa мaслo oд jeлoвннe. Мaслo ce мeтe y стaп. Имaлн смo лyчeвн стaп, првo je мaслo мнрнcaлo, a пoтљe нe. Нaљeшн je стaп oд бyкoвннe, мaслo нз нeгa нe мнрншe.

стaр, -a, м. *мјeрa зa шeжннy, 60 kg*. — Пoћeрa сaм y млнн двa стaрa шeннцe. Стaр нмa чeгнрн бaгaшa.

стaрa, -e, ж. (cyпcтaнтнвнзoвaнo) *cтaрa жeнa, oбнчнo cтaрa мaјкa*. — Eo сaм тн, стaрa, дoвeo нeвлeстy, дa мe вншe нe грднш кaкo ce ннкaд нeћy жeннт. Пoрyчнлa тн je стaрa дa дaнaс дoћeш кoд нe и ћeдa. Нe знaм штo ћy сa стaрoм, нeћe кoд мeнe y грaд.

стaрaт, -aм, нeсвр. *нoстaнaјaшн cтaрннн*. — Нeтe oнн стaрaт зajеднo, рaздвoнћe ce. Стaрaћeтe н вн, пa ћeтe внћeт штo je стaрoс.

стaрaт ce, -aм ce, нeсвр. *брннyшн ce, вoдншн брнгу o нeчeмy нлн нeкoмe*.

стaрeвннa, -e, ж. *мјeстнo гдe cy жнвeлн нрeцн, мјeстнo рoђeњa, oчeвннa*. — Стaрeвннa вeлнкoгa днјeлa Зaгaрчaнa je y Брaтoнoжннe. Ндeм y нeћeљy мaлo нa стaрeвннy, мoрaћe ce пoчeт рeзaт лoзe.

Ндeш лн кaд нa стaрeвннy, рaдн лн кo oнo нмaњe? Нaшa стaрeвннa, свнјa Рaдмaнoвнћa, бнлн cy Брaтoнoжннн.

стaрeшннa, -e, ж. 1. *лнчнoстн кoјa yпрaвљa нeкнм нлн нeчнм*. — Бнo je стaрeшннa нaд нeкoлнкo стoтннa вoјскe. 2. *днo нмaњa кoјн нрнпaдa рoдннeљнмa, кoјн ce нрн днoбн сa нoшoмцнмa нe днјeлн вeћ ocннaјe рoдннeљнмa*. — Нaјбoљн днo нмaњa je oстaвнo кa стaрeшннy, a oстaлo je пoднeлнo cннoвнмa н шћeрнмa нa рaвнe чaстн. Пoднeлнћeмo н oнo бaбннe стaрeшннe.

стaрeшннoвaт, -yјeм, нeсвр. *бншн cтaрeшннa, дoмaшн гaздннcтвa, кoмaндoвaшн*. — Стaрeшннoвa je сaм c вeлнкн-јeм нмaњeм. Y нaшy брeгaдy je стaрeшннoвaлo вншe Србнјaнaцa.

стaрн, -oгa, м. (cyпcтaнтнвнзoвaнo) *cтaрннн чoвeк, oбнчнo oшaц; нaднмaк мyшкoј oсoбн*. — Стaрн мн je aмeрнчкн пeнзнoнeр, кyпнo мн je стaн y Пoдгoрнцy oд зaoстaлe пeнзннe.

стaрннa, -e, ж. *cтaрa мyшкн oсoбa*. — Мнлoш je чaснa стaрннa, нo cy гa ћeцa oстaвнлa сaмoгa нa oнy сaмштннy. Имaмo y ceлo нeкoлнкo стaрннa, тeкe свe пoлгeннн лyдн.

стaрчeвн, -eвa, м., мн. *cтaрнн oшaц н мaјкa, свн нaјcтaрннa чeљaд y кyћн (y нрвoм, дpyгoм н нрeћeм кoљeнy)*. — Смрзнyћe мн ce знмyс oнн стaрчeвн y нy бeчaлннy aкo нeштo нe yчнннм дa ce yгрнјy. Мoрaћy oбoјe стaрчeвa дa вoднм кo дoктoрa.

стacнт, -a, -o кoјн je *ннјeнa cтaсa, внcoк н згoдaн*. — Кaквo je стacнтo мoмчe бнлo y oнy кyћy, нe мoжeш вјeрoвaт. Стacнтa тн je н лнјeпa нeвјeстa.

стaћ, -кнeм, свр. *пoдcтaћн*. — Бaцњaк мoрa стaћ нeкo oд мyшкнjа рoђaкa.

ствoр, -a, м. *жнвo бнћe (бeз бнзнoг свнјeшa)*. — Свaкн жнвн ствoр нмa мјeстo кoјe мy je Бoг oдрeднo. Ннјe тaкo лнјeпoгa лyцкoгa ствoрa бнлo кa штo je бнлa

онѧ Делибашић ѿ Спужа што је одила у Лондон на изложбу љепотѣ.

створѣње, -а, с. *биће које припада живоотињској свијету, створ.* — Гредѧ ти је товѧрит тѧликѧ на магѧре, и ѧно је живѧ створѣње. Нѣће овѧ створѣње да претвѧри, кѧ да је дрво.

стѣвана (само ж. род) *која носи шеле у ушробѧ, бременѧиѧ, стѣона (о крави).* — Стѣванѧ крѧва је мирниѧ од ѧловѣ. Стѣванѧ нѧј крѧви дѧјемо нѧјвише сѧјена. Стѣване су ми ѧбије крѧве, окѧ Божѧиѧ се јѣдна тѣти, пѧ ѧс зимус ѧѣца имѧт да срѧу.

стѣга, -ѣ, ж. 1. *дисциплина, стѣгнутиѧ, чврстиѧна коју неко диктиѧра.* — Држите овѧ малѧ под ѧкѧ стѣгу, данѧс се свѧшѧ догѧђѧ. 2. *оквир за мейке од ѧушке (са ѧѣи мейѧка).* — У стѣгу от „краѧјѣвкѣ“ стѧјѣ сѧмо пѣт мѣтѧкѧ. Стѣга се мѣћѣ у пушку зѧједно са мѣцима.

стѣгно, -а, с. *дио ноге у човјека између кољена и карлице, буѧина.* — Погодило га је зрно ѧ стегно, али му нѧје кѧс прѧбило. Њѧј је јѣдно от стѣганѧ дѣбљѣ но другѧ ѧвѧјѧка окѧ пѧса.

стѣља, -ѣ, ж. *подметѧч под самар (нека врстиѧ јасѧѧука испод самара).* — За самѧр овомѣ магѧрету трѣбѧ направит подѣбелѧ стѣљу, свѣ су га досѧд самѧри жѧлили, набѧјѧли му сѧдна. Замисли, Милѧн метнуѧ магѧрету самѧр бе стѣљѣ. Направио сам од слѧмнице стѣљу за магѧре, напунио сам је слѧмом.

стѣћ, -кнѣм, свр. *зарадити, добити рѧдом, стѣћи.* — Свѣ што овѧђен ѧмѧмо стѣкли смо сѧ десет прсти, нѧко ни ништа нѧје дарѧвѧ. Стѣкѧ је ѧ свијет вѣликѧ богѧство и сѧт помѧжѣ плѣме.

стѣчан, -чна, -чно *који стѧче, који је радѧн.* — Стѣчна су свѧ Конѧина ѧѣца, ѧни нѣтѣ остѧт глѧдни.

стечѣвина и **стечѣвина**, -ѣ, ж. *оно што је стѧчено, што није наслеђено.* — Онѧ доњѧ ливѧда је моѧ стечѣвина, нѧје ми од ѧца остѧла нѧ сам је купѧо.

стѧд, -а, м. *срам, усѧручѧвање.* — Стѧд мѣ да пѧђѣм ко тѣткѣ е нѧјесам бѧо више от пѧ годинѣ. Нека ѧх бѧдѣ стѧд и срам ѧт свијѧта кад обрѧза нѣмау!

стѧдан, -дна, -дно 1. *који се стѧиди, који је стѧидѣћ.* — Стѧдна су јѧј ѧѣца, нѣ би ѧзѣла што из коѧа да би ѧх убѧо. Стѧдна ти је овѧ мѧлѧ, наѧчи је да бѧдѣ слободниѧ. 2. *од којега се усѧручѧвамо, углѣдан, уважен.* — Дѧдѣ ми стѧдни гѧсти сѧтра, мѧрам заклат једноѧ од овѧѧ брѧвѧ. 3. *који се скривѧ, који је за кривѣње, за који се не жели да буде виђен: стѧиднѣ ѧлѧке, стѧиднѣ бубуѧице [= знаци младаѧчког зрѣнѧ] ишѧ.*

стѧдѣћ, -а, -е *који се стѧиди, који се усѧручѧва, срамежљив.* — Стѧдѣћѧ су ми свѧ ѧѣца, нѣ би от коѧа штѧ ѧзѣла да ѧх убѧјѣш.

стѧијење, -а, с. 1. *камењар.* 2. *врѧца или ѧлаѧно које служи као фитѧљ на свѣтишњѧци (малој ѧтеханој лѧпѧи, трѧмпѧтивном уређѧју од ѧосуде, ѧља и врѧце односно ѧлаѧнене ѧраке и сл.).* — Мрсно ти је овѧ стѧијење, затѧ нѣће да гори. Стѧијење је онѧ фитѧљ што ми начѧйниѧо кад нѣмѧ правѧга.

стијѣцѧт, стѧијѣчѣм, несвр. *в. стѧицѧиѧ.*

стијѣцѧт се, стѧијѣцѧм се, несвр. *ѧогађѧти (се), угађѧти (се) (о сновѧма).* — Мѣне се стѧијѣчѧ снови кѧ у ѧминѧ.

стѧѧма, -ѣ, ж. *чѧсти, чашиѧвање, дочек.* — Мѣне је дѧста стѧмѣ ако лијѣпо попричѧмо. У тѧ кућу вѧзде је чѣк мѧгѧ нѧћ стѧму и свѧкѧ лијѣпѧ рабѧту. Не мѧж, брѧте, од ѧјховѣ стѧмѣ да се одбранѧш, нѣчим те мѧрау чѧстит.

стѧмѧвѧње, -а, с. *гл. им. од стѧѧмѧвати.* — Нѣмѧ ти код ѧјх стѧмѧвѧнѧ кѧ овѧ код нѧс, нѧ свѧк своју плаћѧ.

стѧмѧвѧт, -јѣм, несвр. 1. *чашиѧватиѧ, дочекиватиѧ.* — Љѧбѧ стѧмѧвѧше свѧкѧга, не рѧзликѧваше онѣ кой не заслужѧју. Стѧмѧвѧш ли те штѧ ѧ пријѧтељѧ, јесу ли те лијѣно дочѣкали. Стѧмѧвѧше мѣ, бѧ-

гоми, обилато — и јѣлом, и пићем, и ли-
јепијема ријечима. 2. *процењивати*. —
Јесу ли ти из мѣнопола стимавали дуван,
и колико су ти одредили кила?

стиман, -а, -о који хоће да часиш, ча-
збен. — За дочекљиву кућу се каже ѿ стимана
кућа. Стимани су ђни ка појједни,
од њих се не може нечашћен поћ.

стиманик, -а, м. 1. *човјек који ужива*
госпоиризмиво, мушка особа која се го-
сѣи. — Био је и ђн једанпут овѡћен стиманик,
нѡ је, изглѣда, тѡ заборавио, а дѡ-
бро смо га стимали. 2. *мушка особа која*
је госпоиризма, која чаићава, која
„сѣицаје“. — Стиманик је Душан ка по-
јједан Загарчанин, нико иж његовѣ кућѣ
није поша нестиман.

стиманица, -ѣ, ж. 1. *женска особа*
која је гостѣ, која се гостѣи. — Данас су
ми свѣ кошћискѣ жѣне биле стиманице,
сѣи ми је пѣса да је дипломира, па сам
их стимала. 2. *женска особа која је го-*
споиризма, која чаићава, „сѣицаје“. —
Стиманица је Мируна — немѡ јѡј другѣ,
никога да ја знам није пуштѣла из дома
а да га није стимала.

стимат (се), -ам (се), свр. *часѣишѣи*
(се), дочекашѣи. — Оћемо ли имат чѣм
стимат гѡсте? Стимашѣ ли те чѣм прија-
тељи? Ако дѡћу, стимћемо их кафѡм и
ракијѡм, и бѡг те веселиѡ. Стимали смо
се дѡбро кот Пећа.

стѣска, -ѣ, ж. *тѣјескоба, тѣјеснац; ме-*
тѣјес; недѡсѣићѣак нечега, сѣромашѣиво. —
Уфѡтио мѣ у ову стѣску кад немѡм
ћѡ(в)ѡлѣ парѣ да му врнѣм. Цијелѣ зимѣ
смо бѣли у велѣку стѣску и нѡжду: ни
брашна ни сѣјена. Прѣтѣсноу нѡрѡд, чѡдо
свијета, правѡ стѣска.

стѣпат, -чѣм, несвр. 1. *зараћивати*,
сѣицаѣи, добијаѣи. — Свѣ што је, кѡка-
ла, стѣцала цијелѡга живѡта сад јѡ је про-
пѡло. Стѣцаће га та ѡе гѡћ бѣднѣ, ништа
му се не бѡј. Не стѣчѣ се имање тѡко како
ти рѡдиш, мѡра се зараћивѡт и штѣћѣт, а
нѣ сѡмо просѣпат. 2. *пѡдсѣицаѣи*. —

Рѡно јутро на Божѣћ рѡћѡци, ѡбично
мѡмци, долѡзе и стѣчу бѡднѡк.

стѡг, стѡга, м. *кућасѣиѡ хрѣа сѣјена*
или сламе, садѣвѣно сѣјѣно или слама. —
Имѡли смо на Почкаље нѣколико стѡгѡвѡ
сѣјѣна, па смо га прѡдѡли јѣднѡме Брћѡ-
нину е га нијесмо мѡгли износѣт. Изѣло
ми је живѡ зимѡс свѣ онѣ стѡгове што
смо ѣх имѡли на Почкаље.

стѡгѡ, 1. *везн. збѡг тѡга, заѣиѡ*. — По-
свѡћала су ѣм се ћѣца па су се стѡгѡ за-
крѡвили. 2. *речца бѣишѣи у мѡзѡћностѣи, бѣ-*
ишѣи у снази. — Јесѣ ли стѡгѡ да дождѣиш
онѡ сѣјѣно с Почкаља. Нијесам ти овѣја
данѡ стѡгѡ ни за што, нѣшто сам стѡлно
ка слѡмљѣн. Оћѣ ли бѣт стѡгѡ онѡ дѣјѣте
да донѣсѣ онѡлѣку котарѣну грѡжја?

стѡгрѡла, -ѣ, ж. *халаѣљѣва и причѣљѣва*
женска особа. — Нијѡко се ти не мѡжѣш
надгорњѡвѡт ш њѡм, ѡна је, јѡдна, стѡгрѡ-
ла, јѣдна глаѡа а стѡтину јѣзѣика.

стѡжѣна, -ѣ, ж. *дрѡвени сѣѡуб ѡко ко-*
јѣга се садѣјѣва сѣјѣно или ишѣиѡ друго у
сѣиѡг, осѣиѡжѣ. — Истрѡнѡла је онѡ лѡњ-
скѡ стѡжѣна, дѡти је нијесмо нѡ вријѣме
убрѡли. И онѡ је стѡжѣна што се мѣћѣ нѡ
гѡмно, ѡкѡ чѣса се врѣти кѡњ што вршѣ.
Онѡ стѡжѣна што сам је тѡномлѡниѡк
убрѡ у Пѣрѡве бѡгрѣме и што сам је дѡље
нагорѣо мѡже издржѡт јѡш коју гѡдину.

стѡкупљѣвѣна, -ѣ, ж. *лоше друшѣиво,*
груѣа особа лошег каракѣтера, немѡрѡне
осѡбе, балаѡурѡдија; уп. пѣстѡкупљѣвина. —
Свѣ ми довѡди нѣкакѡвѡ стѡкупљѣвѣну
у кућу, ни знам кѡ су ни ѡклѣ су. Тѡ није
бѣла војска нѡ нѣкакѡ стѡкупљѣвина.

стѡловѡч, -а, м. *сѣѣцијаѡна сѣиѡшѣа,*
ѣпроѡжѣцѣ са лѡчим насѡловѡчѣм. —
Ћѣд се не мѣчѣ из стѡловѡча, сѣдѣи и раз-
мѣшѡљѡ. Направѣио је стѡловѡч ѡт кошћѣ-
лѡвинѣ. Дѡска на стѡловѡч за сѣћѣње
мѡра бѣт ѣзѣдна.

стѡловѡча, -ѣ, ж. *сѣиѡшѣа с насѡлоѡм*
ѡмаће ѣроизѡвѡђе, нешѣиѡ је маѡа ѡд
сѣиѡловѡча. — Стрѣц ти је прѡвио стѡло-

вѡче и продѡвѡ их је у Град, о тога је жийво. Сѣди на столовѡчу, љѣше ти је нѡ на тѡ трѡнѡжац.

стѡмѡк и **штамѡк**, -а, м. *стѡмак, жеслудац*. — Заболѡио мѣ био дѡбро стѡмѡк, пѡ сам пѡи онѣ јѡкѣ ракије, и престѡ мѣ болѣт. Аперѡсѡли су му нѣшто на шта-мѡк.

стѡпа, -ѣ, ж. 1. *описак стѡпѡла; мјера за дужину (око 25 см)*. — Нѣмѡ тун дваес стѡпѡ земљѣ. Мѣтар је више од мо-ија пе стѡпѡ.

стопаница, -ѣ, ж. *суѡруга (у стѡилској функцији: она која ираѡи мужа, иде у „стѡпѡу“ за њим)*. — Ймѡм стопаницу, ваљѡ цѡрева града. Остѡ си бе стопанице, жѡ ми је! Бе стопанице чѡек је вѡзде нѣуредан. Ожѣни се Анђѣлијѡм, биће ти прѡвѡ стопаница. Довѣо је стопаницу ўпрах из Вѡсојевѡиѡ.

стѡпник, -а, м. *пѡиѣљѡк између сусједних имања (или кроз једно имање), којим могу пролазити само људи, не и стѡка)*; уп. сустопица. — Између нас и Сѡвѡ ймѡ стѡпник, али тудијен жийво не мѡже пролѡзит. Можете пролѡзит сѡмо онијем стѡпником поред ливѡдѣ. Йди стѡпником, немѡ да гѡзит тѡву.

стѡтинѡш, -а, м. *стѡрешина јединице од стѡ људи у стѡрој црногорској војсци (командир чѣте)*. — Нѡш стѡтинѡш на Брегалницу био је Сѡвѡла Никѡлин, није било болѣга командѡјера од њѣга.

стрѡва, -ѣ, ж. *страх; лудило (врѡиа болесѡи)*. — Стѡва је и поглѣдат у ону висѡну а нѣкмоли се припѣт до врха. Нѣшто сѣ разболѡио, пѡ му је једна вида-рица скидѡла стрѡву.

стрѡвит (се), стрѡвим (се), свр. *преѡсѡи (се)*. — Стѡвило сѣ тѡ дијете ѡд нечеса, ништа му другѡ није јѡ ти јѣнчим. Кад гѡђ дѡђе, стрѡви хѣцу. Нѣшто га је стрѡвило, пѡ је полудѡио. Нѡкат се тѡкѡ нијесам стрѡвила кѡ кѡ сам ѡдила једно јутро Комуниѡм.

стражѡрчит, -ѡрчим, несвр. *стѡража-риѡи, чувѡиѡи*. — По цијѣло љѣто сѡмо што стражѡрчи диѡѡк, свѣ се бой е ће му га нѣко побѡт. Пѡсѡ ми је да пѡноћи стражѡрчим фѡбрику.

стрѡмац и **страмѡц**, -а, м. *душѣк*. — Страмѡц и душѣк, тѡ ти је йстѡ. Ймау онѡ стрѡмчевѡи дебѣли на којѣ је фино спѡвѡт.

стрѡнски, -ѡ, -ѡ који ириѡада стѡран-цима, који иѡиѡче од стѡранаца, који није домаћи. — У говѣдѡрник ймау свѣ онѣ стрѡнскѣ кѡве, дају га мѡго више од овија нѡнија. Продаѡа је некаквѣ стрѡнскѣ машинѣ пѡ су га затворѡли.

страћѡра, -ѣ, ж. *неуглѣдна кућица, колибица; кућица за стѡку*. — Очѡсти тѡ страћѡру, не мѡже се у њу уљѣћ, сѡтра ће ти дѡћ ѡдѡва. Подѡгѡ сам мало стра-ћѡрѣ ус појѡту за кѡмѡд.

страћѡрица, -ѣ, ж. *дем. од стѡраћѡра*. — Начинѡ је страћѡрицу ѡнѣн близо града, пѡ ѡтѣ да му је срѡше. Живѣ четво-ро у јѣдну страћѡрицу, тун ништа не мѡже стѡт.

страћѡит и **стрѡтит**, -йм, свр. *брзо, на-гло, честѡ мудро уѡпроѡиѡи, иѡпроѡиѡи неѡмѣино*. — Стѡчио си онѣ пѡре што смо ти послѡли кѡ да ймѡмо бѡнку. Свѣ пѡре што је дѡбила ѡт сѡна из Америкѣ стрѡтила је ни у што.

страхѡга, -ѣ, ж. *ујсас*.

стрѡшило, -а, с. 1. *моѡика побѡдена у њиви, обично у виду рѡгѡа или крѡиа, на којој су ѡроѡци — како би се йлашѡле йѡиѡце и живѡиѡиѡе, да не насрћу на усјев*. — Напрѡвио сам стрѡшило од јед-нѡга кѡлца и онѡја тѡвѡја стѡрија гаћѡ. 2. *неѡиѡо ѡо чега хѡѡѡа стѡрах, ругѡба*. — Видѡио је мѡли јутрѡс стрѡшило што йдѣ путем. 3. *стѡрава*. — Стѡшило је онѡ што су учѡнѣли с онѡјема на Кѡрново, побѡли су йх нѣдѡжне.

страшљѡвац, -йвца, м. *йлашљѡвац*.

страшљѡвица, -ѣ, ж. *йлашљѡвица*.

стрв, стрви, ж. и стрва, м. 1. *мјесто гдје се неко или нешто може наћи, особито у изразу: Нема му стрви [= не зна се камо се дјенуо], а односи се и на човјеки и на предмет.* 2. *осиштак човјека или живошине, леш, стврвина, али само у изразима: Стрви ти се не виђело! Стрв ти се не наша, дабогда! Нигђе му се стрва не виђело!*

стрвина и стрвина, -е, ж. 1. *црковина, крејала живошине.* — У нй шкрп у Гођене бљеше стрвина од нечије овце, изгледја је давно упала и тун цркла. 2. *фиг. слабо покрејина, непокрејина особа, слабић.* — Виђе ли како она стрвина од Јоша нападе онога Блјждовога момчића.

стрводёр, -а, м. 1. *стврвинар.* — Вук је стрводёр, он кад је гладан ије и какву стрвину ако је нађе, али више воли да покoble браве. 2. *фиг. зла, немилосрдна особа.* — Какав је онй стрводёр, ако му на вријеме не вратим дуг, потгле ме може скупле коштат.

стрекнѹт и стрекнѹт, стрекнѹм, свр. *улаштити се, ирејасити се.* — Стрекнѹла ми је кобила од нечеса, замало што не преврну товар. Неће Владо стрекнѹт нй од једнога Црногорца, никога се он не бой. Само му немо стрекнѹт ако ти запријети, и не бој се. *фиг. а. изненадити се и направити гест ирејашеност.* — Стрекнуо сам кат чух нешто у грм. Сви смо стрекнѹли кад смо га виђели крвавoга. б. *испрејадати се и од тога изгубити разум.* — Стрекнѹо је ёо неко дoба, нити бијели нити црни, рекло би се е шенѹо.

стрелица, -е, ж. *стиријела (међушим, суштитицијом, значење лексеме се односи на неку болест која „иростријели“, која нагло умори).* — Нека је, стрелица је погодила мајци! [= дабогда се тешко разболела]. Стрелица га љ нoс згодила! [= дабогда га заболио нос, дабогда га ухватила тежа болест носа, уста, дисајних органа, итд.]

стрѣфит, -им, свр. *погодити; нагло удријети, нагло црћи.* — Стрѣфило га је

срце, ни грoма нйје чѹо. Смањи мало пoса да те не стрѣфи кaп!

стрѣха, -е, ж. *исцуст крова иреко зида (обично 40–60 ст); уп. капаница.* — Душан кад је покрива ову кѹћу дoста је напуштио стрѣху, па се не кваси зад кат пада кйша.

стрѣцање, -а, с. гл. *им. од стирецати.* — Знам ја негoво стрѣцање, не бойм се. Какво је то стрѣцање и вриска!? Било је тун стрѣцања и онйја што се јуначе.

стрѣцат, -ам, несвр. 1. *плашити (се), ирејадати (се) (што се манифестује покрејом шјела, нйр. ири изненадном иучњу и с.л.).* — Не стрѣца ти од нега кад га видйш, чѹва се ка ти прилази мѹчке. Кад је пoчела пуцњава, сви смо стрѣцали, али смо се потгле навикли. Не стрѣцам ја о те твоје грађе, нo се умйри. Што стрѣцаш, кой ти је љао! Не стрѣца, неће овдѣн бомбардоват! Све у сан стрѣца, мoжда снијева нешто тешко. 2. *изражавати љушњу (ријечима и покрејима).* — Не стрѣца ништа, то ти је тако. Што стрѣцаш, ка да те кољу мѹве коњске! Ништа не стрѣцај, нйјесмо ти мй криви. Не брѣца и не стрѣца, е љу те пререпит овйјем штапом!

стрж, -а, м. *ствршен.* — Сваке године се стржеви наваде на нашу кѹћу и пот тиглама праве осйњак.

стрига, -е, ж. *вјештица; уп. стригна.* — Не пуштајте онѹ стрйгу у кѹћу да не урѣче овo дијете.

стригна, -е, ж. *љушца, зла, ошйра женска особа; вјештица; уп. стрига, стрйгоша.* — Ако ми онѹ стрйгну доведеш у кѹћу, ја љу негђе бљежат. Чѹ ли ти онѹ стрйгну како серташ на Мирѹну? Ђут, стрйгну једна! Умйри онѹ стрйгну! Ако игђе има стрйгнѹе у наше плѣме, онда је то она!

стригоша, -е, ж. *ошйра женска особа, језикоша; вјештица; уп. стрига, стрйгна.* — Не мoгах од онѹ стрйгоше Јо-

вановѣ нїједну прозборїт. Урѣкла га је стрїгоша са дна пѡља те сѣ помамїю.

стрижа, -ѣ, *сїтрижење оваца, скидање вуне с оваца; вријеме када се овце сїтригу*. — Стрижа ђваца ми је најмрзнї пѡса. Оно је, нѣкако, чинї ми се, било у стрїжу ђваца, окѡ Ђурђевадне.

стриза, -ѣ, ж. *одсечени, одвојени дио нечега (їлаїтина, земље и сл.)*. — Направїла је рашу од стрїза што су остале од онија аљїна ђевѡјкама. Купїо је једну стрїзу од онѣ вѣлике ливадѣ, трѣбаће му за купѹс и лѹчњаак.

стризїца, -ѣ, ж. *издвојено парченце нечега (їлаїтина, земљишїта и сл.)*. — Ушїла сам стрїзїцу ў пас од гаћа да ѡх маљо прошїрїм. Одвоїо сам једну стрїзїцу баштинѣ за смѡкве.

стријела, -ѣле и стрїјелѣ, ж. *сїтријела (међушїм, сунїстїишїцијом се дошло до др. значења, ѡа 'сїтријела' значи шїешку, оїасну, ошїпру болесїи)*; уп. стрелица. — Стријела ти ѡх згодїла свакѡ ка су онаква! [= нека ти сва, дїца, помру]. Стријела те ў дрѡб погодїла! [= дабогда се разболїо од тешке болести у области трбушне дупље]

стрикѡ, -а и стрїко, -а, м. *сїтриц; (хипокор.) чїко, имеловање сїтарије особе из уважавања*. — Да ми је стрїко Мїјѡ једну нѡвѹ књїгу. Пїта ме један стрїкѡ јутрѡс, нѣ знам га, јесте ли дѡвечѣн дѡма.

стрина, -ѣ, ж. **1.** *сїтричева сїтрига*. — Милїсав ми је стрїц а његова жѣна стрїна. **2.** *фиг. мшїшава, несїреїна особа*. — Жївни маљо, што се вѹчѣш тѹдијен ка стрїна!

стрић (се), стрїжѣм (се), несвр. *їдошїшавашїи (се); скидашїи вуну (или длаку) с коже*. — Код нас се ѡвце стрїжѹ окѡ Ђурђевадне. Ја мѡје ѡвце стрїжѣм машинѡм а нѣ нѡжицама.

стрицкѡт и **штрицкѡт**, -ам, несвр. *маказама резашїи захватїајшїи маљо оно-*

га шїшїо се реже (нїр. косу). — Рѣкла сам ти да ми маљо поткрѡтїш косу а нѣ да ми је стрїцкѡш са свѡкѣ бандѣ.

стришнѹт, -нѣм, свр. *осїтришїи сасвим маљо, маказама маљо одрезашїи*. — Стришци ми маљо нѡжицама косу што ми вїрї изѡ уха.

стричѡн, -а, м. *сїтарија особа (одмила)*. — Рѣче ми данѡс ў Град један стричѡн да те познѡјѣ, а нїје ми каза како се зовѣ.

стрѣкнѹт, -нѣм, свр. *одсїркнѹшїи; ушїшїи, жѹрно пошїи*; уп. стрѣ. — Стрѣкнѹла је једна стркотїна о тога камена ѡвамо. Стрѣкнѹла је нѣгђе ў свијет, нїко нѣ зна ђѣ.

стркотїна, -ѣ, ж. **1.** *парче нечега шїшїо је екслѡдирало, парче које је сїркљо прї екслѡзији или јакѡм удару, пасїла о расїрскавањем*. — Удѡрїла мѣ стркотїна от камена ка сам минава, умалѡ ми ѡко нѣ избї. Замалѡ ме нѣ закачи стркотїна од бѡмбѣ. Убїла га је стркотїна од гранѡтѣ. **2.** *фиг. невоља, несрећа, неугодносїи, нешїшїо неїријашїно шїшїо чѡвјека задеси неїажњѡм, али без његове кривїце*. — Закачїше те нскаква стркотїна, не дрѹжи се ш њїма! Чѹва се Милѣва рѡзговѡра — мѡже је чесѡва стркотїна зафѡтїт. И мѣне је четресѡсмѣ закачїла стркотїна.

стрмац, стрмца, м. *ошїпра косина на узвишењу; јака сїрмен*. — Бѡље їдите ѡколо нѡ уз ѡвї стрмац, уж њѣга нѣћете мѡћ їжлѣћ.

стрмѣкнѹт (се), -ѣкнѣм (се), свр. *сїпрмоглавице (се) сїпроїошїїашїи, срушїшїи (се), бацїшїи (се) низ прѡвалију*. — Стрмѣкнѹо сам се с крѡва, умалѡ не погїбох. Низ Јамскѹ страну је стрмѣкнѹо један брѹпац, заустѡвио сѣ изнад Јамѣ. Стрмѣкнѹо сам ти лѡпту нис тѣ долине, па тї сѡд їди и тражи је, досѡдїла ми је више твоја їшїкапа. Замалѡ се не стрмѣкнѹх низ онѹ страну више јамѣ.

стрменица, -ѐ, ж. *сѣрмина*. — Не мѡже се низ ову стрменицу шьѐћ беш чуда.

стрмоглавницѐ, прил. *главом окренути наниже*. — Сутурѣса сѐ стрмоглавницѐ низ ону страну, јѐдва је оста жив.

стрн, стрни, м. *земља са остацима пожњевених сѣабала ѣшенице, ражи и др. сл. жшѣарица, сѣрњина*. — Нѣјесам јѡш гарио ону стрн на Подѡље, а бѣх да усѣјѣм тун мало жарѣка. Ўшћера ми краве сѣ стрни Веселѣн да му не поѡрау зѣље на ну долиницу до стрни.

стрнѣ, -ѧ, -ѡ *који се односи на ѣшеницу, раж и сл. жшѣа*. — Јесте ли сѣјѧли шћѡ стрнѡ јесенѧ?

стрњика, -ѐ, ж. *земља са остацима сѣабала жшѣа (ѣшеница, раж и сл.), сѣрњина*. — Проз стрњѣку овѡдијен ѣмѧ и травѐ, наѣс магѡре да чѡпнѐ, пѧ га свѐжи тун.

стрњина, -ѐ, ж. *њива са које је по-жњевено жшѣо (ѣшеница, раж и сл.)*. — Ону стрњѣну у Трнѡвѐ рупе ћу да узѡрѣм и да усѣјѣм мало рѐплѐ за јесенѧ.

стрњѣште, -а, с. *њива на којој су остаци сѣабала жшѣа, сѣрњина, сѣрњика*. — Прошѧ сам прео стрњѣшта и увѧлио се на нѐколика мјѣста ў глиб.

строит и **штройт**, -ѡѣм, несвр. *шѣро-јѣиш, икоѣиш; урећиваѣиш; ѣосѣројава-ѣиш, увѣжсбаваѣиш*. — Марвѣнѣ дѡктори нѣтѐ да стрѡјѐ без нѐкѣјѧ. Велѐ да ве ў војску дѡбро стрѡјѐ онѣ кѧплѧри. Сѡтра ћу да штроѣм овогѧ вепрѣћа. Дѡбро су не шпроѣли у стару војску.

стрћ, -кнѐм, свр. 1. *одсѣркнѡѣиш*; уп. стркнут. — Стрѧ је од њѣх до нѧс вѣлики кѡмѧт кѧмена, а далѐко смо преко стѡ мѐтарѧ. 2. *нагло оѣишѣи, уѣѣшѣи*. — Стрѧ је нис тѐ стране кѧ зѣц. Стрћнѡли су нѣгђе, нѣмѧ их дѡма. Немѡ да стрћнѣш ѣе от кѡћѐ, нѡ ме чѐкѧ!

струѡга, -ѐ, ж. 1. *враѣа која заѣварају обор за сѣоку*. — Отвѡри струѡгу е ћу да

ућѐрѧм ѡвце. 2. (рѐѣе) *вриѣеме када се ириѣе подне догони сѣока са ѣашѣе*; уп. попас, попасак. — Пѡдслије струѡгѐ ћемо да нѣжѣмо дувѧн, унутра ће бѣт ладовѣна лѣшѧ но за овѡѧма.

струѡгнѡт, -нѣм, свр. *брзо уѣѣшѣи; од-бѣѣи*. — Чѣм су осѣтѣли да их вићѣх, струѡгнѡшс нис тѐ долине.

струѡк, -а, м. 1. *сѣас*. — Дебѐо је ў струѡк кѧ брсменѣтѧ жѣна. 2. *ѣпанка млада биљка, ѣпанка и висока биљка међу више њѣх*. — Посѧдѣла сам свѐга нѐколико струѡкѧ купѡса, ваљѧће зимѡс. Поѡрѧла је крава нѐколико струѡкѡвѧ умертѣна онѡђѣн на ћѡшак ливѡдѐ.

струѡка, -ѐ, ж. *сукнено ѣлаѣино које су Црногорѣи носѣли као огрѣѧч, а сѡужѣло је и умјѣстѣо ћебѣѣа, шѧѣѡрског крили и сл. у рѧѡвѣма*. — На струѡку сѐ мѡгло и лѐћ и њѡм се покрѣт. Струѡке су се увѣ-јѧле кѧ данѧс шѧгорскѡ крило, и носѣле су се прео рѧмена. Свѧкѣ црногорскѣ вој-нѣк је мѡрѧ имѧт струѡку, ѡна му је бѣла и огртѧч, и прѡстирѧч и покривѧч.

струѡлит, -ѣм, свр. *исѣпрунѡѣиш, саѣпру-нѡѣиш*. — Струѡлило је вѡѣе овѐ гѡдинѐ от кѣшѐ. *фиг. уморѣиш се шѣчкеѡјућѣи; раз-бољѣѣиш се због нѣѡсѣѡјања услова за живѡѣи*. — Струѡлили смо зимѡс ў стан код Мѣлоша, нѣгђе нѣјесмо излѧзѣли.

струѡма, -ѐ, ж. *гуѣавѡсѣи*. — Разбољѐла сѐ бѣла Јѧница от струѡмѐ, свѡ јѡ је грѡло бѣло отѐкло, а сѧд је, да је бѡг, дѡбро.

струѡнѣт се, струѡнѣм се, свр. и несвр. 1. *добѣиш; јѧке болове усљѣд најрѣзања, нѣр. добѣиш кѣлу*. — Струѡнѣо се овѣ кѡњ, али не видѣш, опѡчѣили сте га товѧрѣма. 2. *дѡби(ја)ѣиш црвенило на кожи шѧре-њѣм дјѣлова ѣшѣѧ (нѣр. код дјеѣе)*. — Струѡнѣло ми сѐ дѣјѣте, свѐ су му шклѡп-ци скѡчѣли између ногѧ.

струѡнѡт, -нѣм, свр. *исѣпрунѡѣиш*.

струѡња, -ѐ, ж. *длака (нѧ ногама, ру-кама и сл.)*; уп. руња. — Цѣјелѐ нѡге су јѡј покривѣне гѡстѡм струѡњѡм.

стрўњав, -а, -о који има љуно длака на шијелу (одн. његовим дјеловима), длакав. — Стрўњав је по плећима кá мајмўн.

стрўц и **штрўц**, -а, м. хљеб у векни, векна. — Мсћў у замрзивач стрўцове за потље, не мoгу сваки дан да јдў за леб у пекару. Ёо су и ў село пoчели да купўју штрўцове, нстe да печу леб кўћи, ове су се жене погоспoдиле.

стрїцáт, -áм, несвр. 1. *посиїаїи водом, шїј. мањим количинама шечности, кáшма.* — Мáма, рeци Мијў, свe ме стрїца водoм! Стрїцáм овї дувáн дáко мало овлáжї. 2. *мусїи по мало овиу, козу, краву (у врїеме када имају мало млијека).* — Не мўзeм је сáд, нo је сáмо стрїцáм, нeмá варевїнe.

стрїцáкáт, -áм, несвр. *(на)сиїаїи по мало шечности, посиїаїи кáшма или мањим количинама воде.* — Немo да га стрїцáкáш водoм, не ваљá се! Млáдї рáсáд мoрáш стрїцáкáт свáкo јўтро водoм док ојачá. Кá смо се купáли, стáлно мe стрїцáкáла.

стрїцнўт и **штрїцнўт**, -нeм, свр. 1. *на-суйи малoм количинoм шечности (обично воде).* — Стрїцнoу мe нeчїм ћирїкавац, виїи ми нeшто кá вода нá рўку. 2. *пoмусїи сасвим мало млијека од краве, козе и сл. (у врїеме када млијеко пролази или сл.), пoмусїи рeда ради;* уп. брцнут. — Стрїци онў крáву да га не запрагнe. Од свїја oвáцá штрїцнўла сам eво ову шoљнцу. Стрїци онў кoзу, дáко дá за овo дїјетe. Стрїцнўла сам јўтрoс oвце, запражў, за нећeљу га неће имáт ни кáпи.

стўбе, стўбá, ж., рl. t. *мердевине; сїеїенице, сїеїенишїе (све шїо има сїеїенице и служи за усїињање).* — Донeси ми стўбе, oђу да се пoпнeм на шљeме. У кўћу држїмо стўбе, вáзде їмá пoнешто да се мeтнe на тавáн. Пoпни се на јáбуку стўбáма, не мoжеш овáкo. На гoрњи бoј се пeњу кáменијáма стўбáма.

стўблина, -e, ж. *љевкасїо удубљење у земљи, иoнор, веће левкасїо удубљење.*

— Проз онў стўблину у Понoре кá су кїше јдe вода и велe утїчe ў ријеку којá је испод Загáрача и извїрe на Вўчи студeнáц. У Слáтину сам чўо ђе онї бадáњ зá воду код млїнá зoвў стўблина. У Загáрач су стўблине понoри.

стўд, -и, ж. *сїуден, хладноћа.* — Тe гoдинe бљeше вeликá стўд, а не бљeсмо набáвили дрвa, пá се имáсмо посмрзáвáт. Ўфати ме нeкаквá стўд изнўтра. Кáко дoђoсте пo нoј стўди.

студeн, -а, -о *хладан.* изр. кáми студeнїи *нишїи, бaш нишїи.* — Кáми студeнїи му је дoнїјeла ў дoм [= није му ништа донијeла осим невољe и несрeћe]. Није од умертїна остá ни кáм студeнїи, свe су поáрале Пeсoве крáве. Дoбїла је и o дома и oд рoда кáми студeнїи. Кáми ти студeнїи били у вїлицу! [клетвa]

стўдeн, -и, ж. *хладноћа, мраз, смрзлица;* уп. студ. — Овáквe стўдeни ни нáјстари не пáмтe у Загáрач. Бїла је тe зїмe у Загáрач вeликá стўдeн, лўдма је полїсáло жївo oд глáди.

стўжїт се, стўжїм се, свр. *осеїїишїи мучнїну, имáшїи нагон за поврáћање; јáко забoљeшїи.* — Стўжїло ми сe од онe вaрeнїкe јўтрoс, мoрá да сe бїла оштeтїла. Не пї тoлїкo водe на штe срца, стўжїћe ти се oд глáди. Стўжи ми се сїноћ од нeкаквїя погáнїя Јовáновијá прїчмá. Удáрно мe ногoм док ми сe стўжїло.

стумбáт (се), -áм (се) и стўмбáм (се), свр. *сїроїошїаїи (се), сїурїишїи (се), оїкоїирљáшїи (се) наниже.* — Код Гoђeнá се јeднe гoдинe стумбá с камїном, умáло што нїје погїнуо. Што тo камeње не стўмбáш нїзa стрáну нo се ш нїм нoсїш? Пáла је Анђe, стумбáла сe с крўшкe и слoмїла је рўку.

стўп, -а, м. *камена или дрвена посуда за сїиїење зрeвљá и сл. ударањем у зрeвљe које се налази у издубљeној камeној посуди;* уп. ступа. — Прїјед су били онї стўпови у којe сe „мљeло“ жїто, умертїн тўцáњем, ўмїесто у млїн.

стўпа, -ѣ, ж. камена или дрвена йосу-да у којој се шуцањем сийни жишю или ишто слично; уп. ступ. — Имали смо стўпу што је био провртїо јдш покoјни Никo у ову литицу, па је пукла од минавања ка смо дозиђивали кућу. У стўпу се туцањем ситни жито, тo сe радило пријед ко није има ждрмње.

стўра и **штўра**, -ѣ, ж. *врста барске биљке, служи као йросїирка сїоци или за йокривање шїтала.* — Блѣше покрито кућер за пса стўром што је доћера из Зетe. Ништа од живoга не йје штўру.

сў, предл. *с(а)* (сїарији облик, али чe-сїо у уйoйрeби). — Дошa је сў чeтири дрўга.

сўблизо и **сўблизу**, прил. *достиа близу; приближно.* — Они су сўблизо, дчeви су йм браћа о тeтaкa. Испeкa сам сўблизу трїста килa ракијe, и сў смо је јесeнaс и зимус пoпили.

сувара, -ѣ, ж. (ријетко) *сува, мршава женска особа.* — Ђе наје ону сувару бoжy да се ш нoм жeниш?

суварак, -арка, м. 1. *врста розог гро-жђа.* — Пoбра ми је нeко они суварак на прeзиду више кућe. Од суварка никад не правимо вино. 2. *йлодови (биљке) који су се осушили; сува гранчица дрвeиша; сува шрава (која се, обично, не коси).* — Нeмa на умертїн ништа без мало суварка. Пoкупите они суварак oд грожђа. Пoкупите мало суваракa да налoжимо. Суварци от шўмe нa(j)боље горe.

суват, -а, м. *сїрана или йросїиранак гдје има йомало шраве за сїоку, мање йлодна йовршина, йовршина која се не обрађује.* — Пoћера краве на суват горе у Гоћене, дако нађу што да чўпнў.

сувогуза и **сувогуза**, -ѣ, ж. *мршава женска особа.* — Дако доведеш ону сувогузу у кућу! Уфaтїла сe с некаквијем сувогузaма. Нeка ти, сувогуза, причма!

сувогузас, -ста, -сто *мршав.* — Нeшто ми је Милe сувогузаста. Удри кўчку сувогузасту! Сувогузас ли си, јадо.

сўводo, -ола, м. *улегнуће у сїрани ко-је је без воде.* — Про сўводo йзвише Пoврхпoљинe је нeкад бїо потoк, па је про-па у земљу.

сувомeђа, -ѣ, ж. *немалїтерисани зид, шї. зид наїправeн без уйoйрeбе ичeга осим камена;* уп. међа 2. — По Загaрачу су пријед свe куће биле сувомeђе, а сад се зидa помоћу мaлтeра и клaка. Проз ону сувомeђу зими фијучe вјeтар.

сувомeђина, -ѣ, ж. *кућа озидана од камена без уйoйрeбе малїтeра; зид, ирe-зида, међа од камена (без малїтeра).* — Живї онако у сувомeђину, али ймa дoста дрвa. Прeгрaђeнс су ми бaштинe нека-квoм сувомeђинoм.

сувомрaзница, -ѣ, ж. *врло хладно суво вријеме;* уп. голомрaзница. — Бјeше удa-рила некаквa сувомрaзница да цркнeш од зимe.

сувоњав, -а, -о *мршав.* — Ко блeше они сувоњави момак што доје сїноћ с Љубoм? Милїјe су ми онe бутрастe нo сувоњавe йeвојке, сувоњавe ми се чинe бoлесне.

сувоплeтник, -а, м. *мршавко.* — Уда-де се за онога сувоплeтника ка да није бїло здравoга мoмка.

сувоплeтница и **сувоплeтница**, -ѣ, ж. (дјелимично пeјор.) *мршава женска особа.* — Ако ми доведеш ону сувоплeтницу у кућу, сeли се ш нoм ђе знаш. Велe е су овe сувоплeтнице врўћe од дебeлија.

судoта, -ѣ, ж. *йросїорија која је за-шїтїићена од кише и влаги, заїворена (и йокривена) йросїорија.* — Живo ми је шї-јелу гoдину у обoр, напoљe, мoрам му на-правит мало судoтe за зимус, какву појaти-цу, нo нeмам од чeса. Твоја су ђeца у су-вoту, а мoј сїн ради наизвaн, зидар је.

сўврс, -сти, ж. *истїогодишњаца, истї-сници.* — Од мојe сўврсти више нeмa ни-кога живoга, свї су поумїрaли. Она је бїла сўврс с Кoстoм, aли [= или] гoдину млађа.

сүгрѣб, -а, м. *мјесто на илу које је изгребао њас (шайом), смаџра се да доноси несрећу ако се на њега сѣане (онај који ио учини умријеће или се разбољеиши, или полудјеиши).* — Штѣ ти је јутрѣс, да нијеси стѣ на сүгрѣб на зору?! Ка се стѣне на сүгрѣб, чељаде се или осраба или разбѣли. Ако нагазиш на сүгрѣб, нешто ће се страшно с тобѣм дѣсит.

сүд, -а, м. 1. *исуда.* — Нѣмѣм овѣ гѣдинѣ дѣста сүда за грохѣ, јесу ли ти зафѣтне свѣ бѣче? Чѣм оперѣм суде пѣ рѣчку, ѣго ме ко тѣбе. 2. *инсѣишиуѣија у којој се суди.* — Овѣђен је пријед сто гѣдина бѣо плѣменскѣ сүд, а великосүдија кѣт књаза је бѣо поп Рѣсто. Дали су га на сүд е је, велѣ, укрѣ нешто ис предузѣћа.

сүдѣлиште и сүдилиште, -а, м. (ријетко и арх.) *мјесто гдѣ се некада судило кривцима (на ошвореном просѣору), суђење, колекѣивно кажњавање.* — Направише сүдилиште, свѣк је свѣкога напада. Загѣрачкѣ сүдѣлиште је било на Петро-вѣач.

сүдѣлица, -ѣ, ж. *писѣиранак са улѣгнућем иѣуиш дола.* — Идите праѣ ус тѣ сүдѣлицу и ижѣѣћ ѣете на њихову брањевину.

сүждрѣбница и сүждрѣбница, -ѣ, ж. (пејор.) *гломазно, крујно чељаде, особа која није на цијени а крујна је.* — Замѣло се не побѣих с онѣм сүждрѣбницѣм невалѣлѣм, а осрамѣио бих се. Зѣр нѣ нађе бѣлѣ друштво нѣ се дружиш с онѣм сүждрѣбницѣм?!

сүждрѣбна (само ж. род) *ошлѣдена, носѣћа, бременѣиша (о кобили или мага-рици).* — Сүждрѣбна ми је кобила, па је не смѣјѣм товѣрит.

сүжѣница, -ѣ, ж. *мушка особа са женским особинама, слабић, кукавица.* — Нѣћеш, чѣче, тѣ ѣевѣјачкѣ вѣлу дѣт за онѣ сүжѣницу!? Ђѣ је онѣ сүжѣница от Шѣга! Не помѣњи ми сүжѣницу онѣ, сти-дѣм се што ми је рѣђак.

сүзбрат, -а, м. *свѣдѣок, кум ири бра-шишѣењу.* — Јѣ сам ѣм бѣо сүзбрат ка су се пѣбратимѣли. И сүзбрат сѣ цијениѣо ѣсто кѣ пѣбратим.

сүјмѣт, сүјмѣм, несвр. *сумњаиши.* — Сүјмѣм да ћеш мѣћ. Сүјмѣће у тѣбе, не ѣди.

сүкѣт, сүкѣм и сүчѣм, несвр. 1. *завѣ-јатиши, увијатиши, засукиватиши.* — Сүкѣш ли тѣ пѣту за вечѣру? Сүкѣла сам јутрѣс пѣту од јѣбука и јѣфкѣ. Ђѣд не радѣ ништа нѣ по циѣ дан сүчѣ бѣрке. 2. *фиг. нагомилаватиши годинѣ, сѣиариши.* — Остѣла је у нѣ бѣчѣлину да сѣма сүчѣ гѣдинѣ, није се никад удѣвала. 3. *биши љуиш, ма-хаиши главом у знак љуише (о волу или крави).* — Штѣ нѣ сүчѣ во рѣговима, при-пази да не нагрѣди овѣ ѣцу.

сүкѣлата и сүкѣлета, -ѣ, ж. *несѣреѣина особа, особа грубог изгледа; шањивчина, комедијаш.* — Какѣ је овѣ сүкѣлата бѣжѣ од Милѣна! Пѣкѣјни ѣѣд је бѣо сүкѣлата от чељадѣта, вѣзде је одѣо и вѣзде причѣ кѣ да се спѣдѣ. Ко ти бѣѣше сѣноћ онѣ сүкѣлета жѣнскѣ с тобѣм, за главу те бѣеше прѣтѣкла у висѣну?

сүкѣлатѣс/сукѣлетѣс и сүкѣлатѣс/сү-клетѣс, -ста, -сто *крујан и несѣреѣиан, несмајан, незгрѣиан.* — Нѣкако је сүкѣ-латѣста и мушкобѣњаѣста, мѣж јѣј није ни до рамена, ѣе је нађе, фѣла бѣгу.

сукѣѣт, -ѣм, несвр. *нагло излазиши, нагло (се) ирѣбијатиши (обично о илѣмену или дѣму).* — Ка смо стѣгли, ис појѣтѣ су-кѣѣше плѣм тѣри мѣтра у висѣну, ништа нијесмо мѣгли спѣсит. Зачѣпио сѣ дѣ-мѣѣк те сукѣѣ дѣм ис фурунѣ.

сүкнен, -а, -о *који је направѣен од сукна.* — Пријед смо свѣ носѣли сүкненѣу рѣбу.

сүкно, -а, с. *илѣино сѣиѣкано од вуне.* — Вѣше ниѣо ѣт сукна не крѣй оѣѣла, сѣт свѣ купѣју штѣф.

сүкнѣт, сүкнѣм, свр. *нагло избѣиши, нагло кренуиши.* — Чѣм сүкнѣ плѣм ис

клячницѣ, рачунѣ се ѣ кляк скѡро испечѣн. Сѹкнѹше на нѣга једнога тройца, да није имѣ левѡр, кѡ зна штѡ би му учинѣли.

сукрѣтит (се), -ѣтим (се), свр. *скраишии (се), ускраишии, сирјечиии.* — Ка да се нѣшто сукрѣтио. Сукрѣтио бјѣше гаће до кољѣна. Сукрѣтили су му свѣ прѣва. Сукрѣтише ни свѣ.

сукулѣнта, -ѣ, ж. *круйна, висока и незграпна особа.* — Каквѣ је она сукулѣнта од Мирѹнѣ, не мѡже улѣћ у кѹћу колика је. Видѣ је била прѣва сукулѣнта, виша је била од коѣга гођ ѡћеш мѡмка. Колика је она бѡжѣ сукулѣнта од Мирѣ!

сулундѣр, -а, м. *илехана цијев кроз коју пролази дим из пећи најоље или у димњаку.* — Очистила сам јѹтрѡс сулундѣр од овога шпѡрета. Сулундѣр је она тѣнећа што вѡди дим ис фурунѣ на пѣтар или у оцак, кѡ га ймѣ.

сумѣјсторица, -ѣ, ж. *лош мајстѡр.* — Не да да ти прѣви бѣчву она сумѣјсторица, нѣће ти држѣт ѣѡљу кап. Сумѣјсторица је ѡн, свѣ ѹзмѣ да радѣ а ништа не умйјѣ. Немѡ да ти сѣкйру клѣплѣ она сумѣјсторица, нѣ зна ѡн ништа.

сумѣѣас, -ста, -сто. *луцкаси, нейамѣтан; несирѣшан.* — Сви су у кѹћу нѣкако сумѣѣасти, не умйјѹ чѣлѣде дочѣкат како ваљѣ.

сумйинѹт (се), -йнем (се), свр. *1. проћи йоред или мимо некога или нечега.* — Сумйинѹли су свѣтови онѣ кѹће у Мйогоскй ѡбер. Нйјесам очекива да ћете сумйинѹт мѡју кѹћу, нйјесам тѡ заслужйѡ. *2. доћи у несйоразуми, у сѹкоб (вербални).* — Сумйинѹо сам се нѣшто ш ѣйм, не збѡрймо ѣѡ нѣкѡ дѡба.

сѹмлѣтина, -ѣ, ж. *нейамѣйна, йриглуѣа, луцкасиа особа.* — Али нѣмѣш с кйм да се дрѹжйш нѡ си наша онѹ сѹмлѣтину, од нѣга ништа не мѡж научит.

сѹмлѣт, сѹмлѣм, несвр. *в. сѹймай.*

сумпорѣда, -ѣдѣ, ж. *шибница.* — Нѣмѣм више нйједну сумпорѣду, купи ми коју кѹтйју у Задругу, нѣмѣм чйм ѹјутро пропйрѣт огѣњ.

сумпрѣш, -а, м. *пегла; жар за пеглу;* уп. супреш. — Имѣла сам фйн сумпрѣш, пѣ ми га ѣѣца сломйше. Осумпрѣшѣла сам ти гаће нѡвијем сумпрѣшѡм.

сумпрѣшање, -а, с. *гл. им. од сумпрѣшати;* уп. супрешање. — За сумпрѣшање је пѣ(ј)бѡльй церѡвй жар.

сумпрѣшѣт, -ѣм, несвр. *пеглаити;* уп. супрешѣт. — Јеси ли сумпрѣшѣла тѹ рѣшу? Сумпрѣшѣћу блѹзу, нѡ се бѡйм да је не изгѡрйм.

сумрѣѣак, -ѣчка, м. *први мрак, сумрак, почѣтак вечери.* — Тамѣн се блѣше уфѣтио прѣви сумрѣѣак ка дѡѡше.

сумрѣк, -а, -ѡ. *шаман, који није йѡййиуно црн.* — Стйѡ сам да кѹпйм један црнй капѡт, пѣ ми се више дѡпаде овй сумрѣкй.

сѹноврѣт, -а, м. *1. провалија. 2. врсйа бивѣке, нарицс (Narcissus).* — Пѡнека жѣна је држѣла дѡста цвијѣћа кѡт кѹћѣ, и онй сѹноврѣт. а нѣвише рѹже и сѡбљйцу.

сунту.пйја, -ѣ, ж. *провалија.* — Кѹћа Дарйнѣ домовинѣ је ѹправ у јѣдну сунту.пйју, у дѡжѹ рупѣгу, тѣшко сѣ спѹштйт низ некѹ страну до ѣѣ.

сѹнѹт, сѹнѣм, свр. *нагло кренути, нагло одлучити, пешиѡ нагло урадити.* — Сѹну Мѣрко к Јѡвану, дѣѣхѹ се побйт да их не заустѣвйсмо.

сѹпаѣа, -ѣ, ж. *сйѣѡдо које су удружилы различйиѣ власници ради зајѣдничке исѣаше и мѹже.* — Мй и Јѡванѡви смо бйли сѹпаѣе лѣтѡс на Лукавйцу, свѣ ни је бйло у сѹпѡн — и жйвѡ и варѣвйна и бйјѣли мрѣ.

сѹпѡн, -а, м. *сйаривање, удруживање, односно мйјѣшање сйѡке у циљу обѣѣѣвања йѡ.ѣских йѡс.йѡва, односно зајѣдничког лѣтйѡвања или зимѡвања.* — Напрѣвйли смо Дйсѡ и јѣ сѹпѡн с волѡвима да узѡ-

рѣмо. Били су ни брави у супѡн на Лукавицу. Договѡрили смо се за супѡн ѡвациах. Дѹто смо били с Лазаром у супѡн.

супѡна, -ѣ, ж. *сјајање сѡоке у циљу заједничког издржавања, заједничког рада* (нпр. волова за орање и сл.), *суйон*. — Наша кѹћа је вазде била у супѡну с Јовановијема, заједно смо орали и излазили на Лукавицу.

супѡник, -а, м. *онај који је суйонио сѡоку с другим власником (оба су суйонници)*. — Неколико гѡдинѡ смо ми и ѡни били супѡници, тѡ се блажило, никад један другѡме нијесмо ни гркѹ рѣјеч рекли.

супѡниѡт (се), -ѡм (се), свр. и несвр. *удружити(вати) сѡоку (за заједнички рад или заједничку добити производа), мијешати сѡоку (за заједничко чување)*. — За на Лукавицу ми се супѡнимо с Илијом. Супѡним волѡве с Никѡлом, пѡ заједно с волѡвима свѣ раѡимо. Супѡните се с некѡм, немате штѡ ћерѡт ѹ планину сами. Супѡнићу браве с Милѡм.

супѡница, -ѣ, ж. *једна од женских особа које су усуйониле сѡоку*. — Милѣна и Драгица су биле супѡнице ка се лѡник ораѡо, Милѣна је имѡла волѡве а Драгица плѹт и дрљѡчу.

супѡништво, -а, с. *сјајање сѡоке у циљу заједничке исхране и коришћења*. — Овѣ гѡдинѣ ћемо у супѡништво с Марковијема на Лукавицу. Били су наши волѡви лѡник у супѡништво, и дѡбро смо се слагали, свѣ смо на вријеме узѡрали.

супѡњѣње, -а, с. гл. им. од *суйонити (се)*. — Мѡло је кѡ овѡћен мѡга бѣз супѡњѣња ораѡ, рѣјетко је кѡ има два вола или два коња, нѡ обично по једнога, пѡ се сѹпѡни с некѡм.

супѡњивѡт (се), -ѹјѣм (се), несвр. *сјајати сѡоку (нпр. волове) у циљу заједничке исхаје или заједничког рада, удружити(вати) сѡоку (се)*. — Супѡњивѡли смо ми живѡ и с Пиперима и с Озринићима на Лукавицу. Мѡј се вѡ супѡњѹје с Јагошевијем, заједно брѣмо и свѣ другѡ што се раѡи с волѡвима.

једно брѣмо и свѣ другѡ што се раѡи с волѡвима.

супрашница, -ѣ, ж. *врући ѡеѡео*. — Мѣтни јаје у супрашницу, згрѣјаће се.

супрѣт, -а, м. *запирѣана ваѡира, ваѡира која је запирѣана увече ѡеѡео да би се одржио жар до јуѡиру; огњиште*. — Мѣтни огѡњ у супрѣт е немѡмо ѹјутро чѡм заждѡт ако не останѣ жѡра. По цѡо дан седѡи онѡ баба уз супрѣт и сѡмо нешто чаврљѡ. Мѣтни слѡбодно јаје у тѡ супрѣт, ровитаће се, јѡк је тѡ церѡви жѡр.

супрѣш, -а, м. *ѡегла са жаром; жар за ѡеглу*; уп. сумпрѣш. — Мѣтни жѡр у супрѣш да се згрѣје. Набољѡ је супрѣш ѡ дѡба.

супрѣшање, -а, с. гл. им. од *супрѣшати*; уп. сумпрѣшање.

супрѣшѡт, -ѡм, несвр. *ѡеглати*; уп. сумпрѣшат. — Оли ми супрѣшѡт овѹ кошуљу, свѡ је згѹжвѡна?

сѹр, -а, -о сив, сивкасиѡ, ѡеѡеоасиѡ; црвенкасиѡ. — Ораѡ што га зовѣмо сѹрѣ је ѡпасан за кокошке ѡсто кѡ соколић. У Гарчић са странѣ Гѡрњѣга Загѡрача су свѣ гѡлѣ, сѹрѣ литѡне. Донѣси ми онѡ сѹрѣ капѡт. Свѣ нѡсѡше Богѡћ једну сѹру кабанѡцу. Од онога сѹрѡга грѡжѡа сѡмо печѣмо ракију, никад не одливѡмо вино. Онѡ сѹрѡ грѡжѡе је слѡтко, а и раније дѡди. Сѹрѡ грѡжѡе, онѡ сурѣца, ѹкѹсно је не мање од вранѡа.

сурѡт (се), -ѡм (се), свр. *сѡирѡвати(вати) (се), обрѹшити (се) (без своје воље), проѡисити у проѡалију*. — Умѡло се не сурѡѡх низ онѹ страну.

сурѹм и сургѹн, -а, м. *велика галама, велики мѡшеж*. — Нешто сѣ наљѹтиѡ ѹ село, пѡ ка дѡђе, направи сургѹм по кѹћи, пѡби онѹ несрѣтнѹ ћѣцу а на жену се издавија. Сѡѡкѹ вѣчен дѡђе плѡн и чинѡ сургѹн на фамѣљу: вѡичѣ, псѹје, тѹчѣ...

сурѹмас и сургѹнас, -ста, -сто *који ѡрави сурѹм, који галами*. — Сургѹмас

кошћелѣ, ваљаће да се наложѣ а то нѣће сметат кошћели.

сушина, -ѣ, ж. *сува грана, обично па-ла на земљу, погодна за пошћивање вајре и за ложење.* — Покупи коју сушину да потпиримо огань. На(ј)боље горѣ сушине од листа. Испо дебѣлија дрва у клачницу се мѣтнѣ доста сущина. Удри то пашче сушином!

сушица, -ѣ, ж. 1. *туберкулоза, јекти-ка.* — Боловала је от сушице, и бгоми сѣ йзлијечи, свакѣ годинѣ је одила на Лу-кавицу по три мјесѣца. 2. *мршава, сува*

женска особа. — Оженйо сѣ с нѣкаквѣм сушицѣм из Бѣограда, нѣмā у нју триес килā. 3. *име ријеци на граници с Бјелогла-вљини.* — Сушица дйјелй Бјелопављине од Загараца.

сфйштйт, -йм, свр. в. *свишћийтй.*

сфорцѣт и **сворцѣт**, -ѣм, свр. *збрзѣтйи (некога), збиколйи, заокуйи.* — Сфор-цѣше ме овй момчйи у косйдбу, јѣдва сам мѣга да им утѣчѣм да ми пѣте не по-сѣску. Чйм су прилѣгла пашчѣд, сфор-цѣше лисйцу те им више нйје мѣгла утѣћ, и сфорцѣше је зачѣс.

С

сѣйт се, сѣйм се, несвр. *сјајитй се, сијатй се.* — Нѣшто сѣй на Кѣтлийѣш, пѣ пѣнеки пѣт престанѣ, што нѣ мѣже бйт, фѣла бѣгу? Наѣс окѣ пѣнѣи задѣто сѣ нѣшто сѣйло изнад Црнѣ стрѣнѣ, тѣмо више Барјѣмовицѣ.

сактѣт (се), -тйм (се), несвр. *сијатй (се), сјајитй (се), блистѣитй (се).* — Чйм си намѣзѣла кѣсу те ти тѣко сактй? Сак-тѣху се ономѣ офинцйјеру чйзме кѣ огле-дѣло. Што се онѣ сактй прет црkvѣм на Рудйне?

сѣпѣ, -ѣ, м. (хипокор.) *шайѣ, ѣас.* — Имѣли смо једнѣга сѣпѣ пријед нѣколике године, ваља је брѣва, нѣ га нѣшто спршти на цѣду. Псѣ обично фѣбнѣм: сѣпо, ма! — и свѣки се смйри и престанѣ да лѣјѣ.

сѣвѣр, -а, м. *сјевер (сйрана свијѣта); вршѣа сјеверног вјѣйра.* — Гарач је онѣ плѣнина тѣчно на сѣвѣр од Дѣнѣга Загѣ-рача. Пријед је у Подгѣрицу зйми вѣзде пѣвѣ сѣвѣр, а сѣд га више рйјетко ймѣ.

сѣверйка, -ѣ, ж. *сјеверни вјѣйтар зйми.* — Тѣга дѣна пѣвѣше сѣверйка, одвѣјѣше мѣсо ѣт кости.

сѣвѣрно, прил. *сјеверно, на сјеверу.* — Мй нйјесмо сѣвѣрно нѣ западно од Брѣдѣ, а сѣвѣрно су Озрйнићи нйшицки.

сѣдало, -а, с. 1. *сједишћѣ.* — Ка сам бйю у бйоскоп, вйђех како свй мйрно сѣдѣ на онѣ сѣдала, и нйко ни мѣк. 2. (новије) *заднйца.* — Бѣгоми, нѣ знѣ нйшта више нѣ сѣдало! Овѣ што млѣдй данѣс зовѣ сѣ-дало мй смо, да опрѣстйш, звѣли пркно или гузйца.

сѣдѣт, -ѣм, свр. и несвр. *сијѣдѣитй, сје-дјѣитй.* — Нѣмѣм кѣ сѣдѣт. Немѣте тамо сѣдѣт, мѣратѣ ѣ дрва. Не сѣдѣше нймѣло.

сѣдѣчка, -ѣ, ж. *застййрач на сйѣлици, „шлусйицка“.* — На свѣкѣ карйнгу мет-нѣла онѣ сѣдѣчке, пѣ је на нйх лѣше сѣђѣт.

сѣдѣћи, прил. *сјѣдѣћи.* — Нйшта се сѣдѣћи не мѣже стѣћ. Обѣлио сам га сѣдѣћи.

сѣдѣчкѣ, прил. *сјѣдѣћи.* — Ёѣ какѣв сам, а сѣдѣчкѣ бйх те обѣлио. Не мѣже се нйшта зарѣдйт сѣдѣчкѣ, нѣ се мѣраш дѣ-бро запѣтйт.

сѣдѣчки, прил. *сјѣдѣћи.* — Свѣ богѣ-ство је, вслѣ, зарѣдйо сѣдѣчки, ѣн је сѣдио и измйшлѣа а другй су рѣдйили.

сѣдник, -а, м. *сјѣдѣѣка, забава (у не-чијѣ кући); сјѣднйца (неког йијѣла).* — Бйли смо сйнѣи у Јѣвѣна на сѣдник. Нѣшто се закѣчйше тѣоновчѣри на сѣд-

ник. Био је сѐдник у задругу, или мјесну заједницу.

Сѐдница, -ѐ, ж. *сједница; сједјељка*. — Оћете ли одѝт дѝвечѝн на сѐдницу што је заказује задруга? Не ѝдем ја на тѐ њихове сѐднице и сѐднике.

Сѐдничар, -а, м. *онај који ѝприсусѝвује сједјељци, који учесѝвује у сједничарској забави*. — Чѝм су сѝноћ отѝшли сѐдничари, тврдо сам заспа и њѝјесам чуо наћашњу грмљавѝну.

Сѐдничарскѝ, -а, -ѝ *који ѝприпада сједничарима, који ѝприпада сједјељкама*. — Миланова кућа је вазде била сѐдничарскѝ, тун сѐ купио вас бијели свѝјет.

Сѐдѝк, -а, м. *свједок*. — Дошло је бѝло ѝ суд пет сѐдѝка да кажу е ѝн њѝје њѝшта учинио нѝ му је нѝко подвѝлио.

Сѐдѝчит, -ѝм, несвр. и свр. *свједочиѝти*. — Сѐдѝчила је у милицију да је напѝда и трајѝла да га затвѝре.

Сѐђа, -ѐ, ж. *сједење, сједник, забава*. — Ыдемо на сѐђу код Бранка, доде му пријатељи. Та мѐ сѐђа имѝла скѝпо кошѝт: ја се засеђѝла код Милѐве а у шпѝрет метнула леб да се печѐ, и нѝка што је ѝн изгорѝо, нѝ сѐ имѝла кућа запѝлит.

Сѐђѝт, сѐдѝм, несвр. *сједјеѝти*. — Кѝјесам била ни сѐла кући кад ме позвѝше да завѝјем пѝпак ономѐ малѝме Блажѝвѝме.

Сѐка, -ѐ, ж. *сорѝа (биљке), сој (живише)*. — Ове су смѝкве такѝ сѐка да свѝкѐ годинѐ рађау. Кѝзе су пасѝ сѐка. Не зѝбри ми о ѝаољѝ сѐки.

Сѐкира, -ѐ, ж. *сјекира*. — Онѝ сам вељки дѝб обалио сѐкиром, њѝјесам имѝ шѐгу. Пресѐчи које дрво, сѝмо ми причѝва тѝ сѐкиру, ѝстра је кѝ плѝм.

Сѐкиранѝја, -ѐ, ж. *сјекирање*. — Уфѝтила га некакѝ сѐкиранѝја што су му одрѐдили да преда вѝше дѝвана нѝ што мѝже. Не мѝгу да спѝм от сѐкиранѝ

цијѐ, нѐ знѝм што ми је с онијем ѝетѝтом што је у бијели свѝјет.

Сѐкирање, -а, с. *гл. им. од сѐкирати (се)*. — От сѐкирања њѝјесам наћас ни лѝјек трѝнула, свѐ сам размѝшљѝла што ѝу данѝ даћ ѝѝци.

Сѐкират (се), -ѝм (се), несвр. *сјекирати (се), нервирати (се)*. — Кѝшта се тѝ за тѝ не сѐкира, свѐ ћемо ми сѐдѝт. Сѐкирала сѐ због ѝѝѝ, те њѝје чудо што сѐ разбољѝла. Што га сѐкираш?!

Сѐкнѝт и **сѐкнѝт**, сѐкнѝм, свр. *нагло реаговати, нагло се разгаламити; нагло кренути, сунути*. — Сѐкну Јовѝн кѝ да га ѝглом ѝболе. Сѐкну на мѝне, мајко бѝжѝ, јѝдна глаѝа а дѝвет јѝзикѝ. Кад је чула, сѐкнѝла је на онѝ јѝдно дѝјете кѝ да јо је ѝно криво. Сѐкнѝх и ја, па се ѝн тадѝр ѝмири. Сѐкнѝше свѝ да га умирују. Сѐкну низ долине кат чу е су му пѝбрали трѝше.

Сѐме, -ена, с. **1.** *сјеме*. — Ако у долину убѝчиш здраво сѐме, родѝће. **2.** *фиг. (пѝјор.) сој, сорѝа*. — Мѝчи ми тѝ пасѐ сѐме, нѝћу за њѝх вѝше да чујѝм. Повѝза се с ѝаољѝјем сѝменом, с нѝчесовијем логѝжама, па је и ѝн пѝчео да крадѐ.

Сѐн, -а, м. **1.** *сјенка, захладак*. — Склоѝнѝле су се ѝвце у сѐн од онија дѝбѝва, вруће им је већ. **2.** *несѝварни лик ѝудског бића, дѝх*. — Сѝвѝкѐ нѝђи ми додѝ сѐн Мѝлораѝдов у сѝн. Тѝ што ти сѐ учѝњѝло да причѝш с њѝм тѝ је бѝо не ѝн нѝ ѝегоѝв сѐн.

Сѐнѝт, -ѝм, несвр. *сјенѝити, баѝити сјенку; ѝравни ѝреѝреку свѝјѝлости*. — Пѝчѝло је од Црне странѐ да сѐнѝ, јѝш мало па ће зафѝтит цијѝло пѝље.

Сѝновѝт, -а, -ѝ *који је у засјенку; који чини засјенак*. — Сеновѝто је онѝ под онијем дѝбом, одмѝрите се мало па ће се сѐдѝт. Сеновѝтѝја је ова мѝрва прет кућу од ѝкакѝвога другѝга дрвета. **2.** *који је вѝјѝроѝирѝити, који је здѝвач*. — Велѐ ѝ Драгѐ бѝла сѝновѝта кѝ вљѝштица, ѝли здѝвач.

сенокос, -а, м. 1. *мјесто гдје се коси сијено, сјенокос, ливада.* — Сенокосе забрањујемо одмах по Покладама. 2. *мјера за површину, простор који косац покоси за један радни дан.* — У Почкаље смо имали три сенокоса ливадѐ, па смо је продали Виду. 3. *прошланак у ириситранку.* — Обрни браве ус та сенокос, сами те поћ у брањевину. Ко нò идè онијем сенокосом, фала богу?

сечањак, -а, м. *мјесто гдје се налазе згруписани ситови сијена (обично ограђено).* — У сечањак имате још три неначетá стòга, ако рачунáш е ће ви претèћ — да ми продаш један.

сечањт, -ањ, несвр. *предосјећајти.* — Свè мè нешто сечањло е нетè доћ, а причајли су да их ништа не мòже зауставит. Нешто ме сечањ — ка да су ми стари болесни, мòрам у нећелу одит да их видим.

сера, -è, ж. *масна материја на вуни оваца; вода у којој је исцрана вуна (и вуна која се први пут иере).* — Цквару на рòбу најбоље оперè сера. Ако га оперèш у сèру, добро ће се опрát.

сèрење, -а, с. *гл. им. од сèриши.* — Сèрење је ка се вода претвара у сèру ка штò перèш, ка неопрану вуну или сукно.

сèрепица, -è, ж. *женска особа оштра језика, брбљива женска особа;* уп. сèрпача. — Умири ону твоју сèрепицу да је ја не умирујем! Само ти, сèрепице, сèрпáј, нò причèка док ти отац доћè.

сèрина, -è, ж. *сјера;* уп. сèра. — Направи му компрès от сèринè, брзо ће му проћ горушица. Сèрином се боље оперè нò лисајом.

сèрит, -ањ, несвр. *добијати сèру и чистиу вуну иранем нечистиè вуне.* — Сèрила сам јутрòс једно рунò за чарапе.

сèрпáт, -ањ, несвр. *оштро говориши (о женској особи), исовати, галамити, ружно говориши.* — Не сèрпá(ј) е се нећеш удавát! Што нò сèрпá она сèрпача?!

сèрпача, -è, ж. *в. сèрепица.* — Нагрди ме данáс она сèрпача ниједна, свáшто ми

рèчс, а ја сам пропáдала у земљу пред онòликò нàрòда. Тàквè сèрпачè нијссам вићела у мòј дан, нòс би чељадету октинула нишашто.

сèрчиво, -а, с. *дрвени оквир на прозору у којему се налази ситакло;* уп. телер. — Сèрчива на прозоре су ми од јелòвинè, а оквири од борòвинè.

сèс, сèдèм, свр. *сјесити.* — Немòте ми којè сèс на ви дувán што сам метнуò да се просуши. Ако и мáло сèдèш, засећèш се и нећеш стић да пуштимо нà вријеме живò.

сèтан, -тна, -тно *сјетан, тужан, замисљен, забринут.* — Стáлно је нешто сèтан, нè знам штò му је ако није од чèса болесан. Нијссам ти сèтницá оћс ли ме пòсват или фалит. Блажò бљеше нешто сèтан, нè зна штò му је са сином што је у вòјску. Сèтан бјеше Вáсо, изглèдá није ништа дòбро. Цијелò лèто је нешто био сèтан, вићело сè да је болесан. Сèтна бјеше, ни црни ни бијели. Тужан је и сèтан, несрèтњик.

сèтит се, -ањ се, свр. *сјетити се.* — Нијесте се сèтили да мајци донèсете ни крпу за главу. Чим сам је вићела, сèтила сам се рашта је дошла.

сèтоват (се), -ујем (се), несвр. *савјетовати (се).* — Сви смо му сèтовали да се оканè һоравá пòсла. Сá се њих двòје сèтују оћс ли купит али нè. Ми се у кућу вáзде сèтујемо штò трèба сутра да се рабòтá.

сèћ, сèчèм, несвр., 3. л. мн. през. *сечу и сèку импф. сèцијáх и сèчијáх сјечи; убијати.* — Ка ћемо сèћ лист, оћу да наострим косијер? Сèку радници Пèрòве багрème. Прије су се у рáтове сèкли сáбљáма и нòжевима.

сèћање, -а, с. *сјећање.* — Остáло ми је у сèћање јòш ка сам мáли био како мè у крило држала тетка Пèнè. Изглèдá да ти баба није најбољá са сèћањем.

сèцање, -а, с. *гл. им. од сèцаши.* — Осèћам некаквò сèцање у крсти, нè знам је ли то раматиз или што другò.

таваја, *љ*, ж. *сѝолњаљ* (*млейш. tavaia*). — Фѝна ти је таваја на таулин. Бѝлљ су шаренљ нѝ бѝјелљ таваје, лаше се перу. Испеглала сам тавају да је метнљм на таулин ка стѝгну гѝсти.

таван, -а, м. 1. *ѝпросѝор исѝод крова а изнад ѝаванице*. — Цѝо дуван смо ѝз-нијесли на таван гѝре, тун ће имат прѝпѝха. 2. *ѝайѝос, ѝоѝайѝосани дво куће*. — Овођљн су свљ куће биле поземљуше, маѝо их је било с таваном.

таванѝца, -љ, ж. *ѝлафон*.

тавник и **тамник**, -а, м. *ѝамно мје-сѝо у шуми или у луљу; микроѝоѝоним*. — Ка сам пролазѝла проз онѝ тавник от куће Томашљвѝића, било мљ страх. Поћљра је мѝиво у Тавник кѝт Спужа. Мѝ велѝмо тавник и тамник.

тавниѝо и **тамниѝо**, -а, с. *ѝамно, мрачно мјесѝо у шуми, ѝама насѝала од облака*. — Од Гарча се примѝчљ некаквѝ тавниѝо, бойм се е ће нљвријеме. Скрѝла сљ бѝла у највише тамниѝо онија багрљма кѝт Купала.

тавниѝа и **тамниѝа**, -љ, ж. 1. *ѝамниѝа, заѝвор, хайсана; рѝбија, рѝбијање*. — Послѝли су га у тавниѝу у Спуж, осуђљн је на пет гѝдинѝ. Мѝлѝ је бѝо чљвар тамниѝљ више од петнаес гѝдинѝ. Аустрѝн-скѝга рѝта сам бѝо у тамниѝу у Мађарску близу три гѝдине. Стрпа јучљн милиѝија некљ мѝмке у тавниѝу, рљкоше е су краѝли женѝма на пазар пѝре. 2. *фиг. неѝиѝо мрачно, одакле је ѝешко изѝи, мрачна и ѝразна кућа*. — Нѝко не би издржѝ у ову тамниѝу от кућерѝнљ што сам ја издржѝла триес гѝдинѝ.

тавѝорѝт, -ѝм, несвр. *с муѝом ѝрежѝи-в. љавѝиѝи, ѝријѝиѝи у оскудиѝама, у боле-сѝиѝи и сл.* — Старѝ ми тавѝорѝ већ више от пѝ гѝдинљ у нѝ бљчалину, неће дѝго бойм се.

тадљр, прил. *ѝада*. — Зѝр се не сљћаш е су с Мѝлѝвојљм тадљр дѝшли и некѝ офиѝѝри и Србије.

тадљраке, **тадљрачке** и **тадљрачке**, прил. *в. ѝаѝер*. — Дѝђѝше тадљраке и Бѝндићи, пѝ ни помогѝше.

тазбина, -љ, ж. *ѝенин род*. — Тазбина ми је у Бѝлопѝвлиће, ѝмам нљколико шѝра и свѝстиља.

таѝн, -а, м. *храна, обѝчно за ѝуѝи (или раѝи) и сл., резерва хране*. — Имѝла је та-лијѝанска вѝјска таѝна дѝста, и нама су да-вали. Како сте на Лукѝвицу с таѝном овѝ-га љљта, ѝмѝте ли штѝ мрсно без варанѝ-кљ. Нљма вѝјска таѝна, пѝ су војниѝи гѝадни. Мало жѝта и мало мрса — тѝ ми је цѝо таѝн за ѝѝму.

таѝниѝѝа, -љ, м. *ѝај који војсѝи (или коме другѝме) носи храну, инѝенданѝи*. — На Тарабѝш нѝјесмо имѝли другѝја та-инѝѝѝа без наѝија нљвлљстѝа и мађѝка, свљ су ни доносиље таѝн пљљшљ из Загѝрача до Арбѝније. Имѝли смо у бѝвшу вѝјску посљбнљ таѝниѝѝе.

таѝ и **таѝѝ**, рљца у зн. *гоѝово (је), несѝаде, ѝресѝаде*. — Рљче нљшто, и — таѝ, ѝкиде му се дѝх.

такмѝѝ, -а, м. *велики дрвени маљ*. — Шѝкѝпац кад штрѝи вѝла, тѝчљ му такмѝ-ком јаја, и таѝѝ га ушѝѝѝи.

таксирѝт, -а, м. *несрећа, неѝгода, не-ѝријѝѝносѝи, невоља, ѝешѝоћа, баксу-злук; ѝособа која се злѝчесѝо ѝонаша, свађѝлиѝа; најѝсѝи, сѝадало, вѝѝѝроѝѝр, несрећна и злѝчесѝа ѝособа*. — Уфати ме јѝтрѝс таксирѝт на пљѝцу, замѝло ме нљ затвори милиѝија. Наће ме јѝтрѝс таксирѝт, нападе ме јљдна жљна љ сам јѝѝ узео пѝре, а ја ни сљтан ни сѝвѝљтан. Да нљ више онога таксирѝта Мѝланѝовѝа, пѝбљже јѝтрѝс нљгље от куће. Вљлиѝи су таксирѝ-ти онѝ Бѝлѝжѝва љљца. Онѝ ти је маѝи прѝ-вѝ таксирѝт, свѝкѝга ће заћљс или опсѝ-вѝт. Таксирѝт је и несрљтѝик.

такулѝн, -а, м. 1. *новѝаниѝ*. — Ни пѝрљ нљмам у такулѝн. Купѝо сам кѝжѝни такулѝн, мѝже у љљга стѝт мелеѝн. 2. *фиг. новаѝ*. — С моѝѝѝ такулѝном не рачунаѝ, ѝста сам без дѝнара.

та̀ла, -ѣ, ж. кукурузне сѣмбљике са којих су обрани кшѣвови а оне посјечене, кукурузовина. — Зѣми та̀лу ла̀јемо говѣди-ма, во̀лѣ је. На̀јбоља је та̀ла од неза-кѣшанѣга умертѣна. Прѣстри у појату ма-ло та̀лѣ. Цијелу зѣму кра̀ви и магарету смо да̀вали та̀лу, нијесмо има̀ли сѣјена. На̀јбољи је гно̀ј о та̀лѣ умертѣновѣ.

талабу̀ка, таламбу̀ка и тарлабу̀ка, -ѣ, ж. *галама, вика, шреска*. — Ништа се не чу̀је от тарлабу̀кѣ овѣ ѣце. Дигли сте талабу̀ку, ништа од вас не чу̀јем.

талага̀н, -а, м. (заст.) *огрѣиач, кабаница*. — Има̀ли смо некѣ талага̀не повр љѣна, па ни није бѣло зѣма. Талага̀н је нешто ка̀ мушка̀ кабаница.

талау̀ша, -ѣ, ж. *ћушљива, најчешиће подмукла особа*. — Оно̀ је талау̀ша, припа̀зите се од њѣ! Ни́кат с талау̀шом̀ не знаш, ва̀зде изгледа̀ да није чу̀ла, а она̀ свѣ чу̀је и свѣ запамти, и још ка̀же та̀мо ѣе треба̀.

талау̀шиѣ се, -ѣм се, несвр. *примиривати се да се не буде ошкрѣжен, прикрадавати се*. — Задвијек сѐ талау̀шила око̀ ту̀ђиња ку̀ћа да чу̀је што̀ причау чѐљад.

талау̀шица, -ѣ, ж. *дем. од талау̀ша*. — Добро памти она̀ талау̀шица Зѣкова, а река̀ бн е се ни́ за што̀ не ѣнтересу̀је.

та̀лијер, -а, м. *врѣћа монетице, ѣалир*. — Још ѣспред аустријскога ра̀га овѣ има̀ње смо купи́ли, да̀ли смо за њѣга седам-десѣт та̀лијѣра̀.

та̀лих, -а, м. *срећа*. — Ни́је има̀ла та̀лиха, и ѣстаде ра̀но удовица с пѣторѣ малѣ ѣце.

та̀личан, -чна, -чно *који има среће, срећан*. — Та̀лична је бѣла те се она̀ко лијѣпо ѣдаде из онѣ сиротињѣ, нека и њѣј гранѐ. Та̀лично ми је бѣло од свѣ ѣце са̀мо оно̀ најмлаѣѣ.

та̀лично, прил. *срећно*. — Ыдѐ му свѣ та̀лично ѣо некѣ доба̀.

та̀љиѣ и тѐљиѣ, -а, м. *јарам*. — На̀пра̀вно ми је Милија та̀љиѣ за во̀лѣе од

бу̀ковинѣ ис Слатинѣ. Ожу̀лио је Сѣвѣњи тѐљиѣ врат̀.

та̀љиѣт и тѐљиѣт, -ѣм, несвр. *фиг. радиѣти најорно, радиѣти као под јармом: крепа̀ти се с најором*. — По ва̀здан тѐљиѣм око̀ има̀ња, а не знам ѣвечѣн што̀ сам учинѣо. Тѐљиѣм за овијама кра̀вама ус Почка̀ѣе и нис Почка̀ѣе по два пу̀та на да̀н док ми опа̀доше но̀ге. Изгледа̀ и ти та̀љиѣши ка̀ и ја̀.

та̀ма̀н, прил. *баи ѣако; у ѣом моменту*. — Та̀ма̀н ѣу са̀ да ти рѐчѣм. Бѣо сам та̀ма̀н ижљѣга прет ку̀ћу кад за̀пуца.

та̀ма̀х, прил. *ѣог моментѣи, ѣиј мах, одмах*. — Чѣм смо ѣх зѣвну̀ли, та̀ма̀х до̀ђоше, бѣли су по̀слу̀шни. Са̀мо му ти рѐчи, та̀ма̀х ѣе те по̀слу̀ша̀т.

та̀мниѣк, -а, м. *в. ѣавник*.

та̀мниѣло, -а, с. *в. ѣавниѣо*.

та̀мница, -ѣ, ж. *в. ѣавница*. — Осу̀ди-ли су га̀ на три го̀дине та̀мницѐ.

та̀мо̀кнѣт се, -нѣм се, свр. *ѣомјерѣти се, ѣомјерѣти се су̀ѣро̀ино од онога који говори*. — Та̀мо̀кните се ма̀ло да седѐмо и мѝ.

та̀нац, та̀нца, м. *ѣлес, игра*. — То̀ѣа ѣевоја̀на сѣно̀ћ уфати́ла сѣтѣи та̀нац с момѣма из Малѣнзѐ, ни́је престѣјала та̀нцѣва̀т цијелу но̀ћ.

та̀ндаѣа, рѣца *ниѣиѣа (у сѣоју сѣ рѣцом мандара)*. — Свѣ ти је то̀, до̀гоми, та̀ндара-ма̀ндара.

тандара̀ње, -а, с. *зл. им. од ѣанда-раѣи; уп. мандарање*. — Оста̀ви то̀ тво̀је тандара̀ње, сѣтѣни смо тво̀је причмѐ. Ка̀кво се онѣ тандара̀ње чу̀је у појату. Чу̀ва̀(ј) се ка̀квог тандара̀ња та̀мо!

тандара̀т, -ѣм, несвр. (ономатоп.) *ѣу-ѣати предмеѣиѣа, млатараѣи, галѣниѣи, причаѣи којеѣиѣа; уп. мандарат*. — Не тандара̀(ј) свѣшго, но̀ па̀зи што̀ прича̀ш! Цијелу но̀ћ је нешто тандара̀ло на пѣтар, изгледа̀ је ма̀чка ловѣла мѣшеве. *изр. тандара-ма̀ндара којеѣиѣа, будалаѣиѣина...*

тандркало и **тандрџало**, -а, с. *нешто ишио туйа, ишио млайшара, млайшарало; особа који прича много и бесмислено*. — Направио му ђед некакво тандркало те по цио дан овудијен тандрчѣ и млатарѣ, ништа од њѣга не можемо чуџ. Не вљѣруј ономѣ тандрџалу ништа.

тандрџат, -џкам и -џчѣм, несвр. 1. *лупајши, млайшарашши*. — Не тандрчи, дијете, том ламом по обору, прѣби ми уши! Цијелу ноћ је нешто тандрџало на петар, не знам што је било ако се мачка није ћера-ла с мйшсвима. 2. *фиг. причашши којешша*. — Умири се, нека тун, не тандрџај, йли кажи лијепо што ћеш!

танкѣ, -ѣга, с. (супстантивизовано) 1. *дио џрбушине дуљѣе, слабина*. — Нешто мѣ заболѣло на танкѣ, не знам да није бубрег. 2. *начин мјерења на канџиару, гдје се мјере мање џежине*; уп. дебело.

танколѣзѣвина, -ѣ, ж. *онај ко је слабог џоријекла, који џојиче из неугледне џородице (о јединки или скујини); лош карактер*. — Све је то танколѣзѣвина, ни-кат тун није било чѣладѣта да ваља. Удѣ-ла сѣ у танколѣзѣвину и сиротџињу, неће јѣ бит лако.

танколѣзѣвић, -а, м. *особа која џојиче из џородице слабог џоријекла; особа нижих моралних квалитѣта*. — Жа ми је што сам имање прѣдѣ танколѣзѣвићу, али би му га рабѣта. Дружй се са онџјама танколѣзѣвићима, неће му од њџх ништа добро пријенџт.

танкосѣн, -а, -о и **танкосѣнас**, -ста, -сто *који је осјеџив на сан, који не сѣава џврдим сном*. — Смѣта му прича ѣ танкосѣнасто [о дјетету].

танкоћудан, -дна, -дно *осјеџив, осјећајан*. — Нијесам глѣја танкоћуднијѣ-га чѣека но што је био покојни Мијајло, на свѣ е пѣзю.

танкуљаѣ, -а, -о *џанан, џанашан, џошанак; слабашан; који је лоших моралних особина; жидак, оријѣдак (о џечно-*

стии). — Некако ми је танкуљаѣво ово прѣће за вѣлику котарџину. Она је танку-љаѣвѣ памѣти. Танкуљаѣв је ка чѣек. Нешто је она Јованова ђевојка танкуљаѣва, да није што болесна? Танкуљаѣво ти је ово вино, није ка мйнуљија гѣдинѣ. Танкуљаѣ-ва је Шаруљѣи варанџка, водњџкаѣва је млого.

тантара, -ѣ, ж. *сиџница, нешто ишио нема вријѣдностѣи*. — Све то што причаш су тантаре, кажи ти нама йма ли што од онога пѣсла. Остави се тија тантара и свѣрања, но џзми нешто да џчиш!

танцовѣт, -џѣм, несвр. *џлесашши, играшши у ланчаном колу*. — Ови млади ништа не раѣе, свѣку ноћ йду на вѣселѣ код некого и сѣмо што танџујѣ и изглѣда се шџркау и џубакѣу.

танџица, -ѣ, ж. *џанка, џосна, неродна земља*. — Нсмѣм рашта више сѣдит крѣ-лу у онѣ танџицу, неће да рѣди џаѣлом. Овѣ наше земљс су свѣ танџице, нема тун онѣ масне вѣјвођанскѣ земљѣ. На онѣ танџицу изнад бистџијерне сѣјали смо сѣмо по мало ражи.

танѣвина, -ѣ, ж. *џородица (род) џан-ког, неугледног џоријекла, „џанколовина“, нејака и неугледна џородична џрошлостѣи*. — Сви ѣни, у ни засѣок, свѣ су то танѣвине, нико йм никад није ваља ни фишечџину праха. Иако су сиротџиња и танѣвина, поштѣни су. Оженѣо сѣ од танѣвинѣ, али му је невљѣста родѣла троје ћѣѣ ка златне јѣбуке. Твѣји старѣи се ни-јесу мијешѣли с онѣм танѣвином, а ти виђи што ћеш ж ђевојком.

таѣгдан и **таѣндан**, прил. *џрекирек-сјуџира*. — Таѣгдан ми долѣзи шѣѣр. Ако је данѣс нећѣла, таѣндан је ѣ сријѣду.

таѣновечери, прил. *џрекирек-синоћ*. — Срѣтосмо се таѣновечери и рѣкох му свѣ. Таѣновечери је било прекјучѣн, не но јѣш јѣдну ноћ пријѣд. Таѣновечери смо били на сѣдник код Йѣѣ и Милоша а сѣтри дан, ономѣдне, код Илѣје.

тегијат, -џм, несвр. *чиниши најор, ойшерећиваши; говориши досадно и неразговјејино, досађиваши*; уп. тежат. — Не тегија тун, нџ дај тџ ђеци што ти тражџ! Није ми се ш њџм мџло ни срџс, свџ нџшто тегија и записџ.

теглит, -џм, несвр. *с најором вући, најорно радиши*. — Теглим за четворо.

тегобџјас, -ста, -сто *који је шешке нарави, досадан, некомуникаишван*. — Тегобијастџјџга чељадџта од њџга јџш није сам у мџј дан виђела, ш њџм нијџко не мџжеш ижџџџ на крај.

тегобно, прил. *шешко, најорно*. — Овођен је вџзде тегобно било живљџт. Уз рџт смо тегобно пролазили.

тегџта, -џ, ж. *шешјина; мука*. — Тегџта је радџт с овакџ тупџм кџсџм. Уфџтила га бџџше нџкаква тегџта, мџрали смо нџколико пџта одмџраџ.

теготан, -тна, -тно *најоран, шешјак*. — Овођен је живџт вџзде био теготан, и данџс кџ се свџ џмџ — тџшко се живџ. Зџрада на зидџње куђџа је теготна до зла бџга.

теготно, прил. *најорно, шешко, мучно*. — Знџм е џете и тџмо теготно живљџт, нџ се нџкако постџраџте да нађџте какав станчиђ.

тежат, -џм, несвр. *досађиваши, ойшерећиваши; зайираши у одлучивању, биши неодлучан*; уп. тегијат. — Не тежџте тун нџ се одлучите џџџте ли кџпит џли нџџете. Мџрко је тежџ с куповинџм ливџдџ, и сад му је уграби Јовџн.

тезџт, -џм, несвр. *износиши у шешјини, шешјини*. — Пмџ сам џвна кой је тезџ преџ осамдесџт кџла. Кољико тезџше џнџ јџне на кантџр?

тека, тџкџ, ж. *свеска*. — Нијесам јџш мџлој кџпила ни теку, а џдџ јесенџс у школу.

теке, взн. и речца **1**. *шек, чџм, шекшио*. — Казађу му теке дођџ. Теке је

дошџ. **2**. (са појџачајним значењем) *џко, џсим, џсим џко: дабогџа; заисџа; само, само шио; али*. — Нџка га, теке џе ми плџтит! Нџмам теке мџрву. Избиђу га теке ме јџди не нашли. Исфрскџћу те теке те не уфџтим. Нџка те, нџка, теке џеш ми плџтит, јџ ти кажџм! Дођу теке ме што не спрџјџчи. Нџка џдџ, теке је стрелиџа згођџла.

телџц, телџа, м. *фиг. нейромишљена, глуђа мушка џсоба (мушко шеле је јунац)*. — Ништа се с џнијем телџцом Јџвџвијем не мџже учињџт, тџ му кажџш јџдно а џн радџ друђџ, џсто је кџ какав јунаџ.

телер, -а, м. *прозорски оквир*; уп. сџрчиво. — Направио ми је телере за прозорс од јелџвинџ. Јџки су ми телери, само нџ знџм како џе се у њџх држџт стџкло. Метнџо сам телере на прозоре, али јџш џх нијесам застџкљџ. Телере смо офџрбџли у зелџно, тџко џе се прозори слџгаџ с џновијама вџратџма.

телџћџк, -а, м. *ранаџ (из војничког живођиџа)*. — Сваќи војник је тџдџр џмџ телџћџк, нијесу се носџле торбџце кџ данџс.

телџдџба, -џ, ж. *шешџење, вџријеме шешљџња*. — На Благовџјес сам га доњијела, џкџ Зекџљинџ телџдџбџ. Пспре телџдџбџ јџј трџба давџт више пиђџ.

тељ, -а, м. *ипџаиш за минирање*; уп. миђџа. — Фџлџ ми нџколико мџтџра тџља за минџвање.

тељемџзџње, -а, с. *гл. и.м. од шешљемезџи*. — Остџви се тељемџзџња, нџ џзми нџшто да радџш.

тељемџзџт, -џзџм, несвр. *шџлиши се неумјесно, шџлиши се уџишиџе, зафрковаши (се), изругиваши се, сџрдаши се, ирџчаши нешиџо безвџриједно, ирџчаши којешиџарије*. — Не тељемџзџ, нџ ми кажи џзбилно што је. По џџо дан тељемџзџ с џнџм стџриџџом, нџма што радџт, пџ се спрџда ш џџм. Вџзде, покџјник, тељемџзџше ж џсџџм, а вољџо је да се шџлџ ш

њи́ма. Не теље́меза̄, нō кажи што њмаш. По цио дан теље́меза̄ с мōмчадима, ништа нēће да радѣ. Теље́мезаше нешто Јовица, ништа му нијесам разумљела.

тељиџ, -а, м. в. *џаљџ*. — Метну́ли му тељиџ ка во́лу, и ђн ништа.

тељиџа̀т, -а̀м, несвр. в. *џаљџа̀тџ*. — Тељиџа̀м за овѣјама бра́вѣма по цио дан.

темеза̀т, -џза̀м, несвр. (најчешће у свршеном виду, с префиксом *ис-*) *џуџи*. — Сва̀ки дан темеза̀ онō несрѣтно̀ дѣјете, осакатѣће га.

темѣљ, -а, м. 1. *основа, база*. — Ископа̀ сам темѣљ за нōву кѣћу, али ма̀ло што сам од гра̀ђе прибавио. 2. *фиг. онај који се брине о нечему, који познаје добро неку ствар, који је џемељџиџ*. — Не прѣча̀ се ца̀бе да је темѣљ кѣће жѣна. Он је био залōга и темѣљ сѣоцкѣ.

тѣнац и **тѣна̀ц**, тѣнца, м. 1. *џошеченик, валиџир*. — Тѣнац ми кажѣмо за вампира, ка се нѣко потѣнчи. Чѣм је џмро, велѣ ѣ сѣ претворио у тѣнца. Тѣнац не долази код својја нō код туџија чѣљади. Што си тō поблиједио, ѣто те ка тѣна̀ц? Нико није видио тѣнца, нō сѣмо прѣчау, ђће да препѣдау свијет. 2. *фиг. ојасан човек*. — Чува̀ се онога̀ тѣнца, ѣ ће ти неко злō учиѣт.

тѣнећа, -ѣ, ж. *џлех*; уп. ластра. — За̀мисли, видио сам ђе тѣнећом покривау кѣће. По дурмиторскијема сѣлима сам видио дōста кѣћа покривѣнија тѣнећом. Са се музѣ у ла̀ме о тѣнећѣ, а прѣјет су биле дрвене пуџерице.

тѣнчи́т се, тѣнчи́м се, несвр. *џреџиваџи се у џенца, у џошеченика, џреџиваџи се у валиџира, џошалириваџи се*. — Љѣџи су се прѣјед тѣнчили више нō данас, сад нико у тō не вљѣрујѣ.

тѣпа̀ње, -а, с. *гл. им. од џеџаџи*. — Оста̀ви се тѣпа̀ња с тијем џетѣтом нō дђџи да ми поможѣш чѣстѣт овѣ пасуљ.

тѣпа̀т, -а̀м, несвр. 1. *говориџи некоме лијѣје ријечи (обично дјеџеџи), чѣстио с*

млѣовањем и џежним додиривањем, ласкаџи, умљиваџи се некоме. — Не тѣпа̀ му, нō га исфр̀ска, видиш ли да јс нѣпослушан! Тѣпа̀ше мужу ка џетѣту, свѣ се умљиваваше окō џѣга. По цио дан тѣпа̀ ономе џетѣту. Не тѣпа̀јте томѣ џетѣту е џете га оштѣтит. 2. *не изговараџи џравилно неке гласове*. — Јошђ свѣ тѣпа̀ше, ни јѣдну му не мђгаше чђек разумјѣт.

тепелѣк и **тепелѣк**, -а, м. *црвено џлаџино на горњој џовршини црногорске каџе*. — Тепелѣк за ка̀пу су прѣвѣли од црвѣнога свитнога штђфа или чђѣ. Нѣко га зовѣ тепелѣк а нѣко тепелѣк, а овѣ мла̀ђи и не знау што је тō. Не ваља ка̀па џко јђј тепелѣк није од чђѣ.

тепелѣт, -а̀м, несвр. *џричати брзо, неразговѣјѣтно и несувисло, говориџи којеџиџа, брѣљатиџи*. — Не тѣпелѣ више, жѣно, е џу ти сва̀ку кѣс испрѣбијѣт! Сѣмо ти тепелѣј, ка̀јаћеш се, ја̀ ти кажѣм. Што нō тепелѣау онѣ жѣне, ништа ѣх не разумѣјѣм.

тепелѣча, -ѣ, ж. *џременого говориљива женска особа, брѣљивица*. — Тепелѣј, тепелѣча, тепелѣј, зајсто ће се наџ нѣко ко ће ти скратѣт језѣк!

тепси́ја, -ѣ, ж. 1. *џлиџица равна метална џосуда за џечење хране*. — Прѣјед су тепси́је биле од онѣ тѣнећѣ а сад су овѣ гла̀тке, обђјенѣ. Имѣли смо пред рѣт јѣдну мјѣдену тепси́ју, јђш је прѣјед био купѣно нѣгѣе џ свијет. 2. *врѣџа јѣла (кромѣџир, месо, лук и др.) сѣрѣмљеног у џеџици*. — Дђвечѣн џу кад ми ђѣца дђџу испѣћ тепси́ју, нијесам је пѣкѣ ђдавно. Спрѣмѣла сам за рѣчѣк фѣнѣ тепси́ју, ђѣца јђј се вѣзде овесѣлѣ.

тера̀ко, рѣчца ѣа нека, не мари, нека сѣе, иако... (*најчешће као знак џошврде, одобравања џреџходно рѣченог*). — Дђнијели смо дрва. Тера̀ко, тера̀ко, та̀ко и трѣба. Тера̀ко што сте дђшли, мѣло ми је. Дђнио сам онђ сѣјсно из дђлѝна. Тера̀ко, тера̀ко, бђље са̀ нђ потље. Нѣка си га чѣстио, тера̀ко! Тера̀ко, ђѣцо, виђѣсемо се! [прѣјѣтна]

тѣсла, -ѣ, ж. в. *шеслица*. — Има ли ти оно тѣслу или сам се пресѣфтио?

тѣслица, -ѣ, ж. *алатка за шесање дрвѣиша, шесла*. — Откад окалих тѣслицу, ђстра ми је ка плам, не трѣба је скѣро никад острит.

тѣста, -ѣ, ж. (новије) *цесѣа, колски џуџи*; уп. цеста. — Ёто ти кѣзе ђнѣн испо тѣстѣ, под Гођене. Иди праѡ том тѣстѡм и довѣши те до Гѡрњега Загараца, иж-љѣнеш на Бѣшин ѡба.

тѣткић, -а, м. *шеѣкин син, браѣи од шеѣке*. — Је ли ти долѣзио тѣткић овија дана? Мишѡ и Спѡсоје су тѣткићи, мајке су им рѡженѣ сѣстре.

тѣћ, течѣм, несвр. 1. *прѡиѣцаѣи (о шечности)*. 2. *сѣиѣцаѣи, зарађиваѣи*. — Цијелѡга живѡта течѣм и ништа нијесам стѣка. Тѣкла је, несрѣтница, цијелѡга живѡта овѡ што су јѡј сад ѡтели. Не умй-је ѡн ништа тѣћ. Течѣш ли што ѡ тога имања? Тѣка сам од дувана дѡста пѡра.

тѣћ се, течѣм се, несвр. *ѣариѣи се, оѡлођиваѣи се (о кози)*. — Ова сѡнска кѡза сѣ тѣкла на Митровдан, окозиће се пријед Покладѡ.

тѣћа, -ѣ, ж. *лавор*. — Ђспи мало водѣ у тѣ тѣћу е ћу да је згрйѣм да оперѣм руке.

теѣиша, -ѣ, м. *онај који сѣиче, добар домаћин*. — Нѣма у вѡ плѣме тѡквѡга теѣишѣ, ѡн би га закѡћно на вѣ Гѡрча.

тешкосѣн, -а, -о *који је шеѣке нарави, шеѣке ѣирѡде, досадан, оѡр, шѣрдоглав*; уп. тешкосенас. — Мйчи га, вѡда га пѡнијела, нијесам виђела тешкосѣнијѣга чељадѣта.

тешкосѣнас, -ста, -сто *који је шеѣке нарави, шеѣког „сѣна“, који је шеѣжак за конѣакѣе, досадан, оѡр, шѣрдоглав*; уп. тешкосен. — Вѡзде је бѣо тешкосѣнас, никад му није било лѡко угодѣт. Тешкосѣнаста ли си, баба, тѣшко ти ѡ главу! Бљѣше, покѡјник, вѡзде тешкосѣнас, ни с ким не мѡгаше. Како излѡзѣш на крај с

онакѡ тешкосѣнастијем чѡеком, зѡбога?! Свѡкѡме је тешкосѣнаста, нико не вољѣ ни да је на пѣт срѣтѣ. Тешкосѣнастија је била баба од ѣѣда, ш њим си лѡко мѡга.

тѣшто, речца *ѣа нека*. — Дѡнио сам онога бѣјслѡга грѡђја. Тѣшто, тѣшто, да га прѡвамо.

тигањ, -а, м. *шава*. — Удѡрила мѣ тигањем пѡ глави, ѣо ми чѡмѣга.

тигла, -ѣ, ж. *ѡријѣѣ*. — Кѣћу сам покѣри талијанскијема тиглама, бѡљѣ су и јѣвтинѣјѣ от коритѡча. Има ли ѣе да се купи тигала коритѡча?

тиква, -ѣ, ж. 1. *бундева, шиква (било које врѣѣе)*. — Сѡдили смо мй у Метѡхи-ју и онѣ тикве мисѣрке, пѡ смо ѣх пѣкли и јѣли. 2. *фиг. глѣѣа особа, глава глѣѣе особе*. — Изглѣда у твоју тикву ништа не улѡзи, не пѡмтиш више ѣаѡљѡм. Она јѣ-лица је тиква каквѣ нијесам срѣјѣтала.

тикван, -а, м. *глѣѣа мушка особа*. — Јесте ли чѣли с сѣ ожениѡ они тикван Нйшин, наша је финѣ ѣевѡјку, ѣто какѡв је.

тиљ, прил. за појачавање изр. у тѣли *чѡс истѡг моменѣа, брзо, одмах*. — Дѡђѡше у тѣли чѡс ка су ѣх зѡвнѣли.

тилѣт, -а, м. *шѣѣа сѣѣрана сјѣчива, задња сѣѣрана ножа, косе, срѣа и сл., шѣѣа сѣѣрана, тил („ѡзадина“)*. — Удѡрио мѣ Мѡрко тилѣтом от косѣјѣра док мѣ крѣв ѡблѣла.

тингѡра и тингара, -ѣ, ж. *глава (обично глѣѣе особе, или именованѣ у љѣѣињи)*. — Утѣкла ти је кѡса с тингѡрѣ, а велѣ сѡмо да пѡмѣтнѣјема бљѣжѣ кѡса. Ништа не разумѣјѣ твоја тингара!

тињаџ, -ѡм, несвр. 1. *слабино горѣ-ѣи (о ламѣи, ваѣѣри и сл.), даваѣи малу свѣѣлѡсти или шѡѡлѡѣу*. — Ова лампа сѡмо што тиња, ништа се од њѣ не виђѣ, мѡже ли се мѡло тѡ фитѣљ извѣт. 2. *фиг. јѣдва живѣјѣи, живѡѣѣарѣиѣи*. — Јѡш у њѣ тиња дѣћ, и тѡ ти је свѣ, нѣће дѣго.

тмйна, -ѐ, ж. *шама, мрак, тмуша, невидјелица*. — Бјеше пала некаквѣ тмйна по Бјелопавлићима, ка да је магла. Не може се одит довечен по тмјни бес фењера. У ову рупу је и дан и ноћ тмйна, сунца не глѣдамо нако мало око подне. Види се некаквѣ тмйна от Подгорицѣ, ка ка су је бомбардовѣли у рѣт.

тмјнѣв, -а, -о *шаман, мрачан*. — Ако ноћи нијесу ведре, вѣзде су тмјнѣве. Купила сам некакав тмјнавѣ штѣф, не знам оће ли Мјују ваљѣт за капѣт. Вријеме је некако тмјнавѣ, ка да су дѣни јесењи.

тмјнѣво, прил. *мрачно, шамно*. — Нешто ми Јѣшо тмјнѣво изглѣдѣше.

тмјца, -ѐ, ж. *шама*. — Вѣлика је тмјца пут Подгорицѣ, морѣ да падѣ град.

тмѣр, -а, м. *шумски густиниш у брду или у каквој ували на њему, густѣа шума, гвозд*. — Цио Гарчић је правѣ тмѣр, од шумѣ се не може проз њѣга прѣћ. Ми тмѣр зовѣмо вѣлику шуму у планину или у брдо, густу шуму, гвѣз.

тмѣран, -рна, -рно *намргођен (о човјеку); зашамљен (о облаку)*. — Доша је з Града тмѣран, ни црњи ни бијели. Данѣс је врјеме тмѣрно, изглѣдѣ ће бит кишѣ.

тмѣрно, прил. *намргођено (о човјеку); зашамљено (о времену)*. — Нешто ми ђѣд јутрѣс тмѣрно изглѣдѣ. Нарогушили су се ѣблаци и тмѣрно је.

тмѣша, -ѐ, ж. *шама, мрак, невидјелица*. — Напоље је тмѣша да се прѣс прѣд оком не види. Кад је прѣви налѣт авиѣна прошѣ, настѣла је таквѣ тмѣша да се ништа није виђело. Не видим ја одит по овѣј тмѣши, ѣну ми тѣ сѣјалицу.

тобѣлац, -ѣлац, м. *кожна кеса најрављѣна од овнујских мошњи, обично ушивљѣна, служи за држање дувана и прибора за вапѣру; ошѣиши појам за новчаник*. — Извади тобѣлац и дѣривѣ невјѣсту с ѣљѣду дѣнарѣ. Нѣмам у тобѣлац ни пребијѣнѣ пѣрѣ. Направѣо ми је бѣо Рѣдовѣн у Берѣне тобѣлац за дувѣн, пѣ му

га је неко ѣкрѣ. Нико више не нѣси дувѣн у тобѣлац. Ако на мѣне рачунаш, знади да је мој тобѣлац сирѣмашѣн.

товѣр, -а, м. 1. *оно што носи коњ или магѣре, шпакѣиѣор или камиѣон, шѣрей, шѣжѣина; ѣревелик шѣрей, шѣрей изнад „норѣе“*. — Ово несрѣтно магѣре цијѣло љѣто сѣмо што је износѣло товѣре сѣјѣна с Почкѣља, спѣсѣило мѣ. Штѣ си дѣниѣ тѣлѣиѣкѣ товѣр, мѣгѣ си из двѣ пѣта, лѣше би ти бѣло. 2. *мѣра за шѣжѣину (од 100 kg)*. — Зимѣс сам морѣ купит јѣдно пѣтнаѣс товѣрѣ сѣјѣна с би ми поцрѣкало жѣвѣо.

товѣрит (се), -ѣм (се), несвр. *налијѣшиѣати (се), правѣиши шѣвар; ѣреошѣ-рѣивѣати (се), прѣйрѣивѣати (се)*; уп. *нагоѣилават (се)*. — Товѣрим магѣре, ѣћу да самѣљѣм мало домѣћѣга жѣта. Немѣ сад товѣрит на себѣ тѣлиѣко рѣбѣ! Штѣ га товѣриш тѣлиѣко, прѣврѣнуће се! Вѣзде се товѣриш некаквијама чрѣкалиѣма, ниѣкад не одмѣраш. Не товѣри се чѣм не морѣш.

тѣке, тѣкѣ, ж., рл. т. *метѣлни украси на грудѣма (на долаѣници, или на дѣјѣлу одѣће пошѣиши прѣс. рѣчиѣа), служѣле су дѣјѣлом и као зашѣишиѣа у борби*. — Велѣ да је Матѣн пошѣ су ѣсам брата Кѣрађѣрѣћу ѣ помѣћ, свѣ су имѣли тѣке на прѣѣма. Бѣли су сачѣвѣли тѣке сѣрдѣра Илијѣ, али су ѣх ѣзѣли Тѣлијѣни кад су дошли чѣтрѣспрѣвѣ.

толѣкѣро, прил. *колико и онѣх с колиѣма се ѣпѣрѣћује*. — Тамѣн ће ти дѣћ толѣкѣро колиѣко си казѣ.

толиѣйна, -ѐ, ж. *колиѣко ѣих (у ѣпѣрѣћѣњу с друѣом јѣдиниѣом)*. — Толиѣйна ка Јовѣну на свѣдбу нијѣсу дѣдила да ја знам ниѣкоме у Загѣрач.

тѣлѣковѣт, -ѣјѣм, несвр. (помало пѣјѣр.) *шѣумачѣиши, ѣојѣишѣавѣати*. — Рѣкѣ јѣј тѣлѣкујѣ у ниѣкару, глѣдау ѣмѣ ли парѣ. Уѣзбѣљѣно сѣ ка да нешто тѣлѣкујѣ ѣ главу.

тољага, -ѐ, ж. 1. *мошѣка, баѣиѣна, велиѣки шѣиѣи, шѣјага*. — Нѣси некаквѣ тољѣгу, чѣвѣ(ј) се тѣ од њѣга! Онѣ није

трабуњање, -а, с. гл. им. од *трабу-
наш*. — Оно је чисто трабуњање, није
прича. С таквијем трабуњањем нећеш да-
леко стић. Било те уфатило некакво тра-
буњање наћас.

трабуњаџ, -џм, несвр. *говорити ко-
јешта, говорити несувисло, говорити
као у буну, трабунаш*. — Немо тамо
у пријатеља да трабунаш, но фино збо-
ри! Трабуња, ништа га не разумијем. Тра-
буњала си наћас у сан, све си некога по-
вала. Трабуња, изгледа је у грозницу.

травуљина, -е, ж. *густа и кружна
трава; коров*. — Спопапа је травуљина
лозе, трѣба је почупат е ће смѣтат лозама.

траг, -а, м. (*пored уобичајених значе-
ња*) *коријен, поријекло, лоза, сортиа, вр-
ста; пушања*. — Ископа се траг томѣ бра-
ству, немā их више. О трага Нѣваковића
остале су двије фамѣље. Ова смѣква води
траг од некија што је Васѣ дѣнио из Ита-
лије. Иди све тијем трагом и право ћеш
набасат на Јѣвичину кућу.

трага, -е, ж. (обично пејор.) *сортиа,
пасмина, врста, поријекло*. — Маки, оно
је пасѣ трага, чува се нега! Не дирѣ ону
пасу трагу е те може нагрдит! Имамо три
кѣзе сѣнскѣ трагѣ. Нашој Шаруљи је тра-
га од Никѣлиног бика.

трагија, -ѣ, ж. *нешто удаљено, не-
што што се изражи, за чим се израга,
уп. бестрагија; изражење, ишрага*. — Не
йди у ту трагију, бѣг зна ћѣ то. Одмаћ
пѣслије ослобођења пошла је несрѣтница
у трагију за грѣбом сина.

трајбина, -ѣ, ж. *иразновјерница*. —
Све су то приче и трајбине, ништа не
вѣрјуј.

трајат, -јѣм, несвр. 1. *бити дугог ви-
јека (нарочито о предметима)*. — Трајју
ми црѣвље више од годинѣ, а сваки дан
их носим. Ёо чуѣа, колико трајѣ они ћѣд,
а прије по годинѣ мишљасмо е умрије. 2.
задржавати се дуже времена. — Немѣте
трајат, но се брзо врните.

трак, -а, м. *уже од шорбе, уирињач
од шорбе*. — У старо вријеме муж и жена
кад ѣће да се раздвојѣ, прекидали су трак
од ваљевце и то је значило да не могу
више заједно. Трак је оно што се од ва-
љевце мѣће на раме да се ваљевца
може носит.

тракалица, -ѣ, ж. *безвриједна ствар*.
— Купио сам некаквија тракалица, само
што сам потрошио паре. Пушти те тра-
калице но дѣји да нешто рабѣтамо.

траљаѣв, -а, -о *неуредан, неуредно од-
јевен, рињав, ирањав; несиреѣан (у по-
слу)*. — Тебе ка да није стѣло ѣћеш ли по
селу одит траљаѣв или ѣредан. Траљаѣв је
у сваки пѣсѣ.

траљаѣво, прил. на *траљаѣв начин, без
реда, неумјешно, неуредно*. — Прѣмного
сте ми траљаѣво намљѣстили кућу. Траљаѣ-
во тебѣ йдѣ то рѣзање розѣклијѣ, остави,
ја ћу.

траљаѣт, -џм, несвр. *непрѣино ићи;
неуредно и сирѣињски живѣити*; уп.
трањат. — Не траљаѣт по селу наѣо да ти
се свијет спрѣда. Драгѣ Манѣта траљаѣше
по Загѣрачу вѣзде, онаѣко траљаѣва и гли-
баѣва. Јѣдва траљаѣмо с онаѣлиѣко чѣљаѣди.

трампна, -ѣ, ж. *размјена предмета за
предмет, односно једнога за друго*. —
Ако даш двије ѣвце за јѣдну — то је трам-
па а није прѣва трѣвѣина.

трампит (се), трампим (се), свр. и не-
свр. *замињивати предмет за предмет,
вриједности за одговарајућу вриједности
(али не у новцу)*. — Оли да трампимо крѣ-
салице, мѣја сваки пут ѣжди ѣпрѣѣ. Трам-
пѣли смо се кѣсѣма, ѣн више воли ѣућу,
а ја је нијесам знаѣа отѣѣѣт.

трања, -ѣ, ж. (најчѣше у мн.) *риња,
дроњак, криѣтина, дјелови одјеће, од-
јећа, иѣстиѣљина (који су исхабани, изде-
рани)*; уп. трањетине. — Миѣи ту трању
с тебѣ, обѣчи нешто лѣшѣ. Имам нека-
квијѣх трања што су ми ћѣпа дѣнијѣла за
дѣсе годинѣ. Што обукѣјѣш те трање а

идеш у пријателја. Покри га нечесовијама трањама, биће му тако зима. Изнеси онѡ трање с одра наизван да их сунце види.

трањаѡ, -а, -о који је у *трањама, ришаѡ*. — Вазде је била трањаѡа, никад није умјела да срѡди онѡ мало прња на њу.

трањање, -а, с. гл. им. од *трањаѡи*. — Прекрени једном више с тијем твојјем трањањем от куће до куће.

трањаѡт, -ѡм, несвр. 1. *ићи у трањама, у ришама*. 2. *стијано се крећати и бићи преокуиран нечим као да је ѡо невидљиво, узалудно и мучећи се радићи*. — Трањаѡм по цѡо дан от куће до баштинѡ и нѡсим по цѡо дан или кртѡлу, или што друѡѡ.

трањаѡча, -ѡ, ж. жена која *трања*, која скиѡа, неуредна жена. — Да не сретете на Улицу ону трањаѡчу Мѡловѡнову?

трање, трања, ж., pl. tantum *наѡрава од двије мойке преко којих су заковане даске (или нешто друго тврдо), служи за ношење ѡеретиа (камена, ѡубреѡа и сл.), нека врстиа носила*. — Цѡо гнѡј смо Сѡмѡ и ја пролѡтѡс ис појатѡ прѡнијели на долину на трање. Донѡси ми онѡ трање с ливадѡ ѡ ћемо да пренѡсимо гнѡј.

трањетиња, -ѡ, ж. (обично у мн.) *крѡиѡина, дроњаѡ, ѡохабана или ружна одјећа, изанђала ѡстиѡљина; уп. трања*. — Баѡи више тѡ трањетѡине, не мѡгу се глѡјат от спрдње у кућу! Пуња је кућа некаквијех трањетѡина, свѡ би трѡбѡло побачѡт. Обукѡ је некакву трањетѡину от кабаѡницѡ.

трањѡ, -ѡ, м. *трањаѡв, ришаѡв човек; м. надимак*. — Дружѡ се с некаквијем трањѡм, ни знам кѡ је ни откуђ је. Помѡга ми је Трањѡ да натовѡрим, не бих мѡга сѡм.

трап, -а, м. *руѡа у земљи у коју је смјешѡен какав ѡлод да би се чуѡо од кварења (кромѡир, куѡус, лубениѡа и др.)*. — Цѡјслѡ кртѡлу смо метнѡли у трап да презѡим, ѡ ћемо је у пролѡће продаѡат,

а за наше пѡтребете смо остѡвили у појату сѡмо мѡло. Једнѡ годѡинѡ смо у трап метнѡли и розаклѡју и по Сѡвинуднѡ смо је изѡѡдили и бѡла је кѡ с лѡзе.

трапѡт, -а, м. *луѡњаѡа од кораѡа, ѡресѡање ѡри ходу, зѡук који се чује ѡри ходу ѡошѡи коњског кѡса или гѡлоѡа*. — Чује се некакви трапѡт гѡре цѡѡом кѡ да су чѡи коњи. Ау нека, осѡћѡаш ли неки трапѡт више куће?!

трапѡт, -ѡм и **трапѡт**, -ѡм, несвр. *луѡѡати ногама, гѡлоѡираѡи (најчешће о коњу)*. — Што трапѡте тѡдијен, ѡѡцо, кѡ коњи, не мѡте ми гѡзит тѡ траѡу.

трапѡт, -ѡм, несвр. *аѡвоѡм прекоѡаѡати земљу (обично преѡходно необрађивану)*. — Помѡгла су ми ѡѡца и трапѡла су кѡ вѡлѡки. Сѡѡкѡ годѡинѡ за лѡк трапѡим земљу, тако бѡље рађѡ.

трапљѡвина, -ѡ, ж. 1. *ѡраѡљење*. — Трапљѡвина ми је тѡшка е ме болѡ ртѡниѡа, рѡматѡиз ме нагрѡди. 2. *уѡѡраѡљено земљѡиште*. — Оћу мало кртѡлѡ да баѡим на оѡу трапљѡвину, родѡије е ѡѡѡвно тѡн нијесмо ништа сѡјѡли.

трапљѡње, -а, с. гл. им. од *ѡраѡѡи*. — Од свѡја пѡслѡѡа на земљу најтеже ми је трапљѡње, не мѡгу ѡурѡк ѡзѡт ѡ руке.

трапѡт, -ѡм, несвр. *ѡраѡѡи*. — Не траѡи цѡбѡ тѡ гнѡј окѡ смѡкѡѡе, али не видѡиш е ѡе да се осѡши.

трапѡње, -а, с. гл. им. од *ѡраѡѡи*. — Тѡ је чѡстѡ трапѡње вѡременѡа, ѡзалѡдња мѡка.

трапѡт, -ѡм, несвр. *ѡроѡиѡи немилиѡе, узалудно, нераѡиѡално ѡроѡиѡи, губѡиѡи*. — Лѡко му је ка трапѡи тѡћѡ пѡре, да су ѡгѡѡе, бѡље би их чуѡѡ. Не трапѡи пѡре, нѡ их чуѡѡ за интернѡт. Трапѡи више нѡ што ѡмѡ.

траунта, -ѡ и траунтѡ, ж. *бунѡло, несѡјесѡиѡа*. — Тѡѡ, бѡгоми, кѡ да си у траунту, не разумѡјеш што ти збѡрим. Није се пѡслије аперѡѡиѡѡ задѡго ѡзѡкѡ ис траунтѡ.

трбух, -а, м. дио шијела у којему су желудац и тријева, сивомак. — Ето му трбух ка да је у друго стање. [Нема значења рода, породичне лозе.]

трбушина, -ѐ, ж. аугм. од *тѣрбух*.

трѣвит се, -ѣм се, несвр. *свађаѣи се, крѣѣи се*. — Никад међу њима нѣма мира, вљечито се трѣв.

трговѣца, -ѐ, ж. *тѣрговѣѣа*. — Анђѣ покoјна је била добра трговѣца. Нѣкакѣ трговѣца бјѣше дошла.

трѣ, узвик за *тѣрепадање*, обично се *тѣа* ријеч изговара истовремено са *тѣруѣка*-њем ногама о *тѣтос, тѣј, о тѣле*. — Ка сам уљѣгла, чђјѣм нѣко велѣ „трѣ!“ и залупа ногама, кад онo онѣ маѣ Сѣмов, бѣо сѣ скрѣо иза вратѣ, и oтолен препѣда чѣљад.

трѣбовѣт, -ујѣм, несвр. *биѣи тѣоѣребан, тѣребаѣи*. — Трѣбујѣ ми јoш сѣмо-тѣгле и подмѣрио сам грађу за куђу. Трѣбовѣло ми је нѣколико шѣвниѣа јѣсеновија, смѣјѣм ли убрат у вашу брањевѣину?

трѣвѣт и трѣфѣт, -ѣм, свр. I. *тѣгодиѣи; задесиѣи*. — Умѣри се, трѣвѣла те стрѣлица дабогдѣ! Бoгоми ѣе ме од вѣс нѣгѣ трѣвѣт срѣце [кап]. Трѣфи ме каме-ном, умѣло ми oко нѣ испрчи. Трѣфѣло га је зрно ис пушкѣ, ни грoма није чуo. II. ~ се *зѣшеѣи се на одређеном мјѣсту; очуваѣи се, остѣаѣи*. — Трѣвѣли смо се то јутро тамѣн код Мѣрковѣ куђѣ, а нѣга нѣ бљѣше дома. Да ми се није тун трѣфио сѣн, кo зна штo би од мѣне учињѣли. Нѣ трѣфи се тѣ пут нико од домађѣија, свѣ су бѣли нѣгѣ ижљѣгли. Трѣфѣло сѣ мало печѣња от свѣдбѣ, а бѣло је ракијѣ и вѣна, пѣ смо ѣх дочѣкали.

трѣнѣт, -нѣм, свр. *засѣаѣи на часак, мало одсѣаваѣи, одахнуѣи, одмориѣи се; уп. дренут*. — Сѣноћ нијесам ни капи трѣнуo, размѣшљѣ сам. Трѣните мало, умoрни сте. Тамѣн бјѣх трѣнуo, кад стѣгоше.

трѣпѣт, -а, м. *сѣрах*. изр. *страх и трѣпѣт сѣраховлада, велики сѣрах*.

трѣпетљѣка, -ѐ, ж. *врѣѣа јѣсѣке (Pó-pulus tremula)*. — Посѣкѣ сам онѣ двѣје трѣпетљѣке испод бистѣјернѣ, сѣмо су смѣтѣле лѣку да рѣстѣ.

трѣћѣ, -ѣ, -ѐ који је *тѣо* реду *тѣреѣи*, у *сѣнѣагми* са им. *јѣѣиро* значи излазак на гроб *тѣри дана* (или *нѣколико дана*) *тѣо са-хранѣ*. — У нѣђѣљу нѣмо чињѣт трѣћѣ јутро, пѣ ве позѣвамо да зајѣдно с нѣма оплѣчѣте јoш једнoм покoјника.

трѣфѣт, -ѣм, свр. *в. тѣревиѣи*.

трѣшњѣвѣч, -а, м. *тѣруѣи или шѣѣаѣи* од *тѣреѣнѣвог дрѣѣа*. — Кад га је окрѣпио онѣјѣм трѣшњѣвѣчoм, крѣв га је oблѣла.

трѣшњѣвина, -ѐ, ж. *тѣреѣнѣво дрво*. — Напрѣвио ми је Данѣо фѣинѣ штап от трѣшњѣвинѣ.

трѣштѣње, -а, с. *зл. им. од тѣреѣшѣѣѣи*. — Какѣо је то трѣштѣње, умѣрите се тѣмо! Наѣтаде некакѣ лупа и трѣштѣње, ништа се није чуло.

трѣштѣт, -тѣм, несвр. *лѣѣѣи, гала-мѣѣи, изазѣваѣи буку*. — По свѣ ноћ трѣштѣ у Дом некакѣ музѣка преo струјѣ. Трѣштѣјѣше нѣшто, велѣка се бука чујѣше у Сѣмовѣћѣ.

трѣштѣн, -а, -o *вѣома много, до краја* (*нѣр. тѣѣан*). — Бљѣше Владo трѣштѣн пљѣн. Тѣ си трѣштѣн пљѣн.

трѣштѣт, -ѣм, свр. *удариѣи, снажно удариѣи, лѣѣнуѣи, тѣреснуѣи, тѣѣѣи с тѣреском*. — Трѣштио ми је грoм oвну на ливѣду. Трѣштило у тѣбе, дабогдѣ! Трѣштио ме штапом док ми сѣ стѣужѣло. Грoм га је, велѣ, трѣштио чѣм је ижљѣгѣ ис куђѣ. Трѣштио га је мѣтак у срѣ срѣа. Трѣштила га је некакѣ граѣа јѣсеновѣ, пѣ му је огуљѣла лѣјѣви обрѣз. Трѣшти о пољѣну ка да је пѣ с нѣба.

трѣзѣнѣ, -анѣѣа, с., зб. *трѣзѣнѣад касно јѣгње*. — Сѣвѣкѣ гoдинѣ ѣмамо трѣзѣнѣади, вѣзде се по нѣколико oваѣа пoзно јѣгњѣ.

трѣзе, -ѣта, с., зб. *трѣзѣд јѣгње сѣсанѣе, касно јѣгње, тѣрѣзѣнѣе*. — Мѣђу јѣгњѣадима

имам двоје трџади, већ су стигла осталу. Трџе је сисанче, малџо јагње, а неко вели е је то онџо пџзно јагње, али свџдно.

тријебит, тријебџм, несвр. *одсџирањиваџи сувџино из неке маџерије или са неког џросџора, чисџиџиџи, џречџиџаваџи, бискаџиџи; униџиџаваџи неџиџо џиџо не џриџада одређеној џелини*. — Сџтра ћемо тријебит ливаду от камења, брзо ћемо је забрањиват. Ео тријебџмо ливаду, да не лџмџмо кџсе ка се будџ косџло. Тријебџм копџљане на лозе, смџтау бр-дунџма да раџту. Цџјелџо јџтро сам трије-бџла кџкољ из шениџе. Тријебџм ћетџту кџсу, изгледа се оушљало.

тријебљџње, -а, с. *гл. им. од џрије-биџи*. — Заврџи то е сџтра мџрамо одџт на тријебљџње онија дџлиџа от камења.

тријем, -а, м. *осџава; џиџала, џојаџа, џросџорија за сџоку*. — Тријем сам пџкрио сламџм. Озџда сам тријем за кра-ву, имаће џе зимџс лежџт. Цџо дан су говџда остџла џ тријем. Цџо гнџо џс тријема прећџра сам на ћетелину.

триј(ј)ес, -а, м. *неџиџо оџасно, џеџико, ружно и неџриџаџно (обџчно у клеџвама и грџама), невоља, враг, ћаво*. — Не дџ-рај то, триј(е)с га пџниџо! Нека га, триес га наша! Кој ви триес бџ те се посвџдџ-сте? Некате ћџцо, триес га убиџо! Штџо сте раџџли тамо коџга триеса?

триџа, -џ, ж. *неџиџо сџџино, сџџиџиџа*. изр. триџе и кџчине коџеџиџа, џо је ниџиџа, џо је без значаја. — Свџ су то што приџаш триџе и кџчине при онџме што је мџне снашло.

триџе, триџџа, ж., мн. *мекиње*. — Мџ их зовџмо мџкине а пџнеко триџе. изр. виџи ка мџш ис триџџа *скрива се, џрови-рује, мало се види*.

триш, прил. *џри џуџа*. — Рџка ми је триш или чџтириш. Триш ме закџмџла да никџме не кажем. Дџдџо је, како није — триш. изр. триш — *небируџок баш добро*. — Триш, *небируџок*. Дџста ти је крава даџа — триш *небируџок*.

трџк, -а, м. *џрка, џрчање; узвик, на-редба за џрчање*. — Је ли онџо на Ждрџ-банџк данас трџк коња или џуди? Иди тамо, трџк!

трџкџт, -нџм, свр. *џоџи накраџико не-гџје*; уп. *скокнут*. — Оли трџкџт дџ Града да ми кџпиш кџло кџиџаџа, фџџили су ми.

трџкопџш, -а, м. *онај коџи журџ оба-вљајуџи џослове за друге, џослуџник; мућкало, смџџљиваџ; уп. трџипџш*. — Никџла је трџкопџш у Опџгину, слџша старџје и чинџ што му наредџ. Не пџштџте онога трџкопџша у кџћу. Правџ је трџкопџш, свџ потказџје пџнекога. Идџ пиш — трџкопџш. пџђе триш на буњџш [= трџкопџш стално трџи на сметлиште, на мокрење, (или) иде да опањкава некога; пословиџа].

трџање, -а, с. *гл. им. од џрљџџи*. — Ништа ти тџн ис помџже трџање, нџ привџ на то што ти је црвџно компрџс од ра-кџје, да ти се не загџди.

трџџт (се), -џм (се), несвр. *џрџиџи (се), масираџиџи (се), мазаџиџи (се)*. — Не трџа то џко да ти не закрваџи или се опџгани! Трџа се кџза џ зџд, да је нијесу спџпале џши, фџла бџгу? Откако је дџшла из Бџ-ограда по цџо дан ништа не раџи нџ се трџа некакџијама помџдама.

трџн, -а, м. **1.** *врџџа расџиџња (Palinurus, Prunus)*. **2.** *оџџџри диџ биџке коџи се зарије у бџсу ногу (чџвџеку или живџиџи-њџи)*. — Убџ мџ трџн џ ногу ка сам одџо про шџму, бойм се да ми не загнџи нџга, дако ми га изваџџш су чџм.

трновџк, -а, м. **1.** *мјџстџо гџје има много џрџџина*. — Онџ трновџк је овџ гџ-динџ пџн трџџиџа. Има у Рџпезе пџвелики трновџк. **2.** *џрнова моџка*.

трнокџп, -а, м. *крамџа, будак*; уп. тр-нокопиџа. — Трнокџпом сам прекопа свџ онџ између шџпковџна. Узми та трнокџп те ископа онџ шџпковџне по обџру.

трнокџпиџа, -џ, ж. *врџџа крамџа, бу-дак*; уп. трнокџп. — Тврџа је зџмља бџла,

пā сам крѹлоу копā трнокѹпицѹм, нїје се мѹгло матикѹм.

трнѹт, трнѹм, 1. свр. *нагло кренути, залетијети се, напасити нагло*. — Да не трнѹше да их раздвојѣ, ћахѹ се побит. Кад виђе да му се приближѹјѣм, трну низ онѹ страну, йма се сломит. 2. несвр. *укрућивати се, ирепирњивати се, ипстипајати уируно, бити обузет ирнцима*. — Трну ми нѹге свāкѹ нѹћ ѣо нѣкѹ доба.

трњаќ, -а, м. *мјесто гдје има много ирњина, драча, куйина и др. ирња*. — Кѹ ћеш по томѣ трњаќу? Не мѹже се проз онї трњаќ мрднѹт, трѣба га раскосит.

трњина, -ѣ, ж. *врста ирна (Prunus spinosa, Paliurus); илод илог дрвѣта*. — Усадио је трњине ус конāвал да му живѹ не улази у ливāду. Ка сам био малї, по цѹ дан сам зобā трњине кад би здрѣле, затѹ ми је дрѹб здрав.

тровѣза, -ѣ, ж. *кецеља, ирегача (ио-криви само иредњи дио сукње, завезује се иозади)*. — Сви смо се зачѹдили кā смо виђели ѣѣ Мињѹ опāса тровѣзу кā жѣна, а ѹн ништа. Привѣжи тровѣзу ѣ ћеш из-глибāt рāшу.

трогрља, -ѣ, ж. 1. *биситијерна, иј. велика каменица која има ири (обично ириродна) оиѹвора; име води са ири оиѹвора (наирављеној у ириродној јами у камењару)*. — Онѹ у Терѣте је била трогрља, пā је покѹјни Јѹлета малтерисā и направѣо сāмо јѣдно грло, и сā сāмо прож нѣга вāдѣ вѹду. 2. *фиг. женска особа која ирегласно говори*. — Надјачāће тā трогрља, не бѹј се, чѣту, ймā писāк кā змија.

трогѹза, -ѣ, ж. *халайљива женска особа*. — Ако ми онā трогѹза дѹћѣ на рѹчāк, нѣће бит ни за нѹ ни за нās.

Трѹчиндан, -а, Трѹчинаданѣ и Трѹчинаданѣ, м. *црквени ирзник, раније дан црквеног сабора Загарчана код Цркве св. Симеона у Загарачу*. — На Трѹчиндан је пре црквѹм игрāло кѹло, по три крѹга су се врћѣла окѹ црквѣ.

трѹм, -а, -о *сиор. лијен*. — Трѹм је кā сѹждрѣбнā магāрица.

трѹнѹжац, -ица, м. *ниска сѣолица са ири ноге, сједишије је с јѣдне сѣране равно а са друге ио.укружно*. — Дāко ми Милїја направѣи двā-три трѹнѹшца, нѣмāмо нā што ѣс, рѣчи му, бли.

трѹп, -а, м. *комине од грозђа са соком (који се иреиѹвара, врењем, у вино)*. — Од сто килā трѹпа обично бѹдѣ шѣсет килā вина. Слаб ми је овѣ гѹдинѣ трѹп, нѣће бит ракијѣ ништа. Млѹго је зелениша у ни трѹп.

трѹпѹња, -ѣ, м. *несиријина мушка особа, итрайавко*. — Ће нāћѹсте да је удāјѣте за оногā трѹпѹњу! Дошā је с нѣкаквијѣм трѹпѹњѹм, сāмо ѹн знā кѹ му је тѹ.

трѹрѣбац и **трѹрѣбрац**, -ѣпца, м. *фиг. чѹвјек чврстије ијелесне грађе, снажан чѹвјек*. — Немѹ се ти судāрāt с Лāзāрем, али нѣ знāш ѣ ѹн трѹрѣбац. Не мѹш се ти с нѣм јакāt, онѹ је трѹрѣбрац. Ћѣ онї трѹрѣбрац, дћу да му пронаћѣм тā трѣћā рѣбра!

тросиса, -ѣ, ж. (пејор.) 1. *халайљива и дебелиа женска особа*. — Велѣ е му онā тросиса свāкѹ нѹћ пребїјā рѣбра, а нїје ми га жā, мѹгā сѣ ожѣнит онѹм што смо му је мї сочїли. 2. *фиг. вјештица*. — У понѹћ гā срѣла на Кѹмунїцу тросиса, јѣ-два је остā ѹ свијес.

трѹскѹт, -а, м. *врста ирраве (Polygonum aviculare)*. — Скѹбѣм трѹскѹт између струкā умертїна.

трѹшак, -шка, м. 1. *оно ишио се ио-ириши*. — Направѣли су за свāдбу великї трѹшак, осѣћāће тѹ за гѹдину. 2. *храна*. — Ймāте ли штѹ за трѹшак онѹј ѣци? О трѹшка мѣне ништа не трѣба до по мало лѣба и варавинѣ.

трпѣза, -ѣ, ж. 1. *дио иокућсїва, сѣо-чић с којега се једе*. — Трпѣза ни је од јѣлѹвинѣ, малā је, мѹже на нѹ стāt сāмо пет пјātѹвā. 2. *ручак (обично свечанији)*.

трўни ова штїца гўрња, нє знам да је није напала сїпа. Не трўни тў кошћелу, осушїће се ако је свє по мально пїлькаш. 2. *їосїїаїи (се) їрућем.* — Не трўни се тијем осем, мальной, е ти не мўгу прат кўсу! Нєко трўни вўду у бистїјерну свакў јўтро, срце му се, дабўгда, натрўнило!

трўп, -а, м. 1. *їијело без удова. 2. їруїац, їруїица.* — Пресєчи га на они труп наизван.

трўпак, трўпак, несвр. *луйаїи ногама, изазиваїи баїи корака; луйаїи їоїуїи звука корака.* — Трўпак нєшто иза кўћє, а ну виїи да нєко не дўдї! Кад їдє, трўпау ка кўњи, не умїјў фїно одїт ка остали нарўд.

трўпак, трўпак, м. *дио дебла, їруїица.* — Направїо сам од онє кошћелє нєколико трўпак за сєћєње. нзр. чўт ка трўпак бїїи глув.

трўпакє, прил. *с обје ноге (їсїїовременим їокреїтањем обје ноге скакаїи или се креїїаїи, или удараїи некога или у неїїо).* — Да вїдїмо кў ће прїјед да претрчї преко обўра трўпакє, али да се нїко не опїрє на јєдну нўгу. Ајмо да скачємо трўпакє, да вїдїмо кў ће највише скочїт. Тўчє је ка змїју под кам, свє на нў скачє трўпакє, али му не помажє.

трўпє, прил. *їсїїовременим їокреїтањем обје ноге (скочїїи, одразиїи се, скочїїи с мјєїта, без залеїта);* уп. трупакє. — Свакўме од вас га мўгу прескочїт трўпє, а изатркє не мўгу сажмо Мїјў. Смїјєш ли скочїт с овє мєћє трўпє?

трўпїна, -є, ж. 1. *їруїац, обїчно онај на којему се цијєїају дрва или се неїїо кїда каквим сјечивом.* — Испрекидај ми на тў трўпїну мально тїја танкија дрва, бўље ће ова дебєла горєт уж нїх. 2. *їруї, леш.* — Ў Уше су наши сажмо трўпїну од магарета, и ђна је бїла свя раскўбєна, нєкў нўћ су га изглєда заклали вўкови.

трўпїца, -є, ж. дио дебљєг облог дрвєїа (балвана или сл.), країїак, служїи за цијєїање дрва или за сјєдење, їруїац. — Пресєчи їх на трўпїцу, мўжеш сєкїрўм. Сєди тўн, на тў трўпїцу, лєше ти је нў на столїцу. Намлєсти трўпїце е нєтє свї имат ћє сєс.

трўпкак, -ам, несвр. *луйкаїи ногама о їло, їри ходу изазиваїи звуке који лїче на луйњаву; на кољєну, сјєдеїи, дрмукаїи дијєїе.* — Кад їдє, трўпкак, лажко га је познат ка се примїчє кўћи. Ка сам бїо малї, ћєд мє свє трўпкак на кољєна.

трўсак, -є, ж. *врїїа ланчане игре, їројанац.* — Пўслїје рата смо свакў нўћ играли трўсак, а млєсто хармўликє, обїчно Милан свїрашє на чєшал.

трўскак (се), -ам (се), несвр. їресїїи (се) (обїчно їри возжњи, али и без возжње їијєлом їрескаїи). — Свакї дан се трўскак овијем трактором дў Града и назад. Трўскаке га та кўла, нє знам мўже ли издржак до болницє.

трўт, -а, м. *мужјак мєђу їчєлама у коїници (који не сакуїа мед).* — Свакак кошнїца мўра имак нєколико трўтўва, беж нїх нє би бїло мєда, а нїшта не радє. *фиг. лїјєнїїїїна.* — Ћєца су јўј трўтї, ђна радї а ђни сажмо їїј, кўжу јўј ђдријєше.

трўтак, -а, -о *дебљєкаїи, їром, мањє їокреїїан.* — Онў двоје ћєцє млаћє јў је нєкако трўтак, їдў ка каквї старци.

трўталь, -а, м. *лїјєнїїїїна, нерадник, їруїї.* — Штў ћс кўкала, држї онўлїкў трўталь у кўћу, тў нє би мўгла издржак ни богата фамєла а нємоли нїхова сиротїна. Мўж јў је правї трўталь, нє би штў учинїо да би га посєка.

трўћање и трућање, -а, с. гл. им. ђ їрућаїи. — Не мўже се више жївлєт од бабїнога трўћања, свє нєшто тражї а нє знамо штў ће. Твоје трўћање ми је ижлєгло на вр глывє!

трѹћѹт и **трѹћѹт**, трѹћѹм, несвр. *говорити несувисло, неразумно, брбљати*. — Не трѹћѹ тѹн нѹ се мѹкни ако не умйјеш да речеш што су поручили. Седи у пепелѹк и по цѹо дѹн трѹћѹ пѹнешто.

трѹћипиш, -а, м. *онај који иде од једнога до другога, од једних до других, да ѿноси ко шта за кога говори, слућивац; бесѹослењак; онај који не може да сачува ѿајну*; уп. тркопиш. — Правѹ је трѹћипиш, не мѹже ништа сакрит, све једне другима потказује. Зауштавите онога трѹћипиша ѓ ће све избрбљѹт.

трѹшен, -а, -о 1. *ѹкварен, уништиен, ѹбројашѹен (о предметима)*. — Потпуно ми је ова кѹса трѹшена, кѹме си је давѹла лѹтѹс да кѹси? Дѹћу ти онѹ трѹшенѹ кѹсу да ми направѹиш нѹж од њѢ. 2. *који је скренуо с ума, који је ѹлудио, који је ван свијести; који је ѹројѹо*. — Она нѹмлађѹ ѹм је кѹ трѹшена, ш ѹѹм нешто није чѹсто. Тако ми бѹга, овѹ дѹјете је трѹшено! Трѹшена је Гроздѹна откѹ је бѹла у БѢоград. Она су им ѹѢца све кѹ трѹшена, ш ѹѹма се не мѹжеш споразумљѢт. От пролѢтѹс је трѹшен нѹчисто, нешто му сѢ приказѹло на Комуниѹу.

трѹшљѹка, -Ѣ, ж. *ѿрска*. — Трѹшљѹка рѹстѢ порѢ СушѹцѢ БѢше пѹкрио појѹту сѹмо трѹшљѹком, вели Ѣ ће поврх њѢ да метнѢ сѹмо слѹму.

тувијерѹт, -ѹјерѹм, несвр. *лутити, скитѹити, шврљѹити, базѹити, бесциљно ићи*. — По цѹо дѹн тувијерѹ по сѹби, никуђ не излѹзи. Тувијерѹла је по брѹдима крѹновскијема и није нашла сѹнов грѹб. Што пуштѹјеш тѹ дѹјете те тувијерѹ по вѹздѹн пѹ селу! ПрисѢди мѹло, смѹри се, не тувијерѹ стѹлно!

тѹдијен, прил. *ѹуда*. — Тѹдијен се не смѹје пролѹзит.

туђѹца, -Ѣ, ж. *особа која се ѹицѹјује од ѹуди, неѹприкладѹлива особа*. — Мѹчи је, вѹда је мѹтна пѹнијѢла, тѹ је туђѹца кѹквиѹа нѢмѹ у вѢ крајеве, ни с кѹм Ѣна не мѹже.

тѹжбалица, -Ѣ, ж. *нариѹача*. — Није било тѹжбалицѢ ѹ племе кѹ што је бѹла Мируна. Приѹау с се с нѢком тѹжбалицѹм мѹже договорит кѹко да тѹжи.

тѹжѹбаба, -Ѣ, ж. *особа која се сѹпѹно на некога жѹли, сѹѹни ѹѹказивѹач*. — Не ваљѹ ѹ школу бѹт тѹжѹбаба, сви тѹквѹга мрзѢ, и учѹтељ.

тѹжѹлица, -Ѣ, ж. *жена која нариѹе, која „ѹѹжи“, нариѹача, ѹѹжбалица*. — ЉѢпѹсѹва је бѹла дѹбра тѹжѹлица, кад Ѣна ѹѹше затѹжи, све покѹјнице би заплакѹле. НѢко ми је кажевѹ Ѣ и Борѹка бѹла дѹбра тѹжѹлица, умљѢла је да заплачѢ мѹсу.

тѹжит и **тѹжѢт**, тѹжим, несвр. *нариѹѹити, гласно ѹлаѹити*. — Тѹжитѹше ѹнѢје свѹки дѹн несрѢтнѹ ѹѢцу, остѹла је бѹла самѹрѹна и без ѹгѢ ѹкѹга. Ниѹко није умѹо да тѹжи кѹ ЈелѢна Илѹна, кад би Ѣна затѹжѢла, сви би проплакали. Тѹжитѹше она невѢста Рѹдовѹнова кѹ ѹједна тѹжѹлица. Не дѹрѹ је, не умѹје Ѣна тѹжѢт.

тѹжит се, -ѹм се и тѹжим се, несвр. (безл.) *имѹти ѹсѢћај гађѢња*. — Тѹжи јѹј се, вели, од нечѢса, да није у другѹ стѹње? Цѹо дѹн ми сѢ тѹжило на онѹ бажљѹви сѹр.

тѹжит (се), тѹжим (се), несвр. *ѹѹжити, жѹлиѹти се, окривљѹвати, ѹдносити ѹѹжбу, ѹѹжѹкаѹти (се)*. — Милѹн ме стѹлно тѹжи учѹтељу, све лаже, рѢчи му да престѹнѢ. Тѹжила је Мѹлоша у милиѹцију е јо је закѹсио ливѹду, онѹ до њѢгѹвѢ. Бѹдни мѹран е ѹу те тѹжит код учѹтеља. По цѹјѢлу зѹму сѹмо што се тѹжѢ по тиѹ сѹдѹвѹ.

тѹја, -Ѣ, ж. *врѹѹа чѢлѹреса (Thia)*. — Код МѹрковѢ кућѢ ѹмѹ пѢшѢс онѹја велиѹкиѹа тѹјѹ, пѹ пѹпѹдне правѢ велиѹки лѹд на обѹр.

тѹка, -Ѣ, ж. *ѹригѹѹа, ѹѹѹа особа*; уп. тѹтуш. — Мѹки, онѹ је тѹка јѢдна, ш ѹѹм се чѢлѹде не мѹже споразумљѢт. Вѹзде је бѹи ѹвѹн, правѹ тѹка.

тўкица, -ѐ, ж. дем. од *шукa*. — Поша си код онѐ тўкицѐ на сѐднѝк, е вала ћеш имат штџо ш њѝм да причаш! Он је добар, сиромѝх, али је тўкица незнавѐнѝ.

тўлѝт (се), тўлѝм (се), несвр. *гасиѝти (се)*. — Немџо тўлѝт свѝјетло наћас испре кўћѐ е нѐћемо вићет проносѝт проз онѐ шипковѝне грџѝе. Не тўли ми лампу, џћу да читѝм. Одѝли смо да тўлѝмо пџжѝр у Гарчѝй. Штџо тўлѝш тѝ огѝњ, за-прећѝ га! Тамѝн тўљахў стџг кѝ сам дошѝ. Тўлѝ се фењѝр чѝм пўнѐ. Тўлѐ се овѝ сѝровѝ дрѝва, слабо горѐ.

тулўмба, -ѐ, ж. 1. *шира цијев*. — Затѝсле су се овѐ тулўмбе, пѝ не мџже вџда проз њѝх пролѝзѝт. 2. *колач завијен као цијев*. — Сврѝтели смо у здрављѝк и на-јѝли се тўлўмбѝ.

тўљѐње, -а, с. гл. им. од *шупѝти*. — Пѐкли су клѝк а јѝ им нѝјесам мџгѝ помџћ, дошѝ сам ўочи тўљѐња клѝчнице.

тўн, прил. *шў*, на *шом мјесту*. — Сѐди тўн и нѐка ти причѝ!

тўнаке, прил. в. *шун*.

тўњѝв, -а, -о *њушрав*, *посѝан*, *неговорљив*; *који муѝа ѝри говорѝ*. — Лѝјеп је мџмак али је нѐкѝко тўњѝв, кѝ да не умѝјѐ проговорѝт. Нѐшто ми је тўњѝво овџо нѝј-млаћѐ, бойм се е нѐће чѝсто причѝт. Вѝзде кад се пробўди, тўњѝв је по сѝта.

тўњѐл, -а, м. *шунел*. — Ымѝ ли мџдџо тўњѐлѝ на тў прўгу пўт Бџограда?

тупоглѝв, -а, -о *глуѝ*. — Тупоглѝв му је старѝ сѝн, боловѝ је кад је мѝлѝ бѝо запалењѐ мџзга.

тупоглѝвѝс, -ста, -сто *неиншѝлигеншан*, *глуѝ*. — Тупоглѝвѝсти су свѝ у фамѐљу, нѝко што онѝ намлаћѝ добро ўчи и ѝвизѝн је болѐе.

тупоглѝвац, -ѝвца, м. *глуѝа мушка особа*. — Нѝјесам знѝдивѝла ѐ онџлѝкѝ тупоглѝвац.

тупоглѝвиле, -а, м. *ѝриглуѝа мушка особа*. — Не умѝјѐ онѝ тупоглѝвиле

нѝшта, не смѝјѐш га послѝт ни за двѝ брѝва.

тўр, -а, м. *задњѝца*; *задњѝ дио ѝаншѝлона*. — Расѝпѝ пѝре, а овѝмо му фамѐља ѝдѐ гџлџга тўра. Напрѝвио ми је гѝће с вѐликијѝм тўром.

тўрѝн, -а, м. *њушка (код живоѝшѝња)*, *усѝи* или *нос (код човјека) (нарочѝто у закљѝњањѝма, ѝсовкама и сл.; оѝшѝше лексеме су уста, ѝушка, ћушка)*. — Пўшти га, гџвно му тўрѝн изѝо! Мѝтни нѐшто у тўрѝн. Овџо прѝсе ѝмѝ вѐлики тўрѝн, бѝће добро.

тўрѝт, -ѝм, свр. (рећѐ) *сѝавѝти*, *мѝтѝнуѝти*. — Тўри у купўс дџста слѝнѝнѝ, бѝће лѐшѝ.

турулѝкѝт, -ѝкѝм, несвр. *ѝрубѝти*; *галамѝти*, *ѝти сам* и *викаѝти неарѝѝку-лисано*; *тўѝѝти уз ѝреску* и *галаму*; уп. *буруликѝт*. — Турулѝкау свѝчѝјѝ ѝѝца низ овѐ дољѝне и берў зелѐнџо вџће. Ыдѐ за брѝвѝма и по ѝџо дѝн турулѝкѝ по тѝјама брѝдѝма. Ко нџ турулѝкѝ ѝѝјѐло јўтро на дољѝну, чѝјѝ су онџ ѝѝца? Не турулѝкѝ на тџ дѝјѐте нџ му фѝно кѝжи штџо трѐбѝ да рѝдѝ! Турулѝкѝ по вѝздѝн пџ сѝлу, нѝшта не рѝдѝ.

тутѝкѝт, -ѝм, несвр. *ѝодсѝѝцаѝти*, *ѝјѝераѝти*, *наговараѝти*. — Не ваљѝ нѝ лўде тутѝкѝт псѐ, срамџта је!

тутѝкнўт, -нѝм, свр. *ѝодсѝѝѝти (ѝса на човјека, човјека на човјека, ваѝру да се разгѝри и сл.)*. — Тутѝкѝни тѝ огѝњ да се бџље вѝдѝ, овѝ чкѝљѝвица не помѝжѐ. Замѝсли тѐ фукарѐ, тутѝкнўли псѝ на ѝѝцу! Кат се гџћ код њѝх сѝдѝ, џни тутѝкнў огѝњ, пѝ је врўће.

тўтањ, тўтња, м. 1. *грмљѝвина*, *велика лўѝа* и *ломљѝва*; *галама*. — Чўјѐ се вѐлики тўтањ џд Гѝрча, ѝдѐ нѐвѝријѐме. Осѝтѝла сам пџдзѝмѝни тўтањ кад је бѝо онѝ зѝмљџтрѐс прољѐтџо. Штџо нџ чѝни Вѝлѝша јўтрџс тўтањ у фамѐљу? 2. *фѝг. ѝрка*, *бѝежање*. — Уфѝтѝше тўтањ нѝс тѐ дољѝне кѝ да ѝх ѝѝволи ћѝрау.

түти, речца у игри циквања, означава исцружање свих пейи црсцију једне руке, у очекивању да и саиграч учини исто.

тутњава, -ѐ, ж. *пошмула грмјавина, луйа и шреска (обично неке природне појаве)*. — Задесила мѐ она тутњава од нѐвремена на вр главце. Смир се, дако прѐђе ова тутњава. Каква се онѐ тутњава чује пѹт Града?

тутњѐт, -њѐм, несвр. 1. *горѐши жесико (о ваири)*. — Тутњѐт пред њѐма огѐн кѐ онѐ што су биле послѐје рѐта лѐгорскѐ вѐтре. У њѐхову кѹћу и нѐћу и дању тутњѐт шпѐрет. 2. *журиши*. — Нѐшто сѐ наљутио и ѐто тутњѐт прѐо поља, сѐ не овѐмо, нѐ припѐзите тѹ љѐцу. Кѐко онѐи вѐз тутњѐт ѓд Града к Острѐгу, рѐкѐ би е му је нѐза стрѐну. 3. *галалшиши*. — Што тутњѐт нѐ чѐлѐд, штѐ су ти скрѐвила?! 4. *грмјѐши (о аѐмосферској појави)*. — Тутњѐт от Котѐра, биће нѐвремена.

тѹтор, -а, м. *чѐвјек који преузме бригу о дјѐшеицу (или дјѐци) без родѐиѐља (или само без оца); онај који се намеће да води бригу о некоме (најчѐше безразложно)*. — Брѐнку је тѹтор бѐо Димитрѐје Марков. Имѐла сам тѹтора свѐ до осамнаѐстѐ годинѐ. Замѐсли, ѓће да ми будѐ тѹтор, кѐ да сам јѐ мѐли.

тѹтош, -а, м. в. *њушѐро, њушѐравац*. — Мѹж јѐј је нѐкаквѐ тѹтош, не умѐјѐ да проговѐри.

тутурикат, -икѐм и -ичѐм, несвр. *црубиши; галалшиши; базѐши усамѐен; уп. туруликат*. — По цѐо дѐн тутурикат у свѐрату, нѐшта дрѹгѐ не чинѐ. Идѐ за бравѐма и сѐмо што тутурикат, да се разлѐјѐжѹ главце. Што тѐ тутурикатш у тѹ свѐрату кѐ фѐно не умѐјѐш? Тутуриката је док је бѐла љѐвојка кѐ нѐједна, нѐје се смиривала дѐма.

тутурукат, -ѹкѐм и -ѹчѐм, несвр. *црубацаиши; црицаиши незезано, говорѐиши којѐшиѐа*. — Што онѐ тутурукатш јѹтрѐс Милија кот цркѐвѐ? Не тутурукат(ј) нѐ рѐци штѐ неш!

тѹтѹш, -а, м. *повучена, неразговорљива особа, цриглѹѐа особа; уп. тука*. — Штѐ не ти онѐ тѹтѹш да се удајѐш за њѐга, нѐђи мѐмка да ваља, вѐдиш ли е ти је ѓн јѐдѐњица и тѹтѹш.

тѹћ (се), тѹчѐм (се), несвр., 3. л. мн. през. тѹкѹ (се) и тѹчѹ (се) *цѹћѹи (се), биши (се)*. — Нѐмѐ дѐна кад онѐ двѐје не тѹчѹ овога нѐјмлаљѐга. По цѐо дѐн се тѹкѹ по тија дѐлина.

тѹцањ, тѹцња, м. *пѐсобно истѐесано дрво за миѐшање качалака, особѐишо с кромѐишом, гдје смјѐсу цреба „цѹцаиши“ као аваном, обла и цри дѹу равна дрвѐна найрава за миѐшање качамака*. — Измиѐша сам качамѐк с кртѐлѐм нѐвијѐм тѹцњѐм. Направѐо сам тѹцањ за качамѐк од јѐсѐна. Кртѐлѐви качамѐк се мѐрѐ миѐшаѹт тѹцњѐм а не разметѐчем. Нѐ(ј)љѐши је тѹцањ от кошѐлѐлѐ.

тѹч, -а, м. 1. *неишо врѐло цвердо, бронза*. 2. *фиг. јак, снажан, каракѐиран чѐвјек*. — Јовѐн је бѐо љѹцки тѹч, бѐо је зѐлѐга свѐкојѐму Загарчанѐну.

тѹчит се, -ѐм се, свр. *судариши се, цубѐиши се; сусресѐиши се изненада*. — Тѹчѐсмо се нѐ пѹт, ѓчи ѹ очи. Тѹчѐли су се чѐло ѹ чѐло. Размиѹѐмо се, нѐнемо се тѹчѐит чѐло ѹ чѐло.

тѹшица, -ѐ, ж. *повучена и мирна особа; подѐли особа; уп. тутуш*. — Нѐшта у њѐга до јѐда и тѹшицѐ, нѐмѐш с кѐм рѐјѐсч да ваља прозборѐит. Слушѐла не онѐ тѹшица сѐнѐћ и јѹтрѐс је свѐ испрѐчала у милицију.

Һ

һѐкнѹт, -а, -о *луцкашѐ*. — Ш њѐм се тѐшко мѐже зборѐит, кѐ һѐкнѹт је. Је ли мѐло һѐкнѹта онѐ старија Блажѐва?

һѐпйт и **шһѐпйт**, -ѐм, свр. *зграбиши, цхваишиши, цзѐиши изненада и брзо, цѐиѐиши, цсѐргѐнѹиши; загрѐиши (о цсу); уп.*

Һӑпнӑт. — Јӑ Һӑпӑх нӑколикo онијӑ дӑкй-цӑ из мӑгӑзинӑ вӑјнӑгӑ, кӑ смо кӑпитулй-рӑли. Штo му Һӑпй јӑбуку из рукӑ, нӑму сам је дӑлӑ?! Һӑпй ми нӑко такулйн, остӑдох беж нӑгӑ. Һӑпйло је онӑ дйјете кӑмӑт лӑбӑ, пӑ йјӑ кӑ вӑликӑ. Немӑ да те Һӑпй којӑ од онијех кӑчӑкӑх! Пӑзи да ти пӑшче не Һӑпй тӑ мӑсо из рукӑ!

Һӑпнӑт, -пнӑм и -пӑм, свр. *угрӑбиџи*, *згрӑбиџи*, *оџиџи*; уп. Һӑпит. — Држи тӑ лӑб дӑбро да ти га не Һӑпнӑ пӑс. Һӑпнӑџе ти нӑко тӑ такулйн, нӑ га скрй нӑгӑе.

Һӑр, -а, м. *добиџӑк*, *шиӑар*. — Овӑ гӑдинӑ изглӑдӑ нӑнемо имӑт Һӑрӑ ӑт сијена, свӑгӑ га је кйша нагрӑдйла.

Һӑрйт, Һӑрйм, свр. и несвр. *сйе-џи/сйиџӑџи добиџӑк*, *доби(ј)џи*, *зарӑдйџи/зарӑџивӑџи*; уп. шиӑарит. — Нйјесмо Һӑрйли од имӑнӑ овӑ гӑдинӑ нйшта. Ёто, фйно си Һӑрйла јӑтрӑс, свӑ ти покрӑдоше.

ҺӑҺӑ, -ӑ, м. (ријетко) *оџӑц*. — Је ли ти ҺӑҺӑ дӑмӑ, Гӑвица? И јӑ сам ш ҺӑҺӑм једанпӑт одйо у Бӑгӑрад.

Һӑфа, -ӑ, ж. *усӑмъено узвишење у бр-довийӑм крају и нӑгӑово йоднӑжје с једне, нагло сйрме сйране*. — Под онӑм Һӑфӑм, вйдиш ли, у Бӑндиџе, ёто онӑџен йм је кӑҺӑ.

Һӑфкӑт, -ӑм, несвр. 1. *лајӑџи нӑџу-ним гласом, йомӑло лајӑџи (о йсу)*. — Ёто колйко је онӑ пӑшче, а пӑчӑло је да Һӑфкӑ нӑ чӑлӑд, кӑ вӑликй је. 2. *фиг. оговӑрӑџи, олајӑвӑџи*. — Не слӑшӑј тй нӑу, нека Һӑфкӑ колйко јӑ је дрӑго, нйшта ти не мӑже.

Һӑвчйца, -ӑ, ж. *цйевчйца*. — Рӑну су му дӑвӑли проз некаквӑ Һӑвчйцу, тӑкӑ је остӑ жйв.

Һӑдйло, -а, с. *цйедило*, *цйедилькӑ*. — Пӑрсло ми је Һӑдйло штo у нӑгӑ мӑџем сйр кад га усйрйм. Ймӑш ли тй онӑ жйчанӑ Һӑдйло, проциједйла бих мало вйна штo ми је остӑло нӑ дно бӑчвӑ.

Һӑмӑне, -а, с. *виолина*. — Свй су се Душӑну спрӑдали кад је пӑчсо да свйрӑ на Һӑмӑне, до тӑдӑр смо мйслйли да на нӑгӑ свйрӑу сӑмо Гӑбӑлйи.

Һӑмӑр, -а, м. *шири йӑјас (мушки или женски), обично закиџен, украшен*. — Имӑла је Һӑмӑр од фйногӑ сактијӑна. У Һӑмӑр су му нӑшли Һӑсу с дукӑтима. Бригадйјер Блӑжо ймӑше Һӑмӑр од срмӑ. Отпӑрије су се рӑдйли Һӑмӑри у Скӑдар. Свӑкӑ невјӑста је мӑрӑла дӑнијет ӑ дӑм Һӑмӑр.

Һӑнӑф, -а, м. 1. *клозџи*. — Иза кӑџӑ му је Һӑнӑф от Һӑрпйча, ӑн га зовӑ клӑзет. Овй сйр смрӑдй кӑ Һӑнӑф, изглӑдӑ сӑ оштӑти. Нйјесам влӑрӑвӑ да је Һӑнӑф у кӑҺу док сам дошӑ у Америку и у тӑ се увлӑерио. 2. *неиџло иџло смрди неиздр-жљиво, велики смрад*. — Од некаквӑгӑ Һӑнӑфа се тӑдијен не мӑгӑше проӑ, баздй кӑ прӑвй Һӑнӑф.

Һӑнифа, -ӑ, ж. (заст.) *клозџи*; уп. Һӑнеф. — Һӑнифе су овӑдијен лӑуди пӑчӑли да зйдау јӑш прије аустрйнскӑгӑ рӑтӑ, до тӑдӑр су свй излӑзйли џе ко стйг-нӑ.

Һӑпӑк, -пкӑ, -пко *који се лако цйејӑ (најчешйе о дрвџу)*. — Нйшта нйје Һӑп-кйје од бӑковӑгӑ дрвета, кӑт се прекйнӑ на трупйце, дйјете йх мӑже цйепӑт.

Һӑпаннйца и **Һӑпанйца**, -ӑ, ж. 1. *цйе-йӑнйца (дрвџи), расцйејӑџено дрво, ири-йремъено за ложење*. — Мӑтни о тйјӑ Һӑпанйцӑ на огӑњ, али не вйдиш ӑ студӑно. Побйше се Һӑпанйцӑмӑ, ӑбӑ су крвӑви отйшли дӑмӑ. 2. *фиг. глӑйӑ особӑ*.

Һӑпӑран, -рӑн, -рно *отпӑресий, сйре-йӑн; укочен, ушйџогъен, уобрӑжен*; уп. чеперан. — Һӑпӑрни су ӑни свй, онӑкӑ, у кӑҺу, за свӑшто их је дӑ бӑг. Цйо је нӑкӑкӑ Һӑпӑран, накокӑџен, кӑ да бсж нӑгӑ нӑмӑ мӑмкӑ.

Һӑпнӑт, -нӑм, свр. *исцйејӑџи малӑ (о дрвйла)*. — Һӑпни којӑ пӑлицу да убӑчйм у фурӑну, студӑно јс.

ћепчеви, -ѿвā и **ћепови**, -ѿвā, м., мн. *дебљи ирушкови или шийайови који се по-вежу (по два-три) и њима се млати жи-шо (шеница, раж или јечам) да би се оврхло.* — Направио ми је Божѿ јаке и лп-јепе ћепчеве да млатим шеницу. Немам коња, па морам млатит сам ћеповима раж.

ћепчија, -ѿ, ж. *кућлача, захвайка.* — Три ове ћепчије — ѿто ти пун пљат. Бјеху онѿ ћепчије од алуминијума. Ис кацѿ за-фатау воду ћепчијом и из њѿ пију. Нага-зих ћепчију и сломих је, немам чим сипат варевину. Ћепчијом се зафата чорба, а мѿже и вараника, и вода, и што му драго.

ћерамѿда, -ѿ, ж. *цријей.* — Кућа ми је покривѿна талијанском ћерамѿдом.

ћѿрат, -ам, несвр. I. *шјераши, гања-ши.* — Сутра ћу да ћѿрам говѿда у Осѿје, јѿш је тамо зелѿно. II. ~ се I. *шјераши се, гањаши се.* — Ова ѿѿца ништа не чинѿ до што се по цѿо дан ћѿрау по овија дѿ-лѿна. 2. *шарити се (о кучки).* — Је ли се ова бѿза јѿш ћѿрала? *фиг. шражити мушког шаритнера за секс; шросишшиса-ши се.* — Велѿ е сѿ ѿ младѿс ћѿрала ка ма-нитā кучка, а сад јѿј ниједна ћевѿјка не валā за сина. Ћѿра се она мала ка бѿза.

ћѿрпич, -а, м. *ѿека.* — Купићу мало ћѿрпича да направим појату. пто сад радѿ ћѿрпиче и у Бјелопавлиће.

ћѿруна, -ѿ, ж. (пејор.) *кћи.* — пспсова ме ћѿруна Милина, свашто ми рѿче. пмам два сина и ћѿруну, теке је црквица згодѿла.

ћѿса, -ѿ, ж. 1. *кеса.* — Напунѿ пуну ћѿсу, ако издржѿ. Купи ми на пљацу нѿ-колико ћѿса пластичнија. 2. *фиг. а. новчаник.* — Пуну му је ћѿса парā. Не бѿј се тѿмѿ, њѿму је вазде пуну ћѿса, ѿѿ гѿђ бѿо и што гѿђ радѿо. б. *кушѿја, шоболац и сл.* — Јѿ ли ти штѿ у ћѿсу дуванску?

ћѿскѿба, -ѿ, ж. *шјескоба; усѿезање;* уп. ћѿскога. — Онѿђен ви је велика ћѿскѿба, мѿжете ли свѿ како стāt у нѿ јѿдну просторѿју?

ћѿскобан, -бна, -бно *шјескобан, шшје-сан.* — Ћѿскобна је ова кућа за овѿликѿ чѿљади, а не мѿгу ништа учинѿт да је дозѿдам.

ћѿскобно, прил. *шјескобно, шшјесно.* — Бѿло ѿм је ћѿскобно код онѿ газдарицѿ, па су пријѿшли код другѿ.

ћѿскѿта, -ѿ, ж. *шјескоба, шшјешњење; нешријашносѿ, усѿезање, сшшд;* уп. ћѿскоба. — Код нас се от ћѿскѿтѿ не мѿже мрднѿт, свѿ је нагомилāно јѿдно на другѿ. Уз рāt смо живљѿли у велику ћѿскѿту, двѿје фамѿље у јѿдну собу. Осѿћала сам некѿ ћѿскѿту, па тѿ нијесам мѿгла да јѿј кажѿм.

ћѿтаљ, -а, м. *во (рѿје ован или коњ) са „цвијѿтом“, бијѿлом или шареном ба-љом, ознаком на челу; име шаквом волу (овну или коњу).* — Врни ћѿтаља ѿ ѿс на умертѿн! Видиш ли онога ћѿтаља ѿ овце, ѿ не бѿх ти га дā ни за што.

ћѿтање, -а, с. *цвѿѿтање.* — Није за вѿће добро кат пѿва у ћѿтање, опанѿ свā-кѿ цвѿјет и не замѿћу се плѿдови.

ћѿтāt, -ам, несвр. *цвѿѿташѿ.*

ћѿтѿња, -ѿ, м. *во или јунац са бијѿлом бѿљѿгом на челу; име шаквом волу.* — Ови ћѿтѿња ти је прѿтѿји од ѿједнога те-лѿта ѿ телāд. Упрѿгнућу ћѿтѿњу и Шарѿ-љу ѿ рало, немам су чѿм другѿ орāt.

ћѿтѿља, -ѿ, ж. *крава која има бијѿли бѿљѿг на челу; име крави с шаквим бѿ-љѿгом.* — От свѿ трѿ краве једна ћѿтѿља ми је најбола на мѿјеко. Поћѿрај ћѿтѿ-љу на ливāду и свѿже је дāко штѿ чѿпнѿ.

ћѿф, -а, м. 1. *шшјење, воља, шрошшјев.* — Бѿо ми је ћѿф да га чѿстѿм, али ми се не даде. 2. *весѿје, добро расшоложење.* — Сѿбе чинѿ ћѿф, а другѿи му се спрдау што чинѿ. 3. *инашѿ.* — Из чѿстѿга ћѿфа га је избѿо. Е таман ѿћу, ћѿф ми је, па дā ћете свѿ поцркат.

ћѿфит се, ћѿфѿм се, несвр. *ѿшшјашѿ се; ушживашѿ у нечѿму.* — Свāкѿ дан се ћѿфѿ у кафāну и кѿћи дѿдѿ пљан, али

наћѣфлен. Љѣти сам ти ја на Лукавицу, ћѣфим се чѣстѡга вѣздѹха по цѣо дан, пѣ фѣно и спѣвѡм и ѣјѣм.

ћѣфнѹт се, -нѣм се, свр. *ћрохѹијѣиши се*. — Ћѣфнѹло му сѣ да ѣгра кѣрте, пѣ је пошѣ дѡ друштва у Малѣнзу. Вѣзде ћу пѡћ кад ми се ћѣфнѣ, ништа ми не мѡжеш!

ћѣшѣње, -а, с. 1. *гл. им. од ћешѣиши (се)*. — Нѣмѣ јѡј ћѣшѣња, остѣла је без јѣдинца. Слабо ми је ћѣшѣње у нѹ макѣну. 2. *заузѣишѣи*. — Не мѡжемо од ћѣшѣња.

ћѣшиѹт (се), -ѣм (се), несвр. 1. *ћѣијѣишиши (се)*. — Ћѣши се онијѣм остѣтком од ћѣцѣ. Ћѣшили су га, али не помѣжѣ. Ћѣши ме што су ми остѣла ћѣца здрѣва. Ћѣшѣ, јѣднице, једна дрѹгѹ. Ћѣшим се тијѣм што ми јѣвљау да су сви на окѹп. 2. *фиг. забављѣиши (се), чиниши друшишо*. — Ћѣши је нѣкакав Босѣнац, ѡна је јѡш млѣда. Ћѣшѣ се њѣх двѡје мѣђусѡбно, не бѡј им се ништа. Ћѣши млѣдѣ удовице.

ћибрѣит, -а, м. (ређе) *шибѣица, шибѣице*; уп. *фурмине*. — Умѣш ли ћибрѣит да запѣлимо пѡ једну? Прѡлѣтѡс сам кѹпила пѣт кѹтијѣ ћибрѣита, и сад нѣмѣм ниједну. Кѹпи ми једну кѹтију ћибрѣита, нѣмам чѣм заждѣт ѡгањ.

ћѣвѡт и ћѣвѡт, -а, м. *ковчѣг са ѣосмрѣишим ѡсиѣцима свеца*. — Преспѣвѣла сам једну нѡћ под ћѣвѡт у Острѡг и ѡтѣдѣр сам кѣ најздравијѣ.

ћѣкара, -ѣ, ж. *шоља за кафѹ, ређе шоља за бијѣлу кафѹ (која се зѡве шкѹдела)*. — Кѹпио ми је Мијѡ шѣс ћѣкара за кафѹ. Овѣ су ти ћѣкаре фѣне, из њѣх је кафѣ ѹкѹсна.

ћѣкѣт, -ѣм, несвр. *вабиши (нир. ѡвце), мамѣиши (сољѹ или каквом хранѡм)*. — Удѣ пред ѡвцѣма и ћѣкѣ их, и ѡне вѣзде ѣдѹ тѣкѡ за њѣм, носѣо што ѹ рѹке не носѣо, навѣкѣ их је тѣкѡ.

ћѣкѡрија, -ѣ, ж. *врѣиѣ (дивље) кафе*. — Пријѣд је бѣло дѡста онѣ ћѣкѡријѣ, нико за правѹ кафѹ није знѣвѣ.

ћѣлѣкнѹт, -нѣм, свр. *ѡијѣраиши, најѹрииши*. — Ћѣлѣкнѹла је ћѣцу ѡт кѹћѣ и сѣ се шѣри сѣма у кѹћѹ и на имѣње. Кат ћѣлѣкнѹ коња испѡд ѣѣга — бѡже милѣи кѣко се кѡњ пѡмѣми, јѹрну ш њѣм проз онѹ шѹму кѣ манѣт.

ћѣнтер, -а, м. (арх.) *ћрслѹк*. — Пѡнеко је ѡд ѣдѣих носѣо онѣ ћѣнтере испѡд гѹња или капѡта, тѡ ти је нѣшто кѣ ћѣле.

ћѣнтерац, -ѣрца, м. 1. *сиѣиѣн новац*. — Тражи ми да му узѣмѣм пѣре а јѣ ни ћѣнтерца нѣмѣм. 2. *ѡгрѣиѣч, ѡбично сѹкнени, ћрслѹк*; уп. *ћнтер*. — Огрѣни какав ћѣнтерац, студѣно је назѣван!

ћѣнтерица, -ѣ, ж. *диѡ сѣиѣре ѡдјеђе, женско ћрслѹче, јѣлѣче*. — Носѣле су ћѣвѡјкс преѡ блѹзѣ и ћѣнтерице, али нѣ свѣкѣ.

ћѣпрѣана, -ѣ, ж. *ћѡгрѡно именовѣње жѣне (неспрѣиѣне, неурѣдне и с.л.)*. — Јѣ сам онѹ мѡју ћѣпрѣанѹ навѣкѣ да ме не тражи кад не дѡђѣм нѣ вријѣме дѡма. Ѓјѣде, ћѣпрѣана, дѣиш се с ѣмѣмо пѡсла дѡста.

ћѣпѹр, -а, м. *зарѣван или биљна ѡзаза у камењарѹ*. — Ѓ странѹ, гѡре, ѣмѣ нѣколикѡ ћѣпѹрѣ ѣѣ ѣмѣ помѣло земље и јѣсѣнѣ пѣ би се тѹн лијѣпо мѡгло раскрѣит за по стѡ стрѹковѣ дѹвѣна.

ћѣрѣик, -а, м. *зѡвѹк који испѣуиши ћѣрикавац (врѣиѣ инсекѣиѣ), ујѣдначѣно ћѣрикање, „цѡрчање“ ћѣрикаваца*. — Чѹјѣ се некакав ћѣрѣик ѹ гѡру кѣ да су ћѣрѣикѣвци. *фиг. брујѣање, ћѣрикање, цѡрчање ѣудским гласѡм*. — Кѣкав је тѡ ћѣрѣик, ћѣцо? Нѣћѹ да чѹјѣм никакав ћѣрѣик, ѡћѹ миѣр.

ћѣрѣикавац, -ѣвца, м. *врѣиѣ инсекѣиѣ, слична бѹмбѡрѹ, или ѡбадѹ (али већи), који у врућим данима (љѣиши) ћѣриче (исѣѹиши зѡвѹке „ћѣр-ћѣр-ћѣр“)*. — Ћѣрѣикавац је сличан мѹхи, али млѡго виши ѡд мѹхѣ. Ћѣрѣикавацѣ ѣмѣ нѣ(ј)више ѣѣти кад је врућѣна, па ћѣрикаѹ да заглѹшѣ. Вѣи колико је ћѣрѣикавацѣ на трѣшњу. Забѡ ћѣрѣикавѹ слѣму у шѹпѣк и пушѣти га да летѣ.

пүни тӯ hõру гәзом да вйдимо вечєрат. Онє лампице о тєнєћє звали смо hõре. **2.** (пејор.) *hõрава, слијейа жєна.* — Испсова ме онā hõра јутрѳс.

hõpāv, -а, -о **1.** *који је без очију, који не види, који слабо види.* — Кобила ми је hõрава на лијевѳ ѳко, пā занѳси у банду. Али не знāш да је Мишє hõрава, не вйдї бийелє кобийлє. **2.** *неизвєстїан, неїознāи, бескористїан.* — Мāни се hõрава пѳсла, рāди нєшто паметнїјє! Тѳ су hõрави послѳви. **3.** *їрошївнички (у полишїчком живоїу).* — Гласā сам за hõраву кутїју [нпр. опозициону]. **4.** *који слабо свијєїш.* — Ужди ону hõраву лампу.

hõpāvїт, -āвїм, несвр. *їосїајайїи слијей, hõр, губїиїи вид; губїиїи оријєнїацију, не сналазїиїи се у каквом їослу.* — Hõpāvїм у потѳњє врїјєме, губїм вїд. Hõpāvїм за жївијєм, чўвāм тѳ богāство.

hõравица, -є, ж. **1.** (пејор.) *слијейа, hõра жєнска особа.* **2.** *їлехана лампа, „hõруша“, без сїакла; уп. hõра 1, чкиљавица.* — Додā ми тӯ hõравицу да вїђу нєшто. Нємāмо свїјєтла нāко јєдну hõравицу.

hõрāt, hõрāм, несвр. *креїаїиїи се не вїдеїи добро, креїаїиїи се као слијейац; врлудаїиїи, базаїиїи.* — Hõрā по цїо дāн по кўни, свє нєшто тражї. Hõрāм нєкāко до пљāцє, а слāбо вйдїм, бѳгоми. По цїо дāн hõрāм за бравїма, а нїшта не вйдїм. По сву нѳи hõрау по ўлицāма онї старци, не мѳгү да зāспү, пā им тākѳ врїјєме пролāзї.

hõрāа, -є, ж. в. *hõрда.*

hõрєт и **hõрїт**, hõрїм, несвр. **1.** *їосїајайїи слијей, hõр, ос.љєї.љиваїиїи, слијейиїи.* — Пѳчєла сам hõрєт єо нєкѳ дѳба, свє слабїјє вїђу. И старї ми је пѳчєо hõрїт. **2.** *слабо видјєиїи.* — Свє онāкѳ hõрї, мāло штѳ вїдї. **3.** *држайїи зāїївєрєнє очї (нїр. у исси).* — Док се скрїјємо тї мѳрāш да hõрїи! **4.** *одавайїи мало свїјєїлосїиїи (о їлеханєј лампїи на їєїролєј).* — Hõрї овā лампа, нємā од нє

кѳристи. Hõрї овā hõравица, нїшта се од нє не вїдї, нємā од нє вїђєла.

hõрїло, -а, с. *с.љєїило, с.љєїоїа; несрећа (само у клєїїви).* — Какāв је, бѳг му hõрїло дā. Ако је, бѳг ми дā hõрїло. С hõрїлом се носїла, дабѳгдā! Hõрїло га спѳпāло, што ми данāс ўчїнє! Спѳпāло те hõрїло мїмо їјєднѳга племєнїка!

hõрї мїш, hõрѳга мїша, м. *слијейи мїш.* — Нїко вїше не жївї у нӯ кућєрїну, кўпє се у нӯ hõрї мїшеви.

hõрнүт (се), -нєм (се), свр. *размїјєнїїи їредмєїи за їредмєїи на невиђєно.* — Ај да се hõрнємо рємїцима! Сєћāш ли се ка си с овїјєм Брђанином hõрну кѳсу ка смо косїли ў Лүг, пā си се пѳтљє жāлио є онā што ти је дā мєка?

hõрѳ, -ā, м. (пејор.) *hõр, слијей чѳвјєк, слијейац, чѳвјєк који слабо види.* — Прєвари га онї hõрѳ, бѳгоми је паметнї и бѳљє вйдї от свїја вāс. Срєтох оногā hõрā, нїјє ме вїдио ка смо се размїнүли.

hõрѳња, -є, м. (пејор.) *чѳвјєк који не види, слијейац, или чѳвјєк који не види добро.* — Јє ли с вāма бїо и онї hõрѳња Мїшүров? фиг. *чѳвјєк који не зāїажа дѳбро.* — Тєбє свāко мѳже превāрїт, тї си обичнї hõрѳња!

hõрүша, -є, ж. *їлехана лампа (на їєїролєј) без сїакла; уп. чкиљавица.* — Матурїрā је ус hõрүшу, єто какāв је hāк бїо. Успи ис hõрүшє мāло гāза, пā прѳтрљā кѳсу.

hõcāv, -а, -о *који је без длаке їо лїир; који се не брїјє.* — Он је hõcāv откād знāм за нєга, нїка се нїјє брїјā, а знā свāшто.

hõcāњє, -а, с. гл. *им. од hõсaїи се.* — Тākѳ hõcāњє ти нїјє нāјпаметнїјє, hõcāњє ис смїјє да бїдє пѳдвала.

hõcāt се, -āм се, несвр. *шāлїиїи се, зєзāиїи се, шєгачїиїи се, задиркиваїиїи (се), їрaвїиїи сїрдaчїну.* — Лєти сāмо што се hõсāмо по онїја дѳлїнā, нїшта не рāдїмо, пā се старї лүтє. Ајмо да се наћāс мāло hõсāмо код Јовāна, а бѳг је

шалу оставио. По цио дан се hōcām с онѣм млађаријѣм пѣ селу, одмāрām кā нй-кад. Стāри су се hōcāли лѣше. Не hōcā се сā мнѣм! Hōcāли су се сву нѣћ, поцр-кāли смо ђ смијеха. Немѣ да се hōcāш, нѣ ми рѣци што је бйло. Hōcāш ли се тѣ ти сā мнѣм или ђзбилно причāш?

hōcō, -ā, м. *музикарац који се не брије, који нема длака љо лицу, замшица се као необична, чак митѣолошка личност*. — Кад видйш hōcā, припāзи се од нѣга, ђн нйти је мѣшкѣ нй жѣнскѣ, а мѣже да причā с дѣховима.

hōtĕk и **hūtĕk**, -а, м. *ударац, шамар; увреда*. — Одвāли му кой hōtĕk пā ће се умйрйт. Коийко је сāмо дѣбила hūtĕкā од мѣне да знāш. Умѣкни ѣ ху те напѣнит hōtĕкā! Дѣбио је hōtĕке, пā сѣ умйрйо. Онйм зѣбром си удāрио hūtĕk свāкѣме свѣме. Онѣ што си рѣкā сйнѣћ — бйо је hōtĕk свйјама у фамѣљу. Штѣ ми рѣче онѣ пред онолийкѣ лѣдй, штѣ ми удари данāс hōtĕк?! Памгйћу ти онй hūtĕk што ми рѣче зā мāјку!

hōtĕčйт и **hūtĕčйт**, -йм, несвр. *шуйи*. — Hōtĕчĕ га дѣма свāкй дан, али нйшта не помāжĕ.

hōшак, hōшка, м. *угао, угласйи крај нечега*. — У hōшак од йзбѣ држйм кртѣлу. Дā сам му hōшак онѣ дѣнѣ долийнѣ да усāдй мало дувāна.

hōшник, -а, м. *угаони камен*. — Овѣ hōшнике је тѣсā јѣш покѣјнй Нйкѣ.

hūба, -ѣ, ж. *издигнуйи йрамен косе, уздигнуйи дйо длаке на глави жывойи-нѣ*. — Нататāрио је кѣсу на вр̄ главѣ и направйо hūбу кā у ђвчĕга брāва. фиг. *ко-са*. — Уфāгйше се за hūбе и пѣчĕше једна дрѣгѣј да их чѣпау.

hувйк, -а, м. *издигнуйи мјестйо, врх неког узвышења, врх уойишйе (обычно са сйрмйи сйранамā)*. — По цио дан сѣдй на онй hувйк и глĕјā свйјет што пролāзй цāдѣм.

hūd, -и, ж. *нарав, йрйрода, каракйтер*. — Блѣше, покѣјнйк, злѣ hūди, лѣт. С тāквѣм hūди нйјесн нйћѣ пристā!

hудлѣйв, -а, -ѣ *нейпредвидлыв, необычн, несйталн*. — И Гāрач умйјĕ да бйдĕ hудлѣйв, у срѣд сунчāнѣга дāна одједанпѣт се наоблāчы и пролйјĕ и йз неба и из землѣ. Hудлѣйвй је бйо мāsак Јовичйн од йкаквѣга кѣња али магāрета.

hūк, -а, м. **1.** *вр̄сйа ййишце*. — Hūкови се појавлѣјѣ рāно у пролѣће и hūкау пѣноћи а рйјетко дāњу. **2.** *фиг. нейамейица, йрйглуйа особа*. — Немѣ овѣ испрйчāt ономѣ hūку, е ће свāкѣме рѣћ.

hūк, **1.** *узвйк за дозывање кѣкоши*. — Hūк, кѣке, hūк, hūк... **2.** *ономайѣйеја йѣ-лѣуица*. — Чйм се срѣтоше, ишhūкāшс се — hūк, hūк, hūк, кā тѣтке. Сāже се и пѣ-лѣуби је у ђбā обрāза — hūк у јѣдан пā hūк у дрѣгй.

hūкāлицā, -ѣ, ж. *женска особа која разноси гласине, која оговара*. — Сāмо да нѣ знā онā hūкāлицā е ће свѣ расторкāt пѣ селу.

hūкāње, -а, с. *зл. им. од hūкāйи*. — Кāквѣ је тѣ hūкāње јѣтрѣс настāло, да се нй-јесте ужелѣле једна дрѣгѣј? Кā да се у йзбу чѣјĕ некаквѣ hūкāње, да нйјесу кѣкошке нāшле онѣ штйцу с пасѣлом што се сѣшй?

hūкāt, -āм, несвр. **I.** **1.** *йозывайи кѣкоши да дођу*. — Hūкām кѣкошке да йм дāм да йјѣ. Кат hūкāмо кѣкошке, мй кāжĕмо: „Hūк, кѣке, hūк!“ **2.** *јестйи hука-јућй кѣуном, кѣуном зобайи (ѣ жывини или ййишцāмā)*. — Hūкау кѣкошке по обѣру, свāшто купĕ. Hūкау тйце онѣ грѣжĕ, поhūкāше га свѣ. **II.** ~ се лѣубйишй се, цѣ-ливайи се. — Hūкау се кā тѣтке, поhūкāше се у ђбā обрāза. Вйдйо сам те да се hūкāш испѣт стога с Мйлийцѣм, кāзāћу те.

hūкāt, hūкām, несвр. **1.** *лѣушайи, базайи, бесйослйчйишй; сјѣдјетйи на каквѣм узвышењу (као hук) и йосмаййрайи, дрѣ-*

ждайши, очекивайши. — Ништа не чини до што по ваздан ћукā пѡ селу. Ћукā на оњи крш свāкй дāн до мрāка. Ћукām по цйо дāн на ову главйцу, ништа пѡдбѡг жйвй не чинйм. **2.** *говорйши несувисло, нејасно, шайайшом у пойяји; проносйши гласине, оговарайши.* — Све нѣшто ћукау ме-ћу сѡбѡм, кā да нѣшто крију. О овѡмѣ се не смйје ћукāt, нйко не трѣбā да знā без мй двойца.

Ћукйт (се), -йм (се), свр. *пољубйши (се).* — Онѡ двѡје се ћукйше прет свйјема нāма, нйјесу се стйјѣли нй от кога. Ћукй-ла мѣ у образ кā тѣтка.

Ћукнѹт, -нѣм, свр. **1.** *пољубйши некога.* — Ћукни тѣтку у образ, пā ће ти дāt колāч. **2.** *вабнѹши кокоши.* — Ћукни тѣ кокошке е ћу да им дām мало жйта.

Ћулит, -йм и **ћулит,** **ћулим,** несвр. *подизайши уши да се боље чује, или у знак обазривосйши према нечему (најчешће о живошйны).* — Шарѡв све нѣшто ћули ѹши а не лājѣ, мѡрā да је нѣшто осѣтио. Што онѡ магаре ћули ѹши, нѣшто је осѣтило. Што ћулиш ѹши, србѣ ли те?

Ћумѹр, -а, м. *угаљ који се ѹрави од дрвйша и служи за ковачницу.* — За вйгањ су правйли хумѹр од јасѣнā из Осѡја, йли од дубовйнѣ из Гарчйћа.

Ћунта, -ѣ и **ћунтѣ,** ж. *славина од чѣсме; цйјев.* — Посā је ћунту ѡд жеђи, а водѣ нйоткуђ. Чѣсма ѹ Град ймā чѣтири ћунте. Купйно ћунте от по четири мѣтра за крѣвѣт зā лозе.

Ћупа, -ѣ, ж. (пејор.) *глава;* уп. *ћопе.* — Ймā ћупу вѣликѹ кā котā.

Ћурāk, **ћурка,** м. *каѹљача; огрйяч с каѹљачом.* — Вргни тā ћурāk нā главу, немѡ пѡтље да се жāлиш е си прелāдйно! изр. метнѹт ћурāk нāѡпāко *наљушйши се, сйрелшйши се за сукоб.* — Кад Машāну дѡђе ѹја и мѣтнѣ ћурāk нāѡпāко, дѡбро се припāзи!

Ћурѣк, -а, м. *врсйа равнѡг ашова.* — Напрāвио ми је Мйтар држāло за ћурѣк

али је заборāvио да га при днѹ пробйје сврѡлом да се мѣтнѣ онѡ гвѡжђе за палā-ње.

Ћурекāt, -āм, несвр. (ријетко) *ћуреком койайши земљу, ѹрайшйши.* — Замйјени мāјку, немѡ да ти ѡна ћурека, млāђи си и здравй од нѣ.

Ћурлик, -а, м. *цвркулй йшйца.* — Најѣжйла сам се јѹтрѡс ѹ зору от ћурлика некаквѣ тичурйнѣ што је нйјесам досād слѹшāла, йсто кā да плāчѣ дйјете.

Ћускйја, -ѣ, ж. *мѣшлйна велика полу-га за рад у камену и за ѹрављење руја у земљи.* — Сāмо ћускйјѡм тā кām мѡжеш разбйт. Нйјесу ћускйја и бургйја йстѡ — бургйја је мālā а ћускйја вѣликā, тѣшка је нѣколико ѡкā.

Ћустѣк, -а, м. *дрйячина; нешйно незграйно, нешйно нейрйкладно и круйно.* — Срѣтох оногā ћустѣка, фāла бѡгу лйјѣпа ли а незнавѣна мѡмка, грѣѡта. На оњи умертйн на Почкāље су клāсови прāвй ћустѣци, ймā их от по пѡ мѣтра.

Ћутākнѹт, -нѣм, свр. *ређи некоме ошйру и ружну рйјеч и йяко га смиришй или онѡмогушйши да говори или шйа да ѹредушйма, ћуйнѹшй.* — Освѣтйо му сѣ што га је лāнйк бйѡ ћутākнуо пред онѡ-лйкѡ лѹдй. Ћутākни тогā мālѡга е не мѡжемо од нѣга проговѡрйт нйједну.

Ћутѣк, -а, м. в. *ћѡшек.*

Ћутѣчйт, -йм, несвр. в. *ћѡшечшй.*

Ћутљйв, -а, -ѡ *који мало говори, неговорљыв.* — Свй су ѡни у фамѣљу ћутљйви, а дѡбри су.

Ћутѹк, -а, м. *глуй чѡвјек, незналица, прймйшывац.* — Не пйтāј нѣга нй за што, нйшта ти нѣће знāt рѣћ, ћутѹк је тѡ прāвй.

Ћутѹкачкѣ, прил. *невјешйно, неумјесно, несйрейно, безумно.* — Дѡђе и стāде пред нйх онākѡ ћутѹкачкѣ, кā да је заборāvио зāшто је дошā. Ћутѹкачкѣ је улѣгā у вѣликй пѡсā, а нѣ знām онѣ ли мѡћ йшта да учйнй.

убарабарѝт, -арѝм, свр. *уједначиѝти, уредиѝти*. — Убарабарѝли су им се волод-ви, и сад дрѱ ка да су ваздашњи пар.

убауља̀т (се), -а̀м (се), свр. *ува̀ћи (се), уѱузаѝти (се)*. — Убауља̀ло је нешто пот сач, да није гуштѱр? Не да, убауља̀ће у рупу! Убауља̀ло се нешто у кашѱн.

убеѱтѝт, -ѝм, свр. *онесвијесѝтиѝти се*. — Бјѱше убеѱтѝо, да нијесмо дошли, не би остаја жив. Ёто је баба убеѱтѝла, а ну виђи да јој се да лијек.

убѱчѝт, убѱчим, свр. *наѝадно се загледаѝти*. — Убѱчѝла у оно дѱјете ка да нијад ѱетѱта није виђела. Штѱ си убѱчѝо у мене, да не виђиш на мене каквѱ чудо!

убивља̀ц, -а̀лца и -а̀оца, м. (заст.) *убица*.

убија̀т (се), убија̀м (се), несвр. *убија̀ти (се), међусобно се ѱаманиѝти*.

убјежа̀т, убјежѝм, свр. 1. *бјежећи ући у какав зашворени ѱростѱр*. 2. *ѱобјећи*; уп. убјеж 2. — Сама је за ѱим убјежала.

убјѱн, -а, -о *убијен*.

убјѱн, -жѱм, свр. 1. *хѝиро ући бјежећи*. — Да нијесам убјежала у кућу, трѱштило би ме под овѱм мурвѱм ка што је у ну. 2. *ѱобјећи, избјећи, оѝићи*. — Давно је био убјѱга от куће, задѱго се ѱт страха од ѱца није смѱо врнѱт. Убјѱгла је ис куће и ускочила код некаквога момка у Брда.

ѱбој, -а, м. *рана која се добија ударцем или ѱриѝнском (дужим) на ѱије.ю*. — Нашли су кам од ѱбоја, нешто га боли нога. Болова је од ѱбоја, да̀ти је набио ногу.

убрада̀ч, -а, м. *овећа женска криа за главу која се ѱодвезује исѱод грла (за разлику од крие, која се веже ѱозади и не ѱокрива враѝ)*; уп. убрадача. — Купио ми је син два убрада̀ча, имала сам само двије-три крпе. Убрада̀ч носе само ѱдате жѐне. Убрада̀ч покрива главу и вра̀т, а подвезује се под грло.

убрада̀ча, -ѱ, ж. *криа за главу, нешто мања од убрадача*; уп. убрадач. — До̀нијела ми је снаха из Београда три убрада̀че, неће ми трѱба̀т другѱ крпѱ на главу док сам жива.

убра̀дѝт (се), -а̀дѝм (се), свр. *увѝти главу марином (о женској особи)*. — Убра̀ди ону црну крпу, у короту смо. Чѝм си се то убра̀дила, штѱ ти је то на главу?

убра̀здѝт (се), -а̀здѝм (се), свр. *ући у бразду, ѱочѝти ораѝти (о орахој живоѝињи), досѝићи узрасѝ да може ораѝти (о живоѝињи)*. — Убра̀здио сам у Подѱље, дѱу да узорѱм ону горњу президу. Убра̀здио сам вола и краву е ми је онѝ јѱнац бѱлесан. Шарѱња се убра̀здио јѱш ланик.

убра̀т, убѱрѱм, свр. *убраѝти, ѱосјећи (о биѱци)*. — Јесте ли ѱбра̀ли умертѱн? Убра̀ сам онѝ јасѱн с твоје мѱје.

убрѱчѝт се, -ѱчим се, свр. *укочиѝти се; ѱрејесѝти се ѱако да се изгледа укочено, неѱокреѝно*; уп. убамбречит се. — Убрѱчила се Велика, река би е је убила капља. Бѱгоми су ти се краве дѱбро убрѱчили, а ѱе су нашле на ву сѱшу траву? Не могу више јѱс, убрѱчих се.

убѱђа̀т се, -а̀м се, свр. *ѱостѝати буђав*. — Штѱ је овомѱ лебу, да се није убѱђа̀?

убуљу̀чит (се), -ѝм (се), свр. *сакѱиѝти (се) у сѱадо, у буљу̀к*. — Виђи што су се оно ѱвце убуљу̀чиле, да их није штѱ напало? Убуљу̀чио сам ѱвце у ѱграду, не-мау ѱе мрднѱт.

ѱвала, -ѱ, ж. *веће улезуће на земљиѝти*; уп. вала. — Зага̀рач је у ѱвала, са свѝја страна̀ окрѱжен брѱдима.

ѱвар, -а, м. *корисѝ, добиѝиак*; уп. уар. — ѱвар је ѱзѱт што ѱд грожѱа. Неће бит ѱвара од онога сѱјена, на̀грди га киша на долину.

ѱварно, прил. *корисно*; уп. уарно. — ѱварно је чу̀ва̀т сваку сламку. ѱварно је

да поку̀пимо и онџ мало што је остало на лозе. Покупеља̀ те брстине, уварно је.

ува̀тит (се), -џм (се), свр. *ухва̀тити (се)*. — Ува̀тио ме преџ паса те нијесам мога кркну̀т. Ка се онџ два мо̀мка ува̀тџше, јадо мо̀ј, у̀ кости, није се знало ко̀ме више пуцау.

у̀вечџн, прил. *увече*. — Дођите за да̀на, немџте у̀вечџн.

увџнит се, увџним се, свр. *добити особине вина, иреверџи шако да се добије вино (о шири)*. — Ова се мастџка већ увџнила, мо̀же се одливџт.

увџр и **увџр**, -а, м. *уше* (једног шака у друџи). — Ку̀ћа џм је онџџн, тамџ код увџра Сушџце у Зџту. Спрџа се с камиџном код увџра Зџте у Морџчу, испод млѝна Вучџниџа. Али не знаш, и Почџљска јама џма увџр, ка устанџ, џде до Сушџце, и ту̀н јџ је увџр, џна појачџ Сушџцу обиљато.

у̀во, -а, с. в. *ухо*.

у̀вор, -а и -ора, м. *крџта* (код џјевца или кокошке). — Црвени му се у̀вор ка зрџла да̀ња [меснати, црвени дио лубенице]. Виџи, и пџплица џма у̀вор! Замишли, па̀се те милџти, осџка Милџнинџме ко̀кџту у̀вор, мо̀рали су га заклџт. Она пџпелџста ко̀кошка џма у̀вор виши от ко̀кџта. Црвени је от кокошиџџга у̀вора.

у̀вџтка, -џ, ж. *јалова овца или крава*. — Ва̀зде меџу овџама мо̀ра бит и по̀која у̀вџтка, не мо̀гу све бит збо̀јџџе.

уврџва̀т, -јџм, несвр. *умеџтити, уба̀цивати*.

уврџнут, -гнџм и -жџм, свр. **I.** *умеџтити, уба̀цивати, иродџенуџти*. — Јџдва сам уврџла ко̀наџ у џглу, не виџим џо нѐко дџба џаољџм. Уврџа сам у̀ кро̀в нѐколико нџвија тџгалџ. **II.** ~ се **1.** *уба̀цивати се у гомилу народа, смџесџтити се*. — Нѐкако сам се уврџа с онџјама џуџџма у камиџн, и та̀ко сам доша. **2.** *личџти на некога, бити као неко*. — Ова ти се ма̀ла уврџ-

ну̀ла у ону̀ тџтку што је бџла у̀да̀та на Ку̀ја̀ву. **3.** *ирџтворџити се (у неџиџо дру̀го)*. — Уврџнуо се био ка да је мрџав па̀га нѝко није дѝра.

уврџт, у̀врџм, свр. **1.** *несџтити улива̀њем (о води)*. — Сушџца лџти ка да у̀врџ нѐгџе. **2.** *несџтити испаривџњем (о води, или шџчносџти уџиџиџе)*. — Уврџла је сва чџрба, дода водџ.

уврџат се, -жџм се, несвр. *умеџтити се, укључивџти се (нир. у масу народа)*; уп. уврџ се. — У сва̀како дру̀штво се уврџџе, па̀ није чџдо што су га затворџли.

уврџс, -гнџм, свр. *удџенуџти (ко̀наџ у иглу или сл.)*. — Уврџни ми овџ ко̀наџ, не виџим ништа. Не виџим, ва̀ла, уврџс ко̀наџ у џглу.

уврџс се, -гнџм се, свр. *уџи у масу*. — Отку се у̀врџе овџ диџете меџу на̀ма?

уврџи, -гнџм и -зџм, свр. **I.** *умеџтити, уба̀цивати, иродџенуџти*; уп. уврџнут. — Мо̀жеш ли ка̀ко уврџи јџдну канџиџџлу испод овџја тџгалџ. **II.** ~ се **1.** *ууџи се, умеџтити се у масу, гомилу џуди*. — Уврџох се нѐкако у нѝ на̀рџд, те сам ш џма стџга на̀ вриџме. **2.** *битџи сличан некоме, личџти*. — У ко̀га ти се уврџло овџ на̀јстариџе диџете, нѐ би рѐка џо твоџ џја чџљади? Уврџла се у ма̀јку, читџ џна. Не да̀ј ми бџже да се уврџне у ма̀јку, нѐ би јџ стџна бџло меџу дру̀гама. **3.** *ирџтворџити се у неџиџо дру̀го, изобличџтити се*. — Сва̀ку вџчџн се уврџне у̀ џаола, те препџда ову̀ џџцу. Ништа му није, не бџј му се, но̀ се уврџа да га не биџџмо.

у̀га, у̀гла, м. *у̀гао, краџак, угласџти дио нечега*. — Уса̀дила сам мало крџџџџ у онџ у̀га од Бџбџвишта. За̀веџи кра̀ве у нѝ у̀га од ливџде, имџџе да по̀пасџ.

у̀гаџат, у̀гаџџм, несвр. **I.** *ирилагоџава̀ти се нечиџџ во̀љи*. — Сва̀коме мо̀ра да у̀гаџџе. У̀гаџау му сви у кџћу и јџпџт је нѐзадовољџн. **II.** ~ се *погаџаџти се, осџшваривџти се (о сновима)*. — Мѐне су се снџви ва̀зде у̀гаџали ка у џџн.

угар, -а, м. 1. *њива која је узгарена, узгар.* — Не газите прео тога угара, али не видите теке је узгарено! 2. *гарење, узгаривање.* — Мало кой поса на долине ми је тежи од угара.

угара, -е, ж. *гарење, узгаривање, јесење орање;* уп. угар 2. — Нећу с угаром учинџет ништа, немам ш чим да сунпним магаре, па ће ми Покчаље остат неузгарено, боим се.

угарак, угарка, м. *нагорело парче дрвета, са живим жаром или угашено.* — Тарни мало те угарке да се огријемо, што штедиш дрва кад их имаш доста. Узми један угарак и изиди наизван, па мало помахај ш њим, чини ми се е се нешто мота око појатџе, да није непоменник. На Божий љутро се бача на долину са шеницом угарак од бадњака, да жито боље роди.

угарит, угарим, свр. *обавиши прво (обично јесење) орање, као припрему за главно орање;* уп. узгарит. — Јеси ли угарио коју долину ове јесени? Река ми је Гојко е ће ми он угарит Подолје ш његовијема волдовима.

угаса, -е, ж. *несрећник; онај који доноси зло, несрећу.* — То је угаса божја. Угасо цијелога племена! Како мош живјет с оним угасом божом?!

угасит се, угасим се, свр. *преситиши са постојањем (о дому, породици и сл.; најчешће у клеивама и закљичањима).* — Угасило ми се љ дом ако те лажем! Угасило ми се љ чељад ако није!

угасник и **угасник**, -а, м. *несрећан човек, човек који је осипао сам; мушка особа која доноси несрећу.* — Оста је сам они угасник љ дом. Што чињаше они угасник божји од Милована? Има једнога угасника сына, боље да ни њега нема. Чува се, они угасник је спреман и кућу да ти запали.

угасница и **угасница**, -е, ж. *несрећница, жена која је осипала без породице; женска особа која доноси несрећу.*

— Довео је ону угасницу от стринџе у Подгорицу и да јо је наљшшу сџбу да спава.

угич, -а, м. *ован предводник.* — Немам угича љ овце, па сам метнуо чактар једној овци. Имаш угича — пара ваља. Угич вазде идџе пред бравима. Морам подстрић угича. Засука сам ргове угичу. Не бих ти да овога угича за два на(ј)боља брава.

углава, -џ, ж. 1. *договор породица послије вјеридбе о року и условима свадбе (из обичајног права).* — На углаву смо се договорили да за њвојку дође само пет сватова. Углава је ка се углави свадба. Ништа од углаве! 2. *преиходни договор о неком послу (кућовини, закућу, сунону и сл.).* — Углавом смо се договорили да о цијени пресудџ људи. Неће ви ваљат та углава ништа!

углавацџа, -џ, м. (најчешће у мн.) *онај који уговара услове свадбе.* — Додили су углавацџе, договорили смо се да се свадба одржи бес старџа обичаја.

углавит, -авим, свр. 1. *наљеситиши (неиши).* — Углавио сам онџ тџгле између другија, сад неће капат. Углави то у ову рупу, тун му је мљесто, али не видџиш. 2. *договориши се о року и условима свадбе.* — Углавили смо свадбу за Велики петак. 3. *преиходно се договориши око неког посла.* — Углавићемо прџдају, па ћемо направит уговор.

углављиват, -џјем, несвр. 1. *намијешитиши.* — Нијесмо углављивали казан за печџе ракиџе, морам виђет је ли лџла здрава. Не углављџј то такџо, мораш друкче. 2. *договаратиши се о свадби.* — Јџсте ли јџш углављивали свадбу. 3. *преиходно се договаратиши о неком послу.*

углијев, -а, м. *дрво на огњишицу са жаром, или угашени жар на дрвету, огорело парче дрвета.* — Дода ми та љглијев да запалим цигар. Не разбачџј те љглијеве по кући! Утуљно сџ ови љглијев, нема жара на њега.

Ћгодник, -а, м. синоним за свеца. — Не ваља рађит на божје Ћгодникс. Илин-дан је најачи божји Ћгодник.

угонѣтѣт, -ѣтѣм, свр. *пошрефити*, *погодиши*, *угаитиши*. — Угонѣтала ми је она Габѣљка свѣ што ми је казала. Можеш ли угонѣтѣт ко ће ни данѣс доћи?

угрѣбит, -ѣм, свр. 1. *ошѣти*. — Угра-би ми данѣс један лопов такулѣн из руке. 2. *предухитириши*. — Угрѣбите то сѣјено прије кишѣ. 3. *пожуриши*, *брзо поћи*, *похитиши*. — Уграби прео тога брда, нај-пријед ћеш стѣи.

угрѣзнѣт, -нѣм, свр. *уѣасиши* у *блаишо*; *увалиши* се у *какву шешкоћу*, у *дуг* и *сл.*, *огрѣзнуши*. — Ка сам прескака бнѣн код Мостѣнѣ, падох и угрѣзнѣх у нѣ глиб, па сам се мора вратит. Угрѣзнуо је у нѣкѣ великѣ невѣљу, изглѣда је нѣшто ўкра ў вѣјску, те су га затворѣли. Угрѣза сам овѣ годинѣ у великѣ дѣгове, нѣ знам како ћу се ѣзвѣи до пролѣћа кад доћѣ јѣгњад.

угрѣвѣт се, -ѣм се, свр. *повриједиши* се *ѣадам*. — Попѣла сѣ онако стѣра на смѣкву, пала је и грдно сѣ угрѣвала.

удаваѣча, -ѣ, ж. *дјевојка ѣрисијѣла* за *удају*, *дјевојка* у *кући доје* их је *више* којој је „ред“ за *удају*; *срасла* *дјевојка*. — У кѣћу су ми двѣје удаваѣче, старѣјѣ ми се удајѣ о Петковднѣ а млађѣ о Божѣћу. Сѣ си тѣ удаваѣча ка сѣ Мѣлица удала. Ова ти је мала вѣћ удаваѣча.

удѣдба, -ѣ, ж. *удаја*. — Јѣш су му три шѣѣри за удѣдбу.

удѣдбѣница, -ѣ, ж. *дјевојка* која је *сѣасала* за *удају*. — Сѣд ў село ѣма пѣшѣс удадбѣница, нѣ нѣма мѣмака да их прѣсѣ.

удвѣзѣт (се), -ѣзѣм (се), свр. *оѣгајѣти* (се) *до* *узрасѣа* *двизице* (*овце* *од* *двѣје* *годинѣ*). — Удвѣзѣо сам свѣ јѣгњад. Ума двѣје двизице и једнога двѣсца, свѣ сѣ то брзо удвѣзѣило. Јѣгњице мѣслим да удвѣзѣим а шѣлѣге ћу клѣт. Удвѣзѣила ти сѣ ова јѣгњица.

удѣт, удѣм, несвр. *сѣитиши*, *сјећи*, *резѣиши* на *мање* *комаде* (*о* *месу*). — Мѣ удѣмо мѣсо, па се брзо осуши, не оста-љамо га у пришѣте и кошѣте. Удѣм овѣ мѣсо од телѣта, у кѣмѣте се пријед осуши.

удѣлага, -ѣ, ж. *дѣшѣица* која се *ѣривија* *уз* *сломлѣно* *мјѣстио* на *руци* или *нози* (*чо-вјеку* или *живоѣињи*) да *лакше* *зарасѣте* (*сада* се *ѣшо* у *болницама* *гѣисѣра*). — Метнѣо сам удѣлаге овци на онѣ слѣмлѣнѣ нѣгу, мѣслим да ће се брзо ѣпријет. Рѣка ми је бѣла под удѣлагѣм више од мјѣсѣц данѣ, бѣо сам је дѣбро прѣломио.

удѣвац и **удѣвац**, удѣвца, м. *чѣвјек* којѣму је *жѣна* *умрла*. — Дѣто је бѣо удѣ-вац, па је напотѣе одлѣчио да се ожѣни. Стрѣц јѣ је удѣвац, па му је просѣчила јѣдну свѣју другарѣцу, мѣло је млађѣ од нѣга.

удѣмит (се), удѣмѣм (се), свр. *дѣбро* (се) *удаиши*, *наћи* *дѣбро* *склѣниши*, *ѣј*. *дѣбру* *ѣородицу* у *којој* *ће* се *живѣјѣти*; *уп.* *надомит* (се). — Свѣ сам шѣѣри удо-мио, остѣло ми је јѣш да ожѣним сѣна, и мѣгу мирно да живѣм. Удомѣле су се свѣ наше ѣдѣве фѣно и пошѣно.

удрѣвѣит се, -ѣм се, свр. *укочиши* се, *сѣјајѣши* *укочено*, *укочено* *ѣосмаѣраиши*. — Ка сам га вѣдио на врѣ онога зада, удрѣ-венио сам се ѣ страха. Штѣо си се удрѣ-вила тѣн, што не доћѣш да ни помѣжѣш!

удрѣвѣт се, -ѣм се, свр. *укочиши* се, *сѣјајѣши* *нѣомично* на *јѣдном* *мјѣстиу*, *сѣјајѣши* и *глѣдаиши* *како* *друзи* *ради*. — Удрѣвила сам се јѣтрѣс од зимѣ, студѣно је. Штѣо си се удрѣвио тѣн, штѣо ни не помѣжѣш?!

удрѣн, -а, -о 1. *који* је *ударен* *ѣо* *гливи* *услѣд* *чѣга* је *ѣосѣао* *ѣорѣмѣнен*; *ћакнуѣи*, *луцкаси*. — Свако је удрѣно ў главу, а нафачни су о другѣја, нѣ нафака и памѣт не морау заједно. 2. *сѣрѣиан*, *шѣленѣшо-ван* за *нѣишио*. — Душѣн блѣше удрѣн за свѣки пѣса — свѣшто знаваше да радѣ. За шѣколу су бѣље удрѣни нѣ другѣ ѣѣца.

удрит, **удрим**, свр. *ударити*, *навали-ти*, *јурити*. — Удрисмо те вѣчери на Турке онако по мраку, и ишћерасмо их из шанчѣва свѣ. Ако те не слѣшау, а ти удри по њима.

Удруга, -ѣ, ж. (заст.) *суйоништво*, *ор-шаклук*. — На Лукавицу смо били у удругу с Јовицом. Волѣви су ни у удругу. На удругу држе дућан.

Ћдубина, -ѣ, ж. *улегнуће*, *руја*, *дубина* (*воде или сл.*). — По долини су остале свѣ некаквѣ ыдубине от шапа, ка да су вѣчјѣ. Вѣлика је ыдубина на Купало, немѣ ма-лога пуштат да сам шије.

удудѣит (се), -йм (се), свр. *укочено* и *неиолично стијати* и *иосмаити*; *бесѣосличити*. — Удудѣчио се ђен, неће да ни помѣже, а видѣ е ни кѣсти пуцау. Примакни се овѣмо, што си удудѣчила тун ка стојина.

удѣжит (се), **удѣжим (се)**, свр. *заду-жити се*, *позајмити*. — Немѣм сад ни динара, али ћу се удѣжит и врнут ви дѣт. Удѣжила сам и црно иза нѣкатѣ.

Ћдѣт, -а, м. 1. *дио имања*. — Ћмѣм же-дан ыдѣт от по рѣла у Почкаље. То је био Бѣжѣв ыдѣт, тун је сѣја раж. 2. *граница између два имања*. — Између мѣне и Мѣја ыдѣт је онијем цкѣладом.

удѣтлѣја, -ѣ, м. *особа која има гра-ницу између два имања*, *шј*. *један од вла-стѣика*, *власници који се границе*. — Мѣ и Илѣја смо удѣтлѣје на више мѣѣста.

удѣшит (се), **удѣшим (се)**, свр. *уѣшити (се)*. — Отвѣри мало тѣ прозор е се удѣшисмо ђен. Удѣшила је некако дѣјете кад гѣ притѣскала на прси да не чѣју како плачѣ.

уђенѣт (се), **уђенѣм (се)**, свр. 1. *удје-нути (се)*, *умѣинути (се)*; *уѣући (се)*, *на-мѣстити (се)*. — Не мѣгу уђенѣт овѣ ко-нац у иглу, не видѣм ништа. Уђени у плот мало гранчица јарадма да обрѣтѣ. Дако ми уђенѣш ѣ онѣ дѣјете на посѣ, не мѣжемо више овѣко. Уђенѣла сѣ у вѣ-

ликѣ ѣвѣјке, ка да и ѣна ѣе да глѣја мѣмке. 2. *фиг. стијавити на знање*. — Уђени му ѣ уши е бисмо мѣ кѣпѣли ако бѣдѣ продава.

уждѣн, -а, -о *уѣаѣен*, *угријан*. — Из-горе овѣ дѣјете од грозниѣѣ, али не видѣш ѣ свѣ уждѣно.

ужденѣт, -ѣнѣм, свр. *уѣјерити*; уп. и *нажденут*. — Уждѣни говѣда у појѣгу с ћу да мѣзѣм краѣе. Ако те уфѣтим, ужденѣћу ти кошѣљу ѣ мѣсо!

уждѣт, **уждѣм**, свр. 1. 1. *зѣаѣити*. — Нѣко је сѣнѣш уждѣо стѣг сѣјена Милѣни. Сѣко јѣтро прѣво ѣждѣм огѣн, свѣрим каѣфу, па ѣнда ѣдѣм на рабѣту. 2. *ударити*, *нагло ударити*. — Ужди га нѣчим е се од њѣга не мѣже жѣвѣт. У тѣчу га је некако уждѣо онијем штапом и преломѣо му је рѣку. Ужди тога пѣа нѣчесовијем прѣтом да не лиже копѣњу. 3. *брзо*, *нагло иѣти*, *јурнути*. — Кад је чѣо е се при-ближѣјѣмо, ужди низ долине ка стрѣјела. Ужди, пѣбјеже, ниѣје му стрѣа. Ужди низ овѣ долине ка да га пѣѣра стѣ вѣѣтрѣва. Неколиѣйна уждѣше на њѣга, па га уми-рише. II. ~ *се зѣаѣити се*. — Уждѣо сѣ Мѣловѣнов стѣг, изглѣда да га је неко на-вѣаш запѣлио.

ужегнѣт (се), **ужегнѣм (се)**, свр. 1. *ус-ѣаѣити (се)*, *ужѣћи се*. — Ужегнѣо је овѣ скѣрѣп, неће ваѣат. Ужегло сѣ сѣјено, из-гнѣје. 2. *ушинути (се)*, *ишѣаити (се)* (*о кичми*). — Ужегнѣло мѣ нешто од јѣ-трѣс, јѣдва мрѣам. Ужегнѣо ми сѣ, изглѣ-да, неки прѣшѣн.

ужѣлѣт се, **ужѣлим се**, свр. *зажеѣе-ти се*. — Дошѣ је е сѣ ужелѣо бѣбѣ и ѣѣда.

ужѣнѣт, **ужѣнѣм**, свр. *уѣући врат* у *знак одобраѣања или неѣти да се ре-ѣје*. — Ка сам јѣј рѣка, ужѣнѣла је врат и потѣлаушила се. Ужѣни мѣло врат да ти видѣм грѣло.

ужѣт, **ужѣм**, свр. *наѣравити иѣкреи* *раменима којим се иѣоказѣје индѣферѣн-ности или необѣвиѣшѣности*. — Јѣ га

нѣшто питѣх а ѡн ўже рѣменима кѣ да ме није разумио.

ужѣћ (се), -жѣм (се) и -гнѣм (се), свр. *уѣа.ишѣи (се)*; уп. *ужегнут (се)*. — Видиш ли да се овѡ млијеко ужѣгло, не ваља га пит. Ужегнуће се сланина на тѡ сунце. Не ваља да се њје, ужѣгло је.

ужйжѣт (се), -жѣм (се), свр. *ѣа.ишѣи (се)*. — Ужйжѣте ли га ви јѡш откад је заладѣло? Нѣ, у нашу кўћу се не ужйжѣ огѣн ео више од два мјесеца. А ко ужйжѣ онѣ сйјалице ў Град одједанпўт?

ужйкѣт (се), **ужйкѣм (се)**, свр. *очвр-снўишѣи, ојачаишѣи, сѣишѣи снагу и сѣособ-ностѣи чеишѣим вјезѣбањем или ѣонавања-њем одређене радње; сѣврѡнуишѣи (се)*. — Ужйкѣ сам се у каменѡлѡм и сѣд ми ништа није тѣшко. Ужйкѣ сам ћѣцу у ѡра-ње и косидбу, ојачѣли су и сѣд им није тѣшко да радѣ. Ужйкѣ си се од лѣтошњѣ-га рада, пѣ си сѣд здрав кѣ магарѣц. Ужйкѣће те вѡјска, не бѡј се, тѣмо свй ојачѣу. Ужйкѣли смо се лѣтѡс на Лукѣ-вицу, ћѣца су свѣ црвѣна у образе. Ужйкѣ сам се лѣтѡс на сунце, мѡгу чѣкѣт зиму. Ужйкѣли су ми се прѣсти от пренѡшѣња камѣња. Метнўла сам дѡста зврѣсти, ужйкѣће се црепўла.

ужймѣт, **ужймѣм**, несвр. *ѣравишѣи ѣо-креише ѣије.ѣом као да се не схваѣта ѣо-рука, особѣишѣи раменима; скуѣљѣишѣи (се), смањиваѣишѣи (се), сужсавѣишѣи (се)*. — Ништа не ужймѣ(ј) рѣменима, свѣ разу-мијѣш! Ужймѣ тў фанѣлу з дѡњѣ странѣ, ако је јѣднако плетѣш, биће прѣширока.

ўжина, -ѣ, ж. *ѡрок између ручка и ве-чере*. — Нѣшто сам огладнио, ѣмѣ ли штѡ за ўжину, слабо сам рўчѣ.

ўжинѣт, -ѣм, несвр. *јесѣишѣи ѡрок из-међу ручка и вечере*. — Блѣше нѣгђе окѡ четири сѣта, тамѣн ўжинѣсмо кад ѡли ѣх.

ўжйца и **ѡжйца**, -ѣ, ж. *кашика*. — Пријѣд није било овйја гвѡзденија ўжйца нѡ сѣ јѣло дрвѣнијама.

ўжйчица и **ѡжйчица**, -ѣ, ж. *ѣио ѣр-буише дўѣље, мјесѣио гдје се ребра су-сређу; у ѣредњем дўје.тў дўѣље*. — Ёо некѡ врйјеме свѣ ме нѣшто боли на ўжйчицу, кѣ да је чйр.

ўжлйчас и **ўзлйчас**, прил. *у заѡ час, у неврйјеме; (у клѣтви) зѣло ѣиѣ снашѣю!* — Ужлйчас га пѡзвѣла!

ўжўћѣт, -тйм, свр. *ѡбѣишѣи жесўћу бо-ју, ѣѡжесўћѣишѣи*. — Бјѣше Мѣксим нѣшто ужўћѣо кѣ да ѣмѣ жутйцу. Ужўћѣо је ду-ван дѡбро е није бѣло кишѣ.

ўзѣ, **ўзѣла**, м. *узаѡ, чѡр*. — Развѣжи му тѣ ўзѣ да га не жўља. Нѣко је овў ўзѣцу завѣзѣ на мртви ўзѣ, пѣ никѣко не мѡгу да га развѣжѣм.

ўзаврѣт, **ўзаврйѣм**, свр. 1. *ѣрок ѣучаѣишѣи на високој ѣемѣперѣшўри (ѡ ѣечностѣи)*. — Види је ли узаврѣла варавина. 2. *ѣро-врѣишѣи, наѡћѣи*. — Узаврѣла је Суѡица з бријѣга на бријег. 3. *узѡбудишѣи се*. — Штѡ сте, мѡмши, узаврѣли кѣ сплѣчине, прекй-ните свѣђу!

ўзѣмйт, **ўзѣмйѣм**, свр. *узѣишѣи на зајам или даѣишѣи у зајам; уп. позајмит*. — Узѣ-мйћу пѣре пѣ ћу ти кўпит капѡт. Узѣ(ѣ)ми ми иљѣду дйнарѣ. Узѣмйла са му јѡш прољѣтѡс тры кйла ракйјѣ и јѡш ми их није врѣћѣ.

ўзѣмйница, -ѣ, ж. *ѣѡзајмйца*. — Свѣ жйви од узѣмйца. Узѣмйца је грѡан тѣ-рѣт.

ўзѣмљйвѣт, -ўјѣм, несвр. *узѣмѣишѣи или даѣѣишѣи у зајам (новац или ишѣѡ дру-го)*. — Свѣкѣ гѡдинѣ у прољѣше узѣмљў-јѣмо сйјѣно за крѣву. Нѣћѣш, чѡче, ко дрўгија узѣмљйвѣт кѣ сам ја тўн?

ўзѣрѡчит се, -ѣм се, свр. *зѣрѣишѣи се*. — Узѣрѡчили смо се свй да никѡме не кѣжѣмо штѡ смо вићѣли.

узѣсѡпицѣ и **узѣсѡпицѣ**, прил. *узѣ-сѣѡѣке, јѣдно за дрўги*. — Тры пўта сам звѣла узѣсѡпицѣ и ниѣко ми се није оѡ-зйвѣ.

уза̀сѡпкѣ и **уза̀стѡпкѣ**, прил. *уза̀сѡпой-ке, уза̀сѡптойице, један за другим*. — Ти си се три пѹта уза̀сѡпкѣ пења, а мене нијеси да ниједном. Неколико пѹта уза̀стѡпкѣ ми је опсѡва мајку.

уза̀ча̀с, прил. *у зао час; узалуд*. — Уза̀ча̀с га доша ка јеси! Уза̀ча̀с му било! Трајисмо га, али уза̀ча̀с. Уза̀ча̀с ћеш му искат.

узби́т, -јѣм, свр. *иријјерати, оијјера-иши, сзубиши*. — Узби браве ус тѹ стра̀ну да се не врћу на жито. Били смо узбили Њѣмце добро с једне чѹкѣ, али им дође једна чѣта ў помѡћ и ѡпет се врнуше.

узби́чѣит, -и́чѣм, свр. *иосѣиши сна-жан као бик, ојачаиши; иосѣиши неири-сѣиојан, неиослушан и оиор*. — Узби́чѣио ти је син, изгледа му више ништа не можеш. Узби́чѣила је ка јунѣца. Добро су ми узби́чѣили два јунѣца, брзо ћу их упрѣ-зат. Ови ма̀ли ће брзо узби́чѣит, најаде ће село од не́га бит.

узбу́ча̀т (се), -чи́м (се), свр. **1.** *уско-лбучиши (се), ускиселиши (се) преко мјере; узаверѣиши; узбуркаиши (се)*. — Узбу́ча̀ло се млијско, не може се пит ђаѡѡм. Ако узбучѣи, даћемо га прасадма. Узбу́ча̀ће се млијско на сунце, метни га ў ла̀д. Узбу́ча̀ла ми је гла̀ва на онѡ жежѐнѡ сун-це. Узбу́ча̀ла је Поча̀лска̀ ја̀ма, камење избачу̀је. **2.** *фиг. узнемириши се, узрујаиши се*. — Што си узбу́ча̀ ка сплачине на сун-це, смѣри се!

узви́ждат се, -ди́м се, свр. *ускисели-иши се, усѣишииши се*. — Узви́ждало се млијско, може се пит са̀мо ако се раз-блажи.

узви́шица, -ѣ, ж. *узвишење*. — Више травѣ йма испод онѣја узви́шица нѡ гѡре.

узгѡр, -а, м. *угарено земљише*; уп. угар. — Прећеру̀јѣм гно̀ј на узгѡр е ћу да на не́га са̀дим крѡлу.

узгѡри́т, -ѡри́м, свр. *обавиши прво орање, угариши*. — Јесенас сам узгѡри́о

сва̀ку долину ђе ми́слим да си́јѣм на про-љеће.

узгла̀вач, -а, м. *јасѣук, оно ишио се сѣавља као узгла̀вѣе*; уп. кушин, подгла-вач. — Ако ми узгла̀вач није дѡбар, не мѡгу ђаѡѡм заспа̀т.

узгми́зѡт, -же́м, свр. *змижуши се ио-јавиши у ве́шем броју (о инсекѣима, о љу-дима на да̀лину и сл.)*. — Бље́ше уз Гарчи́ћ узгми́зѡло чѹдо војни́ка. Ђо су, тако ми бѡга, узгми́зѡли црви из овогѡ пршѹта.

ўзданица, -ѣ, ж. *онај у кога се може иоуздаиши, човѣк од ријечи и иошиѡвања, храбар иријаише*. — Ра̀дован је бѣи пле-менска̀ ўзданица, сва̀коме племенику је помѡгѡ. Иво ми је бѣи кру̀та ўзданица на Барда̀нѡл.

ўзду́ши́т, -ўши́м, свр. (најчешће с не-гаѣијѡм) *ухваишиши дах, одахнуши*. — Није мѡгѡ ўзду́ши́т ѡ смијеха. Узду́ши ма̀ло, уда̀вићеш се.

ўзе́т, -а, -ѡ **1.** *који је са каквим физич-ким недѡстиаишом*. — Уда̀рила га је ка̀п али је оста̀ жив, нѡ је ўзе́т по лијевѡј ба̀н-ди. **2.** *несѣреиан; срамежљив*. — Ка̀ко сте сва̀ко ўзе́ти, ниједно ништа не умѣје.

ўзе́тиња, -ѣ, ж. *несѣреиана, неошресѣ-иша, неокреиана особа, слабиш; особа са физичким недѡстиаѣима који је чине ма-ње сѣреином*. — Ви́ћех онѹ ўзе́тињу Ми́рка, нѣ умје ми рећ ни „Помѡга̀ бѡг“. Ка̀кав ѡн, али нѣ знаш ѣ тѡ ўзе́тиња, ни за што га Бѡг није да̀. Йма̀м у ку̀ћу двије ўзе́тиње от ста̀раца̀, свѣ им се мѡра дода̀т у креве́т.

ўзе́тињѣит, -и́м, свр. *ионашаиши се као ўзе́тиња, ионашаиши се неошресѣишо, као слабиш; цицијаишиши*. — Што ўзе́тињѣиш тѹн, што не ўзме́ш овогѡ пршѹта, али не ви́диш е га је до̀ста. По цио̀ дан нешто ја̀ди и ра̀ди, ўзе́тињѣи и ја̀дује, а не́ма тѹн по̀сла.

ўзица, -ѣ, ж. *веза, канаѣ (ма̀њи)*. — На̀ђи ми каквѹ ўзицу да свѣже́м вре́ћу да се не прѡспѣ ово̀ из не́.

узјашат, -шѐм, свр. 1. *иојахайти*. — Нѝко Милѐнино магаре нѝје смѝо узјашат што нѝће ш њѐга пѝс. 2. *наѝа-стивоваѝти, обгрлаѝиѝти*. — Узјашала гѝа онѝлѝкѝа фамѝља, пѝ му нѝје чѝудо ѝ нер-вѝзан.

узлѝчас и **ужлѝчас**, прил. у *зао час*, у *неврѝјеме*; (у клетви) *зло ѝе снашло*. — Узлѝчас данѝс доша, што си долѝзѝо! Ужлѝчас му било, дабѝгдѝа!

узљѝтѝт се, -ѝтѝм се, свр. *ѝосѝаѝти ѝуѝи (о храни)*. — Што сѝ узљѝтѝо лѝб, да нѝјеси метнѝла млѝго квѝсца?

ѝзма, -ѝ, ж. *неѝѝо ѝѝо је оѝасно, неѝѝо ѝѝо човѝека „ѝзѝма“, ѝѝо га униѝѝава, замѝѝѝена болесѝи, смрѝи (обично у клеѝѝама)*. — Какѝв си, ѝзма те ѝзѝла, да грѝма не чѝѝјеш! С ѝзмѝм се носѝла и гѝба је разгѝбала, дабѝгдѝа! Умѝри се, ѝзма те ѝзѝла! [Напомена: окаме-њен израз, иде само уз глаголе: узети, од-нијети, отргнути и сл.]

узмѝћ, -кнѝм, свр. 1. *ѝоѝусѝѝиѝти, ѝо-вуѝи се, одсѝуѝиѝти*. — Нѝјесу шѝѝели узмѝћ до пошљѝднѝѝга, нѝ су се борѝли кѝ дѝвови. 2. *ѝосѝаѝти, ѝовуѝи мѝјѝеко*. — Не мѝже, али не видиш, овѝ тѝле ѝа-волѝм узмѝћ, или не мѝже или не умѝјѝе да пѝсѝе.

узмѝцѝат, -чѝм, несвр. 1. *одсѝуѝаѝти, ѝоѝуѝѝаѝти, ѝовлачѝиѝти се*. — Нѝкад нѝје узмѝцѝала прет сиротѝѝѝм, вѝзде се борѝла мѝшки с невѝљѝама. 2. *сѝаѝти, вуѝи мѝјѝеко*. — Узмѝчѝе овѝ тѝле, свѝ попѝсѝе, нѝшта послѝје њѝга нѝмѝа да се помѝзѝе.

узмѝтѝт (се), -ѝтѝм (се), свр. *узврзѝа-ѝти (се), узбудѝиѝти (се)*. — Узмѝтила сѝ та-дѝр бѝла свѝ Зѝта, а нѝје чѝудо ка су ѝм тѝлѝкѝе порѝзе удѝрили. Узмѝтѝо се блѝше вѝс окѝснѝ свѝјет пред мѝнастѝр.

узњѝвѝт (се), -ѝвѝм (се), свр. *узгоѝи-ѝти (се), вѝсѝѝѝаѝти (се)*. — Узњѝвѝла су се њѝзина ѝѝца кѝ поѝједна у Загѝраче, нѝшта ѝм нѝје фѝлило. Узњѝвѝо је лѝзе да их нѝмѝа бѝлѝја у вѝ краѝеве.

узостѝт се, узѝстѝм се, свр. *усѝрѝе-ѝиѝти се, усѝисѝѝиѝти се, ѝосѝаѝти ѝуѝи као оѝаѝ*. — Узостѝло сѝ онѝ грѝжѝе што смо га метнѝли у котарѝну ономѝдне. Млѝјѝеко сѝ узостѝло, дѝти му је бѝло прѝвѝруѝе.

узрѝбѝтѝт, -ѝм, свр. *ураѝиѝти, за-врѝиѝиѝти одреѝени ѝосао*. — Узрѝбѝтѝа сам овѝгѝа прољѝћа свѝ што је окѝ имѝања бѝло пѝтребно да се ураѝи. Јесте ли узрѝбѝтѝа-ли тѝ имѝање?

узрѝдѝт, -ѝдѝм, свр. *заврѝиѝиѝти одре-ђени ѝосао (обично о ѝословѝма на имѝа-њу)*. — Свѝ смо тѝгѝа прољѝћа нѝ врѝјеме бѝли узрѝдѝли, али бѝ сѝша и мѝло је фрѝута бѝло.

узройт се, -ѝм се, свр. *узрѝуѝаѝти се, ѝојавѝиѝти се у роѝу*. — Фѝла бѝгу, штѝ сѝ се узройлс онѝлѝкѝе мѝхе кот појѝтѝе?! Уз-ройла се некакѝѝа ѝѝѝина окѝ Зѝдругѝе, вѝѝи да не почѝплѝ онѝ грѝжѝе на Подѝ-љѝе.

ѝј, *узвѝк ѝѝѝѝама да одлѝѝе*.

ѝја, -ѝ, ж. *ѝуѝѝѝа, бѝјѝс, лоѝа нарав*. — Кад му дѝѝе онѝ њѝгѝѝа ѝја, нѝко га заустѝвѝт не мѝже. Ш њѝгѝѝѝм ѝјѝм и злѝм пѝмѝсти нѝје стѝгѝа нѝгѝѝе.

ујѝвѝт, ујѝвѝм, свр. *уѝјѝераѝти у одре-ђени ѝросѝѝор (о сѝѝоѝи)*. — Ујѝвѝо сам жѝвѝ у Мѝшѝѝѝу ѝграду, нѝмау ѝтолѝн ѝѝе изѝћ. Ујѝви ѝвѝс ѝ тѝр да их помѝзѝѝм.

ујѝвѝѝвѝт, -ѝјѝѝм, свр. *уѝјѝерѝваѝти сѝѝоку у ѝѝор или у какав заѝѝворѝени, или одреѝени ѝросѝѝор*. — Свакоднѝѝвно ујѝ-вѝљѝѝу жѝвѝ у нѝша пѝсѝѝѝа. Тамѝн ујѝ-вѝљѝѝѝѝмо жѝвѝ у катѝн, кад запуца.

ујѝгѝмѝт, -ѝм, свр. *узрѝбѝиѝти, згрѝбѝи-ѝти*. — Бѝли су Тѝрци ујѝгѝмѝли јѝдну невѝљѝѝѝу из Мартѝнѝнѝћѝа, пѝ су је Мартѝнѝнѝѝи врнѝли, пѝшто су се покѝрѝѝили с Тѝрѝѝѝама. Ујѝгѝмио му је вѝк нѝјбѝљѝѝѝа бѝрава ис торѝнѝ.

ујѝкѝат и **ујѝкѝѝат**, -ѝм, -чѝм и ујѝ-кѝѝам/ујѝкѝѝам, несвр. *изговараѝуѝи „ѝј!“ ѝјѝераѝти ѝѝѝѝѝе; неразговѝѝѝѝѝо гѝлами-*

иш. — Отка̄ је шеница зренѹла сѹмо што ујакѹм по цѹо дан на врѹне, дѹе свѹ да је поздбљѹ. Ујѹчѹ по дѹлинал ка да препѹдѹ врѹне.

ујакнѹт и **ујѹкнѹт**, -нѹм, свр. *изгова-рајући „уј!“ оијераиши иишице*. — Ујѹкни, дако̄ тѹ тѹце побљѹгѹ са жѹта. Двѹ-три пѹта сам ујѹкнѹла и више се ниједна врѹна није врнѹла.

Ўјѹковић, -а, м. *ујаков син*. — Ўјѹковић је син Ўјѹков.

Ўјѹм, ѳјма, м. *илаћане у наѹтури за неку услугу (у воденици, за казан за ѹечење ракије и сл.), ушур*. — На свѹки казан ракијски ми је ѳзео ѳјма по кѹло. За ѳјам ми је ѳзео мљинар свѹко двѹдѹсто кѹло. За ѳјам у мљин ми је ѳзео по двѹ кѹла брашна од врѹћѹ. Ўдѹ Илија да кѹпи ѳјам на казан што су у нѹга пѹкли ракију по селу.

ујѹрдѹмит (се), -ѹм (се), свр. *ѹреѹво-риши (се) у јардум, наѹравиши јардум*. — Лако̄ ће се ујѹрдѹмит вараника од овдѹга јесѹнѹга лишиа с јѹсѹна и од зановијети. Ујѹрдѹмићу овѹ данѹшнѹ варанику да видим какав је јѹрдѹм од Шарѹлѹѹ, није-сам га вѹрила пријед од нѹзинѹ вараникѹ. Варавина се ујѹрдѹми тако̄ што се дѹго вѹри, и остѹнѹ сѹмо они густѹш од нѹ.

ујѹрмит (се), ујѹрмѹм (се), свр. *ухва-ѹиши (се) у јарам, сѹѹониши (се)*. — Вѹићи јесѹ ли ујѹрмили онѹ волѹве да ѳдѹмо, опознѹсмо. Фино су ни се ујѹрмили крѹва и маѹре, ка да су вѹзде заједно орали.

ујѹрмљѹвѹт (се), -ѹјѹм (се), несвр. *хваѹиши (се) у јарам, сѹѹоњиваиши (се)*. — Изглѹда овога̄ јѹнца јѹш нијесте ујѹрмљѹвали? Ујѹрмљѹвала су ни се говѹда и пријед, а волѹви су ни вѹзде бѹли у јѹдан јѹрам. Не ујѹрмљѹјѹ се волѹви пријед нѹ напѹнѹ три гѹдине. фиг. *заједно ради-иши какав (обично сумњив) ѹсоао*. — Вѹзде су се заѹрачкѹ ѹѹци ујѹрмљѹвали и на-падѹли по Брѹда дѹњаке.

Ўјѹме, речца *иши се ииче...*, *иши се односи на...*; *у име ѹгоа*. — Мѹжеш тѹ

ујме мѹне ако дѹеш и да га продѹш, ја га не мѹгу кѹпит, а фѹла ти што си се сѹтио да ме питаш. Поћу ја ујме тѹга и кѹд Бѹлажа, није ме стѹд. Ўјме мѹне нека свѹ раздѹ Гѹбѹлима ѹко̄ ће.

Ўјѹмит, ѳјмѹм, свр. 1. *узѹиши ујам*. — Ўјѹмио ми је мљинар чѹтири кѹла од ма-гарѹнѹга товѹра. 2. *узѹиши некога у ујам, узѹиши некога за слугу*. — Ўјѹмио сам једно дѹјете из Горнѹга Заѹрача за овѹ зѹму, нѹма ми кѹ чѹвѹт ѹвце. 3. *узѹиши неишио у ујам, ѹозајмиши*. — Ўјѹмио сам зимѹс триста кѹла сѹјена, па ѹу вратѹт лѹтѹс.

Ўјѹѹ, ѳјѹ, м. *хѹлок. од ујак*. — Дѹнио ми је ѳјѹ тѹшну ис Пѹлскѹ.

Ўјѹсту, *узвик говечѹту да одсѹиши*. — Ўјѹсту, Шарѹља, црквица те згодѹла! Ўјѹ-сту, Шарѹња, не ѹди тѹмо! Ўјѹсту, позѹба те ѹѹо!

Ўјѹу и **ујѹу**, *узвик за ѹјерање иишица*. — Ујѹу, позѹбали се ѹѹоли, што сте навѹлили данѹс на тѹ жѹто! Ујѹу, ораћ ви крѹла сло-мио!

ујѹкѹт, -ѹм, -чѹм и ујѹкѹм, несвр. *в. ујѹкаш*.

ујѹкнѹт, -нѹм, свр. *в. ујѹкнѹи*.

Ўјѹчевина, -ѹ, ж. *мајчин род*. — Мѹја ѳјѹчевина је у Пѹпере, тѹмо су ми двѹ ѳјѹ-ка.

Ўјѹка, -ѹ, ж. *хѹка*. — Каквѹ се онѹ ѳјѹка чѹјѹ з Гѹрча, да нѹће вѹѹтар с кишѹм. Стѹлно се чѹјѹ некаквѹ ѳјѹка из Кѹлине јѹмѹ.

укабѹлит, -ѹлим, свр. *ризиковаиши, усудиши се*. — Укабѹлић, кѹпић онѹ ли-ваду ѳ Јѹка, а не знам оће ли бит каквѹ кѹристи. Млѹго је укабѹлио, боим се.

укањит се, укањим се, свр. *наканиши се*. — Шѹѹла сам у неѹѹљу да поћѹм под Острѹг али се нијесам смѹјѹла укањит од врѹмена.

укарѹрит, -ѹрим, свр. *намјѹсѹиши, смјѹсѹиши, уредиши, усѹѹѹтавиши рав-ноиѹежу; договориши (се)*. — Укарѹри

боље та говар магарету е ће га такѡ преврнут. Таман бјесмо укарарили поса, кад му дође брат и све распичи. Укарарићемо ми, не бѡј се, све што трѣба за свадбу.

уквасит (се) и усквасит (се), -асим (се), свр. *добити киселост процесом квашења, постати кисео (о млијеку, хљебу и сл.)*.

укиселит (се), -им (се), свр. *укиселиши (се), постати кисео, узлупитиши се, устајаши се*. — Укиселила сам јутрошњу варевину. Шћела сам да купим мало бјелѡга купуса да укиселим за зимус нѡ га нѣ бљеше на Град. Не понесѡсмо на Град ону кожу од јагњета нѡ ће се ѡвѣн укиселит.

укичмит се, -им се, свр. *укочиши се*. — Укичмио сам се ѡ неколико дана, не могу се сагнућ.

уклијештит (се), -ијештим (се), свр. (*иоред ойиштег значења*) изр. *уклијештит очима оштро гледаши, гледаши у једном смјеру не шрећући*. — Уклијештити очима, мишљах е ће да ме заклѣ.

уклиин, -а, м. *иноклеитство, несрећа, зло, невоља; срамота, брука, зазор, лош узор, негативан примјер; сирдња; чуђење, чудо, нешто необично*. — Пази се што тамо радит, немѡ да о тебе остаје уклиин. Потље сѣ причало о њиховѡме уклиину, остали су за бруку и спрдњу прѣт свијетом. Таквога уклиина нико није доживио ка несретна Анђѣ. Нѣће се прѡћ без уклиина, зло је направљено. О његовѡме уклиину се задуго причало, био сѣ обрѡка. Остала је за уклиин народу, а копиле је оставила код мајке. Остаде ми имање за уклиин, ништа нијесам радит.

уклиинат се, -инам се, несвр. *брукаши се, излагати се срамоти; ругати се*; уп. *уклинат се*. — Црјело се село уклиина с његовѡм бруком. Уклинало се ш њима плѣме.

уклиинит (се), -им (се), свр. *увући (се) између некога или нечега, уклијештити*

(се), *наћи се у ишцесном простору између некога или нечега*. — Уклиини ту даску између двије грѣде, биће тврђе. Уклиинило му сѣ имање између нашѣга и Пѣсѡвога. Виђе ли како се они мали уклиини међу онѣ ѡзбилнѣ људе?

уклиинат се, -ињам се, несвр. *изруживаши се, чудити се*; уп. *уклинат се*. — Немѡ пуштит да се свијет уклиина с тобом, нѡ пази што радит! Радила је свашто, с њѡм сѣ свијет уклиина.

укокаѡт (се), укокам (се), свр. (новије и пејор.) *убиши (се), убиши ловећи*. — Укокали су га у некакви потѡк, био се скрјио о поћерѣ. Укока сам јутрѡс једнога зѣца. Немѡ да те укокау ловци! Укока сѣ сам.

укокоѡте, прил. *врло рано, када ијевају кокоши (ијевци)*. — Свако јутро се будим укокоѡте, такѡ сам навикла јѡш отка сам била мала.

укоп, -а, м. *сахрана, покој*. — Купила сам све што ми трѣба за укоп, нѣтѣ се бѡрем око тога чѣљад мучит. Чува је оћѣло за укоп годинама и изѣли су га мѡлци пријѣд нѡ што је умро. Нијесмо одили прѣ цркву на укоп, само смо били кући на покајање.

укопѡт (се), -ѡм (се), свр. *закопашти (се), сахранити (се)*. — Укопали су га онѡћен поред грѡбља, нијесу шћѣли у грѡбље е није био кршћен. Али нѣ знаш, Радѡван сѣ укопа у Дѣчане. Сви смо се били добро укопали у рѡвове, нѡ ка се побисмо с Аустријанцима — ишћѣраше не.

укопни, -ѡ, -ѡ *који се односи на укој, на сахрану*. — Купили су му укопнѡ рѡво, брзо ће на та свијет. Чувам само укопнѣ ципеле, другѡ сам раздрла. Талијани имау укопнѣ ципеле от картѣ.

укѡсница, -ѣ, ж. *врста инале која се ставља у косу ради држања у одређеном положају*. — Очешља се и фино укѡсницама притѣгни ту косу да не прамаш по вљѣтру.

човјеку). — Укӯфелила ми је баба, некако, ёо година, не би се рѣкло е ће дуго.

укӯфелица, -ѐ, ж. *смоква која је ипрезрела и иочела да вене, да се межура, иада је најслађа (ређе иао може бити ипреиња, јабука, шлива и др. воће)*. — Остале су на смѣкву биле онѐ укӯфелице, јадо мѡј, не знаш која је от којѐ слађа, ка цукар. Онѐ укӯфелице је лако осушит, не трѣба на сунце да се сусе ни десе дана.

укӯфѐо, -ла, -ло *који је увенуо и иосиао слађи (о воћу)*. — Одабѣри од онѡја укӯфѐлија смѣкава, ђне су најљешѐ. Спрштио сам једно стѡ кила укӯфѐлога грѡђја, ѐ од нега ти је ово вино, затѡ је тако јако и слатко.

улѡр, -а, м. *врсиа узде, оглав*. — Купи ми улѡр за магаре, па ћу ти пѡре дат. Пѡнеко улѡр мѐће и вољу. Улѡр се прѡви от конопа, а пѡнеко и от кѡиша.

улѡрѡит, улѡрѡим, несвр. *сиавѡити улѡр живоитињи на главу*. — Још маѡло па ћу да улѡрѡим ово магаре.

улећѐт, улѐтѡм, свр. 1. *улећѡити*. — Улећѐше гѡлубови у пећину. Кѡкошке су улећѐле у кокошѡрник. 2. (заст. и емоционално) *одлећѡити, оити*. — Улетѡ си данѡс кот своѡја прѐдака, нека ти је срѐтан пут [из опроштаја с покојником над раком]. Улећѐше ка јунаци от кӯћѐ, и прѡо у бѡрбу.

улијѐгѡт и **улијѐзѡт**, улијѐжѐм и улијѐгѡм, несвр. (само у негацији) *ипресѡијаити, ипрекидаити, заусѡиавѡити се*; уп. патисат. — Плачѐ по цѡо дан, не улијѐжѐ. Није улијѐзѡла нѡ је цијелу ноћ причѡла. Ниједно од њѡх не улијѐжѐ ни зѡми ни лѐти, али ѡм се видѡи и на имѡње и на живѡ. Ѧткѡд јѡј је ћетѡи умро, не улијѐжѐ, кӯкала. Не улијѐжѐ снѡјег ео двѡ дана. Шаруља рѡчѐ за телѐтом, од јутрѡс не улијѐгѡ.

улипсѡт се, улипсѡм се, свр. *иприѡијѡити се, наиприѡијѡити се мрѡивим; постѡити лијен*. — Лисѡца умѡјѐ да се улипсѡ ка да

је мртѡа, па ка те испрѐжѡи, закѡљѐ те. Не вићѡх ја пѡѡ, блѐше се улипсѡо у ну кӯћицу, и одједанпут трну на мѐне. Штѡ си се улипсѡла, дѡк се па нешто чѡни.

улица, -ѐ, ж. *ћуѡи кроз село са обје сѡране ограћен*. — На мѡс на Мећѡицу мѡже се стѡић јѐдѡнѡ Црѡнијенскѡм улицѡм. Идите низ улицу и прѡо ћете изиѡс на њѡхову кӯћу.

улишѡте, -а, с. *кошница за ичеле; ичелѡиѡак, уљаник*; уп. челиѡак. — Онѡ оплетѐнѡ улишѡте ћемо на јесѐн промијѡнит онѡјсѡм од штѡица. Не знам штѡ ћу с улишѡтем, трѐба да га ограђим а немам су чѡим. Не пуштѡи ѡвце у улишѡте!

уловѡча, -ѐ, ж. *врсиа инсекѡиа, ухѡлаѡжа*. — Кад је спѡва под јабуку бѡла му је уљѐгла уловѡча у ухѡ.

уложѡт, улѡжѡм, свр. 1. *дейѡновѡити (нѡр. новац у банку)*. 2. *одлучѡити (се), укѡниѡити се*. — Не бѡх уложѡла да му трајѡм да бѡсмо свѡ поцрѡкали.

уложѡиша, -ѐ, м. *ѡнај који се не илаши рѡзѡика*. — Сѡи су ђни у кӯћу вѐликѐ уложѡише. рѡзѡикују, али јѡш нијесу о тога имѡли штѐтѐ. Уложѡиша је онѡи којѐ се не бѡи е ће изгубѡт ка да пѡре, или којѐ лако улѡжѡи у белѡј.

улѡбѡит (се), улѡбѡим (се), свр. *иод иприѡиском или ударѡм уврнуѡити, улѡиѡити кѡкѡу равну иѡврѡишѡу (ѡбѡчно илѡхану)*; уп. улѡгнут (се). — Неко ми је улѡбѡио кѡву на бѡстѡјѡрну, нећу је више тамо држѡт. Некако сѐ онѡи крѡв на појѡту улѡбѡио, не знам ако није од онога зимѡпњѐга снѡјѡја.

уљѡник, -а, м. *мјесѡио гдје су кошнице за ичеле*; уп. челиѡак. — Нико нема уљѡник ка Пѐро, али ђн чѡва чѐле.

уљѐтница, -ѐ, ж. (арх.) *годишњи иѡрез, данѡк*. — Плаћѡла сѐ Аустрији уљѐтница на свѡкѡи брѡв. Уљѐтница је бѡла пѡрѐз.

уљѐћ, -жѐм и -зѐм, свр. 1. *ућѡи; сврѡиѡити накраѡико*. — Смѡјѐ ли којѐ од ѡѡ

уљех у Почкаљскѹ јаму да извади мало воде е крепасмо од жећи. Ако уљежеш у неко друштво, мораш радит како ти кажѹ. Уљезите које у кућу и виђите што онѡ варда. Уљезите код Павла, болесан је. Уљегли смо јучен мало код Јагодѣ. **II.** ~ се смањити се, скрајити се, „ући се“ (о одјећи, текстилу, живом бићу). — Челаде се постарѡс уљежѣ, омања. Нешто сѣ Марја уљегла, нѣма по њѣ. Уљегла ми сѣ раша послѣје прања, сад ми је прекрѣтка. Уљегло ми сѣ онѡ ћечѣнѣ ѣбе ѡт прања.

уљудит (се), уљудим (се), свр. најравијити се човеком, уредиити (се). — Уљуди се мало, не бидни дијете. Уљудиће се ка порастѣ. Уљудиће га жена. Уљуди онѣ момке!

умакнућ, умакнѣм, свр. 1. ушећи, хијно проћи; уп. умаћ. — Умакнула ми је кобила нѣгје, да је нѣ виђе? Мало пријед је Милан умакнуо поред Савѡвѣ кућѣ. **2. скрајити при илеишењу, сузити.** — Умакни два пута с овѣ бандѣ, па завршавај плѣтѣво.

умалит се, умалим се, свр. смањити се. — Нешто сѣ Радоје умалио ѣо нѣко врјеме, нѣ би се рѣкло е ѣе дѹто.

умаћ, -кнѣм, свр. 1. ушећи, ѡбјећи, одмаћи, ѡћи најријед. — Умака им блѣше више о стѡ метара, али га стѣгоше. Залѹду блѣжѣш, нѣнеш ми, вала, умаћ! Умакли су ти, нѡ пойтѣј да их стѣгнѣш. Са школом су ти изглѣда умакли свѣ другови, а неваљачко, дако их стѣгнѣш. **2. скрајити, сузити (обично при илеишењу).** — Умакни тѹ чарѣпу с горње странѣ, биће му ширѡка. Умакла сам тѣ гаће, сѣ ти нѣне бит ширѡке, биће ти, ја мислим, таман.

умбѣра, -ѣ, ж. лумбрела, кишобран; уп. лумбера. — Сѹтра бих да ѣдем у Град, оли ми моћ узамит умбѣру? Нѣко је зовѣ умбѣра а нѣко лумбѣра.

умѣрачит, -ачим, свр. добити мерак, вољу, жељу на нешто или за нешто. —

Умерачио сам на Рѡсѹ, и нѣшу ниједну другѹ. Умерачио је нѣко на онѹ смѡкву и свѣко јѹтро дочекујѣ здрѣле.

умертин, -а, м. кукуруз. — Јесте ли сѣјали што умертина? Умертин је стѣга за нагрѣање.

умертинѡви, -ѡ, -ѡ који је од умерити-на (од кукуруза). — Подѣга си се на умертинѡви леб. Овѡ је умертинѡва лабудѣна.

умертинѡвица, -ѣ, ж. хљеб од кукурузног брашна, од умерити-на. — У Зѣту печѹ онѣ умертинѡвице дебѣле пѣду. Врућа умертинѡвица је лијѣпа са скѡрупом. Испѣкла сам умертинѡвицу, таман ка дођѹ ѣца, биће млака — да ѣјѹ са скѡрупом, а ѡни тѡ волѣ.

ѹмѣс, умѣтѣм, свр. закувати (о качамаку), замѣстити, умѣшати. — Умѣти качамак, али га не остави тврдо. ѹмѣла сам мало качамака ѣци.

умѣтак, -тка, м. живоитиња или биљка добијена укрѣпанѣм раса односно сорѣи; уп. сустрѣмак. — У розѣклију ѣмамо и нѣколико крља умѣтака, ѡне пријед зрѣјевау од старѣ розѣклијѣ. Зар не видѣш да је онѡ јѡгње умѣтак, не слѣчѣ овијѣма нашијѣма јѡгњаѣима.

умѣтѣт се, умѣтѣм се, несвр. 1. личи-иш. — Сва му се ѣца умѣтѹ на ѹјчевину. **2. прѣтварѣи се, лагати.** — Ништа му не вљѣрѹј, али не видѣш ѣ се умѣтѣ.

умѣтеник, -а, м. човек који се умѣтѣ, који се прѣтвара у нешто друго. — Испрепада ме наѣс онѣ умѣтеник ѡбжѣ Јѡлѣ, мислила сам е ѣу излућѣт, био је даѣти ѡбѹка нѣшто да га не познамо.

умѣтеница, -ѣ, ж. женска особа која се умѣтѣ, која се прѣтвара у нешто друго. — Вѣлика је ѡна умѣтеница, данѣс је овѣква, сѹтра онаква, никад јѡј краја нѣ знаш.

умѣтка, -ѣ, ж. женска живоитиња илѣменије расе. — Нијѣсу ни даѣли да држѣмо ни онѣ умѣтке а камоли дѣвлѣ козе, овѣ наше.

уметнѹт се, умѣтнѣм се, свр. 1. *личити* (некоме). — На кога ти се уметнѹо овѣ малѣ? Ако се невљѣста окрѣнѣ кад је вѣдѣ, ђѣца тѣ јѳ се уметнѹт на ѹчевину. 2. *прейворити се* (у некога или нешиѳо). — Блѣше се сѣноѳ уметнѹо у вампѣра.

умѣчѹт, умѣчим, свр. 1. *учинити нешиѳо меким, смекшати*. 2. *исѣршити*, *угњечити* *грожђе*, *гњечене* *исѣједити* *из грозђа сок*. — Умѣчѹо сам цѣјелѳ грѳжђе, изглѣдѣ ће бит вина дѳста. Умѣчѹо сам свѣ грѳжђе, ништа за сѹшење нијесам оставио. 3. *фиг. добро исѣѹѹи*. — Умѣчѹо је да јѳ не пѣдѣ више нам да лѣје и олајѣвѣ. Умѣчѹи га да му не пѣдѣ нам више да је задирѹјѣ.

умѣлит се, -ѣм се, свр. *ослачати*; *постѣити* *узлиан*, *постѣити* *умѣљати*, *мио*. — Умѣлило јѳ се пѣ свѣкѣ дѣн долѣзи овамо. Умѣје се ѳна умѣлит, не бѳ се.

умѣљѣт, -ѣ, -ѳ доброѹдан, *који се мази*, *којега сви воле*, *који је добричина*. — Нијесам видѣо умѣљѣтѣја ђѣтѣта од онѣ малѣ Јѳвѣновѣ. Виђи, тако ти бѳга, како је умѣљѣто овѳ јѣгње!

умѣљѣт се, умѣљѣм се, несвр. *умѣљавати се*, *додворавати се*. — Она се умѣљѣ свѣкојѣму ђѳолу.

умѣнѹт, умѣнѣм, свр. 1. *проѹи*, *оѹиѹи*. — Да нијеси видѣо јѣ ли умѣнѹла Шарѹља овѹдијен. Јесѹ ли онѳ Вѣљкови свѣтови што умѣнѹше прѣѳ Пољѣ? Мѣло пријед је умѣнѹла, ако пойтѣш, стѣнеш је. 2. *фиг. нестијати*. — Умѣнѹо је Јѳвѣн, нѣмѣ тѹн више живѳта.

умѣр, -ѣ, м. *ѳмирѣње*, *мирење*. — Одѣли смо на умѣр онѣ двије завѣженѣ фамѣље. Међу намѣ нѣмѣ умѣра док не кажѣ да је ѳн крѣв ѣ не јѣ.

умѣрѣт, умѣрѣм, несвр. *умираѹи* (*постѣено*). — Умѣрѣ Мѣшо пѣ смо одѣли да сѣдѣмо и да га чѹвѣмо. Умѣрѣ је тѣшко, да бѳг сачѹвѣ, кѣ да је свѣца убѣо.

умѣрѣт, -рѣм, несвр. *умираѹи*; *уп. умѣрѣт*.

умѣрник, -ѣ, м. *ѳнај који умираје друге људе*, *који ѳмирљиво дјелује*. — Није било у овѳ плѣме умѣрника кѣ покојнѳга Мѣтра, мелѣм је бѣо за свѣкога.

умѣцѣт, -чѣм, несвр. 1. *одлицати*, *ѳролазити* *знаѹи* *исѣред других*; *одлазити*, *бјежити*. — Свѣ овомѣ малѳме остѣли ђѣци умѣчѹ, свѣкѳ јѹтро трчи за ѹма. Ёно ѣх, виђиш ли, ђе умѣчѹ поред Зѣдрукѣ. Видѣо сам ѣх да умѣцѣхѹ од Јѳвѣновѣ појѣтѣ. Свѣкѣ пѹт сте ми умѣцѣли, нијесам ве мѳгѣ стѣћ. 2. *смањивати број мјѣстѣа ѳри ѣлѣшењу*, *сѹжавати* *у цѣлѹ заврѣшавања дѣјѣла ѣлѣшења*. — Отолѣн сѣд умѣчи свѣ по јѣдну ѣглу док не заврѣшиш плѣтѣво. Свѣ сам умѣцѣла овѹ пѳлу од фѣнѣлѣ, и сѹжѣла сам је. Умѣчи све рѣд по рѣд и дѳбро ће испѣс. Пѳчни умѣцѣт ѣ ће ти и за прѣсте ѣзѣћ ширѳко кѣ за стѳлу и пѣту.

умѣлатѣт (се), -ѣтим (се), свр. *убити (се)*, *исѣребијати (се)*. — Умѣлатѣли су га и остѣвили га да онѣко лежѣ у конѣвалѣ. Умѣлатѣо сѣ нѣгѢе у тѣ шѹме сѣм, знѣ је с му нѣмѣ живѳта. Умѣлатѣи Нѳвица Јѣгоша — нѣће му више пѣдѣт нам да се ѣкѳме спрѣдѣ.

умѣтѣт (се), -ѣм (се), свр. *умѣтавати* *нѣм (се)* *обавити*. — Умѣтѣ тѳ дѣјѣте ѹ нешто, виђиш ѣ се смрѢе. Дѳбро се истрѣљѣј и умѣтѣј се ѹ нешто, прѳће ти.

умѣдрѣт се, умѣдрѣм се, свр. *ѹѹѹити се*, *ѳримирити се* и *ѹако изглѣдати мудро*. — Мѳрѣ да је нешто скрѣвио чѣм сѣ овѣко умѣдрѣо. Умѣдрѣла се бѣше међу ђѣвѣрѣма кѣ да нѣмѣ јѣзѣка.

унѣвиђѣт, -дѣм, свр. *снаѹи* (некога) *као жрѣѣву*, *околитѣ се* (на некога). — Унѣвиђѣли су га, велѣ, прѳфѣсори, па му не дѣу да мрѣнѣ.

умѹтѣт се, умѹтѣм се, свр. *умѣјѣшати се*, *увѹѹи се у масу*, *у гомѣѹ*. — Умѹтѣли су се у ѹѢхово друѣтво неки врѣѳци пѣ им не дѣу да ѹчѣ. Умѹти се у ни нѣрѳд и ниѢје му стрѣви.

упиљит, **упиљим**, свр. *нападно се загледайти у нешто или некога, поспитрайти нештремце*; уп. испиљит. — Штò си упиљила у мене, нијесам сакат?! Блѣше упиљила у неџа кѧ у каквò чòудовиште.

упис, -а, м. 1. *уписивање*. 2. *слика*. — Она млађа ђевòјка ти је кѧ упис, лѣша је од свија вѧс. 3. *фиг. изузетно лијепа особа, као слика, као лијепа црѣшеж, љепошча*. — Милица је кѧ ђевòјка била упис, ништа од не не блѣше лѣпше.

упјѣвчѧт се, -ѧм се и **упјевчѧт се**, -ѧм се, свр. *наунити се, или се почитити пунити, пјевцима*. — Упјѣвчѧше се сир, мѣтни га у кѧцу, ладније не му бит. А ѣво сѣ и скòруп упјевчѧ, свѣ милѣ пјевци по нѣму.

упјѣвчит се, -ѧм се, свр. *в. ујѣвчѧти се*.

уплијетѧт се, -ѧжећем се, несвр. *мијешаити се у шуђе послове, интєрвенсѧити*. — Немò се ти уплијетѧт у те рабòте нѧко да те уфѧти каквѧ строкòйна. Не уплијећем се у нѧхòве рабòте и тѧкò смо мирни и јѧ и ðни.

упрѧв и **упрѧх**, прил. *негòђе, негòђе далеко, удаљено, чак до..., до одређене границе, до одређеног мјестѧа*. — Ишћѣрали смо говѣда упрѧв до Малòга Гарча. Зѧмѧо сам ðвце упрѧв до цѧдѣ. Ћѣрали смо Турке упрѧв до Скѧдра. Интенѣрали су Јовѧна упрѧх у Нѣмачкѧ. Стигосмо га упрѧх код Сађавца. Поћѣра ðвце упрѧх у Осòје, пѧ нека пѧсѧ сѧме.

упрѣгнут (се), -ѣгнем (се), свр. 1. *узестити домаћу живошчињу у јарам*. — Блѣсмо упрѣгли крѧву и магарѣ да ðрѣмо. 2. *фиг. ангажовѧти некога (или себе) за неки посао*. — Упрѣгѧ сам се у велики посѧ, не знѧм кѧко ћу се извућ. Упрѣгне ðн свѧ фамѣљу кат пòчнѧ рѧдови.

упрєневòлит се, -ѧм се, свр. *учитити се болесним, слабым; направити се невјешитим и неуцѣњеним о одређеном ишѧању*. — Блѣше се Мићò упрєневòлио,

рѣкѧ би е су му сви у кѧћу помрли. Упрєневòлила се невѣста у ðòшак и ни црни ни бијели.

упрѣт, -а, м. 1. *ошворено огњишѣе у кући*. — Мѣтни колѧч у упрѣт, брзо не се испѣћ. Бѧба стѧлно сѣди уз упрѣт, вѧзде је зѧма. Упрѣт ни је у ðòшак, кот цредуљѧка. По цòно дѧн сѣди уз упрѣт и грије се, ништа не рѧди. 2. *запрѣтани жар на огњишѣу, да би се сачувѧла ваитра за касије (òбитно за ујутро)*. — Мѧло је пѣсла на упрѣт, боим се сòутра неће бит жòра.

упрѣтѧт, -ћем, свр. и несвр. 1. свр. *сплитити хѣб да се пѣче у црѣпуљу*. — Тамѧн сам упрѣтѧла лѣф, биће за рѧчѧк вѣпѧ. Упрѣтѧћу колѧч ћѣци да бѧде врѧћ да се дигнѧ. 2. свр. и несвр. *сакри(ва)ити нешто у земљу*. — Штò си тò упрѣтѧ у пѣжину? Жѧбе упрѣћѧ јѧѧ у земљу и ðтолѣн се легѧ малѣ жѧбе.

упрѣјекѣс, прил. *укршѣено, унакрсно*. — Мѣтни тѣ главње упрѣјекѣс, бòље не горѣт. Бѧдѧци се на огѧњ мѣћу упрѣјекѣс, прѣво домаћинов, пѧ рѣдом.

упрѣтит (се), -ѧм (се), свр. *прихватити брѣме, најчѣиће везивањем на леђима; узетити некога и носитити га на леђима*. — Штò си упрѣтила тòлико брѣме дрѧвѧ, оли мòћ свѣ пòнијет? Бјѣше се Мирѧна упрѣтила и идѣ пѧт Грѧда. Упрѣтила нѧ плећи ðбоје ћѣце и ðјде.

упрѣтѧк, -а, м. *канал или уривак којим се вѣже брѣме на леђима*. — Штò си ми метнѧла овѧ упрѣтѧк на самѧр, али не знѧш е ми трѣбѧ да прѣносим сѣјено? Упрѣтѧком се вѣже брѣме што се нòси.

упрѣтѧч, -а, м. *в. упрѣтѧк; веза на ваљевѣци*. — Прекрѣнуо му сѣ упрѣтѧч о тòрбѣ и пѧла му је, свѣ сѣ иж не прòсѧло.

упрѣѧт (се), **упрѣѧм (се)**, свр. *ускочити нагло у неки прòситòр, увалити се у какав прòситòр*. — Упрѣѧше брѧви у Бòјòву долину, нејѧ! Упрѣѧла је вѣлнѧкѧ вòјска у Подòрѣцу. Ёво сам се упрѣѧ у дрѧче, не знѧм кѧко ћу изѣс.

Ћра, -ѐ, ж. 1. *вријеме од 60 минути, сати*. — Чекáмо те више од ѳре, ѳе си била? Од Загáрача до Града је Ћра хода. 2. *сати, часовник*. — Машио је био до̀нио из Америкѐ златну ѳру, са великијем ланцем. 3. *моменати, вријеме*. — Дошла му је Ћра да ѳмрѐ, и то ти је. Дочѐка је црну ѳру с фамѐљом. У ну ѳру нијесам зна што да чиним.

урáнак, урáнка, м. *рано устајање; уп. заранак*. — Цијелóга живóта сам чувáла живó, ни́ко нѐ зна ка ја што су урáнци.

урáстáт (се), урáстáм се, несвр. *смањивати се, неситајати, чилити*. — Брзо ми се нѐшто урáста ово ви́но, да га ѳѐца не пију? Ћраста сѐ од ланик, нѐма по́ла нѐга. Она смóква на ливáду ни́како да мрднѐ, ка да урáста, ѳли је нѐшто ѳјѐ у корѳијен.

урвáт (се), -áм (се), свр. *обрушити (се), срушити (се), обурдати (се), сипроштити (се)*. — Урвá се задњи зад от појатѐ, мóраћемо га президáт. Пáдáла је великá киша, пá се урвáла свá она зѐмља изна смóквѐ. Свѳ зѐмљу сам урвáла у ону рупчáгу.

Ћрвина, -ѐ, ж. *веће природно удубљење (обично дугуљасто), нешто ишио је настáло обурдавањем, увала, дубодолна, црвалија, вододерина, удолина*. — Остáвила сам говѐда у бóр, у ну Ћрвину између онѐ двије главѳце. Обурдáла сѐ мѐђа, направѳла је пáвѳу Ћрвину на до̀њу подзиду. Ни́ђе рквѳицѐ, свѐ нѐкакве Ћрвине. Гурну́ли су ну дубоку Ћрвину. Загáрач је нѐкак у урвину, сáмо с једнѐ странѐ излáзи на равницу а свѐ остáло је међу брдима. Иди онóм Ћрвинóм от по́тока и прáо ѳеш ижѐћ нá пѳт.

Ћрда, -ѐ, ж. *урушано (поварено) млијѐко, прво млијѐко послѳ рађања младунчѳта, које се при кувању по правилу зеруша, „прсвари“се*. — Ми ни́кад од нашија брáка и крáвѐ не ѳзмо Ћрду нó је дајѐмо прáсáдима. Ћрда је првá варáвна послѳје тѐљѐна и она се вáзде

прóварѳ, претвóри се у густину и не ѳјѐ се, а нѐко је ѳјѐ.

урекнѳт (се) и **урѐћ (се)**, урѐчѐм (се), свр. *прорѐћи, гáштањем или клеѳиво м нешто прорѐћи, какво м прѐйходно м радњом прóузроковати (макар м иривидно) нечију незóду, несрећу и сл., бацити чини, замађијати, уклеѳи, проклеѳи*. — Урѐкну́ла ми је она здувáча крáву те не дајѐ ни кáпи вараникѐ. Урѐкну́ле су се сáме међѳсобно. Урѐкле су га онѐ вјѐштѳце о тѐтáкá, пá сѐ разболѳо. Урѐчѐна је бѳла нѐчѳм, пá је побљѐгла за ѳим. Сáмо ти причá, урѐкнѳнеш се, боим се! Урѐкла си се сáма, ни́ко те ни́је клѐо више нó што си се сáма клѐла.

урѳвак, урѳвка, м. *канáи уѳреден од кострѐти (козје длаке) или вуне*. — Направѳла сам урѳвак от кóстрѐти от Сулѐ, мóгу се ш ѳим прѳтит.

урѳзикáт, -áм, свр. *одлучити се уз рѳзик, ући у рѳзик*. — Урѳзика́ћу и ја да прóвáм да скóчим на тá зад, пá макар и пá.

Ћријѐтко, прил. *ѳоријѐтко*. — Ћријѐтко си усáдио лóзе, а јóш ако се не примѐ свѐ, битѐ рѳјѐтке. Ћријѐтко ми до̀дѐ у по́то̀нѐ вријеме.

Ћрлик, -а, м. *врисак, крик, жесѳока галама, зайомагање*. — Ни́шта се не чу́јáше од ѳрлика рањеникá. Спуштѳо сѐ низ ону стрáну са стрáшњијем ѳрликом.

урлѳкáт, -ѳкáм и -ѳчѐм, несвр. *гласно зайомагати, вршити урлѳком*. — Чу́јáше се ѳе нѐко урлѳкá ис кѳћѐ, бѳће она несрѐтња невљѐста што је свáкѳ дáн мѳж бијѐ. Урлѳкáхѳ ѳѐца сáма у школу, дáти је учѳтељ пошá у Задругу. Кó нó урлѳчѐ на дно Пóља? Пуштѳите ме е ѳу урлѳкáт и свѐга глáса!

урóк, -а, м. *чини, несрећа, мађија; мана*. — Нѐшто је урóк бáчѳло на тѳ крáву те га не дајѐ. Ти ѳеш то учѳнѐт, нѐ бѳло ти урóка. Она је, велѐ, бѳла под урóком.

уро́кљив, -а, -о *који може да урекне, који мисли другима зло, који је вјѐштáц,*

зао. — Ваѣде је у ту кѹћу било пѣнеко уроклѣиво чељаде. И оно малѣ, колико је, па и оно уроклѣиво, већ мисли о злѹ.

уцадѣт, уцадѣм, свр. *уосадиѣти*. — Уцадѣли смо мало лѹка и кртѣлѣ. Онѹ лѣзу што је уцадѣо Милован ишчѹпала су ѣца.

уцајѣт, -јѣм, свр. 1. *уосијаѣти*. — Неће имѣт ѣе уцајѣт ни зрно жита. 2. *уизубиѣти*. — Уцајѣх негѣе онѹ бритвицу, а била је ѣстра ка плѣм.

уцајрѣт (се), -ѣм (се), свр. *силавѣти сириѣти* у млијекѣ да се сири, *уочѣти се сириѣти*. — Уцајрѣла сам јѹтрошњу вареѣну. Ово се није уцајрѣло. *изр.* Тако ти се уцајрѣло ка што кажѣш! [= тако ти помогао бог како говориш истину].

уцајрѣтит се, -ѣм се, свр. *уриѣворѣти се у сириѣ (најчѣиѣе о вину)*; *уп.* уцѣтит се. — Ово се вино потпуно уцајрѣтит, неће се моћ поврнѹт.

уцакаѣт, -ѣчѣм, несвр. 1. *скакањем с вишег мјѣста сиизаѣти у ниже; нагло улазиѣти*. — Сви су уцакаѣли у нѹ рѹпу, и нико га није мога изваѣит. 2. *уолазиѣти без иѣиѣања родбине у кућу одабраног човека (о дјевојци)*. — Уцакаѣле су и пријѣд ѣвојке у моѣкову кућу, па би родбина напотље пристѣла и помѣриѣли бише се.

уцкваса, -ѣ, ж. *квасац*. — Немѣ цѣјелѣ тѣјесто запрѣтѣт, оствѣи уцквасу е немѣм дрѹгога квѣсца.

уцквѣсит (се) и **уцквѣит (се)**, -ѣсѣм (се), свр. *добѣти киселѣсти квашењем, хемѣјским уроцѣсом врења*. — Ако се лѣб уцквѣсит, запрѣћи га е не ваѣа пренаквѣшен. Ка се трѣп ѣд грозѣа уцквѣсит, може се пѣћ ракија. Уцквѣси мало лѣба да ѣца ка дѣжѹ изѣјѹ врѹће. Млѣго си лѣб уцквѣсила.

уцклобучѣт (се), -ѣм (се), свр. 1. *науриѣти или добѣти крујине мјѣхуре, клобуке (о врења воде или какве друге иѣечносѣи, ири иревирања)*. — Уцклобучѣла је Сушица ка ујѣсѣн, ѣто је з бријѣга на бри-

јег. Ови ти је трѣп млѣго уцклобучѣ, измѣјѣша га. Уцклобучѣ се ка скрѣб на огѣн. 2. *фиг. уѣријаѣти (се)*. — Уцклобучѣла ми је глаѣа од врѹћинѣ. Што сте се уцклобучѣли ка спѣачине!

уцклобучѣт се, -ѣчим се, свр. *надиѣти се од мјѣхуре, надоѣти (обично о храни)*. — Тѣјесто се уцклобучѣло, упрѣћи га ѣдмѣ е ѣе се оштѣтит. Сѣ се зѣмѣла на згрѣду уцклобучѣла, свѹ су је разѣрѣли крѣтѣчаѣи.

уцкогѣћа, -ѣ, м. (пејор.) *чѣвјек уских гаѣа*; *фиг. сиромаѣан чѣвјек; тѣврѣца*. — Ваѣде су бѣли уцкогѣће, код њѣх стѣму нијѣси мога ѣкѣивѣт никад.

уцкѣпан, -ѣ, -ѣ окоѣан, *ѣбраѣен*. — Умертѣни су свѹћ већ уцкѣпѣни. Уцкѣпѣна ми је кртѣла, бѣће је дѣста. Видѣм онѹ ѣпѣѣту ѣт полѣа — уцкѣпѣно, урѣѣено, дѣвѣта!

уцкопѣт, -ѣм, свр. *окоѣѣти (ѣдрѣѣену количину)* — *кукуруз, кромѣир и с.л.* — Уцкопѣли су радници јѹтрѣс више о двѣ рѣла умертѣна. Немѣ ми кѣ уцкопѣт кртѣлу, нико неће да зарѣди, а врѣјѣме јѣе да се прѣши. Кртѣла што је уцкѣпѣна бѣѣа је од неуцкѣпанѣ.

уцкопѣтит се, -ѣштѣм се, свр. *уѣѹѣѣти се (о кисѣлом млијѣку или с.л. иѣечносѣи); наѹѣѣти се, узѣѣгунѣти се, узрѹјаѣти се, „узѣврѣти“ од бијѣса; ѣбухѣѣѣти (нир. о смѣјеху)*. — Млијѣко се уцкопѣтитѣло, прѣѣѹто је. Кад јѣј рѣкох, уцкопѣтитѣ се, мој брѣте, ка да сам је ѣпѣриѣо. Штѣ ти је, јѣдѣна, што си се уцкопѣтитѣла на тѹ несрѣтѣнѹ ѣѣцу! Бѣѣше се нешто уцкопѣтитѣо, ѣѣше свѹ фѣмѣѣу да потѹчѣ. Бѣѣше га уцкопѣтитѣо смѣјѣх, сѹѣе уцкопѣтитѣо.

уцкопрѣт се, -ѣм се, свр. 1. *узнѣмѣриѣти се*. — Што сте се уцкопрѣтали, ако долѣзи Милѣна, неће ве посѣћѣ! Уцкопрѣале су се нешто ѣвѣе, а нѹ виѣи да се није нешто умѣтитѣло меѣу њѣма. Данѣс се Милѣвоје нешто уцкопрѣѣ, чѣниѣ ми се е би неѣуѣ да ѣдѣ нѣ немѣ парѣ, а неѣе да

устѣзѧт се, -ѣжѣм се, несвр. *устѣручавати се*. — Још се наша невљѣста устѣжѣ прет свѣјема, чини ми се ѣ стѣд да се на ѣјѣ.

устријелѧт, -ѣјелѧм, свр. 1. *погодити стѣријелом*. 2. *погодити нешто или некога нечим*. — Устијелио га је усрѣд срца, није му грѣма чуѣ. фиг. (у клетви) *погодити, убити*. — Устријелило те, дабѣгда, мајци!

устѣкнѣт, -нѣм, свр. *повући се, зауставити се*. — Што сѣноћ устѣкну пред Мѣлошем, јесѣ ли се препѧ? Устѣкни маѣо крѣве да не ѣдѣу на ѣтелину.

устѣкнѣвѧт, -ѣјѣм, несвр. *повукивати се, заустављати се*.

усѣд, -а, м. *судбина, прѣдодрѣђење, нешто личѣно шѣо дјелѣје на судбину, личѣска личност*. — Усѣд му је тѧко досѣдио и тѣн се ништа не мѣже. Тѧдѣр ѣе нѣму Усѣд: пѣђи тѣн и тѣн, нађи тѣ и тѣ... и постађеш богѧт.

усѣкѧт, усѣчѣм, свр. 1. *развити илѣјесѣно, увити илѣју и сл.* — Усѣкала сам маѣо јѣфкѣ да свѧрим за вечѣру. 2. *се постојати прѣмршав, прѣмногѣ смршати (о чѣвѣку и живоитињи), увенути (о бѣлѣци)*. — Откѧко сѣ ожениѣ, усѣка се, нѣма га пѣла. На Пѣчкаѣе су се умертѣни свѣђ усѣкали, сѣша им је вѣлика, ако не пѧнѣ, ништа нѣће родѣт.

усѣкѣвѧт (се), -ѣјѣм (се), несвр. 1. *мршавити*. — Нѣшто се у заднѣ врѣјеме усѣкујѣ, бойм се е га закачѣла каквѧ гѧдна бѣлес. 2. *прѣвити свѣјеђу од воска*. — О Зѧдѣшницѧма се јѣдне свѣјеђе усѣкујѣ за дѣше ѣмрѣих а дрѣгѣ за живѣ.

усѣлѣт се, -ѣм се, свр. *усудити се*. — Ако се и ѣн усѣли да дѣђѣ, ишѣрађемо га ис кѣћѣ. Нѣће се смѣѣт усѣлѣт да те вѣше дѣрѧ.

усѣпѣнит, -ѣм, свр. 1. *стојити стоку (за исѣашу, за рад и сл.)*. — Овѣ гѣдинѣ смо усѣпѣнили живѣ с Мирѧшом, пѧ ѣе ѣн ѣдѣт на планину. Усѣпѣнио сам вѣла

с Нѣкѣлинијѣм бѣком, ѣрађемо зѧјѣдно. 2. *се фиг. повезати се, ујаранити се*. — Усѣпѣнили су се ѣни двоѣца и нѣкомѣ не дѣу мѣра.

усѣпѣнѣт се, -тѣм се, свр. *почѣти се кварити (о шѣчној храни), укисѣлити се, узѣјѣшити се*; уп. успѣшат се. — Усѣпѣнѣло ми сѣ онѣ маѣо мѣјѣска, ѣѣто је кѧ погѧнаѣ. Усѣпѣнѣсе се онѧ варѣника на прѣзор, грѣјѣ је сѣнце.

усѣђѣлица, -ѣ, ж. *сѣтариѣ дјевојка, која се није удавала*. — Свѧки дѧн ѣдѣ код јѣднѣ усѣђѣлицѣ, кѧ да ниђѣ ѣ свѣјѣт нѣма мѣлѣдѣ ѣсвѣјкѣ. Није се удѧвала, ѣстѧла је усѣђѣлица. ѣстѧле су му трѣ шѣѣри усѣђѣлице, а није бѣло ѣ племе поштѣнијѧ од вѣих, али наѣфака!

усѣђѣт се, усѣдѣм се, свр. *прѣмногѣ сјѣдѣити*. — Штѣ ме не ѣѣратѣ, усѣђѣх се ѣђѣн?! Улѣм, вѣше се усѣђѣх.

усѣска, -ѣ, ж. *сѣувана гѣвива са коре дрѣвѣта која сѣлѣжи за пѧвѣње ѣмођу искре коју изѣзивѧ ѣцѣло (огњѣло) кресѧњѣм о кремен, шѣруд*. — Умѧш ли усѣскѣ да запѧлѣмо? Овлѧжѣла ми сѣ усѣска пѧ не мѣгу укрѣсѧт. Усѣска ми је дѣбѣва.

усѣкнѣт, усѣчѣм и усѣкнѣм, свр. *уѣлѣити шѣруд (кувану бѣлѣну гѣвиву) огњѣлом (ѣцѣлом) и кременом*. — Умѧш ли чѣм да усѣчѣмо, нѣмам чѣм запѧлѣт цѣгар. Усѣкнѣђу трѣдом. Јесѣ ли усѣкѧ тѧ трѣд?

усѣђ, -чѣм, свр. 1. *усѣђѣ*. 2. *уѣлѣити шѣруд кресѧњѣм кременѧ огњѣлом, укрѣсѣити*; уп. усѣкнѣт. Умѧте ли коѣ трѣда да усѣчѣмо е нѣмамо су чѣм запѧлѣт? Усѣчѣте коѣ да запѧлѣмо.

Усѣчѣније, -а, с. *празник усѣјѣковѧња Јѣвана Крѣстѣиѣѣѣа (11. сѣпѣтембар)*. — На Усѣчѣније не вѧлѧ почѣнѧт ниѣкаквѣ нѣвѣ пѣсѧ.

утѧнѧчит, -ѣм, свр. *урѣдити, сѣдити; уговорити*. — Утанѧчи тѧ товѧр на мађѣре да се не прѣврѣсѣ. Утанѧчили су свѧдѣу за ѣкѣ Бѣжѣна.

УТЋНЧИТ СЕ, утЋнчим се, свр. *укочиити се као ѿенац, као пољеченик; сѿајати забезекнути, зачућен (неком вијешћу или с.т.)*. — Помакн се, што си се утЋнчио тун! УтЋнчићеш се такo стојѣћи наизван.

УТЋСНУТ (СЕ), -нѣм (се), свр. *уѡући (се), умеитиући (се)*. — УтЋсни у то сѿјено мало класовѡ да понесѣмо и испѣчѣмо. Ви како сѣ онѣ малѣ утЋснуо међу ону чѣлад!

УТЋИИТ СЕ, -ѿм се, свр. *укоиити се, размножити се у печему*. — УтЋиѣле су сѣ осе испот капавицѣ, направиле су и сѡће. Овој малoј су се утЋиѣле уши у ко-су, намажи је гѡзом е ѿх дрѡкче не мo-жеш истријѣбит.

УТОВЉЕНИК, -а, м. *вейар који се ѿови за клање*. — пмам ове гoдинѣ два утовљеника, бѣше у њѡх по двѣста кѣла.

УТОВЉЕНИЦА, -ѣ, ж. *свиња (ређе крава) која се ѿови за клање*. — Зѡклѡ сам двѣ утовљенице и дѡ сам мѣсо код Јована да се сѡши. Двије гoдине ми е крава озѣмачна пѡ сам ријешо да од њѣ начѣним утовљеницу и да је најесѣн за-колѣм.

УТOК¹ и **УТOК**, -а, м. *уѿочитише, сѿас, уѡјежитише*. — Нашла је, несрѣтница, утoк код вас, фѡла ви. Није јoј бѣло утoка нигѣ од њѣга, пѡ сѣ објѣсила. Бѣли смо избjегли на утoк у Велѣстово, нo не и тѡмо стѣгошс Талијани. Нѣмѡ ти утoка код њѣга, нѡко злосрѣћѣ.

УТOК², -а, м. *ушиће воде*. — А дѡти нѣ знаш да је утoк Сушицѣ у Зѣту онoћѣн код Нoвога Сѣла.

УТОЛИЈЕВѢТ, -ѿјевѡм, несвр. (обично с негацијом) *пресѿајати*. — Не утолијевѡ онo тѣле, нo свѣ, кѡкѡло, рѣчѣ по цѣо дѡн откѡ му је мајка крепѡла. Зѡр не чѡјеш е ти дѣјете не утолијсѡ ео двије ѡре, удѡ-виће се от плѡча.

УТОЛИТ, утoлим, свр. 1. *угасити жећ или глѡд, задовољити се (нечим)*. — Нигѣ се не утoли жећ кѡ на Почкѡлску

јѡму. Рѡно ми је јoш да рѡчѡм, утолио сам глѡд крѡшкѡма. 2. *прекинути (у говору, ѡлачу и с.т.)*. — А нѡ вићѣ што је с тијем ѣтетом, нѣће од јѡтрoс да утoли нo свѣ плѡчѣ. Утoли више једнoм, језѣк прегрѣ-зла!

УТОЉѢВѢТ, -јѣм и **УТОЉИВѢТ**, -ѡјѣм, не-свр. 1. *задовољавати ѿрохѿјев за нечим (обично за храном или пићем)*. — Не за-трпѡи тѡ вoду, тун говѣда утољѡју жећ. Цѣјелo ово лѣто нијесмо жећ утољивѡли, рѡно ни је пресѡшила бистѣјерна. 2. *прекидати (у говору, ѡлачу и с.т.), пресѿајати*. — Од јѡтрoс није утољѡвала, нo свѣ нѣшто рoморѣ и брoљѡ. Откѡд јoј је сѡн погѣнуо не утољѡјѣ кѡкѡње и тѡжѣне.

УТОПИТ (СЕ), утoпѣм (се), свр. 1. *уда-вити (се) у води*. — Утопила сѣ у Купѡло онѡ најмѡлађѡ Никoлина. Двоје ѣцѣ је утопила, бѣла су јoј копилад. 2. *фиг. изгубити се у маси*. — Утописмо се у нѡ масу чѣљѡди те не не наћoше.

УТОПЉЕНИК, -а, м. в. *уѿоѿник*.

УТОПЉЕНИЦА, -ѣ, ж. в. *уѿоѿница*.

УТOПНИК, -а, м. *чoвјек који се (у)ѿо-ѿио, који се (у)оавио, дављеник*. — Утoп-ника су нашли нѣгѣ у Зѣту кo Спѡжа.

УТOПНИЦА, -ѣ, ж. *женска особа која се (у)ѿоѿила, која се (у)давила, дављени-ца*. — Оженѣо се једнoм утoпницoм што је спѡсио неки војник.

УТOРНИК, -а, м. *уѿорак*.

УТРАТИТ и **УТРАИТИ**, -ѿм, свр. *уѿро-шити, нерѡционално уѿрошити, изгуби-ти, уложити у би.ю итѡ*. — Утраѿио сам у тѡ пoсѡ велѣкѣ пѡре. Не дѡи му пѡре, утраѿиће ѿх у пиће. Утраѿила сам свѣ што сам имѡла, ни дѣнѡра није остѡло. Вићѣсте ли како утраѿише имѡње, свѡ ѡчевину дѡдоше за један ѡуго, и тo старѣ.

УТРѢВИТ и **УТРѢФИТ**, -ѿм, свр. *уѡући ѿровући ѿачним ѡогађањем мјесѣа у тѣ-се нешѣо уѡукује*. — УтрѢфи ми у нѡ један конѡц, пѡ ми дѡ да приѿѣм оѡу

Ћшаван, -вна, -вно *немиран*; уп усаван. — Ћшавно ли је овб магаре, фала ббгу. Нншта ушавнннје ннје од ннга, нн-кад не стајб.

Ћше, *узвн магарећу да нде, да се по-лјери и сл.* — Ћше, маго, а јуначно! Ћше, малн, позоба те ћао!

Ћши, ушн, ж., pl. t. 1. *метални дво алатке кроз конн се провлачи држало, ушнца.* — Штб ти је ова матка без ушн, ка си нх сломн? 2. *отвор на нгли кроз конн се провлачи конац.* — Малб су Ћши овој нгли за вуненн конац.

ушнкат, ушнкатм, свр. *смирннн нче-ле, ушнјерннн нх у кошнцу или нх саку-нннн на како дрво.* — Ннко ббље од Мн-јајла ннје мбга ушнкат чбле, бн нх је лбо окупља. Утбкле су ми чбле, па сам нх ушнка на јбду шћму, дббе у улнште. Ушнка сам чбле, свб су ми бнле нжббгле из уланнка. Ёво ћу нх, нзглбда, свб ушнкат, само ми јбдна чбла нешто нббе у уланнк. Оли ми тн ушнкат чбле, мбне не слћшау.

ушнмнцб, прил. *ушнма од алатке (ударнннн и сл.).* — Ударио мб ушнмнцб онбм маткбм, замало да ме убнје.

ушнћарнб, -арнм, свр. *нзвнн корнстн у нрговннн, или у раду уоннннн.* — Ннје-смо овб годннб нншта ушнћарнл од гро-жћа. Дббро сам ушнћарно куповнбм онб дойнб, раћб ка у Мнснр.

Ћшка, -б, ж. *врстн змнје, оннннн по-јам за змнју.* — Гаћа ме нз мебб јўтрбс јбдна Ћшка, умало ме нб закла, а нма нх овб годннб ка нкад. Коју бнло змнју мн зовбмо Ћшка.

ушкопнб, -бпнм, свр. *ушнпројннн, ка-стнрнрннн (домаћу мушку жнвонтнћу, али и женску, ннр. свнбе, да нема нло-да).* — Ушкопнл смо и крмачу и вбпра, па ћемо на пролббе купнб двоје прасбди. Пбзвб сам Мнлована да ми ушкопн прб-сад, он тб ббље умнбб од нкога. Мўчи малн да те не ушкопнм! [шалнва пријет-ња дјечаку да ће бннн кастрнран]. Ушко-пнб је Мабб и нншбга и нбгоббга јннца.

ушкопленнк, -а, м. *ушнпројени, у-шкопленнн вейр.* — Нмам за јесенбс двб ушкопленнка, бнће мбса и сланннб зимус дбста за свб.

Ћшлбв и **ушлбв**, -а, -о *конн нма на себн ваике, ваилбв.* — Вбзде су ннма ћбца бнла Ћшлба. Погапа је да је ббг убнбб, влбчнто ушлбва и нбчнста.

ушлбб се, -ам се, несвр. *добнјаннн ваши, ваиканнн се.* — Ушлббу се ћбца јбдно б другбга ў шкблу. Ннје бнло сапўна, па смо се лбо ушлбали.

ушмркнўт, ушмркнбм, св. *увнћн кроз нос ваздух (н евеннвално нешннб с ннм).* — Ушмркнн мало ракнбб, бнће ти лбше.

ушпбрат, -арбм, свр. *ушнбдјетнн.* — Ушпбрала сам нешто парб од Јовановб пбнзннб. Ушпбраће га та на полбну, шпа-рнша је бна.

уштбвнб, -нм, свр. 1. *осушнннн и уре-дннн кожу за уоннребу (за обућу и сл.).* — Уштбвнб сам кожу од вбла што сам га забла, табб ће се ббље продбт. 2. *скорча-ннн се, смежурннн се.* — Свб је нбкако уштбвљена, осушнла сб ка дрво, дбти је бблесна.

уштбп, -а, м. *нун Мјесец, врнјеме нун-ног Мјесеца.* — Мјбсбц је у уштбп па се пбнонн фнно вндн. Велб е у врнјеме уштбпа не трбба брбт граћу за кўћу.

Ћштнван, -вна, -вно *учннван, скро-ман.* — Нбјуштнвннја ћбца ў село су Мн-лошева. Ћштнвно се јавн ка дбћбш у кўћу, са свнјема се пнта(ј).

уштнпнўт (се), -нпнбм (се), свр. *у-шнннннннн (се), нннннннннннн (се).* — Уштнп-нўла мб Дрбгнца, рбчн јбј да ме не днра! Уштнпнўше ме нбжнце ка сам рбза онў кошћбту. Чўва, нбмб се уштнпнўт тнјема вратнма!

ушўњбт се, ушўнбм се, свр. *ушн н-нрнмнјетнно.* — Ушўнбала сб лнснца пбно-нн у појбту и двнје кбкошке је заблала. Ушўнббсе се, ббнм се, мбћу вама каквб шпннунчнна, нб се припбзнтб.

фалїт (се), фалїм (се), несвр. *хвалити (се)*. — Фалї домовину више нō рōд. Фалѣ се с невљѣстōм дō бога, није, велѣ, тākвѣ дōдїло у наше крајеве.

фаличан, -чна, -чно *којему нешто недостигаје, који није исправан*. — Фаличан је од једне ногѣ, крива, али нијеси виђела. Видиш ли да ти је овї капōт фаличан, подвāлили су ти у продāвницу.

фалција, -ѣ, м. *хвалисавац*. — Ништа му не вљѣрѹј, ђн је велїки фалција, свāка дрѹгā му је лаж.

фāља, -ѣ, ж. 1. *фалинка, недостигајка, мана*. — Јōвāнка је ђевōјка бес фāлѣ. Није ђна с фāљōм пā да је дāмо за бїло кїм. 2. *предмет који се залаже у игри „залог“; улог*. — Јāгош је бїо дā за фāљу сāt, пā му га је нѣко сакрїо. Улōжи и тї фāљу кā и остāли, пā мōжеш игрāt.

фалївāt, -ивāм, несвр. 1. *нестигајши*. — Фалївāле су мѣне пāре и пријед, али нијесам знāла да ми ѡх ћерѹна узимā. 2. *фиг. губити разум, погубити шашивити*. — Пōчео је у задњѣ врїјеме да фалївā, нијесу му свѣ нā број.

фамѣља и (ређе) **вамѣља**, -ѣ, ж. *породица*. — От фамѣлѣ имāм жѣну и трѹје ђецѣ. Свā ми је фамѣља у Подгōрицу, овѡђѣн сам сāма. Вāрїм фамѣљи рѹчāк. Упāла је у нѣкаквѹ манигѹ фамѣљу.

фанѣља, -ѣ, ж. *целїпер, цуловер*. — Свијама тройци сам исплѣла фанѣле од вѹнѣ, а шћѣри од рудїцѣ. Пōнеко нѡси при тијелу вѹненѹ фанѣљу, тō је здравō.

фараѹн и **фираѹн**, -а, м. *бесїризорник; сїадало*. — Истѹкā га је онї фараѹн Тōмāшев. Знāм јā тѣбе, велїки си тї фираѹн!

фараѹнче и **фираѹнче**, -унчѣта, с. *бесїризорно дијетїе; нестигашино дијетїе*. — Покѹпило је испод овогā ораха свѣ орахе што су попāдали онѡ фараѹнче Милутїново. Фараѹнче и фираѹнче — тō ти је ѡстō, погāнѡ дијете.

фāрба, -ѣ, ж. *фарба, боја*. — Прѡзоре ћу да офāрбам бїјелѡм фāрбѡм.

фāсан, -сна, -сно *који има неки недостигајак (најчѣшће физички) (о особи или животињи)*. — Нїкѡ је бїо фāсан ѹ грло [тешко је говорио]. Фāсан је од једне руке и ѡд ока. Онā је ђевōјка нїхова фāсна од ногѣ. Узѣ некаквѡга мōмка фāснога ѹ глāву, а ђѣца су им фїна. Фāсан је ѡн ѹ глāву, а дрѹгѡ би му се опростїло. Фāсан сам у дѣснѹ рѹку, не мōгу ш нѡм мрднѹт, јѡш од лāник кā сам се посѣкā кѡсѡм. Штѡ ти је овā кѡза фāсна од лїјевѡга ѹха?

фаслāк, -а, м. *немирна, јогунастиа мушка особа*; уп. *фастак*. — Срѣтох на Крсте оногā фаслāка Бѡжѡвѡга, ни нā пѹг се ш нїм не мōжеш срѣс да те не опеарї.

фаслāче, -ачѣта, с. *немирно, јогунастио дијетїе*; уп. *фастаче*. — Држите тѹ фаслāчад дōма е ми побрāше свѣ шїпковѣ. Немѡ штѡ рѣћ пред онијем фаслāчѣтом е ће свѣ испрїчāt мāјци.

фаслāчїћ, -а, м. *дем. од фаслак*; уп. *фастачїћ*.

фастāк, -а, м. *молчїћ лоша понашања, бесїризорник; немирна, враголастиа мушка особа, мангѹи, сїадало*; уп. *фаслак*. — Не смїјеш се дружит с онијем фастāком Петрѡвијем. Чѹвā онѡ грѡжје е ће ти га побрāt овї фастāци што свāкї дан ѡграу лѡптѣ код Задругѣ. Љѣтї по Брѡдима сāмо што чѹвау вѡће од овїја нāшпїја фастāкā. Чѹвā се овїја загāрачкїја фастāкā.

фастāче, -ачѣта, с. *дијетїе лошег понашања, бесїризорно дијетїе; мангѹичїћ, сїадало*; уп. *фаслаче*. — Чијѣ је овѡ фастāче нїједнѡ?! Немѡ ми ништа доводїт онѹ фастāчад овāмо! Изгāзише трāву на ливāду онā малѣнзачкā фастāчад. Нѣ даде ми онѡ фастāче Васѡво да прѡђѣм прео нїховѣ долинѣ.

фастачїћ, -а, м. *дем. од фастак*; уп. *фаслачїћ*. — Чи си тї, фастачїћу? Нијесам јā фастачїћ!

фāталица, -ѣ, ж. *женска особа слободног понашања*; уп. *факалица*. —

три дана нијесам изио више о три фѣте леба.

фѣтак и **вѣтак**, -тка, -тко *стѣар, изан-ѣао*. — Купио сам кабанѣцу, јѣс да је фѣтка, али ће ваљат за чобанство. Обу онѣ веткѣ црѣвље, не йди с тијема новијема по овомѣ глибу.

фѣтѣт, -ѣм, несвр. *резати у фѣтѣ, кришке*.

фѣтица, -ѣ, ж. дем. од *фѣтѣа*. — Баба Ањѣ ни је свијама дала по фѣтицу леба домѣћѣга, сладак је ка цукар.

фйбла и **вйбла**, -ѣ, ж. *метална сйојница која држи врати или прозор, баглама, шарка*. — Купи ми четири фйбле за овй прозор, морѣм овѣ замијенит. Вйбле се израђују од гвозђа, не ваљау од алуминијума.

фйжлѣче, -ачѣта, с. в. *вижлече*.

фйжле, -ѣта и -ѣта, с. в. *вижле*. — Фйжле јѣдно, како ме йспсова. Не пуштѣј ту фйжлад овѣмо.

фйжљас, -ста, -сто в. *вижљас*.

фйјорйн и **фйјуријн**, -а, м. *новчана јединица за вријеме Аустрије у Првом свј. рату*. — За пет фйјорйна јѣдно вријеме си мѣга љѣт кило леба, а потље ни грам. Фйјорйни су биле аустријскѣ пѣре. Био је љѣб доша на стѣ фйјуријна. За фйјуријне сѣ куповѣло, кѣ је имѣ.

фйјук, -а, м. *звиздук*. — Какав се онѣ фйјук преѣ Гарча чује?

фйјукѣње и **фйјукање**, -а, с. гл. им. од *фйјукай*. — Прекйни с тијем фйјукѣњем, кѣга тѣ зовѣш?

фйјукѣт, -чѣм, несвр. 1. *звиздайти, звиздукайти*. — Чува ѣвце и по цйо дан фйјучѣ, тѣ му је пѣсѣ. Свакоднѣвно су преѣ странѣ фйјукѣле гранѣте. 2. *фнг. врлудайти, ити бесцйлно, луйайти*. — Ништа не чини ѣсим што фйјучѣ пѣ селу от кућѣ до кућѣ.

фйлѣче, -ачѣта, с. *немирно, бесцйрно, безобразно дијѣше*. — Не мѣже се

од овйја фйлѣчѣди лазарокрскија сачуваѣт ни крушка, ни дуња, ни слива. Да си виђѣла, мрчнѣ друго, како пѣче да псује онѣ фйлѣче ис комшилѣка, да ти не кажѣм којѣ. Мйчн ми твѣју фйлѣчѣд с имѣња!

фйнанс и **фйнанц**, -а, м. *контрѣлор (овѣје гајења и прометѣа дувана)*. — Йво и Васѣ су продавали дувѣн, свѣ до Нишиѣа, и свѣ су се варакали с фйнанси-ма.

фйранга, -ѣ, ж. *звѣзѣса (обично на ирозору)*. — Купила сам фйранге за прозор, без њйх се свѣ виђи са обѣра.

фйраун, -а, м. в. *фараун*.

фйраунче, -унчѣта, с. в. *фараунче*.

фйрйт, -йм, свр. *фалити, калпрати, недостигайти*. — У пресипѣње фйрйло ми је десет кйла вина. Фйрйле су му, велй, некѣ пѣре, сѣмља на прѣвога комшију.

фйрцйк, -а, м. *врѣтѣа игре карѣама, гѣје се сйоје йѣи и дама истѣе боје и йѣ йостѣаје „игра“, ий. йѣа боја йостѣаје адуи у карѣама, носи 40 йѣена*. — Цијелу нѣш су игрѣли фйрцйк кѣт Пѣра, пѣ сѣ спавау.

фйс, -а, м. *стѣас, лијѣй физички изглед, људска љѣпоија; сој, род*. — Какав ти је ѣѣд фйс бйѣ, сѣмо да знаш! Тѣ је фйс фѣмѣља, дѣте им ѣѣвојку! Влѣдика Раѣе је бйѣ фйс љѣцкй. Мѣрко је бйѣ фйс љѣцкй, није бйѣло љѣшѣга чѣека у Заѣрач од њѣга. Љѣшѣ је фйсом од свѣкѣ друтѣ.

фйсак, фйска, м. 1. *врисак, кукњава; уп. фиска*. — Ништа се не чујѣше ѣт фйска ѣѣѣ, скѣпила се унѣчѣд и ѣт сина и ѣт шѣѣѣ. 2. *бол који се нагло осѣйти, йробод*. — Нѣћу осѣћѣм фйсковѣ у ноге, а дању мѣ мѣње болѣ.

фйсан, -сна, -сно *стѣасий, расан (ѣ чѣѣјеку или коњу), који је доброг йоријѣкла*. — Фйсан ли бѣше Раѣѣван Ђурѣѣв, Бѣгу се поклѣњѣм! Фйсно је тѣ мѣмче, ймѣ му по кѣме и дѣћ. Бѣсѣ је бйѣла фйсна, висѣка, згѣдна. Фисније кобйлѣ није

било на трке на Лукавицу од Милетинѐ Зекушѐ.

фиска, -ѐ, ж. *вриска, кукњава*; уп. *фисак* 1. -- Ка су уљѐгли, наста фиска ђецѐ да те бог сачува.

фискат, фискам, несвр. *пробадаџи, жигаџи*. — Нѐшто ме фиска окѐ ожичѐ — да није жуч.

фислиђен, -а, м. *врџа цвијеџа, босиљак (Ocimum basilicum)*; уп. *босиок*. — И пријед су овођен ђевџке саџиле фислиђен, тѐ им је био најмили цвијет.

фиснџт, фиснѐм, свр. *жигнуџи, ошиџро забољџи*. — Фисну ми нѐшто окѐ срца, ка да ме прѐбоде џгла.

фиснџт, -нѐм, свр. *ошиџрим ударцем џруџа или сл. ошигнуџи*. — Фисни га каквијем прутџђем, видиш ли е ни брѐи залагaje!

фистџн, -а, м. 1. *џруџи*. — Офрџти га увијем фистџном, па ти нѐће досађиват. 2. *фиг. висок и мршав младиђ*. — Бѐгоми ти је овџ фистџн лијеп, ђе се џпозна ш њџм?

фистунџца, -ѐ, ж. *џевојџица која је зашла у адолесценџију; немирна џевојка*. — Она ти је старџја веђ фистунџца, за ђевџџила сѐ. Припази се тџ од онѐ фистунџце, нѐ знаш тџ каква је.

фитџљ, -а, м. 1. *џлаџинена врџца у ламџи кроз коју иде џџиролеум и која гори дајуџи свџјџлџсти*. — Извџ мѐло тѐ фитџљ на лампу, не види се нишга. 2. *канџа са баруџом у средини, служи за џаљење мина*. — Кад упѐлиш фитџљ, онџ миђу од миђѐ, мѐраш што пријед блѐжат.

фитџљача, -ѐ, ж. *џлехана ламџа са фитџљџем*. — Нѐмамо стѐкленѐ лампе, џмамо сѐмо двије фитџљаче. Фитџљача зовѐмо онџ лампу ђоравицу.

фиђфирџђ, -а, м. *вџџроџир, лакоми-слен младиђ*. — Онѐђен се окуљау овџ фиђфирџђи зађарачкџ, не трѐба тамо пуџтџт жђнску ђѐцу.

фишѐк, -а, м. *меџак*. — Нѐмасмо фишѐка, а ђђасмо их ми ишђѐрат и шѐнчѐва лако. Узџмџо сам Милѐну пѐшес фишѐка за лѐмницу. Сѐми смо прѐвили фишѐке џт прѐха.

фишеклије, -џја, ж., мн. *кожне или џлаџинене кесе за фишеке које се носе џ џојасу*. — Вѐзда сам носџо по двоје фишеклија пуне фишѐка. Ми смо џ војску носџли прѐтенѐ фишеклије.

фишектѐр, -а, м. *фишекџија*. — Кад џдѐм џ лов, носџм фишектѐр џт сактиџана.

фишѐчина, -ѐ, ж. *чаура џд меџака*. — Не дѐра фишѐчине, здравѐ су им капѐле! Што сте ми учињѐли с фишѐчинама, џ чега ђу прѐвит мѐтке за лѐв? И тѐпови џмау фишѐчине, сѐмо су ђне великѐ.

фиштџт, -тџм, несвр. *врискаџи*; уп. *вриштат*. — Ко нѐ фиштџи у Мѐркову кџћу, да нијесу ускџчили каквџ лѐпѐви?

фиштџт, -џм, свр. *ошиџро ударџи*; *жигнуџи*; уп. *сфистџит*. — Фиштџи каквијем прџтом тѐ пѐшче да ни не брѐи залагaje. Каква је, дабѐгдѐ је фиштџила стрѐлица. Нѐшто ме фиштџи окѐ срца, дѐбро ме забѐлѐ, али ѐво ми прѐстаде.

фџйт, фѐџм, несвр. I. 1. *џџи врло брзо*. — Виђи га како с онијем кођѐм фѐџи преѐ Почкаља, јѐшѐ јуђачки. 2. *фиг. радиџи неџџи џ журби, у хиђђи, јесџи халаџџиво и сл.* — Фѐџ мѐсо ка момѐк џд двѐдѐс гѐџиђа. II. ~ се (новије) *фиг. ѐурно сексуѐлно живџџи џ женској особи*. — Фѐџла сѐ с Талиђђанима а фѐџ се и данѐс с кџм се пријед уфѐтџи, не мѐже ђна бес тѐга.

фѐџ, фѐџа, м. *џџабак (џџџира) (џџ. џџ. foglio)*. — Дѐ ми јѐдан фѐџ кѐртѐ да напишѐм Миџџ писмо. Оџџџепи џ тога фѐџа јѐдну стрџзицу да нешто напишѐм.

фѐџкоша, -ѐ, ж. *висѐка мршава жена*. — Бѐгоми ти је фџна она фѐџкоша, дѐбро си се оженџо. Немѐ ми дѐрат тџ фѐџкошу! Кољика је она фѐџкоша Милѐнова, џма у ђџ два мѐтра.

фóртица и **фóртица**, -ѐ, ж. *шанац, ишврђавица*. — Имали смо на Брдањол све онѐ фóртице у којѐ смо се заклањали о Турка. Бљѐше у Гођене једна фóртица, нѐ знам чија је била, али смо се и ми у њу склањали. Зидали смо и ми и Турци шанчеве и фóртице.

фортуна, -ѐ, ж. **1.** *невријеме*. — Тадѐр Загарац бљѐше уфáтила фортуна, нијеси зна áли више пада áли више пуба. **2.** *срећа, судбина*. — Није била добре фортуне и то ти је, па се мучила и у род и у дом.

фóрца, -ѐ, ж. *најор изазван брзином у одређеном послу или ходању*. — Дáдоше ни фóрцу уз ону страну, јадо мој, једва смо ижлѐгли на вр брда. Не даи волóвима фóрцу, дни умийу сами фино да дрү, само полако.

франза и **франса**, -ѐ, *врста болести која прелази у губу, сифилис (обично у клеивама) (уџ. исл. franza)*. — Свега га је била франза разгубала. Био се, велѐ, тамо у свијет разболио од франсе, па се није женио. Франза га разгубала, што учиње од ђетета! Каква је, бже је франза разгубала!

франзав и **франсав**, -а, -о **1.** *који је болестан од франзе, од сифилиса*. — Нећеш, даги, узет онога франсавога несрѐтника! Тадѐр је био франзав, па је одио у шпедат. **2.** *фиг. йокварен, лошег карактера*. — Има франзавију душу од йкога. Франсав ли си, јадо, никад од тебе чдека! Нијесам видио франзавијега чељадета од ње, два ока у главу би свáдила.

франзат (се) и **франсат се**, -ам (се), *несвр. губави (се); добијати ишеку болести франзу*. — Свака се од њих франзала, па су франзале и другѐ.

фрчка, -ѐ, ж. *сврака*; уп чкрака. — Позобаше ми фрчке цијело грóжђе, нѐ остаде зрна! Фрчке су онѐ шарене вроне.

фраштит, -им, *свр. ударити нагло, нпр. йруилом, доживјети какав удар*

(*нпр. мождани*) (*честіо у клеивама*). — Фраштио сам га пругом по ртеници, и сад се познаје. Фраштила те стрелица, дабогда! Бѐже те фраштила змија! Фраштило га је срце, није грома чуо.

фрба, фрбѐ, ж. *с. врба*.

фрбак, -а, *м. в. врбак*.

фрбѐв, -а, -о *в. врбѐв*.

фрбовак, -а, *м. в. врбовак*.

фрбѐвина и **фрбовина**, -ѐ, ж. *в. врбѐвина*.

фрегање, -а, *с. гл. им. од фрегати*. — Ни у род ни у дом се нијесам ослободила фрегања подѐва.

фрегат, -ам, *несвр. рибави, чистити (павос или какву посуду) четком или с.л. (уџ. исл. fregare)*. — Цијело јутро сам фрега бачве констриком. Сваки пут на врх мљѐсѐц фрега под у кћу.

фрѐшак, -шка, -шко **1.** *свјеж (о месо и с.л.), итек скуван или испечен (нпр. хљеб)*. — Ајде да ијемо док је лѐб фрѐшак. Купи мало фрѐшкога меса у Град. **2.** *фиг. итек изијечен (о човеку)*. — Не да му да ради, јѐш је фрѐшак подстије болније.

фрѐшко, *прил. свјеже, недокувано*. — Испѐчи ми јаје на фрѐшко, теке да се угрије.

фрѐска и **врѐска**, -ѐ, ж. *врисак, вршишање*; уп. вриска. — Што бљѐше стала фрѐска ону малу јутрос?

фркадела и **вркадела**, -ѐ, ж. *већа итала за ишчвршишање косе (уџ. венец. forcadela)*. — Фино мѐтни те фркаделе у косу, видѐш ли е ти сваке вѐчери испáдау ис косѐ. Фркаделом се држи кдса, или крпа, или капица на ну.

фрктат, -тим и фрктѐм, *несвр. 1. ишчвршишати јако кроз ноздрве ваздух (о коњу)*. — Ови коњ стално фркти ка да је сипљив. **2.** *фиг. негодовати, љуштити се*. — Нѐшто је јутрос љут, фрктѐ на ђѐцу ка да су му она што крива.

фукәрлүк, -а, м. *йогансиво, лоше йонашање*. — Онѡгә фукәрлүка како учињеше јучән нигђе нѣјесам видио.

фүкәрче, фукарчѣта, с., зб. *фүкарчад немирно и нейошишено дијеше*. — Стѣже ме синѡн онѡ фүкарче и һаше да се бијѣ сә мнѡм. Пѡкрала су ми ова фүкарчад свѣ онѣ шипкове из Згрәдѣ.

фүкәт, фүкәм, несвр. *халайливо јешти*. — Фүкәхү онија комадинә мѣса. Што тѡ фүкәте, нѣкѡме, изглѣдә, нѣнете оставит нѣшта. Фүкәше Јѣлица кә најздравијә, смѣчѣ онѡ мѣсо кә момәк. Фүкә тѣ киле качамәка и муч! Фүкау Слāvкова чѣләд часа им је вѡла.

фүкна, -ѣ, ж. *зла жена, алайача; йрождорљива жена*. — Фүкне су ѡне, не жѣни се од нѣх. Изгрди ме она фүкна на пәсѣ обѡјке. Јеси ли дошә с онѡм фүкнѡм из Брдә?

фүкнүт, -нѣм, свр. 1. *халайливо йојешти*. — Како брзо ти фүкнү тѣ коләче?! 2. *ускочити, убацити се*. — Нѣшто фүкнү у онѣ грм, виђи да нѣје онә мачка.

фүл, -а, м. 1. *одређени сѡј карата у игри*. — Дѡбио је фүл цандәрә. Ймәм фүл крәлѣвә. 2. *йосебна врсѣа конца за везење*. — Црвѣнијем фүлом сам га извѣзла. Фүл је јак и фин конәц.

фүләт се, фүләм се и фуләт се, -әм се, несвр. 1. *нейрилицјетно се кретити, йрикрадаити се, шајно йролазити*. — Што се тудијен фүләш, што не идѣш кә остәли свѣјет? Свѣ се фүлә по овѣја дѡлинә кә да һе да крәдѣ. Што се фүләш кә күрва? Нѣко се фүлә иза күһѣ, да не ускѡчи у појәту. Фүлау се некаквә мѡмчад пүт лѡзә, нејә с һе почоплит онѡ грѡжје. 2. *нечујно исцүшити гасове из сѣомака*; уп. фулигат се, фулињат се. — Нѣко се фулә, базди страшно. Не фүла се, нѡ окрѡди кә чѡек! 3. *клизити се, клизити*. — Немѡте да се фүләте по овѡј штѣци ѣ һе ве убѡс нѣшто иж нѣ. Нѣза страну сам шлѣгә све фүләући се гузѣцѡм.

фулигәње, -а, с. *гл. им. од фулигаит се*. — Не мѡже се од нѣчијѣга фулигәња живлѣт.

фулигәт се, -әм се, несвр. *нечујно исцүшити гасове из сѣомака*; уп. фулат се 2. — Нѣко се стәлно фулигә од вас трѡје, убажѣсте күһу. Свѣ се нѣко фулигә и смрди а нѣ знәмо кѡ. Стәлно се фулигәш кә каквә женетина, һе гѡђ дѡђеш, смрдиш. Нѣко се стәлно фулигә, смрди кә һенѣф. Стәлно се фулигәше ў клүпу, пә се свѣ окѡ нѣга срамѣ.

фулињат (се), -әм (се), несвр. *нечујно исцүшити гасове из сѣомака*; уп. фулат се 2, фулигат се. — Онә се һѣца свѣ фулињәу, свѣ окѡ нѣх смрди. Не фулињә(ј) се, окрѡј кә мушкарәц.

фуњәра, -ѣ, ж. *некарактѣерна особа*. — Таквѣ пѡгәни и фуњәрѣ нѣјесам глѣдә у мѡј дән. Мәки, свѣ су ѡни фуњәре, нѣшта лүди.

фүрѣт и **фүрѣт**, фүрѣм, несвр. *дувати кроз какав ошвор, йролазити кроз ошвор (о ваздуху)*. — Фүри прѡз врата, трѣбә их поправит. Прос күһу свѣдијен фүри вјетар.

фүрмина, -ѣ, ж. *шибѣца*; уп. һибрит. — Күпи ми једнс фүрмине, нѣмәм чѣм йзјутра наләгәт огәњ. Запәлио је задругу фүрминѡм уневәљ. Ймәш ли фүрминѣ да приждим цигәр? Ми шибѣце зовѣмо фүрмине.

фурүна, -ѣ, ж. *йлехана округла йећ*. — Бѡгоми сам ја пријед нѡ што смо күпили шпорѣт свѣ варанику узавирала на фурүну, а и пѡнешто дрүгѡ вәрила.

фуцмүт, -а, м. *сѣадало, неваљалац*. — Нѣка ти дрүштво с онијама фуцмүтима! Нѣшта онѣ фуцмүт нѣ знә.

фучѣја, -ѣ, ж. *дрвени суд за воду*. — Дѡнијела сам з Бүлинѣ рүпѣ фучѣју водѣ о десет килә.

фуштәнь, -а, м. *шанко йлаино, йлаино за чаршаве*. — Сашѣла сам һѣци кошүлицѣ од оногә фуштәња што сам била күпила за ленцуне.

X

хармѹлика и армѹлика, -ѣ, ж. *хармоника*. — Ка сам ма̀лї бїо, им̃а сам онѹ ѹснѹ хармѹлику, нїко од мѣне нїје бїо богатї, та̀ко ми сѣ чињѣло.

хѣра̀к и ѣра̀к, -а, м. *лу̀тїалица*.

хѣра̀т и ѣра̀т, (х)ѣра̀м, несвр. *лу̀тїати*. — Хѣра̀ла сам од нѣмила до нѣдра̀га цїо живѹт.

Ц

ца̀клина, -ѣ, ж. *оно шїо се сија, шїо изгледа (или шїо је) сїа̀класїо*. — Овѣ бѹце су с онѹм ца̀клино̀м, нїјесу рупельа̀ве.

ца̀клїт (се), -їм (се), несвр. *сија̀ти (се), сја̀јити (се), биѹти чїстї и уредан*. — Што се онѹ ца̀клїѹаше поред Мїлосавинѣ кѹћѣ? Цаклѣ му ѹчи ка̀ у звѣрѣта. Свѣ на нѹ ца̀клї, тѹ же чїснїца ка̀ по̀једна.

ца̀пица, -ѣ, ж. *їрнокої, кра̀мїа*. — Донѣси ми ца̀пицу ѣ ѹу да ископа̀м рѹпу за вѹ крѹшку те ѹу да је уса̀дїм. Прокопа̀ сам ја̀з прѹз лозе ца̀пицо̀м.

ца̀пт̃ат и цопт̃ат, -тїм, несвр. *дрхїа̀ши*. — Што ца̀пт̃аш, је ли ти ла̀дно? Цапт̃їѹаше на мр̃аз ка̀ па̀шче. Цопт̃а̀ћемо зїмѹс свї, кад не бїднѣ др̃ва̀ ни стру̀јѣ.

цвїльѣт, -лїм, несвр. *зайомага̀ши, цижука̀ши*. — Цвїлї сиротїња, бѹга зазїва̀.

цвоко̀та̀ње, -а, с. *гл. им. од цвоко̀їаїи*. — Што тѣ тѹ јѹтрѹс уф̃атїло цвоко̀та̀ње, је ли ти зїма илї си нала̀дїо?

цвоко̀та̀т, -ѹћѣм, несвр. *дрхїа̀ши од сїѹудени (онома̀їїоїеја ѝрема уда̀рању зуба о зуб)*. — По цїо да̀н цвоко̀ћемо у вѹ бѣча̀лину, не пома̀жѣ ога̀њ.

цвр̃ча̀т, -чїм, несвр. *исїѹшїа̀ши гла̀сове „цвр“ (о цврчку)*.

цекїн, -а, м. (арх.) *сїара новчана јединица за вриѣме аустїроугарске влада̀вине, у вриѣдносїи од 8 круна, новац уойшїиѣ*. — За вриѣме Аѹстрије за цекїне смо купова̀ли лѣб, нѹ сѣ тѣшко до њїх дол̃азїло. Нѣма̀м ти га̀ за што кѹпїт, нѣма̀м ни цекїна. До аустїрїнско̀га ра̀та с

цекїнїма смо тргова̀ли у Котѹр а по̀тгле и у дру̀га мљѣста.

целїва̀т, -їва̀м, несвр. *љубїти мр̃тїваца (їо обича̀ју ойра̀шїања с њїм)*. — Свї смо га̀ целїва̀ли ѹ чело. Мр̃тво̀га те ма̀јка целїва̀ла! [клетва]

цѣр, -а, м. *вр̃сїа̀ храсїа (Quercus cerris)*. — Измѐђу онија̀ ја̀сѣна̀ растѣ нѣколико фїнија̀ цѣрѹва̀.

церека̀ње, -а, с. *гл. им. од церека̀їи се*. — Нѣка ти тѹ церека̀ње с мо̀мцима, тї си вїше ѹвѹјка̀!

церека̀т се, -а̀м се, несвр. *слија̀ти се наїа̀дно, гласно, зајед̀љиво*. — Штѹ се тї, ма̀ла̀, церека̀ш, штѹ ти је смїјешно?!

церѝбаша, -ѣ, м. *їредводник*. — Свї Га̀белї слѹшау сво̀је церѝбаше. Ва̀зде ка смо одїли у кра̀ђу бїра̀ли смо церѝбашу, и мѹра̀ли смо га̀ слѹша̀т.

церов̃а̀к, -а, м. *шїа̀ї или ѝруїи од церовог др̃вїа*. — Ўдри говѣда тиѣм церов̃а̀ком, не да̀ им да ѝдѹ у ѹтетлину. Нѹса̀ше један сїровї церов̃а̀к, па̀ га̀ нїјесам смїо задиѣва̀т.

цѣрѹвї, -а̀, -ѹ ко̀ји је од цера. — Нїједно др̃во не горї ка̀ цѣрѹвѹ. Онѹ цѣрѹвѹ шу̀му ѹу да пѹштїм да растѣ. Цѣрѹвї жа̀р је на̀јбо̀љї.

цѣрѹвина, -ѣ, ж. *др̃во од цера, церово др̃во*. — На̀лѹжи тија̀ цѣрѹвин̃а̀ да се огрїјѣмо! Овѹ су цѣрѹвине, али не вїдїш.

цѣста, -ѣ, ж. *їѹїи ко̀јим ѝрола̀зе а̀ѹшїо̀мобили; уп. теста, ца̀да*. — Го̀рњѹм цѣсто̀м рїјетко прола̀зѣ камиѹни, по̀коїи а̀ѹто, и тѹ ти је свѣ.

цикветин, не могу ове друге сорте. Они домаћи цикветин је вазде рађа, он није мога имат слабу годину. Лѐб од цикветина је сладак исто ка и од бијелога умертина.

циквина, -ѐ, ж. *погодак, добишак*; *један „круг“ игре циквања (док се накује договорени поени)*. — Прву и другу циквину добио је он, а ја све остале. Циквина је и кат погдѐ твој број у игру с бројевима.

цикнѹт¹, *цикнѐм*, свр. 1. *наѹћу*. — Цикнѹла ми је она велика демицана, нећу имат за што купит другу, а требаће ми за ракију. 2. *фиг. црћи, умријети*. — Цикнѹла им је баба наѹс и нико за њом не плаче.

цикнѹт², *цикнѐм* и **цикнѹт**, -нѐм, свр. *вриснути*. — Штѐ си цикнѹла такѐ, цијелѐ се сѐло разлѐжѐ о твојѐга циктања и врискѐ! Цикнѹо је на ђѐцу и она се, кѹкала, снѹждила у рожник от кѹћѐ.

цикотин, -а, м. *жути кукуруз*; *уп. цикветин*. — Испѐкла ни блѐше баба колач от цикотина, ништа слађѐ нијесам изио.

цикотић, -а, м. *сидало, шањивѹија; ѹокварењак (тако су некада у шали звали Подгоричане); сирѹиан човјек*. — Не мош ти ш њима, цикотићи су тѐ. Некад смо Подгоричане звали цикотићи.

циктање, -а, с. *гл. им. од циктаѹи*. — Какво је онѐ циктање у кѹћу? Чѹјаше се циктање митролѐза сваки дан.

циктѹт, -тѹм, несвр. 1. *врискаѹи, цијукаѹи*. — Не да ђѐци да циктѐ, ништа се од њих не чѹјѐ. 2. *ѹцаѹи учѐстано или рафалино (о оружју)*. — Циктѐ пушке по Бјелопавлића ка да сѐ зарѹтило. Циктијаху пушке тѐ јѹтро овијем пѐљем ка да је рѹт.

цилѹвоје, -а, м. *мршаво мушко дијѹше*. — Какѹв ти је овѹ цилѹвоје, штѐ је овакѐ мршѹв?

цилѹк, -а, м. *вриска*. — Повѹздан се у њихову кѹћу чѹјѐ цилѹк ђѐцѐ.

цилѹкнѹт, -нѐм, свр. *вриснути; ѹолудјети*. — Штѐ си јѹтрѐс цилѹкнуо те зовѐш јѐдно пѐ једно ѐт чељади! Тако ми бѐга је цилѹкнуо, не зна што прѹча.

циликтѹт, -ѹкѹѐм, несвр. 1. *врискаѹи, цијукаѹи, ѹѐбрискиваѹи, веселиѹи се*. — Циликѹ свѹтови Загѹрачем, чи су, фала бѐгу? Мирѹна циликтѹше ѹ коло ка појједна. 2. *фиг. сијеваѹи, ѹрашиѹаѹи, ѹуцаѹи*. — Циликтѹла је њѐгова пушка у рѹт ка појједнога Црногѐрца. Циликтѹше му митролѐз ка огањ. Циликтѹ је Машѹнов цефердѹр ка појједнога Црногѐрца.

цимѹт, -ѹм, несвр. *ѹѹѹаѹи; ѹѹћи*. — На онѹ мѹли вагѐн чѹм стѹнѐш на стѐпу мога си га цимѹт ка да је игрѹчка. По циѐ дан сѹмо што цимѹм по брѐме уз овѹ страну.

цимѐнат, -ѐнта, м. 1. *цемент*. — За три вреће цимѐнта сам плѹтио два милиѐна. 2. *ѹроѹѹар, асфали и ѹѹишиѹе цементѹирана ѹѹриѹина*. — Напрѹвнио сам цимѐнат окѐ кѹћѐ, нѐма ми више влагѐ унутра. На пѹт смо метнѹли цимѐнат, сѹд велѐ ѹсѹлт, ѹма више од десет гѐдѹна.

циментѹт, -ѹм, несвр. *цементѹираѹи*. — Цимѹтѹ сам онѐ испрет кѹћѐ, сѹ се ѹма ђѐ сѐс.

циментѹрѹт, -ѹрѹм, несвр. *цементѹираѹи*. — Кѐ ти је цимѹтѹрѹ ово ѹспрет кѹћѐ?

цимина и **цимѹна**, -ѐ, ж. *сиѹбло, пѹ надзелни дѹо кромѹира, врѹјежа*. — Ударѹла је мѹна у цимѹне на крѹлоу, слабо ђѐ родѹт. Крѹѹла је ѹ земљу а цимѹна изнад њѐ. Ијѐ нешто крѹѹлоу, цимѹна је пѹчѐла да жути. Да сам ѹм цимѹнѐс от крѹѹлѐ пѹ нека ѹјѹ, а ѹнаша прѹсѹд су слаткорѹна. Цимѹне су крѹѹли великѐ и лијѐпе, а нѐ знам ѐне ли под њѹма штѐ бит. Искѹби онѹја цимѹнѹ крѹѹѹѹѹија, нѐма под њѹма ништа, пѹ да магѹрѹту.

цингар, -а, м. *цигар*. — Кѹће су ни блѹзо, ни цингар дѹѹана од једнѐ дѐ другѐ.

џингара, -ѓ, ж. *бронзано звоно које носе овце, козе или (ређе) краве, меденица*. — Метнули смо јарцу џингару око врата, па се препа и почео да блежи. Никакво магаре да се навикне на џингару, а метнули смо му је да чујемо хје је е не можемо трчат стално за њим. Објесио џингару на овна, а овновима се меће чактар. Џингара се даље чује о чактара.

џингарање, -а, с. гл. *им. од џингарати*. — Чује се неђе џингарање, ау нека! Како је оно џингарање?

џингарат, -ам, несвр. *звонити џингаром*. — Џингарату неђе они брави, али не виђу хје. Прејако џингара џингара овијама овцама.

џипан-џио, -јела, -јело *сав, у џелини*; уп. *џипцио*. — Џипан-џијелу ноћ су ме бољели зуби.

џипџио, -џијела, -џијело *сав, у џелини*; уп. *џипан-џио*. — Ђво је мачка полокала џипџијело млијеко, није остало ни капље. Џипџијелу ноћ су завијале кучке у доњи обер.

џица, -ѓ, ж. *метална војничка посуда за воду, чуџура, чуџурица*. — Напунио сам џицу ракије ка сам поша от куће, све сам другове частио.

џиџат, -ам, несвр. (само уз негацију) *расити, развијати се*. — Нећеш џиџат виши, јадо, не пуши! Није ми џиџа купус, оста је онако мали при земљи. Шеница није почела ни да џиџа. Ђевојнице што плене не џиџау, и неће се удават.

џицвара, -ѓ, ж. *кувани кајмак (кува се са кукурузним брашном, уз додавање веома мале количине воде у џоку кувана)*. — Свако јутро она њему свари џицвару, вели е му је скоруп варени добар за срце.

џиџија, -ѓ, ж. *тврдица*. — Џиџија је Никола, не би Богу тамљана да. Такве џиџије моје очи не виђеше!

џиџиреп, -а, м. *ситно дијете, ситина особа*. — Она ти је невљеста ни от педѓ ни од ромаче, прави џиџиреп.

џињкџат се, -ам се, несвр. *погађати се, изражећи нижу цијену нечему*. — Ђе гдђ купује, она оне стално да се џињкџа, мисли е ће тако добит јџтиније што купује.

џквџара, -ѓ, ж. *масноћа с прљавиштином на џијелу или одјећи, масна скрама на џичној површини, сквара, нечистиоћа*. — Ето му по прста џквџарѓ на грло, а прџви се момџк! Скупила му се џквџара на колијер от капота, па му се ни бџја не познаје. Уфџтила се џквџара на воду, не ваља је пит, гадна је.

џквџрав, -а, -о *замашћен, прљав од џкваре; прљав, нечист*. — Џквџрава ти је крагна свѓ, не можеш тако у нарѓд. Џио је џквџрав, ка да се никад не умивѓ. Што ти је та капѓт тако џквџрав, хје си га нагрџио тако ка да си се у кѓломѓ ваља.

џкврџна, -ѓ и џкврџне **1.** *цркотина од животиње; некакав инсекат*. — Смрџијаше накрај пута некаква џкврџна, цркотина од малѓга пашџста или маџке, не разазнавѓше се. Згѓзѓх малѓпријед некакву џкврџну, слична бјеше ономе гѓвноваљу. **2.** *фиг. лош џвџек, лош карактер, нишѓти џвџек*. — Више џкврџне од њѓга нијесам глѓда, то би убило и укрѓло, сѓмо да га не видѓ. Не помѓњи ми ту џкврџну, стужѓ ми се ка чујем њѓгово ѓме. Оѓаше она џкврџна да се тучѓ с онѓјем делијѓм. Тун нема џѓека, то је најгора џкврџна.

џкврџчат, -џим, несвр. *крџити (о цријевима)*. — Изѓди што да ти не џкврџче цријѓва.

џкљад, -а, м. *маргин; избочина дуж њиве или ливаде која најчешће означава границу, међа између двије земљишне џѓелине, косина земљишѓија која дијели двије џѓовршине различѓитѓг нивоа*. — Наша и Сѓвова ливѓда се граничѓе онијем цкљадом. Пѓвслики је онѓ цкљад између долинѓ, посѓдићу на њѓга лѓзе. Побѓ сам лѓник у ни цкљад неке лѓзе и свѓка ми се примѓла. Причува краву нека пасѓе онијем цкљадом између наше и Петровѓ.

црепуља̋к, -а, м. *мјесто у кући, близу огњишта, гдје се пече хљеб (у црепуљи под сачем)*. — Црепуља̋к је мало уздигнут да се лакше меће црепуља. изр. имати пун црепуља̋к *бити богаи*. — Вазде им је црепуља̋к пунан [= увијек имају хљеба].

пријемуша, -ѐ, ж. *врста праве (Allium ursinum)*; уп. сријемуша. — От пријемуше се за Аустрије пека леб, а чорба — да не причамо. Неко је зове пријемуша, а неко сријемуша, теке је она спасаила доста народа да не помре од глади.

црквица, -ѐ, ж. **1.** *нека пешка, непозната болест од које се обавезно умире (често у клеиви)*. — Дабогда те црквица погодила, каква си! Згодиле и нега негђе црквица, нека се не кочопери. Згодила те црквица, мичи се отолен! **2.** *нешто мало, ситно*. — Примам нешто мало црквице пензије. Немоте им ту црквицу предајат, но им све даће одједном. Нема тун ни црквице, а немоли шенице.

црквица и црквица, -ѐ, ж. *мјесто гдје је некада била црква; микроионим (у мн. облику)*; уп. црквиште. — Има и у Јабуче једна црквица, велѐ ѐ некад тун била велика црква. Јутрос сам вођла краву на Црквице да што попасѐ.

црквиште, -а, с. *мјесто гдје је некада била црква; локалитет са иим именом*; уп. црквица. — Нема ондјен више цркве, остало је само црквиште, још се видѐ здине.

црковине и црковине, -ина, ж., мн. *црквено земљиште или земљиште које је некада било црквено; микроионим*. — Слаба је земља на не црковине доље, није за жито. Убра сам гробље са Црковина, сад можеш пуштит живо на лозе.

црковни, -а, -о *који припада цркви, црквени*. — Дали су му оно црковно имање да посиде мало жита. Она ливада до наше је црковна. Го је ка црковни мис. Проклика је црковну имовину. Гредта се с црковнијем игра. Биле су у нашу цр-

кву неке старе црковне књиге, па их је неко последије рата побио.

црковник, -а, м. *црквено лице, лице које служи у цркви (свештеник или сл.)*. — Син Јованов је био негђе црковник у Босну. Црковници обављау црковну службу.

црковно, -ога, с. (супстантивизовано) *земљиште које је припадало цркви; назив локалитета који је припадао цркви, ионимизовано*. — Немо живо да ми пуштајеш на Црковно, дпу да га затравим.

цркотина, -ѐ, ж. **1.** *леи угуле животине*. — Смрди у Вишњу порет пута некаква цркотина, мора да је крепала нечија мачка. Базди она цркотина од липсалте кобиле Станине. Смрди некаква цркотина у они грм, биће да је крепла они пас. **2.** *фин. онемоћало живо биће (човек или животиња); игра, неспрећна особа*. — Понеси онијама старијама цркотинама мало брашна. Цркотина је оно а не магаре, не може више мрднут. Виђех ону цркотину од Јована, нема у нега више ништа.

црнило, -а, м. *несрећа, непријатност (најчешће у клеивама); епитет уз име када се жели ићи непријатно рећи о личностима*. — Каква је, бдје јој Бог црнило да! Какав Момчило и црнило, нема у нега срђе!

црнина, -ѐ, ж. **1.** *црна одјећа*. — Стално нос црнину. Прође некаква жсна у црнину. **2.** *короста, жалоси*. — У црнину је ѐо по године. Не идѐ на игранке, у црнину је. Пот црнином је она више о десе мљесѐца.

црниџ, -им, несвр. изр. *ни црнет ни бијелџ* *ћутиши, показујући велику џугу или жалоси*. — Она несретница ни црни ни бијели отка ој умрије син. Ни црни ни бијели, јадница, но све ћути ус кревет.

црнојка, -ѐ, ж. *несрећна жена (асоцијативан назив)*. — Што ће Милојка и

црнџка, свѣ су јџј убили. Рѣчи онџј црнџки да се причува, кѹ ће.

црнокрүг, -а, м. велика змија *шамне боје*. — Какву змијурину виђех у нѹ мѣђу, правѣ црнокрүг.

црномѡѡас, -ста, -сто *који је шамне ѡуши и косе, црнѡурасѣ*. — Свако од ѡеце ѡм је црномѡѡасто, сви су се увргли у ѡјчевину.

црнпурас, -ста, -сто *шамноѡуш*. — Сви су ти дѡма плави, једнѡ ова мѡла црнпураста, на кога се увргла, фѡла бѡгу.

црнѹља, -ѣ, ж. *несрећница, јадна жена, ојаћеница*. — Што раћаше она црнѹља мајке му? Виђех онѹ црнѹљу Мирѡшеву, пропаља је ѣо нѣко вријеме ка да је јѣв-тичава.

црнѣт (се), црнѣм (се), несвр. *црнѣ-ѣти (се), шамѣѣти, добијѣти шамну боју (лица); шуговаѣти, имаѣти мрачне мисли*. — На(ј)боље се црнѣ на Лукавицу, боље нѡ на море. Црнѣ се ова лѡма ка котѡ. Црнѣ стакленѣ сѹдови ѡд вина.

црнѡ, -ѡ, м. *несрећник*. — Штѡ ће сад онѣ црнѡ без ѣкога сам?

црпѹља, -ѣ, ж. в. *црепѹља*.

цүкар, цүкра, м. *шећер*. — Немѡм ѡѡоље зрно цүкра у кѹћу. Успи ѹ кафу мало више цүкра, милијѡ ми је слѡткѡ.

цүкат, -ѡм, несвр. *куцаѣти*. — Што нѡ цүка у нѣ дирѣк? Не цүка, мѡли! Цүкаш ли ти на тѹ машину?

цүкнѹт, -нѣм, свр. *куцнѹѣти, лѹцнѹѣти*. — Цүкни чекѣћем онѣ клинац што вири ѣ зѣда, да обљѣсим на нѣга овѹ тѡрбу. изр. цүкнѹт се ѹ главу *размислиѣти, доми-слиѣти се...* — Цүкни се ѹ главу, пѡ ћеш разумљѣт.

цүкрѣт, -ѣм, *шећерѣѣти*. — Ја не цүкрѣм кафу никад нѡ је пијѣм онѡко.

цүксфѣр, -а, м. 1. *аустријски наред-ник (у I свј. рѡју)*. 2. *фиг. нерадник, лѹ-ѣлица, бадаваѣица [ваљда осѣѡѡак из ѣриода окуѡѡѣје у I свј. рѡју, када су цүксфѣри само „нагледали“ а не и шѣѡ]*

ради ми]. — Довѣди онѣ твоје цүксфѣре дѡко ми помѡђу покупит сѣјено. Чи ти је овѣ цүксфѣр, како би бѣло да ти што помѡђе нѡ се излежавѡ тѹначке.

цүкѹљ, -а, м. *камен који вири ошѣрим дијелом из земље; уп. цукуљак*. — Пентра сам се по онијама цүкѹљима по Коравцу, сви су ми се опѡнци распѡли.

цүкуљак, -а, м. *камен ошѣтар на јед-ној сѣрани, ѡа ошѣтра сѣрана најчѣше вири из земље; мађи камен ошѣтар на једној сѣрани, у слободном ѡросѡору; уп. цукуљ*. — Како сте дѡшли прео онија цукуљакѡ на Комуницу, беспѹћем?

цүкуљас, -ста, -сто *који је ужи на горњѡј сѣрани, куѡасѣ*. — Имѡ нѣкако цүкуљасту главу ка да нѣје чѣљаде, гѡре ѹска а дѡље ширѡка. Снѣјела је кѣша зѣмљу пѡ су из ливадѣ искочѣли све некѣ цүкуљастѣ камѣни.

цүљање, -а, с. гл. *им. од цуљаѣти (се)*. — Остѡви, мѡла, тѡ цүљање на конѡп, нѡ ѣди да пѹшѣиш онѹ крѡву!

цүљѡт (се), цүљѡм (се), несвр. *љуља-ѣти (се); заносѣѣти се ѡри ходању*. — На-правио сам ѡеци конѡп на мѹрву да се цуљау. Не цуљај се на тѹ грану да не панѣш! Јѡко се свѣ цүљѡ кад ѣде ка да је пљѡн, а мѡжда и јѣс.

цүљка, -ѣ, ж. *љуљаѡика*. — Начѣни каквѹ цүљку овѡј ѡеци нека се цуљау ѡћѣн, бѡље нѡ да ѣдѹ пѡ сѣлу.

цүпит, -ѣм, свр. *сѣѡѡѣти, увѹѣти, убѡ-ѡѣти*. — Цүпи рѹку у баѹу. Тамѡн јѡ цү-пила рѹку ѹ лишће, кад онѡ змија из нѣга.

цүрѣтѡк, -ѣтка, м. *ѡодрасла дјевојчи-ца, адолесценткиња*. — Видѣм јѡ, вѣћ си пѡчео да се врзѡмѡш окѡ онија цүрѣтѡка Мѣличинѣја.

Цүѡа, -ѣ, м. м. *особа из Цүѡа*. — Ыдѡ-ла сѣ за једнѡга Цүѡу, живѣ у Бѡград.

цүцки, -ѡ, -ѡ *који ѡриѡда Цүѡама, који ѡѡѡѡѡе од Цүѡа*.

Цүцкиња, -ѣ, ж. ж. *особа из Цүѡа*.

Ч

чабар, чабра, м. посебна посуда, каца, у којој је вода, кроз њу пролази цијев (тула) у којој се хлади пара и претивара се у алкохол (ири десимлисању, иј. печењу ракије). — Расушио се чабар, трѐба га забрѐкнѓт е ће се брзо пѐћ ракија.

чавка, -ѐ, ж. 1. врана. — Позобаше чавке свѐ овѐ жито. 2. фиг. несрећница, жена у црнини и шузи. — Штѐ тѐ му онѐ чавке от сѐстара, остале су безбратнице.

чавуља̀т, -ѐм, несвр. узима̀ти дио ио дио од каквог плода (кшиа кукурузног, грозда грозђа, махуне и сл.), чо̀ллийи. — Чавуља̀м овѐ грѓздовс да издво̀м онѐ што ће за грѓђе и да из њих ма̀кнем зелѐна зрна. Не помажем чеља̀дима ништа на̀ко што чавуља̀м покой клас ко̀кошка̀ма.

чаву̀ња, -ѐ, ж. дио грозда грозђа који се од грозда може одво̀ји́ти као цјелина; уп. чамоњак. — Изѐла сам и ја данас јѐдну чаву̀њу грѓђа, може се, Преображење је данас. Очѓпли ми јѐдну чаву̀њу грѓђа.

чађа, -ѐ, ж. чађ. — Цѓо пѐтар је покривѐн чађом, ништа се на њѐга не мѓже метнѓт док се не очисти.

чађавица, -ѐ, ж. 1. лампа на пѐтролеум без сѓакла (ѓлехана); уп. хоравица, чкиљавица. — Примакни тѓ чађавицу и свини ми, ништа не видѓм. 2. неугледна кућица у којој се ложи на огњишту и дим излази непосредно кроз црепове или сламу на крову, ѓѓллеуишица. — Нѐмау ѓни правија кућа нѓ сви живе у некаквѐ чађавице покривѐне сламом или штиѓом.

чазбѐн и **чазбен**, -а, -о који воли да угостѓи, да часѓи, који није шврѓица, који је каваљер, ѓѓишењак, ѓѓишењачина. — Чазбенијѐ фамѐлѐ нѐма од Марковѐ, ко гѓђ дођѐ — дочекау га поштѐно. Чазбени су ѓ Сава сви, из њиховѐ куће нико није ѓзаша неча̀шѐн. Мѓлица је чазбѓна ка појѐдна жѐна.

чазбеник, -а, м. онај који радо чаишава, ѓѓишењак; уп. чазбењак. — Нѐма на овѐ банде таквија чазбеника ка што су на̀ши пријатељи, Ружина домовина.

чазбења̀к, -а, м. онај који је чазбен, који је кавалер; уп. чазбеник. — Био је Радован чазбења̀к да му није било равнѓга.

чакара̀с, -ста, -сто зрикав, врља̀в. — Чакара̀ста јѓ је шѐр, нѐнеш се, ја мѓслим, ѓѓм женит. Је ли му онѓ дијете мало чакара̀сто, нешто му ѓдѐ једно ѓко ѓ банду.

чакара̀сто, прил. 1. зрикаво, врља̀во. — Глѐла чакара̀сто, па никад нѐ знаш кога глѐда. 2. нао̀йако, укриво. — Свѐ му ѓдѐ чакара̀сто, што гѓђ ра̀ди — искривѓи.

ча̀кма, -ѐ, ж. зид направљен од дрвѓта и ома ѓтерисан, дизма. — По Брдима су осприје имали свѐ куће о ча̀кмѐ. Ча̀кму су картали и глибом, такви зѓдови су тѓпли. Првѓ смо били направѓли кућу од ча̀кмѐ, па смо иза тѓга зѓдали овѓ.

чакта̀р, -а, м. четвртиастѓ звоно израђено од ѓлеха (или бронзе) које носи прѓводник сѓѓоке. — Чујѐ се чакта̀р на Зимѓљу до у Поврхпѓлѓину. За ѓвна сам кѓпио чакта̀р а за јарца цѓнгару. Звѓни чакта̀р на магарѐ ка да прѓводи буљу̀к. Чакта̀р сам објѓсио онѓ старѓ ѓвци, прѓводи бравѐ ка најѓољѓи угѓч.

ча̀кшире, -ѓра, ж., pl. t. ѓанѓалоне од кољена наниже уско уз ногу скројене. — Обѓка ча̀кшире и обѓо чѓзме и кѓцоши се с тѓјем.

чалабрѓнѓт, -нѐм, свр. мало ѓѓјѓсти. — Чалабрѓнѓо сам нѐшто јѓтрѓс, немѓте ме нагонѓт да ѓјѐм.

ча̀мѓт, ча̀мѓм, несвр. биѓи у чамоѓињѓи, у самѓиѓиѓи, у ѓузи. — Стари му ча̀мѓ у нѓ појату а ѓн скѓта пѓ свијету.

ча̀моња̀к, -ѓња̀ка, м. мали ријѓтки грозд грозђа, зрна с малог ријѓчког гро-

обавезна је конструкција час(т) + о(д) свијета.]

чәсйт, -йм, свр. и несвр. (у негацији) *задржи(ва)йти се; итрајайти*; уп. часковат. — Немо чәсйт җ те нәмәмо кад чәкәт. Нйјесам чәсйла ни пә сәта, кад аоли га. Нҗһемо чәсйт, җдмәх се врҗһемо. Нйјесам чәса чәсйла, нә сам крәнүла чйм сам чүла.

часковәт, -үҗем, несвр. *итрајайти*; уп. часит. — Немо тәмо часковәт, нә се җдмәх врҗни.

чәчнүт, -нәм, свр. *дирнуйти, задјесйи, заподјесйи*. — Немоҗе га чәчнүт җ һе ве испсәвәт на пәсә обоҗке.

чвөр, -а, м. 1. *узао*. 2. *израслина на дрвейцу; кврас*. — Убәри ми један штәп од јәсәна али немо да на нҗга бӯдә чвөрәвә. Скочйли су нәкаквй чвөрөви на трәшну, свә һе онә прәвә искрйвйт. 3. *израслина, чворуга на ишјелу; обично на глави*. — Прәс косу су ми свә некаквй чвөрөви и кврҗге, онә кә мрчнә кәсти. Погодйо га је онәм зипйңдәм ү чело, җто му чвөр кә шәка.

чворовәт, -а, -о *који има чворове на себи (о човјеку и биљци), крив (о дрвейцу), чворноват*. — Спопәли су га нәкаквй чвөрөви, җто му свә глава чворовәта. Күпйо сам чворовәтә дрва, тун нәмә ни пә күбнйка а пләтйо сам цйо күбнйк.

чворогләв, -а, -о 1. *који је чворасте главе, чија глава има какве избочине, који има какав йоремеҗај у морфологији главе*. — Нйјкад ми нйје мйло ка се срәтәм с онијем чворогләвйм чәҗадәтом. 2. *фиг. шврдоглав*. — Не мөҗеш му докәзәт, чворогләв је кә мәска.

чворогләвиле, -а, м. *шврдоглава мушка особа*. — Нйјкако не мөҗеш иҗсҗәһ нә крај с онијем чворогләвилем Рүмичинйјем, җн свәју пә свәју, а тй цркни.

чворүга, -ә, ж. *вҗи чвор*. — По обрәзу су му искочйле свә вәликә чворүҗе.

чәбрңнүт и **чәбрңнүт**, -нәм, свр. *мало захвайнйи, мало узейи, мало добнйи (нйр. хране, йри музәну и сл.)*. — Нҗшто сам чәбрңнуо јүтрәс, пә сәд не мөҗу да йјем. Чәбрңнула сам кәзу, фәльйвә јој вәравйна, скәро һе га запраһ. Мәло прйјед сам нҗшто чәбрңнуо, сәд не мөҗу јес, поквәрио сам рүчәк.

Чәвљанин, -а, м. *мушка особа из Чәва*.

Чәвљәнка, -ә, ж. *женска особа из Чәва*.

Чәво, -а, с. *насеље у Кайтунској нахији, в. Кчәво*. — Тамән сам бйла стйҗла дә Чәва кад ми јәвйше е се у Когәр не мөҗе.

чәвскй, -ә, -ә *који йриҗада Чәву, који йойиҗче од Чәва*.

чәговйһ, -а, м. *којег йрезимена, чији син?* — Чәговйһ тй онә бй? Чәговйһи су җни? С чәговйһиҗама си се повәзә?

чәговйһкә, -ә, ж. *којег йрезимена, од које йородице?* — Чәговйһкә ти је невљәста? Чәговйһкә бјәше по рәду Мирүна?

чегрләт, -әм, несвр. I. 1. *грейсйи шәко да се найадно чүҗе, чегрйайти*. — Чегрлә нҗшто нә врәта, вйҗи да нйје онә күче. 2. *брбәвйи, брбәвйуҗи злюбно говорйи*. — По вәздән чегрләш кә бәба йза упрәта, нйкәме не дәш да прозбәри. II. ~ *се сваҗайти се; чегрйайти се*. — Ово се двәҗе мләҗија стәлно чегрләу, не мөҗу једно дрүгә замйслйт.

чәгрәс, -сти, ж. *сукәб, сваҗа, задјевйца*. — Меҗу нйма је некаквә чәгрәс, җдәвно не збәрә. Нйкад меҗу нәшйјема күһәма нйје бйло нйкаквә чәгрәсти нәко сәд.

чегртәлка, -ә, ж. *дрвена сйрава за чегрйање, за йнашење ййиҗца шйло найадају жйиҗа и воҗе*. — Напрәвно сам чегртәлку от кошәлә, мөҗе ме надҗйвљәт.

чегртәт, -әм, несвр. 1. *сйиҗно клопәрайти*. — Чегртәу һҗпа Михайлова у

шеницу, навѣдѣле се тѣце. **2.** *фиг. брбѣва-иш.* — Виђи што чегртѹ она баба у кѹћу, да штѣ не иштѣ.

чегртѹша, -ѣ, ж. **1.** *чегртѹша.* — Ўзми онѹ чегртѹшу и пѣђи ѹ лозе да маѣло препѣдаш врѣне е тѣ позобѣт грѣжѣ. **2.** *свадѣлива, загрѣжѣлива женска особа.* — Тѣшко да и тѣ с онѣм чегртѹшѣм мѣжеш ижѣћ нѣ крај а нѣмоли ми.

чѣза, чѣзѣ, ж. *двоколица*; уп. калешин. — Пролѣзѣо је овѣм цѣдѣм једнѣм и го-сподѣр чѣзѣм.

чѣзнѹт и **чезнѹт**, чѣзнѣм, несвр. *чезнѹ-иш, ишговатиш.* — Кѣ нѣ би чѣзнѹо за онѣ-квијем сѣном. Не мѣгу је оставѣт сѣму дѣма, чезнѹћс зѣ мнѣм.

чекѣја, -ѣ, ж. *врѣта ваге, инсѣру-ментѣ за мјерење итежине (до 12 kg), по-моћу федерског механизма.* — Ўзми чекѣ-ју да ти Мѣлица измѣрѣ три кѣла сѣра.

чекѣрк, -а, м. **1.** *диѣ икачког сѣана.* — Прѣдѣво сѣ сѹкаѣо чекѣрком. **2.** *наѣрава за цѣрѣење воде (уређај).* — Мѣ из нѣше бистѣјернѣ вѣдѣмо чекѣрком а не рукама.

чѣла, -ѣ, ж. *ицѣла.*

чѣлињѣ трава, чѣлињѣ травѣ, ж. *би-љка помоћу које се ишкѹиѣјају ицѣле (Melissa officinalis), в. и ѣубица.*

чѣлињѣк, -а, м. *мјестѣо гдѣ се налазе улишѣта, иш. кошѣнице ицѣла, ицѣлињѣк.* — Пѣро је огрѣдѣо њѣгѣв чѣлињѣк, ни тѣца не мѣже уѣћѣ у њѣга. Кѣ што је тѣр за живѣ, тѣкѣо ти је чѣлињѣк за чѣле.

чѣло, -а, с. **1.** *диѣ главе.* **2.** *пола дана, иш. дан или ноћ (12 сѣтиш) као мјера (вре-менска), ишр. у ицѣењу крѣча.* — Клѣчница је горѣла седам чѣлѣ, свѣкѣ лѣкат по једно чѣло. Пѣкли смо клѣчницу седам чѣлѣ [= 4 дана и 3 ноћи, или 3 дана и 4 ноћи]. Свѣкѣ лѣкат клѣчницѣ — јѣдно чѣло печѣња. До Кѣриѣва смо одѣли пѣшкѣ троје чѣлѣ.

чѣлопѣк, -а, м. *ишрѣсојна сѣпрана коју јако ицѣе сунѣе; врѹтина, најѣвѣћа врѹтина*

у ишоку дана. — Онѣ онѣћѣн је чѣлопѣк, ништа се не мѣже прѣмит што се засѣдѣ. Удѣрио живѣ чѣлопѣк, ѣчи да изгѣрѣ. Дошѣ је з Грѣда у нѣјвишѣ чѣлопѣк, из-горѣо је пѣ се сѣд маѣло разѣлађѹје на би-стѣјерну.

чѣљѣд, -и, ж., зб. *чѣланѣви ипородице; маса народа у једној сѹишѣни.* — Имам де-сетѣро чѣљѣди, а нѣмам зѣрна брѣшна. Ко-лѣкорѣо је чѣљѣди ѹ Мѣша? Штѣо ти је ш чѣљѣдма, јесѹ ли ти тѹн или си их ѣе по-слѣ? Чѣтреспрѣвѣ мѣгѣо чѣљѣди из Загѣра-ча избѣјѣло је у Копѣитнѣк.

чѣљѣде, -адѣта, с., зб. *чѣљѣд особа; чѣлан ѣомаћѣнѣшѣва, чѣлан ипородице.* — Како су ти чѣљѣд дѣма? Оженѣо сѣ Ми-лѣнѣм Пѣтковѣм, ѹзѣо је фѣно чѣљѣде.

чѣмѣр, -а, м. *јѣд, несрѣћа. ишуга, нево-ља.* — Сѹѹ је фамѣљу њѣгѣва смѣрт увѣли-ла у тѹгу и чѣмѣр. Нѣмѣ овѣћѣн, бѣгоми, ништа бес чѣмѣра и јѣда.

чѣмѣран, -рна, -рно *који је ишежак за жѣвиш; ишужан, јѣдан, несрѣћан.* — Че-мернѣјѣга мѣѣста, чѣни ми сѣ, од Барјѣ-мовицѣ нѣмѣ, сѣмо гѣ кам и дрѣча. Чѣмѣр-на је и несрѣтна ѣткѣд знѣ за сѣбе.

чѣмерѣка, -ѣ, ж. *врѣло горка биљка (Veratrum), чѣји се кориѣн корѣсѣиш у ра-зне здравѣшѣвене сврхе (ишр. ишѣење же-лѹдачѣних ѣобоѣња).* — Штѣѣо је овѣ јѣло грѣко кѣ чѣмерѣка, не мѣгу га ѣбѣс. Оћѣн нѣмѣ чѣмерѣкѣ, мѣ смо је доносѣли с Лу-кавицѣ. Грѣк је овѣ крѣстаѣац кѣ чѣмерѣка.

чѣмѣрно, прил. *ишужно, несрѣћно, јѣдно.* — Овѣћѣн се живѣ чѣмѣрно да не мѣже чѣмернѣјѣ. Осѣћѣ се чѣмѣрно кѣ ни-једна дрѹга.

чѣнгеле, -ѣлѣ, ж., рл. т. *мѣтѣлна или какѣи дрѹсѣа кѹка за захѣпѣање ирѣдѣмѣиѣа из воде (ишр. коју уѣаднѹ у бистѣјернѹ — канѣиш и с.л.).* — Пѣла ми је бѣла пућѣѣиѣа у бистѣјернѹ, пѣ сам је изѣвѣдио чѣнгѣлѣ-ма штѣо сам ѣх напѣрѣво од јѣсенѣвѣта прѹта с јѣднѣјѣм рѣгом.

чѣпѣт, чѣплѣм, несвр. 1. *газећи иришискаиши, равнаиши*. — Чѣплѣм ове сѣднице дако се бѣље прѣмѣ. 2. *ићи, газити земљом, ходати*. — Нѣшта поганѣјѣ од нѣга нѣје што земљом чѣплѣ.

чѣпѣран, -рна, -рно *који се прави важан, кочоѣран (о ситној одраслој особи);* уп. њеперан. — Блѣше Савѣћ, онѣко, чѣпѣран, а лут кѣ рѣс. Никола блѣше чѣпѣран, мѣли али кѣ вѣтра живѣ.

чѣпѣрит се, -ѣрим се, несвр. *иравити се снажнијим и важнијим него ишло јесте, бити уобразжен, кочоѣран, надувени*. — Све ми се нѣшто чѣпѣри онѣ јѣдо кѣ да је какав велики чѣек.

чѣпркање, -а, с. гл. ил. од *чѣйркаиши*. — Мѣни се тогѣ чѣпркања по туђијема ствѣрѣма!

чѣпркѣт, -ѣм, несвр. 1. *искоѣваиши чѣйркањем*. — Чѣпркѣм по овомѣ лучњѣку, ѣмѣ заостѣлија глѣвѣнѣ. 2. *ирейраживаиши по сѣварима, ирикаиши*. — Чѣпркѣм кашѣгу дако нађем кой клинац мѣђу овѣјема сѣтницама. 3. *исѣишицаиши нешѣто замагљено, нејасно*. — Немѣј тѣ тун нѣшта чѣпркѣт, нѣка брѣнѣ старѣ од тѣбе.

чѣпѣкѣт, -ѣкѣм, несвр. *корачаиши замѣшљено, шѣтаиши одређеним ирѣсто-ром и размѣшљаиши, ходати уз наѣор*. — Сваки дан чѣпѣкѣ по пѣ ѣрѣ испрет кѣћѣ. Чѣпѣкѣше испред вратѣ кѣ стражѣр. Ѧ, ѣво, чѣпѣкѣм по кѣћи, лѣше ми је. Чѣпѣкѣш ли помѣло, ѣѣде? Чѣпѣкау онѣ наше бѣбе.

чѣрѣк, -а, м. *чѣйврѣишина нечега (најчѣише рѣла, мјере за површину земље; као земљѣишина мјера черек чини чѣйврѣишину рѣла, иј. око 4,5 ара); буѣи меса са остѣалим месом који заједно чине чѣйврѣишину заклане живоѣишиње*. — Кѣуѣи сам чѣрѣк земљѣ у окрѣјак, ѣћу да зѣдѣм кѣћу. Немѣмо у Загѣрач више од десет чѣрѣкѣ ливѣлѣ. Остави ми један чѣрѣк од оногѣ брава што ћете сѣтра да кољѣте, дѣдѣ ми

ѣѣца. Блѣше сунце оскочѣло дѣбар чѣрѣк [дакле, „четвртину неба“].

чѣрѣчѣт, -ѣм, несвр. *резаиши месо заклане живоѣишиње на иарчад (ѣрво на удове ѣа редом остѣало)*. — Ко ти је чѣрѣчио онѣ јѣловицу што си заклѣ? фиг. *расѣирзаиши*. — Чѣрѣчили су га све дѣо по дѣо док га нѣјесу усмрѣтили.

чѣсан, -сна, м. *чесно бијѣлог лука;* уп. чешаљ 2. — Дѣ ми двѣ три чѣсна бѣјѣлогѣ лѣка да мѣтнем ѣ чѣрбу.

чѣсѣв, -а, -о од *чега, од какве маѣе-рије, који; некакав*. — Чѣсѣво је овѣ дрво што си од нѣга направѣо држѣло за сѣкѣру? Дѣ ми чесовѣ прѣт да га ишѣбѣм! Чѣсѣви ти је овѣ штѣп, рѣкѣ бѣх да је орѣховѣ. Чѣсѣвѣ ти је овѣ бѣчва, јѣ ли рањѣвѣ? Дѣј ми чѣсѣви прѣт да оћѣрам овѣ прѣсад. Купи ми чесовѣ кутѣју за дувѣн ако нађѣш.

чѣстѣр, -а, м. *бѣљни гусѣиши*. — Припѣзѣте се у чѣстѣр да вс што не закољѣ.

чѣстѣт, -а, -о *чѣстѣан*. — Чѣстѣти су тѣ лѣуди, дѣјте им шѣѣр. Нѣје било у овѣ крајеве чѣститѣјѣга момчѣта од нѣга, и видѣш како настраѣа.

чѣстѣт, узвик *срећан (био)*. — Чѣстѣт ви Божѣћ! Чѣстѣта ви Нѣвѣ гѣдина! Чѣстѣта ви снаха!

чѣтириш, прил. (ријѣтко у употреби) *чѣишири иуѣи*. — Чѣтириш мјѣри, а једном крѣј!

чѣтовѣње, -а, с. *боравак у чѣиши (војничкој јединици), учѣише у иходима војним, учѣише у борбѣма и райѣовима*. — У свѣјама чѣтовѣњима загѣрачкогѣ батѣли-ѣна Жѣвко је био кѣ најбѣљи. Чѣтовѣ сам јѣ и у Тѣрскѣ рѣт [Први балкански рѣт], а пѣтље у ѣјдѣке, и кѣ знѣ ѣе јѣш.

чѣтрѣдѣсница, -ѣ, ж. 1. *ѣомен мрѣиволе 40 дана послѣје смрѣиши*. — Бѣли смо на чѣтрѣдѣсницу ономѣ сѣну Јовѣнинѣме. 2. *врѣјеме када се смаѣра да је иорѣдиљѣ сѣособна да се враѣи нормѣлним обѣвѣ-зама*. — Кѣ се рѣдѣљи напѣни чѣтрѣдѣсни-

ца, она идѣ у цркву, али не мѡже улѣћ дѡк јѡј пѡп не читѣ молитву прет цркѡв-на врата.

чѣчерāv, -а, -о *увијен, гргурав (о коси или закржљалој биљци)*. — Ймā густу чѣчераву кѡсу, сву у увѡјке. Нѣмā тун вѣ-ликога дрвѣта нѡ свѣ онѡ ситнѡ чѣчеравѡ, малѡ.

чешагѣја, -ѣ, ж. *зуйчасѣа мѣшална сѣравица за чишење коња*. — Нѣмā овѡђѣн више ни чешагѣја ни коња, нѣти се штѡ ймā чешагѣјѣт нѣти су чѣм.

чешагѣјѣт, -ѣм, несвр. *чешагѣјѡм чи-сѣиши коња*. — Кā сам дошā, чешагѣјѣше коња, ѡће у Град.

чѣшалъ, -шља, м. 1. *предметѣ за чешљање косе*. 2. *чесно бијелог лука*; уп. чесан. — Изйѡ сам наћас нѣколико чѣшљѣвā лука е ми се чинѣ е ћу прелā-дѣт.

чешнѣк, -а, м. *бијел лук*. — Усадѣла сам једно трѣс кѣћнѣцā чешнѣка, ћѣца га вѡлѣ са сланѣнѡм.

чибѣк, -а, м. *цијев на лули, камши; већи цигарин*. — Направѡ сам за симсѣју чибѣк о трешнѣвинѣ. Вāзде сам пушиѡ на чибѣк.

чивѣја, -ѣ, ж. *ексер*. — Јесу ли ти гвѡ-зденѣ чивѣје у врата? Нѣмā нѣтѣ да се кѣпѣ мѣлија чивѣјā.

чивѣјѣт, -ѣм, несвр. *закиваши ексер*. — Чивѣјѣм канѣнѣле пā грѣде.

чивѣт, -а, м. *плава боја*. — Жѣта се мѡдрѣ кā чивѣт, ймау дѡста водѣ.

чивѣтан, -тна, -тно *који је плаве, за-твореноплаве или затвореномодре боје*. — Обѡйла сам рāшу у чивѣтнѣ бѡју. У обрāз је дошā нѣкāко чивѣтан, поплāвиѡ је.

чивѣтас, -ста, -сто *модрикаши*. — Нѣ-јесам глѣјала стару жѣну да нѡсѣ чивѣтā-сту рāшу до Госпāвѣ, ѡна, бѡгоми, кā да је млада.

чивѣт, -а, м. *Јевреј*. — Нѣмци су шћѣли да истражѣ чивѣте свѣу у свијет. фнг. *Ивердица*.

чивѣцкѣй, -ѣ, -ѡ *који прииѡда чивѣши-ма, који поишче од чивѣта*.

чѣкѣње, -а с. гл. им. *од чѣкаш*. — Мѡжемо се пѡтућ и бѣс чѣкѣња. Не ваљā му онѡ свакоднѣвнѡ чѣкѣње и зачѣкѣвā-ње.

чѣкѣт, -ѣм, несвр. *изазиваши*. — Немѡ ти нѣга чѣкѣт, ѡн је јѣчѣ од тѣбе, пā ће те избѡт. Ено се ћѣца чѣкау, ѡће, изглѣдā, да видѣ кѡ је најачѣ. Чѣкам те на свāкѣ пољану, да се појакāмо или да се побѣ-јѣмо.

чѣлѣт и **чѣлѣт**, чѣлѣм, несвр. *несѣпа-јаши (посѣпѣно), койнѣши (нѣр. о снѣје-су)*. — Нѣмā више шѣмѣ по овѣјама стрā-нама, свѣ више чѣлѣ, фалѣвā. Штѡ овѡ чѣлѣ цѣкар свāкѣ дан, да га коѣ не дѣра! Цѣјелѡ лѣго је чѣлѣло грѡђе по Загā-рачу, и пѡтлѣ су уфѣтили лѡпѡва. Олāм-но су пѡчѣле да чѣлѣ старѣ лѡзе по Загā-рачу, брзо ће ѣх нестѣт пѡтпуно. Чѣлѣћ ѣд из дāна у дāн, неће дѣго. Пѡчѣло је да ми чѣлѣ, нешто се не сѣћам. Све више ће ти чѣлѣт ис пāмѣти штѡ је прѣјед бѣло.

чѣм, везн. 1. (временски) *пѣк, шѣк ишиѡ, поишиѡ*. — Нека ми се јавѣ чѣм дѡћѣ. 2. (узрочни) *поишиѡ, бѡдѣти ѡа, јер...* — Неће више дѡдѣт чѣм си га онāкѡ изгрѣдила кад је прѣвѣ пѣт бѣо овѡђѣн.

чѣн, -а, м. *положѣј, задужѣње, офѣ-цирско звање; пошѣз*. — Кој чѣн ймāш на тā пѡсā? Дѡсāд је имā чѣн капѣтāна а сād је мајѡр. Тѣјем чѣном ти нѣшта да ваљā нећеш учѣнѣт.

чѣни, чѣнѣй, ж., рl. t. *урок (по иразно-вјерју)*. — Изглѣдā је нѣкаквā рѡгоша бāчѣла на нѣга чѣни те се не одвāјā од онѣ несрѣтницѣ. Мѡгѣ чѣни да се бāчѣ и на жѣвѡ -- да не лāјѣ млѣјска, да не на-прѣдујѣ, да цркајѣ.

чѣнѣт, чѣнѣм, несвр. 1. *гашиши, пра-виши какѣ мѣстичне радње и посѣћѣке*.

вјека. — У нѣга нѣма нйшта лўцкѡ, он је чўдовйште.

чўка, -ѣ, ж. *узвишење у брдовитом крају (дакле, не усамљено узвишење у равници), брдаице, главица, камењар.* — По цїо дан йдѣм по овијама чўкама за жйвијем. По Коравцу су свѣ чўке и шкрйпови, нйгђе нѣма равнѡга. Доћѣраше не до једнѣ чўкѣ у Гарчйћ.

чўкаљ, чўкља, м. *избочина на кошїланїм дјеловима љијела; чвор.* — Свўћ по прстїма од нѡгѣ ймѣм чўклеве, смѣгау ми ка се обўвѣм.

чўкас, -ста, -сто *који има мале уши;* уп. чуљас. — Бїла је под мѣнѡм што је бїла чўкаста, а бѡгоми је чўла кѣ да је имѣла нѣвнйше ўши.

чўкљѣв, -а, -о *који има љуно избочина, који има нараслине и сл. (обично о йрстїима или уойнїтїе кошчїйтїм дјеловима љијела), чворновїтї.* — Свї су ми прстї на ноге чўкљѣви, свѣ онї чўклеви кѣ лѣшнїци али орѣси. Зѣр не вїдїш да је кѡза свѣ чўкљѣва, старѡ је тѡ, не узїмѣ је.

чукўнбаба, -ѣ, ж. *бабина или дједова баба.* — Бѣба мојѣга ћѣда Вѣсѣ, мѡја чукўнбаба бїла је из Велѣстова, од Мїћуновїћѣх.

чукўнћед, -а, м. *дјед бабин или дједов.* — Али нѣ знѣш штѡ је чукўнћед — тѡ је ћѣд твојѣга ћѣда или твојѣ бѣбѣ.

чўља, -ѣ, ж. *она која има країке уши, краће од обичних (о овци, кози, крави, реће о жени).* — Уфѣти ми онў чўљу да је помўзѣм. Мїй велїмо „чўља“ кѣ су ѡвци али кѡзи, али жѣни, кратке ўши. Жѣ ми је смїцѣт овў чўљу, ѡна дѣјѣ вїше варевнѣ нѡ дрўгѣ три ѡвце.

чўљас, -ста, -сто *који је краћих и мањих ушију од обичних (најчѣшће о домаћој живоїшнїи, али и о човѣку);* уп. чукас. — Зелѡв ймѣ чўљасте ўши, ама дѡбро чўјѣ. Нѣкѣ ѡвце ймау чўљасте а нѣкѣ клѡмпѣве ўши. Ймѣм нѣколико чўљастї-

јех ѡвѣцѣх. Бїо је чўљѣс, али тѡ му нїје смѣтѣло да бїднѣ кѣ поїједан.

чўма, -ѣ, ж. *ѡпасна болестї, куга, нека ѡпасна еїдемија (у I свј. рѣшїу, нїр. шїанска грознїца);* уп. куга. — Ћўтїте, ћѣцо, чўма ве покўпїла! От чўмѣ је у аустрїнскї рѣт пѡмрло млѡго нѣрѡда. Чўма је покўпїла цїјелу Блѣготїну фамѣљу. От чўмѣ се нїко у Првї рѣт нїје мѡгѣ спѣсїт.

чўпа, -ѣ, ж. **1.** *коса на глави.* — Ошїшѣ се, ѣто ти је чўпа спѡпѣла врѣт и ўши. **2.** *ћуба.* — Вѣжѣ кѡсу у чўпу нѣвр главѣ.

чўпѣв, -а, -о *длакав; нерашчѣшњан.*

чўпѣт, -ѣм, несвр. *скўйстїи, чўйїтїи; љомало пѣстїи (шраву) или брстїїтїи (лїшће).*

чўпнїт, -нѣм, свр. *љовућї, скўбнўтїи; љѡпѣстїи, љѡбрстїїтїи.*

чурўк, -а, м. *мана, недосїїтїак.* — Жївїјѣла је под нѣкаквїјем чурўком, нїко нѣ знѣ кѣквїјем, и ѡстѣла је усѣћѣлица.

чўтура и **чутўра**, -ѣ, ж. **1.** *војнїчка љосуда за воду (од лїшїра).* — Свї смо носїли чўтуре, нѣко је у нїх носїо вѡду а нѣко, бѡгоми, и ракїју или вїно. **2.** (пѣјор.) *глава.* — Чўвѣ тў чутўру да ти је кѡ не разбїјѣ. Слѣбо ўчї, нїшта му не улѣзї у чутўру. Ймѣ ли, фѣла бѡже, йшта у чутўру! Мїсїли мало чўтурѡм! Је ли што запѣмтїла тѣ твѡја чўтура?

чўтурнїца и **чутўрнїца**, -ѣ, ж. (дем. али и ѡпшїтї назив) *војнїчка љосуда за воду (од лїшїра).* — Имѣ сам пўну чўтурушїу ракїјѣ, тѡ мѣ спѣсїло од рѣнѣ.

чўчѣвац, -ѣвѣца, м. **1.** *љѡвскї клѡзетї.* — Напрѣвїо сам чўчѣвац за кўћѡм, нїјесмо имѣли ћѣ излѣзїт. **2.** *мѣшї казан за љечење ракїје.* — Овї чўчѣвци, нѣшї мѣлї казанчїћї, нѣљѣше пѣчў ракїју. **3.** *врстїа пѣсуљѣ који расїе нїско и нїје му љѡшїребна прїшїка.* — Онї пѣсуљ чўчѣвац је сїтан, али је ўкўсан. Посїјѣћу и

чўчавца и прйткаш, бйће вацолѣ цйјслў зйму. Усйјала сам десепетнаес кўћйца

чўчавца, фйно се вйрй, а тй пасулў ђћен нйбоље рйћѣ.

Ц

цабалук, -а, м. *нешйно шйно се добија уз мнймалну цйјену, цабе*. — Дй је имйће за цабалук, а онйквў зѣмљу! На плйцу је данйс грѡжђе бйло за цабалук.

цабѣ, прил. *низашйа; жефйино*. — Ѣт стрйца сам дѡбйо цабѣ једну ливйду, даровй ми је.

цаб-цабѣ, прил. *вйше него жефйино*. — У субѡту је жйвѡ ў Град бйло цаб-цабѣ.

цада, цадѣ, ж. *макадамски или асфалтйни цуѡи, цесйа*. — Цйду између Кчѣва и Града је рйдйо јѡш краљ Нйколй, а асфалтйрана је пѡслије овѡга рйта.

цака, -ѣ, ж. *сййно шкаље шйно се убйцује у зид између каменова којима се зйда*. — Убачйвй сам вйше цйкѣ а мйће цймѣнта, и тйкѡ ће зйд бйт дѡста јйк. Цйка је онй сйгнй кам што нйје нйзашто теке да се корйстй при зйдану.

цамадан, -а, м. *дйо одјеће који се облйчи на горйи дйо шйјела, на леђа и грудни кош, без рукава, сйрйједй ойворен; цемйер, йуловер*. — Не мѡже свйтно одйјело бѣз цамадйна. Исплѣла сам мўжу цамадан од вўнѣ што смо пролѣтѡс пострйгли са ѡвйца.

цамйја, -ѣ, ж. *муслйманска богомѡља*.

цанге, -й, ж., рl. t. *кука напйрављена од жйце која служй за вађење йѡйонульх канйи из бйстйјерне*. — Уплйла ми је онй фйна лймища у бйстйјерну, потрчы кот Пѣтра нека ти дй цйнге. Мѡрйћеш је вйдйт цйнгйма, не мѡжеш дрвенѡм кўкѡм.

цандйр, -а, м. *жандарм*. — Мйлѣна је умјѣла да се побйјѣ с цйндйрйма.

цандарчйна, -ѣ, ж. **1.** *пѣјор од жандарм*. — Једнѣ нѡћи нйљеже једна цандарчйна и свѣ не прѡбўдй, тражй, вслй, некѡга бјегунца. **2.** *жандарм с добрым*

особинама. — Тѡ бљѣше цандарчйна, лўдйна једна, свйкѡме је помѡга.

цања, -ѣ, ж. *цанарика (Prunus)*. — Јесй ли вйдйо колыко је пѡрасла онй цања што је Бранко усйдйо ланйк?

цањй, -ѣ, ж. *ракйја од цање, од цанарике*. — Ка се опйанйш цйњѡм, нйкад се растрйјезнйт. Пѡнекй прѣпечѣнй цйњй нйје грћй от слйвѣ.

цањѣвй, -й, -ѡ *који је од цање*. — Не мѡгу јй онў цањѣвў ракйју ѡбйс. Да знйш да цањѣвѡ дрво лйјепѡ горй.

цањѣвйна, -ѣ, ж. *цањево дрво*. — Је ли ти овѡ држйло од цањѣвйнѣ?

царакйт и **царактйт**, -йм и -йкћѣм, несвр. **1.** *пѡдсййцййи (вйшйру или шйно друго)*. — Не царакй тй огйњ! Царакй нѣшто окѡ огња. **2.** *лўййи*. — Не царакйи, дйјете, тйјема тйнтйрйма!

царйкнўт, -нѣм, свр. *пѡдсййи*. — Царйкнй пот казан! Царйкнўо ћѣцу, пй се побйше.

цйрйт и **цйркйт**, -йм и **цйрйт**, цйрйм, несвр. *пѡдсййцййи, грйкййи*. — По цйѡ дан сѣдй ус прйјеклйд и цйркй огйњ. Не цйрй огйњ с тѣ бйндѣ нѡ с овѣ! Онй нйјстарй свѣ цйркй овў млйћў ћѣцу те се свйћу. Не цйрй тѣ псѣ да не закѡлў кѡга!

цбйњ, -а, м. *в. жбйњ*. — Ѣдлйо сам вйна сймо те сам напўнйо онй цбйњ от пѣдесет кйлй.

цеба̀на и **цебеа̀на**, -ѣ, ж. *мунйцйја; склйдйшйе мунйцйје*. — Мйло смо цебеа̀нѣ имйли, нйко вйше од по дѣседвйес мѣтйкй. Тўн ў Град су Талйјанй имйли у барутйну вѣлыкў цебеа̀ну. Да мй имйсмо цебеа̀нѣ кй смо нападйли Град, ћйсмо

ишћерѧт Талијѧне, али нѧ би пѹстѧ цевѧ-нѧ. Бѹо сам у позадину, с цевѧнѡм.

цевѧп, -а, м. начин; *сѹас*. — Нѧшли су ћѧду цевѧп у бѡлницу, бѡгоми би се рѧкло ѧ ће га спѧсит дѡктори. Имѧш ли цевѧпа тѡј живѡтѹињи?

цевѧлѧт се, -ѧм се, несвр. *сваћѧиши се, ѹаѹѧиши се, ѹсовѧиши се*. — Не цевѧлѧте се, штѡ ви је! Ёто се онѹ двојца цевѧлѧу, побѹиће се.

цевѧрдѧр и **цефердѧр**, -а, м. *дуга ѹушка*. — У Турскѹ рѧт смо имѧли цевѧрдѧре и самокрѧсе. Вѧзде си мѡгѧ рѧзликѡвѧт пѹцањ цефердѧра о дрѹгија пѹшѧкѧ.

целѧп, -а, м. *веће сѹѧдо или крѡо оваца или говѧди; мношѹиво људи, мношѹиво дѡјѧце*. — Ћѧрѧше нѧко целѧп гѡвѧди на пѧзѧр. Пѡтѹкѧ сѧ ж целѧпом ћѧцѧ и свѧ их је надјѧчѧ.

целѹда, -ѧ, ж. в. *желѹда*.

цѧмпер, -а, м. *дио исѹлеиѧне одјеће који се носи ѹѡврх кошуље, ѹѹловер*. — Нѹкад нѹјесам мѡгѧ да нѡсим цѧмпер, нѹ љѧти нѹ зѹми. Цѧмпер мѡже бит с рѹкѧвѹма и бѧз ѹиѹ, нѧпријѧд отвѡрен ѹли затѡрен.

цѧмперѹић и **цѧмперчѹић**, -а, м. *мањи цѧмпер*. — Обѹкла Мѹлица унѹки фѹић цѧмперчѹић и послѧла је за нарѹч.

цефердѧр, -а, м. в. *цевѧрдар*.

цѹбра, -ѧ, ж. (ријѧтко) *колѹна (обично од шѹивѧ)*. — Ђни у Бѹелопѧвлиће држѧ онѹ цѹбру од сљѡвѧ и по мљѧсѧц дѧнѧ у бѧчѡу прѹјѧд нѡ што ће је испѧћ.

цѹбрѧње, -а, с. *гл. им. од цѹбриѹи*. — Остѧви се, ћѧвојѧна, цѹбрѧња, кѹ ће ти прѡсци!

цѹбрѹит, -ѹм, несвр. (пејѡр.) *ѹушѹиши, дѹмишѹи*. — Цѹбрѧше Милѧна кѧ Турчѹин, свѧ цѹгѧр за цѹгѧром.

цѹгерѹца, -ѧ, ж. *јѧѹра*. — Кад је Брѧнку пѹкла гранѧта ѹ рѹке, бѹла га је свѧга исѧсѧпила, вићѧле су му се цѹгерѹрице, али ѡздрави у бѡлницу, спѧсише га дѡктори.

цѡгѧн, -а, м. *чѡвѧк који је на високом ѹоложајѹ, чѡвѧк који одлучѹје*. — Јѧви се тѹ Миливојѹ, ѡн је вѧлики цѡгѧн тѧмо, свѧ мѡже да ти учѹић.

цѡра, -ѧ, ж. 1. *крѹча*. — Ужѹрила сам за јѧсенѧс јѧдну цѡру и јѧднога вѧпра. 2. *фиг. ѹѡврдѹца*. — Нѹшта из ѹиѹ не мѡжеш ѹзѡћ, тѡ су цѡре.

цѹмбѹс, -а, м. *гѹжѡва, ѹѧред, рѹѹм*. — Свѧ су по кѹћи испрѧметѧли, направѹили су цѹмбѹс. Ускѡчѹсмо мећѹ Талијѧне и направѹисмо цѹмбѹс мећѹ ѹиѹ.

Ш

шавѹица, -ѧ, ж. *врло дуга моѹѹка (од два метѹра и дѹжа), служи за сѹгове или умјѧстиѡ канѹишѹѧла на шѹѹѧлама, сѹѹѧмбеним зградѧма и сл.* — Метнѹо сам чѧгири шавѹице нѧ стѡг и на свѧкѹ обљѧсио по кѧм од двѧ тѹи кѹла. Мљѧсто канѹишѹѧлѧ мѡгѹ се метнѹт шавѹице јѧсѡновѧ.

шѧка, -ѧ, ж. *ѹодлѧница*. *изр. шѧка јѧда мала, ѹѧѧдра и ѹѧѧжѹна гѹѹѧа (у односу на већѹ гѹѹѹ)*. — А штѡ не овѡћѧн ѹмѧ — шѧка јѧда, тѡ би лѧко зѧузѧла десѧтна ѡјѹиѧкѧ.

шѧкѧње, -а, с. *гл. им. од шѧкѹи (се)*. — Је ли онѡ шѧкѧње ис прѧвѧ? Глѧ како ѹчи шѧкѧње, кѧ би тѧкѡ кѹићѹ!

шѧкѧт (се), -ѧм (се), несвр. *бокѡвѡѹиши (се), удѧриши (се) шѧкѧма, ѹѧсѹиѹиши (се)*; *уп. шѧкетѧт (се)*. — Штѡ шѧкѧш тѡ дѹјѧте, је ли ти штѡ скрѹѹиѹо?! Оѡѧ двѧ ћѧтѹѧѧ се по цѹо дѧн шѧкѧѹ, свѧ прѡѡѡу кѡ је јѧчи. Штѡ се шѧкѧѹ онѡлѹкѡ на телѡсѡѹѡр, ѹије ѹм онѡ, дѧти, ѹгѧра? Немѡте се шѧкѧт, ћѧцѡ!

шѡкачкѣ, прил. *йомоћу шака, шаком*. — Йстукла га је, свѣ шѡкачкѣ по њѣму.

шакетѡт (се), -ѡм (се), несвр. *боксоваѣти (се), удараѣти (се) шакама, йесничѣти (се)*; уп. шакат (се). — Што шакетѡш тѡ дѣјете, пѡгибија ти дабогдѡ пукла! Кад је био мѡлѣ, свѣ мѣ шакетѡ да покажѣ како је јѡк. Свѡкѣ дѡн се онѡ ђѣца шакетѡу јѣдно з другијем. Шакетѡ сам се с Мѣјѡм, пѡ је ѡн био бољѣ.

шѡкѣт, -ѣм, несвр. *ударѣти шаком*. — Немѡ да те шѡкѣм да те крв облијѣ!

шѡкопис, -а, м. *рукоѣис, начин йисања*. — Имѡ је покѡјнѣ Тѡмѡш шѡкопис кѡ нѣјѣдан Црногѡрац, пѣсѡ је кѡ живописѡц.

шѡл, -а, м. *шалче*; уп. шалпа.

шѡлабѡзѡт, -ѡзѡм, несвр. *врѣшѡѣти, лѡшѡѣти, бесѡиљно се крѣшѡѣти*; уп. шарабадат. — Онѡ ми дѣјете, изглѣдѡ, шѡлабѡзѡ по Бѡограду, нѣшта не учѣ.

шѡлпа, -ѣ, ж. *шалче*. — Мѣтнѣ каквѡ шѡлпу окѡ врата, биће ти зѣма тѡкѡ голвратѡме.

шѡлѡија, -ѣ, м. *шаљивѡина, весѣљѡк*. — Јѡвица и Йво су бѣли шѡлѡије, причѡло сѣ кѡ ѡни.

шѡнац, шѡнца, м., мн. шѡнчеви *војно уѣврђење, камено уѣврђење из којега се йуца или гдѣ су се некада налазили војници йрије јурѣша* — Талијѡни су бѣли подѣгли свѣ шѡнчеве по овѣја чѡкѡ.

шѡнжер, -а, м. *шаржер*. — Имѡ сам у баун двѡ шѡнжѣра мѣтѡкѡ за лѡвор и нѣко ми их је јѣзео.

шѡпа, -ѣ, ж. **1.** *ѡно ноге неких живоѣиња*. **2.** фиг. (пејор.) *рука*. — Прѣтѣскѡ је шѡпама имѡње онѣ сиромѡшицѣ.

шѡптѣгѡз, -а, м. *йѡшкаѡивѡч*. — Ймѡ овѣја шѡптѣгѡзѡ от коѣја се нѣшта не мѡже скрѣт. Шѡптѣгѡз је онѣ што потказѡјѣ другѣ.

шѡр, -а, м. *Земљѣна лѡѣѣта; небески свѡд*. — Нѣје тѡквѡга нѡрѡда бѣло на вѣ

шѡр от памѣтѣвијека. Нѣмѡ тѡквија пѡт шѡр небѣскѣ кѡ што су ѡни.

шѡрабѡдѡт, -ѡдѡм, несвр. *врѣшѡѣти, лѡшѡѣти, бесѡиљно се крѣшѡѣти*; уп. шѡлабѡзѡт. — Не шѡрабѡдѡ по Подгѡрици, нѡ учѣ!

шѡрѡк, шѡрка, м. *ѣрѡа шарѣна зрна на грозѡвѣма лѡза као знак йѡчейѡка зрѣња, врѣјѣме кад грозжѣ йѡчиње да зрѣ*. — Тамѡн је пѡчео шѡрѡк ѡ лѡзе кат пѡде кѣша. Ймѡ ли вѣћ шѡрка у вѡше лѡзе? Стѣгли смо у прѡвѣ шѡрѡк. Нѣје ни шѡрѡк пѡчео, а тѣ глѣдѡш грѡзѡве.

шѡрамѡн, -а, м. *велика блања*. — Шѡрамѡн је вѣликѡ блања, ш њѣм се блањау штѣце, а нѣга ѡбѣчно ймау мѡјстѡри.

шѡрѣнѡк, -ѣнка, м. в. *шѡрак*. — Чѣм пѡчнѣ шѡрѣнѡк грѡжѡа, дѡн краћѡ. Фѣно је пѡчео шѡрѣнѡк грѡжѡа.

шѡрка, -ѣ, ж. **1.** *шарѣна змија*. — Овѣ гѡдинѣ шѡпковѣне су пѡнѡне шѡркѣ, онија вѣликија змијурѣнѡ. **2.** (хѣпѡкор.) *йушка*. — Док ми је шѡркѣ на рѡмена, не боѣм се ни вука ни ѡјѡука.

шѡрѡв, -а, м. *шарѣни йас*. — Ймѡм шѡрѡва коѣ чѡвѡ и кѡћу и жѣвѡ, док ми је нѣга, нѣчеса се не боѣм.

шѡровѣдрѡс, -ста, -сто **1.** *йѡлѡблѡчан (о врѣмену)*. — Шарѡвѣдрѡсто је нѣбо, мѡже бѣт кѣшѣ. **2.** фиг. а. *болѣшљѣв (о чѡвѣку)*. — Нѣјѣсам нѡ(ј)бољѣ, здрављѣ ми је шарѡвѣдрѡсто. б. *нѣйѡздѡн*. — Нѣкѡко ми је шарѡвѣдрѡс, не вљѣрујѣм му.

шѡрѡња, -ѣ, м. *шарѣни во; имѣ йѡкѡм волу*. — Нѣјѣсам вѣћѡ вѣшѣга вѡла од оногѡ шѡрѡнѣ Нѣкѡлинѡга. На пролѣђе ћу прѡвѣ пѡт упрѣгнѡт Шѡрѡњу.

шѡрѡља, -ѣ, ж. *шарѣна краѡа; имѣ йѡкѡвој краѡи*. — Повѣди Шарѡљу и свѣжи је на ђѣтелину.

шѡшѡв, -а, -ѡ *бѡдалѣстѣ, лѡцкастѣ*.

шѡшѡвѣт, -ѡвѣм, несвр. *лѡдѣѣти, йѡсѣјѡѣти шѡшѡв*. — Свѡкѣ дѡн мѣсто да је памѣтнѣ — све вѣше шѡшѡвѣ.

шваља, -ѐ, ж. *жсена која шије, занимање шивењем*. — Није било шваљѐ над Мирѹном у вѐ крајеве, умјела је свѐ да сашије, и за људе и за ђецу.

шврља̀т, шврља̀м, несвр. *лугаиши, бесјосличииши, шейаиши без циља*; уп. шеврљат. — Ово дијете по цио дан шврља̀, ништа не учи. Немоте да шврља̀те улицама, но идите прао у школу.

шевва̀кнѹт (се), -нѐм (се), свр. *йомжерииши (се)*. — Шева̀кни се мало тамо да и ја сѐдем. Немо ми отолѐ шева̀кнѹт док дођѐм. Шева̀кни га ондолен!

шевлија, -е, м. *сусјед у имању*. — Нико и ја смо шевлије на неколико мље-ста, граничѐ ни се двије долине и ливада. Шевлије су кад им се граничѐ имања.

шеврља̀т, -а̀м, несвр. *базииши, лугаиши, шейаиши без циља*; уп. шврљат. — Немо да шеврља̀ш по Београду, но учи! Шеврља̀ла је доста, са сѐ смирила.

шега, шегѐ, ж. 1. *йесџера*. — Пѳђи прифати ону шегу ис Пѐтра, ођу нешто да прешегам. 2. *шала, сјрдња*. — Напра-више мѳмци с онијем јабанцем пра̀ву шегу, ђавољу им није умйо врнѹт.

шега̀т, -а̀м, несвр. *йесџерисаиши*. — Ко ти је шега ове грѐде на кућу? Ја сам шегам свѐ што ми трѐба, ймам добре шеге.

шегац, шѐкца, м. *мања ручна йесџера са дршком*. — А нѹ дода ми они шегаци ис кашѐте, ођу да прешегам ову штѳцу.

шега̀чѐње, -а, с. гл. им. од *шегачиши се*. — Прифати се за нешто, остави се тога шегачѐња, доста ми је твога беспос-лийчѐња.

шега̀чит се, -а̀чим се, несвр. *сјрдаиши се, изругиваиши се, грубо се шалииши; дан-зубиши*. — Ништа не чинѐ но се по цио дан шегачѐ пѳ с неким. Не шегачи се но озбило прича(ј)! Шегачи се пѳ сслу и то му је пѳса.

шежа̀њ, шѐжња, м., Нмн. шѐжњевеи, Гмн. шѐжњѐва и шѐжњања *дужина од око*

1,5 т, ѳј. дужина раширених руку (њом се обично мјери земљишина површина); уп. растеглај. — Колико је шѐжњѐва у ону ливаду? Бјѐше то кодоп от петнаес шѐжњања. Шѐжањ је исто што и растеглај. Покосйо сам скѳре свѹ ливаду, остало ми је само неколико шѐжњања за ѳјутро.

шејтан, -а, м. *ђаво, соѳона; садало, шалывчина*. — Велѐ да ако те поноћи срѐ-те шѐтан — йли ђеш полуђѐт, йли ђеш ѳмријет, а ти то не мораш осѐтит.

шека, -ѐ, ж. *мјера за йезину, 60 kg, сѳтар*. — Ове годинѐ смо прѳдали десет шѐка умертйна, па смо кѹпили осам шѐка шенлийѐ. Шѐка и стар је свејдно, ѳбоје ймау по четири багаша.

шеница, -ѐ, ж. *йшеница*.

шенлѹк, -а, м. *йуцњава из више оружја, обично уз весеље, весеље уз йуцњаву*. — Што се чујѐ они шенлѹк у Малѐнзу, да се коме од онија синова Матѳ-јашевија није родио сѳн?

шенлѹчѐње, -а, с. гл. им. од *шенлѹчиши*. — Нѐкакво шенлѹчѐње се чујѐ у Поље, да ти йлѹ нечи свѳтови.

шенлѹчит, -йм, несвр. *йравиши йуцњаву, обично уз весеље*. — Нијесмо ти лѳмницу кѹпили да шенлѹчиш но да штѳ ш ѳом улѳвиш. Чи оно свѳтови шенлѹчѐ Пѳљем?

шенѹт, шѐнѐм, свр. I. 1. *йомаћи, йре-мјесѳииши*. -- Шѐни тѹ кутију отолѐн с ѳу да прѳѐм. Шѐнѹли смо ђѐцу на Лукавицу лѐтѳс, да се одмѳре од овога жаропѐка у Загарац. 2. *скренуиши йамѐћу, йлоудје-иши, йошпшавиши*. — Шѐнѹла је памѐћу, не зна више но брав ништа. Ш ѳима се не мѳже нѳрмално зборѳт, сви су ка да су шѐнѹли памѐћу. Отадѳр је потпуно шѐнѹо, више не мѳже ш ѳим да се прича. II. ~ се *йомјериши се, скрајниши се, ус-йѹишиши мјѐсто некаме*. — Шѐни се с пѹта, не мѳже нарѳд да пролази! Шѐнѹли су се испред војске да их не глѐда сваки дан. Млађи би мѳгли да се шѐнѹ пре старѳима.

шѣрбѣт, -а, м. вода заслађена *пѣрже-*ним *шећером*; *шечности* која је веома *слађика*, *укусна* и *блага шечности*. — Мама ми је свакѣ јутро варила шѣрбѣт те сам пио мјесто чаја. Ово ти је вино прави шѣрбѣт.

шѣсан, -сна, -сно *одговарајући*, *прикладан*; *уређен*, *уредан*. — Шѣсна ти је ова пила. Обу какву шеснију обућу, нећеш у ту моћ одит. Поглеђа, шѣснога мѣмка. Шѣсна ти је та кѣса ка да ћеш на љзложбу.

шѣсно, прил. *прикладно*, *уредно*, *одговарајуће*. — Доћера се шѣсно.

шѣстање, -а, с. гл. им. од *шѣстиати*. — Тежѣ ми је шѣстање опутѣ нѣ било кой пѣса.

шѣстарић, -арић, несвр. *кружисти*; *лутисти*. — Шѣстарић ораћ, припазите кѣкошке! По вадан шѣстарић пѣ селу, ништа не чини.

шѣстат, -ам, несвр. *кројићи кожу* *по одређеном шаблону или од ње правићи ошцу*; *резићи* *праке од коже*. — Шѣстам ошцу за опанке. Ова се кѣжа није уштавила, па се не мѣже од њѣ шѣстат опута. Шѣста Мирѹна опанке о телѣћѣ кѣжѣ.

шѣстина, -ѣ, ж. 1. *шѣсти дио*. — Поарале су ми краве више нѣ шѣстину умертина. 2. *шѣстиорица*. — Само је била шѣстина свѣтовѣ и невѣста.

шѣтколит (се), -им (се), несвр. *шѣтиати (се)*, *шѣтуцати*. — Свакѣ јутро шѣтколит кѣња да му биднѣ оран за јахање. Мѣга би нешто радит, па не би има времена да се тѣлико шѣтколитш.

шѣшана, -ѣ, ж. *пѣшица*, *добра*, *убојища пѣшица*. — Мѣја шѣшана погѣди ље нациљам, не занѣси у банду.

шѣбе, *узвик за шѣјерање пѣсећа*. — Шѣбе ѣтолѣн, полокали ти га љаѣли! Шѣбе, Шарѣве, вѹк те закла!

шибигѹз, -а, м. *чѣвјек лошег карактера* (*асѣцијација на његове пѣрике који*

су „шибиковани“, који су добијали шѣбе по шѹру на основу судске прѣсуде). — Са шибигѹзима се нико није дружио. Шибигѹзи су били они што су их шѣбали пѣ пркнуту.

шибигѹзѣвић, -а, м. *пошѣмак шѣбигуза*, *оних који су кажњавани шѣбањем по шѹру*. — Нико ми се није дружио са шибигѹзѣвићима, па нећу, вѣла, ни ја. Тѣ је шибигѹзѣвић од шибигѹзѣвића. Шибигѹзѣвић от стѣтину гѣдина.

шибика, -ѣ, ж. *пѣрић*, *шѣба*. — Донѣси ми једну шѣбику кошѣлѣвѹ, дѣу да исфѣскам овога врѣѣпа.

шибикавање, -а, с. гл. им. од *шибикавати*: уп. *шибикање*. — Шибикавање је била мѣрна кѣзна, ударили су пѣ пркнуту и по пѣдесѣт.

шибикавѣт, -јѣм, несвр. *кажњавати* *званичном казном ударања шѣба* (*врѣћа казне у Стѣрој Црној Гори*). — Шибикавѣли су и њѣга и ѣца му, лично је кѣяз Никѣла тѣ био нарѣдио, ударили су им једном по двѣдѣс а други пѣт по двѣсѣпет пѣ тѹру.

шибиканић, -а, м. *онај шѣпо је био осуђен на шѣбика(ва)ње*. — Са шибиканићом се нико није стѣо пријатѣлит, мѹчно је било кѣга су шибикавѣли.

шибикање, -а, с. *шѣбање* (*врѣћа казне у Стѣрој Црној Гори која се извршавала ударањем шѣбом одређени број пѣша*); уп. *шибикавање*. — Дѣдили су овођѣн на шибикање Милошевога прађѣда, а пѣтѣ су виђѣли да није бѣо крѣв.

шибикѣт, -ѣм, свр. *исѣћући шѣбама*; *казнићи шѣбикавањем* (*као званичном казном*). — Шибикѣ(ј)те љѣцу е ље ви зѣло начинѣт. Шибикали су га по прѣсудѣ капѣтана — двѣсѣпет су му ударили пѣ тѹру.

шибикнѹт, -нѣм, свр. *ошѣјерати пѣса* *говорећи му „шѣбе!“*; *ошѣјерати особу као пѣсећо*. — Шибикни тѣ пѣѣ да се не

примичу ђеци. Шибикни ту кучку, ње ње изѣс то мѣсо. Шибикнуо сам њх ја свѣ, и ђецу и жѣну.

шибица, -ѣ, ж. *ѡалидрвце*; уп. и ѡибрит, фурмина.

шибљика, -ѣ, ж. *шибље, ѡруђе у шибљу, ѡруѡи*. — Посѣчи онѣ шибљике поред водѣ, онѡѡен смѣтау. Донѣси ми шибљику да те исфрскам! Од шибљика се мѡже оплѣс котарина.

шибѡт, -а, м. *шикара, шибље*. — Овце пасу у њи шибѡт, па им се свѣ вѡна лиѡѡа, онѣ гране је чупау.

шија, -ѣ, ж. *враѡи, задѡи дио враѡи*. — Дѣбља му је шија нѡ вѡлу, а жалѡи се. Умукни е ѡу ти шију заврнѡт!

шијѡѡа, -ѣ, м. *чѡвјек снажне шије, враѡиѡа*. — Ви какав је шијѡѡа поста ѡви момак!

шикѡт, шикѡм, несвр. **I**. 1. *љуѡѡи дијѣте у колијевци, уљуѡкиѡи; узгајѡи дијѣте*. — Шикѡм ѡвѡ дијете да не плачѣ. Шикѡ ми то дијете док се врѡѣм. Шикѡла сам ја дѡста тѡѡе ђеѡѣ. 2. *ѡкуљѡи ѡчѣле, ѡзивѡи ѡчѣле у кошницу*. — Њико ка Мѡѡѡ не умѡје шикѡт чѣле, ѡн ѡх ѡкупѡи за чѡс. Сѡѡки дѡн шикѡм по јѣдну или двѡје кѡшнице. Шикѡ сам чѣле јѡтрѡс ка су се вратѡиле ис пасѣ. **II**. ~ се 1. *љуѡѡи се (ѡејор. ѡ одраслој ѡсоби); уљуѡкиѡи се*. — Ето се шикѡ на конѡп ка дијете. Ви, како се ѡвѡ дијете шикѡ сѡмо, тако те јѡди не виѡѣли. Што се шикѡш ка дијете у колијевку.

шикнѡт, -нѣм, свр. *снажно избѡиѡи у млазу (ѡ води или биљци); снажно ударѡиѡи*. — Њѡјесу ископѡли више ѡ три мѣтра, кат шикну вѡда ѡздѡ. Јесѡ ли виѡио како су шикнѡли онѡ мѡзѡви на трѣшњу што сам пролѣтѡс калѣмио? Кад га шикну онѡм ручетѡнѡм, мѡшљѡх е ѡе му свѣ зѡбе избѡит.

шикѡнѡед, -а, м. *шукѡндјед, ѡчев ѡраѡјед*. — Шикѡнѡед је праѡед твоѣга ѡца, а ѡед твоѣга ѡѣда.

шилѡк, -а, м. *ѡак ѡлѡусак*. — Ка смо се врѡтали, ѡфати не на Вељѣ пѡље шилѡк, бѡли смо мѡкри и ѡспѡт пѡзуха.

шилѡт, шилѣм, несвр. *слаѡи*. — Ти ми, рѣка бѡх, не мѡслиш шилѡт онѣ пѡре што си ми ѡх дѡжан!? Шилѣмо му свѡкоѣга мљѣсѣца пѡре те плаѡѡа кварѡир.

шилѣг, -а, м. *сѡарије мушко јѡгње или мѡѡи ѡван (ѡбично у другој или ѡреѡој годиѡи), мушко јѡгње ѡѡиѡиѣ*. — Пѣшес шилѣга ѡу пролѣтѡс продѡт, па ѡу кѡпит јѡловицу, нѣмам ѡикакѣ крѡвѣ. Ово мѣ ѡрѡме шилѣгу су веѡи пѡчѣли рѡгови. Продѡ ми тога шилѣга, спрѣма би га за угѡча. Ови ти је шилѣг фѡно пѡрастѡ.

шилѣж, -и, ж., зб. *шиѣешчаѡ, јѡгѡад*. — А нѡ виѡи, ускѡчио је пас у нѡ шилѣж, свѡ ѡе ѡх испрепадѡт. Шилѣж спраѡам ѡдѡјено ѡд ѡѡѡѡа.

шилѣже, -ежѣта, с., зб. *шилѣжѡд, ДИЛМн. -ѡдма/-ѡдима млаѡо или јѡдногѡдишње јѡгње (м. или ж.), мѡлаѡа ѡѡа која се јѡш ѡије јѡгѡила*. — Дѡвѣшѡу ти онѡ шилѣже, нека ѡдѣ с твојѡма ѡѡѡама. За мијѣх је ѡѡѡепшѡ кѡжа ѡд шилѣжѣта. Пѡшто продѡјѣш ѡвѡ шилѣжѡд? Оѡте ли с ѡнијама шилѣжѡдима ѡ планину? Чѡѡѡѡемо шилѣжѡд за догѡдинѣ, нѣѡемо ѡмѡт дрѡѡија ѡѡѡѡа пошто закѡлѣмо онѣ двѡје.

шилѣшчѡиѡ, -а, м. *ѡем. и хѡѡкор. ѡд шилѣг*. — Њмѡмо у јѡгѡад двѡ-три шилѣшчѡиѡа, нѣѡемо ѡх држѡт нѡ ѡемо ѡх спешигѡт јесѡнас.

шимѡја, -ѣ, ж. *ѡиѡѡра, зѡа жѣнска ѡсоѡа*. — Њѡкако се с онѡм шимѡјѡм Блажѡвѡм не мѡгу ѡаѡѡит, ја јѣдно а ѡна дрѡѡѡ.

шипѡк, шѡпка, м. 1. *нар (Punica granatum)*. — Ови ѡѡиши дѡѡѡѡи шѡпкови су лѣшѡи ѡд нѣкија пѡтомија. 2. *фиг. ѡиѡиѡа*. — Дѡбиѡѣш шѡпак!

шипковѡч, -а, м. *шиѡа, ѡруѡи ѡд шѡиѡка, нара*. — Исфрскѡла сам га јѣднијѣм шипковѡчѣм док му сѣ стѡѡило.

шипковина и **шипковина**, -ē, ж. *шипково дрво (дрво нара)*. — Донесе шипковина на огњ. Изубадаше ме шипковине, све су ми руке крваве. Кад убодē, шипковина је погана.

шипурџа, -ē, ж. *шипурак, шипак (Rosa canina)*. — Баба је умјела да направџи фџн пекмез од шипурџа.

шипчит, -џм, несвр. *врло брзо иџи*. — Шипчи баба пред нама ка да јој је двадег годџна.

ширџмице, прил. *џо ширини*. — Ударио га је некако ширџмице косџером, па га је само мало окрвавио, није га посека.

широкогџзас, -ста, -сто *халаџив*; уп. лаком. — Пропа му се дрб, широкогџзас ли је! Нећеш ти то из не искџчит, широкогџзаста је она.

широпџзда, -ē, ж. *женска особа која лако стиџа у сексуалне односе; (пејор.) жена развијених, широких кукова*. — Не пуштајē га она широпџзда, дџе га само за њу. Глџда(ј) ону широпџзду, јадо мој, плџг би повџкла.

шитка, -ē, ж. *игла за шивење, с малим ушима (за разлику од везиџке, која има велике уши и уџоџребљава се за везење)*. — Погубџле су ми се све шитке, кџпи ми коју у Град, немам чџм ништа закџпит. Изгубџх негџе једну шитку, чџвате се да се које не набодџте на њу.

шићар, -а, м. *добџџак*; уп. ћар. — Немам шићара ниџаквога од џеце, ниједно ми ништа не помажē. Ево ти велики шићар у ћџкару.

шићарџт, -арџм, несвр. *стиџаџи добиџак, користиџи се*; уп. ћарит. — Све ми је воће пропало, ништа од њџга нећу шићарџт. Шићарџли су они од онога имања дџста.

шићарџџа, -ē, м. *онај који хоће из свега да извуче шићар, лакомаџ*. — Ништа од њџга не можеш џзвџћ, то је шићарџџа каџвога нећеш наћ надалеко.

шифуњер, -а, м. *кухињски ормар*.

шиш, -а, м. *нож са двије ошџрице, нож уџишџе (веџи)*. — Пушке са шџшевима смо позно дџбили. Залетџо се Шћепд блџше на Љуба са шџшем, замало га не прободџ. Пџтрже Јагош шџш на Мџша, џма га заклат да не скочи смо неколицџна. Нџси неџаџав шџш, убџше неџога!

шишана, -ē, ж. *џушка дуге цијеви, џо-мало џјеснички назив за било коју џушку*. — Пријед је црногџрска војска имала онџ шишане, онџ дџгачкџ пушке. Док ми је шишанџ, не бойм се ни вџка ни аџдџка.

шишарка, -ē, ж. *џлод бора или смрче или џџје, џлод било којег чеџшнарског дрвџа*. — На не Маркове тџје џма шџшаркџ колико дџеш, али дџне нијесу ни за што нако да се налџжē.

шишмџш, -а, м. *слијеџи миш, џџџак*. — Тџн се кџпē шишмџши, онџ ћџри мџши, џма их вџзде.

шишњар, -а, м. *сиџни лоџов*. — Све нешто купџла, траџи, крадџцка, правџи је шџшњар. Шџшњар је лџпџж коџ кџпи све. Није било таквога шџшњара ка њџга, ћаше ти га украс из очџ, а све купџлаше. Маџи, нећу с онијем шџшњаром да џмам џшта! Пџкупи ми све крџшке неџаџав шџшњар.

шишњарџње, -а, с. гл. *им. од шишња-риџи*. — Изглџда тџбе џнтересџје само шишњарџње. Шишњарџње му је у крв. Остаџи се шишњарџња!

шишњарџт, -арџм, несвр. *бавџи се сиџним краћама, красџи врџџајуџи овамо-онамо, џџџкрадаџи*. — Свашто је шишњарџла, ништа јџ није могло уџћ. Шишњарџ ова наџа џџца по Брџима, берџ слиџе, јабуке, крадџ дџње и пџпџне, ништа се од њџх не може сачџват. Ето ти онџ врџџџи шишњарџ по лџзама.

шишњарица и **шишњарџца**, -ē, ж. *сиџни лоџов џс. рода*; уп. поличарица. — Чџвате воће од онџ шџшњарице, поџу-

пиће га свѣга. Шишња она шийшњарица, крадѣ свѣ до чѣса дѡђе, причѣвате се. Пѡбра ми свѣ орахе она шийшњарица. Шишњарица је откѡ зна за себе.

шишњарче, шишњарчѣта, с. *дијете сиѣни лѡвов*. — Неја, пѡбра свѣ трѣшње онѡ шийшњарче! Таквога шишњарчѣта ѡдавнѡ није бѣло у Јабуре.

шишњѡт, -ѡм и **шишњѡт**, -ѡм, несвр. *красѣи на сиѣно, ѡѡкрадѡти*. — Шишња по тија дѡлѣна, не престѡје, ништа од њѣга не мѡже остѡт.

шкѡла, -ѣ, ж. (најчешће у мн.) *кршевиѡ тѣрен у ѡрисѡранку или међу узвишењима, камениѡ удубљење у ѡрисѡранку, скала; неколика ѡѡѡшма у Загарачу*. — Ымамо један добар листоѡк горе у Шкѡле. Онѡ су шкѡле, онѡђен мѡжеш посѡдѣт лѡзе, оне вѡле кршеве. Јѡвичина шкѡла је ниже кѣћѣ попа Рѣста, гѣн је сѡмо кам и драче и један бѡр у средѣну. Свѣ кријаше митрољез у нѣ шкѡлу више кѣћѣ. Поћѣра жѣвѡ у шкѡле изна цѡдѣ.

шкѡле, -а, м. *сиѣно издробљен камен, шодер*. — Бѡчи мало камѣна и шкѡла у нѣ рѣпу испред обѡра да се које не слѡмѣ.

шкѡњ и **чкѡњ**, -а, м. *чѣтворѡножна сиѡлица без наслона*. — Сѣди на шкѡњ, лѣше ти је нѡ на трѡнѡжац.

шкартѡт (се), -ѡм (се), свр. и несвр. *ѡбѡци(ва)ѣи оно шѣло није за ѡѡѡребу у даѣном моменѣу, ѡбѡци(ва)ѣи сувѣшне карѣе у игри*. — Шкартѡ сам онѡ слѡбѡ грѡђе да ми не квѡри вино, пѡ ће ваљѡт за ракију. Јестѣ ли се шкартѡли, мѡжемо ли пѡчѣт с ѡгрѡм?

шкѡтула, -ѣ, ж. *куѣија, куѣијица*. — У једну шкѡтулу су му наѡшли дѡста стѡрија пѡра које више не пролѡзе.

шквѡдра, -ѣ, ж. *зидарска аѡѡѡка, угломјер*. — Покѡјни Душѡн је вѡзде шквѡдру држѡ на врѡ остѡлога алѡта. Шквѡдрѡм се мљѣри је ли зѡд дѡбро и правѡ ѡздѡн и јесѣ ли ѡшкови тѡчни.

шкѣјѡ, -ѣ, ж. (ријетко) *дуван изрезан у домаћѡј радѡности*. — Кѣпи ми на пљѡцу једно кѣло шкѣјѣ из Малесѣје, нѣмам више штѡ пушит.

шкѣљавѣца и **чкѣљавѣца**, -ѣ, ж. *ѡлѣхана ламѡа без сиѡкла, на ѡѣѡролеум; уп. чкѣљавѣца, ћѡра, ћѡруша, чађавѣца*. — Ђжди тѣ шкѣљавѣцу да вѣдѣмо вечѣрат. Пријед кад није бѣло стрѣје свѡка кѣћа је имѡла ѣли стѡкленѣ лампу ѣли шкѣљавѣцу.

шкѣљѡт и **чкѣљѡт**, -ѣм, несвр. *вириѣи, ѡвѡвѡриѡѣи; глѣдаѣи на једно ѡко; даѡѣи мало свѣјѣлѡсти (ѡ ламѡи)*. — Свѣ шкѣљѡ проз бѡраву от камарѣ да вѣдѣ што рѡдѣ млѡдѣ. Шкѣљѡ на једно ѡко откѡ је пѡ с јабуре, нѣкако је пѡ на слѣјепѡ ѡко. Шкѣљѡ овѡ лампа, извѣ је мѡло.

шклѡпит и **чклѡпит**, -ѣм, свр. *угрѡбиѣи, ѡѡѡѣи, узѣи на брзѣну, угрѡѣи*. — Шклѡпи ми онѣ ошклѡпиша дѡије ѣљѡде. Немѡ ми што шклѡпит кад бѣднѣш преглѣдѡ кѣјѣге. Шклѡпиће ти онѡ мѣсо какав пѡс, покѣри га. Нѣко ми шклѡпи такулѣн, у њѣга су ми бѣли докумѣнти а пѡра није бѣло.

шклѡпиша, -ѣ, м. *ѡнај који воли да нешѣло узме на брзѣну без надѡкнаде, да дрѣи; уп. ошклѡпиша*. — Бѣо је, покѡјниѡк, вѣлики шклѡпиша, ништа од њѣга нијѣси мѡга сачѣват.

шклѡпнѣт, -нѣм, свр. *ѡѡѡѣи, угрѡѣи; незарађѣно добѣиѣи; уп. ошклѡпит, шклѡпит*. — Шклѡпнѣмо му данѡс нѡкарте онѣ пѡре што је јучѣн дѡниѡ.

шклѣмпѡв, -а, -ѡ *који има велике наѡријед сѡвијѣне уши, који је клѣмпѡв*. — Ыма вѣликѣ, шклѣмпѡвѣ ѣшн кѡ лѡпѡте.

шклѣмпѡ, -ѡ, м. *ѡнај који је клѣмпѡвих ушију*. — Сѣдим ѣ клѣпу с једнијѣм шклѣмпѡм, а чѣје кѡ нијѣдан дрѣти ѣѡк.

шклѣпит, -ѣм, свр. *ударѣи задланѡм, ѡшѡмарѣиѣи, ударѣиѣи ѡѡѡѣиѣи*. — Умири се, дѣјѣте, да те не шклѣпѣм! Шклѣпи нѣчим тѡ пѡшче да се не мѡтѡтѣдѣн.

шкльопац, -пца, м. *илк*; уп. клапац. — Немѡ јѣс зелѣнѣ смѡкве, свѣ ће ти скочит шкльопци окѡ устѣ. По цијѣлѡме тѣјѣлу су му скочили вѣлики шкльопци, пѡчѣли су да прскѣју.

шклопотѣње, -а, с. гл. им. од *шклопотѣиши*. — Чујашѣ се некаквѡ шклопотѣње тѡчкѡвѣ од зѣпрѣжнија кѡла.

шклопотѣт, -ѡћѣм, несвр. *клепейшаши*, ударѣши *обућом о иле уз јаче звуке*, бийѣши *комоиан (о обући)* и *изазивѣши* *звуке који йоказују йу комоиносѣ*; *неуједначено ударѣши (о йочковима)*, *клойпарѣши*. — Шклопѡћу ми црѣвље, сѣмо што ми се не изувау сѣме. Шклопотѣли су ми опѣнци окѡ нѡга, јѣдва сам одйѡ. Што ти шклопѡћу тѣ црѣвље тѣкѡ, изглѣдѣ су ти вѣљѣ. Свѣки дѣн му шклопѡћу кѡла бјелѡпѣлицѡм цѣдѡм.

шкљѡцѣт, -ѣм, несвр. *окидаѣши оба-рач йушке или йишиѡља наѣразно, без мѣйки*. — Не шкљѡцѣ(ј) тѡм пѣшкѡм, нѣка се нѣ знѣ је ли пѣна или прѣзна.

шкљѡ, -а, м. *удубљење у камењару*, *йлодно йирче земље у камењару у руѣи*, *врѣача*. — Усѣдйѡ сам јѣдно стѡ струкѣ дувѣна у нѣ шкљѡ у Гођѣне, а наливѣћу га с онѣ бистйјерницѣ.

шкљѡпац, -пца, м. *чѡвјек који се бави шкѡйљењем сѣоке (обично свиња), који шкѡроји сѣоку*; уп. шкѡпипрасица. — Трѣба да пошкѡпимо овнѡве, ану вићи ако дѡћѣ онѣ шкљѡпац, да ми кажѣш. Срѣтох јутрѡс онѡга шкљѡпца из Брдѣ, йдѣ да шкѡпй прасйце по Загѣрачу. Бйѡ је нѣгђе у Србију шкљѡпац, тѡ му је бйѡ пѡсѣ. Дѡдйѡ је овйја дѣна шкљѡпац из Брдѣ а јѣ нйјесам знѣвѣ и ѡстаде ми вѣпрйћ неушкљѡпљѣн.

шкѡпйпрасица, -ѣ, м. *сѣручњак за шкѡйљење, за касѣрирање свиња*. — Јучѣн је дѡдйѡ шкѡпйпрасица у село, а мй нйјесмо знѣли — да ушкѡпимо овогѣ вѣпрйћа. Замѡли онѡга шкѡпйпрасицу да дѡћѣ да ми пошкѡпй прѣсѣд, а и Јѡшѡва су неушкѡпљѣна.

шкѡпйт, шкѡпйм, несвр. *шкѡројити, касѣрираѣти (о домаћѡј живѡтйињи)*. — Њѣму је пѡсѣ да шкѡпй прасйце. Овѡгѣ вѣпрйћа нѣћу шкѡпйт, остѣвићу га за прйплѡд.

шкѡпљевина, -ѣ, ж. *масовније шкѡйљење (касѣрирање) живѡтйињи, врйјеме када је йѣй йѡсоѡ обивљѣн*. — Онѣ вѣтеринѣр из Брдѣ је учинйѡ шкѡпљевину прѣсѣди по Загѣрачу прољѣтѡс. Онѡ малѡ смо купйли у шкѡпљевину овйја остѣлија.

шкѡпљење, -а, с. гл. им. од *шкѡпйти*. — Најбољѣ врйјеме за шкѡпљење прѣсѣди је у прољѣће.

шкѡрпйја, -ѣ, ж. **1.** *ошѡровни инсекай*; уп. прчигуз, прчирѣп. **2.** *фиг. зла жена*. — Ђе те ѣас свѣза с онѡм шкѡрпйѡм, гѡру нйјеси мѡгѣ наћ у девет плѣмѣнѣ.

шкѡрѡтйна, -ѣ, ж. *нешѣло шѣло је нашкѡрѡбано, шиврљано*. — Ови малй ти је ўзео ону нѡву тѣку и по шйјѣлѡј напѣрѣвио шкѡрѡтйне лѣпйсом.

шкѡрѡпа и **чкѡрѡпа**, -ѣ, ж. *удубљење, руѣа, руѣчага, удубљење у камењару, шкриѣ, неравно земљйише; врѣача*. — Упѣла ми је јѣдна ѡвца у шкѡрѡпу и сломила нѡгу, јѣдва сам је йзвѣка. Тѣшко је одйт по овйјема нашијѣма шкѡрѡпѣма. С овѣ бѣндѣ је тѣшко йзйс на Гѣрач, свѣ су онйјама стрѣнѣма нѣкаквѣ шкѡрѡпе и стйјѣне. Бѣчи црѡтйну у шкѡрѡпу и затрпѣ! Не стѡј пре тѡм шкѡрѡпѡм, дйјѣте, да не пѣнѣш! Усѣдйѡ сам мало дувѣна у ну чкѡрѡпу у Гођѣне, нйѡткућ се не вйди.

шкѡрѡв, -а, -ѡ *који нема све зубе, који је без зуба, крѣзуб; ошшкѡрнуѣ (о йредмѣйу)*. — Остѣ је онѡкѡ шкѡрѡв јѡш йз младѡсти, ймѣ сѣмо пѣшѣс зубѣ. Штѡ ти је онѡ дйјѣте шкѡрѡво, повѣди га код зубѡра. Кад је сѣд онѡкѡ шкѡрѡва, што ће кад остѣрѣ. Нѣће ваљѣт овѣ штйца, шкѡрѡва је с јѣднѣ бѣндѣ.

шкѡрѡбина, -ѣ, ж. **1.** *руѣчага у ошйѡром камењару*. — Потѣцѣм се по цйѡ дѣн по

мау наше күһе шкүрә кә што ймау ү град. Сәд израһујү шкүре и од ләстрә.

шкүрй, -ә, -ө *који је шамне боје*. — Куповали смо шкүрй ләб у пекәру, а нй-кад бйјели.

шлйна, -ә, ж. в. *слина*.

шлөгнүт, шлөгнәм и шлөгжәм, свр. *саһи*; уп. шлөгһ. — Таман бјесмо шлөгнүли с Лукәвицә.

шләм, -а, м. *војнички шлем*. — Шләм-мови југоловәнскә вјскә су бйли на(ј)тврһй.

шләмә, -ена, с. 1. *кровна конструкција, кров куће, сьеме*. — Подйгә је күһу до шләмәна, а за шләмә још нйје күпйи рөгове и кантинәле. Погодйи сам једну врәну на врх шләмәна. Шләмә је покрио даскәм, нйје нмә тйгле. 2. *кућа, дом, домаћинство*. — У Зағарач, у свә сәла, ймә окө трыста шләмәнә. У Лазәрәв Крс ймә окө седамдесәт шләмәнә.

шлөпйца, -ә, ж. *слијейа жена*. — Тй си кә шлөпйца те не мөш уврһ конәц у овөлику йглу.

шлөгһ, -жәм и -гнәм, свр. *саһи, оийһи с вишег мјестйа у нйже*. — Шлөгһли смо с пләнйне ёо неһәља. Трәбә данәс да ми шлөгжү са Студәнбга. Је ли шлөгә са орә-ха? Не мөгу шлөгһ бе стүбә.

шлйва и **слйва**, -ә, ж. *шльива (Prunus domestica)*. — У Вйшњу смо усәдйли пөшес корйјәнә шлйвә — да вйдймо өһе ли се прймйт.

шлйвә и **слйвә**, -ә, ж. *ракија од шльива, шльивовица*. — Ў Брда пйјү сәмо шлйвү, лөзә нәмау. Фйна је слйвә ко је добро испөчә.

шлөкәт, шлөкәм, несвр. *ийһи неумјерено (воде или йһа)*. — Не шлөкә тө-лыкө водә, преләдйһеш! Шлөкәше покөј-нйк ракйју кә вөду.

шмәга, -ә, ж. *руйа, ошвор (на зиду, дрвейцу, одјехи и сл.)*. — Пүнәна је күһа нөкаквија шмәгә, ако нйјесу мравйһәци кә ләнйк. У төткину күһу сә мөгло свә

вйђет проз онә шмәге нә зйд. Кәква ти је тө шмәга на капөт? Зақрпи му онә гәһе, ёто му на нйх свә шмәге.

шмәгица, -ә, ж. *дем. од шмага*. — На турскә күһе прөзори блөхү йсто кә шмәгице, нә знәм кәко проз нйх йшта вйдә.

шмагүра, -ә, ж. *аугм. од шмага*; уп. шмагурина. — На једну стрәну лйстрә је шмагүра мјесто прөзора, пә се с тә бәндә не вйдй нйшта.

шмагурйна, -ә, ж. *аугм. од шмага*; уп. шмагура. — Остәвио си прәвә шмагурйне на млөста һе лөш прөзоре, да ти нөтә бйт прөвеликә.

шмөк и **шмөк**, -а, м. *мирис, задах*. — Ймә ти овә ракйја нөкакав шмөк кә да си у трөп метә и смөкве.

шмйгнүт, -нәм, свр. *увуһи се у рујһи или жбуһе (о гушйеру), имугнүти*. — Төрәла је мәчка гүштөра а он јөј шмйгну у купйне, сәд га чөкә да ижлөгжә.

шмйгорйца, -ә, ж. *йуноглавац, или какве сийһије живөйһиһице у локви (какве водене ваши и сл.)*; *неийһи сйһуино*. — У бистйјерну у згәду су се појавйле некаквә үшпи, вөликә кә шмйгорйце жәблө. Пүнәна је лөква шмйгорйцә, из нйх һе се йзлөһ онә малә, зелөнә жәбе.

шмркәт, шмркәм и шмрчөм, несвр. 1. *в. шмркйһй*. — Шмркәм ёо нөколика данә, дәти сам преләдйи нөһје. Што стәлно шмрчөш и слйһиш!? 2. *фиг. йлакайһи*. — Избйи сам је, пә је ёто һе шмрчө у сөбу.

шмркльәв, -а, -о *који шмрче, који је йрөхлаһен (йа шмрче)*. — Шмркльәви смо күһи свәкөјә, зафәтйла нә прөкләда.

шмрктәт, -тйм, несвр. *учесйано и гласно исйушйһйһи ваздух из носа (услөд йрөхладе или сл.)*. — Ёо нөколико данә сәмо што шмрктйм, свә ми вөда йз носа кәплө.

шмүгнүт, -нәм, свр. *уйөһи, искрасйһи се, сакрйһи се бјөжөһи, шайно, нейримли*

јейно се удаѡиши, нейримѡјейно умаћи, уиѡећи у какав зусѡиши (шумски). — Шмугнуло је нешто у они велики грм, мѡже бит ѡ била вѡверица. Шмугну ми негђе онѡ дијете, поглѡдај да није пошло пут бистѡјернѡ. Ка су ме виђели, шмугнуше проз онѡ драче. Шмугну ми јутрѡс Мирѡје, а хах га избит, нѡ је, изглѡда, тѡ осѡтио. Виђех зѡца како шмугну у један грм.

шнѡла, -ѡ и шнѡлѡ, ж. *сѡравица за косу, инала, уиѡирѡбљава се за иридржавање косе или криѡе на њѡј*. — Купѡла ми је мама дѡста шнѡла. Вѡћ си почѡла са шнѡлама, ѡвѡдиши се, виђу ја. Гѡ су ми онѡ шнѡле ѡдолѡн, да их нијесн виђѡла? Бе шнѡла не мѡгу да смѡрим кѡсу никакѡ.

шњајдѡрица, -ѡ, ж. *кројачица*.

шњѡгопадан, -дна, -дно в. *сњѡгопадан*.

шѡгѡв, -а, -ѡ 1. *ћѡлав*. — Ђѡ више од дваес гѡдинѡ откако сам остѡ бес косѡ и ѡо ме потпуно шѡгѡв. 2. *бити болѡстиан од иугѡ, свѡба*. — Онѡ млађѡ је шѡгѡво, нѡ знам от кѡга му пријѡну.

шѡгѡљ, -а, м. (пејор.) 1. *чѡвјек без косѡ, ћѡлаво*. — Шѡгѡ ће ти онѡ шѡгѡљ, онѡ је стѡро за тѡбе. Поста је прѡви шѡгѡљ, свѡ му је кѡса опѡла. 2. *фиг. нејак, немоћан чѡвјек, сиромах, јѡдов, слабаиан, неуглѡдан чѡвјек, нико и нишиѡа*. — Не удѡи се за онѡгѡ шѡгѡља, знаш ли да је гѡ кѡ пѡциво. Немѡјте давѡт тѡ вилу за онѡгѡ шѡгѡља. Пошло је ѡдолѡн триес шѡгѡља, и мѡслили смо да се с онѡјама пушчетѡнама стѡријама мѡжемо тѡћ с баталѡном Талијѡнѡ. Сирѡтиња је тѡ, свѡ шѡгѡљи. Бјѡше ли дошѡ коѡ од онија шѡгѡља?

шѡгѡт се, -ѡм се, несвр. *дѡбијати иугу, свѡб, иугѡити се, свѡбаити се*. — Шѡгау се о другѡћ ѡеѡѡ у школѡ.

шѡгѡ, -ѡ, м. *шѡгав, ћѡлав чѡвјек; хиѡокор. од шѡгоња, хиѡокор. надѡмак*. — Удари ме онѡ шѡгѡ Мирѡв једнѡм зипѡцѡм, умѡло ми ѡко нѡ извади. Удѡла сѡ

за некакѡга шѡгѡ, нѡтѡ му ни ѡѡца кѡсу запѡмтит. Јѡси ли познѡва Шѡгѡ Мѡловѡновѡга?

шѡгѡња, -ѡ, м. 1. *шѡгав чѡвјек*. — Вазде је био шѡгѡња, никакд се ѡ сѡба неће ослобѡдит. 2. *чѡвјек којѡги жѡна вѡра*. — Напрѡвила је од њѡга шѡгѡњу, а ѡн мѡсли да је нѡма поштѡнијѡ у плѡме.

шѡгѡњица, -ѡ, м. *хиѡокор. од шѡго; дјѡчак с краишком косѡм*. — Пѡшљи ми онѡгѡ млађѡга шѡгѡњицу да ме нешто послѡша.

шѡдер, -а, м. *иѡциани камен*. — Пѡслије је рѡта је свѡ тѡкѡ кѡбѡнке шѡдера те је тѡкѡ издржаѡа фамѡљу.

шѡљѡница, -ѡ, ж. *мања шѡла од пѡла (ѡмајлирана)*. — Ђмамо двије-три шѡљѡнице за воду. Прѡсуо сам онѡ мало виѡа шѡљѡницѡм од водѡ.

шѡрак, шѡрка, м. *жѡреб*. — Ђј да вадимо шѡркове да видѡмо кѡ ће с кѡм игѡат. ѡћемо ли у шѡрак да ћу побѡједит у кѡрте ја а не тѡ?

шпѡг, -а, м. (новије) *ѡѡи*. — Ђмаш ли на кошѡљу шпѡга, да мѡгнѡш такулѡн? Шпѡгове смо пријѡд звѡли ѡѡпови, а и сѡд ѡх зѡвѡмо ѡѡпови.

шпѡг, -а, м. *дѡбљи кѡнац за уишвање или ишѡење грубѡх иѡкапина, или за иѡрављење иѡрѡаница на ѡиѡцима (ѡбично од јуѡиѡ, коѡиѡѡѡ или пѡмука)*. — Закѡпи вѡлику врѡћу плѡгом. Шпѡгом шијѡмо слѡмнице, врѡће, прошиѡамо кѡжу. Учинѡла ми је фѡинѡ опѡнке ѡ шпѡга.

Шпѡњ, -а, м. *иѡриѡдник неког стѡарѡг ѡрѡда — симѡл велике стѡарѡне*. — Није тѡгѡ било от Шпѡња.

шпѡњѡлка, -ѡ, ж. *иѡзв. иѡѡанска грѡзница која је харѡли иѡком I свѡ. рѡѡа*. — Ђѡд ми је умрѡ од шпѡњѡлкѡ. Шпѡњѡлка се пѡјѡви некако ус крај рѡта.

шпѡрање, -а с. гл. *им. од шпѡрати*. — Зѡлѡду свѡ мѡје шпѡрање ка тѡ расѡпѡш.

шпārāt, шпārām, несвр. *шпедјети*. — Шпārām свāки динār, њ ни нѣ би дотѣкло. Шпārā дōбро свѣ пāре што добйјѣш, нѣсемо имāt да ти шпљемо.

шпарйша, -ѣ, м. *онај који је шпедљив, који шпара, шпедиша*. — Да му жѣна није шпарйша, нйкад нйшта нѣ би имā. У шпарйшѣ вāзде ймā.

шпедāt, -а, м. *болница*; уп. шпитаљ. — Јаница је бōна, повѣли су је у шпедāt.

шпйгло, -а, с. *огледало*. — По цйо дāн се оглѣја прѣт шпйглом, доћерујѣ се.

шпйја, -ѣ, ж. **1.** *шпйјун, йойказивач*. — Бйо је шпйја и за врйеме Аустријѣ и за врйеме Талијанā, потказивā је сиротй-њу. **2.** *шпйјунирање, йойказивање*. — У њба рāта сѣ бāвио шпйјом.

шпйјāvāt, -āјѣм, несвр. *шпйјунирайши, йойказивайши*. — Шпйјāvā је Талијанйма кā му отāц Аустријанцйма.

шпйјāње, -а, с. *гл. им. од шпйјайи*. — Вāзда сѣ пōнско бāвио шпйјāњем. Крађа и шпйјāње су нāјгорѣ луцкѣ особйне.

шпйјāt, -āм, несвр. *шпйјунирайши, йойказивайши*. — Научйла је ко Талијанā да шпйјā. Нйкōга не вāљā шпйјāt. Шпйјāли су не Швāбй.

шпйјун, -а, м. *онај који шпйјунира, йойказивач*. — Бйли су аустријскй шпйјунй, дōбро су йх плāћāли.

шпйјунйца, -ѣ, ж. *она која шпйјунира, йойказивачица*. — Чувāте се, немōте што рѣћ пред онōм шпйјунйцōм!

шпйљкāt, -āм, несвр. *диркайи, задиркивайи; йодстйицайи, изазивайи, йшкayи*. — Не шпйљкā тō цйјете, вйдиш и онāкō је злочѣсто. Свѣ нѣшто шпйљкā окō онѣ твојѣ машинѣ, бойм се е ће ти је спешигāt.

шпйња, -ѣ, ж. *зайварач на боци, обично од окомка кукуруза, или йайира, йлайна и с.л., ређе од йлуше или чега другог, чей*. — Нѣмāм од чѣса направйт шпйњу за демйцāну, а мōбāм је дōбро за-

тйснūt да ракйја не издймй. На бурйло мѣћемо вāзде шпйњу од оклāсинѣ и крпѣ, њна не пропуштā вѡду. Затйснй шпйњом тā боцун, да ти не истѡчй. Замотā шпйњу крпōм, пā нѣће точйт.

шпитāљ, -а, м. *болница*; уп. шпедат. — Двā мљѣсѣца сам бйла у шпитāљ и нйшта ми нйјесу излыјечйли.

шпйцерйја, -ѣ, ж. *спѣцијално јело, несвакидашње јело, додаци јелу (нйр. колачи)*. — За ручāк су испѣкли тепсйју и бйло је јѡш нѣкаквйја шпйцерйја и ѱаконйја.

шпйцлѡв, -а, м. *човјек који је вјештй нечелму, йроммућуран човјек, вјештйак, сналажљывко; зафркантй, шāвнвција; йрварантй*. — Мāрко је вѣлыкй шпйцлѡв, не мѡж га превāрйт. Чувāте се онйја подгорйчкија шпйцлѡвā, не мѡжете се вй носйт ш њйма. Вйђе ли тй шпйцлѡва кāко ме нāсамāри! Таквѡга шпйцлѡва мѡје ѡчи јѡш нйјесу вйћеле, из очй ће ти укрāс.

штāвйт (се), -йм (се), несвр. *ферментисаити (се), ушйшāвљываити (се) (о сировој кожй), урећываити сирову кожју за обраду и коришћѣње*. — Телѣћу кѡжу вāзде штāвйм и продајѣм је у Град, ймā посѣбнй дућан за кѡже. Нāјлакше се штāвй јагнѣћā кѡжа.

штāвљѣње, -а, с. *гл. им. од шйшāвйшй (се)*. — Ову ћу кѡжу да оставйм за штāвљѣње, ѡћу да прѡвāм да од нѣ начйнйм тѡрбу.

штāкљѣ, штāкљā, ж., мн. *шйшле*. — Откā сѣ рāнио, стāлно йдѣ на штāкљѣ, не мѡже без њйх.

штāмāк, -а, м. *стйомак, желудац*. — Откāко сам изйо некѣ смѡвке, стāлно ме болй штāмāк, дāти су бйле пѡчѣле да трүүлѣ.

штāнга и **штāнгла**, -ѣ, ж. *бургија за минирање*; уп. шпангла. — Штāнга ми је бйла мālā пā смо ископāли мālѣ рупе за мињāње. Донѣси ми штāнглу ис кужйнѣ.

штāпāt се, штāплѣм се, несвр. *ослањайи се на шйшй и йако ходайи*. — Зад-

нѣ гѡдинѣ прет смѣрт сѣ стѣлно штѣпѣ кад би ђе било одѡо.

штапѝн, -а, м. *врѣца у којој је баруѝи ѡмоћу кога се ѡали динамѝи ѡри минирању, тѣј. ѡмоћу којега се ѡале динамѝиске мине*; уп. миѡа. — Ымѡш ли да ми позѡмѝш једно двѡ мѣтра штѣпѣна док кѡпѝм? Ако ти штѣпѝн није сѡв, неће упѡлѝт.

штапљѡга, -ѣ, ж. *већи, грубљи шѝпѡи*. — Кѡга удѡри онѡм штѣпљѡгом не трѣба му вечѣра. Напрѡвио је штѣпљѡгу от крушкѣ, свѣ са чвѡровима.

штѡција, -ѣ, ж. (заст.) *сѝпѡница*. — Напрѡвѝли су у Подгѡрицу велѝку штѡцију зѡ вѡз.

штѣдѝша, -ѣ, м. *онај који шѝдѝди*. — Да нијесу велѝкѣ штѣдѝше, ништа не бише имѡли.

штѣћѣт, -дѝм, несвр. *шѝдѝјѣти*.

штѣнѡра, -ѣ, ж. (ријетко) *кућѝца за ѡса*. — Затворѝли су га у штѣнѡру кѡ псѡ.

штѣне, -ѣта, с. *младо ѡсеѝо, куче, ѡѡиче*. — Општѣнила ми је кѡчка трѣе фѝнија штѣнѡди. Кѡпѝо сам га кад је бѝо штѣне, напрѡвио сам од нѣга дѡбра ловѡца.

штѣнѣћѡк, -а, м. *измѣѝ од ѡсеѝа*. — Вѣжите тѡ кѡчку е остављѡ штѣнѣћѡке окѡ кѡћѣ, свѣ опогѡни.

штѣнѣт (се), штѣнѣм (се), несвр. *раћѡити шѝненѡд (о кучки)*. — Кѡчка ће да ми се штѣнѣ за двѡје-трѣ нећѣље, ѡвијек избѡчѝ по пѣшѣстѡро. Бѝра је оштѣнѣла трѣе — једнѡга псѝѡа и двѡје кѡчке.

штѣљѣза, -ѣ, ж. *врѣшѣно*; уп. дружица. — Штѣљѣза је онѡ што се врѣти и на нѣга намотѡјѣ прѣђѡа кѡћѣља онѡ штѣѝца на којѡ је вѡна.

штѣпѡт (се), штѣпѡм (се) и штѣпљѣм (се), несвр. *шѝпѡити (се)*. — Рѣци Дрѡгици да ме не штѣпљѣ. Штѣпѡм се за обрѡз е не вљѣрујѣм да си тѡ тѝ.

штѣпѡнѡт, штѣпѡнѣм, свр. *шѝпѡнѡити*.

штѣр, -а, м. *врѣѝа ѡправе (Amarántus)*; уп. штирѣвина. — Покупѣљѡј онѡгѡ штѣра дѡље на дољѝну и донѣси да бѡчѝм прѡсѡдѡима, ѡна га вѡлѣ.

штирѣвина и **штирѡвина**, -ѣ, ж. *шѝпѡр*. — Пѡћѝ на Подѡље и убѣри онѣ штирѡвѝне тѣлѡдѡима. Штирѣвина је трѡва.

штѣрка, -ѣ, ж. *овѡца која се ѡѡшѝле не јѡгњѝ, сѝѡлно јѡлова овѡца*. — Рѝјетке су у нѡше брѡве биле штѣрке, ѡвѡце коѣ се не бѡјѡгњѣ, али код пѡнекѡга ѝх ѝмѡ вѡзде.

штѣѝца, -ѣ, ж. *дѡска*. — Не мѡгу кѡмару попѡдѝт, трѣбѡло би ми вѝше от кѡбнѝка штѣѝцѡ.

штѡ, чѣса и чѣга, упитна замѣница.

штогѡће, рѣѡца било шѝѡа, *како хоће (од „шѝѡ год хоће“)* (*јѡвљѡ се и форма штогѡћѣте како вам драго, како вам мѝло*).

штрѡнгла, -ѣ, ж. *већѡ звѡзденѡ ѡлуга, врѣѝа ћускије*; уп. штанга. — Пѡнекад вѡдѝм камѣње и штрѡнглѡм, кад нѣмѡм ћускијѣ.

штрѡбѡт, -ѡм, несвр. *чуѡити, шѝпѡити*. — Ёо кољѡчѡк је а пѡчео је да штрѡбѡћѣвѡјѣ.

штрѡнѡт, -нѣм, свр. *чуѡнѡити, шѝпѡнѡити*. — Мѡмци нѡ коло умѝјѡу и да штрѡнѡнѡ, нѡ се припѡзи.

штрѣка, -ѣ, ж. *жѣлѣзничѡка ѡругѡ, шѝне*. — Жѝвѝ у Пѡжиће, ѡдмѡх прео штрѣкѣ кѡдијѣн вѡзовѝ пролѡзѣ.

штрига, -ѣ, ж. *вјѣшѝѝѡца*. — Пѡнеко за вљѣшѝѝѡцу велѝ штрига. Ђх, каквѡ је онѡ штрига, ни здѡвѡчи јѡј не би мѡгли ништа.

штрѝнгла, -ѣ, ж. (новије) *нескљѡѡчѡни намотѡјѡ вѡне*. — Исплѣла сам Нѝкѡли цѣмпер од онѣ четѝри штрѝнглѣ што си ми пролѣтѡс дѡнијѣла ис Тѝтогрѡда.

штрицкѡт и **стрицкѡт**, -ѡм, несвр. *маказѡма рѣзѡити ѡрѡчиће ѡлѡѝна, ѡѡѝ-*

ра и сл. — Не штрѣцкај тијама нѣжицама прѣтове е тѣ се затѣпѣ!

штрѣкљас, -ста, -сто *висок и мршав*. — Штрѣкљас му је сѣн кѣ и ън, висѣк а кѣс и кѣжа.

штройт, штрѣйм, несвр. *в. сѣроий*.

штрѣпѣт, -а, м. *бай* (*обично коњски*). — Чѣјѣ се штрѣпѣт по цѣјелѣ нѣѣ. Нѣје-сам мѣгла заспѣт од нѣкаквога штрѣпѣта.

штрѣкѣт (се), -ѣм (се), несвр. *чуика-ийи* (се), *ийийкаийи* (се). — Јѣ мѣслѣм, бѣ-гоми, е си пѣчео помѣло да штрѣкѣш овѣ ѣвојчице? Ёто кољика је а вѣѣ се помѣло штрѣкѣ, не брѣни се, велѣ, нѣкоме, ни стѣријама.

штрѣц и **стрѣц**, -а, м. *векна хѣба*. — Војници дѣјѣљахѣ штрѣцове нѣроду ѣдмѣ пѣслије зѣмљотрѣса. Штрѣц је онѣ дѣгачкѣ лѣб ис пѣкарѣ.

штрѣцнѣт и **стрѣцнѣт**, -нѣм, свр. 1. *йо-йрскѣийи из ѣумѣе или сл., ѣойрскѣийи*. — Штрѣци је мѣло водѣм дѣко се разбѣдѣ. 2. *ѣомусѣийи мало мѣијека*. — Штрѣцнѣла сам јѣтрѣс крѣву, нѣје било пѣ кѣла, ѣне да га запрѣнѣ.

штѣкавица, -ѣ, ж. *шѣуцавица*. — Кад га уфѣтѣ штѣкавица, нѣка прѣстѣт. Вѣзде ми је штѣкавица тѣшка.

штѣкање, -а, с. *гл. им. од шѣукаийи* (се). — Кад ме уфѣтѣ штѣкање, не прѣстѣје бѣж ѣаола. Нѣкакав се, велѣ, удѣвѣо от штѣкања.

штѣкѣт (се), -ѣм (се), несвр. *шѣуца-ийи* (се). — Штѣкѣ по цѣо дѣн, нѣ знѣм штѣ му је. Кѣ ти се штѣкѣ, трѣбѣ да по-пѣјѣш мало водѣ.

штѣла, -ѣ, ж. *дрвена мойка за хода-ње, на доњем дѣјелу има ракѣу у коју се стѣвѣа нога којом се хода ѣомоћу шѣу-ле* (*обично се ѣрави ѣар шѣула а служе за такмичѣње у ходању на ѣај начин*); *вѣшѣиачка нога од дрвѣиа; сѣрава за ѣо-магање у ходању са дрѣжачем за руку и горњим лучним дѣјелом за ѣодмѣиање*

ѣод ѣазухѣ, шѣака. — Миѣјѣло је мѣга да приѣѣ на штѣле кољѣко ѣѣш. Сѣд ѣмѣ и да се кѣпѣ штѣле, а прѣѣе су ѣх свѣ лѣуди сѣми прѣвѣли. Приѣед нѣје бѣло штѣлѣ, нѣ кат кѣме трѣбѣ, нѣѣ се ѣ гору рѣгѣтѣ јѣсѣн али шѣума, и лѣпѣта бѣжѣ. Штѣле смо прѣви пѣт виѣјѣли у скѣдарскѣ рѣт. Нѣоѣо је до смѣрти штѣлу. Штѣлом га је трѣсноу. Удѣм бе штѣлѣ.

штѣра, -ѣ, ж. *в. сѣура*.

штѣц, -а, м. *врѣиа ловачке ѣушке, јѣдноцијѣвка*. — Имѣ сам штѣц, нѣоѣо је бѣље од ѣкаквѣ пѣшкѣ. Са штѣцом сам ловѣо и зѣчевѣ и вѣкове. Мѣтар вѣзде ѣ лѣв ѣдѣ са штѣцом, а нѣкад не нѣдѣ дво-цијѣвкѣ. Штѣцеви су бѣли онѣ старѣнскѣ пѣшке за којѣ су се прѣвѣли мѣци кѣ за лѣмнице.

штѣцавица, -ѣ, ж. *рефлексно нагло увлѣчѣње вѣздѣух уз ѣискави звук; уп. шѣукавица*. — Кад нѣкога уфѣтѣ штѣца-вица, велѣ се е га нѣко оговѣрѣ ѣли о нѣму прѣчѣ.

штѣцање, -а, с. *гл. им. од шѣуцаийи* (се).

штѣцѣт (се), -ѣм (се), несвр. *нагло увлѣчѣийи вѣздѣух уз ѣискави звук; уп. шѣу-кат* (се). — Цѣјѣло јѣтро ми се штѣцѣ, а нѣшта нѣјѣсам ѣо. О чѣса тѣ штѣцѣш?

шћѣвѣт, ѣћу, несвр. *хѣјѣийи*.

шћѣпѣт и **ћѣпѣт**, -ѣм, свр. *згрѣбѣийи, узѣийи нагло; загрѣсѣийи* (о ѣсу). — Шћѣпѣо сам га за шѣју и нѣје мѣрдноу. Шћѣпѣла си тѣ, бѣгоми, дѣбар кѣмѣт. Шћѣпи ме онѣ Сѣвѣво пѣшче зѣ ногу.

шћѣр, шћѣри, ж. *ћѣрка*. — Дѣдѣиле су ми шћѣри ѣѣтнине да вѣдѣ кѣко сам.

шћѣрѣна и **шћѣрна**, -ѣ, ж. (*пејор.*) *ћѣр*. — Припѣзи шћѣрѣну, мѣтау се нѣкѣ окѣ ѣѣ! Онѣ твѣја шћѣрна ме нѣ поздрѣви јѣтрос.

шћѣт, ѣћу, свр., аор. *шћѣх...*, р. пр. *стѣо, шћѣла...*, 3. л. през. *ѣтѣ хѣјѣийи*. — Стѣо сам да дѣѣм. Шћѣдох да ти кѣжѣм...

шувѝт, -а, м. *ѝлафон*. — Дувѝн ми је гѝре на шувѝт, тѝмо се лѝјепо сѝшѝ.

шѝга, -ѝ, ж. *свраб*. — Шѝга и сраб — тѝ ти је јѝдно те ѝстѝ.

шѝгѝв, -а, -о 1. *сврабав*; уп. *шогав* 2. — Осрабѝли су се од нѝкѝ шѝгѝвѝ ѝецѝ у шкѝлу. 2. *фиг. ѝокварен, некаракѝтеран (о особи)*. — Шѝгѝв ли си, јѝдо, кѝ те таквѝ-га мѝже трпљѝт!?

шѝгѝт (се), -ѝм (се), несвр. *разболијевати се од шуге, добијати шугу, односно заражавати шугом*; уп. *шогат се*. — Свѝкѝга прољѝћа ми се шѝгау кѝзе, нѝ знѝм што је тѝ. Чѝвѝ да онѝ шѝгѝвѝ кѝза не шѝгѝ остѝлѝ.

шѝжѝн, шѝжѝња, м., мн. шѝжѝњи и шѝжѝневи *слабашина, нејака, немоћна особа, сужањ*. — Ако се пресѝлѝ ѝца у град, кѝ ће пѝзит овѝ шѝжѝневе? Нѝмѝ ми кѝ зимѝс чѝвѝт овѝ двѝ шѝжѝња, а одѝо бих код ѝецѝ у Бѝоград.

шѝжѝбање, -а, с. *гл. им. од шужсбай*. — Дѝвечѝн ѝдѝмо код Радоѝцѝ на шѝжѝбање, бѝће и стѝрија и млѝдија.

шѝжѝбат, -ѝм, несвр. *комишати кукуруз, ѝј. скидати са клиѝа омоѝ (шужсбину)*. — Оћемо дѝвечѝн да шѝжѝбамо умерѝтин, оћете ли дѝћ да ни помѝжете?

шѝжѝбина, -ѝ, ж. *осушени омоѝач кукурузног клиѝа, шаѝа (ѝѝоѝребѝвава се обично за ѝњење сламарица)*. — Краѝве зѝми пѝнекад ѝјѝ и шѝжѝбину, особѝто кат фѝли сѝјена. Шѝжѝбинѝм пѝним слѝмнице и куѝйне. Шѝжѝбина је најздравијѝа за лѝжѝник.

шѝжѝѝт, -ѝм, несвр. *онемоћавати, ѝостѝјати немоћан и слаб*. — Шѝжѝѝ ми, бѝгоми, ѝбоје стѝрија, не мѝгѝ више нѝкуђ.

шѝљ, -а, м. 1. *ѝруѝац, краѝка обловина*. — Цѝо брѝјес сам препилѝ у шѝљеве, лѝше ћу ѝх цијепѝт. Набѝвио сам онѝја шѝљѝвѝ бѝковија, ѝмѝћу зимѝс да се грѝјѝм дѝста. 2. *жуљ*. — Дѝбио сам шѝљеве на прѝте от кѝсѝ.

шѝма, -ѝ, ж. 1. *већа заједница дрвенасѝог бѝља, ѝумски густѝши*. — У онѝ мѝју шѝму највише је јѝсенѝ и дѝбѝвѝ. 2. *храсѝ*. — Свѝ су јѝсенѝ и шѝме, пѝкој цѝр и смрдљѝка. Нѝ(ј)болѝе горѝ дрѝво от шѝмѝ.

шумѝрѝк, -ѝрка, м. *шумѝца, мала ѝума*. — Пушѝти ѝвце у нѝ шумѝрѝк гѝре, нѝће нѝшто да чѝпнѝ.

шумѝвѝ, -ѝ, -ѝ који је од храсѝа, од „шуме“. — Нѝмѝ жѝра бес шумѝвѝга, на нѝга се чѝск огрѝјѝ да валѝа.

шумѝвина, -ѝ, ж. *дрво од храсѝа („шуме“)*. — Мѝтни тија шумѝвинѝ на огѝњ, али не вѝдѝш ѝ зима.

шѝњѝт се, шѝњѝм се, несвр. *ѝрикрѝдати се, ѝтајно ѝрилазити, вребати*. — Што се шѝњѝш тѝдијен окѝ кѝћѝ, што не уљѝжѝш кѝ и остѝли? Шѝњѝхѝ се прѝз лозе.

шѝпа, -ѝ, ж. 1. *ишири крај јајѝта; дио клиѝа кукуруза ѝри коријену, доњи дио клиѝа, ишири од врха*. — Оћемо ли да се цѝкнѝмо у шѝпу или врх? На шѝпу се вѝрѝнѝ јѝје лѝкше слѝмѝ. Дѝ ми је само шѝпу ѝт клѝса. Окѝ шѝпѝ је више зрѝнѝ на умерѝтинѝвѝ клѝс. 2. (новије) *осѝава*. — Цѝо алѝт држим у шѝпу.

шѝпѝк, шѝпѝка, м. 1. *чмар (у чѝвека)*. — Дѝбио је прѝлив, пѝ му ѝ шѝпѝка излѝзѝ сукрѝвица. 2. *фиг. а. сѝомак, жѝлудѝац*. — Напѝнила је шѝпѝк у онѝ богѝтѝ кѝћу, пѝ је побѝсшѝѝла. Код нѝ му је вѝзда шѝпѝк био пѝн. б. (пејор.) *живѝи. в. ѝмовина (об. лична)*. — Дѝбро ѝн чѝвѝ шѝпѝк, знѝ ѝе му којѝ пѝра ѝдѝ. Лѝко је нѝма с пѝнијема шѝпѝковима, нѝ што ће сирѝтѝња. 3. *зѝдѝница*. — Причѝвѝ шѝпѝк да те не измлѝтим! Ћто ти шѝпѝк гѝ. Удѝрио мѝ пѝ шѝпѝку. Ишѝѝра му бѝбице ѝ шѝпѝка, пѝ ће се смѝрѝт! *нзр. Ндѝ гѝлѝга шѝпѝка [= лоше је одјевен, сирѝмашан је].*

шупљѝка, -ѝ, ж. *шѝљѝвина*. — Штѝ је овѝ сѝр пѝн шѝпљѝкѝ?

шупљикāv, -а, -о *који има више шупљина*. — Ка се сйрї по врућини, сйр останє шупљикāv.

шупљоглāv, -а, -о *умно ограничена особа, иразноглава особа*. — Мāло је тākвија шупљоглāvија чєлбadi кā што су овā мōја!

шупљоглāvац, -āvца, м. *нејамейна мушка особа, шупљоглав човјек*. — Дружї се с нєкаквијема шупљоглāvцима от којїа ништа не мōже лијепо научит.

шупљоглāvиле, -а, м. *шупљоглава, иразноглава мушка особа*. — Рєче једну пāmєтну и онї шупљоглāvиле Божїдāров.

шўра, -є, м. *женин браїт*. — Шўра ми је ў вōјску, пā йдємо да га посєтїмо.

шурїчїћ, -а, м. *шурин син*. — Јє ли ти онї шурїчїћ пошā ў вōјску јōш?

шурїчна, -є, ж. 1. *шурина сўїруга*. — Откуђ ти је онā шурїчна што је за онїјем пукōвником? 2. *шурина кћи*.

шурўп, -а, м. *густо укувани сок од воћа, сируй*. — Јā свāкє гōдинє свāрим дōста шурўпа дд грожђа те зїми дāјєм ћєци. Разблāжїм шурўп с пет пўтā тōлїкō водє и єто слāдак сōк. Нїјєсам имāла штō с лєбом да им дāм нāко шурўпа от крушāкā.

шўт, -а, -о 1. *који је без рогова*. — Пōла ми је дvацā шўто а пōла рогāто. Вїдїш ли оногā шўтога јāрца, бdље се бијє од свāкōга рогāтōга. 2. *фиг. који није снажан, који нема зашїтїтїу*. — Не мōже шўт с рогāтијем [пословица].

шўт, -а, м. *оїйаци малїтера*. — Избāчи, првō, онї шўт што је остā, пā ћемо чїстїт.

шўта, -є, ж. *назив и име овци или кози (ређе крави) без рогова*. — Онā шўта дāјє нāјвише варавїнє. Бїла је једна крāва без рōгōвā, пā смо је звāли Шўта.

шўтāl, -а, м. 1. *ован или јарац без рогова*. — Међу овнōвима је нєколико

шўтālā, а сāмо један ймā вєликє рōгове. От пєшес дvнōвā нā(ј)бoљї ми је један шўтāl. 2. *фиг. човјек мекушац, ириглуї човјек, слабић*. — Немō ми доводїт оногā шўтālā у кўћу, дн не умїјє ни зборїт лијепо. Дōбро је нōј за онијем шўтālєм, нє знā мїдго али је дōбро држї.

шўтās, -ста, -сто *који је без рогова*. — Свє су ми дvце шўтāсте, нємāм нї једну рогāтў.

шўтō, -ā, м. *ириглуї особа, мекушац; надимак*. — Онō је шўтō, нємā ондōћєн мōмка! Бљєше јўтрōс Шўтō запāлио зā другу.

шўтōња, -є, ж. *ириглуї човјек, мушка особа мекушац, ишўоглавац; ћуїљивац*. — Бoље ти сє удāt за каквōга прча нō за шўтōњу, шўтōња те нєће умїєт ни покāрāt ни помїловāt. Иāко је шўтōња, дн је дōбро мōмче, мїрно, нїкōга не задїјєвā, йдє своїјєм пўтем.

шўша, -є, ж. *нико и нишїта, њуїтралица, њуїтро*. *изр. шўша и грмўша било ко, свако и нико*. — Одмāх је за тō сазнāла и шўша и грмўша чїм си нōј кзā.

шўшань, шўшња, м. *шушїтанє*. — Чўјє се кā некакав шўшань у долине, кā да штō пролāзї про сўвō шушње.

шўшкāv, -а, -о *који шушїти*. — Свє ндсāше нскаквє шўшкавє аљїне.

шўшкāње, -а, с. *г.л. им. од шушкаїт*. — Кākвō је онō шўшкāње иза појātє? Онō је шўшкāње кā да нєко гāзї пō шушњу. Нєка ви тō шўшкāње о Милєни. Откā је остā бє зўбā, од нєга чўјємо сāмо шўшкāње.

шўшкāt, -ām, несвр. I. 1. *неисправно изговарїти неке гласове, имāти иаїюлошке особине у говору (об. замјена сїрујних сугласника шушїтавим)*. — Мāли ми јōш шўшкā, не умїјє дōбро зборїт [конкретно је ријеч о замјени гласа р гласом л: пљїчām...]. Шўшкā нєкāко ка збōрї. Єто коликā је, јōш шўшкā, јōш нєчїсто збōрї. 2. *изазиваїти шушмове (о*

шушњу, сувом лишју), *крейтайи се шумећи, производийи звук шуштаня*. — Шүшкә нәшто на пётар, да нйје мйш. Ау нәка, шүшкә нәшто у вй грм, да нйје кәкав барүч! **3. говоркайи, йойајно говориийи.** — Немб шүшкәт о овдөме нйкөме. Шүшкау пб селу ё су је нәгђе виђели ү сијено [с неким]. **II. ~ се говоркайи се, говориийи се.** — О тәбе се не шүшкә, но отворено прйчә. Шүшкә се ё покрә задругу.

шүшкорйт, -йм, несвр. **1. шушйайи (нйр. о лишју у шуми када се йо нелу хода).** — Стйо сам да ме не чүјү, али је онб лйшһс млдго шүшкорйло, и осётйли су ме. **2. фиг. шайүйайи, ййхо говориийи.** — Штб вй двдје тун шүшкорйте, што не прйчәте отворено!

шүшнүт, -нәм, свр. **1. рећи нешйло (шүшкањем).** — Шүшни му нәшто, престаһе. **2. створийи звук шуштаня.** — Шүшну нәшто ү плөт, јеси ли чүо? **3. рећи.** — Нембј шүшнүт нйједну!

шүшњар, -а, м. *сийни лойов.* — Свй знәу ё шүшњар а нйко да га уфәтй у шушњәрәне.

шушњара, -ё, ж. *особа која шушњари, која чини сийне краһе.* — Припәзите тб воһе, түдијен сә. мотә онә шушњара онөгә сйна вәшәга кбмшйјё.

шушњәрәне, -а, с. *гл. им. од шушњарийи.* — Мәни се тй шушњәрәня, пә чйни што и вәс остәли поштәни свйјет! Остәви

се вйше тогә шушњәрәня окб руководй-бця.

шушњәрйт, -арйм, несвр. **1. красйи насийно.** — Шушњарй по овйја дөлийнә, нйшта нё остави. **2. улагивайи се.** — Свё шушњарй окб штәба.

шүшњарица, -ё, ж. *женска особа сийни лойов.* — Нйје тәквё шүшњарицё дөдйло у вё крајеве, свё жйвб пбтамәни.

шүшње, -а, с. *суво, ойлало лишһе зго-млано йо земљи.* — Мбрәм да очйстйм онб шүшње с ливәдё. Цйо обдр је покривён нёкаквйем шүшњем од јәсёна, дәти од онйјех лйснйкә. Под онйјама дүбовима вәзде ймә шүшња, и лёти и зйми. Не гәзи по шүшњу. Кәкво ти је овб шүшње у сләмницу?

шүшта, -ё, ж. *кревейски федер.* — Ймәмо само двә кревёта на шүшту, дрүгй су са дәскәма. Нәљеше је спәвәт на кревёт са шүштбм.

шүштер, -а, м. *обуһар, шусйер.* — Носйо сам кот шүштера цйпеле да их пенцетйрә.

шүшумйга, -ё, ж. *сийна, окрейна особа која йреноси оговарања.* — Рёчи онбј шүшумйги и не ббј се е нёһе цйјелб сёло бдмәх знәт.

шчепәт, -әм, свр. *зграбийи.* — Бљёше күчка шчепәла нәвйшйи кбмәт мёса и пбчёла да бљёжй и, ббгоми, нё утече.

Додатак

ОНОМАСТИКА ЗАГАРАЧА

ОНОМАСТИКА ЗАГАРАЧА

Како је познато, тзв. Стара Црна Гора обухвата четири нахије (Катунску, Љешанску, Ријечку и Црмничку) и то је данас југозападни кршевити и углавном мање плодни дио Црне Горе, са Цетињем као етноисторијским и географским средиштем. Катунска нахија, као најпространија од четири староцрногорске нахије, у прошлости је била издијељена на племена (што данас посматрамо само као етноисторијску чињеницу). На крајњем југоистоку налази се племе *Загарац* (ген. *Загарача*). Име је добило на основу свог положаја, али са становишта посматрања са источне и јужне стране одатле, прије свега из сусједних Бјелопавлића, за које је ово племе било *иза Гарча*, планине са надморском висином од око 1.500 m.¹

Загарац захвата површину од 15-так km² и дијели се на *Доњи*, који је про- странији и има око 10 km² релативно равног и плодног земљишта, и *Горњи*, који је на кршевитим платоима и странама. Тако ово племе, у цјелини гледано, има брдску конфигурацију, са највећим процентом земљишта које је неплодно. Посједи су, међутим, уситњени, те је микротопонимија богата. Узорак микротопонима којим овдје располажемо као грађом представља оно што је било могуће прикупити систематским биљежењем на терену и, слободно се може рећи, сасвим је репрезентативан.²

Најопштијом анализом микротопонимије Загарача долазимо до закључка да је основни микротопономастички слој — словенски. Називи илирско-романског и оријенталног поријекла, евентуално грчког и арбанашког, ређи су, тако да они, заједно са свима онима који представљају предсловенски слој, не чине велики проценат у укупном збиру. То је резултат географско-историјских услова овога подручја: ту се, наиме, није могао организовати економски задовољавајући начин живота, осим опстанка по нужди у тешким условима. То значи да се не може говорити о томе да је ова територија у предсловенском периоду представљала економски интересантан простор, а ни касније — у турском периоду, иако је то била територија вјечито на граници Турске и Црне Горе (припадала је Црној

¹ В. о овоме у мом раду *Осврћ на топонимију црногорског племена Загарац*, Прва југословенска ономастичка конференција, Титоград (ЦАНУ), 1976, 174.

² Грађа је прикупљана током неколико година, почев од 1972. Упоредијено је стање на терену са катастарским подацима (према попису из 1951). Сваки назив је провјерен на терену.

Гори).³ Крај је безводан и кршевит, па у њему није било могуће створити повољне услове за живот, а климатски услови му нијесу дозвољавали да буде погодан за катунарење.⁴ Због тога треба претпоставити да је он дуго кроз вјекове био ненасељен (нарочито Горњи Загарач), да би се насељавање извршило током средњег вијека, када је становништво Црне Горе, окупиране од стране Турака, бјежало у брдске, неприступачније крајеве.

Немамо историјских података о формирању овог племена. Маријан Болица помиње *Једноше* (у свом спису о Скадарском санџакату, од 1614), а тај се појам данас односи на Доњи Загарач, или боље — на његов равни и плодни дио. У народу постоји убјеђење да Загарач никада није припадао Турцима. Јован Ердељановић, међутим, истиче да су Турци са овог подручја потиснути крајем 18. и почетком 19. вијека, и да су Загарчани од њих почели „отимати своју старину, Једношко Поље“.⁵ Вјероватно је да Горњи Загарач није никада припадао Турцима, о чему, између осталог, говори и чињеница да у Горњем Загарачу имамо искључиво стариначке загарачке породице, док Доњи Загарач у том погледу представља мјешавину, која је резултат миграционих кретања, тј. заузимања „празног простора“.

Остатака материјалне културе који би нам пружали сигурније податке о историји овога краја немамо. У Доњем Загарачу, на мјесту званом Петровач (у средини Једношког поља), налазе се остаци старе цркве. Према предању, то је био манастир Светог Петра Његоша, што значи да се ради о споменику новијег периода. Вјероватно би археолошка ископавања на овом локалитету дала прецизније податке. Ово је била саборна црква за Доњозагарчане. У Црној Страни, засеоку доњозагарачког села Поврхпољина, још стоје зидови црквнице посвећене св. Николи прољећном, старој слави новодосељеника Загарача Радмановића. Из новијег периода (тј. из 1887. г.) у Једношком пољу, тј. у Д. Загарачу је црква Св. Симеона, саграђена на мјесту старе цркве, која, како предање каже, потиче из периода Немањића. Ту је данас доњозагарачко гробље, а црква је запуштена. Постоји у Доњем Загарачу још један локалитет који говори о прошлости — то су *Гомиле*, или *Громиле од гробовља*, у селу Јабукe. О овом локалитету немамо историјских и археолошких података, а предање о њему говори као о „старом српском гробљу и цркви“.

³ У свом Опису Скадарског Санџаката из 1614. године Маријан Болица каже да Загарач, тј. Једноше, припада Лешкопољу (M. Bolica, *Opis Sandžakata Skadarskog*, Starine JAZU XII, Zagreb 1880, 170).

⁴ У турским дефтерима с почетка 16. вијека Загарач се помиње као цуцко земљиште, што би могло да значи да је у питању територија данашњег Горњег Загарача (уп. B. Đurđev i L. Hadžiosmanović, *Dva deftera Crne Gore iz vremena Skender-bega Crnojevića*, ANUBiH, Pos. izdanja, knj. IX/2, I, f. 16 b, Sarajevo 1973, 37). Можда је Горњи Загарач служио као зимовник стоке власника из виших околних предјела.

⁵ *Једноши* се помињу у наведеним дефтерима (из 1521. и 1523. г.) као дио махале *Малонишићи* (о. с., 31). Уп. у нашој грађи ојконим *Маленза*.

У Горњем Загарачу је црква Св. Јована, која је саборна за Горњозагарчане; уочи Другог свјетског рата требало је да почне изградња цркве св. Неђеље, али је изградњу „раг претѝка“.

Становништво Загарача православне је вјере, а свака породица радо наглашава своје српско поријекло (наравно, према казивању старијих људи, од којих се иначе добијају најквалитетнији ономастички и дијалектолошки подаци). Загарач има 9 села, од којих свако има по више заселака. Број домаћинстава и чланова у њима тешко је утврдити, јер је велики број породица које живе и овдје и у граду (прије свега, у Подгорици — раније Титограду, Даниловграду и Никшићу), везујући се и стамбено и административно за оба мјеста. Непосредно пред Други свјетски рат у Загарачу је било око 300 домаћинстава, са преко 1.500 становника. Данас је и број домаћинстава и број становника већи, али оних који стално живе у Загарачу — не прелази 700 становника. Много је кућа у којима се стално не живи, али куће нијесу напуштене, редовно се одржавају. Са имањима је исти случај.

У даљем излагању даћемо преглед ономастичке грађе према сљедећим областима:

1. ојконими;
2. микропоними;
3. антропоними.

Иако се знају подаци о мјесном поријеклу породица у оквиру Загарача, антропономастичке податке ћемо давати за Загарач као цјелину, са назнаком у ком селу се које презиме налази. За микропониме ћемо давати податке о врсти локалитета и, најчешће, о селу у којему је име забиљежено. Из практичних разлога ојкониме ранга села даваћемо у скраћеном облику, и то: ГЗ — Горњи Загарач, ДЗ — Доњи Загарач, Бил — Билећа, Ђур — Ђуричковићи, Јаб — Јабуре, ЛК — Лазарев Крст, Мал — Маленза, Миј — Миѝогос(т)/Миогос(т), Мус — Мустеро-вићи, Пл — Плана, Пп — Поврхпољина.

1. Ојкони ми

а) Горњи Загарач

Села:

- 1) Ђуричковићи (засеоци: Мишковац, Његуле, Пајраишине, Пајиње, Појок)
- 2) Миѝогос(ѝ)/Миогос(ѝ) (Миѝогос/ѝ/, Руишѝа)
- 3) Мустеро-вићи (Долови, Мустеро-вићи)

б) Доњи Загарач

Села:

- 1) Билећа
- 2) Јабуре (Враге, Гр/омиле од гробовља, Кајѝунина)

- 3) Лазарев Крс(џ) (Гроја, Драчица, Крсџе, Почкаље, Шкале)
- 4) Маленза (Гробница, Љубичићи, Рајкова Шума, Расавића Обер, Мицогоски Обер)
- 5) Плана (Билећа, Сук, Сукеза)
- 6) Поверхиљина (Љуџа Драча, Пошок, Црна Страна)

Списак ојконима овдје је дат условно. Имена неких заселака захватају ата-ре два села, док их цио низ међу засеоцима није наведен, али ће бити дати с грађом према азбучном реду, уз навођење података о томе шта представљају. Такви су, нпр., ојконими, који су данас у ствари микротопоними, типа: *Гаурин До/Гаурин до, Игришџа, Једноше/Једноши/Једношко Поље/Једношко њоље, Уше/Вуше* и сл. На територији доњозагарачке котлине (тзв. Једношко Поље) данас се масовно подижу објекти становања, па се већ неки локалитети који представљају земљишне потесе претварају у ојкониме (нпр. *Петровач*, простор на средини Поља, гдје се подиже, или је већ подигнут, цио низ кућа; слично је са локалитетом *Калина јама*, такође у доњозагарачкој котлини и сл.). Због тога се наши подаци о ојконимима не слажу не само са литературом него ни са стањем од прије 30 година, да не говоримо о ранијем периоду.

2. Микротопоними

Уситњеност земљишних посједа и конфигурација земљишта разлог су великом броју микротопонима. С друге стране, сличност земљишта и његових особина (по изгледу, саставу, растињу, плодности и сл.) прузроковала је да се појављују хомонимни називи, често не само на једној површини, већ и на већим удаљеностима (случај са називима-појмовима: под, подина, присоје, страна и сл. апелативи, али и микротопоними неапелативског постања).

Како смо већ казали, уз сваки микротопоним означаваћемо његов садржај. То ћемо чинити скраћеницама: *њ* — њива, *л* — ливада, *й* — пашњак, *з* — забран, *р* — разно (обично забран, ливада и неплодно земљиште), *х* — вода, *в* — вртача-до, *ш* — шума, *н* — неплодно земљиште, *ор* — ороним. Уз сваки од микротопонима назначена је и скраћеница села у којему је забиљежен.

Забиљежили смо у Загарачу следеће микротопониме (међу којима ће бити и који ојконим чије име носи и један или више микротопонима):

Аљин дџ, в, Миј
 Аљин сенокџс, з, ЛК
 Асановаче, л, њ, Мал
 Асановина, п, Пп
 Бавани, л, р, Пп
 Бардегићи, л, п, љ, ш, Ђур
 Басамаче, з, ЛК

Батрићевина, п, њ, Ђур
 Башовине, з, л, п, Пп
 Бегџина, л, п, ЛК
 Белџве долине, ш, п, Миј
 Бешин Ђба/Бешин џба, н, з, в, заселак у ГЗ
 -Ђур
 Бешин џба, х, Ђур
 Билећа, село у ДЗ

- Бисачине/Бизачине, њ, п, н, Миј
Бјелдге, х, Миј
Блѣтйшга, ш, н, Пп
Близѣнци, њ, п, ш, н, х, Миј
Близница/с, п, л, Миј
Бобйја од Гарча, н, з, Ђур, Миј, Пп
Бобовйште, л, њ, ЛК
Бѡгдѣнова долиѡна, ш, н, п, л, Мус
Бѡгдѣнови дѡлови, в, Мус
Бѡгојев дѡ, л, њ, Мал
Бѡгезина лѣка, ш, н, п, Миј
Бѡгетина лѣка, п, н, Миј
Бѡжѡв лѣз, ш, Ђур
Бѡжѡва главйца, ш, њ, ор, Пп, Јаб
Бѡжѡва долиѡна, њ, п, з, Миј
Бојѣн, ш, н, з, Ђур
Бојѣновица, х, ш, п, з, Ђур, з, Пп
Бѡјина прѡдѡ, ш, Миј
Бѡр, в, ЛК, али и на више др. мјеста у забранима у брдовитим странама
Бостѣн, њ, Мус
Бостѣни, з, л, Мус
Бѡшково гѡмно, ш, Миј
Брѣјѡв крѣс, [с < ш], ш, Миј
Брѣјѡва шѡма, ш, н, Миј
Братѡшкѣ рѡпе, ш, н, Миј
Брлѣчкѡ прйсоје, з, Миј
Брестѡвй пѡд, њ, Миј
Брйне, љ, н, ш, л, кућа, Миј
Бѡквице, њ, Миј
Бѡковй лѡнци, ш, п, Миј
Булевйне, ш, Миј
Бѡлина рѡпа, х, р, ЛК
Булиѡча (= Булина рупа)
Буљерѣд, л, њ, п, куће, ЛК
Буљерѣцкй Обѡр, заселак у ЛК
- Вѣљйн мрѣмѡр, р, Мал
Вѣнскѣ рѡпе, ш, п, Миј
Вѣѡскй крѣш, н, Миј
Вѣликѡ кѡпало/Вѣљѣ к., купалиште на р. Сушици, ЛК
Вѣљѣ главйца, њ, п, Миј
Вѣљѣ долиѡна, њ, л, Пп
- Вѣљѣ згрѣда, л, њ, Пп, иначе — чест назив обрадиве површине
Вѣљѣ њйва, њ, л, Пп
Вѣљѣ пѣјтеза, ш, в, Миј
Вѣљѣ ѡлица, сеоски пут између Почкаља и ЛК, кроз камењар
Вѣљй Гѣрач, планина по којој је Загарач добио име
Вѣљй дѡ, ш, п, Мус, Ђур, Мал, ЛК, и на др. мјестима
Вѣљй крѣш, њ, п, на више мјеста
Вѣљй мрѣмѡр, л, њ, Пп, Мал
Вѣтријеч/Вѣтријечи, в, ш, п, њ, Миј
Вйгаѡ/Вйгаѡна, њ, л, куће, Пп
Вйгѡйшга, „ђѣ кућа попа Рйста“, ЛК
Вйле, ш, п, Миј, Пп
Вйлйн дѡ, њ, в, Мус, з, Миј
Вйногрѣд/и, з, Мус, иначе на више мјеста у ДЗ, з, п, н
Висѡкѣ, брдо западно од Пп, з, Пп, Мал
Више водѣ, з, н, Мал, Пп, ЛК и др.
Више Ускѡра, ш, н, Ђур
Вйшѡна, л, њ, з, ЛК
Вйшѡнице, л, њ, Пп
Водйне, х, Миј
Вѡгѡѣк, л, п, Пп и на др. мј.
Врѣге, л, њ, ЛК, Мал, Јаб, заселак у Јаб
Врѣка, њ, ЛК
Врѣнине рѡпе, р, Миј
Вртйељке, з, „у врх Гарчйћа“, Пп
Вукѣјлова рѡпа, в, ЛК
Вѡков крѣш, н, Мал
Вѡкова главйца, н, ор, Јаб
Вѡкова гомйла, н, Јаб, узвишење близу Вукове главице
Вѡков пѡд, з, ЛК
Вѡкове рѡпе, ш, Јаб
Вѡково кѡййште, њ, н, Јаб, Миј
Вѡкојевина/е, л, њ, п, Јаб
Вѡкотача, х у зас. Љута Драча, Пп
Вѡксанове рѡпе, ш, п, Миј
Вѡксановина, з, Миј
Вѡксаново гѡмно, њ, Миј
Вѡксаново кѡййште, з, Миј
Вѡше, в. Уше

Вучјѣ рупе, з, Јаб, ЛК

Га̄равѣ по̄д, ш, њ, п, Мус („тӯ е лѣса̄ нечесо-
вѣ гар̄ов“)

Га̄рач, планина по којој је Загарач добио
име (Вѣљѣ Г., Мали Г.)

Га̄рчеви, заједн. име за В. и М. Гарач

Гарчић, друго име за Мали Гарач. Чешће се
под тим појмом подразумијева вла-
снѣштво забрана у Гарчићу, у Миј

Га̄шѡва пе̄ћина, н, Бил

Га̄урин Дѡ/Га̄урин дѡ, заселак и парцеле у
Јаб

Гњила̄ва рупа, њ, п, ш, Миј

Говедарица, х („у Обод, у Гарчић“)

Годан̄скѣ потѡк, х, н, л, Јаб

Гѡдна, х, Јаб („извѡр ка̄ вѣлика̄ вода̄ бѡдѣ,
ка̄ устанѣ Гѡдна“)

Го̄ђене, з, ЛК, Пп

Гѡли брѣјег, з, ЛК

Голубѣна, јама у страни Гарчића, Пп

Гѡлубовине, з, Пп

Гомѣле, н, кућа, Јаб

Гомѣле/Громѣле, з, н, Јаб

Гордан̄ин мрамѡр, ш, н, њ, Мус

Гѡрњѣ Јѣлѣне рупе, ш, з, Миј

Гѡрњѣ бор, в, у Гођенима, ЛК

Гѡрњѣ Загарач, дио племена Зг

Гра̄бов/Гра̄бовѣ обѡр, з, Пп

Гра̄бова шума, ш, з, Јаб, Мал

Гра̄бовина, н, ш, з, Јаб, Мал

Гра̄дина, главица у ЛК

Гра̄дѣште, ш, п, х („ѣма̄ слив̄ прирѡднѣ“),
Миј

Гра̄ова шума, з, њ, ш, ЛК

Гра̄овѣште, њ, п, л, на више мјеста у ЛК,
Мал, Јаб

Грла̄чка̄ прѡдѡ, ш, Пп, з, Миј

Грла̄чка̄ страна/Грла̄чкѣ стране, н, з, Миј

Грла̄чкѣ дѡ, Миј, Мус

Грла̄чкѣ рупе, в, Мус

Грла̄чкѡ прѣсоје, з, п, Миј, Мус

Грљѡв кук, ор, Мал („свѣ кунѡвина, и ѡна̄
на̄прије прѡгѣта̄, прозелѣнѣ“)

Грѡбница, р, Пп, Бил

Грѡбѡва̄ главѣца, п, Јаб

Грѡбље у Гѡрњѣ Загарач, грѡбље

Грѡбље у Дѡнѣ Загарач, грѡбље

Грѡбовље, н, з, п, Јаб

Громѣле од грѡбовља (уп. Гомиле)

Грѡпа, заселак у ЛК, в, Мус

Грѡцкѣ крш, з, ЛК (према Гропа — гропски)

Грӯјина рупа, в, Тур, њ, ЛК, Јаб

Губавица, њ, п, л, Миј

Гувно, л, Мал, чешћи назив парцела

Данка, л, њ, п, Пп, Мус

Двогрла, називи три воде — у ЛК, Јаб, Пп

Дебѣла̄ шума, њ, з, Мал

Дебѣли по̄д, њ, ш, Мал, њ, Миј

Демира̄ча, н, каменица, Јаб

Дѣмиров грѡб, з, Јаб

Дѡбра̄ вода, х, ЛК, Јаб (1 хидроним)

Добрѡшница, њ, Миј

Добрѡштица, х, Тур

Дѡ Турѣшића, ш, п, Мал, Миј

Долѣна, врло чест назив за обрадиво зе-
мљиште, обично ниже од нивоа кућа на
ободу стране

Долѣне, чест назив обрадивог земљишта
даље од кућа, обично на нижем нивоу
од њих

Дѡлови, заселак и катун међу Гарчевима;
припадају Миј, Мус, Тур. Иначе, то је
чест назив за парцеле у каменитим
странама, обично у вртачама.

Дѡлови Ђалетића, њ, ш, п, Мус

Дѡнѣ бавани, л, Пп

Дѡнѣ бор, в, у Гођенима, ЛК

Дѡнѣ дѡ, њ, л, п, Мус, Миј, Тур

Дѡнѣ Загарач, јужни и југоисточни дио
племена Загарач

Дѡ под ѡба̄, л, њ, Тур

Дѡчѣћ, в, Мус, иначе чест назив за плодно
удубљење у камењару

Дѡчѣћи, ш, Тур, иначе чест назив за плодно
земљиште у камењару

Дра̄чанѡв по̄д, ш, л, Јаб

Дра̄чица, заселак у ЛК

Дренѡва̄ рупа, н, в, јама, ЛК, Јаб

Дренѡвѣ крѣш, страна у Пл
 Дренѡвѡ катуниште, з, Миј
 Дрина, в. Ринтог
 Друшин дѡ, з, п, л, Тур
 Дубинићи, њ, л, Миј, заселак у Мал
 Дубови, ш, Тур
 Дубѡкѡ катуништа, ш, њ, Тур
 Дубѡкѡ страна, ш, з, Миј
 Дубокача, л, ЛК
 Дубѡки дѡ, в, Мус, з, Мал
 Дубрава, ш, ЛК, Мал
 Дубравѣште, л, п, њ, ЛК, р, Мус
 Дуванѣште/Дуванѣште, л, њ, Мал
 Дугѡ њѣва, л, њ, Мал
 Дугачкѡ долиѡна, њ, Миј
 Дурѡтѡ прѡдѡ, з, Миј
 Дурѡтова прѡдѡ, ш, п, Пп
 Дуткова шумѡ, з, п, Пп

Ђикѡнов крѣш/Ђикѡнов Крѣш, заселак, з, н,
 ЛК
 Ђинчев дѡ, ш, н, п, Тур
 Ђинчевица, х, Тур
 Ђуревѣна, л, Пп
 Ђурина дубрава, ш, з, л, њ, ЛК
 Ђуричковићи, заселак у ГЗ
 Ђурѡва рупѡ, л, з, в, Пп
 Ђурѡвића главѣца, њ, н, Мус

Ђрѡков пѡд, њ, л, п, Миј
 Ђрѣнине рупе, з, Миј (= Јеринине рупе?)

Жѣвѡлевина, њ, п, Мал
 Ждрѣбѡна, њ, л, п, н, Мус
 Ждрѣбѣнѡ прѡдѡ, з, н, Мус

Завала, ш, Тур, Миј
 Завале, њ, п, Тур
 Зѡвѡлин дѡ, њ, л, ш, Миј
 Загарач,⁶ Загарача (не Загарча); често је у
 употреби и облик Нјд. *Загараче*. Назив
 добијен према Гарач, село иза Гарча.

Загѡнци, ш, л, њ, Миј
 Загѡров дѡ, в, њ, Пп
 Замрѣштен, п, н, Миј
 Зѡновѣтнѣ ѡбер, з, Мал
 Запѣћке, ш, н, Тур
 Зѡсѡцкѡ њѣва, њ, п, з, Мус
 Зграда, л, њ, п, на више мјеста, уз сваку
 кућу; апелатив — општи појам за обра-
 диво парче земље
 Зграде Бѣћића, њ, л, Миј
 Зграде Вѣшковића, в, Тур
 Зграде Дубинића, њ, п, Мал
 Зграде у село, л, п, њ, Миј
 Зечѣца, л, њ, Мал
 Зечѣце, њ, Мал
 Зѣнчевина, њ, Мал
 Зѡричина капавица, ш, Миј

Иѡвѡнова гѡра, з, л, ЛК
 Иѡвѡнове лѡзине, з, Мус
 Иѡвѡнчев дѡ, ш, Тур, з, Миј
 Иѡвѡнци, з, Миј, ЛК
 Иѡвѡва рупѡ, з, в, Тур
 Игрѣшта/Игрѣшта, з, Пп, Тур
 Илин дѡ, л, Пп
 Испо(т) странѣ, ш, Тур, з, Мал, Миј
 Ичкѣ рупе, л, в, з, ЛК
 Ички дѡ, њ, ш, в, Мус

Јѡбуке, заселак у ДЗ
 Јѡворѡвѣ лѡнци, ш, н, р, Миј
 Јѡгњѣла, з, Пп
 Јѡгњѣле, л, њ, Пп
 Јѡгњѣло, њ, н, Пп
 Јагњѣлскѣ ѡбер, н, ш, Пп
 Јагњѣлскѣ ѡбер, з, н, Пп
 Јѡишин грѡб, н, Тур
 Јѡмскѡ страна, з, страна у ЛК изнад
 Почкаљске јаме
 Јѡмскѡ копитѡ, л, њ, ЛК
 Јѡнковиѡна, л, ЛК
 Јѡнковића рупѡ, ш, ЛК

⁶ В. о овоме у раду наведеном у нап. 1.

- Јарчина прђдђ, з, Мус (= Јачина?)
 Јарчине прђдоли, ш, з, Мус
 Јасенов крѡш, ш, н, Миј
 Јасйке, ш, з, Ђур, Пп
 Јасйковина, њ, Миј
 Јасйковица, р, Миј, њ, ш, в, Ђур
 Јачина каменица, з, Пп
 Јачине пђдине, п, ш, Пп
 Јачине рѡпе, ш, н, Миј
 Јашине долине, в, Миј
 Јашине рѡпе, Миј
 Једнђше,⁷ друго име ДЗ у котлини
 Једнђшкђ Пђље/Једнђшкђ пђље, равница у
 ДЗ, котлина
 Јелђнђ ждрйјело, з, Бил, Јаб
 Јђлине рѡпе, ш, н, њ, Мус
 Јерйња прђдђ, ш, њ, Миј
 Јђраковица, х, Мус („вђда у Гарчий“)“
 Јђраков пђд, з, Мус
 Јерйнине рѡпе, ш, Миј
 Јовановина, з, п, Ђур
 Јовановиђа долина, л, њ, п, Мус
- Кадийђча, л, ш, п, Ђур, л, Мал
 Кадйн дђ, з, н, Миј, њ, Мал
 Кадйн пђд, л, Мал
 Кадйне долине, з, Миј („тђ је ѡ Гарач већ“)“
 Кадйно кѡйиште, ш, Миј
 Кђлина јђма, л, њ, јђма, Мал, Пп
 Калѡђеров дђ, њ, п, ш, Ђур, з, Миј
 Калѡђерова главйца, ор, Миј, Ђур
 Каменица, н, х, ЛК
 Камйшђво, з, л, Пп
 Капѡра, з, Пп
 Караманскђ рѡпа, л, Пп
 Караманскђ гѡмно, з, н, Пп
 Катунйна, заселак у Јаб
 Катунйште, њ, ш, Ђур
 Кобилђчка лђка, ш, н, Миј
 Кобйловина, л, Пп
- Кобилђча, ор, х, Миј
 Кобилђчки дђ, п, ш, Миј
 Ковачйца, л, њ, р, Ђур, Пп, Мал
 Кђврђг, њ, з, Мал
 Кољашйца, кривина на цести изнад Пп
 Комунйца, неплодно земљиште од око 10
 кп² уз Јаб, Пл, Бил, испаша, гранична
 између Зг, Комана и Бандиђа
 Кђњева шѡма, з, ш, Јаб
 Кђњскђ осђје, з, страна, Миј
 Кђпиловица, ш, ор, Пп, Миј
 Кђпилов дђ, л, в, Миј, Пп
 Копйто, л, ЛК
 Корђвац, брдо у ЛК
 Корйта, л, Мус, з, Мал
 Котарйнскђ рѡпе, ш, њ, п, Мус
 Кђтлијеш/Кђтлијеши, н, ЛК, Мал
 Кострйкова прђдђ, л, з, н, Мус
 Кошйђ, в, л, з, ЛК
 Кошгйђ, з, л, Миј
 Кошћелђче, л, њ, з, Мал
 Крадња ждрйјела, ш, п, Мус
 Крадња њйва, п, ш, Миј, Мус
 Крајњђ зђвале, њ, Миј
 Кременђче, н, куђа, Мал
 Кривђче, п, Мал
 Крйвй дђлови, њ, ш, Миј
 Крйвй пђд, ш, п, Пп, з, л, Миј
 Крйвй орађ, л, Пп
 Крйжђлине, ш, п, Ђур
 Криљђче, п, Миј
 Крљђчин ђбђр, з, Јаб
 Крстђче, л, њ, Мус
 Крсте, заселак у ЛК
 Крстђва прђдђ, њ, л, п, Миј
 Крушкй дђ, њ, п, Пп
 Крушкђвй дђ, л, в, Пп
 Крш од Вйшњђ, н, з, ЛК
 Крш од Шкалђ, н, з, ЛК
 Кубасйца, њ, п, Миј

⁷ Једноше (дакле, не Једноши) данас обухвата само доњозагарачку котлину, што значи да му не припадају ни сва доњозагарачка села (рецимо, Плана и Билеђа). У употреби су називи: Једноше, Једношко Поље, Једношко поље.

Кѹкуруијек, л, ЛК
 Кунѡвѧ главѡца, ш, Ђур
 Кунѡвѧ рѹпа, р, н, Миј
 Кунѡвача, ш, н, Ђур
 Кѹпало, купалиште на р. Сушици и зе-
 мљиште око њега, ЛК
 Куповѡца/е, л, њ, Пп
 Кѹћѡшта, н, п, ш, Пп, иначе на више мјеста
 се појављује ово име, обично у Нјд.

Лѧдина крушка, п, њ, л, Мус
 Лѧдов дѹб, з, ор, ЛК
 Лѧдова прѡдѡ, н, ЛК
 Лѧзѧрев дѡ, ш, п, њ, Јаб
 Лѧзаревине, њ, л, Пп
 Лѧзѧрев КѢс(т), село у ДЗ
 Лазарѡца, х, Пп
 Лазарѡчкѧ рѹпе, ш, њ, Пп, Миј
 Лѧзина, з, Пп
 Лѧзине, з, н, ЛК
 Лѧке, ш, Јаб
 Лакићевина, њ, л, Мал, Пп
 Ламѡвач, л, њ, Мал
 Лѧниште, њ, п, Миј
 Ласѡновица, ш, н, Миј
 Лѧчине долине, л, њ, Ђур
 Лашевѡне, л, з, Пп
 Лѧшкѧ долине, л, Ђур (Лулашке ~?)
 Лѧшкѡ потѡк, х, Ђур (Лулашки ~?)
 Ледѡне, з, ЛК, иначе чест назив за необра-
 диво земљиште ван камењара
 Лѧра, х, Мус („ѡма у Загреду дрѹгѧ Лѧра“),
 Ђур
 Лѧрине, ш, н, Пп
 Лѧскѡ ѡбѡд, ш, п, Миј
 Лећѡло, л, њ, Миј (уп. лећа), Пп
 Лећѡнскѧ рѹпа, њ, Миј, Мус
 Ливѧда код Потѡка, л, Пп
 Лѡјепѧ пољѧна, н, Миј
 Лијесѧк, њ, Миј
 Лѡпе, ш, з, Пп
 Лѡпе Вѹјѡвићѧ, ш, Пп
 Лѡповац, њ, Мал
 Лѡповача, л, Мал
 Лѡповаче, ш, п, Мус, Мал

Лѡповѡ дѡ, в, з, Пп
 Лѡповѡца, з, ш, Мус, Мал
 Лѡса, х, р, Мус
 Лѡсѧ вртѧча, њ, п, Мус
 Литѡце, з, Пп
 Лѡзица/е, л, њ, на више мјеста у ДЗ
 Лозниѡца/е, л, њ, п, на више мјеста
 Локањскѧ главѡца, ш, н, Ђур, Миј
 Локањ врт („једна подѡна, и на њега је био
 локањ, кѧ ѹбѧ, више Вѡдѡнѧ прѡ
 Гѧрчу“), Ђур, Пп
 Локвѧнврт, њ, Ђур, Пп
 Лѡквице, њ, л, ЛК, Јаб
 Лѡлина рѹпа, ш, р, Пп
 Лѡнци, ш, ЛК
 Лѡнци из Јѡвѧна, ш, Мус
 Лѡнци из Мѧрка, камењар, Мус
 Лѡнчеви, ш, ЛК
 Лубарѡишкѧ главѡца, ш, з, Миј
 Лубарѡишта, п, з, Миј
 Лубарѡиште, з, Пп
 Лулѧшкѡ потѡк, х, л, ЛК

Лѧскѧ прѡдѡ, п, ш, ЛК, Миј
 Лѧскѡ дѡ, з, ЛК
 Лѧскѡ ѡбер, з, ЛК
 Лѧскѡвѧ долина, з, ЛК
 Лѧскѡвѧ рѹпа, з, л, ЛК, њ, Миј
 Лѧскѡвѡ забрѧн, з, ЛК
 Лѧскѡвѡ крѡш, з, н, ЛК
 Лѧскѡвѡ плѧнѡиште, з, Миј
 Лѹбичићѡ, заселак, Мал
 Лѹкова главѡца, њ, п, л, з, Јаб
 Лѹковићѡ, ш, Јаб, њ, п, Мал
 Лѹтѧ Дрѧча, заселак у Пп
 Лѹти дрѡјен, з, ЛК

Магѧрчѧва рѹпа, н („ћѧ лѡсѧло магѧре“),
 Пп, ЛК
 Магрѡвѧ згрѧде, з, Мус
 Магрѡвѧ рѹпе, в, з, ЛК
 Мѧкљѧн, ш, њ, Миј
 Мѧкљѧнове долине, ш, њ, н, Мус
 Мѧлѧ долина, њ, л, п, ЛК, и на више других
 мјеста

- Мала каменица, л, Пп
 Мала пајтеза, ш, Мус, Миј
 Мала улица, улица кроз камењар (од Крста до ЛК)
 Маленза, село у ДЗ
 Мали Гарач, ор
 Мали до, њ, л, Миј, иначе на више мјеста у ГЗ
 Мали купало, купалиште на р. Сушици, ЛК
 Марћон, в. Мрћон, л, њ, з, Пп
 Мариџа долина, њ, ш, п, Миј
 Марине долине, л, Миј
 Марков до, ш, л, њ, Пп
 Марков под, п, Мус, Миј
 Маркове рупе, п, њ, Миј
 Марково копито, вир на р. Сушици и окол-но земљиште, ЛК
 Марџа рупа, р, Мал
 Маројево осџе, ш, н, Мал
 Марчинов под, п, Мус
 Матанова брда, ш, Миј
 Матанова грџа, ш, Пп
 Матанова прџо, з, ш, њ, Миј
 Маџов понџ, л, њ, Мал
 Меџџа, з, л, Пп
 Меџице, зас. у Јаб
 Меџу Гарчевима (= Долови), р, ГЗ
 Миџогџс(т)/Миџогџс(т), село у ГЗ
 Миџогџски џбер, зас. у Мал
 Милџковица, ш, њ, п, Мус
 Милџвић-џбер, з, Мус
 Милџов џбер, з, Мус
 Миџоџићи, л, ЛК
 Марковина, ш, п, ЛК
 Митрач, н, х, ЛК, Јаб
 Митровиџа прџо, з, Мус
 Миџанкине рупе, ш, Миј
 Миџељина јџа, ш, п, Миј
 Миџковац, л, њ, Пп
 Млаке, л, њ, ЛК (поред р. Суџице)
 Млачице, л, њ, ЛК
 Модулиџта, р, Миј („у бџију џд Гарча“)
 Мџџина/е, л, њ, купалиште на р. Сушици, газ, ЛК
 Мџџвача, л, њ, п, Мал
- Мрџашева грџа, ш, Миј
 Мрћон, ш, њ, з, Пп (уп. Марћон, исти мкп.)
 Мрћудова згрџа, п, л, Миј
 Мрћудов до, п, до, р, Миј, Мус
 Мрћуљак, з, Мус
 Мрћан, н, Мус
 Мрћани, њ, ш, Мус
 Мрћанскџ долине, њ, з, Мус
 Мрћанскџ долине, њ, з, Мус (уп. Мрћан-ске долине)
 Мртвило, ш, п, њ, Миј
 Мулино, з, Пп
 Муњџ ждрџјело, н, Пп
 Мурвице, л, Пп
 Муџтеровиџа камењар, н, Мус
 Муџтеровиџи, село у ГЗ
 Муџтерскџ лака, њ, ш, Мус
 Муџтерски до, њ, в, Мус, з, Миј
 Муџџвача, л, п, ЛК
 Муџсурскџ лака, р, Миј
- Никџлина главџца, з, Јаб
 Никџлине лаџине, в, з, Ђур, з, Јаб
 Нџџаков до, в, Пп
 Нџџаков џбер, з, Пп
 Нџџо почиџваљо/почиваљо, њ, ш, Мус
 Нџџаља, л, њ, Пп („уџиџе џт Потџка“)
- Његџновица, ш, п, Мал, њ, Миј
 Његуле, зас. у Ђур
- џбер, н, Пп, на више мјеста и у другим селима
 џџџви кам, н, Пп
 џџџд, н, з, Пп
 џџџр, з, Пп, иначе — означава и двориште куће или штале
 џвџине, њ, Пп
 џграџе, з, Мал
 џзидџа, л, њ, в, ЛК
 џзидџе, н, ЛК
 џџџви кам, р, Јаб
 џкџ Кривџчџе, ш, њ, Мал
 џколиџта/џколиџта, ш, п, Мус

- Окрајак, л, Пп, иначе означава крај њиве,
или мали дио обрадиве површине
- Окрајница, л, Пп
- Округлаче, њ, Мал, ш, н, Миј
- Окућница, л, Пп, иначе дио земљишта
(„који припада кући, то е било за врије-
ме задруге“)
- Опсење, л, ш, њ, Пп
- Опсине, л, Пп
- Орахова лака, ш, Миј, Мус
- Орахова прђдђ, ш, њ, з, Мус
- Орахове прђдоли, Мус
- Орашкђ њива, л, Пп
- Осташ, ор, Јаб („то је и посђок јђдан у
Јђбуке“)
- Осташкђ рђпа, њ, Јаб
- Осташкђ дђлови, в, Јаб
- ђсијек, з, њ, Мал
- Осђје, дио М. Гарча, и на више мјеста
- Ошђда главђца, п, ор, Миј
- Пђвловина, њ, ЛК
- Палагрђне, њ, л, ЛК, Мал
- Палачђште, л, њ, вин, ЛК, Мал, Пп
- Пђпрђт, з, Ђур, Пп
- Папратђне, зас. у Ђур
- Пасђака, њ, л, з, ЛК, Пп
- Пђсђ рђпа, њ, п, н, ЛК, њ, н, Миј
- Патђнскђ дђ, в, з, Мус
- Пђтње, зас. у Ђур
- Пејђнскђ лђзине, ш, Миј
- Пеленпђр, њ, н, ЛК
- Пђрковине, њ, л, Пп
- Пђрђва плђча, з, Пп („ђспаша у Гарчђћ“)
- Петриђђн, н, Пп („литђца код литђца од
Лђпа“)
- Петриђевина, л, њ, Ђур, и зас. у ГЗ
- Петрђва каменица, з, ЛК
- Петровђч,⁸ котлина у ДЗ
- Петрђвина, л, њ, Мал
- Петрђвић-кђш, ЛК („у Осђје“)
- Петрђво гђмно, х („ђ Гђрач“)
- Пеђђнскђ рђпа, ш, н, ЛК
- Пеђђна, ш, ЛК („и грђда на цђду“).
- Пеђђне, з, ЛК
- Пиљенђша, л, з, Пп („вели се: 'Кђ прођетђ
прђска у Пиљенђшу“)
- Пђтомђ Лђза/лђза, зас. у Пп, з, Јаб
- Пђшейвачкђ рђпа, в, ЛК
- Пђшейвачкђ рудђна, з, н, ЛК („од Јђмскђга
копђта до Ушђ“)
- Плђна, ор и село у ДЗ, на граници са Бђело-
павлићима, уз р. Сушицу
- Плђндђште/Плђндђште, ЛК
- Плауљђна шђма, п, Пп
- Плђча, њ, л, ЛК
- Плђче, п, њ, Ђур
- Плђчице, з, њ, Ђур
- Поврђђн дђ, ш, њ, в, Миј
- Поврхпђљина, село у ДЗ
- Пђд, њ, л, Пп, ЛК, иначе — чешћђ микро-
топоним у ГЗ и ДЗ
- Под Велђшине, њ, Мал
- Пђдине, л, њ, Мус
- Под Лђру, л, њ, Пп
- Под Миђђђс, њ, л, ш, Мус
- Поднопђљина, равни дио ДЗ, јужно од
Драчице, тј. средине Поља
- Подђље, л, њ, ЛК, иначе — чест микро-
топоним (означава ниже, обрадиве
површине у Једношком Пољу)
- Подђрак, њ, л, Пп, ЛК, Мал, Јаб, Миј
- Пђдријен, њ, Миј
- Пђдскђ кђш, н, Мус
- Пђд странђу, з, Мал, иначе — више пута
(назив за земљђште испод стране)
- Под трђшње, л, њ, ЛК („у Ђерђе“)

⁸ *Петровач* је у почетку био локалитет гдје је била црква Св. Петра. Појам се ширио толико да је послђје Другог свјетског рата обухватао територију оба Загарача и сусједних Бан-
дића, као МНО (тј. општина) Петровач. Данас Мјесна заједница и Мјесна канцеларија Петровач
обухватају само Доњи Загарач.

- Пожљок, п, ш, з, Мал
 Пожљоке, р, Мал
 Пџдздеровине, ш, п, н, Мал, њ, Ђур
 Покрајвџдина, л, њ, Мал
 Покрајнице, њ, Јаб („код мџста на Међицу“)
 Полачџште, л, њ, Мал, ЛК, Пп
 Пољане, п, ЛК, л, њ, Мал
 Пџље,⁹ равница у ДЗ
 Понџр, најнижи дјелови у доњозагарачкој котлини, на више мјеста у ЛК, Пп, Мал, Јаб
 Понџре, л, њ, Пп
 Понџри, њ, Пп
 Попџве грџде, н, куће, ЛК
 Поткџтница, л, п, ЛК, иначе — чест микро-топоним
 Потџк, вододерина у Ђур и Пп, за вријеме јачих кишта постаје поток; по њему се тако зове зас. у Пп, и земљџште на тој површини
 Потџши, р, Пп
 Почиваљска прџдџ, з, Мус
 Почљоке, л, Мал
 Почкаље, равница на граници ДЗ и Бјелопавлића, уз р. Сушицу, ЛК
 Почкаљска/Почаљска јама, х у Почкаљу, јама, ЛК
 Прделџковине, л, њ, ЛК
 Приџбџ, п, ш, Ђур
 Приџсоје, з, ЛК, Пп, иначе чест назив, именује страну окренуту к југу
 Приџсџ, ш, з, Пп
 Приџсојска прџдџ, з, ЛК, Мал, Ђур
 Прџдџ из Райча, н, Мус
 Прџдџбли, з, Мал
 Прџсена вџда, х, Мус
 Прџсена зграџа, в, Мус
 Прџсена прџдџ, њ, з, Мус
 Прџсина/Прџсйна, п, з, Мус
 Прџшевине, њ, л, Мус
- Прџшња, л, Мус
 Радашњовица, з, Пп, Ђур, ш, Пп
 Раџдева кућница, њ, Пп
 Раџдин дџ, в, Ђур
 Раџдни дџ, в, Ђур
 Раџџв дџ, в, Мус
 Раџџв ораџ. л, њ, ш, Мус
 Раџџва прџдџ, њ, п, Мус
 Раџдулова зграџа, ш, Миј, п, ш, њ, Ђур
 Раџџенова зграџа, њ, п, Миј
 Раџџенова њџва, њ, з, Миј
 Раџзбџ, л, Пп, р, Мал
 Раџзбџјина, п, л, Пп
 Раџзбџјна, р, Мус
 Раџзбџјна, з, л, њ, п, Пп
 Раџздџља, з, п, ш, Мус
 Раџџџв пџд, њ, ш, л, Миј
 Райчева долиња, л, Мус („двџје — јџдна више дрџге)
 Райчев дџ, з, Мус, н, Ђур, њ, Јаб
 Райчевина, л, Мус
 Райчево кућџште, н, Јаб
 Раџџџв катџн, п, л, Јаб
 Раџсаов/Раџсов џбџр, зас. у Мал
 Раџснички крџш, ш, Миј
 Раџсојев џбџр, н, Мал
 Раџстина, з, Миј
 Раџткова шџма, з, Јаб, ш, Ђур
 Раџткове пољане, њ, Јаб
 Раџтково ждрџјело, ш, п, Јаб
 Раџџва шџма, з, Мал
 Раџшковаче, п, з, Мус
 Рџџина, в, њ, Пп
 Рџџина прџдџ, з, н, Пп („у Гарчић“)
 Рџнтџг, дио Потока у Пп, некадашња вододерина („нека/т/ сџ звало Дрина, јер је вазде врџла вџда“)
 Рисџма долиња, њ, п, Миј
 Рџгајски крџш, њ, н, кућа, Мус
 Рџџина, л, Пп

⁹ Ријеч је о Једношком Пољу, дакле равном дијелу Доњег Загарача, тј. о називу који је већ добио ојконимску вриједност.

Ружина долина, њ, л, Мус
 Рујевџи кџам, ш, Мал
 Рујџишта, зас. у Миј
 Руџа, њ, в, ЛК, иначе — на више мјеста то
 означава њиву у удубљењу
 Руџа у Грџици крш, в, ЛК
 Руџа на Мали до, њ, Миј
 Руџа под грџом, њ, ш, Мус
 Руџа под Крш, ш, Мус
 Руџа Филипковића, њ, л, Пп
 Руџе Јанковића, њ, ЛК
 Руџе у Гарчић, ш, з, Пп
 Руџезе, вртаче, њ и п у ЛК
 Руџице, њ, ЛК

Сађавац, ор на граници између ДЗ, Комана
 и Бандића
 Сџмова прџдо, п, Мус
 Синталија, х, Мус
 Синталије, ш, з, Миј („вџла, шџма око њџ
 вџлика, џма мало земљџшта“)
 Скџчка страна, з, Мус
 Слџчица, л, ЛК, Пп
 Слиџепџев до, в, Јаб
 Смџквица, л, ЛК
 Спаџова рџпа, ш, п, Мус
 Стџњина долина, ш, п, ЛК
 Стџнојеве рџпе, њ, п, ЛК
 Стџра вџда, х, л, Пп
 Стџре долине, њ, в, Пп
 Стџри крши, н, Пп
 Стојџановина, л, Јаб
 Стојџановића ливџде, л, Јаб
 Стражџица, узв. у камењару у Гођенима, ЛК
 Страна, з, ЛК, Мал, Пп, иначе се овако
 често називају забрани у странама брда
 Стрџмац, з, н, Миј

Стрџмачкџ џлуге, з, н, Миј
 Стрџменџч, зас. у Мал
 Стрџмчеви, ш, п, Миј
 Суџви потџк, поток Почкаљске јаме, ЛК
 Суџк, зас. у Пл, ор
 Суџка, ш, н, Миј
 Суџкеза, зас. у Пл

Сеџверовина, з, Ђур
 Сеџдњик, н, Пп, Ђур
 Сеџнокџс,¹⁰ неколика забрана у ДЗ и ГЗ
 Сеџнокџски дрџјен, л, Мал
 Сеџнокџски џбер, н, Мал
 Сеџнокџша, л, Пп, ЛК (в. нап. уз Сеџнокос)

Татџановица, н, Миј
 Тврџда лака, з, Ђур
 Тврџде рџпе, ш, Ђур
 Тврџди џбер, з, Мус
 Тврџдош, з, н, камењар, Миј
 Томболџча, л, њ, Пп („тџн је Шџта Ђџткова
 изгорџела, па се вели: 'изгорџела ка Шџта
 у Томболџчу“)
 Топовџна¹¹ („дџо имџна попа Рџста“), ЛК
 Торијџн, кривина на путу ДЗ—ГЗ
 Торџне, з, Пп
 Трџпков до, л, њ, Ђур
 Трџшин до, њ, Пп
 Трџшине долине, з, куће, Пп
 Трџнове, з, Пп („пџшињџк више Лазарџиџе у
 Гарчић“)
 Трџнџве рџпе, њ, ш, л, з, р, ЛК
 Трџнови, п, з, Ђур, з, њ, Пп
 Трџновице, з, Ђур
 Трџњински крш, з, њ, р, Миј
 Трџњџшки крш, з, њ, р, Миј (в. Трџњински
 крш)

¹⁰ Појам лексеме *сеџнокос* у Загарачу више није везан за земљу са које се коси сијено (тј. ливаду), већ најчешће означава прикрајак плодног земљџшта на којему је дрвеће, најчешће шибље (јасена, дивљеџ нара — 'шипка', како се овдје нар назива, и сл.).

¹¹ То је земљџште на путу Даниловград—Чево, у ЛК, истакнуто и погодно за осматрање кретања војске. Према казивању старих Загарчана, ту су у Првом свјетском рату били постављени аустријски топови. Одатле је био врло добар преглед територије Доњег Загарача и Бандића.

Турчиновица, ш, л, Пп, ш, Миј

Тепурскā главџа, н, Јаб

Терѣти, з, ш, ЛК, некада и зас.

Ћуков крш, л, п, њ, Ђур

Ћуковине, њ, Ђур

Ћумове рупе, ш, п, Ђур

Ўба (в. Бешин уба)

Ўдрагова лака, њ, п, л, двориште у Пп, з,
Миј

Ўдраговина, л, п, н, Миј

Ўјна главџа, њ, ш, п, Миј

Ўлица,¹² сеоска улица у ЛК, Пп, Мал, Јаб
(уп. Веља, Мала, Црнијенска)

Урйчевица, њ, Миј

Ускѡр, р, з, Ђур

Успутњица, њ, ш, Ђур

Ўше, ш, з у Гарчићу, ЛК, Пп (уп. Вуше)

Царина, њ, л, ЛК, Пп

Царева рупа, в, Мус

Цариграцкā рупа, ш, п, Мус

Цѣр, њ, п, ЛК („у Трновѣ рупе“)

Цервѣ рупе, њ, п, ш, ЛК

Цервѣ пѡд, з, Пп

Цѣцмановица, х, Миј

Цѣцмановице, њ, з, н, Миј

Цмиљановица, ш, Миј

Црвѣна рупа, њ, Мус

Црвенѡча, њ, п, ш, Мус

Црвѣнѣ дѡ, њ, ш, Мал

Црвеница, њ, н, Мус

Цревѣље, з, п, Пп („у Гарчић“)

Црква Св. Јовѡна, ГЗ

Црква Св. Неђѣље, Миј

Црква Св. Симеѡна, ДЗ

Црква Св. Никѡлѣ, Пп

Црквинѣ/Црковинѣ, њ, л, ЛК, Пп

Црквинскѣ ѡбер, н, Миј

Црквинште, л, њ, Пп, ЛК, Мал

Цркѡвнѡ, л, њ, Пп, ЛК (супстантивизовано)

Црнѡ Стрѡна, зас. и ор у Пп

Црњијенскѡ улица, сеоска улица између
Међице и Јабука, Јаб

Челйнскѣ крш, н, Пп, Ђур

Чѣндеровине, л, н, Мал

Шабѡвинѣ, л, њ, ЛК, Пп

Шабѡва лака, п, н, Мус

Шенијчине, л, Пп

Шенијчишта, л, њ, Пп

Шипѡк, л, з, Мал, н, Пп

Шипковѡч, л, Пп

Шкѡле, зас. у ЛК

Шкѡле Ивѡновића, дио зас. Шкале

Шкѡмац, х, њ, л, р, Пп

Шкѡљ, н, ЛК („на Дрѡчицу“)

Шкрѣбине, н, ор, Јаб

Штѣпавичина шѡма, з, ш, Пп

Шћѣпанѡва пѡдина, л, њ, Миј

Шѡма, н, з, Пп

Шуњѡтѡ главџа, з, ш, ор, Ђур

Анализом наведених топонима долазимо до закључка да се према начину постанка, тј. према поријеклу јавља неколико група њих: топоними добијени према апелативу, топоними добијени на основу имена биљака или животиња, топоними добијени на основу антропонима, а за не мали број њих се може рећи да имају даљу, понекад нејасну и „скривену“ мотивацију.

¹² Лексема *улица* овдје означава сеоски пут са обје стране ограђен 'живицом', тј. драчом, шипковином или сл. Најчешће су то живе ограде.

1. *Топоними апелативског поријекла*, међу њима нарочито микротопоними, бројни су и врло разноврсни. Најчешће је назив дат према особини или изгледу земљишта, а понекад према радњи која је вршена на одређеном терену. Неријетко је име у вези са другим топонимом, или је пак асоцијативног карактера и сл. У основи топонима овог типа је најчешће именица, а затим придјев или глагол, веома ријетко прилог или предлог (код вишечланих назива). Понекад је сам апелатив микротопоним (нпр. Басамаке, Близанци, Близнице, Виле, Вигањ, Воћњак, Гувно, Долина и сл.), али је апелатив најчешће основа микротопонима, а пун назив је добијен морфолошком доградњом — префиксима, суфиксима и сл., рецимо Гарач (гар + ач), Загарач (за + гар + ач), Млачице (млак + ица), Озидача (о + зид + а + ти, тј. о + зид + ача) итд.

2. *Топоними фитонимског поријекла* такође су бројни, и обухватају велики број локалитета, односно биљака чија су имена у основи микротопонима. Ријетко се име добија према травама, чешће према дрвенастим или зељастим биљкама, које се гаје као воће или поврће, односно које расту као самоникле. И овдје, као и код топонима апелативског поријекла, појављује се више категорија назива: или је то, просто, име биљке (Буквице, дем. од буква, Вишња, Јасика, Мурвице, Макљен, Смоквице итд.), или нека изведена ријеч с именом биљке у основи, односно дијелу основе (Граовиште, Јасиковица, Трновице, Шеничине и сл.), или присвојни придјев од биљке и уз њега одређење изгледа земљишта (Дренова рупа, Љескова продо, Орахова лака, Просена продо, Трњински крш, Церове рупе итд.), или пак име биљке испред којег је именица или придјев којим се то име одређује (Крш од Вишње, Љута Драча, Питома Лоза, Подријен, Сенокоски дријен итд.).

3. *Топоними зоонимског поријекла* нијесу бројни, или не макар у обиму у којем се јављају топоними фитонимског поријекла. У саставу имена овог типа налазимо чешће имена дивљих животиња или птица него имена домаћих животиња, водоземаца или гмизаваца. Такви топоними овдје су: Бизачине (према 'биза' — кучка), Вранине рупе, Вучје рупе, Говедарица, Голубиња, Јелење ждријело, Магарчева рупа, Међедача, Паџа рупа, Паџака, Ћуков крш и сл.

4. *Топоними антропонимског поријекла* бројни су и има их неколико типова: 1) топоними настали на основу личног имена, 2) топоними настали на основу презимена, 3) топоними настали од антропонима добијених по занимању, звању или професији:

1) Код топонима насталих на основу личног имена имамо неколике категорије грађења:

а) Лично име у основи и суфикс као наставак (Асовина, Батрићевина, Вукојевине, Демирача, Ђуревина, Живаљевина, Ивањци, Јанковина, Лакићевина, Мирковина, Павловина, Петрићевина, Петровач, Радашиновица, Раичевина, Стојановина, Цицмановица, Шабовине итд.). Свуда је, заправо, топонимска основа лично име, а наставци су разноврсни, најчешћи су: *-ина* и *-ица*, а затим *-ци*, *-ац*, *-ач/е* итд.

б) Лично име у посесивној форми а иза њега обично апелатив: Алини долови, Белова долина, Богданови долови, Божова главица, Ваљин мрамор, Вуков крш, Горданин мрамор, Грујина рупа, Дуратова продо, Дуткова шума, Ђурина дубрава, Иванова гора, Јачине подине, Копилов (?) до, Крстова продо, Лазарев до, Ладов дуб, Марина долина, Новаков обер, Раков под, Рамов катун, Симова продо, Тришине долине, Шћепанова подина итд.

в) Изузетно, налазимо и микротопониме који су у ствари лично име: Бојан, Данка.

г) Посебну категорију чине топоними типа апелатив + конструкција аблативни генитив са предлогом *из* од личног имена: Долина из Новке, Ливада из Јована. Ови називи су формирани према изнесеној формули, на основу ранијег власништва над њима. Такве називе они дуго задржавају и последије промјене власника, тј. последије куповине, без обзира на то колико је ново име локалитета шире познато. Међутим, оваква имена не остају трајно (н ми их нијесмо биљсжили на терену).

2) Код топонима насталих према презимену такође имамо неколике категорије:

а) Апелатив испред генитива сингулара презимена: До Ђуришића, Зграде Бећића, Рупе Јанковића и сл.

б) Презиме — у генитиву сингулара, понекад у номинативу синг., и иза њега апелатив: Ђуровића главица, Јанковића рупа, Јовановића долина, Миљевић (!) обер, Мирковића продо, Мустеровића камењар итд.

в) Топоним једнак по форми презимену: Љубичићи, Љуковићи, Миошићи, како се види — све у плуралу.

г) Посебну групу из ове категорије чине топоними типа: Мустерска лака, Мустерски до, Пејанске лазине. Ови називи показују припадност, али не личном имену или презимену, већ селу, засеоку или групи кућа.

3) Топоними настали према занимању, звању, професији, положају и сл.: Кадијача, Кадин до, Калуђеров до, Попова греда и др. Према тумачењу аутентичних информатора, само микротопоним Попова греда, из ове групе, у вези је са занимањем (ријеч је о стијени са које се стропоштао неки поп), док су остали настали по надимку (Калуђер односно Кадија), али — ти надимци су постали по звању односно положају.

5. Топоними са „скривеном“ мотивацијом у нашој грађи чине групу од осамдесетак имена. Наводимо само нека од њих: Билећа, Буљерад, Ветријеч, Гаурин до, Годна, Грлачки до, Добрушница, Ички до, Котлијеш, Лера, Маленза, Митрач, Осташ, Палагрине, Пеленпер, Пиљенуша, Пожноке, Ринтог, Синталија, Сук, Татановица, Торијун, Ђерети, Шкамац и др. Међу наведеним топонимима, и другима из нашег списка, има их не мало који су у литератури објашњени, неким је мотивација „провидна“ (очито је да су неки настали од антропонима). Међутим, свакако има разлога за тражење етимологије свих топонима овога типа,

без обзира на то да ли су они у литератури растумачени или не; рекло би се да на овом терену има не мало асоцијативних назива. Зато у тражењу значења понекад помогне и легенда, и анегдота, и предање. Истина, усмена традиција најчешће иде далеко од правог „извора“ значења, али је не треба увијек ни одбацити.

Ми се, међутим, овдје нећемо задржавати на етимологијама грађе коју смо дали, а очито је да међу њима има много интересантних (не само са лингвистичког становишта) и не мало оних које би истраживача одводиле у далеку прошлост.

3. Антропоними

Антропонимијска грађа коју дајемо обухвата:

1) *џрезимена* у Загарачу, укључујући и „ужа“, тј. презимена група породица у оквиру ширег презимена, која су понекад и *џрезимена-надимци*, тј. тзв. *секундарна џрезимена*;

2) *лична имена* — мушка и женска;

3) *надимци* — мушки и женски;

4) *хџџокорисџици* — мушки и женски.

Презиме у Загарачу је патронимијског поријекла, и свакако није старијег постања (не би се рекло да има старијих од 17. вијека, а већина је с краја 19. и с почетка 20. вијека). Посредним закључивањем вјероватно би се дошло до убјеђења да је свега неколико презимена на овом подручју старије од 19. вијека. Писаних извора који би то потврђивали, или негирали, нажалост, нема. Према подацима Ј. Ердељановића (уп. *Стџара Црна Гора*, СЕЗб XXXIX, Насеља и порекло становништва, књ. 24, Београд 1926) почетком 20. вијека стање презимена у Загарачу било је нешто другачије од података из наше грађе. Ердељановић, наиме, наводи старија презимена, али и нека млађа од којих су се тек у његово доба (овај крај он је испитивао 1910. и 1911. године) почела формирати нова (уп. презиме *Радмановић*,¹³ којег данас нема, и низ презимена насталих од њега).

Презиме као патронимијска категорија, међутим, овдје је, изгледа, живјело знатно раније. Но, то није *устџаљено*, *џородично* презиме, већ остатак тзв. *очинџтџа* (уп. руско *отчество*), тј. *џрезиме џо оцу*, које се односи само на мушке потомке, а у Загарачу и данас живи (истина — углавном се односи на старије генерације). Тако овдје имамо: Андрија Бајовић (Андрија Бајов Велимировић), Јован Ђуришић (Јован Ђуришин Ђупић), Ђуро Ристовић (Ђуро Ристов Кековић), Машо Тиодоровић (Машо Тиодоров Ђупић), Јовица Јолетић (Јовица Јолетин Ђупић), Милош Савелић (Милош Савелин Пешић), Симо Миловановић (Симо

¹³ Према саопштењу колеге С. Стијовића, Радмановића је било у Ратишу, селу на подручју данашње дечанске општине. Колега Стијовић није провјеравао је ли у овом случају ријеч о Радмановићима из Загарача.

Милованов Шћепановић), Илија Ћетковић (Илија Ћетков Шћепановић) итд. Истина, у периоду послје Другог свјетског рата скоро паралелно са *презименом-очинством* јавља се и придјевско именовање: Андрија Бајов, Јован Ђуришин, Милош Савељин, Илија Ћетков итд. Данас је, заправо, мало живих људи који се именују према очинству, а све више се јавља име и присвојни придјев од имена оца. По презимену именовања су изузетно ријетка: једино у службеним односима, или приликом разговора са непознатим људима, тј. људима који нијесу са овог подручја (из Загараца). Очинство се ријетко јавља данас код људи млађих од 50 година.

Број породица-домаћинстава према презименима врло је услован, јер иста кућа (како се овдје каже: *оуак, огњиште*) данас има више домаћинстава, односно — по једним критеријумима (пореским или сл.) има један број, а по другима — други. Зато и податке о том броју уз поједина презимена треба узимати са резервом, дијелом чак и оне који се односе на 1939. годину (када се домаћинство углавном изједначавало са кућом — објектом за становање).

а. Презимена

Бѣговић — презиме 5 породица. По предању су од Радмана из Братоножића. Славе Петковдан, а друга им је слава (прислужбица) Никољдан, стара слава свих Радмановића у Загарачу.

Бѣгетић — секундарно презиме дијела Ђуричковића.

Буљдовић — секундарно презиме десетак породица Шћепановић (уп. мушко име *Буљо*).

Васиљџевић — сек. презиме неколико породица Ђуричковић.

Велимирџевић — презиме тридесетак домаћинстава у Д. Загарачу. Поријеклом Радмановићи. Слава Петковдан, друга слава Никољдан.

Вѣсковић — сек. презиме дијела Ђуричковића.

Вѣшковић — сек. презиме дијела Ђуричковића.

Вујџевић — презиме 12 домаћинстава. Поријеклом Радмановићи. Слава Петковдан, друга слава Никољдан.

Вуковић — сек. презиме дијела Ђуричковића.

Вукоотић — једна породица, досељена из Чева између два рата.

Вуќсановић — сек. презиме неколико породица Ђуричковића.

Вучићић — сек. презиме неколико породица Ђуричковића.

Грујићић — презиме 9 породица, старинаца у Загарачу. Слава Јовањдан (јесењи).

Дарић — презиме једне породице, досељене са Цетиња крајем Првог свјетског рата. Слава Петковдан, друга слава Никољдан („уклопљени“ у Радмановиће).

- Драгџовић — презиме три породице (из круга шире породице Ђуричковић). По предању, то су најстарији становници Загарача. Слава Госпођиндан, друга слава Јовањдан.
- Дубјинић — секундарно презиме породице Јовановић.
- Дубрџвљани — шире презиме Пешића, Николића, Вујовића и Радоњића у Д. Загарачу.
- Дудељић/Дудеља — презиме-надимак (са пејор. призвуком) четири породице Ђупића (надимак је, изгледа, у вези са инструментом дудук).
- Ђикановић — сек. презиме десетак породица Шћепановић у Лазареву Крсту.
- Ђурић — шире презиме већег броја Доњозагарчана који су од Радмана. Родоначелник *Ђура*. Ово презиме данас нико не носи.
- Ђуричковић — презиме двадесетак домаћинстава. По предању — најстарији становници, и најстарије презиме у Загарачу. Дијеле се на десетак мањих братстава. Слава Госпођиндан, друга слава Јовањдан. Највише их има у Г. Загарачу (посебно у селу Ђуричковићи), али их има и у Д. Загарачу.
- Ђуришић — презиме 6 породица у Д. Загарачу. По предању су старинци. Слава Јовањдан.
- Ђурџовић — сек. презиме двије породице Ђуричковића у Мустеровићима.
- Живџљевић — сек. презиме двије породице Ђуричковића, једне Велимировића и једне Шћепановића (уп. м. име *Живџљ*).
- Завјшић — секундарно презиме три породице Радоњића у Г. Загарачу.
- Звјздић/Звјзда — презиме-надимак једном дијелу породице Лакићевић (уп. *Звезда* — брдо на Медуну у Кучима, Ј. Ердџановић, *Сџара Црна Гора*, 811).
- Зићановић/Зићеновић — сек. презиме неколико породица Стаматовића.
- Јбрџовић — сек. презиме неколике породице Стаматовић.
- Ивџановић — презиме једне породице у Плани (Д. Загарач). Доселила се у овом вијеку из цетињског краја.
- Ивџановић — сек. презиме неколико породица Шћепановић у ЛК.
- Јчевић — презиме 4 породице. По предању су од Радмана. Слава Петковдан, друга слава Никољдан.
- Јанковић — презиме 6 домаћинстава у Д. Загарачу. По предању су Радмановићи из Братоножића. Слава Петковдан, друга слава Никољдан.
- Јовџнџовић — презиме 15-так домаћинстава старе загарачке породице. Слава Петковдан, друга слава Никољдан (обје преузете од Радмановића).

Јовџвић — презиме 20-так породица у Д. Загарачу. Старинци су у Загарачу, премда их неки вежу за Радмана као родоначелника већине Загарчана. Слава Јовањдан.

Кадџја — презиме-надимак трима породицама Ђуришића у Д. Загарачу.

Караман — презиме-надимак неколико породица Радоњића у Д. Загарачу.

Кекџвић — презиме десетак породица старосједјелаца Загарача. Слава Јовањдан, друга слава Никољдан.

Кемић/Кема — презиме-надимак једне породице Велимировић.

Кибловић — презиме изумрлих старинаца у Загарачу.

Кикетић — секундарно презиме неколике породице Оташевића.

Лазарџвић — презиме 3 породице у Д. Загарачу. Поријеклом од Радмана из Братоножића. Слава Петковдан, друга слава Никољдан. По једној верзији предања су старосједиоци Загарача.

Лакџевић — презиме неколико породица у Д. Загарачу (Плана). Старосједиоци. Слава Јовањдан. Према једној верзији предања — они су Радмановићи.

Маџгаловић — презиме-надимак породице Николић.

Макалица/Макалице — презиме-надимак неколике породице Ђупић.

Марковић — презиме 6 породица у Г. Загарачу (Мустеровићи). Једно предање каже да су старинци а друго да су од Радмана из Братоножића. Слава Петковдан.

Мјлошевић — сек. презиме (шире) које обухвата по неколико породица Вујовића и Стаматовића.

Мраќџвић — презиме десетак породица у Д. Загарачу. По предању су Радмановићи. Слава Петковдан, друга слава Никољдан.

Мјџџвић — сек. презиме 15-так породица Ђупић и 3 породице Вујовић (нијесу од заједничког претка).

Мустеровић — презиме заједничко за неколико породица: Грујичић, Марковић и Стојановић. Данас то презиме нико не носи.

Никџлић — презиме 20-так породица у Д. Загарачу. По предању, Николићи су од Радмана. Слава Петковдан, друга слава Никољдан.

Нџваковић — секундарно презиме четири породице Шћепановић и двије породице Ђупић у Д. Загарачу (Лазарев Крст).

Оташевић — презиме двадесетак породица у Д. Загарачу. По предању, Оташевићи су од Радмана. Слава Петковдан, друга слава Никољдан.

Пѣшић — презиме двадесетак породица у Д. Загарачу. Поријеклом су Радмано-
вићи из Братоножића. Слава Петковдан, друга слава Никољдан.

Пѣшѡвић — шире презиме Мраковића, Јанковића и Лазаревића у Д. Загарачу.

Пурѡвић — секундарно презиме 15-так породица Ђуричковић.

Радмано̀вић — шире презиме највећег броја Загарчана: Беговића, Велимировића,
Пешића, Стаматовића, Ђупића, Шћепановића и др. Родоначелник Радман
дошао је у Загарач с Пелева Бријега у Братоножићима, негдје крајем 16.
или почетком 17. вијека (нема историјских података о томе). Данас ово
презиме не носи нико. Заједничка слава свим Радмановићима била је Ни-
кољдан.

Радѡнић — презиме 10-так породица. Према предању, они су од Радмана. Слава
Петковдан, друга слава Никољдан. Има их и у Г. и у Д. Загарачу.

Радуловић — презиме двије породице у Д. Загарачу, досељене из Комана. Слава
Аранђеловдан.

Райчевић — презиме 6 домаћинстава. Старинци у Загарачу. Слава Јовањдан.

Рамѡвић — раније презиме једног домаћинства у Загарачу. Посљедњи потомак
по мушкој линији умро прије 50 г. Поријеклом су Радмановићи. Слава
Петковдан, друга слава Никољдан.

Рас(л)аовић — сек. презиме једног броја породица Ђуричковић.

Стамато̀вић — презиме 27 домаћинстава, поријеклом Радмановићи. Слава Пет-
ковдан, друга слава Никољдан.

Стојано̀вић — презиме четири породице у Д. Загарачу. Старинци. Слава Јовањдан.

Тѡдоровић — старије презиме једног броја породица у Мустеровићима.

Трѣске — презиме-надимак једног дијела породице Вујовић.

Ћу̀нић — сек. презиме неколике породице Шћепановић у Д. Загарачу.

Ћу̀пић — презиме 30-так породица у Д. Загарачу. Већина се презивају Ћупићи,
а мањи број Чу̀пићи (исто презиме). Чу̀пићи су у ближем сродству са попом
Ристом Пойовићем који је поред тог презимена имао и презиме *Чу̀пић*
(нема података да је то презиме постојало прије њега). Ћупићи су Радма-
новићи из Братоножића. Слава Петковдан, друга слава Никољдан.

Ујановић — презиме изумрле породице у Загарачу.

Филѝповић — секундарно презиме једног броја породица Ђуричковић, као и једне
породице која није старином загарачка.

Ца̀ревић — презиме-надимак неколике породице Шћепановић.

Будѣслав (послије II свј. рата)
 Бӯљо/Бӯљѡ, и надимак
 Бусѣн (х 2), и надимак. Име је вјероватно
 хипокор. поријекла према Будимир, Бу-
 дислав и сл.

Вања, и хипокор.; као име новије

Василија (х 4)

Васѣљ

Васко (х 2), и хипокор.

Васо/Васѡ (х 27), и хипокор.

Велѣзѣр (х 6)

Велѣмѣр (х 11)

Велѣша (х 16)

Вѣлко (х 15), и хипокор.

Веселѣн (х 32)

Вѣсѣлко (послије II свј. рата)

Вѣсѣљко (послије II свј. рата)

Вѣско (х 2), и хипокор.

Вѣдѣк (х 23)

Вѣдо/Вѣдѡ (х 5)

Вѣдоје (х 5)

Вѣктор (р. 1969)

Вѣлѣп, в. Филип

Владѣн (р. 1972), и хипокор.

Владѣмѣр (х 13)

Владѣслав

Владѡ/Владѡ

Владѣко, и хипокор. (ређе)

Владѣтко (х 3), и хипокор. (ређе)

Вѡјѣн (х 7)

Вѡјѣслав (х 23)

Вѡјадѣн (х 2)

Вѡкадѣн (х 7)

Вѡкѣн

Вѡкашѣн (х 11)

Вѡко/Вѡкѡ (х 10), и хипокор.

Вѡкота (х 5), и хипокор.

Вѡксѣн (х 2)

Вѡле/Вѡлѣ, и хипокор.

Вѡча, и хипокор.

Вѡчета (х 2)

Гѣјо/Гѣјѡ (х 2), и хипокор.

Гѣврѣло (х 3)

Гѣгоје (х 2)

Гѣша, и хипокор.

Глѣгор (х 3)

Гѡја (х 4), и хипокор.

Го(ј)ѣслав

Гѡјко (х 7)

Гѡлѣб (х 4)

Горѣн (х 8) (послије II свј. рата)

Горѣн (х 4)

Гѡшо/Гѡшѡ, и хипокор.

Грѣјица (х 2)

Грѣјо/Грѣјѡ, и хипокор.

Дѣвѣд

Дѣвѡр (послије II свј. рата)

Дѣлѣбѡр (р. 1972)

Дѣмѣн (х 2)

Дѣмљѣн (старији лик имена Дѣмјѣн)

Дѣнѣло (х 3)

Дѣрко (х 4) (послије II свј. рата)

Дѣјѣн (х 5) (послије II свј. рата)

Дѣсѣмѣр

Дѣмитрѣја (х 12)

Дѣбрѣвоје (послије II свј. рата)

Дѣбрѣслав (послије II свј. рата)

Дѣрѣн (х 16), и хипокор.

Дѣрѣгѣ, новије, и хипокор.

Дѣрѣгѣша (х 8)

Дѣрѣго/Дѣрѣгѡ (х 17), и хипокор.

Дѣрѣгољѣб (х 15)

Дѣрѣгомѣр (х 3)

Дѣрѣгослав (х 4)

Дѣрагѣн (х 21)

Дѣрѣжен (р. 1969)

Дѣрѣшко (х 2), и хипокор.

Дѣшѣн (х 15)

Дѣшѣко (х 3), и хипокор.

Гѣкѣн (х 3)

Гѡка, и хипокор.

Гѡко/Гѡкѡ (х 23), и хипокор.

Гѡрѣе (р. 1927)

Гѡрѣјија (х 23)

Гѡрѣјије (х 3) (послије II свј. рата)

Гѡрица (р. 1912)

Ђурџа (р. 1897)
Ђуро/Ђуро (х 20)

Ђарко (х 5)
Ђелимир (р. 1974)
Ђељко (х 6) (послије II свј. рата), и хипо-
кор.
Ђиваљ (х 3) — у прошлости врло често име
Ђивко (х 5)

Завџа (х 5) — старо име
Зарџа (х 13)
Здравко (х 3)
Зеко/Зекџо, и хипокор. и надимак
Зићан — врло старо име
Зоран (х 14) — име се појавило између два
рата

Иван (х 11)
Иво/Иво (х 4), и хипокор.
Игор (х 2) (послије II свј. рата)
Илија (х 18)

Јагош (х 5)
Јакџо (х 7)
Јанко (х 3)
Јеремџа (р. 1856, умро 1951)
Јефто/Јефто//Јевто/Јевто (х 3)
Јован (х 36)
Јовица (није хипокор.)
Јово/Јовџо, и хипокор.
Јокица (х 2)
Јоко/Јоко (х 8), и хипокор.
Јоле/Јоле (х 2), и хипокор.
Јолета (х 4), и хипокор.
Јошо/Јошо (х 2), и хипокор.

Кџета, старо име
Кџо/Кџо (х 2), и хипокор.
Костаџин (х 7)
Кџсто/Кџсто (х 2), и хипокор.
Кџа, и хипокор.
Крсто/Крсто (х 22)
Крџун (х 2)
Кџо/Кџо

Лџар (х 13)
Лџако/Лџако, и хипокор.
Лџака (х 8)

Љубџа
Љубо/Љубџо (х 6), и хипокор.
Љубомџин (х 8)

Маџо/Маџо (х 3), и хипокор.
Маџим (х 3)
Манџо (х 3)
Марџиша (х 2)
Марко (х 30)
Маџо/Маџо — старије име
Матан — у прошлости често име
Матџијаш (х 12) — у прошлости врло често
име

Маџто/Маџто (х 5), и хипокор.
Машан (х 11)
Маџо/Маџо (х 2), и хипокор.
Маџут — раније често име
Миџаџо (х 21)
Миџо/Миџо, и хипокор.
Миџодрџа (х 9)
Миџомџин (х 2) (послије II свј. рата)
Миџушко
Милаџин (х 15)
Милан (х 31)
Миџанко (послије II свј. рата)
Миџаш (х 3)
Миџенко (х 2) (послије II свј. рата)
Миџета (х 2)
Миџивоје (х 8)
Миџија (х 3)
Миџисав (х 9)
Миџо/Миџо (х 4), и хипокор.
Миџован (х 51)
Миџораџ (х 30)
Миџосав (х 3) — појавило се између два свј.
рата
Миџош (х 32)
Миџутин (х 34)
Миџан (х 2)
Миџа, и хипокор.
Миџа

- Мѣрко (x 21), и хипокор. (ређе)
 Мѣроје (x 11)
 Мѣрољуб (p. 1970)
 Мѣрослав (x 5) (послије II свј. рата)
 Мѣрчета (x 2)
 Мѣтар (x 23)
 Мѣћо/Мѣћѡ (x 3), и хипокор.
 Мѣћун (x 3)
 Михайло (x 20)
 Мѣшо/Мѣшѡ, и хипокор. (често)
 Младен — ријетко (новије)
 Мѡмѣр (x 2) (послије II свј. рата)
 Мѡмо/Мѡмѡ (x 2), и хипокор.
 Момчило (x 10)
 Мрвѡль — старо име (овај p. 1927)
 Мјуѡ/Мјуѡѡ (x 2), и чест надимак
- Нѣбојша (p. 1962)
 Нѣђѣљко (x 3)
 Нѣнѡд (x 2) (послије II свј. рата)
 Нѣко/Нѣкѡ (x 4), и хипокор.
 Нѣкѡла (x 41)
 Нѡвѡк (x 19)
 Нѡвица (x 7)
 Нѡво/Нѡвѡ (x 2), и хипокор.
- Павѣћ (x 7)
 Пѡвле (x 17)
 Пѡво/Пѡвѡ, и хипокор.
 Пѡнто/Пѡнтѡ
 Пѣко/Пѣкѡ (x 2), и хипокор.
 Пѣрица, и хипокор.
 Пѣриша (x 2)
 Пѣрко (x 3), и хипокор. (ређе)
 Пѣро/Пѣрѡ (x 18), и хипокор.
 Пѣтар (x 30)
 Пѣтко (x 16)
 Пѣдраг (p. 1949)
 Пуниша (x 3)
- Раде/Радѣ (x 8), и хипокор.
 Радѣнко (послије II свј. рата)
 Радѣвоје (x 11)
 Радѣсав (x 4)
 Радѣслав (x 4)
- Рѡдовѡн (x 23)
 Рѡдоје (x 11)
 Радѡиѣца (x 3)
 Рѡдомѣр (x 20)
 Рѡдоња
 Рѡдосав (x 13)
 Рѡдослав (x 2)
 Рѡдуле (x 11)
 Рѡдош (послије II свј. рата)
 Рѡјко (x 23), и хипокор.
 Рѡнко (x 6)
 Рѡтко (x 12)
 Рѡшко, и хипокор.
 Рѡстѡн (x 4)
 Рѡсто/Рѡстѡ (x 6), и хипокор.
- Сѡва (x 2)
 Сѡвѣља (x 8)
 Савѣћ (x 5)
 Сѡво/Сѡвѡ (x 19), и хипокор.
 Сѡша (x 2) (p. 1964, 1973)
 Свѣтозѡр (x 10)
 Сѣкула (x 3)
 Сѣкуле
 Сѣмо/Сѣмѡ (x 8), и хипокор.
 Сѣмон (x 7)
 Синѡн (x 2) — старије
 Синѣша (p. 1954, 1971)
 Слѡвко (x 15)
 Слѡбодѡн (x 19)
 Слѡсоје (x 21)
 Срдѡн — старо име
 Сретѣн (x 2) (послије II свј. рата)
 Срдо/Срдѡ, и хипокор. (ређе)
 Стѡнѣслав
 Стѡнко (x 10), и хипокор.
 Стѡноје (x 2)
 Стѣвѡн (x 7)
 Стѣво/Стѣвѡ (x 2), и хипокор.
 Стојѡн (x 4)
- Тѣјѡдѡр (x 13)
 Тѡдор
 Томѡн (x 2)
 Тѡмѡш (x 10)

Томислав (x 3)	Чѣдо/Чѣдѣ (x 2), и хипокор.
Тѣмо/Тѣмѣ (x 6), и хипокор.	
Турчин (р. 1897)	Шѣго/Шѣгѣ, и надимак
	Шѣлета (р. 1881)
Ћѣтко (x 10)	Шѣго/Шѣгѣ (x 2), и надимак
Ћѣрѣк (x 3) — раније често име	Шѣпѣро/Шѣпѣрѣ (x 3)
	Шѣпѣпан (x 6)
Филип (x 7) (у разг. и Вилѣп)	Шѣуња (x 2), и надимак
Херѣлдо (р. послѣје II свј. рата, мајка Шпањолка)	Шѣуњѣ/Шѣуњѣ — раније често име (и надимак)
Чѣдомѣр (x 7)	Шѣуто/Шѣутѣ (x 2), и надимак (раније често)

Овај списак мушких личних имена обухвата имена људи рођених углавном у овом вијеку. Међутим, њим је обухваћен и један број људи рођених у 19. в. које је аутор рада лично познавао а живјели су до иза Другог свјетског рата. На тај начин списак показује стање имена у 20. вијеку. Наравно, у списку има и имена која су Загарчани дали својој дјечи у времену послѣје Другог свјетског рата и ван Загарача (јер поред података из књига рођених и књиге држављана Загарача узимани су и подаци непосредно на терену, у породицама). На тај начин јавила су се многа послѣје Другог свј. рата у Југославији уопште популарна имена, која до тада нијесу припадала систему личних имена у Загарачу. Чак су се, како смо видјели, појавила и страна имена (шпанска).

Имена код којих нема, у заградама, података о броју забиљежених носилаца појављују се у списку имена Загарчана једанпут. Како се из података види, често су то старија имена, од којих многа данас ишчезавају. Таква су, рецимо, имена: Агица, Анто, Арсо, Асан, Блажија, Бориша, Васиљ, Вукан, Го(ј)ислав, Давид, Јеремија, Кујо, Маро, Матан, Машут, Панто, Радоња, Секуле, Тодор итд. С друге стране, поред фреквентних српских имена типа: Милан, Милорад и сл., овдје се често јављају и нека за ово подручје раније карактеристична имена каква су: Алекса, Андрија, Благота, Блажо, Божић, Божидар, Божо, Бошко, Бранко, Васо, Велимир, Велиша, Вељко, Веселин, Видак, Владимир, Во(ј)ислав, Вукашин, Вуко, Гојко, Димитрија, Драгиша, Јоко, Костадин, Лазар, Марко, Матијаш, Машан, Мијајло, Миладин, Миливоје, Милован (x 51!), Милош, Милутин, Мирко, Мирѣје, Митар, Радован, Радомир, Радосав, Радуле, Рајко, Ратко, Саво, Светозар, Симо, Симон, Спасѣје, Станко, Тиодор, Томаш, Ћѣтко, Филип и сл.

б) Женска имена

Александра (послѣје II свј. рата)	Анђѣлѣја (x 11)
Ангѣлина (x 2)	Анђуша (x 2)
Андријѣла (послѣје II свј. рата)	Ѓаница
Ѓанђа (x 2)	Ѓанка
Ѓанђѣ/Анђѣ (x 8), и хипокор.	

- Бѣке/Бѣкѣ, и хипокор.
 Билѧна (x 8) (послије II свј. рата)
 Бйсѣрка
 Божѧна (x 6)
 Божидѧрка (x 9)
 Бојѧна (x 5)
 Борйка (x 5)
 Борйслѧвка (x 3)
 Бѡрка (x 2), и хипокор.
 Бѡса (x 2) (послије II свј. рата), и хипокор.
 Бѡсе/Бѡсѣ (x 2), и хипокор.
 Бѡсйлька (x 17)
 Бранйслава (x 2)
 Брѧнка (x 11), и хипокор.
 Була, и чест надимак
- Валентйна (р. 1968)
 Вѧсе/Вѧсѣ (x 3), и хипокор.
 Вѧсйлька (x 4)
 Вѧйка (x 13)
 Вѧйсѧва (x 3)
 Вѣра (x 10), и хипокор.
 Вѣрица (x 7), и хипокор.
 Веруша — старо име
 Веселйнка (x 4)
 Вѣсна (x 16) (послије II свј. рата)
 Вйде/Вйдѣ (x 2), и хипокор.
 Вйдна (x 8), и аугм. хипокор.
 Вйдосѧва (x 26)
 Вйнта (р. 1893)
 Виолѣта (р. 1970)
 Вйса, и надимак
 Вйшња (x 3)
 Вјѣра (x 13)
 Вјѣрица, и хипокор.
 Влѧнка (р. 1969)
 Во(ј)йслава
 Војйслѧвка
 Вукосѧва (x 18)
- Грѧна (x 4)
 Гордѧна (x 2) — старо име
 Госпѧва (x 19)
 Гѡспе/Гѡспѣ, и хипокор.
 Гѡрица/Горйца (x 2)
- Дѧна, и хипокор.
 Данијѣла (р. 1974)
 Даница (x 18)
 Дѧнка, и хипокор.
 Дѧре/Дѧрѣ (x 5), и хипокор.
 Дѧрйнка (x 13)
 Дѧрка, и хипокор. (ређе)
 Дѣсѧнка (x 10)
 Дијѧна (x 2) (послије II свј. рата)
 Добрѧна (x 2) (р. око I свј. рата)
 Драгѧна (x 4) (послије II свј. рата)
 Дрѧге/Дрѧгѣ, и хипокор.
 Дрѧйња (x 4)
 Дрѧгица (x 10)
 Дрѧгмила (р. 1967)
 Дрѧгослѧва (x 2)
 Драгуна
 Дубрѧвка (р. 1964)
 Душѧнка (x 2)
 Душна (x 7)
 Дуња (р. прије I свј. рата)
- Ћйко/Ћйкѡ¹⁴//Ћйке/Ћйкѣ, и надимак и хипокор.
 Ћйна, и хипокор.
 Ћорђйна (x 3)
 Ћурђѧ (x 11)
 Ћурица (уп. м. име Ћурица)
- Елйна (мајка Шпањолка)
 Елеонѡра (мајка Шпањолка)
 Естйва (мајка Шпањолка)
- Желймйрка (послије II свј. рата)

¹⁴ Необична су образовања за женске надимке односно хипокористике *Ћико* и *Шушо*, први за Анђелију и Ћорђину, а други за Јованку. У сва три случаја се ради о надимцима који су дати дјевојчицама које, када су добиле надимак, нијесу имале браће (касније су их добиле), те се може говорити о контаминацији мушког и женског наставка.

- Њёгосава (x 2)
 Ђлга (x 14)
 Ђливера (p. 1970)
 Паве/Павѐ (x 2), и хипокор.
 Павуша (x 2)
 Персида — новије име
 Петрана (x 11) — раније врло популарно
 име
 Пйида (мајка Шпањолка)
 Пләне/Пләнѐ (x 5)
 Радиславка (p. 1967)
 Радмила (x 25)
 Радјика (x 12)
 Радуша (x 7)
 Рајка (x 7)
 Раке/Ракеѐ (x 2), и хипокор.
 Ранка — новије име
 Ратка (новије), и хипокор.
 Розица (p. 1967)
 Роксанда (p. 1936)
 Роце/Росѐ (x 3), и хипокор.
 Ружа (x 4)
 Руже/Ружѐ (x 3), и хипокор.
 Ружица (x 13)
 Савица (x 15)
 Савка (x 3)
 Савна — старије
 Сања (p. 1969)
 Светлања (x 5) (послије II свј. рата)
 Свјетлања (послије II свј. рата)
 Сенђа (x 2), в. Ксѐнија
 Сѐнка (x 8)
 Славија (p. 1972)
 Славица (x 5) (послије II свј. рата)
 Славка (x 19)
 Слободанка (x 9)
 Смиљана (послије II свј. рата)
 Снежана (x 5) (послије II свј. рата)
 Соња (x 8), и хипокор. (ређе)
 Софђја/Софђја
 Спасе/Спасѐ (x 5), и хипокор.
 Спасенија
 Стаке/Стакеѐ, и хипокор.
 Стакица (x 4)
 Стања (x 3), и хипокор.
 Стәне/Стәнѐ (x 12), и хипокор.
 Станђја
 Станђслава (x 13)
 Станђславка (x 5)
 Станка (x 19), и хипокор.
 Станица (x 6)
 Стануша (x 5) — старије име
 Стѐве/Стѐвѐ (x 5)
 Стеванђја
 Стефанђја
 Стоја/Стоја — дато на основу имена рево-
 луционарке Стоје Марковић из Пипера;
 иначе, овдје би било Стоје/Стојеѐ, одно-
 сно Стојанка
 Стојанка (x 4)
 Тања (p. 1974)
 Татијана (x 2) (послије II свј. рата)
 Тагјана (p. 1969)
 Томна (x 2) — раније често име
 Тѐтна (x 13)
 Цвијета (x 10)
 Чѐдомила (x 2) (послије II свј. рата)
 Шута, и хипокор.

И списак женских имена обухвата углавном лица рођена у овом вијеку. Мањи број њих чине старице рођене прије 1900. године, а њихова имена су најчешће: Анђе, Божана, Бојана, Борика, Васиљка, Велика, Веруша, Видна, Видосава, Вишња, Вукосава, Гордана, Госпава, Даница, Добрана, Драгуна, Душна, Дуња, Ђурђа, Златана, Зорка, Илинка, Јагода, Јаница, Јована, Јованка, Јоке, Јокна,

Крстиња, Љепава, Љепосава, Љубица, Макица, Мањуша, Марица, Милена, Милица, Милосава, Милуша, Мируна, Новка, Павуша, Петрања, Планица, Радуша, Раке, Ружица, Савица, Савна, Сенија, Спасенија, Стана, Станија, Стануша, Стеванија, Стефанија, Томна, Тетна и сл. Ова имена су, међутим, и данас врло честа и, рекло би се, већина од њих — популарна. С друге стране, појављују се помодна имена, којих није мали број, али су сва она углавном настала послје II свјетског рата, тј. у том периоду су се овдје појавила.

Анализа имена показује да су овдје најчешћа тзв. световна имена, која су врло честа уопште у српском народу. Строго узевши, црквених имена нема. Запажа се да такође нијесу честа ни профилатичка имена (нешто су чешћа мушка: Вукадин, Вукан, Вукашин, Вуко итд.; Вукосава је такође често име, и међу старијим и међу млађим генерацијама). У периоду послје II свјетског рата јавља се већи број имена која су раширена у већини крајева Југославије, затим имена која налазимо код осталих словенских народа данас. Међутим, овај крај није захватило оно грубо помодарство настало послје II свјетског рата нарочито у словенским социјалистичким земљама, када су се имена добијала по покретима, елементима изградње и обнове земље, по револуционарима итд., гдје су каткада имена заиста банализована (уп. Тракторка, Колхоска и сл.). Овдје нијесу постала популарна ни имена државника, филмских звијезда и сл. Рекло би се да је мода нових имена била умјерена, може се рећи — чак са укусом (уп. Борис, Веско, Горан, Дарко, Драган, Жељко, Зоран, Игор, Славко, Андријела, Валентина, Виолета, Данијела, Јадранка, Јулија, Маријана, Надежда, Наташа, Светлана, Снежана, Татјана итд.). Иначе, у традицији је овдје да се родитељи чувају да дјецџ дају незгодна, ружна и „неспретна“ имена, премда се то у једној већој популацији каква је Загарац не може увијек избјећи.

в) Надимци

Нијесмо били у могућности да све надимке који сада живе у Загарачу прикупимо, нарочито не оне који су груби, ружни, погрдни и сл., јер их многи сакривају. Веома велики број надимака има привремени карактер, па их је и зато тешко све покупити. Забиљених стотинак надимака у маси од око 3.500 имена (= око 550 антропонимијских јединица) заиста је мала количина. Надимци обично менују какве карактеристике (сталне или привремене) одређене особе, па лако настају и нестају. Ређи су случајеви да један надимак остаје трајно. Многи надимци, међутим, имају уопштеније значење, па се вежу за више особа — истог или различитог имена, истих или различитих особина. Зато би било интересантно извршити класификацију надимака према примарним особинама које означавају.

Надимке биљежимо азбучним редом, без обзира на то да ли се вежу за мушку или за женску особу, или пак за једну и другу. Наводимо их онако како смо их записали.

Баљџн Кџкџт, над. који се веже уз лично име Љубо (али не сваки Љубо); добијен по имену птице; значи: „стално трајџи оџима нешто“

Баљџша — веже се за Стевана, који је у младости имао прамен бијеле косе

Бато/Бато̄ — чест надимак и хипокористик; конкретан надимак се односи на име Спасоје

Бѣбе/Бѣбѣ — Станиславка, Јованка и др.; чест хипокор. надимак

Бѣке/Бѣкѣ — надимак за Јованку

Бѣко — над. за Марију; понекад се веже и за које мушко име: Милорад, Јован, Спасоје и др.

Бр̀ко/Бр̀кѣ — Драгољуб, рано је у младости почео да носи брке; иначе, ово је надимак који се даје било којем човјеку који носи брке

Бѹба — Мироје (буцмаст); Станка, Јованка

Бѹла — л. име и надимак за више дјевојчица и дјевојака разних имена; само једна старија жена задржала је тај надимак

Буљо/Буљѣ — име и надимак за Спасоја (: буљоок)

Буѹса — надимак за више дјевојака

Бѹлѣ — Параскева

Бусан — л. име и надимак за неколико младића (уп. Будимир, Будислав)

Бѹтра — Јагода, Милица (надимак добијен због буцмастог лица)

Гѹља — Стакица (због тамне косе)

Гѹра — Грана (због тамног тена и црне косе)

Гѹгоје — Милорад („Гѹгѹ се кад ѿдѣ“)

Гѹцко — Милутин („Кѹ је мѹлѹ бѹо, гѹцѹ се ногѹма“)

Гранѹта — Драгутин

Гѹдица — Радислав (слатко једе)

Гѹрица — Радислав (уп. Гудица)

Дебѣлѹ — Стеван (надимак је добио у дјетињству, због дебљине)

Дебелоглѹвиле — Бранко (надимак из дјетињства, добијен због непослушности)

Дрѣблѣн — Мијајло (у дјетињству је био ситан, као дробљен, парче меса)

Дугоглѹвиле — Бранислав

Бикан — м. име и надимак за Миодрага и Петра („свѣ су блѣжѹли от кѹћѣ“)

Бѹке/Бѹкѣ¹⁵ — хипокор. за Ђину и надимак за Јованку

Жѹтѹ — Радован (по боји косе)

Жѹћко Лѹпљанин — Драго (према боји косе; асоцијација на јунака из народне поезије)

¹⁵ В. нап. 14.

Звјезда — породични надимак (в. презимена); Никола
 Зврле/Зврлѐ — Светозар, хипокор. од зврндаљ (лутао је, зврндао кад је био мали)
 Зврндаљ — Светозар (в. Зврле)
 Зврндѓв — Драгиша (према: зврндати 'лутати')
 Зѐко/Зѐкѓ — Василије (по боји очију)

Кабаница — Ђорђе (по великом капуту који је у дјетињству носио)
 Кино/Кинѓ — Слободан, Милутин
 Киња — Павле
 Кираш — Спасоје, Ђоко, Божидар; чест хипокор. надимак код дјечака
 Кѓкѓт — Бранислав; иначе породични надимак
 Курајца — Милан („Надѓо му је ѓме кѓмшија Ваѓо“)

Лѓла — Милица

Мѐдаљ — Милорад („Вољо је мѐд“)
 Мѐдо/Мѐдѓ — Бранко (по жућкастој боји косе); Милутин (по жућкастој боји косе)
 Микй — Гошо, Жељко, Светозар
 Мрвица — Ђорђија (ситан је био у дјетињству)
 Мђјо/Мђјѓ — Владимир (х 2), Веселин; иначе чест надимак за мушкарце у младости
 Мђрица — Славко
 Мђса — м. име и надимак за Божидара, Ђорђа и др.
 Мђсо/Мђсѓ — надимак за Веселина, Матијаша и др. (х 11)

Њуња — Младен („Ка је мали био, није брзо проговорио“)

Офйк — Ратко, оноματοп. надимак, према отфикарити 'одсјећи'

Пйле — Милутин („Такѓ га је звала његѓва љубѓмница“)
 Пйпун — Милорад („Млѓго је вољо пйпуне“)
 Питљѓка — Ђоко
 Пљѓска — Јован (према изгледу главе)
 Пђја — Владимир
 Пђјо/Пђјѓ — Веселин, Милош
 Пђра — Бранимир, Милош
 Пђро/Пђрѓ — Бошко (надимак му је дала мајка из милоште)
 Пђсо/Пђсѓ — Светозар, Веселин

Рѣѣ — Милутин
 Рѣко — Драгутин, Ђока
 Рѣдѣна — Раде, Велимир
 Рѣсо/Рѣсѣ — Драго (због боје косе)

Сѣво/Сѣвѣ¹⁶ — Милован
 Сѣвѣна¹⁷ — Велимир, Душан
 Смрдѣака — Петко
 Срце — Велизар

Сѣле/Сѣлѣ — хипокор. од Сава, Саво, надимак за Владимира
 Сѣле/Сѣлѣ — Василија
 Сѣле/Сѣлѣ — Станислава
 Сѣта — Станислава (в. Сѣле)

Тѣчо/Тѣчѣ — Јолета
 Тѣле/Тѣлѣ — Милорад
 Торијѣн — Димитрија
 Трањѣ — Милован
 Трбушко — Славко (дебелкаст је био у дјетињству)

Ћѣна — Јованка; хипокор. од Станислава
 Ћѣле/Ћѣлѣ — Блажо
 Ћѣћа — Милија (уп. *ћића* у значењу стриц)
 Ћићкѣр — Милан
 Ћѣна — Станка
 Ўја — Славко (плаховит младић)

Фрѣчка — Даринка („Шарѣнија очѣ, кѣ фрѣчка“)

Цѣце/Цѣцѣ — Јованка
 Цѣка — Мироје

¹⁶ У питању су обично имена волова, који се за мушкарца могу везати само ако је необично снажан, или боја његових обрва и косе асоцира на сиво.

¹⁷ В. нап. 16.

Чајо/Чајџ — Јефто

Чкрака — Даринка (в. Фрачка)

Шџаго/Шџагџ — Вукајло

Шџарџња¹⁸ — Ђорђија, Драго

Шџарџља¹⁹ — Милорад

Шџеко/Шџеко — Веселин; породични надимак

Шџбго/Шџбгџ — Милан

Шџрапнџел — Милисав

Шџуња — Ђетко

Шџуњо/Шџуњџ — Милован

Шџута — Видосава

Шџутџаљ — Глигор

Шџутџан — Милован

Шџуто/Шџутџџ — Милисав, Јованка

г) Хипокористици

У загарачкој антропонимији хипокористици су изузетно бројна категорија. Могло би се рећи да скоро нема ни једног имена за које се не веже један или више хипокористика. Међутим, велики број њих има привремени карактер, рижетки су они који се трајно вежу уз једно име, односно уз једну особу.

Код двосложних хипокористика (од којих су многи, видјели смо, и пуна имена) најчешће се појављују два акцента: ~ на првом и(ли) ~ на другом (крајњем) слогу. Дуги силазни је одраз ранијег стања, тј. из времена је староцрногорског преношења кратког силазног акцента на претходни слог (а како овдје нема узлазне интонације, преношени су силазни акценти као силазни, искључиво тако). Кратки силазни на крајњем слогу је производ новијег времена, вјероватно под утицајем околних говора, прије свега Пипера, а дијелом и Бјелопавлића, гдје у енклизима имамо враћање кратког силазног на његово старо мјесто (тип: Вџсџ ми је брџат, иначе у Бјелопавлићима је Вџсо). Тако се овдје јављају ликови: Мџло и Мџлџ, Пџро и Пџрџ, Мџле и Мџлџ, Стџаке и Стџакџ итд. Код мушких хипокористика овога типа дуги силазни акценат на првом слогу има апсолутну превагу, а код женских имамо приближно равноправну употребу дугог силазног на првом и кратког на другом (крајњем) слогу.

Већ смо се упознали са једним бројем хипокористика, али сви они које смо навели јављају се и као лична имена. Овдје ћемо дати нешто исцрпније по-

¹⁸ Од домаћих животиња *шарџња* може бити само во, а *шџрџља* само крава, а надимци људима су асоцијативни.

¹⁹ В. нап. 18.

датке, уз напомену да је и то само дио хипокористика који се појављују у овдашњој антропонимији.

Ѕнђа — ж. име и хипокор. од Анђелија
Ѕнђе/Ѕнђе — ж. име и хипокор. од Анђелија

Ѕнто/Ѕнтò — м. име и хипокор. од Антоније

Ѕрсо/Ѕрсò — м. име и хипокор. од Арсеније

Ѕцо/Ѕцò — м. име и хипокор. од Арсеније, Александар

Бајо/Бајò — м. име и хипокор. од Благота, Блажија, Блажо

Баћо/Баћò — м. хипокор. од Благота

Бисе/Бисè — ж. хипокор. од Бисерка

Блажо/Блажò — м. име и хипокор. од Блажија

Бобан — м. хипокор. од Слободан, Божидар

Бобо/Бобò — м. хипокор. од Слободан, Божидар

Божо/Божò — м. име и хипокор. од Божидар

Бòја — м. име и хипокор. од Богдан (ређе од Божидар)

Бòје/Бòје — ж. хипокор. од Бојана, Божана

Бòрка — ж. име и хипокор. од Борислава, Бојана

Бòро/Бòрò — м. име и хипокор. од Борислав

Бòсе/Бòсè — ж. име и хипокор. од Босиљка

Бòшо — м. име и хипокор. од Божидар, Богдан

Брånка — ж. име и хипокор. од Бранислав(к)а

Брånко — м. име и хипокор. од Бранислав, ређе Бранимир

Брånо/Брånò — м. име и хипокор. од Бранко, Бранислав, Бранимир

Вања²⁰ — ж. и м. име и ж. и м. хипокор. од Василија, Владимир, Владимирка

Васко — м. име и хипокор. од Василија, Василије

Васо/Васò — м. име и хипокор. од Василија, Василије

Вёлко — м. име и хипокор. од Велимир, Велизар, Велиша

Вёлъ/Вёлъò — м. хипокор. од Велимир, Велизар

Вёлко — м. име и хипокор. од Веселин, Веселко, Веселко

Вёлсо/Вёлсò — м. хипокор. од Веселин

Вёлсо/Вёлсò — м. хипокор. од Веселин, Велимир

Виде/Видè — ж. хипокор. од Видосава

Вило/Вилò, в. Фило

Гајо/Гајò — м. име и хипокор. од Гаврило

Гйша — м. хипокор. од Глигор, Гигеје

Гòја — м. хипокор. од Гојко

Гòрде/Гòрдè — ж. хипокор. од Гордана

Гòспе/Гòспè — ж. име и хипокор. од Госпава

Гòса — м. хипокор. од Гојко

Гòшо/Гòшò — м. име и хипокор. од Гојко

Грујо/Грујò — м. хипокор. од Грујица

Даја — м. хипокор. од Драгиша

Дајо/Дајò — м. хипокор. од Давид

Дана — ж. име и хипокор. од Даница

Дане/Данè — ж. хипокор. од Даница

Данка — ж. име и хипокор. од Даница

Данъ/Данъò — м. хипокор. од Данило

Даре/Дарè — ж. име и хипокор. од Даринка

Дарка — ж. име и хипокор. од Даринка (ређе)

Дèјо/Дèјò — м. хипокор. од Десимир, Дејан

Дèсе/Дèсè — ж. хипокор. од Десанка

²⁰ Будући да се један хипокористик може односити и на мушку и на женску особу, премда то није често, списак хипокористика дајемо помијешано — и за ж. и за м. род.

- Дѣсо/Дѣсѡ — м. хипокор. од Дејч, Десимир
- Дѡбре/Дѡбрѣ — ж. хипокор. од Добрана, Добруша
- Драгѡн — м. име и хипокор. од Драгутин, Драгослав
- Драге/Драгѣ — ж. име и хипокор. од Драгуна, Драгица
- Драгѣ — м. хипокор. од Драган, Драгутин и сл.
- Драго/Драгѡ — м. име и хипокор. од Драгутин (не од Драгослав)
- Драшка — ж. хипокор. од Драгуна, Драгица, Драгана
- Драшко — м. име и хипокор. од Драгиша, Драгутин, Драган, Драгомир, Драгослав и сл. Јавља се и лик Драшко, и то је једини лик у Загарачу у којему се појављује узлазни акценат (рекло би се да је то аналогија према чевском изговору овог имена — Драшко, познатог из Његошева Горског вијенца).
- Драско — м. хипокор. (са пејор. примјесом) од Драго, Драгутин, Драган, Драгиша
- Дујо/Дујѡ — м. хипокор. од Душан
- Дука — м. хипокор. од Душан
- Душка — ж. хипокор. од Душанка, Душна (ређе)
- Душко — м. хипокор. од Душан
- Ђико/Ђикѡ — м. хипокор. од Ђикан
- Ђико/Ђикѡ//Ђике/Ђикѣ — ж. име и хипокор. од Ђина, Ђорђина, Анђелија
- Ђина — ж. име и хипокор. од Ђорђина, Анђелија
- Ђока — м. име и хипокор. од Ђорђија
- Ђокица — м. хипокор. од Ђорђија, Ђорђе
- Ђоко/Ђокѡ — м. име и хипокор. од Ђорђија, Ђорђе
- Ђураш — м. аугм. хипокор. од Ђуро
- Ђуке/Ђукѣ — ж. хипокор. од Ђурђа
- Жѡро/Жѡрѡ — м. хипокор. од Жарко
- Жѣлка — ж. име и хипокор. од Желимирка
- Жѣлко — м. име и хипокор. од Желимир
- Жѣљо/Жѣљѡ — м. хипокор. од Жељко
- Зѡро/Зѡрѡ — м. хипокор. од Зарија
- Злѡге/Злѡтѣ — ж. хипокор. од Златана
- Зѡге/Зѡгѣ — ж. хипокор. од Загорка
- Зѡкѣ — м. хипокор. од Зоран; ж. хипокор. од Зорица, Зорка
- Зѡре/Зѡрѣ — ж. хипокор. од Зорка, Зорица
- Јѡво/Јѡвѡ — м. име и хипокор. од Иван
- Јѡвкѣ — ж. хипокор. од Ивана, Иванка (не јавља се као лично име)
- Јѡке/Јѡкѣ — ж. име и хипокор. од Иконија
- Јѡко/Јѡкѡ — м. хипокор. од Илија
- Јѡге/Јѡгѣ — ж. хипокор. од Јагода
- Јѡго/Јѡгѡ — м. хипокор. од Јагош
- Јѡне/Јѡнѣ — ж. хипокор. од Јаница
- Јѣла — ж. име и хипокор. од Јелена
- Јѡве/Јѡвѣ — ж. хипокор. од Јованка
- Јѡво/Јѡвѡ — м. име и хипокор. од Јован
- Јѡке/Јѡкѣ — ж. име и хипокор. од Јована, Јованка
- Јѡко/Јѡкѡ — м. име и хипокор. од Јован
- Јѡле/Јѡлѣ — м. име и хипокор. од Јован
- Јѡлета — м. име и хипокор. од Јован
- Кѡће/Кѡћѣ — ж. име и хипокор. од Крстиња
- Кѡјо/Кѡјѡ — м. име и хипокор. од Костадин; пејор. хипокор. од Косто
- Кѡне/Кѡнѣ — ж. хипокор. од Иконија
- Кѡсе/Кѡсѣ — ж. име и хипокор. од Косара
- Кѡсто/Кѡстѡ — м. име и хипокор. од Костадин
- Кѡћа — м. име и хипокор. од Косто, Костадин
- Лѡзо/Лѡзѡ — м. хипокор. од Лазар
- Лѡко/Лѡкѡ — м. име и хипокор. од Лазар
- Лѣпе/Лѣпѣ — ж. хипокор. од Љепосава, Љепава
- Лѣна — ж. хипокор. од Елина (страно име)
- Љѣпе/Љѣпѣ — ж. хипокор. од Љепосава, Љепава
- Љѣље/Љѣљѣ (ређе) — ж. хипокор. од Љиљана

Љубе/Љубѐ — ж. хипокор. од Љубица
 Љубо/Љубѝ — м. име и хипокор. од Љубомир, Драгољуб, Љубиша
 Љубиша — м. име и хипокор. од Љубомир, Љубо
 Мајо/Мајѝ — м. име и хипокор. од Матијаш
 Маке/Макѐ — ж. име и хипокор. од Марија, Макица
 Мано/Манѝ — м. хипокор. од Манојло
 Мањо/Мањѝ — м. хипокор. од Манојло
 Марѐ/Марѐ — ж. име и хипокор. од Марија
 Маѝа — м. хипокор. од Марко; ж. пејор. хипокор. од Марија, Марта и сл.
 Маѝо/Маѝѝ — м. хипокор. од Матијаш, Марко
 Мато/Матѝ — м. име и хипокор. од Матијаш
 Машѐ/Машѐ — ж. име и хипокор. од Марија
 Машо/Машо — м. име и хипокор. од Матијаш, Машан
 Мија — м. хипокор. од Милутин
 Мијо/Мијѝ — м. име и хипокор. од Миодраг
 Мике/Микѐ — ж. хипокор. од Милица; пејор. хипокор. од Милосава, Мируна, Милка и сл.
 Милѝа — ж. хипокор. од Милена, Милица
 Милѐ/Милѐ — ж. име и хипокор. од Милосава, Милица
 Мило/Милѝ — м. име и хипокор. од Милорад, Миладин
 Мињо/Мињѝ — м. хипокор. од Мињак, Миливоје (ређе)
 Мира — ж. хипокор. од Мирјана
 Мирѐ/Мирѐ — ж. хипокор. од Мирјана
 Мирѝо/Мирѝѝ — м. хипокор. од Мирослав
 Митѐ/Митѐ — ж. хипокор. од Милица
 Митро/Митрѝ — м. хипокор. од Митар
 Миђо/Миђѝ — м. име и хипокор. од Милутин, Милан и сл.
 Мићо/Мићѝ — м. хипокор. од Михаило
 Мишо/Мишо — м. име и хипокор. од Милутин, Милисав и сл.
 Млађо/Млађѝ — м. хипокор. од Млађен
 Наде/Надѐ — ж. име и хипокор. од Надежда

Нате/Натѐ — ж. хипокор. од Наде, Надежда
 Неђо/Неђѝ — м. хипокор. од Неђељко
 Никѝо/Никѝѝ — м. име и хипокор. од Никола
 Никѝлица — м. хипокор. од Никола
 Никѝо/Никѝѝ — м. хипокор. од Никола, Нико
 Нѝво/Нѝвѝ — м. име и хипокор. од Новак
 Нѝле/Нѝлѐ — м. хипокор. од Новак
 Нѝра — ж. хипокор. од Елеонора (стр. име)
 Нѝса — м. хипокор. од Новак
 Нѝсѐ — ж. пејор. хипокор. од Новка

Њако/Њакѝ — м. хипокор. од Мињак

Ўља — ж. хипокор. од Оливера, Олга
 Ўлѝ — ж. хипокор. од Оливера

Паве/Павѐ — ж. име и хипокор. од Павуша
 Па(в)о/Па(в)ѝ — м. хипокор. од Павле (ређе)

Пајо/Пајѝ — м. хипокор. од Павле
 Пѝко/Пѝкѝ — м. име и хипокор. од Петар
 Пѝтко — м. име и хипокор. од Петар
 Пѝрко — м. име и хипокор. од Петар
 Пѝро/Пѝрѝ — м. име и хипокор. од Петар
 Пѝрса — ж. име и хипокор. од Персида
 Прѐле/Прѐлѐ — м. хипокор. од Петар
 Пуњо/Пуњѝ — м. хипокор. од Пуниша
 Пуњѝо/Пуњѝѝ — м. хипокор. од Пуниша

Раде/Радѐ — м. име и хипокор. од Радис(л)ав, Радос(л)ав, Радован

Радѐ — ж. хипокор. од Радмила
 Радица — ж. хипокор. од Радмила, Радојка
 Рајка — ж. име и хипокор. од Радмила, Радојка

Рајко — м. име и хипокор. од Раде, Радис(л)ав, Радос(л)ав (не од Радомир, Радоје)

Раке/Ракѐ — ж. име и хипокор. од Радуша

Ратка — ж. име и хипокор. од Радмила

Ратко — м. име и хипокор. од Радован

Раѝе/Раѝѐ — ж. хипокор. од Радмила

Раѝко — м. име и хипокор. од Радован

- Ра̀шо/Ра̀шѡ — м. хипокор. од имена са осно-
вом Рад- (али није много чест; често се
даје ad hoc)
- Ро̀се/Ро̀сѣ — ж. име и хипокор. од Роксанда
- Ру̀жа — ж. име и хипокор. од Ружица
- Ру̀же/Ру̀жѣ — ж. име и хипокор. од Ружица
- Сави́ћ — м. име и хипокор. од Савеља,
Са̀во, Са̀ва
- Са̀во/Са̀вѡ — м. хипокор. од Савеља, Сави́ћ
- Са̀ша — м. хипокор. од Са̀во, Сави́ћ, Саве-
ља, Александар
- Свѣ̀то/Свѣ̀тѡ — м. хипокор. од Светозар
- Сѣ̀нка — ж. име и хипокор. од Ксенија
- Сѝмо/Сѝмѡ — м. име и хипокор. од Симон
- Сло̀бо/Сло̀бѡ — м. хипокор. од Слободан
- Сло̀бе/Сло̀бѣ — ж. хипокор. од Слободанка
- Сми́ље/Сми́љѣ — ж. хипокор. од Смиљка
- Сне́шка — ж. хипокор. од Снежана
- Со̀ња — ж. име и хипокор. од Софија
- Со̀фѣ (нема лика Со̀фе) — ж. хипокор. од
Софија
- Спа̀се/Спа̀сѣ — ж. име и хипокор. од Спа-
сенија
- Ср̀до/Ср̀дѡ — м. име и хипокор. од Срдан
- Срѐто/Срѐтѡ — м. хипокор. од Сретен
- Ста̀ке/Ста̀кѣ — ж. име и хипокор. од Стаки-
ца
- Ста̀на — ж. име и хипокор. од Станиславка
- Ста̀не/Ста̀нѣ — ж. име и хипокор. од Станка
(ређе)
- Ста̀нка — ж. име и хипокор. од Станиславка
- Ста̀но — м. име и хипокор. од Станислав,
Станоје
- Ста̀ве/Ста̀вѣ — ж. име и хипокор. од Стева-
нија
- Ста̀во/Ста̀вѡ — м. име и хипокор. од Стеван
- Сто̀јо/Сто̀јѡ — м. хипокор. од Стојан
- Са̀ле/Са̀лѣ — м. хипокор. од Са̀во, Савеља,
Сави́ћ
- Со̀бе/Со̀бѣ — м. хипокор. од Слободанка
- Со̀бо/Со̀бѡ — м. хипокор. од Слободан
- Со̀ле/Со̀лѣ — м. хипокор. од Слободан
(ређе)
- Та̀не/Та̀нѣ — ж. хипокор. од Станиславка
- Та̀ња — ж. име и хипокор. од Татјана
- То̀ле/То̀лѣ — м. хипокор. од Томислав
- То̀мо/То̀мѡ — м. име и хипокор. од Томан,
Томица, Томислав (не од Томаш)
- То̀шо/То̀шѡ — м. хипокор. од Томислав
- Ту̀ро/Ту̀рѡ — м. хипокор. од Турчин
- Ћа̀не/Ћа̀нѣ — ж. хипокор. од Станка, Ста-
ниславка
- Ћѐке/Ћѐкѣ — ж. хипокор. од Ћетна
- Ћѐне/Ћѐнѣ — ж. хипокор. од Ћетна
- Ћи́ло/Ћи́лѡ (и Ви́ло/Ви́лѡ) — м. хипокор.
од Филипп
- Чѐде/Чѐдѣ — ж. хипокор. од Чедомила,
Чедомирка
- Чѐдо/Чѐдѡ — м. име и хипокор. од Чедомир
- Шћ̀епо/Шћ̀епѡ — м. хипокор. од Шћепан

Сви ови хипокористици односе се на имена која су уз њих наведена, али — како смо рекли — уз једно име може да се веже више хипокористичких обра-
зовања. Ми, међутим, нијесмо трагали за сваким хипокористичком који се овдје
појављује, сматрамо да смо и овим списком довољно представили систем хипо-
користичких образовања.

Како се из грађе види, ономастика Загарача је словенска. Највише несло-
венских елемената налази се у топонимији, али ни ту није могуће говорити о
несловенском слоју, већ више о несловенским елементима (чисто несловенских
образовања је изузетно мало).

Црна Гора

